

અર્પણ

જેમની ઉત્કલ્પના પ્રવૃત્તિથી ભાવાનુ તેજ પ્રગટ્યું છે
અને જેમની પ્રેરણાથી આ ડેશ તૈયાર થયો
છે, તે પૂજ્ય ગાંધીજીને ચરણે આ
ડેશ અર્પણ કરીએ છીએ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠે નેદગીકોશ તૈયાર કરીને આપે તે નેદગીને એકધારી અને વ્યવસ્થિત કરવાનો એ સફળ પ્રયત્ન કર્યો છે, અને એ નેદગીને લેખકો, સામયિકો, પ્રકાશન સંસ્થાઓ, મુખર્ધ યુનિવર્સિટી તથા બીજી કેળવણી સંસ્થાઓ મોટા ભાગે અનુસરી રહી છે, તેને આ સંમેલન આવમાર છે છે, અને પરિષદને સૂચના કરે છે કે

(૧) એ નેદગી સર્વમાન્ય થાય એવા પગલા લે, અને

(૨) વિદ્યાપીઠ તરફથી થનારા તેના પુનઃસંસ્કરણમાં થોડાં તથા થોડાંની માન્ય સંસ્થાઓ પૂરેપૂરો સહકાર આપે

ઓક્ટોબર, ૧૯૩૬

૧૨મા ગુજરાતી સાહિત્ય સંમેલનનો ઠરાવ

‘ગુજરાતી શબ્દોની સાચી નેદગી વિશે ગુજરાતમાં ઘણાં વખતથી ચર્ચા ચાલી રહી છે અને પરિણામે, એ ભાષાના અભ્યાસમાં નડતી મુશ્કેલી દૂર કરવાના હેતુથી, ગુજરાત વિદ્યાપીઠે, સામાન્ય રીતે સ્વીકારાયેલા અમુક સિદ્ધાંતોને આધારે, ‘નેદગીકોશ’ નામનો એક શબ્દમાસ પ્રગટ કર્યો છે આ ‘નેદગીકોશ’માં સ્વીકારાયેલી નેદગીને ગુજરાત સાહિત્ય પરિષદ, મુખર્ધ યુનિવર્સિટી, તેમ જ ઘણાખરા ગુજરાતી પ્રકાશકો, વર્તમાનપત્રો અને સામયિકોએ પણ સ્વીકાર કર્યો છે સર્વત્ર એક જ પ્રકારની નેદગી રહે, તેમ જ ભાષાના અભ્યાસમાં ચોક્કસાઈ સચવાય, એ હેતુથી મુખર્ધ સરકાર એ જરૂરી અને હજી માને છે કે, ‘નેદગીકોશ’માં નક્કી કરેલી સર્વસામાન્ય અને એક જ પ્રકારની નેદગી હલાકાની શિક્ષણસંસ્થાઓમાં અનુસરવામાં આવે આ અનુસાર સરકારે એવો હુકમ બહાર પાડ્યો છે કે ભવિષ્યમાં ‘નેદગીકોશ’માં નક્કી કરાયેલી નેદગીને અનુસરે એવા જ પુસ્તકોને પાઠ્યપુસ્તકોની મનૂર થયેલી યાદીમાં મૂકવામાં આવશે”

ઈ સ ૧૮૪૦

મુખર્ધ સરકારના પ્રકાશન ખાતા તરફથી

નિવેદન

સાર્થ જોડણીકોશની ચોથી આવૃત્તિ ઈ. સ. ૧૯૪૯ માં બહાર પાડી ત્યારે નીચે મુજબનો વિચાર રજૂ કર્યો હતો —

“હવે આ (બૃહત્) આવૃત્તિ જોતાં, એક જરૂર એ પણ લાગી છે કે, મેટ્રિક કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓ માટે એક નાનો ‘વિનીત’ કોશ રચવો, જેથી તેમને માફકસરની કિંમતે તે મળી શકે. આ કામ હવે પછી પાર પાડવા વિચાર છે.”

આ વિચાર પાંચ વરસે અમલમાં આવે છે તેથી આનંદ અને સંતોષ થાય છે. વિશેષ તો એ કારણે કે, પાંચ વરસના ગાળામાં બૃહદ્ આવૃત્તિ લગભગ ખપી ગઈ છે તે વખતે આ તેની વિનીત આવૃત્તિ તૈયાર થઈ બહાર પડે છે. આથી કરીને, વિદ્યાર્થીને તથા વાચક-જગતને કોશ વગર રહેવું નહિ પડે.

તેના નામ પ્રમાણે, આ આવૃત્તિ મોટા જોડણીકોશનો અમુક હપ્તો સંક્ષેપ છે ખરો, પરંતુ તે તૈયાર કરવામાં તેના સંપાદકને કદાચ વિશેષ ચીવટ અને મહેનત પડી હશે માનું છું. મોટા કોશ પોતે ચાલુ ભાષાનો કોશ છે. તેમાં ભાષાની સમગ્ર શબ્દ-સંપત્તિ સંઘરાઈ ચૂકી છે, એમ કહેવું અધરું છે; છતાં શાળાપયોગી જરૂર કરતાં તેમાં કાંઈક વિશેષ સામગ્રી તો જરૂર આવી છે. આથી કરીને જ, કાંઈક સસ્તી અને સાદી એવી આવૃત્તિ હવે કરવી જોઈએ, જેમ ૧૯૪૯ માં લાગેલું. અને તેથી તે કામ ત્યારથી પહેલું મન ઉપર લીધું હતું. તે તૈયાર થવાથી, વાચકવર્ગ આગળ હવે આ ત્રીજા પ્રકારનો કોશ રજૂ થાય છે — ૧. મૂળ સાર્થ જોડણીકોશ, ૨. કેવળ જોડણી માટે ખિસ્સાકોશ, અને હવે આ ૩. વિનીત જોડણીકોશ.

કઈ હપ્તે સંક્ષેપ કરવો તેને માટે કેટલીક બાબતો કેટલાક અનુભવી શિક્ષકો સાથે ચર્ચા હતી. શ્રી. દેસાઈભાઈ પટેલે પોતાની દૃષ્ટિએ મોટા કોશનાં ખપાયેલાં કેટલાંક પાનાંનો સંક્ષેપ કરી આપીને જ પોતાની દૃષ્ટિ બતાવી હતી. મર્યાદા એ રાખી હતી કે, સામાન્ય વિનીત-મેટ્રિક કક્ષા સુધીનું કામ તો આ કોશે ઓછામાં ઓછું હેતું જ જોઈએ. વળી ગણિત, પદાર્થવિજ્ઞાન, રસાયન, જીવવિદ્યા, વનસ્પતિશાસ્ત્ર વગેરે વિજ્ઞાનવિદ્યાઓ હવે ગુજરાતીમાં શીખવાવા લાગી છે અને તેમની પરિભાષા તેનાં પુસ્તકોમાં ઊતરી છે. તેથી તે પરિ-ભાષાનોય સમાવેશ કરવાનું ધ્યાન રાખ્યું છે.

આ રીતે, શાળાપયોગી શબ્દોની જ પસંદગી કરવા જતાં અમુક સંદેષ જરૂર સંધાયો છે. છતાં, ગુજરાતી ભાષાના વધતા જતા અભ્યાસ અને ઉપયોગને પરિણામે આજકાલ તે બાબતમાં શાળા અને મદાશાળા એ બેતા બેદની રેખા આંકવી અઘરી થવા આવી છે. એટલે વાચક જોશે કે, ભાષાના સામાન્ય ચાલુ કોષ તરીકેની બધી ગરજ સરી રહે તે પ્રકારનો આર્મા શબ્દોનો સંગ્રહ થયો છે. આ આવૃત્તિમાં કુલ ૩૯,૩૩૫ શબ્દો ગીતમાં છે; આથી કેશ માફકસરની કિંમતે મળી શકે તેવો થયો છે, તે આજે મોટી સવડ લાગશે એમ માનું છું.

સંક્ષેપ કરવાની ખરી મુશ્કેલી ક્યા શબ્દો લેવા તે નક્કી કરવા ઉપરાંત ખાસ તો તેમના અર્થોનો તથા શબ્દપ્રયોગોનો કેટલો વિસ્તાર સંધરવો, એ ઠરાવવામાં રહેલી છે. સંપાદકે આ કામમાં પણ ઠીક ઠીક ચીવટ રાખી છે. પરિણામે, આ કેશ તેની મૂળ આવૃત્તિ કરતાં, કદની દૃષ્ટિએ, અર્ધ કરતાં સોએક પાન વધુ જેટલો થઈ રહ્યો છે. કિંમત પણ તેટલા પ્રમાણમાં ઓછી થઈ શકી છે તે આનંદની વાત છે.

સંપાદનનું કામ શ્રી. ગોપાળદાસ પટેલે કર્યું છે. જોડણીકાશના કામમાં તે તેની બીજી આવૃત્તિથી કામ કરતા આનંદ છે. શાળાપયોગી દૃષ્ટિએ સંક્ષેપ કરવા માટે જરૂરી શિક્ષણદૃષ્ટિ તેમની પાસે છે.

કેશનું કામ એકલ હાથે કરવું અશક્ય જ ગણાય. તેથી શ્રી ગોપાળદાસને મદદ કરવા માટે કેટલોક વખત શરૂમાં અં મોહનભાઈ પટેલે કામ કર્યું. બાકી તેમને પૂરી મદદ અને સાથ અં મુકુલભાઈ કલાર્યાનાં મળ્યાં છે. બધે જ વખત તે ગોપાળદાસની સાથે સંપાદનકામમાં તેમ જ તેનાં મુક્કે જેવામાં રહેલા છે. આશા છે કે, વિદ્યાર્થી-જગતને તથા સામાન્ય વાચકને આ કેશ ઉપયોગી નીવડશે.

વિદ્યાર્થીઓને કેશનો ઉપયોગ કરવાની ટેવ પાડવાનું કામ હજી આપણા શિક્ષણમાં ખરાબર દાખલ નથી થયું; તે કરવાની જરૂર છે. એમ થાય તો, કદાચ આથી પણ નાની આવૃત્તિ આગળ ઉપર જરૂરની લાગે.

કેશના શબ્દોની સાથે તેમનું વ્યાકરણ, વ્યુત્પત્તિ તથા ઉચ્ચારણનો નિર્દેશ પણ મૂળ કેશમાંથી ટૂંકાવીને છતાં વિદ્યાર્થીઓને ખપ લાગે તેટલા સંધરવામાં આવ્યાં છે.

જોડણીકાશની આ નવી આવૃત્તિને શિક્ષકવર્ગ વધારે ઉપયોગી કરવામાં પોતાની સજ્જાદસૂચનાઓ આપી આભારી કરશે એવી વિનંતી છે. આ કેશના સંપાદનમાં જે શિક્ષક મિત્રોએ મદદ કરી છે તેમનો આભાર માનું છું.

જોડણીના નિયમો

તત્સમ શબ્દો

૧. સંસ્કૃત તત્સમ શબ્દોની જોડણી મૂળ પ્રમાણે કરવી. ઉદા. મતિ; શુરુ; વિદ્યાર્થિની.

૨. ભાષામાં તત્સમ તથા તદ્દલવ બંને રૂપો પ્રચલિત હોય તો બંને સ્વીકારવાં. ઉદા. કલ્પિત — કલ્પ; રાત્રિ — રાત; દશ — દસ; કાલ — કાળ; નદિ — નદી; હ્રસ્વ — આળેહ્રસ્વ; દર્શ — દરસ.

૩. જે વ્યંજનાન્ત તત્સમ શબ્દો ગુજરાતી પ્રત્યયો લેતા હોય તેમને અકારાન્ત ગણીને લખવા. ઉદા. વિદ્વાન, જગત, પરિષદ.

આ નિયમ અગ્રેજી, ફારસી, અરબી વગેરે ભાષાના શબ્દોને પણ લાગુ પડે છે.

૪. પશ્ચાત્, ક્રિષ્ણિત્, અર્ચાત્, ક્વચિત્, એવા શબ્દો એકલા આવે અથવા બીજા સંસ્કૃત શબ્દોની સાથે સમાસમાં આવે ત્યારે વ્યંજનાન્ત લખવા. ઉદા. ક્રિષ્ણિકર; પશ્ચાત્તાપ.

આવાં અવ્યયો પછી જ્યારે ‘જ’ આવે ત્યારે તેમને વ્યંજનાન્ત ન લખવાં. ઉદા. ક્વચિત જ.

૫. અરબી, ફારસી તથા અગ્રેજી ભાષાના શબ્દો લખતાં તે તે ભાષાના વિશિષ્ટ ઉચ્ચારો દર્શાવવા ચિહ્નો ન વાપરવાં. ઉદા. ખિદમત, વિઝિટ, નગર.

૬. ‘એ’ તથા ‘ઓ’ના સાંકડા તથા પહોળા ઉચ્ચારની લિન્નતા દર્શાવવા ચિહ્નો વાપરવાં નહિ. પરંતુ અગ્રેજી શબ્દોના ‘એ’ ‘ઓ’ના ઉચ્ચારમાં ભ્રાંતિ ન થાય માટે, તે દર્શાવવા બંધી માત્રાનો ઉપયોગ કરવો. ઉદા. દોહી, ઓગસ્ટ, દોલમ.

૭. અનુસ્વારના લિન્ન લિન્ન ઉચ્ચારો દર્શાવવા ચિહ્નો વાપરવાં નહિ.

નોંધ — શક્ય હોય ત્યાં અનુસ્વારના વિકલ્પમાં અનુનાસિકો વાપરી શકાય. ઉદા. અંત, અન્ત; દંડ, દણ્ડ; સાંત, સાન્ત; બેંક, બેન્ક.

હસ્તિ તથા યદ્વતિ

૮. ખલેન, વહાણું, વહાણું, પહોળું, મહાવત, શહેર, મહેરબાન, મહાવરો, મહોર જેવા શબ્દોમાં તથા કહે, રહે, પહેર, પહોંચ જેવા ધાતુઓમાં હ જુદો પાડીને લખવો.

૬. નારું, મોરું, બીક, સામુ, ગરું, મોર (અં), મોં, મોવું (લોટને), ન્માં, ત્માં, ખ્મારે, ત્મારે, મારું, તમારું, તારું, તેનું, અમારું, આવું, વગેરેમાં દકાર ન દર્શાવવો.

(એટલે કે, ૬ ન્માં દર્શાવવો ત્માં જુદો પાડીને દર્શાવવો અને ન દર્શાવવો ત્માં મુદ્દલ ન દર્શાવવો; 'હ'ને આગલા અક્ષર સાથે જોડવો નહિ.)

૧૦. નાહ, આહ, સાહ, મોહ, લોહ, દોહ, સોહ એ ધાતુઓને અનિયમિત ગણી તેમનાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે રૂપો સાધિત કરવાં :

નાહ:—નાહું છું; નાહીએ છીએ; નહાય છે; નાહો છો; નાહો,—હા, —હી,—હું,—હાં; નાહીશ; નાહીશું; નહારો; નહારો; નહાત; નહાતો,—તી,—તું; નાહનાર; નાહવાનો અથવા નાવાનો; નાહેલો,—લી,—લું; નહા; નહાને; નાહવું.

નવાગ્ર(૨)વતું; નવાવું; નવામ; નવાય; નવાણિયો; નવેણ; નવાણ.

આહ:—આહું છું; આહીએ છીએ; આહે છે; આહો છો; આહો,—હા, —હી,—હું,—હાં; આહીશ; આહીશું; આહરો; આહરો; આહત; આહતો,—તી,—તું; આહનાર, આહવાનો; આહેલો,—લી,—લું; આહ; આહને; આહવું.

અહવાગ્ર(૨)વતું; અહવાવું, અહવામ એ રૂપો શમ્ય અને વ્યાકરણદષ્ટિએ પ્રામાણિક લાગે છે, પણ આવા પ્રયોગો પ્રચલિત નથી.

સાહ:—સાહ પ્રમાણે. પણ નીચેનાં રૂપો દર્શાવ્યા પ્રમાણે:—

સવાગ્ર(૨)વતું; સવાવું; સવામ.

મોહ:—મોહું છું; મોહીએ છીએ; મોહે છે; મોહો છો; મોહો,—હા, —હી,—હું,—હાં; મોહીશ; મોહીશું; મોહરો; મોહરો; મોહત; મોહતો,—તી,—તું; મોહનાર; મોહવાનો; મોહેલો,—લી,—લું; મોહ; મોહને; મોહવું.

મોહવાગ્ર(૨)વતું; મોહવાવું; મોહવામ.

લોહ:—લોહું છું; લોહીએ છીએ; લોહે છે; લોહો છો; લોહો,—હા, —હી,—હું,—હાં; લોહીશ; લોહીશું; લોહરો; લોહરો; લોહત; લોહતો,—તી,—તું; લોહનાર; લોહવાનો અથવા લોવાનો; લોહેલો,—લી,—લું; લોહ; લોહને; લોહવું.

લોવાગ્ર(૨)વતું; લોવામ; લોવાણિયુ.

દોહ:—દોહું છું; દોહીએ છીએ; દોહે છે; દોહો છો; દોહો,—હા, —હી, —હું,—હાં; દોહીશ; દોહીશું; દોહરો; દોહરો; દોહત અથવા દોહત; દોહતો, —તી,—તું; દોહનાર; દોહવાનો અથવા દોવાનો; દોહેલો,—લી,—લું; દોહ; દોહને.

દોવાગ્ર(૨)વતું; દોવાવું; દોવાય; દોવાળી.

કોહ:—સામાન્યતઃ મોહ પ્રમાણે. પણ નીચેનાં રૂપો દર્શાવ્યા પ્રમાણે—
કોવાગ્ર(૨)વતું; કોવાવું; કોવામ; કોહવાય; કોહવાણ; કોહવાટ.

સોહ:—મોહ પ્રમાણે.

૧૧. કેટલાક 'હ'ને બદલે હ અને ડ છૂટા પાડીને લખે છે. જેમ કે, કહાડવું, વહાડવું. તેમ ન લખતાં કાઠ, વાઠ, કઠી, ટાઠ, અઠાર, કઠવું એમ લખવું. પરંતુ લઠવું, દાઢમ ન લખતાં લાડવું, દાડમ એમ લખવું. ચડવું, ચઢવું અને માન્ય ગણવાં.

૧૨. કેટલાક શબ્દોના ઉચ્ચારણમાં ગુજરાતના કેટલાક ભાગમાં યથ્રુતિ થાય છે. ઉદા. જ્ઞતમ, આંખમ, લાવ્ય, લ્યો, દ્યો ઇ. પછી તે લખવામાં દર્શાવવાની જરૂર નથી. જાત, આંખ, લાવ, લો, દો એમ જ લખવું

તદ્ભવ શબ્દો

૧૩. અટપપ્રાણ અને મહાપ્રાણ સંયુક્ત હોય એવા તદ્ભવ શબ્દોમાં મહાપ્રાણનું ક્રિત્વ કરવું. ઉદા. ચોખ્ખું, ચિટ્ટી, પથ્થર, જબો, ઓધો, સુધ્ધાં, સબ્બર. પણ ચૂ તથા છોનો યોગ હોય તો અછ લખવું, છૂ નહિ. ઉદા. અચ્છેર, પચ્છમ, અચ્છું.

૧૪. કેટલાક શબ્દોમાં (ઉદા. પારણ, બારણું, શેરડી, દોરડું, ખાંણી, ઘણણું, ચાળણી, શેલડી) ર, ડ, બ, લને બદલે ય ઉચ્ચાર થાય છે; ત્યાં મૂળ રૂપ જ લખવું.

૧૫. આનાદિ 'શ'ના ઉચ્ચારની બાબતમાં કેટલાક શબ્દોમાં પ્રાંતિક ઉચ્ચારબેદ છે. ઉદા. ડોશી-ડોસી; માશી-માસી, બેંશ-બેંસ, જાશ-જાસ; બારશ-બારસ; એશી-એસી. આવા શબ્દોમાં શ અને સ નો વિકલ્પ રાખવો.

૧૬. શક, શોધ, શું માં ડહ શ રાખવો; પણ સાકરમાં સ લખવો.

૧૭. વિશે અને વિષે એ બંને રૂપો ચાલે

૧૮. તદ્ભવ શબ્દોમાં અંત્ય ઈ તથા ઉ, સાનુસ્વાર કે નિરનુસ્વાર, એ અનુક્રમે દીર્ઘ અને હ્રસ્વ લખવાં. ઉદા. ઘી; છુ; શું; તું; ધણી; વીંછી; અહીં; દહીં; પિયુ; લાકુ; જુદું.

નોંધ—સામાન્ય રીતે ગુજરાતીમાં રુ અથવા રુ લખવાનો રિવાજ નથી; રુ વિશેષ પ્રચલિત છે. પરંતુ ન્યાં નિયમ પ્રમાણે હ્રસ્વ રુ લખવાનું હોય ત્યાં રુ અથવા રુ લખવું ઉદા. છોકરું—છોકરુ; બેરું—બેરુ.

અપવાદ—એકાદશી શબ્દોમાં નિરનુસ્વાર ઊ દીર્ઘ લખવો.

ઉદા. જૂ, લૂ, ચૂ, ભૂ, ફૂ.

૧૯. અનંત ઈ તથા ઊ પર આવતા અનુસ્વારનો ઉચ્ચાર પોચો થતો હોય ત્યારે ઈ કે ઊ દીર્ઘ લખવાં. ઉદા. ઈડું; હીંગડા; ગૂંચવાવ; સીચણિયુ; પીછુ; લૂંટ; પૂંછડું; વરસુંદ; મીંચામણું.

અપવાદ—કુંવારું, કુંભાર, કુંવર, કુંવરી, સુવાળું.

૨૦. શબ્દમાં આવતા યુક્તાક્ષરથી ન્માં આગલા સ્વરને થડો લાગતો હોય ત્યાં ધ કે ઉ જે હોય તે હ્રસ્વ લખવો. અનુસ્વારનો ઉચ્ચાર અનુ-નાસિક જેવો થતો હોય ત્યાં યુક્તાક્ષર ગણવો. ઉદા૦ કિસ્તી, શિસ્ત, કુષ્ઠર, ભુસ્મો, ચુસ્ત, છેતરપિંડી, જિંદગી, જિગોડી, હુગી, કુદં, તુંગધ.

નોંધ—સામાન્ય રીતે ગુજરાતીમાં જિ લખવાનો રિવાજ નથી; છ જ વિશેષ પ્રચલિત છે. પરંતુ ન્માં નિયમ પ્રમાણે હ્રસ્વ જિ લખવાનું હોય ત્યાં જિ લખવું. ઉદા૦ જિંદગી; જિતાડવું, જિવાડવું.

૨૧. ન્માં વ્યુત્પત્તિને આધારે ભુદી નોડણી ન થતી હોય (જેમ કે, ભુદું, ઉદવું, ડિવ) તેવા એ અક્ષરના શબ્દોમાં ઉપાંત્ય ધ તથા, ઉ દીર્ઘ લખવાં. ઉદા૦ ચૂક, ચૂર્ષ, વૂત ખૂલો, ગ્રીણું, છનો.

અપવાદ—સુધી, દુખ, ભુઓ.

નોંધ—મુકાવું, ભુલાવું, મિચાવું, એવાં કર્મલિરૂપોમાં હ્રસ્વ થાય છે. ભુઓ નિયમ ૨૪ મો.

૨૨. ન્માં વ્યુત્પત્તિને આધારે ભુદી નોડણી ન થતી હોય (જેમ કે, ઉપર, સુગત, કુરતું, મુગટ, અંશુર) તેવા એથી વધારે અક્ષરના શબ્દોમાં ધ કે ઉ પછી લઘુ અક્ષર આવે તો તે દીર્ઘ લખવાં, અને શુરુ અક્ષર આવે તો તે હ્રસ્વ લખવાં. ઉદા૦ નીકળ, મૂલવ, વિમાસ, મજૂર, ખેડૂત, દુકાળ, સુતાર, તટ્ટક, કિનારો, ભુલાવ, મિચાવ, તડુકાવ.

અપવાદ ૧—વિશેષણ પરથી થતાં નામો તેમ જ નામ પરથી બનતાં લાવવાચક નામોમાં મૂળ શબ્દની નોડણી કાયમ રાખવી. ઉદા૦ ગરીબ-ગરીબાઈ; વઢીલ-વઢીલાત; ચીકણું-ચીકણાઈ, ચીકાશ; મીઠું-મીઠાશ, મીઠાણ; વૂઠું-વૂઠાણું; પીળું-પીળાશ; ગ્રીણું-ગ્રીણવટ.

નોંધ—વેધી-વેધિત્વ, અભિમાની-અભિમાનિત્વ, એવા શબ્દો તત્સમ સંસ્કૃત હોઈ ફેરફાર કરવામાં આવે છે.

અપવાદ ૨—કેટલાક શબ્દો ખોલતાં ઉપાંત્ય અક્ષર ઉપર ભાર આવે છે ત્યાં ધ કે ઉ જે હોય તે દીર્ઘ કરવાં. ઉદા૦ ગોટીલો, દાગીનો, અરહુસો, દંતડી વગેરે.

નોંધ :—જેમાં આ બનતો ભાર નથી આવતો એવા શબ્દો : ટહુકો, ફઉડી, મહકું.

૨૩. ચાર અથવા તેથી વધારે અક્ષરના શબ્દોમાં આદિ ધ કે ઉ હ્રસ્વ લખવાં. ઉદા૦ મિજલસ, ભુલામણું, હિલચાલ, કિલકિલાટ, ખિસકોલી, ટિપણિયો, ટિટિયારો, ટિચકારી.

વિકલ્પ — ગુજરાત-ગૂજરાત.

નોંધ ૧ — આ જનનો શબ્દ સમાસ હોય તો સમાસના અંગભૂત શબ્દોની જોડણી કાયમ રાખવી. ઉદા० બૂલથાપ; ખીજવર; હીચુકમાઢિ; પ્રાણીવિદ્યા; સ્વામીદ્રોહ; મીઠાખોલું.

નોંધ ૨ — કૂદાકૂદ, ખૂમાખૂમ, ભુલભુલામણી, એવા દ્વિભાવથી થતા શબ્દોમાં દ્વિભાવ પામતા પદની જોડણી જ કાયમ રાખવી.

૨૪. પ્રાથમિક શબ્દો પરથી ધડાતા શબ્દોમાં તથા ધાતુનાં ગ્રેરક અને કર્મણિ પ્રયોગનાં રૂપોમાં પ્રાથમિક શબ્દ અથવા ધાતુની મૂળ જોડણી કાયમ ન રાખતાં ઉપર કલમ ૨૧, ૨૨, ૨૩, ૨૪ પ્રમાણે જોડણી કરવી. ઉદા० બૂલ-ભુલામણી, શીખ-શિખાઢિ, શિખામણ; નીકળ-નિકાલ; ઊઠ-ઊઠવું, ઊઠાડ, ઊઠાવ, ઊઠમણ; મૂક-મુકાણ, મુકાવું, મુકાવવું.

નોંધ ૧ — નિયમ ૧૯, ૨૦ પ્રમાણે સાનુસ્વાર ઇ, ઉ વાળા શબ્દોમાં ફેર નહિ થાય. જેમ કે, ચૂંચવું, ચૂંચારો, ચૂંચાવું, ચૂંચાવવું; કિંગલાણ, કિંગલાવું, કિંગલાવવું.

નોંધ ૨ — ધાતુના અક્ષરો ગણવામાં તેનું સામાન્ય કૃદંતવું રૂપ નહિ, પણ મૂળ રૂપ લેવું. જેમ કે, ઊચલ(વું), મૂલવ(વું); ઉચલાવ(વું), તફલ(વું), તફલાવ(વું), તફલાવ(વું).

અપવાદ ૧ — કર્મણિરૂપોને નિયમ ૨૧ માં અપવાદ ગણી હ્રસ્વ કરવાં. જેમ કે, મિચા(વું), ભુલા(વું).

અપવાદ ૨ — ક્રિયાપદનાં કૃદંતરૂપોમાં મૂળ જોડણી જ કાયમ રાખવી. જેમ કે, બૂલનાર, ભૂલેલું; ભુલાવનાર; ભુલાયેલું; મૂકનાર, મૂકેલું; મુકાયેલું, મુકાવનાર; મુકાવણવેલું.

૨૫. શબ્દના બધારણમાં ઈ પછી સ્વર આવતો હોય તો તે ઈ ને હ્રસ્વ કરી સ્વરની પહેલાં ય ઉમેરીને લખવું. ઉદા० દરિયો, કડિયો, રંડિયો, ક્રડિયો, ઘોતિયું, માળિયું, કાઢિયાવાડ, પિપર, મહિપર, દિપર, સહિપર, પિપુ.

અપવાદ — પીયો; તથા જુઓ પછીનો નિયમ. વિકલ્પ —

પિયળ-પીયળ.

૨૬. વિભક્તિ કે વચનના પ્રત્યયો લગાડતાં કે સમાસ બનાવતાં શબ્દોની મૂળ જોડણી કાયમ રાખવી. ઉદા० નદી — નદીઓ, નદીમાં ઇં. સ્ત્રી — સ્ત્રીઓ, સ્ત્રીને ઇં. ખૂમી — ખૂમીઓ. ખારીખારણાં.

૨૭. ક. કરીએ, છીએ, ખાઈએ, ઘોઈએ, સૂઈએ, જોઈએ, હોઈએ, મારીએ, એવાં ક્રિયાપદનાં રૂપો બતાવ્યા પ્રમાણે લખવાં. પણ ગયેલું, ગયેલું, સચવાયેલું, એવાં રૂપો દર્શાવ્યા મુજબ લખવાં.

સ. જુવો, ધુવો નદિ પણ જુઓ, ધુઓ લખવું. તેમ જ ખોવું, રોવું જેવાં ઝોઝારાન્ત ધાતુઓમાં ખુઓ, ઝઓ લખવુ. અને જુએ છે, ધુએ છે, ખુએ છે, રુએ છે, જોયેયું, ખોતું; જોયેયું, ખોતું; ધોયેયું, ધોતું વગેરે રૂપો દર્શાવ્યા મુજબ લખવા.

ગ. મૂવું, પીવું જેવાં ક્રિયાપદોમાં મૂએ છે, મૂઓ, મૂતુ, મૂતેય, મૂનાર, અને પીએ છે, પીઓ, પીતુ, પીધેલ, પીનાર, એ પ્રમાણે લખવું.

૨૮. પંસો, ચૌદુ, પંડું, રવૈયો એમ લખવુ. પણ પાઈ, પાઈડ, જીઈ, સઈ એવા શબ્દો દર્શાવ્યા પ્રમાણે લખવા.

૨૯ સજ, જિદગી, સમજ એમા જ, તથા ગોઝારું, મોઝારમાં ઝ, અને સાજ-ઝ, મજ-ઝા એમ લખવુ.

૩૦ આમલી-આમળી, લીમડો-લીંબડો, તૂમડું-તૂંબડું, કામળી-કામળી, ડામવુ-ડાલવુ. પૂમડું-પૂંલડું, ચાંલો-ચાંલો, સાલો-સાલો એ બને રૂપો ચાલે.

૩૧. કહેવડાવવું-કહેરાવવું, ગવડાવવું-ગવરાવવું, ઉડાડવું-ઉરાડવું, ખેસાડવું-ખેસારવું જેવાં ત્રેરકરૂપોમાં ૩ અને ૨ નો વિક્ષેપ રાખવો.

૩૨. કવિતામાં નિયમાનુસાર જોડણી વાપરી હ્રસ્વ દીર્ઘ બતાવનારાં ચિહ્નો વાપરવા.

૩૩. જે શબ્દોની જોડણી કે ઉચ્ચારને વિષે એકરૂપતા ચાલતી હોય તે શબ્દોની, ઉપરના ટોઈ નિયમો અનુસાર જુદી જોડણી થતી હોય છતાં, પ્રચલિત જોડણી કાયમ રાખવી. ઉદા. મુજ, તુજ, ટુકડો, ટુચકો, મુજબ, પૂજારી, મુદત, કુમળું, કુસડી, ગુડો, કુવડી.

કોશ વાપરનારને સૂચના

શબ્દોની ગોઠવણી

શબ્દોની ગોઠવણી કક્કાવારીના ધોરણે કરવામાં આવી છે. પરંતુ એકસમાન વ્યુત્પત્તિવાળા શબ્દો, સાધિત રૂપો તથા સમાસો કક્કાવારીના ક્રમમાં આવતા હોય, તેો સ્થળ સંકેત સાધવાની દૃષ્ટિએ એક ક્રમમાં ભેગા ગોઠવવામાં આવ્યા છે.

આમ ભેગા કરાતા શબ્દોને મૂળ થડમાં શબ્દમાં ઉમેરણી બતાવતું ૦ આગું ચિહ્ન કે તેના અંત્ય અક્ષરોનો વિકલ્પ સૂચવતું - આગું ચિહ્ન વાપરીને એકઠા કરવામાં આવ્યા છે. જેમકે 'ધર્મ'માં ૦ક્ષેત્ર = ધર્મક્ષેત્ર; -ર્માચરણ = ધર્માચરણ. આવા સમૂહોમાં દરેક પૂરા થતા શબ્દને અંતે પૂર્ણચિહ્ન મૂકવામાં આવ્યું છે. ।

વ્યુત્પત્તિ

વ્યુત્પત્તિનો નિર્દેશ શબ્દના વ્યાકરણના સંકેત બાદ [] કૌશમાં કરવામાં આવ્યો છે. તેના સંકેતોની સમજ સંકેતોની યાદીમાં આપી છે.

સમૂહમાં આવેલા શબ્દોમાં, જે શબ્દોની વ્યુત્પત્તિ નિશ્ચિત હોય, તેને તે શબ્દની સાથે આપી છે. જ્યાં સમાસનું બીજું પદ સધિથી જોડાયું હોય, અને તેનો પ્રયોગ પ્રમાણભૂત કૌશમાં મળતો ન હોય, ત્યાં સામાન્યતા: તેને જુદું બતાવ્યું છે. જેમ કે 'રનેઉ' શબ્દમાં -હાધીન [+ અધીન].

જ્યાં આગળ મૂળ શબ્દની સાથે સંલેપથી તેના વિકલ્પ પણ જણાવ્યા હોય, ત્યાં વ્યુત્પત્તિ જે શબ્દની મળતી હોય, તેને તે શબ્દની સાથે જ (વ્યાકરણના સંકેતની પહેલાં) દર્શાવી છે. જેમકે રમ્યક [સ.], -ધા વિ.

કોઈ શબ્દના અનેક અર્થો હોય, પણ તેમની વ્યુત્પત્તિ જુદી હોય, તે તે શબ્દ સ્વતંત્ર તરીકે જુદા આપવામાં આવ્યા છે. જુઓ 'ચાર,' 'દીન,' 'પાસ,' 'સર' ઇ.

ઉચ્ચારણ

શબ્દોના ઉચ્ચારણ વિષે સૂચન મૂકવામાં આવ્યાં છે, તે તેના પછી તરત જ અને વ્યાકરણ બતાવ્યું છે તે પહેલાં, () આવા કૌશમાં છે.

ઉચ્ચારણમાં ઉચ્ચુતિ, પોચો અનુનાસિક, પહોળા એ ઓ, અને કયાંક લઘુપ્રયત્ન અકાર (જેમ કે 'કહેડું'), અને યચ્ચુતિ (જેમ કે, પાર ઓ) બતાવ્યાં છે. દરેકના સંકેતની સમજ સંકેતસૂચિમાં જુઓ.

પોચો અનુનાસિક જ બતાવવામાં આવ્યો છે અને તે (૦) આગું પોહું મીહું કરીને બતાવ્યો છે. એટલે, સંસ્કૃત ઢબનો અનુનાસિક બતાવવા ખાસ ચિહ્ન નથી યોગ્યું. જ્યાં (૦) સંકેત ન હોય ત્યાં સંસ્કૃત ઢબનો અનુનાસિક સમજવો.

દીર્ઘ ઈ, ઊ સાથે આવતો અનુસ્વાર નેડણીના નિયમ ૧૬ પ્રમાણે નક્કી છે કે તે પોચો હશે. તેથી તે સ્થાનોએ (૦) આ સંકેત મૂકવામાં નથી આવ્યો. જેમ કે, જુઓ ખીટી, ખૂચ ઇ.

અને એથી ઠીક-પછે હસવ ઇ સાથેનો અનુસ્વાર સંસ્કૃત ઢળનો દરો, એ પણ નેડણીના નિયમથી સ્પષ્ટ છે. જેમ કે, કિમત ઇં. નેકે, ઉપર કહ્યું એમ, તે અનુસ્વાર ઉચ્ચારણમાં બતાવવાનું રાખ્યું નથી; થોડો અનુનાસિક ન કરી હોય ત્યાં એ સમજ લેવા ઉપર રાખ્યું છે.

તેથી જ રીતે પહેળા એ એ જ્યાં હોય ત્યાં બતાવ્યા છે. જ્યાં તે ન બતાવ્યા હોય ત્યાં સામાન્ય સંસ્કૃત એ, એ સમજ લેવાના.

હથુતિનું સ્થાન જે બે વર્ણો વચ્ચે હોય તેના પહેલા વર્ણ નેડે તે બતાવ્યું છે. જેમ કે, તાદુ (તા'). પ્રાયઃ પહેલા વર્ણ સાથે વિશેષે તે શ્રુતિ નેડાયેલી છે, એમ માન્યું છે.

શબ્દપ્રયોગ

જે શબ્દનો શબ્દપ્રયોગ હોય તે, એ શબ્દના અર્થો પૂરા થયા પછી પૂર્ણ-વિરામ કરી, [] આવા કૌસમાં આપવામાં આવ્યો છે.

તે શબ્દના થડ તળે બીજા શબ્દો કે તેના સમાસો હોય તો તે બધા, તેના શબ્દપ્રયોગોનો કૌસ [] પૂરો થાય ત્યાર પછી આપ્યા છે.

ટૂંકાણને ખાતર, શબ્દપ્રયોગ લખવામાં મૂળ શબ્દ ફરી લખ્યો નથી, પણ આવું ં ચિહ્ન મૂકીને ચલાવ્યું છે. જેમ કે, 'દેવ'માં [ંથર્વું = મરણ પામવું].

જ્યાં મૂળ શબ્દનું રૂપાંતર થઈને શબ્દપ્રયોગ બને ત્યાં તે આખો લખ્યો છે. જેમ કે, 'વાયરે'માં [વાયરે ચઢવું = લહેરમાં આવવું ઇં].

સામાન્યપણે, શબ્દપ્રયોગો કક્કાવાર ક્રમે મૂક્યા છે. જ્યાં મૂળ શબ્દ આગળ કોઈ પદ આવે તો તેવા પદને () કૌસમાં મૂકીને શબ્દપ્રયોગ તેના ક્રમમાં દર્શાવ્યો છે. જેમ કે 'વટાવવું' શબ્દમાં [(-ને) વટાવે એવું રાં પ્રં -થી ચડિયાતું].

શબ્દપ્રયોગોમાં આખો પ્રયોગ ક્રિયાપદની સાથે આવતો હોય તો તેના અર્થને = ની નિશાનીથી આપ્યો છે. જેમ કે વાયરે ચઢવું = લહેરમાં આવવું ઇં. અને જ્યાં આખો પ્રયોગ ક્રિયાપદ સાથે ન આવતો હોય ત્યાં તેના અર્થને રાં પ્રં લખીને આપ્યો છે. જેમ કે, વાયદાનો સોદો રાં પ્રં અમુક મુદતે અમુક બાને માલ લેવાનો સદ્દાનો વેપાર.

નહિ સંઘરેલાં સાદાં શબ્દરૂપો

નેડણીમાં ફેરફાર થતો હોય તેવાં ક્રિયાપદોનાં બાને, કર્મણિ અને પ્રેરક રૂપો યોજીને આપવામાં આવ્યાં છે. (જે ધાતુનાં એવાં રૂપ વિચિત્ર જેવાં લાગ્યાં છે તે આપ્યાં નથી.) તેવાં રૂપોમાં અમુકનું પ્રેરક કે બાવે ચા કર્મણિ એટલો ટૂંક ઉલ્લેખ કરવા ઉપરાંત અર્થ આપ્યો નથી, સિવાય કે, તેથી અલગ બીજો અર્થ હોય. કેટલાક શબ્દોમાં તો નેડણી ખાતર જ તેવાં રૂપો કરા પછી ઉલ્લેખ વગર () કૌસમાં દાખા અક્ષરમાં આપ્યાં છે. જેમકે, વીંટાળવુંમાં (વીંટાળાવવું, વીંટાળાવું).

વિશેષણ પરથી તા, ત્વ, પછું જેવા પ્રત્યયો લાગીને બનતાં નામોના અર્થ સામાન્યતઃ આપવામાં આવ્યા નથી. તેમ જ જ્યાં વિશેષણ અને નામ, કે વિશેષણ અને અવ્યયના અર્થ સરખા થતા હોય ત્યાં અર્થો ફરી ન લખતાં સાથે જ લખેલા છે. જેમ કે, વિવેચક; બરાબર.

પર્યાયવાચક શબ્દોના અર્થ દરેક ઠેકાણે લખવાને બદલે એક ઠેકાણે લખી બીજા શબ્દોમા, જુઓ અમુક શબ્દ, એમ જણાવવાનો રિવાજ રાખ્યો છે જ્યાં તે શબ્દના બધા અર્થો લાગુ ન પડતા હોય ત્યાં અર્થોનો અમુક ક્રમ જોવાનું કહ્યું છે

ગડગડાટ, ઘડાઘડ જોવા રવાનુકારી શબ્દોમા અર્થો ન આપતા (રવ૦) સહાવાપરી છે આ જ્યાં તે અવાજ શાનો છે એ ખતાવતું વડરી લાગ્યું છે ત્યાં સાથે, અમુકનો અવાજ, એમ જણાવ્યું છે

સંક્ષેપોની સમજ

અ૦	અવ્યય	ખ૦વ૦	ખટુવચન
અ૦કિં	અકર્મક ક્રિયાપદ	ખ૦દા૦	ખવિધ્યકાળ
ઉદા૦	ઉદાહરણ	ખ૦કૃ૦	ખવિધ્યકૃત
એ૦વ૦	એકવચન	ખાવે	ખાવે પ્રયોગનું રૂપ
કર્મણિ	કર્મણિ પ્રયોગનું રૂપ	ખૂ	ખૂગોળ
કા	કાકિયાવાડી (શબ્દ)	ખૂ૦કા૦	ખૂતકાળ
કા શા	કાવ્યશાસ્ત્ર	ખૂ૦કૃ૦	ખૂતકૃત
કૃ૦	કૃત	રવ૦	રવાનુકારી (શબ્દ)
કિં	ક્રિયાપદ	ર વિ	રસાયણવિજ્ઞાનશાસ્ત્ર
ખ	ખગોળશાસ્ત્ર	લા	લાક્ષણિક (અર્થ)
ગ	ગણિતશાસ્ત્ર	વ વિ	વનરપતિશાસ્ત્ર
ચ	ચરેતરી (શબ્દ)	વ કા	વર્તમાનકાળ
જી વિ	જીવવિજ્ઞાનશાસ્ત્ર	વ૦કૃ૦	વર્તમાન કૃત
જ્યો	જ્યોતિષશાસ્ત્ર	વિ૦	વિશેષણ
ન૦	નપુસકલિંગ	વિ૦ ન૦	વિરોધણ નપુસક લિંગ
ન૦ખ૦વ૦	નપુસકલિંગ ખટુવચન	વિ૦ પુ૦	વિરોધણ પુલિંગ
ન્યા	ન્યાયશાસ્ત્ર	વિ૦ સ્ત્રી૦	વિરોધણ સ્ત્રીલિંગ
પ	પદ્યમા વપરાતો (શબ્દ)	વ્યા	વ્યાકરણ
પ વિ	પદ્ય વિજ્ઞાનશાસ્ત્ર	રા૦પ્ર૦	રાષ્ટ્રપ્રયોગ
પું૦	પુનિંગ	સ૦	સર્વનામ
પું૦ખ૦વ૦	પુનિંગ ખટુવચન	સર૦	સરખાવો
પ્રા વિ	પ્રાણીવિજ્ઞાનશાસ્ત્ર	સુ	સુરતી
પ્રેરક	પ્રેરકબેદનું રૂપ	સ્રી૦	સ્રીલિંગ
		સ્રી૦ખ૦વ૦	સ્રીલિંગ, ખટુવચન

વ્યુત્પત્તિના સંકેત

અ.	અરબી	પા.	ફારસી
અપ.	અપભ્રંશ	મ.	મરાઠી
હં.	હિંદી	સ.	સંસ્કૃત
ફા.	ફારસી	હિં.	હિંદુસ્તાની
દે.	દેશ	તે ઉપરાતના નિર્દેશોમાં બાપાનું	
પો.	પોર્ટુગિઝ	પૂરું નામ લખ્યું છે.	
પ્રા.	પ્રાકૃત		

ઉચ્ચારણના સંકેત

- (૦) પોચો અનુનાસિક છે એમ બતાવે છે. જેમ કે આધળો (૦)
- ઓ પહોળો એ છે એમ બતાવે છે. જેમ કે પેડે (પે).
- ઓ પહોળો એ છે એમ બતાવે છે. જેમ કે હોણ (હો).
- (') વર્ણ સાથે ઉપર મૂકેલું અર્પ
- વિરામ ત્યાં હ્રસ્વિત બતાવે છે. જેમ કે તારું (તા')
- (,) વર્ણ સાથે નીચે મૂકેલું અર્પ-વિરામ ત્યાં યશ્રુતિ બતાવે છે. જેમ કે પાર (ર,)
- (_) બોડાનું ચિહ્ન લઘુઅર્પણ અક્ષર બતાવે છે. જેમ કે કહેતું (કહે)

બીજાં ચિહ્નોની સમજ

- + કાલગ્રસ્ત રાખ્દ.
- o આગલા રાખ્દમાં ઉમેરો કરવાનું સૂચવે છે ઉદા. રામ (ંડી) એટલે રાખ, રાખડી.
- આગલા રાખ્દના અંત્ય અક્ષરને બદલે મૂકવાનું સૂચવે છે. ઉદા. સરિત (ન્તા) એટલે સરિત, સરિતા.

વિનીત

જોડણી કોશ .

અ

અ પું [સ] વર્ણમાળાને પહેલો અક્ષર
(૨) વ્યવનથી રાત્રે થતા રાખની પૂર્વે
નકાર કે વિરોધ વગેરે બતાવતો પૂર્વાંગ
ઉદા૦ અસુખ, અરોગ્ય (૩) અતિ ના
અર્થમાં કે ખાસ અર્થ વૃદ્ધિ વગર વપરાતો
ગુજરાતી ઉપસર્ગ ઉદા૦ અરોર અરોષ
અઉ (અ) ન૦ [સ અહિ] નરડે એક
જીવડું (૨) સૂર્ય

અઉ ન૦ આડે, અડધું

અક ન૦ [સ] કુખ (૨) બાપ, માપ

અકચ પું [સ] કેતુ અઉ [સ]

અકડાઅકડી સ્ત્રી૦ અડસાયડસી (૨)
કટોડી [ફાકડાપણું]

અકડાઈ સ્ત્રી૦ અકડપણું મગરૂરી (૨)

અકડાટ પું અકડાટ તે કે તેની અમર

અકડાણુ અ૦ કિં [જુઓ અકડ]
સાધાનુ-અગનુ જનાઈ જીવુ (૨)

અકમામા ફરતુ, અમરૂરીમા રહેતુ

અકતો પું [સ અતો] કારીગરોને ફૂમીને
દિવસ, અઝુલો [અકચનીય]

અકથ વિ૦ [સ] નહિ નહેતુ-વણવેતુ (૨)

અકથનીય વિ૦ [સ] ન કટી રાકાય તેડ

અકથ્ય વિ૦ [સ] જુઓ અકચનીય

અકબર વિ૦ [મ] સૌથી મહાન (૨) પું એક
પ્રખ્યાત મોતમ બાદશાહ [સ] [તે]

અકબરદિલી સૌ૦ [વા] ઉદારદિન રાખતુ

અકબરી વિ૦ [વા] અકબર સંબંધી (૨)

સ્ત્રી૦ ચોખાના લીનાની બનાવેલી એક વાતી

અકબધ વિ૦ [સ અક્ષતવ] એમનુ તેમ,
વગર ખોતેડુ કે તોડેડુ

અકરણુ વિ૦ [સ] કરણ-દ્રવિય વગરનુ

(૨) દેહ દ્રવિયાદિ રહિત (પરમાત્મા)

(૩) ન૦ ન મરતુ તે

અકરામ ન૦ [અ] કૃપા માન, બક્ષિસ

અકરાળા, અવિકરાળા વિ૦ [અ-અતિરાય
+ સ કરાળો] અતિ બધકર

અકરાતિયાવેડા પું અગવ૦ અકરાતિયા

ની માફક વર્તણુ તે [ખાડધડુ]

અકરાતિયુ વિ૦ [સ અતિશય] બહુ ખાનારુ,

અકરુ વિ૦ અધમકુ ((૩) પું સાપ

અકણુ વિ૦ [સ] કાન વિનાનુ (૨) બહેતુ

અકર્ણક વિ૦ [સ] કર્તા વિનાનુ [કામ]

અકર્મ ન૦ [સ] કર્મનો અભાવ (૨) ખોટું

અકર્મક વિ૦ [સ] કર્મ વિનાનુ [કિં]

અક(-કર્મ)ર્મણુ વિ૦ સ્ત્રી૦ [સ અર્કર્મ]

અભાગણી (૨) કૃપા [અનુભોગ]

અકર્મણ્યતા સ્ત્રી૦ કામકાન્તનો અભાવ,

અક(-કર્મ)ર્મી વિ૦ [સ અર્કર્મ] અભાગિયું

(૨) મં નહિ મરનારુ

અકલ સ્ત્રી૦ [મ અર્ક] અકલ શુદ્ધ

અકલસ [અ] વિ૦ નાં પળી રાખાય એડ,

અગમ્ય [અગમ્ય લીલાવાળુ]

અકલકવ વિ૦ [સ] અમળ કળાવાળુ,

અકલમદ વિ૦ [વા] અનવાળુ

અકલવકડયુ વિ૦ તનતણુધિવાળુ

અકલક વિ૦ [સ] નિમ્ન ૦, દોષ-અબરહિત

અકલિત વિ. [સં.] ન કળેલું; કલ્પી ન
 સકાય તેવું
 અકલિપત વિ. [સં.] કલિપન નહિ તેવું;
 ખડું (૨) એચિત્તું; અણધાર્યું
 અકલ્પ્ય વિ. [સ.] ન કલ્પી સકાય એવું
 અકસર અ. [મ.] ધણુ ખડું; ઘણું કરીને; પ્રાયઃ
 અકસીર વિ. [મ. રસીર=કીમિયો] આખાદ,
 રામગાણ
 અકરમાત્ અ. [સ.] અસાનક; એકાએક
 અકરમાત્ પું. [સ. વકમાત્] અણધારી
 ધરના; હોનારત
 અકળા વિ. જુઓ અકલ [મ.] [ખાવડુ
 અકળવિકળા વિ. જુઓ આકળવિકળા;
 અકળામણ સ્ત્રી. અકળાવાની આસર;
 અમૂંઝણ
 અકળાવું અ. [કિ. [સ. આકુળ] અમૂંઝાવું;
 ગમગાવું (૨) કટાળવું (૩) ચિહ્નવું
 અકળિત વિ. જુઓ અકલિત
 અકંટક વિ. [સં.] કાંટા વિનતું [કામ
 અકાળ વિ. નકામું (૨) પાચાર (૩) નાંખોટું
 અકામ (—મી) વિ. [સ.] કામના વિનાનું
 અકાર અ. અકારણ; ફેગટ [પ.]
 અકારણ ન. [સં. સ્વાર્થ] અકાર્ય; ખોટું
 કામ (૨) અ. વ્યર્થ; ફેગટ
 અકારણુ વિ. (૨) અ. [મ.] જુઓ નિર્કારણ
 અકારત (—થ) અ. વ્યર્થ; નિષ્ફળ
 અકાર્તુ વિ. અપ્રિય; અળખામણ
 અકાર્ય વિ. [સં.] ન કરવા જેવું (૨)
 નાંખોટું કામ
 અકાલ [સં.] (—ળ) વિ. કવખતનું (૨) પું.
 અયોગ્ય સમય; કવખત (૩) દુકાળ (૪)
 પરમાત્મા. વૃદ્ધ વિ. અકાળે જૃદ્ધ થયેલું
 અકાલિક વિ. [સ.] કવખતનું
 અકાલી પું. [સ. સ્વાકા] શીખ ધર્મનો
 એક ફાંટો કે તેનો અનુયાયી
 અકાલીન વિ. [સ.] કવખતનું
 અકાળા વિ. જુઓ અકાલ
 અકાંડ વિ. [સ.] આકસ્મિક; એચિત્તું
 અકિંચન વિ. [સ.] નિર્કિંચન; સાવ ગરીબ

અકીક પું. [મ.] એક, જાતનો લીસો,
 ચળકનો પથર [ખનાવાનો
 અકીકિયો પું. અકીકની વસ્તુઓ
 અકૂત વિ. [સં.] નહિ કહેલું (૨) ખોટું
 કે અયોગ્ય કહેલું (૩) નાંખા
 અકેક (—કું) વિ. એકએક (૨) એક પછી
 એક (૩) પ્રત્યેક; દરેક
 અકોટ પું. [સ.] સોપારી કે તેનું આદ
 અકોટી સ્ત્રી, —ટો પું. [સ. સ્વકોટ]
 સોપારી ધારનું (સ્ત્રીનું) કાનનું પટેલું—
 જૂમખાવાણુ લોળિયુ
 અકોણું વિ. અતડું; બળી ન જાય તેવું
 અકાંડ વિ. [સ. વ્રહ્મ, પ્રા. ઉચ્ચ] કંડક;
 વળે નહિ એવું (૨) ટટાર (૩) મગધીવાળું
 અકરચકર અ. અણધારી રીતે (૨)
 ગમે તેમ કરીને [અકર્મી
 અકર્મણ, અકર્મી જુઓ અકર્મણ,
 અક્ષલ સ્ત્રી. [અ. સ્વચર] બુદ્ધિ
 અક્ષલક (—મી) પું. [અ. સ્વાર્થ] એક
 વનરપતિ—ઓષધિ
 અક્ષલખાળ વિ. બુદ્ધિશાળી; અક્ષલમંદ.
 ંખાં પું. અક્ષલનો ખાં મૂખ (વ્યગ્રમાં)
 અક્ષલમંદ, અક્ષલવંત, અક્ષલવાન
 વિ. અક્ષલખાળ; બુદ્ધિશાળી [સમજ
 અક્ષલહોશિયારી સ્ત્રી. બુદ્ધિ અને ભાન—
 અક્ષા સ્ત્રી. અબોલા; બાઈબધી તોડવી તે
 અક્ષેક વિ. જુઓ અકેક
 અકિય વિ. [સં.] [પ. વિ.] નિષ્ક્રિય;
 ‘દનએકિય’ (૨) નિરુદ્ધોગી; સુસ્ત; ‘દનટ’
 અકૂર વિ. [મ.] દયાળુ (૨) પું. શ્રી-
 કૃષ્ણના પિત્રાઈ કાકા અને ભક્ત [સં.]
 અક્ષ પું. [સં.] રમવાનો ખારો (૨) માળાનો
 મણકો (૩) ધરી (ચકની કે પૃથ્વીની)
 (૪) આંખ (સમાસને અત્તે, ઉદા.
 ‘કમલાક્ષ’) (૫) વિપુલવૃત્તથી ઉત્તર-
 દશિણ કોઈ પણ જગાનું ગોળીય અંતર
 [મૂ.] (૬) અવકાશમાં બિંદુનું સ્થાન
 નક્ષી કરવા નિયત કરેલી પરસ્પર કાઠ-
 ખૂણે આવેલી રેખાઓ. ઉદા. વેધાક્ષ [અ.]

અક્ષર્યું નં જુઓ અખિયાલું
 અક્ષર્યું જિ. [સં.] ઈત્ત પાચ્યા વિનાનું
 અખડ (૨) પું. બં. વં ધાર્મિક ક્રિયામાં
 અથવા કોઈને વધાવી લેવામાં વપરાતા
 વગર બાંધેલા દાણા-ઘોખા, ડાંચર,
 ધડે, જવ વગેરે [અસહિષ્ણુ]
 અક્ષમ વિં. [સં.] અરાકમ; અસમર્થ (૨)
 અક્ષમાલા સ્ત્રીં [સં.] દુર્દાક્ષની માળા.
 (૨) ૮/૫ કરવાની માળા
 અક્ષય વિં. [સં.] કદી ક્ષીણ ન થાય
 એવું; અવિનાશી (૨) અખટ
 અક્ષયતૃતીયા સ્ત્રીં [સં.] અખાત્રીજ;
 વૈશાખ સુદ ત્રીજ
 અક્ષયધામ નં [સં.] વૈકુંઠ (૨) મોક્ષ
 અક્ષયનવમી સ્ત્રીં [સં.] અખેનોમ;
 કારતક સુદ નોમ
 અક્ષયપદ નં [સં.] મોક્ષ
 અક્ષયપાત્ર નં [સં.] જેમાંથી વસ્તુ લેવા
 છતાં ખૂટે જ નહિ એવું વાસણ
 અક્ષયવટ પું. [સં.] પ્રયાગમાં આવેલો
 એક વડ (પ્રલયકાળે પણ એ અક્ષય
 રહેશે એવું મનાય છે)
 અક્ષર વિં. [મ.] અવિનાશી (૨) પું.
 ભાષાનો વર્ણ (૩) હરફ; બોલ (૪) પું.
 બં. વં દરકત (૫) વિધિના લેખ
 (૬) નં ગ્રન્થ. [“એલિજન્સા”]
 અક્ષરગણિત નં [સં.] બીજગણિત;
 અક્ષરજ્ઞં પું. [સં.] જુઓ અક્ષરજ્ઞ
 અક્ષરજ્ઞાન નં [સં.] લખતાંવાંચતાં
 આવડતું તે
 અક્ષરજેદ પું. [મ.] નારા ન પામે એવું શરીર
 (૨) કીર્તિ (૩) સાહિત્યકૃતિ
 અક્ષરધામ નં [સં.] અશ્વલોક; મોક્ષ
 અક્ષરપદ નં [સં.] મુક્ત દરા
 અક્ષરમાલા [સં.] (અ) સ્ત્રીં મૂળાક્ષરો;
 વર્ણમાળા [(હ)દ]
 અક્ષરમેળ વિં. અક્ષરના માપવાળો
 અક્ષરવૃત્ત નં [સં.] અક્ષરમેળ વૃત્ત-છંદ
 અક્ષરશીઃ અં. [સં.] અક્ષરે અક્ષર

અક્ષરશર્થ પું. [સં.] શબ્દાર્થ (૨) સંકે-
 ચિત અર્થ
 અક્ષવિષા સ્ત્રીં [સં.] જુગાર
 અક્ષવૃત્ત નં [સં.] અક્ષાંશ બતાવનારું વર્તુલ
 અક્ષારા પું. [સં.] વિષુવદ્વૃત્તથી ઉત્તરદક્ષિણ
 અંતર બતાવનાર ૧૮૦ અંશ [મ.]
 અક્ષારોચ્ચૃત નં [સં.] અક્ષારાનું વર્તુલ
 અક્ષિ સ્ત્રીં [સં.] આખ [સમાસને અતે
 ‘અક્ષ’ રૂપ થાય છે; જુઓ અક્ષ (૪)]
 અક્ષિકા સ્ત્રીં નાની આંખ; ક્ષત વે-સની
 બનેલી સોંટી આંખ; ‘ઓસેલસ’ [પ્રા.વિ.]
 અક્ષુણ્ણ વિં. [સં.] ક્ષુણ્ણ-વટાયેતુ નહિ
 તેવું (૨) અગ્નિવ; કૃતેદમદ
 અક્ષોહિણી સ્ત્રીં + જુઓ અક્ષોહિણી
 અક્ષોહિણી સ્ત્રીં [સં.] ૨૧, ૮૭, ૨૪,
 તેહલા હાથી, તેથી ત્રણ ગણા ઘોડા ને
 પાંચ ગાયું પાળેજ-એવડી સેના
 અખ(અખ)ડ વિં ન ખેડાતું; પડતર
 (૨) ધારોય ન બેઠે એવું (૩) અવડ
 અખડહહાડા પું. બં. વં કામકાજ
 નિતાના કે કંડાળો આવે એવા દિવસ
 અખડખખડ, અખડાખખડી વિં
 ખાડાખેચાવાનું; બેસું-નીચું
 અખડાવું અં. કિં અયડાવું
 અખ(ખુચારું) વિં. [કા.] જુઓ અખિયાલું
 અખત(અત)ર વિં મેયુ; નકારું. ઠડાહું
 વિં દોડાણું
 અખતરું વિં જુઓ અખતર [અખમારા
 અખતરો પું. [મ. ફિતરામ] પ્રયોગ;
 અખતર, ઠડાહું વિં જુઓ ‘અખતર’માં
 અખત્યાર પું. [મ. ફિતવાર] અધિકાર;
 તાબો [નં મુખ્યધારનામું; સનદ
 અખત્યારનામું નં, અખત્યારપત્ર પું;
 અખત્યારી સ્ત્રીં સત્તા; અધિકાર
 અખની સ્ત્રીં ગિલ્દીદેહનો એક દાવ; આંખી
 અખખાર પું. નં [મ. ‘મયર’નું બં. વં]
 નત્તમાનપત્ર; છાપું
 અખખારનવીસ પું. [વા.] ખખરપત્રી (૨)
 છાપોનો લખનારો

અખર વિં અસય (૨) સીં અમડ -
 ૫ તર જમીન ચરો [મેળવાખ
 અખરામણુ નં દૂધ આખરવા માટેનું
 અખરાબુ અં કિં દૂધનું દહીં થતું
 અખરોટ નં [મ, વા] રેક મેલો અખોડ
 અખડ વિં [સ] આખુ
 અખડનોભાગ્ય નં [સ] સૌભાગ્ય
 -સધવાપયુ અખડ નેતુ તે(સી માટે)
 વતી વિં સીં [દૂકમા અં સીં]
 અખડ સૌભાગ્યવાળી
 અખડિત વિં [સ] ખડિત નદિ એતુ
 (૨) કિનારીમા ખાયા ખાયા ન દોય
 એતુ (પાન) એન્દાયર [વ વિ]
 અખતર વિં અખતર મેતુ (૨) નં
 ભૂતનત વગગાડ
 અખાગ વિં [સ ઘવાલ] ન ખવાય એતુ
 કે ન ખાવા જેતુ (૨) નં નિષિદ્ધ
 ખોરા, માસમાર્ગી
 અખાડ પું + અખાડ મહિનો
 અખાડી કરવા = આખ આડાન કરવા
 ન ગગનારુ [કસરતમાજ
 અખાડિયો પું અખાડામા જનાર,
 અખાડી વિં સીં અખાડ માસની
 અખાડો પું [સ મજવાન] કુમ્તી કે કસરત
 રવાની જગા (૨) બાવાએનો મક
 (૩) વ્યસનીઓને એકા યવાની જગા
 અખાત વિં [સ] નદિ ખોદેતુ (૨) પું
 (નં +) જમીનની અદર ગયેનો
 સમુદનો ફાટો (૩) કુદરતી તળાવ કે
 સરોવર [અક્ષયતૃતીયા
 અખાનોજ સીં [મ મજવાન] નુઓ
 અખિયાણુ નં [સ મજવાન] અસાણુ
 શુભ કાર્યના આરભમા ગોર તથા
 વસવાયાને અપાતી બક્ષિસ
 અખિયાતુ વિં [સ અવન] સહીસ નામત
 (૨) તદુસ્ત
 અખિલ વિં [સ] આખુ, બધું
 અખિવાઈ સીં દાડાઈ
 અખૂડ વિં [દે અતુડ] ખૂટે નહિ એતુ

અખે વિં [સ ઘવાલ, પ્રા મજવાન] અસય,
 ગરિનાગી દહાં અખેનોમ, અખેપાત્ર
 અખેડ નં [સ ઘવાન] નુઓ અખરો
 અખેવન વિં આખુ (૨) સીં એકેસતાન
 ન મડું દોય એવી સૌનામ્યવાની સી
 અખખાટ વિં નુઓ અખડ
 અગ વિં [સ] ન જઈ શકે એતુ (૨)
 પું ઝા' (૩) પવત (૪) રાસસ
 અગજ વિં [સ] પડાડમાજનમેતુ પવંતનુ
 અગડ પું [પ્રા અગ] આમાર્ગીનું
 મેદાન (૨) [૧] મેદાન
 અગડખખ વિં ધણુ નદુ, ગોજમગી
 (૨) પું ગેક નતનો અવપૂત બાવો
 અગડખગડ વિં ખડુખોડ (૨) નં
 ખરીખોળી અગપટ ખોલી
 અગણુ(-ગિત) વિં [સ] અસય [૬૬
 અગણો(-ગયો)તેર વિં [મ અગા+સિતેર]
 અગણુ વિં [સ] ગાળી ન મધાય એતુ
 અગણ્યા(એ)શી(-ની) વિં [સ
 જ્ઞોત+એગી] ૭૮
 અગણોતેર વિં નુઓ અગણોતેર
 અગતિ સીં [સ] અવગતિ, નરહમા પડતુ
 તે (૨) અમુક વિધયમા પ્રવેશ નહિ તે
 (૩) વિં ગતિ વિનાનું રિય
 અગતિયો પું એક લીડું ચગતુ અને
 જોતુ જવડ [મદત્વ
 અગત્ય સીં, નં [સ અગતિ] જરૂર (૨)
 અગતિયો પું [સ અગતિ] એક ઝાડ
 અગડ નં [સ] દવા [અગ, લાલ
 અગન સીં [સ અગિ] અગિ (૨) બગતરા
 અગનગાડી સીં આગગાળી
 અગમ વિં [સ] અગમ્ય દન્દિયાતીત
 (૨) નં અવિધ્ય
 અગમચેતી સીં અગાડયી ચેતતુ તે,
 દૂરદેશી [ગગાને એક શણગાર
 અગમદોરો પું [મ અગમ+દોરો] ઘોળના
 અગમનિગમ નં ભૂત અને અવિધ્ય
 (૨) [સ અગમ+નિગમ] વેદ અને શાસ્ત્ર
 અગમપદ્ધત સીં [સ અગમ-વધિમ]

આગનુ તથા પાળનુ તે, ભૂત અને ભવિષ્ય
 અગમપંથ પુનઃ નહિ જવાજોવા-અગત્યથી,
 ગૂઢ રસનો (૨) ઈશ્વરપ્રાપ્તિનો માર્ગ
 અગમખુદ્ધિ સ્ત્રીં અગાડથી ભવિષ્યનો
 નિચાર કરી શકનારી ભુદ્ધિ (૨) વિં
 તેની ભુદ્ધિવાણુ
 અગમખુદ્ધિયુ વિં અગમખુદ્ધિવાણુ
 અગમવાણુ સ્ત્રીં ગૂઢ વાણી (૨) ભવિષ્ય
 વાણી (૩) વેદવાણી
 અગમો પું આણુગમે
 અગમ્ય વિં [સ] જ્યાં ન જઈ શકાય
 એવું (૨) ગૂઢ (૩) ન જવા વેતુ, નિષિદ્ધ
 અગમ્યાગમન નં [સ] જેનો સંગ
 નિષિદ્ધ હોય તેવી સ્ત્રી સાથે વ્યભિચાર
 અગર પું [સ] આગરો મીઠું પકવવાની
 કચારી કે જમીન (૨) નં [સ] અગર
 એં અતનુ સુગંધીદાર લાકડું (૩) અં
 [ફા] ને (૪) અથવા [(૨) ને
 અગરએ અં [ફા], અગરને અં નેકે
 અગરખતી સ્ત્રીં ધૂપસળી
 અગરિયલુ સ્ત્રીં 'અગરિયો'નું સ્ત્રીલિંગ
 અગરિયો પું [સ] આકારિકો મીઠું પંચનાર
 અગરી સ્ત્રીં અગરિયલુ
 અગરુ નં [સ] જુઓ અગર (૨)
 અગમ્ય સ્ત્રીં [મ] પડ, કા અગરુ] ગંગી
 અગમ્યગમ્ય અં [ફા] આમપાસ
 અગમ્યાપગમ્યાં નંબંબં અધરણી વખતે
 સીમંતિનીને ભરાવનામાં આવતા પગલા
 અગમડ સ્ત્રીં સંગવડથી ઠપકું તે મુરંજી
 અગવાડું નં [સ] અગમવાળ આગલુ (૨)
 મોખમનો ભાગ [રખાને આગનો ભાગ
 અગનાડો પું આગલુ (૨) કાચગી કે અગ
 અગવો પું [સ] અગમ] આગમ ચાલનાર,
 ભોમિયો (૨) નેતા
 અગસ્તિ(-સ્ત્ય) પું [સ] [સ] એક
 પ્રાચીન ઋષિ (૨) એ નામનો તારો
 અગસ્ત્યના વાચના શંખ્રં વાળા ને ન
 પાલ્ય એવા-ખોળ વાચદા

અગળ વિં આગમે નહિ કે આગળેનું નહિ
 એવું (૨) આણુગમ
 અગાઉ અં [સ] અગ્ર પૂર્વે, પહેલા
 અગાડી અં [સ] અગ્ર આગમ
 અગાડીપછાડી અં આગમપાઝા(૨)સ્ત્રીં
 ઘોડાને ગમે અને પગે બાધવાના દોરડાં
 અગાધ વિં [સ] અતિ ઊંડું
 અગાશિયુ નં [જુઓ અગાશી] ધરના
 જોરડા પછીનો ઉપરથી ખુલ્લો ભાગ[ચ]
 અગાશી(-સ્ત્રી) સ્ત્રીં [સ] આકાશિકા]રના
 ઉપના ભાગમાં કરેલી ખુલ્લી રાખધ
 જગા, ગચ્છી [આ રા મુધી ખુલ્લું
 અગામું વિં [સ] આકાશ] દાકણ વિનાનું,
 અગિયર પું + અગર
 અગિયાર વિં [સ] આકાશ] ૧૧
 અગિયારમું વિં [સ] આકાશ] દશ
 પછીનું (૨) નં મરણ પછીને અગિયારમે
 દિવસે કરવામાં આવતી ક્રિયા કે વરો
 અગિયારશ(-અ) સ્ત્રીં પંખવાડિયામાની
 અગિયારમી તિમિ કે તેનું પ્રત-ઉપવાસ
 અગિયારા પુંબંબં ૧૧૧૧૧નો નડિયો
 ંગણુવા, ભણુવા = નાસી કે છાંછી
 જવું, પગપાન કરી જવું
 અગિયારી સ્ત્રીં [સ] અગ્નિ+આશાસિકા]પારસી
 લોથનું મંદિર, આતસબહેગમ
 અગુવો પું જુઓ અગવો
 અગોઅર વિં [સ] અગમ્ય, ઇદિયાતીત
 (૨) પગ મૂકવો ગમે નહિ અથવા પગ
 મૂકી ગકાય નહિ એવું [કા]
 અગોપ વિં અગોપ
 અગાડ પું જુઓ અગડ(૧)](૩)જકરાગ્નિ
 અગ્નિ પું [સ] દેવતા(૨) અગ્નિદેવ [સ.]
 અગ્નિકર્મ નં [સ] અગ્નિમા હોમ -રવો
 તે (૨) અગ્નિપૂજ (૩) ગાધવું તે
 અગ્નિકાષ્ઠ [સ] બાળવાના લા ડા (૨)
 અરણીનું લાકડું
 અગ્નિકુમાર પું [સ] અગ્નિ આરસ્તે ઉત્પન્ન
 થયેલો મિનનો પુત્ર-કાર્તિકેય [સ.]
 અગ્નિકુંડ પું [સ] વેદી

અમિત્રોળ પું [સં.] દક્ષિણ અને પૂર્વ
વચ્ચેનો ખૂણો

અમિત્રિયા સ્ત્રી [સં.] રાખને બાળવાની ક્રિયા
અમિત્રખૂણો પું અમિત્રોળ

અમિત્રય પું; નં [સં.] વચ્ચે પ્રકાશના
માત્રોક્ષ અમિ (ગાઈ) પત્ય, આદવનીય
અને દક્ષિણ)

અમિત્રાતા વિં [સં.] રાખને આગ મૂકનાર
અમિત્રાઉ પું [સં.] મુઠ્ઠાને બાળવું. તે
અમિત્રીક્ષા સ્ત્રી [સં.] અમિ વડે પરીક્ષા
કરતી તે (૨) આકરી કસોતી

અમિત્રવેશ પું [મં.] અમિમા દાખલ
થવું (જેમ કે મતી થનારી સોનું)

અમિત્રિમાંધ નં [મં.] જડરામિની મદતા
અમિત્રિશાલા [સં.] (-જા) સ્ત્રી પવિત્ર
અમિ રાખવાનું સ્થાનક [ક્રિયા

અમિત્રિંકાર પું [સં.] મુઠ્ઠાને બાળવાની
અમિત્રિત્ર નં [સં.] અમિમાં સવાર સાંજ
ઉં મ કરવાનું શાસ્ત્રોક્ત કર્મ, ઠંડી વિં
અમિત્રોત્ર કરનાર (૨) શાકાણી એક
અટક [એવું બાણ

અઞ્ચર નં [સં.] જેમાંથી અમિ વરસે
અઞ્ચ વિં [સં.] આગળપડતું; મુખ્ય; પહેલું;
એળવેનું (૨) નં આળી, ટોચ [મુખ્ય
અઞ્ચગણ્ય વિં [સં.] ગણતરીમાં પહેલું;
અઞ્ચ વિં [સં.] પહેલું જન્મેલું (૨) પું
મેટા ભાઈ (૩) શાકાણી

અઞ્ચણી પું [સં.] આગેવાન
અઞ્ચધાન્ય નં વધેનો પહેલો-ચોમાસામાં
થેનો-પાક [પ્રથમ ખેતનું માન
અઞ્ચપૂત સ્ત્રી [સં.] ઘેલ પુરુષને અપાતું
અઞ્ચલેખ પું વર્તમાનપત્રનો મુખ્ય લેખ
અઞ્ચસર વિં [સં.] અઞ્ચસર
અઞ્ચન્ધાત નં આગળપડતું-મુખ્ય સ્થાન
અઞ્ચદાયલુ (-ન) પું [સં.] માગસર મદિનો;
આમદાયલુ [અર્થ] કરાયેલી જમીન
અઞ્ચલાર પું [સં.] રાખ તરફથી દેવસ્થાનને
અઞ્ચિમ વિં [સં.] મુખ્ય (૨) પું મેટા ભાઈ
અઞ્ચસર વિં (૨) પું [સં.] આગેવાન; નેતા

અધ નં [સં.] પાપ

અધટનું વિં આગળતું; અયોગ્ય

અધટિત વિં [મં.] પટિત નદિ એવું; અધટનું
અધટિતઘટના સ્ત્રી [મં.] નદિ બનેલી
ઘટના બતાવતી તે

અધટિતઘટનાપટીયસ્ત્રી વિં સ્ત્રી [સં.]
અસિતરનામાં કુશળ (ભાયા) [ખાડો

અધઉ વિં અણપડ; મૂખ (૨) પું ધરો;
અધણખાઉ (-ણ) સ્ત્રી અધવાનો ખાડો

અધમર્ષણ વિં [મં.] અપનાદાક (મંત્ર)
(૨) નં એક નસકોરથી પાત્રી લઈ બીજા
નસકોરા વાટે કાઢી નાખવું તે

અધરણિયાત વિં સ્ત્રી અપરખીવાની સ્ત્રી
અધરણી નં; સ્ત્રી [દ. અમાદગિયા]
પહેલવહેલો ગર્ભ રહેલો તે (૨) એ પ્રસંગે
કરાતી ક્રિયા; સીમંત

અધરું વિં મુરકેલ [માલિકીનું
અધરેણિયાત વિં ધરેણિયાત નદિ તેવું-
અધ (-ધા) વધું સુ કિં અરે એમ કરવું
(૨) ખૂબ મારકું; દીપવું [લા.] (૩) જોગ-
જુલમથી કદાવવું (નાણું વગેરે)

અધવાડ સ્ત્રી, -ડો પું અધેવાની ગંદ-
વાડ (૨) ખૂબ ગંધી

અધવું અં કિં [સં. ઢગ] મળત્યાગ કરવો;
ઝાડે ફરવું (૨) જોરજુલમને વચ થઈ
આપવું પડવું [લા.]

અધાટ વિં અપાર; અનાંત (૨) [દગતાવેજીમાં]
કુલદમ સાથેનું (૩) પું સિદ્ધલેખ (૪)
દનામી જમીન; દાન કે દેવરયાનમાં
અપાયેલી જમીન (૫) ધણ; એવાદો
અધાટિયું વિં અધાટ અપાયેલું (૨)
નિમજ્જરામ

અધાઉ (-વ) પું સં કિં અરે એમ કરવું
અધાડો પું [દ. અપાટળ] અધેડો-એક
છાટ; અપાભાગ

અધાણું વિં અધવાની હાજતવાળું

અધાત વિં + જુઓ અનાધ

અધામળ સ્ત્રી (વારવાર) અધવું કે
આવાનું થાય તે; અતિસાર (૨) બધ,

ત્રાસ અથવા સુખત મહેનતને લીધે
 , થયેલી-અરીજવાય એવી રિશ્તિ [લા.]
 અધાપુ વિં [ન.] પાપી, દુષ્ટ
 અધાર સ્ત્રીં પાપી કે જીવંતો મજ
 અધારો પું અધવાડ; ગંદવાડ
 અધાવપું સં કિં જુઓ અધવતું
 અધેડી સ્ત્રીં [રે. અપાટળ] એક વનસ્પતિ
 અધેડો પું જુઓ આડો
 અધોર વિં [અ + સ. ધોત] અતિધોર
 અધોરપંથ પું એવી સાધના કરનારા
 બાવાઓનો પથ
 અધોરવિધા સ્ત્રીં એવી વિધા
 અધોરી વિં એવી, જાણણી (ર) ચીતરી
 ચડે એવું ગદુ (૩) પું એવો મદો
 એક ભતનો (નાગડો) બાવો
 અધોપ વિં [સ.] થોપ-અવાજ વગરનું;
 ગાત (ર) પું પાચ ઉચ્ચારનાનોના
 પડેલા જે વગેરેના ઉચ્ચાર (ક, ચ, ટ,
 ત, પ તથા ખ, છ, ક, થ, ફ) [ચા.]
 અચક સ્ત્રીં આગળ; દેચ; (ર) આડ
 અચકડું નં કાઈ માંબરી આવવાથી
 છાતીમાં ભરાઈ આવતો ડમો
 અચકનં પું; નં [હિં] એક ભતનો
 લાંબો ડગલો [ઓચિતું]
 અચક મચક અં અચાનક; એકદમ;
 અચકડું અં કિં અચકડું, ખમચાપુ
 અચકારો પું આચકો
 અચકાવું અંકિં અચકું
 અચકો મચકો પુંલટકો, હટકો (સોમોનો)
 અચટ વિં ખાતામાં નહિ ચડેલી (રકમ)
 અચપચું વિં કાચુ પોચું; અધકચડું
 (ર) નહિ પ્રવાની અને નહિ પદ
 અચર વિં [છ.] ખમે નહિ એવું રિચર
 અચરકો પું ઉમગકો (ર) આવકો
 અચરજ(-તા) નં, ન્તી સ્ત્રીં [સ. આશ્ચર્ય]
 નવાઈ; આશ્ચર્ય [રહીને, વારંવારે
 અચર ખચર વિં કાચુકોડું (ર) અં રહી
 અચલ [સ.] (-તા) વિં દંડ, દુધર; (ર)
 અચકારી [ગ] (૩) પું પવંત

અચલ(-તા) પદ નં નિત્ય રિશ્તિ-મોક્ષ
 અચલો [સ.] (-તા) સ્ત્રીં પૃથ્વી
 અચંચો પું [સ. અચંચુત, પ્રાચલચંચુત]
 આશ્ચર્ય; નવાઈ
 અચાનક અં એકાએક, ઓચિંતું
 અચાર નં [જા] અપાણુ
 અચાલ સ્ત્રીં દુગ્ધત; અચાલ(ર) અદલાવ;
 રત્નેશ્વરી (૩) ભારે અગત્ય; બીડ
 અચાતો પું અનિવાર્ય અગત્ય; અપેક્ષા
 અચિંતિત વિં [સ.] અણચિતભયુ
 અચિતું (-તું) વિં ન ચિતવેલું; ઓચિંતું
 અચિત્ય વિં [સ.] ચિતવી ન રાકાય
 એવું (ર) ન ચિતવવા જેવું
 અચિંત્યું વિં જુઓ અચિત્ત
 અચુષ્કાકીય વિંચુષ્કલ્પન મહીમકે તેવું;
 'નોનમેન્સીક' [પ વિ.] [વિના
 અચૂક વિં ચૂકે નહિ એવું (ર) અં ચૂક્યા
 અચૂકબાણુ નં (ર) વિં જુઓ રામબાણુ.
 અચાવપું = અચર આવતું
 અચેત (૦ન) વિં [સ.] ચેતન વિનાનું;
 જટ (ર) જેમાન
 અચેષ્ટ વિં [સ.] અચેતન
 અચો પું જમાન, લીટ (ર) કચરાનો
 જમાવ; ગંદકી (૩) અચૂતો
 અચોપચો પું ગદરાડ, મુડો
 અચણત અં છણ-નહોર થયા વિના;
 છાપી રીતે; ખબર ન પડે તેમ
 અચિછલ વિં [સ.] અખંડ
 અચું વિં [ઉ. અચ] સારું
 અચેષ્ટ વિં [સ.] છેડી ન મકાપ એવું
 અચેર પું અર્ધો શેર
 અચેરિયુ વિં એમાં અચેર માથ તેવડું
 (ર) નં અર્ધો શેરનું માપિયુ
 અચેરિયો પું, અચેરી સ્ત્રીં અર્ધો
 શેરનું માપિયુ અથવા વજન
 અચેરો પું અચેરનું વજન-કાણું
 અચુત વિં [સ.] પતન કે રૂપાવન વિનાનું
 નિશ્ચય (૨) પું વિષ્ણુ [સં.]
 અચડ(-ર) પું વિંમાત્ર સપાટીને અડધીને

પસાર થઈ જતું (૨) કાના બરાબર
 (૩) છલકાતું
 અછત સ્ત્રીં તંગી; તાથ
 અછતું વિં અછતું; શુભ (૨)+અસત;
 હયાત નહિ એવું [વરીય વિનાનું
 અછત વિં છત વિનાનું; પુદ્યું (૨) માથે
 અછખડા પું બં વં ગરીર પર આછી
 ફોટીઓ નીકળે છે તે રોગ
 અછરતું વિં જુઓ અછરતું [કરમાતું
 અછવાતું અંકિં વણ્ટો લાગવો (૨)
 અછંગ અં અંધર
 અછાડપછાડ સ્ત્રીં ધમાધમ; ધમપછાડ
 અછાખા પુંબંબં વરણાડામા વરરાત્નનું
 મોં ઢાંકવા પાછડીએ લટકાવવામાં આવતા
 રોનેરી કસબના તાર [કાઢતું
 અછાવધું સંકિં (નતું વાસન) વાપરવા
 અછીપ વિં છીપે નહિ-તૂસ ન યાય એવું
 અછૂત વિં [હિં] અરપૂરય (૨) અરપૂરય
 મનાતી કેમનું
 અછ્તોદ્ધાર પું અછ્તોનો ઉદ્ધાર
 અછો અછો કરવું, અછો અછો વાનાં
 કરવાં = લાડ લડાવવાં(૨)ખૂબ ઉમળકા-
 યી આદરસત્કાર કરવો
 અછોડાવા અં રાશ જેટલે અંતરે
 અછોટો પું રાશ (૨) ગળામાં પહેરવાનો
 સોનારપાનો દોરો(૩)પડિયાળની સાંકળી
 અજ વિં [સ.] નહિ જન્મેયુ; અનાદિ (૨)
 પું બકરો (૩)[મ.] મડા (૪) કામદેવ
 (૫) ચંદ્ર (૬) રામના દાદાનું નામ
 અજગર પું [સ.] બકરું ગળી જાય તેવો)
 મોટો સાપ વૃત્તિ સ્ત્રીં[સ.] દેવ ઉપર
 આધાર રાખવાની વૃત્તિ
 અજન્મા વિં પું [સ.] જેને જન્મ નથી
 એવું; (ઈશ્વર) (૨) સ્ત્રીં માયા [સ.]
 અજપાજ(-તા)પ પું [સ.] પ્રથમ વિના
 સ્વાભાવિક રીતે વાક્યો ભપ
 અજળ વિં [મ.] નવાઈ ઊપજે એવું;
 અજમુત [અકંનાં પાસાદાર ફૂલ
 અજમાનાં ફૂલ નંબંબં અજમાના

અજમાયશ સ્ત્રીં[વા.માગમાદગ]અજમાયી
 નેતું તે; પરીક્ષા
 અજમાવધું સંકિં[વા. માગમુદત્ત]વાપરી
 નેતું; પ્રયોગ કરી જોવો
 અજમાશ સ્ત્રીં જુઓ અજમાયશ
 અજમો પું [મ. અગમોદા, વા. અગમુદા]
 એક વનસ્પતિ-ઔષધિ [ઔષધિ
 અજમોદ સ્ત્રીં [જુઓ અજમો] એક
 અજય વિં [સ.] જય ગદિત (૨) ન
 જિતાય એવું; અજય(૩)પું હાગ; પરાજય
 અજયા સ્ત્રીં [સ.] માયા (૨) ભાંગ
 અજર વિં [સ.] ધરકું ન યાય એવું (૨)
 પચી ન શકે એવું
 અજર સ્ત્રીં [મ. ઉગ્ર] બઢાનું (૨)
 આનાકાની; દીવ [અવિનાશી
 અજરામર વિં [સ.] અજર અને અમર;
 અજરો પું [સ.] અજર અપયો
 અજલ સ્ત્રીં [મ.] અત (૨) મોત (૩)
 કમોત (૪) વિં [સ.] નિર્જલ; ચૂકું
 અજલમંજિલ સ્ત્રીં છેવટનું સ્વધામ
 અજવાળિયું સંકિં [સ. ઉગ્રજલ] ધસીને
 બેજળું કરવું; માંગવું (૨) અજવાળું
 કરવું(૩) આખર વધારવી [વા.] (૪)
 બદનામી વહોરવી [બંગમા]
 અજવાળિયું નં ચંદની વધતી જતી
 કળાવાળું પળવાડિયું; શુભલક્ષ (૨)
 અજવાળા તારુ છાપરામાં કે ભીંતમા
 મૂકેલું ભળિયું-આકૃ
 અજવાળી વિં સ્ત્રીં ચાંદરણાવાળી (ગત)
 અજવાળું નં પ્રકાશ; ઉભસ
 અજસ્ટ વિં [સ.] સતત; એકધારું (૨)
 અં વારંવાર; હમેશ [અશાંતિ
 અજંપ(-પો) પું જ પનો અજાવ;
 અજત સ્ત્રીં [સ.] માયા; કુદરત (૨) બકરી
 અજતગત સ્ત્રીં પું; નં [સ.] બકરોને
 મળે લટકતો આંચળ (૨) નિરથક
 વસ્તુ [લા.] [અયાચક]માં
 અજત(-યુ)ચક, અજતચી વિં જુઓ
 અજતી સ્ત્રીં હાથી વગેરે પ્રાણીઓને કસાવી-

ને પકડવા માટે બનાવેલી ખાઈ અથવા
 ખાડો(૨) મેટુક મેડેલા દોરને બિયું રાખવા
 પગ તળે ખોદાનો ખાડો (૩) વેશન કે
 પહોચવામાં વસમી પડે એવી જગ્યા
 અભાણુ વિં વાકે-માહિતગાર નહિતે(૨)
 સ્ત્રી-અજ્ઞાન; નાણનો અમાન
 અભાણુતાં અં ન નાણતાં; અણમગમથી
 અભાણુ વિં નાણમાં નહિ તેણું; અજ્ઞાત
 અભાણુએ અં નુઓ અનાણતા
 અભાત વિં [સ.] નહિ જન્મેયુ
 અભાતશત્રુ વિં [સ.] જેને કાઈ સાથે
 દુશ્મનાવટ નથી એણું(૨) પુંધુધિષ્ટિર[સ.]
 અભાતીય વિં [છ. વિ.] નર કે માદા ન
 હોય એણું (૨) નર માદાના સ્વયોગ
 વગર થતાં; 'એરેકમુઅલ'
 અભાતનાણુ વિં નુઓ આભનનાણુ
 અભાતી સ્ત્રી [અ. હિજાવ, કા. હજાર્વા] ભુરખો
 અભાતયખ [અ. મજાદ-અજબ 'નું ૦૦૦૦]
 અજબ નેણુ; આશય'કારક
 અભાતયખધર નં સ અદરયાન, 'અનુચિતમ'
 અભાતયખી સ્ત્રી અભાતયખણુ; આશય'
 અનિત વિં [સ.] નહિ જિતાયેયુ (૨) ન
 જિતાય તેણું [ચામકુ
 અનિત નં [સ.] મૂગયમ'; કાળિયારનુ
 અનિ'કથ વિં [સ.] અન્યેય; અનિત
 અણજ વિં [મ.] ખાડું; વટાણું (૨) પું
 મિત, દોરત
 અણકું વિં [સ. ઉચ્છિટ્ટી] નુઓ એકું
 અણરણુ નં અણરણું; અપચો
 અણરણું વિં [મ.] નહિ પચેયુ (૨) નં
 અણરણુ, અપચો
 અણવ વિં [સ.] છત્ર વગરનું, નિર્ણવ
 (૨) જૈનમતે) જરતર [અચિત
 અણુકત(ગણુ) વિં [સ. અણુક્ત] અયોઅય;
 અણેય વિં [સ.] છત્રી ન શકાય તેણું
 અણેખણી સ્ત્રી કાંટા-અરડાં ખેચવાની
 લોહાની આકરીવાળી લાકરી
 અણેગ પું [સ. અયોગ] હમુરત (૨)
 અણમેળ; અણબનાવ

અભોડ વિં નેની ભોડ ન હોય એણું, અદ્વિતીય
 અભોણું નં ૦ ૦ ૦ ન નેવાનુ મત
 અભળુ નં હસ્ય દીર્ઘ 'દ'નું ચિહ્ન (૧, ૧)
 અઝા વિં [સ.] અભાણુ (૨) મૂખ
 અઝાતે વિં [સ.] જ્ઞાત નહિ તેણું (૨) અમ.
 ૦વાસ પું [સ.] ક્રપા રહેતું તે; ચુત્રવાસ
 અઝાન નં [સ.] જ્ઞાનનો અભાવ (૨)
 અવિધા; માયા(૩) વિં નેની સાન-સમજ
 નથી એણું (૪) અમલ (૫) અનલ
 અઝાની વિં [સ.] નુઓ અજ્ઞાન (૩)
 (૨) અવિધા-માયામાં બધાયેયુ
 અઝેય વિં [સ.] નાણી ન શકાય તેણું.
 ૦વાદ પું ઈશ્વર અથવા પરમ તત્ત્વને
 વિષે આપણને કાઈ ખબર નથી-ન પડી
 શકે તેણે મત
 અઝૂતની વિં [મ. મજ્જી] પરદેશી
 અઝાન સ્ત્રી [મ.] બાંગ
 અટકે સ્ત્રી-અટર (૨) મુશકેલી (૩) શકા;
 મનનો ખચકો (૪) કાચો કેદ (૫) અટકણુ;
 ઠેસ (૬) સ કલ્પ, પ્રતિજ્ઞા
 અટક(-ક) સ્ત્રી નુઓ અટક
 અટકધડી સ્ત્રી સમયના સૂક્ષ્મ ભાગ
 માપવા તાત્કાલિક બધ કે ચાણુ કરી
 શકાય તેણું ધડિયાળ, 'સ્ટોપ વોચ'
 અટકચાણું વિં (૨) નં નુઓ અટપણું
 અટકડી સ્ત્રી વાધણી, ધચરકુ, હેડી
 અટકણુ વિં અટકી નમ એણું (૨) સ્ત્રી;
 નં ટેકો (૩) ઠેસ (૪) ચાપ
 અટકણિયું વિં અટકણુ, અડિયલ (૨)
 નં ઠેસ; ચાપ [પાટી, ચોમકું
 અટકકું અં કિં ગતિ કે પ્રવૃત્તિ બધ
 અટકળી સ્ત્રી કંપના; અનુમાન
 અટકળપરનીશી(સી) સ્ત્રી અટકળ
 ઉપર મહાયેલો ધવો કે કામ
 અટકામણુ(-ણી) સ્ત્રી હરકત, અડચણુ
 (૨) રજોદર્શન; અટકાવ
 અટકાયત સ્ત્રી અટકાવણું તે; ટુકાવટ
 (૨) રાખવું તે, ની વિં અટકમાં કે
 નજરકેદમાં રાખેયુ ('ડિટેન્યુ'-કેદી)

અડવડવું અંકિં [દિ મદનન] લયડવું

(૨) આમનેમ રડવું

અડવડિયુ નં અડવડિયુ, લયડિયુ, ચકરી

અડવાણુ વિં [સ અપાનજી] પગરખા

વગરનું, અડવું

[બગાડવું

અડવાળવું સં કિં મિથાલુ કરવું (૨)

અડવું વિં [જુઓ અડવાણુ] સોભારહિત,

જેહું (૨) હાડપણ

અડવું સં કિં [સ અટ્ટ] અડવું, સ્પર્ગવું

(૨) [દિ અટ્ટ=આડું] નડવું, વચ્ચે આવવું,

રોકાવું (૩) ધસાવું પડવું, ખાધ-નુકસાન

લાગવું (૪) અંકિં [દા મામનું] લગો નગ

થવું, પહોંચવું (૫) મડયા રહેવું (૬)

(ધાડાએ) અડવું

અડવો પું લવાઈનો વાણિયાનો વેગ

અડઅટ્ટો પું અદાવ, શુમાર

અડનકે વિં [સ અટ્ટાણિ] ૬૮ [તીર્થો

અડનકે તીરથ, તીર્થ સાંપ્રબંધા(હિંદુ)

અડવેર સોં મોત (૨) પાટી

અડંગો પું [હિ અટગો] ધામો (૨)

કુસ્તીનો એક દાવ [(૩) હક

અડબી સોં મગરૂરી, તોર (૨) આડબર

અડા સોં આધાર, ટેકો બેધી = મચક

આપરી કે માનવું

અડાઅડી સોં અડવા ન અડવાનો વિચેક

ન રહેવો તે (૨) કટામટી (૩) નજીક હોવું

તે (૪) નાં બેડાનેડ, અડી અડને

અડાઉ વિં વગર વાળે ડાગેવું

અડાકડી સોં જુઓ અડાઅકડી

અડાડવું સં કિં [અડવું] ગુ પ્રેરક]

અડકાડવું (૨) બેગુ ઉમેરવું, ધુસાડવું

અડાણિયુ વિં જુઓ ગાળા [કા]

અડાણુ વિં ગીરો મૂકેવું [દા]

અડાળો પું સગીતમા એ નામનો એક સગ

અડાબીડ વિં ભવ ઉપભવે તેવું મોટું (૨)

ખોડખાપણ વગરનું [પાટિયાની લીત

અડામી સોં લીત સાથે જડેડી ફડેતાળ,

અડાધુ નં સુકાયેનો પોદળો

અડાવવું સં કિં [અડવું] ગુ પ્રેરક] ગય

મારવી (૨) ધણુ ખાવું (૩) ધુસાડવું

(૪) ધમકાવવું, વડવું

અડાને અં નજીક, પડાને [દા]

અડાળ પડાળ નં મોતની બંને બાજુનો

અડાળી સોં [સ અટ્ટાલિકા] એક જ

લીતાળી છપી ચોસરી [અડાળી

અડાળી પડાળી સોં આગળ પાડાળી

અડિયલ વિં અડી બેસવાના કે અડી

જવાના રવમાવનું-દડીવું (૨) ધુસાડિયું.

બંદુક નં પડીલુ માણસ

અડિયું નં સોનીનું એક ચોનર

અડિંગો પું અડંગો, ધામો

અડી સોં સોનીનું એક ચોનર (૨)

કટામટીનો વખત

અડીઓપટી સોં અડચણ, લીડ, આપતિ

અડીખમ વિં શરવીર, ખમે તેવું

અડીજડીને અં ખતથી

અડીનું વિં અડવું, નજીકનું

અડી વેળા સોં કટાકડીનો-લીડનો સમય

અડી(-દી)ટ વિં દીડા વિનાનું

અડુ(-ડે)ડાટ અં હડેડા, તડામાર કરીને

અડુકડકડુક અં ડીમા અડી નેપડીમા તરી

અડુકડકડુકિયુ વિં બંને પક્ષમા હોય તેવું

(૨) અરિથર

અડેડાટ અં જુઓ અડુકાટ

અડો (અડો) પું ગાડાનું આગવું ટેકણ, ડડો

અડોઅડ અં બરોબર અડીને, અડાઅગ

અડોલ વિં ન ડોલવું (૨) અવગ

અડોડી સોં રાસને છેડે લગવવામા

આવેનો નાનો લાકડાનો બટકો, માકડી

અડોશપડોશ પું જુઓ આડોગપાડોગ

અડોગીપડોરી નં જુઓ આડોરીપાડોરી

અડોળ કાટણુ નં કશા ડોળ-ચાટ વિનાનો

પથરો (૨) વિં નકામું

અડો પું [હિ અડો] એકા મળવાની કે

પડયા રહેવાની અખાલ જેવી જગા (૨)

બ્યાપક અસર કે પ્રમાન [લા]

અડવું વિં અડવું અડવું વિં અડી

કે ખડી રહેવું

અદ્યક્ષ વિં પુષ્કળ
 અદ્યાર વિં [સ અદ્યાર પ્રા અદ્યાર] ૧૮
 અદ્યારવુ સં કિં ટોરને ચરવા મોકલના
 અદી વિં [સ અર્થવૃત્તાવ] ૨૧
 અદીકો પું ૬૫૫ [ગદિયુ, પાકુ [લા]
 અદીકુચુ વિં અદી હાથનુ ગદુ (૨)
 અદેવુ સં કિં ટોકો દેવો
 અદુ [સ અનુ] નદાર અને નિષેધવાચક
 ઉપસર્ગ ઉદાં અણબનાવ(૨) [સ આની]
 પુંનુ સ્ત્રીં બનાવતો પ્રત્યય ઉદાં યોગી
 ધીખાપુ (૩) [સ અનુ] કિં પરથી નામ
 બનાવનો પ્રત્યય ઉદાં હરણ જમણ
 (જુઓ અગી આપુ પ્રત્યયો પણ)
 અણઆવડ(તા) સ્ત્રીં ન આરડુ તે
 અણકી સ્ત્રીં રમત અગે વાકુ બોલુ તે
 અણકૂ(-કો)ટ પું જુઓ અન્નકૂટ
 અણખ સ્ત્રીં ઈર્ષા [૬૧]
 અણખતા(-લ) સ્ત્રીં અણગમો (૨) ઈર્ષા
 અણગણ(-ણુ) વિં અગણિત
 અણગમો પું નાપસદગી (૨) ટાળો
 અણગણ(-ણુ) વિં આજ્યા વગરનુ
 અણગાર વિં [સ અનગાર] ધરબાર વિનાનુ
 અણઘટતુ વિં અદિત
 અણઘડ વિં ધડાયા કેળવાયા વિનાનુ
 અણચા યે(-યતે) અં નાહટકે
 અણચિયુ વિં અણચી દરુ
 અણચિતંયુ અણચિતુ (-યુ) વિં
 નહિચિતવેલુ-નહિ ધારેલુ એવુ(૨) એચિત
 અણચી સ્ત્રીં જુઓ અણકી
 અણછ સ્ત્રીં [સ અનિચ્છા] નામરજ
 અણછ સ્ત્રીં ખો ટેવ
 અણછતુ વિં છતુ નહિ એવુ ગુપ્ત
 અણછિયુ નં છણકો તિરરકાર
 અણછીપી વિં સ્ત્રીં છીધ્યા વગરની
 અણછો [સ અચ્છાદવા] અણછો પું
 પાંને ઢાકી દઈ નુસાન કરે એવો છાંયો
 અણજાણુ વિં જાને જાણ નથી તેડ (૨)
 સ્ત્રીં અજ્ઞાન જાણ-સમજનો અભાવ
 અણતોવ વિં તોહ્યા વગરનુ (૨) અનુદય

અણદીક(-કુ) વિં દીકેતુ નહિ તેડ
 અણધાર્યું વિં જુઓ અણચિતંયુ
 અણનમ વિં નમે નહિ એવુ
 અણનામી વિં નામ વગરન (૨) અપ્રસિદ્ધ
 (૩) સ્ત્રીં નનામી કાકડી (૪) નં અન્ન
 અણબનાવ પું બનાવ નહિ તે કલિયો
 અણમાણુ(-નુ) વિં મન વિનાન ઉદાસ
 અણમાનીતુ વિં માનીતુ નહિ એવુ
 અણમૂલ વિં અમૂલ્ય
 અણવટ પું સ્ત્રીં પગના અગૂકાનુ ધરેલુ
 અણવણુ વિં જુઓ આડુ
 અણવર પું [સ અનુવર] પહેલી વાર માસર
 જતા વર અથવા દંપત્ય સાથે મોકળાતો
 સોમળી (૨) વરની સાથેનો કોઈ એકાએક
 પરગે તે [અણવરખણુ (૩) અણવર
 અણવરિયુ વિં અણવરને લગતુ (૨) નં
 અણવાણુ વિં જુઓ અ વુ અડવાણુ
 અણવી ધ્યુ વિં વીધ્યા વિનાનુ (૨) નહિ
 નાથેતુ (૩) ખસી ક્યાં વિનાનુ
 અણમમજ(તા) સ્ત્રીં સમજનો અભાવ
 અણમમજણુ અણમમજુ વિં સમજ
 વગરનુ
 અણનાર પું [સ અનુસાર] મળતાપણાનો
 અસ (૨) સૂક્ષ્મ અસર [ગણસારો
 અણનાર(-રો) પું ઠરાસો સકેત (૨)
 અણહુતુ વિં ન હોય તેડ
 અણહોણુ વિં નહિ હોનાડું
 અણાવતુ સં કિં 'આણુતુ તુ પ્રેરક
 અણુ(-ણી) [સ] સ્ત્રીં વસ્તુનો ઝીણો
 ભોકાય અવો છેડો (૨) ટોચ શિખર (૩)
 અવધિ અત (૪) કટોકટીનો સમય
 અણિ(-ણી)દાર વિં આપીવાણુ
 અણિમા સ્ત્રીં [સ] યોગની એક સિદ્ધિ
 સૂક્ષ્મ સ્વરૂપ ધારણ દેવાની ક્ષમિત
 અણિયાણુ વિં આ ની ૧૨ [(૨) આકુ
 અણિયુ નં [જુઓ અ ની] હો દરની ટાક
 અણિયેવ વિં અણિયુ
 અણિ(-ણી)શુદ્ધ વિં સાવ અખતિત
 (૨) સ પૂર્ય દોષરહિત

અતિપ્રશ્ન પું [સં.] અધિકાર કે મર્યાદા
 બહારનો પ્રશ્ન (૨) તકની છેવટની હદે
 જઈને વિચારાનો અતિમ પ્રશ્ન
 અતિપ્રસંગ પું [સં.] પુંવધારેપડનો સંબંધ
 અતિભોતિક વિં [સં.] ભૌતિકથી પર;
 'મેટાફિઝિકલ' ['સુપરમેન']
 અતિમનુષ્ય પું [સં.] અલૌકિક પુરુષ;
 અતિમાનુષ્ય [સં.] (-યી) વિં અલૌકિક;
 મનુષ્યથી પર-તેના ગત ઉપરનું
 અતિયોગ પું [સં.] દેવલેહ; અતિશયતા
 અતિરથ (-યી) પું [સં.] જબરદસ્તી-શ્રેષ્ઠ યોદ્ધો
 અતિરિક્ત વિં [સં.] શન્ય; ખાલી (૨)
 શ્રેષ્ઠ (૩) મિન્ન; વ્યતિરિક્ત
 અતિ(-તી)રેક પું [સં.] અતિગયતા (૨)
 ચરિયાતાપણું
 અતિવાદ પું [સં.] બહુ બોલવું તે (૨)
 અતિમ હદે તકને લઈ જઈને કરાતો વાદ
 અતિવૃદ્ધિ સીં [સં.] હદ બહારની વૃદ્ધિ
 અતિવ્યાસિ સીં [સં.] ક્ષય ન હોય એવી
 વસ્તુનો સમાવેશ થવો તે (-ન્યા.)
 અતિશય વિં [સં.] ધણુ જ (૨) પું વિરોધતા
 અતિશયોક્તિ સીં [સં.] અત્યુક્તિ; વધારીને
 બોલવું તે (૨) એનામનો અલંકાર (કા. શા.)
 અતિશૂદ્ર પું [સં.] ભંગી; ચમાર
 અતિશે વિં જુઓ અતિગય
 અતિ(-તી)સાર પું [સં.] જાણનો રોમ
 અતીત વિં [સં.] ને વટાવી ગયેલું (૨) ગત;
 વીનેહુ
 અતીત પું + જુઓ અતિયિ
 અતીરેક પું [સં.] જુઓ અતિરેક
 અતીવ વિં [સં.] અત્યંત
 અતીસાર પું [સં.] જુઓ અતિસાર
 અતીદ્રિય વિં [સં.] અગોચર; દન્દ્રિયાતીત
 અતુલ (-લિત-કય) વિં [સં.] તુલના વગરનું;
 અતુલ્ય (૨) તોલ વગરનું; ધણું જ
 અતુટ વિં અખંડ; (૨) તૂટે નહિ એવું
 અનૃષ વિં [સં.] અસંતુષ્ટ (૨) વિશેષ
 દ્રાવ્ય ઓગાળવાની સક્તિવાળું દ્રાવણ;
 'અનસેચ્યુરેટ' [ર. વિ.]

અનૃષિ સીં [સં.] તૃપ્તિનો અભાવ
 અતોબ્રહ્મ તતોબ્રહ્મ વિં [ન.] અહીં તર્ક-
 બને છેકાણેથી બ્રહ્મ; નહિ પરનું નહિ ધાટનું
 અતોલ વિં જુઓ અતુલ
 અતાર નં [મ. રૂં] પુષ્પાદિક સુગંધીદાર
 પદાર્થનો અર્ક (૨) અં [સ. ગત્ર] અહીં
 અતારગુણાખ નં બં વં (સન્માનમાં
 અપાતાં) અતર અને કૂલ
 અતારધડી અં અગરડી; દમણા જ
 અતારદાની સીં અતર રાખવાનું પાત્ર
 અતારપગસે અં જુઓ અતારધડી
 અતારમતું, અતારસાખ. શં પ્રં જુઓ
 અત્રમતું
 અતારસાત અં જુઓ અતારધડી
 અતારિયો, અતારી પું અતરવાળો; તે
 બનાવનાર કે વેચનાર
 અતારી પું [અ. અતારફ] જુઓ અતારિયો
 અત્યય પું [સં.] જુઓ અતિક્રમ (૨) નાશ
 અત્યંત વિં [સં.] ધણુ જ; હદ બહારનું
 અત્યાચ્છે પું [સં.] અતિઆચ્છે; હક
 અત્યાચાર પું [સં.] અધર્માચરણ (૨) બળા
 દાર. -રી વિં [સં.] અત્યાચાર કરનારું
 અત્યાં સીં [સં.] અત્રમ્વાર] ચાલુ ધડી; આ
 સમય. -રે અં દમણા જ; આ ધડીએ
 અત્યાવશ્યક વિં [સં.] અતિ આવશ્યક;
 અતિ જરૂરી
 અત્યાહાર પું [સં.] હદ ઉપરાંતનો આહાર
 અત્યુક્તિ સીં [સં.] જુઓ અતિશયોક્તિ
 અત્યુત્તમ વિં [સં.] અતિ ઉત્તમ; શ્રેષ્ઠ
 અત્ર અં [સં.] અહીં
 અત્રત્ય વિં [સં.] અહીંનું
 અત્રમતું, અત્રસાખ શં પ્રં અહીં મતુ કે
 સાખ કરવી (એવા અર્થ) માં દરતાત્રેખમાં
 અત્રે અં [સ. ગત્ર] અહીં
 અથ અં [સં.] ઉવે (૨) આરંભ તેમ જ
 મંગલવાચક શબ્દ [પરેશુરુ
 અથકિમ્ અં પડેલેથી છેલ્લે સુધી; અધિતિ;
 અથક વિં જુઓ અથક
 અથકિમ્ અં [સં.] હા; એમ જ

અદિતિ સીં [સં] દેવોની માતાનું નામ
 અદીક (-કું) વિં [સ. અદ્ય] દીકેલું નહિ તેવું
 અદીટ વિં જુઓ અદીટ
 અદ્યુઃખનવગી સીં [સં] ભાદરવા સુદનોમ,
 જ્યારે સ્ત્રીઓ દેવીપૂજ કરે છે
 અદ્યુગડું વિં જુઓ અદ્યુકડું
 અદ્યશ્ય વિં [સ.] દેખાય નહિ જોતું; ગુપ્ત
 અદ્ય વિં [સ.] નીકેલું-જણાયેલું નહિ તેવું (૨)
 નં ભાગ્ય. ૦પૂર્વ વિં [સ.] પૂર્વ નહિ
 દેખાયેલું; તદન નવીન
 અદેખાઈ સીં ખીનનું સારું દેખ્યું ન ખમાય
 એવી લાગણી, ઈર્ષા
 અદેખિયું, અદેખું વિં અદેખાઈવાળું
 અદેય વિં [સ.] ન અપાય એવું
 અદો પું આનો; દાદો (૨) 'કદય હો! જય
 હો!' એવા અર્ચનો પોકાર. ૦ભવાની
 શં પ્રં ભવાનીનો-માતાનો ઉદય થાઓ!
 (૨) હીનડો [લા.]
 અદ્ય અં [જુઓ અદ્ય] ધરાણ; સચોટ
 અદ્યુત વિં [સ.] આદ્ય કારક; અલૌકિક
 (૨) નં ચમત્કાર; આદ્ય
 અધ અં [સ.] આજ (૨) હમણાં, તત્તલ વિં
 [સ.] આજનું; વર્તમાન (૨) ઉત્થામા ઉત્થલું;
 'અપ દુઝે', - ધાંપિ અં [સ.] હજુ પણ
 અદ્ય નં [સં. આદ્ય] આદ્ય
 અદ્ય વિં [સ.] પ્રવાહી નહિ તેવું (૨)
 ઓગળે નહિ તેવું
 અદ્યોચ વિં [સં.] ઓગાળા ન સકાય તેવું;
 'ઈનસોરયુગ્મ' [૨. વિ.]
 અદ્યિ પું [સ.] પર્વત. ૦જ વિં [સ.] પર્વતમાં
 ઊપજેલું. ૦ભ સીં [સ.] હિમાલયની
 પુત્રી-પાર્વતી વપતિ, ૦રાજ પું [સ.]
 પર્વતોનો રાજા - હિમાલય. ૦સાર પું
 [સં.] લોખંડ. ૦ગુતા સીં [સ.] પાર્વતી
 અદ્યિતીય વિં [સ.] અલેક; અનન્ય
 અદ્યેત નં [સ.] એકતા (૨) જીવાત્મા અને
 પરમાત્માની એકતા (૩) જ્ઞા. ૦ભાવ
 પું [સ.] મેદ્યુદ્ધિનો અભાવ. ૦વાઈ
 પું [સ.] જીવાત્મા અને પરમાત્મા એકજ

છ એવો મત; જગતનું મૂળતત્ત્વ એકજ
 છે એવો મત વેદાંત. - તાનંદ પું [સ.]
 અદ્યેત - જ્ઞાનો આનંદ; પરમાનંદ
 અધ વિં [સ. અધ] અધુ. ૦કચરું વિં
 અધુ'પધુ' કચરેલું (૨) કાચુ'પાકું (૩)
 અધવધરું [લા.]. ૦ખાયું વિં અધુ'
 ખવાઈ ગયેલું (૨) ભેગવાળી (ધાતુ).
 ૦ખોલું વિં અધુ ખૂલેલું. ૦ગારિયું
 નં માગી અને છાણનું મિશ્રણ. ૦ધડી
 સીં અધી' ધડી; થોડીવાર
 અધકડું વિં જુઓ અધકડું
 અધધધ અં આદ્ય - અને જલુપણું
 દર્શાવેલો ઉદ્ગાર
 અધપડિયાળી વિં સીં અધી' મીચેલી;
 મસ્તીભરેલી (આંખ)
 અધપાંસણિયું વિં જુઓ અધપાંસણિયું
 અધમ વિં [સ.] નીચ (૨) ધિકારવા યોગ્ય
 અધમણ પું અર્થો મણ. - છિયેા,
 - ગુણિ પું અધમણનું કાટુ
 અધમાધમ વિં [સં.] અધમમાં અધમ
 અધમાંગ નં [સં.] નીચતુ અંગ, પગ
 અધમુકિં વિં અધુ' મરેલું
 અધમોદ્ધાર પું [સ.] અધમ - પાપીનો
 ઉદ્ધાર (૨) તે દરનાર ઈશ્વર
 અધરવિં [સ.] નીચેનું (૨) પુંહોઠ (નીચલો)
 અધર અં જુઓ અધર
 અધરકણ નં અધરામણ; આધરકણ
 અધરકણું સં કિં આખરણું; આધરકણું
 અધરણુ નં જુઓ આધણ; આધરણ
 અધરતાલ વિં જુઓ અધરતાલ
 અધરતું વિં અધવચ ણધ પરેલું
 અધરપાન નં [સં.] નીચલા હોઠ ઉપર ચુંબન
 અધરસ પું [સ.] અધર ઉપરનો રસ
 અધવલ્લ અં અધર; અતરિયાળ
 અધરમુધાં સીં [સં.] જુઓ અધરામૃત
 અધરાત સીં અધી' રાત (૨) ભારે અગ-
 વડનો વખત [લા.]. ૦અધરાત અં રાત્રે
 ખૂલ મોઝે-ગમે તે વખતે (૨) અગ્નિ વખતે
 અધરામૃત નં [સં.] અધરના રસરૂપી અમૃત

અધરો(-રો) પું[સં.વપરીઠ] નીચલો હોઠ
 અધર્મ પું[સં.] ધર્મ નહિ તે; પાપ;
 અનાતિ (૨) અન્યાય (૩) અકર્તવ્ય (૪)
 શાસ્ત્રવિરુદ્ધ કામ કે વર્તન -મર્ત્યરણ્ય નં,
 -મર્ત્યાર પું[સં.] ધર્મ વિરુદ્ધ વર્તન.
 -મર્તિ વિં[સં.] ધર્મ વિરુદ્ધ વર્તનારું.
 -મર્ત્ય વિં[સં.] અધર્મવાળું; ધર્મ વિરુદ્ધ
 અધવચ્ચ સ્ત્રી મધ્ય; વચ્ચ (૨) અં મધ્યમાં;
 વચ્ચે (૩) પડે થતા પડેલા; અતરિયાળ
 અધવચ્ચકું વિં વચ્ચે લટકતું (૨) અધવચ્ચ
 આવીને અટકેલું (૩) જુઓ અધવચ્ચ
 અધવચ્ચાળી અં જુઓ અધવચ્ચ
 અધવચ્ચરુ વિં અધર્મ; કાચી સમજવાળું
 અધવાયું વિં[સં.મજ+વાવડ] ગાદાં ભાડે
 ફેરવનારું (૨) નં તેવો ધધો
 અધ(-યો)વાયો પું ગાદા ભાડે, ફેરવનાર
 (૨) ટોરનો વેપારી
 અધવાર પું અર્ધો વાર(માપ) (૨) અર્ધો અધ
 કરીને આપવું તે [અર્ધો અધ] કરવું
 અધવારવું અંકિં અધુ થવું (૨) અંકિં
 અધવારિયું વિં અધુ કરેલું (૨) નં
 જુઓ અધવારું (૩) અધુ કરેલું કામ
 અધવારું નં જે રથળે રહેવાનું રાખવું તે
 (૨) અધે ભાગે ભાગિયો રાખવો તે
 અધવાલી સ્ત્રી અર્ધાંવાલનું -ના રતીભારનું
 વજન-કાણું (૨) અધી પાલીનું એક માપ
 અધવાવરું વિં અધુ વાપરેલું અરચેલું
 અધસસતું વિં અધમૂઠ
 અધ: અં[સં.] નીચે. [સમાસમાં નામ કે
 વિં પૂર્વે 'નીચે' 'નીચેનું' એવા અર્થમાં].
 ઓપતન નં, ઓપાત પું[સં.] નીચે પડવું
 તે (૨) અધોગતિ
 અધાનુ સ્ત્રી[ર.વિ.] ધાનુ નહિ તે; 'નોન-
 મેટલ'. ઓ વિં ધાનુ ન હોય એવા
 પદાર્થને લગતું; 'નોનમેટલિક'
 અધાધધ, અધાધુ(-ધુ)ધ(-ધી) સ્ત્રી
 જુઓ અધાધધી
 અધાધુ(-યો)મ અં સાવ; નરાતાળ
 અધાધુધ(-ધી) સ્ત્રી જુઓ અધાધુધી

અધિ [સં.] ઉપરગ. નામ પૂર્વે :
 'મુખ્ય' 'દેહ' 'અધિક' એનો
 બનાવે, કદાં 'અધિગમ'; 'અધિ
 અધિક વિં[મ.] વધારે; વધારાનું (૨)
 શયોક્તિ એવો એક અર્થકાર [ક
 ંતિથિ સ્ત્રી એમાં જે શુરોદય
 જતા હોય તેની નિધિ. ંમાસ પું
 નો મહિનો; પુરુષોત્તમ માગ
 અધિકરણ નં[સં.] અધિકૃત ક
 (૨) રચાન; આશ્રય (૩)
 વિમર્શિનો અર્થ [વ્યા.]
 અધિકાર પું[સં.] સત્તા; હક; મા
 પદ્વી (૩) પાતતા; લાયકતા (૨)
 (૫) પ્રકરણ (૬) મુખ્ય નિય
 બીજા નિધમો પર અધિકાર અ
 [વ્યા.] (૭) શબ્દનો વાક્યમાં
 -રી વિં[સં.] પાત્ર; લાયક (૨)
 (૩) પું યોગ્યતાવાળો પુરુષ (૪) અ
 અધિકુ વિં અધિક [પ.] :
 અધિકૃત વિં[સં.] નીમેલું (૨) સના
 અધિગત વિં[સં.] જાણેલું (૨) એ
 અધિગમ પું, ંન નં[સં.] પ્રા
 અભ્યાસ; જ્ઞાન (૩) રીકાર. -
 [સં.] જાણવા કે મેજવવા ચોગ્ય
 અધિત્યકો સ્ત્રી[મ.] ંચાણ પર
 પ્રદેશ; 'ટેબલવેન'
 અધિદેવ પું[સં.] દેહ દેવ; પરમે
 રશક દેવ (૩) મુખ્ય અધિષ્ઠા
 અધિનાયક પું[સં.] મુખ્ય નાય
 અધિનિયમ પું[મ.] સરકારી કાયદે
 અધિપ પું[સં.] રાજા; ઉપરી;
 અધિપતિ પું[સં.] જુઓ અધિ
 વર્તમાનપત્રનો તંત્રી [ં
 અધિમૂત નં[સં.] દેહ-પરમતત્ત્વ
 અધિમાંસ પું[સં.] એક ભૂત
 'કંસર' [અધિ:
 અધિચર પું[સં.] દેહ યજ્ઞ (૨)
 અધિચારી સ્ત્રી અધ્યારી; ફોગ
 કે માયાગીક (૨) વેક

અધિવારું નં વિચાય ત્યાં સુધી દોરને
 પાલવવા ભાગે આપવું-અધવારું કરવું તે
 અધિરાજ [સ.] (-જા) પું સમ્રાટ;
 રાજનો રાજા [વિસત્તું તે
 અધિરોહણ નં [સ.] ચડવું તે (૨) ગાદીએ
 અધિવેશન નં [સ.] (સમાધાની) બેઠક
 અધિષ્ઠાતા પું [સ.] મુખ્ય કરીને સ્થાપ્યા
 હોય તે (દિવ, રાજ વગેરે) (૨) નિયામક
 અધિષ્ઠાન નં [સ.] મુખ્ય સ્થાન; રહેઠાણ
 (૨) આધાર (૩) શક્તિ; પ્રભાવ
 અધિષ્ઠિત વિં [સ.] સ્થાપેલું; નીમેલું (૨)
 ઉપરી થઈને રહેલું (૩) વસેલું [અધ્યયન
 અધીત વિં [સ.] ભણેલું; ભણેલું (૨) નં
 અધીન વિં [સ.] વચ્ચે તાલેલો
 અધીર વિં [સ.] ઉતાવળ; ચથન (૨)
 સૌં અધીરાર્થ. -રાઈ સૌં, -રાપાણું
 નં ધીરજનો અભાવ. -રું વિં અધીર;
 ધીરજ ખોઈ બેઠેલું
 અધીરા (-ધર) પું [સ.] સમ્રાટ (૨) ઈશ્વર
 અધુના અં [સ.] હમણાં
 અધૂંકું વિં [સ.] અર્ધજાણું જુઓ અધૂંકું;
 બાકે પડે બેઠેલું કે બરાબર બેઠેલું નહિ તેવું
 અધૂંચું વિં અધૂરું; અપૂર્ણ
 અધૂરું વિં અપૂર્ણ; બાકી; બહુ. -રામાં
 પૂરું રાં પ્રબળિ અધૂરું બાકી હોય ને પૂરું
 કરાવું હોય એમ (બજામાં ચી જોડું) -રે
 જવું = કમુવાવડ યની [પું અધિપતિસો
 અધેડી સૌં [સ.] અર્ધ; અડધો રૂપિયો. -લો
 અધો અં [સ.] અધ; નીચે (અધનુ ધોષ
 વ્યજન પહેલાં સમાસમાં થતું રૂપ).
 ઠંડા સૌં બીજામાં દાગ નીચેની દાંડી;
 'હા પોઠોડી' [વિ. વિ.] ઠંડા વિં પતિત;
 અવનત (૨) નરકમાં પડેલું. ઠંગતિ સૌં
 [સ.] અવનતિ, પડતી (૨) નરકમાં પડવું
 તે; અવગતિ. ઠંગામી વિં નીચે-પતન
 તરફ જનારુ (૨) [વિ. વિ.] દાંડી તરફ
 નીચે ઢગલું, 'ડીકરન્ટ'. ઠંગ વિં અધ;
 અવગતિમાં દૃષ્ટાન્ત થયેલું (છોડેલું);
 'સીપ્સેલા'

અધોદી સૌં ગેરડીનો ઉકાળેલો રસ
 અધોડું નં મૂએવા ઢોરના બદલામાં ચમાર
 તેના માલિકને લે ચામડું આપે તે
 અધોણું નં વપરાયેલું કે છૂલું વસ્ત્ર
 અધોણુપ વિં [સ.] નીચા મોં વાળું (૨)
 નં નીચું મોં
 અધોલોક પું [સ.] નાગલોક; પાતાળલોક
 અધોવાયો પું જુઓ અધવાયો
 અધોવાહિની વિં પાદરોએ તૈયાર કરેલો
 ખોરાક વહી જનાર (નળીઓ), 'ફ્લોએમ'
 [વિ. વિ.]
 અધોળી નં અડી રૂપિયામાર વજન. -ળી
 સૌં અધોળનું માપિયું કે વજન-કાટું.
 -ણું નં અધોળનું કાટું
 અધર અં અધર; હવામાં લટકે એમ; ટેકા
 વિના (૨) અનિશ્ચિત
 અધરતાક અં લટકેલું, અનિશ્ચિત
 અધરપધર અં તદન અધર
 અધર પું [સ.] ઉપરી; મુખ્ય અધિકારી
 (૨) (સમાનો) પ્રમુખ. ઓઈ, ઠંથાન
 નં અધરની જગા
 અધ્યયન નં [સ.] ભણવું તે
 અધ્યવસાય પું [સ.] પ્રયત્ન; મહેનત (૨)
 નિશ્ચય (૩) અંત
 અધ્યસ્ત વિં [સ.] આરોપિત; માની લીધેલું
 અધ્યાત્મ વિં [સ.] આત્મા-પરમાત્મા
 સંબંધી (૨) નં જ્ઞાનજ્ઞાન; આત્મજ્ઞાન.
 ઠંડામ નં જ્ઞાનજ્ઞાન. ઓયોગ પું મનની
 વૃત્તિઓને બાહ્ય પદાર્થોમાંથી પાછી ફેરવીને
 આત્મામાં ભેડવી તે. ઓવિદ્યા સૌં આત્મ-
 વિદ્યા, જ્ઞાનવિદ્યા. ઠંડાત્રે નં અધ્યાત્મ,
 યોગ દૃષ્ટાદિનું યાત્ર [આધ્યાત્મિક
 અધ્યાત્મિક વિં [સ.] અધ્યાત્મને લગતું
 અધ્યાપક પું [સ.] શિક્ષક; 'પ્રોફેસર'
 અધ્યાપન નં [સ.] ભણાવવું તે. ઠંડિર
 નં શિક્ષકોને તાલીમ આપનારી શાળા
 અધ્યાપિકા સૌં [સ.] સૌં-અધ્યાપક
 અધ્યાય પું [સ.] પ્રકરણ
 અધ્યાર અં [સ.] જગ્યાદાર અધ્યાદાર

રખાય હોય તેમ, અનુભ, બાકી
અધ્યાત્મી સીંહ[નુઓ અધ્યાત્મ] અધિયારી,
દેગની પંચાત, આથી માયાત્રી
અધ્યાત્મ પું [સ અધ્યૈ] નુઓ અધ્યાત્મ (૨)
મહેતાણ, મારતર (૩) નોતરિયો (૪) પારસી
ઓનો મોતે (૫) એક આશણ અધ
અધ્યાત્મ પું, ઓણન [સ] નહોય તેવા
શુભધર્મોનુ આશણ ૨૨૩ તે (૨) બૂત
બરેલુ જ્ઞાન
અધ્યાત્મ પું [સ] નુઓ અધ્યાત્મ (૨)
મિધ્યા આશણ (૩) નિરતર રહેતુ લક્ષ કે
ડાકુ ચિતન
અધ્યાત્મ પું [સ] અર્થ સમજવા અનુભ
પ અથવા અર્થનુ ઉમેરવું—વાવવુ તે
અધ્યાત્મ વિં [સ] અધ્યાત્મ રાખેતુ
અધ્યેતા પું [સ] વિગિષ્ઠ વિભાસ કે
સરોધન માટે વિદ્યાપીઠ તરફથી ચૂટારેનો
સ્નાતક (૨) નિદાનોના મહત્ત્વનો સ્વચ્છ,
ફેનો —ત્રી સીંહ [સ] સ્ત્રી-અધ્યેતા
અધ્યવ વિં [સ] અસ્થિર
અધ્વ પું [સ અધ્વ] અધ્વા, ઝરો ઓધે
પું [સ] મુસાફરીના યાક ઓ પું [સ]
મુસાફર
અધ્વર પું [સ] યજ્ઞ —યુ પું [સ] યજ્ઞક્રિયા
રાવનાર યજ્ઞવેદ જ્ઞાનારો આશણ
અધ્વા પું [સ] માર્ગ, અધ્વ
અન્ [સ] સ્વરથી શરૂ થતા સંખની પૂરે,
અભાવ નશર કે નિષેવ દત્તાદિ ભતાવવા
વપરાનો પૂર ગ (નુઓ અ)
અનગળ વિં [સ અર્ગળ] નુઓ અનર્ગળ
(૨) [અણ મગતુ] અણમગ
અનગાર [સ] (—રિકે) વિં ધર વિનાનુ
(૨) પું સાધુ, સન્યાસી
અનગિ વિં [સ] અમિહોત્રી નહિ તેવુ (૨)
સન્યાસી [દોષરહિત
અનધ વિં [સ] અધ-પાપ વિનાનુ, નિષ્પાપ,
અનધક વિં અણક, અનરમરી
અનધિકારી વિં [સ] અધિકાર વિનાનુ,
અપાત્ર

અનધ્યાય પું [સ] અધ્યાસમાથી છુટી
અન(—તે)નામ નં [પો] એક રૂઠ
અનન્ય વિં [સ] અન્ય—નહુ નહિ તેવુ
(૨) અલોક (૩) એકનિધ ંગતિ સીંહ
[સ] એ-જ માર્ગ ંભાવ પું અનન્યતા
(૨) એક (ઈશ્વર) ઉપજ બજિ હોતી તે
અનપેક્ષ વિં [સ] અપેક્ષાદિત, (૨) કશા
પણ સબ વધી પડ, 'અંબોગોલ્યુ'—દિશત
વિં [સ] અપેક્ષિત નહિ એવુ, વગમાયુ
અનભિન્ન વિં [સ] અભિન્ન (૨) મૂં
અનભે વિં નિર્ભય
અનભ્ર વિં [સ] વાદળા વગરનુ, અનભ્ર
અનમનુ વિં નુઓ અનમનુ
અનરય પું + અનર્થ, ખોત્રી વાત
અનગધાર વિં મુગધાર
અનર્ગલ [સ] (—ળા) વિં ડુ-વા—અકુશ
વિનાનુ (૨) અપાર, પુષ્પ
અનર્થ વિં [સ] ખોટો અર્થ (૨) ખોટું
જામ (૩) નુલમ ંક વિં નિર્ધર્ક
અનર્થ [સ] (—ળા) પું અભિ (૨) શરસો
(૩) એક દિપત પખી
અનર્થક (—ક) શંખ્રં [સ] (—ક—શુદ્ધ
હુ) 'મદ મત્તારિષ' એવુ સુદી મહાવાક્ય
અનર્થક વિં [સ] અવશિષ્ટ નહિ
ગેતુ, એક—અખડ
અનર્થક વિં [સ] સુદર ખોડખાખી વિનાનુ
અનર્થક વિં [સ] સતત, નિરતર
અનર્થક સીંહ [સ] અનર્થક, ખોડખો
(૨) નિર્ણય અથવા છેડે ન આવે એવા
કથનોની પરપરા (એક હેત્વાભાસ) [ન્યા]
દોષ પું અનર્થકાનુભૂત તર્કદોષ
અનર્થક વિં [સ] અસ્થિર
અનર્થક નં [સ] આહાર બધ દાવો તે
અનર્થક નં મરણપથ ત ઉપનામક નાનુભૂત
અનર્થક સીંહ [સ] અનર્થક—વેપનો અભાવ
(૨) અત્રિ નંધિની પત્ની [સ]
અનર્થક વિં ૯૬ વગરનુ, અપાર
અનર્થક વિં [સ] અનાહત + નુઓ અનાહત,
ંનાઈ પું અનાહત નાઈ

અનગી પું. જુઓ અનગ [અસખ્ય
અનંક વિ. [સ.] આંક-આંકડા વિનાનું;
અનંગ વિ. [સ.] અંગવિનાનું (૨) પું. કામ-
દેવ [સં.]. ંરાત્રુ પું. [સ.] મહાદેવ [સં.]
અનંત વિ. [સ.] અત વગરનું; આપાર (૨)
પું. વિષય; રુદ્ર; જ્ઞાના; સેષનાગ; બજરામ;
(૩) આકાશ (૪) જોનાના ચૌદમા તીથ-
કર. (૫) 'હન્દિનીટ' [ગ.]. ંચતુર્દશી,
ંચૌદશ-સે. સોબાદેવા સુદ ચૌદમ.
ંદોરે પું. અનંતચૌદશને ક્વિસે જમાવે
હાથે બાધવામાં આવેના ચૌદ ગાડવાળો
રેશમી દોરો. ંમૂલે નં. [સં.] એક ઔષધિ;
કપવશ્રી [અ. પછી; ત્યાર બાદ
અનંતર વિ. [સ.] નચકનું; પછીનું (૨)
અનંતમત નં. અનંતચૌદશનું મત
અનંતા સી. [મં.] પૃથ્વી (૨) પાર્વતી (૩)
એક ઔષધિ; ગળો
અનાગત વિ. [સ.] અત્યાર મુઝી નહિ
આવેલું; ભવિષ્યમાં આવનારુ-યનારુ
અનાગાર-રિક વિ. (૨) પું. જુઓ
અનાગાર [વિ. [સં.] દુરાચારી
અનાચાર પું. [સં.] દુરાચાર; અધર્મ. -રી
અનાજ નં. [મં. જરાયે] ધાન્ય; દાણા
અનાડ પું. બગાડ; નુકસાન (૨) અડચણ
(૩) વિ. જુઓ અનાડી
અનાડી વિ. [સં. મજાની] મૂખ; જમાર (૨)
હડી, જસો. ંચેડા પું. બં. વં. અનાડી
જેવું વર્તન
અનામ વિ. [સ.] આત્મા વિનાનું; જડ (૨)
પું. આત્મા નહિ તે-નાશન ત દેહ. ંવાક
પું. જડવાદ. -મા પું. [સં.] અજાણી પુરુષ
અનાથ વિ. [સ.] નિરાધાર (૨) સી. ંદગદર.
-થાત્રય નં. -થાત્રમ પું. નં.
અનાથોને પાત્રી પોત્રી કે જવનાર સંઘ્યા
(૨) નિરાધારોને રહેવા ખાવાનું સ્થાન
[તિગ્રકાગમાં]
અનાદર પું. [સં.] અવજ્ઞા; અપમાન
અનાદરણીય વિ. [સ.] અનાદર ચોચ
અનાદિ વિ. [સં.] આદિરહિત (૨) પહેલું

નહિ એવું. ંમધ્યાંત વિ. [સ.] આદિ,
મધ્ય કે અંતવિનાનું. ંસદ્ધ વિ. અનાદિ
કાળથી સ્થાપિત થયેલું [માનિત
અનાદત વિ. [સં.] અનાદર પામેલું; અપ-
અનાધન વિ. [સં.] આદિ કે અંત
વિનાનું; સંતાનન
અનામ [સ.] (-મી) વિ. નામ વિનાનું;
નનામું (૨) નામના વગરનું (૩) અવધ-
નીય; કસમ (૪) પું. પરમેશ્વર
અનામત વિ. [સ.] મમલતો સાધવી રાખવા
સોંપેલું (૨) સી. નં. અનામન વસ્તુ, થાપણ
અનામય વિ. [સં.] નીરોગી (૨) નં. આરોગ્ય
અનામિક વિ. [સં.] નનામું (૨) પું. અંત્યજ
અનામિકા સી. [સં.] ટચલી આંગળી
પાસેની આંગળી (૨) વીડી
અનામી વિ. (૨) પું. જુઓ અનામ
(૩) સી. કાડી
અનાયાસ પું. [સં.] આયાસ-શ્રમનોં
અભાવ (૨) આજસ (૩) સહેલાઈ, મુગમતા
(૪) કરાર, આરામ (૫) વિ. ંમડેનત વિનાનું;
સહેલું. -સે અ. આયાસ વિના; સહેળે
અનાર નં. [જા.] દાંડમ, ંકળી સી.
દાંડમની કળી
અનારમું નં. ચોખાના હોટનું પકવાન
અનાય વિ. [સં.] આય નહિ તેવું કે તેને
હજનું (૨) અસખ્ય (૩) આધન અનુચિત
(૪) પું. આય નહિ તે
અનાવડ (૦૫) સી. આવડતનો અભાવ
અનાવડી વિ. [સં.] ફરી ફરી ન આવે તેવું
અનાવશ્યક વિ. [સં.] આવશ્યક નહિ એવું
અનાવિદ્ધ વિ. [સં.] અજ્ઞાની
અનાવિદ્ધ વિ. [સં.] હોયગદિત; સ્વચ્છ
(૨) એ નામની એક જાતનું
અનાદૃત વિ. [મં.] ટંકયા વિનાનું;
ઉમડું (૨) અગ્નિન. ંખીન વિ. જેનાં
બીજ ઉમડાં હોય એવી (વનરપતિ);
'જાનોરખમ' [વ. વિ.]
અનાદૃતિ સી. [સં.] ફરી પાછા ન
આવવું-યવું તે (૨) મુક્તિ

અનાદિ સીં [સ] વરગાદનદિ પદ્યો તે
 અનાદિત વિં [સ] આદ્ય વગરનું
 અનાનૃ નં [મ] અનામિત્રો હૃદયમ
 પ્રગાથેતા આતમ, પાત્રી, પવન અને
 પૂરતી એ ચાલ મુગત્તે
 અનાદિયા સીં [સ] આરથાનો અભાવ
 અનાદિત વિં [સ] નદિ મારેતુ (૨) ન
 પહેરેતુ, નડ (૩) આસાત વિના ગેની
 મેગે થતો-અનદદ (ધ્વનિ) અનાદિ પું
 યોગીએને સુભાગનો એવો ધ્વનિ
 અનાદિયી વિં [સ] કપાસી (૨) આદારમા
 ન ગયાય ગેરી (વસ્તુ) [ગેન]
 અનાદિત વિં [સ] અનગ્રોવાતુ (૨)
 અં કાસુ, નાદક
 અનિદેત વિં [સ] ધર વિનાનું
 અનિદ્ય વિં [સ] દચ્છા વિનાનું, નિરપૂત
 (૨) નાનુસ -એણી સીં [સ] હૃદયનો
 અભાવ (૨) નાપુત્રી -અનિદ્ય વિં ન
 હૃદય -એણી (૮૬) વિં [સ] નુઓ
 અનિદ્ય
 અનિદ્ય વિં [સ] અધ્વ, નધર (૨)
 વિકારી 'વેરિયેન' [મ]
 અનિદ્ય વિં [સ] નિદ્રા વિનાનું, ભગતુ -દ્રા
 સીં [સ] ધવનો અભાવ (૨) એનો દેશ
 અનિમિત્ત વિં [સ] કાગલ વિનાનું
 (૨) નં અપશુન
 અનિમિ (-મે) પવિં [સ] પનકારા વિનાનું,
 ધિયર (૨) વિં (૩) પું જેની આખ
 હૃદયે મેમીચાય નદિ તેડ (દિવ માંડુ
 હયાદિ) [અનિદ્યિત
 અનિયત વિં [મ] અનિયત્રિત (૨)
 અનિયમિત વિં નિયમિત નદિ એવું
 (૨) નિયમ વગરનું
 અનિયત્રિત નં [સ] નિરકુસ
 અનિરુદ્ધ વિં [સ] શેકલ -શેકાયેલું નદિ
 તેડ (૨) પું શ્રીકૃષ્ણનો પોત્ર [સ]
 અનિદેશ્ય વિં [સ] નિદેશ ન કરી
 ગકાય તેડ [અવર્ણનીય
 અનિર્વચનીય, અનિર્વાચ્ય વિં [સ]

અનિત્ત પું [મ] પવન
 અનિવાલ (-ર્થ) વિં [મ] નિવારી ન
 શકાય તેડ [અવોપ્ત
 અનિચિત વિં [સ] નિચિત નદિ એવું,
 અનિદ્ય વિં [મ] ન હૃદય (૨) ન હૃદય
 નેમ, બુડુ (૩) નં બુડુ -દાપત્તિ
 સીં [મ] નદિ હૃદય આપી પડું
 તે (૨) અસિદ્ધધારીને સિદ્ધિ ૦૨ માટેની
 દૃષ્ટિ, રીડકગીઆ એડ એપ્પરિંગ' [મ]
 અનિદિત વિં [સ] નદિ નિદાયેલું (૨)
 સુદર [મુદર
 અનિંદ્ય વિં [સ] નદિ નિદવા યોગ્ય (૨)
 અનીક નં [સ] હરકર (૨) પુદ્ધ
 અનીક વિં અખૂ, અપાર (૨) [સ મનિટ]
 અપ્રમ [અન્યાય
 અનીતિ સીં [સ] નીતિ નદિ તે, પાપ (૨)
 અનીચિત વિં [સ] અનિચિત
 અનીશ વિં [સ] કપરી વિનાનું (૨) અસમય
 અનીશ્વર વિં [સ] ઈશ્વર વિનાનું (૨)
 ઈશ્વરમા ન માનનાડુ
 અનુ [સ] ઉપસર્ગ. (૧) 'પછી, પાછળ',
 'સાથે, સાથેસાથે', 'ને મળતુ ને ગોઠતુ'
 એવો અર્થ' બતાવે ઉદાહરણ અનુગામી;
 અનુક્રમા, અનુરૂપ (૨) નામ પૂર્વે
 'વારવાર' અર્થ'મા ઉદાહરણ અનુરીયન
 (૩) અવ્યયીભાવ સમાસમા 'પ્રત્યેક',
 'ક્રમશઃ' એવા અર્થ'મા ઉદાહરણ અનુદિન
 અનુકરણ નં [સ] નમ્મ ૦૨ીવ વિં
 અનુકરણ કરવાના વર્ણણવાળું -શ્રીય
 વિં અનુકરણ કરવા યોગ્ય
 અનુક્રમા સીં [સ] દયા
 અનુક્રમ [સ] (-પ્ર) વિં બધેએસણ,
 કાવત (૨) હિતકર (૩) સમત
 અનુકૃતિ સીં [સ] અનુકરણ, નકલ
 અનુક્રમ પું એ રેખાને હેઠળી રેખાની
 એકલ બાળુના ઉપર અગર નીચે બનતા
 ખૂણાના યુગ્મ, 'કોગરપોનિ ગએંગલ' [મ]
 અનુક્રાંત વિં [સ] નદિ કહેવાયેલું (૨)
 તેડ (૫૬) [આ]

અનુક્રમ પું [સ] એક પછી એક આવવું
તે, ક્રમ (૨) પદ્ધતિ, ધારો ઓછુંકા, ઓછી
શ્રીં [સ] સા-જિય -મર્દક પું અનુક્રમ
બતાવતો અક, ક્રમાંક

અનુક્રમ્ય અં [મ] ક્રમે ક્રમે

અનુગ વિં [સ] પાછળ ચાલનારું (૨)
પું અનુચર (૩) 'પૂર્વ' થી બહારો-
શબ્દને પાછળ લાગતો પ્રત્યય ઉદા નાક,
વાન, માન ગર, પલ્લુ ઇં [બ્યા] ંસ
વિં [સ] પાછળ ગયેલું ંમ પું [સ] નુઓ
અનુગમન (૨) આચારવિચાર શ્રદ્ધાદિની
અમુક ધર્મ પ્રણીતિકા, રિનિત્યન' ંમન
નં [સ] પાછળ જવું તે -ગામી વિં
[સ] અનુગમન કરનારું, અનુયાયી

અનુગૃહીત વિં [મ] અનુગ્રહ પામેલું

અનુગ્રહ પું [સ] કૃપા (૨) ઉપમાર

અનુચ પું [સ] પાછળ ચાલનારો, ચાકર,
-રી શ્રીં [સ] દારી, ચાકર

અનુચિત વિં [સ] અચોચ (અનુક્ત)

અનુચરિત વિં [સ] નહિ ઉચ્ચારેલું,

અનુજ વિં [સ] પછી જન્મેલું (૨) પું

નાનો ભાઈ -ત વિં શ્રીં [સ] પછી

જન્મેલી (૨) શ્રીં નાની બહેન

અનુજીવી વિં [સ] આશ્રિત

અનુજા શ્રીં [સ] પરવાનગી

અનુતાપ પું [સ] પશ્ચાત્તાપ, પસ્તાવો

અનુત્તમ વિં [સ] જોનાથી ઉત્તમ ચડિયાલું

બીજું નથી એવું, શ્રેષ્ઠ (૨) ઉત્તમ નહિ

એવું, અધમ

અનુત્તર વિં [સ] નિરુત્તર (૨) જોનાથી

ઉત્તર-ચડિયાલું નથી એવું, ઉત્તમ

અનુત્પાદક વિં [સ] ઉત્પાદક નહિ એવું

અનુદક વિં [સ] નિર્જળ (૨) જોને માર્ગ

શ્રદ્ધાની અજિતિ આપનાર ન હોય એવું

અનુદરી વિં શ્રીં [સ] અનુદર કૃપાદરી,

પાતળી ંમરવાળી

અનુદાતા વિં [સ] ઉદાતા નહિ એવું (૨) નીચા

સ્વરવાળું (૩) પું સ્વરના ત્રણ મોઢાંમાનો

એક (ઉદાતા, અનુતા અને સ્વરિત)

અનુદાતા વિં [સ] ઉદારવા વગરનું (૨)

વિં પું પત્નીથી દોરવાલું

અનુદિત વિં [સ] નહિ ઉગેલું (૨) નહિ

ઉદ્ભવ્યાયેલું (૩) અનુદાદ કંચયેલું

અનુદિન અં [સ] દરરોજ

અનુદાંગ પું [સ] ઉદાંગનો અભાવ (૨)

નુઓ અણુનો

અનુદેગ પું [સ] ઉદેગનો અભાવ

અનુધાવન નં [સ] પાછળ હોડતું તે

અનુનય પું [સ] વિનવણી

અનુનાદ પું [સ] રણકાર, પડો

અનુનામિક વિં [સ] નાકમાથી ઉચ્ચારાલું

(૨) પું અનુનામિક વણું [બ્યા]

અનુપ વિં [સ] અનુપમો અતોદ, શ્રેષ્ઠ

અનુપદ નં [સ] પ્રદ, ટેક

અનુપપત્તિ શ્રીં [સ] લાગુ ન પડતું તે

(૨) સિદ્ધ ન થતું તે [બ્યા] (૩) નિર્ણય

કે દલીલનો અભાવ

અનુપપક્ષ વિં [સ] અપરિત (૨) અસંગત

અનુપમ વિં [સ] જોને ઉપમા નથી એક,

સર્વોત્તમ -મેય વિં [સ] ઉપમા ન

આપી સમય તેવું, અદ્વિતીય [અયોચ્ય

અનુપયુક્ત વિં [મ] અનુપયોગી (૨)

અનુપયોગિય શ્રીં [સ] ન મળતું તે,

અપ્રાપ્તિ (૨) પ્રત્યક્ષ ન હોતું તે

અનુપરિચિત વિં [સ] ઉપરિચિત નહિ

એવું, ગેરદાનર

અનુપણ શ્રીં [સ] અનુપલ પળનો સાક્રમો

ભાગ (૨) અં પળે પળે

અનુપાતી વિં [સ] પરિણમનું અનુસરણ (૨)

એકસમુદાય (૩) પરસ્પર સમાન ખૂણાવાળી

(આદૃતિઓ), સિમિતર (ફિગસ) [મ]

અનુપાન નં [મ] ઔપચિની સાથે લેવાતી

તેને મદદરૂપ વસ્તુ

અનુપાવન નં [સ] પાલન કરતું તે

અનુપૃત્તિ (-ત્તિ) શ્રીં [સ] ઉમેરો, પૂતિ

અનુપ્રાપ્ત પું [સ] એકનો એક અક્ષર જોમા

વારવાર આવે એવો સખદાદકાર

અનુભવ પું [સ] સખધ (૨) (સાક્ષમા)

વિષય, પ્રયોજન, અધિકારી ને સખધ
એ ચારનો સમૂહ [અમગ]
અનુભવ પુર્વ [સ] પાઠ્યશાસ્ત્ર (૨)
અનુભવ પુર્વ [સ] પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન, જ્ઞાનેષુ
કે ભોગવત તે ંગર્ય વિં અનુભવથી
મમજગતમાયતેવ ંગુ મંદિં [સ પ્રત્યક્ષ]
અનુભવ રવો ંગિદ્ધ વિં [સ] અનુ
ભવથી પુરનાર થયેતુ -વી [૧૦ [મ]
અનુભવવાણુ
અનુભવ પુર્વ [સ] પ્રભાવ (૨) મનોગત
ભાવનો બાહ્ય ચિકાર ંકતા સ્ત્રીં [સ]
સમગ્રસાક્ષિ જ્ઞાન [[સ] અનુભવ
અનુભૂત વિં [સ] અનુભવેતુ -તિ સ્ત્રીં
અનુભવ વિં [સ] સમગ્ર મંદૂર રામેતુ
કથેતુ (૨) નં -તિ સ્ત્રીં [મ] સમતિ
અનુમાન નં [સ] ન્યાયગાત્રમાના ચાર
પ્રમાણમાનુ એ-અનુમિતિનુ સાધન (૨)
અ. ૧ (૩) ગેનામનો અ. ૧ નં [૧ શા]
ંચિત્ત નં તેથી એવો અર્થ દર્શાવનારુ
ચિદ્ધ () [અ] ંવાક્ય નં અનુમાનમા
ઉપયોગી પચાવચ વાક્ય [ન્યા]
અનુમિત વિં [સ] અનુમાન રેણુ -તિ
સ્ત્રીં [સ] એક જ્ઞાનના સાધનથી થયેતુ
બીજુ જ્ઞાન, અનુમાનપ્રમાણથી થયેતુ જ્ઞાન
અનુમેય વિં [સ] અનુમાન કરવા યોગ્ય
કે દરી સાધ્ય એવુ
અનુમોદક વિં અનુમોદન આપનાર
અનુમોદન નં [સ] મમતિ ટેકો
અનુયાયિની વિં સ્ત્રીં (૨) સ્ત્રીં [સ]
અનુસંગારી સ્ત્રી
અનુયાયી વિં [સ] અનુસરનારુ (૨)
પથન મતનુ (૩) પુર્વ અનુમતાર વ્યક્તિ,
પથનુ માણસ [દર્શાવનારુ [વ્યા]
અનુયોગી વિં [સ] જો નારુ, અન્યથ
અનુરક્ત વિં [સ] રગારેતુ (૨) આમકત
-ક્તિ સ્ત્રીં [સ] રગાત તે આસક્તિ
અનુગ્રહન નં [સ] સામો રાકાર થયેતે
અનુરત વિં [સ] રત, આસક્ત
અનુગ્રહન નં [સ] ખુશ કરવુ તે

અનુરાગ પુર્વ [સ] પ્રેમ, આસક્તિ, રહે
-ગી વિં [સ] અનુગતાણુ
અનુરાધા સ્ત્રીં [સ] વિદ્યાપાપણીનુ નક્ષત્ર
અનુરૂપ વિં [મ] ના જેતુ (૨) યોગ્ય
અનુરૂપ પુર્વ [સ] આમનરી વિનતી
અનુરૂપ સંકિં [મ અનુરૂપ] દં. રા. રુ.
લગામા ગણતુ
અનુરૂપાન નં [સ] કૃતવેષન, નિરોધન
અનુરૂપ વિં [સ] ગતતા વખની સ્ત્રી
સાથેતો (રિના) ંગ વિ [સ] અનુરૂપ
સખધથી ઉત્પન્ન થયેતુ
અનુરૂપ ધનીય વિં [સ] ન ન દરી સાધ્ય
તેતુ (૨) ૨. ૧. ૧. ૧ ન કરના જેતુ
અનુવર્તન નં [મ] અનુસંગ -નુ સ કિં
[મ પ્રત્યક્ષ] અનુવર્તન કરવુ
અનુવાદ પુર્વ [સ] કહેવી વસ્તુ રી દહેવી
તે (૨) તરજુમો, તાનાતર. ૦૦ પુર્વ [સ]
અનુવાદ કરનાર -તિ પુર્વ અનુવાદ
કરાયેતુ -દી વિં (૨) પુર્વ [સ] વાગી અને
મવાગી રવોમા બાળી જતો વાગીથી
ત્રીજો રવર [સંગીત]
અનુવૃત્તિ સ્ત્રીં [સ] અનુસંગ (૨) પુનગ
વૃત્તિ (૩) આગળ આરી ગયેલા અર્થનુ
અનુસધાન [વ્યા]
અનુસાધક પુર્વ [સ] અનુગતન કરનાર
-ન નં [સ] ઉપદેશ (૨) નિયમ યદો
(૩) અમન દરવો તે, રાગ્ય થવાવતુ તે
(૪) (દાર્ઢ વિષયનુ) વિષયનુ કે નમનુતી
અનુદીવન નં [સ] સતત અને ંકે
અભ્યાસ
અનુપગ પુર્વ [સ] નિમ્ન સખધ (૨)
આસક્તિ (૩) ૨. ૧. ૧. ૧. ૧ પસિદ્ધ
અનુરૂપ (અ. ૧) [મ અનુરૂપ] પુર્વ એક છદ
અનુરૂપા વિં [સ] અનુગત કરનારુ
અનુરૂપ નં [સ] ક્રિયા દરી તે (૨)
કાર્ઢ પસુ ધાર્મિક ક્રિયા
અનુરૂપ નં [સ] અનુસરવુ તે -તુ
સંકિં [સ અનુરૂપ] પાછગ પાછગ જલુ,
ઉપદેશ પ્રમાણ વર્તવુ

અન્ય વિં મન અન્ય ટેમજે હોય
એતુ, ધ્યાનદિત - આ સ્ત્રીં [મ] પરસ્વી
અન્યાય પું [સ] ન્યાયવિરુદ્ધ કમં - ચી
વિં [સ] અન્યાયયુક્ત (૨) અન્યાયથી
વર્તનાડુ. -ચ્ય વિં [સ] ન્યાય
નદિ તેવુ

અન્યારી સ્ત્રીં બાળવાના લાગની હેલ
અન્યોક્તિ સ્ત્રીં [સ] એ અર્થાં ન કાર. મોનડુ
અમુદને ઉગાને અને લાગુ પાડતુ કોઈ
બીજને એવી વાગીની આતુરી, સ્તુતિના
શબ્દોમા નિદાને નિદાના શબ્દોમા સ્તુતિ
દર્શાવવી તે [કા શા]

અન્યોચ્ય વિં (૨) અં [સ] પરરપર,
એકમેક - આશય પું [સ] પરરપર
આશય, ટેમ (૨) અ થી વ સિદ્ધ કરવો
અને પાઠો વ થી અ સિદ્ધ કરવો તે હોય
અન્યય પું [સ] મ બ ધ (૨) પદોનો પરરપર
ચોગ્ય સ મ ધ [વ્યા] (૩) કારણ હોય
ત્યા માર્યું હોતુ તે નિયમ (૪) વશ
-ચી વિં [સ] અન્યય સ બ ધ બતાવનાર
(૨) અન્યયનાળુ (૩) વશનુ, વશવાળુ
-ચે અં અનુસાર, પ્રમાણે

અન્યથાં (૦ક) વિં [સ] અથાંને અનુસરતુ
અનિવત વિં [મ] યુક્ત (૨) મરત, સપડાયેતુ
અન્વીક્ષણુ નં, અન્વીક્ષા સ્ત્રીં [સ]
બારીકીથી જોતુ - તપાસતુ તે
અન્વીત વિં [સ] જુઓ અનિવત
અન્વેષક વિં [સ] તપાસનાર (૨) પું
હિસાબ તપાસનાર, 'ઓડીટર' - છુ નં
[સ] તપાસ, શોધ, સશોધન
અપ [સ] ઉપસર્ગ ગળ્દને લાગતા 'નીચેનું',
'ઊતરતુ', 'લીન', 'ખરાબ' વગેરે ભાન
બતાવે છે

અપ નં [સ અ] પાગી
અપઈ વિં બ પિત્ર સમનય એતુ
અપકર્મ નં [સ] જુઓ અપકૃત્ય
અપકર્ષ પું [સ] પાતી ંછુ નં [સ]
પાગ પાડતુ - નીચે પાડતુ તે (૨) ઘટાડો
થવો તે

અપકાય પું બંબવં [સ] પા પીતા છવ
અપકાર પું [મ] દાનિ, અનુપમાર (૨)
કૃતપ્રતા - ચ્ય નં ખરાબ કાય
અપકીર્તિ (-ત્તિ) સ્ત્રીં [સ] ખનામી
અપકૃત્ય નં [સ] ખરાબ કામ દુગચરણ
અપકૃષ્ટ વિં [સ] અવમ, દલક
અપકમ્બુ અં કિં ઉત્ક્રાંતિથી પાગ ફરતુ,
'દૂ ગવો ન' [ગવોલ્યુગન]
અપકાન્તિ સ્ત્રીં અપકમ્બાની ક્રિયા,
અપકવ વિં [સ] પકવ નહિ તેવુ, કાચુ
અપચય પું [સ] કાય, હાનિ, ઘટાડો
અપચો પું બંબજીમી, અછરણ
અપચ્છાય વિં [સ] નમરી હાયાવાળુ
(૨) પુ જોનો જોળો ન પડે તે દેવ ઇં
અપછરા સ્ત્રીં [સ] અપ્પરમ્ + અપ્પરા
અપખંડ (-મ) પું અપયમ, અપકીર્તિ
અપ (-પ) ટ અં રોજ, દમેસ
અપ (-પ) ટ વિં [સ] અપડો મૂખ, જેવકુક
અપટી સ્ત્રીં [સ] નાટકનો પડદો બક્ષેપ
પું [સ] પડદો ખસેડી એકએક ર ગમ્મિ
ઉપર આવતુ તે [નુકસાન
અપટી સ્ત્રીં બ્યવહાર-વેપારમા એપી-
અપક વિં ન પહેલુ - અભણ
અપત્ય નં [સ] સંતાન, બાળક
અપત્રપા સ્ત્રીં [સ] લગ્ન [કુપથ્ય
અપત્ય વિં [સ] પત્ય નહિ એતુ (૨) નં
અપદેવતા પું [સ] ભૂતપ્રેતાદિ
અપદેશ પું [સ] ઉલ્લેખ કરવો - નામ
આપતુ તે (૨) બહાનુ, યુક્તિ (૩) કારણ
આપતુ તે [ન્યા]
અપદાગદ્ય વિં [સ] નહિ ગદ્ય ટ નહિ
પદ એતુ (૨) નં એવી માંચરચના
અપદ્ધાર નં [સ] પાછતુ બારણુ (૨) ગુદા
અપદ્વંચ પું [સ] અધ પાત, વિનાગ
અપનાયવુ સં કિં પોતાનુ ંચ કે માનડુ
અપભ્રષ્ટ વિં [સ] પડેલુ (૨) વિકૃત
અપભ્રંશ પું [સ] પાવુ તે (૨) શબ્દનુ
વિકૃત થતુ તે (૩) વિકૃત શબ્દ (૪) સ્ત્રીં
સરકુતમાથી અપભ્રંશ એક ભાષા

અપમાન ન૦ [સં.] માનથી ઇલટું તે, અનાદર;
 તિગરકાર. -નિત વિ૦ અપમાન પામેલું
 અપમૃત્યુ' ન૦ [સં.] ક્રમેાત
 અપયરા પું [સં.] અપજ્જરા; બદનામી
 અપર વિ૦ [સં.] બીજું; બિત (૨) પાછળનું
 (૩) આરમાન; સાવકું. ૦મા, ૦માતા
 સૌં સાવકી મા
 અપરન્ત પું [સં. અપરંત] વિષ્ણુવોમા અડકાય
 નહિ એવું હોયું તે
 અપરસ્ત પું [મં. અપરમ] અધમ પ્રકારનો રસ
 અપરંચ અ૦ [સં.] વિરોધમાં; વળી
 અપરંપાર વિ૦ અપાર; પુન્કજ
 અપરા વિ૦ સૌં [સં.] નિકૃષ્ટ; હિતરતી (૨)
 બીજી; બિત. ૦વિધા સૌં [સં.] નામ-
 રૂપામક વિધા; અગ્રવિધા સિવાયની વિધા
 અપરાગિત વિ૦ [સં.] પરાગિત નહિ એવું.
 -તા સૌં [સં.] એક ઔપધિ (૨) દુર્ગા
 અપરાધ પું [સં.] દોષ; ગુનો (૨) પાપ
 અપરાધણ, અપરાધિની [સં.] વિ૦ સૌં
 'અપરાધી'નું સ્ત્રીલિંગ
 અપરાવિધા જુઓ 'અપરા'માં.
 અપરાણુ પું [સં.] પાછડો પહોર
 અપરિચિત પું [સં.] પરિચિત ન રાખવો તે.
 ૦મત ન૦ અપરિચિતી રહેવાનું મત. -હી
 વિ૦ પરિચિત ન રાખનારું
 અપરિચિત વિ૦ [મં.] અનવ્યું
 અપરિમિત વિ૦ [સં.] અમાપ
 અપરિમેય વિ૦ [સં.] માપી ન સકાય એવું
 અપરિહાર્ય વિ૦ [સં.] રાખી ન સકાય એવું
 અપર્ણા સૌં [સં.] પાર્વતી [સં.]
 અપલક્ષણુ ન૦ નકાડું લક્ષણ (૨) દુરાચરણ
 અપગ્રાપ પું [સં.] દુષાવયું તે; ખરી વાત
 હડાવવી તે
 અપકથા સૌં દુબળી સૌં (૨) કૂવડ સૌં
 અપવર્ગ પું [સં.] મોટા
 અપવાદ પું [સં.] સામાન્ય નિયમમાં બાધ
 (૨) નિદા; આજ
 અપવાસ પું ઉપરાસ (ખોટો શબ્દ)
 અપવિત્ર વિ૦ [સં.] નાપાક; અશુદ્ધ

અપવ્યય પું [સં.] ખોટું ખરચ; બગાડ
 અપશકુન પું [સં.] જુઓ અપશુકન
 અપરાશક પું [સં.] ગાળ; (૨) નિયમ
 વિરુદ્ધનો શબ્દ [બ્યા.]
 અપ(વ)શુકન પું [સં. અપશુકન] માટે
 શુકન (૨) અશુભ ચિહ્ન. -નિયાળ,
 -નિયું વિ૦ જેના શુકન ખરાબ હોય તેવું
 અપસંચ વિ૦ [સં.] જમણું (૨) ઇલટું (૩)
 અ૦ જમાણી તરફ (જનોઈ જમણે ખસે
 લાવી દેવી તે)
 અપસિદ્ધાંત પું [સં.] બૂલઅરેલો સિદ્ધાંત
 અપરમાર પું [સં.] ફેફડું
 અપહરણ ન૦ [મં.] હપાડી જતું તે. -તું
 સંકિં હડાવી મૂકવું; 'એલીમીનેટ' [ગ.]
 અપહાર પું હરવું તે (૨) હડાવી મૂકવાની
 ક્રિયા; 'એલીમીનેશન' [ગ.]
 અપતત્તુતિ સૌં [સં.] પ્રપાવયું તે (૨)
 જેમા વસ્તુના અસપ ધર્મને પ્રપાધી
 બીજા ધર્મનો આરોપ કરવામાં આવે
 તે અલંકાર [કા. શા.]
 અપંગ વિ૦ [સં. અપાંગ] પાંગણું; કોઈ
 અંગની ખોડવાળું (૨) લાચાર [લા.]
 અપાત્ર વિ૦ [સં.] અયોગ્ય
 અપાકાન ન૦ [સં.] પ્રટા પડતું તે (૨)
 પાંચમી વિભક્તિનો અર્થ [બ્યા.]
 અપાન પું [સં.] પાંચ પ્રાણ (પ્રાણ, અપાન,
 બ્યાન, ઉદાન અને સમાન) માનો એક જે
 ગુદા વાટે નીકળે છે. ૦વાયુ પું અપાન
 અપામાર્ગ પું [સં.] અથોડો
 અપાય પું [સં.] આકૃત (૨) નુકસાન
 અપાર વિ૦ [સં.] પાર વિનાનું; ખૂબ
 અપાવરણુ ન૦ [સં.] કાશનું-ખુનું કરવું તે
 અપારાદો પું [સં.] વ્યાગય) જેન સાધુઓને
 રહેવાનું રથાન. અપાસરે દીવો શ૦ પ્ર૦
 (અપાસરે દીવો ન જ કરાય તે પરથી)
 અસકથ વાત
 અપાંગ પું [સં.] આંખનો ખણો (૨) દીકું
 (૩) વિ૦ પાંગણું; અપંગ
 અપિ અ૦ [મં.] ખણ; વડી. ૦ચ અ૦ વળી

અપિ(-પૈ)નૃક વિં [સ] બાપ વિનાનુ
 (૨) વડીતોપાજિત નહિ એવું
 અપીય સોં [૪] આગઉમરી રિનતી (૨)
 નીચની અદાતના સુ દા સામે ઉપરની
 અદાતને અરજી ઠેકાણે સોં અપીત
 સામળનારી ઉપરની અદાત
 અપુષ્પ વિં [સ] જેને પૂત ન બેસે એવી
 (વનસ્પતિ), કિષ્ટાશામ [વ વિ]
 અપૂર્વ વિં પૂર્વ વગરનું, ન પૂર્વ
 અપૂર્વ પું [સ] માનુડો (૨) મધપૂડો
 અપૂર્ણ વિં પૂર્ણ નહિ એવું
 અપૂર્ણ વિં [સ] પૂર્ણ નહિ એવું - પૂર્ણક
 પું અપૂર્ણ આપડો, અરિયમેદિય
 ફેક્શન [મ]
 અપૂર્ણ વિં [સ] અવનત, દૂરે ન બનેતું એવું
 અપૂરો સોં દાટો (પૂર્ણ વીરીને ફરેલો)
 (૨) દમ બાટેડો રાખવો તે [લા]
 અપૂર્ણ-પેશણુ નં [સ] માવોજાનિભાજનને
 આરબે અને અતે જે આચમન કરે છે તે
 (૨) ભોજનને આરબે પીરમાનો થોડો ભાત
 અપેક્ષણીય વિં [સ] હઠગાલોગ, અપેક્ષ્ય
 અપેક્ષા સોં [સ] જા (૨) અગત્ય (૩)
 આપણા [વ્યા] - ક્ષિત વિં [સ] જેની
 અપેક્ષા હોય તેવું (૨) - ફર્ય વિં [સ]
 અપેક્ષા રાખવા જેવું કે રાખવી બેઈએ એવું
 અપેખ વિં અદૃશ્ય
 અપેય વિં [સ] ન પી શકાય એવું
 અપેનૃક વિં [સ] જુઓ અપિનૃક
 અપેશણુ નં જુઓ અપૂર્ણ
 અપૌરુષ(-પેય) વિં [સ] બાપતુ (૨)
 મનુષ્યકૃત નહિ એવું (૩) નં બાપતાપણું
 અસંગી વિં તરંગી ચચા
 અપેટ વિં (૨) અં જુઓ અપા
 અપકટ વિં [સ] અપ્રસિદ્ધ (૨) છાતુ
 અપકૃત વિં [સ] અપ્રસ્તુત
 અપગટ વિં જુઓ અપ્રક
 અપણીત વિં [સ] સરકારીન (૨)
 પ્રાપ્ત-રમેતુ નહિ એવું
 અપ્રતિ(-તી)કાર પું [સ] વિરોધ-સામનો

નહિ કરવો તે (૨) વિં જેનો પ્રતિધાન-
 ઉપાય નથી એવું - રી વિં પ્રતિધાન
 કરનાર, 'રેસિવ' [એવું
 અપ્રતિષ્ઠ(-છિત) વિં [સ] પ્રતિષ્ઠિત નહિ
 અપ્રતિષ્ઠિત વિં [સ] અટકાવ વિનાનું (-)
 અપ્રાપ્તિ વા ટાળી ન શકાય એવું
 અપ્રતીકાર પું [સ] - રી વિં જુઓ
 'અપ્રતિધાર' મા
 અપ્રમત્ત વિં [સ] પ્રમત્ત નહિ એવું, નમ્ર
 અપ્રમાણુક વિં જુઓ અપ્રામાણિક
 અપ્રશન્ત વિં [સ] નિધ, શાંતિ વિનાનું
 (૨) ટાંક, ગીતર
 અપ્રનત વિં [સ] પ્રસન્ન નહિ તેવું
 અપ્રમગ પું [સ] સબધ કે સુનનો
 અનાવ (૨) વ્યખત, અસ્થાન
 અપ્રમિદ્ધ વિં [સ] પ્રસિદ્ધ નહિ તેવું
 અપ્રસ્તુત વિં [સ] પ્રસ્તુત નહિ તેવું
 અપ્રાસ વિં [સ] નહિ મગેતું ન આવેતું
 ઠકાણ [સ] (ન્યા) વિં વ્યખતનું (૨)
 પ્રસંગે અનુચિત (૩) વચમાન આવેતું
 (૪) પુર મોસમ, વ્યખત (૫) અપ્રસ્તુત
 કથનનું એમ નિગ્રહસ્થાન [ન્યા]
 અપ્રાપ્ય વિં [સ] પ્રાપ્ય નહિ એવું
 અપ્રામાણુક વિં [સ] પ્રામાણિક નહિ એવું
 અપ્રાપ્તિ ગિલ વિં [સ] પ્રાપ્તિ ગિલ નહિ એવું
 અપ્રિય વિં [સ] પ્રિય નહિ એવું (૨) નં
 અનિષ્ઠ વ્યાધી વિં [સ] અપ્રિય - માહું
 લાગે એવું બોલનારું [અભાવ, વેગ
 અપ્રીત(-તિ) સોં [સ] કપ્રાપ્તિ પ્રીતિનો
 અપ્રમરા સોં [સ] સ્વર્ગની વારાગમા, પરી
 અદ્ધાત વિં (૨) પું [વા] જે નામની
 એક કેળન, માયુરી - નિરુતાન પું, નં
 અદ્ધાનેનો સુતક [સ]
 અદ્ધર વિં નિશ્ચિત, ફરે નહિ એવું
 અદ્ધર-દ્ધર સોં [અ] જાતજાત ત તદ્ધરે, બી,
 ગોળાઓ (૨) આપુ પાણું થઈ જતું તે
 અદ્ધર-દ્ધર સોં [જુઓ અદ્ધર-દ્ધર]
 ધાત્રાધાત (૨) ધાત્રાધાત
 અદ્ધર-દ્ધર સોં અદ્ધર-દ્ધર તે

અભાવિં [સ] ગો કરોડ (૨) પું
તેટી સખ્યા (૩) નં ૭૪૪, કમળ
અબદ પું, નં [સ] વાદળ (૨) નં ૧૫
(૩) નાગરમોય ંમાર પું [સ] કપૂર
અબદુર્ગ પું [સ] ચોફર માગીથી રક્ષાયેનો
મિલેનો

અભિષ પું [સ] સમુદ્ર
અભ્યા પું [મ] દિં વા ઉપરાત બીજ
સેમેટિક બાષાઓમા સમાન રૂપ મળે
છે [બાષા ંભાન [જા] પું પિતાજી
(રેખવાચક)

અભ્યા સીં મા (૨) ડોમી (૩) મૂર્ધ
અભ્યાસી વિં [મ] એ નામના વશનો
(ખીફ) (૨) બહુડિયા વાદળી રંગુ
અભ્યાસ્ય વિં [સ] બ્રાહ્મણને ન છાને
એવુ (૨) નં પાપકૃત્ય
અભ્યાસ્ય વિં પું જુઓ અભ્યાસ્યક્ષણ
અભ્યાસ્ય વિં [મ] ન ખાવા એવુ, સાત્રમા
ને ખાવાનો નિરેધ દોષ તેવુ ંભ્યાસ્ય
નં તેવુ ખાવુ તે માસાહાર

અભાગ વિં [સ] અભાગી
અભાગી અંકિં અરપૂરયનો રપશ્ચં યવો
(૨) (સીએ) દૂર બેસવુ

અભાગુ વિં નડિ બહેલું, નિરક્ષર
અભદ્ર વિં [સ] અશુભ (૨) ખરામ
અભય વિં [સ] નીં (૨) પું, નં
ભયનો અભાવ (૩) સરક્ષણ, આશ્રય
ંદાન નં સલામતી બક્ષવીતે, અભય
વચન ંપદ નં ભયરહિત સ્થિતિ મોક્ષ
વ્યયન નં સરક્ષણ વચન-ખાતરી
-યા સીં [સ] દુર્ગાનું એક રૂપ (૨) ઉરડે

અભર વિં [સ] ખાતી (૨) ગરીબ -રે
ભરવું = પુંકળ ભરવુ સમૃદ્ધ કરવુ
અભર (નળ) ખો પું જુઓ અબળખો
અભરાર્થ સીં છાત્રલી

અભરાર્થરવુ નં [સ] વિં ગરીબનું
બરણોપાપ કરનારુ (૨) નં ગરીબનુ
બરણોપાપ [મૂળ પુરુષ [સ]
અભરાર્થ પું [મ] રાજાસિં યદ્દીઓનો

અભરાર્થ અં [મ] નજાં બમ વિના
ંકુવન દાવા ંત દાવા [મત્રમત્રન
દય] (દરતાવેજમાલખાય છે) ભ્રમ વખર
-અક્ષર દોગિયારીમા ૨ ૩ દોવાથી કાઈ
લેવાદેવા કે દક દ તાકે ન દોવો તે

અભરુદ્ધા સીં [મ] ધી વિનાની સીં-
વિધવા કે કુવાળી [તે (૨) નાગ
અભવ પું [સ] મોક્ષ (૨) અસ્તિત્વ નહિ
અભળખા સીં, ખો પું જુઓ અમળખા
અભાગ વિં [સ] આયુ, અમદ (૨) પું
એક મરાડી છે

અભાગળુ (—સી) વિં સીં [સ] મગાગિતી)
લીલખાગી ંમનસીમ

અભાગિયલુ વિં સીં અભાગી સી
અભાગિયુ વિં જુઓ અભાગી
અભાગી વિં [સ] ંમનસીમ (૨) નાવાયક
(૩) બાગ વિનાનુ (વારસામા)

અભાવ પું [સ] અસ્તિત્વ ન હોતુ તે (૨)
અભ્યગમે

અભાવા પું ંબંબં દોદદ

અભાવો પું અભાવ, અભ્યગમે

અભિ [સ] ઉપસર્ગ 'પાસે-તરફ, ની ઉપર'
એવા ગતિવાચક અર્થમા ઉદાં અભિ
મુખ, અભિક્રમ ૩ (૨) રવતત રાખ્દ જોડે
'ક્રેષ્ઠ', 'અધિ' એવા અર્થમા, 'દાં
અભિધર્મ', અભિનવ

અભિકોણુ પું [સ] પરપર છેદાતી બેરેખા
ઓએ બનાવેલા ગમે તે ખૂ પાતી બરાબર
સામેનો ખૂગો, વર્દિત્ય ંંગત [ગ]
અભિક્રમ પું [સ] આરબ (૨) ચર્ચાઈ
અભિક્રમણુ નં [સ] ચર્ચાઈ [(૩) નિદા
અભિકોશ પું [સ] પિતાપ (૨) કપડો
અભિગમન નં [સ] તરફ-સામે જવુ તે
(૨) સભોગ [(૨) ભોગવનાર

અભિગામી વિં [સ] ની પાસે જનાર
અભિચરત વિં [સ] ઘેરાવેતુ સપડાયેલુ
અભિચાર પું [સ] મેલા કામો માટે મત્ર
પ્રયોગ કરવો તે (તત્ર પ્રમાણે છ જાતના
અભિચાર છે - મારણ, મોહન, રતબન,

નિદેશ્ય, ઉચ્ચાટન અને વશીકરણ). ૦કે
 પું ૦ નરણમારણ કરનારો
 અભિજન પું [સ.] સંબંધી જન. (૨)
 વતન (૩) વંશ, કુળ [એષ (૩) શિષ્ય
 અભિજ્ઞત વિ. ૦ [સ.] ખાનદાન (૨) સુંદર;
 અભિજિત પું [સ.] એક નક્ષત્ર (૨)
 દિવસનું આકર્ષુ મુદ્ધર્ત
 અભિજ્ઞ વિ. ૦ [સ.] અનુભવી (૨) માહિતગાર.
 -જ્ઞાતવિ. ૦ [સ.] જોળખેલું. -જ્ઞાનન. ૦ [સ.]
 રમૂતિ, જોળખ (૨) જોળખ માટેની નિશાની
 અભિજાત વિ. ૦ [સ.] અતિ તપેલું (દુઃખથી)
 અભિજાપ પું [સ.] સંતાપ
 અભિજા સ્ત્રી. ૦ [સ.] શબ્દનો મૂળ અર્થ
 (૨) એ અર્થની જોષક શબ્દસંજ્ઞિત
 અભિજાન ન. ૦ [સ.] નામ; ઉપનામ (૨)
 શબ્દ (૩) શબ્દકોશ (૪) કર્તા માટેનું
 વિધાન [વ્યા.]
 અભિધેય વિ. ૦ [સ.] કહેવા યોગ્ય (૨)
 નામ દેવા યોગ્ય (૩) અક્ષરાય (૪)
 વિષય (જોલવાનો)
 અભિનય પું [સ.] મનોભાવદર્શક હલન-
 ચલન અથવા મુદ્રા (૨) વેશ લગ્નવેશ તે.
 ૦કાર પું ૦ નટ [શિખાકે; કાચું
 અભિનવ [સ.] (-કુ) વિ. ૦ તદન નવું; (૨)
 અભિનંદન ન. ૦ [સ.] ધન્યવાદ (૨) અનુભૂતિ
 (૩) સુતિ. -નીય વિ. ૦ [સ.] અભિનંદવા
 યોગ્ય. -કું સંકિ. ૦ [સ.] અગિર અભિનંદન
 કરવું (૨) અગ્રિકં આનંદકું; રાણ થવું
 અભિનિવિષ્ટ વિ. ૦ [સ.] અભિનિવેશવાળું
 અભિનિવેશ પું [સ.] તનુભયતા (૨)
 આસક્તિ (૩) દંડ નિશ્ચય (૪) આમ્રક; હંક
 આભનિષ્કેમણુ ન. ૦ [સ.] બહાર જવું
 તે (૨) સંન્યાસ
 અભિનેતા પું [સ.] અભિનય કરનાર; નટ
 અભિષ વિ. ૦ [સ.] અખંડ (૨) જુદું નહિ
 તેવું; એક; એકસરખું (૩) પૂર્ણ (અંક) [ગ.]
 અભિભાય પું [સ.] મત (૨) હેતુ; મતલબ
 અભિપ્રેત વિ. ૦ [સ.] મનમાં ધારેલું; ઇષ્ટ
 (૨) સ્વીકારેલું

અભિપ્રોદાણુ ન. ૦ [સ.] મંત્ર ભણીને પાણી
 છાટવું તે
 અભિભવ પું [સ.] પરાજય (૨) અનાદર
 અભિભૂત વિ. ૦ [સ.] હારેલું (૨) અપમાનિત
 અભિમત વિ. ૦ [સ.] ઇષ્ટ (૨) સંમત
 અભિમાન ન. ૦; પું [સ.] અહંકાર; ગર્વ.
 -ની વિ. ૦ [સ.] અભિમાનવાળું
 અભિમુખ વિ. ૦ [સ.] -ના તરફ મુખવાળું;
 સમુખ (૨) સામેનો (ખૂણે) [ગ.]
 અભિયુક્ત વિ. ૦ [સ.] રોકાયેલું (૨) નિમાયેલું
 (૩) રાત્રી ઘેરાયેલું (૪) પું આરોપી;
 પ્રતિવાદી
 અભિયોગ પું [સ.] નિકટ સંબંધ (૨)
 ખંત (૩) વિદ્વતા (૪) હટલો (૫) આરોપ;
 ફરિયાદ. -ગી વિ. ૦ [સ.] અભિયોગ કરનારું
 અભિરક્ત વિ. ૦ [સ.] નિમગ્ન; અભિરત
 અભિરત વિ. ૦ [સ.] અત્યંત આસક્ત
 અભિરામ વિ. ૦ [સ.] આનંદમય (૨) મનોહર
 અભિરુચિ સ્ત્રી. ૦ [સ.] રુચિ; શોખ; પ્રીતિ
 અભિરૂપ વિ. ૦ [સ.] અનુરૂપ; યોગ્ય (૨).
 રૂપાળું (૩) માનીત
 અભિલપિત વિ. ૦ [સ.] ઇચ્છેલું
 અભિલાખ પું [સ.] અભિલાષ મનકામના
 (૨) ઉત્કટ ઇચ્છા
 અભિલાષ પું, -યા સ્ત્રી. ૦ [સ.] અભિલાષ.
 -પી વિ. ૦ [સ.] અભિલાષવાળું
 અભિવંદન ન. ૦, -ની સ્ત્રી. ૦ [સ.] નમસ્કાર
 (૨) આસકા. -નીય વિ. ૦ અભિવંદવાયોગ્ય.
 -કું સંકિ. ૦ [સ.] અગિર અભિવંદન કરવું
 અભિવંધ વિ. ૦ [સ.] અભિવંદનીય
 અભિવાદ પું [સ.] નમસ્કાર (૨) આરોપ
 (૩) વાદવિવાદ. ૦ન ન. ૦ [સ.] નમસ્કાર
 અભિવૃદ્ધિ સ્ત્રી. ૦ [સ.] વધારો (૨) ઉન્નતિ
 અભિવ્યક્તિ સ્ત્રી. ૦ [સ.] વ્યક્ત-પ્રગટ થવું તે
 અભિશાપ પું [સ.] શાપ (૨) સામે શાપ
 અભિચિહ્ન વિ. ૦ [સ.] અભિષેક કરાયેલું
 (૨) તાપ્તનશીન થયેલું
 અભિષેક પું [સ.] જલસિંચન કે તેનો
 વિધિ (મૂર્તિ અથવા નવા રાજ ઉપર)

અભિસરણ નં [સ.] પાસે જવું તે (૨)
ફરવું તે

અભિસાર પું [સ.] સકેત અનુસાર પ્રેમી-
ઓનુ મિત્રન (૨) પ્રેમીને મળવા જવું તે.
-રિકા સીં [સ.] સકેત પ્રમાણે પ્રેમીને
મળવા જતી સ્ત્રી

અભિહત વિં [સ.] આગત પામેલું
અભિહિત વિં [સ.] હટેવાયેલું
અભીક વિં [સ.] ભય વગરનું, નિર્ભય
અભીપ્સિત વિં [સ.] હચેલું
અભીર પું [સ.] ગોવાળિયો; આદીર
અભીષ્ટ વિં [સ.] હચેલું (૨) મનગમતું
અભુજા વિં [સ.] નહિ ભોગવેલું (૨)
નહિ જમેલું

અભૂત વિં [સ.] નહિ થયેલું. અપૂર્વ વિં
[સ.] પૂર્વે કહી નહિ થયેલું, અપૂર્વ
અલોક વિં [સ.] બેહરહિત; એકરૂપ; અભિન્ન
(૨) પું એકરૂપતા; અદ્વૈત ભાગ્ય પું
અદ્વૈતપથ. વવાદ પું અદ્વૈતવાદ. -ચ
વિં [સ.] ભેરી ન શકાય એવું

અલોક (અ) પું [સ.] આભોગ;
મુખનો તણ ભાગોભાને ઉલ્લો [સ.] ગીત]
(૨) કવિના નામત્રાણી કાવ્યની ઉલ્લેખી દૂક
અલ્યથના સીં [સ.] પ્રાર્થના; વિનતી
અલ્યસનીય વિં [સ.] અલ્યાસ કરવા
જેવું કે, માટેનું

અલ્યસ્ત વિં [સ.] વારંવાર કરી જોયેલું
(૨) મહાવરાવળું, દેવાયેલું (૩) અભ્યાસથી
જાણેલું કે અભ્યાસ કરાયેલું

અલ્યંગ પું [સ.] શરીરે તૈલાદિ મુગધીદાર
પદાર્થો યોજાવવા તે

અલ્યંતર વિં [સ.] અદગનું (૨) નં અંદરનો
ભાગ (૩) અતર, મન (૪) અનં અંદર; મનમાં
અલ્યાગત વિં [સ.] પાસે આવેલું (૨)
પું અતિથિ; પદોણી (૩) બિહુ

અલ્યાગ્ર પું [સ.] પુનરાવૃત્તિ (૨) બણવું તે
(૩) મહાવરો; દેવ. ઠક વિં (૨) પું
જુઓ અલ્યાસી. ઠકમ પું બંણવાળી
નિયત રૂપરેખા કે યોજના. -સી વિં

મહાવરાવળું (૨) કથમી (ક) પું વિધાર્થી
(૪) પડિત [તે (૨) ઉલ્કપ]

અલ્યુત્થાન નં [સ.] માનાર્થે ડાલા થવું

અલ્યુદ્ય પું [સ.] ઉન્નાતિ (૨) શ્રેય

અભ્ર નં [સ.] વાદળું

અભ્રક નં [સ.] જુઓ અભ્રક

અભ્રલેહી વિં અભ્રને બેઠે તેવું

અમ સં [મનન, પ્રા. જગ્ન] ('અમે'માં દુશ્મતિ

છે; દિ. દમ'મા તો રપછ છે. પણ 'અમ'-

મા ને લોપાર્થ છે.) અમે (૨) અમારું [પ.]

અમકકું વિં [સ.] અમુક અનિશ્ચિત

અમલું વિં અર્થ (૨) વિના કાગળ (૩) મક્કતનું

અમન નં [મ. અજ્ઞ] શાંતિ (૨) મુખચેન.

અમન નં મોગમન [ધ્યાન વિનાનું

અમનસ્ક વિં [સ.] મન (દિગ્ધિ) વિનાનું (૨)

અમર વિં [સ.] મરે નહિ એવું (૨) પું દેવ

અમરણ પું [સ.] અમરો ક્રોધ (૨) અસ-

દિષ્ટાના (૩) અદેખાર્થ

અમરપટો પું અમરપાણાનું વરદાન-લેખ

અમરપતિ પું [સ.] ઇન્દ્ર

અમરફળી નં અમરપણું આપનારું ફળ

અમરસોક પું [સ.] મગ

અમરવેલ સીં (વાદ, જાદુઈ ત્યાદિ પર) ત્યાં

નાજો ત્યાં વગર પાણીએ થતી એક વેલી

અમરાઈ સીં [સ.] અમરાઈનાં આંખાવાડિયું

અમરાપુરી, અમરાવતી [સ.] સીંચકાની

રાજધાની

અમરાંગના સીં [સ.] દેવાંગના; અપ્સરા

અમરીણ પું અંબરીષ [પ.] [એક પદેલું

અમરીઅમરી સીં માથે ધાડવાનું સોજાનું

અમર્ત્ય વિં [સ.] અમર [(૩) પણ જ

અમર્યાદ વિં [સ.] નિરંકુશ (૨) નિર્લગ્ન

અમર્ષ પું [સ.] અસહિષ્ટાના (૨) ક્રોધ

(૩) અદેખાર્થ

અમલ [સ.] (અ) વિં નિર્મળ, શુદ્ધ

અમલ પું [મ.] સત્તા; અધિકાર, દક્ષમત

(૨) કારકિર્દી; વરીવટ (૩) કેફ કે કેફી

વસ્તુ; અક્ષીણ (૪) સમયનો શુભાર (૫)

વ્યવહારમાં-આચરણમાં મૂકવું તે

અમલદાર પુ. અધિકારી. ઠંદારી સો. અમલદારનું કામ કે પદ. ંપાણી ન. અટ્ટીજનો કસૂખો. ંખલવણી સો. (જમ કે, અદાવતનો હુકમ) અમલ કરવો કે ખલવવોતે. -દી વિ. અમલમાં મુકાયેલું અથવા મૂકવાનું; સક્રિય (૨) બસતી (૩) સુસ્ત, એટી. -લો પુ. [મ, અમલદાર] અમલદારને એસવાની જગ્યા; કાર્યાલય; કચેરી (૨) હમયો, હમારતી બાપકામ અમરેતકું, અમરેતું વિ. જુઓ અમરું અમળા વિ. જુઓ અમલ અમળાટ પુ. આમળો; વળ (૨) પેટમાં ચૂ ચગાવળવા તે, આકડી (૩) કરમેહાણું તે (૪) મિલજ (૫) વકતા, વેર અમળાણું અ. કિં. 'આમળણું'નું કર્મણિ (૨) પેટમાં દુખણ (૩) દુમાણ અમંગલ [સ.] (-ળી) વિ. અશુભ (૨) ન. દુર્વાચ્ચ અમાત્ય પુ. [સ.] પ્રધાન, મંત્રી અમાન ન. [મ.] અમત્ય; રક્ષણ. ંત સો. [મ.] જુઓ અનામત. ંતદારી સો. [કા.] દુઝીપણું; વાંધીપણું (૨) પ્રમાણિકતા (૩) ચાપણ સાચવવી તે અમાનિતા સો., -ત્વ ન. [સ.] અનનિમાનિતા; નમ્રતા અમાનુષ (-પી) વિ. [સ.] દેવી (૨) મનુષ્યને શોભે નહિ એવું (૩) કૂર; રાક્ષસી અમાપ વિ. [સ.] એહક, પાર વિનાનું અમારિધોપણ સો. [સ.] હિસાબ નિયેવની 'હિસા કરરો મા' એટી ધોષણ અમારું (મા) સ. [જુઓ અમે] 'હું'નું છટ્ટો વિભક્તિનું બહુવચન અમાવ (-વા) સ્થા [સ.], અમાસ સો. અધારિયાને ઉચ્ચે દિવસ અમિત વિ. [સ.] અમાપ (૨) નહિ માગેલું અમિત્ર પું. [સ.] મિત્ર નહિ તે; શત્રુ અમી ન. [સ. મળત] અમૃત (૨) મીઠાણ (૩) દૂધા (૪) ધૂક (૫) રસકસ અમીટ વિ. મીઠા વિનાનું; અનિમેષ

અમીદદિ સો. મીઠી નજર; મહેરબાની અમીન વિ. [મ.] વિશ્વાસુ (૨) એક અદક (૩) પું. દરદી, વાલી (૪) હવાઈ (૫) આમનો મોટો અધિકારી. ંમીરી, ંદારી [વા], -નાત [મ], -ની સો. [કા.] અમીનનો હોદ્દો (૨) અમીનનું સાધિયાણું અમીર પું. [મ.] સગદાર; ઉમરાવ (૨) રાજકર્તા (અધ્યાનિરતાનનો) (૩) ખાનદાન દુટ્ટાનો કે પેસાદાર માણસ. ંતદી સો. અમીરની દીકરી. ંતદો પુ. અમીરનો નીકરો ંશાહી સો. અમીરપણાનો દોર (૨) જેમા અમીર ઉમરાવોની હકૂમત ચાલતી હોય એવી રાજ્યપદ્ધતિ 'એરિટોકસી' [મીડો] રસ અમીરમ પું. મુધારસ; અમૃત જેવો અમીરાઈ (-ત) સો. અમીરપણું (૨) અમીરપણા માટેનું સાધિયાણું અમીરી વિ. અમીરના જેવું (૨) સો. અમીરપણું અમુક વિ. [સ.] વિરોધ અર્થમાં મુકરર કરેલું; નોકસ, ફાણું (૨) અનિશ્ચિત (૩) મ. અમુક (જણ). ંતમુક વિ. ફાણું ઢીંકણું [અકળાણું] અમુકારું અ. કિં. [સ. આ + મુહ] નૂઝારું; અમુકણું સો. અમુકારું તે અમૃત (-ત) વિ. [સ.] આકારરહિત અમૃ (-મો) વિ. જુઓ અમૃત્ય અમૃત (ંક) વિ. મૂળ વિનાનું (૨) આધારહીન (૩) ઉપાદાનકારણરહિત અમૃ (-મો) તખ, અમૃ (-મો) કું વિ. [સ. અમૃત્યક] જુઓ અમૃત્ય અમૃત્ય (ંક) વિ. [સ.] જેની કિંમત આંખી ન મકાંચ જેવું; ધણું જ શ્રીમતી અમૃતણું સો. જુઓ અમૃત્ય અમૃતારું અ. કિં. જુઓ અમૃતારું અમૃત વિ. [સ.] મૃત નહિ તેવું (૨) અમર (૩) ન. અમર કરે એવો માનેડો એક રસ. ંતર ન. [સ.] અમરપણું. ંદલ ન. [મ.] જુઓ અમરદલ ંમંથન ન. [સ.]

અમૃત ચાટ (સમુદ્રનું) મધન. ૦૨૬૭-
વની સીં મરેલાને ટવણ કરવાની વિદ્યા.
૦૨૬૨ પું [સ.] ધી. - તા સીં એક
વેલ; ગળો (૨) હરે (૩) અતિવિપની કળી
(૪) આમલી. - તાંશુ પું [સ.] ચદ્ર
અમે(-મે) (મે', મો') સં [મ. મામદ]

અમ; 'ત'નુ બદલ્યન
અમેષ વિં [સ.] અમાષ
અમેરિકન વિં [ફ.] અમેરિકાનુ (૨) પું
અમેરિકાનો વનની

અમેરિકા પું [ફ.] એ નામનો પૃથ્વીનો ખંડ
અમો (મો') સં જુઓ અમે
અમોષ વિં [સ.] અચૂક; રામગાણ
અંમોલ (અમ, -હુ) વિં નુઓ અમલ્ય
અમો સીં [પ. એવા] દ્રાવિડી બાષા-
ઓમાં પશુ આના રૂપ મળે છે. ઇ. ઇ. ૮૫૫ માં
અમલ વિં [સ.] ખાનુ (૨) નવતેજા, 'એસિડ'
અમલાન વિં [સ.] મેષુ કે કરમાયેલુ
નદિ તેલુ

અય નં [સ. વપમ] લોખંડ.
અય અં [મ.] હે; અરે
અયન નં [સ.] પ્રયાણ (-) [ખ.] વિષુવવૃત્તની
દક્ષિણમાં અને ઉત્તરમાં દેખાતી સૂર્યની
ગતિ (૩) એ ગતિને લાગતો વખત; ૭
મીસ (૪) ઉત્તરમાં અને દક્ષિણાયનનું
દૂરમાં દૂરનું બિંદુ; 'એક્સિસ્ટસ'. ૦૪૪
નં આકાશમાં એ માર્ગે સૂર્ય ફરેનો
દેખાય છે તે નોળ દેખા

અયસ્કાંત પું [સ.] લોહચુબક
અયાચક વિં [સ.] ચાચના ન કરનાડુ.
૦૪૪૧ સીં માચ્યા વિના મળેલા વડે
અચરાન ચલાવતું તે. ૦૫૧ નં તેલું મત
અધિ અં [સ.] 'હિ' અર્થનું પ્રેમસંબોધન
અધુક વિં [સ.] નહિ જોડાયેલું (૨)
અધોચ (૩) જેણે ચિત્તને વરા નથી
હયું એલું
અધુત વિં [સ.] જોડાયેલુ નહિ એલું (૨)
વિં (૩) પું દશદબર. ૦૬૬૬ વિં જેનું
પૃથક્ અસ્તિત્વ ન હોઈ શકે એલું [ચા.]

અધોચ વિં [સ.] અનિશ્ચિત (૨) નાસાયક
અધોનિ (અઝ) વિં [સ.] યોનિ દ્વારા ન
જન્મેલુ (૨) સ્વયં મૂ. ૦૪૪ વિં ૦૨૬૧ [સ.]
યોનિ દ્વારા ન જન્મેલી (૨) મીતા (૩) ધર્મી
અર પું [સ.] આરો (પેડાનો)
અરક પું [મ. અર્ક] અર્ક; સત્ર
અરદાહીય વિં [સ.] રક્ષાનીય નહિ એલું
અરક્ષિત વિં [સ.] રક્ષિત નહિ એલું
અરગતે પું [જા. ભૌત્ય] એક મુગંધી
પીળા બૂરી

અરદહ (૦૬) પું [સ.] ૨૮ - દ્વિતી સીં ૨૮
અરદયું અંકિં [સ. અર્ક] પૂન દેવી (૨)
અરકિં રોમલું; ધારણ દોરું [કા.]
અરદયું નં પૂનનું એક પાત્ર
અરજ સીં મર્મવતીના અભાવ
અરજ સીં [મ. અર્જ] વિનતી (૨) ફરિયાદ.
૦૬૬૨ વિં અરજ કરનાર. - ૨૭ સીં
અરજ કે ફરિયાદ (૨) તેનો કાગળ
અરજો (-જો) પે અં અધર (૨) અનિશ્ચિત
અરજો પે પું અલેવી લોતનું સીધાપણ
જેવા લટકાવાનું વળન

અરજો પે અં જુઓ અરજો
અરકુસી સીં, - સીં પું એક વનરખતિ
- અધિધિ
અરકુસી (-મુડી) સીં [સ.] એક નતનું ઝાડ
અરકુસ નં [સ.] જંગલ. ૦૨૬૧ નં [સ.]
અરકુસમાં - ત્યાં કોઈ સંમળે નહિ ત્યાં
કરેલુ દુલ્લ. વ્યવસ્થા પું [સ.] જંગલમાં
રહેલું તે (૨) સસારચાગ

અરતિ સીં [સ.] રતિનો અભાવ
અરથ પું જુઓ અર્થ [પ.]
અરદાસ સીં [જા. અર્દાસ] અરજ
અરદિએહસ્ત પું [જા. અર્દિહિસ્ત] [અદ]
પારસી વર્ષનો ત્રીજો મહિનો (૨) અગ્રિ
અરધી સીં પાર્થ (મુંબઈ)

અરધું વિં જુઓ અરધુ ૦૫૨૬ વિં અરધું-
પાડું. - યો અરધ વિં અરધો અરધ
અરધ પું [મ.] અરબસ્તાન (૨) આરબ
અરધા પું (આરજોળી) લાઈ; મુઠ્ઠા

અરબી વિં અરબને લગતુ (૨) અરબ-
રતાનનુ (૩) સીં અરબની બાપા
અરમાન સીં [વા] હમેદ (૨) આનુરતા
અરમાર સીં [વો] બાર્માડા] હરિયાઈ કાફો.

—રી વિં નીંસૈચ સબધી
અરમારી સીં [વો] અમારિવો] સીં જુઓ
અવમારી [હદગાર

અરર અંચિતા, દિલ પીરી, દુખ ખતાવનાર
અરવલી (-લી) પું [સ] જેમા આણુ
પર્વત છે તે પર્વતોની દોર

અરવા પું [અ] અર્વાહ-‘રુહ’નુ બં વં]
આરવા, આત્મા (૨) અત કરણ

અરવિંદ નં [સ] કમળ

અરનેપર અં [સ] પરસારી પરપર

અરમિક વિં [સ] રમ-મન ન પડે એડ,

શુન્ (૨) રસ સમજ ન ગડે એડ

અરસો પું [અ] અરસદો મુન્ત (૨) અવસર

અરાખડું નં રેખાકૃતિ, છાપ

અરાગ વિં [સ] રાગરહિત, નિર્વિકાર

(૨) પું અપ્રીતિ (૩) અણખનાવ

અરાજક વિં [સ] રાજ વિનાનુ, અધા

ધૂધીવાળુ (૨) નં રાજ ન હોવો તે (૩)

અધાધૂધી ત્તા સીં [સ] અધાધૂધી

અરાતિ પું [સ] રાત્ર

અરામ વિં રામ - બાજ વગરનુ

અરાવિ (-લી) [સ], (-ળિ, -ળી) સીં

(પેડાના) આરાનો સમૂહ

અરિ પું [સ] દુરમન (૨) કામ, ક્રોધ, લોભ,

મોહ, મદ અને મત્સર એ છ વિકાર (૩) છ

માટે કવિતામા વપરાતી મહા

અરિષ્ટ નં [સ] દુર્ભાગ્ય, સ કટ (૨) મોતની

નિહાળી (૩) ખલ (૪) અરીસાનુ અહ (૫)

પું રાત્ર (૬) સૂય (૭) વિં રિધ; અશુભ

અરિષ્ટનેમિ પું [સ] બા રીસમા જૈન તીર્થકર

અરિષ્ટ વિં [સ] અરિષ્ટા] દુરમનોનો નાશ

કરનાર (૨) પું [સ] અર્હુ] જૈન તીર્થકર

તથા બુદ્ધ માટેની સહા

અરીડી સીં [સ] અરિષ્ટ] એક શાહ. - ઠું નં

અરીડીનુ ફળ. - ઠો પું અરીડી

અરીલાવન નં [સ] કિરણોનુ એ બિંદુ

માથી ચકના આરા પેઠે ચોમેર ફેલાતુ તે

અરીસો પું [સ] આરસો] આપનો, દર્પણ

અરુ અં [હિ] અને [પ]

અરુચતું વિં ન રુચતુ [ન હોય તે

અરુચિ સીં [સ] અણગમો (૨) ભૂખ

અરુણુ વિં [સ] રતાગપડ (૨) સોનેરી

(૩) પું સૂયનો સારથિ (૪) પૌંડ

(૫) પૌંડ વખતનો આકાશનો રંગ અંચિત

નં (૬) વગરના અરુણ જેતુ કમરથી

ઉપરના શરીરના ભાગનુ ચિત્ર, ‘બરટ’.

અમૂર્તિ (-તિ) સીં કમરથી ઉપરના

ભાગની મૂર્તિ અંશરથિ પું [સ.] સૂય.

-ણુ સીં [સ] મળક (૨) ચણાડી (૩)

નસોતર -ણુચલ પું [સ] સૂય જેની

પાળથી તમે કે તે કલિપત પર્વત

-ણુમા સીં [સ] ગ્વાગ -ણુ વિંવાય

‘રગનુ. -ણુદય પું [સ] પૌંડ

અરપને અં [સ] આરાદ વારા] આમ તેમ

અનં અં [સ] આરા] પાસે (૨) આમ

અરુંધતી સીં [સ] વસિષ્ઠ નૃપિની પત્નીનુ

નામ (૨) સપ્તર્ષિના તારાઓ પાસે એક

અત્યંત કાખા તારાનુ નામ વદશન-

ન્યાય પું [સ] રમલ ઉપરથી સૂક્ષ્મ

ઉપર જેતુ તે

અરુંપરું અં જુઓ અરુપડ

અરૂપ [સ] (-પી) વિં આકારરહિત

અરે અં [મ] આશય, દુખ, ચિતા,

ક્રોધ ઇં સૂચક ઉદ્ગાર (૨) ઊતરતા

દરમનના માણસને સંબોધવાનો ઉદ્ગાર

(૩) સીં ફિકર (૪) દાંધ જરાદ પું,

અરી અરી અરે જેવી કચલી તે વરે

અં જુઓ અરર

અરોડું નં, -ઠો પું કપાસના જૂની

જડિયા ફૂં નવો કપાસ થાય તે

અર્ક પું [અ] જુઓ અરક

અર્ક પું [સ] સૂય (૨) કિરણ (૩)

ઉત્તરા કાલગુની [અયો] (૪) આકડો

વિવાહે પું [સ] ત્રીજ વારનુ લગ્ન

કરનાં પદેલાં અનિવરણવાળાં પુરુષનું
આકાંક્ષા સાથે કરાતું લક્ષ
અર્પણ પું [સં.] આગળે; બૃગ્ગળ. -લા
(-લી) સ્ત્રી [સં.] આગળી
અર્ધ પું [સં.] કિંમત (૨) ચોખ્ખા, દૂર્વા,
કૂલ ઇં પૂનપો (૩) તેનાથી પૂન-સન્માન
કરનાં તે. ઇપાદ્ય નં કૂલ, સુગધી તથા
પગ ધોવાનું પાણી (૨) મોટા માણસો
અથવા દેવને તે દ્વારા આદરસાદાર
આપવાની એક રીત. -ર્ધાઈ વિં [સ.]
પૂન્ય; અર્ધને ચોખ્ખ
અર્ધ્ય વિં મુદ્ધવાન (૨) પૂન્ય (૩) નં પૂન
અર્ધક વિં [સ.] પૂનનાર (૨) પું પૂનરી
અર્ધન નં, -ના સ્ત્રી [સ.] પૂન (૨)
કપાળે ચઢન લગાડતું તે. -રું સં કિં
[સ. અર્ધ] પૂન કરવી
અર્ધા સ્ત્રી [સ.] અર્ધના. -ર્ધિત વિં
પૂજેલું; સન્માનેલું
અર્જ સ્ત્રી [સ.] અરજ (૨) ફરિયાદ
અર્જન નં મેળવવું-કમાવું તે
અર્જિત વિં [સ.] મેળવેલું; કમાયેલું
અર્ણવ પું [સ.] સમુદ્ર
અર્થ પું [સ.] હેતુ (૨) માયનો; સમતુલી
(૩) ધન; સંપત્તિ (૪) ગરજ; પ્રયોજન
(૫) ધર્માંદિ ચાર પુરુષાર્થોમાંનો બીજો.
ઠકામ વિં [સં.] ધનની ઇચ્છાવાળું.
ઠકારણુ નં આર્થિક તંત્રની વ્યવસ્થા.
ઠગાર્થ, ઠગારવ નં [સં.] અર્થનું
છાડાણ. ઇધન વિં અર્થથી ભરપૂર.
ઈતંત્ર નં આર્થિક વ્યવસ્થાનું તંત્ર.
ઈસર પું પેસાનો શુભામ. ઇમાસિ
સ્ત્રી અર્થની પ્રાપ્તિ; કમાઈ; લાભ.
ઈર્ધ પું [સં.] શમ્ભોની રચના;
નિબધ, કાવ્ય ઇત્યાદિ. ઇપુદ્ધિ વિં
[સ.] સ્વાર્થી (૨) સ્ત્રી ધનની ઇચ્છા
(૩) આર્થિક રહસ્ય સમજવાની બુદ્ધિ.
ઈપાદ્ય પું [સં.] (ખરો) અર્થ સમજવો
તે. ઇલક્ષી વિં અર્થને લક્ષનાડું. ઇવાંક
પું [સં.] વિધિપદ વાક્યોમાં રુચિ કરાવવા

તે તે વિધિઓની સ્તુતિ ઇત્યાદિ કરવી
તે (૨) સ્તુતિ; તારીફ (૩) અર્થને
જીવનમાં મદદત્વ દેનાર વાદ. ઇંશાસ્ત્ર
નં [સં.] સંપત્તિગાત્ર (૨) રાજનીતિ.
ઈંશાસ્ત્રી પું તે નાણાનો પુરુષ.
ઈંસાધક વિં [સં.] અર્ધ સાથે બેલું;
ઉપયોગી. ઇંસિદ્ધિ સ્ત્રી [સં.] ધારેલી
મતલબ પાર પાડવી તે (૨) ધનપ્રાપ્તિ.
-ર્થાત્ અં એટલે કે. -ર્થાનુસારી
વિં અર્થને અનુસરતું. -ર્થાર્થી વિં
[સ.] ધનલોભી (૨) સ્વાર્થી. -ર્થાંતર
નં બીજો અર્થ (૨) વિષય બદલાર
બોલતું તે. -ર્થી વિં [સં.] ગરજવાળું;
મતલબી (૨) ચાચક. -ર્થે અં માટે;
વાસ્તે [દરનાર
અર્દન વિં (૨) નં [સં.] નાશ કરનાર;
અર્ધ વિં [સં.] અડધું (૨) નં એકના
બે સરખા ભાગમાંનો એક. ઇગોળ વિં
અડધું ગોળ (૨) પું (પૃથ્વીના) ગોળાનો
અડધો ભાગ; 'હેમિસ્ફિયર' (૩) ગોળ
આકૃતિનો અર્ધો ભાગ [ગ.] ઇચ્છં પું
[સં.] અડધો ચંદ્ર (૨) હથેલીની અર્ધચંદ્ર
જેવી આકૃતિ (બાંચીમાંથી પકડી ધક્કો
મારવા માટે). ઇજ્જતીય-ચાચ પું
[સં.] અધુ આ અને અધુ પેલું એમ
કરી અનિશ્ચિત રાખતું તે. ઇજ્જ
વિં અડધું બળેલું (૨) અધકચરા જ્ઞાન-
વાળું. ઇનારીશ્વર પું [સં.] શિવનું
એક સ્વરૂપ-અડધું પુરુષ અને અડધું સ્ત્રી.
ઈમાગધી સ્ત્રી પ્રાકૃત ભાષાનું એક
સ્વરૂપ. ઇવિરામ નં વાક્યના અર્થ-
અલગની સવક સાડુ વચ્ચે અમુક થોભતું
તે કે તેનું સૂચક (ઃ) ચાલું ચિહ્ન. ઇસ્વર
પું ય, ર, લ, કે વ અક્ષર. -ર્ધાંગના
સ્ત્રી પતિનું અધુ અંગ-ધર્મ પત્ની.
-ર્ધાંગવાયુ પું લક્ષ્મી; પદ્માધાત
અધુ વિં જુઓ અડધું
અર્પણ નં [સં.] આપતું તે (૨) બેટ કરતું તે.
૦પત્ર નં બક્ષિસનાડું (૨) અર્પણ-

પત્રિકા ૦પત્રિકા સ્ત્રીં અથ અર્પણ
 કથાના લેખ. -તું સં કિં [સ. અર્]]
 આપતું (૨) ભેદ કરવું
 અર્પિત વિં [સ.] અર્પેલું; અર્પાયેલું
 અર્પુક પું [સ.] વાદન (૨) આણુ પર્વત
 (૩) દગ કોટિ સખ્યા (૪) એક રોગ
 અર્ણક પું [સ.] બાગક
 અર્ચમા પું [સ.] સ્થા (૨) પિતરોમાં
 મુખ્ય તે (૩) ઉત્તમ કાલ્પની [ન્યો.]
 અર્વાચીન વિં [સ.] આધુનિક
 અર્શ પું [સ.] એક રોગ; હરસ
 અર્હ(-હ)ત પું [સ.] પરમ જ્ઞાની; ભુદ્ધ
 તીર્થ કર [જૈન, બૌદ્ધ]
 અર્હ વિં [સ.] સ્તુત્ય(૨) પૂજ્ય (૩) ઉચિત
 અલ અં [સ. અલ્] + ખચીત (૨) બસ
 અલક પું [સ.] વાળની લટ (૨) કેશ
 અલકમલક પું દેશવિદેશ
 અલકા સ્ત્રીં [સ.] કુબેરની નગરી. ંધિપ,
 -કેશ પું [સ.] કુબેર
 અલક્ષ(૦ક) પું[સ.] શાલ લાખ(૨) અજોત
 અલક્ષિત વિં [સ.] નહિ જોયેલું
 અલક્ષ્ય વિં [સ.] અદૃશ્ય(૨) નેમ વિનાનું
 અલ્પ વિં [સ. અલ્પ] અલ્પ (૨)
 પું અલ્પ [અલખતવાળું]
 અલખત સ્ત્રીં દોષત; ધન. -તિયું વિં
 અલખનિરંજન પું અલ્પ નિમ્ન અલ્પ
 અલખવાદી વિં (૨) મું અલ્પવાદી
 અલગ વિં(૨)અં [સ. અલ્ગ] નુદ (૨) દૂર
 અલગત સ્ત્રીં અગત્ય (૨) ધડો; ઉપહરણ
 અલગાર સ્ત્રીં [સુર્જી. અલાર] પક્ષિ
 અલગારી વિં [કા.] સોખીન (૨) મસ્ત
 અલગું વિં + અગળું [નતનું વાદ્ય
 અલગોત નં [અ. અલગુદ] પાનાની
 અલછ સ્ત્રીં [સ. અલ્ક્ષી] ગરીબાર્થ
 અલક (લં) વિં ભુજો અલક
 અલ્લે પું [સ. અલ્લક] ભુજો અજોત
 અલ્પચક્રવિં (૨) અરપક [સુ]
 અલ્પતું સંકિં [સ. અલ્પ] આકાષતું; ગાંઠ
 અલ્પ(-પા)તું અંકિં લપાતું; છુપાતું

અલકા પું [વા.] કૃષીરનો અલ્લો
 અલકાઉ વિં [અ. અલ્પતત્ત] નકામું; કાલ્પ
 અલખત(ત, -તાં) અં [અ. અલ્પતત્ત]
 ખચીત; ખેરાક; જરૂર
 અલખેલું વિં કાંકડું (૨) દરેકી
 અલભ(-ભ્ય) વિં [સ. અલ્ભ્ય] અપ્રાપ્ય
 અલભ અં [સ.] બસ; પૂરતું [નિરાવર
 અલભદત વિં [વા.] મસ્તાન (૨) પુષ્ટ અને
 અલભારી સ્ત્રીં [વો. અલ્મારિવો] કળાટ
 (૨) અનેક પાનાવાળું તાક (૩) છાત્રલી
 (૪) પાનાવાળી ધોડી
 અલવણુ વિં [સ.] અવળું; મીઠા વિનાનું
 અલવયું અં કિં મૂળા રહેતું
 અલવાઈ વિં સ્ત્રીં નાના બચ્ચાવાળી
 (ગાય, ભેસ ઇં)
 અલ્પવાનનં [અ.] કોરવિનાની શાલ; કામળી
 અલવે અં લીલાએ, લહેરથી
 અલવેસર વિં પું અલખેય
 અલશ સ્ત્રીં ભુજો અલ્પ [સ્ત્રીં મદગતિ
 અલસ વિં [સ.] આળસુ (૨) મંદ. ંગતિ
 અલસાવું અં કિં [સ. અલ્સ] આળસવું
 અલકાર પું [સ.] ધરેલું (૨) શાળગાર (૩)
 શબ્દ અથવા અર્થની ચમત્કૃતિવાળી રચના
 (૪) તાન કે આલાપમાં વપરાતી સ્વરોની
 મધુર ચૂચાળી [સંગીત] ંશાસ્ત્ર નં
 અલકારનું શાસ્ત્ર; કાંચશાસ્ત્ર
 અલકૃત વિં [સ.] શાળગારેલું
 અલંગલંગ અં અધર, વગર ટેકે [સુ]
 અલંધનીય, અલંદ્ય વિં [સ.] લાંબી-
 એળગી ન શકાય એવું
 અલંબુદ્ધિ સ્ત્રીં [મ.] ઇ એટલું બમ ઇ
 એમ માનવાની વૃત્તિ; સતોષ
 અલા સ્ત્રીં [અ. અલા] આમાની
 અલાઉ વિં નુદ (૨) અમલુ
 અલાણુવું અં કિં બેટનું માગરતું
 અલાણી સ્ત્રીં કુવાનું આલાણ
 અલાણુંકલાણું વિં આ અને તે
 અલાત નં [સ.] ખોરલું (૨) મશાલ. ંચક્ર
 ખોરલું નેરથી ફેરવતાં લાસતું વર્તુલ

અક્ષાદ વિં [અ. અક્ષર] નિર્ધન; દીન
 અક્ષાન નં [સ. અક્ષાન] દાથી ગાંધવાનો
 ખલો, દોરકું ધં [કશવું તે
 અક્ષાપચારી સોં પાળી રીને તોફાન
 ; અક્ષાખડા સોં ઝોડખપડ; નડતર
 , અક્ષાબુ(-બૂ) સોં [સ.] કચીતબડી(ર)
 સંચારીનુ વળકું
 અક્ષાયથી સોં એક ભતની હાગર
 અક્ષાયથો પું જુઓ અક્ષાયથી (ર)
 [તુ અક્ષાયજી] એક ભતનુ કોપડ
 અક્ષાયદું (લા') વિં [અ. અક્ષાયદું] અક્ષાયદું;
 જિન્ન, જુદું
 અક્ષાયો વિં પું આકેલો, દરાયો(સાઠ)
 અક્ષાર (લા') સોં અક્ષગાર, લગાર
 અક્ષાવ પું મોહરમને અગે આસપાસ
 નાયવા સગાવાનો અંશિ [કરવા તે
 અક્ષાવડાવેડા પું બં બં અક્ષાવડા કર્યા
 અક્ષાવડું વિં સાચાંભૂં કરનારું(ર) પાપ્યાં
 કરનારું (૩) નં સાચુ ભૂકું (૪) પાપકું
 અક્ષાવા અં [અ.] તે સિવાય; ઉપરાત
 અક્ષાહિં વિં જુઓ અક્ષાયદું
 અક્ષિ(-લી) પું [સ.] બમરો
 અક્ષિસ વિં [સ.] કિપ્ત નહિ તેડું
 અક્ષિયાની વિં આકા-હાયા ખાનદાનેડું
 અક્ષિંગ(-ગી) વિં [સ.] ભતિરહિત (ર)
 શરીર રહિત (૩) પું પરમાત્મા
 અક્ષી પું [સ.] જુઓ અક્ષિ
 અક્ષી સોં [દ. અક્ષિ-વા] સખી (૩) અં
 એક સ્ત્રીવાચક સંજોગન
 અક્ષી પું [અ.] ઇસ્લામના એક ખલીફ
 અક્ષીકે વિં [સ.] અપ્રિય (ર) ખોટું
 અક્ષીલખ વિં સખ્યાલખ
 અક્ષુખડું નં જુઓ 'અક્ષુખડું'
 અક્ષુકે ફેરે અં આ ફેરે [કા.]
 અક્ષુણું વિં લૂણ-મીઠા વિનાનું (ર) નં
 અક્ષુ ખાવાનું મત. -લૂણું નં બંબંબંબં એ
 મતના દિવસ
 અક્ષેક (લે') પું જુઓ અક્ષેક [હંકારું તે
 અક્ષેક નં [મ.] સુકાન સીધુ સખીને

અક્ષેપું વિં લેખા વિનાનું (ર) નકામું;
 અક્ષે. -ખે અં અક્ષે; અક્ષે(ર) પુષ્કળ
 અક્ષેલો પું જુઓ અક્ષાયથો
 અક્ષેલોભાવ પું, અક્ષેલું નં લેણાદેણી
 ન લેવી તે; અક્ષેભનાવ
 અક્ષેતું (લે') વિં દલેતું, ઠાકરવાદ
 અક્ષેપ વિં [સ.] જુઓ અક્ષિપ્ત
 અક્ષેત (લે') વિં અધેરવાળું (ર) ઉપરપકે
 ક્યાસ કર્યાં હોય તેડું. ૦૮૫ પું વિં અક્ષે
 ઠાકનાર, ગપાટિયુ
 અક્ષેયાંબલેયાં નં બં બં આવારણાં
 અક્ષોકી વિં + અક્ષોકિક
 અક્ષોક્ય વિં [સ.] અદ્ય (ર) અક્ષોકિક
 (૩) પરલોક બગાડે તેડું
 અક્ષોપ વિં અદરશ; હુમ
 અક્ષોલોલો અં [૨૪૦] જુઓ અખોખોખો
 અક્ષોકિક વિં [સ.] અદ્યુત (ર) દિવ્ય
 અક્ષકલી પું પાણીમાં ઓગળાને રાતા
 લીટમસને લીલો બનાવવાનો ગુણ ધરા-
 વતો પદાર્થ (ર) અક્ષકલીના ગુણવાળું
 અક્ષકલોદય પું અક્ષકલીના જેવા ગુણદોષ
 ધરાવનાર વનરપતિજન્ય જેવી પદાર્થ
 અક્ષ વિં [સ.] થોડું (ર) શુદ્ધ. ૦૮૬ લિક
 વિં થોડો વખત રહેનારું-ટકનારું જીવી
 વિં થોડો વખત જીવનારું (ર) થોડા વડે
 જીવનારું. ૦૮૭ વિં [સ.] થોડું ભજનાર
 ૦૮૮ વિં ઓછામા ઓછું, 'મિનિમમ'
 [મ.] ૦૮૯ વિં [સ.] જેનો ઉચ્ચાર
 કરતાં થોડો શ્વાસ લેઈએ તેવા (અક્ષરો)
 [બા.] (ર) નમાવું. ૦૯૦ લિક વિં [સ.]
 થોડી ભુજિવાળું, નૂખું (ર) સોં થોડી ભુજિ.
 ૦૯૧ લિક વિં [સ.] થોડાંબોલું ૦૯૨ લિક
 વિં જુઓ અક્ષુજિ. ૦૯૩ લિક નં
 અર્થ અક્ષુની સમવડ ખાતર વાક્યમાં
 થોડું થોભવું તે કે તેનું રચાન બતાવનારું
 (,) આરું ચિહ્ન. ૦૯૪ લિક વિં
 અક્ષસંખ્યાવાળું. ૦૯૫ લિક વિં થોડાથી
 સંતુષ્ટ થઈ જાય એવું. ૦૯૬ લિક પું
 અક્ષ માણસ ('મહાત્મા'થી બલકું).
 -કપાહાર પું [સ.] થોડું ખાવું તે

અધ્યા(—દ્યૌ) અં. એક તુકારામયું
પુરુષવાચક સંબોધન (તુચ્છકારમાં
‘અધ્યા’ નંબાવં ૩૫ પણ સંબોધવા
મળે છે. જુઓ ‘અહીં’ સ્ત્રી સંબોધન)
અદ્વૈતકદ્વૈતક અં અધ્યરધર(ર) સ્ત્રી
છોકરાંની એક રમત [ક્રમ્બંબા
અદ્વૈતક (લ) વિં અલેતુ, નાદાન (ર)
અદ્વૈત પું [મ.] ખુદા; ઈશ્વર. ઓટલી,
ઓટી સ્ત્રીંબાધારાછોકરાને હનમત
કરાવતાં ને થોડા વાગ આગળ અથવા
જોતી ઉપર રાખે છે તે. ઓટલા પું
[મ.] ખુદાતાલા. ંની ગાય, ગાવડી
ગંપ્રં રાંક—ગરીબ સ્વભાવનું માણસ.
ંતુ અકંખર રાંપ્રં [મ.] ઈશ્વર સદૃશી
મહાન છે

અદ્વૈતાયો પું જુઓ યોજાયો
અદ્વૈત્યાંઅદ્વૈત્યાં નં બં વં જુઓ
અવૈયાળવૈયાં
અવ અં હવે [૫]
અવ [સ] ઉપસર્ગ. ‘અરાગ’, ‘ઓધુ’,
‘નીચું’, ‘તુચ્છ’ એવા બાવમાં. હદાં
અવગુણ, અવકૃષ્ટ, અવગણ્યું, અવતાર
(ર) નિશ્ચિતતા બતાવે, હદાંઅવધોષણ,
અવધારણા

અવકર(—ળા) સ્ત્રીં જુઓ અવક્રિયા
અવકળા સ્ત્રીં વ્યાકુળતા (ર) અવકરા
અવકારા પું [સ.] આકારા; ખાલી જગા
(ર) પ્રસંગ; તક (૩) દેવ (૪) કુરસદ
અવક્રીણું વિં [સ.] કીખરાયેલું (ર)
ચૂકા થયેલું
અવકૃષ્ટા સ્ત્રીં [સ.] હંતરાણ, કફા મરણ
અવક્રિયા સ્ત્રીં [સ.] ઉલટી અસર; નુકસાન
અવગણના સ્ત્રીં [સ.] ઉપેક્ષા, અવજા
અવગણ્યું સંકિં [સ.] અગા [લેખામાં
ન લેવું] [અવગતિ પામેલું
અવગત વિં [સ.] આવડેલું, જ્ઞાત (ર)
અવગતિ સ્ત્રીં [સ.] ખરાબ દશા; (મરણ
પણી) ખૂન—પ્રેત થયું તે; નરકમાં પડ્યું તે
અવગતિક(—યું) વિં [સ.] અવગતિને પામેલું

અવગાઠ વિં [સ.] નિમગ્ન; ગરક થયેલું
(ર) નીચું; જીકું
અવગાઠ પું, બં નં [સ.] ફૂળકી માસ્તી—
ગરક થયું તે (ર) સ્નાન. ંયું અંકિં
[સ.] અવગાહ] નાડવું (ર) ફૂળકી માસ્તી
અવગુણ પું [સ.] દોષ; દુર્ગુણ (ર) ગેર-
ફાયદો (૩) અપકાર. —ણિયું, —ણી વિં
કૃત્ય (ર) દુર્ગુણી
અવગુંઠન નં [સ.] આચ્છાદન (ર) ભુરખો
અવગુંઠિત વિં [સ.] આચ્છાદિત
અવચલ પું [સ.] નિમગ્ન (ર) નડતર (૩)
સંસ્કૃતમાત્રોલોપસૂચવતું(ડ)આતુંચિહ્ન
અવધડ-સ્ત્રીં મુશ્કેલી (૦) વિં મુશ્કેલ
અવધોષણ સ્ત્રીં [સ.] ડેરો [અનિંદ્ય
અવચનીય વિં [સ.] ન જોડવા થોચ (ર)
અવચિહ્ન નં [સ.] અશુભ ચિહ્ન
અવચિહ્ન વિં [સ.] જીકું પડેલું—પાડેલું
(ર) મર્યાદિત [(૪) વિરોધતા
અવચેહ પું [સ.] ભાગ(ર) મર્યાદા (૩) છેદન
અવજરા પું જુઓ અપયગ
અવજોગ પું અશુભ મુદ્દત; અવયોગ
અવજ્ઞા સ્ત્રીં [સ.] અનાદર
અવટક સ્ત્રીં અડક
અવટાણું અંકિં જુઓ અટવાણું (ર) ચૂંક
આવડી (૩) પૂંડાઈને એકરસ થયું
અવડ (વ) વિં ઉવડ; અવાવડું
અવડઅવડ વિં કાચરકુચર
અવઢવ નં દયુષ્યપણું (ર) સ્ત્રીં ઓરનો
અવણુ વિં [સ.] મર્ગ] ચાર વર્ષ બહારનું;
નીચું; હિતરત્ન [કા.]
અવતરણુ નં [સ.] નીચે ઉતરવું તે (ર)
અવતાર; જન્મ (૩) હિતરત્નો દાગ (૪)
ઉતારો, ઠાંચણ. ંચિહ્ન નં ઉતારો
દર્શાવતું (‘’) આતું ચિહ્ન. —ણિકા
સ્ત્રીં [સ.] પ્રવેશવદા; ઉપેક્ષાના. —કું
અંકિં [સ.] અવગુંઠન—કુંડલ (૦) અવગ
અવતરે પું, નં [સ.] કાનનું એક ક્ષેત્ર
(ર) માથાનું ક્ષેત્ર (૩) અડકર
અવતાર પું [સ.] નીચે ઉતરવું તે

જન્મ, દેહધારણ (૩) જન્મારો (૪)
 પૃથ્વી પર અવતરેના દેવ કે ઈશ્વર
 ઠંકીય નં ભગવાનના અનંતારનું વિશિષ્ટ
 મય - રી વિં અનંતારને લગતુ (૨)
 ઈશ્વરી, દેવી

અવતીર્ણ વિં [સ] નીચે ઠતરેલુ (૨)
 અવતાર પામેતુ (૩) ઉતારારૂપે લીરેલુ
 અવદરશા સ્ત્રીં [સ] દુર્દશા, પડતી [પરાક્રમ
 અવદાન નં [સ] દેવતાને જમાડવો તે (૨)
 અવધ વિં [સ] ન કહેવાય એવુ (૨) નિ ધ
 અવધ (ધ) સ્ત્રીં જુઓ અવધિ
 અવધ પું [હિ] અયોધ્યા પ્રાત ૦ પુરી
 સ્ત્રીં અયોધ્યા

અવધાન નં [સ] લક્ષ, ધ્યાન (૨)
 સમાધિ. - ની વિં [સ] આન - એકામતા
 ની સન્નિવાહુ

અવધાર પું [સ] નિર્ણય - નિશ્ચય કરવો
 તે (૨) મર્યાદાબાધવી તે (૩) અં ખચીત
 ૦ છુ નં, ૦ છુ સ્ત્રીં [સ] નિર્ણય, નિશ્ચય.
 ૦ છુ સંકિં [સ] ભવષ્ટ્ર નક્ષો કરતુ (૨)
 ધ્યાન દૂરંક તપાસલુ

અવધિ પું, સ્ત્રીં [સ] ૮૬ (૨) અત (૩)
 નિશ્ચિત સમય [ભાષા

અવધી સ્ત્રીં અવધ-અયોધ્યાના પ્રદેશની
 અવધીરણા સ્ત્રીં [સ] અનાદર

અવધૂત વિં (૨) પું [સ] જુઓ અવધૂત
 અવધ્ય વિં [સ] વધને અયોગ્ય

અવનત વિં [સ] નીચુ નમેતુ ૦ કોણ
 પું 'ગેગલ ઓફ ડિપ્રેશન' [ગ] - તાંશ
 પું 'ડિપ્રેશન' [ગ] - તિ સ્ત્રીં [સ] પડતી
 (૨) નીચે નમતુ તે [દોષક

અવનદ્ધ વિં [સ] બાધેલુ, મટેતુ (૨) નં
 અવનવુ વિં [સ] અભિનવ] નવી નવી જાતનુ
 (૨) વિચિત્ર, અદ્ભુત

અવનિ(-ની) સ્ત્રીં [સ] પૃથ્વી ૦ તાવ
 નં [સ] પૃથ્વીની સપાળી ૦ પાલ પું

[સ] રા ન ૦ મેહલ નં [સ] આખી પૃથ્વી
 અવનેજન નં [સ] હાથપગ પખાગવાનુ

પાણી, ચરણોદક

અવપાત પું [સ] નીચે પડતુ-ઠતરતુ તે
 (૨) ખાટો (ખાસ કરીને હાથી પકડવાનો)
 અવબોધ પું [સ] નવૃત્તિ (૨) જ્ઞાન
 અવભામ પું [સ] પ્રકાશ (૨) જેખાતુ તે
 (૩) મિથ્યાજ્ઞાન

અવમાન નં, ૦ ની સ્ત્રીં [સ] અપમાન
 અવયવ પું [સ] શરીરનો ભાગ (૨) આખી

વસ્તુનો વિભાગ, અસ (૩) સાધન (૪)
 'ફેક્ટ' [ગ] - વી વિં [સ] અવયવવૈજ્ઞા

અવયોગ પું [સ] અવલેગ, અશુભ મુદ્દત
 અવર સં [મ] હતર (૨) વિં બીજી,

અન્ય (-) કનિષ્ઠ, ઠતરતુ
 અવઝવઝ પું, સ્ત્રીં આવળ

અવરથા અં જુઓ વૃથા [પ] [દ કાલુ
 અવરાતુ અંકિં 'આવરતુ' નુ કર્મ [ભિ,

અવરેખ અં ખચીત [એ- આટો
 અવરે સ્ત્રીં ધણા વસાણાવાળો સુવાવડીનો

અવરોધ પું [સ] અટકાયત (૨) રાજનુ
 અત પુર ૦ કિ વિં [સ] રોમનાર

અવરોહ પું [સ] ઠતરતુ તે (૨) ઠયા
 સૂર ઉપરથી નીચા સૂર ઉપર આવતુ તે

[સ ગીત] (૩) 'ડિરેક્ટિંગ ઓર્ડર' [ગ]
 અવર્ણ વિં [સ] રગડીન (૨) અત્યજ

અવર્ણનીય, અવર્ણ્ય વિં [સ] વર્ણવી
 ન રાકાય એવુ ૨

અવલ વિં [મ અવલ] પહેલુ (૨) ઉત્તમ
 ૦ કારકુન પું મુખ્ય કારકુન

અવલક્ષણ નં [સ] અપલક્ષ
 અવવજ પિં [સ] ચોટલુ (૨) ચોટાડેતુ

અવલમંજલ સ્ત્રીં દંનક્રિયા, પાપદસ્ત
 અવલમ્બિક સ્ત્રીં અહિનાની ઇલાવી તારીએ

ને રોકડ ત્યાહિ હોય તે (૨) વિપાર,
 પેટી હત્યાહિ] શર કરતી વખતની મૂડી

અવવળ પું [સ] આધાર ૦ ન અવલળ
 (૨) મદદ ૦ છુ સંકિં [સ] અવલળ

આધારે રહેતુ (૨) અંકિં લખતુ
 અવલિસ વિં [સ] ખરડાયેલુ (૨) અદ કારી

અવલેહ પું [સ] ચાણ, ચાટો
 અવલેક પું [સ] જેવુ તે કે તેની શક્તિ-

દષ્ટિ, વતે નં [સ]. નિરીક્ષણ; તપાસ.
 વંકીર પું અવલોકન કરનાર. વંકું
 સંક્રિં [સ. અવલોક] અવલોકન કરત
 અવલોકિતેશ્વર પું [મ.] એક બેધિસત્ત્વ
 અવશ વિં [સ] પરત્વ (૨) લાચાર
 અવશકન પું [સ. અવશગત્વ], -નિયાળ,
 -નિયું વિં જુઓ 'અવશકન'માં
 અવશિષ્ટ વિં [સ] વધેલું, બાકી રહેલું
 અવશ્યકન પું -નિયાળ, -નિયું વિં
 જુઓ 'અવશ્યકન'માં [(૨) ખડેર
 અવશીષ પું [સ] બાકી રહેલો ભાગ
 અવશ્ય અં [સ. અવશ્યમ] જરૂર; ખચીત.
 એવ અં [મ] ખચીત જ. -શ્યંભાવિ
 (-વી) વિં [સ.] અવશ્ય બનવાનું એવું
 અવસન્ન વિં [સ.] ખિન્ન (૨) મૃત
 અવસર પું [સ.] તક (૨) સમય (૩) ટાણું.
 વપાણી શંખ્રં દટાડો પાણી. કિતરકિયા
 અવમર્ષિણી સ્ત્રીં [સ] ધણે લાભે સમય-
 ૧૦૦૦, ૦૦૦, ૦૦૦, ૦૦૦, ૦૦૦ સાગરવર્ષો
 જેટલો કાળ [જૈન]
 અવસાત અં હમણા જ (૨) એકાએક
 અવસાદ પું [સ] ખેદ (૨) નાશ
 અવસાન નં [સ.] અત (૨) મોત
 અવસ્થા સ્ત્રીં [વા. વસ્થા] જ્ઞાન (૨)
 પારસીઓન મૂળ ધર્મપુસ્તક
 અવસ્થા સ્ત્રીં [સ] સ્થિતિ, દશા (૨)
 આયુષ્યના પેશાભાગ (૩) ૧૫૫૦ વ્યતુષ્ય
 નં [મ] જીવનની ચાર અવસ્થાઓ તે-
 બાળ્ય, કીમાર, યૌવન અને જરા. વ્યય
 નં [સ.] ભગ્નિત, સ્વપ્ન અને સુષુપ્તિ.
 વ્યય નં સુખ અને દુઃખ. -સ્થાંતર
 નં [સ.] બીજી અથવા બદલાયેલી
 અવસ્થા -સ્થિત વિં [મ] રહેલું, વસેલું
 અવહેલન નં, -ના, અવહેલના સ્ત્રીં [સ]
 અનાદ્ય; અવગણના. -વું અં કિં
 [સ. અવેજ] અવગણું [અવળું
 અવળા વિં (એકું બાંયે વપરાય છે)
 અવળાકે પું તરફથી, વળથી
 અવળાચાર્ય સ્ત્રીં અવળાચાર્ય

અવળાચાર્યું વિં કહે તેથી બહાર કરનાર
 (૨) અડપલાખોર
 અવળાપ સ્ત્રીં અવળાપણું
 અવળાપ ચક્ર નં એસતે પચકે કશું અવળું
 થઈ જતું તે (૨) વારવાર (પાંચ વાર)
 એવી ને એવી વિટબણા આવી પડતી
 તે (૩) સાડું કરવા જતા ધોતું થઈ
 જતું તે [લા.]
 અવળાવાણી સ્ત્રીં વાચ્યાપથી બ્રહ્મદો
 અર્થ સૂચવતી વાણી, નહ વાણી (૨)
 આરુ બોલતું તે (૩) અશુભ વાણી
 અવળાઈ સ્ત્રીં આઘાઈ; કહે તેનાથી
 ધોતું કરવાની ટેવ (૨) દહીઝાઈ
 અવળાસવળા અં બહારસૂઝ
 અવળાસવળી સ્ત્રીં એક વેલ (૨) અં
 અવળું ને સવળ એ ક્રમમાં
 અવળાયું નં અદરપદ્મ ઢોકણું
 અવળું વિં બહુ, બહાર (૨) વાકું; આકું.
 એવળું વિં ધુત્યુ [ચાટો
 અવળી સ્ત્રીં જુઓ અવળ; મુવાવડીનો એક
 અવાક વિં [સ.] નૂક, રતબ્ધ
 અવાક વિં વાક -સત્ત્વ વિનાનું
 અવશ્ય વિં [સ] વાચા વિમાન. વંક વિં
 મૂગ (૨) જેમાન. -ચી સ્ત્રીં હેંચી;
 હચકું. -ચ્ય વિં [સ.] અવશ્ય (૨) ન
 વચાય એવું
 અવાજ પું [વા. અવાજ] બ્રહ્મ; રાખ
 (૨) ઘાટો, નાદ. -જ વિં અવાજવળું
 (૨) પું તોપ બદક ફેંટનારુ (૩) સ્ત્રીં
 બાયકનો કંક [સ્ત્રીં ખોટો રસ્તો
 અવાટ વિં વાટ પડેલી ન હોય તેવું (૨)
 અવાકું નં આક; બાવડ
 અવાટો (વા) પું જુઓ દવાટો
 અવાક વિં કપાય નહિ તેવું (૨) કાપે
 નહિ તેવું, છૂંક
 અવાક વિં શેરડીના વાવેલું વિનાનું
 અવાક પું, નં જે હાથ પાતકા વચ્ચે
 નૂકેલું લાકડું. જેની આસપાસ ચળવલ
 કરી લેવામાં આવે છે

અવાણ્ સ્ત્રીં હીં છા; ચાઘ (ર) ગુણ્;
 નત. ંપું સંકિં હીં છા ઉપરથી
 પારખ કરી (બજાઈની) [વારાફરતી
 અવારનવાર અંપ્રસંગોપાત્ત; કદી કદી (ર)
 અવાયં વિં [સ.] વારી ન રાકાય તેવું; અરણ
 અવાવરું વિં બહુ વખતથી વપરાયા
 વિનાનું; અવડ [નહિ તેવું
 અવાસ્તવ(-વિક) વિં [સ.] વાસ્તવિક
 અવાળું પું; નં [ર. અવાડમા] દાતના
 પારા-પીડિયા [આની જણ
 અવાંતર વિં [મ.] અદરનુ (ર) વચ્ચા
 અવિકલ[સ.] (-ળા) વિં અખડ (ર) વ્યાકૃત
 નહિ એવું
 અવિકાર વિં [મ.] વિકારરહિત (ર) પું
 વિકારનો અભાવ. ંકે વિં શબ્દના
 અગમા ગુણ કે વિક્ષિનો ફેરફાર ન થાય
 એવું (પ્રત્યય) [બા.] -રી વિં અવિકાર
 (ર) નતિ કે વચનને લીધે રૂપમાં ફેરફાર
 ન થાય એવું (પદ) [બા.] (૩) 'કોન્ટ્રેટ';
 'ઇનવેરિએબલ' [ગ]. -યં વિં જ્યાં
 વિકાર થઈ શકે નહિ એવું
 અવિચલ [સ.] (-ળા) વિં ચળે નહિ એવું;
 સ્થિર (ર) નિત્ય
 અવિચાર પું [નં] વિચાર-વિવેકનો
 અભાવ. -રિતા સ્ત્રીં મૂખંતા; અવિચારી-
 પણું. -રી વિં [છં.] વિચાર ન કરે એવું;
 ઉતાવળિયુ
 અવિચિત્ત વિં [સ.] અખંડ (ર) સતત
 અવિચ્છેદ વિંછેદી પ્રદં ન પાડી રાકાય તેવું
 અવિદ્યા સ્ત્રીં [સ.] અજ્ઞાન (ર) માયા [વેદાંત]
 અવિધવા નવમી સ્ત્રીં [સ.] ભાઈરવા
 વદક; ડોસીઓની નોમ; સૌભાગ્યવતી
 મરી ગયેલી સ્ત્રીઓનું શ્રાદ્ધ કરવાનો દિવસ
 અવિનય પું [મ.] અસંબધતા. -યી વિં
 અસંબધ
 અવિનાભાવ પું [સ.] એકબીજા વિના રહી
 કે દોઈ ન શકે એવો ભાવ કે લક્ષણ
 અવિનાશ (-શી) વિં [છં.] અવિનાશિન
 અમર; અક્ષય; નિત્ય

અવિભક્ત વિં [સ.] એકપ(ર) મજિયાદું
 અવિભાજ્ય વિં [છં.] વિભાજન પરી શકે
 એવું (ર) શેષ રાખ્યા વિના બગાય નહિ
 એવું [ગ.]
 અવિયોગમત નં [સ.] માગદાર મુદ્દાને
 દિવસે સીઓ અરેધય વ્રત કરે છે તે
 અવિરત વિં [નં.] નિરંતર, સતત
 અવિરામ પું [છં.] વિરામનો અભાવ (ર)
 અં સતત
 અવિવાહિત વિં [છં.] કુંવારું
 અવિવેક પું [સ.] વિચારશન્યતા (ર)
 અવિનય -મી વિં અવિચારી (ર) અસંબધ
 અવિદ્યાનતા વિં (ર) અં [સ.] અયાદ, સતત
 અવિદ્યાર પું [સ.] વિદ્યામનો અભાવ
 અવેજ પું [મ. રાગ] ખદ્યો; સાદા ભેટલી
 કિંમતનો માલ (ર) નાણુ; મૂડી. -જ વિં
 ખદ્યામાં કામ કરનારું (ર) સ્ત્રીં -ની
 જગાએ -ખદ્યે દોરું તે
 અવેડો (વે) પું જુઓ અવાડો; ઉવેડો
 અવેષ વિં [સ.] ખોટાખાણું વિનાનું
 અવેર પું દેખરેખ; દાખ (ર) કરકસર
 અવેર (વે) નં [સ. અવેર] વેરનો અભાવ
 પ્રેમ [નળવતું
 અવેરવું સં કિં મુશ્કવસ્થિત રાખવું;
 અવેરાદ પું ગમગાદ
 અવેરું વિં ગમરાદિયુ
 અવેવ પું + જુઓ અવયવ
 અવેવતા સ્ત્રીં [જુઓ અવરતા] અવરતા
 (ર) તેની પ્રાચીન ભાષા
 અવેળા સ્ત્રીં મેદાનો પાતળો શીરો [જેન]
 અવેળું અં ક્વખતે (ર) અંતઃક્રિયાળ
 અવેષ વિં [મ.] વિધિ વિનાનું (ર) શાસ્ત્રે
 માન્ય નહિ કરેલું (૩) બધારણવિરુદ્ધ
 અવેર નં [સ.] જુઓ અવેર નં
 અંયક્ષત વિં [સ.] અરપણ (ર) અદૃશ્ય (૩)
 અજ્ઞાત; રિશિષ્ટ સંખ્યા ન ખતાવનાર
 (રાશિ) [ગ.] (૪) નં અક્ષ; પરમાત્મતત્ત્વ
 (૫) મૂલ્ય પ્રકૃતિ
 અંયભિચાર પું [સ.] નિત્ય સાદૃશ્ય (ર)

એકનિષ્ઠા; વક્ષાસી. -રીં વિં એકનિષ્ઠ
 (ક) બધી વખતે એકસરખું
 અન્યથ વિં [સં.] ન બદલાય એવું; સામ્યત
 (૨) નં જેને ભલિ, વચન કે વિભક્તિના
 પ્રત્ય ન લાગે તેવો રાખ્દ [બા.]
 અન્યવસ્થા સ્ત્રીં [સં.] વ્યવસ્થાનો અભાવ;
 ગોપ્યતા. -સ્થિત વિં [સં.] વ્યવસ્થિત
 નહિ તેવું [શકે એવું
 અન્યાખ્યેય વિં [સં.] બ્યાખ્યા ન થઈ
 અન્યાન વિં [સં.] નિષ્કપટ; સરળ
 અન્યાપાર પું [સં.] કામધંધાનો અભાવ
 (૨) પોતાનું કામ નહિ તે [અભોય
 અન્યાહત વિં [સં.] બ્યાહત નહિ એવું;
 અશક્ત વિં [સં.] નબળું; કમતાકાત. -કિત
 સ્ત્રીં [સં.] રાક્ષિનો અભાવ; નબળાઈ (૨)
 ગન્તુ-તાકાન ન હોવી તે
 અશક્ય વિં [સં.] અસંભવિત
 અશય વિં રાગ વિનાનું
 અશન નં [સં.] ખાવું તે; ભોજન
 અશનાઈ સ્ત્રીં [ફા.આશ્નાઈ] આશનાઈ; ચારી
 (૨) અપ્રકયાળું
 અશનિ સ્ત્રીં [સં.] વીજળી
 અશયદ્ધ વિં [સં.] નિઃશબ્દ; નીરવ (૨)
 રાખ્દમા નહિ વ્યક્ત થયેલું (૩) નં ઘણ
 અશરણુ વિં [સં.] નિગ્રાધાર. અશરણુ
 વિં અશરણના શરણરૂપ (પ્રભુ)
 અશરફી સ્ત્રીં [અ.અશર્ફી] સોનાભદોર
 અશરાફ વિં [અ.] ઈમાનદાર. -ફી સ્ત્રીં
 ઈમાનદારી
 અશરીર (-રી) વિં [સં.] શરીરરહિત (૨)
 દેવી (વાળી) (૩) પું કામદેવ (૪) બ્રહ્મ
 અશસ્ત્ર વિં [સં.] હથિયાર વિનાનું
 અશંક (-કિત) વિં [સં.] શંકારહિત
 અશાત સ્ત્રીં અશાંતિ. અના સ્ત્રીં અશાંતિ
 (૨) ઉલ્લસન. -તા સ્ત્રીં [સં.] અશાંતિ
 અશાસ્ત્ર (-સ્ત્રીય) વિં [સં.] શાસ્ત્રવિરુદ્ધ
 અશાંત વિં [સં.] શાંતિરહિત (૨) તોફાની
 (૩) ચંચળ. -તિ સ્ત્રીં [સં.] શાંતિનો
 અભાવ (૨) તોફાન; ખખેડો

અશિક્ષિત વિં [સં.] શિક્ષિત નહિ એવું
 અશિવ વિં [સં.] અશુભ; અકલ્યાણકારી
 (૨) નં અકલ્યાણ
 અશિષ્ટ વિં [સં.] શિષ્ટ નહિ એવું; આમ
 અશુચિ વિં [સં.] અશુદ્ધ (૨) સૂતકી
 અશુદ્ધ વિં [સં.] અપવિત્ર (૨) મહિન (૩)
 ભૂલભરેલું. -દ્ધિ સ્ત્રીં [સં.] મહિનતા
 (૨) શુદ્ધ દ્રવ્યમાં તેના સિવાયનો પદાર્થ;
 'ઈન્દ્રપુરિદી'
 અશુભ વિં [સં.] અમ ગત (૨) મરણને લગતું
 અશુ- (સું) વિં [સં.દંશ] આતું; એવું [પ.]
 અશોષ વિં (૨) અં [સં.] પૂરેપૂરું
 અશોષિયો પું એક વનરપતિ-ઓષધિ
 અશો (-ષો) વિં [ફા.] પવિત્ર. ંઈ
 સ્ત્રીં પવિત્રતા
 અશોક પું [સં.] હર્ષ; આનંદ (૨) લાલ
 ફૂલ થાય છે એવું એક ઝાડ (૩) એક
 રાત્ર (૪) વિં રોકરહિત
 અશોચ વિં [સં.] રોક ન કરવા યોગ્ય
 અશોચ નં [સં.] અશુદ્ધિ (૨) સૂતક
 અશકર અં ધણુ કરીને; આપદે
 અશમ પું [સં.] પથ્થર. ૦૨ વિં [સં.]
 પથ્થરવાળું; ખડકમય (૨) પું પથ્થર.
 ંરી સ્ત્રીં [સં.] પથરી (એક રોગ).
 -શ્મંતક પું [સં.] એક જાતનું ઘાસ
 (જેમાંથી પ્રાચીન કાળમાં બ્રાહ્મણો
 મેખલા બનાવતા હતા) (૨) ચૂલો (૩)
 એક ઝાડનું નામ. -શ્મા પું [સં.] પથ્થર
 (૨) પહાડ (૩) વજ. -શ્મારોહણુ નં
 વિવાહવિધિનો એક ભાગ (જેમાં કન્યાને
 પથ્થર હાથે પગ મુકાવી પાતિપ્રત્યમાં
 તેના જેવી ૯૯ થનાનું દહેવામાં આવે છે.)
 અશ્વદ્ધા સ્ત્રીં [સં.] અનારયા; અવિધાસ
 અશ્વવણિય, અશ્વાંય વિં [સં.] ન
 સાંભળવા યોગ્ય (૨) ન સાંભળી શકાય એવું
 અશ્વંત વિં [સં.] થાક્યા વિનાનું; અઠ-
 ક્યા વિનાનું
 અશ્વ પું [સં.] આંતુ [એવું
 અશ્વત્થપૂર્વ વિં [સં.] પૂર્વ નહિ સાંભળેલું

અશ્વપાત પું આંસુ પાડવાં તે
 અશ્વલીલ વિં [સં.] બીમલસ
 અશ્વેખા(-પા) [સં.] સોં નવમું નક્ષત્ર
 અશ્વ પું [મં.] ઘોડો. ંગંધા સોં એક
 વનસ્પતિ; આસપ. ંઝીવ પું એક રાક્ષસ
 (૨) વિષ્ણુનો એક અવતાર. ંચર્યા સોં
 ઘોડાની સંભાળ
 અશ્વતથ પું [સં.] પીપળો
 અશ્વપાલ (ંક) [સં.] -ળ પું ઘોડાનું
 પાલન કરનાર; પાસદાર
 અશ્વમંત્ર પું [સં.] જેથી ઘોડો પવનવેગે
 ચાલે એવો મંત્ર
 અશ્વમેધ પું [સં.] એક યજ્ઞ (જેમાં દિગ્વિજય
 કરી આવેલા ઘોડો હોમવામાં આવતો)
 અશ્વમેવ અં + [પ.] જુઓ અવરણમેવ
 અશ્વવાર પું [સં.] ઘોડેસવાર
 અશ્વાવધા સોં ઘોડા પારખવાની, ફેળ-
 વવાની તથા ચલાવવાની વિધા
 અશ્વશાસા[સં.] (-ળા) સોં ઘોડાનો તમેલો
 અશ્વારૂઢ વિં [સં.] ઘોડા ઉપર સવાર ચલેલું
 અશ્વારોહણ નં [સં.] ઘોડા ઉપર સવારી
 કરવી તે
 અશ્વિની સોં [સં.] પહેલું નક્ષત્ર (૨) ઘોડી
 અશ્વિનીકુમાર પું [સં.] દેવોના બે વેદ
 અષા(-સા) ડ પું [સં.] અષાઢ વિક્રમ
 સંવતનો નવમો મહિનો [એક નક્ષત્ર
 અષાઢ પું [સં.] અષાઢ. -ઢા સોં [સં.]
 અષો વિં [મરલા] અરો; પવિત્ર (જરથુષ્ટ્ર).
 ંઈ સોં અરોઈ; પવિત્રતા
 અષ્ટ વિં [સં.] આઠ. ંક નં [સં.] આઠનો
 સમુદાય. ંકણ્ પું [સં.] બ્રહ્મા.
 -કેદ્યપણ્ણી વિં આઠ શુભ વિહિતોવાળો
 (ઘોડો) [ચાર પગ, કપાળ, છાતી, ખાંધ
 તથા પૂંછડી જેના ઘોળાં હોય તે] ંકોણ્
 પું [સં.] આઠ ખૂણવાળી આકૃતિ. ંકોણ્
 (-ણી) વિં આઠ ખૂણવાળું. ંગુણ્
 પું [સં.] બ્રાહ્મણોમાં આવરયક એવા
 આઠ ગુણ-દયા, ક્ષમા, અનસૂયા, શૌચ,
 અનાયાસ, મંગલ, અકાપંદ્ય અને

અરપૃદા. ંદિશા સોં ચાર દિગ્ગો
 અને ચાર ખૂણાઓ, મળીને આઠ
 દિશાઓ. ંદ્રંથ નં [મં.] યજ્ઞમાં જરૂરી
 આઠ પદાર્થ: પીપળો, ડામરો, પીપળ,
 ખાખરો તથા વડ એ પાંચનું સમિધ
 તથા તલ, ખીર અને ધી. ંધા અં
 [સં.] આઠ પ્રકારે. ંધાતુ સોં [સં.]
 આઠ ધાતુઓ-સોનું, રૂપું, તાંબુ, કપ્પર,
 પીત્તળ, સીસું, લોહ અને પારો. ંપક
 પું [સં.] આઠ પગવાળો તે-કરોળિયો.
 ંપૂતદ્રંથ નં પૂનમા ઉપયોગી આઠ
 પદાર્થો-પાણી, દૂધ, ધી, દહીં, મધ, દમ,
 ચોખા તથા તલ. ંપ્રધાન પું આઠ
 પ્રકારના મંત્રો-પ્રધાન, અમાત્ય, સચિવ,
 મંત્રી, ધર્માધ્યક્ષ, ન્યાયાસી, વેદ અને
 સેનાપતિ. ંભુજા સોં આઠ ભુજવાળી
 મહાદેવમી. ંમ વિં [સં.] આઠમું (૨)
 સોં લાગલાગટ આઠ ટંકના ઉપવાસનું
 વ્રત; અહૂમ [જેન]. ંમહારોગ પું આઠ
 પ્રકારના મોટા વ્યાધિ-વાત, અરમરી,
 ફૂફ્ફ, મેલ, ઉદર, ભગંદર, અર્ગ અને
 સંઘડણી. ંમહારિસિદ્ધિ સોં આઠ
 મહારિસિદ્ધિઓ-અણિમા, મદિમા, ગરિમા,
 લપિમા, પ્રાપ્તિ, પ્રાકાશ્ય, ઈશિત્વ અને
 વશિત્વ. ંમંગલ [સં.] (-ળા) વિં
 જુઓ અષ્ટકલાણી (૨) નં રાજ્યાભિષેક
 વખતે જરૂરી ગણાતી આઠ શુભ વસ્તુઓ-
 સિંહ, વૃષભ, ગજ, પૂર્ણિદક કુંભ, પંખો,
 નિશાન, વાદ્ય અને દીપ; અથવા બ્રાહ્મણ,
 અગ્નિ, ગાય, સુવર્ણ, ધૂત, સૂર્ય, જળ અને
 રાત્ર (૩) પુનર્દશ; નાતણું. ંમી સોં [સં.]
 આઠમ. ંમૂર્તિ (-ર્તિ) પું [સં.] શંકર;
 મહાદેવ (પૃથ્વી, જલ, તેજ, વાયુ, આકાશ,
 સૂર્ય, ચંદ્ર અને ઋત્વિજ-એવાં આઠ
 રૂપવાળાં). ંરસ પું [સં.] આઠ રસ-
 શૂગર, હારથ, કુરુણ, રોદ્ર, તીર, ભયાનક,
 બીમલસ અને અદ્ભુત. ંસોભાગ્ય નં
 બં વં સોંમાં સિંહર, કપાળે ચાંદણો,
 આંખમાં કાજળ, નાકે વાળી, કાને કંઈક,

કોઠમાં કીડિયાસેર, હાથમાં ચૂડા કે
બગી, અને યગમાં અદ્યાસિયાં—એ આઠ
સોભાઅવતીનાં ચિહ્નો. —અષ્ટપદ અં
આડુ અવળુ; અગડઅગડ; ખડુખોડું

અષ્ટાદશ વિં [સં.] અઠાર

અષ્ટાધ્યાયી વિં [સં.] આઠ અધ્યાયવાળું

(૨) સ્ત્રીં પાણિનિનું વ્યાકરણ

અષ્ટાપદ પું [સં.] કરોળિયો

અષ્ટાષક વિં [સં.] આઠે વાંકાં અંગવાળું;

કરપુ; હૂપડું (૨) પું એક નયિ

અષ્ટાણું અઠકિંકણાણું; પીડાણું (૨) હિચરાણું

(૩) પગાણું

અષ્ટાંગ વિં [સં.] આઠ અંગવાળું (૨) નં

શરીરનાં આઠ અંગ, જેના વડે હંડવત્

પ્રણામ કરવામાં આવે છે તે (આઠ અંગો—

જે હાથ, જે પગ, જે ઢીચણ એ છ અને

છાતી તથા કપાળ કે વાચા તથા મન;

અથવા હાથ, પગ, ઢીચણ, છાતી, માથું,

મન, વાળી અને દષ્ટિ). ંચોગ પું ચમ,

નિયમ, આમન, પ્રાણાયામ પ્રત્યાહાર,

ધ્યાન, ધ્યાન અને સમાધિ—એ આઠ

અંગુક્ત યોગ

અસિક્ષણ (-ળ) નં અંદરનું કળયમ કંઠણ

હોય એવું કળ; 'કૂંપ' (કેરી, જોર ઇં.)

અસક્ત વિં [સં.] આસક્તિ વિનાનું

અસત વિં [સં.] ન હયાત; કાષ્ઠપનિક (૨)

ખોટું (૩) ખરાબ (૪) નં શન્ય (૫) અસત્ય

અસતી સ્ત્રીં [સં.] વ્યભિચારિણી સ્ત્રી

અસત્ય વિં [સં.] નિઃસત્ય; માલ વિનાનું

(૨) નં અભાવ; ન હોવું તે (૩) અસત્ય

(૪) ખરાબપણું; દુષ્ટતા

અસત્ય વિં [સં.] ખોટું; ભૂલું (૨) કાષ્ઠપનિક

(૩) નં ભૂલણું

અસન [સં.] , એક સ્ત્રીં એક ઔષધિ

અસખાખ પું [સં.] સરસામાન

અસભ્ય વિં [સં.] અવિનયી; જંગલી

અસમર્થ વિં [સં.] સમર્થ નહિ તેવું

અસમાન વિં [સં.] સરખું નહિ એવું (૨)

સપાટ નહિ એવું. ંતા સ્ત્રીં

અસર સ્ત્રીં [સં.] વસ્તુનો (સારા કે માટે)

પ્રભાવ કે છાપ પડે યા ગુણ અવગુણ

દાખવે તે; પરિણામ; લાગણી. ંકારક,

ંકારી વિં અસર કરે એવું ,

અસરાર નં [સં.] ખાનગી વાતચીત (૨)

હૂપો બેઠ (૩) હોડકપટ

અસદ વિં [સં.] મૂળ (૨) પ્રાચીન (૩)

ઉત્તમ (૪) ખડું; સાચું (૫) અં પહેલાં.

ંનું, —લી વિં અગાડનું; પુરાણ; મૂળ

અસવણું વિં [સં.] ભિત વણું—ભતિનું

અમવાર પું [સં.] ઘોડેસવાર. —રી સ્ત્રીં

સવારી [અસરા [પ.]

અસડ વિં [સં.] ન સહી શકનાર (૨)

અસહકાર પું [સં.] સહકાર—સંબંધ ન

રાખતો તે (૨) અંબેજ સરકાર સાથે

સહકાર ન રાખવાની ગાંધીજી શર

કરેલી એ નામની હાલત. —રી [સં.] વિં

અસહકારને લગત (૨) પું અસહકારમાં

જોડાયેલો માણસ

અસહાય વિં [સં.] સહાય વિનાનું (૨)

નિરાધાર [અનુદાર

અસહિષ્ણુ વિં [સં.] સહન ન કરે તેવું (૨)

અમદ્ય વિં [સં.] સહી ન શકાય એવું

અસંખ્ય (—ખ્યાત) વિં [સં.] અગણિત

અસંગ વિં [સં.] સંગ—આસક્તિ રહિત (૨)

સોખત વિનાનું; એકલું (૩) પું અનાસક્તિ

અસંગત વિં [સં.] મેળ ન ખાય એવું;

પરસ્પર—વિરોધી (૨) અનુચિત

અસંગરો પું સોખત વિના સોરવું તે

અસંગી વિં [સં.] ત્યાગી; વેશગી

અસંતુષ્ટ વિં [સં.] અસંતોષવાળું

અસંતોષ પું [સં.] સંતોષનો અભાવ

અસંપ્રજ્ઞાત વિં [સં.] નિર્વિદ્ય (અધ્યાધિ)

અસંખદ વિં [સં.] સંખદ નહિ એવું

(૨) અર્થશૂન્ય (૩) અનુચિત

અસંભવ પું [સં.] અશક્યતા (૨) વિં

અસંભવિત. —વિત વિં અશક્ય

અસંભાવ્ય વિં [સં.] અશક્ય

અસંભવ વિં [સં.] અંભવ નહિ એ

અનંયમ પું [સ] અંયમનો અભાવ
 અનંદકારિતા સ્ત્રીં [સ] અસરકારીપણું
 અસંદેહી વિં [સ.] સરેકા વગરનું
 અનંદેશ વિં [સ] અગિય, સન્ધારરહિત
 અમાડ પું જુઓ અપાડ [લોકોત્તર
 અસાધારણ વિં [સ] અસામાન્ય (૨)
 અમાધુ વિં [મ] દુષ્ટ, ખગળ
 અસાધ્ય વિં [સ] સાધી ન શકાય એવું
 (૨) સિદ્ધ ન થઈ શકે એવું (૩) જોના કલા
 ન હોય તેવો (રોગ) [સમય વિનાનું
 અનામયિકવિં [સ] કવજતનુ (૨) નિર્ણીત
 અસામાન્ય વિં [સ.] અસાવારણ
 અસાર વિં [સ] સાર વિનાનું (૨) નિરર્થક
 (૩) તુચ્છ (૪) પું સારનો અભાવ
 અમારો પું વગીરીયો રેશમનો તાર
 અસાવધ (-ધાન) વિં [સ. અસાવધાન]
 સાવધ નહિ એવું
 અસાવળી સ્ત્રીં એક ભતતું વસ્ત્ર
 અમાહાર્ય, અમાહ્ય વિં [સ] અસહાય,
 નિરાધાર
 અસાળિયો પું જુઓ અશેળિયો
 અમાંત્ર વિં [સ] પ્રાચીન (૨) અધ્યાત્મ
 અસંમિતું વિં ધીરજ વિનાનું, રથવાટિયું
 અભિ સ્ત્રીં [સ] તવવાર
 અસિત વિં [સ] કાળું, શ્યામ (૨) નીલ (૩)
 પું એકઝાધિનુનામ ઠાંત્રા સ્ત્રીં [સ] નાગણ
 અનિદ્ધ વિં [સ] નહિ સધાયેલું, અપૂર્ણ (૨)
 પુરવાર નહિ થયેલું
 અસિધારામત નં [સ] તલવારની ધાર
 પરચાલવાજેલું કંઠ્ય મત
 અસિપત્ર નં [સ.] તવવારનું ફળ કે મ્યાન
 (૩) ધારદાર પાનાની એક વનસ્પતિ (૩)
 શેરડી (૪) એક નરક
 અન્નિવતા સ્ત્રીં તરવારનું ફળ
 અમીમ વિં [સ.] સીમા વિનાનું, ખેડ
 અમીલ વિં [મ.] ભતવાન, અસારાફ (૨)
 સાલસ (૩) પું કુળ (વૃક્ષીયો)
 અમુ પું [સ] પ્રાણ
 અમુખ નં [સ] દુષ્ટ (૨) જેએની

અમુર પું [સ] દેવ, રાક્ષસ. -રાચાઈ
 પું અમુરોનો આચાર્ય - શુભચાર્ય.
 -રાધિપ (વતિ) પું [સ] અમુરોનો
 રાજ (૨) બનિરાજ
 અમું વિં + જુઓ અમું, આતુ, એવું
 અમૂમ વિં સૂમ નહિ તેવું; ઉદા
 અમૂયા સ્ત્રીં [સ] અદેખાઈ (૦) પાનકાના
 ગુણોમા દોષ રોધવા તે (૩) કોષ
 અમૂઝ (-ઝ) અં [મ] હત્તર = સાજી મોઢું
 અમૂર્થ વિં [મ] સૂય વિનાનું
 અમૂર્દે પું એક જાડ
 અમેમસે અં [મ. મિષ - 'મસ'નું કિત્વ]
 કોઈ પણ મસે - બહાને [અખંડ
 અદખલિત વિં [મ] રખજન વિનાનું (૨)
 અસ્ત પું [સ] આયમતુ તે (૦) પડતી (૩)
 નાગ, મરણ. ઓમાન વિં આયમતુ
 અસ્તર નં [વા.] અદરનું પડ (ડગલા ઇનું)
 અસ્તરિયું નં [સ] સર્વિંગ સોનામદોર
 અસ્તરો પું [કા] રત્નરજી વાળ કાઢવાનું
 ઓમર, અસો [ભિત્ર, રકેતફે
 અસ્તંચસ્ત વિં [સ. અસ્ત+ચ્વત્] છિન્ન
 અસ્તંગત વિં [સ] અસ્ત પામેલું
 અસ્તાર્થ સ્ત્રીં [સ. અસ્થાયી] કુપ્તના ત્રણ
 ભાગમાનો પહેલો (અત્તાર્થ, અંતરો અને
 આસોગ) (૨) કાગ, રાગ
 અસ્તાર્યલ [સ.] (-ળ) પું સૂય જેની
 પાછળ આયમે છે તે કાલ્પનિક પર્વત
 અસ્તિ સ્ત્રીં [સ] હયાતી, હસ્તી નવ નં
 [સ] અસ્તિ, હયાતી
 અસ્તુ અં [સ] નલે, ખેર (૨) 'તારા માત્રા
 પ્રમાણે થાઓ' એના અર્થનો હૃદ્ગાર
 અસ્તેય નં [સ] ચોરી ન કરવી તે. ઓમત
 નં અગ્નેયનું મત, એક મહામત
 અસ્તોદય પું [સ] બિગતું ને આયમતુ તે
 (૨) ચડતીપડતી [લા.]
 અસ્ત્ર નં [સ] ફેકવાનું હથિયાર (૨)
 હથિયાર ંવિધા સ્ત્રીં [સ.] અસ્ત્ર
 વાપરવાની વિધા. -સ્ત્રાગાર નં [સ.]
 હથિયાર રાખવાનો ચોરડો

અર્થો પુ. જુઓ અસ્તરો
 અસ્થ નં જુઓ અસ્થિ; હાડકું
 અસ્થાન નં [સ.] અસ્થાન સ્થળ-પ્રસંગ
 અસ્થાયી વિ. [સ.] વિકારી, ચલ (૨)
 'વેરિયેબલ' [ગ.]
 અસ્થિ નં [સ.] હાડકું (૨) નં ખં વં
 રાખને બાળતાં રહેતા - હાડકાં-ફૂલ
 અસ્થિર વિ. [સ.] સ્થિર નહિ તેવું (૨)
 'ચયજ (૩) ટપુપટ્ટ
 અસ્થિસમર્પણ નં [સ.] ગળને બાળતાં
 અવશેષ રહેલાં હાડકા-ફૂલ કોઈ પવિત્ર
 નદીમાં પધરાવવાં તે
 અસ્થિસંચય પુ. અસ્થિસમર્પણ માટે
 હાડકા-ફૂલ એકઠાં કરવાં તે
 અસ્થિસ્ત્રિચન નં ચિતાને ટાઢી પાડવી
 તે; ટાઢી વાળવાની ક્રિયા
 અસ્પૃષ્ટ વિ. [સ.] સ્પૃષ્ટ નહિ એવું
 અસ્પૃશ્ય વિ. [સ.] ન અડકાય એવું (૨)
 અડીએતો અમડાવાય એવું (૩) એવી કામ-
 નું માનેવું. ૦તા સ્ત્રી. ૦તાનિવારણ નં
 અમુક કામ અસ્પૃશ્ય છે એ મતનું નિવારણ
 અસ્પૃષ્ટ વિ. [સ.] સ્પર્શ' કે અસર વિનાનું
 અસ્મિતા સ્ત્રી. [સ.] અહંતા (૨) પોતા-
 પાણીનું - વ્યક્તિત્વનું ભાન
 અસ્ત્ર નં [સ.] આંસુ (૨) કોહી (૩) પુ. ખૂણે
 અસ્વરૂપ વિ. [સ.] ગદું; મહિન, ૦તા સ્ત્રી
 અસ્વસ્થ વિ. [સ.] અસ્વાસ્થ્ય (૨) સ્વાસ્થ્ય
 સ્થિત નહિ એવો (ગળદ)
 અસ્વચ્ચં વિ. [સ.] સ્વર્ગની પ્રાપ્તિ ન
 કરાવે તેવું | બિચેન, સહેજ બીમાર
 અસ્વસ્થ વિ. [સ.] સ્વસ્થ નહિ એવું (૨)
 અસ્વાદ્ય પુ. [સ.] સ્વાદનો અભાવ (૨) સ્વાદ
 ન લેવો તે ૦મત નં અસ્વાદ્ય પાળવાનું મત
 અસ્વાભાવિક વિ. [સ.] સ્વાભાવિક નહિ
 એવું (૨) કૃત્રિમ
 અસ્તીકાર પુ. [સ.] સ્તીકારનો અભાવ
 અહ પુ. [સ.] અહર દિવસ
 અહન પુ. [સ.] + દિવસ [પ.]
 અહમ્ સં (૨) નં [સ.] જુઓ અહં.

-અહમિકા સ્ત્રી. [સ.] સ્પર્ધા; ચડસા-
 ચડસી. -મેવ પુ. અહ કાર [પ]
 અહસો પુ. અર્જ પો (૨) જોશ
 અહર પુ. [સ.] + દિવસ [પ.]
 અહરહ અં [સ.] દરરોજ
 અહરામ નં [મ. રહામ] હજ ૪૨વા
 ગયેલા કાબાના દર્ગાન કરતાં સુધી અમુક
 કામો ત્યજ, વગર સીવેલાં વસ્ત્રો પહેરે છે તે
 અહરિમાન પુ. [ફા. અહમન] અહિમાન;
 પારસી ધર્મમાં વર્ણવેલી, ઈશ્વરથી
 વિરુદ્ધ, સૈતાન' જેવી એક શક્તિ
 અહર્નિશ અં [સ.] દિનરાત
 અહસ્તાન નં [મ.] ૦મક વિ. [વા.] જુઓ
 'અહેરાન' મા [સૂચવતો ઉદ્દગાર
 અહહ અં [સ.] હુ. ખ. આશ્ચર્ય' દયા, ઇત્યાદિ
 અહં સં [સ.] હું (૨) નં હુંપદ, અહ કાર.
 ૦કાર પુ. [સ.] અહિમાન; ગર્વ. ૦કારી
 વિ. અહિમાની. ૦તા સ્ત્રી. ૦પુ. હુ. સ્ત્રી
 અવિદ્યા; અજ્ઞાન; અહંતા ૦ભાવ પુ.
 અહનો ભાવ; અહતા
 અહા (૦હક) અં [સ.] આશ્ચર્ય, ઉત્સાહ,
 હુ ખ વગેરે દર્શાવતો ઉદ્દગાર
 અહાલોક પુ. [સ. અહલ] આખી બાવાઓનો
 મિત્રા માગતી વખતનો પોકાર
 અહાહા અં જુઓ અહા
 અહિ પુ. [સ.] સાપ
 અહિત નં [સ.] અહિત્યા (૨) નુકસાન
 અહિપતિ પુ. [સ.] સાપનો ગળ (શિયનાગ,
 વામુડી ઇત્યાદિ) નિાળિયો ઇત્યાદિ)
 અહિરિપુ પુ. [સ.] સાપનો શત્રુ (ગરુડ,
 અહિસક વિ. [સ.] હિસક નહિ તેવું (૨)
 અહિસાવાળું; દયાવાન
 અહિંસા સ્ત્રી. [સ.] હિંસા ન કરવી તે.
 ૦મક વિ. અહિસાના સિદ્ધાંત ઉપર
 રચાયેલું. -સ્ત્ર વિ. [સ.] હિંસા ન કરે એવું
 અહીર પુ. [સ.] આહી; અરવાળી એક જાત
 અહીં અં [સ. અમિન] અત્ર; આ સ્થળે.
 '૦તાહી' અં અહીં અને તહી; આમ તેમ.
 ૦યાં અં અહીં

અહુણી(-ણી) અં [સ. અણના] + હમણું
 અહીં પું + જુઓ આહી - શિકારી
 અહીંવું વિં [સ.] હેતુ વિનાનું; અકારણ
 અહીંવાલ પું [મ. અહવાલ] વૃત્તાત્; હેવાલ
 અહીંશા(-શી) ન નં [મ. અહમાન] કપકાર;
 આભાર. ૦મ દ વિં આભારી; કૃતજ્ઞ
 અહીંવું વિં [સ.] જુઓ અહીંવું
 અહો અં [સ.] અહોહો (૨) સાહે, ધણ
 દર્શનાર પૂર્વગ ઉદા. 'અહોભાગ્ય'
 અહોનિશ અં [સ.] અહનિ'શ, દિનરાત
 અહોભાગ્ય નં મોટુ ભાગ્ય [કે વખાણ
 અહોભાવ પું આશ્ચર્યનો ભાવ(૨) અતિ
 અહોરાત્ર અં [સ.] દિનરાત, અહનિ'શ
 અહોહો અં આશ્ચર્ય, સ્તુતિ, કડુણા,
 ધ્યાનિ સૂચક ઉદ્દેશાર
 અહિમાન પું જુઓ અહિમાન
 અળખામણું વિં [સ. અલ્પમાન] અપ્રિય
 અળખું વિં [સ. અલ્પ] વેગળુ (૨) નિરાળું;
 'અનેડું' (૩) નં રત્નેદર્શન
 અળખેરું વિં જુઓ અળખ પા.
 અળછ(-શી) સોં નિર્ધનતા(૨) કચરોપૂર્ણ
 અળતો પું ઉકાળેલી લાખમાયી ખનાવેલી
 લાલ રગ (સીએના હાથપગ રગવા
 વગેરેમાં વપરાતો) (૨) મેદીનો છોલા.
 અળદાવું અંકિં યાત્રીને લોચ યઈ જવું;
 ચિત્તા. -વે પું યાત્રીને લોચલોચ યઈ
 જડતે; ફસ [ઝાંધું; અલપજપ [સ.]
 અળપજળપ સોં હાવભાવ(૨) વિં ઝાંધું
 અળપાવું અંકિં અલપાવું; અલોપ યતુ
 અળવી સોં [સં. અલુક] એક કદમૂળ
 (જેનાં પાંદડાંના પત્તરવેલિયા થાય છે)
 અળવીતરું વિં (૨) નં અટક્યાળું
 અળરા સોં જુઓ અળરા
 અળશિ(-શી) યું નં અળશીનું તેલ
 અળશી સોં [સં. અર્મી] એક તેલી ખી
 અળખાવું અંકિં આળશી જવું; કંટાળવું
 અળમિયુ નં [સં. અલ્પ] ચોમાસામાં
 દેખાતો જમીનનો એક કીડો
 અળસિયું નં [સં. અર્મી] અળશીનું તેલ

અળસી સોં જુઓ અળમી [ફેલ્લી
 અળાઈ સોં ઉનાળામાં શરીર થતી ઝીણી
 અળાવો પું ફાસો [દા.]
 અળાવો પું ઉપકાર
 અળાસિયું અંકિં (માટીના કાસ વાસણને
 રસોઈમાં વાપરતાં પહેલાં) અદરની બાજુ
 તેલ ચોપવું [દા.]
 અળુળુળુ, અળોળોળો અં દાલરડું
 ગાતા બેસતો રાખ્દ [૨૦૦]
 અંકે સોં [દે. અકિષ્ત] બાથ; આલિંગન
 અંકે પું [સ.] આંકો; ચિહ્ન (૨) સંખ્યાનું
 ચિહ્ન; આંકો (૩) ડાંચો; કલક (જેમ કે
 ચંદ્રમા) (૪) ખોળો (૫) નાટકનો વિભાગ
 (૬) ટેક. ંગણિત નં આંકડાથી
 ગણતરી કરવાનું સામ્ર; ગણિત
 અંકાઈ સોં આંકવાનું કામ (૨) અંકામણ.
 -મણુ નં, -મણી સોં આંકવાની
 ક્રિમત અથવા મંદરી
 અંકિત વિં [સ.] નિશાની અથવા છાપવાળું
 (૨) અ કાયલું; પ્રસિદ્ધ (૩) અખીન
 અંકી વિં (સમાસને અતે) અ કવાળું
 ઉદા. પંચાંકી (નાટક)
 અંકુર પું [સ.] ફૂલગો (૨) મૂળ; ખીજ
 [લા.] (૩) રૂઝ. -રિત વિં જેને ફૂલગો
 ફૂટ્યા લોચ તેણ
 અંકુર પું [સં.] દાબ; કાબુ (૨) દાથીને
 કાબુમાં રાખવાનું લોદાનું સાધન
 અંકે(-કો)લ નં જુઓ અંકેલ
 અંકે અં રકમનો આંકડો રાખ્દોમાં. ઉદા.
 અંકે પચાસ
 અંકોટાળંધ અં સાંકળના અંકોડા જેમ
 એકબીજામાં બરાબર બેસતા કર્યા હોય
 છે તેમ (૨) સમજાડ
 અંકોડી સોં નાનો અંકોડો કે આંકડો
 (૨) એવા આંકડાવાળી લાખી લાકડી
 (૩) ગળ (માછલાં પકડવાની)
 અંકોડો પું [સં. અંકુર] એક છેડે વાળેલો
 ધાતુનો કડી જેવો સળિયો; સાંકળનો
 આંકડો-કડી (૨) આંકડો; 'ફક' (૩) સાણસો

અકાર પું + જુઓ અકાર; ફળગો
 અકાર પું [સં.] એક વનપતિ-ઓપધિ.
 -હું નં તેનું ફળ
 અંગ નં [સં.] શરીર(૨) અવયવ(૩)ભાગ
 (૪) ભત; પાને જાને (૫) બંધાગના એક
 ભાગનું પ્રાચીન નામ. ૦૬૫૨ વિં (૨)
 અં અંગત શાખ ઉપર ફીરેલું. ૦૬૨૨૪
 સીં કસરત; વ્યાયામ. ૦૩૩ પું ખાર
 મુખ્ય જન ધર્મ પ્રથોમનો દરેક. ૦૮૮ વિં
 [સં.] શરીરમાંથી જન્મેલું (૨) પું પુત્ર. ૦૮૮
 વિં સીં [સં.] શરીરમાંથી જન્મેલી (૨)
 સીં પુત્રી. ૦૮૮ વિં ખાનગી; ભતને કમળું
 અંગ પું [સં.] વાણીનો પુત્ર. ૦૬૪૬ પું
 ઠી થો ફરકો; 'દાઈ જ'પ'. ૦૬૬ સીં
 અંગે રામના દુન તરીકે રાજા શ્રાદ્ધે
 કરેલી વિધિ — સમાધાનની મસલત
 અંગના સીં [સં.] સી (૨) સુંદર સી
 અંગનું વિં પોતાનું; અંગત (૨) વિશામુ
 (૩) નજીકનું (સમુ)
 અંગ. આસ પું ઉચિત મંત્રાચાર શ્રાદ્ધે
 શરીરના જુદા જુદા ભાગને દાપથી રપથ
 કરો તે
 અંગમદન નં રાપી
 અંગમોહ પું અંગવં તાવ આલતાં પડેલાં
 રંગીરનું ભાંગેલું તે; કસમોશ [સેનિક
 અંગરક્ક પું [સં.] અંગરક્ક કરનાર ખાસ
 અંગરક્ક સીં રંગીરની રક્ક (૨) ગાળી
 અંગરખી સીં નાનો અંગરખો
 અંગરખું નં. -ખો પું જુદી દબો
 કમ બાંધવાનો કમો [રસ
 અંગરસ પું પા ડી બેળ્યા વિનાનો ફળો
 અંગરંગ પું શરીરની કાંતિ; ચંદ્રો (૨)
 ભાષિતલસ [ચિ. ગાં તે
 અંગનામ પું [સં.] રંગીર સુખથી વગેરે
 અંગવં નં ખેસ; ઉપજો (૨) રજાત [સા.]
 અંગાઉ વિં અંગને ભગ; આગું; ખાનગી
 (૨) ભાગ્યરક્ક ઉપનું; અંગ ઉપાર
 અંગાખક વિં [અંગારખક] જુઓ
 અંગારખું

અંગાર પું [સં.] અગ્નિ(૨) પ્રગમનો કાલસો
 (૩) બગતરા; અગન(૪) કપૂત [સા.]. ૦૬
 પું [સં.] નાનો અંગારો (૨) મગામદનું
 એક નામ (૩) એક ઊંડ [કરેલું તે
 અંગારખું નં જીજા અંગારામાં રોકીને ખડું
 અંગારવાયુ પું ૦ કાર્તિક એસિડ એસ
 અંગારિયું વિં બગીને ખાક થયેલું (૨) નં
 આગિયું પડવાથી બગી ગયેલી જુવાર
 અંગારી સીં નાનો અંગારો; ચિતગારી
 (૨) રાગી
 અંગારો પું જુઓ અંગાર
 અંગાંગિત્રાવ પું [સં.] અંગ અને અંગી-
 ગોળ અને મુખ્યનો પરપર સળપ
 અંગિય નં [સ. અંગ] અંગનું. -થો પું
 બાંધ વગરનો સીનો કાળો [અપિ
 અંગિરસ, અંગિરા પું [સં.] એક વૈદિક
 અંગી વિં [સ.] ખાસ પાતાનું (૨)
 (સમાજને રાતે) અંગ-અવચવાળું.
 ૦૬૧૦ 'કામવાંગી' (૩) મુખ્ય; પ્રધાન (૪)
 સીં એક કમળી. ૦૬૨૭ નં. ૦૬૨૨ પું
 [સ.] સ્ત્રીકાર. ૦૬૪૮ વિં [સં.] અંગનું-
 પાતાનું કરેલું; રીકારેલું
 અંગી. -ગેડી સીં [જુઓ અંગીકુ] સમી
 (ખાસ કરીને સોનીની) (૨) પાક પાડવા
 માટે લેવાર કરેલી જમા(૩) જાગ; અગન
 અંગીકું નં [સં.] બેનિવાલો જુઓ અંગીકી
 અંગીભૂત વિં અંગનું થયેલું; અંગરૂપ
 અંગુર નં, પું [સ. અંગુર] નળી ચામડી; ૨૪
 અંગુર પું [સ.] આંગળ (૨) આમળી
 અંગુલિ (નળી) સીં [સં.] આંગળી.
 નિર્દેશ આંગળીથી નિર્દેશ કરેલો-
 ખાસ; તે ૦૬૪૬ સીં [સં.] સીંની
 વાળી (૨) એની છાપ; મંદાર
 અંગુષ્ઠ પું [સ.] અંગુઠો
 અંગુલિક પું અંગ દાવાને કાંચ
 અંગુલિકું વિં અંગના આપનું (૨) નં
 અંગુનું એક પડેલું
 અંગુડી સીં પાને અંગે પડેલું સીં
 પડેલું (૨) અંગના રૂપ માટેની અંગ

અંગૂઠો પું [સ. અંગુ] હાથ અથવા
 પગનું જડામાં નહું-પહેલું આંગળું.
 ઠેખાડવો, ઠપાટાવવો = ઠિગો કરવું;
 અંગૂઠો અમુક દબે બતાવી ના રૂચવવી
 અંગૂર સીં [ફા.] લીલી ટાકા
 અંગે અં [સ. અંગ] -ની બાબતમાં; -ને વિષે
 અંગેડી સીં નુઓ અંગીડી
 અંગોઅંગ અં એકેએક અંગમાં
 અંગોર સીં તળાવના સામેના કિનારાની
 જમીન (૨) ખૂબ પાણી પાયેડી કે અતિથય
 કુશુદ્ર જમીન
 અંગેજ પું [વો. અંગેજ] ઇંગ્લેન્ડનો વતની.
 -છ વિં અંગેજ લોકો; અંગેજ લોકો
 સાંબધી (૨) સીં અંગેજની ભાષા
 અંગેડો પું [નુઓ અંગેડો] એક વનસ્પતિ
 અંગેળ નં [દ. અંગેળ] સ્નાન. ઠી
 સીંનાનું અંગિયું (૨) અંગેળ કરવાની
 ચોરસી (૩) તાંમાટ્ટી (૪) વરકન્યાને જ્ઞાન
 કરાવતાં ગવાનું ગીત (૫) વરને સ્નાન
 કરાવનાર સીં. ઠું અંકિં નાદણું.
 -ગિયું નનાદવાનું પાણી ગરમ કરવાનું
 વાસણ (૨) નાદવા બેસવાનું પાટિયું.
 -ગિયો પું સ્નાન કરાવનાર ચાકર (૨)
 નાદવાનું પાણી ગરમ કરવાનું વાસણ.
 અંધિ પું [સ.] ધમ
 અંચ સીં નુઓ આંચ [પ.]
 અંચઈ સીં નુઓ અણચી, વાંકું બોલવું તે
 અંચડ [સ.] (-અ) પું પાકવ
 અંચળવો પું [સ. અંચળ] નાનાં છાકરાંને-
 ચોંટાડવાનો ભાતીગળ રૂમાલ (૨) તેલમાં
 જોળી સજાવેડી દોરડી
 અંચળો પું નુઓ અંચળવો
 અંજન નં [સ.] આંખમાં આંજવાનો
 પદાર્થ; કાજળ; મુરમો ઇં (૨) એક વૃક્ષ.
 ઠશલાકા સીં [સ.] આંજવાની સળી
 અંજના (-ની) સીં [સ.] હનુમાનની માતા.
 ઠપુત, ઠચુત પું હનુમાન
 અંજલિ સીં [સ.] જોબો; પોશ (૨) એમાં
 ભરેલું હોય તે (૩) માન [લા.]

અંજળ (ઠપાણી) નં + નુઓ અંજળ,
 દાણોપાગીનું નિર્માણ
 અંજળિ સીં નુઓ અંજલિ
 અંજતમ પું [ફા.] અંત (૨) પરિણામ
 અંજતવનું સંકિં આંજવુંનું પ્રેરક; આંખમાં
 (અંજન) લગાડવાનું (૨) અંજનવુંનું પ્રેરક
 અંજતવું અંકિં તેજને લીધે આંખ મીંચાઈ
 જવી (૨) ખીન આગળ આંખા પડી જવું
 (૩) 'આંજવું'નું કમળિ
 અંજર નં [ફા.] એક મેવો. -રિયું વિં
 અંજરના જેવા રંગનું. -રી સીં
 અંજરનું ઝાડ
 અંજુમત નં [ફા.] મરજ; સમાજ
 અંટવાણુ સીં અંટવાણું તે (૨) અંટવાળી
 વસ્તુ. -નું અંકિં વચમાં અથડાયા કરવું
 (૨) પગમા દોરડું ભરાવાથી ગળડી પડવું
 અંટર પું વેગ; પાટખાર
 અંટવાણું અંકિં નુઓ અંટવાણું
 અંટવાળ સીં અંકિં આંખમાં આવવું તે; નહર
 (૨) ગાય બેસને દોડતી વખતે પાછલા
 પો મારવામાં આવતી આંધી
 અંટોળ વિં અંકિં આંખમાં (૨) ભારખોજ
 વિનાનું (૩) નકામું. ઠકાટણું નં ખોટું
 વજન (૨) નકામું રખણું-કપાયે જેનો
 સમાજ ન થયો હોય એવું માણસ [લા.]
 અંડ નં [સ.] પેળ; જોળી (ચુલાંગની) (૨)
 ઇંડું. ઠકાટણું પું સામાન્ય ઈંડાનું અથવા
 અંકાંડું કોચણું. ઠકાંશ (-પ) પું પેળની
 કોચળી. ઠગ વિં [સ.] ઈંડામાંથી જન્મેલું
 અંડળ વિં વગર મહેનતનું; દરામનું.
 ઠગંડળ વિં ખડુ જોડું; એલફેલ
 અંડાકાર, અંડાકૃતિ [વં [સ.] ઈંડાનો
 આકારનું; કંબોળ
 અંડોળ વિં [સ. અંડોળ] ડાકણું [પ.]
 અંત પું [સ.] છેડો; છેવટનો ભાગ (૨)
 સમાપ્તિ; આખર (૩) હદ; સીમા (૪)
 મરણ; વિનાશ. ઠક પું પાતક; મારો (૨)
 કાળ; મરણ (૩) યમ ઠકાણ (-ળ) પું
 આખરનો સમય (૨) મોતની ધડી

અંતર અં [સં.] 'અંદરનું', 'અંદર આવડું'
એવા અર્થમાં શબ્દની પૂર્વે

અંતર વિં [સં.] અંદરનું (૨) નજીકનું (૩) ના
અંદરનો ભાગ (૪) અંતઃકરણ; મન (૫)
અવકાશ; ઉછું (૬) વચ્ચેના કાળ (૭) તકાવત
(૮) મેદ જુદાઈ (૯) સમાસને અંતે 'અન્ય',
'બીજું' એવા અર્થમાં, હાલ 'રૂપાંતર' (૧૦)
સ્રીં ('ખબર' જોડે) સમાચાર. ૦૭૫૯
સ્રીં અંદરની છાલ. ૦૦૮૫૫ વિં (૨) પું
જુઓ અંતર્યામી, ૦૬૬૫ સ્રીં અંદર-
આત્મા તરફ વળેલી દૃષ્ટિ. ૦૫૧૬ પું
અંતઃકરણનો અવાજ. ૦૫૮૮ નં આહુ
કપડું તે-પડદો. ૦૫૧૬૬ વિં અંદરનું ને
ખંદારનું. ૦૫૧૬૬૫ [સ. વાસ્તવ] નં આહુ
સરાવતાં ખમા કપર નાખવાનો શૂંચાનો
કકડો

અંતરવાસો નં [સં. અંતરવાસિય] વિવાહ
વગેરે શુભ કાર્યોમાં વિધિ વખતે પાછાનો
ઉડો કાઢવામાં આવે છે તે [મનોભાવ
અંતરવૃત્તિ સ્રીં અંતઃકરણની ક્રિયા;
અંતરવેલ સ્રીં એક વેલ, અમરવેલ
અંતરસ નં [જુઓ અંતરાશ] પાણી કે
ઝોરાકનું શ્વાસનળીમાં પેસી જતું તે
અંતરંગ વિં નજીકનું; અંદરના ભાગનું
(૨) આત્મીય; દિગ્ગોળન (૩) વિશ્વાસુ
(૪) નં અંદરનો ભાગ

અંતરાઈ સ્રીં અંતર; ઉછું (૨) જુદાઈ
અંતરાત્મા પું [સં.] જીવાત્મા (૨) અંતઃકરણ
અંતરામણ સ્રીં અંતરાત્મ તે
અંતરાય પું [સં.] અડચણ; વિદ્ય. ૦૬, -થી
વિં આડે આવડું; વિદ્યકર્તા
અંતરાક્ષ નં [સં.] વચ્ચેમાંની જગ્યા; વચ્ચેમાં
(૨) અંતર (૩) અવકાશ
અંતરાત્મ અંકિં 'અંતરત્મ'નું કમંલિ;
રોકાડું, સપાડું, ઘેરાઈ જતું
અંતરાશ (-સ) સ્રીં; નં [સં. અંતરાશન]
જુઓ અંતરસ
અંતરાણ નં જુઓ અંતરાય [અંદર
અંતરિ (-રી) સ્રીં નં [સં.] આકાશ; અનન-

અંતરિત વિં [સં.] વચ્ચે આંતરાની જેમ
આવેલું (૨) ઢંકાયેલું (૩) આંતરી લીધેલું
(૪) છૂટું પાડેલ

અંતરિન્દ્રિય સ્રીં [સં.] અંતઃકરણ; મન
અંતરિયાળ અં [સં. અંતરાળ] અધવચ્ચ;
અંધર

અંતરીક્ષ નં જુઓ અંતરિક્ષ
અંતરો પું [સં. અંતરા] કુપદના ત્રણ
ભાગમાંના ખીલે; આંતરો; કુવચક પછી
આવતી દરેક ઢંક

અંતર્કલહ પું મહોમાંહે કળિયો
અંતર્ગત વિં [સં.] અંદર સમાયેલું
અંતર્ગૃહ નં [મ.] ઘરનો અંદરનો ખંડ-
ભાગ [નં જ્ઞાનચક્ષુ

અંતર્થ (-થ) સ્રીં વિં અંતરદષ્ટિવાળું (૨)
અંતર્ભાવ (-ભા) સ્રીં વિં મનોવૃત્તિ ભળનારું
(૨) પું પરમાત્મા

અંતર્જાન નં [સં.] અંદરનું-ગૂઠ જ્ઞાન (૨)
અંદરનું-સાદૃશ્ય જ્ઞાન

અંતર્દશા સ્રીં [સં.] અંદરની-ખરી હાલત
(૨) અંતરની-મનની રિયતિ (૩) [માણસ-
ની રિયતિ ઉપર] એક ગ્રહની મહાદશામાં
આવતી બીજી ગ્રહોની દ્વિતી દશા [જ્યોત્સના]

અંતર્દષ્ટિ સ્રીં [સં.] અંતરદષ્ટિ
અંતર્ધાન નં [મ.] અદૃશ્ય-અગોચર વસ્તુ તે
અંતર્નાદ પું અંતરનાદ

અંતર્મુખ વિં [મં.] અંદર વળેલું આત્મ-
ચિત્તનપરાયણ [અંતર્મુખી

અંતર્યામી વિં (૨) પું [સં.] જુઓ
અંતર્વર્તી વિં [સં.] અંદરનું; અંતર્ગત
અંતર્વૃત્તિ સ્રીં અંતરવૃત્તિ

અંતર્હિત વિં [સં.] રૂપ, અદૃશ્ય
અંતરેણા સ્રીં મરણકાળ

અંતર્યજુ વિં (૨) નં જુઓ અંતર્યજુ
અંતર્ય વિં [સં.] અંદર ગેહું; વચ્ચે
ગેહું; અંતરનું (૨) સ્વર અને અંતર

અંતર્ય ધર્મવાળો (અધર્મ) વિં
અંતઃ અં [સં.] રૂપની પૂર્વે અંતર-
'વચ્ચે' એવા અર્થમાં ૦૬૬૬૬

જ્ઞાન સુખાદિના અનુભવનુ સાધન, મન,
સુદ્ધિ ચિત્ત અલકાર એ પદોથી યોગ
ખાતી અદરની ઉદ્ધિય (૨) અતર, હૃદય,
'કેન્દ્રિયનમ' એકેદ્ર નં અદરનુમ અબિદુ,
'ઈન સેન્ટર' [ગ] એકોલુ પુન [ગ]
'ઈન્ડિયર ગાંગા' (૨) 'ઈન્ટરનલ
એન્ગન એપુર નં [સ] જ્ઞાનખાતુ
અપ્રાહ પુન અદરનો - હૃયો પ્રવાહ
એરણા સીંજીઓ સદૃજીજીદિ ંશત્રુ
પુન અદરનો-વરનો માણસ છતા રાત્રુ (૨)
હૃદયમા રહેતા હૃશન (કામકાંધાદિ)
એન્તના વિં સીં [સ] સુગર્નાં એરથ
વિં [સ] નુઓ અતમથ

અતિક વિં [સ] પારોન નજીનુ

અતિમ વિં [સ] હેલુ જહાન

અતિયુ વિં [સ અત] અતે આવત્રુ (૨) બહુ
જ ખિજયેતુ જીવ ઉપર આવેત્રુ (૧) (૩)
નંબંબં અતે આરેનાએ કરેલુ વર્તન

અતે અં [સ] છેવટે, આખરે

અતેવામી વિં [સ] પારે રહેનારુ (૨)
પુન (ગુરુની સમીપ રહેનાર) શિષ્ય

અત્ય વિં [સ] છેવટન હેલુ એકર્મ નં,
એકિયા સીં [સ] અગ્નિસમ્પાર જગ વિં
[સ] પચમવર્ણનુ અરપૃથ ગણાતી વર્ણનુ

(૨) પુન એ વર્ણનો માણસ એક નં
'શુભોત્તરનુ હેલુ ૫૬ એકમત્રીમ ટર્મ'

[ગ] -ત્યાક્ષરી સીંબોના પેરી વિતા
ના હેલા અક્ષરથી શરૂ થતી બીજી કવિતા
બોનવાની રમત -ત્યાક્ષમી પિં [સ]
સંચારી -ત્યેષ્ટિ સીં [સ] અત્યકિયા

અત્ર નં [સ] આતરહુ

અદર ગાં [ફ] મા નરી એખાને (૦થી)
અદરથી, છપી રીને

અદાજ પુન [વા] અડસદો, આશરો એપ્ર,
પત્રક પુન નં (વ્યક્તિ કે સંસ્થાના) વાર્ષિક
આવ અને ખર્ચનો અદાજ હિસાબ
બતાવતુ કાગળિયુ, બજેટ -૭ વિં
અદાજથી નહીં કરેલુ [સાંચ

અદુ (-દુ) એક સીં [સ] હાથીને પગે બાધવાની

અદેશ (-શે) પુન [વા] સદેદ, વહેમ
અદોલન નં [સ] આદોન -તુ સં કિં
[સ] અદોજી હીયોગતુ ગુલાવતુ

અધ વિં [સ] આધક્ર (૨) વગર સમજનુ,
વિવેચીન [લા] એક વિં [સ] ગ્રાધુ,
અગ્રક્ર (૨) ક્રીક્ર (૩) પુન એક રાક્ષસ એકાર
પુન [સ] અધારુ ંતામિત્ર પુન [સ]
પૂર્ણ અધકાં (૨) અનાન એપર પરાસી,
આધગાઓની હાર (જેવા વિચાર્યા વિના)
ચાનના ગાનાની મહળી એપુન્યાય
પુન આધગો ને પાગળો પરસ્પર સહાયથી
ગમ હેને એવો ન્યાય એપૂન સીં
આધગી પૂન એક્ટિ સીં આધગી-
વગર સમજની ભક્તિ એક્ટિ સીં
આધગી-વગર સમજની શ્રદ્ધા એક્ટિ-
ન્યાય પુન હાથીનો પગ જોનાર આધળો
એને યામના જેવો દુષ્ટ, કાન જોનાર
સૂપડા જેવો દુષ્ટ એવો ન્યાય

અધાધૂની સીં જુઓ અધાધૂથી

અધાધૂધ (-ધી) સીં અરાજતા,
અતિશય અવ્યવસ્થા

અધાધો પુન આધગાપણુ

અધાર પુન [સ અધાર] અધારુ એકાદ પુન
વરસાદનો ગોરબો, એથી થતુ અધારુ
એકાદી સીં અધારી આરકી (૨) ગુરમ,
દેખાનુ એપછેડી સીં, એપછેડો પુન જે
બોદવાથી અદૃશ્ય કે અગતુ રહેવાય એવુ
(મણુ કે જડુઈ) વસ્ત્ર (૨) ગુમ કે
અજ્ઞાત રહેતુ તે [લા] એપછેડી સીં
એપછેડો પુન જુઓ અધારપછેડી એવુ
અં કિં વાદગાથી આપાગ ઘેરાતુ-
ધનગોર થયુ -૨૧ નંબંબંબં આખ એક
ન દેખી શકે તેતુ થયુ તે, ચમર, તમ્બર.
-રિયુ વિં અધારાવાગ્રુ (૨) નં જેમા
ચદ્ર ન દેખાય એવુ પખવાડિ ૧, કૃષ્ણપક્ષ
-રી સીં આપકાકા પી, આખનો દાખડો
(૨) રો પીનુ એક બોત્તર (૩) બરકી (૪)
તમ્બર (૫) જેની અધારી કોડી કે
તેમા પૂરી રાખવાની સળ

અધારૂ નં [સ અધારૂ] પ્રકાશનો અભાવ
(૨) અધેર [લા] (૩) ગુપ્તતા (૪) અજ્ઞાન
(૫) વિનં અધારાનાણુ ઓધાર વિ(ર)નં
ખૂણ રાડુ અધારૂ

અધું વિં [સ અધું] આધણુ

અધેર નં [સ અધારૂ] અઅરસ્યા, અરા-
વ્યતા ઓનગરી, -રીનગરી સીં
અરાવ્યતાના વામરૂપ એ- કદિપતનગરી,
સાવ અધાધી, [દેવી

અંબ નં [સ અંબ] પાણી(ર) સીં [સ] મા,

અંબડ વિં [સ અંબ] ખાટું

અંબડ નં [સ] આ-ગ (ર) વગ (૩)

કમળી છુટાવાળી રંગમી સાગી (૪) એક

મુગધી પદાર્થ [યથેનો પુત્ર(૨) મદાવત

અંબા પુ [સ] ત્રાકાણથી વાણિયણને

અંબા સીં [સ] મા(ર) દુર્ગા ૦૭ સીં

અબા ભવાની કે એમનું ધાગ (આણુ

પાસે) [અસર

અંબાટ પું આગ પાંચની દાનને થતી

અંબાટ પું અમા[કા] (૨) આખમાતીત્ર

અધારૂ તાપ્પા પછી અમુ- વખત મુધી

તેની ને અસર પહોંચે છે તે

અંબાડાં નંબાવં [સ અંબાલક] એક

ભતના આગ ફગ

અંબાદિયું નં દાણાનો દગલો [એકક

અંબાડી સીં [મ અમ્મારી] દારી ઉપરની

અંબાલવાની સીં એક પેની

અંબાર પું [મ અંબાર] હગનો બહાર

અંબાલું અં કિં ખમઈ જડુ

અંબિકા સીં [સ] અબા ભવાની (ર)

ધૃતરાષ્ટ્રની માતા

અંબુ નં [સ] પાગી ૦૦૪ વિં [સ] પાણીમા

ભપજેતુ (ર) નં કમળ(૩) પું રડ ૦૦૪

સીં [સ] લદ્દમી ૦૬, ઓધર, પું [સ]

વાદ્ય ંધિ, ંનાધિ, ંરાશિ પું [મ]

સમુદ્ર. ંદેહ નં [સ] કમળ

અંબોદિયું નં જુઓ આત્રોગિયુ

અંબોડી સીં નાનો અબોડો -ડો પું

[દિ આગાહ] માયાના કેશનો પાંખ

વાગવામાં આવતો બધ -રડો પું

અબોડો [પ]

અંબોધાલું ત્રં કિં ખટારા લગાડવી (ર)

ઉમેરુ, વધારુ

અંભ નં [સ] અળ, પાણી -ભોજ

નં ંમળ -ભોજ, -ભોધર પું [મ]

વાદ્ય -ભોધિ, -ભોનિધિ પું [સ]

સમુદ્ર, અણધિ -ભોરુહ નં [સ] નં

અંશ પું [સ] ભાગ (ર) પંચના ૩૬૦મા

ભાગથી વનું લના મધ્યભિદુએ આતરાતા

ખૂંટાનું માપ [ન] (૩) અપૂર્ણાં એ

લીટી ઉપરનો અં, પૂર્ણ સખ્યાના છેદા-

માપી લીટીના વિભાગ [ય] (૪) કંખામાન

માપવાનો એકમ, 'ડિગ્રી' [પ વિ] ૦૦૪

અં [સ] નાઈક અરો, અમુ- ફરગ

અંશભાગી વિં (૨) પું ભાગ પડાવનાર

અંશાવતાર પું [સ] એમા દૈત્યની

ત્રિભૂતિનો માન અંશ દોષ તેવો અવતાર

અંશાંશીભાવ પું [સ] અનધવ અને

અવયવનો સંબધ [અ]

અંશિક વિં [સ] થોડું, થોડા ભાગનું

અંરો વિં [સ] અસવાણ (ર) ભાગ પડા

વનાડુ, ભાગિધે (૩) અવયવી, ભાગવાડુ

અંત પું દેવાળી સાણસ

અંશુ નં [સ] કિંબુ

અંશુક નં [સ] ઝીલુ કપડું (ર) રેશમી -પડું

અંશુમાન (-લી) પું [સ] સર્પ

અંન પું [સ] ખોજો

અંહ -અં [૨૪૦] રરણી વગેરેનો ઉદ્દગાર

આ

આ પું [સ.] વહ્ માળાને ધીમે અક્ષર
(૨)એ જનથી ગરૂ થતા શબ્દની પુર્વે 'ની
ગરૂઆતથી' કે 'એટલે, સુધી' એવા
અર્થમાં અં બનાવે. ઉદાહરણ 'આજન્મ',
'આકંઠ'(૩)ઉપસર્ગઃ ઓછાપણુ, અલ્પતા
બતાવે: ઉદાહરણ 'આકંપ. ઊલટાપાથું બતાવે:
ઉદાહરણ આગમન 'ની તરફ, ની પાસે'
એવા અર્થમાં: ઉદાહરણ 'આકંપણુ', 'ચારે
તરફ' એવા અર્થમાં: ઉદાહરણ 'આવર્ત'.
'ફર' એવા અર્થમાં: ઉદાહરણ આરોહ (૪)
સંસ્કૃત આકરણ પ્રમાણે અકારાન્ત વિનું
વિં સીં રૂપ બનાવે. ઉદાહરણ સુશીલ-લા
આ સં (૨) વિં [સ. કવચ] 'નજીકનું',
'બતાવેલું તે' - એવા અર્થ બનાવે છે
-આ અંકને છેડે લાગતાં તે અંકના (પું
બંવંગમાં) 'આંક કે ધરિયો' એ અર્થ
બતાવે છે. ઉદાહરણ અગિયાર, વીસા વગેરે
આધીતવાર પું[સ. અગિયાર-વાર] રવિવાર
આધાર પું[સં.]બંધ. ઠીકી પું[સં.]ખાંડ,
મસાલો વગેરે નાખીને બરફ વડે ઠારેલા
(દૂધ, આમરસ વગેરે) પ્રવાહીની વાની
-આઈ પ્રત્યય. વિં ઉપરથી(સીં)ભાવનાચક્ર
નામ બનાવે છે. ઉદાહરણ મોઝાઈ, ગરીબાઈ,
લંબાઈ(૨)કિં પરથી પણ બનાવે છે. ઉદાહરણ
લટું-લઘાઈ; છાપતું-છપાઈ વગેરે
આઈ સીં [મ.] મા (૨) દાદી (૩) દેવી.
૦૦ સીં સાસુ
આઈન પું [જા.] કાથો
આઈન પું[ફા. આઈન] આથને, અરીસો
આઉ નં બાવતું
-આઉ પ્રત્યય. કિં પરથી (તે ક્રિયાના શુલ્ક-
વાળું એવા અર્થનું) વિં બનાવે છે. ઉદાહરણ
ફાઈ, ઉપખંડ, કમાડ
આકે પું[સં. અર્ક] જુઓ આકેટો. ૦ડિયું
વિં આકેટાનું (૨) નં આકેટાનું ૩ (૩)
આકેટાનું દૂધ એકડું કરવાનું સિંગડું

આકેટી સીં આકેટાની એક બત; સફેદ
આકેટો. -ટો પું[સં. અર્ક] એક વનરૂપિ
આકર પું[સં.] ખાલ (૨) સમૂહ. ૦૦૦૦
પું આકરૂપ પ્રમાણુમત મધ
આકરણ સીં દાક પ્રાણી - પાટો પાણીને
બોલાવતું તે
આકરું વિં અખત (૨) મુશ્કેલ (૩)
આકળું (૪) મોઢું
આકર્ષક વિં [સ.] ખેંચાણ કરે તેવું (૨)
મોઢક. -ચુ નં[સં.] ખેંચાણ (૨) મોઢ.
-ચું સંકિં [મ. અકરુ] ખેંચતું (૨) મોઢ
પમાડતું
આકર્ષિત વિં [સં.] આકર્ષાયેલું
આકલન નં [સં.] મઠણ કરતું તે (૨)
સમજતું તે (૩) ગણતું તે. ૦શક્તિ
સીં આકલન કરવાની શક્તિ
આકલિત પું[સં.] અમળવેલું (૨) અંધાયેલું
આકસખાકસ નં આ તે (૨) કાચુ કાડું
આકસ્મિક વિં [મ.] અચિંત્ય
આકળવિકળ વિં [સ. અકળ-અકળ]
ગતરાયેલું
આકળું વિં [સં. અકળ] અધીરું (૨) અટ
શુરસે થઈ ન્ય એવું
આકંઠ અં [સં.] ગળા સુધી
આકા પું [અ.] રોક
આકાટો(-ટો) સીં આકાટાનું ઘરું
આકાર પું[સં.] આકૃતિ; ધાર(૨)વિષાદી.
૦છી સીં જમાખંધી (૨) કિંમત કરવી
તે(૩) આંક પાડવાનું ઓળખ. ૦ચું સંકિં
મૂલ્યવું (૨) અડસટ્ટો કાઢવો(૩) જમીનની
માપણી કરવી (૪) ઉધારવું. ૦સીં ઇષ્ટ નં
આકારની સુંદરતા
આકાશ નં [સં.] ખાલી શૂન્ય સ્થાન;
'રેસ' (૨) ગગન. ૦કુચુમ નં [સં.]
આકાશના પુષ્પ જેવી અસંભવિત વાત.
૦ગંગા સીં [મં.] આકાશમાં રાતે

અસખ્ય ચાંદરશીચોનો જે લાંબો સફેદ,
ચળકતો પટ દેખાય છે તે. ંગામી વિં
[સં.] આકાશમાં ફરનારું (૨) દિવ્ય.
બલાધિત નં [સં.] રંગમૂર્તિ બહારની
કોઈ વ્યક્તિ સાથે જાણે વાત કરના હોય
તે રીતે નટ કરેલી કક્તિ બવાણી સીં
[સં.] દેવચાણી (૨) રેણિયોની વાળી.
બાસી વિં [સં.] આકાશમાં રહેનારું.
(૨) પું દેવ. -શિયું વિં જેના પાકનો
આધાર વરસાદ ઉપર હોય એવું (૨) નં
ધડની એક ભત

આકાંક્ષા સીં [સં.] ઇચ્છા; આશા
આકીન પું; નં [અ. ચર્કીન] ચર્કી
આકીર્ણ વિં [સં.] વ્યાપ્ત (૨) સંકલ્પ
આકુલ [સં.] (-ળા), બંધાકુલ [સં.] (-ળા)
વિં ખૂબ ગમરાયેલું

આકુચન નં [સં.] સકોચ
આકુલું નં આકકાનું અંતરું; આકાદોડી
આકૃત સીં આકાર (૨) મૂર્તિ (૩)
ફાપાથી દોરેલો આકાર

આકૃષ્ટ વિં [સં.] આકર્ષેલું; ખેંચેલું
આકમક વિં [સં.] આક્રમણ કરનાર. -ણ
નં [સં.] ચડાઈ; હુમલો. -ણશીલ,
-ણાત્મક વિં [સં.] આક્રમણ કરવાના
સ્વભાવવાળું; 'એથેસિવ'

આકંઠ નં [સં.] ગુદન; વિષાપ
આકાંત વિં [સં.] છાતી લીધેલું (૨) (પગ)
નીચે વાટેલું (૩) એળગેલું
આકોશ પું [સં.] યાદો પાડીને બોલેલું-રડેલું તે
આક્રિષ્ણ વિં [સં.] ખેંચેલું; ખૂંટી લીધેલું (૨)
નિહાયેલું

આકોષ પું [સં.] આરોપ (૨) નિંદા
આખડવું અં કિં [સં.] આસનનું રખડવું
(૨) ઠાકર ખાતી (૩) ઘડી પડવું

આખડી સીં બાધા; માનતા
આખર સીં [અ. અગ્નિર] અંત (૨) અં
અતે. બધી સીં છેલ્લી ધડી (૨)
મોતમે વખન

આખરણુ નં મેજવણ; અધરકણ

આખરણું સં કિં અધરકણું
આખર સરવાળે અં છેવટે; પરિણામે
આખરી વિં આખરણું; અતિમ. -રે અં
છવટે (૨) નિરુપાયે
આખલાઉંધામી સીં આખલા જેવું
તોફાન; ધિંઆમરી
આખસો પું સાંઠ; ખેસી ન કરેલો બેઠ
આખળિયો પું આહણી
આખળી સીં પથર ધડવાની જગા
આખા પું બં વં [સં.] અક્ષત; અક્ષત;
વણમાગેલા ચોખા
આખાખાઉ વિં (વગર હકે) આખું
ખાઈ જવાની વૃત્તિવાળું; લોભિયું
આખાડ પું અનુચો આખાડ. બહૂતી વિં
અપાદમાં થયેલું (૨) પું બં ટોંગી; મુતારો.
-ડું વિં અપાદને લગતું
આખાખોડું વિં સાફ વાત કરનારું
(૨) કલ્પાખોડું [મોં [કા.]
આખિયું નં ચામડાની પખાવનું ઉપરું
આખિયો પું પૂરા કંઠો મોટો પતંગ
આખિર સીં [અ.] આખર; અંત
આખી સીં અક્ષત ઉતારવા તે (૨) દાણા
વાળવા તે
આખુ પું [સં.] ઉદર. બંછી સીં બંદરિયું
આખું વિં [મ. અક્ષત] બાઆ વિનાનું;
અખંડ. બખાખું, બલાબું વિં અખું પખું;
અધકચડું
આખૂન [કા.] બંછ, આખૂંદંછ પું ગુરુ;
ઉત્તાદ (૨) અરબી બાપાનો શિક્ષક
આખેટ પું [સં.] શિકાર, મૂગયા. બંક વિં [સં.]
શિકાર કરનાર (૨) પું અશિકારી (૩) કૂતરો
આખોઘડી (બંચો) અં વારવાર
આખ્યા સીં [સં.] નામ (૨) અટક (૩) નામના
(૪) અફવા. બંત વિં [સં.] વણું વાયેલું (૨)
જેનાં શપાખ્યાન કરવામાં આવ્યાં છે તેવું
[બ્યા.] (૩) નં કિયાપદ. બંલા પું [સં.] આ-
ખ્યાન કરનાર. બંત નં [સં.] કથા; વૃત્તાંત.
બંક નં [સં.] ટુંકું આખ્યાન. -ચિકા
સીં [સં.] કથા (૨) વર્ણવેલીનું વણું નં

આગ પું [સ અમર] આવશે, આવું તે
આગ સીંઈસ અગિ દેવતા (૨) બનના
(૩) લાય (૪) ક્રોધ વોરેના આવેશની
લાગતી [લા] ંગાડી સીંઈ દેવગાડી
આગતાસ્વાગતા સીંઈ આવેશનો ગાદર
સુતકાર, પરાજાચકરી

આગદાન નં અગ્નિપાન, આગિતુ (૨)
પ્રાચીન ગ્રંથોમાં આગ દેવતા નેના
સાવન પૂજા પાડવા તે [‘સીમર’
આગબોદ્ધીંઆગગ્નિથી આવતુવદાતુ,
આગમ પું [સ] આમન જન્મ (૨)
શાસ્ત્ર ધર્મગાથ (૩) પ્રાણીન જૈન ધર્મ
અથ (૪) મતશાસ્ત્ર (૫) દંતકાવ્ય (૬)
પ્રત્યય

આગમચ(અ) અગ મહેરેથી, અગમ
આગમણ સીંઈ ચૂવનો આગતો ભાગ
(અથ અગારા વાડી આવવાય છે)

આગમન નં [સ] આવતુ તે
આગમનિગમ નં વેગાથ, ગાસો
આગરણ (જ) સીંઈ સુદારની મંદ કે મહી
(૨) સોનીની ભડી (૩) હિંદુ ખ્રીસ્તીની
સીંઈ [દા] [નાખવા

આગરવું સં કિં સરખે તરે બધે
આગરો પું નાખતી, નોત્ત પોનો વખત
આગવીપાછલીસીંઈગર્ગુજરી જૂનીવાત
આગણ (જ) વિં [સ અગિમ] અગાડ
બને(૨) મુખ્ય ંપાછતુ વિ (૨) નં
આગળ પાડતુ

આગવણો પું ગાનિનબોઈલરમાકોવસા
પૂરનારો, ‘કાયરમેન

આગવું વિંભાષ, પોતા માગેનું

આગ(અ)વો પું અગમી બે મિત્રો

આગળ ગાં [સ અગે] અગાડ(૨) પાસે,

બે (૩) અનુભ, સામે (૪) હવે પછી

ંઉપર અં ભવિષ્યમા ંપાડતુ વિં

બદલમા આવતુ (૨) મોખરેનું ંપાછળ

અંઆગળ અને પાછળ (સમયને સ્થળ)

(૨) ચારે પાસે ંવેડા પું બં વં

વધારે પડતુ આગળ પડતુ તે

આગગિયો પું, આગળી સીંઈ જુઓ
આગો

આગળું વિં[જુઓ આગતુ]ગણિયાતુ,એ

આગળો પું [સ અગે] ખારણુ ઉઠાડવા

વાચવા ને કળ, દલાલો

આગતુક વિં [સ] આ ને અટેતુ દમેજનું

નહિ એતુ (૨) ને નોતરે આવેતુ (૩)

પું અનિધિ (૪) મુસાદ

આગા પું [જગા] આ ને કોડ ંખાન પું

ખાનગોનો ધર્મ પું ંખાની વિ

આગાખાનના ધર્મને નુમતુ

આગામિક, આગામી વિં[સ] આવનાર,

ભવિ નુ

આગાર નં [જ] ર

આગા સીંઈ [જા] ને વિખનું સ્વયં

આગિયા પું ૧૫ પરી

આગિયાખડતુ પું જવાગામુખી પર્વત

આગિયુ વિં [જુઓ આ ને] આવાતુ

(૨) જાદ મિતજ(૩) નં જુઓ આ દાન

(૪) પામા માને ફૂડામાના દાખા બની

નય તે રા નુપ્રા જુવાગમા

આગિયો પું [સા પરથી] ખવોન (૨)

નુવાર સ્વાદિનો ને રોગ (૩) એક

બનતી રોગી નુવાર(૪) જેને અડકનાથી

અથ ન બને પશુ પા જળી નય મેનો

એ ંડા (૫) વેતા ન

આગું વિં + આગણ

આગુવો પું જુઓ આગવો

આગો અર્ગમ અગે આગ ંકદમ નં,

ંફેચ સીંઈ આગળ ધપન તે, પ્રગતિ

વાન વિં આગળ આવનાર(૨) પું

નેતા સરનાર વાની સીંઈ આગેવાનપણ

આગોતર(અ) વિં શરૂઆતનું, પડેવાતુ

(૨) પામેનું

આગનેય વિં[સ] અગિનુ (૨) અગિમેણ

અળધી ન્યાત્ર નં અગિ વડે હપરો ને

પ્રશય તેતુ દયિયાર

આગયણુ પું[સ]યગમત(૨) નં વર્ષાજનને

અતે પડેવા પાકની આનુતિ

આચક પું[સં.]ખંત; નિચય(ર)હક, અમત
 (૩) ધની વિન તિ
 આચકાચક પું[સં.] માગધર
 આચકી વિં આચકાચક
 આચકું વિં આચક
 આચકા પું[સં.] પ્રદાર (ર) અવાજ થાય
 એવી રીતે અપડાવું તે (૩) દુઃખની તીવ્ર
 લાગણી
 આચકું વિં દૂર; છેકું(ર)કિં વિં આગળ.
 ંએસતું = દૂર ખસતું; છેકું-નજીક નહિ
 એમ-એસતું(ર)સોએ દૂર એસતું; અટકાવ
 આવશે
 આચકું પાચકું વિં(અમય કે અંતરમાં)આગળ
 પાછળ આવતું; અહીં તહીં કયાંક હોય
 એવું; સ્થાનકેર થયેવું(ર)જગાદેર થયેથી)
 નજર ન પડે એવું(૩)ઝાટું ખરું
 આચક અં દૂર; વેગળે. ૦થી અં દૂરથી. ૦નું
 વિં દૂરનું (ર) ભવિષ્યનું. ૦રું વિં
 આચકું [પ.]
 આચકાચક નં[સં.] સંધું તે (ર) તૃપ્તિ
 આચકકું સં કિં આંચકા સાચે લઈ લેવું
 આચકી સીં આંચકી, તાણ. -કે પું
 આંચકો, ધક્કો (ર) સંકોચ; આનાકાની
 [લા.] (૩) કાસકો (૪) ખોટ
 આચમન નં[સં.] જમણી હથેલીમાં ઘોડું
 પાણી લઈ પી જતું તે (ર) પ્રવાહી પ્રસાદ.
 -ની સીં આચમન માટેની ચમચી. -વું
 સંકિં [સ. યાજ્ઞ] આચમન કરવું
 આચરકુંચર વિં પરચૂરણ(ર)નં પરચૂરણ
 ખાવાતું(૩)પરચૂરણ સરસામાન
 આચરણ નં[સં.] ચાલચલન; વર્તણૂક
 (ર)ચારિત્ર; લક્ષણ (૩) વ્યવહાર; અમલ.
 -શ્રીય વિં[સં.] આચરવા ચોચ. -વું
 સંકિં [સ. યાજ્ઞ] કરવું; પાળવું (ર)
 અંકિં વર્તવું; ચાલવું
 આચાર પું[સં.] વર્તન (ર) સદાચરણ(૩)
 વિધિ(૪)ધર્મશાસ્ત્રમાં કહેલા આચરણના
 નિયમો (૫) શિષ્ટ સંપ્રદાય. ૦જડ વિં
 જડની પેઠે વિચાર વિના માત્ર આચારને

વળગી રહેવું (ર) આચારને વળગી રહીને
 વિચારશૂન્ય બનેવું. ૦છિદ્ર વિં આચારથી
 ભ્રષ્ટ; પતિત. ૦વિચાર પું ૦અવં ૦ વર્તન
 અને વિવેક (ર) ધાર્મિક રીતરિવાજ અને
 માન્યતાઓ
 આચારી વિં આચાર પાળનારું-ચુરત
 આચાર્ય પું[સં.] ધર્માધ્યક્ષ (ર) વેદાદિ
 વિદ્યા શીખવનાર (૩) મત્રોપદેશ કરનાર
 (૪) મુખ્ય શિક્ષક; 'પ્રિન્સિપાલ'(૫) ગોર
 (૬) વિદ્વાન
 આચાર્યન નં[સં.] ઓઢવાનું કે ટાંકવાનું
 જે હોય તે (ર) સંતાવું તે. -વું સં કિં
 [સ. યાજ્ઞ] ટાંકવું
 આચાર્યક્રિત વિં[સં.] છવાયેવું; ઢંકાયેવું
 આચ સીં [નુઓ આચ] એકામણ (ર)
 છાગનું પાણી (૩) પાતળાપણું
 આચકકાઈ સીં, -કાપણું નં, -વાવેલા
 પું ૦અવં ૦ આંકકું વર્તન
 આચકકું વિં છીડરા મનનું (ર) ફૂલણ
 આચકકુંચકું નં-વરણાગિયાપણું
 આચર પું પોગાક (ર) પાથરણું (૩) સીં
 ગચેડાની ચણ નીચેની ગાદી
 આચરણ અંકિં ઓસરણું(ર)નરમપણું
 (૩) પાથરણું
 આચરિયું નં પાથરણું(ર)ગચેડાની આચર
 આચું વિં છટું છટું (ર) ઘોડું (૩) પાતળું
 (૪) અંધું. ૦પાતળું વિં ઘોડું ઘણું (ર)
 જેવું તેડ. -છેડું વિં આચું. -છોતરું
 વિં ઘણું જ આચું; સ્વરૂપ
 આજ અં [સ. યજ્ઞ] આજે (ર) સીં
 આજનો દિવસ
 આજકાલ અં આજે અથવા કાલે; થોડા
 વખતમાં (ર) હમણાં; હાલ (૩) સીં આજ
 અને કાલનો દિવસ. ૦નું વિં હમણાંનું જ;
 થોડા વખતનું (ર) અર્વાચીન (૩) કાચી
 ઉમરનું [જિંદગીમર
 આજન્મ અં [સં.] જન્મથી જ (ર)
 આજ(-જ)મ વિં [ય. યાજ્ઞ] મોટું (ર)
 માનનીય

આદ્યું અઠ્ઠિં ચરવા-રખવા જુ
આદિયો પુંડની વખાર રાખનાર વેપારી
(૨) ગોવાળિયો [‘ગુણાદય’
આદય વિંસ] ધનવાન (૨) મરપૂર. ઉદા.
-આણુ પ્રત્યય. કિં ૫રથી નં બનાવે.

ઉદા. બેઠાણુ, લખાણુ

આણુ (ણ) સીં [સ આણ] આણા (૨)
મનાઈ (૩) ઠંઠેરા. ઉદાણુ સીં દાણુ-કર
વચન કરવાની સત્તા (૨) અધિકાર
આણુપાણુ શ્રીં આના, પા આનો બ્ધાદિ
દર્શાવનારી આડી ડાબી લીટીઓ ઉદા.
• ગણાણા

આણુવું સંકિં [સ. વાર્તા] દુગ્ધી લાવવું
આણુગુણી શ્રીં આણા વખને આપાની
મીઠાઈ વગેરેની ભેટ [ગોરાણી
-આણી સ્ત્રીનિગ્ધોએક પ્રત્યય. ઉદા. ગોર-
આણી સં આ. ઉકેર, ગમમ, ગરરફ
અં આ બાણુ. ૦પાર અં આ પાર કે
બાણુ. ૦પામે અંઆ બાણુ ૦પેર અં
આ ગીતે. ૦બાણુ, ૦મગ અંઆ બાણુ
આણું નં [સ. માનવન] પિયરથી વદ્દને વિધિ-
સર સાસરે વળાની આણી તે; તેડું (૨)
કન્યાને સાસરે વળાવતા કરાની રીત,
કરિયાવર

આણે (આ'ણે) સં આ માણસે (ત્રીજી
વિભક્તિ ઉદા. આણે મને માર્યો.) (૨)
આનાથી (=રસ અંગે) આની ત્રીજી વિં
(બં વં આમણે)

આતતાથી વિં [સ] મહાપાપી (૨) ખૂની
આતપ પું [સ] તાપ ગ્રન્ત નં છતર, છત્રી
આતમ પું આત્મા [પ]. ૦મૂળી સીં
એક ઓષધિ, ધમાસો. ૦રામ પું પોતા-
નો આત્મા. ૦શદ્ધય નં એક વનરપતિ;
• સતાનરી. -મા પું આત્મા [પ.]

આતવાર પું [જુઓ આદિત્યનાર] રવિવાર
આતશ (-ર) પું [ફા. અતિશ] અગ્નિ (૨)
બળતરા (૩) કોપ. ૦પરસ્ત વિં અગ્નિ-
પૂજક (૨) પું પારસી. ૦બહેરામ [ફા.
વહરામ] પું પારસીઓની અગિયારી.

આણુ સીં દાણાનું ફોણાની વિવિધ
બનાવટો. -ગિ (-સિ) યું વિં આતગ-
અગ્નિના રગનું. -ગિ (-સિ) યો પું
આગિયો. -ગી (-સી) વિં અગ્નિપુજા,
ગરમ (૨) ગરમ વખાવનું (૩) ગખન
આગ સહન કરી મટે તેવી (૨૧૧૧)

આતંક પું [સ.] બાધિ, રોગ

આતાણ પું [નુઓ આનો+જી] દાદાજી
આતિથેય, આતિથ્ય નં [સ] પદોણા-
ચામરી

આતી (-ધી) પોતી (-થી) શ્રીં આય,
પૂજ અને ધરમ લંગોટી શં પ્રં
પૂજ દેવ યોગ ને વધુ હોવાનો ડોળ
કંવો (જો ભાવમા બોળાય છે)

આતુર વિં [સ] -થી પીડાતુ (૨) અધીડુ;
આમળુ (૩) કલ્મુક

આતો પું [સ. આત્મનું] આત્મા જેનો
પ્રિય પુત્ર (૨) પાટી પુત્ર (૩) દાદો

આતમ [સ] તત્પુરુષ મમાસના પૂર્વપદ તરીકે
'આત્મા' કે 'પોતાની નત' એના અર્થમાં
આવે ૦ક વિં [સ] બુદ્ધીદિ સમાસને
અતે 'નું બનેતું' 'ના વખાવનું' 'ના
ગુણધર્મવાળું' 'જેના અર્થમાં ઉદા. ૦વર્ણ-
નાત્મન.' ૦કથા શ્રીં પોતાની જીવન-
કથા. ૦ગત વિં [સ] મનમાનુ (૨) અં
વચત ૦ધાતપું [સ] આપણાત ૦ચરિત
નં આત્મકથા ૦ચિંતન નં આત્માનું
ચિંતન ૦જા વિં [સ] પોતામા કે
પોતાનાથી ડાપડેણુ (૨) પું પુત્ર (૨)
કામદેવ. ૦જન પું; નં વચન. ૦જા
વિં સીં [સ.] પોતામાથી-પોતાનાથી
ઉત્પન્ન થયેલી (પુત્રી) (૨) સીં શુદ્ધિ.
૦જાત વિં (૨) પું [સ.] નુઓ આત્મજ.
૦જાન નં [સ.] પોતાના સબથી જ્ઞાન
(૨) અ-ચામરનાન; આત્માનો સાક્ષાત્કાર.
૦જાત્ય નં [સ.] આત્માથી તત્વ-
પદાર્થ (૨) આત્માનું તત્વ-સત્ય-રહસ્ય.
૦દર્શન નં [સ.] આત્મસાક્ષાત્કાર;
આત્મજ્ઞાન. ૦નિબંધ પું પોતાની વાસના-

ઓનો નિશ્ચય-સયમ ઓનિર્મળજન,
 ઓનિરીક્ષણુ નં પોતાની જાનનુનિરીક્ષણુ.
 ઓનિવેદન નં [સ] પોતાની જાતને તથા
 પોતાનુ બધુ ઈશ્વરના ચરણોમા સમર્પી
 દેવ તે, ભક્તિના નર પ્રકારોમાનો એક
 (૨) પોતાની તરફનો બુદ્ધિ ઓનિપદ નં
 [મ] સરસ્વત ધાનુગોના જે પ્રકારોમાનો
 એક ઓપરીક્ષણુ નં આત્મપરીક્ષા
 કરવી તે ઓપરીક્ષા સીં પોતાની
 જાતની પરીક્ષા ઓખવ(-ખ) નં આત્માનુ
 બધ, મનનુ કે હૃદયનુ બળ ઓબુદ્ધિ
 સીં પોતાની સ્વતંત્ર સમજણ (૨)
 પોતાપમાની બુદ્ધિ (૩) મતવબિચાપણુ
 ઓધાધિ પું આત્મજ્ઞાન(૨) જાતને-જાતને
 કપદેશ ઓભાવ પું ગર, દુષ (૨)
 પોતાના રક્ષણ અને કલ્પિતિની કલ્પા (૩)
 આત્મભાવના ઓભાવના સીં પોતાના
 જેવો જ આત્મા બધામા વસે છે એવી
 ભાવના ઓમૂ વિં [મ] સ્વયમ્બૂ (૨) પું
 ધક્ષા (૩) મમદેવ (૪) પુત્ર. ઓરક્ષણુ
 નં, ઓરક્ષા સીં [સ] પોતાનુ રક્ષણ-
 સભાગ ઓરક્ષી વિં પોતાને ધક્ષીને
 રચાયેતુ, સ્વાતુભવરસિદ્ધ, સખ્લેકિય.
 ઓવત્ વિં [સ] પોતાના જેવું વંચનાં
 સીં [સ] જાતને છેતારી તે ઓરિદ્ધ
 પું મામાને જાનનાર, જગજ્ઞ ઓવિધા
 સીં અધ્યાત્મવિધા, ધર્મવિધા ઓવિધા-
 પત્ર નં પોતે ચત્યવત્ થયુ કે તેન
 વત્થુ તે ઓવિધામ પું જુઓ આત્મ
 ચદા ઓત્તાંત પું નં [મ] પોતાને અનુ
 વા આત્મચ્યા ઓવેત્તા પું આત્મરિદ્ધ.
 ઓશક્તિ સીં [સ] આત્મચર ઓબુદ્ધિ
 સીં [સ] આત્મચર-પોતાની જાતની
 શક્તિ ઓશક્તિ સીં આ માની-પોતાની
 રક્તિ કપડો નિશ્ચય દેવાધા સીં
 [સ] આપવામા ઓનમર્પણુ ન જુઓ
 આત્મનિવેદન ઓનંભાવણુ નં સ્વતંત્ર
 ઉક્તિ, 'સોવિતોક્તી ઓનંચમ પું [સ]
 પોતાના-ઉપર-મન કલ્પિયકે પરસ ચમ

હોવો તે, જાતનો નિર્મળ. ઓમાક્ષાત્કર
 પું આત્માનો સાક્ષાત્કાર-જ્ઞાન થયુ તે
 ઓમાત્ત અં તં પોતાના જેવું-પોતાનુ
 હોય એમ, એકરૂપ ઓમિદ્ધિ સીં
 આત્મસાક્ષાત્કાર, ગોદા ઓમુખ નં
 આત્મામાથી હૃદયવત્ સુખ ઓસ્તુતિ
 સીં આપવામા ઓછેત્યા સીં આપવાત
 આત્મા પું [સ.] જીવ, જીવનતત્ત્વ (૨) જ્યોતિ
 જીવ, જીવામા (૩) તત્ત્વ-સારમૂલ તત્ત્વ
 (૪) પરમાત્મતત્ત્વ (૫) મૂળસ્વભાવ, પ્રકૃતિ
 (૬) અત કરણ (૭) પોતાની જાત ઓનંક
 પું આત્મામાથી પ્રાપ્ત થનો આનંદ,
 આત્મજ્ઞાન કે સાક્ષાત્કારને પગિગામે
 મળતુ સુખ. ઓગિમાન નં હુપદ (૨)
 સ્વમાન. ઓમિસુખ વિં આત્મા તરફ
 વળેયુ, આત્મમુખ. ઓરામ વિં [સ]
 આત્મા એ જ જેને આનંદનુ જ્ઞાન કે
 સાધન છે તેનુ (૨) પું સાક્ષાત્કાર માટે
 પ્રયત્ન કરતો યોગી (૩) જીવન્મુક્ત યોગી
 (૪) આત્મા, પરમા મા ઓથી વિં આત્મ
 મત્યાણુ દરજનાં -ભિક્ષ, ત્રીય વિં
 આત્માનુ (૨) પોતાનુ (૩) સત્ય -ત્રીમોક્ષ
 સીં આત્માની ઈતિ ત્રીમોક્ષ નં
 બધાને પોતાના જેવા મણવા તે
 આત્મચિત્તે વિં [સ] અનંત, સતત (૨)
 ખૂન (૩) સર્વક્રેય (૪) આખરી, અતિમ
 -કી વિં સીં આત્મચિત્ત એવી
 આત્મેથી સીં [સ] અતિ તપિની પત્ની,
 જાનસુખા
 આથ(-થા) સીં [સ મં] પદ, થાપ
 આથડ સીં રખડપદી, અથડમ
 અઠકિં રખ હુમ્મલ (૨) આથ હુમ્મલ
 આથડિયં નં અઠકિં રખ હુમ્મલ (૨) રેખા,
 અથડિયા [રીત
 આથણુ નં અથ મૂ (૨) આથવાની ક્રિયા
 આથમણુ વિં આથમવાની રીત-પદિમ
 તરફનુ [દેખાના આવડુ
 આથમણુ અઠકિં અનંત પામર (૨) પત્ની
 આથર પું આથનોથર (૨) પડી, પથરણુ,

મોહ(૩)મને ૧ ઉપરનાખવાની ઠગી બણ
 નં ચા'ર, જોડાડ (૨) પધારી, બિરતરો
 આથરણ સં કિં [સ આર] પાથરત(૨)
 ગણ કરવી (૩) ગાઝાઈન કરણ
 આથવણ નં આથો લાવનાર પદાર્થ
 (૨) પાથનમા ઉપરોળી પદાર્થ,
 * એન્ઝાઈમ' [૨ વિ]
 આથવું સંકિં મીઠું મસાનો ચડેતેમ કરતુ
 (૨) ખમીર ચગનત [પૂછ
 આથા, આથી પોથી સીં જીઓ આથ
 આથો પું અથાત-ખમીર ચ વુ તે (૨)
 અથાના નાખેલી વસ્તુ
 આઠ વિં આઘ, આદિ
 આઠત સીં [મ] ટેવ, મહાવરો
 આઠમ પું [મ] સુણિનો સીથી પ્રથમ
 જન્મેનો પુરુષ (૨) માણસ બેર વિં
 માણસખાકે બનત સીં માણસબત
 આઠમી પું [મ] માણસ
 આઠર પુર્વસ] સન્માન બણી સીં વેવિશાળ
 થયા પછી બન્યાને વગરના તરફથી લૂગડા,
 ધરેલા ઠાઠાઈની અપાની ભે' વસત
 બણીય વિંઆઠર ગાપવા યોગ્ય બધાવ
 પું માનની લાગણી બધુ [સ આનંદ]
 ચારબડ સત્તરણ (૩) સવનન કરણ
 આ'શ' પું [સ] દર્પણ (૨) નમૂનો (૩)
 વેય (૪) વિં નમૂને ૧૨ બધા પું
 આલો'નુ જ'પરિપાનન કરણ નોઈએ એવો
 નાદ, 'આ િ યેનિઝમ'
 આઠવેર નં બંનુ વેર (૨) હાડવેર
 આ'નં પ્રદાન નં લેતુદેવ તે, આપને
 આઠાપાક પું આ નો પાક (૨) માર[યા]
 આઠાણ પું [મ] અ બ સલામ વિવેક
 આઠા(-ધા)શીશી સીં [સ મર્થ શીર્ષક]
 અ પુ-એક બાંનુનુ માથુ દુખે એ રોગ
 આઠિ વિં [સ] પ્રારબનુ (૨) મુખ્ય (૩)
 જીઓ ગાઠિક (૪) સું પ્રારબ, રાઝઆત
 (૫) મૂળ કારણ (૬) પહેલું પદ [ગ]
 આઠિક વિં વગેરે, ઇત્યાદિ (બહુમીલિ
 સમાસને અતે)

આઠિકતા(-તા) પું [મ] બદ્ધા
 આઠિકવિ પું સીધી પડેનો વિ (૨) યદ્ધા
 (૩) ના મીલિ
 આઠિકારણ નં [મ] મૂળ કારણ (૨)
 વિચનુ-સુણિનુ મૂળ કારણ
 આઠિકાવ(-ળ) પું ગારબકાડ (૨)
 સુણિની ગરઆતનો કાગ
 આઠિકાબ્ય નં [સ] સીધી પડેતુ રચાયેતુ
 નાથ (૨) રામાયણ (અનુત્તમા)
 આઠિચ થ પું પડેનો-મૂળ અથ(૨) શીખ
 લોકોનુ ધર્મ પુખ્તક, અથસાદેમ
 આનિત્ય પું [સ] સૂચ, નિ (૨) અદિતિના
 બારે પુત્રોમાનો મોઈ પગ (૩) બાગની
 સજ્જા બવાર પું ગાતવાર, ગવિવાર
 આઠિપુષ્પ પું [મ] મૂળ પુષ્પ (૨) વિણુ,
 બદ્ધા સર્જનહાર
 આઠિમ વિં [સ] પ્રારબનુ મૂળ અસન
 બતલિ સીં આનિવાસી બતલિ
 આઠિમૂય નં ખીજમા રહેલા છો નો એ
 ભાગ જે ખીજ ઊગતા મૂળ થાય છે,
 'નડિન' [વ વિ]
 આનિવનરૂપાત સીં સુણિની ગરઆતમા
 ઉદ્ભવેની સાગી એન્ઝોળી વનસ્પતિ,
 પ્રોટોકોઈસ' [ન વિ]
 આનિવાસી વિંદેશમા આનિવાસી રહેતુ
 આદુ નં [સ આ'વ] એન્ ંદ, જેની
 સુઠ બને છે
 આદેશ પું [સ] આના (૨) ઉપદેશ (૩)
 ફેરફાર, એન્ને બદલે બીજે વણ' આવે તે
 [વ્યા] (૪) ઉત્થાપન, સપિચટચૂશન [ગ]
 આઘ વિં [સ] પ્રથમનુ મૂળ
 આઘત અં [સ] આદિથી તે અત સુધી
 આધ વિં [દિ] અડધુ
 આધ(બર)ણ નં રાધવા માટે એકતુ પારી
 પહેરેથી તપવા માટે મુકાય છે તે
 આધાન નં [સ] મૂકવુ તે (૨) ધારણ
 કરણ તે (૩) ગર્ભધારણ, ગબ (૪) અગ્નિ
 લોનોનુ પ્રાથમિક કર્મ
 આધાપતીત(-તુ) વિં અડધુ ગાડુ

આપત સ્ત્રી[સ] જુઓ આપતિ. -કામ
 પું આપતિનો સમય [મુશ્કેલી
 આપતિ સ્ત્રી[સ] આકૃત, સ ૨૮ (૨) ૬ ખ,
 આપત(-૧) સ્ત્રી[સ] જુઓ આપતિ
 આપદષ્ટિ સ્ત્રી[સ] વાધી દષ્ટિ
 આપદ્ધર્મ પું આપતિના સમયનો ધર્મ,
 મુશ્કેલીની વેળાએ નષ્ટકે જે વગ્વાની
 ધર્મશાસ્ત્રે રત્ન આપી હોય તેવું કામ
 આપન્ત પિં [સ] મળેલું (૨) આપતિમા
 આત્મી પડેલું [આત્મસત્તાય
 આપન્યા સ્ત્રી[સ] પોતાની રિયતિનું બાન(૨)
 આપપરબાવ પું જે-આવ, મારાતારાપણ
 આપભોગ પું સ્વાર્થત્યાગ [સ્વાર્થી
 આપમતવળિયુ, આપમતવળી વિં
 આપમતિયુ, આપમતીલુ વિં પોતાની
 જ મતિ અનુસાર ચાલનારું
 આપમુખ્યાર વિં પોતાની મરજી પ્રમાણે
 કરવાની સત્તાવાળું
 આપમેળે અં આપોઆપ, પોતાની મેળે
 આપરખું વિં પોતાનું જ સાચવીને બેસી
 રહે એવું [કા]
 આપવે સ્ત્રી[સ] આપતુ અને લેવું તે, લેવડદેવડ
 આપવડાઈ સ્ત્રી[સ] પોતાની વડાઈ-મોટાઈ
 દેખાડવી તે, જાને પોતાના વખાણ કરવા તે
 આપવીતી સ્ત્રી[સ] પોતાને વીનેલું તે (૨)
 આત્મકથા
 આપવું અંકિં[સ] અપ્[લ] (૨) સોપવું
 આપુશાહ પું શાહુમાર
 આપૃચ્છા સ્ત્રી[સ] ખળરચતર પૂંચી
 તે (૨) પડપૂં (૩) ગિજ્ઞાસા
 આપે અં આપોઆપ
 આપો પું [દિ મળ] બાપ, પિતા (૨)
 વૃદ્ધ માણસ વગલ [લા] રીને
 આપોઆપ અંબુ, જાને (૨) સ્વાભાવિક
 આપોશાન નં [સ] જમતા પહેલાં અને
 પછી બોલવાનો મત્ર (૨) જુઓ અપૂરાણ
 આસ વિં [સ] સમૂ (૨) વિશ્વાસપાત્ર
 [સમાચાર દત્તાદિ] (૩) વિશ્વાસુ [માણસ]
 (૪) મેળવેલું (૫) પું પોતે જે વસ્તુ વિશે

હદનો હોય તે વસ્તુ જાને જોઈ દોષ-ન્યા [૧]
 હોય એવો-પ્રમાણભૂત માણસ ંકામ
 વિં [સ] જેની હસ્થા કૃષ્ણ હોય એવું,
 સત્વટ જાન પું, નં સમૂ; રનેલી (૨)
 વિશ્વાસુ માણસ, અગત માનસ વગલ
 નં [સ] આસનું વાક્ય, વિશ્વાસ મુકવા
 ચોચ વાક્ય
 આકૃષ્ણી સ્ત્રી[સ] આપતિ (૨) ફેલું (૩) અં
 જુઓ આકૃષ્ણીએ [પ.] [જોઈએક
 આકૃષ્ણીએ અં [પ] પોતાની મેળે (૨)
 આકૃત સ્ત્રી[સ] જુઓ આપતિ
 આકૃતાળ પું [વા] સૂચ
 આકૃતું અં+જુઓ આકૃષ્ણીએ
 આકૃતું અંકિં આકૃષ્ણીએ
 આકૃષ્ણી અં[વા] કૃષ્ણાન, દ્વિદા ધુમધુમ,
 વાગી ગયું હોય તેમ (૨) ખન્ય, શામાગ
 (કૃષ્ણા) (૩) સ્ત્રી[સ] શાખાશી
 આકૃષ્ણી પું પેટ ચડતું તે (૨) યજુ ખાવાથી
 થતી અકળામણ
 આકૃષ્ણાતૂન વિં (૨) પું જુઓ અકૃષ્ણાતૂન
 આકૃષ્ણું અં કિં [સ] મારજાલ, પ્રા.
 મારજાલો ડિચાડું, અકૃષ્ણાતૂ (૨) અકૃષ્ણ જડું
 આકૃષ્ણું (-કૃ) અં જુઓ આકૃષ્ણીએ
 આકૃષ્ણ સ્ત્રી[સ] [વો. મારજોલો] કૃષ્ણીની એક
 જાત (૨) તે જાતની કૃષ્ણી
 આકૃષ્ણું અ + જુઓ આકૃષ્ણીએ
 આકૃષ્ણ વિં [દ] આકૃષ્ણાતૂ (૨) પું
 આકૃષ્ણાતૂ વતની [ખટમાનો એક
 આકૃષ્ણ પું, નં [દ] પૃથ્વીના પાય
 આકૃષ્ણી વિં [વસ્ત્ર] હિંદની સરહદ ઉપર
 એ નામની એક ટોળીનું નામ (૨) પું
 એ ટોળીનો એક માણસ
 આખ નં [વા] પાળા, જળ (૨) તેજ, નૂર
 (૩) ધારની તીક્ષ્ણતા ંકારી ં[વા]
 દાર ગાવાનું કામ (૨) દાર વગેરે કૃષ્ણી
 ચીને પર લેવાનો કર (૩) વિં એને લગત
 ંખોરી સ્ત્રી[સ] ટોચથી, લોગી ંખોરી
 પું [વા] આતોરદ હોટો ંદારખાનું
 નં પાણિયાકું

આખર સ્ત્રી [કા] કીર્તિ, શાખ, નામના (૨)
 સ્ત્રીની લાજ [લા] ૦ દાર વિં આખરવાણુ
 આખા પું [મ] આપો, પિતા (૨) દાદો
 આખાઈ વિં [કા] વસ્તીવાણુ (૨) મરપૂર,
 સમૃદ્ધ (૩) ખેડારેલુ, ફાંદુપ [જમીન]
 (૪) સત્તામન, મુખી (૫) સરસ (૬) અચૂક
 (૭) અંચુલા વિના - દાન વિં
 આખાઈ - દાની, - દી સ્ત્રી આખાઈ -
 સમૃદ્ધ હોય તે [૪૬] પર્થ ત
 આખાવવુદ્ધ અં [સ] બાગકથી માડીને
 આખિ(-એ)ઈ વિં [મ] ધાર્મિક, પવિત્ર
 આખેડયાત નં [વા] અમૃત
 આખેડૂળ વિં [મ] હૂવળા હૂબક, તાદશ
 આખોડવા સ્ત્રી [કા] દવાપાણી
 આખિંક વિં [સ] વાર્ષિક (૨) નં વર્ષ
 પ્રગ્ન થતુ સામયિક
 આમ નં [સ] અમ્ર આમગ (૨) વાઈજી
 આખડછેટ સ્ત્રી અમડાણુ (૨) અમુકના
 અર્થથી અમડાઈ જવાય તેવી માન્યતા
 (૩) રજસાઈ, અગકાર (૪) પ્રસવ સમયે
 ઓર, લોહી દત્તાદિ નીકળે છે તે
 આખડવુ અં કિં અમડાણુ (૨) અડડ
 (૩) કોઈની ઉત્તરક્રિયામા જડ
 આખરણુ નં [સ] અપાર આમૂખણુ
 આખણુ નં આકાર, આમ (૨) વાઈજી
 (૩) દર્પણ (૪) નં ઝીણે ગોળ કાચ (કાઠી
 સ્ત્રીઓ વગેરે વસ્ત્રમા મોડે છે તે) [કા]
 આભા સ્ત્રી [સ] દીપ્તિ (૨) શોભા
 આભાર પું ઉપકાર અદ્દેગાન ૦૬૨૬૬
 વિં આભાર દર્શાવતુ ૦૬૨૬૬ નં
 આભાર માનકો તે
 આભાવ્યાહુ પું (દાખી લીધેલો) મોટો
 નફો - ફાયદો (૨) મોટી વાત, આશા
 (દાખી લીધેલી) (૩) અસંકય આશા
 આભામ પું [સ] ભ્રમ ખોટો દેખાવ (૨)
 અખો પ્રકાર
 આભિ-તત્ય નં [સ] કુલીનતા (૨) એકતા
 આભીર પું [સ] ગોવાળિયો, ભરવાડ
 આહુ વિં [સ] જદ્દુલત ચકિત, દિગ

આખૂણુ નં [સ] ધરણુ
 આભેસ [મ] હક્તો સદ
 આભોગ પું [સ] ભોગવતુ તે (૨) ઘેરાવો
 (૩) દુપના ત્રણ ભાગમાનો ત્રીજો ભાગ
 (૪) સાપની ફેણ [૨૨] ખાનગી
 આભ્યતર [સ] (-રિક) વિં અદરનુ
 આમ પું [સ] કાચો મગ, જળસ (૨) મરડો
 આમ સ્ત્રી [સ] ભાગ્ય કેરી
 આમ અં આ પ્રમાણે (૨) આ તરફ અહીં
 આમ વિં [મ] સામાન્ય ખાસ નહિ એવું
 આમથુ નં આગોળિયુ (૨) કાકમ (૩) કાઈ
 પણ ખાટા ફળની મુકવણી
 આમચૂર નં કેરીનો છદો એવું અથાણુ
 આમજનતા સ્ત્રી સાધારણ લોભ (અમીર
 ઉમરાવ નહિ)
 આમટ વિં ખાટું - દી સ્ત્રી [સ] (દખણી
 દખની) આમનીના પાગીની મી કે દાગ
 આમણુ (હુ) સ્ત્રી આતરડાનો છેડાનો ભાગ,
 આમગી (૨) પેગનો એક ભાગ
 આમણુ (-ચૂં) કૃત્તવ્ય કિં પરથી અનુ
 કરે નં ને સ્ત્રી બનાવે તે ક્રિયા કે તેની
 મહેનત મનુષી એવો અર્થ બતાવે છે ઉદા.
 પીલમણુ - પી
 આમણે (આ મ) સં આ માણસે (ત્રીજી
 વિં 'આણે' નુ બં વં)
 આમતેમ અં અવ્યવસ્થિત રીતે ગમે તેમ
 (૨) અહીં તહીં ૦ થી અં ગમે તે રીતે
 (૨) ગમે ત્યાંથી, અહીંથી તહીંથી
 આમથી અં આ બાજુએથી
 આમદ (બની, -દાની) સ્ત્રી [કા] આવક
 (૨) પેદારા, ધન [૫૨૨૫૨
 આમજનઆમજન અં આમજન આમજન
 આમજન વિં આ બાજુનું (૨) [આ મ] સં
 'આ નુ સંનુ બં વં [સંચતા
 આમન્યા સ્ત્રી આજ્ઞાપાન (૨) મર્ચાઈ,
 આમજન સ્ત્રી સુચો આમજનતા
 આમથ પું [સ] રાગ
 આમરણુ (-ણાત) [સ] અં જિંદગી
 પર્થ ત (૨) વિં મરણ પર્થ ત રહેનારું

આમરસ પું [સં.] પેદાનો કાચો મળ
 આમરસ પું આમ-કરીનો રસ
 આમરસારો અધક પું સ્ફટિકમય
 મધક; 'સેષ્ઠિક સદ્કર' (ર. વિ.)
 આમદી સોં [સ. આમિદા] એ નામનું ઝાક;
 આબડી (ર) તેનું કળ. ઓપીપળી સોં
 એક રમત [વર્ગ-સમૂહ]
 આમવર્ગ પું આમ-સાધારણ લોકોનો
 આમસત્તા સોં આમવર્ગના લોકોની
 સભા (ર) તેમના પ્રતિનિધિઓની સભા
 આમસરા સોં [આમસરા] વર્મગાળા (ર)
 મહોલ્લા વચ્ચેની છદી સાર્વજનિક જગ્યા
 આમળ સોં, નં આનગ્ગાનો એક નીચલો
 ભાગ (ર) જનનનાથ, આમિલ
 આમળવું સંકિં વળ દેગ; મચલું
 આમળિયું નં બાળકોનું પગનું એક ઘરેલું
 આમળી સોં [મ. આમળી] આમળાનું
 ઝાક. -મું નં [સં. આમળ] એક કળ
 આમળો પું વળ (ર) ટેક (૩) દ્વેષ
 આમંત્રણ નં [સ.] બોલાવવું તે; નોતરું,
 બપત્રિકા સોં આમત્રણ આપના માટે
 મોકલેલી પત્રિકા -કાળ. -વું સં કિં
 (સ. આમંત્ર) બોલાવવું; નોતરવું
 આમંત્રિત વિં [સ.] આમત્રેલું
 આમિલ પું [સ.] અમલદાર; અધિકારી
 (ર) સિધની એક હિંદુ જ્ઞાતિનો માણસ
 આમિય નં [સ.] માસ (ર) લાક્ષ્મી
 આમીન અં [હિન્. અ.] તથાસ્તુ (આંતનું
 આગીવંચન)
 આમુખ નં [સં.] પ્રસ્તાવના; કોપાદ્યત
 આમુત્રિક, આમુત્રિક વિં [સ.] પારલોકિક
 આમેજ વિં [ફા.] સામેલ; ભેગવેલું
 આમોદ પું [સ.] આનંદ (ર) સુમધ
 આમનાય પું [સ.] વેદ, શ્રુતિ (ર)
 સંપ્રદાય; મત (૩) શિષ્ટાચાર; રૂઢિ
 આમ પું [સં.] આમે
 આય નં જુઓ આયથું [પ.]
 આય સં (ર) વિં આ [પારસી]
 આય પું [સં.] લાભ (ર) પેદાશ

આય (આ'ય) સોં શક્તિ (ર) હિંમત
 આયથું નં [સં. આયથ] આવરદા
 આયત વિં [સ.] દીર્ઘ; લાંબું
 આયત સોં [મ.] કુશનું વાક્ય
 આયતન નં [સ.] રહેઠાણ; આન
 આયતારામ પું આયતા-મનુના પર
 છવના [મરૂતિયું]
 આયતું વિં અનાયાસે આવેલું-મળેલું;
 આયત વિં [સ.] અધીન; તાબે
 આયદો પું બાગિયાનો બાગ
 આયન નં [દ.] (ર. વિ.) વીજભારવાળું
 પરમાણુ, અણુ કે સંયોજનનું અંગ. ઓં
 સં કિં આયન છતાં પાડવાની ક્રિયા
 આયનો પું [ફા. આનંદ] અરીમો
 આયપત સોં આવક (ર) નં વારસો.
 ઓરો પું આવકવેરો
 આયર વિં [સં. આરિ] એ નામની ભતિનું
 (ર) પું એ ભતિનો પુરુષ
 આયદે અં [ફા.] દબે પછી (ન) સરવાળે
 આયંચય પું [સ.] આવક અને ખર્ચ
 આયા સોં [વિ.] ઝાકરને સલામતારી બાઈ
 આયાત વિં [સ.] બહારગામથી કે
 પરદેશથી આવેલું (ર) સોં બહારગામના
 માલનો આવજો
 આયાત [મ.] ટોંબવું કુશનની આવજો
 આયાસ પું [સં.] કષ્ટ; મહેનત (ર) પ્રયત્ન
 (૩) યાક; પીડા
 આયુ નં [સ.] આયુષ્ય (ર) ઉંમર
 આયુધ નં [સં.] હથિયાર
 આયુર્વેદ પું [સં.] આયોનું વેદક શાસ્ત્ર,
 -દિકે પિર [સ.] આયુર્વેદને લગતું
 આયુષ (અય) નં [સ.] આવરદા. -માન
 વિં [સં.] આયુષ્યવાળું; જીવંત (ર) નીવંધુની
 આયોજન નં [સ.] વ્યવસ્થા કરવી તે (ર)
 તેને માટેની સાધનસામગ્રી. -ના સોં
 વ્યવસ્થા; સંગઠન
 આયોદીન નં [સં.] એક તત્ત્વ [ર. વિ.]
 -આર પ્રત્યય [સ. કાર] વસ્તુને લાગતાં તે
 કરનાર' એ અર્થનું નામ બનાવે છે. ઉદા.
 હુદાર, કુમાર, ચમાર

આર પું પાળીનો વેગ-નાણ
 આર સ્ત્રીં [સ અરા] (લોકાની) અ પી (જેવી
 કે પદોણાની) (૨) પદોણી (૩) મોચીનું
 ટોચણું [આહાર
 આર (આર) પું [સ આહાર] કાણ (૨)
 આરકત વિં [સ] રતારા પત્તુ (૨) રેડુ લા
 આરગણું નં આર મોચીનું ટોચણું
 આરલ્લ સ્ત્રીં [સ અર્ણ] લેન સાધી
 આરલ્લ સ્ત્રીં [વા] ધચ્છા (૨) આરા (૩)
 આતુરતા
 આરડડ અં કિં [સ આમદ્, પ્રા આરહ]
 ગળામાથી ખે રીને અવાજ કાઢવો (હાર
 દત્તાદિનું) (૨) મોટો અને બેચૂરો અવાજ
 કાઢવો [ના] [અનિશ્ચિત
 આરણુકારણુ નં પાણીનું (૨) વિં
 આરણુક વિં [સ] અરણ્યને લગતું વગડાડ
 (૨) પું વનનામી (૩) વેદોગાના ધાર્મિક
 અને તાત્વિક ગ્રંથોનું નામ
 આરત વિં [સ નાં] પીડિત (૨) લીડમા
 આરી પડેડુ (૩) અગમ્ય (૪) આતુર
 આગત સ્ત્રીં [સ આત] પીંગ, લીડ (૨)
 આગિયો -તિયુ વિં આરતવાણુ
 આરતિયુ નં આરતી ઉતારનાનું પાત્ર
 આરતી સ્ત્રીં [સ આરતિક પ્રા આરતિન]
 દેવની મૂર્તિ સમક્ષ દીવો ઉતારવો તે
 (૨) તે વખતે ગરાતુ પ (૨) જુઓ
 આરતિયુ (૪) એક છંદ
 આરદ્રા સ્ત્રીં [સ આર્દ્ર] આર્દ્રા નક્ષત્ર
 આરપાર અં [સ આરપર] સોસડું
 આરપ પું [મ] અરબજ્ઞાનનો વતની
 આરમાર સ્ત્રીં [લો આનાના] મનવાર
 આરવા પું [મ અર્વા] આ મા, મન
 આરવ (અપહાસ) પું સંગ્રેમ મર
 આરમી સ્ત્રીં [ર આર્મ] નાનો ગરીમો
 ગરે પું આરમીનો કારીગર -સો
 પું અરીમો
 આરભ પું [સ પ્રારંભાત] તૈયારી ૦ કં વિં
 [સ] આરભ કરનારું ૦ડુ સંકિં
 [સ આર] રાઈ કરડ (૨) તૈયારી કરી

આર ભરૂર (-રું) વિં સ્પષ્ટિ કં સાહવાણુ,
 આરભમા શરતા ખતારી પછી શિથિય
 થઈ બચ તેડુ
 આરાધક વિં [સ] આરાધના કરનારું
 નં નર્ગસ] પ્રસન્ન કરવું તે (૨) આરાધના
 નાં સ્ત્રીં [સ] પૂજા, સેવા -ડુ અં કિં
 [સ અરાધ] પ્રસન્ન કરડ (૨) પૂજુ,
 ભજુ
 આરાધ્ય વિં [મ] આરાધવા યોગ્ય
 આરામ પું [સ] બગીચો
 આરામ પું [વા] યાગ ખાવો તે (૨)
 શાન્તિ (૩) દુખ છોડાથી મુક્તિ (૪)
 ક્ષાયતમા આરામની બેમા રહેવાનો
 દુકમ ંયુગ્મી (-મી) સ્ત્રીં આરામ
 માટે જેમા બેસી ૨ લાખા થઈ સમય
 તેની ખુરશી ગંગાદ સ્ત્રીં આરામનું અંગ
 (૨) કબર [ખાવામા વપરાય છે
 આરાગુદ નં [ક] એક કદ જેનો લોહ
 આરાવ (-વા) વ્યા, આરાવાર પું બં
 વં શ્રાવના દિવસો
 આરામુર પું અરવ ની પર્વતનું આકૃત
 એ સિખર -રી વિં સ્ત્રીં આરામુર
 હાર વમનારી (દેવી અબાજ)
 આગિયાં નં બં વં [વા આગિયો] હોડી,
 વડા ૧ બગેરેના સડકનારી -પાળી નાખવાતે
 આરિયુ નં ટોપનો [ય]
 આરિયુ નં મકાની રીમ
 આરી -ની નાની કરવતી (૨) મોડીતું એક
 બોજર
 આરીકારી સ્ત્રીં અતુરાર્થ (૨) દાવપેચ
 આકડ વિં [સ] -ની ઉપર ચડેડુ બેડુ
 આરેડુ વિં તોડાની (૨) જાકી (૩) નં
 સાત માણુ એક માપ કે વજન
 આરેટોરે અં લગમમ મિતારે ખેડાયતા
 લગમમ રૂડુ યરા વખતે -ખર વખતે
 આરે પું [સ ગર] મિતારો (૨) છેડો
 (૩) છૂંવાનો ક્ષાય [લા]
 આરે પું [સ અર ગરા] પેડાને નામિપી
 પચિ પચતને કંકડો

આરો પું છાજાનો જાણો (૨) નિયત
કાચવધિ જિનો (૩) ચૂનો અને રેતીના
મિથુના કાનનો ખાડાવાળો દગો [કા]
આરોગુ સં કિં [દ મરોળા] જમતુ
આરોગ્ય નં [સ] તદુરસ્તી ંધામ નં
દરનીએને સાજ થવા માટે સારી આયો-
દવામાખેતુ રચળ, 'સનેગેગિયમ ંપ્રક
વિં આરોગ્ય આપનારું ંવિજ્ઞાન નં,
ંવિદ્યા સ્ત્રી ંશસ્ત્ર નં આરોગ્ય
સંબધી જ્ઞાન, તદુરસ્તીને લગતા નિય
મોનુ શાસ્ત્ર

આરોપ પું [સ] આરોપ (૨) આરોપતુ તે
ંણુ નં આરોપતુ તે (૨) આરોપ, તહોમત
(૩) આપના (૪) રાપતુ તે ંતુ સંકિં
એકના ધર્મ બીજને લગાવા (૨) આજ
કે આરોપ મૂકવો (૩) ધાવતુ, પરાવતુ,
મૂકતુ લગાડતુ નાખતુ (વરમાળા
આરોપની મત પ્રશુમા આરોપતુ ઇં)
આરોપી વિં જેના પર તહોમત હોય
એવું (૨) પું તહોમતદાર
આરોવારો પું છટકો (૨) છેવ
આરોલ પું [સ] ચડાણ ચડાવ (૨) રાગ
ખેચવો તે (૩) ચડતી ગોઠવણી,
'એસેન્ડિંગ ઓડ ર' [ગ] ંણુ નં ચડતુ
તે (૨) સવારી કરવી તે (૩) ઉપર ખેસતુ તે
આર્જવ નં [સ] નજીતા, નિખાલસતા
(૨) પ્રામાણિકતા (૩) વિનવગી
આર્ત (-ર્ત) વિં [સ] પીડિત, દુ ખી
ંત્રાણુ વિં પીડિતોનું રક્ષક (૨) નં
પીડિતનુ રક્ષણ ંત્રાતા પું પીડિતનું
રક્ષણ કરનાર પુરુષ
આર્ત (-ર્ત) વ વિં [સ] કંતુને લગતુ (૨)
રજસાવને લગતુ (૩) નં રજ, રજસાવ
આર્ત (-ર્ત) સ્વર પું દુ ખનો પોકાર
આર્તિ (-ર્તિ) સ્ત્રી [સ] પીડા, દુ ખ
આર્થિક વિં [સ] નાણા સંબધી
આર્દ્ર વિં [સ] લીનુ (૨) મૂક (૩) માથાણુ
આર્દ્રક નં [સ] આદુ
આર્દ્ર સ્ત્રી [સ] છઠું નક્ષત્ર

આર્થ વિં [સ] કુલીન (૨) આર્થ લોકોને
લગતુ (૩) પું એ નામની પ્રત્ન (૪)
સદાચારી માણસ ંપુત્ર પું [સ] પતિ,
સ્વામી ંસ્ત્ય નં આર્થ - સુદેખતાવેલા
આર મહાન સત્યો - દુ ખ, સમુદય માર્ગ
અને નિરોધ ંમમાજ પું, સ્ત્રી ંસ્વામી
દયાન દે સ્થાપેનો ધર્મ સંપ્રદાય
આર્થ સ્ત્રી [સ] કુલીન સ્ત્રી (૨) એક છદ
આર્થવર્ત પું [સ] આર્થોનું ગ્હેઠાણ,
દિમાનય અને વિધ્યાચળ વચ્ચેનો પ્રદેગ
જેમા આર્થો આરબમા આવી રહ્યા
કહેવાય છે તે (૨) જગતપાડ
આર્થ વિં [સ] કપિ સંબધી (૨) પવિત્ર,
દિવ્ય (૩) પું એક પ્રમારનો વિવાદ, જેમા
કન્યાનો બાપ વગ પાસેથી માત્ર એક કે
બે ગાયની જોડ લઈને કન્યા આપે છે
ંપ્રયોગ પું દેવળ કપિઓએ જ કરેલી
અતિ પ્રાચીન પ્રયોગ
-આલ પ્રત્યય હતુઓ 'આન'
આલપાકો પું [દ માયાકા] એક જાતનુ
ચેટું (૨) એના ડાનનુ બનાવેલું કાપડ
આલપાલ સ્ત્રી સેવાચારી (૨) માવજત
(બાળકની) [સાચવા માગની વહી
આલખમ નં [દ] ફાટાઓ અને સહીઓ
આલખેલ સ્ત્રી [દ બેળ વળ] બધું સલામત
છે એમ સુચવતો ચોક્કસદારનો એક પોકાર
આલમ સ્ત્રી [અ] ડુનિયા ંગીર વિં [કા]
દુનિયાને જીતનારું (૨) પું ઔરંગઝેબનુ
ઉપનામ ંપનાલે વિં [વા] આલમનુ
રક્ષણ કરનારું (૨) પું પા'સાદ
આલય નં [સ] ધર, સ્થાન રહેઠાણ
આલણુ સં કિં [પ્રા અલ્લિય] આપતુ
આલસપીલમ અં તરસથી પીડાતુ
આલસાવ વિં સાવપોલિયુ, દીલા-ખરાબર
નહિ બેઠેલા સાતવાળુ
આલસ્ય નં [સ] અજસ, આજસુખણુ
આલ'કારિક વિં [મ] અલકાર સંબધી,
અન કાર્યમન
આલખ પું [સ] આધાર (૨) લખરખા

૦૧ નં આધાર; ટેકા. ૦૫ સં કિં
 [મં. બાલ્ય] આધાર લેવો; ટંગાવું
 આલો વિં [અ.] સૌથી ઊંચું; ઉત્તમ
 આલોત નં [સ.] જુઓ અલોત. ૦૫૬
 નં જુઓ અલોતયક
 આલોપ પું [સ.] વાતચીત (૨) ગાયનની
 પૂર્વે તેની તૈયારી રૂપે અને વચ્ચે રાગની
 મૂળમાં 'આ આ' એમ ગાવામાં આવે છે
 તે (૩) નૃજન [આલોપ માથે ગાવું
 આલોપવું સંકિં [મં. બાલ્ય] બિલવું (૨)
 આલોખાલો નં ૦૫૦૧૦ બુદ્ધાનાં
 આલિ(-લી) સીં [સ.] સખી (૨) દાર
 આલિમ વિં [અ.] પડિત; વિદ્વાન
 આલિમન નં [સ.] છાતી સરસુ ચાંપવું તે
 આલિગવું સંકિં [મં. બાલ્ય] લેવું;
 છાતી સરસુ ચાંપવું
 આલી સીં [સ.] જુઓ આલિ
 આલી વિં [મં.] કચ્ચ; લીચું; બચ્ચ
 આલીગારું વિં આનીમાણું; અટકચાણું
 આલીજનાખ વિં [જા.] મોટી-ઢીંચી
 પત્તીવાળું [ફળદ્રુપ; સમૃદ્ધ
 આલીલીલી વિં સીં તાણ; લીલી;
 આલીશાન વિં જુઓ આલેશાન
 આલીહજરત વિં [જા.] જુઓ
 આલીજનાખ
 આણુ [સ.] પ્રત્યય. જુઓ 'આણુ'
 આણુ નં [જુઓ આણ] ખોટો આરોપ
 આણુ નં આણુ (એકમાં)
 આણુ નં [જા.] એક મેરો; જરજાણુ
 આણુ નં [સ. અન્ન = ખાવ કદ] બકાટો
 આલેક પું જુઓ અહાલેક
 આલેખ પું [સ.] લખાણ (૨) ખત, દસ્તાવેજ
 (૩) સનદ (૪) મહોર; 'સીક' (૫) 'આક'
 (૬) ચિત્ર. ૦૧ નં લખવું તે, લખાણ (૨)
 ચિત્ર; (૩) ચીતરવું તે; ચિત્રકામ
 આવે'(-જો)ખવું સં કિં [સ. માલિક]
 દોરવું, રેખા કાઢવી (૨) ચીતરવું (૩) લખવું
 આવેખ્ય વિં [સ.] આવેખવા થોગ્ય (૨)
 નં ચિત્ર (૩) લખાણ

આલેશાન વિં [અ. બાલીશાન] પ્રતિષ્ઠિત;
 ઉત્તમ (૨) ખૂબ મોટું (૩) મમકાદાર; બચ્ચ
 આલોકન નં [સ.] આલોકવું તે. -વું સં
 કિં [સ. બાલોત્ત] નેત્ર (૨) અવલોકન કરવું
 આલોચન નં, ૦૧ સીં સીં [સ.] શ્રવણોક્તિ;
 નિરીક્ષણ [વગેરે વનરપતિ
 આલોપાલો પું ગાડનાં પાંદડાં, મૂળમાં
 આલોચણ નં [સ. આલોચન] વિચાર (૨)
 દોષોની કળ્યાત કરીને પ્રાયશ્ચિત્ત લેવું તે;
 આલોચના નૈન
 આલોત વિં [સ.] ઢાંચું (૨) છુપ્ય
 આવ સીં આવક; આયાત
 આવક સીં આવવું તે (૨) ઉત્પન્ન; પેદાશ;
 કમાણી. ૦૦૫૫૬ સીં આવવું અને
 જવું તે (૨) ૦૫૪-૫૪ (૩) તેની વહી.
 ૦૫૨૦ પું કમાણી ઉપરનો કર (૨)
 આયાત થતા માલ ઉપરની જકાત
 આવકાર પું આરો-પધારો એમ કહેવું
 તે; સ્વાગત. ૦૫ સંકિં આવકાર આપવો
 આવચીઆવચી સીં એક વનરપતિ કે
 એનાં ખીજ, તુકમરિયા
 આવલ (૦૫) સીં આવવું અને જવું તે
 -આવટ કૃત્ પ્રત્યય; કિં પરથી સોજનાવે.
 ૦૬૦ ખતાવટ; છણાવટ
 આવડ (૦૫) સીં આવવું તે; કુશળતા.
 ૦૫૫૬ સીં શરકામની વેતરણ; કરકસર
 આવડવું અંકિં [સ. વાપડ] ની માણ
 દોષી, નું વાકેફ હોવું; ની કુશળતા હોવી
 આવડું વિં આ કદનું; આવડ
 આવડાની સીં જુઓ આમદની
 આવરણ નં [સ.] આવરણ (૨) વિદ્ય
 આવરદા પું; સીં; નં [સ. માલુમદાર]
 આધુષ્ય (૨) નિંદગાની
 આવરવું સં કિં [સ. માલુ] ઢાંકવું (૨)
 વ્યાપવું (૩) ઘેરવું
 આવરો (આ'વ) પું (માંદગીમાંથી) ઊડ્યા
 બાદ થતો ખારનો ભજકાટ કે લાંબસા
 આવરો પું [જા. અજારહી] માસિક આવક-
 નવકની ખાતાવાર નોંધપેથી

આવરો પું આવક. ંતવરો પું
 અવરજવર (૨) આવકભવક
 આવર્ત પું [નં.] ચક્રી; ભમરી (પાણીની).
 ંક વિં [સ.] ફરી ફરી આવતુ-આંટા
 ખાતું (૨) 'રિકરિ ં' [ગ] (૩) પું જુઓ
 આવર્ત. ંત નંગોળ ફરવું ને (૨) વાર વાર
 ફરી ફરી કરવું તે (પાગથળ)
 આવલ નં તાજુ પી જેવું રૂ-પોલ
 આવલો નં બં ૧૦ ફાફા (૨) કોસ, વરત
 ઇત્યાદિ પાળી જે ચરાના માધન
 આવલિ(-લી) [સ.] (-ળિ, -ળી) સીં
 , હાર; પંખિ (૨) પં પગ
 આવવું અંકિં [સ] આપો ફર હોય ત્યાંથી
 પાસે પહોચવું (૨) રથાન હોય કદાં
 અમદાવાદ ગુજરાતમાં આવ્યું (૩) ન હોય
 ને જન્મવું કે દેખા દેવી કે ફરવું ફૂલવું.
 ઉદાં આગે ફેરી આવી; તાવ આવ્યો (૪)
 (કપડું) કે પોશાકની ચીજ બરોબર
 જેવું (૫) (કોઈ ભાવ કે વસ્તુ)
 નીપજની, બનવી. ઉદાં ઘાટ આવ્યો,
 દયા આવી (૬) થવું, ઊંસાગે ઊતરવું.
 ઉદાં ખચ આવવું. (૭) માવું; સમાવું
 ઉદાં આ કપડામાં ફેરવું આવશે? (૮)
 શરીરનું અંગ ફેરવું કે કામ હેતુ થવું કે તેનું
 દરદ થવું. ઉદાં દાત આવવા; આખ
 આવની (૯) બીજા કિંબાપદના સહાયકારી-
 પક્ષમાં તે કિયાનુ ભૂતકાળથી આણુપણું
 બતાવે. ઉદાં રિવાજ આપ્યો આવવો.
 (૧૦) સહાયકારી કિં તરીકે બીજા કિં
 સાથે આવે છે. (ત્યારે કેટલાંક કિંમાં તે
 અણધારી થવાનો ભાવ આપે છે) ઉદાં
 આવી ચડવું. આવી બાતવું = ભારે
 સંકટ કે મરણની ઘાંટી આવવી
 આવશ્યક વિં [સ] જરૂરી. ંતા સીં
 -આવલે વિં [સ.] આણનારું; ઉપનવનારું
 (સમાસને છેડે ઉદાં 'ભયાવલ')
 આવળ પું; સીં એક વનરપતિ
 આવળિ(-ળી) સીં જુઓ આવલિ
 આવાગમન નં આવવું ને જવું તે (૨)
 અવતરવું અને મરવું તે

આવાર અં આવખને-સમયે (૨) આ ફેરા
 આવાસ પું [સ.] ઘર (૨) આરડો
 આવાલેન નં [સ.] આમંત્રણ (૨) દેવની
 પ્રતિજ્ઞા કરવી તે
 આવિલાવિ પું [સ.] બહાર નીકળવું કે
 પ્રગટવું તે (૨) અવતાગ; જન્મ
 આવિબંકરણ નં, આવિબંકાર પું [સ.]
 પ્રગટ-ખુલ્લું કરવું તે
 આવિબંકર ત્રિં [સ.] દેખાડેલું; બતાવી
 આપેલું; ખુલ્લું કાગેલું - થયેલું
 આલું (આ'લું) વિં આના જેવું
 આવૃત વિં [સ.] આવરેલું; દાકેતું (૨) અપ્ત
 આવૃત્તિ સીં [સ.] ચક્રાકારે ફરવું તે (૨)
 પાણું આવવું તે (૩) વારંવાર થવું-કરવું
 તે (૪) પુસ્તકનું પ્રકાશન; 'અંદિરાન'
 આવેગ પું [સ.] જુસ્સો (૨) ક્ષોભ; આવેશ
 (૩) ક્રોધાવળ; દોડાદોડી
 આવેદન નં [સ.] નિવેદન (૨) ફરિયાદ.
 ંપત્ર નં ફરિયાદ કે અરજીનો કાગળ
 આવેશ પું [સ.] જુસ્સો; ંભરો (૨) જુસ્સો
 આવેદન નં [સ.] વીટી વળનારી વસ્તુ
 (ગલેફ, રેપર ઇં)
 આશ સીં જુઓ આગા [પ.]
 -આશ પ્રત્યય. વિં પરથી સીં નામ
 બનાવે છે ઉદાં કલ્પારા; પીળારા
 આશંક પું [ય. માનિક] પ્રેમી (૨) વિં
 પ્રેમવરા; મોહિત; ફિદા. ંમાશંક નં
 બં ૧૦ વં વંદાલોપદાલી
 આશ(-સ)કા સીં દેવની આરતી, ભરમ
 ઇત્યાદિ લેવા તે [પછાડવું [પ.]
 આશંકવું સં કિં જુઓ આછડવું;
 આશનાઈસોવ[વા. માગના] ભાઈબંધી, મારી
 આશય પું [સ.] મનની ધારણા; ઇરાદો
 (૨) નં રથાન (૩) પાત્ર (૪) કદલાં
 કમોંના સંસ્કાર કે તેમનો સમૂહ
 આશરે અં શમારે; લગભગ
 આશરો પું [સં. માત્રય] છત્રછાયા (૨)
 આધાર (૩) અડસટ્ટો. [આશંક
 આશંક પું [સ.] આંચકો; શરમાવું તે (૨)]

આશંકા સ્ત્રી [સ] ગા, વહેમ -કિત
 વિં [સ] આશા મવાળુ
 આશા સ્ત્રી [સ] ઉમેદ (૨) વિશ્વાસ
 આશા(-વા)ઈ પું [સ] અપાઈ વિદેશ
 સવતનો એ મટિનો અપાઈ
 આશાખંધ પું [સ] આશાનુ બંધન,
 આગતો વતુ
 આશાવરી પું એ રાગ
 આશાવાદી વિં જે થાય છે તે સારા
 માટે-નિરાશ થવાપણુ મ્દી નથી-એવા
 વાતમા માનનારું [રક્ષાનો પ્રસાદ
 આશિકા સ્ત્રી સાધુ કે દેવનો કે યજ્ઞની
 આશિષ સ્ત્રી [સ] હુવા આશીર્વાદ
 આશી વિં [સ] ખાનાર (સમાસમાનામને
 અતે) ઉત્તમ કૃતિમાળી (૨) સ્ત્રી
 સર્પની દાંડ
 આશીર્વાચન નં [સ] આશીર્વાદ
 આશીર્વાદ પું [સ] હુવા
 આશીર્વિષ પું [સ] સર્પ
 આશુ વિં [સ] શીઘ્ર ઉત્તાવણુ ઓંત્રિય વિં
 [સ] જલની સત્પથ યઈ ભય એણુ (૨) પું
 એના દેવ-સંદર
 આશ્ચર્ય નં [સ] નવાઈ, અચ્ચો (૨)
 આશ્ચર્યકાંડ બનાવ અમ કાર
 આશ્રમ પું નં [સ] વિસામાનુ સ્થાન,
 રહેણાણુ (૨) વિશ્રાંતિ (૩) સાધુનો નિવાસ,
 પર્વકુળી (૪) જીવનનો વિભાગ (દ્વિઅર્થ
 ગૃહસ્થ દિ ચાર વિભાગમાનો યઈ પણ)
 (૫) રાષ્ટ્રીય થા ધાર્મિક હિંદુઆનુ મથક
 વાસ્તી વિં આશ્રમમા વસનારું ઓંચ
 વસ્થા સ્ત્રી આશ્રમ પી-જીવનના વસા
 ગની વ્યવસ્થા
 આશ્રય પું [સ] આગરો (૨) મરણ
 ઓંચાન નં આશરો લેવાનુ સ્થાન
 આશ્રિત વિં [સ] આશ્રયે રહેણુ
 આશ્રનંધ પું [સ] આનંદન બેગુ તે
 આશ્રેણી સ્ત્રી [સ] નવમુ નક્ષત્ર
 આશ્વાસન નં [સ] નાં સાં દિવાસો,
 સાતવન, હિમત

આશ્વિન પું [સ] આસો માસ
 આષાઢ પું [સ] અષાઢ માસ -ઢા સ્ત્રી
 [સ] વીસમુ અને એકવીસમુ નક્ષત્ર (પૂર્વા
 ષાઢા અને ઉત્તરાષાઢા)
 આસકા સ્ત્રી જુઓ આગકા
 આમણ વિં [સ] મોહિત અનુરમ -કિત
 સ્ત્રી [સ] અતિશય એહ મોહ
 આનન નં [સ] ખેલવાની ગા (૨) ખેલવા,
 સવા કે બેસા રહેવાની દબ (૩) આસ
 નિય, ખેલવાની વસ્તુ (૪) મોપડી અથવા
 પત્રનો મોટો ખાતુ [સંસ્કર
 આમનાવામના સ્ત્રી આશ્વાસન (૨)
 આસનિયુન આસન માટે પાથરનાની વસ્તુ
 આમન વિં [સ] નજી આવેલ વેડોણુ
 પું એહ ખેલનંદ ગગન [ગ] [નજીમા
 આમપામ (આ) અં આનુખ્યાનુ (૨)
 આસમાન નં [વા] આમા, ગગન ની
 વિં આમગના બેવા રમતુ (૨) દેવી,
 દેવતી (૩) સ્ત્રી દેવી આદ્ય-દેવ
 ની મુલતાની સ્ત્રી દેવી તેમ જ રાજ્ય
 બેલી કરેલી બેવડી આદ્ય
 આસવ પું [સ] ઔષધિઓમા આવેલા લાવી
 તેચા કરાતુ પેય (૨) ગાળેસો દાર
 બુ સંકિં ગરમીથી પ્રવાલીનુ વાહુરૂપ
 કરી તેને ફરી કરીને પ્રવાહી બનાવણુ,
 'ગરલી' [૨ વિ]
 આસંગ પું [સ] આસક્તિ
 આસત્રો (-દ્રો) પું [સ] અદ્યત્તકો એ ઝાડ
 જેના પાન બીડી વાગવામા ખપ લાગે છે
 આમંદિકા પું [સ] નાનુ આસન, નાની
 પુરસી
 આસદ્રો પું જુઓ આસત્રો
 આનંધ સ્ત્રી [સ] અકમળા એક ઔષધિ
 આમાએશ સ્ત્રી [વા] અસાન] આરામ
 આમાન વિં [વા] સહેન નરમ ઓંકે
 સ્ત્રી સાગી કેદ ની સ્ત્રી સહેતાર્થ
 આમાસી પું સ્ત્રી [મ] અસાની માણસ,
 વ્યક્તિ (૨) દેણદાર (૩) પેસાદાર-પ્રતિષ્ઠિત
 માણસ (૪) વરાધ, અસી

આસિરદંટ વિં [દં. મેસિરદંટ] મદદનીશ
(૨) પું એવી વ્યક્તિ
આસુર(-રી) વિં [સ.] અસુર સંબધી;
રાક્ષસી; જંગમી. ંવિવાહ પું કન્યા-
વિકયવાળો વિવાહ
આસૂ(-સો)દરે પું જુઓ આસૂ ત્રો
આસો પું [સ. આસિર] વિક્રમ વર્ષનો
છેલો મહિનો તોરણ બનાવાય છે
આસોપાલવ પું એક ઝાડ, જેના પાનનાં
આસોદરે પું જુઓ આમ ત્રો
આસ્તર પું, ંજુ નં [સ.] પાથરવું-
ખિજાવડ તે (૨) પાથરણ, ગાદીચો
આસ્તિક વિં [સ.] ઈશ્વર અને પરદેહકાના
અસ્તિત્વમા માનનારું (૨) શ્રદ્ધાળુ
આસ્તે અં [ફા. મહિરદંટ] ધીમે(૨) 'ભ્રુ'
રાખો' ધીમું કરો એમ સૂચવતો ઉદ્ગાર
આસ્થા સોં [સ.] આદરમાન (૨) શ્રદ્ધા;
આડીન (૩) મૂડી, પૂછ
આસ્પદ નં [સ.] રથાન, જગા(૨) વિં હાથક;
પાત્ર (સમાસને અતે) ઉદાં રોહારપદ
આસ્પદન નં [સ.] અધ્યાત્મ કે અધ્યાત્મ તે
આસ્પદ પું, ંત નં [સ.] ચાખડવું;
પોલે હાથે ઠોકવડ તે (૨) ભિખવું તે
(૩) પ્રગટ-મહેર કરવું તે (૪) ભરાકા-
ધાકા સાથે ફૂલું, તે
આસ્થ નં [સ.] મુખ (૨) મહેરો
આસ્થવ પું [સ.] દુઃખ; પીડા (૨) સાવ (૩)
[ફિનો] કર્મનું આત્મામાં દાખલ થવડ તે (૪)
તેના નિમિત્તરૂપ પાપપ્રવૃત્તિ [માણવું તે
આસ્વાહ પું [સ.] ચાખડું-સ્વાહ લેવો તે (૨)
આસ્વાદ વિં [સ.] આસ્વાદ લેવા યોગ્ય
આહ સોં હાથ, નિસાસો (૨) અં [સ.] અરે!
આહત વિં [સ.] ઈર્ષ પામેલું; જખમી (૨)
હણાયેલું (૩) વગાડેલું; વગાડવાથી નીપજતું
આહરડેલું સંકિં [સ. અહત] સડાકાની
સાથે ખાણ (પ્રવાહી) પું હોમનો અગ્નિ
આહવનીય વિં [સ.] હોમવા યોગ્ય (૨)
આહા (ંહા) અં આશ્ચર્ય, દુઃખ આદિ
સૂચવનાર ઉદ્ગાર

આહાર પું [સ.] ખોરાક (૨) ખાઈતે; ખાન-
પાન. ંવિહાર પું આહાર અને વિહાર
આહાહા અં જુઓ આહા
આહીર પું [સ. આગીર] મરવાડ; રખારી. ંડી,
ંજુ, ંજી, -રાણી સોં આહીરની સ્ત્રી
આહુત વિં [સ.] હોમેલું, બહિરૂપે અપાયેલું
આહુતિ સોં [સ.] હોમવું તે (૨) હોમ-
વાનું દ્રવ્ય-વસ્તુ; બહિર્દાન
આહીડી પું [સ. અપેરક] ગિફારી; સ્ત્રી
આહોતું નં દૈનિક ક્રિયા; રોજનું કામ
આહુતિક વિં [સ.] દૈનિક (૨) નં નિત્યકર્મ
આહુતક પું [સ.] આનંદ; હર્ષ. ંક વિં
આહુતક કરાવે તેવું
આહુવાન નં [સ.] આમંત્રણ (૨) પડકાર (૩)
આવાહન (૪) રાજરથવાનો દુકમ, 'સમન્સ'
આળ નં ખોટો આરોપ; કલંક (૨) આળ-
પંપાળ; ઓહું (૩) સ્ત્રી અટક્યાળું
-આળ [સ. આળ] પ્રત્યય. નામને લાગતાં
'વાળું' અર્થનું વિં બતાવે. ઉદાં
શરમાળ, દયાળ
આળપંપાળ વિં મિથ્યા (૨) સાચું નહિ
એવ (૩) પડામણ (૪) નં આશાસન
(૫) ભૂતપ્રેતાદિ
આળવીતરું વિં મગ્નીખોર; તોફાની
આળસ સ્ત્રી, નં [સ. અળસ] એટીપણું;
સુસ્તી. -સુ વિં આળસવાળું
આળાહું ખો પું સસારની આશાતૂટ્યા
આળિયું નં, -યો પું બખોલ; ખાડો
(ખાસ કરીને ક્ષત્રીની દીવાલમા)
આળી સોં [સ. આળી] સોનીની અગીડી
મુકવાની ઊંચી એટલી
આળીગાળું વિં અટક્યાળું; તોફાની
-આળું [સ. આળું] પ્રત્યય. નામને લાગતાં
'વાળું' અર્થનું વિં બતાવે. ઉદાં દયાળું
આળું વિં [સ. આળું; દે. આળીલીતુ; લીનુ (૨)
તાળું ઉતરડેલું; કાચું (આમડું) (૩) જરા
અડકવાથી દુખાવાય એવું (૪) નરમ; પોચું
-આળું પ્રત્યય. નામને લાગતાં 'વાળું'
અર્થમાં વિં બતાવે છે. ઉદાં દુધાળું

આળ ભોળું વિં ભોળું (૨) નં બાગક
આળે અં એળે

આળેખતુ સં કિં નુઓ આળેખતુ
આળેખતુ અં કિં [સ ગ્રાંટ] સંઘનેએક

કેમગ્રેથી બીજેકેમો એમગમડતુ, લોડતુ
આં(આ) અં(અ) હા, એ (૨) ઠીક, બને,
વાડે ઇલાદિ અથ' બતાવનો કુદગાર

આંક(૦) પું[સ ગ્રાં] સખ્યાની નિશાની(૨)
ભાવ, મૂલ્ય(૩) અગર્થ કે પાતગર્થનો હિસાબ

[અતરનો] (૪) નિશાની (૫) અડસટ્ટો(૬)
સીમા, હદ (૭) પુંખવં વં વડિયા, પાડા

આંક(૦) પું[સ ગ્રાં] ધરી [અળળી
આંકઅળળી(૦) સોં ઝીણાં ઊંડવાની

આંકડાવહી (૦) સોં ભરતિયા નોધવાની
વહી

આંકડાશાસ્ત્ર (૦) નં હકીકતના આંકડા
એકત્ર રવાની અને તેનો ઉપયોગ

કરવાની રિયા, 'રેડિરિક્ટસ'
આંકડી (૦) સોં છેડેથી વાળેડો સળિયો

(૨) મળ (૩) આતરડામા થતી પોડા, ચૂક
(૪) તણ [રોગ] (૫) સખતવાધો[લા]

અંધકડી સોં આંધૂની
આંકડો (૦) પું છેડેથી વાડો સળિયો

(૨) મળ(૩)(વીછીડનો) ડખ(૪)(મૂળનો)
આંકડો પાડેનો વળ

આંકડો (૦) પું[સ ગ્રાં] સખ્યા, સખ્યાની
નિશાની(૨) નેણદોનો હિસાબ-મળગ(૩)

મિચ(૪) વરને આપવાનો ચાલ્યો, પરકલ
આંકલુ (૦) નં આંકતુ તે (૨) બપણતા

સાડું સાડું અનાજ નુક પાડતુ તે
અંધી સોં આંકવાનું-નીપીદોરવાનું સાધ

(૨) કસ-કિ મતનો અડસટ્ટો મઠવો તે
અંધુ નં આંકવાનું આભર(સુતરી) (૨)

દાગોના પંર ચીતરવાનું સોનીનું આભર
આંકલુ (૦) નં આંકવાનું કળ -નો પું

નુઓ અકોલ
આંકતુ (૦) સંકિં [સ ગ્રાં] આંકો કે

નિશાની પાડની (૨) લીપી દોરની (૩)
કસ કિ મતનો અડસટ્ટો કાઢવો (૪)

ડામીને નિશાની પાડવી લેધી આળખાય

(૫) ખાસ કામ માટે નામ પાગી કુડકેરકમ
અનમ કરવા, 'ધંધરમાક' [લા]

આંકો (૦) પું [સ ગ્રાં] નિશાનીની લીધી
(૨) અડસટ્ટો (૩) હદ નેક

આંકોશિયા (૦) નં બંબં પાસગા (૨)
સખત પ્રયત્ન (૩) એથી ડીપજતો શાસ

આંખ (૦) સોં[સ ગ્રાં] અક્ષુ નેત્ર (૨)
[લા] નેવાની શક્તિ, નજર (૩) નિના,

ધ્યાન દેખદેખ(૪) કોઈ ચીજનું આખજેતુ
નાનું માલુ છિદ્ર (૫) બીજની ગાંઠ (જેમ

પેશોરડીની) અંઆવધી = આખ દુખારી
(૨) પશુના બચ્ચાની આખ મામ રત્તી

ધવી અંચાંતો અંચાંતો પુંડે અવસરે
સોચોને ગાને પ્રપાગમલગાડાતી ટીપ્પી

અંચારી સોં અણગમતી વસ્તુ ઉપરથી
આખ ખસેડી લેતી તે (૨) નેયુ હેલ્ય

છતા નથી નેતુ તેનો દેખાવ કરેતો તે
અંધકલુ સોં આખનો ડાળનો (પોડા

વગેરેનો) અંમ(મિ, -મી) અંકારો પું
પડકારો (૨) આંખથી રેની છારારત

અંમ(-મી) ચામણુ નં નેતુ ન નેયુ
કંચુ તે અંમ(-મી) ચામણુ નં બંબં

વં એક બાજરમત(૨) નેયુ ન નેયુ રત્તુ
તે (૩) છારારત (આખ મીચોને રેલી)

આંખિયુ (૦) નં આખડામણી (૨) સૂક્ષ્મ
દ્રશ્ય કે દુરદ્રશ્યનો આખતરક રાખવાનો

છેડો અગર તે કેકાણે બેસાડેડો લેન્ડ,
'આઈપીસ' [પ વિ]

આંખિયાં (૦) નં બંબં મૂર્છાં (૨)
ડોળા મડવા તે (૦) અગચગિયા

આંગડી (૦) સોં[સ ગ્રાં] અગરખી ઝમલ
આંગણુ -ણુ (૦) નં [સ ગ્રાં] ધરના

મુખ્ય દ્વાર સામેની પુલ્લી જગા
આંગમણુ (૦) સોં કોવત, નેર (૨)

નુઓ આગમણુ
આંગમતુ (૦) સંકિં[સ ગ્રાં] ની સામે થતુ

આંગલુ (૦) [સ ગ્રાં] અંમલુ
આંગળી (૦) નં [સ ગ્રાં] આંગળી (૨)

આગળોટલી નાઈ તસુ(૩) રાની મહા
આંગિયાત, આંગિયુ(૦) વિ(૨) નં
આગના ધમીનુ (બાળ)

આંગળી (૦) સોં [સ અગ્નિ] હાથપગના
પત્ત આગના પાચ અવયવોમાનો દરેક
અવયવ [આગની થયી તે

આંગળી દેખામયુ (૦) નં ફેલેતો,

આંગળું (૦) નં જુઓ આગની

આગિરમ વિ[સ] અગિરમ નખિને ડગલું
(૨) પું જુદગપતિ

આગી (૦) તે[સ અગિર] પરાગનાર પુરુષને
મોસાગતરફથી મળતુ ઓટથા વિનાનુ કોટું
વસ્ત્ર(૨) માતાની મૂર્તિને બાંને મુખની રંગ
બેરંગી ધાતુઓના પતરાની તક્તી (૩)
હનુમાનની મૂર્તિ ઉપરનુ તે નિસૂરનુ મહ
(૪) મૂર્તિના અણગાનિન(૫) આધીથી
ચ તો ધૂળનો ગોટો

આંગવ વિ[સ] અંગો પરથી સ્વ આપ્યું છે
અંગેનેને લગતુ વહેરા પું, અંગેનેનો
દેશ વચ્ચે બહાપા સોં અંગેજી ભાષા

આંચ (૦) સોં [સ અંચમ] અગ(૨) દીપ્તિ,
રૂઆળ (૩) ધમકી (૪) ઈન્દ

આંચકવુ(૦) સંકિન્નેરથી એકદમ ખેચતુ

આંચકી (૦) સોં તાચુ, (૨) હેડકી

આચમે (૦) પું જુઓ આચકો

આચણી (૦) સોં બોનાતા અચકાતુ તે(૨)

વાતથી નમા વારે વારે બોલવાની ટેવ હોય

એના નિરર્થક શબ્દો તે

આંચુ (૦) વિં દોડડાલું [અગ્નિ ભાગ

આચળ (૦) [સ અચળ] પશુમ દાની આડેનો

આચળી (૦) સોં [સ અચળ] ડેડો, પાલવ

આછ (૦) સોં અંખ (૨) આખની છારી

આચણુ (૦) નં અજન કાજળ(૨) છળ

આચણી (૦) સોં પાપણના મૂળ આગના

થયી ફોડી [હનુમાન

આચનેય પું [સ] અજનાનો પુત્ર

આંચુ (૦) સંકિં [સ અ] આખમા

લગાડતુ (૨) અતિ પ્રભયી આખ તેજ

હરીલેતુ(૩) શેહમાનાખતુ ઝકરીદેતુ[લા]

આંગિયુ(૦) નં જુવાગ્નો એક રોગ, આંગિયુ

આંલો (૦) પું કુવાય બની બે બાજુના

સદ બાધવાના મોગ દોગડા

આંટ (૦) સોં આમી, ચૂચ (૨) ખીનો, વેર

(૩) શાખ, આગર (૪) દયોમી (૫) હાથ

મામગા પ્રેમના લખવામા દોશિયારી,

અંકપ(૬) અગ્રહાને તર્કની વચ્ચેનો ભાગ

કેળ્યા કામ રૂકવીને લખીએ બીએ

(૭) તામેડિયાપણુ ચો [ચિહ્ન

આંટણુ (૦) નં (ચામગી પર) ધમારાતુ

આંટણુ (૦) સંકિં તામ્તુ(૨) પી જતુ

આંટી (૦) સોં ગા, ગાડ ચૂચ (૨) દાને ન

દોરાની કચાની ગગી (૩) ખીનો [લા] (૪)

ફાસો, પચ, પ્રપચ (૫) મયડો (૬) શાખ,

આખ બધુટી સોં દાવપેચ(૨) છળપપ

આંટો (૦) પું વગ (૨) ફેરો, ધમ્મો(૩) અટસ

બંદરો પું આટો બને રૂરો (૨) ફેરો ફોટો

આંતર વિં [સ] અદરતુ માદોમાહેતુ

આંતરજન્ય વિં જેમની વૃદ્ધિ અદરથી

શરૂ થાય છે 'એન્ટોજનસ [વ વિ]

આંતરજીવી વિં ઊંની અદર રી

તેમાથી પોરાગ મેળવી જવનારુ, એન્ટો

ફાટિક' [વ વિ]

આંતરડી (૦) સોં દિવ, હુદય

આંતરડુ (૦) નં [સ અન] જેમાના

અંતરસને પચાની મળને બળાર કા'નાર

નળના આકારનો અવયવ

આંતરરાષ્ટ્રી(—પટ્ટી)ય વિં સર્વ રાષ્ટ્રોને

કે તેમના પરસ્પર સબધને લગતુ

આંતરવિચ્છેદ પું ગેરક સમૂહના લોકોમા

અદર અદર વિચ્છેદ—યુદ્ધ, સિવિલ વોર

આંતરતુ (૦) સંકિં [સ અંતરિ—અંતર]

(વાડ કરી કે પાડો ભરીને) નુક પાડ

(૨) વેરતુ (૩) રસ્તો શકવો

આંતરસી(—સે)વો, આંતરસો (૦) પું

અદરતુ સીવણુ, સીનેના કપાળને બા

બેસતુ કરવા માટે અદરથી બરેલો દો

આંતરિક વિં [સ] અદરતુ (૨) હુદય

આંતરી (૦) સોં કાપના વગર વણે

છાગે(૨) પાન(૩) માપડ-ચોપગઆમા
પાતી એ ૨ જવાત (૪) વહાણની કિનાર
(૫) મી ખાવાના પાનની નસ(૬) કુણસના
આપાને વળગેના રેસા

આંતરો(૦) પુઠ[સ અત્રાવ] ગાળો() આંતર
પટ (૩) બેદ (૪) મુખનો બીજે ભાગ
(૫) બેલીગીએથી કપારેનો ત્રીજી લીગીને
ભાગ ઈન્દરમેપટ [ગુ]

આંતો (૦) પુઠ ત્રણ સેરોનો દોર ભાગતા
પહેની બે સેરો કહેવાયી તે [આતરકુ
આંત વિઠ [સ] આતરગને (ગણ (૨) નં
આંદોલ પુઠ [સ] આંદો ન ડોનન(૨)
વિઠ ૨૫૫૫ (૨૨૨) ૦૫ નં [સ] હાલત
તે (૨) હિનયાસ ચનન

આધણુ(૦) નં [કા] નુઓ આધણુ
આધણિયુ(૦) નં સાદમ, અવિચારી કમ
આધણીયાકણ(—, —, —) (૦) સોંબે
મુખનાળો એક સાપ

આધણુ(૦) વિઠ [સ ૦૫] ન કેખણ (૨)
જ્ઞાનહીન (૩) અધારું ધણ, બેલીત
વિઠ ૨૫ આધણુ

આંધી (૦) સોં દિશાનો ખૂંચી પુરાઈ
નય જેવું સખત વારાગ્રહ (૨) અધાપો
આખટ વિઠ ખાટું

આખરિયો(૦) પુઠ આખો [૫]
આખાદો (૦) સોં [સ અં આ] આમલી
(૨) આમલીનો કચૂમ [કા] ૦૫ પળી

સોં એક રમત [અંકિં ૦ ખટાઈ જુ
આંખણું (૦) સં કિં ૫૨૫ પાટુ (૨)
આખળી (૦) સોં, —, — નં નુઓ
આમળી આ

આંખાગાળો (૦) પુઠ ફેરીની મોસમ
આખામોર (૦) પુઠ આખાનો મોર (૨)
ડાગરની એક ભત
આંખાવાડિયુ (૦) નં આંખાવાડી સોં

આમાનુ વન અમરાર્થ
આખાશશ(—)ખ (૦) સોં આખા
ઉપર કુટીરી રીને ખાંદેલી મી
આંખાદણકર (૦) સોં એક ભતની હળદર
આખેવ નં [પ્રા અવિ, આ વિ] એક
ટક અપાડુ જમવાનું મત [નં]

આખેવ (૦) સોં જનનનાળ આમળ
આખો(૦) પુઠ [સ માસ] આમળદ, મીનુ
ગાડ (૨) હાકરાની એક રમત
આખોઈ (૦) સોં ફેરીનો રોળી ગાક
જેવો અદરનો ભાગ

આખોસુ (૦) નં, રૂક આપ (૨) સુધી માસ
આખોળિયુ (૦) નં કાચો મીની ગુલેથી
ચોરી

આંખે (૦) પુઠ [સ વણ] ધગી
આસુ (૦) નં [સ ૦૫] આખોમાથી કુખ
કે હપ વળતે ટપટા પીપા
આંદાં (૦) અં નં મર બતાવતો ઉદ્દગાર
આહી, ૦કો (૦) અં અહીં કા [કા]

છ

છ સોં [સ] મરકુત મુળની વણ મા નો
ત્રીજો અખર, એ ૨ સ્વર

છંકણાલ નં [અ] નસીમ (૨) આખાદી
(૩) પુઠ એક પ્રસિદ્ધ ઉદ્દ કવિ

છંકાર પુઠ [અ] હા પાતી તે (૫) ગેપાર
૦૫ મુ નં [કા] પ્રતિસાપ્તક ૨ ખૂડાતનો
લેખ એડેવિ

છંકારે વિઠ પુઠ વિ સ ૧૮૭૫ નો દુકાન
છંકારે વિઠ [સ અં આ] ૭૫, એમતેર
છંકુ સોં [સ] મેરગી

છંદવાકુ પુઠ [સ] સુધ વરનો આદિ ગાન
છંખાન પુઠ [અ] સ ૫ દોરની

છંદનધારા સોં [સ અવિદિ ધરા] અત
ધારા ચાલુ પ્રસાદ (૨) અંભેકપાત્ર

છંદજુ સંક્રિં [મ ૧૫૨૫] છંદા મરથી
(૨) આરા ગખવી

છંદા સોં [સ] મરજી (૦) આરા (૦)
કામના બુનાગ અં મરજી મુજબ
૦૫૨૬ અં છંદા મુજબ (૦) ભાગી
જેઈને, છંદાપૂર્વ ૦૬૫ (—) નં છંદા

પ્રમાણે મળતું થતું ને (૨) ત્રિરાશિમાં ઇચ્છિત
ચોથું પદ; દ્વિમાળનો જવાબ [ગ.] ૦૧૨
પું ૦ નો પસંદ કરેલો વર. ૦૨ કિત સો ૦
સંકલ્પ બળ. - ૨૪૦ ક પું ૦ ઇતરાશિ;
ત્રિરાશિનું ત્રીજું પદ [ગ.] - ચિછત વિ ૦
ઇતરતું. - ૨૫ (૦ ક) વિ ૦ [સ] ઇચ્છાવાળો
ઇતર ન ૦ [મ. ફળ] નોતરું; આમ ત્રણ
ઇતરનેર પું ૦ [ક. બેન્ડિનિયર] બાંધકામ દત્તા-
લિની યોજના કરનાર આદમી (૨) યાત્ર-
વિદ્યા જાણનાર - રી વિ ૦ ઇતરનેર -
ઇતરના કામને લગતું (૨) સો ૦ ઇતરેરી
કામ કે વિદ્યા
ઇતરત સો ૦ [મ.] પરવાનગી; રત્ન
ઇતરકત સો ૦ [મ.] વધારો; કમેરો (૨) જોડી
દેતુ તે; ખાલસા કરવું તે. ૦૪૫ ન ૦
ઇનામી આમ કે વતન
ઇતર સો ૦ [મ.] સુગ્રાળ; લે રી -
ઇતરદાર પું ૦ [ફા.] ઇતરો ધરાવનાર
ઇતરખ પું ૦ ઇતરનું નાહું; કમરપટો
ઇતરતું અંકિં સંતાપ કરવો; દુઃખી થતું
ઇતરાપદ્ધતિ સો ૦ ઇતરો આપીને કાર્ય-
બ્યવસ્થા કરવાની પદ્ધતિ
ઇતરો પું ૦ [મ.] કરાવેલી શરત પ્રમાણે
કોઈ હક્કનો એકલથુ ભોગવટો; કરાર
કે કરાવ (૨) સનદી હક
ઇતરત સો ૦ [મ.] આબર (૨) ચિયળ.
૦૫૨ વિ ૦ આમરનાર; પ્રતિષ્ઠિત
ઇતરાયક વિ ૦ [દિવ] ચઢી લોકોને લગતું
(૨) પું ૦ ચઢી લોકોનો એક મૂળ પુરુષ
(૩) ચઢીઓનો દેશ
ઇતેર વિ ૦ [સ. અક્ષતતિ] ૭૮; અતેર
ઇતચાશી (-સી) વિ ૦ [સ. અચ્છાશિ] ૮૮
ઇરિયો વિ ૦ પું ૦ ઇરનો (૨) ધણો મજબૂત
- છતરો મુરખ (ગક) [લા.]
ઇડા સો ૦ [સ.] ત્રણ નાકીઓમાંની જમણી
બાજુની નાકી (ઇડા પિંગલા અને સુધમ્બા)
ઇતબાર પું ૦ [મ.] વિશ્વાસ [(૪) તુષ્ક
ઇતર સ ૦ (૨) વિ ૦ [સ.] અન્ય (૩) બિન્ન
ઇતરરી સો ૦ દોરના શરીરે વળગતું એક જંતુ

ઇતરયાચ્ચિન નં અભ્યાસક્રમ ઉપરાંતનું
 વાચન
 ઇતરાર્થ સ્ત્રીં આહકલાઈ; મિથ્યા મોશર્થ
 ઇતરારજ વિં [મ. દ્વતિરાજ] નાખુય. - ૭
 સ્ત્રીં નાખુરી; અવકૃપા
 ઇતરાવધું સં કિં 'ઈતરાવું'નું પ્રેરક
 ઇતરેતર વિં (૨) સં [સં.] પરસ્પર. ૦૬૬
 પું [સ.] દ્વં સમાસનો એક પ્રકાર
 ઇતવાર પું જુઓ આતવાર; રવિવાર
 ઇતસ્તતઃ અં [સ.] અલી તલી; આમ તેમ
 ઇતઃ અં [સ.] અલીથી
 ઇતિ અં [સં.] આ પ્રમાણે (૨) સમાસ;
 પૂરુ થયુ એમ બતાવે છે (૩) સ્ત્રીં સમાસિ.
 ૦૬૭ (-ર્ત) વ્યત્તા સ્ત્રીં [સ.] અવરય
 કરવા યોગ્ય કામ (૨) કૃતકૃતતા. ૦૬૮
 નં [સ.] બનેલી હકીકતનું બ્યાન; ઇતિદાસ.
 ૦૬૯ સ્ત્રીં સમાસિ. ૦૭૦ સિદ્ધમ્ અં
 'કયુ. ઈ. ડી.' [ગ.]
 ઇતિહાસ પું [સં.] તવારીખ; બૃતકાજનું
 વૃત્તાંત. ૦૬૯ પું ઇતિદાસ લખનાર
 ઇતિદાક પું [મ.] એકમતી (૨) સુખે (૩)
 બનાવ; સંજોગ
 ઇત્યલમ્ અં [સં.] હવે બસ
 ઇત્યાદિ (૦૬) [સ.] વગેરે
 ઇદમ્ સં [સ.] આ
 ઇદંતૃતીયમ્ વિં [સં.] ધાર્યા કરતાં નહું
 જ - જુદું જ (૨) નં અવનહું જ કંઈક
 ઇધર અં [હિ.] અહીં. ૦૭૧, ૦૭૨ ઇતધર
 અં [હિ.] અહીં (તહીં)
 ઇનકાર પું [મ. દ્વત્વા] મના (૨) અસ્વીકાર.
 ૦૭૩ સંકિં ઇનકાર કરવો.
 ઇનસાદ (-દ્વી) જુઓ 'ઇન્સાદ'માં
 ઇનામ નં [મ.] બક્ષિસ; યોગ્યતાની કદરમાં
 મળતી એટ. ૦૭૪ ઇનામ નં બક્ષિસ (૨)
 બક્ષિસ અને માન. ૦૭૫ વિં ઇનામ
 મેળવનાર (૨) ઇનામી જમીન કે ગામ.
 વાળું (૩) પું એક અટક. ૦૭૬ સ્ત્રીં
 ઇનામદારની પદવી. ૦૭૭ (-દ્વી) પું
 ઇનામી જમીન કે ગામનો લેખ - સુનદ

ંસલામી સોં સલામી દાખલ થોડું
 મહેસુલ વારણ પડતું હોય એવી દનામી
 જમીન -મી વિં દનામને લગતું (૨)
 દનામમ્મ મળેતુ(૩)એમા દનામ મળે એવું
 ધનાયત સોં [મ] એનાયત, એટ
 ધનિગ સોં [દ] કિકેન્ના મેઈ પક્ષનો
 રમવાનો દારૂ વિશે, આવકવેરો
 ધંકમટ્ટેન્ પું [દ] આવક પર લેવાનો
 ધંકાર પું [મ] મના (૨) અસ્વીકાર
 ંવું સંકિં ંકાર કરવો [ધણુ છવો
 ધંકિવાખ જિ દાખાદ રાં પ્રં [વા] કાંતિ
 ધંનાઅટવાહ રાં પ્રં [મ] ઈશ્વરેન્ધા
 ધંસાન પું;નં [મ] માણસ(૨)મા સુસન્નત
 -નયત સોં માણસાઈ, સમ્મનતા
 ધંસાદ પું [મ] ન્યાય (૨) ચુકાદો -કી
 વિંન્સાફને લગતું(૨)ન્યાયી [નાર
 ધંસ્પેક્ટર પું[દ]નિરીક્ષક દેખરેખરાખ
 ધખાદત સોં[મ] બક્ષિ, સ્તુતિ ંખાનં
 નં, ંગાહ સોં ઉપાસનામદિર-
 મન્નિદ, મદિર વગેરે [દખ શેવી
 ધખારત સોં [મ] બોલવા લખવાની)
 ધમામ પું[મ] મુસનમાનોનો વડો ધમંમુડ
 (૨)ઉપદેશક ચા કુરાન વાચનારે, મુલ્લા,
 કાછ (૩) તાજિયાની આગળ રાખવામાં
 આવેનો ઝડો (૪) માણનો મેર
 ધમારત સોં[મ] મોઢું મનન હવેલી -તી
 વિં ધમારતને લગતું(૨)ધમારતમા જરૂરી
 ધમ્મિહાન પું [મ] પરીક્ષા, તપસ
 ધયતા સોં [સ] આટલાપણુ (૨) પ્રમાણ,
 પરિમાણ (૩) સીમા
 ધયળ સોં [સ] ફરિયા એક કોડો
 -ધયુ નામ પરથી વિં બતાવેનો લક્ષિત
 પ્રત્યય 'વાળુ, -ને લગતું, -ની દેવવાળુ'
 એવા ગાયમા કલાં બૂમિતુ, લોભિયું
 ધરદો પું [મ] ઉરેશ, આરાય
 ધલકાખ પું [મ] ખિતાબ
 ધલમ પું [મ] શ્લોક વિદ્યા (૨) ભદ્ર (૩)
 મેરી વિદ્યા(૪)ઉપાય ંખાજ, -મી વિં
 ધલમ ભણનારું (૨) કાબલ

ધલા સોં [સ] પૃથ્વી (+)પુરવાની માતા
 ંજત નં[સ] (પ્રાચીન આચં વ્યોજમી)
 જલુદીપના નવ ખડો પેગેનો એટ ખડ
 ધલા અં [મ] ફલાહી ચા ખુદા ંધલા
 પોકરાવવી = તોળા - ત્રાહિ ત્રાહિ
 પોકરાવતું
 ધલાટો(-ખો) પું [મ] પ્રાત (૨) દુહમતનો
 પ્રદેશ (૩) હં, લાગતું વળગતું તે
 ધલાજ પું [મ] ઉપાય (૨) ઉપચાર
 ધલાયથી સોં, નં[સ] ફલા તામિલ(લાલો)
 એક તેમનો
 ધલાયથો પું જુઓ અનાયથો
 ધલાયદું વિં [મ] જુઓ અલાયદું
 ધલાહી વિં [મ] ખુદા-ઈશ્વર સખ ધી(૨)
 વદનીય
 ધયેકિટ્ટકવિં[દ]વીજળીને લગતું(૨)ઝડપી
 ધશક ંખાજ, -કી જુઓ 'દશક'મા
 ધશારત સોં [મ] સાત, સકેત
 ધશારો પું [મ] ધશારત (૨) સૂચન
 ધશક પું [મ] પ્રેમ (૨) કામવિકાર (૩)
 રાગ, આવેશ ંખાજ સોં પ્રણય
 બ્યાપાર, ભોગવિનાસ ંમિલતજ સોં
 લહેરીપણુ લાનાઈ -શકી વિં પ્રેમી(૨)
 ફક્ક હેન -શકી દુલ્હ-નં ધરકબાજ,
 બ્યભિચારી કે કામી માણસ -શકેમિલતજ
 પું દેવળ કામવાસના -શકેલકીકી પું
 ખરા -દેવી પ્રેમ
 ધશ્તેહાર નં [મ] નહેરનામુ, થોપણા
 ધશ્યુ પું [દ] (અદાલતમા કેસના) વાદનો
 મુો (૨) છુટો તક
 ધધુ પું [સ] તીર (૨) પાચની સખ્યા
 (૩) ઉત્કમળયા 'વરડ'સાઈન [ગ]
 ધદ વિં [સ] ધદતુ (૨) પ્રિય, મનગમતું
 (૩) મહેવુ[ગ] (૪) યોગ્ય (૫) હિતાવહ
 (૬) ચક્ષુ વડે પૂણે (૭) નં દન્ધા (૮)
 આઝિહોત (૯) ચક્ષુ દત્યાદિતુ પુરુષ
 ધદદેવ પું ભા પુંબલવં [સ] (૨) સોં
 પ્રિય -પોતાની આરથાનો દેવ (૩) કુળદેવ
 ધદ(-દિ)કા સોં [સ] દિ(૨)વેદી ચણવા
 માટે વપરાતી દિ

ધ્રુવશિ શ્રી૦[ધ્રુવશિ] કાપેલી સંખ્યા
 ઉપરથી ખરો ઉત્તર કાઢવાની રીત [ગ.]
 ધ્રુવપત્તિ શ્રી૦ [સ.] દક્ષિણ બનવું તે (૨)
 વિરુદ્ધ પક્ષ તરફથી અનુકૂળ કાચું કે દક્ષીણ
 [ન્યા.] [દિવ્યાદિ કરાવવાનું પુરુષકર્મ]
 ધ્રુવપૂર્વ ન૦ [સ.] યજ્ઞયાગ અને વાવ, કૃત્વા
 ધ્રુવર્થ પુ૦ [સ.] હરદેહી વસ્તુ (૨) મન-
 * પ્રસન્ન અર્થ [દિવસે કરાવતું આદ્ય]
 ધ્રુવ શ્રી૦ [ગ.] ધ્રુવ(૨)યજ્ઞ (૩) અમાસને
 ધ્રુવિકા શ્રી૦ જુઓ દશકા
 ધ્રુવપ(-બ)ગુણ, ધ્રુવપ(-બ)ગોળા ન૦
 [પા. રવળૂ(ના)જ] ઠિગ્યુ છટ્ટુ
 ધ્રુવમ પુ૦ [મ. જ્ઞમ] માખસ; વ્યક્તિ
 ધ્રુવોટો પુ૦ લાકડાની નિસરાણીનું પટખાનું
 લાકડું, જેમા પગથિયા ધાલેલાં હેય છે
 ધ્રુવકામત શ્રી૦ [મ.] માલમતા; મિલકત
 ધ્રુવકાતરિયો, ધ્રુવકાતરો પુ૦ [વો. ધેરિ-
 * વોરિયો] નાની પેટી
 ધ્રુવકુ પુ૦ [દ. સ્ક.] ગોળ આંધ્રવાળો ખીલો
 ધ્રુવકાપટી શ્રી૦ [દ. રોજર] બારીબારણાં
 ધ્રુવ્યાદિ બંધ કરવા માટે તેના ઉપર
 જડવામાં આવતી ચાપ-રેસી; 'રઘોપર'
 ધ્રુવકાળાલ પુ૦ [અ.] સામે લેવા જવું તે;
 આન્દરસાકાં
 ધ્રુવતરી શ્રી૦ દસી; સફાઈ અથવા કડકપણું
 લાવવા માટે ધોધેલા કપડા પર ગરમ
 * ગરમ ફેરવવાનું સાધન
 ધ્રુવિત(-રેતી)કા પુ૦ [અ.] રાજનામું
 ધ્રુવેભાલ પુ૦ [અ.] ઉપયોગ; વાપર
 ધ્રુવે શ્રી૦ જુઓ ધ્રુવતરી
 ધ્રુવિતા(-બા) શ્રી૦ [દ. દોલિજ્જ] (રોગી-
 * એને રાખીને ઉપચાર કરવા માટેનું)
 દવાખાનું
 ધ્રુવાયલ વિ૦(૨) પુ૦[અ.] જુઓ ધ્રુવાયલ
 ધ્રુવકામ પુ૦ [અ.] મુસલમાની ધર્મ. -મી
 વિ૦ ધ્રુવકામને લગતું (૨) ધ્રુવકામનું
 અનુયાયી
 ધ્રુવ અ૦ [સ.] અહીં. ઓલક પુ૦ આ દુનિયા.
 -હાં અ૦ + અહીંયાં

ધ્રુવકાલિંગકાલી શ્રી૦ એક રમત
 ધ્રુવળા શ્રી૦ ધ્રુવ નાદી
 ધ્રુવાર પુ૦[સ. કંગાર] અંગારો
 ધ્રુવિત ન૦ [મં.] ધ્રુવારો; સકેત (૨) મનો-
 વિહારનું જાત ચિહ્ન-ગોળા(૩) મનની વાત
 ધ્રુવુદી શ્રી૦ [સં.] એક વનસ્પતિ; ધ્રુવોદી
 ધ્રુવોદી શ્રી૦, -રિયો પુ૦[સ. રૂડી] ઉચ્છ્રી.
 -રૂં ન૦ ધ્રુવોદીનું ફળ; દિગોડું
 ધ્રુવેજ પુ૦ [વો.] અમેજ. -જી વિ૦ (૨)
 શ્રી૦ જુઓ અમેજ
 ધ્રુવકંઠ પુ૦; ન૦ [સં.] અમેજનેનો દેશ
 ધ્રુવિકરા વિ૦ [સં.] જુઓ અમેજ
 ધ્રુવ પુ૦ [સં.] તમુ જેટલું અમેજ માપ; કૂટનો
 ૧૨ મો ભાગ [પાદરી
 ધ્રુવલ પુ૦ [અ. મ. જ્ઞ] ખા'મલ સમજનારો
 ધ્રુવિત ન૦ જુઓ એવિત
 ધ્રુવલ ન૦ [અ.] પ્રખ્યાતિઓનો ધર્મમંથ;
 બાઇબલનો નવો ફગર
 ધ્રુવિ(-તે)ખાંખ પુ૦ [અ.] ચૂંટણી; ચૂંટી
 ચૂંટીને કરેલો મંત્રણ (૨) સાર
 ધ્રુવેભાલ પુ૦ [મ. રૂવજ્ઞમ] બદોમરત
 ધ્રુવેભાર વિ૦[અ. જ્ઞિતાર] આનુર; અધીરું.
 -રી શ્રી૦ આનુરતા
 ધ્રુવિરા શ્રી૦ [સ.] લક્ષ્મી
 ધ્રુવિ(-દી)વરન૦[સ.] વિષ્ણુ(૨) બ્રહ્મા કમળ
 ધ્રુવ પુ૦[મં.] ચંદ્ર. ઓમતી શ્રી૦[સ.] પૂજિ'મા
 ધ્રુવ પુ૦ [મં.] દેવોનો રાજા (૨) સમાસમા
 નામને અતે, તેમાં શ્રેષ્ઠ એવો અર્થ જતાવે
 છે જેમ કે મનનેન્દ, ગજેન્દ, ઓખીલ પુ૦
 દ્વાપીના ધ્રુવસારાધી નગરદ્વારને બચા-
 વવા આટે રખાળો મજબૂત ચાંબલો.
 ઓગાપ પુ૦ [સં.] ચેતમાસાનું એક ઇંચકું.
 ઓગાપ ન૦ [સ.] મેરધનુધ્ય ઓગાપ પુ૦
 કહું નામના ઓગાપ બીજ. ઓગાલ [સં.]
 (-બા) શ્રી૦ જુઓ નગરબાધી (૨) દાથ-
 ચાલાકી (૩) કાવતરું; છગકપડ. ઓગાલ
 પુ૦[સ.] રાવણનો પુત્ર ઓગાલ(૦૫, ૦૫)
 મ૦ મેરધનુધ્ય ઓગાલ પુ૦ નીલમ ઓગાલ
 પુ૦[સ.] ઉદનો પુત્ર; જ્યંત (૨) અનુ'ન.

૦પુરી સોંઅમરાવતી,ઈદ્રનીરાજધાની.
 ૦સોંક પું[સ.] સ્વર્ગ. ૦વગ્ગા સોં એક
 છંદ વારાણું નં[સ.]દ્રાક્ષિકા] દેખીતું
 જેટલુ સુદર તેટલુ જ કડલુ એકું એક કુળ
 (૨) કૂટકું પણ કુળી-કપટી માણસ[લા.].
 -દ્રાણી સોં [સ.] ઈદ્રની સી. -દ્રાણું
 નં [સ.] દ્રાણી] 'ઈદ્રવારણું'નો વેલો;
 -દ્રાયુધ નં[સ.] વજ. -દ્રાસન નં[સ.]
 ઈદ્રનું સિંહાસન-પદ
 ઈદ્રિય સોં [સ.] જ્ઞાન તથા કર્મનું (બહારનું
 કેઆંતર) સાધન (ત્વચા, ચક્ષુ, કાન, જીભ
 અને નાક તથા વાચા, હાથ, પગ, અપદ્માર
 અને હૃદયે દ્રિય એ પાંચ અનુક્રમે જ્ઞાને-

દ્રિયો તથા કર્મે દ્રિયો છે.) (૨) જનને દ્રિય.
 ૦ગમ્ય, ૦ગોચર [સ.] વિં ૦દ્રિયોથી
 બાણીસમજ રાકાય તેવું, પ્રત્યક્ષ. ૦ચામ
 પું [સ.] ઈદ્રિયોનો સમૂહ. આદ્ય વિં
 ઈદ્રિયગમ્ય. ૦ગમ્ય વિં ૦દ્રિયો વડે
 ૭૫૪૭-યતું. ૦જિત વિં ૦દ્રિયોને
 જીતનાર. ૦નિઘ્ન પું [સ.] ઈદ્રિયોને
 વરા રાખીતો; સ યમ. ૦મુખ નં [સ.]
 ઈદ્રિયોથી અનુભવાતુ મુખ (૨) વિષમુખ.
 -ચાતીત વિં ૦દ્રિયોથી અતીત-પર;
 અગોચર -ચારામ વિં [સ.] વિષયાસક્ત
 ઈધક નં [સ.] જુઓ ઈધર
 ઈધન નં [સ.] ઈધણ; બાળવાનું લોકું

ઈ

ઈ સોં [સ.] સમૃત કુટુંબની વણ'માળાનો
 ચોથો અક્ષર - એક સ્વર
 -ઈ [વિ.] સોં નો પ્રત્યય. ઉદાઁ 'ઓઠી;
 મહેતી' (૨) [સ.] નામને લાગતા, 'ના
 સળખી', 'કરનાર', 'વાળુ' એવો અર્થ
 બતાવતો પ્રત્યય. ઉદાઁ 'કપટી' (આ પ્રત્યય
 બેવડા અર્થમાં બુલ્લથી પણ વપરાયો મળે
 છે. જેમ કે, નિવિં કારી, સેથરી, ધ ધાદારી
 ઇં) (૩) વિશેષગુ પરથી નામ બનાવતો
 કાઠસી પ્રત્યય. ઉદાઁ આખમ્ - આખમ્ની
 ઈક્ષા સોં [સ.] નજર (૨) જેવું - નિચારવું તે
 ઈચ્છું (ઈ) સંક્રિં કામીને ખાતું (નિ'દાયે')
 (૨) દંડથી નમીમાની મોઈને ઉડાવવી
 ઈજાત સોં, ૦દાર વિં જુઓ 'દમજાત' માં
 ઈજા સોં [અ.] કષ્ટ (૨) (સારીરિક) નુકસાન
 ઈજાબકબાસ નં [અ.] મુસલમાનોમાં લમ
 કમુલ હોવાની વરકન્યાની પ્રતિભા
 ઈડલી સોં ચોખાની ઢોકળા જેવી વાની
 (મદાસી)
 ઈડલી પીડલી સોં, ઈડિયું નં, ઈડીપીડી
 સોં વગ્ગન્યાને નજર ન લાગે તે માટે
 તેમની પર ઉઘાડીને ફેંકી દેવાની બીની
 રાખોડીની ગોળાઓ, ચોંબામાં વપરાતી
 એક વસ્તુ

ઈતરાવું અંકિં ૦ પાઠ્ય મારવી
 ઈથર પું [સ.] એક અતિ સુદમ તત્ત્વ જેમાં
 થઈને પ્રકાશના મોજનો સચાર થાય છે
 (૨) એક પ્રવાહી રસાયણ
 ઈઠ સોં [અ.] મુસલમાનોનો એક તહેવાર
 (૨) યુસાવીનો દિવસ. ૦ગાહ સોં ઈઠ
 ૭૫૪૫ની જગા
 ઈંદુનું નં જુઓ ઈંદની
 ઈંદર વિં [સ.] આવું; આ પ્રકારનું
 ઈંત મીત ને (૦સાડે) તીન રાં પ્રં જુઓ;
 સ પચામા ચોડું
 ઈંચ્છા સોં [સ.] ઇચ્છા
 ઈંચ્છિત વિં [સ.] ઇચ્છુ (૨) નં ઇચ્છા
 ઈંચક વિં [સ.] છ આગળીવાળું (માનવ)
 ઈંચક સોં ઇચક, ડર [સ.]
 ઈમાન પું; નં [અ.] આસ્થા, શ્રદ્ધા (૨)
 ધર્મ, ઈન (૩) અંત કરણ (૪) પ્રમાણિકતા.
 ૦દાર વિં ઈમાન રાગ; પ્રમાણિકં ૦દારી
 સોં પ્રમાણિકતા. -ની વિં ઈમાનવાળું;
 પ્રમાણિક
 ઈરખા, ઈર્ષ્યા સોં + ઈર્ષા
 ઈરાન પું [કા.] ઈરાન દેશ. -ની વિં
 (૨) પું ઈરાનનું; ઈરાનને લગતું
 ઈર્ષા (અર્ષા) સોં [સ.] અદેખાઈ. ૦ખેર

વિં ઈર્ષા કરવાની ટેવ માળુ ંળુ વિં
 ઈર્ષાવાળુ અદેખુ
 ઈવ સીં [દિશ્ ૬] (ખાખ ૧ પ્રમાણે)
 આપ સી આદમની નેત્રિયાળ
 ઈશ પું [સ] ધ ળી, માનેક (૨) પરમેશ્વર
 (૩) મદાદેવ શિવ (૪) ગિયારની સહા
 ઈશાન સીં [સ] ઉત્તર અને પૂર્વ વચ્ચેની
 દિશા કે ખૂજો (૨) પું મદાદેવ દિર્ગા
 ઈશાની વિં [સ] ઈશાન દિશાતુ (૨) સીં
 ઈશાતા સીં -ત્વ નં [સ] એક મહા
 સિદ્ધિ (૨) સર્વોપરી પલ્લુ [પુપ
 ઈશુ(-સુ) ંધિસ્તપંધિસ્તીધમ્મોઆદિ
 ઈશ્વર પું [સ] પ્રભુ પરમેશ્વર (૨) સ્વામી,
 માનેક (૩) રામ ંદત્ત વિં ઈશ્વર
 તરફથી મળેતુ કુદરતી ંપ્રણિધાન નં
 [સ] ઈશ્વરનુ ધ્યાન ધરતુ ને (૨) મમ કુળનો
 ત્યાગ, પોતાના કમ્ ઈશ્વરને સમર્પણ
 કરવા તે ંપ્રીત્યથ (એ) અં
 ઈશ્વરની પ્રીત માટે, પોને ફળપ્રાપ્તિની
 ઇચ્છા રાખ્યા વિના -રાષ્ટ્રીન વિં [સ]
 ઈશ્વરને આધીન -રી વિં ઈશ્વરસ બધી
 (૨) સીં [સ] દુર્ગા (૩) દેવી -ચેરછા
 સીં ઈશ્વરની ઇચ્છા
 ઈષણુ સીં [સ] જ્ઞાન વાસના (૨) સી,
 પુત્રાદિ પ્રતેની આસક્તિ
 ઈષત્ત અં [સ] જરા, થોડું
 ઈમ સીં ખાખાના પાયાને નેત્રુતા બે લાખા
 લાકડામાનુ દરેક
 ઈમપ પું પ્રાચીન ઓસનો એક હળસી
 ગુલામ જેની કથાઓ ભગીતી છે
 ઈમવી વિં [મ] ઈસુખ્રિસ્તનુ ંમન પું,
 ઓંઈસુના જન્મથી ગુણો સવત (ઈસ)
 ઈસાઈ વિં [મ] ઈસુનુ અનુયાયી, ખ્રિસ્તી
 (૨) ઈસુને લગતુ

ઈમા મમીદ [મ] ઈમુ (ઈષિ-ત) પું
 ઈમુ
 ઈમુ વિં + [સં દશ] આવુ
 ઈમ્મર નં [દ] એક ખ્રિસ્તી ઉચર -તહેવાર
 ઈરવી વિં [મ] નુઓ ઈસવી ંમન પું,
 સીં ઈસવી સન
 ઈતા સીં [સ] ઇચ્છા (૨) આશા, હમેદ
 ઈગદીદી ગદી સીં ઊકગની એક રમત
 ઈજુ (૦) સંકિં અર્પણ કરતુ, આપી દેણ
 (૨) અગિયારીમા અગ્નિની સ્થાપના કરવી
 (૩) અભિષેક કરવો (૪) પ્રસન્ન કરણ
 (૫) તેડ ઊજણ
 ઈદ (૦) સીં [સ] દેવ પ્રા દ્વારે પર દત્તાદિ
 ચલવામા વચગાતુ મારીન પદવેણુ ચોક્કસ
 ંભ ધી વિં ઈટાનુ બાધેતુ (૨) ઈનું
 બાધમામ વાટો પું ઈટા પકવવાનો બદો
 -ટાળા (નુ) વિં ઈનું બનેત ઈવાણ
 -ટાળી સીં ઈટા મારી મારીને દેવાતો
 દડ -સન -ટાળુ વિં જુઓ ઈગળ
 -ટાળો પું [પ્રા દ્વાર] ઈનો કંડો (૨)
 ઈટા બનાવવાનું ઓભર -ટેરી (-લ)
 વિં ઈબધી
 ઈટાળ (૦) સીં ઈ લઈને જનારી પ્રાગ
 ઓની દાર (૨) ઓલા ઓળાઈ નો જથ્થો
 (૩) ઊંચાની ધાર -જુજરવાડ [લા]
 ઈટું (૦) નં [સ] બલ બેટુ (૨) શિખર
 પરનો કળણ
 ઈટોણી (૦) સીં જુઓ ઉડાણી
 ઈતડી (૦) સીં એક જીવ, હતરડી
 ઈધણુ (નુ) (૦) નં [સ] દધન બળતણ
 ઈધણુધોરી (૦) પું બગદ (૨) બાર
 વહેનારો આદમી (૩) વિં બગદિયા
 જેવો, મૂખ

ઉ

૩૦ [સ] સંસ્કૃત કુટુમ્બની વર્ણમાળાનો
 ૥૫મો અક્ષર - એ - મુખ્ય સ્વર
 ક્રિયાપદને લાગતા તે ક્રિયા કરનારું
 મે અર્થમા વિનં બનાવતો પ્રત્યય ઉદા
 તાડુ કાડુ ખાડ
 રડી સોં [રે ઉમ્મરડો] નાનો ઉકરડો
 ૨) વિવાહના સમયમા કચરો પૂજો
 ખવાની જગા (૩) એક મનિન દેવતા
 રડો પુનં છાણ અને પૂજનો દમરો,
 રડો (૨) ગદુ સ્થાન, ગદવડો [લા]
 રડો પુનં આવેશ (૨) તાતારેની
 નાવનુ સંકિં ડાવવુ નુ પ્રેરક
 ગત નં ડાળવાની ક્રિયા [ર વિ]
 ગાટ-(ટો) પુનં ધામ, ધારો (૨)
 રસો (૩) સતાપ
 ડાણુ સંકિં [અળવુ] નુ પ્રેરક [કળે
 મેમ કરવુ (૨) લાખ કરવો સાડુ કરવુ
 લા] (૩) જગાડવુ (કાણમા)
 ડો પુનં કાળવુ તે (૨) વનસ્પતિ,
 મોસલિયા કે તેજનાનો કાવો (૩) ધામ,
 માફ (૪) કટાષો, સતાપ
 ડિયળી વિંસોં કાચળી પહેર્યાં વિનાની
 ડો પુનં ઉકારડો (૨) બકારી (૩)
 મમાવાની લાગળી (૪) કપારી (૫)
 બવાવડુ ડિનારો
 ડિયળી-(નયુ) નં ઉકાસવુ તે
 ડિયુ સ કિં [સ ઉત્તર] ડોની કાઢવુ,
 મહાર કાઢવુ (૨) ધ્યન પર લાવવુ,
 મુનાયેતુ તાલુ કરવું [લા] (૩) ઉરકેરવુ
 રો પુનં [સ રવરો] ડો કોરડો
 રૂ પુનં, સોં સૂઝ સમજ (૨) રસો
 ંણી સોં ઉકેરવુ - નિકાન કરવો તે
 ંણુ સંકિં ગૂચ કાઢવી વળ માટેવો,
 ખાપેતુ કેચયેતુ પાછું છડુ કરવુ (૨) વાચવુ
 (૩) પૂડું કરવુ - નિકાન કરવો (૪) ઉકાસવુ,
 ખુલ્લુ કરવુ - વાવવુ સંકિં - પાણુ

અંકિં 'ઉકેરવુ'નુ અનુક્રમે પ્રેરક અને
 કર્મણિ
 ઉદ્ધત વિં [સ] દેહુ, બોવેહુ
 ઉક્તિ સોં કથન [ઉમેશવણ
 ઉખડાવણુ સંકિં ઉખાડવુ નુ પ્રેરક,
 ઉખડિયો પુનં તવેશો
 ઉખરાંડુ વિં ઢાકયા વિનાનુ ઉખાડુ
 ઉખરાંડો પુનં ધાતુના વાસણ પરનો એથગળો
 ઉખાડ પુનં ઉખાડેતુ હોય તે (૨) ખાડો
 ઉખા-(ખે)ડવુ સંકિં [પ્રા ઉત્તર]
 'ઉખાડવુ'નુ પ્રેરક (૨) મૂળ ખેચી નાખવુ
 (૩) ૫ વ્યવ કરવુ [લા] (૪) નારા કરવો
 ઉખા-(ખે)ડાવવુ અંકિં ઉખા-(ખે)
 ડાણુ અંકિં તેના પ્રેરક અને કર્મણિ
 ઉખાણુ નં, -જો પુનં [સ ઉપાલ્યાન]
 સમસ્યા, કોયડો (૨) કહેવત, દશત
 ઉખાલખખાવ સોં ગદી અને ઝાડો
 ઉખા-(ખે)ખાણુ સંકિં [પ્રા ઉત્તર]
 ઉખાડ (૨) ઉકેરવુ (૩) બુતાયેતુ તાલુ
 કરવુ ઉખાસવ[લા] ઉખા(ખે)-ખાવવુ
 સંકિં, ઉખા-(ખે)ખાણુ અંકિં તેનુ
 અનુક્રમે પ્રેરક અને કર્મણિ
 ઉખેડ વિં ખેડવાને અયોગ્ય (૨) આજ
 ખેડુ વેગન (૩) પુનં સોં ઉખાડ પોષડો
 ઉખેડવુ સંકિં જુઓ ઉખાડવુ ઉખેડાવવુ
 સંકિં ઉખેડાણુ અંકિં તેના પ્રેરક
 ને કર્મણિ [ઉખાણુ મા
 ઉખેળવુ, ઉખેળાવવું ઉખેળાણુ જુઓ
 ઉગટણુ નં પીડી ભગ
 ઉગમ પુનં [સ ઉગમ] ડાણુ તે, ઉગમ (૨)
 મૂળ આરભ ંણુ વિંપવં દિશા તરફનુ
 ઉગાડવુ સંકિં ભિગવુ નુ પ્રેરક, ડો
 મેમ કરવુ ઉગાડાવવુ સંકિં,
 ઉગાડાણુ અંકિં ઉગાડવુ નુ અનુક્રમે
 પ્રેરક ને કર્મણિ [ઉખાડવુ
 ઉગામણું સંકિં [સ ઉગમ] મારવા

ઉગાર પું [ઉગારવું] બચાવ; ઇટકો (૨)
બચત; લાભ
ઉગારવું સં કિં 'ઉગરવું'નું પ્રેરક; ઉગરે
એમ કરવું; રક્ષણ કરવું; બચાવી લેવું
(૨) બચત કરવી
ઉગારો પું જુઓ ઉગાર
ઉગારો પું ચોમાસામાં ઊગતા નાના
છાટેનો સમૂહ; ઉગારો
ઉગારો પું ઊગતું તે; ફૂલવુંફાલવું તે (૨)
ચોમાસાનો ઉગારો [તા સીં
ઉચ [મ.] જલ્દ (૨) કેલ્દી (૩) બિદામણ.
ઉચલાવવું સં કિં 'ઉચલવું'નું પ્રેરક
ઉચરાઈ(-તા) સીં મહેસૂલ, સાંચ, દેવું
ઇંની વસૂલાત કરવી તે
ઉચરાણિયો પું ઉચરાણી કરનાર
ઉચરાણી સીં લેણીની વસૂલાત(૨)નકાદો
ઉચરાણું નં લખાણી; ફાળો; ફંડ. -તા
સીં ઉચરાઈ. -તદાર વિં ઉચરાતનું કામ
કરનાર. -વણું સં કિં [મ. ઉચ્છાદ]
ટેકેકેકાળેથી મેળવી એકઠું કરવું
ઉચલાવવું સં કિં 'ઉચલવું'નું પ્રેરક
ઉચાડ પું [સં. ઉચ્ચાડ] આકારા વાદળાં
વિનાનું થઈ તડકો નીકળે તે (૨) ઉલ્ક;
લાભ [લા]. -વણું વિં નેરક વિનાનું.
બખારું વિં ચોરને ફાલે એવું; ઉચાડું
(૨) નનાકાબારી; નાસી ઇટવાનો રગતો.
બાસ સીં ઉચાડું અને બધ કરવું તે.
બું સં કિં [મ. ઉચ્ચાડ] ઊપડે એમ
કરવું; ઉચાડું કરવું; ખોલવું. -લાવવું
સં કિં, -લાવું અં કિં 'ઉચાડવું'નું
અનુક્રમે પ્રેરક ને કર્મણિ
ઉચાડું વિં [જુઓ ઉચાડું] ધુલું; નહિ
હાકવું, વાગેવું કે બિડાયેવું (૨) નહિ એલેલું.
પહેરેવું કે રાજગારેલું (૩) ચોખ્ખું; રપટ
(૪) પ્રગટ; નહેર (૫) અરક્ષિત
ઉચાડું પુગાડું વિં સાવ ઉચાડું-નાયું
ઉચકામણ નં, -ણી સીં બચકવાનું
મહેનતાણું
ઉચકાવવું સં કિં 'ઉચકવું'નું પ્રેરક

ઉચાટ પું ચિંતા; ફિકર (૨) અધીરાઈ
ઉચાટિયું વિં ઉચાટ કર્યા કરતું
ઉચાપત સીં ખોટી રીતે ઉપાડી-ઉઠાવી
જવું તે; ઓળવવું તે
ઉચારવું મં કિં જુઓ ઉચ્ચારવું.
ઉચારાવવું સં કિં (પ્રેરક). ઉચારાણું
અં કિં (કર્મણિ)
ઉચાળવું સં કિં બચવું; ખાસી કરવું
ઉચાળો પું ધરવબરો. ઉચાળા લાવવા
= ધરબાર ખાસી કરીને નીકળી જવું (૨)
નોકરીમાંથી જતા રહેવું
ઉચિત વિં [સં.] યોગ્ય; પ્રદિત
ઉચે(-યે)ડવું સં કિં [મ. ઉચ્ચાટન]
ઉતેડવું; (હાવ) ઉતારવી
ઉચેલ પું પાલવ (૨) કંઠીનો છેડો
ઉચ્ચ વિં [મ.] જુઓ ઉચ્ચ
ઉચ્ચક વિં બધડું; બચક
ઉચ્ચતમ વિં સૌથી ઉચ્ચ; ઉચ્ચામાં બચું.
-ર વિં વધારે ઉચ્ચ
ઉચ્ચરવું સં કિં [મં. ઉચ્ચાર] બોલવું
ઉચ્ચાટન નં [મ.] એક અભિચાર; (મંત્ર-
તંત્રથી) ઉચાટ કરાવવો તે
ઉચ્ચાર પું [સં.] મોંમાંથી બોલ કાઢવો તે
(૧) તેમ કરવાની ઢબ. બળુ નં ઉચ્ચાર
(૨) કથન. બળુ સં કિં [સં. ઉચ્ચાર]
ઉચ્ચારણું કરવું (૨) બોલવું
ઉચ્ચાલક પું ઉચ્ચાલન ક્રિયાનું મુખ્ય
સાધન; 'લીવર' [પ. વિ.]
ઉચ્ચાલન નં [સં.] બોલું કરવું તે (૨)
ઉચ્ચાલક વડે બળ વાપરવાની એક
ચોજના [પ. વિ.] (૨) નાનું મોટું
ઉચ્ચાવચ વિં [મ.] બચું નીચું; અણસરણું
ઉચ્ચેઃશિવા પું [સં.] ઇદનો ઘોડો (ચૌદ
રતોમાંનું એક)
ઉચ્ચોચ વિં [સં.] ઉચ્ચતમ
ઉચ્ચય પું ઓચ્ચય; જુઓ ઉચ્ચય
ઉચ્ચ(-ઈ)મ પું જુઓ ઉચ્ચંચ; ખોળો
ઉચ્ચિત વિં [સં.] તોડી નાખેવું; નિમૂળ કરેલું
ઉચ્ચિષ્ટ વિં [સં.] એકું (૨) ખાતાં વધેલું
(૩) નં બાંણ

ઉત્કૃષ્ટપદ [સ] (-પદ) વિં ઉત્કૃષ્ટ, ઉત્કૃષ્ટ
 ઉત્કૃષ્ટ પુર્ણ [સ] જડમૂળથી ઉપાદી નાખવું તે;
 સમૂહો નાશ ૦૬ વિં ઉત્કૃષ્ટ કરનાર.
 ૦૧ નં ૮૦ ઉત્કૃષ્ટ કરવો-યવો તે ૦૬
 સંકિં [સ ઉત્કૃષ્ટ] ઉત્કૃષ્ટ કરવો
 ઉત્કૃષ્ટદ્યુ વિં વગ કે વાગ્ય વિનાનું (૨)
 ઉત્કૃષ્ટક (૩) નં નિર્વંશની મિત્રકત
 ઉત્કૃષ્ટાણુ નર્ણ [સ] શોષણ, મુખવુ-ખે ચાર્ધ
 જુ તે
 ઉત્કૃષ્ટવનન નં [સ] શાસ બહાર મૂકવો તે
 ઉત્કૃષ્ટવનિત વિં [સ] પૂણે ખીલેલું
 ઉત્કૃષ્ટવામ પું [સ] શામ લેવો મૂકવો તે
 (૨) આગા (૩) પ્રકરણ (૪) જાણિયું
 ઉત્કૃષ્ટ પું આનંદ કે તેનો ઉછાળો
 -ગી વિં ઉત્કૃષ્ટ
 ઉત્કૃષ્ટાટ પું ઉત્કૃષ્ટ તે. ઉત્કૃષ્ટો
 ઉત્કૃષ્ટમણી સીં હરીફાર્ધ (૨) હરાલ
 ઉત્કૃષ્ટ (-પદ) વિં જુઓ ઉત્કૃષ્ટપદ
 ઉત્કૃષ્ટ પું [સ] ઉત્કૃષ્ટો ખોલો
 ઉત્કૃષ્ટીક નં + બાજક પાસુ ફેરવવું થાય
 ત્યારે કરાવી ઉત્કૃષ્ટવિધિ
 ઉત્કૃષ્ટ સીં ઉત્કૃષ્ટો ૦૬ સં કિં
 [સ ઉત્કૃષ્ટ] જીએ ફેરવવું (૨) ઉપરતળે
 કરવું (જેમ કે શા. છં) (૩) (ગમે તેમ)
 ખરચવું, વાપરવું -ગી પું ફૂડો, છપગ
 (૨) એકાએક વધારો (૩) આવેશ (૪)
 હમનો (૫) જીવદો, બકારી
 ઉત્કૃષ્ટપાવેહા પું બં ૦૦ ઉત્કૃષ્ટવર્તન
 ઉત્કૃષ્ટવું વિં ઉત્કૃષ્ટ (૨) લાજ વિનાનું
 ઉત્કૃષ્ટવું (-વું) વિં થોડા દિવસ પછી પાછું
 આપવાની ચરતે આપેલું-પીધેલું (વ્યાજ
 ઇત્યાદિ આપ્યા કીધા વિના)
 ઉત્કૃષ્ટદ્યુ વિં (૨) નં જુઓ ઉત્કૃષ્ટદ્યુ
 ઉત્કૃષ્ટ પું, સીં ઉત્કૃષ્ટ તે (૨) કેળવણી
 ઉત્કૃષ્ટ સં કિં [સ ઉત્કૃષ્ટ, પ્રા ઉત્કૃષ્ટ]
 પાળાપોલી મોડું કરવું (૨) સ્વકારવાળું
 કરવું કેળવવું ઉત્કૃષ્ટવત્તું સંકિં (પ્રેરક),
 ઉત્કૃષ્ટવત્તું અં કિં (કર્મણી)
 ઉત્કૃષ્ટ (-વ) સીં [સ ઉત્કૃષ્ટવત્તું ઉત્કૃષ્ટ
 તે (૨) ઉત્કૃષ્ટી

ઉત્કૃષ્ટ (-વ) સીં નં નવ વોરેની સમા-
 પ્તિની ઉત્કૃષ્ટી
 ઉત્કૃષ્ટાણું વિં ઉત્કૃષ્ટી (૨) ઉત્કૃષ્ટ
 ઉત્કૃષ્ટવત્તું નં બરમાળા, અનુચિત
 ઉત્કૃષ્ટવત્તું સીં [જુઓ ઉત્કૃષ્ટી] જીવવત્તું
 તે (૨) ઉત્કૃષ્ટી
 ઉત્કૃષ્ટવત્તું નં જુઓ ઉત્કૃષ્ટમણી
 ઉત્કૃષ્ટવાવત્તું સં કિં 'ઉત્કૃષ્ટવત્તું' પ્રેરક
 ઉત્કૃષ્ટિયાત વિં [જુઓ ઉત્કૃષ્ટી] ઉત્કૃષ્ટ
 વર્ણન
 ઉત્કૃષ્ટાર વિં ઉત્કૃષ્ટવણ, બપકાદાર
 ઉત્કૃષ્ટારે પું જાગરણ (૨) ચિતા
 ઉત્કૃષ્ટ સીં [દિ ઉત્કૃષ્ટ] ઉત્કૃષ્ટવણ, પાથ
 સ્વામી ૦૬ વિં ઉત્કૃષ્ટ કરનાર (૨)
 અપ્રકૃતિય ૦૬ સં કિં ઉત્કૃષ્ટ કરવું
 ઉત્કૃષ્ટી સીં [સ ઉત્કૃષ્ટ ઉપચારી, પ્રા
 ઉત્કૃષ્ટિયા] વન, મદિર ઇત્યાદિ રચવો
 જીવવાત જમણ, વનજોગન (૨) ભરત,
 મિત્રજાની
 ઉત્કૃષ્ટ (-સ) પું અજવાળું પ્રકાર
 ઉત્કૃષ્ટક પું પ્રકાર આપનારો પદાર્થ,
 'ઉત્કૃષ્ટમીન' [૨ વિ]
 ઉત્કૃષ્ટવત્તું સં કિં [સ ઉત્કૃષ્ટ] ઉત્કૃષ્ટ
 કરવું (૨) સારું કરવું શોભાવવું [વા]
 ઉત્કૃષ્ટાર (-સ) વિં સુદર, ઉત્કૃષ્ટ
 ઉત્કૃષ્ટ (-સ) પું જુઓ ઉત્કૃષ્ટ
 ઉત્કૃષ્ટ વિં [દિ] ઉત્કૃષ્ટ વેરાન
 ઉત્કૃષ્ટ નં, ઉત્કૃષ્ટ (-વિ) સીં [સ]
 માળવામા સિપ્રા નદીના કિનારા ઉપર
 આરોપ પ્રાચીન દિદુ રાજનગર
 ઉત્કૃષ્ટ [સ] (-પદ) વિં દેહીઆમાન
 ઉત્કૃષ્ટવત્તું સંકિં નખ વગેરેથી ધસરડીને
 ઉપાડવું, સોલ્લ ઉત્કૃષ્ટવત્તું સંકિં
 (પ્રેરક) ઉત્કૃષ્ટવત્તું અંકિં (કર્મણી)
 ઉત્કૃષ્ટ પું ઉત્કૃષ્ટવાચી થતો લિસોટો
 ઉત્કૃષ્ટ પું [સ ઉત્કૃષ્ટ] એક વનરપતિ
 ઉત્કૃષ્ટમણી નં (વાસણ) અજવાળવામા
 વપરાતી વસ્તુ (૨) ઉત્કૃષ્ટવાન મહેનતાણું
 ઉત્કૃષ્ટવત્તું સં કિં 'ઉત્કૃષ્ટવત્તું' પ્રેરક

ઉત્પત્તિ-(ટાં)મ વિં (૨) નં જુઓ ઉત્તંગ
ઉત્તવણું નં [ઇં. રૂઠેન] યરીરે યોગવાની
ખુમ્તોદાર ચીત્તેનું મિત્રાણ; ઉત્તવણું; ઉત્તવણું
ઉત્તિ-(ટાં)મ વિં આધાર વગરનું; તરંગી
(૨) નં આધાર વગરની વાત; ગમ્મું
(૩) તરંગ; ભુટ્ટો

ઉત્તંગ વિં ઉપભવી કાઢેણું (૨) ગળી
ઉત્તંગ વિં જુઓ ઉત્તંગ

ઉત્તંગિયું નં, -ધો પું એક રાગ [તે
ઉત્તમ(-વ)ણું નં મરમ્મ પસને એસવા જતું
ઉત્તંગિ(ગીર) વિં નજર ચુકાવી પારકી
વસ્તુ ઉડાવનારુ-ચોરનારુ]

ઉત્તંગણું સં કિં 'ઉત્તંગ'નું પ્રેરક; બહે
એમ કરતું (૨) જમણું (૩) બિયું કરતું.
ઉત્તંગણવું સં કિં (પ્રેરક). ઉત્તંગણું
અં કિં (કર્મણ)

ઉત્તમણું નં જુઓ ઉત્તમણ

ઉત્તમ પું બિહતું-ઉપસતુ તે (૨) બંચાઈ
(૩) ઉપાડ; અપત (૪) કપના; ભુટ્ટો
(૫) દેખાવ; બમક. 'ઉત્તમણું' સં કિં
'ઉત્તમણું'નું પ્રેરક. ઉત્તમ વિં આરા
ઉત્તમ-દેખાવવાળું. ઉત્તમણું સં કિં
ઉત્તમણવું 'વતું' સં કિં [ઇં. રૂઠે+
પસવાર] બિયકતું; ઉપાડું (૨) ધીમેથી
ઉપાડી જતું-ચોરણું (૩) (ખૂણ) ખાતું (૪)
ઉત્તમણું; જનારું (૫) બિયુ કરતું; અગિત-
ત્વમાં આપણું; તેમાર કરતું (૬) પાળણું;
માનવ; બલવણું (જેમ કે, મુકમ, ચાકરી
ઇં).-આણું અં કિં 'ઉત્તમણ'નું કર્મણ

ઉત્તમણું અં કિં 'બિહતું'નું ભાવે પ્રયોગનું રૂપ
ઉત્તમો પું બનાવડી વાત (૨) અપત
ઉત્તમતરી સીં આલ્યા જણું તે

ઉત્તમણીસ વિં જુઓ અડતાળીસ; ૪૮

ઉત્તંગ વિં ઉડાવનારું; અતિ ખર્ચાળ

ઉત્તંગ(-રા)વણું સં કિં જુઓ ઉડાવણું (૨)

(પાંખવાળો જન) બેડી નવ એમ કરતું

(જેમ કે માંખ ઉડાવળી. 'ઉડાવળી' નહિ.)

ઉડાણું(-ન) વિં [ઇં. રૂઠેવન, પ્રા. રૂઠાગ] બેડે

એણું, પવનવેગી (૨) નં બેડણું તે.

બેડાટો પું અધર બેડે તેવો ઘોડો;

પવનવાવડી (૨) પવનવેગી ઘોડો

ઉડામણી સીં મરકરીમાં ઉડાવણું તે

ઉડાવણું સં કિં [ઇં. રૂઠાર, પ્રા. રૂઠાર]

બેડે એમ કરતું; ચમાવણું (જેમ કે પતંગ)

(૨) વાપરી નાખણું; વેડી નાખણું (૩)

(વાન, અપ ઇં) ફેડાવણું (૪) જવાબ-

માં ચાલાકી કરવી (૫) મરકરી કરવી

(૬) રફ-નપાચ કરતું (જેમ કે પરીક્ષામાં)

ઉડાણું અં કિં 'બેડણું'નું ભાવે પ્રયોગનું

રૂપ; બેડવાની ક્રિયા થવી

ઉડુ પું [ઇં.] તારો (૨) મરુ (૩) નસત.

બાણ પું તારાઓનો સમૂહ; તારાઓ.

બપતિ, બરાજ પું અંદ

ઉડ્યન નં [ઇં.] બેડણું-બેડે બેડણું તે

ઉડરણું નં બેડણું; ઉડેણું

ઉડાણિયું નં ઉડાણી

ઉડા(-દે)ણી સીં નાનું મૂલ્યું ઉડાણું

ઉડા(-દે)ણું નં માપા ઉપર પગ નડાયકડી

વખને વચ્ચે મૂકવામાં આવતો વચ્ચા

ધત્યાદિનો વીંટો

ઉત્તંગણવું સં કિં 'બેડણું'નું પ્રેરક

ઉત્તપત (તો) સીં જુઓ ઉત્તપતિ

ઉત્તરડ સીં [ર. ડાઉરિવિલિ] વાસણ ઉપર

વાસણ - ખાગ કરીને એક એકથી નાનાં

-એથી ગોઠવણી

ઉત્તરડણું સં કિં ઉત્તરડણું; રીવાણ ઉડેણું;

ઘાંઘા તેડી જુદું કરતું (૨) બાણ-આમળી

ધત્યાદિ ઉતારવી. ઉત્તરડાવણું સં કિં

(પ્રેરક). ઉત્તરડાણું અં કિં (કર્મણ)

ઉત્તરડિયું નં ઉત્તરડવાનું જોખર

ઉત્તરણ સીં; નં ઢાળ (૨) બેડણાણ એણું

હોણું તે (૩) એવો નદીનો ભાગ. -ણી

સીં ઉત્તરણું - પાર જતું તે

ઉત્તરાણ સીં [જુઓ ઉત્તરાણણ] મકંર-

સંકાંતિ (૨) એ દિવસે પળાતો તહેવાર

ઉત્તરાણ નં [બિનરણું] ઉતાર; ઉત્તરણ

ઉત્તરાણું(-કું) વિં ઉત્તર તરફનું

ઉત્તરામણ નં, -ણી સીં ઉત્તરાણું તે

(૨) તેનું મહેનતાણું કે અર્થ

ઉત્તરવર્ણ સંકિં ઉતારે એમ કરવું (૨)
'જિતરવું'નું પ્રેરક (૩) (માથેથી) વળત
નીચે ઉતારવામા મદદ કરવી (ખેડુ,
ટોપનો ઉતારાવવા)

ઉતારેવડ સ્ત્રીં જુઓ ઉતારડ

ઉતાર પું ઉતારાય એવું હોય તે કે તેવું
(ની વંનુ) મ્થાન (૨) એટ (૩) કેડ,
ઝેર, ખરાળ અસર, કડક દવા વગેરેને)
ઉતારવાનો - દૂર કરવાનો ઉપાય (૪)
ભૂતપ્રેતની અસર કાઢવા માટે માથેથી
ઉતારેલુ હોય તે (૫) તન નકામુ અથવા
બૂઝામા ખૂંડ માપસ કેતેવાનુ ન્યૂ [લા]

ઉતારવું સંકિં [સ અત્તાવ] ઉતારે એમ
કરવું, 'ઉતારવું'નું પ્રેરક (૨) ઉપરથી
નીચે મૂકવું (૩) ધાર કાઢવો (જેમ કે,
ખમરડો સવાડ પર ઉતારવો, કુહાર
વાડ ઉતારો) (૪) ધાર કાઢવી (૫) લખવું,
નકલ કરવી (૬) ઝેરની અસરથી મુક્ત
કરવું (૭) પાર લઈ જવું (૮) વળગાડ
કાઢવા માથે ફેંકવું ઉતારાવવું સંકિં
(પ્રેરક) ઉતારાવું અંકિં (કમંણિ)

ઉતારું પું પ્રવાસી, મુઆદર (૨) ઉતારો
કગાર (વીંથી ધમંગાળા હં ના)

ઉતારો પું ઉતારવાનો મુકામ (૨) કરામાથી
ઉતારેલુ લખાણ, અવતરણ

ઉતારવળ સ્ત્રીં [ઉ ઉતારવળ] ત્વરા, તાકીદ.
-ગિયું પિં ઉતારવળ કરનાર કગારનારું

(૨) ઉતારવળ; અધીરું - યા સ્ત્રીં
(અં યતી) એક જાતની જુવાન ડેડાગર
-યું વિં વેગી, ઝડપી (૨) અધીરું

ઉતારવું અંકિં 'જિતરવું'નું બાવે
ઉતેડવું સંકિં જુઓ ઉતારવડ ઉતેડાવવું
સંકિં (પ્રેરક) ઉતેડાવું અંકિં
(કમંણિ)

ઉતેડવું વિં [સ] તીમ, જલદ, પ્રખળ (૨)
મત (૩) વિષમ (૪) મુરદેશ વત્તા સ્ત્રીં
ઉતેડવું પું [સ] ઉપર ખેચાવુ તે, ઉત્તરિ
(૨) અભિરુદ્ધિ

ઉતેડવનં [સ ઉત્તર ઉપરથી] બિંબવ

તે. ંખિનું નં, -નાંકિ પું જ્યા સુધી
ગરમી પહોંચવાથી પદાર્થ બિંબવા માટે
એ સીમા (૨) તેના માપનો અંક
ઉતેડવું વિં [સ] કંકભિયા કરેલા હોય એવું
(૨) અતિ ઉત્તુક, આતુર

ઉતેડવું સ્ત્રીં [સ] તીમ હં, આતુરતા
(૨) આશા -કિંત વિં [સ] આતુર

ઉતેડવું પું [સ] ધૂનરી, સોમ
ઉતેડીયું વિં [સ] આરેખેયુ, મનરેલુ

ઉતેડવું વિં [સ] શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ

ઉતેડવું વિં [સ] મધ્યભિદુથી આધુ (૨) એક
કેન્દ્રવાદુ નહિ એવું (૩) વિવસણ

ઉતેડવું પું [સ] બિલોટા કમ (૨) ઉલ્લખન
(૩) કમિક વધારો, બિલોટા કમ બળુ
નં [સ] બિલુ જલુ - ઉલ્લખન કરવું તે
(૨) કમે કમે થયા જલુ તે, ખિલવડ

ઉતેડવું વિં [સ] બોળગી ગયેલું (૨)
ઉત્કાંતિ પામેલું (ઉત્કાંતિવાદના નિયમાનુ
સાર) -તિ સ્ત્રીં [સ] વિકાસ, ખિલવળી

-તિવાદ પું જાતિવિગેયો ('રપીશીક')
એકદમ નવા સર્મ્યા નથી ના અગાઉ

પ્રચલિત એવા આકારો વચ્ચે ધીમે ધીમે
વિકસિ પામીને બન્યા છે એવો મત

ઉત્ક્રિય વિં [સ] ઉલ્લેખ પામેલું [ફેડ તે
ઉત્ક્રિય પું [સ] ઉપર ફેડવું તે (૨) ફેડી

ઉત્ક્રિયા વિં [સ] ખોલી કાઢવ (૨) ઉપાડેલું
ઉત્ક્રિય વિં [સ] થયું ગરમ થયેલું (૨)

કાંધાચમાન
ઉત્ક્રિય વિં [સ] સૌથી સાવ, દેખ બુરુષ

પું [સ] શ્રેષ્ઠ આદર્શ (૨) પરમેશ્વર (૩)
પહેલો પુરુષ [બ્યા] -મોંગ નં [સ]

માધુ (૨) મુખ -મોતમ વિં [સ] ઉત્તમ
દનમ] ઉત્તમમા ઉત્તમ

ઉત્તર વિં [સ] પાશુ, બાકીનું (૨) પાકીનું
(૩) વધતું, વધારે (૪) ડાણ (૫) પું,
નં જવામ પૂછ્યા કે કંઈ સામે ફેડેલું
તે, રજિયો (૬) બચાવનું કથન (૭) સ્ત્રીં
ઉત્તર દિશા (૮) પું ગણિત-મેટ્રીના બે
સૂચ્યાની વચ્ચેમાનું અંતર () પું
વિરાટ ગામનો પુત્ર (૧૦) અં પછી.

ંક્રિયા સ્રીં [મ] મગ્ધ પાની અતિમ
 ક્રિયા ંક્રિય પું પૃથ્વીની ધરીનો ઉત્તર
 તરફનો છેડો (૨) ઉત્તર દિગામી સ્થિત
 દેખાતો તારો ંપદ્મ પું [સ] જાવાવપદ્મ
 પ્રતિવાની (૨) પ્રતિવાનીનો જવાબ (૩)
 અધારિયુ (૪) અભીશ્ચય ક્રિયાની
 જમ ધી બાજુ [ગ] ંપદ્મ નં પું
 પરીમાના પ્રશ્નચરના ઉત્તરની પટ્ટી
 ંપથ પું [મ] હિમાચલ કંપ ંક્રિય
 ને જામે જતો ઉત્તર દિગા તરફનો
 માગ, દેવયાન (૨) મૃતુની તૈયારી
 તરીકે કરવામા આવના તપ અને
 ભત્રામો ંપદ્મ નં [મ] (અમાસનુ)
 છેલ્લુ પદ (૨) મેન્ડ ંક્રિય ગાફ એ
 રશિયો [ગ] ંસીમાંમા સ્રીં [સ]
 સીમામાં દર્શનનો પાછો ભાગ વેલ
 ંપથ સ્રીં [સ] ઉત્તરાવરણ ંવલ્કી
 સ્રીં જુઓ ઉત્તરપત્ર ંશ્રદ્ધી સ્રીં
 જ્યોતિર્દિન પ્રોયોગન [ગ] ંશ્રદ્ધિ
 (અશ્રદ્ધી) સ્રીં જ્યોતિર્દિન સીરીઝ [ગ]
 -રા સ્રીં [સ] ઉત્તર દિગા (૨) અભિ
 મન્યુની પની (૩) ઉત્તરાક્ષત્રાની નક્ષત્ર
 -રાખડ પું [સ] હિમલય પાગેનો
 ઉત્તર દિદનો પ્રદેગ, ઉત્તરખડ -ગાંધિ
 કાર પું [સ] પાઠગથી-ભવિષ્યમા મગ
 નારો અધિકાર વારમાનો અધિકાર
 -રાધિપાત્રી વિં [સ] ઉત્તરાધિકાર
 નાજુ, પાળી અધિકાર પગાવનારું
 -રાપથ પું [સ] વિધ્ય પરંતની ઉપરનો
 હિં -રા ક્રાંતુની સ્રીં [મ] બારમુ
 નક્ષત્ર -રા ભાદ્રપદા સ્રીં [સ] ૨૬મું
 નક્ષત્ર -રાપાઠા સ્રીં [સ] ૨૧મું
 નક્ષત્ર -ગાયત્રી નં [સ] સૂર્યનું
 ઉત્તર તરફના રાશિપદ્મમા જતુ તે (૨)
 ઉત્તરાજી -રાધં નં, પું [સ] ઉત્તરનો-
 પાછો તારો ભાગ -રાવરણા સ્રીં
 [મ] ઉત્તરપ્રવર્ધા] ધપણ -રીય નં
 [સ] ઉપવર -રાવરણા અં [સ]
 વધારેને વધારે દિવસોદિવસે, કમરા

ઉત્તમ પું [સ] માથે પડેલાનું એ આન
 યણ (૨) કાનનું એક આમૂષ્ય
 ઉત્તાન વિં [સ] ચતુ (૨) પડોણુ પથગ
 રેતુ, કીડરું
 ઉત્તાપ પું [સ] મતાપ, નિતા
 ઉત્તીર્ણ વિં [સ] તરી પાર ંતરેલું (૨)
 પાસ થયેતુ (પરીક્ષામા)
 ઉત્તુગ વિં [સ] ંક્રિય
 ઉત્તેજક વિં [મ] ઉત્તેજન આપે તેવું (૨)
 ઉત્સા દોગપ્રેરેતેતુ -નં [સ] ઉત્સાદ
 આપવો-પુષ્ટિ આપવી તે (૨) [અગળ
 અર્થમા] ઉત્તેજ ધી -ના સ્રીં [સ] ઉત્તે
 ગાળી આવેશ -તુ સંકિં [સ] ઉત્તે
 ઉત્તેજન આપતુ
 ઉત્તેજિત વિં [સ] ઉત્તેજન કે ઉત્તેજન
 પામેતુ (૨) ઉત્તેજાયેતુ
 ઉત્થાત નં [સ] ંક્રિય -ભા થયુ તે (૨)
 ંક્રિય તે (૩) ઉદય, ભગૃતિ (૪) ઉત્થાદ
 (૫) ટેકા, મદ
 ઉત્થાપક વિં [સ] ઉથલાવી નાખનારુ,
 ઉખાડનારુ (૨) ઉચ્છેડનારુ (૩) ંક્રિય
 મરનારુ -નં [સ] ઉત્થાપતુ તે (૨)
 [મદિરમો] દેવનુ સર્ધને ંક્રિય તે (૨) એકને
 ઉઠાવી એ જગાએ બીજુ મૂકુ તે
 'સખિશ્ચ' યુગન [ગ] -નમત્ર પું ધી
 પ્રિન્સિપલ ંક્રિય સખિશ્ચ યુગન [ગ] -ના
 સ્રીં ઉત્થાપતુ તે -તુ સંકિં [સ] ઉત્થાપ
 ગ્યાપુ ન ગ્યાપુ કરતુ, ઉખાળી નાખતુ
 (૨) ઉત્થાપતુ, ન માનતુ (૩) ઉઠાડતુ
 ભગત રતુ
 ઉત્પત (ત) સ્રીં + ઉત્પત્તિ, જુઓ ઉત્પત
 ઉત્પત્તિ સ્રીં [સ] પ્રેદાગ (૨) જન્મ (૩) મૂળ
 ઉત્પથ પું [સ] ખોરો માર્ગ
 ઉત્પલ વિં [સ] જન્મેતુ (૨) નીપડે બનેતુ
 (૩) ંક્રિય (૪) નં પેદાશ, નીપજ (૫)
 કમાઈ (૬) નરો
 ઉત્પલ નં [સ] મમ
 ઉત્પાત પું [સ] કૂલુ તે (૨) ધાધન
 (૩) આપતિનું ચિહ્ન (૪) વિનાશકારક

આપતિ. -તિયું, તી વિં ૪ પીમે ન
 એસે એવું. (૨) તોફાની; મસ્તીખોર (૩)
 ઉત્પાત કરે એવું
 ઉત્પાદક વિં [સ.] ઉત્પન્ન-પેદા કરનારું
 ઉત્પાદન નં [સ.] ઉત્પન્ન કરવું તે (૨)
 પેદાગ; ઉત્પત્તિ (૩) કૃત [કરાય એવું
 ઉત્પાદ્ય વિં [સ.] ઉત્પન્ન કરવા યોગ્ય કે
 ઉત્પાદન નં [સ.] એકબીજાને દબાવવું તે
 (૨) પીડા કરવી તે (૩) પીડા (૪) સ્પર્ધા
 ઉત્પ્રેક્ષા સોં [સ.] ધારણા; કદપના (૨)
 એક અનંકાર, જેમાં ઉપમેય અને
 ઉપમાન કેટલીક બાબતોમાં મળતાં આવતાં
 હોવાથી વસ્તુના એક જ છે એવી
 સમાવના કરવામાં આવે છે [કા.મા.]
 ઉત્પ્લવ્ય પું [સ.] ફફડા
 ઉત્પ્લવ્ય વિં [સ.] ખીચેલું (૨) ચિકરોલું
 ઉત્પ્લવ્ય પું [સ.] તણ હેવું તે; ત્યાગ (૨)
 સમર્પણ (૩) ખરીદનાથી મળનારું કાલેવાં
 તે (૪) સામાન્ય લાગુ પડતો કાયદો કે
 નિયમ ('અપનાદ'થી ઉદ્ભવે) [વ્યા.] -ર્તન
 નં તણ હેવું તે (૨) ઉપવીત બદલવાની
 વાર્ષિક કિંયા (૩) વેદાધ્યયન મુલતવી
 રાખવી વખતે કરવાની કિંયા (૪) મળ-
 મૂત્રનો ત્યાગ કરવો તે
 ઉત્સર્પણ નં [સ.] જોડે સરવુ -જવું તે
 ઉત્સર્પણી સોં [સ.] અવસર્પણીના ભેટલો
 હોતો પશુ કન્નતિ તરફ વળતો સમર્પણી
 ઉત્સવ પું [સ.] આનંદનો દિવસ; તહેવાર
 (૨) આનંદનો મેળાવડો; યોગ્ય
 ઉત્સર્ગ પું [સ.] ઉછેગ; ખોળો
 ઉત્સારક વિં [સ.] દૂર કરનારું; ખસેડનારું.
 -ચા સોં [સ.] ખસેડવું તે
 ઉત્સાર પું [સ.] હોંગ (૨) આનંદ (૩)
 ખત (૪) વીરસને એક ગથારી બાવ-
 દના [કા.મા.] -તી વિં [સ.] ઉત્સારવાર
 ઉત્સુક વિં [સ.] આનુર (૨) અપીડું. -તા સોં
 ઉત્સુક પું [સ.] છાપુ તે (૨) -નો વધારો
 થવો -વિખરાવું તે
 ઉત્સુક વિં [સ.] એકલું કે ચોટવું ન દોષ તેડું

ઉત્સાવવું મં કિં -વિષયવું નું પ્રેરક;
 ગાજાવી દેવું; છાપુ ચતું કરી દેવું (૨)
 પદ્મ્યુત કરવું (૩) ફેરવવું. ઉત્સાવાવું
 અં કિં (કર્મણ)
 ઉત્સાવ પું ઉત્સાવવું -ઉત્સાવવું તે (૨) આમી
 થાપ. -તાં નં, -તાં સોં [સ.] ઉત્સાવન,
 -ના] જમન કરવું તે (૨) મહિરમા દેવવું
 સુધ્ધિ ઉત્સવું તે (૩) ઉત્સાવવું તે. -વું સંકિં
 [સ.] ઉત્સાવ] બદલી કે કાઢી નાખવું (૨)
 ઉત્સાવવું (૩) ન માનવું -પાવવું સંકિં
 (પ્રેરક). -પાવું અંકિં (કર્મણ)
 ઉત્સામવું સંકિં [અવંત્યામિવ = ઉત્સામેય]
 આમરી તેમ જાયલું ને મંકવું;
 ઉત્સાગિપાક કરવું (૨) ફીદવું; જાયનીયું
 કે આમ તેમ કરી નાખવું (૩)
 મિથ્યા મડેનત કરવી (૪) આમ તેમ
 ખોળવું. ઉત્સામાવવું સંકિં (પ્રેરક)
 ઉત્સામાવું અં કિં (કર્મણ)
 ઉત્સામો પું ઉત્સામવા -ઉત્સામવાનો પ્રયાસ
 (૨) જુઓ ઉત્સામો
 ઉત્ત નં [સ.] પાણી (પદ્ય કે સમાસમાં)
 ઉત્ત નં [સ.] પાણી. -કિંયા સોં [સ.] મૂચે-
 લાની પાછળ કરાવી જલના તર્પણની કિંયા
 ઉત્ત વિં [સ.] ગયો ટોચવાણું (૨) એવું (૩)
 આગળ પડવું; પ્રતિક (૪) મોટી ઉમરનું
 ઉત્તિ પું [સ.] સમુદ્ર વંકન્યા, વાતન્યા
 સોં [સ.] સમુદ્રની કન્યા, લક્ષ્મી (ચૈદ
 રત્નોમાંનું એક). -મેખણી [સ.] (-ળા)
 સોં પૂરતી. -મુત્તા સોં [સ.] લક્ષ્મી
 ઉત્તપત્તી સોં [સ.] ઉદન વર્તી આગ-ગત્તા;
 બદનતો
 ઉત્તપાન નં [સ.] જળાગય (૨) ટવાડો કે પરબ
 ઉત્ત (-ધ) માત પું તોફાન, મળી. -તિયું,
 -વું વિં ઉત્તમાત કરનારું
 ઉત્તય પું [સ.] ઊગવું તે (૨) ઉન્નતિ
 (૩) પ્રાગ્દ્ય, ઉદ્ભવ (૪) કર્મોનું કૃત દેવા
 તત્પર થવું તે [વિન]. -ગિરિ પું [સ.] જેની
 પૂરેથી સુખંચંદ્રાદિ ઊગે છે એવો કલ્પિત
 પર્વત; મેરુ. -ચાચલ [સ.] (-ળા) પું

ઉદ્યગિરિ મેરુ યાત વિં જેમા સુરોદ્ય
આવનો હોય તેની (તિથિ) યાસ્ત પું
ઉદ્ય અને અગ્નિ (૨) ચ તીપતી

ઉદર નં [સ] પે (૨) ગર્ભાશય (૩) બખો ૧
(૪) આશ્વિનિ [સા] (૫) અદરનોભાગ
નિર્વાહ પું આશ્વિનિ ગુરુગાન
૦૫૮૪ નં છાતી અને પેની વચ્ચેનો
૫ દાસ એ અવયવ રાયેમે

ઉદરમ ઓં [ચ] જુગો ઉધરસ [અકગતિયુ
ઉદર ભરિ વિં [સ] ૫ બીજી બહુ (૨)
ઉદરુ બં [કિં] [સ] કિં + ગાન
ઉદભર (૨૬) પું [જુગો ઉદભર] ઉમરડો
(૨) બમરો (૧૨નો) (૩) દીગડો

ઉદાત્ત વિં [સ] ઉદ્ય ઉદ્ગત (૨) ઉદાર,
સખી દિનુ દાતાર (૩) ઉદ્યા સ્વરવાણુ
(૪) પું રરના ત્રણ બેદોમાંનો પ્રથમ
(ઉદાત્ત અનુભવ અને સ્વરિત)

ઉદાન પું [સ] પચ વાયુમાંનો એક જે
ગળા તરફ બે ચઢીને માથામાં જાય છે
ઉદાર વિં [સ] મખી દિનુ દાનશી ૧ ત્યાગ
શીન (૨) ગુલ્યા મનન નિખાવસ સરગ
અચિત્ત વિં [સ] કિં ગચિત્તવાણુ બતા
સોં ૦ મતવાદ પું રિયતિયુરતન રહેતા
નવા સુધાગ માટે મન ખુલુ રાખવાનો
વાદ વિ રિયત્રમ

ઉદામ વિં [સ] નિગ્ધેશ ત રથ, બેફિકર
(૨) વેગગી વિષય તરફ અપ્રીતિવાણુ (૩)
ગમગીન વિં [સ] મી વિં [સ] ઉદાસ (૨)
પું ઉદા પીપ થનો સાધુ (૩) સોં ઉદાસી
નવા મીન વિં [સ] ઉદાસ રસનધરાવ
નારુ તાગ્ય સ્વીપ થ પું શાખધમી
આધુઆનો એક પથ

ઉદાધરણુ નં [સ] દાખનો દાત
ઉદાહૃત વિં [સ] દહેવાણુ (૨) નામ
દર્શને બોધાયે (૩) દાત રૂપે અપાયે
ઉદિત વિં [સ] બગે (૨) ખીલેન (૩) ખોલુ
ઉદીચી ઓં [સ] ઉત્તરદિશા બં વિં [સ]
ઉત્તરતરફનુ અથ વિં [સ] ઉત્તરદિશામાં
આવે (૨) પું ઉત્તર ગુજરાતમાં

મરસ્તની નનીની ઉત્તર અને પશ્ચિમે
આવેનો પ્રદેશ

ઉદીચમાત વિં [સ] બગત ઉદિત થતુ
ઉદુ બં પું [સ] જુગો ઉદબં (૨)
બાદગોની એ બં બં (૩) એ રી ગીનું
ગોક વચન

ઉદે પું + જુગો ઉદ્ય
ઉદેતી વિં ગીં જે તિથિમાં સુર્યનો ઉદ્ય
થતો હોય તેવા ઉદ્યાત ઉદ્યવાણી (તિથિ)
ઉદો ઉદો રાંબં [સ] કચ્ચાદ્ય ઉદ્ય દો,
ઉદ્ય દો જમ દો જમ દો

ઉદ્ [સ] ઉદ્ગમ, આન, દક્ષા મ ન દ મા
ગચે ઉદર, અથવા અમુ માથી
અનમ દે બદાગ, મેવો અમુ બતાવે
છે ઉદાં ઉદ્ગમ ઉદ્ભવ ઉદ્ભવ (૨)
નંબં કે ખોટ એવા અથ મા નામ
પૂરે ઉદા ઉદ્ગમ

ઉદ્ગત વિં [સ] ઉપર ગયેનુ ચેતુ (૨)
બદાર નીકળે (૩) બગતુ (૪) બગતુ
ઉદ્ગમ પું [સ] બગે જુ - ન વુ તે (૨)
બગત - બદાર નીકળે તે ઉદ્ગમ (૩)
ઉદ્ગતરતન બગમ (૪) દુલ્ગો ખીલે

ઉદ્ગાતા પું [સ] સામવેદની આચાર્યો
ગાનાર ધામણ

ઉદ્ગાર પું [સ] કચ્ચાગ ગ્રા ૧ રાજ
નિવિહન નં લાગ મર્યો ઉદ્ગાર સુચવતુ
૧ આલુ ચિદન

ઉદ્ગીવ વિં [સ] બચી રાખવાણુ, ઉદ્ગ
ઉદ્ગાદન નં [સ] ખોલુ તે દુચીથી
ઉદાણુ તે (૨) રખા કરવું - સમજવું
તે (૩) ઉદાણાનુ સાધન (કચી વગેરે)
(૪) રે બકિરા સોં પહેલપ્રથમ કાર્ક
ઉદાણાની ક્રિયા - વિધિ

ઉદ્ગ વિં [સ] નિરમ્બ
ઉદ્ગમ વિં [સ] અકુગ કે બંધન વિનાનું
(૨) ઉદ્ગમણ (૩) બદા ૧ ૦૫૬ પું
બદાવ પદ્ય [૩] ધાઉ

ઉદ્ગિ વિં [૧] બતાવે (૨) ઉદ્ગારે
ઉદ્ગીપક વિં [સ] ઉદ્ગીપન કરનારું

ઉદ્ગીપત નં [સ] -ના સ્ત્રી પ્રત્યયલિત
કરતુ તે (૨) ઉદ્ગીરગી (૩) ઉદ્ગીરના
ઉદ્ગીપત વિં [સ] સંગગાનેલુ -પ્રત્યયલિત
સંલુ (૨) ઉદ્ગીરિત થયેલુ ઉદ્ગીરાયેલુ
ઉદ્ગીર પું [સ] હેલુ ધરાદો ંલુ સં કિં
[સ ઉગ્] નામ ક્ષેત્રને-અનુપક્ષીને રોનલુ
-કહેલુ -શ્ય વિં [સ] ઉદ્ગીરાના વિચારવા
ચોચ લક્ષ્ય (૨) નં જેને ઉદ્ગીરને કઈ
કહેવાયુ હોય તે સ્ત્રીપદ્ધ [વ્યા] -શ્ય-
વર્ધક નં ઉદ્ગીરના અર્થમા વધારો
કરનાર રાજકસમૂહ [વ્યા]

ઉદ્ગીર વિં [સ] ઉદ્ગીરપદ્ધ -તાર્થ સ્ત્રી
ઉદ્ગીર પું [સ] કૃષ્ણના નાકા અને બન્ધ
ઉદ્ગીર પું [સ] શુભિ (૨) સારી રિયતિ
યતી તે ંલુ સં કિં [સ ઉદ્ગીર]
ઉદ્ગીર કરવો [ઉદ્ગીરેલુ ઉદ્ગીરેલુ
ઉદ્ગીર વિં [સ] અવતરણ તરીકે લીધેલુ (૨)
ઉદ્ગીરસ્ત વિં [સ] જડમૂળથી નાસ પામેલુ
ઉદ્ગીરોધન નં [સ] અયત થયુ તે (૨) ચાંદ
આવયુ તે -ડ અં કિં ઉદ્ગીરોધન રલુ
ઉદ્ગીર પું [સ] જન્મ ઉત્પત્તિ (૨) મૂળ
ંલુ અં કિં [સ ઉગ્] ઉત્પત્ત થયુ
ઉદ્ગીરોધન વિં [સ] માટે ક પે
ઉદ્ગીરજન નં [સ] વનપતિ
ઉદ્ગીરિન વિં [સ] ઉત્પન્ન થયેલુ (૨)
કૂટેલુ ખીચલુ

ઉદ્ગીર વિં [સ] ઉત્પત્ત થયેલુ, પ્રગટેલુ
ઉદ્ગીરના વિં [સ] ગામરુ વ્યાકુળ
ઉદ્ગીર વિં [સ] ખતીલુ (૨) તત્પર
ઉદ્ગીર પું [સ] યત્ન (૨) ઉદ્યોગ -મી
વિં [સ] મહેનતુ (૨) ઉદ્ગીરમા લાગેલુ
ઉદ્ગીર પું નં [સ] બગીચો વાડી
ઉદ્ગીર નં [સ] ધર્મકર્મ-વૃત્તાદિની
સમાપ્તિની વિધિ
ઉદ્યોગ પું [સ] ધર્મો રાજગા (૨) કામ
(૩) મહેનત ઉદ્યોગ પું ધર્મો-રાજગાર
પ્રવૃત્તિ ંમદિર નં ંશાવા (ના)
સ્ત્રી ગયા ઉદ્યોગો શીખવાતા હોય તેવી
શાળા ંનામકન -ગીરિ વિં [સ] મહેનતુ

ઉદ્યોગ પું [સ] પ્રકાર
ઉદ્ગીર વિં [સ] વ્યાકુળ ખિન્ન, દુ ખી
ઉદ્ગીર પું [સ] પુરુષતા (૨) અડિયાતાપદ્ધ
ઉદ્ગીર પું [સ] વ્યાકુળતા (૨) ચિતા (૩) દુ ખ
ઉદ્ગીર (-) કરતુ અં કિં (હૃદયનુ) થકલુ,
ધકલુ, ધૂજલુ (૨) અગ્નિ, ચોકલુ
ઉદ્ગીરુ વિં ઉદ્ગીરુ રાખેલુ આપેલુ (નામ)
(૨) ઉદ્ગીરુ કામ કરનારુ (૩) બેપરવાઈથી
કરેલુ [ના] [ઉદ્ગીરમાત મા
ઉદ્ગીરમાત પું -તિથુ -તી વિં નુઓ
ઉદ્ગીરકલુ અં કિં નુઓ ઉદ્ગીરકલુ
ઉદ્ગીર સ્ત્રી ઉદ્ગીર પારી
ઉદ્ગીરવલુ સં કિં ઉદ્ગીરલુ નુ ગેરક
ઉદ્ગીર નં નાચે ચ લુ તે (૨) એ રોગ દમ
(૩) મોગી બરતી (૪) પશુની નામોગની
દુષ્કા (પ) નણની સખ્યાનો વેપારી સમેત
ઉદ્ગીરો પું પ્રયત્ન (૨) વલયુ
ઉદ્ગીરેલુ વિં ઉદ્ગીરથી ખવાયેલુ
ઉદ્ગીર વિં [પ્રા ઉદ્ગીર] પેસા આપ્યા
વિના નામે લખાવીને દેવા કરી લીધેલુ
કે આપેલુ (૨) બરપાઈ નાટિ થયેલુ
એવુ (૩) દમ વગરનુ મોલકપ [ના]
નોધ સોંવેચેતો માન નોધવાનો ચોપડો
પાડુ નં ચોપ મા ગયા ઉદ્ગીર રકમે
નોધાય છે તે પામુ વપડી સોં ઉવાર
નોધ ંલુ સં કિં [પ્રા ઉદ્ગીર-ઉદ્ગીર
આપડ] નામે લખલુ (૨) ઉદ્ગીરકલુ (૩)
કહેલુ [સ] -રાવલુ સંકિં (નેરક)
-રાલુ અંકિં (કમલિ) -રિયુ વિં
નારવાર ઉદ્ગીર ખરીદ કરનારુ -રિયો
પું ઉદ્ગીરે લેનાર અ દમી -રુ ન ઉદ્ગીર
-રો પું ઉદ્ગીર દિસાળ (૨) નાચદો (૩)
વિવળ, દીન (૪) માસા ખો
ઉદ્ગીર સ્ત્રી [ર ઉદ્ગીર] ઉદ્ગીર, બખીનમા
રહેલુ એક જલુ
ઉદ્ગીરલુ અંકિં (ધાન કિતારી) ઉદ્ગીરવલુ
સંકિં (નેરક) ઉદ્ગીરલુ અંકિં (મંલિ)
ઉદ્ગીરલુ સંકિં બીમાથી લોહ વગેરે-નાંદો
ઉદ્ગીર વિં [સ ઉદ્ગીર] નુઓ ઉદ્ગીર

ઉનામછિયુ ઉનામછુ (ના) નં નાહ
 વાન પા પી ડીનુ નકવાનુ વાસ્ય
 ઉનારતુ (ના) અં કિં [નુઓ ડીનુ] ગરમ
 પા પીથી (નુવારનો) લોખ બાધવો[સિ]
 ઉનાતુ અં કિં દિગરાતુ, જૂરુ
 ઉનાળુ (ના) વિં ઉનાગામા વવાતુ-પાકંતુ
 (૨) ઉનાગાને જગત
 ઉનાળો (ના) પું [સ] લળાલ લપ
 હદાલ] ફાગળથી લેક માસ સુધીનો
 ગરમીનો સમય
 ઉનાત વિં [સ] ૧૨ (૨) ૫૫ (૩) ઉના
 તિવાળુ ઠંડાણુ પું ૨૧૫૧ આફ એવિ
 વેશન [ગ] -તિ સ્ત્રીં [સ] ચ તી (૨)
 મહતા -તોદાઠંડાણુ પું ૩૬ ૫૫ ૫૫
 કરતા મોટા ખુઓ કાન્નેચ્ચએના ૧૧૫]
 ઉનાત વિં [સ] ગાડુ (૨) છાટ્ટુ (૩)
 ગવિંધ ઉદ્ધત [ખિન્ન
 ઉનાતુ વિં [સ] જનન] અધીર આતુર,
 ઉનાદ પું [સ] વે ૧૭ (૨) મદ (૩) એક
 રોગ (૪) તોફાન ૦૫ વિં [મ] ઉનાદ
 કરાવનાતુ [૨] અનીતિનો માર્ગ
 ઉનાર્ગ પું [સ] ખોટો દેવો રસ્તો
 ઉનાવિત વિં [સ] લાડેતુ (૨) વિકસેલ
 ઉનાપ [મ], -પુ વિં એવા મુખવાળુ
 (૨) નારાજ (૩) તત્પર આતુર
 ઉનાવનનં [સ] જડમૂળથી કાઢી નાખવું તે
 ઉનાપ પું, ૦૫૧૦ [સ] પતકારો આખની
 ઉનાવાસ (૨) સુરુ (૩) વિકામ
 ઉપ [સ] ઉપસા પારો નજી એવો
 અર્થ (અપ થી લે ૧૭૧) બતાવે છે ઉદાં
 ઉપગમન (૨) નામની માથે ગોણ, ૧૮૨૨
 એવા અપ મા ઉદાં ઉપધા, ઉપનામ
 ઉપકથા સ્ત્રીં [સ] મુખ્ય કથામા આવતી
 નાની કથા આધ્યા
 ઉપકરણુ નં [સ] સાધનસામગ્રી
 ઉપકાર પું [સ] બતુ કરતુ તે (૨) મદ
 (૩) પા ૦૬ વિં [સ] ઉપકાર ૦૫૧૫
 (૨) સ્વાયક ઉપરોગમા આવે તેણુ
 -રી વિં [સ] ઉપકાર કરનારું

ઉપદત વિં [સ] આભારી -તિ સ્ત્રીં [મ]
 આભાર પાડ
 ઉપકોણુ પું [સ] જુઓ આસન્નમાપ
 ઉપકમ પું [સ] આનંદ (૨) ચોજના
 ઠંડીકા સ્ત્રીં [મ] પ્રગ્તાનના (૨)
 અનુક્રમણિકા [૧૪૬૬૨] ૧૫
 ઉપગુણુ પું [સ] મુખ્ય નદિ એવો ગા (૨)
 ઉપચલ પું [સ] મુખ્ય અલની આસપાસ
 ફનારો ચદ એવો નાનો ઘડ (૨)
 ગાકાશમા આવે નાના અહોમનો
 દરેક (ખમતુ) રાડુ દેતુ દત્યાદિ ઉપચલો
 હદેવાય છે)
 ઉપચય પું [સ] મચય, વધારો (૨) દગડો
 (૩) આખારી (૪) લગ્ન-ગીમાના ૩, ૬,
 ૧૦ ને ૧૧ મા ગ્યાનોમાનુ ૧૪૬ પચ એક
 ઉપચાર પું [સ] સાડું કરવા જે ઉપાય-
 સારવાર એમ-વેસડ દત્યાદિ કરવા તે
 (૨) પૂલવિધિ (૩) સેવાનામરી (૪)
 ખીલને ખુશ કરવા કરેતુ મિથ્યા વ્યવ
 ૦૬ વિં ચિત્સિસ (૨) પું એવન -ગિકા
 સ્ત્રીં ઉપચારક સ્ત્રી, નમ્ [ફળદ્રપ
 ઉપજાઉ વિં ૦૫૧૧ કરનારું ઉત્પા (૨)
 ઉપજાતિ સ્ત્રીં [સ] પું અંક ૭૬
 ઉપજાવણુ સંકિં 'ઉપજણુ'નું પ્રેરક,
 પેદા રતુ જન્મ આપવો (૨) મનાવણુ,
 ડાણુ કરતુ ક પુ
 ઉપજવન નં ઉપજવિકા સ્ત્રીં [સ]
 ગાલવિકા ગજરાન [જવનારુ
 ઉપજથી વિં (૨) પું [સ] -ના આધારે
 ઉપદણુ (-ણુ) નં [નુઓ ઉદવણુ]
 નમતા પહેલાં સરીકે ચોપ વાનુ સુગંધી
 દ્રવ્ય પીડી ઉત્પા
 ઉપદામણી સ્ત્રીં વેવાઈ ૧ આગળ
 વાચનામા આવતી મન્યાના સુગાઓની
 ચાની (૨) લગ્નનો દરતાપેજ, લગ્નપત
 ઉપદાવણુ સંકિં 'ઉપજણુ'નું પ્રેરક, જાણુ
 કરતુ (૨) દિગીર કરતુ [પ્રેરક
 ઉપદાવણુ સંકિં ઉપા ૫, ૧૫૬૫ નું
 ઉપજાવણુ સંકિં ઉપજણુ નું પ્રેરક

ઉપલિપ્તું નં ઉપલ્પવાનુ સાધન
 ઉપતંત્રી પું [સ] મદદનીશ તત્રી
 ઉપત્યક્ત સ્ત્રીં [સ.] તળેળીની-નીચાણની
 જગીન [રાગ, ચાદી
 ઉપદંશ પું [સ] કરડવુ તે, ડંખ (૨) એક
 ઉપદેશ પું[સ] શિક્ષણ(૨) પ્રાધ, ગિખામણ;
 સલાહ(૩) પાસેનો દેગ. ૦ક વિં (૨) પું
 [સ.] ઉપદેગ આપનાર. ૦ચું સંકિં [સ.
 ઉપદેશ, ઉપદેશ આપવો- કરવો
 ઉપદ્રવ પું [સ] પટ્ટવળી(૨) ત્રાસ; ઉપાધિ
 (૩) મ કટ -પી વિં[સ] ઉપદ્રવ કરનાર
 ઉપધાતુ સ્ત્રીં [સ] દયકી ગૌણ-ધાતુ
 (૨) મિશ્ર ધાતુ [અનાજ
 ઉપધાન્ય નં [સ] ખડધાન, દયકી જાતનુ
 ઉપનગર નં [સ.] મુખ્ય નગરનું એક યુ, ,
 "સમર્ણ" [સરકાર
 ઉપનયન નં [સ] જનોઈ દેવુ તે, તેનો
 ઉપનામ નં [સ] બીજું નામ (લાડ,
 અડક, મરકરી વગેરેનું)
 ઉપનાયક પું[સ] વાર્તા, નાટકાદિમામુખ્ય
 નાયક પછીનુ બીજું પાત્ર ['કોલોની'
 ઉપનિવેશ પું [સ] સમ્પાન, વસાઈત,
 ઉપનિષદ સ્ત્રીં, નં [સ] મેદનો અતર્જત
 ગણનો અને તેનાગૂઠ અર્થેને સ્પષ્ટ કરતો,
 અક્ષરવિધાનુ પ્રતિપાદન કરતો તાત્પર્ય અર્થ
 ઉપન્યાસ પું [સ] યાપણ (૨) નવવક્ત્યા
 (૩) ખ્યાન
 ઉપપતિ પું [સ] ચાર (૨) દિયર
 ઉપપત્તી સ્ત્રીં [મ] મુખ્ય નહિ એવી
 પત્ની (૨) રખાત
 ઉપપદ્મમાસ પું [સ] ધાતુસાધિત શબ્દ
 -ફૂટતી શાયે થતો નામનો સમાસ.
 ઉદાં કુમકાર, ધરભેદ [બ્યા]
 ઉપપસ વિં [સ] યોગ્ય, મુસગત (૨)
 સાળિત-સિદ્ધ થયેલુ [ગૌણ પુરાણ
 ઉપપુરાણ નં [સ] મુખ્ય નહિ એવુ
 ઉપપ્રમુખ પું [સ] મદદનીશ પ્રમુખ
 ઉપપ્રશ્ન પું, નં [સ] પ્રશ્ન પરથી નીકળેલો
 પ્રશ્ન (૨) ગૌણ પ્રશ્ન

ઉપસોક્તા પું [સ] ઉપસોગ કરનાર(૨)
 માલિક (૩) વારસ
 ઉપસોગ પું [સ] યોગવટો (૨) અનુભવ
 (૩) માણવુ-મળ લેવી તે. ૦ચ વિં
 [સ] ઉપસોગ કરવા યોગ્ય
 ઉપમંત્રી પું [સ] મદદનીશ મંત્રી
 ઉપમા સ્ત્રીં [સ] સરખામણી(૨) મળતા
 પણુ (૩) એક અર્થાંક કાર-જેમા
 ઉપમેય તથા ઉપમાનબેદ કાયમ રાખીને
 તેમનો સમાન ધર્મ જાણવામા આવે
 છે. [કા સા] ૦ત નં [સ] જેની સાથે
 સરખામણી હોય તે (૨) ચાર પ્રમાણો-
 માનુ એક-પ્રસિદ્ધ વસ્તુના સાધ્યર્થથી
 સાધ્ય સિદ્ધ કરવુ તે [ન્યાય]
 ઉપરેય નં [સ.] જેને ઉપમા આપવામા
 આવી હોય તે [નિસદ્ધ (૨) ઉપયોગી
 ઉપયુક્ત વિં [સ] છાત્ર, યોગ્ય, બધ
 ઉપયોગ પું [મ] કામ, વાપર, વપરાગ (૨)
 ખપ, જરૂરિયાત (૩) ધ્યાન, આવયેની
 [નિન] -ગિતા સ્ત્રીં [સ] ઉપયોગીપણુ
 ઉપયોગી વિં [સ] ઉપયોગમા આવે તેવુ
 ઉપર અં [સ] ઉપરિ પર; ઉચે (૨) રથાન
 કે કમથી જોતા નીચે કે પાંજળ નહિ પણ
 એથી ઉલટું(૮)-ના વરતાવધારે, ઉપરાત.
 ઉદાં ૦સો ઉપર ખચ યસો(૪)(ના કગતા)
 ચડિયાતુ કે આગળ આવે એમ ઉદાં
 'વર્ગમા તે ઉપર રહે છે' (૫) અગાડ, પૂવે.
 ઉદાં 'વેદો હંતરો વર્ષ ઉપર લખાયા'
 (૬) કોઈ બાવની સાથે શ. પ્ર. માર
 ની પ્રત્યે ઉદાં 'પશુ ઉપર દયા' (૭)
 ના આધારે, ને લઈને, ને કારણે
 ઉદાં 'શા ઉપર આ ફેફફડ છે?' (૮)
 ની આટથી, ને આધારે ઉદાં 'ધર
 કે માલ ઉપર પેસા ધીરે છે' (૯) કું
 સાથે આવતા, તે ક્રિયા થયે કે થાય
 ત્યારે કે ત્યાર પછી કે થાય એટલે.
 ઉદાં તેના આવવા ઉપર સખા મુવતરી
 રાખી' (૧૦) વિશે, બાજતમા ઉદાં 'ગાય
 ઉપર નિમંધ ડખે' (૧૧) ના મિનારા
 ઉપર, ને કિનારે, ઉદાં 'તે નદી ઉપર

ફરવા ગયો' (૧૨) —ની લગોલગ ઉદાઠ
 'તેઓ મારામારી ઉપર પહોંચ્યા' (૧૩)
 સાતમી વિકસિતનો બાવ બતાવે. ઉદાઠ
 'કામ ઉપર ગયો' ઉપરથી અં ડાઙા-
 લામા ડાઙા વિના (૨) સદેશ્વર.
 ઉપરનું નિં ઉપરોચિયુ ંચોડિયુ,
 ંછુ (-છુ) વિં ધીડુ, ઉપરકિયુ.
 ંટપકે અં ઉપર ઉપરથી (૨) ચોપડામા
 રીતસરજખ્યાનિના ંનીએ થયુ=અધીડુ
 થયુ ંપડયુ=દરીકાર્થમા ડાઙરુ (૨)
 રૂપયુલ્લ હંમા મળત આવડ ઉદાઠ
 'એ એના બાપ ઉપર પાંચો છે'
 ઉપરણી સીં [સં પ્રારણ] ઓડાળી
 ઉપરણુ નં, -જો પું ખેસ, પિઠાડી
 ઉપરતિ સીં [સ] વેરાઅ (૨) વિરામ,
 અટકડુ તે
 ઉપરવટ સીં અનધિકારપણુ દાખરવુ તે
 (૨) ઉત્પન્ન, અવગણના (૩) વિં વિરુદ્ધ,
 અવગમતુ (૪) ટપે એવુ, સરસાઈ કરત
 ઉપરવટ ગોપું અજનો બતો, વાપનાનો પથર
 ઉપરવાડ સીં [સ સ્પરિત્વાગ] ધર, ફળિયુ
 કે ગામની નજીકનો ભાગ પરવાડ (૨)
 ધરની વાડ-સીમાત દીવાળની બે બાજુનો
 ભાગ -ડિયો પું ઉપરવાડે રહેનારો,
 'આશ્રિત માણસ (૨) પાસેના ગામની
 ખેતી કરનાર ખેડુત
 ઉપરવાળ અં મવન કે પાગીના વડનની
 વિરુદ્ધ દિગાએ ઉપને મારે
 ઉપરવાસ પું મેડાનો વાસ
 ઉપરવાનિયો પું ભગી
 ઉપરવામો પું મેગનો વાસ
 ઉપરાઉપર, ઉપરાઉ (-છા) પરી અં એક
 પછી મેં, હાગડાગડ
 ઉપરાણું (-છુ) નં પક્ષ લેવો તે
 ઉપરામ પું [સ] નિરૂત-વિરૂત થયુ તે
 (૨) વિરામ, અ-તુ તે
 ઉપરામળી સીં ંતકારન, કસવેથી કિ મતથી
 ઉપરનુ જે હોમ તે
 ઉપરાણું નં જુઓ ઉપરાણુ, તરફદારી

ઉપ(-ફ)સડું (૦) વિં પાસાબેર એવુ (૨)
 બાજુ ઉપરનું, સામેનુ (૩) ડોશુ (૪)
 અવડુ, ઊધુ
 ઉપરાંત અં વધારે; વિરોધમા (૨) ત્રિવાચ,
 વળી બીજુ (૩) પછી, ઉપરથી
 ઉપરી પું ઉપરનો અધિકારી (૨) વિં ઉપરનુ.
 ંપાણુ નં ઉપરી હોય એવુ વર્તન
 ઉપ(-ફ)સુ વિં [સ સ્પરિ] પાસાબેર (૨)
 ઊમુ (જેમ કે ખાપ્પો ઉફરો કરવો)
 ઉપરો(-યુ) છા વિં [સ. સ્પરિ+ડા] ઉપર
 કહેન-જણાવેયુ
 ઉપસ પું [સ] પથર, રાયા (૨) ગલ
 ઉપવક વિં ઉપરોચિયુ (૨) ફાલડુ (૨)
 ચોપડામા (૩) ખાસ ખાને) નદિ નોધેયુ
 એવુ -ફિયુ વિં ઉપર ઉપરનુ, ઉપરોચિયુ
 ઉપવક્ષણુ નં [સ] ચિદન, વિરોધ લક્ષણ
 ઉપવચ્ચ વિં [મ] મળેયુ, મેગવેલ (૨)
 બલેયુ -ઉપ સીં [સ] પ્રાપ્તિ (૨) મોધ
 ઉપવચ્ચનિં [સ] મેળવી-જાણી શકાય એવુ
 ઉપવાળુ વિં ઉપરનુ, ઉપરના ભાગનુ (૨)
 નં ઉપનો ભાગ અથવા બાજુ
 ઉપલિયું નં એક રોગ, ઉડાળિયુ
 ઉપલી સીં [સ સ્પલ પગથી] જમીનમા
 દાટેવી ખાડી, ખાડણિયો [કે જણાવેયુ
 ઉપેલું (સ,) વિં ઉપરનુ (૨) આગળ આવેલુ
 ઉપવત નં [સ] બગીચો, વાગી
 ઉપવચ્ચ નં [સ] અગવચ્ચ, ખેસ
 ઉપવાચ પું [સ] મત કે નિયમ તરીકે
 ન ખાતુ તે —ની વિં [સ] ઉપવાસ કરનાર
 ઉપવિધ નં [મ] બનાવટી હેર (૨) મુખ્ય
 વિષયી જુદા-આકાંડાનુ દૂધ વગેરે હેર
 ઉપવીત નં [સ] જનોઈ
 ઉપવેદ પું [મ] વેદોમાથી નીકળેલી ગોણ
 વિદ્યાઓ, જેવી કે, આયુર્વેદ, ધનુર્વેદ,
 ગાદર્વેદ અને રથાપત્ય શાસ્ત્ર
 ઉપરામ પું ંન નં [સ] ગાત પડુ-
 વિરામ લેવો તે (૨) શાંતિ (૩) સાત્વન ંડુ
 અંકિં [સ સ્પરિ] ગાત-નિરૂત થયુ
 ઉપમર્ગ પું [સ] આકૃત, સકટ (૨)

ધાતુઓ કે ધાતુ ઉપરથી બનેલા નામોની આગળ જોડાતો તથા તેમના મૂળ અર્થમાં વિરોધતા આણતો રાશ્વ કે અવ્યયિ (૩), પરા અપ, સમ્ અનુ, અવ, નિસ્ અથવા નિરૂ દુસ અથવા દુરૂ, વિ, આ, નિ, અધિ અપિ, અતિ સુ ઉત્-દ્ અસિ, પ્રતિ, પરિ ઉપ) [વ્યા]

ઉપસહાર પું [સ] એકત્ર કરવું તે (૨)

સારાસ (૩) દૂકામાં આટોપી લેવું તે ઉપમાગર પું [સ] પહોળા મુખનો અખાત ઉપમાટ પું [સ] ઉપસવું તે (૨) સોભે (૩) કુતારો ઉપસાવવું સં કિં [સ] ઉપમવું તુ પ્રેરક ઉપનિદ્ધાત પું [સ] મુખ્ય સિદ્ધાંતમાંથી સીધી રીતે ક્ષિત થતો સિદ્ધાંત, કોરો લરી' [ગ] [શબ્દેન્દ્રિય]

ઉપરથ નં [સ] પુરુષ અથવા સ્ત્રીની

ઉપરધ્યાન નં [સ] દેવની સન્મુખ પૂજા માટે મન કે સ્તુતિ બોલતા બીજા રહેવું તે, પૂજા [હાજર, રત્ન]

ઉપરિથત વિં [સ] નજીક બેસેલું,

ઉપરમનીય વિં [સ] ઉપહાસને પાત્ર

ઉપહાર પું [સ] ભેડ, બક્ષિસ (૨) પૂજનો

સામાન [હાથ કરવાદોરારુ ચિત્ર

ઉપહાસ પું [સ] મર ગી નચિત્ર નં ઉપ

ઉપાખ્યાન નં [સ] નાનું આખ્યાન

ઉપાઠ પું [ઉપાડવું] ઉપસાઠ, સોભે (૨)

ભરાઉપણ (૩) જુલોસો (૪) આરભ (૫)

કોશિસ (૬) મૂકેના નાણામાંથી પાછું લેવું

તે (૭) પાણી લીધેલી રકમ (૮) અપત માગ

ઉપાડવું સં કિં [સ] ઉપાડ, પ્રા ઉપાડ]

'ઉપડવું'નું પ્રેરક ગયું કરવું નીચેથી ઉપર

લેવું (૨) માથે લેવું, વહોરવું (૩) મૂળમાંથી

ખેતી કાઢવું (૪) નાણા મૂકેના હોય

ત્યાંથી લેવા (૫) ચેરી કરી (૬) રાફ

કરવું, માણવું ઉપાડાવવું સં કિં

(પ્રેરક) ઉપાડાવું અં કિં (કર્મણ્ણિ)

ઉપાડો પું જુઓ ઉપાડ (૨) ઝરડા આખ

સનો વાદીને કરેલો જથ્થો

ઉપાદાન નં [સ] અગીકાર, સ્વીકાર (૨)

કારણ, સમવાથી મારણ (૩) જેમાંથી

કોઈ પણ વસ્તુ બતાવાઈ હોય તે દ્રવ્ય

ઉપાદેય વિં [સ] લઈ શકાય એવું (૨)

સ્વીકાર્ય (૩) પસંદ કરવાનું (૪) ઉત્તમ

ઉપાધિ સ્ત્રીં [સ] પીડા, આપણ (૨) જાળ, પચાત, ચિતા (૩) ખાસ લક્ષણ (૪)

પદ્ધતી, 'ઉચ્ચો'

ઉપાધ્યાય [સ] ઉપાધ્યો + પું શિક્ષક

(૨) પુરોહિત (૩) બ્રાહ્મણોની એક અંક

ઉપાન નં [સ] ઉપાનિષદ પગરખું, જોડો

ઉપાય પું [સ] ઇલાજ, સાધન (૨) ચિકિત્સા

ઉપાજ્ઞ નં, ના સ્ત્રીં [સ] પ્રાપ્તિ, કમાઈ

ઉપાજ્ઞિત વિં [સ] મેળવેલું (૨) વાર

સામા મળેલું

ઉપાલભ પું [સ] કપડો [સ્થાન

ઉપાદ્યય પું [સ] અપાસરો (૨) આશ્રય

ઉપાનક પું [સ] ભક્ત (૨) સેવક

ઉપાખ્ય પું નં (બુદ્ધિ) કે ચાત પડે

બાબતને) ફરી ઉપાડવી કે તાણ કે ઊણી

કરવી તે ઉપરથી સંગી કરવી તે

ઉપાખન નં, ના સ્ત્રીં [સ] આરાધના,

સેવા, ભક્તિ

ઉપાખ્ય સં કિં [સ] ઉપાસી આરાધવું

ઉપાનિકા સ્ત્રીં [સ] ઉપાસક સ્ત્રી

ઉપાદ્યય વિં [સ] ઉપાસના કરવા યોગ્ય

ઉપાહાર પું [સ] નાસ્તો ભગ્નનં હોટલ

ઉપાગ નં [સ] અગનુ અગ (૨) વેદાગ

જેવા આરસાસો પુરાણ ન્યાય, મીમાંસા

અને ધર્મશાસ્ત્ર

ઉપાંત પું [સ] નજીકનો પ્રદેશ (૨) કોર,

છેડો ન્ય વિં [સ] ઉદતાની પહેલું

ઉપેક્ષા સ્ત્રીં [સ] અનાદર (૨) ત્યાગ

(૩) ઉદાસીનતા (૪) બેદરકારી

ઉચેદ્ર પું [સ] વિષ્ણુ

ઉચેદ્રવળા સ્ત્રીં [સ] પું એં છદ્

ઉચોદ્ધાત પું [સ] આરભ (૨) પ્રેરતાવના

ઉચોપણ નં [સ] ઉપવાસ

ઉદ્ધણવવું સં કિં ઉદ્ધણવું નું પ્રેરક

ઉદ્ધરાર પું ગર્વ કરવો તે, હુદ્

ઉસેટવું સંકિં નુઓ ઉસેટવું; કેમી દેવું.
ઉસેટાવવું સંકિં (પ્રેરક). ઉસેટાવું
અંકિં (કર્મણિ)

ઉસેડવું, ઉસેડાવવું, ઉસેડાવું નુઓ
'ઉસરડવું'માં

ઉસેવણું નં નુઓ ઉસવણું; ઉસેવણા
માટેનું ખાગનું પાળી

ઉસેવવું સંકિં સુતર અથવા રેશમને
રમ ચઢાવવા માટે પહેલાં ઊસના ખાર-
વાળા ઉઠળામાં બેળી રાખવું (૨) ખાફ
આપવો; ધોતું (૩) સેવવું; પરિશીલન
કરવું

ઉસતાદ વિં [ફા.] કાબેલ; પહોચેલું (૨) પું
ગુરુ (૩) વિદ્યાગુરુ; આચાર્ય; તખ્ત. -લી
વિં ઉસતાદની દબનું (૨) સીં ઉસતાદપણું;

કાબેલિયત (૩) ચાલાકી; યુક્તિપ્રયુક્તિ
કરવાની હેશિયારી

ઉખૂખળો પું [સ. જુલ્લ] ખાંડલિયો

ઉદર પું [સ. હંદુર, મા.] ઊદર, ંકણિયું, નં

ંકણી સીં ંકંદરિયું. ંડી સીં ઉદરની

માદા (૨) નાનો ઉદર. ંટો પું નર ઉદર

(૨) મોટો ઉદર. ંવાઈ સીં, -રિયું નં

ઉદર પકડવાનું પિંજરું

ઉખર પું બિમર; ધરનો ઉમરો

ઉખર પું [સ. 'હુવર'] એક ઝાડ; ઉમરો.

-રી સીં ઉમરો. -રું નં ઉમરડું.

-રો પું ઉમરો

ઉખરો પું ધરનો બિમરો

ઉખી સીં [દ.] યદ, જવ, ઇં ધાન્યનું ઇંડું

ઉમર, ંદરાજ, ંલાયક નુઓ 'ઉમર'માં

ઊ

ઊ પું [સં.] સરકત વણું માળાનો છૂો
અક્ષર-એક રતર

ઊકટો પું ઉખતી આંખની એક દલા

ઊકડું વિં [સં. હુત્ત] નુઓ ઉબડક, અધૂકડું

ઊકલવું અંકિં ગડી કે મૂંચગાંનું ખૂલવું;

ગૂચગાંં વિનાનું -સળ કે સીધું બનવું

(૨) (અક્ષરો કે લખેલું) વાંચી રાકવું (૩)

પાર ખલવું

ઊકળાખિંદુ નં કોઈ પણ પદાર્થ ને

ટેમ્પરેચરે ઊકળે તે; 'બોઇલિંગ પોઇન્ટ'

[પ. વિ.]

ઊકળવું અંકિં પ્રવાહીનું બિમરો કે ઉઠાળો

આવે એટલું ગરમ થવું (૨) ગુરસે થવું

ઊખડવું અંકિં [નુઓ ઉખાડવું] (વળગેલું

કે ઘોટેલું લોથ ભાપી) છૂટું પડવું (૨)

જડમૂળથી નીકળી જવું (૩) [લા.] ગુરસે

થઈ જવું (૪) વહી જવું

ઊખડેલ વિં વટેલ

ઊખર વિં [સ. ઉપર] ખારાટવાળું (૨)

સીં જેમાં કોઈ પાકે નહિ એવી જમીન;

ખારાટવાળી જમીન

વિ. ને-૭

ઊખળી નં, -ળી સીં, -ળું નં [સં.

જુલ્લ] ખાંડલિયો (૨) ચાર બળદવાળા

ગાળા ને આગળના બળદનું ધૂસરું

ઊખળો પું ઊખળ; ખાંડલિયો

ઊગટ સીં બિભેલા ગાટી-ગાડાના પેડાની

આગળપાછળ મુકાતું અટકણ (૨) કંગલું

ઊગટો પું નુઓ ઊકટો [રાત્રિઆત

ઊગમ પું ઊગવું તે (૨) ઉદ્ભવસ્થાન (૩)

ઊગરવું અંકિં બચવું (૨) બાકી રહેવું

ઊગવું અંકિં [સ. હંદુર] આગળ અંકુર

થવા, વધવું; ફૂટવું (બીજામાંથી) (૨) ઉદય

થવો (જેમ કે સૂરજ, ચંદ્ર) (૩) (મનમાં)

રકુરવું -ઉત્પત્ત થવું (૪) ફળદાયી થવું;

પરિણામરૂપે નીપજવું [લા.]

ઊઘડવું અંકિં [સ. હંદુર] ઉધાડું ધડું;

ખૂલવું (૨) ખીલવું; પ્રકુલ થવું (જેમ કે,

ફૂલ, કપાઈ ઇં); નરીખ [લા.] (૩) સાફ-

રપણ થવું (જેમ કે રંગ, આદામ ઇં)

(૪) નવેસર શરૂ થવું (જેમ કે, નિશાળ)

ઊઘલવું અંકિં પરણવા (વરપોણામાં)

નીકળવું (૨) ફળેત થવું [કટાક્ષમાં]

ઊચક અં બધડું; ઉચક
 ઊચકડું સંકિં ઊચ કરવું; માથે લેવું (૨)
 કપડા આપવો; ધમકાવવું [લા.]. ઊચ-
 કાડું અંકિં (કર્મણિ)
 ઊચકી સ્ત્રી વાધાની; હેડકી
 ઊચડવું સંકિં ઉચેડવું; ઉખાડવું
 ઊચમૂચ અં અચાનક
 ઊચરવું સંકિં [સ. ઉચ્ચર] ઉચ્ચારવું;
 બોલવું. ઊચરાડું અંકિં (કર્મણિ)
 ઊચડાઊચડા-(દી) સ્ત્રી ઊચકાઊચકી
 (૨) દોડદોડી (૩) અશાંતિ [બંધ થવું
 ઊચી જવું અંકિં (દોર) વચકવું, દૂધ દેવું
 ઊછરવું અંકિં પાલનપોષણ ને સભાળથી
 મોટા થવું. ઊછરાવું અંકિં (કર્મણિ)
 ઊછરેલ પાછરેલ, ઊછરું પાછરું વિં
 ઊછરીને મોટું થયેવું (બાળમરણમાંથી
 બચીને)
 ઊછળવું અંકિં [સ. ઉચ્છળ] ઊચે જવું
 -ફે કાડું (૨) ઉઠાળો મારવો (૩) છલંગ
 મારવી; ફૂંવું (૪) છૂટે હાથે વપરાવું
 (લાકડી, તલવાર, વસ્તુ ઇત્યાદિનું) (૫)
 ખૂળ વધી જવું (જેમ કે લાવ)
 ઊઝડ વિં જુઓ ઉઝાડ; વેરાન. ઓઝમ
 સ્ત્રી અપાડ સુદ્ધ
 ઊઝમ પું [સ. ઝમ, પ્રા. ઝમ્મ] હોંસ; ઉમંગ
 ઊઝમાડું અંકિં ઊઝમમાં આવવું
 ઊઝવવું સંકિં [પ્રા. ઝજાવળ] (મતનું)
 ઉધાપન કરવું (૨) ઉત્સવ કરવો; કોઈ
 પ્રસંગ વિધિસર ખૂરો કરવો (૩) ફજેત
 કરવું [કલ્પમાં]
 ઊઝવાડું અંકિં 'ઊઝવવું'નું કર્મણિ
 ઊઝળાઈ સ્ત્રી ઉલ્લાસ (૨) સ્વચ્છતા (૩)
 સરકારિતા (૪) પેસેટકે સુખી હોવાનો
 દેખાવ [સ્ત્રી ઊઝળાપણ
 ઊઝળાટ પું, -મણ સ્ત્રી; નં, -સી
 ઊઝળું વિં [સં. ઝજ્જળ] ધોળું (૨)
 ચકચકતું (૩) નિર્મળ (૪) ઉજળિયાત
 (૫) રીતમાતે મુગડ (૬) પેસેટકે સુખી;
 સારું; રડું

ઊટ-(ડ)કડું સંકિં માંગવું; અન્નવાળવું
 ઊટોફટો પું [ફટો'નું ક્રિત્વ] અનાજને
 ખાડયાઝાડકયા પછી રહેલા ફોનગં
 ઊઠ-(કુ) [સ. ધર્મચતુર્થ, પ્રા. અચુટ] વિં
 સાગતભુગણ
 ઊઠમેસ સ્ત્રી ઊઠવું અને બેસવું તે (૨) એવી
 કસગત (૩) એવી શિક્ષા (૪) વારે વારે
 ઊઠવું અને બેસવું તે
 ઊઠવું અંકિં [સ. -ત્વા] ઊઠા થવું (૨)
 નળવું અને પથારી ઊઠી ઊઠા થવું (૩)
 નળવું સાવધ થવું; તૈયાર કે ખડું થવું (૪)
 એકાએક ઓચિત્ત ખડું થવું, આવી
 લાગવું, બનવું (જેમ કે, બંડ, બમ) (૫) પૂરું
 કરીને ઊઠા થવું (જેમ કે, સખા, અદાવત)
 (૬) ખીલવું; બરાબર ઊપડવું; રૂપરૂપે
 પરિણમવું (જેમ કે, છાપ, રંગ) (૭) (દિલ)
 ઊતરી જવું
 ઊઠવેઠ સ્ત્રી-ઓસેવાયાકરીમાં હાજર ને હાજર
 રહેવામાં પડતો શ્રમ (૨) વેડૂપ શ્રમ
 ઊઠાં નંબંબંબં [જુઓ ઊઠ] સાગતભુગ
 ગુણાકારવાળા થય્યા. ગંગાપાવવાં,
 ભણાપવાં = રમાડી જવું; બરમાવવું;
 ઉતરવું. -કુ વિં જુઓ ઊઠ
 ઊડકડું અંકિં જુઓ ઊડકવું
 ઊડઝૂડ અં બધું પાલીને; આડું અવળું;
 વિવેકવિચાર વિના. -ડિયું વિં ઊડઝૂડ
 થવું (૨) તેમ કરનાડું
 ઊડણ વિં [ડિડવું] ઊડે એવું (૨) એવી
 (૩) સાધારણ ઉપમામાને ઊડી નથ તેવું
 (તેલ ઇં); 'વોલેટાઈલ' [ર.વિ.].
 બખાટલી સ્ત્રી-બેડે એવી ખાટલી; બચ્ન.
 બખિસકોલી સ્ત્રી ઊડતી ખિસકોલી.
 બંધો સ્ત્રી ચંદનપો. બંધાટો ઉડાણપોડો.
 બંડ પું ઊડી રાકે એવી નદુઈ લાકડી.
 બંડળ નં રેસાને આધારે ખીજ ઊડીને
 ફેલાય તેવું ફળ; 'સમારા' [વ. વિ.]
 ઊડવું અંકિં [સં. ઝડી] હવામાં અધ્ધર
 જવું (૨) જોરથી ચાલવું; દોડવું (૩) ફીકું
 પડવું અને જવું રહેવું (રંગ ઇત્યાદિ) (૪)

ખંપી જતું (વસ્તુ, માત્ર દત્ત્યાદિ) (ખ) ફેલાવું
પ્રસરવું (૧) ધસી જતું; લડવા ફરી પડવું
(જેમ કે, તેનો શો વાંક કે તેના પર તમે
ડાડ્યા?) (૭) (પરીક્ષામાં) નાપાસ થવું.
(તકરાર અધ્યાદાર રહીને સ્ત્રીઓ).
ઊડપી = તકરાર કે લડાઈ થવી; વધી
પડવો. ઊડી જવું = વાયુરૂપે હવામાં જતું
ચેલેવું (ગંધ કપૂર, રિપરિટ ઇંગ્લેન્ડ)

ઊડાઊડ (-ડી) સ્ત્રી ઇપરાધાપરી ઊડવું તે
ઊડેલ (-છું) વિં ચંચળચતિનું (૨) ફાટલું;
વઢેલું (૩) ટોરખણ ન ખાચ એવું બગડેલું
ઊડણું નં નુઓ હાણું

ઊણુ વિં [સ. કન] ઊણું (૨) સ્ત્રી ઊણપ;
ઓછપ; ખોટ (૩) અપૂર્ણતા (૪) ખોડ.
૦વું સંકિં વણાટમા ઊણું હોય તે પૂરવું;
વણવું. -યું વિં ઓછું ભરાયેલું; અપૂર્ણ;
ખૂટનું; કમી [અંકિં (કમ) ણિ]

ઊતડવું સંકિં જાણ્યો ઊતરવું. ઊતડાવું
ઊતરચડ સ્ત્રી ઊતરવું અને ચડવું તે
ઊતરતી ભાંજણી સ્ત્રી ભારે કિંમતની
સંખ્યાને ઓછી કિંમતની સંખ્યાનું
રૂપ આપવાની રીત [ગ.]

ઊતરતી ઓઠી સ્ત્રીંગણિતની એક રીત; જે
હારમાં એક પછી એક ઊતરતી સંખ્યાની
રકમો મુકાય તે [ગ.]

ઊતરવું અંકિં [સ. ચ્ + ત્] ઉપર કે
ઊંચેથી નીચે આવવું (૨) નીચે આવવું;
કમી થવું (જેમ કે, વસ્તુના ભાવ) (૩)
(ગુણ, રિપતિ, સ્વભાવમાં) ઓછું નીવડવું;
બગડવું (જેમ કે, ફરી) (૪) (તાલમાં) આવી
રહેવું; બરોબર થવું (શેરનાં છ રીંગણ
ઊતર્યાં.) (૫) થવું, નીપજવું; ફળ તરીકે
હાથ આવવું-મળવું (જેમ કે, પાક ઊતરવો)
(૬) ઉતારો કે મુકામ કરવો (જેમ કે તેઓ
વીરોમાં ઊતર્યાં) (૭) બરોબર આમેલૂખ
થવું, પાર પડવું (જેમ કે નકલ, છાંયો) (૮)
(સ્પર્ધા, નાટક, ઇંગ્લેન્ડ) સામેલ થવું (૯)
(કોઈ અંગ કે હાડકું) પોતાને સ્થાનેથી
હઠવું-ચળવું (૧૦) (અલ કે દયા) ની

અસર પૂરી થવી (જેમ કે પનોતી ઊતરી)
(૧૧) (મો) ફીકું પડવું; વિલાવું (૧૨)
(૨૩) ધોવાથી નીકળવો (૧૩) (મન, હૃદય,
ધ્યાનમાં) બરાબર જવું; સમજવું; ગમવું;
હસવું (૧૪) (વાળ માટે) ખરી પડવું;
નીકળી જવું (૧૫) સંકિં પાર કરવું;
ઓળંગવું (નરી, પુધ ઇંગ્લેન્ડ)

ઊતરાવું અંકિં ઊતરવાની ક્રિયા થવી
(“ઊતરવું”નું ભાવે)

ઊતરી સ્ત્રી ગજાનું એક ધરેલું

ઊતરેલું વિં વાપરવામાંથી દૂર કરાયેલું
(જેમ કે કપડું); ‘સેકન્ડ હેન્ડ’

ઊતવું અંકિં પાણી કે હવા લાગવાથી
(લાકડું) વાંક ચૂકું થવું

ઊતળું વિં ઊંડું નહિ એવું

ઊથલપાથલ વિં [દિ. ઝલ્લ પલ્લવ] ઊધું-
ચતું (૨) સ્ત્રી ઊધું ચતું થવું તે

ઊથલ (-ડા) વું અંકિં ઊંધા થઈને પડવું;
ઊધું ચતું ઉપરતળે થવું; ઊધું કે ઊલટું થવું

ઊથલો પું [દિ. ઝલ્લ] ઊંધાચતા થઈને
બીજ બાજુ પર પડવું તે (૨) ‘ગયેલો

મંદવાડ પાછો આવે તે (૩) વલણ (કાવ્યમાં)
(૪) સામે જવાળ

ઊથોફથો પું નાની મોટી કચુંબર (૨)
નકામી મહેનતનું પરચુંરણ કામ

ઊઠખતી સ્ત્રી નુઓ ઉઠખતી; અગરળતી
ઊધ સ્ત્રી [દિ. જલ્લ] ઊધ; (માડાનો) ધોરિયો

ઊધઈ સ્ત્રી નુઓ ઉધઈ

ઊધડ વિં [નુઓ ઉધડ] ભાવતાલ કે વજન
ક્યાં વગર એમનું એમ આપેલું-રાખેલું

કે અંદાજે કરાયેલું (જેમ કે, ઊધડ ભાવ,
માપ, ખરીદી). -ડું વિં ઊધડ (૨) નં

નુઓ ઊધડો. ઊધડું લેવું = ખૂબ વડેલું;
સખત કપડાં આપવો. -ડો પું ઊધડું કામ

ઊધરવું અંકિં નુઓ ઉધરવું (૨) દૂર
થવું; ટળવું (૩) ઊધરવું

ઊધર (-ડા) વું અંકિં ઉધાર ખાતે ધખાવું
ઊન વિં [સ.] ઊણુ (૨) ઊણપરાળું

ઊનતા સ્ત્રી નુઓ ઊણપ

જિનવા (ન) પુઠ એઃ મુતરોગ
 જિનુ (નુ) વિંસ [સ] ગરમ (૨) તાવમડું
 જિપજ સ્ત્રીં પદાશ (૨) ગાવડ, મગતર (૩)
 નરો ંનીપજ સ્ત્રીં ઉત્પન્ન મને વૃદ્ધિ (૨)
 પદાશ (૩) ચેખખી આવક ંનુ અં
 કિં [સ પ] ઉત્પન્ન થયુ, પદા થડ,
 જનમતુ (૨) નીપજ, નીવ જ (૩) મગતુ
 સંધાતુ, મગતર કે આનક થી (૪) મિત
 તરીકે મગત ંવેરો પુઠ આવડેરો
 જિપડવુ અં કિં જાણુ પગી જન
 જિપટો પુઠ જુઓ ઠકટો
 જિપડવુ અં કિં [સ લગ] ઠપસવ,
 જીયુ થયુ (૨) જીયગણુ (૩) પ્રમાણ કરવુ
 નીમળુ (૪) ગોકાઅ ગર થયુ (૬) ખ,
 રોગ કલ્યાદિનુ (૫) ચોરાતુ, ઉપાડાવુ
 (૬) નાણા ઉપાડાવા, ઉપા' થયો (૭)
 ખપવુ, વેચાવુ (જેમ કે 'હમણા ખાની
 ખૂમ ઠપડે છે) (૮) ધસવુ, ફી પ વુ
 (ઉદાહરણ તે એને મારવા ઠપડયો)
 જિપણુવુ સં કિં [સ જુ] (અનાજને)
 પવન નાખી ચોખ્ખુ કરવુ
 જિપણુવુ અં કિં 'પગવુ'નુ ંમણિ
 જિપણુ (-ગુ) નં ખાવાના માથા અથવા
 પાગથ આગળનુ લાંડુ
 જિપતવુ અં કિં ઉત્પન્ન થયુ (૨) જનમડ [પ]
 જિપત (-મા) તુ અં કિં બહાર નીકળવુ,
 જીયુ થયુ (૨) ફીડ (૩) સોલે આવવો
 જિપગુ નં જુઓ ઠપણુ
 જિફરે વિં જુઓ ઉપડુ
 જિખ સ્ત્રીં ફૂગ ઉખાટ [ઉજાળો
 જિખક સ્ત્રીં-કે પુઠ બકારી જિલગી થવાનો
 જિખટ વિં ઉખાર્-અમકી મરેડ (૨) ખોડુ
 જિખડુ વિં અપૂક, અપરબેરે ઉમડક
 (૨) જિનુ (સુ)
 જિખતુ અં કિં જુઓ ઉખાણુ, ઠખ લાગવી
 જિખળ પુઠ જિપટો વળ
 જિખ (-મ)ળવુ અં કિં (વગતુ) ઠમ્લી
 જનુ (૨) રેત્ર વળ્યા પગી અથવા મથવા
 આખા પગી ફી ઠપડવુ, ઠથનો ખાવો

જિખ (૦ટ) વિં જગક જીયુ ઠાય એવુ જિખ
 જિખડ પુઠ મ તૂર દડાડિયો (૨) અરિય
 વાસવાળો આદમી ંવેરો પુઠ મિનખેડવ
 ઉપર લેવાનો કર
 જિખડુ વિં જુઓ ઠખ
 ઠખણી સ્ત્રીં ધરના પરચાટથી મેડા લગીની
 જિચાર્ (૨) ધરનો પરચાટ, ધર ઠ ખેમણી
 જિલર (-ગા) વુ અં કિં જમીના જોગથી
 જિયે આ ઠિને મદાગ નીકળવુ (૨) ન માવાથી
 બહાર આવવુ -જલદાતુ (જુરસો) બહુ
 ઠખચાર્ જય છે (૨) અતિ મોગી સ ખ્યામા
 ટાળે વળવુ
 જિખરો પુઠ મગલ (૨) લાગગીનો ઉદાળો
 જિખવુ અં કિં [જુઓ ઠખ] ઠમા રહેવુ
 -થયુ (૨) થબવુ (૩) ટમ્બુ, સામે
 ટકર ઝીની
 જિખળવુ અં કિં જુઓ જમળવુ
 જિખાજિખ સ્ત્રીં ઠખા ને જિખા રહેવુ તે
 (૨) અં ખેડા વિના, નિરાત વિના ઠખા
 ઠખા (૩) સપાગમા
 જિખુ વિં [સ જર્ પ્રા -ગા] ઠખેલું (૨)
 થબેતુ થેબેત આનુ બધ થયેતુ (જેમ
 કે ગાડી ઠખી છે) (૩) યાર, (૪) સીધા-
 એઠમ બનુ દાગના ચડાણવાળુ (જેમ કે
 ઠખી બે મડ) (૫) અપૂડ, ચાલુ આગળ
 આનવાની કે પૂરુ થવાની વા' જોતુ કે દૂર
 કરવાનુ ખાત્રી (જેમ કે આ ંમતો ઉજ
 ઠખુ છે ઠખો પાક = લણવાનો ખાત્રી-
 ખેતરમા ઠખેનો પાક) (૬) મીધુ આખુ
 એક લાખા પટમા પડેતુ (ઠખો રસ્તે,
 ઠખેબરડે ત્રેલગાવવી જોઈએ) (૭) હયાત,
 મોનૂદ (ઠખો ધણી) (૮) સપાગીને લબ
 દિસાએ આવેલુ (જેમ કે જિલો લીટી,
 ઠલટ-આગ લીટી)
 જિમગતુ અં કિં રુકરુ ઉત્પન્ન થયુ
 જિમટ (-ડ) તુ અં કિં ઠાટબેર ધસવુ એક
 સમગ્ર જથામા આગળ આવવુ (૨) પાંડુ,
 ફૂગ જિતરવુ [જેવુ જિવાઈ જઈને
 જિમડપૂમડ અં ચદરવા જેવુ આગળ

ભિમડતુ અં કિં જુઓ ભિમડતુ
 ભિમર પું [૧ ઉમ્મર] ઉભરો, વરનો ભિમરો
 [૫] -રો પું ઉભરો (ધરનો)
 ભિમરો પું એક ક્ષણકાં, ઉમરડો
 ભિમડતુ અં કિં [૬ ઝમીજ] ખીનતુ,
 વિનાસ પામતુ (૨) દોરતુ વિચાવાનુ
 થતુ (૩) પડળીને ખૂંદો થતુ (કળીચૂનાનુ)
 ભિરજાતુ અં કિં મૂંજાતુ
 ભિરવા પું બદનામી
 ભિરુ પું [૬] ભય
 ભિર્જીની વિં [૬] જળતુ, બગવાન
 ભિર્જીત વિં [૬] જળતુ, બગવાન (૨)
 ઉમદા, મુદ્દ (૩) મદાન, ભવ્ય
 ભિર્જી નં [૬] ભિન (૨) તાર, તણ (૩)
 કરોળિયાનુ જળુ વ્તાભા(-ભિ)પું[૬]
 કરોળિયો -જ્યાં સ્ત્રી [૬] ભિન (૨)
 આખતી ભમરો વચ્ચેની વાળની ખા
 -જ્યાંથી વિં [૬] ભિનતુ (૨) પું પેટા
 (૩) દરોળિયો
 ભિર્જી વિં (૨) અં [૬] ભિર્જી દરેતુ
 ઉન્નત વગામી વિં [૬] ભિર્જી જનારુ
 (૨) ઉન્નત તરફ જનારુ [૬] ઉરેત
 (-તા બંધ) વિં [૬] ભિર્જીનીયનુ પતન
 થતુ નથી એવું (૨) નિત્ય શ્રદ્ધાયથ
 પાગનારુ બેલક પું [૬] અર્ગ
 બવાલની સ્ત્રી મૂળે ચૂસેનારસને ઉપર
 લઈ જનાર નથી, જાઈલેમ [૬ વિ]
 ભિર્જી સ્ત્રી [૬] તરગ મોજુ (૨) પ્રવાહ
 (૩) લાગળીને તરગ-ઉદાળો બકાબંધ,
 બકીતનં ભિર્જીનીયરેતુ-રચારેતુ કાચ
 કેળીત નિર્મિત બંધ વિંવાળી પ્રધાન,
 તરગનરા [૬] જળી છારી
 ભિર્જી સ્ત્રી [૬] ઉરેત (બો) ભા [૬] ઉપર
 ભિર્જી (૬) સ્ત્રી ભાગી, બોલકુ તે
 ભિર્જી નં ખાલી શુભરાણી નામભાગ
 ને ગમરા થવો તે
 ભિર્જી પું અં કિં ગૂંચવાતુ
 ભિર્જી સ્ત્રી હોશ ઉમગ
 ભિર્જી વિં ભિર્જી, અવળુ, પાહુ વતપાસ

સ્ત્રી પ્રતિપક્ષી તરફની (સાક્ષીની) તપાસ
 બપા(-પૂ) કદ વિં અવળાસની, ભા
 સુનર (૨) અવ્યવસ્થિત (૩) સ્ત્રી ભિર્જી
 પાત્ર તપાસ (૪) અવ્યવસ્થા
 ભિર્જી ભા(-ભે)ર અં ઉમગમેર, હોશભેર
 ભિર્જી પું અં કિં ભાગી કરતુ (૧) ધરતી
 આવતુ (૩) હુમરો કરવો (૪) ભિર્જી થઈ
 જતુ (૫) ફરી થતુ પાહુ થતુ
 ભિર્જી ભવાય પું સામો સવાય
 ભિર્જી સુનર વિં અવળામવળી (૨) ભિર્જી
 થતુ, આકુ અવળુ, તમે ઉપર એવું
 ભિર્જી સુનર વિં જુઓ ભિર્જી સુનર
 ભિર્જી સ્ત્રી [જુઓ ભિર્જી] સ્ત્રી પું તે
 ભિર્જી વિં [૬] ઉરેત ભિર્જી ભિર્જી અવળુ
 (૨) વિરુધ્ધ આકુ (૩) સામુ નિપરીત
 ભિર્જી (૧) અં કિં (મોસમનુ) ખવાસ થતુ
 ભિર્જી પું અં કિં [૬] ઉરેત જુઓ
 ઉ નાસતુ (૨) એક એક જાથતુ, ભિર્જી
 ભિર્જી પું (૬) અં કિં [૬] ઉરેત નમી
 જતુ, લળી પડતુ (૨) ગાડા બ્યાલિનુ
 આગળથી ભિર્જી થઈ જતુ (૩) ભિર્જી
 જતુ (૪) કદતુ (૫) જતુ રહેતુ, નાસ
 પામતુ (૬) હોશભેર ધસતુ-ભિર્જી ને
 ભિર્જી રહેતુ [૬]
 ભિર્જી નં ભિર્જી ઉતારનાની ચીપ
 ભિર્જી સ્ત્રી આપદા (૨) અડચણ પીડા
 ભિર્જી વિં (૨) સ્ત્રી [૬] જુઓ ભિર્જી
 ભિર્જી સ્ત્રી [૬] જુઓ ઉપા
 ભિર્જી સ્ત્રી [૬] બંધ પું બંધ વિં,
 -ભાક પું જુઓ 'કામા મા
 ભિર્જી પું [૬] ઉપર એક દ્વાર
 ભિર્જી સ્ત્રી શેરગી
 ભિર્જી પાટો પું વિનાગ (૨) મ પૂર્ણ નિક દન
 ભિર્જી પું અં કિં [૬] ઉરેત દગતુ, જતા
 રહેતુ (૨) નાસ પામતુ નિક દન નામી
 જતુ (૩) આસરતુ, આપુ થતુ
 ભિર્જી પું [૬] તક મ્લપના (૨) પરીક્ષણ
 (૩) અધ્યાહાર થતુ
 ભિર્જી અં [૬] મર રી, એકા તિરસ્કાર

અને ગર્વમૂલ્યધ્વનિ(૨) દુપણનો ઉદ્ગાર
 ઠકારો પુઠ્ઠી નિ શ્વાસ, નિશ્વાસો (૨)
 સાબળુ ધુ, ઠીંછે સ્વીકારુ ધુ ઇત્યાદિ
 દર્શાવનારો ધ્વનિ (૩) ગર્વનો અને
 અનાદર કે તુચ્છમારનો ઉદ્ગાર

ઊહાપોહ પુઠ્ઠ [સ] ચર્ચા
 ઊગિ(-જ)તુ, ઊગિ(-જ)તુ, ઊગિ(-જ)તુ
 વતુ જુઓ ઉજવુ મા

ઊંધ સોં જાવુ તે, નિદ્રા
 ઊંધડિયુ, ઊંધડું વિઠ્ઠ જામા ભરાયેલુ
 ઊંધણુ સોં ઠેવુ તે (૨) બહુ ઠેવવાની
 ટેવ ંશી વિઠ્ઠ ઠેવવાની ટેવવાળુ
 (૨) આજસુ એની

ઊંધરેટું વિઠ્ઠ જામા ભરાયેલુ
 ઊંધવુ અઠકિં [પ્રા ઘ] નિદ્રા લેવી (૨)
 આજસુ યદને પડયા રહેલુ (૩) અજાણુમા
 -અજ્ઞાનમા રહ્યા કરવુ [લા]

ઊંધાડું સઠકિં ભયે એમ કરવુ (૨)
 પડતુ મૂડતુ, યાત માડતુ

ઊંધાવુ અઠકિં ઠેવવાની ક્રિયા થવી
 ઊંધાળા(વુ) વિઠ્ઠ જાણુશી, બહુ ઊંધનારુ
 (૨) સદેજ મહેજમા ઠેધી નય તેવુ

ઊંધેટું વિઠ્ઠ જાણિયુ

ઊંચ વિઠ્ઠ [સ ઉચ્ચ] ચડિયાતુ (૨) ઉમદા

ઊંચકતું સઠકિં [સ ઉચ્ચ] નીચેથી
 ઠેવુ કરવુ, ઉપાડવુ (૨) હાથ પર લેવુ,
 (જાગ) માયા ઉપર લેવુ, ઉઠાવવુ

ઊંચકામણુ નઠ, -ચીંચીંચીં ઠેવવાનુ
 મહેનતાણુ

ઊંચકાવતુ સઠકિં, ઊંચકાવું અઠકિં
 'ઊંચકાવું'નુ અનુક્રમે પ્રેરક અને કર્મણુ

ઊંચનીચભાષ પુઠ્ઠ અમુક ઈશુ અને
 અમુક નીચુ એવો ભેદભાવ

ઊંચાર્ધ સોં જાણપણુ (૨) તેનુ માપ

ઊંચાણુ નઠ જાણ(૨) જાણી જાણી ટેમરી

ઊંચુ વિઠ્ઠ [સ ઉચ્ચ] સપાટી કે બેસાણીની
 ઉપર ઠેવુ આવેલુ કે ઊઠતુ ('નીચુ'થી
 ઠેવતુ) (૨) ઉચ્ચ, ચડિયાતુ ઉમદા (કદ,
 પ્રમાણુ હંમત) (૩) અતિ વાણેદ,

લખાવેલ (સૂર કે અવાજ) (૪) જાપ,
 નિરાત કે શાંતિ અમાધાન વગરનુ,
 અણખનાવવાળુ (મન, શ્વાસ, જીવ).
 ંનીચું વિઠ્ઠ ખાડાખેચાવાળુ

ઊંચે અઠ સપાટીથી ઉપર, ઊંચી-ઠેચાણુ-
 વાળી જગાએ, જાણી દિશામા, માયા ઉપર
 ઊંચણુ નઠ ઠેવુ તે (૨) ઠેવવાનુ દ્રવ્ય
 -તેજ દિવેલ દત્યાદિ -ચીંચીંચીં મત્ર
 ભણીને -પડાના, સાવરાણી હંમત ઊંચાથી
 રોગ કે ભૂતને દૂર કરવાની ક્રિયા -ચીં
 નઠ રાજકુમારી કે રાણીનો ગસાલો

ઊંચવુ સઠકિં [પ્રા વ=સીચવુ] તેલ
 નાખવુ-પૂરવુ (૨) રોગ કે ભૂત કાઢવા
 જાણી નાખવી. ઊંચવણું સઠકિં
 (પ્રેરક) ઊંચવું અઠકિં (કર્મણુ)

ઊંચ નઠ [સ ઉચ્ચ, પ્રા ઉચ્ચ] રણમા ખૂળ
 ખપનુ એક જાણુ થયુ ંચીંચીંચીં સાદ,
 સાદણી, ઠેવની માદા(૨)સોનીનુ ંચાનર
 ંચીંચીંચીં પુઠ્ઠ ઠેવ (૨) જુઓ જાણિયો ંચીં
 પુઠ્ઠ ઊંચો -માણુસની દવા કરવાને
 નાકાયક એવો, લેમાણુ વેદ ંચીંચીં નઠ
 જાણેલુ કામ, રાણસી ઉપચાર

ઊંચિયા(-ચુ) ંચીંચીં નઠ એમ ંચિધિ,
 ંચિપગાળ

ઊંચિયો વિઠ્ઠ જાણેલો ઠેવો (૨) પુઠ્ઠ જાણ
 (૩) મદબુદ્ધિ ને આગસુ માણુસ (૪)
 ભારે વજન ઉપાડવાનુ (જાણી ઠેવ જાણુ
 લાગતુ) યત્ર (પ) અટો [વરતુ]

ઊંચિયા સોં ખાથ (૨) ખાથમા ભરાય તેટલી

ઊંચિયા સોં [દ ઉચ્ચ] પેટનો ગોળો -ચૂક
 ંચીંચીંચીં નઠ ગોળો, પિડાળો (૨) ંચીં
 ગોળો ચડવો -ચૂક આવવી તે (૩)
 દગપડા વચરણો નુ તે (૪) અઠ અવળ
 સવળ, ગોડાળો યાથ એમ

ઊંચાર્ધ સોં ઠેવપણુ (૨) તેનુ માપ

ઊંચાણુ નઠ જુઓ જાણ(૨) નીચાણુ

ઊંચું વિઠ્ઠ [દે ઉચ્ચ] સપાટીથી નીચે ઠેવતુ
 (૨) ઊંચું નદિ એવુ, ંચીંચીં (૩) અદરથી
 લાગુ-દૂર સુધી અદર ને અદર વિરતણું

(૪) ધાડું; ગીચ (જેમ કે વન) (૫) ગહન;
ગભીર; ન પામી શકાય એવું [લા.]
ઊંદર પું, ઠંડિયું નં, ઠંડી સીં, ઠંડી સીં
ઠંડી સીં માયાની ચામડીનો એક રોગ
ઊંધ સીં અડા અને માંચડાને સાંધેનો
ગાડાનો ભાગ; ઊધ કરનારું
ઊંધકામું વિં અકરમી (૨) ઊધાં કામ કરનારું
ઊંધખોદિયું વિં ઊધાં કામ કરનારું
ઊંધાંધળું વિં [દે. હ્રસ્વલિય] ઝાણ (૨)
ચૂંખડું (૩) મૂખ [કા] (૪) હેરાક [ખાણું]
ઊંધિયું નં અમુકરીને બાકેલા સીંગ કંઈનું
ઊંધું વિં અવળું; ઠંડું; નીચે મળું ને

ઉપર પગ જેવા આસનનું (૨) આડું;
અવળું; સીધા કે સવળાથી સાવ જાડું-
વિરુદ્ધ; ખોડું. ઊંધી પાધડી મૂકવી=
દેવાળું કાઢવું. ઊંધી પૂતળાનું વિં જેની
કીકામાં જીધુ પ્રતિબિંબ પડતું હોય એવું.
અ-(-છ)તું વિં જીધુ અને ચતું
આડું અવળું [લા.]
ઊંખાડિયું નં [જુઓ ઉખાડિયું ઉખાડિયું
ઊંખેલો પું ઝાડાની હાજત ગાય તે; ચૂંક
ઊંધ અં [૨૪૦] હું ખ, તમકાર કે અભિ-
માનનો હુમાર. ઠંડીરે પું જાડ એવો
હુમાર [હુમાર
ઊંધું અં [૨૪૦] દનકાર કે જીદ દર્શાવતો

નં

ઝ પું [સ.] વર્ણમાળાનો સાતમો અક્ષર-
એક સ્વર (ત્રીરૂપ ઝ)
ઝક-(-અ, -આ) સીં [સ] ઝગ્ગેદ (૨)
વેદનો મત્ર
ઝક પું, નં [સ] રીછ (૨) નક્ષત્ર; તારો (૩)
પૌરાણિક ધર્મોચના સાત પર્વતમાનો એક
ઝખિ પું + ઝખિ; ગુરુ
ઝગ્ગેદ પું [સ.] ચતુર્વેદમાંનો પહેલો વેદ.
ઝંહિતા સીં [સ] ઝગ્ગેદની ઝયા-
ઓનો વ્યવસ્થિત સંગ્રહ
ઝગ્ગેદી વિં [સ] ઝગ્ગેદને બાળનારું (૨)
ઝગ્ગેદ બાળનાર પ્રાણીના કુળમાળ-મેડુ
(૩) પું ઝગ્ગેદી પ્રાણી
ઝચ-(-આ) સીં [સ.] જુઓ ઝક
ઝજી વિં [સ.] સરલ, સીધું (૨) અનુકૂળ;
નરમ, બહુ. ઝા સીં [સ.]
ઝજી નં [સ.] દેવ (૨) આખાનો બાર (૩)
વિં જુઓ ઝજાતમક [ગ., પ. વિ.].
ઝચ નં દેરઝજ, ઝખિઝજ અને
પિતૃઝજ; અથવા અતિષિઝજ, મનુષ્ય-
ઝજ અને બૃતઝજ ઝજી વિં ઝજ-
વિદ્યતથી બરહું [પ. વિ.], ઝવિદ્યત સીં
ઝજ રિજી [પ. વિ.] ઝંહિત પું

પૂર્વજ-મનો ઝજાનુમધ. -ઝાચ પું;
નં ઝજી છેડાં [પ. વિ.]. -ઝાતમક વિં
'મેગ્રિવ' [ગ., પ. વિ.]. -ઝાનુમધ પું
લેણાદેણી. -ઝાંત પું (વાંજીના)
પ્રવાદનો ઝજી છેડાં [પ. વિ.]. -ઝિયું,
-ઝી વિં [સ.] ઝજવાળું
ઝજ નં [સ.] સાચ (૨) નકી અચળ નિયમ;
દેવી નિયમ (૩) પાળી. -ઝજર પું [સ.]
સત્યને ટકારી રાખનાર તે-ઈશ્વર.
-ઝજરા વિં સીં [સ.] વિપર્યાસ
વિનાની, સત્ય (પ્રજ્ઞા)
ઝજ પું [સ.] જુઓ ઝજકાવ (૨) અડકાવ;
રજસાવ (૩) સીં જે મદિનાનો નિયત
કાળ (પડઝજી રાખે જુઓ) (૪) મોસમ
[લા.] (૫) હવાપાળી. ઝકાલ [સ.] (-ઝા)
પું ગર્ભાવાનનો સમય. ઝગગી વિં [સ.]
ઝજકાલે જ સંભોગ કરનારું. ઝકાલ નં
અડકાવતું દેખાતું તે ઝકાલ નં ગર્ભાવાન.
ઝકાલ પું ઝજકાલ નં. ઝગગી સીં
ઝજકાલ નં. -ઝકાલ વિં સીં [સ.] રજસવલા.
ઝગગી પું [સ.] ઝજકાલ એક એવી
ઝજ-વસત. ઝકાલ નં [સ.] અડકાવ
પણી (ચાલે દિવસો) નાહવું તે

નકલે અં [મ] ગિવાય, સિવાય કે [પુરોહિત
નકલિય પું [સ] યત્ કરાવનાર બ્રાહ્મણ,
નકલિ સ્ત્રીં [સ] શ્રદ્ધિ; સમુદ્ધિ (૨) આગારી,
ઉત્તમ (૩) સિદ્ધિ (૪) લક્ષ્મી, પાર્વતી
દુનકલ પું [સ] આખનો (૨) સ્વરસાદક-

મનો બીજે સ્વર (-) ઉત્તમ, શ્રેષ્ઠ
(સમાસમા છેડે)
નકલિ પું [સ] મનદક્ષ, નકલિ ન પામનાર
પુરુષ (૨) મુનિ, તપસ્વી. વપંચમી સ્ત્રીં
[મ] બાવરા સુધ પાચમ, સામાપાચમ

નકલ, લુ,

[નામરી વર્ણમાળાના આ બે અક્ષરો સરફતમા આવે છે ગુજરાતીમાં એમનાથી
થેનો કે તે અક્ષરવાળો ગમ્ નથી પ્રાપ્ત લાપાઓમા તેમનો લોપ થયો છે.]

એ

એ પું [સ] વર્ણમાળાનો દગમો અમર
-એ સ્વર
એ સં [મ] લલ, પ્રાણ્ય (દશંક) તે, પેલું
(૨) વર અથવા વડુની સદા (હિંદુઓમા)
(૩) વિં પેલું [સ્વયં ઉદ્દગાર
એ અં [સ] 'અરે, ઓ, હો' આદિ
એ ત્રીજા કે સાતમી વિભક્તિનો પ્રત્યય
(રાજાએ હુકમ કર્યો, ગાપરે ચડયો)
એક વિં [સ] '૧', સખ્યામા પહેલુ (૨)
અલોડ, અક્ષિતીય (જેમ કે, ઈશ્વર એક છે)
(૩) ઈઈ અમુક તન એકમ નહિ એલુ
(એ- ગાલ હોનો) (૪) એકસરખુ,
સમાન ('તમે અમે સૌ એક છીએ') (૫)
એક મનનુ, એકતાવાળુ ('બધા પક્ષો એક
ન થયા') (૬) સખ્યાવાચક સંબંધને છેડે
આવતા 'આગરે' 'શુમારે' એવો અર્થ
બતાવે ઉદાહરણ રો એક (૭) 'કુટા,
માન' જેનો બાવ બતાવે છે જેમ કે, 'એક
પિતાના વચનને સાડુ' [એક, કમિ
એક એક વિં એથી સારું એ- (૨) એક પાત્રી
એકકલિક નમીકરણુ નં 'ઉત્તેશન
એકાધીકર' એકાધીકર' [ગ]
એક કતાગ [દિ] કવાયતનો, એક કતાર કે
પાંખમા થવાનું કહેવાનો, હુકમ કે બોલ
એકકેમરી વિં જેમા એક જ પુરુષર કે
એકેસર હોય તેવું (કુલ), 'મોનોકાપેલરી',
'મોનોપીરીરી' [વ વિ]

એકકેશી વિં આખુ અગ એક જ '૧'ના
હોય એવુ, 'મોનોએ' પુ. ૧૦' [વ વિ]
એકચુરી વિં એ- અથડ મરીવાળુ
(માળી) (૨) નં સરસેદનુ એક રાસ
એકગાંઠ સ્ત્રીં સપ, મેગ, મેત્રી
એકધાતપદી સ્ત્રીં 'પીકુટ' ટિમ્મી એક
એકરમેગન' [ગ]
એકધાત સમીકરણુ નં સુદેખ સમી-
કરણ, 'લીનિયર ઇન્વેનન' [ગ]
એક (-કે) ચકલે અં એકચકે, એક જ
જાણના હાથમા બધી સત્તા રાખીને
એકચકે વિં [સ] ચકવતી -કી વિં એક
પેડાવાળુ (૨) ચકવતી (૩) સ્ત્રીં એક
પેડાની સં ૦૦૧ -કે અં ૦૦૧ એકચકલે
એકચિત્ત વિં [સ] એકાગ્ર, તત્લીન (-)
નં ધ્યાન, એકાગ્રતા
એકછત્ર વિં એક રામવાળુ (૨) નં
૬૫ અધિકાર એક જ હાથમા હોય એવી
શાસનપદ્ધતિ -ત્રે અં એક જ ગામના
અમલ તણે
એકજથે (-એ) અં એકમાથે એક કે માણે
એકલતા વિં એક જ બાલનુ-વર્ગનુ, સરખું.
-તીય ત્રિં [સ] એક વર્ગનુ કે કુટુંબનુ (૨)
એક જ બાલિતુ (નં ૨ માં)
એકજવ વિં જવ મળી ગયા હોય તેવું,
પરસ્પર મેંબાન વગરનું [લ ગકુ]
એકદ ગિયુ, એકદંતુ વિં એકપત્ર (૨)

એકટાણું નં એક ટંક જમંતું તે
 એકકું વિં [સં. વ્યક્ત્ય] એકત્રિત; એકું
 (૨) અં એક જગાએ-સાથે
 એકડિયારં નં ૧૦ ૧૦ વં એકડો ગગડો શીખ-
 વાનો બાળપોથીનો વર્ગ; બાળવર્ગ
 એકડો પું [સં. વ્ય.] એકની સંજ્ઞાસૂચક
 આંકડો - ૧ (૨) સહી (૩) કબૂલાત (૪)
 જ્ઞાતિનો ગોળ
 એકઢાળિયું વિં એક જ બાળુ ઢળતા
 છાપરાવાળું (૨) નં એવું મકાન કે એસરી
 એકતરફી વિં એકપક્ષો; એક બાજુનું
 એકતંત્ર વિં [એકતંત્ર] આગ્રહી (૨) પું
 આગ્રહ-ન્ટે અં સાથે મળાને, એકસાથે
 (૨) લાગુ રહીને; ખંત ને આગ્રહથી
 એકતંત્ર વિં [સ. વ્યક્ત્ય] બધાની સંમતિ-
 વાળું (૨) તટ પડ્યા વિનાનું (૩) એક
 વ્યવસ્થા નીચેનું (૪) નં એક સરખી
 વ્યવસ્થા તે (૫) સ્વર્ણમતિ
 એકતંત્રે અં [એક+ત્રા. ત્વ (સ. સ્તવ)]
 એક સાથે સંપીને; એક બંધમાં
 એકતા સીં [સં.] સપ; એકથ
 એકતાન વિં (૨) નં [સ.] જુઓ એકચિત
 એકતાર વિં એક તારવાળું (૨) એકસરખું
 (૩) એકરસ (૪) એકચિત્ત. - રો પું એક
 તારવાળો તંબરો
 એકતાલ પું [સ.] જેમાં એક જ તાલ
 આને એવો સમ (૨) સંપીનનો એક
 તાલ (૩) એકથ (૪) વિં એક તાલવાળું
 એકતાળીસ વિં [સ. વ્યક્ત્ય] ૪૧
 એકતાળો પું મણના એકતાળીસ રોર
 થાય એવું માપ
 એકતી (-ત્રી) સ વિં [સ. વ્યક્ત્ય] ૩૧
 એકથ અં [સં.] એક જગાએ; સાથે (૨)
 એકંદર. - ત્રિત વિં એકત્ર કરેલું એકકું
 એકત્રીસ વિં જુઓ એકત્રીસ
 એકકમ અં [એક કે વા. વચ્ચે] તાળક-
 તોમ (૨) સાવ; તાલ (એકકમ કાળું)
 એકકળ વિં જેની કાળ પડતી ન હોય તેવું;
 'મોનોક્રીટીડોન' [વ. વિ.]

એકકંદિયું વિં એક થાંભલા ઉપર રચેલું
 એકકંડી પું [સં.] એક પ્રકારનો સંન્યાસી;
 ઠંસ (૨) વિં એક જ મોટી મંથરેષા
 હોય તેવું (પાન); 'યુનીકોસ્ટેટ' [વ. વિ.]
 એકકંડો પું મરતી લેણા બપડતો સામ્ર
 એકકંત વિં [સં.] એક દાંતવાળું (૨) પું
 ગણેગ (૩) એક દાંતવાળો હાથી
 એકકા અં [સં.] એક વખતે (૨) અગાડના
 વખતમાં [ની કંડી; મંગલસૂત્ર
 એકકાણિયું નં એકસરખા દાણા-મરુકા-
 એકકાણી વિં બધા દાણા સરખા હોય
 તેવું (૨) એક કડનું; એકસરખું
 એકકલિલ વિં જેના કલિમાં જુદાઈ નથી
 એવું; એકજવ. - કી સીં એકકલિ હોતું
 તે (૨) મનનો મેળ; સંપ
 એકકેશી (૦થ) વિં [સં.] એક જ દેશનું-
 વતનનું (૨) એક દેશ-આગને લાગુ પડતું;
 એકતરફી, એકંદ્રિય (૩) સંક્રમિત; મર્યાદિત
 એકધારું વિં એકસરખું; ફેરફાર વિનાનું
 એકનિશ્ચયી વિં [સં.] કરેલા નિશ્ચયને
 વગળી રહે તેવું; ઠં
 એકનિષ્ઠ વિં [સં.] એક જ નિષ્ઠાવાળું
 એકપક્ષી વિં [સં.] એકતરફી
 એકપથે અં અંધીકું; નલપાપડ થતું હોય એમ
 એકપત્નીમત નં [સં.] એક જ પત્ની
 કરવાનું મત [મિચલ' [ગ.]
 એકપક્ષી વિં [સં.] એક પક્ષવાળું; 'મોનો-
 એકપાડી વિં એક જ વખત વાચવાથી
 અથવા સાંભળવાથી થાદ રાખી શકે એવું
 એકપુષ્પી વિં એક બીજકોસવાળું;
 'યુનિકોસ્ટેટ' [વ. વિ.]
 એકખિંદુક વિં એક ખિંદુમાં મળતું;
 એકબુક્ક વિં [સં.] એક ટંક ખાનારૂ
 (૨) નં એક ટંક ખાવાનું મત
 એકમ પું ગણતરી વગેરે હેતુઓ માટે એક
 અને આખી પૂર્ણ માનેથી વસ્તુ અથવા
 સમૂહ; 'યુનિટ' (૨) એકડો (૩) સંખ્યા-
 લેખનમાં જમણા હાથથી પડેલા રચાનનો
 આંકડો (૪) સીં પડેલો

એકમત વિં એક મત - અભિપ્રાયવાણુ;
 સર્વાનુમત -તી સ્ત્રીં બધાનો સુરણો
 મત હોવો તે એક જ
 એકમાત્ર વિં [સ] એકનુ એક, ક્ષ્મ
 એકમાગી વિં એક જ માર્ગને વગળી
 રહેનારુ (૨) સરળ, સીમે માર્ગે જનારુ
 એકમેક અં પગપર, માદોમાદો [માપ
 એકર પું[ક] ૪/૪૦ ચોરસવાર જમીનનુ
 એકગણિયુ વિં જમી
 એકન્ય વિં [સ] બળબર મળી પીગળી
 ગયેલુ (૨) ગુપ્તતાન
 એકરાગ પું એકમતી, સપ, સવાહ
 એકસર પું વ્તામું નંજુઓ ઠકરાં'મા
 એકરાશી વિં એક રાગિનુ - એકસરણુ,
 સમાન ગણનાશુ (૨) સ્ત્રીં મળતાપણુ
 (૩) સપ [સગ્ગા દેખાવનુ
 એકરેખિક વિં એક જ રેખાદ્રવ્ય ચાલનારુ,
 'કાવિનિયમ ગ]
 એકરૂપ(-પી) વિં [સ] એક જ આકારનુ
 એકલ વિં [પ્રા જ્વલ્લ] એકાકી, એકલ
 એકલક્ષી વિં એક જ લક્ષ દેહેત્રવાણુ
 એકલડો(-દો)કલ વિં એકલુ, સોખત -
 સગાય વિનાનુ (અથવા એકાદ
 સગાયવાણુ)
 એકલપેટું વિં આપરતાથી
 એકલમલ્લ પું અદ્વિતીય મલ્લ કુમ્તીબાજ
 (૨) ધણો જળરો માણસ (૩) એકો (૪)
 વિં અનેક (૫) એકમાગી
 એકલમૂઠિયુ, એકલમૂઠું વિં સ્ત્રી, પુત્ર
 આદિ પરિવાર વિનાનુ, ગેઠલેગેઠલુ
 એકલવાયુ વિં એકલુ, એકલદોકન
 એકલવીર પું એકલે હાથે જૂઠનાર વીર
 એકલસૂકું વિં એકલુ, સોખત વિનાનુ
 (૨) એ નપેટું
 એકલિયુ નં એકને સુવાના માપનુ ગોઠકું
 એકલિગ પું [સ] મેવાડના રજપૂતો
 વગેરેના દુનદેવ ગેવા મહાદેવ (૨) કુબેર
 -ગી વિં [વ. વિ] નર અને નારી એ
 બેમાથી એક જ પ્રકારના કૂત્ર બેસે તેવો

(છાંડ), 'હયોગિયસ' (૨) નરકુય અગર
 નારીકુય જેમાક્ષ્મ પુકેસર હોય અગર તે
 સ્ત્રીકેસર હોય એવુ (કુય), 'હા 'કવીનસ'
 એકલુ' વિં મર્દના સાથ વિનાનુ, એકાકી
 એકલોલિયુ વિં એક લોટીવાણુ - એક
 કુળમા જન્મેલુ
 એકલગુ વિં (૨) અં એકસાથે - એક-
 બાનુએ હોય એવુ (૨) એ-જથે
 એકલચન નં [મ] એક જ વસ્તુનો બોધ
 કરે તે [બ્યા] - ની વિં એકાદ્ય પાળે એવું
 એકલકું વિં નાનુક-નખળા બાધાનુ (૨)
 એક પડનાણુ
 એકવાક્યતા સ્ત્રીં [સ] એકસમાન કે
 સર્વમાન્ય મત કે અભિપ્રાય હોવો તે
 એકવારિયું નં એક વાર ખાટેવી ડાગર, કરડ
 એકવીચ વિં [સ જ્વલિશતિ] ૨૧
 એકસક વિં [સ. જ્વલિશતિ] ૧૧
 એકમતાક વિં એકદ્યુ સત્તાવાણુ
 એકમગ્ધુ વિં સમાન, બધીગીને સગ્ધુ
 એકમગી વિં એકસેરુ (૨) સ્ત્રીં એવુ
 દેખનુ એક ધરેલુ
 એકમગ્ધુ વિં પાંચાબાદ એક જ રેખાએથી
 ફાળનારુ (કળ), 'દોષીકય' [વ વિ]
 એકમપ વિં એકસપીવાણુ (૨) પું
 એકય, સપ
 એકમાથે અં સૌ માથે મળીને, એકીવખને
 એકસેરુ વિં એક સેરવાણુ
 એકમે (-સો) વિં ૧૦૦ હોય એવુ
 એકલથુ (-રથુ) વિં એક જ હાથમા
 એકંદર વિં ગધુ મળીને થતુ, કુય -ર(-રે)
 અં સામગી રીતે, બધી બાબતોનો
 વિચાર કરતા
 એકાએક અં એકિયુ, એકદમ
 એકાકાર વિં [સ] એક આકારવાણુ,
 એકપ (૨) સેગભેગ
 એકાકિતા સ્ત્રીં એકાકી હોવુ તે -કિની
 વિં સ્ત્રીં એકાકી
 એકાકી વિં [સ] એકલુ (૨) નિરાધાર
 એકાક્ષ(-ક્ષી) વિં [સ] એક આખવાણુ
 (૨) કાણુ (૩) પું કાગડો

એકાક્ષર વિં [સં.] એક અક્ષરવાળું (૨)
 પું એક અક્ષર (૩) એવો ગદ્ય મંત્ર—ૐ
 એકાક્ષી જુઓ એકાક્ષ
 એકાક્ષ વિં [સં.] એકલક્ષી (૨) તક્ષીન
 એકાક્ષ(-યું) વિં [સં.] પ્લવતિ ૯૧
 એકાક્ષ વિં [સં.] પોતાના કપર જ આધાર
 રાખનારું; એક્યુ(૨) એક-સમાન આત્મા-
 વાળું. ૦તા સ્ત્રી, ૦ભાવ પું આત્મેક્ય
 એકાદ(-દુ) વિં કોઈ એક (૨) એક
 અથવા એ (૩) લાગ્યે એક
 એકાદશી સ્ત્રી [સં.] અગિયારસ
 એકાદું વિં જુઓ એકાદ
 એકાવળ હાર પું એક આવલી-સેરનો હાર
 એકાશ(-સા)લ્ય(-યું) નં [સં.] પ્કાશન
 એક ટક ખાતું તે
 એકાશી(-સી) વિં [સં.] પ્કાશીતિ ૮૧
 એકાસલ્ય(-યું) નં જુઓ એકાસલ્ય
 એકામુદ્ધ અં દરેકેદરેક; તમામ
 એકાંકી વિં એક અંકવાળું (નાટક)
 એકાંગી વિં [સં.] એકતરફી (૨) એકેદિય;
 એક વાતને પકડી રાખનારું; હડીતું
 એકાંત વિં [સં.] કોઈના અવરજવર વિનાનું
 (૨) એકલું; એકાંકી (૩) ખાનગી (૪)
 એક જ જાતું અથવા વસ્તુને લગતું,
 અનેકાંતથી વિરુદ્ધ એવું (૫) નં, સ્ત્રી
 જ્યાં કોઈ ન હોય એવી-કોઈના અવર-
 જવર વગરની-એકાંત જગા
 એકાંતર વિં [સં.] વચમાં એક આંતરે પડે
 એતું(૨)દર તોતો દિવસે આવતું ૦પ્રમાણ
 નં 'ઓલ્ટરનેટો' [ઓ. ૦વૃત્તખંડ પું
 'ઓલ્ટરનેટ સેગ્મેન્ટ ઓફ એ સર્કલ' [ગ.]
 એકાંતરા (૦) અં [એક+આંતર] એકને
 આંતરે; વચમાં એક મુજી હઈને. -રિયું
 વિં એકાંતર. -રિયા પું એક એક
 દહાડાને આંતરે આવતો તાવ. -રું વિં
 એકાંતર. -રે અં જુઓ એકાંતરા
 એકાંતવાસ પું એકાંતમાં રહેતું તે (૨)
 છપી રીતે રહેતું તે
 એકાંતિક વિં [સં.] એક જ હેતુ, માણસ

કે સિદ્ધાંતને વળગી રહેનારું (૨) (સિદ્ધાંત
 જેવું) હેવટનું; 'એપ્સોલ્યુટ'
 એકી વિં [સં.] એકે વડે નિ શેષ ન લાગી
 રાકાય એવી (સખ્યા) (૨) સ્ત્રી એકતા
 (૩) પેશાબની હાજત [લા.]
 એકી વિં એક જ (પ્રાયઃ એકી સાથે જેવા
 અં પ્રયોગમાં આવે છે)
 એકીકરણ નં [સં.] અનેકને એક કરવા તે
 એકીકલમે અં એકી સાથે
 એકીકરો(-સે) અં એકી નજરે; ટગરટગર
 એકીભવન નં, એકીભાવ પું [સં.]
 અનેકનું એકરૂપ થયું તે
 એકીસાથે અં એક સાથે; સૌ સાથે લઈને
 એકુંકું વિં [જુઓ એકેકું] એકેએક (૨),
 એક પછી એક
 એકે (-કે) વિં એક પછી
 એકેકે વિં એક એક (૨) છટું; નોખું (૩)
 અં એકી વખતે એક એમ
 એકેકુંકું વિં એક પછી એક
 એકેચક્રવે અં એકચક્રવે
 એકેશ્વરવાદ પું ઈશ્વર એક જ છે
 એવો મત [ભાનવાળું; એકાંગી
 એકેન્દ્રિય વિં એક દિગ્વિદ્યના-બાબતના
 એકાંતેર વિં જુઓ દોકોનેર; ૭૧
 એકકડ વિં એકતું રહેવાના સ્વભાવનું,
 એકાતપ્રિય
 એકે વિં જુઓ એકે
 એકો પું [એક' પરથી] રમવાનાં ખાન-
 માંનું એક સજાવાળું પતું (૨) એક બળદ
 કે ઘોડાથી બે ચાતુ વાહન (૩) એકતા;
 સંપ (૪) સૌથી આહોર અથવા કુશળ
 આદમી; કેટલું પુરુષ [લા.]
 એકચક્ષુરિ(-સરિ) વિં એકાક્ષી; ૮૯
 એકરૂપે વિં [સં.] ઉતાવળનો (તાર) (૨)
 સ્ત્રી મેલ પેટે વેગવાગીને મોટા રટંગનો જ
 કરતી ટૂંન-ગારી
 એખરે (એ) પું [સં.] એક ઔષધિ
 (૨) એનો ઝાડ (૩) કચરાપૂંદ જેવો
 માલ [લા.]

એખલાસ પુ. જુઓ ઇખલાસ; હોસ્તી
એમત અ. [મ.] એ જ; ઉપર પ્રમાણે
એમત પુ. [દ.] આડતિયો; યુનીમ (૨)
પ્રતિનિધિ મુખત્યાર. — સી સી. આડત
(૨) આડતની દુકાન (૩) અમેનેના
વખતમા સરકારી એમતની હકૂમત
નીચેનો (દિશી રામ્યમાનો) પ્રદેશ
એટએટલું વિ. એટલુ એટલુ; ગધું
એટલું વિ. [સ. પ્તાવત, પ્રાણતિ] જાણવેલા
માપ કે ગ્રખ્યાતું
એટલે અ. અર્થાનું (૨) તેથી; એ ઉપરથી (૩)
એ જગાએ, ત્યાં સુધી (જેમ કે, વાત હવે
એટલે આવી છે) (૪) એ વખતે, એટલામાં
એઠ (એ) વિ. [સ. ઉચ્છિષ્ટ] એક (૨) સી.
એકવાડ વ્યાડ (—ડો) પુ. ખાવાપીવાથી
થેના ગદવાડ (એક વામણ, છાડણ વગેરે)
(૨) કચડાપૂતો; મહિનતા. — કું વિ.
જમતાં વચેતું; ઉચ્છિષ્ટ (૨) ખાઈ પી કે
અડીને જોડેલું કે જોડાય એવું (૩) એક-
વાડથી ગંદું (૪) ન. એકું કે તેનું યામ એવું
અન. — કું જુ. કું વિ. એકું (૨) ન.
છાડણ; એકવાડ
એટ (—ડી) સી. ખાનીનો છેડો (૨) જુની એડી
(૩) ત્યાં લગાડાની ઘોડાને મારવાની આર
એડો (એ) પુ. મેડો; રનેડ
એટવેકેટ પું. [દ.] વધીલ; ધારાગાઓ
એઠ સી. જુઓ દેડ [પેથી
એણી (એ) દર્ગાંક રા. [‘એ’નું સી.] એ;
એણી દોર, એણી ગમ, એણી પા અ.
એ જાનુએ [પ્રમાણે
એણી પેર (—રે) (એ; પે) અ. એ રીતે; એ
એણીમમ અ. એ જાનુએ
એતાન પત્રની નૂની શક્તિમા સરમાં વપરાનો
રાખ્ડ. ‘એતાન શ્રી ગામ. . . થી વિ. . .’
એદી (એ) વિ. [મ. મહદી] પ્રમાદી, આજસુ
એધાણુ (ઓ) ન. — એડી સી. [સ. મગિગાની
(એ) ખમત માટેની] સંસા, નિસાની, ચિદન
એન (એ) વિ. [મ.] ખડ; અસપ (૨) ખાસ,
મુખ્ય (૩) મુંદર (૪) ઠીકઠીક [કા] (૫)

સી. ન. શોખા; આમર (૬) અલીનો
વખત [ખસિસ
એનાયત સી. [જુઓ હનાયત] આપનું તે;
એનિમા સી. [દ.] બસ્તી; ઝાડો કડવા માટે
અપાની પિયકારી કે તેનું જામર
એપ્રિસ પું. [ન.] અથેલ વખતેના ચોથા
મહિનો [(૨) દૂપણ; કલંક
એખ (એ) સી. [મ.] જોડખાપણ; ખામી
એમ (એ) અ. [મ. જ્વામ] એ રીતે; એ
પ્રમાણે. નું વિ. એ જાનુનું, એ રીતનું, એક
એમોનિયા પું. [દ.] એક વાયુ
એરણુ (—ણી) (એર) સી. [પ્ર. મહદી]
અમુક પ્રકારનું લોખંડનું ગચિયું, જેના
ઉપર સોની, છાદાર વગેરે ધડવાનુ ધટે છે
એરંડિયું ન. દિવેલ
એરંડી સી. [સ. જરદો] નાની નતનો દિવેલો
(૨) દિવેલી. — ડો પું. દિવેલો
એરિયસ પું. [દ.] જરનિદં વદન કરનારાં
ગોળને પકડવા માટે રેડિયો વગેરેનો
હવામાં ઝીંચે રાખતામાં આવેલો તાર
એરિંગ ન. [દ. સ્વરિંગ] કાનની ખૂટનું એક
ધરેલું [સાપ વગેરે ઝેરી નતનવર
એરં (એ) પું. સાપ. જઝાંઝર (—રં) ન.
એરોરોમ ન. [દ.] વિમાની મથક, જ્યાં
વિમાનો ચડે ઊતરે, વિમાનોનું રટેશન
એરોરેલ ન. [દ.] વિમાન, દવાઈ જતા
એલથી પું. [તુર્કી] એક રામ્યનો બીજ
રામ્યમા મોકલેલો પ્રતિનિધિ — વધીલ
એલ (—યા) થી ન. સી. જુઓ હલાયથી.
ઠોડો (—ઠો) ડો પું. હલાયથીના દાણાનો
પોપટો. — યો પું. એક જાતની મોટી
એલચી (ર) એક જાતનું ઝાડ
એલકેલ (એ; કે) વિ. [કિલ પરથી] આડું-
અવણુ; ગમે તેવું (૨) અવિચારી; આંડું-
ઘેલુ (૩) અસમ્ય (૪) ન. નખડું; તેદાન
(૫) અસંખ્ય — મિથ્યા પ્રલાપ
એલખનું (એલ) અ. કિં. [પ્ર. બોલિંગ]
ઉપરથી એસરંડું પાણી છટકું (હાથ
મીડું ઇ. માંથી)

એલા સીં [સ.] ઇલાયચીનો છાંદ (૨) ઇલાયચી
 એલાયચી નં; સીં નુઓ ઇલાયચી
 એલ્યુમિનિયમ નં [ફ.] એક ઇલક્ટ્રી ધાતુ
 એવકું વિં [પ્રા. પ્વઙ] એટલા કદનું (૨)
 એટલું બધું
 એવામાં અં એટલામાં
 એવું (એ) વિં [પ્રા. પ્વઙ] એ રીતનું
 -પ્રકારનું (૨) એના જેવું -સરખું. -વે
 અં એ વખતે
 એશ (એ) સીં [મ.] મોજમજા; સુખચેન.
 અશરમ પું લોગવિલાસ; સુખચેન
 એશિયા પું; નં [ફ.] પૃથ્વીનો એક મોટો
 ખંડ. ઈં વિં
 એથલા સીં [સ.] ઇથ્થા; વાસના
 એસરપું (એ) અંકિં [સ. હસ; પ્રા. હસર]
 એલળનું (૨) એસરપુ (૩) પાથું વળણું
 એતરી જતું [નીકળેના વાથું ર. વિ.]
 એસિટ્રિકીન પું [ફ.] કાનઈડમાંથી
 એમિડપું, નં [ફ.] એકરસાયનીતત્વ; અમ્લ
 એસેટિકએસિડ પું [ફ.] એક તેલબ
 [૨. વિ.]

એસોસિયેશન નં [ફ.] મંડળ
 એડ વિં [સ. ફેટ્, અપં પ્હ] પેતું (૨)
 સં એ; તે [પ.]
 એળચી નં; સીં ઇલાયચી
 એળિયો પું કુંવારના પાકાનો સુકવેલો
 ગર્મ; એક સ્ત્રીવધિ
 એળે, એળે (એ; વે) અં ફોકડ; તથા
 (૨) વગર મહેનતે; સહેજમા
 એથવું (એ) સં કિં ઈચવું; નાખવું;
 ફેંકવું (લખોડી ઇ) (૨) એથવું (પતંગ)
 (૩) હીચવું
 એજિન નં [ફ.] વેગ આપનારુ ચંત્ર
 ઇજિન. -નિયત પું ઇજનેર
 એંટ (એં) સીં મમત; છદ (૨) આંદ;
 સાખ (૩) ટેક. ંનું અં કિં ગર્વ
 કરવો (૨) જક કરવી
 એંઠ, એાડ, -હું (એં) નુઓ એક,
 એાડ, -હું [એધાણું
 એંધાણું (એં) નં, -શ્ચી સીં નુઓ
 એંશી (-સી) (એં) વિં [સ. અર્ધાતિ] ૮૦

ઐ

ઐ સીં [સ.] વણ'માળાનો અગિયારનો
 વણ' - એક સ્વર .
 ઐકાંતિક વિં [સ.] એકાંતનું; એકાંતને
 લગતુ (૨) નુઓ એકાંતિક
 ઐકથ નં [સ.] એકતા [મરજિયાત
 ઐચિછક વિં [સ.] પોનાની ઇછાનું-પુશ્પનું;
 ઐડ વિં આડું; જિદી. ંજાર વિં સાવ
 આડું - એડ

ઐતિહાસિક વિં [સ.] ઇતિહાસને લગતું
 ઐરાવણુ (-તા) પું [સ.] ઇંદનો હાથી
 (ચૌદમાંનું એક રત્ન)
 ઐશ્વર્ય નં [સ.] ઈશ્વરપણું (૨) સર્વોપરીપણું
 (૩) મોટાઈ; સહેળી (૪) વિભવિ; સ પતિ
 ઐહલૌકિક વિં [સ.] આ લોક સંબંધી
 ઐહિક વિં [સ.] સાંસારિક; આ લોક
 સંબંધી

ઓ

ઓ પું [સ.] વણ'માળાનો બારમો અક્ષર
 - એક સ્વર
 ઓખ્યા (ઓ) અં [૨૫૦] ઓટલા આવતાં
 થનો - કરાનો સતોધજનક હુઆર (૨)
 નં ઓડકાર કે તેનો અવાજ (૩) પચાવી
 પાડું - પાડુ તે

ઓક (ઓ) સીં [વિ. ઔચિત્ય] ઊલટી;
 બહારી. ંનું સં કિં ઊલટી કરવી (૨)
 [લા. હીધેયું પાડુ આપવું (૩) કદી નાખવું
 ઓકળી સીં [મ. હ્લઙિય] લટરી (૨)
 હી પતની લટરી જેથી રેખાની બાવ
 ઓકાત (ઓ) સીં [વ.] નુઓ એખાવ

ઓકારી (ગો) સોં ઓમ, મકારી, બપરી
 ઓકાવવુ (ઓ) સં કિં ઓમુનુ પ્રેરક
 ઓકટોખર પું[ઈ] સ નો દમો મહિનો
 ઓકમવણી સોં [ર વિ] ઓકિસજન
 સાથે રામાચરિક સયોજન થવાની ક્રિયા,
 'ઓકિસડેરાન - પુ અં કિં તે ક્રિયા
 કરવી ઓકિસગઈઝ
 ઓકનાઈડ વિં પું [ઈ] ઓકિસજન
 બળેનો સયુખ પદાર્થ [ર વિ]
 ઓકિમજન પું [ઈ] એક વાતુ [ર વિ]
 ઓખર (ઓ) નં [સ અવકર] નરક,
 ગદવાં વપાડો પું ઉમરડો, ગદવાઈ
 વુ સં કિં (ટોરે) ઓખર કરવુ-
 મળમૂવાદિ ગદવાડ ખાવી -રા-(વા)ડો
 પું ઓખરવાડો [પત્ની - ઉષા
 ઓખા (ઓ) સોં [સ ઉષા] અનિરુદ્ધની
 ઓખાત-(ઠ) (ઓ) સોં [નુઓ ઓકાત]
 તાકાત, ગુભરા (ર) વિસાત
 ઓગટ-(ઠ) (ઓ) પું, નં [સ અવકૃતિ,
 પ્રા ઓવટ્ટિ] ટોરનુ છાડેતુ અને પગ
 તળે રાળેતુ ધાસ
 ઓગણુ [સ જ્ઞોન] એક ઓણુ એ અર્થ'મા
 સખ્યાને લાગે છે જેમ કે, ઓગણ
 ચાળીમ-૩
 ઓગણીસ વિં [સ જ્ઞોનવિસતિ] ૧૮
 ઓગણોતે વિં [નુઓ અગણોતે] ૬૮
 ઓગણ્યાએ શી (-સી) વિં [નુઓ
 અગણ્યાએ શી] ૭
 ઓગલો (ઓ) પું ગેનાડુ (ર) તાકુ (૩)
 રાધવામા રહી ગયેલો એક તરફનો
 કાચો ભાગ
 ઓગસ્ટ પું [ઈ] સ નો ટમો મહિનો
 ઓગળવુ (ઓ) અંકિં [સ અપગલ, પ્રા
 અપગલ] નનુ પ્રવાહી થવુ (ર) (શરીર) ગળી
 જવુ (૩) નરમ થવુ, દયા લાવવી [લા]
 ઓગાટ-(ઠ) (ઓ) પું, નં ઓગટ,
 ટોરનુ છાડુ ધાસ
 ઓગાર-(અ) (ઓ) પું [સ ઉદગાર] ઓગાટ
 ઓગાળ (ઓ) પું [પ્રા ઓગાળ] ચાવીને
 રસ બનાવેલી વસ્તુ

ઓગાળવુ (ગો) સં કિં 'ઓગળવુ'નુ
 પ્રેરક (૨) ધીમે ધીમે-વોળાના નામે
 -ખાઈ જવુ
 ઓઘ પું[મ] પૂરનુ પાણી, પ્રવાહ (ર) ઠંગલો
 ઓઘડ (ગો) વિં અણુ, બોટ, બોધડ
 (ર) લાગની વગરનુ ભયના બાન વચરનુ
 વ્તાથ પું ઓડ માણસ
 ઓઘરાળુ (ઓ) વિં ઓઘરાળાવાળુ -જો
 પું પ્રવાહી ઓરામ પીગસવાનો પડોળા
 ઠામોનો અને દૂધ દાદાનો એક ચમચો
 દૂધ (૨) ઓગાળનો ડાઘ, દેલા જેવો ડાઘ
 ઓઘરી સોંકપગને છેડે છટા રહેલા તાતણા,
 આતરી ગૂદ
 ઓઘચો પું નુઓ ઓચો
 ઓઘો પું [સ ઓચ] ઓન ગજ (ર) ગોટો,
 ફગફગતા વાળનો જથ્થો (૩) જમણ જમ
 નાગનો મોટો સમૂહ (૪) રત્નેવલો (જૈન)
 ઓચર-(રિયુ) (ઓ) નં બિન, આધારપ
 (હિસામી) કાગળ દરતાવે, 'વાકચર'
 ઓચરવું (ઓ) સં કિં [સ ઉચ્ચર]
 (ર) ઉચ્ચરવુ, બોલવુ [પ]
 ઓચરિયુ નં નુઓ ઓચર
 ઓચિતુ (ઓ) વિં અણુચિતયુ (ર) અં
 અણધારી રીતે, એકદમ
 ઓચ્છવ (ઓ) પું [સ ઉચ્છવ] ઉચ્છવ,
 ઉચ્છવણી (આનંદ કે પુરાનીના કે સપરમા
 દિવસની) (ર) (મજરા મુદગ છં સાજ
 સાથે કરાતુ) ભજનકીર્તન
 ઓછ (અપ) સોં ઓછાપણુ બોટ
 ઓછાડ (ઓ) પું [સ અવછાદય, પ્રા
 અવછાદ] ઠાકવા-પાથરવાનુ વચ, ચાદર
 (ર) ઓઢો વુ સંકિં ઠાવુ, ઓઢાડવુ
 (ર) છાત્ર દાખડો થાય એમ કરવુ
 ઓછાઓણુ વિં ઓણુ બોનાડુ
 ઓછાચો (ઓ) પું [સ અવછાદ] છાચો,
 પાછાનો (ર) સ કાચ, લાજ
 ઓછાણુ અંકિં ઓણુ થવુ (ર) હલકું-
 નકાડુ થવુ
 ઓછુ વિં [ર ઉચ્છ] નેઈ એ તથી થાડુ,

કમી(૨)અધૂરું; બેણું(૩)બિચરું; હલકું.
 ૦૫૨૦ વિં ઓહું કેવધારે; ચોહું ધણું
 ઓજસે નં [મ.] શુક ધાતુમાંથી તત્ત્વરે
 ક્રિતિ ને પ્રભાવરૂપે વિરાજતી ચરીરની
 ધાતુ (૨) પ્રકાશ; તેજ (૩) બળ; પ્રતિભા;
 પરાક્રમ (૪) ચૈતન્ય. -સ્ત્રિતા સ્ત્રીં
 [મ.] ઓજસ્વીયણુ. -સ્ત્રી વિં [સ.]
 ઓજસવાણું
 ઓજતર (ઓ) નં [મ.] રાત્ર, હથિયાર;
 કાંઈ કરવા માટેનું ચત્ર - સાધન
 ઓજન્ટ-(ડ) સ્ત્રીં ઓજાયો (૨) અપડ;
 અડક્ટ (મૂતપ્રેતની)
 ઓજણું (ઓ) નં દાપણે; કન્યાને પિતા
 તરફથી મળતી સંપત્તિ કે દાનદાસી (૨)
 ગરાસિયાની કન્યાને પરણીને તેણી લાવવા
 માટે જતી ખાડા સાથેની વહેલ
 ઓજપણું અઠકિં સકાય આપને
 ઓજબ સ્ત્રીં ભુઓ ઓજા
 ઓજલ (ઓ) પું; સ્ત્રીં; નં પડદો;
 ભુરખો (૨) જનાં. ૦૫૩-(૨)દો પું
 સ્ત્રી-પુરુષની બેક જુની પાડનાર પડદો
 (૨) લાજ કાઢવાનો રિવાજ
 ઓઝી સ્ત્રીં કુંભાણુ. -ઝો પું કુંભાર
 ઓઝોન પું [હિં] એક વાયુ [૨. પિ.]
 ઓટ પું, સ્ત્રીં [મ. અવટ્ટ] ભરતીનું બિતરી
 જતું ને (૨) એણું; પડદો (૩) પડતી [લા.]
 (૪) અં પરત, વળતું
 ઓટણુ નં ઓટું તે (૨) બખિયો. -ણી
 સ્ત્રીં ઓટણુ(૨) ઓટાઈ [ભુઓ ઓટા
 ઓટલી સ્ત્રીં નાનો ઓટલો. -ટો પું
 ઓટણું સંકિં બખિયો દેવો; કપડાંની
 કિનારી અદરવાળોને સીતું (૨) ઉકાળો,
 ઘસી કે હલાવીને એકરસ કરવું
 ઓટી સ્ત્રીં [દે હમટું] કમર ઉપરના
 વસ્ત્રનું વાળીને બધ જેટુ કરાતું પડ
 ઓટો પું ઓટલો; બેક તરીકે વપરાય
 એવી ધરને અડીને કરાતી ઠેચી જગા
 ઓઠ (ઓ) પું [મ. બોઠ] હોઠ
 ઓઠવડું (ઓ) સંકિં બોઠી વસ્તુ બોઠવી

દેવી; ભૂડું ઓઠડું (૨) મૂકું; મોઠવડું (૩)
 ચાંપીને ખાતું
 ઓઠમણું સંકિં ભુઓ અઠિમણું
 ઓઠગિયું, ઓઠિં (-ડી) ગણુ નં ભુઓ
 અઠિ ગણુ
 ઓહું (ઓ) વિં બોહું; ઝાંણું (૨) નં
 પડદો; આંતરો (૩) આંતરને લીધે અ ધાડું
 અને એકાત હોય ને ત્રીજા (૪) છુપાવાની
 કે આરાધો લેવાની જગા (૫) ઓળો (૬)
 ડાથો; ડબકો (૭) બહાનું (૮) નમૂનો;
 બીચું (૯) ઓહું (૧૦) મહેણું
 ઓડ વિં (૨) પું [દે. હટ્ટ] (ઓદવાનું
 કામ કરનારી) એ નામની ભતતું (માણસ)
 ઓડ (ઓ) પું પવન દોડવાનો પડદો
 ઓડ (ઓડ, ડ) સ્ત્રીં [દે. અવટ્ટ] બોધી;
 ગરદન.
 ઓડકાર [મં. હટ્ટાર] પું પેટનો વાયુ
 મોમાથી નીકળતાં યતો ડકાર
 ઓડણુ સ્ત્રીં ઓડ ભતતી સ્ત્રી
 ઓડનું ઓડ (ઓ; યો) વિં કેવાનું કેવું!
 વિચિત્ર; બધું અવળું જ
 ઓડિયાં (ઓ) નં ૦૫૪ ઓડ-ઓથી
 પરના વાળ
 ઓડું નં [દે. અવટ્ટ] ખેતરનો ચાડિયો
 (૨) કામચલાઉ ખોટી રીતે બધું કરેલું
 નકામું માણસ
 ઓડણુ નં -ણી સ્ત્રીં, -ણું [દે. મોહણ]
 (સ્ત્રીઓ અને છાકરીઓ) ઓડવાનું-
 પહેરવાનું એક વસ્ત્ર. -તું સંકિં ગરીર
 કે માથું ઢાંકવું; શરીર કે માથા પર
 ધારણ કરવું (૨) [લા.] વહોરવું; માથે
 લેવું (૩) દેવાણું કાઢવું
 ઓડાડ પું ઓડાડેલું તે; ઢાંકણુ. ૦૫૫ સં
 કિં 'ઓડણું' પ્રેરક
 ઓડો પું ભુઓ ઓડાડ
 ઓણુ (ઓ) અં [મ. અણુના પ્રા. અણુના]
 આ સાવમાં (૨) આણુ સમયમાં. -ણું કે
 વિં આ સાણું
 ઓતણી સ્ત્રીં ઓતણું તે (૨) ઓતવણું

પાત્ર (૩) જોતવાની યજ્ઞ બરતનુ કામ
(૪) ધાતુ ગાવવાની વાદ્ય (૫) જોતવાનું
મહેનવાણુ

જોતપ્રોત વિવિધ જોતખીલમાં પદોવાને,
જેક ધીલ માથે મળી બળી ગયેલું (૨)
તરનીન, તન્મય

જોતરગ (ઓ) પું, નં [સ ઉત્તર] ગાર
સાખતો ૧૫૨૦ બાથ

જોતગચીતગ નં ૫૦૦૦ ઉત્તરાક્ષા ગુની
અનેચિરાનક્ષત્રોને અતિગચતાપનોમમય
જોતગાનુ (ઓ) (ગો) વિં [સ ઉત્તર]
ઉત્તર દિગાનુ ઉત્તર તરફનું

જોતનુ સંકિં ધાતુનુ બરતનુ કામ કરતુ
જોથ સ્ત્રીં આગશે () મદદ
જોથમીર પું 'મૂખ' અર્થમાં 'અક્ષતનો'
તેડે ૪ આવે છે, જુઓ અક્ષતમાં

જોથાર (ઓ) પું બથ ૨૨ સ્વપ્ન સ્વપ્નમાં
પર્થ જાળી ઉપર ચળે છેલું હોય એમ
લાગતુ [અર્થો]

જોથુ (ઓ) નં જુઓ 'જોહુ' (૨ ૩, ૪, ૫.
જોથો (ઓ) પું જોથ (૨) વચ્ચે આવતુ
તે (૩) છારો

જોતન પું, નં [સ] રાતેના જોખા
જોહુ (ધ) વ પું જુઓ ઉદ્ધવ
જોધ નં [મ પ્રાચય] અડધ જાવલું (૨)

સ્ત્રીં વરા કુળ (૩) વાગશે
જોધવ (ગો) પું જુઓ ઉદ્ધવ
જોધવાડો પું [જુઓ જોધ] જોતાઈ,
સતતિ [ઘટેલો તે

જોધાન (ગો) નં [સ જાણતી] ગર્ભ
જોધાર (ઓ) પું + કદાર [-રી હોરી
જોધેદાર, -રી જોધેદો જુઓ હોદેદાર,
જોધ પું [દ કોણ, કોણિય - પસીને

જોધકી ચળકા દોળ (૨) સફાઈ, સોખા
જોધકી સ્ત્રીં [સ જાણતી] અડધાળ, મુશ્કેલી
(૨) અપાવ, નંતુ (૩) મુશ્કેલી

જોધણી સ્ત્રીં જોધ (૨) જોધ ચળવવાનું
જોતન

જોધતુ અંકિં [જુઓ 'જોધ'] જો

(૨) સંકિં માછ ઘડીને ચળકતુ કરતુ

(૩) [જોનારખાનો] દોળ ચડાવશે
જોદ્ધિન સ્ત્રીં [ધ] માર્યાવ ૦૨ પું (મોટો)
અમનદા [૨] નનીનો દાપ

જોખાખા (ઓ) પું ઉખાગો, બજતવ
જોખા સ્ત્રીં મુશ્કેલી, ઉપાધિ, પીગ ઝમલુ
(ઓ) સ્ત્રીં જોખાતુ તે ઝું અંકિં

મુશ્કેલીમાંથી-પ્રભૂતિની પીગમાંથી કદવાને
વડખા મારવા (૨) અમુજાતુ, સંવાતુ,
ઉપાધિ કે પચાતમાં આવી પડતુ

જોમ પું [સ] વેદનો પદોને અને પવિત્ર
ઉચ્ચાર, પ્રણવ, યં. ૦૬૧૦ પું [સ]
જોમ, પ્રણવ (૨) જોમ એવો ઉચ્ચાર

જોગ સ્ત્રીં ઉગાડી, ચડસાચળી (૨) પું
[૨] પા ધીની જોગ

જોર (ઓ) વિં [સ અપર ના અવર] અન્ય,
ખીનુ (૨) નિરાશુ, નિચિત્ર
જોર (ઓ) સ્ત્રીં ગર્ભના રમણ માટે તેના

ઉપર ચડેલુ પાતળી ચામડીનુ પ. (૨)
કરીને પાખા નાખતી તે

જોરડી સ્ત્રીં [સ અવરવ] નાનો મોરડો
-ડો પું મોટો-મુખ્ય અડ કે મોઈ પલ્લ
ખડ (૨) રંગી પગસાગ પછીનો ખડ [ચ]
(૩) ધર (૪) મત પુર [લા]

જોરણી સ્ત્રીં જોરણુ તે (૨) જોગળીનો
સમય (૩) વાવડુ (૪) દગવાની ધરીનુ મો,
જોમા દળણુ જોરાય છે (૫) મોમા જોરણુ

-ખાખા રતુ તે (તુચ્છકારમાં) -હું
નં જુઓ જોગળી ૧, ૨, ૪ અર્થો (૨)
જોરવાની વસ્તુ (અનાજ, બી દવાદિ)

(૩) મોમા જોરવાનું ખાવાનું (તુચ્છકારમાં)
જોરતા (ઓ) સ્ત્રીં [મ] સ્ત્રી ખેરી
જોરતો (ઓ) પું [સ અતુરવ] જોરિયો,
લડાવાની ઉમેદ

જોરવો પું લી પલ્લની જોમળીઓની એક
ઢાળી દાર કે પદ [ચ]

જોરમાઈ (ઓ) (ઓ) વિં [સ અપર
માત્ર પ્રા અવરમાઈ] આવડુ (મા કે બાળો
માટે) [કે વાસ
જોરવાળી સ્ત્રીં જોર વા માટેની દોરી

ઓરવતું સંકિં છટ્ટ છટ્ટ કરીને સૂવવ
(વજ વોરે) (૨) (ખેતરને ખેતવા પોચુ
૨૨વા) પાગી પાણી (૩) બીજવવ, કરમોવવ
ઓરવું સંકિં - મા નાખવ દરેડો ૨૨વા
(ભેમ કે ૨૨ીમા દળવાનુ અનાજ) (૨)
(બી) વેરવા, ઓરગીથી (ખેતર) વાવવ
(૩) (રાધવામટે) દાણા ૨૨ાધામા નાખવા
(૪) મોમા નાખવ, ખાણ (૨૨૨કારમા)
ઓરશિયો પુ [૨] ઓદરિમ] મુખડ
હત્યાદિ ધસનાનો પરથર
ઓરમ પુ નુઓ ઉરસ
ઓરમ પુ નં પેસ અને વરત એ બેને
નેડનારો લાંડાનો કંકડો - ખીનો
ઓરગિયો પુ નુઓ આરશિયો
ઓરાટવ સંકિં નુઓ ઓરાડડ
ઓરિયો (ઓ) પુ નુઓ ઓરનો (૨)
માડા ઉપરનો ફોનો
ઓરી સોએક ચેગી રોગ (બાળકોનો પ્રાય)
ઓરું (૩) વિં નજક, પ્રારો
ઓરું ૨ પુ [૪] હુમ આશા (૨) (માન
કે હોટેવની નીજ) ખરીવા જણાવવતે
ઓરિંન.ન. પુ, નં [૬] ધારાસબાની
સમતિ વગર તાત્કાલિક કરાતો દાવદો
- વાનુકમ
ઓવપાવવ સંકિં સતાણ, ઓળવણ [૫]
ઓવવ (૫) સ કિં [પ્રા મેંડર] મુજવ
ઓલાણ (લા) નં ઓવવ તો
ઓવાણ (નુ) (ઓ) નં [સ મેંડર]
કેસ ખેતના બજાને બેતરવાનો ઢાળ
વાગો ખાડો
ઓવાણ (લા) નં એ લાવડ તો
ઓવાડ (ઓ) સોં [મ] સતતિ (૨) છા
ઓવડ નં અવડ વડ કરડ
ઓવિય (ઓ) વિં સોં ઓવિયુ નુ ઓ
ઓવિયુ (આ) વિં [મ] ઓવિયુ નિખાસ,
ઉદાર (૨) બકા - ચો પુ ઓવિયો
આમી (૨) ખુદાનો બદો બમ
ઓવું (નુ) વિં [કા] પેડ ઓવું
વિં આ અને તો, કુટકળ

ઓવો (ઓ) પુ [૨] ઓવો ચૂલાની સાથે
નેડેનો નાનો ચૂલો
ઓવુ ઓવું વિં નુઓ ઓવુ મા
ઓવસિયર પુ [૬] બાધમા ૬૦ મા
દેખદેખ રાખનાર, નાના દરમળનો
ધજેરી અમદાર
ઓવારણું નં અશુભ તથા કુખનુ વારણ
કગવા માટે આરીવાડ આપવાની એકરીત
ઓવારણું સંકિં [સ અવવાર, ના બોતાર]
ઓવારણા લેવા (૨) વારી નાખવ
ઓવાણુ [સ અવવાર, પ્રા ઓમાર] ત્રાક
ઉપરનુ સુતર] કાળકા પર ઉતારવ
ઓવારો પુ [સ અવવાર પ્રા અમાર]
કિનારો નાડવાયોનાનો ધા
ઓવાળવ સંકિં કુખ - સ કટનુ વારણ
કગવા થાળીમા સગળી દિવેટો તથા
પેસો મૂખી માણસના માથા ઉપર ઉતારવ
(૨) આરતી ઉતારતી (૩) અપાળ કરવ
ઓશરી (ઓ) સોં [દે અપરિવા]
અડાળી, માડવી (૨) ધનો રાડનો - પરસા
બમા જતા પહેડાનો ખુલ્લો (આગળ પૂડ
થતા ગર થતો) બાગ [માત્રા)
ઓશયો પુ છાની (૨) રાડો (૨૨૨)
ઓશિયાળ વિં નુઓ ઓશિયાળુ (૨)
સોં, નં આશય ઉપમાર કે ગરજને
લીપે પરાધીનતા કે દીનતા
ઓશિયાળુ વિં આશય, ઉપકાર કે
૧૨૭ને લીપે પરાધીન - દખારેડુ (૨)
શરમિદુ (૩) નં ઓશિયાળાણ
ઓશિ કળ, ઓશિ ગણ (ઓ) વિં
આ શરી
ઓશિલાળું વિં અવ (૨) નં અવડ
જગા (૨) અવડ જગામા બાજનુ નુ
ઓશિલાળુ નં ઉશિલાળુ [ઓશિલાળુ
ઓશિલાળું વિં (૨) નં નુઓ
ઓવધિ (-ધી) સોં [૬] નુઓ ઓવધિ
ઓષ પુ [૬] દોડ
ઓષ્ઠ વિં [૬] દોડ સબધી (૨)
દોષી નેનો ઉચ્ચાર થતો દાવ એવ
(૫ વર્ગનો વ્યજન) [ધ્યા]

ઓસ પું; સીં [દિ.] ઝાકળ (૨) મૂગજળ
 ઓસડ નં [સં. ઘોષ] દવા (૨) ઉપાય;
 ઇલાજ [લા.]. ઓસડ નં દવાદાર.
 -ઉચું નં દવાના ગુણવાળી વનસ્પતિ
 ઓસરવું (ઓ) અંકિં [સ. જપ્ત, પ્રા.
 ઓમર] પાછા દહું; સંકોચાવું (૨) ઓધું
 યતું; ધરું (૩) સુકાવું (૪) સરમાવું
 ઓસરી (ઓ) સીં જુઓ ઓસરી
 ઓસલો પું જુઓ ઓસલો
 ઓસવવું સંકિં [જુઓ ઓસામણ]
 દાહો ચરી નય એટલે વધારાનું પાણી
 નિતારી નાખવું
 ઓસવાવું અંકિં 'ઓસ(-સા)વવું'નું
 કર્મણિ (૨) [દાણાનું] ચડવું; બકાડ
 (૩) સોપાઈ ઓધું યવ (૪) મનમાં દુઃખ
 પામવું [લા.] (૫) સરમાવું; સંકોચાવું
 ઓસાણ(-ત) (ઓ) નં (કટોકટી
 વેળાની) હિમત; ધીરતા
 ઓસામણ નં [પ્રા. અવમાવળ] ઓસાવ-
 વાળીની કળેયું પાણી (૨) દાળના પાણીની
 એક વાની [સીં ઓધ; રક્ષણ
 ઓસાર (ઓ) પું ભીંતની ભડાઈ (૨)
 ઓસાર (ઓ) પું [પ્ર. અવસર, પ્રા. ઓમર]
 ઓસરવું-ઓધું યતું તે; સંકોચાવું તે
 (૨) પાછા દહું તે (૩) ખસેડવું, દૂર
 કરવું તે (૪) બીક; નબળાઈ; પોચાપણું
 ઓસારો પું ઓસરી જેવી મોટી છુલ્લી
 અડાળી [પડવ તે
 ઓસારો પું સંકોચ કે સરમયી પાછા
 ઓસાવવું અંકિં જુઓ ઓસવવું
 ઓસાંક પું જે ઉખામાને ઝાકળ પડ-
 વાનું સર ધાય તે; 'ડચ પોષ્ટ' [પ. વિ.]
 ઓસિંભળું વિં (૨) નં ઓસિંભળું
 ઓસીકું(-મું) નં જુઓ ઉશીકું
 ઓસીભળું વિં (૨) નં જુઓ
 ઓસિંભળું [ખડોમાનો એક
 ઓસ્ટ્રેલિયા પું [દિ.] પૃથ્વીના પાંચ
 ઓલિયાં અં [૨૧૦] જુઓ ઓલિયાં
 ઓળ (ળ) સીં [દે. બોર્લી] દાર; પડિ

(૨) ઝાળી; વગ' (૩) ગલી; રોરી
 ઓળ સીં ઉપસાગર અગર અખાનના
 મોં ઓળ તણાઈ આવેલો દાનવ
 ઓળ સીં [દે. બોર્લી] બેલ કે તે ઉતાર-
 વાની ચીપ
 ઓળખ સીં ઓળખાણ (૨) અડક (૩)
 ઓળખવાનું ચિહ્ન-સાધન. ઓપત્ર નં
 આ એ જ માણસ છે એવું પ્રમાણપત્ર.
 ઓપાળખ સીં ઓળખ અને પરીક્ષા;
 ઓળખાણ. ઓપું સંકિં [પ્રા. ઓટ્કિય
 (સ. ડગલિય)] ભાગવું; પિગાનવું.
 -ખાણ (ઓપાળખાણ) સીં; નં
 પિગાન; પરિચય (૨) ઓળખવાનું ચિહ્ન-
 સાધન (૩) ઓળખીતા માણસની ખાતરી
 ઓળખાવવું સંકિં 'ઓળખવું'નું પ્રેરક
 ઓળખાવું અંકિં 'ઓળખવું'નું કર્મણિ
 (૨) પરખાવું; આશ્ચર્યજન્ય વસ્તુ (૩)
 પ્રસિદ્ધ યતું (સારે કે ખોટું કાણે)
 ઓળખીવું ('ઓળખીવું') વિં ઓળ-
 ખાણવાણું; પરિચિત; ભગીન
 ઓળધોળ અં માથે ફેરવીને - ઉતા-
 રીને [લા.] [ચિગતું તે
 ઓળઓળ (ઓ; બેડ જ.) સીં ઓળવું
 ઓળઓળ અં ઓળેડાળે
 ઓળપડિયું વિં દીચણ વાળીને દીચણ
 અને કેળી ફરને ખેમ બાંધીને બેઠેલું
 ઓળપો પું જુઓ ઓરપો, ઓળપો
 ઓળવવું સંકિં ખોટી રીતે લઈ લેવું;
 પચાની પાડવું (૨) છુપાવવું; સંતાડવું
 ઓળવું (ઓ) સંકિં (કેસાને) કાંમકીથી
 સાર અને વ્યવસ્થિત કરવા; હોળવું.
 ઓળવું સંકિં (માણુ-કેગ) ઓળીને
 ધોણું અને કાંસકીથી સાર કરવું
 ઓળસવું સંકિં ઓળાંસવું
 ઓળંગવું સંકિં [સં. જ. ધ] પાર જવું;
 ઉપર થઈને જવું; વટારી જવું (૨) ફરી
 જવું (૩) ઉલ્લંઘવું; અવગણના કરવી;
 લોપવું [ઓળંગીને જવું [ચ.]
 ઓળંગવું સંકિં [પ્રા. બોર્લી (સં. જ. ધ)]

ઓળખો પું [સ અવલગન, પ્રા બોલવળ]
કડિયાનું એક ઓળખ
ઓળખો પું [સ ઉપાલમ] કપકો (૨)
ફરિયાદ, રાવ (૩) મરફરી, કઠો
ઓળખ પું ખં વં લીલા ચણાના પોપા,
પોપા સોની એના છાલવાની જૂડીઓ (૨)
ચણાના રોટલા પોપટા [એક દારમા
ઓળખાઓળ અં છારખ ધ (૨) એક પછી
ઓળખાચો (બા') પું આત્ર (ચદન ')
ઓળખાંડણું સં કિં જુઓ ઓળાડણ
ઓળખાંમણુ (૦) સં કિં માલિસ કરતુ,
ચાનણ (૨) ખુશામત કરવી [લા]
ઓળખિયાપટ્ટી (-ટ્ટી) સોં ખૂચ કે હાટો
ખરાખર બેસાડવા આજુબાજુ વી દેલી
(કપડાની) પગી

ઓળખિયુ નં ઝોળ વી ટાળે તે લાખો કાગળ,
ભૂગણુ (૨) ટીપણુ, પચાગ
ઓળખો પું ઓકળી (લી પછની) [કા]
ઓળખોળે અં સુપડે ને ટોપડે, છૂટે હાથે
ઓળખો પું ચણાના પોપાનો પોક, ઓળખ
ઓળખો પું પાંગાયો (૨) સહેજ રપજા
કે સળધ [લા] (૩) રક્ષણ, આશ્રય
[કા]
ઓળખણુ (૦) નં [કા] પહેં નગીન ગરા
સિયાણુ વહેલમા બેમીને જતી આવવી
હોય તે (૨) ઓળખણુ (૩) ગરાસિયાની
પરણેલી મન્યાને તેગી જણુ વહેલકુ
ઓળખાણુ (૦) અં કિં કરડાણુ, માપમાથી
આધુ પાછું થણુ (કદાં ચોમાસામા ખાટલો
ઓળખાઈ ગયો)

ઓ

ઓ પું [સ] સમૃત કુટુંબની વર્ણમાળાનો
તેરમો અક્ષર-એક સ્વર
ઓચિત્ય નં [સ] ઉચિતપણુ ચોગ્યતા
ઓજ્જવલ્ય નં [સ] ઉજ્જવલતા (૨) પ્રકાશ
ઓજ્જુકથ નં [સ] ઉત્સુકતા
ઓદારિક વિં [સ] ઉદાર-પેટ સખધી
(૨) અકરાતિયુ
ઓદાર્ય નં [સ] ઉદારતા
ઓદારીન્ય નં [સ] ઉદારીનતા
ઓદીઅ(-અથ) વિં [સ] ઉત્તરદિશા તરફનું
(૨) પું એ નામની જ્ઞાતિનો શ્રાવણ
ઓદ્ધત્ય નં [સ] ઉદ્ધતપણુ
ઓદ્યોગિક વિં [સ] ઉદ્યોગને લગતું
ઓદ્યોગિક વિં [સ] ઉદ્યોગને લગતું

(૨) ઉપચાર પૂરતુ જ (સાચુ નહિ)
ઓરમ(-અથ) વિં [સ] ચોનાની પરણેલી
સોથી પેદા થયેતુ (સતાન)
ઓવધ નં [સ] ઓસડ, દરા -ધાવય
નં [સ] ઓવધ + માવધ દવાખાનુ (૨)
દવાઓનુ કારખાનુ 'ફાર્મ'સી
ઓવધિ(-ધી) સોં [સ] વનસ્પતિ (૨)
ઓસડ, દવા ંપચામૃત નં સૂક, કાળી
મૂસળી ગળોનુ સત્ત્વ શતાવરી અને ગેાખરુ
-એ પાચ ઓવધિઓનુ મિશ્રણ
ઓષ્ઠ્ય વિં [સ] જુઓ ઓષ્ઠ્ય
ઓમ પું, નં [સ] એક અથેષ્ટ વજન
[રતનો સોળમે દે બારમે બાગ એમ
બે ખતણુ એ]

ક

ક પુઁ [સ] કઠયાની પહેનો વ્યજન (૨)
 (પ્રાય બદુમીદિ સમાસને અતિ અર્થ
 ગદિ કર્યાવગર આવે છે) । ત હિ સાત્મક
 કરેશમૂલક (૩) નામ કે રિઁને લાગેનો
 તદ્દિન પ્રયય-અવ્યયના વાગ્ગી બતાવે છે,
 નામોપ । આવે છે દા ત બાન ૮૪૨ક
 કે [સ] કુનકાદુ, ગાયોચ દત્યાદિ અથ સૂચક
 પૂર્વગ ઉદાઁ ૮૫૫૫ કલ્પેકુ
 કે (પ્રમાયક પૃ સાંરે બદુ લાગતા)તેના
 મર્થમા અનિશ્ચિતતા સૂચવતો પ્રત્યય
 ઉદાઁ ૮૬૬ કે કચારેક
 કેઅવગર પુઁ [સ] કુ + અવગર] કવખત
 કઈ સઁ (૨) વિઁ સીઁ કુડુ સોલિગ
 ઝનકવુ સીઁ ખરા ૧-અરોચ જતુ (૨)
 અસાચારા કે ગોસમ અરને સમય
 કેકેકવુ વિઁ [૨૪૦] ઠકગવુ (૨) ચોખ્ખુ
 અને ઇસોરાણુ (કપુ) (૩) આકરી-
 ધુલવે એવી (૮૬૬)
 કેકેકવુ અઁ કિઁ [૨૪૦] ૮૬૬૬ એવો
 અવાજ મરેવો (૨) દાત વકે એવુ
 ધૂજતુ (૦) ૮ કડ થાય એવુ ઠકગવુ
 કેકેકાટ પુઁ [૨૪૦] કડકેકવુ તે ૮૬૬૬
 એવો અવજ (૨) અઁ જાગાખધ વેગ
 બેઁ (૩) એકકરખી રીતે અટક્યા વગર
 કેકેડી સીઁ છેક નાનો કકેડો
 કેડીને અઁ સખત રીતે
 કેડે બચકે ગાં થોડે થોડે કરીને
 કેકેડો પુઁ એક ભાગ ૮ ડો
 કેકેકવુ કેકેકાટ(-ટો) જુઓ કણ
 કા પુ મા
 કેકેકેકવુ સઁ કિઁ કામર દાવવા
 કેકેરુ વિઁ [સ] વગર] લીસુ નહિ-કરકર
 લાગે એવુ (૨) આકરા સ્વભાવનુ [લા]
 કેકેના(-પા)ણુ નઁ [સ] વલ્કલ] અંકળુ
 તે, કપાત (૨) ધુમરાણુ

કેકેકાણુ અઁ કિઁ ૮૬૫૫ ત કરે, જુ પાગવો
 (૨) બમ તુ (૩) ઠકગવુ
 કેકેકાટ પુઁ કચિયો, તેસ રડારોળ
 (૨) ધુમરાણુ - દિયુ વિઁ ૮૬૬૬ કરે -
 કરાવે ગેણુ કચિયાખોર
 કેકેકાચી સીઁ કાનો અનુક્રમ
 કેકો તુઁ ક અક્ષર (૨) મૂળાચીની
 આખી ચોળના (૩) કાનો દરેક અક્ષર
 લઈ બનાવેની કાળની એ ૮ રચના
 (૪) પ્રાથમિક જ્ઞાન [તા] ંખરો
 કુચો - પાતાસો મત કે જીત ખીજ
 પાસે સ્તીકારાવવા [પડખુ
 કેકે પુઁ [સ] બમ કાખ (૨) પાણુ
 કેકે સીઁ [સ] અંકનો આકારમા ફર
 વાનો માગ (૨) રિયતિ યેમી તમકો
 (૩) કેડ પડખુ (૪) કાઠડી (૫) ચોરડો,
 ખાનગી ખડ
 કેખના પુઁ બગના થવી એક ગાડ
 કેખચ પુઁ [સ] વાવ] બગવો ગ (૨)
 મનોવિધર (૩) વિઁ તુ, કરુણ (૪)
 કયાય બમતુ
 કેગરવુ અઁ કિઁ અત્યત નીનતા હવંક
 બાજી કરવી - માવાવા કરવા
 કેગો પુઁ [સ] કાકો કાગડો [પ]
 કચ પુઁ [સ] મથાના કેસ ચોટલો (૨)
 પુઁ જીવરપતિનો પુત્ર
 કચ સીઁ [સ] વચ ઉપરથી] કચચ
 કચકચ સીઁ [અચ+કચ] ૮૮૮૮ નાખી
 માયાફોડ (૨) કચિયો તકરાર ંબુ અઁ
 કિઁ કચકચ કરવી (૨) કચકચ એવો
 અવાજ થવો - ચાટ પુઁ કચકચ કરવી
 તે (૨) કચકચ એવો અવાજ થવો તે
 -ચાવણુ મ કિઁ ' કચકચતુ નુ પ્રેરક
 (૨) જોગી મચીને બાધતુ (૩) હેર ન કરવુ
 -ચિયુ વિઁ કચિયાખોર (૨) માયાફોડિડ

કચકડુ નં. -ટો પું કાચબાની પીકું
 ઠાકું; કચબડું
 કચકડું સંકિં જુઓ કચરવું
 કચકડકચકડ(-ડી, -રી) સીં કચરાઈ
 જવાળ એવી સખત બીડ
 કચબાકડું નં કરીનું ગાળયું-ચીરિયું
 (૨) કાચબાનું ઢાકું
 કચબાર પું સિંહલો; અબોટો
 કચરકટ સીં કચરવું અને કુલુ તે
 (૨) મહેનત
 કચરપચર વિં કાચકેડું
 કચરવું સંકિં ચગડું (૨) છંદું (૩)
 કટો કરવો [સખત બીડ
 કચરાકચર(-રી) સીં કચરાકચડી;
 કચરાપટી (-ટી) સીં કચરો; પૂને (૨)
 કચગપૂંજનો દગલો
 કચરાપેટી સીં કચરો નાખવાની -ભેગો
 કરવાની પે [તેજવર્યો કટો
 કચરિયું નં વચરેવું તે; તેડી બીજેનો
 કચરુ નં [સ કચરકું = મદું; ર. કચવાર]
 નકામો કચરો. -રો પું નકામું કેટી
 દેવા એવું તે (મૂળ, વચ્ચાં, વિષ્ણુમણ
 ઇં) (૨) ખરાબમાં ખરાબ માણસ;
 કનાર [લા] [માર્ગી
 કચરો પું [ગ. કચર] કાઈવ (૨) ચણતરની
 કચલવું સંકિં દિવ દુખવું (અસતોષથી)
 કચવાટ પું મનનું કચવાડું તે; અસતોષ
 (૨) અજમનાવ (૩) કચકચાટ; માથાકુ.
 -ટિયું વિં કચવાટ કરનારુ -છુ નં
 ચૂથાઈ જવું તે; ભેગસેગ; ખરાબી
 (૨) ગમરાગ; અમૂઝણ (૩) મન કચ-
 વાડું તે (૪) વણખેલાવ્યા વચમાં ભેળવ
 તે. -વર્ણ સંકિં કચરાય તેમ કરવું.
 -નું અઠકિં દિલગીર થવું; મનમાં
 મંજાગુ (અસતોષથી)
 કચાકચ સીં જુઓ કચકચ (૨)
 કાઈ વચ્ચ કપાયાનો એવો અવાજ (૩)
 અં કચકચ - કપાટાખંધ કપાચ એમ
 કચાટ વિં ત્રિંદી (૨) પું; સીં કચકચ

(૩) જદ (૪) કચવાટ; મૂંઝવણ. -ટિયું
 નિં કચાટ કરવાની આતવાળું
 કચાલ પું ખોટો માથ -રિવાજ (૨)
 સીં ખરાબ વર્તણૂક (૩) કટેવ. -લો
 પું કુચિવાજ
 કચારો સીં કાચાપણું (૨) ન્યૂનતા
 કચિયાણુ નં બીડ; ગરદી
 કચિયું વિં કચકચિયું
 કચુંખર સીં; નં ઝીની કકડીઓ
 કચકો પું ચિચૂકો; આંખબીનો કચિયો
 કચૂડકચૂડ અં [૨૪૦] એવો અવાજ
 ચાચ તેમ
 કચુંખર સીં કચુંખર
 કચરો પું [સ. કર્કૂર] હેરકચોડું
 કચેરી સીં કોટ (૨) બોધિસ; કાર્યાલય
 (૩) ત્રિવાનખાનું
 કચેરી સીં ખાવાની એક બનાવડ
 કચેરો પું કપૂરકાચથી જેટ મુગધી
 દ્રવ્ય (૨) જુઓ કચરો [ક કાચી
 કચોકું નં [પ્રા કચોટકા] ચલાણુ (૨)
 કચરવ વિં કચરાઈ-જાઈ ગયું હોય
 એવું (૨) લોટી ન નીકળ્યું હોય પણ
 અંદરથી સખત ઈત્ત થઈ હોય એવું.
 કટ્ટ સીં જુઓ કચરક. ધોણુ પું
 ખૂરખૂરુ કચરાડું-જાડું તે, ખૂર્ ખાચમાડી
 કચચાંગરચાં નં બં વં ડાકરકેયાં
 કચ્યું વિં કાણુ; અનુભવ વિનાનું
 કચ પું [સ] કોટોટો; લગોટ (૨)
 કાચમો (૩) કિનારો; કિનારા પરનો
 પ્રદેશ (૪) હમેશ જ્યાં પાણી વહે એ
 દેશ (૫) પું; નં કાકિયાવાડની કિતર-
 નો એ નામનો દેશ
 કચપ પું [સ] કચો
 કચો પું કોટોટો; લગોટ
 કોટાટી સીં [સ કચ] લગોટી (૨) એમાં
 બધાનો અવયવ. અખંધ વિં લગોટ-
 બધ, બ્રહ્મચારી (૨) પુરુષચાર (નિતર).
 -ટો પું કચટો; કાગોટી (૨) કચમાં
 બધાનો અવયવ

કઠોર(-ર) નં નકાડુ કોકડુ
 કઠોરી સોં જુઓ કઠોરી
 કઠોળ(-ળા)નું અં કિં [કાન્ન]ઉપરથી
 રાખથી ઢાપુ, હરી જુ, ગોતરાડ
 (અગારાનું)
 કંઠ સોં [મ] મિમ્મન (ર) આદત ૧૧૩
 (૩) ગોત (૪) અશુભની આમ મા[લા]
 કંઠાસીંચુમિ, તં ૧૧૨ ંગરુવિંદુમિબાજ
 કંઠાસરુ વિં મુગ્ગાલકારક (૨) મુખ
 નિષખરે એવું [કૃ] બનું, નીચ
 કંઠતા ૧૧૦ [ક + ગાત (જન્મેતુ)] ઉપકા
 કંઠાસરુ સોં [મ] જા + આરિ-ત] દેરનો
 ૧૧૧ આદત (૨) ગોત
 કંઠાસો પું [પા] ગોક પ્રકારનું ઠેલું
 પનાળ જેની બને તરફ એસાય છે
 કંજિયાખોર વિં કંજિયોકરનાની દેવવાળુ
 કંજિયાલાય પું કોપમા કંજિયાલડવાની
 ગોડાણુ હરી આપનાર દા ૧ (૨) [તિર
 રેકારમો] વધી (૩) કંજિયા કરાનીને
 અથવા કરનારાઓનો મધ્યસ્થ બનીને
 કમાઈ ખાનાર આદમી
 કંજિયાળુ વિં કંજિયો કચાં કરનાડુ
 કંજિયો પું [પા] ક કાસ, વકરા, ટટો
 કંજોડું નં રવમાવ રૂપ કે ભરમર હવાનિમા
 અસમાન - અચોખ્ખ જેડું (વરવદનું)
 કંજા નં [પ્રા] + કાય
 કંજાલ નં [મ] ગેગ (૨) કાજા
 કંજાલી સોં [મ] ગધક ગને પારાડુ
 ગોક મિત્રણ
 કંટ સોં [પ] કંટ, કેડ (૨) ધાસની સાદકી
 કંટ સોં [જુઓ] કટો કટી
 કંટ રીં [સ] વજા] ક કણ (૨) પવત ૧૧૪
 કંટ ૧૧૦ [૨૧૦] તરત (જેમ કે 'કટ દઈને)
 કંટ પું [જ] કાપ વેતરવાની રીત (પોગાક)
 કંટક નં [સ] સેન્ય (૨) છાવણી (૩) હુમનો
 (૪) કંટ, કંટ, ક કણ (૫) કોડ (૬)
 કંટ, પવતની ધાર
 કંટક સોં [૨૧૦] ગોક કટાળામાં અવાજ
 (૨) કંક, ગોડ અડે એ ૧૧૨, કંજિયો

(૩) અં કટકટ અવાજ થાય એમ
 (૪) અવગિયતપગે પાડુ વેગથી
 -ટોટ(-રે) પું કટકટ-ટકટક કરવી તે
 -ટાવણું ગં કિં (કાત) કટક કરવા
 -દિયુ વિં કટકાપુ (૨) કનિયાખોર
 કટકણુ વિં કા દઈને-કટબાગી નય એડ
 કટકબાટક નં કટકાબયકુ થોડું થણું કાઈ
 (ખાડુ તે)
 કટકિય વિં કટકણુ, બરડ
 કટકિયુ નં [સ] વજા] છાપડ (૨) માગ મેટો
 કટકિયુ વિં કટક - સેન્યને લગતું - ચો
 પું સેનિક
 કટકી સોં નાનો કટકો-ટુટો
 કટકો પું [સ] વજા] કટકો બપટકો પું
 બાપુ બરતા મોમા આરે એવો ભાગ
 કટકું નં [સ] વજા] ઉપરથી નાડુ જુ પડ
 (૨) કંટડુ
 કટાકટ(-ટી) સોં [જુઓ 'કટા'] માગ
 મારી, અપાઈ (૨) અરેમ દુરમનાવડ
 (૩) તીન સરીકાઈ (૪) જુઓ કટોકટી
 કટાકટ પું, નં [સ] ગ્રેમ મ કેટ કે કોથ
 બરી વકંદણ (૨) રોકિ, મગફળન[લા]
 કટાણુ વિં કટાણુ (૨) કાટના જેડ
 ખેરાદ (૩) બગેલ (મો), અણગમા
 બડું (૪) નં કવેળા
 કટોમણુ વિં કા અગવે એડ (૨) કટાઈ
 નય એડ (૩) કટાણુ
 કટાર સોં [મ] કાગર] વતમાનપત્રનું કોલમ
 કટાર(-રી) સોં [સ] વજા] એક બેવાડુ રાસ
 કટાવ પું [સ] વજા, પ્રા વજા-કાડુ] પતાની
 રમતમા અમુક પતા ન હોવા તે (૨)
 કોતગળી કલમ કરી તે (૩) પતગોના
 પેથ થાના-કરવા તે
 કટાવણુ અં કિં કા અડે એમ કરડ
 • કટાવણું રાં કિં [કાણુ ઉપરથી] કપાવણુ
 કટાણુ અં કિં કાટ અડે
 કટાનાણુ નં [સ] વજા] જાન કે ધાસ
 દર્મનું આમન
 કટાઈ પું [સ] કાચબાની પીંડનું કોટણું,
 ઢાલ (૨) સોં પેણી

કડકડ અં [૨૧૦]. ંભૂસં જુઓ કડકભૂસ
 કડ(-ઠ)જુ સીં [સ કટક] કરાડ (૨)
 કાસની કાખી (૩) આપ્ત; લઢણ
 કડતણું નં [જુઓ કટજુ] કપાસની
 સાડીઓનો ગૂથેલો પડદો [કાટજુ]
 કડદો પું ઓજુ આપવું તે (૨) ભેગ (૩)
 કડપ પું જુઓ કરપ(૨)સીંજુઓ કડળ
 કડપજુ નં છાંને કાપી કાપીને ખેનરમા
 થોડે થોડે અતરે દગળા કરવા તે [સાડા
 કડળ સીં [સ ક-વ] જનમાજરીના સૂકા
 કડલી સીં [મ. કટકો ટાપનુ એક ધરેણુ;
 કટી. -જુ] નં પગનુ એક ધરેણુ; કટલુ
 કડવાટ સીં કડવો સ્વાદ (૨) લાગુ ગીઓ-
 ની-સળધની કટુતા [લા.]. -સી સીં
 કડવાપણુ
 કડવી સીં એક વેલ; ગળો
 કડઝું વં [સ કટકનુ] એક જ રાગના
 કાખની કેટલીક કડીઓનો સમુદાય
 કડઝું વિં [સ. કટુક] કરિયાતાના સ્વાદ
 જેઝું, કટુ(૨)અપ્રિય -જેર, વ્યખ વિં
 જેર-વિષ જેરુ - ખૂમ કડઝું
 કડવો પું કરવડો, નાળચાવો લોટો
 કડવો પું પાડીદારની એક જાતનો માણસ
 કડમ્વો પું પડળા તિયુ
 કડા પું એક જાતની રાગર - ચોખા
 કડા પું [સ. કુટન] કટો
 કડા સીં [સ. કટાક] તળવાનું વાસણ;
 પેગી (૨) ચડું. ંઈ સીં પેગી
 કડાક અં [૨૧૦] કડાક એવો અવાજ
 કરીને
 કડાકડ અં [૨૧૦] કડાકડ એવો અવાજ
 માથે. -ડી સીં ચડચડસી(૨)સખત
 યોવામોથી; મારામારી(૩) કડાકો, લાંધણ
 કડાકટ સીં માયાકટ -ટિયું વિં માયા-
 ફોડિયું; કટાળાખરેલું. -ટો પું કડાકટ
 કડાકો પું [૨૧૦] કડાક એવો મોટો
 અવાજ (૨) નકેરડો ઉપવાસ; લાંધણ
 કડાકૂડ અં ધમધોકાર
 કડાનું વિં [સ જટ, પ્રા. કટ+ નું] (કોઈને

માટે) અકિત કરાયેલું; -ને યોગ્ય; -ને
 માટેનું કદાં 'આ અનાજ કૂટાના
 કડાનું છે.'

કડાખાંડ અં કડાકૂડ

કડાખીન સીં [જી કરારીની] એક નાની
 દૂધી બદક

કડા(-ઠા)યું નં મોટી કટાઈ - પેગો

કડાસન નં [સ કટાસન] દર્મનું આસનિયું;
 ધાસની ચટાઈ

કડિયાકામ નં ઘોવા ચાથવાનું કામ

કડિયાળી વિં સીં કડિયાળી (દાંચ)

કડિયું નં [જુઓ કડ=કડ] જુઓ કડિયું

કડિયો પું ઘોવા ચાથવાનું કામ કટનાર
 દારીગર [કરીને

કડિંગધીન અં [૨૧૦] એવો અવાજ

કડી સીં [સ કટક] આંકડી; 'દૂક' (૨)

ગોળ વાળેલો તાર કે સળિયો (૩) કાનનું

એક ધરેણું (૪) બેડી (૫) કવિતાનું પદ;

ચગલ (૬) યોગ; દાર (૭) બાગલાની

આકડી-સાકળ. ંતોડ વિં કડી અથવા

સાકળ નોડે એવું (૨) મજબૂત ંખજી

ંખધ વિં ંટાગળ ધ(૨)સાકળરૂપે ગોડેલું

કડુ નં [સ. કટુક] એક વનપતિ-આંધધિ

કડુ નં [સ કટવ,] ગોળ વાળેલો ધાનુનો

સળિયો, મોટી કડી (૨) હાથનુ એક ધરેણુ

કડુસું વિં કડવા જેવા સ્વાદનુ

કડેટાટ અં [૨૧૦] સપાટાળ ધ

કડેકડેઅં [૨૧૦] ધમધોકાર, બહુ સારી રીતે

કટો પું [સ. કુટન] એક વનરપતિ; ઉદ-

જવનું ગાડ

કટોકટી નં ચક્રમક અને દોરીનું દેવતા

પાડવાનું એક ઓળર

કઠંણુ વિં જુઓ કઠંણિયું (૨) સીં જુઓ

કઠળ (૩) વારી [સું] (૪) નં મસા-

લાવાણું ઓસામણ. -જિયું વિં ચોડિયું;

કટાપો કરવાના સ્વભાવવાળુ. -પું

સં કિં [સ. કટ, પ્રા. કટ] ખૂબ ઉકાળવું

(૨) અં કિં કડાપો કરવો; ઊકળવું

કઠંશુ વિં દગ વગરનું; બેડાળ

કહા(૦ઈ) સીં જુઓ 'કહા'માં
 કહાપો પું ['કહ્યું'] ધામ (૨) કલેશ
 (૩) કહી (તિરકારમાં)
 કહામ નં થોડા અને જળદને પચોડવાનું
 ત્રિકાજુ ચોકું
 કહાયું નં [સ. જાજ] મોગી કહાઈ
 કહિયલ વિં કહેવું; ખૂન ઉકાળેવું
 કહી સીં [જુઓ કહ્યું] ખાવાની એક
 વાની. -કા પું જુઓ કહાપો ૨, ૩
 (૨) કાદો
 કહ્યુ પું [સ.] દાણો (૨) ધણો નાનો ભાગ;
 પરમાણુ (૩) બ્રાહ્મણ કે અભ્યાસતને
 આપેલું શિક્ષાન્ત [યા.]
 કહ્યુ(-હ્યુ) પ્રત્યય, કિંનેલાગતા 'તે ક્રિયા
 કરનારું', તેની ટેવવાળું' એ અર્થનું વિં
 બનાવે. ઉદાહરણ
 કહ્યુંક વિં કડક; જરા કાચું [શિક્ષાત
 કહ્યુંક સીં [સ. કળિકા] ખાવેલો લોટ (૨)
 કહ્યુંકહ્યુ સીં [૨વં] કહ્યુંકહાટ. ૦વું
 અં કિં દુ ખ અથવા અસતોપને લીધે
 ગળામાંથી અરપડ અવાજ કાઢવો; ઝીણું
 રોડ. -છાટ પું કહ્યુંકહ્યું તે
 કહ્યુંકવું અંકિં [સ. કળ.] કચૂડ કચૂડ થવું
 કહ્યુંકી સીં [સ. કળિકા] ચોખાનો ભગાર
 (૨) ઝીણો કહ્યું. ૦કાર વિં દાણાદાર
 કહ્યુંનિધું નં કહ્યુંજના ખીનુ તેલ
 કહ્યુંજ સીં [સ. કરજી] એક ઝાડ
 કહ્યુંજુ નં કહ્યુંજનુ ખી [અનાજ
 કહ્યુંજુ નં ['કહ્યું'] દરમાયા તરીકે અપાવું
 કહ્યુંખીંક સીં દાણાખીંક
 કહ્યુંખીં વિં [સ. કુડચિન્] એ નામની
 એક જાતિનું (૨) પું એ જાતિનો માણસ
 કહ્યુંપટ(-ટિયું, -તા) નં [સ. કળ + ટિયું]
 શિક્ષાથી ભેગું કરેલું પરચૂરણ અનાજ.
 -તિયું વિં શિક્ષા ઉપર જીવનારું
 કહ્યુંવું અં કિં [સ. કળ.] કહ્યુંકહ્યું
 કહ્યુંમહું નં [સ. કળિકા] રડું; કહ્યું
 કહ્યુંસહું અં કિં દુ ખના ભેરને લીધે
 જીડકાર કરવો-યવો

કહ્યુપતું નં જુઓ કહ્યું
 કહ્યુંક પું; સીં [સ.] કહ્યુંસહું (૨) કહ્યું;
 કરચ (૩) કહ્યુંક
 કહ્યુંકી સીં [સ.] છેક ઝીણો કહ્યું; ઝીણી
 કરચ (૨) આંટણ, કપાશી [ફિડિયો
 કહ્યુંચો પું ['કહ્યું'] અનાજ વેચનારો;
 કહ્યું સીં [સ.] જુઓ કહ્યુંક (૨) તેલ-
 ધીમાં કોઈ વસ્તુ તથા પછી જે ઝીણી
 ભૂખી રહેછે તે. -હ્યું નં [સ. કળ.] નાનેક
 કહ્યું-દાણો (૨) જુઓ કહ્યુંક (૩)
 જુઓ કહ્યું(-હ્યું)
 કહ્યુંર સીં [સ.] કરેલ
 કહ્યુંર પું થોડા દિવસનું જ-મેલુ સાંપનું
 બચ્ચું (૨) ફેટો (૩) રેડિયાની ધરી
 (૪) ચરખાની આંકવાળી લાટ
 કહ્યુંપતું નં જુઓ કહ્યું, કહ્યુંપતું
 કત સીં [અ. કળ.] કલમનો કાપ
 કતકું નં [સ. કળિકા] ભાગ ખાંડવાનો
 લાકડાનો દસ્તો (૨) કતકું
 કતરજોડ વિં વળગુ, છટે નહિ એવું;
 જિદી (૨) અં ઝોડની જેમ
 કતરણી સીં [સ. ફર્નિચ] ધાતુનાં પતરા
 કાપવાની કાતર
 કતરાણું(-યું) વિંત્રાસું; ઓહું જતુ. -હ્યું
 અં કિં [સ. કળ ઉપરથી] આહું-
 ત્રાસું જડું (૨) ત્રિપુલ જડું (૩) કપાણું (૪)
 ગુરસાની નજરે ભેલું
 કતરાંશ(૦) પું આડાપાણું; કરડ (૨) દ્રેષ
 કતલ સીં [અ. વળ] કાપાકાપી, ખૂનરેલ.
 ૦ખાનું નં કતલ થતી હોમ તે જગા-
 મકાન. ૦ની રાત સીં મોહરમની
 આગલી રાત (૨) ખૂન કટોકટી કે તડા-
 ભાવનો વખત, કોઈ કામ કે સભેગને
 પહોંચી વળવા માટેની, તાકડા ઉપરની
 પૂર્વતેયારી કે તેની ધમાલ
 કતાર સીં [અ. વિનાર] અલગાર (૨) લડાઈ
 કતાલ(-બ) પું, સીં [કન્તાલ] કળિયો
 (૨) રડારોજ
 કલિપથ વિં [સ.] કેટલુંક; અમુક

કલેઆમ સો[અ.] કરા અ કુચ કે વિવેક
 વિનાની કલક; આમ કલક; ખૂનરેણ
 કથન નં [સ.] કહેવું તે. —ની સો કયા;
 વાત (૨) કહેવાની રીત; કહેણી (૩)
 ક્યલી. —નીય વિં [સ.] કહેવા જેવું
 કથરોટ સો [સ. કાઠ+વાટી] મોટો થાળ
 કથવું સંકિં [સ. વય] કહેવું; બોલવું
 (૨) કથા-વાત કરવી (૩) ટીકા કે
 વિવેચન કરવું
 કથળવું અંકિં [સ. વુ + સ્થળ] ઊતરી
 જવું (હાડકું ધત્યાદિ) (૨) બગડવું
 કથા સો [સ.] વાર્તા, કહાણી (૨) ઈશ્વર
 કે ધર્મ સંબધી બામણ, કીર્તન કે
 વાર્તા કરવી તે (૩) વૃત્તાત; ચરિત્ર.
 ઠકાર પું કયા કહેનાર (૨) વાર્તા
 બનાવનાર ઠંક નં [સ.] કયાનો ભાગ
 —ઠિરસો (૨) આડકથા; ઉપકથા
 કથિત વિં [સ.] કહેવું; વર્ણવેવું
 કથીર નં [સ. કસ્તૂર] કલાઈ અને
 સીસાની મેજવણીથી બનેલી ધાતુ;
 જસત (૨) હલકી-તુચ્છ વસ્તુ [લા.]
 કથીરી સો એક જીવડું. —રો પું મોટી
 કથીરી
 કથોલ સો [ક + સ્થલ] સારા લાગનો
 અભાવ (૨) કથળવું તે. —લ(-લુ) વિં
 (૨) કહેકાણાનું (૨) લાગ વિનાનું;
 અગવડ ભરેવું
 કચ્ચાઈ વિં કાપાના જેવા રંગનું
 કક [સ. વજ્ર] 'કુ'—ખરાબ, નિંદ્ય એ અર્થ
 બતાવતો (નામ પૂર્વે આવતો) પૂર્વગ.
 ઉદાં કકરુપુ
 કક નં [અ. કર] શરીરની ઊંચાઈ (૨)
 પ્રમાણ; વિગતાર; આકાર
 કકન નં [સ.] મારવું તે; વધ (૨) કુખ
 કકમ નજ [અ.] પગ (૨) પગલું; ડગલું.
 ઠમોસ વિં ચરણ ચૂમનારું (૨) નમ્ર;
 આશાંકિત. ઠમોસી સો ચરણ
 ચૂમવા તે (૨) દંડવત્ પ્રણામ; નમ્રકાર
 કકમી વિં [અ. કરીમ] પ્રાચીન (૨)

પહેલા આવનાર અને ગરીબ (પારસીના
 બે વિભાગ—કમી ને ગદેનશાલી—માંના
 એકનું) [તે; જુ. ૪
 કકર સો [અ. વજ્ર] ધરતી કિંમત કરવી
 કકરજ વિં [સ. કરજ] કમર (૨) પાછ
 (૩) કમરપું
 કકરહાન વિં કકર જાગે એવું; ગુણક. —ની
 સો કકરહાન હોવું તે; કકર જાણવી તે
 કકર(—ર)વું અંકિં [‘કજળવું’ ઉપરથી]
 બોલવાવું; બુઝાવું (નીવાનું કે દેવતાનું)
 કકરપું વિં [સ. વજ્ર] કમર; બેડોળ
 કકલી [સ.] (—ળી) સો ણ. ઠનાલ (—ળ)
 સો કળના યદની અંદરનો સુવાળો ભાગ.
 ઠપુપ નં [સ.] કળનું કૂલ. ઠંડલ
 (—ળ) નં કળું. ઠવન નં કળોનું વન;
 કળો જ્યાં ધારી દોષ એવી જગા.
 ઠસ્તંભ પું કળનો યાંભલો
 કકંબ નં [સ.] એક કૂલકાડ; કદમ
 કકા અં [સ.] કચારે (૨) કોઈ સમયે;
 કકાચ. ઠચ અં દેવયોગે; રખેને (૨)
 કોઈ વાર (સંભવ બતાવવા). ઠચિત અં
 [સ.] કોઈ વખતે; કચારેક; કહી. ઠપિ
 અં [સ.] કદાચિત (૨) કોઈ દહાડો પણ;
 ઉરમિજ [આકૃતિવાળું] (૨) મજબૂત
 કકાવર [વા કદાવર] મોટા કદ અથવા
 કહી અં કદાપિ; કચારેય પણ (૨) કોઈક
 વેળા. ઠક અં જવરણે; કોઈક જ વાર.
 ઠકી અં કોઈ કોઈ વાર
 કંદવા સો [ક + દવા] શાપ
 કંદુ પું [વા. વજ્ર] દૂધી (૨) [લા.] ખતો;
 કંદો જાડો ને મજબૂત લાકડાનો દડો
 (૩) ધોકલું
 કંદુ સો [મ.] કરચપ ઝપિની સો; નાગ-
 લોકોની માતા ઠકુમાર પું નાગ
 કંદુપ [સ.] (—પું) વિં કૂબડું; કંદુપું
 કધોટું (—ય) વિં [ક + ધોટું, ધોણ]
 કધોણું. —ણી સો લાખો વખત ચીજ
 ન ધોવાયી થતી એની ગાંઠ મેલભરી
 રિયતિ (ખાસ કરીને કપડાની) —યું, —યું,
 —યણુ વિં ધોયુ ધોવાય નહિ એટલું મેલું

કનક નં [સ.] સોનું (૨) ધન; હોલત (૩)
 ધંત્રો. ૦ફૂલ નં સોનાનું ફૂલ (૨)
 કાનનું એક ધરેણું (૩) ધંત્રાનું ફૂલ
 કનકવી સ્ત્રી નાની પતંગ. -વે પું પતંગ
 કનકામલ [મ.] (-ળ) પું મેરુપર્વત
 કનકગત સ્ત્રી કનકનું તે, હેસનગતિ
 કનકયું સંકિં દુઃખ દેહું; પગલું
 કનકૂલ નં કાનનું એક ધરેણું
 કનકતર નં [ર. કૌનિટર] વાંસ કે ધાસની
 ચીપોની ટોપલી કે કરંડિયો (૨) શીકી
 (પડિયાની) (૩) ટિનના પતરાનો ડબ્બો
 કનાઈ પું [સ. કૃષ્ણ] + કનૈયો; કદાલ [પ.]
 કનાત સ્ત્રી [મ.] તબૂની કપડાની લીલ
 (૨) નડા કપડાનો પડો
 કનિક વિં [સ.] ઉમ્મરમાં સૌથી નાનું (૨)
 સૌથી નાનું (૩) છેક ભતરનું, હલકામા
 હલકું. -ધિકા સ્ત્રી [સ.] રચલી આંગળી
 (૨) વિં નાની (બહેન)
 કની. અં 'કે નહિ' એ અર્થમાં
 કને અં [સ. કળ] પાસે
 કનૈયો પું [સ. કૃષ્ણ] ફૂલ; કનાઈ
 કમા સ્ત્રી [સ. કૌં, મા. વજ] કન્યા; (ભડવા
 માટે) પતંગના ઢૂંઢૂ અને કમાન સાથે
 બધાની હોરીની યોજના. ૦પું અંકિં
 એક બાનુ નમતુ રહેડું; ગિનાનું
 (પતંગનું). -ની સ્ત્રી કન્નાની બોલી
 કરવા માટે પતંગને છેડે બોડાતી પૂછી
 (૨) નાની પતંગ
 કન્યકા સ્ત્રી [સ] નાની કુંવારી છોકરી
 કન્યા સ્ત્રી નુઓ કન્ના
 કન્યા સ્ત્રી [સ] કુંવારી છોકરી (૨) પુત્રી
 (૩) એક રાસિ (૪) પાવંતી. ૦કાળ
 પું કુંવાગપણનો સમય (૨) કન્યાને
 પરણાવી દેવાનો સમય. ૦કુમારી સ્ત્રી
 [સ] હિંદુ-તત્ત્વનાદક્ષિણેડાની બુગિર (૨)
 દુર્ગા ૦કાન નં [સ.] કન્યાને વિધિપૂર્વક
 પરણાવતી તે (૨) તે વખતે અધાતી
 પહેરામણી. ૦રાસિ વિં સોના જેવા
 ગુણવાળું; ખાચુ (૨) સ્ત્રી એક રાસિ.

૦વિકૃત પું કન્યા દેવા બદલ પૈસા લેવા
 તે. ૦રાળા સ્ત્રી છોકરીઓની નિરાળ
 કપ પું [ક.] ખાલો (૨) હરીકાર્ધના
 વિજેતાને મળતું ખાલો જેવું ધનામ
 કપ પું નમગરી, કફ [પચરનો ભૂકો
 કપચી સ્ત્રી સડક પૂરવાનો પથર (૨)
 કપટ નં [સ.] છત્ર; પ્રપંચ. ૦રૂપ વિં
 કપી રૂપાળું; કમાડું. ૦વેશ પું [સ.]
 નૂઠો બનાવતી વેશ; સોગ. -ટી વિં
 [સ.] કપડાળું; કપડાનું
 કપડછાણુ વિં કપડાથી ચાળેલું (૨) કપડા-
 માં સીવી લઈ છાણુમાટીથી લીધેલું (૩)
 કપડાથી ચાળેલું તે
 કપડમટ્ટી સ્ત્રી હવા ન પેસે તે માટે,
 કપડા અને માટી વડે ડાટો મારવા કે
 કપડું લપેટી માટીનો લેપ કરવા તે
 કપડાંલતાં નં ૦બંબ ૦બંબ હેરવાનાં લૂગડાંલતાં
 કપડું નં [સ. કાંઈકો] કાપડ; લૂગડું (૨)
 પહેરવાનું લૂગડું-વસ્ત્ર
 કપટરું (-ણું) નં છાત્ર; છાત્રું (કેરી, કૂંધી
 વગેરેનું) (૨) ગામચુ; ડગણ
 કપરું વિં [વ. તખર] મુરકેલ; અડું (૨)
 વસમા-કડક સ્વભાવવાળું (૩) ખાપડું;
 ભારે પહોંચેલું [કિંમતનું નાણું
 કપરુંકા સ્ત્રી [સ.] કોડી (૨) છેક ૮૫૪
 કપાટ નં [સ.] કમાડ; બારણું (૨) કપાટ
 કપાટર વિં નુઓ કપાટ
 કપાલ [સ.] (-ળ) નં બમરની ઉપરનો અને
 માથાના વાળની નીચેના મોઢાનો ભાગ
 (૨) બોપરી (૩) ભાગ્યલા. ૦લીપું [સ.]
 બોપરીનો દાર રાખનાર-મદુદેહ; શિવ
 (૨) એક ભતનો અટારી ખાલો-શિવ-
 ભના. -ટી વિદ્યા સ્ત્રી અધોરીની વિદ્યા
 કપાશિયું વિં જેમાં કપાસનો પાક થતો
 હોય એવું. -યો પું કપાસનું બી (૨)
 પાકેલા ગૂમડા, ખીસ કપાઈમાંથી
 નીકળેલા ગઢાયેલો ફાણો
 કપાશી સ્ત્રી (પગની) કળી, આંટણ
 કપાસ પું [સ. કાંઈક] કપાસનો ડાં (૨)
 બી સાથેનું ર

કપાસિયું(=યો) જુઓ 'કપાસિયું'માં
 કપાસી સીં જુઓ કપાસી
 કપાળ સીં જુઓ કપાળ. ૦ફેટ સીં
 માથાફોડ; મગજમારી. ૦ફેટિયું. ૦ફેટું
 વિં માથાફોડિયું, ૦ફેટ કરતુ (૨) ધૂળી
 મગજમારી કરાવે એતુ. ૦ફેટોપું કપાળફેટ
 કપિ પું [સ.] વાદરો

કપિલ વિં [સ.] ઘેરા બદામી રગનું (૨)
 પું સાખ્ય ફરિનના પ્રણેતા જાધિ
 કપિલા વિં સીં [સ.] રેગબદામી રગની
 (૨) સીં રેરા બગમી અથવા તંન
 કાળા રગની ગાય (૩) તંન એક
 રંગની ગાય (૪) કામરેતુ

કપિલાધણી સીં બાદરવા વફ છડ, હસ્ત
 નક્ષત્ર, વ્યતિપાત અને મગજવાર, એ
 યોગવાળો દિવસ

કપિલજ નં [સ.] તેતર (૨) ચાતક
 કપૂત પું [સ] કુવું ખરાબ - નામ બોળે
 એવો પુત્ર

કપૂર નં [સ] કૌરો એ મુગધી પદાર્થ.
 ૦કાચરી(=લી) સીં એક મુગધીદાર
 મૂળિય. ૦ચીની સીં એક ઔષધિ
 (૨) ચિનાઈ સાકર. -ચિયાં નંખંબં
 કપૂરી પાન (૨) કાચી ફેરીના લાંબાં
 ચીરિયા -રી વિં કપૂરના જેવું; સફેદ
 (૨) એ નામની જાતનું (નાગરવેલનું
 પાન)

કપોટી સીં, -ટું નં પોપટી (રોટવા,
 રોટલી દત્તાદિની) (૨) પાતળી છાલ;
 ઝીણું પડ

કપોત નં [સ.] કળતર (૨) દોલો. ૦ની,
 -તિની, -તી સીં [સ] કપોતની માદા
 કપોલ [સ.] -ળી પું ગાય. ૦કલિપત
 વિં પાયા વિનાનું કલપી દોલેલું, આકાશ-
 પુષ્પ જેવું

કપોતન પું [પો] આગેવાન, વડો -ઉપરી
 અમલદાર (૨) ટહેલ; વહાણ કે આગ-
 બોલનો ઉપરી (૩) પલટાબો કે કોઈ
 દુકાનો ઉપરી (જેમ કે કિકેટનો)

કપડ નં [મ] કપરો કપડ
 કપી સીં ગોડવેલી ગરગીઓનું ચોકડું
 કંદ પું [મ.] આપુવેદ પ્રમાણે શરીરની
 ત્રણ ધાતુમાંની એક; ક્ષેપ (૨) ખાંસી;
 ઉધરસ (૩) ગળફો; બગબો
 કંદ પું ચક્રમકના તણખા ઝીલવાનું કં
 નમગરી, કપ

કંદન નં [મ., ર. કોફિન] રાખને ચોરાડ-
 વાનુ લૂગડું (૨) રાખ મૂકવાની પેટી.
 -ની ફરીરનુ કંદુ, ફરીરનો વેશ (૨)
 દુષ્ટી બાયનું લાણુ પહેરણુ

કંદા વિં [કા. છા] ખડા; કોપાયમાન;
 નાણુસ. ૦મરણ સીં નાણુગી, છતરાણ
 કંદોડું વિં [ક+કોડ] વિષમ, વિપરીત (૨)
 કંદગૂં - મુરફેલ

કળતગીરો પું [વ. કળ+ગા. ગિતો]
 મિલકતનો કળને આપીને તે ઉપર વ્યાજે
 નાણા લેવાં તે

કળાજિય(=યા)ત સીં [મ. કલિ-યાર્ત]
 રોકાણ, અટકાવ (૨) બધકોગ, મગા-
 વરોધ; એક રોગ

કળજો પું [મ.] તાણો; દવાલો; બોગ-
 વટો (૨) કળાણ; પકર (૩) બાય વગરનું
 અથવા દુષ્ટી બાયનું બદન (૪) ચોળી

કળર સીં [મ. કળ] કથ, મોર (૨)
 મરડું દાંડી તેના ઉપર કંદેનું ચણતર.
 ૦સ્તાન નં [પા.] મરદા દાટવાની
 જગા

કળરી સીં [સં.] ચોટયો; વેણી

કળ'ષ પું; નં [મં.] માથા વિનાનું શરીર
 (૨) રાડુ (૩) એક રાક્ષસ

કળાણ સીં [ક+ખાણ] બધો ધયો
 કળાટ પું નં વસ્તુઓ મૂકવાની ખાના-
 વાળી એક બનાવટ

કળાડ વિં કંદરુ, દુધ (૨). પું ધારુનો
 બોર (૩) નં ઇમારતી લોકડું. -ઉયું
 વિં નડું અને નેરવાણું (૨) કળાડી.
 -ડી વિં કળાડાં કરનારું (૨) પું
 ઇમારતી લામ્બાનો વેપારી (૩) કલિયારો.

-કું વિં બેડોળ; કંઠં; કંઠંયુ (૨)
 નકાકું; કું, વ્યવિચારી (૩) નં તેલું કામ.
 કખાખ પું [કા.] માંસનું મૂકિયું-અજિયું
 કખાખચીની સીં એક ઔષધિ
 કખાસો પું [અ.] સાકું (૨) સાટાનો કરાર
 (૩) વાચદે નાણાં આપવાના કરારથી
 કરેલી ખરીદી
 કખી અં [હિ. કખી] કખૂ; કંઠી
 કખીર વિં [અ.] મહાન, મોટું (૨) પું
 ભાટ; કવિ (૩) પ્રસિદ્ધ બક્તકવિ
 અને જ્ઞાની. -રો પું કખીરપચીઓનું
 બડોળા મોનું બિજાપાત્ર; કટોરો (૨)
 ઇસ્લામી ગરેહ પ્રમાણેના મહા અપરાધ
 કખીસો પું [અ.] બેરાઠાકરાં (૨) કુંઠળ;
 પરિવાર
 કખુલાવનું સંકિં, કખુલાવું અંકિં
 'કખૂવનું' પ્રેરક ને કમંલિ
 કખૂ અં [હિ. કખૂ] કદી, કોઈ વાર
 કખૂતર નં [કા.] એક પખી. ંખાનું
 નં કખૂતરો રાખવાનું પીજડું (૨)
 નાના નાના ધણા ખાનાવાળુ એવું
 કખાટ [લા.] (૩) ગંદી જગા -ચી સીં
 કખૂધ સીં કખુદ્ધિ. -ધિયું વિં કખુદ્ધિ-
 વાળુ
 કખૂલ વિં [અ.] મનુર; માન્ય. ંત સીં
 કખૂલ ને. ંતનામું નં, ંતપત્ર
 પું કખૂલાતનો લેખ, કરારનામું. ંમંતુર,
 વિં કખૂલેલુ, મનુર થયેલું -કરેલું.
 ંનું સંકિં હા પાડવી, સ્વીકારવું (૨)
 કખૂલાત આપવી
 કખૂલાત, ંનામું, ંપત્ર, જુઓ 'કખૂલ'માં
 કખ [અ.] ંસ્તાન [કા.] જુઓ 'કખર'માં
 કખારણ સીં કખારણ, કંકંશા સીં
 કખો. કું વિં [કમં. કું] ધેલુ ધોવાય નહિ
 એલું
 કમ વિં [કા] જો. (૨) ખરાબ ંઅક્કલ
 વિં જો. અક્કલવાળું; મૂખ' (૨) સીં
 જો. અક્કલ [ક પારી ખાલી
 કમકમવું અં કિં [સ. કખૂ] કમં;

કમકમાટ પું, -ચી સીં કમકમવું તે;
 કમકમી (૨) તાસ (૩) જુઓ
 કમકમાં નં બંબં નં કમકમી, ક પારી
 કમકમી સીં ક પારી (૨) સૂગ [કાંચળી
 કમખો પું [કા. કમલાવ પ-થી] કાંપું; -
 કમલરે અં [કમ+મર] એલે, બરબાદ
 કમલત વિં [કમ+મલત] રાંડના -રાખેલી-
 ના પેટનું [-ચી સીં અસાક્તિ
 કમલોર વિં [કમ+લોર] કમતાકાત; કખળ.
 કમકં પું [સ] કાચો (૨) વાસ -કાકું
 નં ખપાડિયું (ખાસ કરીને વાંસનું)
 કમકાણુ નં મોટો ખટલો, રસાલો (૨)
 વાખરો; સરસામાન (૩) ઢગધડા વગરની
 કે ખાડી મોગી રચના
 કમકાચો પું બાધકામનો સારો અનુભવી
 મિત્રો; શિક્ષી
 કમકાળ સીં ચિતાળ; કારેલું લાકડું
 કમતર વિં [કા. કમતર] વધારે જો. -
 ઊતરવું -ચી ન વિં [ખા. તરંગ] સીં
 જો. -ઊતરવું
 કમતાકાત વિં કમલોર
 કમતી વિં કમ, જો. કમ
 કમત નં [ક + મત] અપ્રોતિ; અભાવ
 કમતસીળ વિં દુર્ભાગી (૨) નં દુર્ભાગ્ય.
 -ખા સીં દુર્ભાગ્ય [(૨) મુદર, મજેનું
 કમનીય વિં [સ.] ચાહવા -ઇચ્છવા થોડું
 કમખખત વિં [કા.] કમનસીળ (૨)
 ધૂત, બદમાશ -તી સીં [કા.] કમ-
 નસી મી (૨) ધૂત; બદમાશી
 કમખખત, -ખતી જુઓ 'કમખખત'માં
 કમર સીં [કા.] કમર કેડ
 કમરકે-(ખ) નં [સ. વર્મણ] એક ખાકું
 ફળ. -ખી સીં કમરખનું ઝાડ
 કમરપટો, કમરખંધ પું કમરે -કેડે
 બાધવાનો પટો
 કમલ નં [સ.] એક કૃષ્ણ; કમળ (૨) ગર્ભા-
 ગયન મુખ (૩) સૌંદર્યનો અગ્રભાગ;
 'રદીગા' [વ. વિ] ંત સીં લક્ષ્મી.
 ંતવું પું કમળનો રેસો. ંલ નં

અકકાર્થ (૩) કકકાર્થ; સર્વકાર્થ. -ટ પું.,
-ર સ્ત્રીં કરકાપણ્ય [નિર્દય
કરકું વિં [નિ. વુલ્] આકરું, સખત (૨) કકાર;
કરકું નં સ્ત્રીઓના કાનનુ એક ધરણ્ય
કરકો પું [સ. કાક] આંગળીએ ધાલવાનો
સોનારપાનો ચામળાવાળો વીરલો (૨)
સોનીનું એક ઓભર
કરણ્ય નં [સ] કારણ; હેતુ (૨) કાર્થ પણ્ય
કિયાનું સાધન (૩) કટ્ટિય (૪) કરકું તે;
કર્મ. ંહાર વિં કરનારું [પ]
કરણી સ્ત્રીં [સ. વરા] કવચ; આચરણ્ય (૨)
કટિયાનુ એક ઓભર (૩) ચમકાર; ભદ્ર
કરણીય વિં [સ.] કરવા બેળ
કરતલ નં [સ] હથેલી. ંગત વિં [સ]
હથેલીમા હોય તેવું. ંલિક્ષા સ્ત્રીં હથે-
લીમાં માથ તેટલી જ મિક્ષા હોવાનું મત
કરતાર પું જુનો કિરતાર; કર્તા
કરતાલ [સ.] (-યા) સ્ત્રીં હાથ વડે લાગી
પાડવી તે (૨) કાસી-નોડા, ઝાઝ
કરતાં અં - થી, યકી (તુલના સૂચવવાના
અર્થમાં)
કરતું નં + રત્ય; કર્મ
કરતું કારણ્યું વિં કર્તાહતાં; મુખ્ય; આગે-
વાન, ચરણવાળું; કારભારી
કરતુંકું (-ત) નં [સ. ક. 'સ'] કૃત્તા; કરણી
(૨) વર્તણૂક; આચરણ (પરાણ)
કર-ચાસ પું [સ.] મન ભાગીને કર આદિ
વિભાગો ઉપર જુદા જુદા રેવનું રચાપન
કરુ તે
કરપ પું કકપ, દામ; ધાક; અકુશ
કરપત્ર નં [સ] કરવત
કરપત્રું નં કીડળ (ભાગમાં)
કરપકકવ પું [સ.] પત્તે; પહોંચો (૨)
હાથરૂપી પહાવ (૩) કામળ હાથ. -ધી
સ્ત્રીં હાથના - આગળીઓના સાગળી
વિચાર જાણવા - સમજાવવાની વિદ્યા
(૨) હાથનો દંધારો - રાકેત
કરપતું સં કિં [સ. કાપ] થોડું થોડું
કરેલું, કાપત કે કારડ

કમળની પાદની ઓળી ઓળી કમળની
 દાઢી (૨) ઓઠેસરનો વચરો કેસરવાળો
 બાગ, 'ગદા' ૧' [વિ] વપત્ર નંકમળ
 દલ વપત્રાદિ વિં કમલદલ જેવી
 આખવાળુ - ૧૧ ઓળી [સ] વિપુળની
 પત્ની લક્ષ્મી (૨) મુદરી - ૧૧ કર પું
 [સ] કમળોનો સમુદાય (૨) કમળન તળાવ
 - સરોવર - ૧૧ દ્વિવિં, - ૧૧ દ્વિવિં
 ઓળી [સ] કમળ જેવી મુદર આખવાળુ
 - લાપતિ પું [સ] વિપુળ - ૧૧ મન પું
 બ્રહ્મ - વિની ઓળી [સ] કમળની વે
 (૨) તેથી બરૂર તળાવ
 કમળા નં જુઓ કમળ ઠંકાકી ઓળી
 કમળનુ મીઠું ઠંકાકી (-પ) પું કમળના
 દૂધનો ઠંકાકી વત્તુ પું જુઓ કમળતલ
 ઓળી ઓળી જુઓ મમલનાં વપુલ
 ઓળી કમળ ચાલીને પૂલ કરી તે (૨)
 જેમા દેવને મસતક ચડાવાય છે એવી
 પૂલ - ૧૧, - ૧૧ પતિ, - ૧૧ મન જુઓ
 કમળા કમળાપતિ કમળાસન
 કમળા ઓળી [સ] કામગાં એ રોગ - ૧૧
 એક રોગ (૨) વિદ્યુત દષ્ટિ [લા]
 કમળુ નં [સ] સન્ધારીનુ જાપાત્ર (૨)
 એક ધાનુપાત્ર (પી-સવાના કામનુ)
 કમળા (-ળ) નં જુઓ કમળ
 કમાઈ ઓળી કમાળી - ૩ વિં જળુ મમાત્ર
 કમાઈ નં [સ] વપાટી બારણું [કમાઈ
 કમાણી ઓળી રળતર કમાઈ - ૧૧ વિં
 કમાન ઓળી [વા] મમલુ ધનુષ (૨) મમલોનો
 આકાર એ આકારની કોઈ પણ રચના,
 મહેરાબ (૩) ચિત્રિતયાપક ગુણવાળુ
 ગૂઢળુ, રિપ્રગ
 કમાય વિં [મ] સપૂર્ણ (૨) કલ્પ યજ્ઞ
 સાઈ (૩) મુદર (૪) ઓળી ૬૬ પરાકાષ્ટા
 કમાઈથી પું નપુસક, વ્યંજ
 કમાવતર નં જળુ મમાવતરના વ્યામાવિક
 ગુણ વિનાના - જો કરાતુ બૂઝુ કરે એવા
 માળાપ
 કમાવતુ સંકિં (ચામડું) કેળવતુ સાઈ

અને સુવાળુ કરવું (૨) 'કમાતુ'નું પ્રેરક,
 કમાળી કરાવવી, રજાવતુ
 કમાળીમદાર પું [મ] જુઓ કમાળીમદાર
 કમાળુ સંકિં પેદા કરતુ રળુ
 કમિટી ઓળી [૧] સમિતિ
 કમિશન નં [૧] દલાલી, દલસાઈ (૨)
 નિયુક્ત તપાસપત્ર (૩) અખત્યાર
 નામુ સનદ (૪) અખત્યાર અધિકાર
 ઓળી ૬ પું [૧] દલાલ ૦૨ પું
 અમેજી ગમ્યનો એક અમલદાર સૂચો
 (૦) ખાસ કામ માટે નિમાયેના માળસ
 કમી વિં [વા] કમળ કમ, ઓળી (૨) ઠાણ
 અધુરું (૩) ઓળી [વા] ઓળી ઠાણ
 ઓળી ૬ વિં ઓળી વતુ
 કમીન વિં [વા] ૯ નામ મનનુ - ૧૧
 ઓળી [વા] ઓળી, ખો - ૧૧ વિં [વા]
 કમાઈ] કમાળી, પામર, દલક
 કેસુરત નં અશુભ મુદત - ૧૧ નં જળુ
 કમુરતવાળા તિવરો
 કમોલ નં અવામાવિક મોલ - તિયુ
 વિં કમોને મરેતુ (૨) કમોને મરે તેતુ
 (૩) સાદસિક [વા]
 કમોલ ઓળી એક જળતી રાગર - દિયુ વિં
 જેમા કમોલ પામી હોય એ (૨) કમોલનું
 કમોસમ ઓળી કમજુ કમખત
 કમર ઓળી જુઓ કમર
 કમજુ નં [જુઓ કર] માદાને કે સુવા
 વગેને આપવાની એક ગળ
 કયામત ઓળી [મ] જુઓ કયામત
 કમુ સં (૨) વિં (ઓળી કઈ) મણ, શું
 (પ્રસવાયક)
 કર પું [સ] દાય (૨) વેદો મહેસુલ,
 જલાત (૩) લાગો (૪) કિલ્લ (૫) સદ
 (૬) જેની સજા
 કરકદિયો વિં જાખતરધારી
 કરકદી ઓળી કાકડી
 કરકર ઓળી [સ] કરકર ઓળી ૧૦ - રાવતું
 સંકિં કાકર કદાવવા
 કરકરિયાવર પું [કરકરિયાવર] લમ ધં

પ્રસંગે કરેલો આપલેનો કરાવ, પહેરા-
માળી, રીત
કરકરું વિં કચ્છ; જીગી કાકરી જેવું લાગતું
કરકરાર સીંઝરી અર્થ જ કરતું - થવા
હેતું તે. -રિયું વિં કરકરાર કરનારું
કરકરું ન્યાય પું [સ] કંડમાં હાકરું અને
ગામ હાલે એવો ન્યાય
કરકરારી સીં કરચોળી, કરચળી
કંડાલવું સં કિં ધીમે ધીમે કાવરી ખાતુ
કરગરતું અં કિં જુઓ કરગરતું
કરચ સીં હેક નાની પાતળી કકડી
કરચલી સીં કોઈ સુવાળી સાફ વસ્તુ
મકોચાવાળી એમાં પડતી રેખા
કરચલી સીં કરચાણી માલ -કું નં,
-લો પું [રિજુરવિજી] એક જગચર પ્રાણી
કરચળી સીં કરચળી, કરચોળી
કરચાતું અં કિં કરચો પડે એમ થતું -
કપાત, કરચ કરચ થઈ જતું
કરચો પું માફ ન મૂંડાયાથી આજ કંથ
ગી નય તે; ખૂપરો
કરચોલી (-ગી) સીં કરચળી, કરચળી
કરચ નં [અ. કર્ચ] હેતું, જામ. ૦૬૨ વિં
દેવાદાર -નત્તિ વિં કરચોલી રેખાજાતુક
કરચળી સીં [સ. કર્ચ કપચી] મેગ
પાડવાનું કોડિયુ (ર) ધુમાડિયુ
કરક સીં [સ. કર્ચ-કર્ચ કાઢવા] ડાગરતુ
રેકવાલિયુ-બરગને કાઢેનો દાણો
કરક સીં કા, કરકરું તે (ર) કરકરું તે, ચૂક
કરક સીં કેગા કરી ઇંની ખરીની પર
સે કડે આપાનો છાનો વધારો
કરકરું વિં કરચળી ટેવવાનું
કરક કરક અં [રચ] (કરચાનો અવાજ)
કરકપાંચમ સીં કાવણ સુપાચમ (સીં સી
કરની ખીચા તે દિવસે જમે છે)
કરકરું સં કિં રખત, બચક બરક, દાવથી
કાપું (ર) ખાતું (કરકારમા)
(૩) લીધપત્રે ખૂચું [કા]
કરકારી (-ગી) સીં [કરક] (લા ળીની)
વકતા, કટાક; માર્મિકતા (ર) હેકાર;

અકકાર (૩) કકકાર; સર્જતાર. -ટ પું,
-રા સીં કરકાપણુ [નિર્દય
કરકું વિં [રિજુરવિજી] આકરું સખત (ર) કકાર,
કરકું નં સીં સીં કાનનું એક ધરણુ
કરકો પું [સ. કર્ચ] આગળાએ ધાધવાનો
સોનારપાનો આમગાવાળો વીટલો (ર)
સોનીનું એક ચોળર
કરક નં [સ] કાચ, હેતુ (ર) કોઈ પણ
કિયાનું સાધન (૩) કદિય (ક) કરકું તે,
કર્મ. ૦૬૨ વિં કરકાકું [પ]
કરકી સીં [સ. કરક] કરક, આચરણ (ર)
કરિયાનું એક ચોળર (૩) ચમકાર, નં
કરકીય વિં [સ] કરવા જેવું
કરક નં [સ] દયેતી ગત વિં [સ]
દયેતીમા દોષ તેવું ૦૬૨ સીં દયે-
ળામા માય તેવો જ બિડા લેવાનું મત
કરકાર પું જુઓ કિરકાર; કર્તા
કરકાર [સ] (-ગી) સીં દાધ વડે લાગી
પાડવી તે (ર) કાસી-નોડા, ગામ
કરકાં અં - થી, થકી (તુલના સ્વરવાના
અર્થમાં)
કરકું નં + ત્વ; કર્મ
કરકું કાચવળું વિં કરકાર્તા, મુખ્ય, આગે-
વાન, ચક્રાવણુ, કાબારી
કરકું (-ત) નં [સ. કર્ત] કૃત્ય, કરકી
(ર) વર્તણુ, આચરણ (ખગળ)
કરચાસ પું [સ] મ ન બળીને કર આદિ
વિગળો ઉપર જુદા જુદા દેવનું સ્થાપન
કરતું તે
કરપ પું કડપ, દાગ; ધાક; અકુગ
કરપ નં [સ] કરપત
કરપકું નં કાડગ (બાકમાં)
કરપકવ પું [સ] પત્તે, પડોચો (ર)
દાધરૂ પાન (૩) કામગ દાધ -વી
સીં દાધના - આન ળીં સીં આગાથી
વિચર જાવાવત - અમજવાની વિધા
(ર) દાધનો દારો - સકેત
કરપત્રું સં કિં [સ. કર્પ] ચોડું ચોડું
કરક, કાપત કે કારકું

કરપી સીં [કરપણ] રાપડી
 કરપી વિં [સ દયગ] કનુસ
 કરપીડન નં [સ] પાપિમણ
 કરપીણુ વિં કમકમાગીતડું, નિદંય
 કરપુટ પું [સ] નમરનર માટે હાય
 જોડવા તે (૨) જોડો
 કરપ પું [મ કર્મ] જુઓ ૨૨૫
 કરખડી સીં કરી રાપગ (૨) પખીઓને
 ચણ નામના ટીંગાનેતુ ગીધ
 કરખરવત્ત અં [સ] હાયમા રહેલા
 જોન્ની પેડે બરોઝર જગી ગગય તેણ
 કરખતુ સં કિં ૨૨બગ-રાપગ દેવી
 કરખ પું [સ] હાથીનું બચ્ચુ, નાનો-
 જુવાન હાથી (૨) ૧૮ ડાટનું બચ્ચુ
 કરખાગ પું કરપે આપનાના ભાગ
 કરભાર પું [સ] કરવેરાનો ભાર-ખોલો
 કરખૂપણુ નં [સ] હાયનું ધરેણુ (૨)
 ખલિ (૩) દાન
 કરમ નં [મ કર્મ] કૃત્ય (૨) કુદમં (૩)
 નમીન વિધાતા બના જોગ (પુંબં
 ૦ વં) રાંપ્રં પાઠના મર્મના કળ, સર્જિત
 કરમ સીં [મ] રાગતા (૨) ૨૫ [અિકલ્લવ
 કરમ પું [જુઓ કરમ] કૃમિ પેટમાં થતો
 કરમકથા સીં [કર્મ + કથા] વીત
 કરમકટો પું [કા] એક સાં કોખી
 કરમકહાણી સીં કરમયા
 કરમકૂટ સીં નકામી મહેનત માયાફોડ
 (૨) એની એક વાનનું પીજલ
 કરમજ, કરમજ જુઓ પ્રિમજ
 કરમદી સીં -દો પું [સ કરમદે] એ
 કળકા - નં ૨૨મરીનું કળ
 કરમનડો, કરમનો (-જો) પું માથવો
 કવર (૨) જુઓ કંગો [આધીન
 કરમાધરગી, કરમાધર્મી વિં ભાગ્યને
 કરમાધુ અં કિં [સ] ચીમળ તુ વિનાતુ
 કરમિયા પું જુઓ કિંગમ કૃમિ
 કરમી વિં નરીબજાર (૨) ધનાદય
 કરમો પું [સ કરમ] મની તથા જુઓ મીકુ
 નામેવા જાનનું માતાનું નેવેદ

કરમોડ સીં કંગોડાતુ તે, લય ૨ ૦૫
 સં કિં મરડતુ (૨) ૨૨મોવતુ -હાતુ
 અં કિં લયકાતુ મરડાતુ
 કરમો (૦૫) નુ સં કિં સદેજ પ્રવારી સાથે
 ભેગવતુ-મસગતુ
 કરમકું નં [સ કર્મ મા કર્મ] નામતુ
 -દો પું નામચાવાળો લોટો
 કરમત સીં, નં [સ કરમત] લાકડા વહેર
 વાનું ગેક જોખર. -તિયો પું કર
 વતપી કામ કરનારો વહેર ના -તી
 સીંનાનું કરમત (૨) સીનીનું એ ૨ જોખર
 કરમકું વિં જોગ પામવાળુ (વધ) (૨)
 નં ખરડિયુ નાનો કુકળ
 કરવાય સીં [સ] -હુ નં તતવાર ખણ
 કરધુ અં કિં [સ -] આચરણ બના
 વતુ ગોજતુ, ધડતુ ઉપખવજ વગેરે (૨)
 બન્ય કિં સાથે આવતા તે કિયામા
 ખીજ આનુષંગિક કિયાઓનો ભાવ
 ઉમેરે ઉદાં જોતુ કરતુ (૩) કિંના
 ભૂતનાના કપની સાથે વપસતા સાતલ્ય
 નો બાર બતાવે ઉદાં 'જોયા કરતુ.
 ૦ કંગવતુ સં કિં સાંગોપાંગ કરતુ
 (૨) કિયાથી બધી રીને પરવારતુ
 કરવો પું જુઓ કરવડો
 કરવેયો પું કરી જાણનારો કરનારો
 કરશણુ નં [સ કર્મ] જેતી (૨) વાવેતર
 મોવ (૩) રૂ.
 કરમપુટ પું નં [સ] જુઓ ૨૨પુટ
 (૨) વચ્ચે પેલાણુ ગહે એમ હાય
 ઉપર હાય રાખવો તે
 કરક પું નં [સ] હાડપિંજર (૨)
 મડ, રાણ [ના]
 કરક નં [સ] એક જા, કાણ
 કરલે પું [કા કરમ] કુવારો
 કરડ ૦ ક સીં [સ] ૨૦ [ગો -ઉકા સીં
 નાનો કરડો -ઉચો પું ૦ ઉચો
 કરદુ વિં ૨૨ ગેન ઉઘોગી
 કરો પું બંબં [સ કરક] આકાશમાથી
 પ.તા કુદરતી બરફના કકડા

કરાખી સોં રીવણમાં વળખના ભાગો
(જેમ કે ખગલ) આગળ મુકાતી ત્રિકાણા
કાર કાપતી .

કરાક સોં ખડક (૨) જાડા ખાડાની જાણી
કાર; બેખડ (૩) પર્વતની ખા

કરાકી સોં પર્વતની સાંકડી ને જાણી કાક;
ખા (૨) ધરો (૩) નદીનો બેખડવાળો
કાકો (૪) રોળીનું એક બોમર

કરાકો પું બુઓ કરાક ૧,૨ (૨) ને આડા
લાકડા ઉપર વહેરવાનું લાકડું મુકાય છે તે
કરાણી પું વડાણનો નીરીકાક, કારકન
કે મંડારી

કરાખીન સોં [જીર્ણ] કડોખીન; ખંદુક
કરામત સોં [મ.] કારીમરી; કસખ (૨)
હિકમત; ચાતુરી (૩) બનાવટ (૪)
અમલકાર; બદુ. -તી વિં કરામતવાણું

કરામું (રા') નં જુઓ કરેયુ-ચાણતર
કરાવ પું [મ.] કબૂલાત; કરાવ(૨) જુઓખની
શાંતિ; નિરાંત, આરામ. બદાક પું [ખા.
દાર] કબૂલાતનો કાગળ(૨) સુલેદગાતિની
અગળ, બનામું, બપત્ર નં કરાવપત્ર;
દસ્તાવેજ (૨) સધિપત્ર

કરાલ વિં [સ.] ભયકર, ખિલામણું (૨)
જમ; તીવ્ર(૩) જમુ. -લિની સોં દુગાનું
એક ભયકર સ્વરૂપ(૨) ભયકર સો. -ળ
વિં કરાલ

કરાંજ સોં કરાંજું તે. બું અંકિં કાકે
કરતાં ગુદાને નેર આપડું (૨) ધણા
નેરથી બોપડું

કરાંકું (રા') નં જુઓ કરેકું; ખરેકું
કરાંકી સોં સાકી, કપાસ, તુવેની સૂષી સોડી
કરિણી સોં [સ.] હાથણી

કરિયાણું નં ગાધીને ઘેર મળતુ બોસડ,
મસાથો વગેરે (૨) ગાધિયાકું

કરિયાતું નં [સ. કિરાત] એક ઔષધિ
કરિયાવર પું પહેરામણી, રીત

કરી પું [સ.] હાથી

કરી સોં ચરી; પથ્થ; પરદેહ(૨) અગુને

કરી અં -ને લીધે, કારણે

કરીને અં -ને લીધે, કારણે (૨) નામે
(જેમ કે દશરથ કરીને એક રાજ હતો.)

કરીમ વિં [મ.] દયાળુ; હદાર

કરણુ વિં [સ.] દયાનનક; ચોકકારક.
બંધારિત સોં પ્રસારિત કાબ્યનો એક
પ્રકાર; 'એલીછ'

કરણુ સોં [સ.] દયા; અતુક પા. બંકર
વિં (+ માર) દયાનિધિ; દયાળુ

કરણાંત વિં કડુણ અતવાળુ (૨) નં
એતું વરત, 'ટ્રેન્ડી'

કરૂપ(-પું) વિં કદરૂપું

કરેકું નં જુઓ ખરેકું (૨) ધીમાંની છાર*

કરેકી સોં જુઓ કળોડી

કરેકું નં જુઓ કરેકું

કરેલુ સોં [સ. વોળ] એક કૂલખાડ

કરેલુ(-લુ) પું [મ.] હાથી (૨) સોં
હાથણા

કરેણો પું જુઓ કરેણ [કોધની જાળ

કરેણી સોં કળેણી, ચીસ (૨) કોધ;

કરેયું (રે') નં મોખારાની બનેમાની કોઈ

પણ એક બાળુના કરાનું કાળપડતુ ચણતર

કરો(રા') પું [સ. કર] રની બાળુની દીવાલ

કરોચણી સોં જુઓ કરચણી

કરોક સોં શરીરનું પારું

કરોકું નં રાકું, આકું

કરોક પું કોટિ; સો લાખ

કરોક સોં [સ. વોટ] બરડાની જાણી

કરોકાળા (૨) બરડો

કરોકપતિ પું કરોકાધિપતિ

કરોકરજી પું કરોકમાથી પસાર થતું

જ્ઞાનતત્ત્વ દોરકું [આસામી

કરોકાધિપતિ પું કરોક રૂપિયાનો

કરોકિયો પું [સ. કૌલિક] એક છપડું

(૨) ચામડીનો એક રાગ

કકું પું [સ.] કરચલો (૨) એક રાસી

કકંદ(બક) પું [સ.] જુઓ કકં. બકી

સોં [મ.] કરચલાની માદા

કકંદિ(-દી) સોં [સ.] કાકડી

કકંદી સોં કરકડી, કાકડી

કક્કટી સ્ત્રીં [મ] કરચવાની માદા

કક્કર વિં [સ.] કક્કણ

કક્કરેખા સ્ત્રીં વિષુનવૃત્તની ઉત્તરે

૩૩' ૨૭' અક્ષાંશની ગોળ રેખા

કક્કરુત્ત નં કક્કરેખાનું વર્તુલ

કક્કશ વિં [સ] આકરુ (૨) કક્કવાઓનું

(૩) નિર્દેશ. —૨૧૧ વિં સ્ત્રીં વઢકારી

કક્કુ પું [સ] કાન(૨)કાટખૂણ-ત્રિકોણમા

કાટખૂણાની સામેની બાજુ [ગ] (૩)

મુકાન (૪) કુતીનો સુધથી ચલેલો પુત્ર.

૦કકુ, ૦કકોર વિં કાનને કકુ - કકોર

લાગે એક. ૦ધાર પું [સ] મુકાની;

નેતા. ૦પદક નં કાનનો પદો. ૦પાલી

સ્ત્રીં [સ.] કાનની યૃ. ૦કુલ નં કાનમા

પહેરવાનું કૂલ, સ્ત્રીઓનું એક ધરેણ

કક્કુકા સ્ત્રીં [સ] કળી, બીજકોગ (૨)

લાગીની સુઠની આણી (૩) વચ્ચી આગળી

કક્કુન્દ્રિય સ્ત્રીં [સ] સામજવાની દ્રિય;

કાન [બીજ કાને, એમ ફરતું

કક્કુપકલ્પુ (-લ્પુ) અં [સ] એક કાનેથી

કક્કને નં [સ] કાષ્ટ કે કાવરતું તે

કક્કરિપ્રયોગ પું [સ.] જેમા ક્રિયાપદ

કર્તા પ્રમાણે નતિ અને વચન લેતુ હોય

તેવો પ્રયોગ [વ્યા]

કર્તવ્ય વિં [સ] કરવા યોગ્ય (૨) નં કામ;

કર્મ (૩) ફરજ (૪) વર્તન ૦તા સ્ત્રીં [સ.].

૦નિષ્ક, ૦પરાયણ વિં પોતાના કર્તવ્યો-

માં પરાયણ-મદ્યુ રહેનાર. ૦બુદ્ધિ

સ્ત્રીં કર્તવ્યની ભાવના કે સમજ

કર્તા વિં [સ] કરનારું; બતાવનારું

(૨) પું કરનાર-બતાવનાર માણસ.

૦બુજ પું ઉચ્ચાલકમાં આધારબિંદુ

કે રેકાથી બળ વગાડવાનો જગા મુધીનું

અતર [પ વિ.]. ૦ર પું કિરતાર; સદા.

૦હર્તા (-ર્તા) પું સરજનાર અને નાશ

કર્નાર (ઈશ્વર) (૨) સર્વોપરી સત્તાધરા-

વનાર પ્રગુપ; મુખ્ય ધર્મી

કર્તુ વિં (૨) પું [સ] જુઓ કર્તા. ૦લ્પ

નં કરવાની-રચવાની શક્તિ (૨) કર્તાપણ

કર્તવ્ય, ૦તા, ૦નિષ્ક, ૦પરાયણ, ૦બુદ્ધિ

જુઓ 'કર્તવ્ય'મા

કર્તા, ૦હર્તા (-ર્તા) જુઓ 'કર્તા'માં. -ર્તી

સ્ત્રીં [સ.] કર્તાનું સ્ત્રીલિંગ

કર્મ પું [સ] કાલ; ક્રીયડ

કર્પટ નં [સ.] કાપડ, કપડું (૨) ચીથડું

કર્પર નં [સ] બોપરી (૨) કલેક્ટ; ઠીકડું

કર્પૂર નં [સ.] કપૂર

કર્મ નં [સ.] ક્રિયા, કામ (૨) પ્રવૃત્તિ,

ધ ધો ઉદાં વેચકર્મ (૩) આચરણ,

ધર્મકર્મ (૪) કરમ, નસીમ, પૂર્વજન્મનાં

કર્મ [લા.] (૫) કર્તવ્ય (૬) કુકર્મ; પાપ

(૭) જેની ઉપર ક્રિયા થતી હોય તે [વ્યા.].

૦કથા સ્ત્રીં જુઓ કરમકથા. ૦કોર

(-રી) પું [સ] કામ કરનાર, કાર્યકર્તા

(૨) મ દૂર (૩) કારીગર (૪) સુદાર (૫)

બળદ. ૦કંઈ નં [સ.] ધર્મક્રિયાઓ

અને ધર્મકર્મોને લગતો વેદનો ભાગ

(૨) એમાં બતાવેલી ધાર્મિક ક્રિયાઓ

અને કર્મો ૦ક્ષેત્ર નં [સ.] જુઓ કર્મ-

ભૂમિ. ૦ચંડાળ પું [સ.] કર્મનો ચંડાળ,

અધર્મી; દુરાચારી ૦ક વિં [સ.] આદ્-

નિક કર્મમાં ચુસ્ત; કર્મનિષ્ઠ (૨) બાહ્ય

આચારમાં આમલી

કર્મલ્પિ વિં [સ.] કર્મ પ્રમાણે નતિવચન

છં લેનારું [વ્યા.]. ૦પ્રયોગ પું

જેમાં કર્મ પ્રમાણે ક્રિયાપદ નતિ અને

વચન લેતુ હોય એવો પ્રયોગ

કર્મલ્પ વિં [સ.] કુશળ (૨) નં ઉદ્યોગ

કર્મધાર્ય પું [સ.] જે તત્પ્રગુપ સમા-

સમા બંને પદો સમાનાધિકરણ હોય તે

સમાસ. ઉદા. મહારાજ [વ્યા]

કર્મનિષ્ઠ વિં [સ] કર્મકાંડમા આસ્થા-

વાળું-ચુસ્ત (૨) કર્તવ્યપરાયણ

કર્મભૂમિ સ્ત્રીં [સ] કર્મ કરવાનું ક્ષેત્ર

(૨) ધર્મકર્મ કરવાનો દેશ (ભારતવર્ષનું

એક વિશેષણ)

કર્મભીમાંસા સ્ત્રીં [સ.] કર્મની દ્વિલસ્ટ્રી,

કર્મ સળધી વિચારણા (૨) પૂર્વભીમાસા

કર્મયોગ પું [સં.] કર્મમાર્ગની સાધના
(૨) નસીબનો ભોગ. —ગી પું કર્મ-
યોગનો માર્ગ

કર્મવાદ પું કર્મને લગતો વાદ (૨) પ્રાર-
બ્ધવાદ; દેવવાદ. બ્ધી વિં (૨) પું
કર્મવાદમાં માનનાર

કર્મવિપાક પું [સં.] કર્મનું ફળ-પરિણામ
કર્મવીર વિં કર્તવ્ય કર્મ કરવામાં વીર-
બતાવું (૨) પું એવો માણસ [તાકડો
કર્મસંભોગ પું ભાવિનો યોગ, નસીબનો
કર્મહીણ (-હું) વિં અભાગિયુ; કમનસીબ
કર્મિષ્ઠ વિં [સં.] કર્મ કરવા પર પ્રીતિ-
વાળું (૨) કાર્યકુળ

કર્મી વિં [સં.] નસીબદાર (૨) ઉદ્યોગી
કર્મેન્દ્રિય સ્ત્રીં [સં.] રચ્ય કામો કરવાની
ઉદ્ધિય (ભુજો 'ઉદ્ધિમ'માં)

કર્ષ પું [સં.] એક પ્રાચીન તોડ (૨)
ખેંચાણ. ૦૬ વિં [સં.] ખેંચે-આકર્ષે
એવું (૨) પું ખેડૂત. ૦૭૩ નં [સં.]
ખેડ; ખેતી (૨) ખેડતાણ (૩) આકર્ષણ
કલ પું [સં.] એક અવાજ; ગુંજન (૨) કળા;
માત્રા [પિંગળ]. ૦૬૯ પું [સં.] પરી-
ઓનો કલરવ (૨) ગુંજનરવ (૩) કલબળ;
મનુષ્ય થા યજુપરીઓનો મિથ પ્વનિ

કલકલાર પું [સં. ક્ષ્ ઉપરથી] થોંચાટ
કલકલાણ નં ભુજો કલકલાણ
કલકલિયો પું એક પરી
કલકો પું [સં. ક્ષ્ ઉપરથી] ચોરગકોર
કલગી સ્ત્રીં [ગુફો] મુગટ અથવા મસ્તક
પર મૂકવાનો એક ગુણપાત્ર; મંજરી
(૨) ફૂલોનો ગોટા [વસ્ત્ર; બાંટ

કલગેર સ્ત્રીં એક કીમની રેશમી
કલલુગ પું ભુજો કલિયુગ
કલમ નં [સં.] વટુ; પત્ની
કલદાર વિં અથેષ અણનું (નાણું)
કલન નં [સં.] કળા જતું-સમજતું તે
(૨) પાડવું-આપવું તે (૩) ગર્ભાધાન
યથા પત્નીની અર્જની દરઆતની રિધિય;
'આકોષ'

કલના સ્ત્રીં [સં.] સમજણ; મહણ (૨)
આસહો (૩) પિઝાન

કલપ પું [મ. વક્ષ=એં પર પડતા
ડાર] વાજ રંગવાની એક બનાવટ
કલપધું અઠકિંશૂરવું (૨) રડવું; કલપાંત કરવું
કલપધું સઠકિં [સં. વક્ષ ઉપરથી] સાસ્તું
(શ્રાદ્ધ); મરનાર વામે પુરુષ કરવું

કલક પું ભુજો કલપ
કલકાત સ્ત્રીં [મ.] વદાણનાં ખાદિમાં
બરાબર બેસાડી કપાચ હવા કે પાણી
પેસી ન મદે એવું કરવાની ક્રિયા
કલખલ સ્ત્રીં [સં. ક્ષ્ ઉપરથી] વાતચીતથી
આડા થતો થોંચાટ (૨) ન સમજાય તેવું
બોલવું તે. —લાટ પું થોંચાટ

કલમ સ્ત્રીં [મ., મ.] લેખણ (૨) દુકત
(૩) ચિત્રકામની પીછી (૪) લેખન-
શક્તિ, ચીતરવાની છામ [લા.] (૫) કલમની
પેડે ત્રાંચી કાપીને નૈપવાને કળાની ઝાડની
ડાળી (૧) કલિકા; લખાણમાં પડેલો
કમિક ભાગ (જેમ કે, કાચદાની કલમ)
(૭) કરારની મરત (૮) બાપા કે કિપિ
[લા.] ઉદાંત ત્રણ કલમ ભાણનાર.
૦૬૨૧ વિં [કા.] લેખણ વાપરી ભણ-
નારું (૨) પું લલિયો (૩) લેખક;
કુરાળ લેખક; મુસરી. ૦૬૨૧ સ્ત્રીં કલમ
વાપરતી તે; સુંદર છાદાર લખાણ
કરવું તે. ૦૬૨૨૧ પું [કા.] કલમ
પડવાનો ચપ્પુ (૨) કલમ પડનાર
આદમી. ૦૬૨૨૨ વિં કલમની માફક
ત્રાંસું. ૦૬૨૩ (-નિયું) નં કલમ રાખ-
વાની બૂંચાળી-પેરી. ૦૬૨૪ સ્ત્રીં કલમ-
વાર-પેંગ પાડીને કરેણ ચાકત્ર લખાણ
(૨) રાંચ; જમ્મો (૩) જમ કરેલી વસ્તુ-
ઓની ચાકી (૪) કોઈ પણ બાગની
બ્યવરગા કે કામકાજનું ચોરણ બગાવતી
તપસીય (૫) કાલકગર. ૦૬૨૨ અં
દરેક કલમ-ફદરાના કમળી કે તે પ્રમાણે
કલમી પું [મ. ક્ષ્ ઉપરથી] એક ભગવા
ચોખા (૨) વિં કલમ દરીને ઉમારેણું (મદ)

કલ્પની, બન સ્ત્રી વહાણની ડાબકાડી;
નાનો મઠ

કલ્પમેશરીફ પું બુઓ કલ્પમેશરીફ
કલ્પમે પું [મ.] કુરાનનું મૂળ સૂત્ર-૨-
માન; ઇસ્લામનું દીક્ષાવાક્ય

કલ્પરવ પું [સ.] મધુર ધ્વનિ (ખાસ
કરીને પખીઓનો)

કલ્પરોળ પું ઘોસાડ; મોટો કલ્પલગાટ
(૨) કલ્પરવ; મધુર અવાજનો સમુદાય

કલ્પવલ્લુ સં કિં ખીજવતુ

કલ્પવો પું [સ. કલ્પવત્, પ્રા. કલ્પવત્]
કવય; કળિયો (૨) પરણવા આવેલા
વરને ધાર્યતા પહેલા કન્યાપક્ષ તરફથી
મોકલાનો કાચો કસાર-ખાવાનું

કલ્પશ પું [સ.] કળશ; લોટો (૨) દેરા
ઉપર મુકાત પડાના આકારનું ધાતુ કે
છાતુ શિખર-ટોચ [મધુર શીર

કલ્પશીર પું [સ. કલ્પ+શ. શીર] કલ્પરવ;
કલ્પ પું [સ.] કળિયો; કંકાસ; લડાઈ
કલ્પકંસ પું [સ.] હસ

કલ્પકં નં [મં.] ડાઁ, લાંછન (૨) આળ.
-કિત વિં [સ.] કલ્પકવાળું; કલ્પક
પામેથુ. -કિની સ્ત્રી [સ.] કલ્પકવાળી.

-કી વિં કવકવાળુ (૨) પું ચંદ્ર
કલ્પકી(-ગી) પું [સ. કલ્પકી] બુઓ કલ્પકી
કલ્પકર પું [મ.] એક ભતનો કુકર (૨)

નિરપૂર્ણ માણસ (૩) મદારી (૪) વર્ણ-
સંકર આત્મી

કલ્પા સ્ત્રી [સ.] કૌર્ણ પણ વસ્તુનો એક ભાગ
(૨) ચંદ્રનો સોગમો ભાગ (૩) 'મિનિટ';
ઉઝોનો સાકમો ભાગ [મ.] (૪) કાવમાન
(૫) કુઝિ; હિકમત (૬) દુનર; કસબ (૭)

સોદયધુક્ત રચના કે તેવી હિકમત
કલ્પાર્ધ સ્ત્રી [સ. કલ્પાર્ધી] કોણીથી કાંડા
નેટ્યો હાય.

કલ્પાર્ધ સ્ત્રી [મ.] એક ધાતુ (૨) વાસણ
પર ચડાવાનું કલ્પાર્ધનું પડ, ગંગરો,
ગ્વાળો પું વાસણની કલ્પાર્ધ કરનારો
કલ્પાકં પું ૬૦ મિનિટ નેટલો સમય.

કલ્પીશી સ્ત્રી રેતી ગરવા પરથી સમય
નેવાની ગીગીનું ચંત્ર

કલ્પાકાર પું [સ.] કલ્પાયુક્ત રચના કરનારો
પુરુષ (કવિ, ચિત્રકાર ઇત્યાદિ)

કલ્પાકીશલ્ય નં કળાની આવડત (૨)
દુનરકલ્પોગની આવડત [બુઓ કલ્પકું
કલ્પાકી (લા') સ્ત્રી નાનું કલ્પાકું. -કું નં

કલ્પાધર પું [સ.] મોર(૨)ચંદ્ર(૩)કલ્પાકાર
કલ્પાપ પું [સ.] સમૂહ(૨)મોરનાં પીંછાંનો

સમૂહ (૩) ભાથો (તીરનો) (૪) ધરેણું
(૫) મ્યાન (૬) ચંદ્ર

કલ્પાપી પું [સ.] મોર

કલ્પાપીટ સ્ત્રી [સ. કલ્પ + પીટ (પીટકું)]
શોરખંડાર (૨) રડારાળ

કલ્પાકૂલ નં કાનનું એક ધરેણું

કલ્પાભો પું [મ. કુલ્પાભો] પાથનો કાપ(૨)
જે છેડા સાધવા વચ્ચે નખાતી લોઢાની કડી

કલ્પાભવન નં દુનરકળાની રાળા

કલ્પામ સ્ત્રી [મ.] વાણી; વાક્ય; રાખ્દ
(૨) કડી; ફકરો (૩) લખાણ

કલ્પામેશરીફ પું [પા.] કુરાન

કલ્પાર (લા') પું; નં (જમ કે બોડિયો
કલાર) એક વનસ્પતિ [દુકાનદાર

કલ્પાલ પું [સ. વલ્પલાલ, પ્રા. વલ્પાલ] દારૂનો

કલ્પાવતી વિં સ્ત્રી [સ.] કળા કાતિવાળી
(૨) નૃત્યાદિ કળાભણનારી (૩) સ્ત્રી વીણા

કલ્પાવલું, (અપકાવલું) સં કિં કળથી
સમજાવલું

કલ્પાવતી વિં સ્ત્રી નૃત્યાદિ કળા ભણનારી

કલ્પાવાન વિં [સ.] કળા ભણનારું;
કળાવાળું (૨) પું ચંદ્ર

કલ્પાવિધાન નં કલ્પાનું સજન-રચના

કલ્પાવિધાયક વિં પું કલ્પાવિધાન કરનારું

કલ્પાંકલ્પાં અં સપણું ખોલેલું દોષ એમ
કલ્પાંક વિં લાંક; તોફાની અને હુમ્મય

કલ્પાંકી સ્ત્રી પાસળી (૨) પાસુ; કરોડી

કલિ પું [સ.] ટટો (૨) કુદ્ધ (૩) કળિયુગ

(૪) કળિયુગનો અધિષ્ઠાતા પુરુષ-અસુર

(૫) પાપની કુદ્ધિ [લા.]

કલિકા સોં [સ] આમખીનેયુ કૂલ, કળી
કલિકાલ(-ધા) પું કળિયુખનો સમય
કલિયુગ પું [સ] ચાર યુગમાંનો છેલ્લો
યુગ, અધર્મનો સમય (જુઓ યુગ)

કલિગ નં [સ] પ્રાચીન ભારતનો એક
પ્રાત, ઓરિસા [તડમૂચ

કલિગડ(-કું) નં [સ કલિંગ] કલિંગકુ,
કલિંદ પું [સ] એક પર્વત જેમાંથી
પાનિદી-યમુના નીકળે છે [પાપી

કલુપિત વિં [સ] કાલિવાણી, મનિન (૨)
કલેકટર પું [ક] જિલ્લાનો વડો મહેસૂલી
અમલદાર

કલેજુ નં [સ કાલેજ, પ્રા કાલિજ] પિત
ઉત્પન્ન કરનારો અને શિશુઓમાંનું લોહી
સાફ કરનારો એક મોટો માસન અવયવ,
માનુ (૨) હૃદય [યા]

કલેડી સોં [૨ કાલદગી] નાનું કલેકું
-કું નં દોષો રોમવાની માલીની તરી

કલેવર નં [સ] શરીર, ખોળિયુ

કલેંદુ પું [સ] ઝીજનો ચંદ્રમા

કલેલ પું જુઓ કલ્લોલ

કલક પું [સ] વાગીને બનાવેલો લોહો, લૂગદી
(ઓપધ વગેરેની) [કલ્લો અવતાર

કલિક(-કી) પું [સ] વિજીનો ક્ષયો અને

કલપ પું [સ] મહાનો અક દંદાડો અર્થાત્
૪,૩૨૦,૦૦૦,૦૦૦ વર્ષોનો સમય (૨)

ધર્મ, કર્મનો વિધિ (૩) આચાર (૪) એક
વેદાન, જેમાં યજ્ઞક્રિયા હયાદિનો ઉપદેશ

- છે (૫) ઔષધપ્રયોગ (૬) ગળદને અતે
જેવ, સદ્ગાના અર્થમાં (ઉદાઁ દ્રીપદ્ય)

કલપતરુ, કલપદ્રુમ નં [સ] નીચે જેસનાર
જેનો સુ કલપ કરે તે વસ્તુ આપનારું

સ્વર્ગમાંનું એક કાલ્પનિક ઝાડ

કલપના સોં [સ] નવ ગિતરી કે ઉપખલી
કાંટાળી રાક્ષિ (૨) પાનલા, ખસાલ

(૩) તરંગ, યુને ંસૂદિ સોં કલપનાની
સૃષ્ટિ, મનોગામ્ય

કલપજૂદા નં [સ] જુઓ કલપતરુ

કલપાંત પું [સ] કલ્પનો અંત, જગતનો
પ્રવચકાળ (૨) નં રક્ષારાજ, અતિગમ્ય

રહુ-શોક કરવો તે

કલિપત વિં [સ] કલ્પેયુ (૨) જોડી કાલેયુ,
ખોટું (૩) નં કલ્પેય વસ્તુ

કલમય પું, નં [સ] મેન, કાગાશ (૨) પાપ
કલમેશરીફ પું [મ. કાલમેશરીફ] કરાન,

કલમેશરીફ

કલ્યાણ નં [સ] સુખ, આબાદી (૨) દેવ,
કુશળ ંકારી વિં કલ્યાણ કરે એવું

-સૂડી સોં [સ] કલ્યાણ કરનારી દેવી
(૨) સોમાચવતી સો

કલવી સોં નાનો કર્નો (૨) હાથની
આગળીઓ વડે ધોળિયા કે સાગ જેવા

કપડાની કરાતી ગળી

કલ્લી સોં [કલ્લી] હાથના કાડાનું એક
ધરેલું -કલું નં સીના પગનું જે - ધરેલું

કલ્લે પું હાથમાં માથ અંગે જયો
કલ્લેલ પું [સ] મોજી, ઘોડો (૨) આનંદ,

આનંદથી ઊભગડ તે ંબુ અં કિં

કલ્લેલ કરવો

કલ્લેર નં જુઓ કલ્લેર

કલ અં [સ વદા] + કથારે

કલખત પું, સોં અયોન્ય સમય

કલચ નં [સ] બખત (૨) તાલી, (૩)
મૂંઝોળથી શરીરનું રક્ષક કળો

મનાનો મત

કલચ સોં [સ કલિદક્ષુ] એક વનગપતિ,

કૌવચ -સું નં કલચનું બીજ

કલણ અં [યા] જુઓ કાણ, કયુ [૫]

કલત નં [સ] ત્રિતા કરતી તે (૨)

કલિતા -યિની સોં સો કલિ

કલગ નં [ક] પરમીટિયુ

કલરતું વિં વાડુ, તીક્ષ્ણ મૃદ (વર્તન)

કલગલયુ સં કિં કાલકું-કાલર -૨૩,

હેરાન કરડ

કલર્ગ પું ક, ખ, ગ ધ ઙ એ પાચ અક્ષરો

કલસ પું [સ] કોળિયો, માસ

કવણું નં નળિયું (૨) મોભારિયું
કવણું સં કિં [સં. કવ] કવિતા કરવી

(૨) સ્તુતિ ગાવી (૩) વણવણું

કવણું પું નુઓ કવણ; કોણિયો

કવા પું પ્રતિકૃત પવન (૨) પ્રતિકૃત સંગ.

૦ પેસવો = (ગરીર) બગડું

કવાણું નં [ક + વાન] ખોડખાંપણ; લાંછન.

—ણું વિં કવાણવાણું (૨) નં ખોડખાપણ

કવાણ પું કલાલ, માસનુ ભળિયુ — મૂઠિયુ

કવાયત સીં [અ. વજાદર] દૂલ; લશ્કરી

તાલીમ; પરેડ (૨) તાલીમ. —તી વિં

કવાયત પામેલું

કવારે અં અશુભ દિવસે કે સમયે

કવાલ પું નુઓ કવાલ. —લી સીં ગજલ

કવાણું અંકિં શરીરમાં કવા પેસવો; શરીર

બગડું (૨) કથળું (૩) વચ્ચી જવું (૪)

વગોવાણું [મેજવણીનું] પેચ

કવાસ સીં જવ, મધ અને મીઠાની

કેવિ પું [સં.] કાચ—કવિતા કરનાર (૨) માટ.

૦ ત નં એક ભતની કવિતા (મનહર હંદ).

૦ તા સીં [સં.] કાચ (૨) પદખંધ (૩)

કાચનો ગુણ. ૦ ત નં [સં.] કાચ રચવાની

શક્તિ (૨) કવિયણું (૩) કાચનો ગુણ.

૦ વર પું શ્રેષ્ઠ—ઉત્તમ કવિ. —રીશ્વર

[+ ફાર], —રીંદ્ર [+ ફર] પું સૌથી

મોટો કવિ

કવેણું નં અપ્રદિત વેણ; અપરાધ

કવેણા સીં કવણત

કંચ નં [સં.] પિતૃને આપેલ પિંડ, મોજન ઇં

કંવાલ પું [અ.] કવાલી ગાનારો. —લી

સીં નુઓ કવાલી

કશ સીં, ૦ણું નં [સં. કળ] અગરખુ,

બડી વગેરે બીડવાની નાની દોરી હોય

છે તે (બટનને બદલે)

કશાણો પું અચો, બીડ (જેમ કે, ધરમાં

કામનો કશાણો બહુ પડે છે)

કશીદો પું ઈ. અથવા નળિયાને ખૂન

તપવીને તેના રમ્ભો બનાવેલો ક્રીટો

કશીદો પું [અ.] જરીનું ભરતકામ

કશું સં (૨) વિં કોઈ; કાંઈ (અનિશ્ચિતાર્થ) કે

૦ કે સં (૨) વિં કોઈ કે; કાંઈ કે

કશમલ વિં [સં.] ખરાબ; મંદુ (૨) નામોશી-

બરેલું (૩) નં પાપ (૪) દુઃખ; ઉદાસીનતા

કશય પું [સં.] કાચો; કશય (૨) એક

ઋષિ (દેવો, દાનવો ઇંના પિતા)

કષણી સીં [સં. કણ] કસોટી (૨) કસોટીની

વેળા; આપત્તિ (૩) પેસા બરવાની

લાખી, કેડે બધાય એવી કાચળી

કષાય વિં [સં.] નુઓ કષાયિત (૨) પું

કાવો; ઉકાળો (૩) વરો સ્વાદ (૪) ગેરુવો

—ભગવો રંગ (૫) કાટ; મેલ; કાઢપ (૬)

પાપ (૭) ક્રોધ, માન, માયા, અને લોભ

એ ચારમાંનું કોઈ પણ [જેન]. —ચિત વિં

[સં.] રંગેલું; રંગવાળું થયેલું (૨) ભગવું (૩)

કસાણું; ખેત્વાદ (૪) કષાય — વિકારવાળું

કષ્ટ નં [સં.] મહેનત; શ્રમ (૨) દુઃખ; સંતાપ

૦ મદ વિં કષ્ટ આપે એવું. ૦ સદૃશ વિં

[સં.] કષ્ટી સધાય એવું. —ટાણું અંકિં

દુઃખ પામવું; પીડાવું (૨) પ્રસવની પીડ

—વેણ આવવી. —છિ સીં [સં.] નુઓ કષ્ટ

કષ્ટો સીં લેણા પેટ આપવાનો ઉપનો

કસ પું [સં.] કસોટી ઉપરથી નક્કો કરેલો

. સોનારપાના ભાવનો આંક (૨) કસોટી

કસ પું [ફા. કર્ગાદન] સાર; માલ; સત્વ

(૨) બળ; નેર

કસ સીં નુઓ કસ

કસકસ સીં ખૂન કરીને બાંધવાથી થતો

અવાજ. ૦ણું વિં ખૂન ખેચીને બાંધેલું

(૨) પરાણે ખરાબર ખેસવું થતું ૦ણું અં

કિં ખૂન ખેચાવું (૨) પરાણે બધાં ખેસવું

થતું (૩) સંકિં ખૂન ખેચીને બાંધવું

કસકાગળા પું રાસાયનિક પ્રક્રિયા દેખા

ડનાર કાગળ; 'ટેરરપેપર' [ર. વિ.]

કસડિયો પું એકના સવાયા કરનારો—

માલ ધરાણે લઈ પેસા ધીરનારો આદમી

કસણું નં [નુઓ] કસણું કસ

કસણું સીં નુઓ કષણી

કસણું સંકિં [સં. વળ] ચોળા મસળીને

એક કરવું; ગૂદણ; કેળવવું

કસણી સ્ત્રીં [સં.કામ] નાનાં ડાકરાંને થનો
 કક કે આસનો એક રોગ
 કસણી સ્ત્રીં જુઓ કપણી [રહેતું
 કસણું. વિં પરાણે બેસતું થતું (૨) ઓહું
 કસનળી સ્ત્રીં કસ કાઢવા વપરાતી શીશી
 જેવી નળી; 'ટેસ્ટ ટ્યૂબ' [૨. વિ]
 કસણ પું બરતકામ, વણાટમાં વપરાતો
 સોનારૂપાનો બારીક તાર
 કસણ પું [અ. કલ્પ] ધધો; રોજબાર; કામ
 (૨) હુતર; કળા; કારીગરી (૩) કળાકૃશળતા;
 નિપુણતા. ઓર પું પૈતાનો હુતર
 બીજને ન દેખાડે એ; આવડ સંતાડનાર
 આદમી (૨) ધધામાં કગારો વિરથા
 કસણણ, કસણાતણ સ્ત્રીં ['કસબો']
 કસણાતી વિં [કા.] કસણામાં રહેનારુ
 (૨) મુસલમાનોની વધુ વસ્તીવાળું
 કસણી વિં કળાકૃશળ; નિપુણ (૨) કસણ-
 વાળું (૩) પું કારીગર
 કસણો પું [અ.] મુસલમાનોની વિશેષ
 વસ્તીવાળું ગામ (૨) મોટું ગામ (૩) ગામનો
 મુસલમાનવાડો
 કસમ પું ૫૦ વં [અ.] સોગન. ૦નામું
 નં સોગદનામું; 'એફિટેવિટ'
 કસમોડા પું ૫૦ વં [કસવું + મોડણ]
 અંગ મરોડવાના હકાંટા આવવા તે (૨)
 પ્રસવ વખતનું સરીરનું દુખનું ને આંકડી
 -વેણી આવવી તે. ૦હું અં કિં
 કસમોડા ખાવા
 કસર સ્ત્રીં [અ. કલ્પ] ધટ; ખોટ (૨) કચારા;
 અપૂર્ણતા (૩) ખામી; કસર (૪) કરકસર
 (૫) નુકસાન
 કસરત [અ. કલ્પ] સ્ત્રીં વ્યાયામ (૨)
 અવસાસ -ખાજ વિં કસરતી; કસરતના
 શોખવાળું. -શાળી સ્ત્રીં વ્યાયામશાળી.
 -તિયું, -તી વિં કસરત કરનારુ
 કસરતું ['કસર'] અં કિં તાવ આવે
 એવું વાગતું
 કસવાદ નં ધાણીમાંનું આંધાવાળું ચોકકું,
 જેમાં ઘઉંને તેલ બહાર આવે છે

કસવાટો પું હળપૂળીને ચવડામાં બરાબર
 બેસાડવા માટે વપરાતી લાકડાની લાંબી
 મેખ -કાચર
 કસવાણ સ્ત્રીં [ક+સવાણ] માંદગી; બેચેની
 કસણું સંકિં [કા. કર્ણહન] ખૂબ ખેંચતું;
 સખત બાંધતું
 કસણું સંકિં [સં. કવ] કસોડી કરવી;
 અજમાવતું (૨) મહેનત આપવી; રગડું
 (૩) પીરણું; સતાવતું (૪) ઓહું આપવાનો
 પ્રયત્ન કરવો
 કસાર્થ પું [અ. કલ્પાણ] પશુઓને મારીને
 તેમનું માંસ વેચવાનો ધધો કરનાર;
 ખાટકી (૨) ગળકટો; ખૂની
 કસાકસ(-સી) સ્ત્રીં ંસાકસી
 કસાણું વિં [સં. કવોય] કાટના સ્વાદવાળું;
 કટાણું; બેસ્વાદ. -ચેણું વિં કટાયેણું
 કસાયેણું વિં ['કસાણું'] ખેલોટાયેણું અનુભવી
 કસાણું અંકિં અનુસવથી કે પરિશ્રમથી
 ધડાણું
 કસાદિ પું જુઓ કરીદો (બેડમો)
 કસાદિ પું [અ.] કાબ્યનો એક પ્રકાર, સ્તુતિ-
 પ્રશંસા કરવાને માટે લખાયેલું કાવ્ય
 કસુતર(-રુ) વિં સુતર નહિ એવું; મુરફેલ
 (૨) બગડી ગયેલું (૩) આડું; વાંકું
 કસુવાણ સ્ત્રીં જુઓ કસવાણ
 કસુવાવડ સ્ત્રીં [ક+સુવાવડ] ગમનું તેના
 નિયત સમય પહેલા ગરી જતું તે
 કમુંબગર પું કમુંબાનો રંગ થડાવનાર
 કમુંબલ(-લું) વિં કમુંબાના રંગનું; લાલ
 કમુંબી વિં [સં. કમુંબ] કમુંબલ (૨) સ્ત્રીં
 કમુંબાના કૂંચનો રંગ
 કમુંબો પું [સં. કમુંબ] એક વનરપતિ
 (૨) એના કૂંચમાથી નીકળેના રંગ (૩) એ
 રંગનું કપડું (૪) પાણીમાં ઘેળેલું અરીણ
 કે તે મિલે થનો મેળાવડો (જેવા કે, અમુક
 જ્ઞાતિમાં લક્ષણો)
 કસુર સ્ત્રીં [અ.] ખામી; બલચૂક; વાંકગુનો
 કસુંબગર, કસુંબલ(-લું), કસુંબી,
 કસુંબો જુઓ કમુંબગર, કમુંબલ,
 કમુંબી, કમુંબો

કસોળ(-ળ) વિં [ક+સોળ] બગળ
ગેતુ સુતર

કસોટી સોં[સ વપરિકા] સોનાનો એક
જોવાની પથરી (૨) સ કાંવાની રીત

પરખ (૩) કડક તપાસ-પરીક્ષા

કસ્તર નં [ક વમટ] તપુખતુ, રજ કચરો

કસ્તર [સ કર્તાર = નાઈ] કસારો પોકો

રાધવાના વાસણને જે લેપ કરે છે તે

કસ્તી સોં [કા] પારસીની જનેઈ કે તે

દેવાનો સરકાર

કસ્તુરિકા ઓમ્બુ [સ] જુઓ કસ્તુરિકા મા

કસ્તૂરિકા કસ્તૂરી [સ] અમુક જાતના

દરજાના ફૂલોમાંથી મળેલ એક મુગધી

પાંચ મુગમ ઓમ્બુ પુંજેના ફૂલોમાંથી

કસ્તૂરી મળે છે તે દરજ્જા

કસ્મન નં (૨) વિં [સ] જુઓ કસ્મન

કહાણી (ક) સોં[સ વપરિકા પ્રા વહાળયો]

વાતા કલકયા (૨) કહેવત

કહોન(-નો) (ક) પું[સ વળા] કૃષ્ણ

કહાર પું [ક કાઠાર] જોઈ, મ્યાનો-

પાનખી ડાચકનારો

કહાવતુ સંકિં [સ વળ પ્રા વહાળયો]

કહેવતુ પ્રેરક સદેશો મોકલવો

કહી અં [પ્રા વહિ વહિ] કયા કરેડે માટે

(પ્રશ્નાર્થક) ઠંક અં કયાક ઠંકહી

અં કહેવત મળે કયાક કયા

કહેણુ (કહે) નં કહેવતનું તે સદેશો

(૨) કુકમ(૩) વે । વચન(૪) નેહુ, નોતહુ

જુઓ સોં કહેવત(૨) કહેવત તે કહેવાની

રીત (૩) કહાણી (૪) લોકાવવા દોષ

નં નં કહેણુ [પરાદ

કહેની સોં કહેવત(૨) કહાણી (૩) લોકા

કહેવતવતુ (કહે) સંકિં કહેવત (૨)

કહેવતુ પ્રેરક

કહેવત (કહે) સોં લોકાન્તિ (૨) દુષ્ટાત

કહાદર । (૩) કહાણો (૪) હેનરામણ

કહેનરામ(-વ)ણુ (કહે) નં કહેવાપણુ દોષ

કહેવરાવણુ સંકિં જુઓ કહેવરાવણુ

કહેવાપણુ નં કહેવત પડે એવું કહેવતે ખામી

કહેણુ (કહે) સંકિં [સ વળ પ્રા વહાળયો] મોક્ષ
જગાન (૨) સમજવતુ (૩) ગિનામત
આપણી (૪) આજ્ઞા (૫) કપડો આપણો
(૬) નામ આપણુ

કહ્યામત વિં કહે એવું આજ્ઞાપિત

કહેણુ નં કહેવત તે વચન શિખામળ

કહેણાર નં [સ] ધોણુ કમળ નં દાર

કળા સોં પેગી વગેરેને જડેતુ ચત્ર, જેમા

કૃતી ફેરવવાથી તે વસાય કાગળ છે (૨)

ચત્રની ચાવી ચાપ(૩) મુક્તિ રામત[સા]

કળા સોં એકદમ (વાગવા વોરેથી) થતુ

તીક્ષ્ણ કેસતતદુખ(૨) નેથી આવતી મૂ

કળા પું [પ્રા વળ = કદાચ] કળી જવાય

એવી જમીન કળણ

કળા સોં [સ વળ] અગળ મમજ

કળાકળા સોં [સ વળ કપરથી] કળકળા

(૨) દિવિયારો માયાગ્રીક (૩) પખીનો

કલકલ - કલકલ ઓણુ અંકિં જુઓ

કલકલ - જાણુ પું જુઓ કલકલ

- જાણુ નં જુઓ કલકલ

કળાજ(-જ)ગ પું જુઓ વિતુ ।

કળાણુ નં જેમા પગ મૂકતા કળી જવાય

ગેવી જમીન - જગા

કળાણુ નં કળતુ - જાણુ તે સૂઝ સમજ

કળતર નં કળી જવાય એવી જમીન

કળતર નં શરીરની અદર થતી પી । -

કળ - વેદના

કળતર નં ગળતરી અગળ અદાજ

(પાકેનો) - તરુ પું પાકેનો અદાજ રનાર

કળતાણુ નં પાકેનો અદસદો - કળતર

કાદના મહેનતાણુ (૨) આનાવારી વખતે

ધણે એટલા પાંચયેના જાણના એકૂતને

મળતી રાહત

કળાજ નં + જુઓ કલકલ [કોણ

કળાથી સોં [સ કુલ્લવ] એક જાતનું કલકલ

કળાપણુ સંકિં [સ વળ] મૂકેનાને નામે

સ કલપ દરી દાન આપણુ (૨) અપણુ

કળાગમ આપણુ

કળાપણુ અંકિં [જુઓ કળાપણુ] કલકલ રડતુ

કળપી સ્ત્રીં કરપી; રાંપડી
કળખ સ્ત્રીં મોટી રાંપડી. ંયું સંકિં
રાપડી દેવી-ફેરવવી
કળવ(-વિ)કળ સ્ત્રીં યુક્તિ, તદ્દગીર (૨)
ચેન; સાતા (૩) ચૂઝ; સમઽ
કળવું સંકિં [સં કળ] સમઽવું(૨)કલ્પું;
ધારવું; અટકળ કરવી; હિસાબ કે અંદાજ
કાઢવો
કળવું અંકિં દુખવું; કળતર યવું
કળવું અંકિં [પ્રા. કળ] કાઢવામાં ઊતરી
જવું; ખૂંતી જવું
કળશ પું [સ. કલશ] એક વાસણ; લોટો
(૨) મદિરના શિખરતરીકે મુકાનો ધાત્ર;
ધૂમ્રાની ટોચ; કલશ. ંદી સ્ત્રીં લોટી.
-શિયો પું લોટો (૨) જાડો (રિંગ)
કળશી સ્ત્રીં સોળ (કાચા) મણનું માપ
કળશો પું [સ. કલશ] લોટો
કળસડી સ્ત્રીં જુઓ કળસડી; લોટી
કળા સ્ત્રીં જુઓ કવા (૨) (ભોરની) કળા
-કલાપ ફેલાવવો તે
કળાઈ સ્ત્રીં કલાઈ; કળાઈથી કાંડા મુધીનો
હાથનો ખાગ [ઈં
કળાકાર, કળાકૌશલ્ય જુઓ કલાકાર
કળાણ નં કળણ-કાઢવાળી જગા
કળાધર જુઓ કલાધર
કળાપો પું કળપવું તે; રાસોળ(૨)કઠાપો
કળાભવન જુઓ કળાભવન
કળાયલ વિં કળા કરેલી હોય એવો(મોર)
કળાવ(-વ)તી, કળાવાન, કળાવિધાન,
કળાવિધાયક જુઓ કલાવતી ઇં
કળાવું અંકિં 'કળવું'નું કમ'ણિ; પ્રતીત
થવું; દેખાવું
કળિ, ંકળા, ંયુગ જુઓ 'કલિ' ઇં
કળિયો પું [જુઓ 'કળી'] કળિયો (૨)
ઝાડો (૩) દાઢમનો દાણો
કળિગડ(ંકું) નં કળિંગકું; તણ્ય
કળી સ્ત્રીં [સ. કલિ] અલ્પખીર યુક્ત; કલિકા
(૨) છટો મોતીચૂર (૩) અગરખાને કે
પડેરણની અમુક દબને સીવતાં બગવ
આમળ કરાવું સીવણ

કળીચૂનો પું વિશુદ્ધ કરેલો ચૂનો
કળુંકું(-કું) વિં ['કળવું' ઉપરથી]માટી-
કાઢવાણું
કળો કળો, કળો વળો અં [કળ+વળ]
યુક્તિપ્રયુક્તિથી; સમન્વયથી
કળેળવું અં કિં કળકળવું
કળેળી સ્ત્રીં કરેળી; કળેળવું તે
કળો પું કલક
કળોટી(-ટી) સ્ત્રીં એક જાતની સફેદ રેતી;
સાચિયા પૂરવાની બૂકી (આરસ વગેરે
પથ્થરની)
કંઈ અં વાક્યમાં પ્રશ્નાર્થવાચક ને નકાર-
સ્થાક ઉપયોગ. ઉદા. 'કંઈ મારાથી
જવાય ?'
કંઈ અં [ચ.] કયાં. ંકે અં કયાંક
કંઈ વિં (૨) સં (અનિશ્ચિતાય, પ્રશ્નાર્થ
તથા નકારાર્થમાં મુખ્યત્વે વપરાય છે)
કાંઈ; અમુક; કશું. ંકે વિં (૨) સં
કશુંક; કાંઈક (નિશ્ચયાર્થ ને હકારાર્થમાં
વપરાય)
કંઈ વિં (૨) સં [સં. કલિ, પ્રા. કલ] અનેક
(ઉદા. 'તમારા જેવા તે કંઈ આવી
ગયા') ંકે વિં (૨) સંકેટલુક; થોડુંક
કંઈક જુઓ ત્રણે 'કંઈ' ૨, ૩, ૪
કંકે પું [સ.] જેની પાખમાથી રારપુંખ
ચાય છે તે પખી (૨) બગલો (૩) પીછાણ
તીર (૪) નામધારી સાહણ (૫) યુધિષ્ઠિરે
વિરાટ રાજાને ત્યાં ધારણ કરેલું નામ
કંકણ નં [સ.] કાંગરાવાળી ચૂડી-બગડી
(૨) કંકણદોરો. ંદોરો પું લઘુવિધિ
સર કરતાં વરકન્યાને કાંડે બધાતું મીટળ
અને લાલ દોરો; કાંકણદોરો. -જુડાકાર,
-જુધૃતિવિં [+અકાર, આરુતિ]કંકણના
આકારનું [અથાસમઢણ માટે]; 'એન્ડુલર'.
-જુડી સ્ત્રીં કાંગરીવાળી સોનાની બગડી;
કાંકળી (૨) ધૂરીઓવાળો કદોરો
કંકર પું [સં. કંકર] કાકરો; નાનો પથ્થર
(૨) મરહિયો [સાપ
કંકાચુ પું [પ્રા. કલક] એક જાતનો પાણીનો

કંકાલ નં [સં.] હાડપિંજર. -લી પું
 કપાશી,શિવ(૨)શિવભક્ત [આલી
 કંકાવટી સીં [સ. કુંકુમવર્તિ] કંકુ ગખવાની
 કંકારા પું કંકિયો; કંકારા ંણું વિં કંકાસ
 કરે એયું. -સિયણું વિં સીં કંકાસિયા
 સ્વભાવની. -સિયું વિં કંકાસણા
 સ્વભાવનું
 કંકુ નં [સ. કુંકુમ] ચાંદણા હંમાં વપરાતું
 લાલ દ્રવ્ય; કુંકુમ. ૦પડી સીં, ૦પડો
 પું કંકનું પડીકું
 કંકોડી સીં [સ. કલ્કોટકી] કંકોડાની વેલ
 (૨) સૂતક કાઢવા માટે સ્નાન વખતે
 માથામાં ન ખાતી એક મૂઢી. -કું નં
 કંકોડાનું શાક-કુશ
 કંકોલરી, કંકોત્રી સીં [સં. કુંકુમપત્રિકા]
 લક્ષ્મી શુભ પ્રસંગની આમ ત્રણપત્રિકા
 (૨) (વ્યંગમો) ન ગમતું નોતરું કે ખબરની
 ચિહ્નો
 કંકોલ પું [સં.] એક ઔષધિ; ચિનિકબાણા
 કંકણ નં જુઓ કંકણ
 કંકાન નં [દિ.] કંકણ. -ની સીં કાંસકી
 કંકાવો પું [સં. કંકત] કાંસકી
 કંકાલ(-ળા) વિં છેક ગરીબ (૨) દરિદ્રી;
 તુચ્છ (૩) રસકસરહિત. -લિ(-ળિ)યત
 સીં અત્યંત ગરીબી; દીનદા
 કંચન નં [જુઓ 'કાંચન'] ચોખ્ખું સોનું
 (૨) ધન; દોલત
 કંચની સીં કળાવંતણી; ગણિકા
 કંચંવે પું [સ. કંચુક] કાંચળી
 કંચુક પું [સ.] કાંચળી, કમખો(૨) નાપની
 કાંચળી (૩) બખ્તર. -પ્રી સીં કાંચળી
 (૨) પું [સ.] જનના ખાતાનો ચોમદાર
 કંજ પું [સ.] બહા (૨) નં કમલ
 કંજકંજ(-જ)રી સીં એક વનસ્પતિ
 કંજુસ વિં અતિસય-વધારેપડતી કર-
 કસર કરે એયું; કૃષ્ણ; પાછ. -સાઈ સીં
 કંજુસપણું [(માછલા પકડવાનો)
 કંટક પું [સ.] કાટોફાંસ (૨) આંકડો; ગલ
 કંટારિયું નં રાજ ઉપરનું કપડું

કંટાળું અં કિં કંટાળો ચઢવો-આવવો
 કંટાળી વિં સીં કાંટાવાળી (૨) સીં
 [દે. કંટારી] હાથિયો થોર; થોરી
 કંટાળું વિં [સ. કાટુ] કાટાવાળું (૨)
 ભૂંટું કાળું [જોતો અણગમે
 કંટાળો પું અવિવિધતા કે થાકથી ઊપ-
 કંટિયું નં કુંડું [ભૂખ્યાં રહેતું તે
 કંટિયો પું ભારે જમણને બીજે દિવસે
 કંટી સીં કુંડામાંના બારીક કણ (૨)
 કુંડ (૩) તાજ ડાંગર
 કંટીવાળો પું ચૂંચે ચડાવવાના વાસણને
 બહારની બાજુએ કરાતો માટીનો લેપ
 કંટું નં ખરેટું
 કંટેવાળો પું જુઓ 'કંટીવાળો'
 કંટેસરી સીં ગળામાં નાંખવાનું એક ધરેલું
 કંટોડિયું નં ઉકરડાનો-કચરોપૂર્ણ નાંખ-
 વાનો ખાડો (૨) અધણખાડ
 કંટોલી (-ળી) સીં [દે. કટોલ] એક
 વેલો; કંકોડી. -હું (-ળું) નં કંકોડું
 કંટોડટ પું [દે. કંટોડ] કરારથી કરવાનું
 કામ; ઠેકા. ૦૨ પું ઠેકેદાર
 કંટોલ પું [દે.] કાચ; નિયમન
 કંઠ પું [સં.] ગળું (૨) હેડિયો (૩)
 કંઠમાંથી નીકળતો અવાજ; સૂર (૪)
 કાઠો-કાંઠો (૫) કિનારો. ૦ચંચિ સીં
 કંઠમાં આવેલી એક અંધિ; 'ચાયરોઈડ
 ઝેન્ડ'. ૦મણિ પું [સં.] કંઠીમાંનો હીરો
 (૨) હેડિયો (૩) અત્યંત પ્રિયજન [લા.].
 ૦માધુર્ય નં કંઠના અવાજની મધુરતા.
 ૦માળા સીં ગળાનો એક રોગ. ૦સૂત્ર
 નં કંઠી; મંગળસૂત્ર (૨) ગળામાં પહેરવાનું
 ધરેલું. ૦સ્થ વિં [સ.] કંઠે-મોઢે-માઠ
 હોય તેડ (૨) કંઠયાની (વ્યંજન).
 ૦સ્થાની વિં કંઠમાંથી બોલાતો
 (વ્યંજન). -ઠાભારણ નં [સ.] કંઠનું
 ધરેલું; ગળચવો, છડો
 કંઠાર(-ળા) સીં દરિયાનો કાંઠો; કિનારો
 કંઠાળ સીં કથાર (૨) વાસણ બરવાનો
 કાંચળો (૩) ચીતળ (લાકડાની)

કંડી સીં [સં.] એક ધરેણું (૨)
 કંઠમાં પહેરવાની ગુરુએ બંધાવેલી માળા
 (૩) [અમરખાતા] ગળા આગળના ભાગ
 ઉપરનું રોશીતું સીવણ કે ભરતકામ.
 ૦૫૫૭ = વિષ્ણુના પગલાની ચકતી-
 વાળી કંડી. -ડો પુંઠાર; મોટા મણકાની
 માળા(૨) જુઓ કંડી ૩ [કર્યાની
 કંઠેય વિં [સં.] કંઠનું; કંઠ સંબધી (૨)
 કંડ પું કંડ (૨) કૂચો ચણવાની વાંકી ઈંટ
 કંડાર પું [કંડારણું] નકસી; કોતરણી
 (૨) આલેખ; ચિત્રકામ [કરવી
 કંડારવું સંકિં [પ્રા. વંટાર] કોતરણું; નકસી
 કંડિકા સીં [સં.] નાનું પ્રકરણ (૨)
 વેદની ઋચાઓનો સમૂહ (૩) કંડો
 કંડિયો પું [સં. વરડ] વાંસની ચોપોની
 શંકણવાળી ટોપલી
 કંડી પું [સ. કરવિન] કરડિયામાં સાપ
 લઈને ફરનારો મદારી
 કંડીલ નં [જુઓ 'કંદીલ'] દીવો
 કરવાનો કાચનો ખાલો; હાંડી (૨)
 ફાનસ. -લિયું નં દીવાહાંડી (૨) દીવાને
 પવન ન લાગે તેમ રાખવાને બનાવેલું નાનું
 માટીનું વાસણ [ખસ; ખૂજલી
 કંડુ(-ડું) સીં [સં.] ચણ; ખજવાળ (૨)
 કંટાર્થ સીં કાંતવાનું મહેનવાણું
 કંટાન નં રાખનું કપડું (૨) ગૂણપાટ
 કંટામણુ નં, -ણી સીં જુઓ કંટાર્થ
 કંટાણું અં કિં 'કાંતવું'નું કમંચિ (૨)
 પાતળું થયું; સુકાયું (૩) એક થયું
 કંથ પું કાંત; પિયુ; પતિ
 કંથવો પું [સ. વવા + વહો] કંથાધારી;
 વેરાગી; બાવો(૨) અત્યંત ગરીબ માણસ
 કંથવો: [પ્રા. કુંચુ] એમાસમાં થતું એક
 નાનું જીવડું
 કંથા સીં [સં.] ચી ધરાંનું બનાવેલું વસ્ત્ર
 (૨) ગાદી. ૦ધારી પું [સં.] કંથવો;
 કંથા પહેરનારો; સાધુ; યોગી
 કંથાર નં, -રી સીં [સં.]. -રી પું એક
 વનરપતિ. -ફં નં એનું કળ-બી

કંથારિયા પું નાગર બાહ્યની નાતમાં
 એક અટક [લાહવાની ગૂણ
 કંથાળ સીં ઘોડા ગધેડા ઉપર માલ
 કંઠ પું; નં [સં.] જેમાં ગર હોય તેવું
 મૂળ; સૂરણ, ખટાટા ઇં (૨) મૂળ; કારણ
 (સમાસને અતે) ઉદાં આનંદકંદ.
 ૦કંદી સીં કેતકી વગેરેમાં હાંડા ઉપર
 ભગતી કળી, જે જમીનમાં દટાતાં
 નવો છોડ ઉત્પન્ન કરે છે; 'બદિબલ'.
 ૦મૂલ [સં.] (-ળ) નં કંદ તથા મૂળ
 કંદર નં, -રી સીં [સં.] યુક્તિ; ખો; બખોલ
 કંદર્પ પું [સં.] કામદેવ ['કંદીલ'માં
 કંદીલ નં [ચ.]. -લિયું નં જુઓ
 કંદુક પું [સં.] રમવાનો દડો; દડી
 કંદો પું કુદો; બંદુકનો હાથો
 કંદોઈ પું [સ. કાદવિક] મીઠાઈ બનાવનાર
 તથા વેચનાર આદમી; સુખડિયો
 કંદોરાખંધ વિં કંદોરો પહેરનાર-પુરુષ
 પ્રવૃત્તિ (નાતરું)
 કંદોરી સીં નાનો કંદોરો. -રી પું
 [ફલિ + દોરો] કમરે પહેરવાનો કાઈ
 પણ દોરો કે સેર (સુતર, સોનારખા
 વગેરેનો) (૨) બીંતમાં ચણેલી ઈંટની
 કિનારી (૩) આંકો; લીટો
 કંદ્રપ પું + [જુઓ કંદર્પ] કામદેવ
 કંધ સીં [સં. રંધ] ખભો(૨) ભાર વહેનાર.
 પશુઓની ખાધ-ભાચી
 કંધર(-રી) સીં [સં.] ડોક; ગરદન
 કંધોડું નં [જુઓ 'કાધુ'] ખેડવા માટે
 અમુક શરતે દોર ભાડે રાખવું તે
 કંપ પું [સં.] કંપારો; મુનરો. ૦નં નં
 [સં.] કંપવું તે
 કંપની સીં [કં.] ટોળા; મંડળા (૨)
 ભાગીદારો મેળવીને કાઢેલી પેટી કે મંડળા.
 ૦સરકાર સીં એક વખત હિંદનો
 રાજવલીવટ કરતી કંપની; 'ઈસ્ટ ઇન્ડિયા
 કંપની' [ખીરું; ડરહું
 કંચવું અંકિં [સ. વંટાર] મૂળ; ચરધરણું(૨)
 કંપાઉંડ નં [સં. મૂળ મલાઈ] ધર કે

મકાનની ચોતરફની આંતરી લીધેલી
જમીન; વાડો
કંપાઉંડર પું [ક.] દાકર કહે તે દવા-
દવાનું મિથલ તૈયાર કરી આપનારો તેનો
મદદનીશ [ધાતુની ટુલા
કંપાણુ (લા.) સ્ત્રી એક જાતનો કાંટો;
કંપાયમાન વિં [સ.] ધૂળતું; કાંપતું (૨)
અચિત; ચલિત
કંપારી સ્ત્રી, -રો પું [સ. કળ] ધૂળરી;
કમકમી [ખાનું
કંપાટ'ચેન્ટ નં [ક.] આગગાડીના ડબ્બાનું
કંપાસ પું [ક.] હોઠાચ ત્ર (૨) વર્ણ
દોરવાનું ચ ત્ર
કંપિત વિં [સ.] ક પેતું
કંપોઝીટર પું [ક.] છાપખાનામાં ખીખાં
ગોડવનારો માણસ
કંબલ પું [સ.] કામળી (૨) ગાયબળદની
ગોદડી-ગરદન નીચે લટકતી જડી ચામડી
કંબા સ્ત્રી [સ. કંઘી] વાંસની ચીપ (૨)
સુતારનો ગજ
કંબુ પું; નં [સ.] શંખ (૨) શંખની બંગડી
કંબુજ પું કંબોજ; શંખ
કંબોઈ સ્ત્રી [સ. કાંઘી] એક વનસ્પતિ
કંબોજ પું [સ.] શંખ
કંસ પું જુઓ કીસ
કંસાર પું [ક.] એક ખાવાની વાની
-કંસારી સ્ત્રી [ક.] એક જીવડું
કંસારો પું [સ. કસતાર] ધાતુનું વાસણ
ધંવા-વેચવાનો ધધો કરનારો પુરુષ
કંઈ(-ય)દિ-આઝમ પું [કા.] મોટો-
મહાન નેતા કે આગેવાન
કાઈલ સ્ત્રી, [કિ. કવલિ] શેરડીનો રસ
કાઢવાની મોટી કઠાઈ
કાઉ પું [રવં] કાગડો
કાઉન્સિલ સ્ત્રી [ક.] વિચાર કે વહીવટ
કગનાર મંડળ (૨) તેની બેઠક-સભા
(૩) ધારાસભા [લા]
કાફિવાફિ અં [રવં] ગરબાટબધુ" અને
ન સમજાય તેમ (૨) સ્ત્રી એકસામઠાં
ધણાં માણસો બોલાબોલી કરે તે

કાક પું [સ.] કાગડો
કાકડી સ્ત્રી [સ. કર્કશી] આરિયું; ચીમડું
(૨) ચીથરાને વળ દઈ બનાવેલી
દિવેટ. -રો પું ચીથરાની મોટી
કાકડી (૨) ગળાની બારીની આસપાસનો
એક અવયવ; ચોળિયો (૩) પડઝમ
કાકતાલીય વિં [સ.] કાગનું તાડ પર
બેસતું અને અકસ્માત્ તાડફળનું પડતું યાય
એવું; અણધાયું; આચિતું
કાકદિ સ્ત્રી કાગડાના જેવી ચંચલ કે
હિંમત્વેષી દિધિ
કાકપદ પું [સ.] જુઓ કાનઠેરિયાં
કાકપદ નં [સ.] જુઓ દંસપદ
કાકળ પું [ક. કવકજ] ગોળ કે મટુડાંની
રસી (તમાકુ બાંધવામાં વપરાય છે તે)
કાકમ પું [જુઓ 'કાકળ'] પ્રવાલી ગોળ
જેવો યાય ત્યાં સુધી કાકળેલો શેરડીનો રસ
કાકર પું [સ. કર્કર ઉપરથી] હાંત; હંવડોળ
(સૂતરાદિ પ્રાણીના) (૨) કરવતનો દાનો
(૩) ચામડીમાં પડેલો કંઠલ ચીરો
કાકર પું [સ. કર્કર] કળિયો (૨) કાંકરો
કાકર સ્ત્રી પીંજણને છેડે તાંતની નીચે
રહેતી ચામડાની અઠડ કંકરી પડી
કાકરણી સ્ત્રી ['કાકર'] કાનસ; અતરડી
કાકરણું સં [કિ] કરવતના કાકર કાઢવા
-તીક્ષ્ણ કરવા (૨) ઉરકરણું; મમત પર
ચડાવડું (૩) ધીરે ધીરે બોલતીને ખાતું
કાકરિયા પું બંબં અંદર ચણા મગફળી
વગેરે-કાકર-ગખી લોટગોળની બના-
વેલી એક વાની-ગોળીએ
કાકરિયા કુંભાર પું એક કલગીદાર પક્ષી
કાકરી સ્ત્રી નાના હાંતાવાળી ધાર (૨)
નાનો કાંકરો (૩) કરકર; રેતી. -રો
પું (ચ.) કાકરો (૨) ડચકું (જેમ કે
કુંગળીનું)
કાકલી વિં [સ.] કામળ ને મધુર
કાકલૂદી સ્ત્રી [સ. કાકલી] દયા ઉપભવે
એવી આજીજી; કાલાવાલા. બેડા પું
બંબં વં કાકડીમયું વર્તન

કાકેવંજી, -ધ્યા [સ.] સોં એક જ વાર
 કુળનાર વનસ્પતિ (૨) એવી સો
 કાકેશિખંડ પું [સ.] બાબરી
 કાકો (કા-કો)અર્ચવગેકાગડાની ખોલી
 કાકો પુંબળવંજી. = મોટો બાઈ 'કાકો-
 તું' માનવાચક ૩૫. [નતનો ચોપટ
 કાકાકોચો પું [મળ્યા કાકાજી] એક
 કાકાજી(-સસરા) પું સસરાના બાઈ;
 કાકાસસરા (માનવાચક)
 કાકી સોં કાકાની સો
 કાકીડો પું [દિ. કર્કિટ, કિર્કિટ] કાચડો
 કાકીજી(-સામુ) સોં કાકાજીની સો
 કાકુ પું [સ.] કુખ, બચ. કીધથી સ્વરમાં
 પડતો ફેર (૨) કરકાષીમા કે વ્યગમાં
 બોલતું તે
 કાકુ પું કીકો (બાઘિયા લોકોમાં)
 કાકુરથ પું [સ.] રામ
 કાકો પું [જુઓ 'કાકો'] બાપનો બાઈ
 (૨) પિતાનું સંબોધન કરવામાં વપરાય
 ઉ (૩) દુરમન [વ્યંગમાં]
 કાકોદર, કાકોલ પું [સ.] સાપ
 કાકોસસરા પું કાકાજી
 કાખ સોં [સ. કશા] બગલ. બચલાઈ,
 બજલાડી સોં બગલમાં થતુ એક
 ગમડું; બામણી બંડી સોંકાખ; બગલ.
 બંડી દંડવી = આનદમાં આવી જતુ.
 -ખી સોંઅંગરખા કે કાપડાની બગલની
 કરાખી. -ખું પું કાખનો વાળ
 કાગ પું [સ.] કાક; કાગડો.
 કાગલ(-જ) [પ.] -જા પું વાંસ, ધાસ,
 ધાગા હંભાખી કરાતી લખવા વગેરેના
 કામની એક બનાવટ (૨) પત્ર; પત્રિકા
 કાગડી સોં કાગડાની માલ (૨) માડાની
 જે લોગની પિત્તળથી જડેલી અગ્રી
 કાગડો પું [સ. કાળ] કાક; એક કાગું
 પક્ષી (૨) ચાપાક લુચ્ચ પ્રાણી [લા.]
 કાગડી જિં [પા.] પાવડી જાલનાથ (જેમ
 કે લીધું) (૨) વક્રાદી (૩) પું કાગળ
 બનાવનારો કારીગર(૪) કાગળ વેચનારો

અથવા ચોપટા હં બાંધનારો વેપારી.
 કાચકુ નં કાગળનું ચકલ
 કાગવારો (શ.) સોં [સ. કાળંવાશું = બોલતું
 બોલાવતું] આકરે બિરે પિત્તલિરે
 કાગડાને બધી નાખતી વખતનો ઉદ્ઘા
 (૨) એ બધી
 કાગળ પું જુઓ કાગળ. બપાર, બપ
 પું ચિકીચપાટી કેટલાવનો પત્ર. -ખિ
 નં કાગળનો કટકો (૨) ચકલનો નો
 લેાન, હડી અને ચેર જેવો - જેનાં નાલ
 થાય તેવો કાગળ
 કાગાર્તીદર સોં કાગડાના જેવી, બંડી
 બચ એવી બંધ [ગરબડ]
 કાગારોળ પું (કાગડા જેવી) રોકકળ
 કાચ પું [સ.] રેતી અને ખારવાળી મા
 બોગાળીને બનાવાતો એક પદાર્થ
 (૩) દર્પણ (૩) પાસાદાર, ચળકતી મિથુન
 (૪) નિર્મળ કે ક્ષણભંગુર એવી કિપ
 આપતાં વપરાય છે; જેમ કે - કાચ જે
 પાણી; કાચનું વાસણ
 કાચકી સોં કાચ; એક વનસ્પતિ
 (ગળાની બારી આગળ ચંતો એક રે
 (૩) સ કામણ; મુરકેલી. -કું નં, -
 પું કાચકીનું ફળ
 કાચક સોં [કાચું ઉપરથી] ગૂમડા
 આજુબાજુનો સુએલો ભાગ
 કાચખી સોં કાચખાની માલ (૨) એ
 રોગ; કાચકી. -ખો પું [સ. કચ્
 એક જળચર પ્રાણી
 કાચર સોં કકડી. કંચર નં પરચુ
 ખાધ વસ્તુઓ (૨) પરચુરણ બાંગી
 વસ્તુઓનો સમૂહ. -રી સોં મીકા
 આથેલી ફળની - સાકની કકડી; સુકવા
 -રું નં ચીરિયુ; કકડી
 કાચલી સોં [દિ. કચ્ચરા] સાકની - ખ
 કરીને કાકમડાની સુકવણી
 કાચલી સોં [સ. વચ ઉપરથી] નાજિદે
 ભાગેલું કોટલું. -હું નાજિયેનું ભાં
 કોટલું (૨) કોઈ પણ ભગિયં અધડ

કાલકાંઠાં સ્ત્રીં [હિં] કાપકૃપ, સુધારોવધારો
કાલપીટિયો પું કાલ-અમારની લાન્કાનો
વેપારી

કાલમાળ પું [કાલ-કાષ્ટ] ભૂતનવ પરચૂરણ
ધમારની લાકડું (વળી, વાસ ઇં)

કાલરડો પું [સ કિટ્ટાલ] ઠરેનો કચરો,
પ્રવાલી વસ્તુનો મેન (૨) ઠાઈ-અમકીને
ખરાબ થઈ ગયેનો માથ, નકામો રહી
સરસામાન ઇં

કાલેલુ નં વળત, અમુક નક્કી વળતનુ
તોનાનુ સાધન (૨) સુવાવડમા સ્ત્રીઓને
અપાત્ર ગૃહર વગેરેનુ વસાણુ (૩)

ઓણુ રહુ તે, નાપી લેવુ તે કાલેલું =
આડખીલી દૂર કરવી (૨) મારી નાખવુ

કાલેલુ સં કિં [સ કર્મ મા કહ્યું] માપવુ,
છેલ્લું (૨) કરડવુ (૩) છેલ્લુ

કાલેલું વિં કાલના રગનુ -ચો પું ચોકનો
કાલના રગનો સાલનો

કાલકાલ સ્ત્રીં કાપાકાપી (૨) કતવ (૩)
અટસ અદાવત

કાલોડો પું જીઓ 'કાલરડો' (૨) ચકમ-
(૩) કાચી ધાતુમાથી લોટું કાઢી લીધા
પછી ભઠ્ઠીમા રહેનો અવરોષ

કાકે વિં [કાકું-કકિન] ધૂત, પહોચેવ
કાકે પું [સ કાકો] કાષ્ટ (૨) ધમારની કાક

(૩) કાકડો (૪) હેડમેકીનુ ચોકડું, હેડ
ઠડી સ્ત્રીં નાનો કાકડો ઠડુ નં, ઠડો

પું જીટ વગેરે ભનવરની પીક પર મુકાવ
લાન્કાનુ આસન [વાતુ ધરેલુ]

કાકેવો પું કન્યાને પરણાવતા પહેલા ચડા
કાકા વિં (બંબં) લાવણ પડતા એક
ભતના (ધડે)

કાકિન્ય નં [સ] કકિનતા (૨) કહોરતા
કાકિયાણી સ્ત્રીં માડી સ્ત્રી

કાકિયાવાડ પું, નં ગુજરાત પાસેનો
એક પ્રદેશ સૌરાષ્ટ્ર-ડી વિં કાકિયાવાડનું

-તે સબધી (૨) પું કાકિયાવાડનો રહીગ
કાકી વિં (૨) પું કાકિયાવાડની એક
અમલી ભતનુ (માથસ)

કાકી સ્ત્રીં [સ કાકો] બાળવાનુ લાકડું (૨)
જમીનનુ એ-માપ (૪૦૦ કાકી=વીધુ)

(૩) કાકી, દડો, વાસ(૪) માકું (શરીરનુ)
કાકું વિં [સ કકિન] કકણ, આકડ (૨)

કાર (૩) કનસ (૪) ખરાબ માકું
કાકું નં [સ કાક પરથી] કલેવર, શરીરનો

બાધો (૨) ખોખુ (દોલ ડકું ઇત્યાદિનુ)
આમાર (૩) કાકડો (૪) કાર ચોડવાની

દોચ એવુ સા તાનુ વપડું
કાલધાધ (ઠ, લ) સ્ત્રીં કાલુ ને વાનુ તે

કાલુ સં કિં [સ કુ, પ્રા કાન્ડ] (લોચ
ત્યાથી કે અદરથી) બહાર ખેચુ-લાવુ

-લેવુ-મોકલવુ (૨) અનગ કરવુ છડું
પાડવુ (૩) રહ કરવુ ('આ રાખે કાઠો તો

લખાણ મનુર છે') (૪) આનેખવુ દોરવુ
(જેમ કે અગર ચિત્ત ઇં) (૫) કહેવ,

બોનુ, કચ્યારવુ (જેમ કે અવાજ સાદ
ઇં) (૬) સ્થાપવુ, નવુ ખોનવુ રાડ દર

(જેમ કે નિશાળ દુકાન ઇં) (૭) ગણી
કાઢવ, ગણતરી દરવી (જેમ કે ભાવ માપ)

(૮) બહેરમા બહાર આણવુ (જેમ કે નામ,
આમર, દેવાણુ) (૯) અદરનો સાર કે

અમુ-ભાગ અનગ કરવો (જેમ કે મનાઈ
કાઢવી 'તેણે ૫૦૦ રૂા આ ખાને

નાંચ્યા') (૧૦) કમાન, મેગવણુ ભેગ કરવો
(દુકાનમાથી રાગો કાઢવાનો છે') (૧૧)

બીન કિં સાથે તે કિયા પૂરી કરી દેરી,
પતવવી, એવો ભાવ ખેર છે (જેમ કે

એણે આણુ ખેતર ખોદી માઢયુ)
કાઠો પું [સ વાવો] કાવો કાળો

કાણુ, ઓંકાકાણુ (ણ) સ્ત્રીં મરણ પાળ
રેણુ, કાચુ અથવા લોકિ કે જવુ તે

-ચિણુ વિં કાણ કરનાડું
કાણિયુ વિં [કાણુ] એક આખવાણુ

કાણુ વિં [સ કાગ] વેદ-ઝિંવાણુ (૨)
એક આખવાણુ (૩) નં વેદ, છિદ્ર, બાક

કાલડી સ્ત્રીં [સ કુતિ] ચામડી
કાલર વિં [સ] બીકણ, મયર(૨) કાળી,

ભયબીત (૩) કલરાણ, વાક

જેવું કંઠલ કોટલુ હાંન 'હીબ' (૩)
એવો વાડકો

કાચલું નં નીના બાકાની ખેડેલી જમીન

કાચ'(-ચિં,-ચી)ટો પું [જુઓ

'કાપીડો'] ધરોળીના જેવું એક પ્રાણી

કાચું વિં પાકેલું નહિ એવું (કાચી કેરી)

(૨) જરાબર નહિ પકવેલું કે રધાયેલું

(કાચી ચાસણી; કાચી માટલી; કાચો

ભાત) (૩) રોકેલું-ગરેલું નહિ એવું

(કાચી સોપારી, ચણા ઇં) (૪) કરા

સરકાર ન કરાયેલું-કુદરતી સ્થિતિમાં

હોય એવું (કાચો માપ, કાચી ધાતુ) (૫)

તકલાદી, મજબૂત કે ટકાઈ નહિ એવું

(કાચી સડક, કાચો રંગ) (૬) નાદાન;

બિનઅનુમતી (માણસ, જ્ઞાન, ઇં) (૭)

અધકું, અપૂર્ણ (કાચુ કામ, કાચી ભુદ્ધિ)

(૮) કામચલાઉ, છેવટનું નહિ એવું (કાચો

હિસાબ ઇં) (૯) પૌત્ર; નરમ (કાચા

કાગળનું) (૧૦) બારદાન ઇં સાથેનું કે

અદાલત (વજન, માપ) (૧૧) પાકું-અગાળી

નહિ, તેથી અડધા વજનનું (રોર, મણ

ઇં વજન) (૧૨) નં કચારા; કસર;

અપૂરાપણું. ઠંડું વાનું વિં કાચી વયનું

અને અવિવાહિત. ઠંડોનું વિં નહિ

રાધેલું અને લૂણ. ઠંડાવ વિં સાવ કાચું.

ઠંડાકું વિં કઈક કાચું અને કઈક

પાકું એટું; અર્ધઠંડા. ઠંડાચું વિં

અનુભવ અને હિમત વગરનું, બોળું

'કાચો' જુઓ પું છેવટનો બાકી રહેલો ભાગ

કાચ પું જુઓ 'કાચડો'

કાચડી સોં [જુઓ કાચડી] કાચડાની રીતે

પાછળ ખોસેલો ધાતિયાનો એક ભાગ.

ઠંડો વિં પું બ્યક્તિચારી. -ટો પું

ધાતિય કે સારો જીવો લઈ બે પગની

વચ્ચેથી પાછળ ખોસેલો તે; તે રીતે

ખોસેલો પસેનો ભાગ

કાછિયણ સોં કાછિયાની સો

કાછિયો પું સાક વેચવાનો ધંધો કરનાર

આદમી (૨) એ જ્ઞાતિનો માણસ

કાછો પું જુઓ કાછાટો. ઠંડી સોં જુઓ

'કાછાડી'. ઠંડો પું જુઓ કાછાટો

કાજ નં [સ. કાર્ય] કામ (૨) કારણ;

પ્રયોજન. ઠંડું વિં ગમ્તિવાળું; કારણ

(૨) જીવાનનેધ; તરુણ (૩) ધાત્રુ ખાત્રુ;

માનીત્રુ; લાડકું (૪) નાનુંક; તકલાદી

કાજળી નં [સ. કાજલ] મેરા (૨) આંખમાં

આજવાની મેરા. ઠંડુંકું નં બં વં

(સૌભાગ્યવતીના ગણગારના) કાજળ ને

કકું. ઠંડાણી સોં કાજળી ત્રીજ. ઠંડું

અંકિં કાજળ-મેગ વળવી (૨) કાજળી

જવુ; ઓપવાનું. -ળી સોં મેગ (૨)

આવલું વદ ત્રીજ; કાજળસાળી

કાજ પું કાઠી, છાલામી ન્યાયાધીશ

(૨) ઇસ્લામી વિદ્વાન-પદ્ધિ

કાજુ પું [મહાર્જી કાજુ] એક સૂકો મેવો.

ઠંડિયા પું બંબંબં કાજુ (૨) સાકરિયા

કાજુ

કાજે અં [જુઓ કાજ] માટે; વાસ્તે

કાઠી પું [મ.] જુઓ કાજ

કાટ પું [પ્રા. કિટ્ટો] ધાતુને લાગેલો મેલ

કે તેનો વિકાર (૨) નકામો બારણ ઉતાર

કે મેલ [લા.]

કાટ પું [સ. કાઠ] ઇમારતી લાકડું

કાટ પું (કાવો કાપવા) સામે મડાનો

કાવો; પ્રતિકાર (૨) (ક.) સોં ગંજકામાં

અમુક ભાત ન હોવી-કાપનું હોવું તે

કાટ પું કાટો; નડતર; આડ; વિદ્રા. ઉદાં

શરૂનો કાટ કાટવો

કાટફેટ સોં કાપનું અને ફૂટનું-ખાંડનું રીચનું

તે (૨) નૂટેલો ફૂટેલો સરસામાન (૩)

મકાનના બાધકામનો માપ

કાટકો પું [જુઓ કાટકો] મોટી મજના

કાટખૂણ પું નેવું અરાનો ખૂણો (૨) એ

માપનુકડિયા-સુતારનું ચોળર. ઠંડિકોણ

પું કાટખૂણાવાળો ત્રિકોણ -જો પું

કાટખૂણ

કાંઈ સીં [દિ] કાપકપ, સુધારોવધારો
કાપીટિયો પું કાટ-કમારની લાડાનો
વેપારી

કમાળ પું [કાટ-કાણ] જુનનુ પરચૂરણ
કમારની લાડકું (વળી, વામ ઇં)

કરડો પું [સ. કિટ્ઠાલ] કરેનો કચરો,
પ્રવાહી વસ્તુનો મેય (૨) કાર્થ-અગકીને
પરાળ યઈ ગયેનો માય, નકામો રી
કરસામાન ઇં

કરું નં વજન, અમુક નક્કી વજનનુ
કોવાનુ સાધન (૨) સુવાનકમાસીએને
મપાણુ ગુદર વગેરેનુ વસાણુ (૩)
મોથુ કરતુ તે, કાપી લેતુ તે કાંઈકું =
માટખીની દૂર કરી (૨) મારી નાખતુ
કું સં કિં [સ. કવં, પ્રા. કટ્ટ] મપતુ,
મંતુ (૨) કરડતુ (૩) ઉતરતું
પુ વિં કાટના રગનુ. - વે પું રોકનો
પ્રવા રગનો સાદ્યો

કાટ સીં કાપાપાપી (૨) કતલ (૩)
પરસ, અદાવત

કો પું જુઓ 'કાટરડો' (૨) ચક્રમક
કો કાપી ધાનુમાપી લોહુ કાટી લીધા
કો ભૂમોમા રહેનો અવરોધ

વિં [કાહુ - કહિન] કૂત, પહોચેવ
પું [સ કાણ] કાટ (૨) કમારની કાટ

કો કાડો (૪) હેડમેકીનુ ચોકું, હેડ
કો સીં નાનો કાડો કહું નં, ઠોડ

કોટ વગેરે જાનવરની પીઠ પર મુકાણ
કાનુ આસન [વાણુ ધરેલુ]

કો પું કન્યાને પરણાવતા પહેલા ચડા
વિં (બંબં) લાંબા પડતા એક

કના (ધડ)

ચ નં [સ] કહિનતા (૨) કહેરતા
ચાણી સીં નાકી સીં

ચાવાડ પું નં ગુજરાત પાસેનો
પ્રદેશ, સોરખ્ખ - રી વિં કાઠિયાવાડનું

સબધી (૨) પું કાઠિયાવાડનો રહીશ
વિં (૨) પું કાઠિયાવાડની એક
પી જાતનુ (માણસ)

કાકી સીં [સ કાણ] બાળવાનુ લાડુ (૨)
જમીનનુ એ- માપ (૪૦૦ કાકી=વીધુ)

(૩) નાકી, દડો, વાસ(૪) કાહુ (ગરીબુ)
કાહું વિં [સ વટિન] કહણ, આકર (૨)

કોર (૩) કલસ (૪) ખરાખ, માહું
કાહું નં [સ કાણ પરથી] કવેવર, ગરીરનો

બાધો (૨) બોણુ (દોડ ડફ ત્યાહિનુ)
આમાર (૩) કાડો (૪) કોર ચોડવાની

હોય એવુ સાવાનુ પહુ
કાઠધાડ (દ, લ) સીં કાડુ ને નાકતુ તે

કાઠતું સં કિં [સ કૂપ, પ્રા. કાઠ] (હોય
ત્યાથી કે અદરથી) બહાર ખેચતુ-લાવતુ

-તેવુ-મોચવુ (૨) અવગ કરતુ, છુટ
પાડતુ (૩) રં કરતુ ('આ રાખ કાઠો તો

લખાણ મલ્લર છે') (૪) આનેખતુ, દોરતુ
(જેમ કે અસર ચિત્ર ઇં) (૫) કહેતુ,

બોવતુ, કચારતુ (જેમ કે અવાજ સાદ
ઇં) (૬) રથાપતુ, નતુ બોવતુ શરૂ થતુ

(જેમ કે, નિરાગ દુકાન ઇં) (૭) ગણી
કાઠતુ, ગણતરી કરતી (જેમ કે ભાવ, માપ)

(૮) જાહેરમા બહાર આણતુ (જેમ કે નામ,
આમર, દેવાણુ) (૯) અદરનો સાર કે

અમુક ભાગ અગ કરવો (જેમ કે મનાઈ
કાઠતી, 'તેણે ૫૦૦ રૂ. આ ખાને

કાઠયા.')(૧૦) કમાવ, મેળવતુ ભેગ કરવો
('દુકાનમાથી રાહતો કાઢવાનો છે') (૧૧)

બીજ કિં સાથે, તે કિયા પૂરી કરી દેવી,
પતવવી, એવો ભાવ પ્રેર છે (જેમ કે

'એણે આણુ ખેતર બોની કાઢયું')

કાઠો પું [સ કાણ] કાવો, ઉકાળો
કાણુ, કોમકાણુ (૫) સીં મરણ પાછળ

રેણુ, કૂણુ અથવા લીકિકે જતુ તે
-ચિયુ વિં કાણુ કરનારુ

કાણિયું વિં [કાણુ] એક આખવાણુ
કાણુ વિં [સ કાણ] વેહ-ઉડવાણુ (૨)

એ આખવાણુ (૩) નં વેહ, ઉડ, બાકુ
કાતકી સીં [સ કિતિ] ચામકી
કાતર વિં [સ] બીકણુ, કાયર(૨) કુ પી,
લયલિત (૩) કતરાણુ, વાકુ

કાતર સ્ત્રી [સ. વર્તી] કાતરવાનું ઓળર
(૨) વાળ ખરી પડવાનો બનવરોનો એક
રોગ (૩) કાતરના જેવી ધારવાળી પાતળી
ઠીકરી, પતડું છં. ૦૭૫ નં કાગળની
કપાયેલી પગીઓ. ૦૭૫ સ્ત્રી કાપડું તે;
કાપવાની રીત (૨) કાતર (૩) કરસણ
કાપી લીધા પછી ખળું કરતી વખતે
બ્રાહ્મણને જે ભાગ આપે છે તે

કાતરડું સંકિં [સ. ક્વ.] કાતરથી કાપડું
(૨) કાપડું, કરડડું (૩) ઓહું કરડું (૪)
ખોતરડું, ખણડું (૫) પસાતુ ગોલડું [લા.]

કાતરિયું નં છેક છપરાની નીચેનો નીચો
મેડો (૨) લાકડાંનું એક બેધાડું અસ્ત્ર (૩)
દીવાળ કાચવાનું ચોરનું એક ઓળર (૪)
જે ચૂડીની વચ્ચેમાં મહેસણું પાતળી ચીપનું
ક કણ (૫) મેનુ (૬) કટાક્ષ, કરડી આખે
જોડે તે (૭) સ્વેચ્છેના બાગેલા મોટા દુકડો

કાતરી સ્ત્રી [પ્રા. કવરિચ] પાતળી, ચપટી
કકડી

કાતરો પું ચપડું, લાણુ ને વાંકું કળ. ઉદા.
આમલીનો કાતરો (૨) એને મળતા
આકારનું એક દારૂખાનું (૩) એક જીવડો
(એ જીગતા અનાજનો છોડ કાતરી ખાય
છે) (૪) દાઢીની બને બાળુ રખાતા
વાળના લાબા ઘોંભિયામાનો પ્રત્યેક

કાતળી સ્ત્રી નુઓ કાતરી

કાતળું નર્ [કાતરી] ન્હી ચીરી-ગામચુ

(૬) ગઢરી (૩) મોટો બેડોળ કકડો

કાતિલ વિં [મ.] કતલ કરનારું-કરે એડું

(૨) વાતક(૩) મમ'વેધી [શોભા.]

કાતી સ્ત્રી [સ. કચ્છો] છરી (૨) કરવતી (૩)

કાતુ નં [કાતી] ખૂટી છરી-પાળી

કાત્યાયન પું [સ.] એક ઋષિ (૨) એક

વેશકાંણી (૩) નં નિક દન

કાત્યાયની સ્ત્રી [મ.] પાવંતી-દુર્ગા.

૦૫૫ નં ૦૬૨૦૫૦ પતિ મેળવવા કન્યાઓ

કાત્યાયની દેસીને ઉદેશી કરે છે તે પ્રત

કાત્યાકબડા પું ૦૦ ૦૦ ૦૦ કૃત્તી, સાચાં-

વૃક્ષ (૨) નકામી ભાગડા; નજવી તકચાર

કાથિયું વિં કાથાના રંગનું (૨) નં
કાથીનું દોરડું (૩) કાથીની સાદડી (૪)

કાથીનું બનાવેલું પગલું બિયું

કાથી સ્ત્રી [મ. કાથા] નાળિયેરનાં છોડાંના
રેસા કે તેની દોરી

કાથો પું ખેરની છાંનું સત્ત

કાથો પું નુઓ કાથી

કાદર વિં [મ. કાદિર] રક્તિમાન

કાદવ પું [સ. કાદમ] કૃષ્ણ-મટોડીમાં પાણી

મળીને બનતો ગારો, કીચા. ૦૫૪૨૫૭

પું ખૂન કાદવ

કાદખરી સ્ત્રી [સ.] બાણકૃત સુપ્રસિદ્ધ

કથા (૨) તે કથાનું મુખ્ય સ્ત્રોત (૩)

નવલકથા [લા.]

કાન પું [સ. કાં] સાંતળવાની ઉદ્રિય

(૨) લક્ષ, ધ્યાન [લા.] (૩) નાક; છિદ.

૦૫૪૨૫૭ પું [સ. પાંડુર=વીછી] ધણા

પગવાળો એક જીવડો. ૦૫૪૨૫૭ પું નં

વાગેળ (૨) ચામાચીડિયુ. ૦૫૪૨૫૭ નં

૦૦ ૦૦ કાન ઉપરના વાળના ગુચ્છો.

૦૫૪૨૫૭ સ્ત્રી કાન ઉપરના તેવી ટોપી

કાનડી વિં [સ. કાંડી] કાંડાંકનું-ને લગતું

(૨) સ્ત્રી કાંડાંકી બાધા

કાનન નં [સ.] વન; જંગલ

કાનપટી (-ટી) સ્ત્રી કાનની કોર કે ખૂટ.

૦૫૪૨૫૭=મૂલ કબૂલ કરવી (૨) સામાની

બૂલ બતાવવા-તેને સાનમા લાવવા કાન

આલેવો [નાર સાધુ]

કાનફોટો પું કાનમાં મોટું કુંડળ-કડું પહે-

કાનફુંડું વિં બહેડું

કાનફુંડિયાં નં ૦૦ ૦૦ કાનમ બેરણી.

-યું વિં કાન બ બેરનાડું (૨) ચુગવખોર

(૩) નં બ બેરણી કે ચુગલી કરવી તે

કાનફોડિયુ વિં કાન ફોડે એવું (મોઠા

અવાજ કરીને)

કાનલાભેખણી સ્ત્રી કાન બ બેરવા તે;

કાંઈનું કાંઈ કદી બીધી દોરવણી કરવી તે

કાનમ (ન') સ્ત્રી [સ. કાનમ, મા. કાનમ, મા. કાનમ, મા. કાનમ]

વાળા જમીન (૨) નં વડોદરા

અને ભરૂચ વચ્ચેનો પ્રદેશ

કાનશિખાં, કાનશેરિયાં નં ૫૦ ૫૦
કાનશેરિયા

કાનસ સ્ત્રી એક ઓળર; અતરસી (૨)
ધરની મેડાની આગલી પાટી ઠપર
ગોડવવામાં આવતો ખીન્ને નાનો પાટો

કાનશિયાં નં ૫૦ ૫૦ કાનશેરિયાં

કાનીન વિં [સ.] કન્યાનું, -ને લગતું

કાનુડો પું [સ.] કહાનો; કૃષ્ય [પુરુષ

કાનૂગો પું [કા. કાનૂતગો] કાયદો ભણનાર

કાનૂત પું [મ.] કાયદો; નિયમ(૨) ધારો;

રિવાજ. ૦લંગ પું કાનૂતનો - કાયદાનો

ભગ. -ની વિં કાનૂતને લગતું

કાનેકાન અં જુદા જુદા કાને ધરને (૨)

ખુદ મોળાના કાનથી

કાનો (કા) પું [સ. કાંઈ] લિપિમાં 'આ'નું

'ા' આતું ચિહ્ન (૨) વાસણની કોર

કાનોકાન (કા) અં [વાસણના] કાના

સુધી (૨) કાનેકાન

કાન્યકુદુજ પું; નં [સ.] કનોજ

કાપ પું કાપતું તે (૨) કાપવાથી પડતો

આકે; વાક; કાપો; (૩) સ્ત્રીઓના કાનનું

એક ધરેલું (૪) કાપવાની - વેતરવાની

રીત, ખૂબી. ૦ફૂપ સ્ત્રી ૦ જુઓ કાપાફૂપ

કાપડ નં [સ. કાંઈ] કારું કપડું. -ડિયો

પું કાપડ વેચનાર. -ડી પું કાપડિયો

(૨) વિં કાપડને લગતું [સન્યાસી

કાપડી પું [સ. કર્મકાંડ] કાપક; સાધુ-

કાપડી સ્ત્રી [સરં કાપડી] નાતું કાપડું.

-ડું નં સ્ત્રીઓનું છાતીએ પહેરવાનું

વસ્ત્ર; કાંચળી

કાપણી સ્ત્રી [સ. કલ્પની] કાપવાની રીત

(૨) યાકેલા અનાજને કાપતું તે; લણણી

(૩) પતરાં કાપવાનું ઓળર, કાતર

કાપતું વિં કાપતું નું વંદું; મોટી રકમમાં

નાની સમાવાને ગણત (વ્યાજ)

કાપડી સ્ત્રી ['કાપડી'] નાનો કાપલો.

-ડો પું કાચળ કે કપડાનો કંકડો

કાપડું સંકિં [મ. કળ્પ] વાકું, વાટી જુદું

પાટું (૨) ધડાડું (૩) દૂર કરું; ફેડું (૪)

[અંકુશની રમતમાં] ચાંચા વળે પાનાં
વહેંચતાં પહેલાં અધર અમુક ભાગ
ઉઠાવે (૫) રમાતી ભાતનું ધાતું ન હોય
તો હુકમનું પાનું ભિતરું; કાટડું

કાપાકાપ(-પી) સ્ત્રી એક ખીન્ને સામ-

સામે કાપી નાંખતું તે; કતલ; ખૂદેજી

કાપાફૂપ (-પી) સ્ત્રી શોડુંધણ કાપતું

ધડાડું તે (૨) મુધારોવધારો (૩) કરકસર

કાપાલ(-લિક) પું [સં] જુઓ 'કપાલી'

કાપુરુષ પું [સ.] ભાચેલા માણસ (૨)

અધમ-તુચ્છ માણસ [ચીર; કાપ

કાપે પું [કાપતું] આંકો; લીટ; છેકા (૨)

કાફર વિં [અ. કાફિર] મુસલમાની ધર્મને

નહિ માનનાર; નાસ્તિક; અધર્મી (૨)

હુચ્ચ; હરામખોર (૩) જંગલી (૪) પું

આફ્રિકાની મૂળ વતની જાતનો માણસ

કાફેલો પું [મ. કાફિલો] સમુદાય; સંધ

(૨) લડાયક વટાણનો સમૂહ

કાફી સ્ત્રી એક રાગિણી

કાફી સ્ત્રી [દં. કાંફી] બુદ્ધલામાંથી બના-

વાતું એક પીણું

કાફી વિં [મ.] પૂરું; જરૂર જેટલું

કાખર સ્ત્રી એક પંખી (૨) કચકચિયણ

સ્ત્રી [લા.]. ૦કલલ સ્ત્રી ૦ કાખરોનો કલલ

(૨) યોડાચાલી-જાડો, કચકચાટ [લા.]

કાખરચીતરું વિં [સ. કાફર+ચિત્ર] ચિત્ર-

વિચિત્ર; તરેહવાર રમતું [કાખરચીતરું

કાખરિયું વિં [સ. કાફર]. રંગખેરગી;

કાખરી સ્ત્રી ૦ કેસુ ખીલી (૨) કાખરચીતરા

ધોળા અને કાળા રંગની તણી

કાખરું વિં કાખરિયું

કાખા પું [મ. કાખર] મક્કામાં આવેલું

મુસલમાનોનું એક નગરનું સ્થાન

કાખુલ નં [કા.] અફઘાનિસ્તાનનો એક

પ્રાંત (૨) અફઘાનિસ્તાનનું પાટનગર.

-લી વિં કાખુલનું, -ને લગતું (૨) પું

કાખુલનો વતની; અફઘાન; પકાણ

કાખૂ પું [તુર્કી] સત્તા; અખત્યાર (૨)

અફરા (૩) કમળે (૪) વળન; વગ

કામેલ વિં [મ રાવિજ] પદોચેતુ, દોગિધાર
(૨) પ્રીણ, બાહોશ - સિયત સીં [મ
કાવિવિત] કામેલ દોવાનો ગુણ

કામેલ પું કચ્છ ૨૦ વસતી એક છુટાડુ
અને ચાચિયા જતનો આદમી, છટારો
(૨) વિં પું કામેલ, પક્ષી

કામ પું [સ] ઇચ્છા, વાસના (૨) ચાર
પુરુષાર્થોમાનો એ (૩) ઇદ્રિયમુખ, વિષય-
સુખ, મૈથુનેચ્છા (૪) - નમદેવ, મદન

કામ નં [સ કમ, પ્રા વમ્મ] કમં, કૃત્ય
(૨) નોકરચાકરનું કામ (જેમ કે કામ
કરનારી) (૩) કર્તવ્ય (૪) વ્યવસાય, ધધો

(૫) જરૂર, અપ, ઉપરોગ (૬) રેસ,
સુકંભો (ઉદાહરણ એના ઉપર કામ ચલાવવું
જોઈએ) (૭) અંક કાળે, માટે ("શુ કામ?")

અચાવવું = ઉપયોગી થવું (૨) (યુદ્ધમા)
અપી જવું

કામકાજ નં નાનું મોટું કાઈ પણ કામ,
વ્યવસાય (૨) ધધો, રોજગાર

કામકામી વિં [સ] વિષયસુખની
ઇચ્છાવાળું [અનિરુદ્ધ

કામકુમાર, કામકુંવર પું પ્રધુમ્નનો પુત્ર
કામકેવિ (-લી) સીં [સ] સ્ત્રીપુરુષની

કામવાસના પ્રેરિત રમત (૨) સભોગ,
મૈથુન [અ] કરવાનું કામ

કામગરી સીં નોકરી, ચાકરી (૨) નોકરી
કામગરું વિં કામમા મચ્છુ રહેનારું, ઉધોગી

કામગાર વિં કામ-મહેનત મ તરી કરનાર
(૨) પું - મમદાર, મનુર

કામગીરી સીં કામગરી
કામગુણ પું [સ] શબ્દાદિ પાત્ર વિષય

કામચર વિં [સ] સ્વચ્છદી
કામચલાઉ વિં કામ ચલાવવા પૂરતું જ
દોષ એવું (૨) કાચખીથી જોલકું, હાથમાં

કામચાર પું [સ] સ્વચ્છદ - રી વિં
[સ] સ્વચ્છદી

કામચોર વિં પોતાને સોપાયેલું કામ બરા-
બર નહીં કરનાર - હાડકાનું આથુ

(૨) પું એવો આદમી (૩) કસબચોર.
- રી સીં કામચોરનું કમં

કામજિત વિં [મ] વિષયવાસના છૂટનારું
કામજોગ (-ગું) વિં કાચપૂરતું

કામજવર પું તીવ વિષયવાસના
કામડી સીં [સ વમ્મટ=વાસ] નાનું કામકું,

સાં ધનુષ્ય (૨) કામડીવાળો માણસ,
બીધ. - કું નં ધનુષ્ય

કામડી વિં [સ વમ્મટ=વાસ] નબળા
બાધાનું, સુકલકડી (૨) સીં વાસની

ચીપ - કું વિં (૨) નં જુઓ કામગી
કામકું વિં કામ મે એવું, કર્તવ્યનિષ્ઠ

(૨) મદનતત્ત્વ
કામજી નં [સ વમ્મટ] વગીકગણ, મોહિની

લગાડવી તે (૨) ધતરમતર, દૃષ્ટિ ગાડું
વિં કામજ કરે એવું, મોટું નંદમણ

નં કામજ અને બીજા દુષકા,
ધતરમતર

કામદ વિં [સ] મનકામના પૂરી કરનારું
(૨) પું ઈશ્વર (૩) કાર્તિકેશ્વર

કામદા વિં સીં [સ] કામદ (૨) સીં
કામરેતુ (૩) નાગરવેલ

કામદાર પું કારભારી, દીવાન (૨) કામ
કરનાર - નોંદરિયાત માણસ અથવા

મનુર - ૦૫૬૧ પું મનુરોનો પદ ૦૨૬
પું કામદારોનો અથ - રી સીં

કામદારપણું
કામદુષ્ટ સીં [સ] કામધેનુ

કામદેવ પું [સ] કામવાસનાનો નિષ્પત્ત
દેવ, મદન [રોજગાર

કામધધો પું કામ અને ધધો, વેપાર

કામધેનુ સીં [સ] મનકામના પૂરી કરનારી

એક કલ્પિત ગાય [ઇચ્છા, - અભિલાષા

કામના સીં [સ] વાસના, મનોભાવ (૨)

કામની સીં [સ] કામિની] કામ - પ્રેમ -

હેતુ રાખનારી સી (૨) સુદરી

કામખાણું નં કામદેવનું બાણ (અરવિદ,

અરોહ, આશ, નવમરિદ્યકા અને નીચો-

ત્વ) (૨) નેત્રકલ્પક

કામખાવ પું કામવાસના

કામભોગ પું [સ] વિષયભોગ

કામરૂ પું [સ. કામરૂ] કામરૂ દેશ.
૦૫ વિં [સ.] હજીમાં આવે એકું રૂપ
ધરનારું (૨) મુંદર; મોહક (૩) પું આસામ
દેશના એક ભાગનું પ્રાચીન નામ. ૦૫
વિં [સ.] કામરૂ

કામવશ વિં [સ.] કામવાસનાને વશ થયેલું
કામવાસના સીં કામભોગની હજી
કામવિકાર પું કામવાસનાને લીધે થતો
મનોવિકાર [(૨) મેળવવું; કામું

કામવું અં કિં કામના-હજી કરવી
કામશર પું; નં [સ.] કામખાણ
કામશાસ્ત્ર નં [સ.] કામભોગનું શાસ્ત્ર
કામસર ૨૦ કામને માટે-અગ્રે

કામમૂત્ર નં [સ.] કામશાસ્ત્ર નિરૂપનો
વાસ્તવ્યનું મુનિએ રચેલું ગ્રંથ
કામળ (અ) સીં [જુઓ 'કામળ'] જનની
ધામળી. -ગો પુ ંધામળો, મોટી કામળી

કામા સીં [સ. કામિની] મુંદર સીં
કામાક્ષી વિં સીં [સ.] વિષયી આખવાળી
સીં (૨) સીં ત્રો પ્રમાણે દેવીની એક
મૂર્તિ (૩) કુર્માનું એક નામ

કામાસિ પું [સ.] કામવાસનારૂપી અસિ
કામાતુર વિં [સ.] વિષયેહજી આતુર
બનેવું [કામાસિ

કામાનલ [સ.] (અ) પું કામરૂપી અનલ;
કામાયુધ નં [સ.] કામખાણ

કામાર્ત્ત (અર્) વિં [સ.] કામવાસનાથી
આર્ત - 'નીહિત [જુઓ

કામાવેશ પું [સ.] વિષયેહજી આવેશ-
કામામક્ત વિં [સ.] વિષયામક્ત. -ક્રિ
સીં વિષયામક્ત

કામોદ્રે નં [સ.] કામખાણ
કામાંધ વિં [સ.] કામાવેશની આંધળું

બનેવું તા સીં [વિં સીં કામી
કામિની સીં [સ.] જુઓ કામની (૨)

કામી વિં [સ.] વિષયી; વિષયાસક્ત
કામુક વિં [સ.] હજીક (૨) વિષયી; કામી

(૩) પું ચાર (૪) કામી પુરુષ. -કા
વિં સીં [સ.] કામી (સી)

કામું નં [જુઓ 'કામ'] કામ; કાય (૨)
બ્યાપાર; ક્રિયા

કામેહજી સીં [સ.] કામની-વિષયભોગની
હજી. -હજી વિં કામેહજીવાળો-કામુક

કામેશ્વર પું [સ.] વિષયવાસના પર કાજ
મેળવનાર પુરુષ (૨) મહાદેવ; સિવ -રી

સીં [સ.] પાવંતી [પરાક્રમ
કામે પું [કામ] ઉપરથી] બહાદુરીનું કામ;

કામ્ય વિં [સ.] હજી કરવા યોગ્ય (૨)
કામનાથી-હજીથી કરેલું (૩) મુંદર

કાય સીં [સ.] શરીર. ૦કદ નં કાયનું
કદ (૨) તપ આદિથી દેહનું દમન કરવું

તે (૩) શારીરિક કામ-મહેનત. ૦કદી
વિં કાયકદ કરનારું

કાયદિયો પું કાયદું કરાવનાર બ્રાહ્મણ
કાયદું નં [સં વરદ, દે. વઠું] મરનારના

અગિયારમાને દિવસે કરવામાં આવતી
ક્રિયા કે જમાનું

કાયદાખાત વિં કાયદાની કીલવટ જાણ-
નાર; કાયદાની આવડવાળું

કાયદાભંગ પું કાયદો તોડવો તે
કાયદાશાસ્ત્રી પું કાયદાનો જ્ઞાણકાર;

ધારાશાસ્ત્રો
કાયદાસર ૨૦ કાયદા સુગળ

કાયદે આજમ પું જુઓ કાંદે આજમ
કાયદેસર ૨૦ કાયદાસર

કાયદો પું [મ.] નિયમ, ધારા (૨) સરકારી
કાનૂન (૩) પોડાના ચોકડા સાથે સંબંધ

રાખતી હોરી, જે તેની ડાકની દાસકીના
આંકડામા ભેરવાય છે

કાયમ વિં [મ.] રિયર; ટકે એવું (૨)
દમેશ માટેનું; સ્થાયી, કામચલાઉથી જીલકું

(જેમ કે નોકરી) (૨) મજૂર, બહાણ. -મી
વિં દમેશ માટેનું; સ્થાયી; નિય

કાયર વિં [સ. કાલર; પ્રા.] નાહિ મત;
ડરકણ; બામલું

કાયર (-રૂ) (કા) વિં [મ. કાહિલ-મુસ્તા]
કામથી કંટાળી જાય એવું, આળસુ (૨)

યાજી-કાજી ગયેવું

કાયરું વિં કાયર ૨૨૪૫ બાયતુ

કાયા સીં [સ ઘાય] શરીર ૦૬૮૫ પું
 વૃક્ષ કે અશ્વમ્ન ગરીબને નવુ તાલુ કરવાનો
 એક ઔષધ ને ચિકિત્સાનો વિધિ ૦૬૮
 નં ૦૬૮૬ સીં તપ યતાદિ અર્થે
 શરીરને વધ આપતુ તે (૨) દુ બ પીડા
 ૦૫૫૮૦ પું ગરીરની ફેગ મહત્તી, નવો
 અવતાર તેવો તે (૨) માલ દેખાવની
 -વેગની ફેગ ૦૬૮૦

કાયિં વિં [સ] ૧૫-શરીરને લગતુ
 શારીરિક

કાર પું [સ] કિયા માય (૨) નિશ્ચય (૩)
 ચલ (૪) સબધ વ્યવહાર (૫) વસ્ત્ર,
 ગાબ (૬) ગતુ (૭) ફેરફાર

કાર પું [સ] એક અનુગ નામને અતે
 દરનાર એવા અર્થમા ઉદાહરણ ચિત્રકાર
 (૨) વગને અને તે વર્ણ કેનેના ઉચ્ચાર
 એવા અર્થમા ઉદાહરણ (૨) રવાનુ મારી
 શબ્દ અતે તે રવ એવા અર્થમા ઉદાહરણ
 કુકાર હુકાર આવકાર

કાર પું [ફા] માય કામ (૨) મામમાન પ્રધો
 કાર સીં [ર] મોરગાડી (ખાનગી
 માનની પ્રાય)

કારક વિં [સ] કરનારું - કરાવનારું
 (સમાસને ઝેડે) કે ૧૦ સુ મકારક (૨) નં
 વાક્યમા નામ અને ક્રિયાપદ અથવા એની
 સાથે વિભક્તિનો સબધ ધરાવતા શબ્દો
 વચ્ચેનો સમધ [વ્યા] (૩) પદવિન્યાસ
 કારકર્મગી સીં [ફા] કારભાર દરમિયાન
 નો સમય (૨) અમન દરમિયાનમા કરેતુ
 કામકાજ વહોવટ [પણ વિભક્તિ
 કારક વિભક્તિ સીં છૂટી સિવાયની કોઈ
 કારકર્મગી સીં [ફા] જુઓ કારકર્મગી
 કારકુન પું [ફ] ગુમાસ્તો મહનો -ની
 સાં કરકુનનુ કામ

કારખાનકાર પું કારખાનાનો માનિક
 કારખાનુ નં [વા] જ્યા દુનરકેધોગતુ
 કામ યતુ હોય તે મમાન (૨) કોઈ પણ
 મોટા કામકાજનું ખાતુ

કારગત સીં શક્તિ મીવત (૨) વગ ચલણ
 (૩) કામ અર્થ (૪) કામમા આવવાપણ
 કારજ નં [સં વર્ણ] લામ (૨) વિવાદ કે
 મૃત્યુ સબધી (અર્થનો) પ્રસંગ
 કારકિયો કારકુ જુઓ કાયકિયો કાયકુ
 કારકુન નં [ર] મમલ કે કેમગી યા મ્હાસ
 ૦૦ કરવા માટે દોરાતુ - નનં સૂચક ચિત્ર
 ક્ષાયિત્ર નર્મચિત્ર

કારણુ નં [સ] માયની કલ્પતિ કે પ્રવૃત્તિનુ
 મૂળ - ળિજ, સબધ (૨) દેતુ ઉગ (૩)
 ૦૩૨ ગરજ (૪) મૂલ પ્રેત મૂળં ચાદિયી
 જે વ્યથા યાય તે (૫) અં કારણુ
 ૦ અવતાર પું અમું નિશ્ચિત વર્થ
 કરવાને સાતુ ઈશ્વર જે અવતાર લે છે તે
 ૦૬ અં એવા વાગે કે જમ કે વેદે
 પું કારણુગરીર ૦ ભૂત વિં કારણુ
 સાવનરૂપ બનેન ૦ રૂપ વિં કારણુ ભૂત
 (૨) નં બધા ડોના મૂળ મીજરૂપ એજ
 રૂપ વ્યસાતુ અં કારણુને લીને ૦ શરીર
 નં [સ] રૂપ - સૂચ્ય શરીરના મૂળ
 મારણરૂપ (અવિદ્યા મારણરૂપ) દેહ [વિદ્ય]
 (૨) નિગદે ૦ મર અં - ના કારણુથી

કારણક પું [સ] કાર્તિક] વિક્રમ સવતનો
 પહેનો મહિનો - કી વિં ૧૨૮૫
 કારણુ સીં [વા] બુદ્ધ હંમા લરી
 ફેડવાની ટોટી જેની બનાવટ
 કારભાર પું [વા] કારોવાર, સ કાર્યગાર
 કારભાર વ્યવસ્થાનુ કામ (૨) એકાદા
 મોગા કામનો વ્યવસ્થા ૦ વળુ સીં કારભાર
 કરનારી સીં (૨) મારમારીની સીં - રી
 પું કારભાર કરનારો, વ્યવસ્થાપક,
 પ્રધાન - કુ નં કારમારીનુ કામ પ્રધાનવદ્ધ
 કારકુ વિં [સ] કાર્મિક] ભય કર (૨) ફે
 સ્વરૂપવાળુ અ ભુત (૩) દેવી સુંદર
 કારકુ સં કિં [સ] કારવા] બીજ કિં
 સાથે વપરાતા તેમા ઇલાદિનો ભાવ ઉમેરે
 છે ઉદાહરણ કારવીને કરીમારીને
 કારવા પું આખર, પ્રતિગ
 કારવા પું [વા] કાર્મિક

કારોબાર કરનારું (૨) પું. કારભારી.
 વ્વાહકસભા સ્ત્રી. કાર્યવાદકોનું મંડળ.
 વ્વાહી સ્ત્રી. કાર્ય ચલાવવાની રીત;
 'પ્રોસીજર' (૨) કાર્યક્રમ. વગ્નિ સ્ત્રી.
 કાર્ય કરવાની શક્તિ. વગ્નિ વિ. [સ.]
 કાર્ય સાથે-પાર પાડે એવું. વગ્નિ-
 સંખ્યા સ્ત્રી. મંડળનું કાર્ય કરવાને
 જરૂરી (સંખ્યાની) નાનામાનાની સંખ્યા;
 'કારમ'. વગ્નિ સ્ત્રી. [સ.] કાર્યની
 સિદ્ધિ; કામ પાળ પાડવું તે-ચાલચ ન.
 [+ચાલચ] કામ કરવાની જગા, ઓફિસ

કાલ (લ.) સ્ત્રી. [સ. કલ્પ, કલ્પિ] ચાલતા
 દિવસની આગળ કે પાછળનો દિવસ (૨)
 અ. ગઈ કાલે અથવા આવતી કાલે (૩)
 હમણા, થોડા દિવસ ઉપર કે પછી [લા.]

કાલ પું. [સ.] સમય; વખત (૨) સમયનું
 માપ; વેળા (૩) મોત; નાગ (૪) મોસમ;
 નંદુ વગ્નિ ન. [સ.] હવાહલ હેર
 (૨) અક્ષીણ (૩) સમુદ્રમયન વખતે
 નીકળેલું અને સિવે પીચેલું તે-હવાહલ.
 વગ્નિ પું. [સ.] વખતનું જલું તે (૨)
 કાળગણનાની કમિકતા. વગ્નિ પું.
 કાળની કમગણનામા કે સમજમાં દોષ;
 'એનેકોનિઝમ'. વગ્નિ પું. [સ.] વખત
 ગુમાવેલો તે; વિલપ કરેલો તે. વગ્નિ
 વિ. કાળનો શાસ ધર્મ ગયેલું; જૂનું
 થયેલું, 'ઓપ્સોલીટ'. વગ્નિ ન. [સ.]
 કાળનું ચક્ર-ચક્ર (૨) [લા.] લાગ્યું ચક્ર;
 જિંદગીના વારાફર (૩) મોગી આકૃત.
 વગ્નિ વિ. [સ.] કાલને-સમયની યોગ્યા-
 યોગ્યતાને જણનારું (૨) પું. વગ્નિ, વગ્નિ
 પું. કાળગણના; મોત નિષ્પન્ન થયેલો
 તાવ. વગ્નિ ન. [સ.] ત્રણે કાળનો-મૃત,
 જીવિષ્ઠ અને વર્તમાનનો સમૂહ. વગ્નિ
 પું. સમયનો દોષ (૨) કાલગુણ વગ્નિ
 પું. [સ.] સમયને યોગ્ય એવો ધર્મ-કર્ત-
 વ્યકર્મનો માગ (૨) સમયનો ધર્મ-ગુણ
 નિયમ (૩) મોત. વગ્નિ સ્ત્રી.
 મોતની નિદા

કાલપણ ન. કાલપણું; કાલા થવું તે
 કાલપાશ પું. [સ.] ચમનો ફાસો
 કાલપુરુષ પું. [મ.] ચમરામ
 કાલભણ ન. સમયનું ભણ
 કાલખૂત ન. [કા. કાલખૂત] જોડાની અંદર
 દોડવાનો લાકડાનો પગનો ઘાટ (૨) ઘાટ;
 ખીણ (૩) પાયો; ઓહું (કળ્યાન)
 કાલમાન ન. [સ.] સમયનું માપ (૨)
 સમય-સંભોગની યોગ્યાયોગ્યતાની ગણ-
 તરી. વગ્નિ ન. સમયને માપવાનું
 ચક્ર; 'કોનોમિટર'

કાલરાત્રિ(-ત્રી) સ્ત્રી. [સ.] મોગ અધારી
 રાત (૨) કાળરૂપી રાત્રી; જગતના નાશની
 રાત્રી (૩) ૭૭ વર્ષે આવતી આસો સુદ
 આઠમ કે શ્રાવણ વદ આઠમની રાત (૪)
 કાળીના જન્મની રાત (૫) ચમરામની
 ખહેન [સાથે મેળવી પૂરું]

કાલવણું સ. કિ. [ર. વલ્લભિ] પ્રવાહી
 કાલવિષયસ પું. કાલકમદોષ
 કાલવ્યુત્ક્રમ પું. કાલકમદોષ
 કાલસિદ્ધિ વિ. કાળની કસોટીએ ઘોરેલું
 કાલાસિ પું. [સ.] કાલરૂપી અગ્નિ; પ્રલયાગ્નિ
 કાલાતિકમદોષ પું. કાલકમદોષ
 કાલાતીત વિ. [સ.] કાલથી અતીત-પર
 (૨) પીતી ગયેલું (૩) જૂનું થઈ ગયેલું

કાલાનુક્રમ પું. કાલક્રમ
 કાલાપણું ન. જુઓ કાલપણ
 કાલાપાલા પું. વગ્નિ કરગરવું તે, આજી
 કાલાપ્રમી સ્ત્રી. કાર્તિક વદ ૮
 કાલાં ન. ૧૦ વ. કાલપણ
 કાલાંતરે અ. [સ. કાલાંતર] ઘણા લાંબા
 સમયના-યુગોના અંતર પછી (૨) કસોટી
 કાળ વીત્યા પછી (૩) કદી પણ [લા.]
 કાલિક વિ. [સ.] કાલ-સમયને લગતું
 કાલિકા સ્ત્રી. [સ.] ચંદ્રિકા; કાલી
 કાલિકાસ પું. [સ.] સરકત ભાષાનો એક
 પ્રખ્યાત કવિ
 કાલિમા સ્ત્રી. [સ.] કાળપ (૨) અંધારું (૩)
 કલંક (૪) છાયા

કાલિય પું[સ] શ્રીકૃષ્ણે નાથેલો કાળીનાગ
 કાલિંગડું નં [સ. કાલિંગ ઉપરથી]
 કલિંગડ, તડબૂચ
 કાલિંગડો પું [સ. કાલિંગ] એક રાગ
 કાલિંદી સ્ત્રી [સ] કલિદ પર્વતમાંથી
 નીલ્ગની - ચમુના નદી
 કાલી સ્ત્રી [મ.] કાળી; કાળકા
 -કાલીન વિ[સ.] (અમુક) સમય સબંધી
 (સમાસમા). ઉદા. તત્કાલીન
 કાલીંગડું નં જુઓ કાલિંગડું
 કાલીંગડો પું જુઓ કાલિંગડો
 કાલુ પું, સ્ત્રી દરિયાર્થ ખડક (૨) એક
 જાતની મોની બતાવનારી માછલી
 કાલું વિં બાળકની વાળી જેવું, બાળું
 તરુ અને મધુર (૨) તોતડુ (૩) આલિશ;
 આણસમજી
 કાલું નં [સ કાકા] કપાસનું છંડુ
 કાલે બા[સ કાકા, કલ્લે] જુઓ કાલ અં
 કાલપનિક વિં[સ] સાચુ નહિ એવું, કલ્પેલું
 કાવડ સ્ત્રી [ર] ખાસે બોલે ઉપાડવાને
 બતાવેલી ટુંગા
 કાવડિયું નં પેસો
 કાવડિયો પું [રે કાવડિયો] કાવડ બિચકનારો
 કાવડી સ્ત્રી જુઓ કાવડ. -ડું નં
 કાવડનું લાકડું [કાવડનું કરનારું
 કાવટરાખોર, કાવટરાખાજ વિં
 કાવટરું નં છગ, પ્રપચ, કારસ્તાન (૨)
 ગુપ્ત અને કપટપૂર્ણ ચોખ્ખા
 કાવરું, વખાવરું વિં બેબાકજી
 કાવણું વિં ધણુ નાજુક અને રોબીનું પલ

કાવ્ય નં [સ] કવિતામાં જે કલાત્મક
 રસનુ તત્ત્વ હોય છે તે (૨) રસાત્મક
 વાક્ય કે પદ્ય ધ(૩) પદ્ય; કવિતા. ૦મ્ય
 વિં કાવ્યથી ઓતપ્રોત થયેલું. ૦શાસ્ત્ર
 નં [સ.] કાવ્ય - કવિતાનું શાસ્ત્ર
 કાશ(-સ) પું, નં [સ.] એક ધાસ (૨)
 નં એનું કૂલ
 કાશ(-સ) પું [સ કાસ] ખાંસી, ઉધરસ
 કાશ (-સ) સ્ત્રી આડખીલી(૨) ચીકણાશ;
 ચોખાચોખ [ચ.]
 કાશંડી(-દી, -દ્રી) સ્ત્રી (કાશીની બના
 વત્રો) મોટા પેટનો પડીવાળો કોટો
 કાશી સ્ત્રી [સ] યાત્રાનું પ્રસિદ્ધ સ્થળ
 વારાણસી
 કાશ્મીર સ્ત્રી [સ] એક જાતનું કપડું
 (૨) નં કેસર (૩) કાશ્મીરનું નં
 હિંદુસ્તાનની છેડે ઉત્તર-પશ્ચિમે એક
 દેશ. -રી વિં કાશ્મીરનું પશ્ચિમ
 સબંધી (૨) સ્ત્રી કાશ્મીરની જા
 કાષાય વિં [સ] જમર (૨) જમરું વસ
 કાષ નં [સ] લાકડું (૨) કાષી બાવણ
 કાસ જુઓ કાષ વસે
 કાસદ પું [સ કાસી] કાસી - કા-
 લાવનાર કલ્પના કાસી, બેલિયો
 -દિયું નં = કાસ (૨) વિં એ કાસ
 કરનાર (કાસ-રો -રું નં કાસ-નું કાસ
 કાસનું નં = કાસી, નં કાસ
 કાસર પું નં [સ] કાસર; કાસર
 કાસ કું જુઓ કાસ (૨) કાસ-નું કાસ
 કાસક વિં જુઓ કાસક

કાળાનુ વિં માગ જેટુ - અતિ જૂનુ
પુરણુ
કાળાજ્વર પું કાળ વર, જીવલેણ તાવ
કાળાનિદ્રા સીં નાડનિદ્રા (૨) ગાંઠ નિદ્રા
કાળા પ સીં કાળાપણુ (૨) કાંક
કાળાપુરુષ પું યમરાજ
કાળાબળ નં કાળબળ
કાળાબગવ પું મહાદેવ
કાળામાપક યત્ર નં કાળમાપક યત્ર
કાળામીઠ વિં ધણુ જ માણુ (૨) નિષ્કુર
(૩) પું એકં ભવનો ધણે મહલ અને કાળો
પથર
કાળાસુખુ વિં માગના જેવા મોવાણુ
કાળામૂર્તિ (-સિ) વિં કાળનાજેની મૂર્તિ
વાણુ (૨) સીં સરીરધારી માળ પોતે
કાળાચોગ પું સમયનો ચોગ મળેગ
કાળારાની સીં કાલગત્રી [મધ્યાકાળ
કાળાવેળા સીં ભયર વખત (૨)
કાળા બલતરિયો પું કાણુ બનર ચના
વનાર માણસ કે વેપારી
કાળાગિ પું જુઓ કાળાગિ
કાળાટ પું કાળાપણુ - રી સીં કાળાટ
(૨) સહેજ કાળાપણુ [અજન મુરમો
કાળાજન નં [પ કાઠ + અજન] કાણુ
કાળાતરે જાં જુઓ કાળાતરે
કાળાધોળા નં બં વં કારરતાન, બદ
ચાડ (બં વં મા વપરાય છે જુઓ
'કાણુ મોણુ')
કાળાદાન પું જુઓ કાળાદાન
કાળાચાર પું હરણના ટોળાનો મુખી -
માગો નં
કાળાચુ વિં કાળા રગતુ (૨) નં
કાળીનારી (૩) અશીણ (૪) કાળીરો
-ચો પું માગી તમાકુ
કાળી વિં સીં કાળા રગતી સો (૨)
સીં કાળી દાવવાળી ગજીકાના પતાની
એકં ભત (૩) કાલિકા
કાળીકઠી, કાળીગાઠી સીં [સ વચ
વચિયા] સીંઓની કાઠનુ એકં ધેણુ

કાળાચોરશ (-મ) સીં ગાસો વદ ૧૪.
કાળાનીની સીં કાંક લાગત
કાળાનાગ પું કાળો નાગ-સાપ (૨) જુઓ
કાલિય [વાસી લોગ
કાળીપરજ સીં દૂબળા વગેરે આદિ
કાળીરોડી સીં માડ રૂઓ
કાળીરોળી સીં રોળીરોળી-સાગનો વખત
કાણુ વિં [સ વાલ] મરાના રગતુ (૨)
[લા] નમરુ ૫ અગર અનીતમય
(જેમ કે માણુ કામ બનર હં) (૩)
વસમુ સખત કારમુ હં ભાવવાણુ
(જેમ કે કાળો મોગ, કાળી મલૂરી) ધોણુ
નં બગાળ કામ બપાણી નં દેશનિમાડ
જન્મગીય બખતર નં છાનુમાનુ ચાણુ
ગેરમાયદે નકાબોરીનુ બાદર-વેચાળ ને
ખરીદે બહામર વિં બમરા જેટુ ખૂળ
કાણુ ઓંશ વિં મેણુ જેડ કાણુ
કાળો કામણુગાદો પું શ્રીકૃષ્ણ
કાળો કાથદો પું ખૂળ અકાદો જુઓ
કાથદો (૨) પદ્મેજા વચ્ચુબ્ધ બાદ અમેજ
સરમાદે દિદમા લાણુ કદેનો જુઓ
કાથદો - રોનેટ એમટ [ખિધિયો
કાળોતરિયો પું કાળોતરી લઈ જનારા
કાળોતરી સીં [મ કાલ્પવિવા] મરણના
સમાચારની ચિટી - રુ વિં કાણુ - રો
પું કાળો નાગ ક્રાંધ
કાળોત્રી સીં જુઓ માળોતરી
કા (૦) અં જુઓ મ્મ (૨) કિવા કાનો
કાઈ(૦ક) (૦) વિં (૨) સં જુઓ
કઈ, ૦ક
કાકથ (૦) પું કાચળ એક વનરપતિ
કાકરાણુ, કાકરિયાણુ કાકરિયુ (૦)
વિં માંરીવાણુ
કાકરી (૦) સીં [જુઓ કાકર - ની] ઝીણો
કાકરો (૨) રેતી પયરી (૩) એ નામનો
રોગ બ્યાળો પું મેઈના પર મઠકરીમા
કાંરી નાળવી તે
કાંકરો (૦) પું [કાકર] ઝીણો પથર (૨)
કાઈ થપ મહલ પદાય નો નાનો ગાગરો (૩)

- કંકક, કંકસ, નડતર (૪) ચ મા, વહેમ,
ખડકો (૫) ખડક (આખમા થતો)
કંકિ (૦) અં કમ જે, કારણ કે
કંકા સોં [સ] આકાંક્ષા, ઇચ્છા
-કાંકા વિં સોં આકાંક્ષા રાખનારી
-કી વિં [સ] કંકા કરનારુ (સમાસમા
અતે ઉદાં દર્શન માંકી)
કાંગ પું, સોં [સ] એ નતનુ ધાન્ય
કાંગડું (૦) નં [પ્રા] ફળડું આંગડું ફાણો
કાંગરી (૦) સોં [નુ] એ મમરો દાંતા જેવી
હાર-ભાત (૨) કોર, ધાર
કાંગરો (૦) પું [પા] ફળારો દાંતો (૨)
શિખર (૩) કોળી કોરણ ઉપરનુ એક
ચણતર (૪) મોડા દાંતાની કાંગરી (૫)
ભરત ભરવાની એક તરેલ
કાંગલું (૦) વિં નુઓ કાચુ
કાંગાડ નં [જ] એક ચોપણુ પ્રાણી
કાંગાવેડા પું બં બં કાંગાપલુ
કાંગું (૦) વિં રાં, કાચર
કાંચન નં [સ] સોં (૨) ધન, દોન
ંગારિ પું મેરુ પર્વત
કાંચળી (૦) સોં [સ] વનુઓ કાપડું, કમળો
(૨) સાચે ઉતારી દીધેલી ચામળ-ખેળ
કાંચિ-ચી સોં [સ] ધૂરીવાળો કંદોરો
(૨) દક્ષિણમા આવેલુ દિવંઓનુ એક
પવિત્ર ધામ
કાંછ (૦) સોં [ન] રાળ (૨) નાટી (૩) ખેળ
કાં જે (૦) અં કમ જે, કારણ કે
કાંટ સોં (૦) કાંટાના વૃક્ષોની ધીચ આડી
કાંટાદાર (૦) વિં પા પીદાર, નુસાવાળુ
કાંટાળું (૦) વિં કાંટાવાળુ
કાંકિયુ (૦) નં મડદા ઉપર નાખવાનુ
કપડુ (૨) સડાસ
કાંકિયો (૦) પું [કાંકિયો] સડાસ, નળર
કાંકિયો (૦) પું કાંટો-અટસ રાખનારો
કાંકું (૦) નં માપ આપવા લેવાની ગોકાણ
-કરાર (પાય અણુગતો) (૨) કંકોળના
પાડા ડાખ્યા ઇંનો બૂકો, ગોતર
કાંટો (૦) પું [સ] કંકા કંકીક વનસ્પતિ

પર ઊગતો કંકા અણીદાર સીધો કે વાકો
અકુર, શણ (૨) એના જેવા આકારની
કોઈ પણ વસ્તુ (ધડિયાળનો કોટો) (૩)
પુરોષી ઢંએ જમતા વપરાયુ દાંતાડુ,
ચમચા ધાતુ સાધન ઉદાં છગીકાટો
(૪) તોન કરવાનુ યત્ન, કપાણુ ઇં (૫)
નાકે પહેરવાનુ સોંઓનુ એક ધરેલુ (૬)
રોમાચ [લા] (૭) નડતર, કંકસ
(૮) અટસ કીનો (૯) વહેમ, રાં કાં (૧૦)
જુરસો, પાણી (જેમ કે કાંટાદાર માણસ)
(૧૨) ટેક, મમત
કાંકંદી (૦) સોં સોંઓના કંકનુ એક
ધરેલુ, ઢાસડી (૨) વાણાનો તાર તાણામા
નાખવાનુ વસકરનુ એક ઓળર, કાંકો
કાંકો (૦) પું [સ] કંકા ગળાને ખેસતો
આવતો અગરખાનો કાપ (૨) પોપાને
કંકે કાણુ વનું હોય છે તે (૩) નુઓ
કાંકી (૪) ધડા, આગર વગેરેના પેગની
ઉપરનો-કંકના ભાગનો ગોળ કાંકો (૫)
ધાપ, કિનારો
કાંકિયુ નં, -ચો પું, કાંકી (૦) સોં
એક નતનુ નળર, ડટણુ
કાંકો (૦) પું કિનારો, તટ, ધાપ (૨) અત,
છટો (૩) ધડો, આગર, કૂવો ઇંની છેક
ઉપરનો વનું કાંકાર ભાગ
કાંક પું [સ] પ્રકરણ, વિભાગ (૨) ઊડની
જે ગાંઠ વચ્ચેનો ભાગ, પેરી (૩) ડાળી
કાંકાધડિયાળ (૦) સોં કાંકે પહેરનાની
ધડિયાળ, 'રિસલોચ'
કાંકાછોડ (૦) વિં ગમે તેવુ સખત પકડેવુ
કાંકુ ઊડલી નાખે એવુ, બળવાન (૨) કાંકા
બળની રમત (૩) ચડસાચડમી, હુમાલુસી
કાંકાબળ (૦) નં કાંકાનુ-લાંચનુ બળ
કાંકાબળિયુ (૦) વિં કાંકાના બળવાળુ,
મજબૂત
કાંકાવછોડ વિં નુઓ મડા ઊડ
કાંકિયુ (૦) નં સોંઓનુ કાંકે પહેરવાનુ
ધરેલુ (૨) ખમીસ ઇંનો કાંકા આન
જનો ભાગ

કાંડી (૦) સ્ત્રી નીવાસણ કે તેની પેઠી
 (૦) જુઓ કાઠુ
 કાઠુ (૦) નં [સ વાળ] જ્યા દાથનો
 પળે ભેગથેનો છે તે બાગ
 કાંત વિં [સ] ઇચ્છિત, પ્રિય (૨) મળેનું
 અનુકૂળ (૩) સુંદર, મનોહર (૪) પું
 પ્રીતમ (૫) વર, પતિ (૬) ચક્ર
 કાંતણુ (૦) નં કાતણુ તે કાતવાની ક્રિયા
 કાંતણુ (૦) મંકિં [સ કર્] વળ દઈને
 તાર કાઢે (૨) ઝીંગી - નકામી ચર્ચા
 કરવી [લા]
 કાંતા સ્ત્રી [સ] પ્રિયા (૨) મુદર સ્ત્રી (૩) પની
 કાંતાર નં [સ] મોટું કે નિર્જન જગત
 (૨) દુગમ માર્ગ
 કાંતિ સ્ત્રી [સ] શોભા સૌદ્ય, મનોહરતા
 (૨) તેજ, નૂર, નિમિ (૩) ચહેરાનું તેજ
 કાં તો (૦) અં અથવા, અગર તો
 કાંદો (૦) પું [સ કર્] હુગમી (૨) કદ,
 હરકોઈ વનસ્પતિના મૂળની ગાડ - જાડ
 (૩) લાભ ફાયદો [લા]
 કાંધ (૦) સ્ત્રી [સ સ્વધ] જાઓ (૨) ખાધ,
 ધૂસરીનું આટણુ - ધાખત નં હપતા
 પ્રમાણે હેવ બરી દેવાનું લખત - ધાં
 પાંજરા નં જાં વં દેરા બાધા ચૂકતે
 ન થાય તો બ્યાજ સાથે તેના ફરી માધા
 કરવા તે - ધિયો પું ખબા ઉપર બાર
 ઉપાડનાર મજૂર (૨) બગદ (૩) મુઠ્ઠું
 જીવકનાર આદમી (૪) કાધાખત મરી
 નાણા ધીરનાર આદમી (૫) સાગરીત
 - ધું નં હપતા પ્રમાણે બરી દેવાની
 રકમ હપનો - ધેવાળિયો પું મોટો
 છાકો પરનો બાર વહેનાર નીચો (૨)
 સાથી - ધો પું જુઓ કાઠુ
 કાંપ (૦) પું કાળો - ચીમ્બો કંદેલો કાદવ
 કાંપ (૦) પું કપ કપારો ંજુ અંકિં
 [સ વર્] કપડ, કપડ (૨) ભયથી કપડ
 કાખળ (પી) (૦) સ્ત્રી [સ વચ્ચ] કામગી
 - જો પું કાખળો, કામજો
 કાંખી (૦) સ્ત્રી [સ કર્] સ્ત્રીઓના પગનું

એક ધરેલું (૨) યાચના મોનો કાંકો (૩)
 ચારણગાડ દળાવવાનો દોરો
 કાંશિયાં (૦) નં બંબં જુઓ કાસીનેડ
 કાંચ (૦) પું પા ની લઈ જવાને બનાવેલી
 નાની નદો (૨) પા ની વટી જવાને માટે
 રેલી નીક, ગળ
 કાંમિટી (૦) સ્ત્રી [સ વક્તિવા, વક્તી]
 વાળ ઓળવાનું એક સાધન - ટો પું
 વાળ ઓળવાની મોગી કાસડી
 કાંમિટું (૦) અં કિં [સ વાળ] ખાસતુ
 (૨) ખાખારણુ (૩) હાકત, ફેફ ફરણુ (૪)
 સં કિં કાસતુ, ચગદીને બરણુ [સ]
 કાંમિં (૦) નં બંબં કાસીનેડ
 કામિયો (૦) પું પિત્તળની ંકી (૨)
 માસનો મોટો વાળ - તાસણુ (૩) કાસકો
 કાંમી (બેક) સ્ત્રી, કાંમીબેક (૦) નં
 (બુવચનમા) કાસાની બનાવેલી મોગી
 ચાક, કાસાનું છમછમિયુ
 કાંમુ (૦) નં [સ કાસ્ય] તાણુ જસત અને
 કાર્ષથી બનતી એક મિત્રધાતુ
 કાંમ્ય નં [સ] કાસુ ંકાર પું કસારો
 કિકવાવણુ સં કિં કીમ્લાવણુ પ્રેરક
 કિકિયાણુ નં [વં] બેસામગ વણા
 મોટા તીપા અવાળે થતા તે
 કિકિયારી સ્ત્રી [વં] તીળી કારમી
 ચીસ - રો પું મોટી કિકિયારી
 કિચૂમે પું કચૂકો, આમ નીનો કળિયો
 કિચૂડ અં [વં] તેવો અચાજ થાય તેમ
 (જેમ કે કોસના ચામળાનો)
 કિચૂ (ચો) ડો પું કિચૂકો (૨) કિચૂડ કિચૂડ
 થતો અવાજ (૩) નાનો ચકડોળ
 કિતવ પું [સ] જુગારી (૨) કપડી, કગારો
 કિતાબ સ્ત્રી [સ] ચોપડી, ગ્રંથ ંખાનું
 નં ગ્રંથમહાર, પુસ્તકાલય ંપરસ્ત
 વિં ચોપડીચુબક
 કિતો પું [સ કિતમહ] તેણે કાપ્યુ ઉપરથી
 બડા કાપની કામ - લેખણુ (૨) સારો
 લખેલો ખરડો - નમૂનો (૩) ખેતરનો કકડો
 - વિભાગ (૪) અં એનું એ જ, એજન

કિનખાખ પુઁ [ફા કમ્પાવ] જરીભુટાના
 વણાટનું એક જાતનું કાપડ(૨) સ્ત્રી
 કિનાર(-રી) સ્ત્રી[ફા] ધારનો ભાગ કોર
 (૨) વચ્ચે પર મૂકવાની કોર(૩) કિનારો
 -રો પુઁ કાઢો, તો
 કિનાર પુઁ [સ] એક જાતનો દેવ, કુબેરનો
 ગણ ૦કંઠ વિં, ૦કંઠી વિં સ્ત્રી
 [નર જેવા મધુર કંઠવાળો -રી સ્ત્રી
 [સ] કિનરની સ્ત્રી (૨) સારથી
 કિનાખોર, કિનો જુઓ કાનાખોર કાનો
 કિન્દ્રાયત સ્ત્રી [મ] બચત (૨) વિં જુઓ
 કિન્દ્રાયતી -તી વિં કાન્દાય પડતુ સરતુ
 કિયુ વિં (૨) સં કયુ
 કિરકોવ(-ળ) વિં [સ] પરચૂગણ (૨)
 અં છટક થોડે થોડે કરીને
 કિરણ નં [સ] પુઁ, તેજની રેખા, રશ્મિ
 ૦માત્રી પુઁ [સ] સૂષ્ [-સજા
 કિરતાર પુઁ [સ કર્તા] સૃષ્ટિનો કરનારો
 કિરપા સ્ત્રી જુઓ કૃપા [૫]
 કિરપાણુ સ્ત્રી [સ હુપાગ] (શીખો ધર્મ
 ચિહ્ન તરીકે રાખે છે તે) એક હથિયાર
 કિરમજ પુઁ [અ ફિર્મજ] એક જાતનો
 કાંડો (૨) એમાંથી નીકળતો કિરમજ-
 રાતો રગ અને દવા -વિં કિરમજ
 ના રગનુ ઘેરુ લાન
 કિરાત પુઁ [સ] પહાડી જગલી લોકોની
 એક જાત (૨) એ જાતનો માણસ,
 જીન -તી સ્ત્રી કિરાતની સ્ત્રી, બીલડી
 (૨) પાવંતી દુર્ગા
 કિરાયાદાર વિં કિરાયે -ભાડે રહેનારું
 -રાખનારું (૨) પુઁ બાફત
 કિરાયુ નં [અ] ભાડું
 કિરીટ પુઁ [સ] મુગટ -ટી વિં
 કિરીટવાળુ (૨) પુઁ રાજ (૩) અજુનું
 કિલ અં [સ] ખરેખર
 કિલકાર પુઁ[રવં] આનંદમયો કલ્પવૃક્ષ
 (૨) આનંદની કિમ્બારી ૦નું અં કિં
 કિલકાર કરવો -રી સ્ત્રી જુઓ કિલકાર
 (૨) તીણી ચીસ કે પોમાર

કિલકિલ સ્ત્રી [સ] [રવં] પક્ષીઓ એકી
 સાથે બોનવાથી થતો કિલકિલ એવો
 હર્ષભર્યો અવાજ -ભાડ પુઁ પગીઓનું
 કિનકિલ એમ કરવું તે (૨) હર્ષભવનિ
 કિવાલો પુઁ [ફા કલાલો] દાથીને ગળે
 લટકતું દોરકું જેના ગાગામા પગ ભેરવીને
 મહાવત દાથીને ચાતવા વગેરેનો ઠસારો
 કરે છે
 કિટિપાપ [સ] કિટિમપ [પ] નં પાપ
 (૨) અપરાધ (૩) રોગ
 કિલ્લી સ્ત્રી, ૦ફાર પુઁ જુઓ કીરી ૦ફાર
 કિલ્લુ નં [સ કાલ+લ] અનાજમા પડતું
 એક છવકું, ભોટું
 કિલ્લેદાર પુઁ કિલ્લાનો ઉપરી અમલદાર
 (૨) કિલ્લાનો કબજો ધરાવનાર કે તેનું
 રક્ષણ દરનાર સેનિક
 કિલ્લેબદી(-ધી) સ્ત્રી-રાત્રીના સામે રક્ષણ
 મળે એવું બાધકામ -કિલ્લો કરવો તે
 (૨) કિનાતું બાધકામ
 કિલ્લો પુઁ [અ કિલ્લ] કોટ, દુર્ગ
 કિલિવધ નં [સ] જુઓ કિલિવધ
 કિશોર વિં [સ] નાની ઉંમરનું સગીર
 (૨) પુઁ ૧૧થી ૧૫ વર્ષ સુધીની ઉંમરનો
 છોકરો -રાવન્થા સ્ત્રી કિશોર વય
 કે રિયતિ -રી સ્ત્રી [સ] કુમારી, ૧૧થી
 ૧૫ વર્ષની છાત્રી
 કિશ્ત સ્ત્રી [ફા] રોતરજનો એક દાવ,
 રોડ (૨) ખેતી, વાવેતર
 કિશ્તી સ્ત્રી [ફા] હોડી
 કિષ્કિષ્ સ્ત્રી [સ] મુઝોવની રાજધાની
 કિન્ન સં[હિ] + કોણ ? શું ? [પ્રાય ૫]
 કિન્નમ સ્ત્રી [અ ફિરમ] જાત, પ્રકાર, રીત
 કિન્નમિન્ન સ્ત્રી [ફા કિન્નમિન્ન] નાના
 દાણાની એક જાતની ચીસ દાક્ષ
 કિસલય નં [સ] કૃપણ
 કિસાન પુઁ [હિ] ખેડૂત
 કિરત સ્ત્રી [ફા] મહેસૂન વગેરેનો હપતો
 (૨) મહેસૂન, કીસ (૩) ખડણી, ૦ર (૪)
 જુઓ કિરત

કિસ્તી સોં જુઓ કિસ્તી
 કિસ્મત નં [મ.] નસીબ
 કિસ્સો પું [મ.] કહાણી; અદ્ભુત કથા
 -બનાવ (૨) કલ્પિત વાર્તા
 કિણં અં જુઓ કથાં [પ.] [ચાકરડી
 કિંકર પું [સ.] ચાકર. -રી સોં [સ.]
 કિંકર્ત્ત-ન્ત-વ્યતા સોં [સ.] કર્તવ્ય
 શું છે તેવો પ્રસંગે એવી દશા. -મૂઠ
 વિં કિંકર્તવ્યતાથી મૂઠ - મૂઠાયેલું
 કિંકિણાટ પું કિંકણીના જેવો અવાજ
 કિંકણી સોં [સ.] નાની ઘડી, પૂરી-
 વાળો કંદોરો; કાચી (૨) ક કણ, કાગરા-
 વાળુ વલય
 કિંગલાલ નં કિંગલાલું તે(૨)કિંગલાવાનો
 હાથધ્વનિ. -વું અં કિંંગ આનંદમાં આવી
 જવું; ખૂબ ખુશી થવું
 કિંચિત્ વિં [સ.] થોડુંક (૨) અં સહેજ;
 જરા. ૦૮૨ વિં [મ.] કિચિત્ કરે એવું.
 ૦માત્ર વિં (૨) [સ.] અં કિચિત્ જ
 કિંડરગાર્ડન નં [જર્મન] ગમત સાથે
 જ્ઞાનઆપવાની બાળશિક્ષણની એક પદ્ધતિ
 કિંતુ અં [સ.] પરંતુ; તોજણ
 કિંપુરુષ પું [સ.] કિન્નર (૨) પ્રાચીન
 કાલની એક જંગલી નતનો પુરુષ (૩)
 વલંસંકર-નીચ-તુર માર્ગસ
 કિંગલુના અં [સ.] વિરોધ (કહેવા)થી શું ?
 કિંમત સોં [જુઓ કીમત] મૂલ્ય; બદલો;
 વળતર (૨) કદર; ખૂબ; લેખું
 કિંવદંતી સોં [સ.] લોકવાયકા; અફવા
 કિંવા અં [સ.] અથવા
 કિંશુક પું [સ.] ખાંખરા [કિંગલાલું
 કીકલાલું અં કિં. [સ. કિલ્કિલ પરથી]
 કીકલી સોંનાની કીકી -લો પુંનાનો કીકો
 કીકી સોં [પ્રા. કાંચી] આંખની પૂતળી
 કીકી સોં નાની બાળકી. -કો પુંનાનો
 બાળક
 કીચ્ચ(૦૬) પું કાદવ
 કીજે કરવામાં આવે; કરા(વિધ્યથ ૩૫)[પ.]
 કીટ વિં બરાબર પાડે-મોઢે કરેલું (૨)
 પૂરું માહિતગાર; કાબેજ

કીટ પું [સ. કિટ્ટી] મેથ; કાટ (૨) કચરો;
 કસ્ટર; કીટ્ટ (૩) ગદ્દો; ગાંક
 કીટ(૦૬) પું [સ.] કીટો; જંતુ
 કીટલી સોં [સ.] ચાદાની
 કીટિયું વિં કીટીવાળું (૨) નંલાકડાની ચીપટ
 કીટી સોં [પ્રા. કિટ્ટી] રૂમાં ને (કપાસિયાની
 કચર કે પાંદડીનો બૂકો ઇં) કસ્ટર
 વળગી રહેલું હોય તે [જમતો કચરો
 કીટું નં [મ. કિટ્ટી] ધીને તાગ્યા પછી નીચે
 કીટો (૦૬) પું [સ. કિટ્ટી] ઈંટો કે નળિયા
 - પકવતા પીગળીને ગદ્દો થઈ ગયેલી માટી
 (૨) બળી-પીગળીને કચેલો કાંઈ પણ કચરો
 (૩) ધાતુના પદાર્થો, ધણ તાપથી રસાયણ
 થઈ બંધાઈ જાય છે તે (૪) બાવળના
 લાકડાનો ગાંકવાળો કકટો
 કીડ સોં [મ. કાંટો] કીડ; ડાઘ (૨) એક
 રાગ; દાદર, ડાંદરી ઇત્યાદિ (૩)
 ખજવાળ; ચળ
 કીડિયાલું નં કીડિયાનું દર
 કીડિયાએર સોં કીડિયાંની સેર-કંઠી
 કીડિયું નં ખૂબ નાનો કાચનો મણકો
 કીડી સોં [સ. કાંટિકા] એક કીણી જીવ -
 જંતુ. ૦વેગ પું કીડીના જેવો-ધીમો
 વેગ [નાનો જીવડો
 કીડો પું [સ. કાંટો; પ્રા. કાંટો] પેટે ચાલનારો
 કીધ સંકિં કીધું; કલ્પ [પ.] [૩૫]
 કીધું સંકિં કથું ('કરવું'નું ભૂતકાળનું એક
 કીધું સંકિં કલ્પ ('કહેવું' ના ભૂતકાળ
 માટે વપરાતું એક ૩૫)
 કીનાબોર વિં કીનો રાખે એવું; દંશીલું
 કીનો પું [ફા.] વેર; અટસ
 કીમત સોં [મ.] જુઓ કિંમત. -તી
 વિં [ફા.] બારે કિંમતનું
 કીમિયાગર પું [ફા.] કીમિયો કરી
 બાણનારો આદમી (૨) કળાવાન-યુક્તિ-
 બાજ આદમી (૩) મુતારો
 કીમિયો પું [મ. કાંમિયા] હલકી ધાતુને
 કીમતી બનાવવાની ગુપ્ત રસાયણવિદ્યા
 (૨) [લા.] ઇલમ; યુક્તિ (૩) સહેલાઈથી

ધણ દ્રવ્ય મળે અથવા કાચદો યાય એવો
હલમ-ધધો અથવા વસ્તુ

કીર પું [સ.; રે.] પોપટ

કીરચ સીં કરચ; ધણો નાનો કકડો
(૨) સગીન; 'બેચોનેટ'

કીરત સીં જુઓ કીર્તિ [પ.] ૦૧ જુઓ
કીર્તન ૦નિયાં નં ૫૦ ૧૦ કારીભેડ;
કીર્તન કરવાનાં હમહમિયા. ૦નિયાં પું
કીર્તનકાર

કીર્તિ(-ત્તિ) નં ૧૦ [સ.] યરોગાન; ગુણ-
કીર્તન (૨) ગાયન અને સંગીત સાથેનું
ઈશનું ગાયવણ. ૦કાર પું કીર્તન
કરનારો આદમી; હરદાસ. -તીચ વિં
[સ.] વખાણવા નેહુ

કીર્તિ(-ત્તિ) [સ.] સીં ખ્યાતિ; નામના.
૦કર વિં ખ્યાતિ કરનારું. ૦ત રિં [સ.]
પ્રખ્યાત; નં ૧૧. ૦દવળ પું કીર્તિપી
ખળ ૦માન વિં કીર્તિવાણ. -વંત વિં
કીર્તિમાન. ૦કેખ પું કીર્તનું સુચન કે
વણન કરતો લેખ. ૦સ્તંભ પું કીર્તિ
કરવા (કે કાચમ રાખવા) માટે રોપેલો
કે ચણેલો સ્તંભ -મિનારો; ગમરણસ્તંભ

કીલ પું (ગાડાની) મળી

કીલ પું [ન.] નખ; ખૂટો; દોર બાંધવાનો
ખીરો. ૦ક નં મેખ; ખૂટો (૨) દોર
બાંધવાનો ખીરો (૩) ધરી. ૦કાર્થ
નં જેની વચ્ચે કરેહરજાણુ હોય છે
તે કરેહની લાડમાળાનો બીજો માથો
કીલી સીં [સ. કિલ્-મેખ] કૂચી (૨)
તિજેરી; નાણાની પેટી. ૦કાર પું જેની
પાસે કૂચી રહેતી હોય (કિલ્લો, તિજેરી,
હત્યાદિની) તે આદમી, કિલ્લીદાર

કીરા પું [સ.] વારો (૨) સૂચ

કીર સીં [પા કિલ્લો] બહેસુક, હરકારમરણુ
કુ અં [સ.] નામ પૂરે આવતાં ખરામ,
હવડ, નિહિત, પાપી એવો અર્થ સૂચવે.
હલો કુમાર (૨) સીં ૦ પૂતી

કુકેકેક નં [રવં] કુકેકેક
કુકર્મ નં [સ.] ખોટું-ખરાબ કંમ-મોં
વિં-કુકર્મ કરનારું

કુકેકુટ પું [સ.] કકડો

કુકે(-કિ) સીં [સ.] કૂખ

કુચ પું [સ.] સીંની છાતી; રતન

કુચાલ સીં કચાલ; ખરાખ વર્તણૂક

કુચેલા સીં, -હિત નં [સ.] ખોટી-
ખરાખ ચેલા

કુછંદ પું [સ.] ખરાખ છદ-વ્યસન કે
ચસકો; લંપટપણું

કુજવાર પું [સ.] મુંગળવાર

કુલેગ પું કુલેગ

કુલેજ પું [સ.] એક ઝાડ; કડો

કુટામણ નં કુટાણું તે; ટિયામણ

કુટાચો પું કુટામણ (૨) માથાકુ; પચાત[ડા]

કુટાવણું સં કિં 'કુ'નું ગ્રેરક

કુટાણું અંકિં 'કુ'નું કર્મણિ (૨) ટિયાણું

અથાણું (૩) સુજન પડવી, કુટાચોચેલો [લા.]

કુટિ સીં [સ.] ઝૂપડી

કુટિલ વિં [પ.] વાંકું; વળેણુ (૨) હડીકું

(૩) છળવાણું; કપી ૦તા સીં

કુટી (૦૨) સીં [સ.] કુટિ; ઝૂપડી

કુટુંખ નં [સ.] એક ખાપનો પરિવાર -

વરા (૨) બેરી, હાકરા વગેરે ધરના માણુ-

સોનો સમૂહ (૩) બેરીઠાકરાનો સમૂહ.

૦કખીલો પું કુટુંખ અને કખીલો.

૦પરિવાર પું કુટુંખ અને પરિવાર.

-ખિની સીં [સ.] કુટુંખી સીં. -ખી વિં

[સ.] કુટુંખનું (૨) કુટુંખવાણું (૩) નં;

પું કુટુંખનું માણુસ

કુટેવ સીં નકારી ટેવ - આદત

કુટેણી [પ્રા.], -ની [ન.] સીં કુટાની

કુકાર પું [પ.] કુકારો (૨) કુરમી

કુકુતું નં પદેરાણુ

કુલ્લ સં + મેણુ

કુલકું નં [વિકો કુલકો] કલકું; ખૂં

કુલરિયું નં એક ધાસ; કુતરી

કુલકું પું [પ.] ખોટો તં (૨) ખરાખ વિચાર

કુલુખ પું [મ. કુલ] ધડીનો ખીલો (૨)

ધવવારો. ૦નુમા નં [વા.] દોકાચત્ર

કુલુલ નં [સ.] અમુક વસ્તુ - નવી વસ્તુ

નેવા બાણવાની ઉત્કંઠા; કૌતુક (૨)
નવાઈભરી વસ્તુ

કુત્તી સોં [દિ] કુતરી. -તો પું કુતરી
કુત્સિત વિં [મ] કિષ્કારવા થોઅ, નિહિત
(૨) નીચ, નહારું અધમ (૩) મેલુ, મદુ
કુથ પું [સ] હાથી ઉપર નાખવાની ચૂંચ
(૨) સોદગ, રોતરજી (૩) કથા

કુદકારો પું કુકો

કુદકું નં જુઓ કુતક

કુદરત સોં [મ] ઈશ્વરી શક્તિ, નિસર્ગ,
પ્રકૃતિ (૨) અતિસ્વભાવ (૩) ભેર તાકાત.
-તી વિં કુદરત સખધી, નૈમર્ગિક,
સ્વાભાવિક

કુદાવણુ સં કિં, કુદાણું અં કિં અનુ
કંમે 'કુદકુ'નુ પ્રેરક અને કર્મણિ

કુદદિ સોં [સ] ખોટો મત-કપના (૨)
ખોગ - ખરાબ ખ્યાયથી નેત્રુ તે

કુધાન નં હલકા પ્રકારનુ ધાન્ય

કુધારો પું ખરાબ રિવાજ (૨) મુધારાથી
વિરુદ્ધ એવી ખોટી દિશામા ગતિ

કુનેહ સોં [મ કુન્હ] હિંમત (૨) ચતુરાઈ
કુપથ પુ [મ] ખરાબ-અનીતિનો માર્ગ.

ગ્યામી વિં કુપથે જનારુ

કુપથ્ય વિં [સ] પથ્ય નહિ તેવુ, આરો
અને માફક ન આવે એવુ (૨) નં પદેજી-
દરી ન પાળવી તે

કુપાત્ર વિં [સ] નાકાચક, અનધિમરી
(૨) બેઅદબ, હઝીઅથેલુ (૩) નં ખરાબ
વાસણ (૪) કુપાત્ર માણસ

કુપિત વિં [સ] કોપેલુ, કોપે ભરાયેલુ
કુપુત્ર પું [સ] કપૂત [પું ૫૮૬]

કુપ્પી સોં [સ કૂપી] નાનો કૂપો -પે
કુદર નં [મ. કુપ] નાસ્તિકતા, કાફરપણુ

કુદરાન નં [મ] કુદર (૨) ખોટુ તહોમત,
આળ (૩) ધાધળ, તોફાન

કુખલ સોં કુખલ (૨) ખરાબ સ્ત્રી
કુખુદ્ધિ સોં [મ] નકારી બુદ્ધિ, ભુચ્ચાઈ

કુખેર નં [સ] ઘડના ધનનો ભડારી

કુખજ વિં [સ] ખૂધું - કૂખડુ

કુખલ વિં સોં [સ] ખૂધી - કૂખડી (૨)
સોં કૂખીની દાસી - મથરા (૩) કૂખજની
કૂખાપાત્ર કસની એક દાસી

કુખારલત સોં [કુ+ગર્વા] નકારી સ્ત્રી
(૨) કનિયાખોર સ્ત્રી, કકંશા (૩) કૂવડ

કુભાંડ નં [સ કુ+મટી] નહુ તહોમત (૨)
તરકટ -ડી વિં ટોડી, વેપધાગી, તરકટ

કરનારુ (૨) ખોટો આરોપ મુકનારુ

કુમક સોં [તુર્કી] મદદ

કુમકુમ નં જુઓ કુકુમ, કંક

કુમતિ સોં [સ] નકારી મતિ

કુમખાશ સોં કુમખાણુ

કુમળું વિં [મ. વોમ્બ] જુઓ કોમળ

કુમાતા સોં [સ] ખરાબ માતા સતતિ પ્રત્યે
વાસણ કે કુરજના બાન નિનાની માતા

કુમાર પું [મ] પાચ વર્ષની ઉમરનો બાળક
(૨) યુવાવસ્થા અથવા એની પહેવાની

અવગ્યાવાળો ડાંડો (૩) પુત્ર (૪) ગર્ગપુત્ર
અમદિર નં પ્રાથમિક કેળવણીની શાળા

કુમારિકા, કુમારી સોં [સ] બાર વર્ષ
સુધીની કન્યા (૨) કુવારી કન્યા (૩)

રાજકુવરી (૪) પુત્રી

કુમાર્ગ પું [સ] નકારો-આડો રસ્તો (૨)
અધર્મ (૩) દુષ્ટ

કુમાલિમદાર પું [ગ કર્માર્વામ્] મહેસૂલ
ઉતારાવનાર આદમી, મહેસૂલી અમલદાર,
મહાલ-ધરી

કુમાર સોં [મ] સુવાગપ, નરમાય
(કપડાની) (૨) સફાઈદાર વણાટ

કુમિત્ર પું [સ] નકારો-મિત્રધર્મથી
બિલગે ચાલનાર મિત્ર

કુમુદ નં [સ] ધોળુ કમળ; પોચલુ.
નાચ, બપાત, બખચુ પું [સ] ચંદ્રમા

-દિની સોં [સ] કુમુદના ફૂલનો વેલો (૨)
ધણ કુમુદવાળી જગા-પુષ્કરિણી ઇં

કુચોગ પું [સ] (અહનો ખરાબ યોગ) (૧)
કવખત

કુરકુર પું [મા. (૨૧૦)] કુરકુરિયાને
ખોવાવવાનો ઉદ્ગાર (૨) દાંત વડે ચોડુ

ચોટું કરવાથી અત્રા યાય છે તે.
 -રિયું નાં [ઈ. કુવેર] કૃતરાનું નાનું
 બચ્ચું; બટોગિય
 કુરુપું નાં [ઈ.] પદેરખ
 કુરુવ(નિ)મ્મ ઓં [નુબો કુનિંય]નખીને
 -જીને સયામ કરવી તે
 રખાન વિવ[જ]અધિદાન વરીકે સમખેલું
 (૨) એવવર; કુવ.ની ઓંકુરબાન થવું
 કે કરવું તે, અધિદાન [સીં ડિટોડી
 ૨૨ પું [સ.] એક પંખી; ડિટોડો. -રી
 રંમ પું[સ] દરણ; મૂમ. બણી, ની[ઈ.]
 ઓં કરવી; મૂમી
 રખનગ[જ]નુસકમાનેનો મુખ્ય ધર્મ અંય.
 ૦(ને)શરીર નાં કુગન (માનવાચક)
 કે પું [ક] પાવકૌરવોનો પૂવંજ (૨)
 અવધીન દિલીની આનુભાનુના પ્રદેશનું
 પ્રાચીન નામ. બદેર નાં [સ.] દિલીની
 પામે આવેલું એક વિરાળ મેદાન, અ્યાં
 પાંચ કૌરવો વચ્ચે મુદ્દ થયું હતું
 રુંદમ પું [સ. કુવિન્દ] એક સખત
 ખનિજ પદાર્થ જેમાથી ક્ષેરાતનાં નંગ
 બનાવવામાં આવે છે [૨ વિ.]
 રૂપ વિં [સ.] કદરૂપું બાર સીં
 તિંગ ઓં [ઈ.] કુરનિસ
 કે વિં [મ. કુવુ] એકંદર; બધું મળીને
 યાય એવું (૨) તમામ
 કે [ઈ] નાં કુટુંબ; વંસ (૨) ખાનદાની;
 કુલીનતા (૩) ટોચ; ન્દય (૪) અસીલ
 (વજીરનો)
 રૂકળી પું [મ.] નુબો કુજકળી
 રૂકુકા વિં કુલ અખત્યાર ભોગવલું (૨)
 અમવ, ખાસ (૩) અં કુલ અખત્યાર
 સમેન
 રૂકુપુ નાં [સ.] અપવસ્રણ; ખોડ (૨)
 રૂટવ. ન્યું વિં કુલશાસ્ત્રવાળું
 રૂટુ પું કૌટુંબિક કે વંશપરંપરાના ગુરુ
 રૂવિ વિં [સ.] કુલનો નારા કરે એવું
 રૂવદ અં બધું મળીને; કુલ
 રૂ ઓં [સ.] ખરાબ ચાલની ઓ

કુલડી (લ) સીં [ક. ગુન્ડ] કસી જેવું
 નાનું મારીનું વાસણ; ચડનો(૨)સીનું રૂપ
 માળવાનું એવું પાત્ર (૩) ગુદાનો ભાગ
 (જેમાંથી મગ બદાર આવે છે)
 કુલદીપક પું [સ.] કુલને દીપાવનારો પુરુષ
 (૨) પુત્ર
 કુલદેવ પું, બાર [સ.] પું ૦ બં ૦ વં; સીં
 કુળનો દંદદેવ. -ની સીં કુળની દંદદેવી
 કુલધર્મ પું [સ.] વશપરંપરાથી ચાલતો
 આવેલો વિરિય ધર્મ આચાર
 કુલનાયક પું કુલપતિથી બીજા કમનો
 વિદ્યાપીકનો અધિકારી; વાર્ધસ્યેન્સેલર
 કુલપતિ પું [સ.] કુટુંબનો -કુળનો વડો
 (૨) ૧૦,૦૦૦ શિષ્યોને ખવાડનાર અને
 ખવાવનાર ઋષિ(૩)વિદ્યાપીકનો મોટામાં
 મોટો અધિકારી; 'એન્સેલર'
 કુલપર્વત પું [સ.] નુબો કુલાચલ
 કુલડી સીં [ઈ.] બરફમાં કારેલ કુધની
 એક બનાવટ
 કુલવધૂ સીં [સ.] સારા કુટુંબની વડુ -સો
 કુલમળ નાં [સ.] કુળનું વિરિય મત
 કુલદીન વિં કુળ વિનાનું; કુલીન નહિ એવું
 કુલાચલ [સ.] (ન્યા) પું મુખ્ય પર્વત
 (મહેન્દ્ર, મલય, સલ, રાક્ષિમાન, ઋક્ષ,
 વિદ્ય અને પરિચાન એ જ્ઞાન)
 કુલાચાર પું [સ.] કુલધર્મ; કુળનો આચાર
 કુલાઓ પું બૃશિરની જમીન (૨) માંખનો
 કાપ [અતિમાન
 કુલાલિમાન નાં [સ.] પોતાના કુળ વિષેનું
 કુલાલ પું [ઈ.] કુલાર [સો
 કુલાંગના સીં [સ.] કુલીન પરની (સુશાસ્ત્ર)
 કુલાંગાર પું [સ.] કુળમાં અગાર જેવો
 નીવડેલ આદમી
 કુલિશ નાં [સ.] શદનું અર્થ -વજ
 કુલી પું [કુલી] ભાર દાયકનારો; મનુર
 કુલીન વિં [સ.] કાચા કુળનું; ખાનદાન.
 બાર સીં
 કુલીશ નાં [સ.] શદનું વજ
 કુલે(-દલે) અં [મ. કુલ] એકંદર

કુલેર (લે) સોં [દિ કુડરી] ડીગોળ સાથે
ચોગેનો બાજરી વગેરેનો કાચો લોટ-
એક ખાધ

કુલોદ્ધાર પું [સ] કુલનો ઉદ્ધાર-ઉત્કર્ષ
કુલયા સોં [સ] સુગીલ સો (૨) નાની
નની, નહેર અથવા ઝરણુ

કુલડી (કુ) સોં જુઓ કુની (૨) નાનું
કુલુ -કુલુ નં રીને નખરવાનું ચામગાનું
મોટું પાત્ર

કુને અં જુઓ 'કુને'

કુવચન નં [સ] ગાન (૨) કહ્યું વેણું

કુવચ્ય નં [સ] મૂકું કમળ-પોચણું

કુવાક્ય નં [સ] કુવચન, ગાળ

કુવાણક વિં ગરમી અગર વિદ્યુતને પરાણે
પરાણે ઘલી ભય તેડ [પ વિ]

કુવિચાર પું [સ] ખરાબ વિચાર

કુવેણુ નં જુઓ કુવચન

કુવેતર નં દુવાવાળી જમીન [આદમી

કુવેતી પું દુરા પરનો-મસ હાકનારો

કુવચત નં [ફા] કૌવત

કુરા પું [સ] એક ભતનું ધાસ, દશ (૨)
રામનો એક પુત્ર

કુરાકા પું બં વં [દે વુકુ(-વુ)સ] ડાગર,
મોદરાત્યાદિના ડોડા -કી સોં ખાડેયા
ચોખાનું ઝીણું ઝાકામણ

કુરાજ [સ] (-ખા) વિં ગુમ (૨) આરોગ્યવાન
(૩) પ્રવીણ (૪) નં કુરાગતા ંદેમ
વિ સુખી અને આરોગ્ય (૨) નં આબાદી
અને તદુરસ્તી

કુરાચ્છુદિ વિં [સ] તીવ્ર છુદિવાળું

કુરાજા વિં [ફા] ખુલ્લું (૨) વિરાજા
સમવડવાળું (૩) નિખારસ

કુરીજવ પું [સ] ભાટચારણ (૨) ગૌરયા

(૩) નટ નાટકનો ખેલાડી (૪) વાહમીકિ

(૫) પું બં વં કુરા અને લવ

કુષ્ટ પું, નં [સ] મોટું -છી વિં કોટીડ

કુમ્ભગ પું [સ] નકારો સગ, ખરાબ સોળત

કુમ્ભ પુ [સ. વુ+સ] સપ નદિ તે,
અણખનાવ

કુમુમ નં [સ] ફલ પુષ્પ ંધન્દા [સ],
બ્યાણ પું [સ] કામદેવ. -માકર

પું [સ] વસતન્તુ (૨) બાગ, બગીચો
-માયુધ પું [સ] કામદેવ -માજલિ

સોં [સ] કુમુમોની અજાનિ -મિત
વિં [સ] ફૂલવાળું, ફૂલથી ભરેલું

કુમુખી (-ખો) જુઓ કમુખી -ખો

કુસ્તી સોં [ફા] અંગસ્થગતી એક રીત
(૨) બથ બથા બપાલ વિં કુમ્મીમા

પ્રતીક્ષ [ખરાબ મેવા

કુમેવા સોં [સ] સેવાથી બેઠું આચરણ,

કુહર નં [સ] ગુફા, બખોલ

કુહાડી સોં [સ] લુહાર, મા | નાનો દુડાડો
-ટો પું લાકડા કાપવાનું-રાકવાનું ગેક

હથિયાર, પરશુ

કુળ નં જુઓ કુલ [સ]

કુહું, ંકુહું, ંકાર પું [૨વં] કોયલનો
એવો બોલ [અટ-

કુળકણ્વી પું [મ] તપાડી (૨) એક મરાડી

કુળગુરુ, કુળગોર પું જુઓ કુલગુરુ

કુળતારક વિં કુળને તરે એણું

કુળદીપક, કુળદીવો પું જુઓ કુલનીપં

કુળદેવ, કુળદેવતા, કુળદેવી, કુળધર્મ

જુઓ કુલદેવ, કુલદેવતા કુલદેવી કુલધર્મ

કુળવધૂ સોં જુઓ કુલવધૂ

કુળવંત વિં, -તી વિં સોં કુલીન

કુળવાટ સોં [કુળ+વાટ] કુળની રીત

કુળવાન વિં કુલીન

કુળહીણું (-ણું) વિં કુલહીન

કુંકુમ નં [સ] કુમકુમ, કકુ ંપત્રિકા
સોં કકોતરી

કુન્ડ સોં [સ] ઝાડ અથવા વેવાના

ખાંડાથી થયેલી ધગ, લતામડપ ંએકા

દશી સોં કાગણું સુદ ૧૧. ંગદાન

[પ], ંગદી સોં કુન્ડમા થઈને

જતો સાકડો માર્ગ (૨) સાંઢો અને

છાયાવાળો મીચ વનમાર્ગ (૩) વૃદાવનની

પ્રાચીન કુળગતી, જેનું સ્થાન યાત્રાસ્થ

ગણાય છે ંડી સોં એક ૧ ૧. કુલ્હી

(૨) નાની કુંજ; કુંજગલી. -કું નં એક પક્ષી. -ટો પું કાઢિયો (૨) માળી (૩) એક પક્ષી. ંખિ(-ચિ)હારી વિં કુંજમાં વિહાર કરનારું (૨) પું કૃષ્ણ
કુંજર પું [સં.] હાથી (૨) હસ્ત નક્ષત્ર
૦ક૧૫ પું કુંજરનો કાળ - સિંહ
કુંજરાતું અઠકિં ખીલતું અટકતું; બટકું
અને અણખીલ્યું રહી જતું (૨) અતરમાં
બળતું

કુંજાર વિં કુંજ જેતું; ધણદાર
કુંજો પું કૂતો; મોટવો; ચણ
કુંકિત વિં [સં] બૂહું; ખાંડું (૨) રંધાયેયું
કુંડ પું [સં.] જમીન મોટી બાવેલો ખાડો
(યજ્ઞ માટેનો); વેદી (૨) પાણી માટેનો
પાકો યગથિયાવાળો હોજ (૩) કુંડના
આકારનું પાત્ર (૪) બલિ આપવાની જગા
(૫) કુંડી; નાનો હવાડો (૬) ખાડો
કુંડલ નં [સં.] કાને પહેરવાનું એક ધરેણું.
-લિની સોં [સ.] મૂલાધારમાં મુખગણા
નાડીની જડની નીચે રહેતી મનાતી એક
સર્પાકાર શક્તિ, જેને જાગ્રત કરવી એ
યોગીઓનો એક મહા પુરુષાચાર્ય ગણાય છે.
-લી સોં [સ.] નાનું કૂડાણું (૨) લાકડી,
ભાણા વગેરેને છેડે ધડાની ધાતુની ખોળી
(૨) મહા વગેરેની ગણતરીનું ખાનાંવાણું
ચોકકું કે ચકરકું [જ્યો.]

કુંડળ જુઓ કુંડલ. -ળી જુઓ કુંડલી
કુંત પું [સ.] માથો
કુંતલ પું [સં.] માથાના વાળ; જુલકું
(૨) હથ [ખાંડવોની માતા
કુંતા, કુંતી [સં.] સોં પાંડુરાજની સો;
કુંક પું; નં [સં.] એક નવનો મોગરો (૨)
એનું ફૂલ

કુંદલ નં મુદ્દ સોનું
કુંદી સોં [દિ.] ધોયેલાં કપડાને દીપીને
સફાઈદાર કરવાનું એક ચોભગ; લાકડાની
મોગરી (૨) ધોયેલાં કપડાને સફાઈદાર
કરવાની ક્રિયા (૩) દીપતું-મારણું તે.
૦પાક પું માર; ઠોક

કુંદો પું [કા.] દંડકો, ધોકો (૨) લાકડી અથવા
બૂકનો નડો છેડો

કુંભ પું [સં.] વડો (૨) હાથીના માથા ઉપર
બે બાજુ ઉપસી આવેલો ભાગ; ગંડગળ
(૩) એક રાશિ [રંધી રાખવો તે
કુંભક પું [સં.] પ્રાણાયામ કરતાં શ્વાસ
કુંભકણ પું [સં.] રાવણનો એક ભાઈ.
૦ની ઉંઘ રાં પ્રં લાંખી ને બારે ગાંઠ
(૬ મહિનાના) ઊંઘ

કુંભકાર પું [સં.] કુબાર
કુંભમેળો પું [કુંભ+મેળો] મોટો મેળો (૨)
દર બાર વરસે બરાતો એક હિંદુ મેળો
કુંભસ્થલ (-ળી) નં જુઓ 'કુંભ' (૨)
કુંભાર (૦) પું [સ. કુમકાર] માટીનાં વાસણ
ધડનાર એક જાતિનો માણસ (૨) અણધડ
અથવા મૂર્ખ માણસ [લા.]

કુંભિયો પું જુઓ કુંભિયા
કુંભી સોં [સ. કુંમક] કુંભી; પાંખલાનીચેની
પથર અથવા લાકડાની ખેસડી (૨)
મકાનનો ધાંબડો (૩) ચાર વર્ષે બરાતો
નાનો કુંભમેળો

કુંભી સોં [સ.] નાનો કુંભ-પડો (૨)
નાનું કુંહું (મસાલમાં તેલ પૂરવા માટે)
૦પાક પું [સં.] એક નરક (૨) માર; ઠોક
કુંવર (૦) પું [સ. કુમાર] કુંવારો ઠોકરો (૨)
રાજકુમાર (૩) પુત્ર-લાડો પુત્ર. ૦પછેટો
પું રાજકુંબમાં સતાન જન્મે તે પ્રસંગે
ચામળને આપતી બેટ [દા.]. -રી સોં
[સ. કુમારી] કુંવારી કન્યા (૨) રાજકુમારી
(૩) દીકરી; લાડકી દીકરી [ચૌધધિ]

કુંવાર (૦) સોં [સ. કુમારી] એક વનસ્પતિ-
કુંવારકા (૦) સોં [સ. કુમારિકા] કુંવારી
કન્યા (૨) સમુદ્રને મળતી ન હોય એવી નદી
કુંવારકું (૦) નં [સ. કુમાર ઉપગ્રી] નાના
બાળકના મરણ પાછળ અપાતું બોજન
કુંવાર (૦) પાકું (૦) નં કુંવારનો બરછી
જેવો શણગો (આમાથી એળિયો
બને છે.)

કુંવારી (૦) વિં સોં [સ. કુમારી] સમુદ્રને

નહિ મળતી(નદી) -રું વિં(સ કુમારક)
નહિ ખરેલું

ફઈ સીં [સ કૂચી, પ્રા કૂચા] નાનો ફૂલો
ફઈ નં [૨૧૦] ફૂંકડીફૂંક (૨) એલિનની
સિસોડીનો અવાજ ંગાડી સીંઆગ
ગાડી (બાળભાષા)

ફૂંકડાં નંબંબંબં [સ કુલ્લુ] મર્યા બતકા
વગેરે, 'પોલ્ટ્રી'

ફૂંકડી સીં [સ કુલ્લુ] મર્યા ંફૂંક અં
[૨૧૦] સતાફૂંકગીની રમતમા કરાતો
અવાજ -ફૂંકડે નં [૨૧૦] ફૂંકડાના
બોનવાનો શબ્દ

ફૂંકડો પું [સ કુલ્લુ] મર્યા

ફૂંકર પું [સ કુલ્લુ] ફૂંકરો

ફૂંકર પું [સ] રાધવાનુ એક ખાસ પાત્ર
ફૂંકરી સીં હળમા મારેલી ફાયર (૨)

શુરખાઓનુ એક છરાજેવુ શસ્ત્ર [કાંકરી
ફૂંકરી [સ ફાંકર] સીંનાનો ફૂંકો રમવાની
ફૂંકરેફૂંક નં જુઓ ફૂંકેફૂંક, ફૂંકરેફૂંક
ફૂંકવો પું [૨૧૦] મરનારને નામે પુરુષો

સિદ્ધાચાર ખાતર રડે તે

ફૂંડી સીં નાનો ફૂંકો

ફૂંકુ નં ફૂંકતુ (બાળભાષા) ગિણ મકડો

ફૂંકો પું પચ્ચરનો ગોળ કાકરો (૨) ઠીંપરીનો

ફૂંખ સીં [સ કુલ્લિ] પેટનુ પડખુ (૨) [લા]

ગર્ભાશય, રે (૩) સતતિ -ખિયે પું

સોજોના કળનનો ફૂંખો ઢાકતો બાગ

ફૂંચ સીં [પા] રવાના થયુ-મુદામ ઉપાડી
ચાલતા જયુ તે (૨) વરકરી ઢળની ચાલ

ફૂંચ પું [સ] કુચ, રતન

ફૂંચડી સીં [સ કૂંચ] નાનો ફૂંચડો બડા

વાળની પીંછી -ડો પુંવાસણને અદરથી

માળવાનો એક હટે ફૂંચાવાળો લાકડાનો

કકડો (૨) ધોળવા માટે બનાવેનો લીડી

ફે મુળના રેસાનો ઝૂડો (૩) વણાટમા

પવાયત વળતે વપરાયુ એક સાધન

ફૂંચાપાણી વિં ફૂંચા અને પાણી જેવુ,

એકરસ નહિ થયેલુ એવુ(૨)નં બંબંબં

ફૂંચાઅને પાણી(૩)સત્ત્વહીન વસ્તુઓ[લા]

ફૂંચી સીં [સ કૂંચિયા, કુવા] ફૂંચી -

પું કચરાવાથી અથવા ચવાવાથી બે

રેસેરેસા જુદા થઈ ગયા હોય એવી વ

(૨) જુઓ ફૂંચડો ૧, ૨ (૩) પ્રવાહી

નીચે કરેનો કચરો અથવા અણબોગળે

ફૂંચા જેવી વસ્તુ (૪) [લા] વારં

બહેવાયેલી-સત્ત્વહીન થઈ ગયેની વ

(૫) પૂરી સમગ્ર વિચારી લીધેડી વ

(૬) નિદા [વાસણ વેચન

ફૂંજડો પું ['ફૂંજે' ઉપરથી] મારી

ફૂંજન નં [સ] ફૂંજુ તે -પું અં

[સ ફૂંજ] મધુર શબ્દ મર્યા, મધુ ગા

ફૂંજિત નં [સ] ફૂંજન

ફૂંજો પું [પા] બોલવો, ચણ

ફૂંડ વિં[સ] ન સનન્ય કે ન વચાય એ

(૨) બેદ અથવા ગૂચવણભર્યું (૩) જી

ફૂંડમયું (૪) પું, નં ફૂંડ, કંગા

ઉતરપિડી (૫) પર્વતની ટોચ, ગિળ

(૬) ઢંગડો (૭) ન સમન્ય એવુ જે કે

હોય તે (૨૬૨૪, કાચડો કલ્યાદિ)

ફૂંડ સીં [ફૂંડ] કડાફ (૨) લગા

ફૂંડણખાનુ નં [ફૂંડણખાનુ] વેરયા

ફૂંડણાં નં બંબંબં ફૂંડી વળતે બોલવા

બોન રાજિયા (૨) માયાઝીક, ડાહ

ફૂંડણી સીં [સ કુલ્લુ] અનીતિના મમ

દાહ મરનાર કે ફૂંડણખાનુ ચાલવન

સીં -પું નં બડવાઈ

ફૂંડણું નં [ફૂંડણુ પરથી] મરણ પાળુ ફૂં

તે(૨)તેવો પ્રસંગ

ફૂંડમશ પું ફૂં એવો પ્રશ્ન, મયડો

ફૂંડેવુ સંકિં [સ કુલ્લુ] મારવ, ઠાકવ (

ખાડવુ (૩) મૂએલા પાળ છાતી પીટ

ફૂંડેથ વિં ટોચ પર-૦ ચામા ૦

રથળે ૦કેનુ(૨) એથ(૩)સુવં માડે એથ

રહેનારુ, અચળ (૪) પું પરમાત્મા

ફૂંડાફૂંડ સીં ઠાકાકાક (૨) મૂએલા પાળ

ખૂળ ફૂંડ તે

ફૂંડિયુ નં [ફૂંડ] માર (૨) બાજરી

ખાડીને કરેલી એક વાની

ફટી સોં ફકરી; સોફટી

ફટો પું [ફટ] કચરાથેલું-ખંડાથેલું

હોય તે; ભંગાર ભૂકો (૨) માર; ફેફ

ફેડ નં [સં. ફૂટ] કપડ; ફગાઈ (૨) વધિ-

વચકો. ૦કપટ નં ફગોફટકો; છત્રપચ

ફેડું વિં ફડવાળું; કપડી (૨) વાડું (૩)

નં વધિવચકો (ખાસ કરીને દેવીને કે

માતાને પડે તે)

ફેણપ, ફેણારી સોં ફેણપણ

ફેણું વિં ફમણું

ફેતકું નં [તુર્કી કુલ્કહ] ફતકું; ફફળું

ફેતરાની ટોપી સોં, ફેતરાનો કાન પું

ઉકરણમાં અથવા લીની જગામાં થતી

એક છત્રાકાર વનસ્પતિ; સિલિધ

ફેતરી સોં એક વનસ્પતિ (૨) એની ચમરી

ફેતરી સોં ફેતરાની માદા. -રો પું એનો

નર [શ્વાન

ફેતરું નં [સં. ફુતુર, દે. ફુત] એક પથ્થ;

ફેથલી સોં [સ. ફુથ પરથી] નિંદા

ફેથલો, ફેથો પું [સં. ફુથ પરથી] ખરબડ

ગોટો; ગૂચવાડો (૨) કડાકટ (૩) ફ્યો

(૪) ફ્યલી; નિંદા

ફેફકું નં જુઓ ફેતકું

ફેફકો પું [ફેફકું] ફેફકો; છત્રંગ

ફેફકું અંકિં [સં. ફૂફું છત્રંગ મારવી; ફેફકો

મારવો (૨) ગળ ઉપરવટનો ભપકો-

ખચ કરવો [લા.]

ફેફકું ફેફકું (લી), ફેફકું ફેફકું સોં વારંવાર ફેફકું

તે (૨) [લા.] વલવલાટ (૩) હથેલી ન્યાદે

ખચું તે

ફેપ પું [સ.] ફેવો. ૦મંદૂક પું [સ.]

ફવામાંનો દેડકો (૨) ખૂલ સંક્રયિત

દક્ષિણાનો આદમી [લા.]

ફેપી સોં [સ.] નાનો ફેવો. -ચો પું

ફેલેલા પેટનું અને સાકડા મોનું ચામડાનું

પાત્ર; ફેલું (૨) એ પાટનો કાચનો રીંછો

ફેળકું વિં [દિ. ફુલ્લડું] ફેલું

ફેળો પું [અ. ફુલ્લડું-ધુમ્મટ] પડીએ બાધિલો

માળો (૨) ધુમ્મટવાળું ધાસનું જૂપડું

ફેળો પું [કા. ફુલ્લડું-મેળારી] હા-કાંકરેટવાળો

જમીન; રથડ (૨) તે ટીપવાનું લાકડાના

કે લોદાના વળનદાર કચકામાં લાકડી

ખોસી બનાવેલું સાધન

ફેર પું [સં.] ભાત; રાધેલા ચોખા. -રિચો

પું જુવારને મોટી મોટી બરડીને બના-

વાતી એક વાની (૨) જુવારનો પોક

(૩) જુવારના ઠોઠા (૪) ચોખા

ફેથ પું [સં.] માથું (૨) દાઢી (૩) ફેથો.

-ચો પું હાડકાના સાંધા પરનો ફોરી

જેવો ખંધ

ફેમ પું [સં.] કાચબો. -મૌવતાર પું

[સં.] કાચબાથે વિધુનો એક અવતાર

ફેણ પું [સં.] કિનારો

ફેલો પું [દિ. ફુલ્લ] ધગડો

ફેલાથંભ પું [ફેલાથંભ] જલ્લાના વચલા

સડનો યામલો

ફેલો પું [સં. ફૂલ] જમીનમાંથી ખાણી

કાંવા માટે ખોદેલા ખાડો

ફેલો પું જુઓ ફેલાથંભ

ફેણું વિં જુઓ ફેણું, ફમણું

ફેચી (૦) સોં [સં. ફેચિકા] ચાવી (૨)

[લા.] ઉપાય (૩) રસમ નાણવાનું સાધન

ફેજડી (૦) સોં [સ. ફેજ ઉપરથી] એક

પક્ષી; ફેજડી. -ડું નં એક પક્ષી, ફેજડું

ફેજડાણું (૦) અંકિં જુઓ ફેજડાણું

ફેડલી (-ળી) (૦) સોં જુઓ ફેડલી

ફેડાળી સોં નાનું ફેડાણું

ફેડાણું (૦) નં [સ. ફેડલકું] ગોળ આકૃતિ

(૨) ગોટાળો [લા.]

ફેડી (૦) સોં [સં. ફેડ ઉપરથી] ફેડ જેવો

નાનો ખાડો (૨) પહોળા મોનું નાના ફેડ

જેવું વાસણ (૩) નાનો હવોડો (૪) તીસની

સંખ્યાનો સ કેત (૫) ગળી. -ડું નં

ફેડ જેવું પહોળા મોનું નાનું મોટું ઘડોડું

(૨) ફેડાડ વાવવાનું એક પાત્ર (૩) ફેડાણું

ફેણપ, ફેણારી સોં ફેણપણ

ફેણું (૦) વિં જુઓ ફેણું [લા.]

ફેફલી (૦) સોં સંજિવાને ડોડેલમારેલું ગોળ

हृदय (०) स० कि० कृही करवी
हृद(-ध)यु (०) न० धासनी गछ -वे।
पु० हृदय (२) लाकडानो ढगो।
हृपण (०) सो० [स कुडमज] कुमशु -नयु
हृपण पाहडु [पु० नुओ] हृपी
हृपी (०) सो० [मा बुपय] नुओ हृपी -ये।
हृविथो (०) पु० [स कुमज] यामला
नीये मुमतो धडेला पथर
हृली (०) सो० नुओ हृली [पृवाडियो
हृवाडियो (०) न० ओ० वनरपति-डाड,
हृलु (०) वि० [स कामल] कुमशु हृलु
हृलु वि० [स] कष्ट पडे अउ (२) पु०
कष्ट (३) प्रायश्चित्त, मत ० च्यांद्रायलु
न० धला कष्टे थाय अउ अक
प्रायश्चित्त-मत
हृत वि० [स] करेनु, जनावेयु(२) पु० हृतनुग
(३) न० कर्म हृण (४) आरनी सभ्या
हृत्य वि० [स] येतानी इरज पुरी करी
यूकयु होय अउ (२) तेना सतोपनागु
० ह्री-ह्री) वि० करेना वपनर भूली जय
अउ, निमकदराम ० ह्री वि० [स] करेना
वपनरनी कर करनाउ निमकदलान
० निश्चय वि० [स] निश्चय करी जेरेयु
० युग पु० [स] स ययुग, -ताथ वि०
[स] हृतहृत्य -तांत पु० [स] यम(२)
काग, भूयु
हृति सो० [स] कार्य, काम (२) रचना,
समन (३) आचरलु, करणी
हृती वि० [स] हृतहृत्य (२) जाग्यशागी
हृत्तिका सो० [स] त्रीनु नक्षत्र
हृत्प्रत्यय पु० [स] धातुने लागी नवे राव
जनावतो प्रत्यय जेम के आक (भारक),
आमलु (इराभलु) ध० [व्या]
हृत्य न० [स] कार्य, काम (२) आचरलु (३)
भूमितिमा रचना करवाने अगेनो
सिद्धात 'प्रोप्येम' [ग]
हृत्या सो० [स] मेनी देवी (२) डाकलु
(३) नद करनारी सो(४) ककशा, शेषणी
हृन्निम वि० [स] जनावदी

हृदत पु०, न० [स] धातुने काग के अर्थ
वायक प्रत्यय लागवापी जनाव अपूर्ण
अर्थवायक ३प जेम के, करलु, करनाउ,
करेनु ध० [व्या]
हृपण वि० [स] कलस ० ता सो०
हृपा सो० [स] भडेरजानी (२) दया
हृपायु पु० [स] तरवार, भूग
हृपाहृति सो० [स] हृपाभरी हृति, गहेमन
हृपानिधान न०, हृपानिधि पु० हृपानो
जडार ते [कागज
हृपापन पु०, न० (विवेकनी भाषामा) पत्र,
हृपापात्र वि० (२) न० हृपाने योग्य होय ते
हृपायु [स] (-ण, -णु) वि० दयागु
हृमि पु० [स] कीडा (२) पेमानो अक जव,
करमिने
हृश वि० [स] जू, भू, सुक (२) पातलु, नागुक
-शांग वि० [स] हृश अग -शरीरवागु
-शांगी वि० सो० [स] हृश -नागुक
शरीरवागु -शरीरवी वि० सो० [स] हृश
+ उदरो पातगी उदवागी [पु० जेइत
हृवि सो० [स] जेनी ० क पु० [म] ० क १२
हृपीवल पु० [म] जेइत
हृष्ट वि० [स] ताजेनु, जेजेनु, जेनी मडेनु
(२) आकषायेनु (३) जेजेनु
हृष्ट वि० [स] रयाम, कागु (२) पु०
विष्णुनो आकमे अवतार ० पक्ष पु०,
न० [स] अधारिनु ० सार पु० [स]
हाणिधार, भूग -हृष्टा सो० [स]
हृपी (२) हृष्टिहृष्टि हृष्टिनी अक नदी
-हृष्टागर (२) न० [स] हृष्टागु कागु
अगु -हृष्टाहृष्टा न० [स] जेइत
हृष्टा जगवानने अपूर्ण करनु ते
-हृष्टावतार पु० [स] अवतार विष्णुनो
आकमे अवतार -हृष्टाहृष्टी सो० [स]
हृष्टनी जन्मतिथि आचलु वद ८
के अ० [वा कि] अथवा या वा (२)
आकाशासूयक वसनाययी वडा० 'मे
अने कल के आव, कारलु के जेम के कम के'
(३) वाक्यने अते आवता प्रसायसूयक

ઉદાઁ કનુ કે? (૪) નિરય ક સબધક
 ને સં અગા આમ વપરાય છે નજ
 રામ કે જેને વનવાસ લોગવલો પડ્યો
 હતો તે ' (૫) એલે એથી તરત
 ઉદાઁ બહુનુ જરાક કાઈ કહીએ છીએ કે
 ચાટમે ચટે છે [વાની-મીઠાઈ]
 કેક સોં [૬] વિલાયતી ઢબે કગતી એક
 કેકા સોં [૭] ટમારવ
 કેકાણુ પુઁ [૮૦] ઘોઘાટ (૨) ચોગે
 કેમારવ પુઁ [૯] ક્કા+રવ] મોરતો ટહુમાર
 કેકાવન [૧૦] (-ળા) પુઁ મોર -વિ(-લી)
 સોં [૧૧] કંચા+ચાલિ] મોરના ટહુમારની
 પરપરા
 કેકી પુઁ [૧૨] મોર
 કેટલુ વિઁ [૧૩] કિયત] (માપ સખ્યા કે
 કમ્મા) મા માપનુ-પ્રમાણુ (પ્રમાયક)
 એકેકે એકેકે વિઁ અમુક માપ કે પ્રમાણુ
 (અનિશ્ચિતાર્થક) એકેટલુ, એકધુ, એક
 વિઁ ઘોડુ પ્રમાણુ નહિ પગ અનિશ્ચિત
 હતા પ્રમાણુ મા રહુ (માપ મખ્યા કે કક)
 કેક (કક) સોં [૧૪] કા પ્રા કાગિ] મરીરનો
 મધ્ય ભાગ કમર(૨)કમ્ પીડળ [લા]
 કેક સોં નુઓ કેકા પીડા, પૂઠ [બડી
 કેકિયુ (ક) નં કેક સુધી આવે એવુ બદન,
 કેકી સોં સાકડો પગરતો પગથી
 કેકે અં પૂઠે પાળળ
 કેકો પુઁ પગરતો (૨) પીડા પૂઠ (૩) કેકો
 અત (ક) સતામગી [લા] [કઈ બાનુ
 કેણીગમ કેણીપા કેણીમગ (-ગા) અં
 કેતક પુઁ [૧૫] એક વનરપતિ કેવડો (૨)
 અત્રાડા પર ખોસવાનુ એક ઘરેલુ -કી
 સોં [૧૬] એક કૂવ ઝાડ (૨) એ ઝાડનુ પાન
 કેતન નં [૧૭] ચિહ્ન (૨) ધમ (૩) ઘર
 કેલુ પુઁ [૧૮] એક અથૂ પૂમકેતુ (૨) ધમ નિરાત
 કેશનિક વિઁ (૨) પુઁ [૧૯] એ નામના
 એક પ્રસી સપ્રદાયનુ (માણુ)
 કેક (ક) વિઁ [૨૦] બધનપુકા (૨) સોં
 એવી રિયતિ બખાનુ નં જેલ, કારા
 ગાર તુરગ

કેદાર પુઁ, નં, [૨૧] ખેતર (૨) પુઁ
 હિમાનયનુ એક શિખર-એ યાત્રાસ્થાન
 કેદાર (-ચે) પુઁ [૨૨] એક રામ કેદાર
 કરવો = મોડુ પરાક્રમ કરવું (૨) મગાના
 ભાઈ જેવુ કરવુ બાકુ [લા]
 કે દી અં કયે દહાડે? કચારે?
 કેદી (કે) વિઁ દેમા પડે (૨) કેં કરેતુ
 (૩) પુઁ કેં કરેલો માપસ, બહીવાન
 કેનુ વિઁ કેનુ?
 કેન્વામ નં [૨૩] એક ભતનુ બકુ કપકુ
 કેન્દન પુઁ [૨૪] નુઓ કપ્તાન
 કેફ (કે) પુઁ સોં [૨૫] નસો ઘેન
 કેફિયત (ક) સોં [૨૬] અધિકારી આગળ
 રત્ન કરાની હકીમત
 કેકી વિઁ કેફવાળુ કેફ ચટે એવુ
 કેબિન સોં [૨૭] નાની ચોરડી (જેમ કે
 આગરોળી)
 કેમ (ક) અં [૨૮] વિમ્] શા માટે? (૨)
 કેવી રીતે? (૩) પ્રમાયસ્યક અવ્યય
 'તમે જશો કેમ?
 કેમ કે, કેમ જે અં કારણ કે
 કેમ જે અં (ધમકાવવા માટે) કેમ અવ્યા?
 કેમેરા પુઁ [૨૯] ફોટો પાડવાનુ ચત્ર
 કેયૂર નં [૩૦] બાનુબધ જેરખો
 કેર (કે) પુઁ [૩૧] કહ્યું નુતમ ગંજબ
 કેરખી સોં કાગરી (૨) સોનાની ગોળ
 કીપકીઓની હાર
 કેરડી (ક) સોં [૩૨] કકર] એક વનરપતિ
 -કુ નં તેવુ ફળ કેરુ -કો પુઁ કેરડી
 કેરમે (કે) પુઁ એક નાચ મારવો (૨)
 એમા ગવાતુ ગાયન (૩) એનો રાગ
 કેરમી [૩૩] કહ્યું] સુગંધી ગુદર જેવો
 એક પદાર્થ તિના પારા ફૂકો રંખિ જે
 કેરલ [૩૪] (-ળા) પુઁ મળાર પ્રાત
 કેરી (કે) સોં આગાનુ ફળ ગંગાળો પુઁ
 કેરીની મોસમ
 કેર (ક) નં કેરડીનુ ફળ
 કેરુ વિ કર] નુ (છટી વિભક્તિનો અર્થ
 બતારે છે) [૩૫]

કેરોસીન નં [૬] આસતેલ [ચુનો
કેલ પું [સ કટ=કેવવુ ઉપરથી]કેળવેતો
કેલરી સીં [૬] એક આમ વળનના પાણીને
શન્ય ડિઝી(સીડી)થી ૧ ડિઝી સુધી લાવ-
વામા આવવી પડતી ગરમી ૦મીટર
નં તે ગરમી માપવા વપરાતુ પાત્ર
કેલિ(લી) સીં [સ] રમત (૨) મૈયુન
કેલીપર પું [૬] જુઓ પરમાર
કેલોમન નં [૬] પારો અને કોરીનનુ
સચોજન જુતાબતરીકે વપરાય છે [૨ વિ]
કેલિશયમ નં [૬] એક ધાતુ-તત્વ [૨ વિ]
કેવડિયુ વિં કેવડામા રાખેલુ કેવડાની
સુગંધીવાળુ
કેવડુ વિં [સ કિયત્] (માપ કદ કેવયમા)
કેટલુ મોટું ? ૦૬ વિં આગરે કેરડુ ?
૦૪ વિં અનિશ્ચિત છતા પ્રમાણમા મોટું
કેવડો પું [સ કતક] એક ઝાડ (૨) એનો ડોડો
કેવલ વિં [સ] શુદ્ધ (૨) કૃત્ર (૩)
એકમાત્ર (૪) અં સાવ, એક ૦જ્ઞાન નં
આતિશય વિશુદ્ધ જ્ઞાન ૦ધામ નં [સ]
મુનિપદ -વાદૈત પું [૫ સ અદૈત]
સ કચચાયે રચાયેલો જીવ અને બ્રહ્માના
અદૈતનો સિદ્ધાંત ૦લી વિં [સ] [જન]
કેવનાદૈતમા માનનારું (૨) કેવજ્ઞાન
જેને પ્રાપ્ત થયું હોય તે (૩) સીં ચેતન
અને અચેતનની એકતાનો સિદ્ધાંત
કેવળ વિં (૨) અં, ૦જ્ઞાન ૦ ૦ધામ
નં જુઓ 'કેવન મા ૦પ્રયોગી વિં
કેવળ ઉદ્ધાર દર્શાવતો (અભ્યય) [બા]
-ગી વિં જુઓ કેવલી
કેવું વિં મ્યા પ્રકારનું ? (પ્રસાર્થક કે
કે ગારવાચક) ૦૬ વિં કેવું ? (પ્રસાર્થક
કે કાર્થક અનિશ્ચિતાય વાચક) ૦૪ વિં
અજ્ઞાત-અનિશ્ચિત પ્રકારનું
કેશ પું ૦૦૦૦ [સ] વાળ ૦૬વાપ પું
[સ] મેનો સમૂહ (૨) અબોડો, વેલી
૦નળી સીંવાળ જેવાબારીક વેલવાળી
નળી [૫ વિ] ૦પાશ પું [સ] વેળી,
ચોપો ૦ભાર પું અબોડો, ચોટલો

કેશર નં [સ] જુઓ કેશર -રી વિં પું
કેશરના રગતુ પીળુ
કેશરી પું [સ] મેસરી, સિદ્ધ
કેશલુ અન નં વાળ ખૂટી કાઢવા તે
કેશવ પું [સ] શ્રીકૃષ્ણ [ઉપરના કેશ
કેશવાળી સીં સિદ્ધ કે ધોગની ગરદન
કેશાકર્ષણ નં કેળવાઉનીમાનુ (પ્રવાલી
પદાર્થનું) આપ્ત-ખેચાણ [૫ વિ]
કેશાકેશિ અં [સ] સામસામા વાળની
ખેચાખેચી કરીને
કેશિની સીં [સ] સુદરલાબા કેશવાળી સીં
કેશી પું [સ] સિદ્ધ (૨) ગોડો (૩) શ્રીકૃષ્ણે
સહારેલો એક રાક્ષસ ૦નિષદન પું
[સ] શ્રીકૃષ્ણ
કેસ નં [૬] મુકદ્દેમો કામ (૨) દરદી કે
તેના વિષેની હકીકતનો દવાખાનામા
કરાતો કાગળ (૩) કોઈ અમુક બાબત
કે કિરસો ચાતે સખધમા આવતી વ્યક્તિ
કેસર નં [સ] એક વનસ્પતિ (૨) તેના
ફૂલની અદર વચ્ચે ડાગતો સુગંધીદાર
ફેસો-તત્તુ (૩) હરકોઈ ફૂલની અદર
થતો તત્તુ (૪) સીં ચાળ
કેસરપંખુ વિં ૦સહેજમા વચ્ચે-રિસાર્થ
જય એલુ (૨) વેલો વિનાનુ ગાડિયુ (૩)
બટકતુ (૪) પું રિસાગ મલ્લસ (૫)
મદ્રાસ તરફનો ચાળા કરી લીધે માગતો
બ્રાહ્મણ
કેમરલીનુ વિં કેસરિયા કરીને નીકળેતુ
કેમરિયા નં ૦૦૦૦ મેસરી વાધા પહેરીને
ચાતો છેલ્લો કસૂબો પીને મરણિયા
થઈને લાવુ તે
કેસરિયુ વિં કેસરી રગતુ પીળુ (૨)
રગીન, ઉમગી આનદી (૩) નં સીઓને
પહેંવાનુ મેસરી રગતુ વસ્ત્ર
કેમરી વિં કેસરના રગતુ, પીળુ
કેસરી પું [સ] સિદ્ધ, કેસરી
કેસૂ (૦ડા) નં ૦૦૦૦ [સ કિંગુક મા વગુમ]
મેસરી રગના એક ભત્તના ફૂલ, ખાખરાના
ફૂલ ૦ડી સીં, ૦ડો પું ખાખરો

કેહ વિં (૨) અં કોણ ? [પ.]
 કેળ સો[સ. ફલ]ને કેળા ખેસે છે તે આડ
 કેળવણી સોં કેળવણું તે (૨) વ્યવસ્થિત
 ઉછેર, ખિલવણી અને શિક્ષણ(૩)શિક્ષણ
 (૪)મહત્વર; વિદ્યા.૦કેાર પું કેળવાણીના
 સિદ્ધાંતોના-તેના સાજોના નણકાર
 અથવાતેનાઅમદ કરનાર પુરુષ
 કેળવણું સંકિં [પ્રા. કેળાવ] વ્યવસ્થિત
 રીતે ખીલવણું, ઉછેરણું-સુધારણું-તાલીમ
 આપવી (૨) (કણક-લોહ) મૂંડીને
 તૈયાર કરણું; (૩) (કાથા આમદાને)પકવી
 નરમને સફાઈદાર બનાવણું (૪) પડોટણું
 કેળસોપારી નં; સોંભીચી નતની એક
 સોપારી
 કેળિયું નં કેલ-કેળવેલો ચૂનો ભરવાનું
 -ભીચડી જવાનું લોદાનું વાસણ; તગાડું
 (૨) કાનનું એક ધરેણું [કા.] (૩) એક
 ઉલ્કા નતનું રેશમી વસ્ત્ર
 કેળું નં કેળનું ફળ
 કેચી (કેં) સોં[ત્રીકો]કાતર(૨)છાપરાના
 આધાર માટે મુકાતુ ત્રિકોણાકાર ચોકડું
 કેંદ્ર નં [સ.] મધ્યબિંદુ (૨) મધ્ય-મુખ્ય
 સ્થાન (૩) હંદ લક્ષી મહનું પહેણું, ચોપું
 અને દશયું સ્થાન [ન્યા.] . બંગામી વિં
 કેંદ્ર તરફ જતું; 'સેન્ટ્રીપેટલ'. બંધાગી
 વિં કેંદ્રમાંથી વિખેરાતું; 'સેન્ટ્રીફ્યુગલ'.
 બંધાગી વિં કેંદ્રમાં રહેણું-રહેણું. બંધ
 વિં કેંદ્રવતી'. બંધાગી નં કેંદ્રરૂપ
 સ્થાન; મધ્ય-મુખ્ય સ્થાન. -દ્રાનુસારી
 વિં કેંદ્રને. અનુસરનારું; કેંદ્રગામી.
 -દ્રાપગામી વિં જુઓ કેંદ્રત્યાગી.
 -દ્રાભિમુખ વિં કેંદ્ર તરફ મુખ છે
 જેતુ એવું. -દિત વિં કેંદ્રમાં રિયત
 કરેણું. -દ્રીકરણ નં કેદિત કરણું તે
 કેક(-કે)ચી સોં[સ.] દશરથની એક પત્ની;
 ભરતની માતા
 કેતવ નં [સ.] શરતમાં મૂકેલી વસ્તુ (૨)
 જુગાર (૩) જુકાણુ (૪) જગતપટ (૫)
 પું જુગારી (૬) ધુતારી; કંગ (૭)ધંતરો

કેલાસ પું [સ.] હિમાલયનું એક શિખર
 (૨) શિવનું નિવાસસ્થાન. બ્વાસ પું
 કેલાસમાં રહેણું તે (૨) મૃત્યુ. બ્વાસી
 વિં કેલાસમાં વસનારું (૨) મૃત્યુ પામેણું
 કેવર્ત પું [સ.] માછી
 કેવલ્ય નં [સ.] કેવળસ્વરૂપ-બ્રહ્મસ્વરૂપ
 થણું તે (૨) નિર્લિપપણું; મોક્ષ
 કેસ્ટરેલિંક પું [બ.] એક છત્રકાળ
 કો સં (૨) વિં જુઓ કોઈ [પ.] (૩) કોણ
 (૪) પું હોલાના બોલવાનો રાખ્દ [રવં]
 કોઈ સં (૨) વિં [સ. કોડપિ] ગમે તે
 (જથ્થ કે વસ્તુ માટે, અનિશ્ચિતાથવાચક)
 બં(એ)ક વિં (૨) સં ગમે તે એક
 કોઈનું નં સરપણનાં લાકડાં ચીરવાનું રાજ.
 -તે પું નાળિયેરની છાંદ ઉખેડવાનો
 મોટો હરો
 કોક વિં (૨) સં જુઓ કોઈક
 કોક પું[ક.]કાળનનો એક પ્રકાર [ર. વિ.]
 કોકટી વિં [સ. કુલ્કુટી] રૂની એક નત
 (૨) એની બનેલી (ખાદી)
 કોકડાણું અં કિં કોકડું વળણું
 કોકડિયો કુંભાર પું એક પક્ષી
 કોકડી સોં નાનું કોકડું (૨) ચામડી વળી
 ચડી નય તે; કરચલી (૩) સફેલું રાચણું.
 -કું નંશાક આકારમાં વીટાળેલા સુતરનો
 કે કોઈ દોરાનો દડો (૨) ચામડીનું કે
 શરીરનું વળી-ચડી જણું કે સંકોચણું તે.
 (૩) મૂચવણમયું કામકાજ કે મામલો[લા.]
 કોકમ નં એક ખાટુંફળ. બું ધી, બું તેલ
 નં કોકમનાં બીમાંથી કઢાતુ તેલ (સિંધા-
 ગામાં ચામડી ન કાટે તે માટે વપરાય છે)
 કોકરવરણું, કોકરવાયું [સ. કોણ (ક+
 રણ)] = ચોટું બીનું+બળી જરાવરા બીનું
 કોકરણું સં કિં ઉતરણું; ફેસલાવણું (૨)
 નં કાનનું એક ધરેણું . [કામરાજ
 કોકશાજ નં [સ.] કોકપડિતે રચેણું
 કોકળી નં કોકમનું આડ [-બમા
 કોકા પું બં વં સારાં ને કીમતી કપડાં
 કોકા સોં બોહી; ચુંબન

કોકા સ્રીં [દ.] એક વનસ્પતિ, જેમાંથી
કોમ્પેન બને છે
કોકિલ પું [સ] કોયલનો નર. -લા સ્રીં
[સ] કોકિલની માદા, કોયલ
કોકીશુ' નં કામકાનો છોડો-ગાળો, જેમાં
પણ ચડાવાય છે(૨)નુઓ કોસીસું (૧)
કોકેન નં [દ.] એક કેરી ઓષધિ
કોકો પું [દ.] નાળિયેરની ભતતનુ એક ઝાડ
(૨) તેનુ બીજ (૩) પીણા માટે કરાતી
તેની બૂધી (૪) તેનુ પીણુ
કોકો પું ઝમયુ (૨) ગુબન, કોકા
કોગળિયુ (કો) નં ઝાડા અને લવડીનો
એક રોગ, કોયેરા
કોગળો (કો) પું મો ભરાય એવુ પાણી
-કોઈ પણ પ્રવાલી વસ્તુ (૨) તેને મોમાં
હલાતી બહાર કાઢી નાખવુ તે [તિ, કાણુ
કોચ નં [કોચુ' ઉપરથી] કોચાઈને થયેલુ
કોચ પું [દ.] સુખાસન, સોફા(૨)ઉપપલગ
(૩) સુખાસનવાળી ચાર પેડાની ગાડી.
એન પું કોચ ગાડી હાકનારો
કોચરાની માલ સ્રીં [નુઓ કોચુ] ણુ
નુનુ વધ
કોચરી સ્રીં સ્રી (તિરકારમાં)
કોચરુ વિં કોચાઈ ગયેલુ છિદ્રવાળું (૨)
પણુ નુનુ -રોપુનુદ્ધ પુરુષ(તિરકારમાં)
કોચરુ' નં [સ કવચ] કોટલુ, કંઠલુ છાડુ
(ફળ, ઈલા વગેરે ઉપરનુ)
કોચવવું સં કિં દુખવવુ
કોચવું સંકિં કાણુ પાણુ (૨) [ધરમાં]
ખાતર પાણું (૩) દિલ દુખવવુ [લા]
કોચુ' વિં 'સુકાઈ સ કોચાઈ ગયેલુ (૨)
સરસીન (૩) સડી ગયેલુ
કોલતગરી સ્રીં [સ કોગળર ઉપરથી]
માણેકકારી (પનમ)
કોટ પું [સ] કિલ્લાની દીવાલ, રક્ષણ માટે
કરેલી ભીંત (૨) શત્રુ ન ભેદી શકે એવી
બુદ્ધિગ્યના(૩)વડો(૪)કોટની અદરનો
ભાગ
કોટ પું + નુઓ કોટિ; કરોડ

કોટ પું [દ.] ડગલો(૨) એકદમ સાત ડાલ
હડી લેના અને સામાને એકે ન કરવા દેવો
તે (પાનાની રમતમાં)
કોટ સ્રીં [દ. કોટ્ટા] કોક; ગળુ
કોટડી સ્રીં [સ કોટ પરથી] ઓગડી -હું
નં નાનુ -પીંદેરી ધર (૨) દીવાલ
કોટર નં [સ] ઝાટની બખેલ
કોટલું નં [સ કોટ ઉપરથી] કંઠલુ છાડુ,
કોચલુ(૨)જેની અદર કંઈ માન ન હોય
તેવી સ્ત્રી [લા.] [પારો(૨)કોકાર
કોટલો પું [સ કોટ] માનીનો બનાવેલો
કોટવાલ(-ળા) પું [દ કોટ્ટ + વાલ -પ્રા.
વાલ] કાનો -સહેર કે ગામનો બહોળત
રાખનાર અમલદાર(૨)એક અટક -દ્વી
(-ળી) પું, સ્રીં કોટવાળનુ કામ
કોટાકોટ વિં કરોડો
કોટાનકોટ(-ટિ, -ટી) વિં [સ. કોટિ +
અનુ + કોટિ] કરોડો
કોટિ સ્રીં [સ] કરોડ; સો લાખની સખ્યા
(૨) કમાનનો છોડો (૩) તકરારના
પ્રશ્નની એક બાનુ -પૂર્વ પક્ષ (૪) વર્ગ,
પ્રકાર(૫)જિયામાં જિયુ બિંદુ; અતિમતા
(૬) [ગ] કાટખૂણ ત્રિકોણની કંઈ
સિવાયની બાનુ (૭) 'એબ્સિરમા'. ૦૬
વિં [સ] કરોડો, અગણિત. ૦૬૧૫ પું
પૂરો કાટખૂણો બનાવનાર પૂતિરૂપ ખૂણો,
'કોમ્પિએન્ટરી એન્ગ' [ગ] ૦૬૧૫
સ્રીં [સ] 'કોસાઈન' [ગ.] ૦૬૧૫ પું
કરોડપતિના ધર પર ફરકતી ધન (૨)
કરોડાધિપતિ
કોટિયું નં હોડકુ, મહો(૨)મોઈ દડાની
રમતનો એક દાવ (૩) જનવરના ગળામાં
બધાતુ ગળા લાકડુ
કોટી સ્રીં [નુઓ કોટ (ગળુ)] આલિગન
કોટી સ્રીં [સ] નુઓ કોટિ
કોટીલી સ્રીં કાળા રંગેના વપડા પર કોક
વાનુ છીપાનું એક બીજુ
કોટીલો પું પીળવા માટે પીળણની
વાતને થડકાવવાનુ ઓળર, ગોટીલો

કોટું (કો) નં સામે છેતરાય ને આપણને
ફાયદો થાય એવો પેતરો—ખાજ (૨)
તકરારી—ખટખટનું વચ્ચે ઊભું કરેલું કામ
કોટચક્ષુ પું [સ.] કરોડ આંખવાળો—ઉદ
કોટચલધિ વિં [સ.] કરોડોથી ગણાતું હોય
એવું (૨) અપાર

કોઠદી સીં [સ. કોષ ઉપરથી] નાની કોઠી
(૨) નાનો કોઠલો. —સીં પું માટીના
ખનાવેલો પથરો (ખાવાની વસ્તુઓ
મૂકવાનો) (૨) કોઠાર

કોઠાયુદ્ધ નં કોઠામાનુ —ચકરાવામાંનું —
અટપટા દાવપેચવાળું યુદ્ધ

કોઠાર પું [સ. કોષભાર] અનાજ ભરવાનો
ઓરડો (૨) ભોંયતુ કે ચાર ભીતોવાળી
ચલેલી જીયા કોઠી (૩) ભંડાર; વખાર
(૪) ખમનો

કોઠારિયું નં નાનો કોઠાર. —રી પું કોઠારનો
ઉપરી (૨) એક અટક (વાણિયાની)

કોઠાવિરામ પું [સ. કોષ + મગિરામ] ભુદી
ભુદી પ્રકૃતિને ભુદું ભુદું ખાવાનું અનુકૂળ
આવડુ તે

કોઠી સીં [સ. કોષ ઉપરથી] માગીને (કે
ધાતુનો) જીયા નળો (૨) વખાર (૩)
વેપારીની પેટી—દુકાન (૪) ચાણુ (૫) કોઠીના
આકારનું એક દારૂખાનું

કોઠી (કો) સીં કોઠાનું ઝાડ

કોઠીમડી સીં એક વેલો. —કું નં કોઠી-
મડીનું ફળ

કોઠીખડી સીં કોઠીમગ. —કું નં કોઠીમડું

કોટું (કો) નં ભુઓ કોટું; પ્રપચ; પેતરો

કોટું (કો) નં [સ. કપિય] એક ફળ

કોટું (કો) નં ચહેરો; મો

કોટું પું [સ. કોડ] પેટ (૨) સરીર; સરીરની
અદરનો કોઈ પણ કોષરૂપ ભાગ (૩)
મન; અંતઃકરણ (૪) ખાનું. ઉદા. કોઠી
પાડીને લખતું (૫) (સામગ્રી દત્તાદિખાજનું)
ધર; ખાનુ (૬) મોટી કોઠી; વખાર (૭)
મોટો કૂંચો (૮) કિલ્લાનો જુવજ (૯)
મુધરાઈની મુખ્ય ઓફિસ; મહેસૂલ, વેરો

દત્તાદિનાં નાણાં ભરવાની જગા (૧૦)
રખડતાં દોર પૂરવાનો ડમો (૧૧) બ્યૂટરચના
(૧૨) કોષ્ટક; આકનો પાડો (૧૩) અગર-
ખાનો ગળાની આસપાસનો ભાગ

કોડ પું [કિ. કોટું] મનામાવ; અંતરની ઉમેદ
—કામણું વિં કોડવાળું; કોડીલું (૨)
વરણાગિયુ

કોડિયું નં [કિ. કોડિયું] માટીનું નાનું રોકડું
(૨) એ આકારનું દીરો વચ્ચેનું પાત્ર

કોડી (કો) સીં [સ. કપદિકા, કે. કવદ્ધિમા]
એક ભતનું દરિયાઈ છપડાનું ધર, રાખલી
(૨) એક ઉવડું ચલણ (૩) વીસની સસા

કોડીલું વિં કોડવાળું

કોડું (કો) વિં ઓડું; રીતભાત વગરનું

કોડું (કો) નં [કોડી] રાખલી. —ડો પું
રાખલો

કોડ પું [સ. કુડ] આમડીનો એક રોગ

કોડ (કોડ) સીં [સં. ગોષ] ગમાણ; દોરને
બાંધવાની જગા (૨) કારીગર લોખને
કામ કરવા બેસવાની જગા. —કોડું;
—દિયું નં દોરની કોડ

કોડિયું (—ચેલ) વિં કોડના રોગવાળું

કોઢી (કો) સીં કુઢાડી

કોઢી (કો) વિં કોડના રોગવાળું

કોઢો (કો) પું [ચં] ભુઓ કુઢાડો (૨)

વિં પું કોવાડ; કોઢળ [લા.]

કોણ પું [મ] ખૂણો

કોણ (કો) સં (૨) વિં [મા. વવા] કયુ

(પ્રસાધક, બહુધા માણસ માટે) બતાવે

= સી ખબર ? હું નથી ભણેનો એ અર્થ-

માં. બમાત્ર વિં જેનો દિસાખ નહિ એવું

કોણમપક વિં કોણ —ખૂણો અપનાડું

(૨) નં એ માટેનું એક ઓળર

કોણાકાર વિં કોણ —ખૂણાના આકારનું

(૨) પું કોણનો આકાર

કોણિયાદત્તું (કો) સંકિં કોણીને મારતું

કોણી (કો) સીં [કિ. કુળી] ખમા નીચેનો

હાથનો (પહેલો) સાધો (૨) એ સાધાનું

આડીદાર હાડકું

કોણે (કો) સં કોઈએ પણ [૫]

કોતર નં [સ કોટર] જમીન કે પત્તમા
ભડા પહોળો ખાડો કે જખોડ

કોતરકામ નં કોતરીને કરેલું નકરીકામ

કોતરણી સીં કોતરણુ તે (૨) કોતરવાની

દબ (૩) કોતરકામ; નકરી (૪) કોતરવાની

મજૂરી (૫) કોતરવાનું એભર

કોતરણું નં [કોતરણુ] જુઓ ખોતરણુ

કોતરણું સં કિં આધુ આધુ ખોદતુ,

ખોતરતુ, કોરતુ

કોથમી(૦૦) સીં [મ કુમ્તુવરી, પ્રા.

કુલુમરી] ધાણની બાણ

કોથળી સીં [કિ કોથળ] થેલી(૨) અડકોથ

(૩) હાલરની સદા ંછોડામણુ નં

કરને રૂપિયા આપતા પહેલા સાલુકાર

ને વ્યાજના રૂપિયા પ્રથમથી કાપી લે

છે તે. ંસાથ સીં જમીનદારના,

ગરાસિયાના અથવા સરકારના બરણા

માથી અપાનો વગવ. -જો પું થેલો

કોદરા પુંબંબં [સ કોદવા] એક ધાન્ય.

-રી સીં તે ધાન્યના દાણા

કોદંડ નં [સ] ધનુષ્ય, કામઠું

કોદાળ (કો) વિં કોદાળેતુ, ભડી બુદ્ધિનું

કોદાળી (કો) સીં [સ. કુદાળકો] ખોદવાનું

એક એભર -જો પું મોટી કોદાળી

કો દી અં કોઈ દિવસક્યારે, કેદી [૫]

કોદું (કો) નં ધરગ કે થોડું આ નહિ જેતું

દૂધ કેલી એસ

કોદો (કો) પું કોદાળ આદમી

કોનું (કો) સં કેનું કઈ બંધનનું ? [કોણ-

નુ પછીનુ રૂપ] (૨) કોઈનુ [૫]

કોન્સ્ટેબલ પું [૨] પોલીસનો સિપાઈ

કોપ પું [સ] ક્રોધ, રોષ (૨) નાગકારક

આક્રાંત, ગજળ

કોપરખરાસ નં [૨. કોપરખાસ] તાણુ

અને પિતળ મળીને બનતી એક ધાતુ

કોપરાપાક પું કોપરાના ખમણની બના-

કોપરેલ નં કોપરાનું તેલ

કોપરું અંકિં [સ. કુર] કોપ-ગુસો કરવો

કોપાયમાન, કોપાવિષ્ટ, કોપિત વિં [સ.]

કોપેલું, રોલું [કરીને સંઆસીની]

કોપીન નં [સ. કોપીન] લગોડી (ખાસ

કોપીરાઈટ પું [૨.] લેખક પ્રમાણકારિને

થોતાની કૃતિ પર મળતો કાનૂની હક

કોફી સીં [૨] શેકેલા બુદ્ધાણનો ભૂમ

(૨) તેનુ પીણુ

કોખાડ વિં મૂખ

કોખાટ નં [૨] એક ધાતુ-તત્ત્વ [૨. વિ.]

કોખી (૦૦) સીં; નં [૨. કોંવન] એક

સાકમાલ-કરમકદવો

કોમ સીં [મ. કૌમ] એક જ નામથી

ઓળખાતો લોકસમૂહ (જ્ઞાતિ, ધર્મ કે

ભતવારનો)

કોમલ વિં [સ] કુમળું; મુલાયમ (૨)

સુકુમાર; નાનુક (૩) નરમ, મૃદુ (૪)

મધુર (૫) દયાળુ. -લાઠિય નં [+

સં. અસિ] કુમળુ હાડકું; જેનુ વર્ણિત

જતાં હાડકું બને છે તે પદાર્થ. -લાંગી

વિં સીં [+ અ ગી] કોમળ શરીરની

કોમવાદ પું કેવળ કોમના જ માંકડા

હિતાહિતની દૃષ્ટિનો મત

કોમળ વિં જુઓ કોમળ

કોમી વિં કોમનુ, કોમ સબધી

કોચ સં [સ કોડવિ] કોઈ [૫]

કોચડો (કો) પું જુઓ કોરડો

કોચલ (કો) સીં [મ કોચિલ] એક પક્ષી,

કોકિલા [બગતરા થતી તે

કોચલી (કો) સીં ગજાનો એક ભાગ (૨)

કોચલો (કો) પું [વ કોચલો] કોચસો (૨)

કારેનો કોચસો (૩) અગારો

કોર સીં વસ્તુનો હેડો; કિનાર (૨) ત્યા

મૂકવાની બાત કે પટ્ટી (૩) ખાનુ (૪)

ખાનુ પરનો કકડો; થોડોક ભાગ

-કોર સીં ['કુવર' ઉપરથી] સીઓના

નામને હેડે મુકાનો રાખ્દ. હાલં નેકાર

કોરડ (કો) સીં [૨. કોઈ] અદાવત

કોરડું વિં [કોડું] બીનારા વિનાનુ (૨) ગાગડું
કોરડો પું ગ્રેલો ચાબકો, સાટકો (૨)

[લા] કોર, સત્તા (૩) ત્રાસ, જીલમ,
સખ્તાઈ (૪) ઝઠ ન લીધી રાકે એવો પ્રસ
કોરણુ સ્રીં બાનુ (૨) વસ્તુનો છેડા પરનો
ભાગ, કાનો કે સીમા (૩) ધૂળનુ વાવા-
જોડું, આધી

કોરણુયો પું કોરીને કદેલી ખાશણ-
ખાચો (૨) કોરવાનુ કામ કરનાર (૩)
શરીર કેરી ખાય તેવો તાવ, હાડગ્ગર
કોરણી સ્રીં કોરવાનુ બોલાર (૨) કોરવાની
રીત-કોરીગરી

કોરમ નં [ર] સસા-સમિતિનુ કામ રાડ
કરવા કે ચલાવવા માટે સંયોગી જરી
આકેવી કાનૂની સખ્યા

કોરસું નં દાળનો ભૂકો-ચૂરો

કોરવંડું વિં એક કોરચી વાકુ ઢળણ
કોરવું અંકિં [પ્રા કોરણ] વીંધવુ, કાણુ
પાડવુ (૨) અદરથી કોતરવુ, આણુ ખોદવુ
કોરાડું (-ણુ, -ણું) વિં કોડુ, સડું
કોરી સ્રીં આસારે કુ રૂપિયાની કિમતનુ
એક કચ્છી રૂપાનાણુ

કોરું વિં બીનુ નહિ એવુ, સડું (૨) લખું
(૩) વાપર્યા વિનાનુ તદન નવુ (કાપડ)
(૪) લખ્યા વિનાનુ (પતું કાગળ ઇત્યાદિ)
(૫) રાધેતુ નહિ એવુ (સીધુ, અનાજ).
ઠંકટ વિં તદન કોડું. ઠંકટકટવું વિં
તદન નવુ (વસ્ત્ર) ઠંધાકોટ (-ર) વિં
તદન કોડું ઠંધોરું વિં તદન નવુ, વાપર્યા
કે ઉકેલ્યા વિનાનુ

કોરેકોરું નં તદન કોડુ

કોરેન્ટાર્ન નં [ર] જીઓ કોરેન્ટીન
કોરેન્ટ (કોરેન્ટી) [ર] એલ્યુમિનિયમ, કોરેન્ટી.
અદાલત કોરટ ઠંફી સ્રીં [ર] માનના
કેસના ખર્ચની સરકારને ભરવી પડતી
રકમ-રેટમખર્ચ

કોઈન નં [ર] જીઓ ચક્રવ્યૂહ
કોલ પું મેલ, ચૂનાની મેળવણીનો ગારો
કોલ (કો) પું [ષ] વચન, કબૂલાત, ખાતરી.

ઠંકરાર પું કોલ અને કરાર, પાળવાનુ
વચન આપ્યુ હોય એવુ કબૂલાતપત્ર (૨)

સધિપત્ર, તઈનામુ [ચૂવો, ડામર
કોલટા (-તા) ૨ પું [ર] ખનીજ કોલસાની
કોલન-બોટર નં [ર] એક પ્રવાહી દવા
કોલમ પું; સ્રીં [સ વલ્લમ] ડાગરની એક ભત
કોલમ નં [ર] વર્તમાનપત્ર, અથઠત્યાદિના
પાનાના લખાણની લેખી બોળ, કટાર
(૨) વિભાગ, ખાનુ, કોડો

કોલર પું [ર] કપડાનો ગળા માટેના સીવ
ણનો ભાગ (૨) (અ મેજ લેખાસમા) ગળે
પહેરાતી કાઢકા જેવી એક બનાવટ

કોલસી (કો) સ્રીં [ર. કોલ્સ, ર કોલ]
મેલસાનો ભૂકો (ખાસ કરીને બળેલા
ખનીજ કોલસાનો) -સ્રીં પું એક ભતનુ
બળતણ

કોલાઓ પું જીઓ કુલાઓ
કોલાદલ પું [ષ] શોરબકોર, ઘોષાટ
કોણુ (કુ) નં [રિ કોલુમ] શોરડી પીય-
વાનો સચો

કોણું (કુ) નં [રિ કુલ્હ, કોલુમ] શિયાળ
કોણું (કો) વિં પકવણું, ગોડું
કોલેજ સ્રીં [ર] મહાવિદ્યાલય, ઉચ્ચ શિક્ષણ
માટેનુ વિદ્યાલય -જયન પું [ર] તેનો
વિદ્યાર્થી [એક ચેપી રોગ, કોગળિયુ
કોલેરા (કો) પું [ર] ઝાડા અને ઊલટીનો
કોલો (કો) પું ખાણી, મેલ

કોવડામણ (કો) સ્રીં કોવડાવેલી વસ્ત્ર, સડો
કોવડા (-ર) વણુ (ગો) સંકિં 'કોટવુ'
નું પ્રેરક [ઠે છે તે લાકડું

કોવાડ (કો) પું જેના આધારે માસનું પેડું
કોવાડ (કો) વિં કુડાગીની ધારજેપી (દત્ત,
વાણી) (૨) મેદાણ, જંગ. જીવિન-જી,
મારફાડ કેરી બેસે એવુ (માલસ)

કોવાવું (કો) અંકિં સડવુ ('કોટવું'નુ
કર્મણિ) [વિદ્વાન, પડિત

કોવિદ વિં [ષ] ભાલકાર, પ્રવીણ (૨)
કોશ (કોશ,) સ્રીં [ષ. કુશી ઉપરથી]
ખોદવાનુ એમ્બો ૧૪, નરાજ (૨) જળકુ

કોશ પુ. [સ] કોઈ પણ વસ્તુ સધરવા-
સાચવવાનું પાત્ર, ખાન, આવરણ અથવા
ધર (૨) બડોળ, ખનનો (૩) સખ્દકોશ
(૪) મ્યાન (૫) કૃત્રિમાથી પાણી કાઢવાનું
આમગનુ પાત્ર, કોસ (૬) જીવતા પ્રાણીના
શરીરનો આણુ જેવો મૂળ ધટક (જેની
પેશી, માંસ ઇ. બને છે) ૦૬૧૨ પુ.
[સ] સખ્દકોશ બતાવનાર આદમી ૦૬૧૨
પુ. મેશના તટુઆ 'સિનિક [વ વિ]
-સાધ્યક્ષ પુ. [સ] કોશનો અધ્યક્ષ,
ખનનથી, બડારી

કોશિ(-ચે) પુ. કોસ ચાવનાર-
હાનનાર, (૨) પાણી કાઢનાર

કોશિશ સી. [પા] પ્રચલ [કોમ્પુ]

કોશીદો પું. [સ કાશ] રેશમના કીડાનું ધર-

દોષ [સ] ૦૬૧૨ [સ] -પાધ્યક્ષ [સ] જુઓ

કોશ, ૦૬૧૨, -સાધ્યક્ષ

કોષ્ટક ન. [સ કોષ્ટક] આડી અને જાણી
સમાવર લીટીઓ દોરવાથી જે ચોખ્ખી
આકૃતિ પડે તે, કોઠો (૨) તોલ માપ,
નાણા વગેરેના હિસાબો સહેલાઈથી કરી
શકાય એ માટે તૈયાર કરેલો એમના
પરિણામનો કોઠો

કોષ્ટ પું. [સ] પેટ, કોઠો (૨) પેટનો નીચલો

ભાગ, મળાગય (૩) કોઠાર

કોસ પુ. [સ કોશ] ગાઉ અથવા દોઢ

માઈલનું અંતર

કોસ પુ. [સ કોશ] કૃત્રિમાથી પાણી નાં

વાનો આમડાનો કોષળો

કોસળી સી. [સ કૌશલી, પ્રા] એક

પ્રાચીન નગરી (વત્સ દેશની રાજધાની)

કોસિયો પુ. જુઓ કોશિયો

કોમીનુ ન. [સ કવિચારી] કોમ્પાથી બૂક,

તીર ૬૦ મારવાનું બાક, કોમીશું (૨)

કોમ્પેરનું શોમાનું નાનકડું શિખર

કોમુ ન. [સ કુશ ઉપરથી] બાજરી, જુવાર

દત્તાત્રિના ગાડામાથી કૂટેલો ફણો (૨)

બાણનો છેડો [ના એક કોશ]

કોપ (કો) પું. કોહડુ તે, સડો (૨) આમગ

દોહવ(-વા)ણુ ન. કોહવાટ(-કો) (કો)

પું. કોહ, સડો [સહુ (૨) કોહ યવો]

કોહ્યું (કો) અ. કિં. [સ કુવ, પ્રા વાટ]

કોહિનૂર પું. [પા] તેજનો પવંત (૨)

એક ધણો તેજસ્વી હીરો [મહેસુ]

કોહિલું વિ. જેને કોહ યથો દોષ એક (૨)

કોહ્યું વિ. [કોહ્યું] સડેતુ

કોળ પું. [સ, કોલ] મોટો જાડો ૦૬૨

વાઈ સી. ૦૬૨ચિયુ

કોળવુ (કો) અ. કિં. ખીલવુ, ફૂં

પાગરવુ (૨) ફેવાતુ [કુનાતુ]

કોળાવુ (કો) અ. કિં. ૦૬૫ કે અભિમાનથી

કોળિયુ (કો) વિ. [સ વળ ઉપરથી]

જડખા માય એણુ, ચોહક, -ચો

પું. મોમા એક વાર લેવાય એવો

ખોરા - આસ

કોળી વિ. [સ કોલ ઉપરથી] ઠાકરડાની

જાતનું (૨) પું. ઠાકરડો ૦૬૫ વિ.

અનાથ - શૂદ્ર જાતનું (માણસ)

કોળી (કો) સી. [સ કુમાળી] કોળાનો

વેલો - જુ. ન. ગાંધારી કે વપરાતુ એક ફળ

કોળોકોળ(-જો) લઈને = ખૂબ ખડખડાટ

(હસવું)

કોંકણ પું. [સ] સલાટિ પવંતની પશ્ચિમે

આવેલો એક પ્રદેશ ૦૫૬ સી.

કોમ્પ્લેનો (કિનારાનો પટ્ટો જેવો) મુલક

૦૬૫ વિ. કોમ્પ્લ પ્રદેશમાં રહેનારું (૨)

મહારાષ્ટ્રી બ્રાહ્મણોની એ. જાતનું (૩)

પું. તે જાતનો માણસ - જુ. વિ. કોમ્પ્લનું

(૨) સી. મરાઠીની એક બાતી

કોંકેસ સી. [ક] અખિન ભ રતીય રાષ્ટ્રીય

મહાસભા - સી. વિ. કોંકેસનું કે તેને

લગતુ (૨) પું. મહાસભાવાદી

કોંકાઈ (કો) સી. મગરૂરી

કોંદી (કો) સી. તરવારને મ્યાન સાથે

બાધી રાખવાની ઢોળી અથવા સાંળી

કોંદું (કો) ન. કોદું પેતરો

કોંટો (કો) પું. [સ કાંક] ફણો

કૌટિલ્ય પું. [સ] કૌટિલ ગત્તીતિજ્ઞ

આણંથ (૨) ન. કૌટિલતા

કોટુખિક વિં [સ] કુટુખનુ, કુટુખને લગત
 કોતક નં + જુઓ કોતક
 કોતુક નં [સ] કુતુહલ (૨) કુતુહલ અમત
 કરે એવુ ગમે તે (૩) નવાઈ, અભયબી
 (૪) દીખળ ંત્રિય વિં નોતુકના શોખ-
 વાળુ. —કથાર પું વિવાદવિધિના એક
 ભાગ, જે દરમિયાન કેટલીં રમતો તેમજ
 મીઠાણ બાધવાનુ વગેરે કરાય છે
 કોતુહલ નં [સ] કુતુહલ, ઇતેભરી
 કોપીન નં [સ] લગેગી, કોપીન
 કોલાંડ નં કાનતુ; તરકટ
 કોમાર નં [સ] કુમારપણુ ંમત નં
 કુમાર દશામા કરવાનુ મત (૨) કુવારા
 રહેવાનુ મત. —ય્ નં કોમાર
 કોમુદી સ્ત્રીં [સ] આદની
 કોરવ પું [સ] કુરુનો વરાજ (૨) ધૃત
 રાષ્ટ્રના પુત્રોમાનો દરેક
 કોલ વિં [સ] વામભાગી, રાક્ત
 કોવય સ્ત્રીં, નં એક વનસ્પતિ (૨) એનો
 ખજૂરીરાણો ફાડો
 કોવત નં [મ. કુવ્વત] તાકાત
 કોવો પું કાગડો
 કૌશલ (—ત્ય) નં [સ] કુશલપણુ, પ્રવીણતા
 કૌશલ્યા સ્ત્રીં [સ] રામચંદ્રની માતા
 કૌશિક પું [સ] વિશ્વામિત્ર (૨) ઇદ્ર
 કૌસલ્યા સ્ત્રીં [સ] કૌશલ્યા
 કૌસ્તુભ પું [સ] અકલતનો મણિ, સમુદ્ર
 મથનથી નીકળેલા ચોદ રાત્રોમાનુ એક
 કૌમ પું [મ. વૌસ] કસ, લપાણુમા વપરાતુ

(), [], { } આતું ચિહ્ન

કચમ અં + જુઓ કેમ ? [પ]
 કચલું અં + કર્યાં પણુ [પ]
 કચામત સ્ત્રીં [મ. વિયામત] મરણુ બાદ
 ખુદા આગળ બિમાયઈને જવામ આપવાનો
 દિવસ, ઈશ્વર આગળનો ઇન્સાફનો દિવસ
 કચાંડી સ્ત્રીં નાનો કચારડો —ડો પું
 નમા પાગી ભરાઈ રહે એવુ પાળ બાંધિયુ
 જેતર (ડાગર વગેરેનુ)

કચારી સ્ત્રીં નાનો કચારો (૨) પાગી પાલુ
 પડે તેવી જમીન (૩) પાણી ભરાઈ ગહે એવી
 જમીન (૪) ખેડાણ જમીન
 કચારે અં [પ્રા કિવાર] કયે વખતે ? ંક
 અં કોઈક વખતે. ંથ અં ગમે ત્યારે
 (૨) કઠી પણુ
 કચારો પું [સ. કેદાર] કચારડો (૨) ઝાડ,
 છાડ વગેરેની આજુબાજુ પાણી ભરવા
 માટે કરેનો ખાડો
 કચારા પું [મ. કિયાસ] અટક, ધારણા
 (૨) કિ મતની આકાણી, અદાજ
 કચાં અં ંઈ જગાએ ? ંક અં કોક
 જગાએ ંથ અં કોઈ પણુ જગાએ
 કેતુ પું [સ] યજ્ઞ
 કેમ પું [સ] એક પછી એક આવે એવી
 વસ્તુકલના (૨) એણી, હારમાળા (૩)
 ડગલુ, પંગલુ (૪) ધારો, રિવાજ (૫)
 આકમણુ હુમલો. ંપાદ્ધ વિં નિયતકમ
 વાળુ ંભંગે પું [સ] કમ નિયમનો બગ.
 ંવાર અં હારબધ, અનુક્રમ પ્રમાણે.
 ંરા અં [સ.] નિયતકમ પ્રમાણે, કમ
 પ્રમાણે, એક પછી એક (૨) કમેકમે,
 ઉપનેથી —માગત વિં [સ] વરાપર પરા
 પ્રમાણે ઊતરી આવેલુ અથવા મળેલુ
 —માનુમાર અં [સ] કમવાર. —મોક
 પું અનુક્રમ પ્રમાણેનો નબર —મોક
 વિં [સ] એક પછી એક —કમ પ્રમાણે
 આવે એવુ (૨) વરાપર પરાગત.
 કેય પું [સ] ખરીદનુ તે, ખરીદી
 કેંકન નં [સ] રડતુ તે, પુદન
 કેળિં વિં [ર] (છાપવાન) કાળજના એક
 માપનુ, ૨૦' x ૩૦" (૨) પું એક અમેલ
 નાણુ-રા સિલિંગ
 કાંત વિં [સ] અતીત, લીનેતુ (૨) આકાંત.
 ંદશીં વિં [સ] અતીત, અનાજત
 તથા સુક્રમ પદાથ જેઈ શકનાર (૨)
 વસ્તુનુ રદસ્થ જેઈ શકનાર (૩) સ્વર્ગ
 કાંતિ સ્ત્રીં [સ] એક રથાને / બીજે સ્થાને
 જતુ તે, ગતિ (૨) (ધરમગાથી) દેવંદર

કલ્પે પું [સ.] ભેજ; ભીનાશ (૨) દુઃખ.
નં નં ભીનું કરવું તે (૨) પરસેવો
આણવો તે [કંઠાસ

કલ્પેશ પું [સ.] ખીડા; દુઃખ (૨) કળિયો;

કલ્પેય નં [સ.] કપીખપલુ; નામદર્શ

કલ્પેશ્વરી સ્ત્રી [ર. વિ.] કલ્પેશ્વરીના ક્રિયા.

નું સંક્રિં કલ્પેરીન વાયુનો પાસ દેવો

કલ્પેશ્વરી પું [દં.][ર. વિ.] જેમાં જીવાન

તરીકે કલ્પેરીન હોય તેવો પદાર્થ (૨) કોઈ

પણ ધાતુનું કલ્પેરીન સાથેનું સંયોજન

કલ્પેરીન પું [દં.] એક વાયુ - તત્ત્વ [ર. વિ.]

કલ્પેશ્વરી નં [દં.] રાસક્રિયા માટે

દરહીને અચેત કરવા વપરાતી એક ઔષધિ

કવચિત્ત અં [સ.] કદાપિ, કદી, કોક વખત

કવાથ પું [સ.] ઉકાળો; કાઠો

કિવનાઈન, કિવનીન નં [દં.] સિ કોના

નામના ઝાડની છાલનું સત્ત્વ; તાવની એક

દવા

કલ્પેશ્વરીન સ્ત્રી; નં [દં.] રોગચાળાને

ફેલાવો રોકવા માટે રોગના રાક્ષસ

વહાણ, મુસાફર, કે રોગીની અવરજવર

ઉપર મુકાતો અમુક વખતનો પ્રતિબંધ

કે મનાઈ [નં 'એકસ-ર'

કા પું [સ.] કું + પનો ભોડાકર. ઠંકિરણુ

કાણુ પું; સ્ત્રી [સ.] વળનું એક માપ;

સેકન્ડનો ૪ ભાગ (૨) કે જ ના સમય

[વા.] ૦૭૫૫ વિં કાણુ મુખી જ છે

કે ટકે એવું. ૦૭૫૨ અં કાણુને માટે;

કાણુવાર. ૦૭૫૨ વિં [સ.] કાણુમાં નાશ

પામે એવું; નશ્વર. -છિક્ક વિં [સ.]

કાણુનું; કાણુમંત્ર

કાણુ સ્ત્રી + કાણુ

કાત વિં [સ.] ઈભ પામેવું, જખમી (૨)

ઓણુથયેલું (૩) નં નાનો ઉદ, પા. -તિ

સ્ત્રી [સ.] નુકસાન, હાનિ (૨) જીલ્પ, ખોડ

(૩) કલક (૪) કાત, પા

કાત્ર પું [સ.] કાત્રિય વેવટ સ્ત્રીં જુઓ

કાત્રીવટ. -ત્રાણી સ્ત્રીં કાત્રિય ભતિની

સ્ત્રી; રજપૂતણી. -ત્રિય વિં (૨) પું

[સ.] જેનો ધર્મ પ્રભનું સરક્ષણ કરવાનો

છે તે વર્ણનો (પુરુષ). -ત્રિયાણી સ્ત્રીં

[સ.] કાત્રાણી. -ત્રી પું [સ.] કાત્રિય.

-ત્રીવટ સ્ત્રીં [સ. કાત્રિય + વૃત્તિ] કાત્રિય

ભતિનું બિરદ

કાપણુક પું [સ.] બોદ્ધ યા જેન સાધુ

કાપા સ્ત્રીં [સ.] રાત્રિ

કામ વિં [સ.] સહન કરી શકે એવું- (૨)

સાધી શકે એવું (૩) સમર્થ; રાત્રિમાન

(૪) યથાર્થ; યોગ્ય (૫) ધીરજવાળું. ૦૭૫૫

સ્ત્રીં [સ.] લાયકાત (૨) સહનશક્તિ (૩)

સામર્થ્ય

કામા સ્ત્રીં [સ.] દરજ્જા કરવું તે; માત્રી.

૦૭૫૨ પું પર્વત (૨) પૃથ્વીને ધારણ

કરનાર-રોષનાગ. ૦૭૫૩ નં કામાને યોગ્ય

કામ્ય વિં [સ.] કામા આપી મકાસ એવું

કામ્ય પું [સ.] કોણુ થવું - ધર્માઈ જવું તે

(૨) નાશ (૩) કામ્ય રોગ. ૦૭૫૪ સ્ત્રીં

જેનો લોપ થતો હોય તે તિયિ. ૦૭૫૫ પું

[સ.] એક રોગ

કામ વિં [સ.] નાશ પામે એવું

કામ્ય વિં [સ.] કામ્ય, કામા યોગ્ય

કામ વિં [સ.] કાત્રિયનું, -ને લગતું (૨)

નં કાત્રિયનું ૦૭૫૬ (૩) કાત્રિયપણુ (૪)

કાત્રિયોનો સમૂહ; કાત્રિય ભતિ [તત્ત્વ

કામ વિં [સ.] ખાદુ (૨) પું ખારાશવાળું

કામિ સ્ત્રીં [સ.] કામા; સદિષ્ટતા

કામિ સ્ત્રીં [સ.] પૃથ્વી

કામિવ સ્ત્રીં [સ.] આંખને પૃથ્વી આકારા

સાથે મળતી જણાય છે એ કહિયત રેખા;

દશિમથાદા

કાણુ વિં [સ.] ધર્માઈ ગયેલું, મુકાયેલું;

નખણું. ૦૭૫૪ વિં જેનું વીર્ય - પરાક્રમ

કાણુ થયેલું છે એવું; નમાયુ

કામ નં [સ.] દૂધ (૨) પાણી (૩) ખીર (૪)

ઝાડનું દૂધ - રસ. ૦૭૫૫ પું [સ.]

(પુરાણપ્રસિદ્ધ) દૂધનો સમૂહ. -રોદક

નં [+ વદક] દૂધ જેવું સફેદ પાણી (૨)

કામરસાગર (૩) એક ભતનું ધોણુ રેશમી

વસ્ત્ર, ખીરોદક

ખખરો પુઠ [રવઠ] રો સતાપ (ર)
પરતાવો, પશ્ચાત્તાપ (૩) શદ, અદેશો
ખખળતું વિઠ [ખખળવુ નુ વઠું] ખખ
ઠિનુ, ઠીકળતુ (ર) ખખખા કરતુ વહેતુ
ખખળવું અઠ કિઠ [રવઠ] ખખ ઠિનું
યવુ ઠીકળતુ (ર) વહેતા ખખખ અવાજ
કરવો (૩) ખાધાનુ દાહી ઠીકળ ખખ-
છણ - અશાન્ત યવુ

ખખળાવવુ સઠ કિઠ 'ખખળવુ'નુ પ્રેરક
(ર) પાણી પાણીથી ધોડ

ખખ પુઠ [સ] ખખી (ર) સૂધ (૩) દેવ ઠપતિ
પુઠ [સ] પક્ષીઓના રાગ - ગરડ (ર) ઢસ
ઠવાડન પુઠ વિપ્લુ

ખખોલ [સ] (-ળ) પુઠ ગગનમડળ
ઠવિદ્યા સીઠ [સ] અઢનદ્યત ઇત્યાદિ
સખધી શાસ્ત્ર ઠવેતા, ઠશાસ્ત્રી પુઠ
ખખોળવિદ્યાનો ભણુદાર

ખખઠ નઠ ખડગ તરવાર [પૂર્ણ અઢણ
ખખામ પુઠ [સ] સૂધ, ચદ કે કોઈ પણ અઢનુ
ખચ અઠ [સ] રાજુ = ખેચી બાધવુ
ખેચીને સખત રીને (ર) અદર પેસી જવા
ઠ કોઠવાનો કે તેથી ઠાટી કિમ્બાનો રવ
(ખચ દઈને પેસી ગયુ)

ખચકાવવુ સઠ કિઠ ખચ દઈને ખોસી દેડ
ખચકાવુ અઠ કિઠ [ખચકો] અચકાવ
(ર) ખાજ પડડ

ખચકો પુઠ સપાટી પર પડે ખાડો - ખાચો
(ર) અઠકાવ, અતરાય

ખચખચવુ અઠ કિઠ [ખચવુ નો કિર્માર]
ખીચીખીચ કરાવુ ખિરાવુ

ખચર નઠ ખચર - રી સીઠ ખચચરની
માદા - રુ નઠ નિર્માધ્ય - ખચચર જેવુ
ધોડ (ર) વિઠ ધરડુ, નખડ

ખચરુ નઠ નુવાનનુ મચલુ

ખચવુ સઠ કિઠ [સ] રજુ ઉપરથી જડલ
ખેસાડવુ (ર) ખીચીખીચ કરવુ - દાહડ

ખચાખચ અઠ [રવઠ] ખચ ખચ (ર)
ખીચીખીચ [ગિરની, ધીડ

ખચાખચી અઠ ખચીત, અવરચ (ર) સીઠ

ખચીત વિઠ [સ] જડેલુ ખેમાડેડ

ખચીત અઠ જર અવરચ

ખચુક ખચુક અઠ [રવઠ] ખદુકખદુક,
ઠીકળતુ અને ધીરુ ચાનદુ દોય તેમ
(ધીગની ચાનમાટે) [ખીચીખીચ

ખચોખચ અઠ [નુચો ખચ] ખચોખચ (ર)

ખચચ અઠ નુચો ખચ

ખચચ નઠ ધોડો અને ગધેડુ જે ખનેની
મિથ્ર ભતિનુ પ્રાણી

ખજવાળ સીઠ [સ] રજુ ઉપરથી ખજવાળ
ઠવુ સઠ કિઠ ખજવાળ [કાપાધ્યક્ષ

ખજાનચી પુઠ [જા] ખજનાનો ઉપરી,
ખજા (-છ) નો પુઠ [જ] નાણુ રાખવાની

જગા, બહાર (ર) ધન, દોડત [લા]
(૩) હચિયાર બરવાની ખેાન કે બાકાવાળો

પટો (૪) બદ્ધમાનુ ગોળા બ વાનુ ખાનુ
(૫) ચયમમા ગડાકુ મૂંચાનો ખાડો (૬)

મીકું પકવવાનો અગર

ખજૂર નઠ [સ] રજૂર એઠ કૂળ, જે મુકા
વાથી ખારદ ખને છે ઠટોપરા કરવાં

(બાળકને) પીઠ પર લઈ ખજૂર ટોપરા
વેચતા હોઈએ એમ રમત કે ખેા કરવો

ખજૂરિયુ વિઠ ખજૂરી - ખજવાળ લાવેતેડ
ખજૂરી સીઠ [સ] રજૂ મા રજૂ ખજવાળ

લાવે એવા નાના નાના કાટા (ર) ખજવાળ
ખજૂરી સીઠ ખજૂરનુ ખાડ (ર) એક મીકાઈ

- રુ નઠ ખજૂરીની ભતનુ ખાડ જેમાથી
તાડી નીચે છે

ખજૂરો પુઠ [સ] રજૂર + કાન ખજૂરો
ખટ વિઠ [સ] પટ છ

ખટ પુઠ [સ] શટ કચ ઠવાડ આદમો
ખટ અઠ [રવઠ] કશુ ઠોકાવાનો અવાજ

ખટક ખટક અઠ [રવઠ] ખટ ખટ અવાજ
ધાય એમ

ખટકઠમ, ખટકઠમ ન ઠવવઠ [સ] પટ +
કમ] આગલે ઠવાનો છ ધમ કાર્યો

(યજન, ચાગન, અધ્યયન અ-ચાપન,
દાન અને પ્રતિગ્રહ) (ર) ધમ સખધી

તિલકમ

ખટકલુ અંકિં [૨૧૦, પ્રાગ્જ્યવ] કાકરીની
ચેકે ખૂચલુ, ભોકાલુ, સાવલુ (૨) અદરથી
લાગલુ, પથાતાપ થવે

ખટકો પું ખટકલુ તે કે તેનો અવાજ
ચા પીડા (૨) હરકત, નડતર (૩) શક,
અદરો (૪) ચાનક, કાગલ

ખટખટ સ્ત્રીં [૨૧૦] ખટ ખટ એવો
અવાજ (૨) હરકત, નડતર (૩) પચાત,
માથાકૂ - ટારો પું - ટાળો આવે એવી
માથાછી, કચચાટ

ખટગુણુ પું બં બં [સ પટ + ગુણ] છ
ગુણ (ઉદ્યોગ, સાહસ, ધૈર્ય, બળ, બુદ્ધિ
'ને પરાક્રમ)

ખટચકે નંબંબં [સ પટ + ઝ] [ચિગ]
શરીરની અદરના છ ચકો (આધાર,
નિગ નાભિ, અનાહત ટક અને મૂર્ધ)

ખટદર્શન નંબંબં [સ પટ + દર્શન]
હિંદુ તત્ત્વજ્ઞાનના છ શાસ્ત્રો - દર્શનો
(સાખ્ય, યોગ, ન્યાય, વૈશેષિક, મીમાંસા
અને વેદાંત)

ખટપટ સ્ત્રીં [૨૧૦] યુગ્મિપ્રયુક્તિથી કામ
સાધી લેવાની તખ્તીજ, પ્રાયશ્ચિક્કગોઠવણ
(૨) ગોઠવણ (૩) ટાકૂ, પચાત - ટિથુ
વિં અપવાલુ, કડાકૂટિયું (૨) ખટપટી,
હારવાની - ટી વિં અપટિયું,
કારસ્તાની

ખટપઠ પું [સ પટ + પઠ] છ પગવાળા
પ્રાણીઓનો વર્ગ (૨) કમરો (૩)
મધમાખ (૪) વૃ

ખટમધુર (સ્ત્રી) વિં [સ ણ, દે ણટ +
મધુર] કઈક ખાગ અને કઈક મીઠા
સ્વાવાળુ

ખટમવ પું [હિ] આકડ [આવલુ ઉમાસી
ખટમાસી વિં [સ પટ + માસ] છ મહિને
ખટમીડુ વિં [જા દે ણટ + મીડુ] ખટમધુરું

ખટરસ પું બંબં [સ પટ + રસ] છ સ્વાદ
(ખાટો, ખારો, કડવો, ટરો, તીખો અને
ગળ્યો) (૨) વિં છ રસ - સ્વાદવાળુ,
બધા રસવાળુ

ખટરાગ પું [સ પટ + રાગ] છ રાગ (એ
મત પ્રમાણે ભૈરવ, માધકેરા, હિરોળ,
શ્રીરાગ, દ્વાર અને મવાર) (૨) ઋષિયો,
અણબનાવ (૩) સાસારિક જનની
- ગી વિં કનિયાખોર (૨) જનળી

ખટવો પું છુ બકળીનો, પરિવાર, રસાનો
(૨) સરસામાન, સરભમ (૩) મુકે મો
(૪) ગૂચવણવાળુ - મુશકેલ કામ

ખટવલુ સંકિં ખટારા ચડે એમ કરવું
(૨) 'ખાવુ'નું ગ્રેર, ખટાવલુ

ખટશાસ્ત્ર નંબંબં [સ પટ + શાસ્ત્ર]
જુઓ ખટદર્શન

ખટાર્થ સ્ત્રીં ખાટાપણુ (૨) ખાટી વસ્તુ
ખટાઉ વિં ખગાવે - લાગ કરાવે એવું
ખટાખટ અં [૨૧] - ટ (-ટી) સ્ત્રીં
ખટાખા એવો અવાજ (૨) ઋષિયો,
તકરાર [લા]

ખટાટોપ પું આડબર, (ખોટો) મોટો
દેખાવ, જગ સરખા કામની જગાનો ભારે
ટાકૂનુ તોગવાન થવું તે [તકરાર

ખટાપટી સ્ત્રીં [ખટપટ] ગરબડ (૨) ઋષિયો,
ખટારો પું બાર બરવાનું ગાડું (૨)
તેના જેવું મોટું કોઈ વાહન, બારની
'મોર-લોરી' (૩) કકંઈ અવાજ કરે
એવું - ખરાબ વાહન [લા] (૪) ધગપરો

ખટાવલું સંકિં 'ખટાવુ', ખાટુ નુ ગ્રેરક
ખટાવુ અંકિં ખટારા ચડવી, ખાટું થવું
(૨) 'ખાટુ'નું કમ ધિ

ખટારા સ્ત્રીં [દે ણટ = ખાટું ઉપરથી]
જુઓ ખટાર્થ [૨] અણબનાવ [લા]
ખટખડુ, ખટખડુ વિં થોડુંક ખાટું
ખડ વિં [દે ણટ = મોટું] સમાસના

પૂર્વપદ તરીકે 'મોટું' એ અર્થમાં
ખડ નં [સ ણટ - ઢ] ધાસ, કડબ (૨)
ખેતરમાં ડોંગેલું નકામું ધાસ, નીદામણ
ખડકે પું [સ ણટ = રચાણ] પાળીમાંનો
કે જમીન ઉપરનો પથ્થરનો ટેકરો (૨)
ખરાખો, ધારદાર ભેખડ

ખડકે પું એક પ્રકારની ચૂડી [ચ]

ખડકો પું ખડકો ચીનો નજો; ઢગલો
ખડક પું સંકિં ઉપરાઉ પરી ગોઠવણું; સીંચણું
ખડકી સોં [સ. લલ્લકી] ધર આગળની
ખાંધેલી-ખારણાવાળી છરી જગા; ઢેલી (૨)
ખે અથવા વધારે ધર આગળની એક
સામાન્ય ફરવાનવાળી ગલી કે રોરી (૩)
એવી ભતની-ફરવાનવાળી રચના અથવા
એની ઉપરની ઢેલી

ખડખડ અં [રવં] ખડખડ એવો અવાજ
કરીને (હસણું) (૨) સોં એવો અવાજ
(૩) [લા.] ખડખડ; ડખડ; પીડા; ઉપાધિ
(૪) લંકાર; ખડખડ. ઠણું વિં ખડખડ
અવાજ કરણું (૨) નં સૂકું નાળિયેર
(૩) ખરતરક થણું તે [લા.]. ખડખડણું
આપણું = કાઠી મૂકણું. ઠણાડણાડ
અં ખડખડ એવો અવાજ કરીને
(૨) સોં એવો અવાજ (૩) ગરખડ.
ઠણું અંકિં ખડખડ અવાજ થવો.
-ડાટ પું ખડખડ એવો અવાજ
(૨) અં એવો અવાજ કરીને (હસણું).
-ડાવણું સંકિં જુઓ ખખડાવણું.
-ડિયું વિં (૨) નં જુઓ ખડખડણું.
(૩) વસાય ખોણાય એવી નાનાં નાનાં
પાટિયાની ખારીખારણામાં મુકાતી રચના
(૪) અં ખાવાની વાની [શિંગડું]

ખડગ નં ખડગ; તલવાર (૨) ગેંડાનું
ખડગ પું ખડક; ચૂકી

ખડચંદ્ર પું [દે. સદ્ધ = મોટું + ચંદ્ર પો] એક
ભતનો ચંદ્રો [હાડકાનું; આળસુ
ખડલું વિં [ખડલું] ઉપરથી] હરામ
ખડતર(-લી) વિં [સ. સરતર] કુંખ ખમી
ચક્રે એણું; ખરવાણું (૨) મહેનત (૩)
મજબૂત ખાંધાનું (૪) તુચ્છ

ખડતાલ(-ખા) પું સંકિં ખરી વડે તાડણું
-ઠાકણું -ખોડણું (જમીન)

ખડણું (-તુલ) નં ખડખડણું; રમ; ખરતરકી
ખડકું નં ખડકું; પ્રવાહી પહાણું નં ભેણું
ચોસણું

ખડકું નં ખૂધકું; છિંક; દોષ

ખડધાન નં [ખડ'ણેણું 'ધાન'] વગર ખેડચે-
છિગત -ખેડયા કે વાગ્યા વિના થતું ધાન
(સામો, મણકી વગેરે) (૨) હલકી
ભતનું અનાજ

ખડધાયેણું, ખડધાલ વિં [ખધરાણું]
ચાડાં, ખૂજલી ઇત્યાદિ થવાપી ખરાબ
થયેણું; કીડ પડી હોય તેણું; ખવાયેણું (૨)
ખરડાયેણું; મેણું (૩) ધસાયેણું; નખણું

ખડપણું સંકિં [જુઓ ખડપુ] ખોતરી-
છેખેરી કાઢણું; સોરણું

ખડપું નં [ખૂરપી] ખડપવાનું ચોમર. -પો
પું જુઓ ખરપો, ખરપડો [નીચું
ખડખચકું વિં ખાડાખેચાવાણું; છિયું-
ખડખાદાર વિં ખડખાં નીકળે એણું
ખડખું નં ભમી ગયેલા પ્રવાહીનું
ચોસણું; ખડકું

ખડખૂચ નં [સ. લવંજ, ફા. લવંજ] એક
ભતનું ફળ; તરખૂચ. -ચી સોં તેનો
વેણો; તરખૂચી. -ચું નં ખડખૂચ

ખડખડ સોં [રવં] એવો અવાજ (૨)
ગરખડ; ધાંધલ (૩) કળિયો, બોલાબોલી
(૪) દખલ. ઠણું અંકિં ખડખડ અવાજ
થવો (૨) બોલાબોલી થવી. -ડાટ પું
ખડખડ અવાજ (૨) ગરખડ; ધાંધલ
ખડખા(-ખાં)કી સોં એક છવડું

ખડખોસાળ નં [દે. સદ્ધ + મોસાળ]
માનું કે ખાખનું મોસાળ [ખાપ
ખડવેવાઈ પું [દે. સદ્ધ + વેવાઈ] વિવાઈનો
ખડણું સંકિં [પ્રા. સદ્ધ = મદન કરણું]
ખરડણું; લેપ કરવો (૨) ડાપ લગાડવો
(૩) સડોવણું; આળ મૂકણું (૪) નકારા
કામમાં સામેલ કરણું

ખડણું અંકિં [દે. લલિત] અટકણું;
રેકાણું; ચંદ્રી જણું (૨) હાથપગ ઇં
અવથળ ભિતરી જવો (૩) આખડી
પાડણું; પડી જણું

ખડંગ અં [રવં] એવો અવાજ કરીને
ખડા. સોં મેધધનુષ્ય

ખડા સોં પાવડી; ચાખડી. ઠઉતાર વિં

નેડા ઉતારતાવેન-તરત સ્વીકારાય
એવી (હંડી)

ખડાઈ સ્ત્રીં ['ખડ' = ગડ] શકતા, કામચોરી

ખડાઉ સ્ત્રીં ખાવડી; ચાખડી

ખડાખડ અં [રવં] એવો અવાજ થાય

એમ (૨) ઉતાવળથી

ખડાખાટ નં [સ. પટ + ખટ] જ્યોતિષ-

મા છ અષ્ટકવાળો યોગ (જે જે માણસો

વચ્ચે આ યોગ આવે તેમને બને નહિ

-અણબનાવ રહે એમ કહેવાય છે).

-પટ્ટું, -પટ્ટું, -સટ્ટું નં જુઓ ખડાખાટ

ખડિયાખડખડ વિં [રવં] સખળડખળ;

ખખળી ગયેલું; છૂલું (૨) સ્ત્રીં બાંગીટરી

હાલત (૩) જાળ; માથાફાડ

ખડિયાટ પું તળાવમા બિતરવાની, દાળ

પડની પણ ખસી ન પડાય એવા ચણતર-

વાળી, એકળીબધ રચના

ખડિયું નં [જુઓ ખરડિયું] સુકવણું (૨)

સુકવાથી તડો પડી ગઈ હોય તેવી જમીન

(૩) ચોમાસામાં કેટલાક દિવસ વરસાદ

ન પડવાથી જે તાપ પડે છે તે

ખડિયું નં ['ખડું'] ખાજમાં છેવટની કૂટી

ધરમાં બરાબર પહોંચે એથી વધારે દાણા

પડતાં તેણે બહાર નીકળવું પડે તે

ખડિયું નં ચિત્તો; વાપ (૨) જુવાન લેંસ

ખડિયો પું ['ખડી'નું પાત્ર] લખવાની શાહી

રાખવાનું પાત્ર (૨) દીવો કરવાનો નાનો

હળો (૩) ઘણા પડવાળી એળી; ખજાની જે

તરફ જૂવતો નખાય એવો કોયળો (૪)

ખડનો; વાઢવો

ખડિયો ખાર પું ['ખડી' + ક્ષાર] એક

જાતનો ક્ષાર; ટકણખાર

ખડિંગ અં [રવં] એવો અવાજ કરીને

ખડી સ્ત્રીં [સ.] ખડી માટી (૨) રરતા પર

ન ખાય છે એવા પથ્થરના કાંકરા-મરડિયા

ખડી સ્ત્રીં વગર વિચાયેલી ભેંસ [લશ્કર

ખડી ફાજ સ્ત્રીં ['ખડું' + ફાજ] કાયમી

ખડી બોલી સ્ત્રીં [હિ] (હિટી પાસેની—

અધિમી) હિંદી-હિંદુસ્તાની ભાષા

ખડીમાટી સ્ત્રીં ખડી; એક જાતની ધોળી

માટી

ખડી સાકર સ્ત્રીં એક જાતની સાકર

ખડું વિં [ખડું] (૨) તપર (૩) ખડિયું નં. ૨

ખડેઘાટ વિં ['ખડું' + ઘાટ] જૂઠીમાં બાક્યા

વગર ઘોયેલું (કપડું) (૨) અં. ટહાર;

મગર રીતે સમજ; તપર

ખડે ઘોંક અં ઇચોક; જાહેર રીતે

ખડે જોડે અં બસે બસે; આવતાવેંત

ખડુગ નં [સ.] જુઓ ખડગ

ખણ સ્ત્રીં ['ખણું'] વધાર; ચળ, ખંજવાળ

ખણખણ અં [રવં] ખણખણ અવાજ

થાય એમ. ૦ પું અં કિં [પ્રા. લગલગ]

ખણખણ અવાજ થવો. - છાટ પું ખણ

ખણ અવાજ. - છિયાં નં બંબંબં ખણ-

ખણે એવી નાની નાની ધૂરીઓ કે કાંસી-

નેડ જેવાં પતરાં (ચંદ્રાદિની) (૨)

કાંસીનેડ; ઇખજબિયાં. - છું વિં ખૂળ

ચોકાયેલું; ખડું થયેલું, ખૂબ તપેલું

ખણખોજ (-ત, -તર, -ઠ) સ્ત્રીં [ખણવું

+ ખોજવું, ખોતરવું, ખોદવું] બારીક

તપાસ-શોધ (૨) કોઈના દોષ શોધ્યા-

કાઢ્યા કરવા તે, નિષ્કર્ષ કરવા તે [લા].

-દિયું વિં ખણખોદ કરવાની ટેવવાળું.

-ળી સ્ત્રીં ખણખોજ

ખણજ સ્ત્રીં ખંજવાળ; વધાર; ખણ

ખણવું સંકિં [સ. લગ, પ્રા. લગ] ઉઝરડું;

ખોતરવું (૨) ખોદવું (૩) વધારવું; ખંજવાળવું

(૪) ચીમટી ભરવી (ચૂંટી ખણવી)

ખણ નં + કણ. ૦ ખણ અં કણે કણે

ખત નં [ખ.] લેખ; લખત; દસ્તાવેજ.

૦ ખતર, ૦ ખત્ર નં ખત કે તેને લગતાં

કાગળિયાં

ખતમ અં [ખ. લગ] ખત્તાસ; સમાખ

ખતરવટ અં આગદપૂર્વક; છદ્ધપૂર્વક

ખતરિયાવટ સ્ત્રીં + જુઓ ક્ષત્રીવટ

ખતરી વિં [સ. ક્ષત્રિય] ક્ષત્રિયની એક

જાતનું (૨) કાપટ વણવાનો ધધો કરતી

એક જાતનું (૩) પું એ જાતનો માણસ

ખતરું નં [જુઓ ખતરો] અડચણ; આકૃત
 ખતરું નં ખધરું; ખોડ; છિદ્ર
 ખતરો પું [અ.] ઘાય (૨) અદેશો
 ખતવણી સ્ત્રીં ખતવડું તે
 ખતવડું સં કિં (રોજમેળમાંની રકમની)
 ખાતાવાર નોધ કરવી
 ખતા સ્ત્રીં [અ.] નુકસાન (૨) ચૂક
 ખતીખ પું [અ.] ઉપદેશક; વ્યાખ્યાતા
 ખતા સ્ત્રીં જુઓ ખતા. -તો પું દોકરે
 (૨) ધરો
 ખત્રાણી સ્ત્રીં ખત્રીની સ્ત્રી
 ખત્રી વિં (૨) પું જુઓ ખતરી
 ખદખદ અં [રવં] એવો અવાજ થાય
 તેવું. ંવું અં કિં ખદખદ થવું (૨)
 ખદખદ અવાજ સાથે લોકજનું
 ખદડવું સં કિં ખૂળ દોડાવવું; તગેડવું
 (૨) ફેરા ખવડારવા; અથડાવવું (૩)
 ખૂળ મહેનત આપવી
 ખદડામણ સ્ત્રીં ખદડવું કે ખદડાવું તે
 ખદડુકે ખદડુકે અં [રવં] એવો અવાજ
 કરીને (ખૂળ દોડવાનો અવાજ, પ્રાયઃ
 વોડાનો) (કપડું)
 ખદડું વિં [ર. તખ] ઘટ પોતનું જડું
 ખદખદ અં [રવં] અદખદ કરતું સડતું
 હોય-પ્રીડાઓતી તળેકપર થતું હોય એમ.
 ંવું અં કિં અદખદ થવું
 ખદખદિયાં નં બં વં (સુખી સ્થિતિ,
 મોજ મળ એ અર્થમાં વપરાય છે.)
 ખદિર પું [સ.] ખેરનું ઝાડ. ંસાર પું
 [સ.] ખેસાર
 ખદુકે-(-૨) ખદુકે (-૨) અં [રવં]
 ખદુકે ખદુકે; દેકે ડગલે વોડું ગરેડું
 ચાલે તેમ
 ખદેડવું સં કિં જુઓ ખદેડવું
 ખદેડ વિં જુઓ ખદેડું
 ખદોત પું [સ.] આકારમાં તેજ કરે તે
 આગિયો, તારો, સૂરજ વગેરે
 ખધરાવું અં કિં [ર. તખ = ખાયેવું]
 સપાટી પરથી ખરાવું-ખરબચડું થવું

ખધ્યા સ્ત્રીં + ક્ષુધા; ખૂખ (૨) વારંવાર
 ખાવાની વૃત્તિ [તપાસ; ખણખોઈ
 ખનખન સ્ત્રીં છંદ; બ્યસન (૨) ખંત (૩)
 ખનન નં [સં.] ખોદવું તે
 ખનિ સ્ત્રીં [સં.] ખાણ. ંજ વિં ખાણ-
 માંથી નીકળેલું; જમીનમાંથી ખોદી
 કાઢેલું (૨) નંતેવી ધાતુ (સોનું, લોહું વગેરે)
 ખનિત્ર નં [સ] ખોદવાનું યોગ્યર; કોદાળી
 ખની સ્ત્રીં, ંજ વિં (૨) નં [સ.]
 જુઓ 'ખનિ'માં
 ખપ પું [ખપું ઉપરથી] વપરાય (૨)
 અગત્ય (૩) તંગી; ખોટ (૪) ખપત (૫)
 પ્રયત્ન. ંજેયું વિં ઉપયોગ પૂરતું. ંત
 સ્ત્રીં વેચાણ; ઉપાડ. ંતું વિં વપરાય
 એવું ઉપયોગી (૨) વેચાય એવું (૩)
 વ્યવહારમાં ચાલે એવું; લેવાય-ખવાય
 એવું. ંતું વિં ઉપયોગી
 ખપરડી સ્ત્રીં નાનો ખપરડો (૨) ખપેડી.
 -ડો પું વાંસની ચીપોની સાદી-ટટ્ટી
 ખપવું અં કિં [સં. ફર] વેચાવું; ઉપાડ
 દોનો (૨) વપરાવું; ખરચાવું; ખતમ થવું
 (૩) લેખાવું; ગણાવું (૪) વહેવારમાં ખપવું
 હોવું (૫) ખેંચવું; કામ લાગવું ;
 ખપાટ સ્ત્રીં કામકું; વાંસની-લાકડાની
 ચીપ. -ટિયું નં ખપાટ; વાંસની
 ચીપ (૨) વાસનું-લાકડાનું ફાટિયું
 ખપાડવું અંકિં 'ખપવું'નું પ્રેરક
 ખપુખ નં [સ] આકારાકુસમ, મિથ્યા
 કલ્પના
 ખપૂસવું અંકિં ખતથી પાછળ લાગવું-
 મંડવું; એકબીજાન થવું (૨) સંકિં
 મારવું; ચૂડવું
 ખપેડી સ્ત્રીં ઊગતા ઊંડા ખાઈ જનારું એક
 છાપડું (૨) ઊંડું; પોખડો (૩) ચૂચું
 ખપેડો પું ખપરડો; વામની ટટ્ટો (૨)
 પાવખમાં વપરાનો વાંસનો ત્રાપો
 ખપોટી સ્ત્રીં પોપડી; બિંગડું (૨)
 કપોટી. -ટું નં પાતળું ઊંડું; બિંગડું.
 -ડી સ્ત્રીં અપોદી

અપર નં [સ તર] એમા આવેલું બધું
 નામ પામે એવું પાત્ર (દેવીનું) (૨) એરી
 નારિયેળનું કે બીજું કોઈ પાત્ર મિશ્રાપાત્ર
 અફગી સીં [ફા] અફાપણ, નાખશી, રોષ
 અફા વિં [મ] નાખુશ, કોધાયમાન
 અબાઅબ અં [૨૫૦] ખડકખડક
 અબડ વિં બહુ, ઘટ્ટ (ઢંઢાં ધ) *
 અબડદાર વિં જુગો ખગરદાર -રી
 સીં ખબરદારપણ
 અબડું નં બહુ પડ કે થર-અપોટું
 અબર પું બં વં, સીં [મ] સમાચાર,
 ખાતમી (૨) સદેશો મહેલ (૩) જાન, જાન,
 જાન (૪) નજર સભાગ ઝચતર પું
 બં વં, સીં માલિતી, સમાચાર (૨)
 તબિયતના સમાચાર ઓર વિં હોશિ
 ચાર, કામેય (૨) સાવધ (૩) અં 'સાવધ
 રહો ચાલ રખો' એવા અર્થનો ઉદ્દગાર
 ઠંઠારી સીં ઓપત્ર પું ખબરઅતર કે
 કાગળપત્ર (૨) ખબરદોપત્ર, ઓપત્રી પું
 (છાપામા) ખબર મોકલનાર, 'રિપોર્ટર'
 અબાઅબ અં [૨૫૦] ચોપાટ - ધાગપાટ
 ચામ એમ (૨) સીં ચોપાટ, ધાધલ
 (૩) ધાધાધ, તકરાર, બોલામોતી
 અબૂમધુ સંકિં જુઓ અપૂસવ
 અબેડું સંકિં ગમે તેમ ખૂદવ
 અબડ વિં જુઓ અબડ
 અભળવું અં કિં [૨૫૦] અજભગ
 અવાજ થવો (૨, ૬) ધી ઠકડ, તળેકેપર ધડ
 (૩) મનમા અજાપો થવો, નક્કરાર [લા]
 અભળાટ પું જુઓ અજભળા
 અભો પું [૨ તવય] ધડ ને હાથ ન્યા
 જોડાય છે તે અવયવ
 અમચ (અ) તુ અંકિં ખચાત, અમ્મ
 અમણ નં બીજીને કરેલો છંદો (૨)
 અમણદોઢળા ઠંકાકડી સીં અમણી
 ગકાય એવી કાકડી (૨) નાળિયેરનું
 અમણ (દાળિયા અને મરીમીકું નાખી
 મેરે છે તે) ઠંકાકડી નં બં વં એક
 ખાવાની વાની, ખમણવાળા ઠોકળા ઓં

સંકિં બીજું -ણી સીં અમણવાનું
 એભર, બીજી
 અમતવ વિં અમનારું, સદન કરનારું
 અમતીધર વિં અમત (૨) સંવર, પેસાદાર
 અમતું વિં અમી યકે એવું (૨) ગભ
 પ્રમાણેનું (૩) સંવર, પેસાદાર
 અમતુ સંકિં [સ દર્] સદન કરતું,
 સાખતુ (૨) કામા કરી [જેન] (૩)
 અંકિં ચોમતુ
 અમા સીં [સ કમા] કામા (૨) રૂ હરી
 (૩) અં જુઓ અમા
 અમાર પું [મ મમાર] દાર ગાગનારો
 અમી નં [મ] ખટાસ કે બાધો ચડાવનાર
 તત્ત (૨) ખાગવાળું ઉમરણું (૩)
 જોશ, તાકાત
 અમીન નં [મ કમીમ] એક નતનું પહેરણું
 અમા અં [જુઓ 'અમા'] ક્ષેમકારી
 રહો-દુખ ન થાયો' એવું બતાવતો
 ઉદ્દગાર
 અયાલ પું [મ] ખ્યાલ
 અર પું [સ] ગરેડો
 અર વિં [સ] તીક્ષ્ણ (૨) ઠોર
 અરકલો પું અરકલો, ઢગલો
 અરઅમર પું બં વં, સીં અમર,
 સમાચાર
 અરઅર સીં જુઓ અરઅરી (૨) અં
 એક પછી એક અરતુ હોય એમ
 (આસુ), સપાગબંધ
 અઝઅઝાત સીં પરચૂરણ અર્થ (૨)
 ધ, ખાધ નુકસાન [ખખરો
 અઝઅરી સીં જુઓ અખરી -રો પું જુઓ
 અરઅર્થ પું અરકનો ઢગલો
 અઝોશ (અ) નં [ફા] સસતું
 અરચ નં, પું અર્ચ, વાપર (૨) કિમત,
 લાગત (૩) મોરી ર-મ વાપરવાનો સારો
 નરસો અવસર ઓપડવું નં પરચૂરણ
 -કાલતુ અર્થ (૨) અવસર વખતે
 કરવાનું અર્થ, વરો ઓપણી નં
 ખરચોપાડી (૨) વરો, જમણવાર હં

મા છાથી ધન અરચુ તે પું સંકિં
 ખચં કરવુ, વાપરવુ -ચાઉ(-ળી, -છી)
 વિં ખચં વરે એવુ, છાચનુ છટ્ટ (ર)
 મોધુ -ચી સીં ખરચવાને માટે ભેઈતી
 રકમ ગુજરાનનુ અરચ. -ચી પાણી
 નં અરચી, (ર) પરચૂરાણ અરચ
 અરચુ નં [વાતર] કોડે જતુ તે, મળત્યામ
 ંપાણી નં અરચુ
 અરચો પું નુઓ ખચં
 અરચો પું ખાપો (વાળનો કે છાટનો)
 ખગજ પું [સ પન] ખગજ-સાચર (સગીત)
 ખરજ સીં [સ છાં] ચામળનો એક રોગ
 (ર) ખજવાળ ંધુ નંચામડીનો એક રોગ
 ખરડ સીં [ખરડડ] નડા રગડાનો લેપ
 [પ્રા ટાટ] ંધુ સં કિં લેપ કરવો (ર)
 ખસમ -મેચુ કરવુ, ખમડડ (૩) સડેલવુ,
 લમદાવડ [લા]
 ખગડાવુ અં કિં 'ખરડ' નુ કમંચિ
 ખગડિયુ નં [ટ ટરડિય] સુવલુ, દુકાળ
 જેવુ વધં
 ખરડો પું [ખરડડ] પૂટવાના અક્ષરોનો
 દાગળ (ર) કાચુ લખાણ, મુસરો (૩)
 ચાદી (૪) ખરડ, લેપ [વ. વિ]
 ખરતવ વિં ખરી પડે એવુ, 'ડિસિડ્યુઅસ'
 ખરપડી સીં ખરપવાનુ ચોળર -ટો
 પું મોડી ખરપડી (ર) મોટો તવેથો
 (૩) એનિનની આગળનુ પાગ પર થોડુ
 જાય રહેલુ ખરપી જેવુ તે (૪) ચામડા
 ઉજરડવાનુ ચોળર (૫) કમચક્ર ગામ
 ડિયો, ગમાર માણસ [નુઓ ખડપડ
 ખરપચુ સં કિં [પ્રા સુલ્ય ઉપરથી]
 ખરપી સીં નુઓ ખૂરપી -પો પું
 નુઓ ખરપડો
 ખરખચડું વિં ખડખચડ
 ખરર, ંખાટ અં [રવં] ંપાગળધે
 ખરે તેમ (જેમ કે તારો)
 ખગવ પું [વિ] નુઓ ખડ પું
 ખરવ વિં નુઓ ખવં
 ખરવડ સીં [દ ગર્ત] = સુક, લટડેડ]

કાડની છાચ ઉપરનો મુકાયેનો ભાગ (ર)
 (ભાત દૂધ ઇં મા) નીચે દાઝીને વળતુ
 ખળડુ, ખરેટો (૩) તળાવ મુકાઈ ગયા
 પછી તળિયે ખાડી જતી કાદવની પોપડી
 ખરવા પું પશુઓની ખરીમા કીડા પડીને
 ચતો એક રોગ [કરાય છે
 ખરવાડ સીં ગામનુ પાદર, ગયા ખગા
 ખગવાણુ વિં ખગાતય, દુખ ખમી ચુકે એવુ
 ખરવુ અં કિં [સ છટ્ટ] ઉપરથી નીચે
 પડેડ (ર) મુકાઈને પડી જતુ, ખરડ (૩)
 હારીને દૂર થતુ-જતા રહેડ [લા],
 ખરમટ વિં ખરખચડું, ખરગટ
 ખગમટી સીં પશુઓને ખાવાનુ ઝીલુ
 સુક ધાસ, ખસલી
 ખરમલું નં ખસલુ, ધાસ કે તેનુ પાન
 ચા તણખલુ [એક વનસ્પતિ
 ખરંમાણી, ખરમાંડી સીં [સ ટરમોનિ]
 ખરસુલું (-છી) વિં જરા ખાડુ તે
 ખરાખગ અં નક્કો, ખરેખર -રી સીં
 ખરાપલુ, સચ્ચાઈ (ર) સામિતી (૩)
 સકંતવેગા, ખારીક વખત [લા]
 ખરાજતત સીં [મ અરરાજત] મલૂરી કે
 ખગાડને કારણે માથ પાછળ થતુ ખચં
 ખરાજ સીં [પ્રા ટારો] લાકડુ, ટાપીદાત
 વગેરેના ધાટ ઉતારવાનુ ચત્ર, સંધાડો
 ંડું સં કિં ખરાડીકામ કરવુ -દી
 પું ખરાદધી ધાટ ઉતારનારો કારીગર
 ખરાપલુ નં ખડુ હોવાપલુ
 ખગખ વિં [મ] (કાઈ બાજતમા) સાડુ
 નહિ તેવુ નહાડુ (ર) અનીતિમાન વ્રજ
 ંખરત (-રતા [વા]) વિં અત્યત
 ખરાજ, શયમાડ થયેનુ -ખી સીં [વા]
 ખગાડ, નુકસાન (ર) નાશ, પાયમાલી
 ખરાઓ પું [વા] ખાગીથી ઢંકાયેડો
 ખડક (ર) ખગખ-ખેડવા લાયક ન
 હોય તેવી જમીન
 ખરામોહું વિં સાચાખોડ
 ખરાવાડ વિં નુઓ ખરવાડ
 ખરી સીં [સ ટર] કંટલાક મોપગા પ્રાણી

એને પગનાં આંગળાંને ઠેકાણે ને આખા
કે ફાટવાળા નખ હોય છે તે
ખરીતો પુ. [મ.] સરકારી કાગળિયાનો
લખોટો - થેલો (૨) ખરીતો
ખરીદ સી. [વા.] ખરીદી; ખરીદવું તે.
૦નારું વિ. ખરીદ કરનાર. ૦બુંસં કિં
[વા. મરીતન] નેચાણ લેવું. -દાવવું
સં કિં, -દાવું અં કિં અનુક્રમે
'ખરીદવું'ના પ્રેરક ને કર્મણિ. -દી
સી. ખરીદવું તે [માટેનું ઉપરાણું
ખરીપટ્ટી સી. ગામને દેવામાથી મુખ્ય કરવા
ખરીફ સી. [મ.] ચોમાસુ પાક
ખરું વિ. સાચું; 'ખોટું'થી બેલકું; યથાર્થ;
જેવું હોય તેવું (દિસાખ, વાત, ઇં) (૨)
શુદ્ધ, નકલી કે બનાવટી નહિ એવું, જેવું
હોય તેવું એ તેવું; અસલ (ખરો રૂપિયો)
'(૩) સાચાખોટું; ઈમાનદાર (માખસ) (૪)
રોકાને કડક કરેલું કે ધયેલું (ખરી રોકલી)
(૫) પાકું, બરોબર; બિણપ વગરનું
(ખરા બપોર) (૬) આશ્ચર્યના ઉદ્ભાવને
'(સહુ' 'ખરોચર' જેવો) બાવબતાવે છે
'(તમે તો ખરી વાત કહી)' (૭) અં
'અહા, હા-સાચું, વાત, અલબત્ત, 'જેવા
અર્થ'નો ઉદ્ભાવ સૂચવે છે. 'ખરું, ખરું!
'જોખરું ને!' ઇં. 'હોહું' નં પોલાદ.
-રે અં સાચે; ખરેખાત (૨) નક્કી.
-રેખર સાચે (૨) ખચીત. -રેખરું
વિં. સાચેસાચું. -રેખાત અં સાચે
(૨) ખચીત [જમીન
ખરેદી સી. કાદવ સુકાઈ ફાટી ગયેલી
ખરે(૦ટું) નં કરેટું, તરત વિથાયેલી ગાય-
ભેસનું દૂધ(૨) દિવને વાંકું-કુટું પડવું તે
ખરેટો પુ. ઓપરાણો; ફેલાનો ડાર (૨)
દાટી ગયેલા અન્નનો પોપટો
ખરેડી સી. [રવં] ગરમડી
ખરેડી સી. [રવં] ખખરી (૨) ગળામાં
ખરખર થયું તે
ખરેરો (૨) પુ. ઘોડા, બળદ વગેરેની
માલિસ કરવાનું બોજાર

ખરેટી (૦) સી. -ટું નં જુઓ ખરેડી
ખરેખર અં જુઓ ખરેખર
ખરેટી સી. એક જૂની લિપિ
ખર્ચ [મ.], ૦ખૂટણ, ૦બું, -ચાઉં (૦ળા,
-ળ) જુઓ 'ખરચ'માં
ખર્ચ પુ. [સ.] ટાનર કંદોર (૨) વિં ખોડીયું;
અપગ; અપૂરું (૩) વામન; ઠી ગણ્ય
ખલ પુ. [સ.] ઔષધ વગેરે કચરાવાનો કે
ધૂટવાનો ખાડાવાળો ધોલો પથરો
ખલ વિં [મ.] શંક; ધૂત
ખલક સી. [મ. લત્કો] જમત; દુનિયા (૨)
માણસબત; સંસાર
ખલકો પુ. [મ. ત્રિફલ] ફીરનો લેખાસ; કંધા
ખલતો પુ. [વા. લગ્નતદ] ખાનાખાનાંવાળો
થેલી, મોટો વાલો [ખલ અને ખતો
ખલખતો પુ. ખલનો બનો; ઉપરવટણો (૨)
ખલલ સી. નં [મ.] હરકત; અડચણ
ખલવું સં કિં ખરલ કરવું; ખલમાં ધાલીને
ધૂંલું - બારીક કરવું
ખલવું નં ગાડાના પાંજરાં ટેકવવા માટે
માથડામાં ધકાતો લાકડાનો ઠોચો (૨)
કિકેટમાં રોપાતો દાડિયો; 'રટ'પ'
ખલાસ વિં [મ.] સમાપ્ત, પૂરું
ખલાસ(-સી) પું [મ.] ખારવો
ખલિત વિં + રખલિત; ખરી પડેલું
ખલી સી. [સં. તલ] ખજું (૨) કંઠાળની
દાળ કરવાની જગા
ખલીતો પુ. [વા.] લખોટો; પરબીડિયું
ખલીફ(-ફા) પું [મ.] મદમદ પેગબર
પણી ઇસ્લામી ધર્મનો વડો; ધર્મરક્ષક
ખલુ અં [મ.] જરૂર; નક્કી
ખલેચી સી. [વા. મર્જાનદ ઉપરથી] ખાના-
વાળો કોથળી; ચેવી
ખલેદી(-રી) સી. ખિસકોલી
ખલેલ સી. નં જુઓ ખલલ
ખલક સી. [મ.] જુઓ ખલક
ખલડા(-સી) વડું સં કિં 'ખાલું'નું પ્રેરક
ખલખલું અં કિં જોય, બિછાના પર
આખોટવું (૨) વડુરવું (૩) ખળસળવું

ખનાડું સં કિં ખનાવડ
 ખવાખ પું [નુઓ ખવાખ] રવન
 ખવાખુ અંકિં ખાવુ નુ કર્મણિ(ર) ૯
 કે સડો લાગે. ફીણ થડ
 ખવાખ વિં [જ] સેવાચાકરીનો ધધો
 કરતી એક ભતનુ (ર) પું તે ભતો
 માણસ (૩) દભુગિયો (ર) ચીજની
 ખાસિયત પચાઈનો ધર્મ (પ) રવભાવ
 મિભજ ંછુ (-ણી), -સી સીં દાસી
 (ર) ખવાસની સી [(ર) સક્ષસ
 ખવીસ પું [જ] એક ભતનુ ભૂત નેત
 ખશિયાણુ વિં ખિસિયાણુ છાશુ
 ખમ્મ સીં [સ] ચામડાનો એ રોગ
 ખમ સીં [કા] વીરણનો વાળો
 ખમ્મ પુ અં કિં નુઓ ખીસકડ
 ખમ્મકો પું [નુઓ ખમ્મકો] ખાચો
 ખમખમ સીં [સ લક્ષમ] અફીણનો
 છાડવો (ર) એ છાડવાનુ ખીજ તિમ
 ખસડકમડ અં [રવં] (ર) ધસાવુ હોય
 ખસમ પું [મ લસ] પતિ ધ ની
 ખમ્મ સીં નાનો ખસરકો કંદો પું-રીટો
 ખમ્મકો (ર) કંકરડો કાપો [ખસની
 ખમની સીં પથુને ખાવાનું ચીણુ સૂક ધાસ
 ખસાવુ નં ધાસ ને તપખુ
 ખમવુ વિં ખસના રોગવળુ
 ખમ્મ પુ અં કિં [સ લસ] સરમ્મ આપી
 થડ (ર) લપસડ (૩) કરા મત
 માન્યતા ધન હં માથી ફરી જડ
 ખમિયાણુ વિં ખિસિયાણુ
 ખમિયુ (-યેવ) વિં ખસના રોગવાળુ
 ખમ્મી સીં [મ] અડ-ટપા પર કપચાર
 કરી તેમને નિરુપયાગી કરવા તે
 ખમ્મ (બં) અં [મ] ખચીત ભર(ર)
 ખાસ કરીને [દૂર મરડ
 ખસેડવુ મં કિં [ખસડ કપચારી]
 ખમ્મી સીં નુઓ ખસી
 ખળ વિં [નુઓ ખા] રૂં ધૂત
 ખળકવુ અં કિં સોમવુ દીપડ
 ખળમ્મ પુ અં કિં [રવં] ખડખડ

ખળદો પુ [સ લલ = એ મ્મ કરડ] કમ્મ
 રમ અમ્મ સખ્યા (ર) જો સમૂહ
 ખળખળ અં [રવં] ખળખળ અનાજ
 ચાચ એવી રીતે (ર) સીં નં ખળ
 ખળા ંછુ વિં નુઓ ખખળા ંછુ
 અં કિં [સ લલ] નુઓ ખખળા
 -ખાટ અં ખળખળ અવાજ માથે
 આપ્યા વગર વહેતુ હોય એમ (ર) પું
 એવો અવાજ
 ખળખળ સીં [સ લલ] અળડ
 ઘોઘાટ (ર) મનનો અજ પો અમરા ંછુ
 અં કિં નુઓ ખમળા ંખાટ પું
 માન અમરા (ર) ગરખડ કોન હન
 ખળપુ અં કિં [સ લલ] અચમ્મ અટક
 ખળાવાડ સીં ખળ કરવાની જગા
 ખળાહળા અં ખળા ડિસરાઈ ભય એમ
 પું હન હોય ગેમ
 ખળી સીં નુઓ ખી
 ખળુ નં [સ લલ] મ્મસા ના ગૂદીને ને
 ગૂદીને અનાજ કા વાની જગા
 ખળેળો પું [રવં] દૂડો
 ખખ વિં ખાની (ર) ખોખા જેવુ નકામુ
 (૩) ધનહીન
 ખખચોટવુ મં કિં જરાતરા ચોપડવુ
 ખખળાવવુ સં કિં ઝળગીને ધોતુ
 ખખળડ
 ખખારવુ અં કિં ખોખારવુ
 ખખખળવુ સં કિં ધાડીમા ઝળગીને
 અને દાવાની ધોત ખાલી વટે ખૂમ
 પોત-સાફ કર(ર) પાળના કો ના મ્મી
 (મો) ખૂમ સાફ મ્મ
 ખખેવુ સં કિં ખેતવી નાખવ (ર)
 ઝમ્મ ની કા વી ધમ ભવુ [ના]
 ખખેરવુ સં કિં ખોરવુ સમર
 (દેવતા) (ર) વરી નાખવ વી ખી નાખડ
 (૩) નખ વતી ખોતરવ
 ખખેળા પુંખ વં, -ખા નં ખંખં
 મોજ ખોળા
 ખખેળિયા નંખંખં ખાલીપી નવાનુ

તે(નવડાઆ પછી વધેલું પાણી એકીસાથે
ખાળકના માથા પર રેડતી વખતે મા આ
શબ્દ બોલે છે)

ખંગ પું ખરકલો; દગલો(૨)દાઝ; વેર(૩)
બદલો (૪) ખંત; ખાંત

ખંગ વિં [નુઓ ખંગ] વિં લૂલું

ખંગખાવલું સંકિં નુઓ ખખગાવડ

ખંગાળાવું મં કિં નુઓ ખખાળડ

ખંચાવું અં કિં ખમચાવું; અટકડ

ખંગ વિં [સં.] લગડ; લૂલું

ખંગલ નં [સં.] એક પક્ષી

ખંગર નં [ફા.] કદાર જેવું, બેધારે

એક રાત્રે [નગરી - ૩૬

ખંગરી સોં [હિ.] ધૂરીઓવાળી નાની

ખંગવાળી સોં [સ. લવ + સ. જલ]

આમળીને એક રોગ, લખસ; ચૂટ (૨)

ખંગ; વડર. ઠું સં કિં વડરવું

ખંગેળાવું સં કિં નુઓ ખંગવાળવું

ખંડ પું [સં.] ભાગ; કકડો (૨) નૃસ;

સમૂહ (૩) પ્રકરણ (૪) એક ચોળી કે

કાંચળી થાય તેટલું મોળિયાં સાથે વળેલું

કપડું; રેને(૫)ધરને એક ભાગ; ઓરડો

(૬) પૃથ્વીના પાંચ મોટા ભાગોમાંનો પ્રત્યેક

(એશિયા, અમેરિકા, આફ્રિકા, યુરોપ

અને ઓસ્ટ્રેલિયા) (૭) વિં વિભાગવાળું

(૮) નાનું; દૂકું. ઠંકથા સોં [સં.]

નાની - દૂધી વાર્તા. ઠંકાંથ નં [સં.]

નાનું કાવ્ય (૨) અનેક હંદવાળું કાવ્ય

ખંડણી સોં ખડિયુ રાખ્ય ઉપરી રાખ્યને

જે રકમ દર વર્ષે બરે તે

ખંડન નં [સં.] તોડવું તે (૨) દલીલ કે

વાદને તોડી પાડવો - રહિયો આપવો તે.

ખંડન નં તોડવું અને માંડવું તે (૨)

અર્થમાં વાદને તોડવો અને માંડવો તે

ખંડવું સંકિં [સં. છટ્ટ; પ્રા.] તોડવું;

કકડા - વિભાગ કરવા (૨) માગતા પેટે.

અમુક ઓણું આપી પતાવવું (૩)

સામટો ભાવ કળીને સોંમાં ખરીદવું

ખંડખંડા સોં [ખાંડવું ઉપરથી] ઉપરા-

ઉપરી ખાંડવું તે (૨) ખંડાખંડી

ખંડાખંડી સોં [સરં પ્રા. હંદાર્તિ]

કચરંકચરા; લીડાલીડ

ખંડાવવું અંકિં 'ખાંડવું', 'ખંડવું'નું પેરક

ખંડાવું અંકિં 'ખાંડવું', 'ખંડવું'નું કર્મણિ

(૨) નુકસાનમાં આવવું (૩) પીડાવું;

લીડમાં હેરાન થવું

ખંડિત વિં [સં.] ભાંગેલું; ખાંડું

ખંડિયું [પ્રા. સહિમ = પરાજિત] ખંડણી

બરનાડું; તાબેદાર (૨) ખંડિત

ખંડિયેર નં [સં. હંલિત, પ્રા. હંલિત પરથી]

ભાગીદારી હમારત; પડી ગયેલા ધરનું ખોખું

ખંડેર નં નુઓ ખંડિયેર

ખંત સોં ચીવટપૂર્વક લાગ્યા - મંડયા

રહેવાનો ગુણ (૨) ચીવટ; કાળજી. -તી,

-તીલું વિં ખંતવાળું

ખંધ પું [સં. રવય; પ્રા.] + ખસો; ખાંધ

ખંધાઈ સોં [ખંધું] હુઆઈ; ધૂતંતા

ખંધું વિં હુઆઈ; ધૂતં [પંજેરી

ખંપાલી(-ળી)સોં ખેતીનું એક ઓળર;

ખંભ પું [સં. રતંગ; પ્રા.] પાંખલો; રતંભ

ખંભાતી વિં (મૂળ ખંભાતમાં બનતું)

એક મજબૂત ભતનું (તાણું)

ખંભો પું નુઓ ખંભ

ખા અં [ખાવું ઉપરથી] વારતાં છતાં

ન માને ને નિષ્ફળતા મળે ત્યારે કટાક્ષનો

બોલ; 'હેતો ભ'

ખાઈ (ખા) સોં [સં. વાત્રિ] ખાણ; બડો

ખાડો (૨) કોટને ફરતી ખાડી (૩) ગામનું

પાણી જવા ખોદેલો કાંસ [સાધન

ખાઈ સોં ખાવાની ચીજ; આજીવિકાનું

ખાઈખૂંસીને અં ખંત અને એકાગ્રતાથી

ખાઈપીને અં ખાઈખૂંસીને

ખાઈખંદેલું વિં [ખાડું + ખંદવું] પહોંચેલું;

પાકું; યુક્તિપ્રયુક્તિ વગેરે પામી ગયેલું

ખાઉ વિં ખાનાડું, સહન કરનાડું, એવા

અર્થમાં નામને હોડે વપરાય છે. ઉદા.

'ભાજખાડ'; (૨) નં ખાવાનું; ખાડું.

ખંધર વિં ખાખા કરનાડું; ખાતાં ધરાય

નહિ એવું (૨) હાંચિયું. ધધરાવેડા
 પુંબબંધ ખાઉધરાવણું કરવું તે. ધધરું
 વિં ખાઉધર
 ખાએશ સ્ત્રી [કા.સાહિત્ય] ધધરા, અભિલાષા
 ખાકે સ્ત્રી [કા.] રાખ; ધૂળ (૨) મારેલી
 ધાતુ (૩) નારા; પાથમાલી
 ખાકેલી સ્ત્રી, -ટું નં કેરીનો મરવો
 ખાકેસાર વિ. [કા.] પગની રજ જેવું
 તાલેદાર; નમ્ર (૨) પામર; અધમ (૩)
 એક રાજદારી મુસલમાની સંધનો સભ્ય
 ખાપી વિં [કા.] આખવાણું; રાખોડી
 ચોળનારું (૨) રાખોડિયા રંગનું (૩) ઘેરા
 પીળા રંગનું (૪) એકિક [લા.]
 ખાખ સ્ત્રી જુઓ ખાક
 ખાખર પું [દિ. લગર] એક ઝાડ, જેનાં
 શાનનાં પતરાળાં યાચ છે
 ખાખર પું [૨૪૦] ગીતા તરીકે દોર
 ખાય તે) તુવેરની સૂચી પાંદડી. -રી સ્ત્રી
 નાનો ખાખરો (૨) રોટલી (૩) તખાફનું
 મુકાઈ ગયેલાં પાતરાં; સૂકો. -રો પું
 [દિ.સમ્પર] રોડીને કડક કરેલી રોટલી
 ખાખરો પું જુઓ ખાખર નં. ૧
 ખાખરોટું સંકિં જરાતરા ચોપડું
 ખાખસૂસ અં ખરસૂસ; ખચીત
 ખાખાવીખી [વીખાડું] વિં છિન્નખિન્ન
 (૨) દુઃખી; હેરાન (૩) સ્ત્રી પાથમાલી;
 ધનધાણી
 ખાખી વિં જુઓ ખાપી (૨) ખાણી; નિધન
 (૩) નં ખાખી રંગનું ધૂગડું. બંબાડી
 (-ળી) વિં ખાણી હાથે ફકડ યઈને
 ફરનાર. બંબાવો પું રાખ ચોળનાર ખાવો
 ખાખ નં [મ. સાગ] ખાચ (૨) ખાણું
 ખાખ સ્ત્રી [સિ. સંકુ] ખૂજળા; ખંજવાળ
 ખાખલી સ્ત્રી નાનું ખાણું; એક ખાવાની
 વાની. -હું નં ખાણું (૨) ચકરડું; કંડાણું
 ખાણું નં [પ્રા. સજા] એક ખાવાની વાની
 ખાદ સ્ત્રી [સિ. સજા] દંડિણાખાદ
 ખાદપી પું [સિ. સજા] કસાઈ
 ખાદખટુંખટું વિં ખટખટું

ખાદખટુંખટું વિં ખાદખટુંખટું
 ખાદલાવશ વિં સુવાવડ કે સખત
 માંદગીથી પધારીવરા
 ખાદલી સ્ત્રી નાનો ખાદો; માંથી (૨)
 કાંડી. -લો પું સુવાનો ખાદ; માચો;
 ચારપાઈ (૨) [લા.] મંદવાડ (૩) પ્રસૂતિ
 ખાદવું સંકિં કાંચદો મેળવવો
 ખાદસવાહિયું, ખાદસવાહુ વિં ચોતાના
 સંબંધ વિનાની નકામી વાતમાં રસ લેનાર
 ખાટિયું નં ખાટું, પ્રવાહી શાક (૨) કાચી
 કેરીને બાફીને બનાવાતી પ્રવાહી વાની
 ખાટીમીડી સ્ત્રી ખટમધુરી ખાવાની
 ચકતી કે ગ્રામી; 'પેપરમિંટ'
 ખાટું વિં [સિ. સજા; દે. લગર] ખટાસવાણું (૨)
 હચવાયેલું; નારાજ. બંચડ; ચરડ, બંચુના
 જેવું, બંચડ, બંચડચ (સ) વિં એકદમ
 ખાટું [(લમને આગલે દિવસે)
 ખાટુંવડું નં ઊકરાના લગનની નાત
 ખાટોડી સ્ત્રી એક જાતની ખાટી ભાજ
 ખાડ સ્ત્રી [જુઓ ખાડો] ખાઈ
 ખાડાજાજર નં ખાડા ઉપર ગોઠવાતું
 ફેરવી શકાય એવું જાજર
 ખાડી સ્ત્રી [ખાડો] દરિયાની ભરતી પહોંચે
 ત્યાં સુધીનો નદીનો ભાગ (૨) જમીનમાં
 ગયેલો દરિયાનો સાંકડો પ્રવાહ (૩)
 ગર; મોરી
 ખાડું નં ભેસોતું ટોણું
 ખાડો પું [દિ. લગર] ખાધરો; જમીનમાં
 ખોદાણ (૨) ખોદ; નુકસાન. બંખડિયો,
 બંખયો પું ખાડો કે ખાધરો
 ખાણુ (લા.) સ્ત્રી [સિ. તાનિ] ખનીજ
 પદાર્થો કાઢવા માટે ખોદેલો ખાડો (૨)
 તેવા પદાર્થો ખોદતાં ખણી આવે તેવું
 સ્થળ-ધૂપો ભંડાર (૩) જેમાંથી બહાર
 ન નીકળાય તેવા જાડો ખાડો (કદાં
 નરકની ખાણ) (૪) અખૂ ભંડાર (૫)
 અનાજ ભરવા માટે બનાવેલું ભંચરું;
 ભંડાર (૬) ઉત્પત્તિસ્થાન (૭) ધારવાળો
 વસ્તુની ધારમાં પડેલો ખચરો

ખાણ નં [૧ જાદન, ૫] ઠોરને ખાવાનું
 અનાજ કે મોતુ
 ખાણિયો પુઠ ખાણનો મનૂ
 ખાણી સોં ખાણ, ઉત્પત્તિસ્થાન (૨) બહાર
 ખાણી પીણી સોં ખાવા પીવાન, ખાનખાન
 ખાણુ નં જમણુ લોજન (૨) મિજબાની
 (૩) ખાવા પીવામા પગાતો મરણનો શોક
 ખાત વિં [સ] ખોદેલુ ંમુરત, ંમુદૂત
 નં બાધકામનો પાયો નાખનાનો મગજ
 સમય કે તેનો વિધિ
 ખાતમો પુઠ [અસાતિમહ] હોડો (૨) મોત
 ખાતુ સોં [વાસાતિર] ચાકી, બરદારી,
 સરબરા (૨) તરફદારી (૩) અં માટે
 ખાતર નં [દ યત] ખેતર સુધારવા સાડુ
 તેમા નખાતા છાણ કાપ, લીં ગ વગેરે
 પદાર્થો, તેવો બીજો રમાયણી પદાર્થ
 ખાતુ નં [દ યત] ચોરે બીતમા પાડેલુ
 બાકુ (૨) ચોરી ંપડો, ં પાડુ પુઠ
 ખાતર પાડનાર, ચોર
 ખાતર પૂંજે પુઠ ખાતરમા કામ આવે એવો
 પૂંજે, ધારા, છાણ, વામીદુ વગેરે કચરો
 ખાતર પાડારી (અ) સોં [વાસાતિર +
 ચરદાત] આગતારવાગતા, સરબરા
 ખાતરિયુ નં [સ યત] વર કાચવાનુ ચોરનુ
 દયિયા
 ખાતરિયો પુઠ [જુઓ અખતર] મેલી
 વિદ્યાગા પ્રવીણ માણસ, ભૂવાનો સાથી
 ખાતરી સોં [અસાતિર] બરોસો, પતીજ
 (૨) નિશકપણુ ચોક્કસાઈ (૩) સાબિતી,
 પ્રમાણ હદાર વિખાતરીવાળુ ંપૂરક,
 ંખધે અં ખાતરીથી
 ખાતાબધી સોં [વા યત + અદિસ]
 જમીન મહેસૂની રેખતવારી પદ્ધતિ
 ખાતાબાકી સોં ખાતે બાકી નીકળે તે
 ખાતાબાકી સોં ખાતાવાર દિસાબ
 મેલવાની વરી-ચોપગ
 ખાતાપીતાં અંકિંનિર્વાદનુ ખચ કાંડતા
 ખાતાપોતા નંખવં દિસાબિતિયા
 ખાણુ નં [વા યત] આસામીવાર અથવા

આવ-ખચની જાતવાર જમે-કેવારનો
 દિસામ (૨) લેણાદો પિતુ લખામ (૨)
 વિપથ, પ્રકગણ (૪) અમનની કાગવા પિતુ
 અગ હદાર 'દેવવાળી ખાણુ, ંસાદ
 ખાતુ' ંપડું નં લેવડદેડ (૨) લેણુ
 દેણુને લગતુ લખામ [સાધનવાળુ
 ખાણુ પીતુ' વિં હીં હી- જુગનના
 ખાતુન સોં [તુકો] મોગપરની સો, ખેગમ
 ખાતે અં રથમે, મુગમે હદાર મુબઈ
 ખાતે બરાયેલી સમા
 ખાતેદાર પુઠ સરમાગના મટેચૂટી કેદારના
 ખાનગી ચોપડે ખાતાવાળો
 ખાદી સોં [ખાદુ] હાથે કાનેલા સૂતગનુ હાથે
 વલેય કાપડ ંકાર્યસિય નં ખાદીતુ
 કામ કરતુ દંતર ંદ્રનં ખાદીનુ કામ
 કરનાર મથક ંકેરી સોં ખાદી વેચવા
 નીકળતુ તે. ંભંડાર પુઠ ખાદીની ડુકાન
 ખાધ વિં [સ] ખવાય એણુ, ખાયા યોગ્ય
 (૨) નં ખાવાનુ
 ખાધ સોં [ખાધરો] ખોટ, તુકસાન (૨)
 ખોટ, ખાપણ (જેવી કે ટીંગ મોતીમા)
 ખાધ (ધ), સોં [સ છુપા] ખોરામ, આદાર
 ંખોરાકી સોં ખાધાખોગકી ંજ
 વિં ખાડવડુ, ખાડ ખાડ કરનારુ
 ખાધરો પુઠ ંકો ખાડો (૨) તુકસાન
 ખાધાખરચ, ખાધાખચ ખાધાખાઈ,
 ખાધાખોગકી સોં બરણપોપણ માટે
 જરી રકમ
 ખાધાવેધ પુઠ, સોં રાત્રવડ, જેર
 ખાધાણુ વિં ખાધ-ખોડ કે તુકસાનીવાળુ
 ખાધું સંકિં [દ યત] ખાણુનુ ભૂતકાગ
 -ધેય ભૂંડું, -ધેલ પીધેય વિં,
 -ધેલું ભૂંડું ખાધેપીધે સુખી (૨)
 માતેતુ, હુધપુધ
 ખાન પુઠ [વા] શાહનદા, અમીર શૂહરચ
 વગેરેને અપાતુ મુસલમાની ઉપનામ
 ંખાના, ંખાનામ વિં [વા] ખાનના
 ખાન-સૌથી મોગ ખાનનો કવકાળ
 ધરાવનાર

આનગી વિં [ફા.] પોતીકું; અંગત (૨)
 બહેર નહિ એવું; ગુપ્ત
 આનદાન વિં [વા.] સારા ધરનું; કુળવાન
 (૨) પ્રતિષ્ઠિત (૩) નં કુટુંબ; કુળ. —ની
 સ્ત્રીઆનદાનપણું; કુલીનતા (૨) સન્નતતા
 આનપાન નં [સં.] ખાવું પીવું તે (૨) તેની
 વસ્તુ [ધરાવનાર
 આનખહાકુર વિં (૨) પું એં છલકાળ
 આનસામા પું [ફા.] (મુસલમાન અને
 અંગ્રેજ ધંરમાં) રસોઈ વગેરેનો કારભારી
 આનસાહિબ વિં (૨) પું એ છલકાળ
 ધરાવનાર
 આનાખરાખ વિં [ફા.] સત્યાનારા
 વાળનારુ. —ખી સ્ત્રી સત્યાનારા
 આનાજગી સ્ત્રી [ફા.] ધરમાં—આપસ-
 આપસમાં હાલું તે
 આનાશુ(—સુ)મારી સ્ત્રી [ફા.] ધરોની
 (વસ્તીની) ગણતરી
 આનું નં [ફા.] ધર; ધરનો ભાગ; ખંડ (૨)
 ભંડાર, નિધિ (૩) પેટીપટારો કે બેજ, કપાટ
 વગેરેમાં વસ્તુ મૂકવા કરેલો વિભાગ (૪)
 લખાણ માટે અલગ પડાતો વિભાગ કે કોડો
 આપ સ્ત્રી [સં. કપર ઉપરથી] દર્ખણ (૨)
 અખરખની પતરી
 આપરિયું નં [સં. લખી] આપનું એક ઔષધ
 (૨) બાળકને આપવાનું એક ઔષધ
 આપરું વિં [સં. લખર] આપનું ન નપ
 એવું; બહુ જ પહોંચેયું; કપરું. —રો
 કોડિયો પું એકખીનથી કગાય નહિ
 એવા એ ખર્તેખાતો એક (૨) સમાન
 હરીફ. —રો ઝવેરી પું, ચાંપાનેરનો
 એક પ્રાચીન, મહા કાબેજ અને ધૂત
 ઝવેરી (૨) [લા.] મહા ટંગ (૩)
 હીરાનો હોશિયાર પારખ
 આપરું સંકિં આપરું; ચોડું ચોડું સોગરું
 આખ પું [વા. લ્હાવ] ડાઘ (૨) સ્વાન
 આખકું અંકિં [રવળ] લેચેથી ટપકું
 (૨) વચ્ચે ઝાલી ટપકું [લા.]
 આખડખૂબ વિં આડા રેયાવાળું

આખોચિયું નં પાણીથી ભરેલો નાનો ખાંડો
 આસણિયું નં નીચે ખામણ પર રહેલું
 કોસનું દોરડું; વસ્ત્ર
 આસણું નં (પાણિયારા વગેરેમાં) વાસણ
 મૂકવા સારું કરેલી ખેસણી (૨) છછરી
 કયાશ [ઝાડનો] (૩) ખામું; કંઈ (૪)
 વિં હીગણું
 આમી સ્ત્રી [ફા.] ખોડખાંપણ; કસર;
 ભળપ (૨) ખોડ; ધટ (૩) બૂલ; દોપ
 ખામુખા અં [વા. લાહમ્સાહ] ધમ્માએ
 કે અનિચ્છાએ; નાશકે; અવશ્ય (૨)
 ખાસ કરીને (૩) નાણીએઈને
 ખામું નં આકાર; કંઈ
 ખામોશ અં [ફા.] સખૂર; ચોતો, ચાંતો
 એ અર્થનો ઉદ્ગાર
 ખામોશ—રૂઠી સ્ત્રી [ફા.] સખૂરી; ધીરજ
 ખાચકી સ્ત્રી પેદારા; મળતર (૨) કોઈનું
 છાતું ખાતું—મેળવણું તે
 ખાર પું [ફા.] કોટો (૨) વેર (૩) ઈર્ષ્યા
 ખાર પું [સં. હાર; પ્રા.] ખારાશવાળો
 પદાર્થ; દાર. બપાટ પું નં ખારવાળો
 —જેમાં મીઠું પાકતું હોય એવી જમીન
 ખારવાં નં બંબં વરસાદને અભાવે
 નરખાજરીના ખેતી લીધેલા સાકા
 ખારવો પું [સં. હાર+વહ] ખલાસી;
 વહાણ મલાવનારો (૨) સંચારો (૩)
 ખારાટવાળો ગોથ
 ખારાટ પું સહેજસાજ ખારાપણુ. ૦૨
 સ્ત્રી ખારાટ (૨) અણખનાવ [લા.]
 ખારિયું વિં ખારવાળુ (૨) ખારીકું (૩)
 નં મીઠું ચડાવેલો ચીમડાનો કકડો
 ખારી સ્ત્રી ખારવાળી માટી કે જમીન
 • (૨) ખાગશવાળી એક માથ
 ખારી સ્ત્રી [સં.] એક વળન (કોડ મણ)
 ખારીકું વિં [ખાર ઉપરથી] દેશીકડ
 વેરઝેર ગળતાકું [જાતનું વસ્ત્ર]
 ખારુઈ સ્ત્રી વિધવાને પહેરવાનું એક
 ખારું વિં [ખાર ઉપરથી] મીઠા નેપા
 સ્વાદનું (૨) મીઠામાં આણેલું મીઠું

(૨) ઘોડુ ઘોડુ ખોડુ પાવનથી
(કમનામાથી લઈ) આમનેમ ફેરવડ
ખાખો (૦) પુઠ [ખૂપડ] કાખ્યા પરી રટેડ
ગણખોતરેડુજડિયુ(૨)જામેની નામગીતુ
ચાને વગથી રહેડું કુંડું (૩) કાઈપણ
સપાળી ઉપર રલી ગયેનો કરચો ખૂપરો
(૪) ખાખ ખો ખાખી (૫) રાખો [૧૧]
ખાંભ (૦) પુઠ [સ રુખ] થાખનો -ભી
સોં પાળિયો રમરણરતખ (૨) ખોખણ
ખાખ્યા ખેસાખ્યા લાખામા પાડેની ખાખ
-ખો પુઠ મીમાડાની હદ બતાવતો
પથર (૨) ખાખી પાળિયો
ખાંસતુ (૦) ૧૦ કિં [સ વાણ] ખાસી ખાવી
ખાંખી (૦) સોં [પ્રા લામિય] કધરસ કાસો
ખિચડિયુ વિઠ [ખીચડી ઉપરથી] પચરાડ,
બેળમેળ (૨) ખીચડીના મમતુ
ખિન્નમત સોં [અ રિન્નમત] રેસાચાંરી
તહેનાત ંગાર પુઠ રેવક નોંર, ચાકર
ખિન્નવણી સોં ખીજવડ તે
ખિન્નમાટ પુઠ ખિન્નતુ તે ગુરેસો કોવ
ખિન્નવણુ સં કિં ખિન્નતુ અં કિં
, ખીજતુ નુ મેરક અને કર્મણિ
ખિંડી સોં [હિં] બારી
ખિતાખ પુઠ [અ] ૧૦ [ખિન્નમત મા
ખિન્નમત સોં, ંગાર પુઠ જુઓ
ખિન્ન વિઠ [સ] દિનગીર ગમગીન
ખિતી સોં [સ હારિંગા] રાયણ [(દોર)
ખિરોયુ વિઠ નં [સ હાર = દૂધ] દુધાળ
ખિચકોડી સોં ખિચકોડી ખિનોડી
ખિનખિચ અં [રવં] ખિચકોડીનો રવ
(૨) ખૂ હસવાનો રવ
ખિચવટ (-છુટી) સોં ખીનતુ તે
ખિચાફ વિઠ [અ] વિરુદ્ધ [સત્તા
ખિચાફત સોં [અ] ખીફની ગાત્રી અથવા
ખિચાવડુ સં કિં ખીને એમ કરતુ
ખિનાવટ સોં ખિનવટ
ખિચાવુ અં કિં [જુઓ ખીતો] બે
અપી રહેન ભરાઈ જવુ દિગાડ
ખિનોડી સોં જુઓ ખિનકોળ

ખિચેણુ (વો) નં ૨૫૨
ખિન્નકાવડુ સં ૧૦ ખીસ તુતુ મેરક
ખિન્નમદી સોં એક બનાવડ ખિન્નગી
ખિચિયાણુ વિઠ ખસિયાણુ અખતણુ
ખિન્નકાકાતરુ, ખિન્નમાખરચ,
ખિન્નમાખરચ, ખિન્નમાખરચ ખીસા
કાતરુ ખીસાખરચ, ખીસાખરચ, ખીમ
ખીખી અં એવો અવાજ મીને (૨) સોં
ખીખી હસડુ તે
ખીચ વિઠ ગીચ બરચ
ખીચડી સોં [સ કુગર, ટે વિચર] એ
ખાવાની વાની ંખાઉ વિઠ ખીચડી
ખાનાડુ હપી પખિનુ -કુ નં ખીચડી
(કુન્નમારમા) -કો પુઠ આખા મગ ને
ચોખાની અથવા આખા ધડ ને દાળની
ખીચડી (૨) ખીચડુ (૩) ટોળાં રોજબેળ
તે [૧૧] [ચ, કાસી કાસીને
ખીચા (-ચો) ખીચ અં ગીચગીચ બર
ખીજ સોં [૨ વિન્નિય] ચીડ, ગુરેસો
(૨) ખીજવા માટે પાડેડુ નામ
ખીજડો પુઠ [સ હારિ] એક જાડ, સમગી
ખીજવણુ સં કિં ખીજે એમ કરતુ
ચીડવ ખીજવાનુ અં કિં (કર્મણિ)
ખીજવુ અં કિં [સ સિદ્ધ, પ્રા વિન્ન]
ગુરેસે ધર (૨) સં કિં ઘાડુ વડેડુ
ખીજુ સોં બે ટકરીઓ વચ્ચે આવેનો
સાકડો મારગ (૨) પવંતના બે બેના
ભાગ વચ્ચેનો પ્રદેશ
ખીસણુ નં નગની બેસણી (૨) વાગી
કે નયથા જડેડુ નય
ખીમો પુઠ [અ કામદ] માસનો છદો
ખીર સોં [સ હાર] દુધગાતની એ વાની
(૨) + કીર દુધ -કુ નં લોખ અને
પાગીને અનામી કરેનો રાડો (પરા,
ખાખ્યા હં બનાવવા) (૦) ખમીર
ચાવેનો આથો (જામેની હંનો) (૩)
એ બતની કુમગી કાકડી (૪) એક
બતનુ નકું કાપડ -રોડક નં જુઓ
શીરોદક (૨) એક ધોડુ રેશમી વસ્ત્ર

ખીટ પું [સ. કાંલ] જુવાનીમાં મોં પર
ચળી ફાલ્લી (૨) આંખનાં પોપચાં પર
ચળી લોહી માંસની મડી(૩) ધીની ખીલડો.
ઠગોટીલો પું ધીની ખીલડો. ઠો પું
ધીના હેઠલા પડમાં વચ્ચેવચ આવેલી
ખીલી, જેના પર ઉપલું પડ ફરે છે. ઠમા
(-માં) કડી સોં ધીના ઉપલા પડિયાની
વચ્ચેવચનું લાકડું, જે ખીલડામાં પડોવાય
છે (૨) ખીલડો અને માંકડી

ખીલવવું સં કિં ખીલે એમ કરવું (૨)
ખીલવું; ફાંટવું; સીવવું (ધાળળા ચોક્કળના
જે પાટ પેકે)

ખીલવું અં કિં ફાલવું ફાલવું; વિકસવું
(૨) શોભવું; દીપવું (૩) ખુશીમાં આવવું;
ગરમને ચડવું (૪) ચગવું; ઉરકેરવું; વીકરવું
(૫) સંકિં (ચોક્કળ, કામળા ઇંને વચ્ચે)
બખિયા ઢઈને સીવવું; ફાંટવું; ખીલવવું
ખીલાઉપાડ અં જડમૂલથી, નિર્વં ય યાય
એવી રીતે [બનાવવાનું એભર

ખીલાપાટી સોં પેચ. માડવાનું - સ્ક
ખીલારખું વિં અમુક ખીલેજળ ધાવાની
આદતવાળું (૨) બહાર ચરતા નહિ જતાં
ઘેર ખીલે બાંધું રહેતાની ટેવવાળું
ખીલી સોં નાનો ખીલો; ચૂક. ંખટ્ટો
પું ખીલી ખૂચવા જેટલી પીડા; ઈભ;
હરકત(૨) અડચણ; વિષ્ણ. ંખખિ(-સિ).
ચારાં નબળવં ખીલી અને પસિયારાં
(કલકાં, સાકળાં)

ખીલો પું [સ. કાંલ] ખૂટો; મેખ (૨)
છક્કાપંખના જુવારમાં પેસાની હોડ લાગે
તે લેનારો મંચરથ જુવારી [લા.]

ખીસકવું અંકિં [દ. લિખ] લપસવું
ખીસકાતરુવિં ખીસું કાતરી ચોરી કરનાર
ખીસાખરચ, ખીસાખચ પું સામાન્ય
ખરચ માટે ખીસામાં રાખવાનું નાણું
(૨) પસક પડતી બાળનમાં વાપરવા મળેલું
- ખાસ ખરચનું નાણું

ખીસું નં [ફા. કાંલ] ગજવું; ખિરમું
ખીટી સોં નાનો ખીટો (૨) કપડાં
ભરવવા લીંતમાં જડેલું ટેકણું

૩ જો-૧૩

ખીટો પું ખૂટો; ખીલો; મેખ
ખુટાડવું સંકિં ખૂટે એમ કરવું; ધટાડવું
(૨) પૂડું કરવું

ખુડો પું [ફા. મુદ્દા] ચોટા સિક્કાની
કિંમતના નાના સિક્કા તે; પરચૂરણ
(૨) કકડેકકડા; ભૂકો [લા.]

ખુણિયાળું વિં ખુણાવાળું
ખુતમો પું [મ. મુત્તમ] તારીફ; પ્રસંસા
(૨) જુમાને દિવસે નમાજ વખતે
પડાતો ખાસ સુતિ-પાડ

ખુતાડવું સંકિં 'ખૂતવું'નું પ્રેરક
ખુદ વિં [ફા.] અસહ, શુદ્ધ (૨) સંપેતે, ભતે.
અખત્યારી સોં પોતાનો કાખ હોવો
તે. ંકાશતા(-રતા) વિં [ફા.] ભતે
ખેડેલું. ંખુશીં સોં [ફા.] આપધાત.
ંગરણ વિં [ફા.] રવાધી; આપ-
મતલબી (૨) સોં આપનરણપણું

ખુદા પું [વા.] ઈશ્વર; પ્રભુ. ંઈ વિં
ઈશ્વરનું - ઈશ્વરને લગતું (૨) પવિત્ર (૩)
ફરતી; દેવી (૪) ભોળું [લા.] (૫) સોં
ઈશ્વરપણું (૬) સુદિ. ંતાલા પું [ફા.]
મહાન પ્રભુ. ંપરસ્ત વિં પ્રભુપરાયણ,
આસ્તિક. ંવંત(-દ કા.) વિં ઈશ્વરતુલ્ય
(સાદેખ, અન્નદાતા ઇં જેમ રાજરાણી
કે માલિકને સબોધનરૂપે). ંહાફેજ
સંપ્રં [મ. ફાવિજ - રક્ષણ કરનાર]
પ્રમુ તમાડું રક્ષણ કરો

ખુદી સોં [ફા.] હુપણું; હુપદ; ગવં
ખુતામરકી સોં [ખૂત + મરકી] ખૂતરેલ
ખુલસ સોં; નં ખૂતસ; વેરજેર

ખુપાવવું સં કિં, ખુપાવું અં કિં
'ખૂપડું'નું અનુક્રમે પ્રેરક અને કમંભિ
ખુફિયા વિં [મ.] શુભ; હપું. ંચોલીસ
સોં હપી પોલીસ

ખુમારી સોં [મ.] આંખમાં દેખાતો નરો,
ઘેન; મરતી (૨) ધન, વૈશવ, બોધ્યા
વગેરેનો ગવં

ખુર સોં [સ] ખરી
ખુરદો પું [ફા.] જુઓ ખુડો

પુરમું નં [કા.] એક જતની મીઠાઈ
પુરશી સીં [મ. વૃત્તી] એક જતનું આસન
(૨) માનનું કે પદ યા અમલનું સ્થાન [લા.]

પુરશેઠ પું [કા.] સૂરજ

પુરસી સીં જુઓ પુરશી

પુરાસાની વિં [કા.] ઈરાન દેશમાં આવેલા
પુરાસાન નામના પ્રદેશનું કે તેને લગતું

પુરી સીં [જુઓ પુર] ખરી

પુલાસાવાર અં પુલાસા સાથે

પુલાસો પું [મ.] રજીકરણ; ચોખવટ
(૨) સાર; બાવાઈ (૩) નિકાલ, રત્નો (૪)
મોકળાશ (૫) દસ્ત; ઝાટા [લા.]

પુલ્લ પુલ્લ અં પુલ્લેપુલ્લી રીતે

પુલ્લું વિં [મ. લગ્ન] ઉવાડું (૨) નિખાલસ;
ચોખું (૩) સ્પષ્ટ (૪) નાચું; ઢોકેલું નહિ તેલું
(૫) છૂં નહિ - જહેર (૬) અસબ્ય (૭)
અણપેરાયેલું (૮) ઘેરુ નહિ - આણું

પુલ્લેપુલ્લું વિં સાવ પુલ્લું

પુવાર વિં [કા. સ્વાર] અતિ દુઃખી; હેરાન
(૨) પાંચમાલ. - રી સીં [તંદુરસ્ત

પુરા વિં [કા.] આનંદી, દર્શિત; પ્રસન્ન (૨)

પુરાશી સીં [કા.] જમીનમાર્ગ

પુરાપુરાલ વિં તંદુરસ્ત તેમ જ પુરા;
ખૂબ પુરા [રમણીય

પુરાનુમા વિં [કા. સુચ + નુમા] સુંદર;

પુરાખખતી, પુરાખખતી [કા.] સીં

સદ્માગ્ય (૨) પુરાલીની બેટ - બક્ષિસ

પુરાબો (ઈ) સીં [કા. પુરાવ] સુમંધી.

બહાર વિં સુમંધીદાર

પુરામિતમ પું સારો - આનંદી સ્વભાવ
(૨) વિં પુરામિતજવાણું

પુરાદાલ વિં - દી સીં [કા.] જુઓ
‘પુરાલ’માં

પુરામત, [કા.] સીં સ્વાઈ માટે કરેલાં

દહ બહારનાં વખાણ; પગમી; હાણ દા.

ખેર વિં પુરામતની રેવવાણું.

પુરામતિયું. - તિયું વિં પુરામત

કરનાડું. - દી સીં પુરામત. - દખેર વિં

પુરામતખેર

પુરાલ વિં [‘પુરાદાલ’ ઉપરથી] ખૂબ
હાલતમાં હોય એવું; કુખી (૨) કુશળ;
તંદુરસ્ત. - દી સીં

પુશી સીં [કા.] (૨) વિં હથ (૩) મરજ;
હથ્થા (૪) વિં પુરા; રાજ

ખૂલ્લી (-ળી) સીં [સં. લગ્ન] ચળ; વધર;
ખજવાળ (૨) ચામડીનો એક રોગ (૩)

જે લાગવાથી ખજવાળનું પડે તે; ખૂલ્લી

ખૂટ સીં ખેટ; ધટ (૨) છાપખાનામાં

ખીખાં ગોડવતાં ખૂટતાં ખીખાં

ખૂટલ વિં અપ્રામાણિક; ખેટાખેટું [દા.]

ખૂટવું અંકિં [દિ. તુત] એણું થવું; ધટું
(૨) પૂરું થવું

ખૂણિયું વિં ખૂણાણું (૨) નં સાકને
મજબૂત કરવા લગાડાવી લોડાની કાટખૂણ
આકારની ચીપ

ખૂણેખાંચરે અં કાઈ ખૂણામાં - ખૂણા-
પડતી અપરિચિત જગાએ

ખૂણો પું [સં. કોળ] જ્યાં જે દિશા કે
લીટી મળતી હોય તે જગા; કાણ; ખાંચો.

ખાંચરો પું ખૂણો કે ખાંચો; ખૂણા

પડતી કે ખાંચામાં આવી જતી - એણી

જહેર - જગા

ખૂટવું અંકિં [દિ. તુત] જુઓ ખૂંતવું

ખૂંદ (-ધ) રું નં ખોનગું, ક્ષેપ ખાતર
કાટેલી બૂલ; વાંધાવચકો; છિદ

ખૂન નં [કા.] લોહી (૨) ખૂનની - વેરની

તરસ; ખૂનસ (૩) જીવથી મારી નાખવું

તે; હત્યા. ખેરાબો પું [+ ખરાબો

(કા. લગ્ન)] મારકાડ. ખેર વિં

[કા.] લોહી રેડાય એવું (૨) ધાતકી;

ખૂની. બેલ સીં [+ કા. રેતી] લોહી

રેડવું તે; કાપાકાપી; કતલ (૨) લોહી

રેડાય એવી - ખૂનખાર મારામારી

ખૂનસ સીં નં ખૂનની - વેરની તરસ;

ખૂનસ [ખૂન કરનારું; હત્યાડું

ખૂની વિં ખૂન કરે એવું; ધાતકી (૨)

ખૂપવતું સં કિં ‘ખૂપવું’નું પ્રેરક (૨)

ખરાબર ગોઠવવું, જમાવવું (જેમકે, દુકાન)

ખૂપવું ચાં કિં [પ્રા. સુખ] ખૂપવું; બેંડું
ભિતરું; ભોંકાવું (૨) કળી જવું; અંદર ભિતરી
ચોરી જવું; ખૂતવું

ખૂખ વિં [ફા.] સાંકું; સુંદર (૨) ધણું;
પુઝળ. ંસૂરત વિં ૩ પાણું; ફૂટકું

ખૂખી સીં [ફા.] ખાસ ગુણ; રહસ્ય (૨)
મન; લિંગજત (૩) ચતુર્થ (૪) સોદર્ય;

ચમકાર (૫) મહાર્થ. - દ્વાર વિં ખૂખીવાળું
ખૂમચાવાળો પું ખૂમચામાં ભરીને
વસ્તુઓ વેચનારો ફેરિયો

ખૂમચો પું [ફા. લાન્વહ] ઢળતા કાનાનો
છાછરો યાજ (૨) વેચવાની વસ્તુઓથી
ભરેલો ખૂમચો (૩) એમાં ભરેલી વસ્તુ;
ભેટની વસ્તુ

ખૂરપી સીં [સં. કુરપ] ખરપડી

ખૂલવું વિં [ખૂલવું] ખુલ્લું કે પહોળું;
ભીંસાવું - તગ નહિ એવું (૨) ભેડવું

ખૂલવું અં કિં [ખુલ્લું] ઉપરથી ખુલ્લું
ચવું; ભિડાવું (૨) ખીલવું (ફૂલ) (૩)
દીપવું; શોભવું (રંગ)

ખૂખારવું અં કિં [રવં] ખૂખું અવાજ
કરવો (૨) (અમુક અવાજ કરી) ગળું
સાફ કરવું (૩) હણહણવું (૪) પોતાની
હાજરી, મરદાઈ કે ખાસ બતાવવા)
ખૂખારાથી અવાજ કરવો

ખૂખારો પું [રવં] ખૂખારવું તે (૨)
ખૂખારવાનો અવાજ [ના] અવાજ

ખૂખું નં [રવં] (ખૂખારવાનો કે ખાંસી-
ખૂચ (ખાંચ) સીં ખૂખું; ખાચો (૨)

ખૂચવાની અસર; ભોંક (૩) [લા.] લાગળી;
અસર (૪) દાઢ; વેર (૫) બારીક સમજ

(૬) વાંચોવચકો [લેવું] કિં સાથે
ખૂચવવું સંકિં ખેચીને લઈ લેવું [ખડુધા]

ખૂચવું અંકિં નડવું; ભોંકાવું (૨) મનમાં
ખડકવું; દુખવું (૩) બધનમાં પડવું, ખૂપવું

ખૂચાવવું સંકિં ખૂચવી લેવું; ચૂંટી લેવું
ખૂટ પું આખલો; સાંક (૨) સીં જમીનની
હા બતાવતો પરચર (૩) અં બરાબર

માપસર; પૂરેપૂરું

ખૂટકું નં ખૂટવાનું ચોખર
ખૂટવું સંકિં મૂળ સાથે ખેચી - દૂધી
કાઢવું (૨) ચૂંટવું; દૂપવું

ખૂટિયો પું ખૂટ; સાંક

ખૂટી સીં [દે. હુંટ] ખીટી
ખૂટો પું ખીલો

ખૂતવું સંકિં [દે. સુત = નિમજ] ખૂપવું;
કાઢવમાં ભિતરી જવું - ચોટી જવું

ખૂંદકું સંકિં [સૌરસેની - પુંદ] પગ વડે
ગાંધણું; ગાંધણું; કચરણું

ખૂંદાખૂંદ સીં [ખૂંદલ] ઉપરથી ગાંધણું;
અગદાચગદી (૨) ફાંદા; ધમ્માચકડી

ખૂંધ સીં [નુઓ ખાંધ] (પથુના) વાંસા
પર હોતો ઢેકો (૨) વાંસો વળી જવાથી

થતો ઢેકો (માણસને). - ધિયું, - વું વિં
વાંસે ખૂંધવાળું (માણસ)

ખૂંધ પું પરણ્યા જતાં વરને પહેરવાનો
ફૂલનો એક શણગાર

ખૂંપકું નં ખાપો. - રો પું (ઝાડ - છાંડ
છાપ્યા પછી રહેલું) જડિયું; ખાંપો (૨)

હળમત કરતાં રહી ગયેલા ખાંપાજેવા વાળ
ખૂંપવું સંકિં (૨) અંકિં નુઓ ખૂપવું.

ખૂંપ (ખા) વવું સં કિં (પેરક)

ખેકડો પું [સ. કાંકા] કરચેલો

ખેચર વિં [સ.] આકારમાં ફરનારું (૨)
નં પક્ષી (૩) ભૂતપ્રેતાદિ (૪) પું વારા,

ચંદ્ર, ચંદ્ર ઇત્યાદિ (૫) દેવ. - રીં સીં દેવી;
ભૂતકી; નેગળી (૨) પખિણી; સમકી (૩)

એક યોગમુદા

ખેડ નં [સ.] ખેડ; ગામડું (૨) પું; નં
સિકાર. ૦ક પું સિકારી (૨) નં નાનું
ગામડું. ૦ધી પું સિકારી

ખેડ સીં ખેટી (૨) નં ખેડ; ગામડું.
૦ણુ વિં ખેડનારું (હાં ૦ 'ચખેડણ').
૦ણુહાર પું ખેડત (૨) હાંકેડુ ૦ણું સં
કિં [પ્રા. લેજ] જમીનને હળ વડે ખેડી,
ચાસીને પેચી કરવી (૨) મુધારવું; કેળવવું
[લા.] (૩) (સાડસ કે વેપારધંધા) કરવો
(૪) [મુસાફરી] કરવી (૫) ચલાવવું; હાકવું.
૦લક (૦ક) પું ખેડવાનો હક્ક.

ખેડાણુ વિં ખેડેડુ ખેડાણુ હોય એડુ(ર)
 નં ખેડેડી - ખેડાણુ હોય એવી જમીન
 ખેડુ વિં ખેડનારો (ર) પું ખેડ
 ખેડુ નં [મ છ] ગામડું
 ખેડૂત પું ખેડવાનો ધવો કરનાર(ર) તે
 વગ નો આદમી

ખેત નં [સ શેત] ખેતી માટેનો જમીનનો
 ટુકડો ૦૨ નં ખેત(ર) + શેત ૦૦ પાદર
 નં ત્રાવર મિનકત ૦૦ પાળ પું
 [પાળ] ખેતરનું રમગ રનાર દેવ (ર)
 આમદેવતા (૩) સાપ ૦૦ ડિ(-કુ) વિં
 ખેતરનું - નેલગણુ(ર) ખેતર વચ્ચે થઈને
 જતો (માગ)

ખેતી સીં જમીનમાં અનાજ વગેરે પ વવા
 માટે કરવાનું નામ ૦ વાડી સીં ખેતર
 અને શાકભાજી કે ફળફળાદિની વાગ (ર)
 ખેડતનો કામધંધો [ગીરી(૦) ઘાક
 એક પું ૦ ના સીંગલ] સીંગ, સતાપ, દિલ
 ખેડાન મેડાન (ખે મે) વિં તારાજ, પાયમાર
 ખેડી ન પું [ર, અ સર્વાવ] મિસરનો રા ન
 ખેડો(-ધો) પું ખેડો પીડા
 ખેન (ખે) નં ક ટાળો આપે એડુ માણસ કે
 કામ, પીડા(ર) મુસીબત વિષદ

ખેપ સીં [સ શેવ] બાર લઈને ઘેઈ દૂરની
 જગાએ જઈ આવતું તે આટો, ફેરો(ર)
 લાગી મુસાફરી સફર(૩) ફેરાનું મહેનતાણુ
 (૪) રેપારની વસ્તુનું એક દેશથી બીજે દેશ
 આવતું તે(૫) પગાડે લાગતું તે, ખત(૬)
 હપતો, વારો [(જમ કે 'દો' ટુ)]

ખેપટ અં મૂડીઓ વાળીને અપાગબધ
 ખેપાની (ખે) વિં તોફાની(ર) યુદ્ધિબાજ
 ખેપિયો પું [ખેપ ઉપરથી] દૃત કાસદ
 ખેમકુશળી (ખે) વિં(ર) નં જીઓ હોમ
 કુશળ

ખેર (ખે) નં [સ યદિર] એક ઝાડ
 ખેર (ખે) ગાં [ખ] અને હરો ફિકર
 નહિ (ર) સીં ખેરિયત

ખેર સીં મૂળ, ખેરો [શુભેચ્છક
 ખેરખાણ (ખે) વિં [ખા] ભડુ ચાલનારું

ખેરવણુ સંકિં ખરી પટે એમ કરતું,
 ગેરવન(ર) ખમેવું દૂર કરતું કાઠી મૂકતું
 ખેરમલ્યા (ખે) સીં [ખ રામનહી]
 મુખપતા મુજેદશાતિ(ર) અં ખેર દશે,
 બજી એરો મન વાગવાનો કદગાર
 ખેરમા(-લ) (ખે) પું ખેરનાલા ડામાથી
 નીંગનો પદાર્થ

ખેર ચો(-ટો) પું ખેર ૨૪, ફી
 ખેરાત (ખે) સીં [ખ] દાન, પુણ્ય,
 સુખાવત - તી વિં ખેરાત માટે કાઢેડું,
 ધર્માંદાનું (ર) ખેગત કદે એડુ
 ખેરિયત (ખે) સીં [ખ] મુખપ-સમ
 કુગળ હોતું તે [પોપગ]

ખેરી સીં ખેરો ૨૪(ર) દાત ઉપર બાજી
 ખેરીચો પું [ખ સરાન = પચૂરણ - પરથી]
 પરચૂરણ ચીત્તેનો ડાળડો

ખેરીજ વિં [ખ ચાતિ] વધારાનું બદર
 ચાની ગરેડું ન હોય તેડું (ર) અં વિના
 મિવાય, વધારામાં

ખેરો (ખે) પું યાને ખતાવેડો દોરીઓનો
 જળાદાર થો - કે પી [ખેર દોગ
 ખેરો પું ખેરો, બૂકો(ર) ડાગના ડૂડાનો
 ખેવ પું [મ] રમત (ર) તમાસો, નેવાડું

નાક, ભવાઈ (૩) રચના લીડા [લા]
 ખેવદિલી સીં દિનમાં ખેવ કે રમતનો
 પ્રસન્ન બાવ હોનો તે

ખેવડ અં કિં [સ જા] રમતુ ગમન
 કરી (ર) મુક્તિ કે પ્રપચથી કાયં કરતું
 ખેવાડી વિં રમતમાં કામ કાઢી લે એડું

ચતુર, મુસી (ર) પું ખેડ કદે - રમત
 રમે તે, ના

ખેવટ [દિ] (-દિયો) પું માર્ગદર્શક નેતા
 (ર) સુકાની - ટુ નં સુકાનીડું - હોગી
 ઉ કારવાનું કામ, વહાણવટું

ખેવતા સીં કાળજી, ચાનક, સભાળ
 ખેમ પું ખમે નાખવાનું વસ, દુપકો
 ખેમવણુ સંકિં [ખસડું ઉપરથી] ખસેડ
 ખે(મયુ) નં ખેસતરીકે ચાને એડું વસ, ખેસ

ખેલ સીં [ર] મૂળ, ૨૪

ખેહ પું [સ. ક્ષય ઉપરથી] ક્ષય
ખેળ (ખે) સ્ત્રીં લાછી; આર; કંઈ
ખેંકડો પું ખેંકડો; કરચડો

ખેખલી (ખેં) વિં [ખેં ખેં ઉપરથી]
ખવાઈ - ખજખજી ગયેયું; અત્યંત અશક્ત
ખેખે (ખેં) અં (ર) સ્ત્રીં ઉધરસનો
અવાજ [૨૪૦]

ખેચ (ખેં) સ્ત્રીં [પ્રા. સંચ = ખેચું]
ખેચાણ, તાણ (ર) આશ્રદ (૩) તંગી; તાણ.
તાણ સ્ત્રીં ખેચાખેચ (૧) આશ્રદ [લા.]
૦વું સંકિં પોતા તરફ આણવું;
આકર્ષવું; તાણવું (ર) કસડ, તંગ કરવું
(૩) આશ્રદ કરવો; આશ્રદથી વળગી રહેવું
(૪) શોષી લેવું; ગૂસવું. -ચખેચા સ્ત્રીં
તાણતાણા. -ચાખેચ (ચી) સ્ત્રીં
તાણતાણ (ર) અશ્રદ. -ચાણ નં
જુઓ ખેચ. -ચાતાણ સ્ત્રીં ખેચાખેચ

ખેડ સ્ત્રીં [ખ. દિયું પાણી ન પાવું - મુકાવર
દેવું તે (ર) મુકવણ, રાક. -ડિયું વિં
પાણી વિનાનું નીક કે નહેર દંભાદિથી
જેને પાણી ન પવાનું હોય તેડું (ખેતર)
(ર) નં મુકવણ, ખગડિય

ખો (ખો) આર્ [ખ. તુ] ટેવ; આદત (ર)
ખાર, દેવ, વેર [ખીણ, કોતર

ખો (ખો) સ્ત્રીં [જુઓ ખોઈ] ખાઈ,
ખો (ખો) સ્ત્રીં [૨૪૦] એક રમત (ર)
ખોખો રમતનો એક ખોલ

ખોઈયું નં જુઓ ખોય
ખોઈ સ્ત્રીં ખાજકને સુવાડવા માટે કરેલી
કેળાધેલી ગળા [હોય તે

ખોખ નં ખોટા કદનું પણ ખાલી ખોય
ખોખારાટ પું ખોખરીપણ

ખોખરું વિં [૨૪૦] જોડો ને પોલી અવાજ
નીકળે એવું (ર) અડધું પડધું બાગેલું - કૂટેલું

ખોખલી સ્ત્રીં [ખોખું ઉપરથી] રડી
સિયાળ (ર) પડી ગયેલા દાતવાળી વધા.
-હું વિં ખખખી ગયેયું, રહ (ર) ઉધરસ
ખાત - લો પું ઉધરસ; કસો (ર) રહ -
ખખખી ગયેલો આદમી

ખોખું નં [સ. મુખ] અદરથી પોણને સાર
- ગરકાદી લીધેલું જે કાંઈ હોય તે (ર) માલ
કાદી લીધો હોય તેવી ખાલી તકવાદી પેદી;
હલકા બનાવટની પેદી (૩) કાગળ અને
લૂગડું લાલીથી ચોખ્ખી બનાવેલો પાપડોનો
આકાર, કકડાઓની બનાવેલી પાપડી (૪)
ભરપાઈ થઈ ગયેલો છૂટોનો કાગળ (૫)
નમૂનો; બીણ (૬) કાચું લખાણ; મુસદ્દો
(૭) કલેવર; હાટપિજર

ખોખો સ્ત્રીં એક રમત; ખો
ખોગીર નં [ખા.] થોડા ઉપર મૂકવાની
ભિનની ગાદી; છન

ખોચરું (ખો) વિં પોયું (ર) ખાંચાવાણું
(૩) નં ખો (૪) જુઓ જમાનો
ખોચરે (ખો) અં ખાણે, ઝટ ધ્યાન ન પડે
તેવી જગાએ

ખોજ સ્ત્રીં [ખ. તોત્ર] તપાસ, શોધ; ખોજ.
૦વું સંકિં ખોજ કરવી; ખોજવું
ખોજો વિં [ખા. રૂવાઈ] હિંદુમાંથી
મુસલમાન બનેલી એક ભતનું (ર) પું
એ ભતિનો પુરુષ

ખોજો પું [ખા. છોજી] વ્યંડળ; હીજડો;
જનાનખાનામાં સ્ત્રીઓની તહેનાતમાં
રહેનારો નપુંસક નોકર

ખોડ સ્ત્રીં [ખૂડું ઉપરથી] ૧૪, ચોખાપણું;
અપૂર્ણતા (ર) નુકસાન, ગેરલાભ (૩)
બહુચૂક (૪) નાની બરતી (ઉધાનથી
ભિયાર પ્રકારની)

ખોડક (કો) પું અં કિં [સ. લોટ =
લગડાવ ઉપરથી] અટકવું; અચકાવું

ખોટાઈ સ્ત્રીં [ખોટું ઉપરથી] ન્હાંપણું;
અસત્યતા (ર) દરામીપણ, આળસુપણ
ખોટાખોટું વિં ખોટું બોલે તેડું, ખોલીને
ફરી ભય એડું [રાખનો ગોટો

ખોટારો પું છાણાખળી ગથા પછી રહેલો
ખોટારું વિં [ખોટું ઉપરથી] ન્હાં (ર)
ખૂડું; ખોટું (૩) નં ન્હાણું (૪) તરકટ
ખોટારો પું છંદોનો કકડો; પપોપો (ર)
અગારો, લાળો

ખોટી અં વિશ્વં - દીક્ષ યાય એમ; નકામું
થોભી રહેવું ૫૩ - વખત બગડે એમ (૨)
શ્રીં વાર; વિવં

ખોટી પો પું ખોટી થવું તે; શેષાણ
ખોટીલું વિં ['ખોટું' ઉપરથી] આખાં
હાડકાંનું; આજસુ (૨) ખોડવાણું (૩) નં
નિઃસંતાનને ધણી વખત બાદ થયેલું -
ખોટીનું બાળક

ખોટું વિં ભૂકું; અસત્ય (૨) બુલચૂકવાણું
(૩) ખરાબ; નકારું (૪) ફરી નવ એવું;
ખેતફા (૫) નં ગુલકાન; અન્યાય; ખોટું
કામ ઉદા. 'કાઈનું ખોટું કરવામા
આપણને શો લાભ ?'

ખોડ (ડ.) શ્રીં ખો, આદત; કુટેવ (૨)
શારીરિક ખામી (૩) ભૂલ; ખામી; કલંક;
લાજન (૪) નં ખોડસું. બખાંપણુ શ્રીં
ખોડ કે ખામી

ખોડવું સંકિં [સ. છોડ = હાથી બાંધવાનો
યાંત્રો, કે. છોડ = સીમાકાઠ - તે ઉપરથી]
દાટવું (૨) શેપવું; ઊણું કરવું

ખોડમું નં મોટું લાકડું - ફલકું; આટું
ભૂનું થડિયુ.

ખોડંગ (ખા) ડું, ખોડાડું અં કિં [સં.
છોટ] લગડાણ; ખોડું ચાણું

ખોડિયું વિં ખોડવાણું; અપંગ
ખોટીખાડું નં [લાકડા 'ખોટી'ને કરેલું
બાડું ખેતરમાં જવા આવવા માટે બે

ખાખિયાંવાળું લાકડું ધાડી કરવામાં
આવતો રસ્તો - છીંડું

ખોટીલું વિં ખોડવાણું; ખોડિયું
ખોડું વિં [સ. છોટ] ખોડિયું (૨) લગડું
(૩) ગ્વર વિનાનું (અગ્નિર માટે)

ખોટો (ખો) પું [સ. ફિલ્હ] માયાની
ચામડી પર બાજતો એક મેલ (૨) માયાની
ચામડીનો એક રોગ (૩) સંહાર; નાશ

ખોતરણી શ્રીં ['ખોતરણું' ઉપરથી] દાંત
ખોતરવાની સળી (૨) ખરપડી (૩) કોતર-
વાનું એભર; ટાંકણુ (૪) કોતરણી,
નકશીકામ. નયું નં ટાંકણુ (૨) ખરપડી

(૩) ખોતરવાનું સાધન (૪) ખૂધડું; દોષ
ખોતરણું સંકિં [નુઓ કોતરણું] આડું
આણું ખોદવું; ખાનડું (૨) પાથમાલ કરવું;
(કોઈનું) ખોદવું [લા.]

ખોતરકામણુ નં ખોતરવાનું મહેનતાણુ
ખોટકામ નં ખોદવાનું કામ (૨) કોતરકામ
ખોદણી શ્રીં ['ખોદવું' ઉપરથી] ખણખોદ;
નિદા, બદગોઈ [લા.]

ખોદણું સં કિં; અંકિં બોંય ઉખાડવી;
ખણણુ (૨) કોતરણું, નકસી પાડવી (૩)
ખોદણી કરવી [લા.]

ખોદાણુ નં ખોદાણું કે ખોદવું તે; ખોદકામ
(૨) પાણીના ભેરથી ખોદાયેલી જમીન
ખોપરી શ્રીં [સ. ઉર્પર] માયાનું પેટી જેવું
દાડકું, જેમાં મમજ છે તે

ખોફ (ખો) પું [મ.] ડર (૨) ગુરસો. નાક
વિં બયાનક

ખોખલો, ખોખો પું બે હાથ છતા
ભેડવાથી બનતો યાત્રનો આકાર; પોરા
(૨) તેમાં માથ તેટલું માપ

ખોભણુ (-ણી) શ્રીં ખો; ગુફા (૨)
કોતરની બે બાનુનો ખાંચો (૩) ખાડો
(૪) અંધ, અંધ કે હલાખો અટકે એવો

ખોભખો પું દીલો - કદ કરતાં મોટો -
ગણેફ (૨) એવું મહેરણુ વગેરે [લા.]

ખોચણી (ખો) શ્રીં વધાર

ખોચણું (ખો) નં બળણુ લાકડું કે સળેખડું
(૨) ભમગરી (૩) ચાણું; ઉરકેરણી [લા.]

ખોયું નં ઘોડિયાની ખોઈ (૨) ઘોડિયું
ખોર વિં [ફા.] 'ખાનાડું', 'ની ટેવવાણું',
'ખાડ' એવા અર્થ મા પ્રાય નામને અતે

(અનિષ્ઠ બાવ સૂચવે છે). ઉદા. હરામ
ખોર; દગાખોર

ખોરણું નં ઝૂપડું; માટીની લીતનું નાનું
ધર (૨) ખોલી; ખોરડી

ખોરણુ નં ['ખોરણું' ઉપરથી] હોડવાઈ
ગયેલું જે હોય તે (૨) ખોરવાનું સાધન

ખોરણી શ્રીં ખોરણું તે (૨) ઉરકેરણી
(૩) ખોચણી

ગ પું [સં.] કંઠસ્થાની ત્રીજે વ્યંજન (૨)
 ગંધાર સ્વરની સંજ્ઞા
 ગા [સં.] સમાસને અંતે 'જતું' 'ચાલતું'.
 એવા અર્થમાં. ઉદા. ખગ; હરગ
 ગઈકાલે સ્ત્રી આજની પહેલાંના દિવસ (૨)
 અં ગઈકાલે. - એ અં આજની પૂર્વેના
 દિવસે; કાલે (૨) બહુ ભૂતા કાળમાં નહીં
 - તાજેતરમાં [લા.] [હકીકત
 ગઈચુલ્લરી સ્ત્રી બની ગયેલી - ભૂતકાળની
 ગગડવું અંકિં [૨૫૦] ગાજવું
 ગગરાટ પું ગડગડ એવો અવાજ (૨)
 અં સપાટાબંધ; વગર હરકતે. - વળું
 સંકિંગડગડે એમ કરવું (૨) અપાટાબંધ
 - અટક્યા વગર કામ ચલાવવું (જેમ કે
 વાચનનું)
 ગગણવું અંકિં [૨૫૦] ગણગણ એવો
 અવાજ કરવો (૨) નાકમાં બોલવું (૩)
 પોતાની નામરજી અરપટ રીતે બતાવવી
 [લા.] (૪) સં કિં મનમાં બબડવું;
 ગગણતા કહેવું
 ગગણાટ પું ગગણવું તે
 ગગન નં [સં.] આકાશ; આભહું. ગગામી
 વિંગગનમાંજનારું. ગગાંકિયા પું બંબવં
 એક મીઠાઈ; ધડના લોટના ચાસણી
 પાથેલા ગાંકિયા. ગંચુખિત, ગંચુખી વિં
 આકાશને ચુંબતું; બહુ ઊંચું. - ભેદી વિં
 ગગનને ભેદે એવું મોટું (અવાજ કે નાદ).
 ગંધાર પું આકાશમાં વિહાર (૨)
 બહુ ઊંચા જ્યાં પચાસો કરવા તે [લા.].
 ગંધારી વિં [સં.] ગગનવિહાર કરનારું.
 ગંધારી વિં આકાશને અડે એવું;
 બહુ જ ઊંચું
 ગગરી સ્ત્રી [સં. ગંરી] નાનો ગગરો. - રે
 પું ધાતુનો ધડો [ઉપર આવેલું
 ગગણું વિં [સં. ગણિત] દીકું; દીન (૨) પાકવા

ગગા સ્ત્રી (બાળભાષા) બાળકનું અબહું
 ગગી સ્ત્રી ઊંડી; દીકરી. - ગો પું ઊંડારો;
 દીકરો
 ગચ અં ઘોંચાવાનો અવાજ
 ગચકડું, ગચકિયું નં [૨૫૦] (ફળાં)
 તરફડિયાં મારવાં તે (૨) ગચરકું
 ગચરકું નં, - દે. પું [૨૫૦] ખાટો કે
 સીખો ઝોડકાર; ધચરકું
 ગચિયું નં [ગચ્ચ' ઉપરથી] ટેકું; ચોસલું
 (જેમ કે છૂં ચૂનો ઇં નું) (૨) આડ;
 નડતર [લા.]
 ગચ્ચ અં [૨૫૦] ગચ (૨) સજડ; તૂટે છૂટે
 નહિ એવું. - ગચિયું નં જુઓ ગચિયું
 ગચ્ચી સ્ત્રી [ફા. ગચ] માટી, ઈંટો, કાંકરા
 અને ચૂનો વગેરેનું બાજી જવું તે. ઉદા.
 ચૂનાગચ્ચી (૨) અગાસી; ધાણું (૩)
 છાબંધ જમીન
 ગચ્ચું નં જુઓ ગચિયું
 ગચ્ચ પું [સં.] સમુદાય; જથો
 ગચ્ચ.તી સ્ત્રી [સં. ગચ્ચ' ઉપરથી] નાસી જવું તે
 ગચ્ચી સ્ત્રી જુઓ ગચ્ચી
 ગજ પું [ફા., સં.] લંબાઈ બરવાનું ચોવીસ
 તમુનું માપ (૨) બારણાની બૂંગળ (૩)
 ધાતુનો નકર સળિયો (૪) બંદકની નાળમાં
 દાઢ કાંસવા માટે વપરાનો સળિયો (૫)
 તંતુવાદ વગાડવાનું ધનુષ્ય જેવું સાધન
 ગજ પું [સં.] હાથી. ગંઠરજી, ગંઠરજી [સં.] પું
 હાથીનો કાન (૨) હરાજ; હાદર (૩) ગણપતિ.
 ગગતિ સ્ત્રી [સં.] હાથીની ચાલ (૨) તેના
 જેવી ઊલટી ને મગર ચાલ. ગગામા,
 ગગામિની [સં.] વિં સ્ત્રી ગજગતિથી
 ચાલનારી. ગગામી વિં [સં.] ગજગતિથી
 ચાલનારું. - ચાલ પું 'ગગા' બોર; પક્ષ
 પાડીને દોરડું બે અવાની રસાકસીની
 રમત. ગંધા નં હાથીનું લરકર. ગંધંત

પુનઃ [સ] દત્તગણ (૨) ગણપતિ (૩) ખીટી
 • ગજળ પુન [ક] દર (૨) મોડું દુ ખ (૩)
 આશ્ચર્ય વતાકિ વિનિવા] ગજળ વરનારુ
 કેર વર્તાવનારુ
 ગજળ પુન પડોર પડોરને આતરે યિયાગા
 વગાડવામા આવે છે તે ગજળ (૨)
 ચોરિયા
 ગજળુ નં હોડે કે અ મોડે ધાવવાનો દૂનો
 હાર (૨) મોડે પહેરવાનુ સોનુ ધરેણુ
 ગજળ પુન ગજળુ ૧ જુઓ
 ગજળ સ્ત્રી, -વિરતાનનનજુઓ મગન મા
 ગજળકન, ગજળવન પુન [સ] ગણપતિ
 ગજળવુ સંકિં ગાજે એમ કરન
 ગજળવાકાતરુ પુન ખીસામનુ ખીસાચોર
 ગજળુ નં [સ ગુચ] ગજળ, ખીસુ
 ગજળવેલ સ્ત્રી ખડુ લોહુ, પોવાદ
 ગજળતન પુન [સ] ગણપતિ
 ગજળ સ્ત્રી ગિાજાગે (રસોડા કે બડા
 તરીકે વપરાય એવો) મુખ્ય ચોરડાની
 બાજુનો ખડ
 ગજળવુ સં કિં જુઓ ગજળવુ,
 ગજળુ નુ પ્રેરક [કાષ્ઠ
 ગજળિયાણી સ્ત્રી ગજળ પનાનુ એ રેશમી
 ૧ જાનુ વિં એક ગજ માપનુ (૨) નં
 ન ૧ સારનુ (બુધા ગજ) કપડુ
 ગજ વિં ગજી (૨) સ્ત્રી ગજિયાગી
 ગજી નં ગુજલ, યમિ
 ગજી-૨ પુન [સ] ઉત્તમ હાથી (૨) એરાવત
 ગજીર પુન [મજધર] વડો મુતાર મિત્રી
 (૨) વડો મુમદમ
 ગજીર પુન ગજીક વખત થયો એવુ દરિયા
 નારો દોકોરો ગજીર (૨) સમય મા
 ગજીની વિનિવા] ગિજની નામના ગદેરનુ
 ને સમતુ (૨) કુ એ મુસદમાન આક
 ગજી ન સ્ત્રી [ક] એ દારૂરી રાગ રેખનો
 (૨) એ રાગનુ કાચ -વિરતાન નં
 ગજીનો સમય
 ગજીકાવુ સં કિં ગજી ગતા પીડુ કે
 ખાઈ જતુ ચોરિયા કરવુ [પી જતુ
 ગજીકાવુ સં કિં ગજી કરતા-જટ

ગટર સ્ત્રી [ર] ગટુ પાણી જવાની નીક
 ગટરપટર અં [ગવં] ગમે તેમ આ આવજી
 ગટિયુ વિં જુઓ ૨૬ [ગો
 ગટી સ્ત્રી [ઈ હુદ્દા] એ વનરપતિ
 ગટી- (૨) વિં [સ પ્રથિત = ગટી ગમેતુ]
 હી ગણે (૨) બપુ અને ન
 ગટી સ્ત્રી [દિ] પોતી, બપુ
 ગટન નં [સ પ્રથિત] ગટન - બાધત તે
 એકતિત દરત તે
 ગટિયુ વિં સ્ત્રી [ગટિયુ] હુદ્દા, પકી
 ગટિયુ [સ પ્રથિત] હુદ્દા ૫૦
 ગટો પુન [સ પ્રથિત] ગાગે ગટિયુ બાઝી
 ગટેવા જયા
 ગટ નં [મ મુ-ગાક કે ગ = મોટા
 પંથગ] ગા (૨) ગમુ, ગા (૩) સ્ત્રી
 જુઓ ગા (૩) ગાગાની
 ગટમટ અં [ગવં] ગમતુ દોષ એમ
 વુ -કાટ, -કાવતુ જુઓ ગગતુ
 ગગાટ, ગગાવતુ
 ગટમુમટ નં નાના મોટા ગૂનડા (૨) તે
 થઈને થનો ચામળીનો રાગ
 ગટમુદી સ્ત્રી ગટ દાનુ ગટ
 ગટમુદુ નં એક ક્ષણ મોટુ ગૂદુ વુદી
 પુન ૧૬ દી [ભિતભિતમા
 ગટગટ અં [ગવં] ગર ગ, ગ
 ગટગટ સ્ત્રી ગ દાદી મારામારી (૨)
 ભીગામી
 ગટકાટુ સંકિં ૧ દાવતુ
 ગટકાપાટુ નં ગવં ગ દા ને પાટ (૨)
 દાથપાટી મારામાર
 ગટલાવતુ સંકિં ૧૬ ગ દે મરતુ
 ગટદો પુન [મગં ગુજાલિય - (માગીને)
 પિટો દી નાખેતુ દોસો પીનમે
 ગટળ સ્ત્રી નં, ગાક મોલો
 ગટળદ સ્ત્રી [ગ મુવ, ગવં] ગા
 (૨) અવ્યવસ્થા ગાગો [ગ] ગોટો
 પુન ગાગો અવ્યવસ્થા (૨) દિસાગમા
 ગવમેવ તફવી
 ગટળદતુ અં કિં જુઓ ગજળ

ગડખડસડખડ અં ગડખડગોટો (૨)
 ધમાવ; ઘોંસાટ
 ગડખડાટ પું ગરખડ
 ગડખડિયું વિં ગડખડ કરે તેવું; ધાંધલિયું
 (૨) નં અડખડિયું; ગોધું
 ગડખડું સં કિં [ગડખ] દાખીને બરડું;
 ઠાસડું (૨) મારીને અધમૂઠ કરડું
 ગડમથલ સ્ત્રીં મહેનત; ફાંફા; ધાલમેલ
 ગડડું અંકિં [રવં] અદર પેસડું-જડું;
 ગરડું (૨) ગખડું (૩) ગડગડું
 ગડવો પું [સં. ગડ્ડક] ધડાના નેવો ગોળ
 પડધીદાર લોટો (૨) ગાડવો
 ગડાકુ પું; સ્ત્રીં ગોળ કે કાકળ મેળવી
 કરાતી તમાકુ
 ગડિયું નં [‘ગડ’ ઉપરથી] તમાકુના પાન
 આમળીને વાળેલી ઝૂડી (૨) ગડાકુનો ગોળો
 -નાનો ગડો (૩) નં પાલી કે માણાના
 સોળમા ભાગનું માપ [કા.]
 ગડિયો પું નુઓ ધડિયો
 ગડી સ્ત્રીં [ગડ] ગાંક; આંટી (૨) ગેટ
 (નમ કે કપડાની) (૩) ગરેડોનો ખચકો
 ગડી પું [મ.] દક્ષણી ચાકર; ધાટી
 ગડુડાવડું સંકિં ‘ગડડું’નું પ્રેરક
 ગડુડુડું અં [રવં] (ગખડવાનો)
 ગડૂચી સ્ત્રીં [સં. ગુદ્ધી] એક વનરપતિ;
 ગડૂચી, ગળો [અવાજ કરવો; ગાળડું
 ગડૂ(-ડે)ડડું અંકિં [રવં] ગડૂડ એવો
 ગડેડાટ અં (૨) પું [રવં] ગડગડાટ
 ગડેરિયો પું ગાડરાં સાચવનાર-બરવાટ
 ગડો પું [સ. ગડ] કાંકરો; મોટો ગાંગડો
 (૨) તમાકુ-ગડાડું મોટું ગડિયું
 ગઠ પું [દિ.] કિલ્લો; પર્વત પરનો કોટ.
 ંધી પું ગડનો રખેવાળ (૨) ચારણ
 ગઠડું નં [સ. ઘટિત, પ્રા. ગદિમ] ધડડું;
 માટલું (ગોળનું) [એવી જમીન; ખીટ
 ગઠાણ નં જ્યાં એકડું ધાસ થતું હોય
 ગઠી સ્ત્રીં નાનું ગડડું-માટલું
 ગઠી સ્ત્રીં નાનો ગડ
 ગઠેસો પું [ધરડું] મોટેડો-મુખ્ય માણસ

ગણ. પું [સં.] ટોળું; મંડળ (૨) જાત; વર્ગ
 (૩) શિવનો સેવક-સમુદાય (૪) છંદ-
 શાસ્ત્રમાં ત્રણ અક્ષરનો ખંડ (ઉદા.
 ચગણ, મગણ છંદ)
 ગણક પું [સં.] નેશી
 ગણકારડું સં કિં ગણતરીમાં-લેખામાં
 લેવું; દરકાર કરવી; માનવું
 ગણગણ અં ગણગણતું હોય એમ. ૦ પું.
 -ણાટ નુઓ ગગણવું, ગગણાટ
 ગણતર વિં [‘ગણ’ ઉપરથી] ગણીશકાય
 એવું; ગણ્યમાંકયું (૨) નં નુઓ ગણતરી
 ગણતરી, સ્ત્રીં ગણવું તે (૨) ગણવાની રીત
 (૩) ગણિને કાઢેલી સંખ્યા (૪) અંદાજ.
 ઉદા. ગણતરી બહારનું ખર્ચ (૫) માન;
 પ્રતિષ્ઠા; લેખું [લા.]
 ગણતર નં નુઓ ગણરામ્ય
 ગણતી સ્ત્રીં નુઓ ગણતરી
 ગણધર પું [સ.] વર્ગ અથવા સમૂહનો
 મુખી (૨) એક પ્રકારનો આચાર્ય; જે
 તીર્થ કરના શિષ્ય હોય છે [જૈન]
 ગણુના સ્ત્રીં [સ.] ગણતરી [(૨) શિવ
 ગણુનાથ પું [સં.] ગણિના ઉપરી; ગણપતિ
 ગણુનાયક પું [સં.] ગણપતિ (૨) શિવ
 ગણુપતિ પું [સ.] મહાદેવના નાના પુત્ર
 ગણુરામ્ય નં [સ.] ગણતર; પ્રાચીન હિંદનું
 એક પ્રકારનું પ્રજાસત્તાક રાજ્ય
 ગણુવત (૦ પટો) નુઓ ‘ગણોત’માં
 ગણુવું સંકિં [સ. ગળ] સખ્યા કાઢવી
 (૨) હિસાબ કે ગણિતનો દાખલો કરવો
 (૩) [લા.] લેખામાં લેવું; માનવું, આદર
 કરવો (૪) સમજણ કે હકાપણ મેળવડું
 (નમ કે બધેયો પણ ગળેયો નહિ.)
 ગણુવેશ પું આખા સમૂહનો એક સમાન
 પહેરવેશ; ‘યુનિફોર્મ’
 ગણુસારો પું [રવં] અણસારો; અવાજથી
 ચેતરાણી આપવી તે [(૨) જાણપતિ
 ગણુધિપ પું [સં.] ગણોનો અધિપતિ
 ગણિક પું + ગણક; નેશી
 ગણિકા સ્ત્રીં [સં.] ગુણકા

ગણિત વિં [સ.] ગણેતુ (૨) નં ગણિત-
વિદ્યા (૩) તેની (ખાસ કરી અંક-
ગણિતની) એપદી. ગવિદ્યા સ્ત્રીં,
ગશાસ્ત્ર નં ગણિતનું જ્ઞાન કે શાસ્ત્ર.
-તી પું [સ.] ગણિતગાત્રી [સમૂહ
ગણિપિટકે નં [સ.] જૈન ધર્મગ્રંથોનો
ગણું વિં [સ.ગુણ] -થી ગણતાં આવે
તેટલું (કદાં ચાર ગણુ)
ગણેશ પું [સ.] ગણપતિ. -ચતુર્થી,
ગયોથ સ્ત્રીં ગણેશ પૂજનનો દિવસ;
બાદરવા સુદ ચોથ [હથિયાર
ગણેશિયું નં, -ચો પું ખાતરપાકું એક
ગણોત સ્ત્રીં; નં [સ. ગ્ન + પર] ગણવત;
સાય (૨) ગણોતનામું. ગ્નામું નં,
ગપટો(-ટો) પું જમીનદાર અને ખેડૂત
વચ્ચેનો સાયનો કરાર-દસ્તાવેજ -તિયો
પું જમીન ગણોતે રાખનાર-ખેડનાર;
સાંધીડો

ગણ્ય વિં [સ.] ગણનામાં લેવા જેવું
ગણ્યુંગાંઠયું વિં ગણતર, ચોડુંક
ગત વિં [સ.] ગયેલું (૨) ભૂતકાળનું; વીતી
ગૂકેતુ (૩) મરી ગયેલું (૪) અં સુધી.
દાં તં “પૈસા પેટીઓ ગત કોઈના
પહોંચતા નથી.” (૫) [સમાસને અંતે]
-મા આવેલું, -નું, -ને અંગેનું કે
લગતું એ અર્થમાં. કદાં વ્યક્તિગત,
અંતર્ગત

ગત (ત,) સ્ત્રીં [સ. ગતિ] જુઓ ગતિ
(૨) વાઘ પર વગાડવાની (કોઈ રાગના)
સ્વરોની રચના [મરકરી
ગતકેડું નં નવાઈનો બનાવ (૨) ટોળ;
ગતાગત વિં [સ.] ગયેલુ અને આવેલું
(૨) નં અવરજવર; જન્મ ને મરણ
ગતાગમ સ્ત્રીં [ગતિર્ગમ] સમજણ; જ્ઞાન
ગતાનુગતિકે [સ.] વિં ચોલે ચાલનાર;
ગાડરિયુ

ગતિ સ્ત્રીં [સ.] ચાલ (૨) ઝડપ (૩) પ્રવેશ;
પ્રવેશ કરવાની શુદ્ધિ-શક્તિ (૪) સમજ;
મતિ (૫) સક્તિ, બળ; (૬) રિયતિ; દશા

(૭) મૂઆ પાળીની દાહત (૮) રસ્તો;
માગં. ગચકં વિં વેગ આપનાર, વેગનું
બળ સંગ્રહીત કરનારું અથવા વેગનું
નિયમન કરનારું પેડું. ગમાન વિં [સ.]
ગતિવાળું (૨) નં ગતિ-વેગનું માન-
પ્રમાણ. ગશાસ્ત્ર નં ગતિની ગણિત-
વિદ્યા; ‘કાદ્યનેમિકસ’ [પ. વિ.]

ગત્યથકં વિં [સ.] ગતિના અર્થવાળું [વ્યા.]
ગઠકું નં બઢાનું; મિથ
ગઠગઠ વિં (૨) અં જુઓ ગઠગઠ
ગઠગઠિયાં નં બં વં [રવં] ખાનપાન,
નાણાં, કે આનદની રેલછેલ (૨) ગલીપચી
થવી તે [ગયેલુ
ગઠગઠું વિં [ગઠગઠ] પાણીપોચું (૨) કોલી
ગઠડવું સંકિં (પગ વતી) દળાવવું (૨)
હેરાન કરવું [લા.]

ગઠખક વિં [રવં] ખદખદ
ગઠખદિયાં નં બં વં જુઓ ગઠગઠિયાં
ગઠા સ્ત્રીં [સ.] લડાઈનું એક હથિયાર.
ગંધર પું [સ.] ગદા ધારણ કરનાર
(૨) વિષયુ [યકવત્
ગદાવર્ણ સંકિં દડ કે રેતીમાં દોડાવવું;
ગદિયાણો [સ. ગયગળ] અર્ધાં તોલાનું વજન
ગદિલું નં ગાદલુ (૨) નડી ગાદી
ગદ્ગદ વિં [સ.] ગળગળું (૨) અં
ગળગળા કહે. -દિત વિં [સ.] ગદ્ગદ થયેલું
ગદ્ય નં [સ.] ગવાય નહિ એવું, પદ્યથી
વર્ણ-સાદું લખાણ. ગંકાંબ્ય નં કાંબ્યની
રેલીમાં લખેલુ ગદ્ય

ગધાડિયું નં જે ચપટા અને મોટા
લાકડામાં ગાડીના પૈડાના લઘુ ધણા છે
તે (૨) વિં જલડુ; ગધેયા જેલુ (જેમ કે
કપડું) (૩) મૂર્ખ
ગધાડી સ્ત્રીં ગધાડાની માદા. -ડું નં
[સ. ગદ્યા] એક પશુ. -ડો પું નર ગેડું
(૨) મૂર્ખ [લા.]

ગધેડિયું નં જુઓ ગધાડિયુ
ગધેડી(-ડું, -ડો) જુઓ ‘ગધાડી’માં
ગધેયા પું એક પ્રાચીન સિંહો; ગધેયું

ગંધાપટ્ટીની(-સી) સ્ત્રી ૦ ૧૬ થી ૨૫
 વર્ષ મુધીનો સમય, જ્યારે માણસમાં
 ગંધાપણુ જેર હોય છે
 ગંધાપાટ્ટી સ્ત્રી, નં ગંધામસ્તી
 ગંધામસ્તી સ્ત્રી ૦ મૂર્ખાઈભરું અતિશય
 તોફાન લાવવાતા
 ગંધાવૈતરુ નં સખત વૈતરુ (૨) લાભ
 વગરની - નંમી મહેનત
 ગંધધી સ્ત્રી ૦ ગરેડી
 ગંધધૈયુ નં બહી છેડાળ વસ્તુ (૨) એ-
 પાવીન શિક્ષો ત્રિયો
 ગંધધૈયુ નં [સ ગંધમ્, પ્રા ગંધવ] (દાણામાં
 ષડ્) એ- જવડું
 ગંધધો પુ ૦ ગંધડો (૨) મૂખ [લા]
 ગનામત સ્ત્રી ૦ [મ] ઈશ્વરકૃપા સદ્ભાવ્ય
 ગપ સ્ત્રી ૦ [વા] બિડતી વાત, અફવા (૨)
 ખોટી વાત, ડિગ
 ગપ અં [૨૧૦] ગપ અં ૦ ઠાવણુ સં-
 કિં ગપ દર્શને લઈ લેવું કે ખાઈ જવું
 ગપગોળો પુ ૦ [ગપ + ગોળો] ગપારો
 ગપતાળીસ વિં (અધર અનિશ્ચિત
 સખ્યા એમ સૂચવે છે) ઉદાં સાદી
 ગપતાળીસ
 ગપમપ સ્ત્રી ૦ [ગપ ઉપરથી] ગપ્પા, આગ
 અરળી નવરાગની વાત
 ગપાગપ અં [૨૧૦] ગપગપ [પુ ૦ ગપ
 ગપાટી વિં ગપાટા હાકનાટું ગપ્પી - ટો
 ગપાવણુ સંકિં 'ગપાણુ નું પ્રેરક
 ગપાણુ અંકિં [સ ગુણ] સુપચાપ
 છાનામાના ધૂસરુ
 ગપાટક નં ખોટા તરામ, ગપ
 ગપોડશ પા પુ ૦ ગપ્પીદાસ
 ગપોડુ નં, - ટો પુ ૦ ગપ્પુ
 ગપોનિયુ નં [સ ગુણ ઉપરથી] પ્રામાથી
 છટ્ટી જઈને ભરાઈ એસડું તે (ખાસ
 કરીને નિરાળમાથી) (૨) વ્યભિચાર
 ગપ્પી વિં ગપ્પા મારે એવું - ટોમ પુ ૦
 ગપ મારવાની આદતવાળો માણસ - પુ
 નં ગપ ગપારો

ગંધલત સ્ત્રી ૦ [મ] બેદરદારી, (૨) બૂલ
 -તિયુ, -તી વિં ગંધલત ૦ નારુ
 ગંધરુ વિં [મ] દયાળુ
 ગંધરૂ પુ ૦ [૨૧૦] ઉતાવળમાં-ગપ દર્શને
 બરેનો મોટો કાળિયો-બૂંડો
 ગળ અં [નુઓ ગપ અં] અટ, અટ
 ૦ ઠાવણુ સંકિં નુઓ ગપ માવણુ ૦ ગળ
 અં ટપોટપ [દાધાગુ, મૂખ]
 ગળડગડ (-ડુ) વિં [ગરખડિયુ + ગાડુ]
 ગળડગડુ વિં [ગરખડિયુ + ગડુ] ગડુ
 અને અ-અવગિયત
 ગળડણુ અંકિં [નુઓ ગળડણુ] તળે
 ઉપર થતા સરણુ (૨) આળોટડ (૩) (વગર
 વાધે કે વિધે) ચાલી કે નથી જડ,
 આગળ વધણુ [લા]
 ગળડી (-રડી) સ્ત્રી ૦ [ગળડડ ઉપરથી]
 એકદમ દોડી જવું તે
 ગળરુ વિં નુઓ ગભરુ
 ગળાગળ અં [૨૧૦] ગળગળ, ટપોટપ
 -આ સ્ત્રી ૦ મુકામુકો (૨) ભોલાભોલી
 ગળારો પુ ૦ [મ ગુવાર] નાનું બૂટન (૨)
 ટવાઈ, હવામાં ડિયે જઈ ફૂટે એવું
 એક ભતનું દારૂખાનું
 ગળી સ્ત્રી ૦ લખોગી કે મોઈદાની રમતમાં
 કરાનો નાનો ખાડો
 ગળો પુ ૦ [મં ગલી] મરખો, રામો
 ગળોગળ અં [૨૧૦] ગળગળ, ઉપરાઉપરી
 ગળોળો પુ ૦ નુઓ ગપગોળો (૨) ભવાગે
 ગળખર પુ ૦ [સ ગર] અબાજ પારેનો
 એક (-ચવામાં કંઠણ) હું ગરો (૨)
 વિં જળડું
 ગળમો પુ ૦ ગળો, મૂરખો
 ગભરાટ પુ ૦ [ગભરાડ ઉપરથી] ગભરામત
 -તિયુ વિં ગભરાટવાળું, ગભરાટની
 સ્વભાવનું -સણુ સ્ત્રી ૦ અકળામણ
 મૂંઝવણ (૨) ભય -નુ અંકિં ગૂંનાવ,
 મૂંઝાવ, કણાવ (૨) બીડ
 ગભરુ વિં ગાભવા જેવું, ગોડું અને માસ્ય
 (૨) નિર્દોષ ભોળું

ગભાણુ સીં [સં. ગભાદની] ઠોરના નીરણુ
 માટે આહુ' લાકડું રાખી કરેલી જગા.
 ગામના પાદર પરની ગાયર જમીન; ચરૈ
 ગભાર(-રૌ) પું [સ. ગર્ભાર] મંદિરની
 અંદરનો ભાગ [નુઓ ગભીર
 ગભીર વિં [સં.] બહુ' (૨) ધાડું' (૩)
 ગમ સીં [સં. ગમડપરથી] બાણુ (૨) મનનું
 વણણુ (૩) ગતિ; પ્રવેશ (૪) સૂઝ
 ગમ સીં [મ.] શોક; દુઃખ (૨) આમોશી.
 ગમીન વિં ખિન્ન; ઉદાસ. ગમીની સીં
 [ફા.] ગમગીનપણુ
 ગમચાં નં બં વં [૨૧૦] બોલતાં
 બોલતાં અચકાતું તે (લાગણી વિચાર કે
 નામરજથી)
 ગમત સીં [ગમતું ઉપરથી] વિનોદ; મન;
 આનંદ. -તી વિં વિનોદી (૨) આનંદી
 ગમત નં [સ] જતું-ચાલતું તે (૨) ચાલ;
 ગતિ (૩) સીસંગ
 ગમતું અંકિં [સ. ગમ] મનને સારું
 લાગતું; ગોઠતું (૨) પસંદ પડતું
 ગમાણુ સીં નુઓ ગમાણુ સીં -ણિયું
 નં આહુ' લાકડું
 ગમાર વિં [ર.] અણસમનુ (૨) રેંચું
 ગમે તે સં (૨) વિં ડોઈ કે કશું પણ
 (૩) રુચિ કે ઇચ્છા મુજબનું
 ગમે તેમ અં રુચિ મુજબ; ઇચ્છા પ્રમાણે
 (૨) કાંઈ બધન કે મર્યાદા વગર; નિરંકુશ
 ઇચ્છામય રીતે (૩) અવ્યવસ્થિત રીતે
 ગમો પું ગમતું તે; રુચિ
 ગમત સીં નુઓ ગમત; ગમત
 ગમ્ય વિં [સ.] જવાબ-પહોચાય એવું કે
 જવા ધારણું તેણું (૨) સમન્વય એવું
 ગયવર પું [પ્રા.; સ. ગયવર] + મોટો હાથી
 ગયંદ પું [પ્રા.; સ. ગયેન્દ્ર] + હાથી [પડો
 ગયાવ(-વા)ળ પું [હિં. ગયાવાળ] ગયાનો
 ગયું [સ. ગત] 'જતું'નું ભૂતકાળનું રૂપ (૨)
 વિં ગયેયું; નીતેયું, ભૂતકાળનું (૩) મરી ગયેલું
 ગર પું [સ. ગર્મ] ફળની કે ઝાડના થડની
 અંદરનો ગર્ભ' (૨) મનનો લોહ; મર્મ' [લા.]

ગર પું [સં.] ઝેરી અધાર; ગલ
 ગર [ફા.] 'કરનાર' એવો અર્થ સૂચવતો
 પ્રત્યય. ઉદાં 'સોદાગર'; 'હારીગર'
 ગર પું નુઓ ગીર. ઉદાં કેશવગર
 ગરક વિં [અ.] રૂબેલું (૨) મગ્ન; લીન.
 ંવું અંકિં કળી-ખૂંપી જતું (૨) રૂપી
 જતુ (૩) મગ્ન-લીન થઈ જતું. -કાવ
 વિં ગરક; મગગ્ય
 ગરગડી સીં [ગરગડ' ઉપરથી] ફરે તેણું
 નાનું પેટું (૨) દોરાની ગરગડી; 'રીસ'
 ગરજ સીં [મ.] ખપ; જરૂર (૨) સ્વાર્થ
 ગરજતું અંકિં [સ. ગર્જ] ગર્જના કરવી,
 ગાજતું (૨) મોટેથી બરાડતું; તડકતું
 ગરજાઉ, ગરજાયું, ગરજ(ંભું), ગરજુ
 વિં ગરજવાણુ; સ્વાર્થી
 ગરજો પું ફણે; અકુર(૨) કાટો; લોભો
 ખીસો (૩) ખૂપરો [ઈર્ષ્ય, અચાનક
 ગરડગપ(-ફ) અં [૨૧૦] ગરડગપ; ઝટ
 ગરડવું સંકિં [સં. વર્ણ] (અક્ષર) પૂટવા
 ગરણી સીં [સ. ગુર ઉપરથી] સો ગુરુ
 (૨) ગરણીય. ંજ સીં [જ માનાર્થે]
 જેન સાંની
 ગરથ પું નાણુ; પૈસો
 ગરદ સીં [ફા. ગર્દ] ધૂળ(૨) વિં સિંચાયેલું,
 સાકડમાં ચાલેલું, દડાયેલું
 ગરદી સીં ગિરદી; બીડ [બૂટે; જરદો
 ગરદો પું [ફા. ગર્દ] તમાકુનાં પાદડાંનો
 ગરનાળ સીં [વો. ગાર્નેલ] હરાના ગોળા
 બરવાની, ખાંડગી જેવી તોપ
 ગરનાળું નં [ગર(ગરત)+નાળું] પાણી
 આવવા જવા માટે બાંધેલો સાંકડો
 માર્ગ; નાળું
 ગરખડ, ગોટો, ંવું, ંસડ(-ર)ખડ,
 -ડાટ, -ડિયું નુઓ 'ગરખડ' વગેરેમાં
 ગરખાં સીં સોજાના રાગમાં ગાવાની એક
 નતની કવિતા. ગરખડ પું ગરખીઓ
 ગાનારો; ખેરનો રાગ તાણનારો બ્રાહ્મણ
 (૨) વિં પું રાંડનો [લા.]
 ગરબો પું નોરતામાં અથવા માતા વાવે

છે તે પ્રસંગની કાણાનાળી માળી જેમાં
 ચાલુ ધીમે ધીમે રખાય છે તે(ર)દીવા કે
 માટીની આસપાસ ફરતાં ફરતાં તાળીઓ
 પાડીને ગાતું તે (૩) મોડી ગરબી, રાસડો
 ગરબ પું [મ.] જુઓ 'ગમ'માં. ઓછાં
 સ્ત્રી ધરા ભરેલો દારૂનો ગોળો (૨)
 ગરનાળ. ઓતરાઉ, ઓતર વિ.
 તાણામાં રેશમ અને વાણામાં સૂતરના
 વણાટવાળું [દ્વિધિયો ટોડો
 ગરબોળું] નં [સ. ગમ પરથી] મકાઈનો
 ગરમ વિં [વા. ગમ] બનું (૨) રારીરમા
 ઉપજતા પેદા કરે-વધારે તેણ (૩) નેસમાં
 કે કોથમાં આવેલું [લા]. ઓમસાલો
 પું તજ, લવિંગ ઇત્યાદિ ગરમ તેલ-
 નાનો બોડો
 ગરમર સ્ત્રી; નં એક વનસ્પતિ (તેનાં
 મૂળનું અથાલું થાય છે)
 ગરમાગરમ વિં ગરમ ગરમ, બનું બનું.
 -ગી સ્ત્રી ઉકેરાડ; ઝંડો
 ગરમાટો(-વે) પું ગરમી, ઉપજતા
 ગરમાળાનો ગોળ પું ગરમાળાની શી ગ-
 માંથી નીકળતો રેચક પદાર્થ
 ગરમાળો પું [સ. જૂતમાલ્ક] એક ઝાડ
 ગરગી સ્ત્રી [વા.] ઉપજતા, તાપ (૨)
 ગરગી-ચાંદી કે પરમિયાનો રોગ
 ગરગી સ્ત્રી માપસર આંક પાડવા માટેનું
 સુતારનું એક ચોખર [વાડકો
 ગરમું નં તપેથી જેવો પડધી વિનાનો મોટો
 ગરબ નં [સ.] વિષ; ઝેર
 ગરવ પું [સ. ગર્વ] ગર્વ; અહંકાર
 ગરબું વિં [સ. ગુસ્સું] ગૌરવવાળો
 ગરબું અંકિં [સ. ગલ્] ખરડું, પડ
 ધીરે રહીને અહર પેસડું
 ગરાડી વિં બધાણી; ભાંગ, અડી
 ગામે વગેરેનો વ્યસની
 ગરાશિયો પું ગરાસ ખાનારો (૨)
 ખાનારો રજપૂત; રાજવંશી બાચાત
 કોઈ પગ રજપૂત-એક ભત. -
 સ્ત્રી ગરાશિયાની સ્ત્રી

ગરાસ પું [સ. ગ્રાસ] ગામનું રક્ષણ કરવાના
 બદનામાં કાઢી આપેલી જમીન અથવા
 ડચક રકમ (૨) ગુજરાત માટે આપેલી
 જમીન (રાજવંશીઓને). ઓણ, ઓણી
 સ્ત્રી ગરાસિયાની સ્ત્રી (૨) ગરાસિયા
 ભતિની સ્ત્રી. ઓદર વિં ગરાસ ધરાવ
 નાદું. -સિયણ, -સિયો સ્ત્રી જુઓ
 'ગરાસિયો'માં
 ગરિમા સ્ત્રી [સ.] મોટાઈ; પ્રીતિ (૨)
 ઇચ્છા પ્રમાણે ભારે થઈ જવાની યોગ્ય
 એક સિદ્ધિ
 ગરિયો પું [ગરબુ ઉપરથી] ભમરડો [કા.]
 ગરિય વિં [સ.] ભારેમાં ભારે (૨) સૌથી
 વધુ અગત્યનું
 ગરીબ વિં [મ.] નિર્ધન; કંગાડ (૨)
 બાપડું; દુઃખી (૩) નમ્ર; સાવસ; ચંક
 [લા]. ગા(-ગુ)રબું નં [મ. ગુલા
 -ગરીબનું બંવં] ગરીબ અને કંગાડ
 માણસ. ગા(-નિ)વાજ વિં [નવા
 (વા.)] ગરીબ પર રહેમ રાખે-ગરીબનું
 પાવણ કરે એવું. ઓપરવર વિં [મ્ફા.
 પરવર] ગરીબને પાળનારું. -ખાઈ, -ગી
 [વા.] સ્ત્રી નિર્ધનતા; કંગાલિયત (૨)
 નમ્રતા; સાડસાઈ
 ગરીયસી વિં સ્ત્રી ગૌરવશાળી, મહાન
 ગરડ પું, નં
 કરચખનો વિનટ
 વાહન. ગા
 પું ધન પર
 ગરડો પું [સ.]

ગર્ભવું અઠકિં જુઓ ગરજવું
 ગર્હર પુંગદું લોખડનો પાટડો
 ગર્ત પું; નં [સં.] ખાડો; ખાણ
 ગર્થ પું + ગરથ
 ગર્હ સ્ત્રી [ફા.] ધૂળ; રજ [ગધેડી
 ગર્હભ પું [સં.] ગધેડો. -લી સ્ત્રી [સં.]
 ગર્ધવ પું જુઓ ગર્દભ
 ગર્હ પું [સં.] માના ચેટમાં રહેલું જીવનું
 રૂપ(ર) ગર; અદરનો માવો (૩) કોઈ પણ
 વસ્તુનો અદરનો ભાગ (૪) નાટકની એક
 સંધિ. કોડાશ(-ય) પું [સં.] કુળેથી અડ-
 કોરા; 'કોઈગોટ' [વ. વિ.] ંટુલ નં [સં.]
 મકાનની અંદરનો ભાગ (ર) ગભાર.
 ંજેગી પું શુકદેવ. ંદર નં મદિરનો
 છેક અંદરનો ભાગ; ગભાર. ંપાતે વિં
 [સં.] ગર્ભનું પાડવું - પડવું તે. ંમદિર
 નં ગભાર. ંવતી [સં.] ંવતી વિં સ્ત્રી
 સગર્ભા (ર) સ્ત્રી ગર્ભિણી. ંવાસે પું
 [સં.] ગર્ભનો અંદરમાં વાસ. ંથીમંત વિં
 ગર્ભથી - જન્મથી ચેસાદાર; શ્રીમંતને ઘેર
 જન્મેલું. ંરુપેાર પું સમાન ભત્રીય
 કોરાના સ યોગથી બનેલો સ્પોર; 'કાચગો-
 સ્પોર'. [વ. વિ.] ંસ્થાવ પું [સં.] ગર્ભ
 સ્ત્રી - ગળી જલુ તે; ગર્ભપાત
 ગર્ભાગાર પું; નં [સં.] ગર્ભાશય (ર)
 અંદરનો ખાનગી - સૂવાનો ઓરડો (૩)
 મદિરનો ગભાર-અંદરનો મૂર્તિવાળો ભાગ
 ગર્ભાધાન નં [સં.] ગર્ભ મૂકવો તે (ર)
 ગર્ભધારણ કરવો તે (૩) એક સરેકાર
 ગર્ભાશય નં [સં.] સોરારીરમાં ગર્ભ
 રહેવાની જગા - તે અવયવ
 ગર્ભિણી સ્ત્રી [સં.] સગર્ભા સ્ત્રી
 ગર્ભિત વિં [સં.] જેના ગર્ભમાં-જંદાણમાં
 કંઈ બીજી વસ્તુ, અર્થ કે ભાવ રહેલો
 હોય તેવું; ધપું
 ગર્હ પું [સં.] અભિમાન; ગુમાન. -વિંત.
 [સં.] -વિંઠ, -વીં, -વીંલું વિં
 ગર્હવાળું; અભિમાની
 ગર્હણ નં -ણા સ્ત્રી [સં.] નિંદા. -ણીય
 વિં [સં.] નિંદા; તિરસ્કરણીય

ગર્હ સ્ત્રી [સં.] નિંદા. -વિંત વિં [સં.]
 નિંદા. -ણી વિં [સં.] નિંદા
 ગર્હ પું [સં. ગલ = ગળું] માછલાં પકડવાનો
 આંકડો(ર) લાય; લાલચ(૩) માત, ખાતમી
 (૪) ગર; માવો
 ગર્હ પું [સં. ગલ = ખરવું] ગર; જેરી અધાર-
 લાળ(ર) બત્તીનો મોગરો(૩) પિવાઈ ગયેલી
 -બળી ગયેલી ચલમમાંની ગડાક
 ગર્હકંબલ પું [સં.] ગાય - બળદને ગળે
 લટકતી ગોદડી જેવી ચામડી
 ગર્હકી સ્ત્રી શાકનો એક વેલો. -કું નં
 ગર્હકીનું ફળ
 ગર્હખોડ પું, -ડી સ્ત્રી અછાડે કે ટોરને,
 ગાળિયે ધાલેલો મોઈના આધારનો
 લાકડાનો કંકડો
 ગર્હગલિયાં નં બંબં, ગર્હગલી સ્ત્રી
 ગલીગલી; ગલીપચી
 ગર્હગોટો પું [ગય(ગલ) + ગોટો] એક
 ફૂલનો છોડ (ર) તેનું ફૂલ
 ગર્હડું વિં ધરડું; ઘૂઘ; મોટું [કા.]
 ગર્હડેરો પું [ગર્હડું = મોટું; ઘૂઘ ઉપરથી]
 કાકી ગરાસિયો [કા.]
 ગર્હત વિં [વ.] ભૂલભરેલું; ભૂલું. -તી
 સ્ત્રી ભૂલ; ચૂક [જુઓ ગળથૂથી
 ગર્હથૂથી સ્ત્રી [ગોળ + થૂથી (થૂથી) - પૂમડું]
 ગર્હપટો(-ટો) પું [સં. ગલ + પટો] ગળે
 વીંટવાનો પટો; ગલખંધ
 ગર્હખો પું [ફા. ગુલખન] એક ફૂલઝાડ
 ગર્હસ્થલ નં [સં. ગલ્લસ્થલ] ગળું
 ગર્હસ્થલ નં જુઓ ગળસ્થળ
 ગર્હિત વિં [સં.] પરેડું, ટપકેલું (ર) ગળી ગયેલું
 ગર્હી સ્ત્રી [સરં દે. ગર્હોલિત્ર] જુઓ
 ગલીપચી
 ગર્હી સ્ત્રી [દિ.] સાંકડી વાટ - શેરી.
 ંદે(-દે)થી સ્ત્રી [+ ફા. ઘૂઘ] ગલી-
 ંઓમાનો આડોઅવળો અને સાંકડો માર્ગ
 ગર્હીગર્હી સ્ત્રી [જુઓ ગલી] ગલીપચી
 ગર્હીય વિં [મ. ગલીય] ગર્હ - અતિ ગર્હ
 ગર્હીયો પું જુઓ ગાલીયો

છ તે પ્રથમની કાણવાળી માગલી જેમા
ચાહું રીનો દીવો રખાય છે તે(૨)દીવા કે
મા રીની આસપાસ ફરતા ફરતા તાળીઓ
પાડીને ગાહુ તે (૩) મોળી ગરળી, રાસડો
ગરભ પું [મ] જુઓ 'ગમ' મા ૦છાંટ
સ્રીં છરા ભરેલો ફાડો ગોળો (૨)
ગરનાળ ૦મુતરાઉ, ૦સૂતર વિં
તાપામા રેશમ અને વાણામા સૂતરના
વણાવણુ દ્વિધિયો ડોડો
ગરભોણુ નં [સ ગર્મ પરથી] મકાઈનો
ગરમ વિં [ફા ગર્મ] ઊનુ (૨) શરીરમા
ઉપ્પતા પેદા કરે-વધારે તેણુ (૩) નેસમા
કે ક્રોધમા આવેલુ [લા] ૦મન્માવે
પું તજ, લવિંગ ઇત્યાદિ ગરમ તેજ
નાનો બૂકો
ગરમર સ્રીં, નં એક વનસ્પતિ (તેના
મૂળનુ અથાણુ થાય છે)
ગરમાગરમ વિં ગરમ ગરમ ઊનુ ઊનુ
-ગી સ્રીં ઉશ્ચાર, ઝડો
ગરમાટો(-વે) પું ગરમી ઉપ્પતા
ગરમાળાનો ગોળ પું ગરમાળાની શીંગ
માથી નીકળેના રેચક પદાર્થ
ગરમાળો પું [સ જ્વતમાલ્લક] એક ઝાડ
ગરમી સ્રીં [ફા] ઉપ્પતા તાપ (૨)
ગરમી-ચાદી કે પરમિયાનો રોગ
ગરમી સ્રીં માપસર આક પાડવા માટેનું
સુતારનુ એક ચોમર [વાડકો
ગરમુ નં તપેની જેવે પાડી વિનાનો મોટો
ગરથ નં [સ] વિષ જેર
ગરથ પું [સ ગર્મ] ગર, અદ કાર
ગરથુ વિં [સ ગુરુ] ગૌરવવાળુ
ગરથુ અઠકિં [સ ગલ] ખરથુ પડથુ (૨)
ધીરે રહીને અદર પેસથુ
ગરાડી વિં બધાણી ભાગ અડીણુ કે
ગાળે વગેરેનો વ્યસની
ગરાશિયો પું ગરાસ ખાનારો (૨) ગરાસ
ખાનારો રજપૂત, રાજવશી બાયાત (૩)
કોઈ પાપ રજપૂત-એક ભત્ર -ચણુ
સ્રીં ગરાશિયાની સ્રી

ગરામ પું [સ ગ્રામ] ગામનુ રક્ષણ કરવાના
બદલામા કાઢી આપેની જમીન અથવા
વચક રકમ (૨) ગુજરાન માટે આપેની
જમીન (રાજવશીએને) ૦ણુ, ૦ણી
સ્રીં ગરાશિયાની સ્રી (૨) ગરાશિયા
ભતિની સ્રી ૦દાર વિં ગરાસ ધરાવ
નારુ -મિયણુ, -મિયો સ્રીં જુઓ
'ગરાશિયો મા
ગરિમા સ્રીં [સ] મોટાઈ, પ્રીંતા (૨)
કમ્બા પ્રમાણે ભારે થઈ જવાની યોગની
એક સિદ્ધિ
ગરિયો પું [ગરથ ઉપરથી] ભમરડો [કા]
ગરિથ વિં [સ] ભારેમા ભારે (૨) સૌથી
વધુ અગત્યનુ
ગરીબ વિં [મ] નિર્ધન, ક ગાહ (૨)
બાપડુ, કુખી (૩) નમ્ર, સાનસ, રા
[લા] ૦ગ(-ગુ)રથુ નં [મ મરવા
-ગરીબનુ બંબં] ગરીબ અને ક ગાહ
માણસ ૦ન(-નિ)વાજ વિં [નિવાજ
(વા)] ગરીબ પર રહેમ રાખે-ગરીબનુ
પાપણુ કરે એણુ ૦પરવર વિં [નિ
પરવર] ગરીબને પાળનારુ -ખાઈ, -મી
[ફા] સ્રીં નિર્ધનતા, ક ગાલિયત (૨)
નમ્રતા, સાનસાર્થ
ગરીયસી વિંસ્રીં [સ] ગૌરવશાળી મહાન
ગરુડ પું નં [સ] એક પક્ષી (૨)
કશ્યપનો વિનતાથી થયેલો પુત્ર, વિષણુ
વાદન ૦ગામી પું વિષણુ ૦સ્વજ
પું ધન પર ગરુડના ચિહ્નવાળા વિષણુ
ગરુડો પું [સ ગુરુ પરથી] દેડનો ગોર
-ગસ વિં બનાવતો પ્રયથ દેડાં કામગરુ
કલાગરુ
ગરુર વિં [મ ગુરુર=અગ્રિમાન] મગર
ગરુરુ વિં + ગરુર
ગરેડી સ્રીં [૨૦૦] ગરમી
ગરેડો પું જુઓ ગરુડો [હિરીજનાવર
ગરેળી (૨) સ્રીં [દ વરોગી] રેશી એક
ગર્મ નં, ના સ્રીં [સ] ગજુ તે
(૨) એનો અવાજ -ત વિં ગર્જત [પ]

ગર્ભવું આઠકિં જુઓ ગરજુ
 ગર્હર પું[ર] લોખડનો પાટડો
 ગર્હ પું, નં [સ] ખાડો, ખાણ
 ગર્થ પું + ગરથ
 ગર્હ સ્ત્રી [કા] ધૂળ, રજ [ગરેડી
 ગર્હલ પું[સ] ગરેડો -બી સ્ત્રી [સ]
 ગર્ધવ પું જુઓ ગર્હલ
 ગર્ભ પું [સ] માના પેટમા રહેલુ જીવનુ
 રૂપ(ર) ગર, અદરનો માવો (૩) મર્ધ પણ
 વસ્તુનો અદરનો ભાગ (૪) નામકની એક
 સધિ ઝેકાશ(-ય) પું[સ] ફેબો અડ
 કોશ, ગર્ધગો[વ] [વિ] જ્યુલે નં [સ]
 મનનની અદરનો ભાગ (૨) ગભાર
 જોગી પું શુકદેવ ઠઠાર નં મદિરનો
 છેક અદરનો ભાગ, ગભાર બપાત વિં
 [સ] ગર્ભનુ પાડવુ - પડવુ તે ગર્ભદર
 નં ગભાર વવતી[સ] વવતી વિં સ્ત્રી
 સગર્ભા (૨) સ્ત્રી ગર્ભિણી વ્યામ પું
 [સ] ગર્ભનો હદરમાવાસ જરીમંત વિં
 ગર્મથી - જન્મથી પેસાદાર, શ્રીમતને ઘેર
 જન્મેલુ જરેયાર પું સમાન જતીય
 કોશના સયોગથી બનેતો ખેપાર, 'આયગો
 રેપાર' [વિ] જરેયાર પું[સ] ગર્મ
 સેતી - ગરી જુલુ તે, ગર્મપાત
 ગર્ભગાર પું, નં [સ] ગર્ભાશય (૨)
 અદરનો ખાનગી - સુવાનો ચોરડો (૩)
 મદિરનો ગભાર - અદરનો મૂર્તિવાળો ભાગ
 ગર્ભાધાન નં [સ] ગર્મ મૂકવો તે (૨)
 ગર્મધારણ કરવો તે (૩) એક સરકાર
 ગર્ભાશય નં [સ] સોશરીગમા ગર્મ
 રહેવાની જા - તે અવયવ
 ગર્ભિણી સ્ત્રી [સ] ગ્રગર્ભા સ્ત્રી
 ગર્ભિત વિં[સ] જેના ગર્ભમા-જાણમા
 કઈ બીજ વસ્તુ અર્થ કે ભાવ રહેલો
 હોય તેવુ, પ્રપુ
 ગર્ધ પું [સ] અનિમાન, ગુમાન -વિંત
 [સ] -વિંધ, -વી, -વીલું વિં
 ગર્ધવાણ, અભિમાની
 ગર્ધજુ નં, -જુ સ્ત્રી[સ] નિદા -શ્રીય
 વિં [સ] નિધ, તિરકરણીય

ગર્હ સ્ત્રી [સ] નિદા -વિંત વિં [સ]
 નિદિત -જુ વિં [સ] નિધ
 ગર્ધ પું[સ] ગર્હ=ગર્હ માવવા પકડવાનો
 આઠડો(૨) લાવ, લાવ્ય(૩) વાત, વાતથી
 (૪) ગર, માવો
 ગર્ધ પું [સ] ગર્ધ=ખરવુ ગર, જેરી અધાર
 લાળ(૨) ખતીનો મોગરો(૩) ખિવાઈ ગયેલી
 -ખળી ગયેલી અનમમાની ગડાક
 ગર્ધક ખવ પું [સ] ગર્ધ - ખગદને ગળે
 લટકતી ગાદી જેવી ચામડી
 ગર્ધકી સ્ત્રી શાકનો એક વેલો -કું નં
 ગર્ધકીનુ ફળ
 ગર્ધખોડ પું, -ડી સ્ત્રી અછાડ કે ઢોરને
 ગાળિયે ધારેતો મોઈના આકાગનો
 લાકડાનો કકડો
 ગર્ધગવિયાં નંખવવં, ગર્ધગડી સ્ત્રી
 ગતીગતી, ગતીપતી
 ગર્ધગોટો પું [ગર્ધ(ગર્ધ) + ગોટો] એક
 ફૂલનો છાડ (૨) તેનુ ફૂલ
 ગર્ધકું વિં ધરકું, જુલું, મોટું [કા]
 ગર્ધકેરો પું [ગર્ધકું=મોટું, જુલું ઉપરથી]
 કાઠી ગરાસિયો [કા]
 ગર્ધત વિં [જ] મૂલઅરેલુ, જુલું -તી
 સ્ત્રી બૂ, ચૂક [જુઓ ગર્ધકૂથી
 ગર્ધકૂથી સ્ત્રી [ગોળ+કૂથી(ધૂધો)-પૂમકું]
 ગર્ધપટો(-ટો) પું [સ] ગર્ધ + પટો] ગળે
 લીટવાનો પટો, ગર્ધપથ
 ગર્ધખો પું[કા] ગુલ્લનો એક ફૂલજાડ
 ગર્ધચલ નં [સ] ગર્ધચલ] ગળુ
 ગર્ધચલ નં જુઓ ગર્ધચળ
 ગર્ધિત વિં[સ] પડેલુ પડેલુ(૨) ગળી ગયેલુ
 ગડી સ્ત્રી [સરં દે ગનાલિમ] જુઓ
 ગડીપતી
 ગડી સ્ત્રી [હિ] સાકગી વાટ -શેરી
 જુલું(-કું)થી સ્ત્રી [વ કા જુલું] ગતી
 • જોમાનો આડોઅવળો અને સાકડો માર્ગ
 ગડીમતી સ્ત્રી [જુઓ ગતી] ગતીપતી
 ગતીમય વિં [સ] ગતીમય] ગદુ - અતિ ગદુ
 ગડીઓ પું જુઓ ગતીઓ

ગતીપત્રી સ્ત્રીં શરીરના અમુક ભાગમા
અપ્રાપ્ય થતા સળવળાણની મળદાર અસર
ગલ્લુડગલ્લુડ અં બલે ગળાડતુ હોય તેમ
(ચાલડ)

ગલ્લુડયુ નં બટોળિયુ

ગલ્લુખદ(-ધ) પું [ફા ગુલ્લદ] ગતપટ્ટા

ગવેફ પું [મ ગિગફ] ગાદીતકિયા વગે
રેની જોય [—ગમ]

ગવેલી સ્ત્રીં તાડના ફળની અદમ્નો ગર

ગવોટિયુ નં [નુઓ ગતપ] ગોટીમુ

ગવોડુ(-કુ) નં ગાન નીચેનો મોની
અદરનો ભાગ

ગવોલ સ્ત્રીં ગોફલુ જેડુ ગવોના ફે-વાનુ

એ સાધન(ર)તેના વડે ફે કાતો ગેવોલો

લી સ્ત્રીં નાનો ગવોલો -વો પું

[મ ગલ્લહ] ગવોન વડે મારવાનો ગોળ

કાકરો કે પથરો [આનાકાની

ગલ્લ્યાંતલ્યાં નં બળવં [રવં] બહાના,

ગતવો પું [તુર્કી-ગુલ્લ અથવા ફા

ગુલ્લદાનો] નાણુ રાખવાનુ કામ-ખલ્લનો

(ર)પરચૂરણ વકરાનુ નાણુ રાખવાનુ પાત્ર

ગવડાનયુ સં કિં ગાતુ'નુ ધૈરક

ગવન નં [હ 'ગાઉન'] એક ભત્તનો સાવ્લો

ગવરાવવુ સં કિં નુઓ ગતપવતુ

ગવરી સ્ત્રીં [મ ગોરા] ગાય(ર)વિં સ્ત્રીં

ગૌરી, યોળી ને સહેજ લાલ ધાળાવાળી

(ગાય)

ગવનર પું [ર] રાખ્યનો વડો હાકેમ

(ર) સાડકલનો દાઘો (૩) એ જિનમા

જનારી વરાળનુ નિયમન કરનારો ભાગ

[પ વિ] બજારલ પું [ર] વડોગવનર

ગવટી(-ળી) પું [મ ગરઝી] ગોવાળિયો

(ર) ઠોર રાખનાર અને દૂધ વેચનાર

(મુબઈમા)

ગવાફ પું [સ] બાફ, ભળિયુ

ગવાનિ(-ને)ક નં [સ ગવાનિ] જમના

પહેલા નાચને માટે નુદુ કાળેયુ અમ

ગવાર પું એક વનસ્પતિ, શુવાર (ર)

તેની શીંગ અને બીજ. ંફળી, ંશિ

(-શી, -મિ, -મી)ગ સ્ત્રીં ગવાગની
સીંગ [નિદાત, ફોલ થતુ [લા]

ગવાવુ અં કિં 'ગાવ'નુ ંમ'ણિ (ર)

ગવાલ પું [ફા] સાક્ષી પૂરનાર, સાક્ષી.

-રી સ્ત્રીં સાક્ષી, પુરાવો

ગવાળો પું સરસામાન વાંરનો પરચૂરણ

દગનો (ર) એ લરવાનો કાથળો

ગવેપક વિં [સ] અન્વેષ- -ણુ ન

[સ], -ણુ સ્ત્રી [સ] અન્વેષણ

ગવેયો પું ગાનારો, ગાવામા ઉસ્તાદ

ગવ્ય નં [સ] ગાયમાથી નીપજતુ દૂધ,

દરી, ધી, છાણ, મૂત્ર વગેરે

ગલ્ત(-સ્ત) સ્ત્રીં [ફા] રેલ, ચોળી, પહેરો

ગલન વિં [સ] ઠાડુ, ગાઠ (ર) દુર્ગમ,

દુર્લેધ (૩) અક્ષળ, ગૂં

ગહિરગ લીર વિં [ક ગહિર = લાડુ +

ગલીર] ગહન અને ગલીર, જાણ

અને ગલીરતાવાળુ [ગુદા

ગલ્લવર નં [સ] પહાડની અદરની બખોન,

ગળી સ્ત્રીં નુઓ ગા

ગળીકાં નં બળવં [નુઓ ગળી] રૂખ ૧,

ફળની વખતના ટસકા

ગળકો પું એક વાર ચાખેલી વસ્તુનો

રતી ગવેલો સ્તાદ (ર) ચસકો

ગળગળુ વિં [સ ગલ્લ-ગલ્લ] પાણી

પેચુ, ટીનુ (ર) દુખથી કે લાગણીથી

હેયુ વા કક બરાઈ જવાથી થાય એવુ

ગળચકુ' નં નુઓ ગચકુ

ગળચકુ' વિં જરા ગળપણના મ્વાદવાળુ

ગળચવા નં બળવં ગૂંચવાઈને જોત જેવા

ભા રહેતુ કે જોતા અચકાવુ તે

ગળચવુ સંકિં ગળા મુખી ઈચતુ

ગળચલો પું પુરુષનુ ગળાનુ એક ધરણુ

ગળચિયુ વિં ગળા મુખી આવે એટલુ

(ર) નં નુઓ ગળચી(૩) ફળતા માણસનુ

ઉપરનીયે આવતુ તે, ફૂમના ખાવા તે

ગળચી સ્ત્રીં [ગળ+ચુ (ફા વહ લુલ્લ

વાચક)] ગળ, જોતી -ચુ' નં ગળ

(તિરસ્કારમા)

ગળણી સ્ત્રીં ગળવાનુ છિદ્રવાણું સાધન.
 -છુ નંબાણી ઇંગળાજવાનો કપડાનો કકડો
 ગળતી સ્ત્રીં [સ. ગલતી] જેમાથી ટીપે ટીપે
 પાણી ગળ્યા કરે એવું શિવલિંગ ઉપર
 લટકાવાતું વાસણ
 ગળાયુથી સ્ત્રીં [ગલ્લયુથી] તરત જન્મેલા
 બાળકને આપવાનુ ગોળ, ધી તથા પાણીનું
 મિશ્રણ
 ગળાધરી, ગળાધાઈ, ગળાધી સ્ત્રીં [ગળું
 + સ દાટ] પિત્તવિકારથી ગળું બળતુ તે,
 અન્નનળની બળતરા
 ગળાપણુ નં ગળ્યો સ્વાદ (૨) ગોળ ખાંટ
 જેની ગળી વસ્તુ
 ગળાફે પું ગળામાથી જે કદ મોંમાં આવતાં
 ધૂણીએ છીએ તે; બળખો
 ગળાખંધ પું જુઓ ગળૂખધ
 ગળામાણું નં એક ગળ્યુ પેથ
 ગળવાઈ સ્ત્રીં 'તેયાર' થયેલાં ગોળનાં
 માટલાં રાખવાનુ બજાવાડ જેવું સ્થાન
 ગળાતું સંકિં [સ. ગિલ] ગળામાં ઉતારી
 જવું (૨) ગાળવું; શુદ્ધ કરવું
 ગળાતું અં કિં [સ. ગ્લ] ઝમવું (૨)
 એગળવું (૩) ઢીકુ થવું; પાકવું (૪) અદર
 ભિતરી જવું, કળવું
 ગળાસૂણું નં ગળું સૂળી-સૂણ આવવું તે
 ગળાસ્થળ નં [સ. ગલ્લસ્થળ] ગાલ
 ગળાટપો પું ગળુ દૂ પી-દબાવીને મારી
 નાખતુ તે
 ગળાફાંસો પું ગળે ફાંસો ખાવો-દેવો તે
 ગળાખૂડ વિં ગળું ખૂડે એવું
 ગળામણુ નં (સોનું રૂપુ ઇં) ગાળવાની
 રીત કે તેનું મહેનતાણુ (૨) ગાળતાની કળેણો
 કચરો
 ગળામણુ સંકિં 'ગળવું', 'ગાળવું'નું પ્રેરક
 ગળિયાસો પું [ગળી + સ. કાર] ગળાથી
 કપડા સૂતર વગેરે રંગનારો
 ગળિયું વિં [સ. ગ્લ ઉપરથી] ઝેકુ બિડે
 નહિ એવું (૨) [લા.] નિર્માલ્ય (૩) જાકો
 ગળિયેલ વિં ગળીના રગનું; નીકું
 વિં જો-૧૪

ગળી સ્ત્રીં એક વનસ્પતિ (૨) એનાં
 પાંદડાંમાંથી કઢાતો નીલો રંગ
 ગળું નં [સ. ગ્લ] ધરીરનું એક અંગ
 (૨) અવાજ; સૂર. -ગળૂખંધ પું ગળાનું
 એક ધરણુ. -ગળીપડુ વિં પારકી વસ્તુ
 બયાલી પડનારું (૨) ખોટો આરોપ મૂકનારું
 ગળો સ્ત્રીં [સ. ગુલ્લી, પ્રા. ગલોઈ] એક વેલ
 ગળયું વિં [સ. ગુલ્લ પરથી] ગોળ સાકરના
 જેવા સ્વાદવાળું; મીઠું
 ગંગ સ્ત્રીં ગંગા નદી
 ગંગરી સ્ત્રીં ગળેબધાતી સગડી (કારમીરમો)
 ગંગા સ્ત્રીં [સ.] હિંદુઓની પવિત્ર નદી;
 સાગીરથી (૨) ગંગાજળ [લા.]. ંગોળી
 સ્ત્રીં ગંગા જેવી પવિત્ર ગોળી (જે
 ગોળીમાંથી ઘોરલે વાસણે જ કાઢીને
 પાણી પિવાય છે તેને એમ મરકરીમા
 કહે છે). ંછાપ વિં વચનાં મૂળ અને
 તળે ઉપર ટીકા છાપી હોય તેવું (મુદ્રણ).
 ંજમની વિં જે બાનુ જુદા જુદા રંગ
 વાળું (૨) જુદી જુદી ધાતુઓનું બનેલું.
 ંજળી નં ગંગા નદીનું પાણી. ંજળી
 સ્ત્રીં ગંગાજળ રાખવાનું વાસણ (૨)
 તાંબાફૂંડી. ંપૂજન નં ગંગાયાત્રા કરી
 ઘેર ગંગા લાવે ત્યારે કરાવે પૂજનવિધિ
 -વરો. ંવલરણુ નં ગંગાનું પૃથ્વી પર
 અવતરણ થતુ તે. ંસ્વરૂપ વિં પવિત્ર
 (વિધવાના નામ આગળ માનાથે) વપરાતું
 'ગ. રવ.' વિશેષણ
 ગંગોત્રી સ્ત્રીં ગંગા નદીનું મૂળ-એક તીર્થ
 ગંગોદક નં [સ.] ગંગાજળ
 ગંજ પું [ફા. સ.] દગલો (૨) એક ભતની
 એકબીભમા ખેસતી વસ્તુઓની ઉતરડ
 ગંજવર વિં [ફા.] ચણુ મોઢું
 ગંજિયું નં ગજમાનું એક પાત્ર; છાલિયું
 ગંજ સ્ત્રીં [જુઓ ગંજ] ધાસનો દગલો;
 ઓપો. ંનો કૂતરો સંખં ખાય નહિ
 ને ખાવા દે નહિ એવો અદેખો માણસ
 ગંજકરાક નં [ગજ+દ. ક્રૌંક] સરીરે
 ચપટ આવો રહે એવું ગૂંથેલું બદન

ગાહકો પુઁ [ફા] રમવાના પાનાનો જવો
 ગાહોટી(-રી) વિઁ [ગામ] ઉપરથી] ભાગ
 ગાનનો વ્યસની
 ગાઠાતું અઁકિં 'ગાઠતુ'નુ ધર્મ'લિપ્ત (૨)
 વધતુ અઁકતુ [લા]
 ગાઠિયુ વિઁ [સ ઘ્ય (પ્રા ગઠ) = દુષ્ટ હોડ]
 ઠગ (૨) ખીસાકાતડુ
 ગાઠો પુઁ મટે પહેરવાનુ એક ગાઠેતુ ધરેલુ,
 કઠો (૨) દામીને બાધેલી ગાસડી (૩) આઠ
 કૂટની લબાઈનુ માપ (૪) ગાઠિયો
 ગાઠોડો પુઁ ['ગાઠડ ઉપરથી] સ્ત્રીના પગનુ
 એક ધરેલુ (૨) હાથનુ સોનાનુ સાકળુ
 (૩) પીપરીમૂળ, એક ઔષધિ
 ગાઠ પુઁ [સ] લમણો (૨) ગાન (૩) ૧૧૫ ને
 લમણા સહિત ચહેરાની એક બાજુ (૪)
 ગાઠ, ગોઠ ભાળ સ્ત્રી ૦ ભાગ
 ભસ્થલ [મ] (-ળ) નં (દાથીનો)
 લમણાનો ભાગ, કુભસ્થળ (૨) ગાલ
 ગાઠું વિઁ ગાઠિયું, ગાઠ
 ગાંઠુષ પુઁ [સ] કોગળો
 ગાંડેરી સ્ત્રી [રે ગઢીરી] હાથેની શેરગના
 કકડા (૨) લાકડાના ગોળવા
 ગાંડડી સ્ત્રી [ફા ગદ્ગી] ગદવાડ
 ગાંડવાડ પુઁ, સ્ત્રી -ટો પુઁ [ગદુ] વાસ
 ભારતી કચરોપૂતે અથવા મળમૂત્ર (૨)
 અસ્તચ્છતા [ઓખરું વિઁ ગદુ
 ગદુ વિઁ [ફા ગદા] ગદડીવાડુ, મેતુ
 ગલ પુઁ, સ્ત્રી [સ] સોડ, વાસ (૨) દુર્ગંધ
 (૩) સુગંધી પદાર્થ, ચદન (૪) તિલક,
 ચાટવો (૫) [લા] મિથ્યાભિમાન (૬)
 અણગમો (૭) (જરા પાણી) સદવાસ,
 નિકટતા ઉદાઁ 'મારેએની ગધનનેઈએ'
 ગધક પુઁ [સ] એક ખનિજ પદાર્થ
 ગધગજ પુઁ [સ] ઉત્તમ ભતનો દાથી
 ગધદ્રવ્ય નં [સ] સુગંધી પદાર્થ
 ગધધિરોડો પુઁ એક વનસ્પતિ, ખેરલો
 ગધર્વ પુઁ [સ] સ્વર્ગનો ગરેથો ભગર
 નં [સ] ગધર્વોની કાલ્પનિક નગરી (૨)
 મુગજળ [લા] બલમ નં, ઓવિવાલ

[સ] પુઁ વિવાહનો એક પ્રકાર જે
 વરકન્યા પોતાની મેળે દાની રીતે પર
 છે એવું પુઁ [સ] સગીતશાસ્ત્ર
 ગધવા પુઁ [ગધવા] સદવાસ, ગોળ
 (૨) ખોડખાપણ કાઢવાની ટેવ
 ગધમાર પુઁ [સ] સુગંધીવાળી વસ્તુ અત્યંત
 (૨) મુખડ
 ગધાક્ષત પુઁ બળવં [સ] ચદન અને ચોખ
 ગધાર પુઁ [સ] હિંદુસ્તાન અને ઈરાન
 વચ્ચે આવેલા દેશનુ પ્રાચીન નામ (હાલનુ
 કહદાર)
 ગધાર પુઁ ગાધાર - 'ગ' સ્વગ (સગીત)
 ગધાતું અંકિં [સ ગધ ઉપરથી] ગધ -
 બદળે ભારતી (૨) કોવાતુ
 ગંધીતું વિઁ ['ગંધે ઉપરથી] વાસ ભારત
 (૨) [લા] અદેખુ (૩) કમસિયુ (૪)
 અતિશય ચીમણા સ્વભાવનુ
 ગભીર વિઁ [સ] જીંદુ (૨) અહોભાવ ને
 માન ઉપજાવે તેડુ, પ્રોઠ (૩) પુખ્ત કરેલ,
 વજનદાર (માણસ, વિચાર વગેરે) (૪)
 ધીર, સદનશીલ (સ્વભાવ)
 ગમત સ્ત્રી બુદ્ધિ ગમત
 ગાઢ પુઁ [સ ગમૂત, પ્રા ગાઢ] અતરનુ એક
 પરિમાણ (દોઢેક માર્દલ)
 ગાગર સ્ત્રી [સ ગર્ગતા] સામગ્રી મોનુ પાણી
 ખરવાનુ વામણ, અમુક ઘાટનો ધડો
 (૨) દળનો વચ્ચેનો ભડો ભાગ [ચ]
 બેઠિયુ નં બેત્રણ ગાગરોની ઉતરડ
 -રિથો ભટ્ટ પુઁ માણબટ
 ગાજ પુઁ [ર ગોજ] ધોરિયુ ધાલવાનુ નાકું
 ગાજર પુઁ, નં [સ] એક વનસ્પતિ
 તથા તેનુ કદ -રિયુ નં -રિથો પુઁ
 ગાજરના આકારનુ મોટું ડાલુ ટીડુ [ના]
 ગાજવીજ સ્ત્રી [ગાજ + વીજ] વાદળાની
 ગજના અને વીજળી
 ગાજતું અંકિં [સ ગંત] ગરજતુ (૨)
 ભહેર યવ, નામના થયી [લા]
 ગાહ(-સી) વિઁ [મ] ધર્મને માટે લડનાર
 કે મરનાર વીર

ગાંધુ અંકિઁ ઠગાધુ; છેતરાધુ
 ગાંધુએ પુઁ + ગંધિયો [(૨) હારેલું
 ગાંધુ વિં [સ. દુષ્ટ] ધસાયેલું; નબળું પડેલું
 ગાંડર નં [સ. ગુટ્ટી] રેકું; મેં. હું. -રિયું વિં
 ગાંડરને લગતું (૨) ગાંડરની જેમ-આંધળા
 રીતે અનુસરતું; ગવાનુગતિક [લા.].
 -હું નં ગાંડર [ખાડો કરીને દાટતું
 ગાંડવું સંકિં [સં. મર્ત; પ્રા. ગુટ્ટ કપરથી]
 ગાંડવો પું મડા જેવું વાસણ (વી-તેલ
 ભરવાનું) [હાંકેકુ
 ગાંડાખેકું પું ગાંડું સલાવનારો; ગાંડાનો
 ગાંડી સીં [પ્રા., દે. ગૂં] એક વાહન
 (રેલ-ગાડી, મોટર-ગાડી, ઘોડા-ગાડી ઇં).
 ગાંડ(-વાન) પું ગાંડી હાંકનાર. -હું નં
 એક વાહન (૨) રસ-સાર; રોજગાર [લા.]
 ગાંડ[સં.]-(-હું) વિં ધટ્ટ, ધાડું (૨) અત્યંત, ઘણું
 (અજ્ઞાન, અધારું) (૩) ખારે; થોર (નિદ્રા)
 ગાંધું નં [સ. ગાવન] ગાંધું તે (૨) ગાયન; ગીત
 ગાંતડી સીં [સ. ગાવ] વગર સીવેલું કપડું
 ગોડીને ગળે વાળેલી ગાંઠ
 ગાંતર નં બંબં વં [સ. ગાવ] સરીરના અવધવ
 ગાંત્ર નં [સ.] સરીર (૨) સરીરનો અવધવ-
 ભાગ. બેસી બેઠવ નં ગાંત્રની સુંદરતા
 ગાંધા સીં [સં.] કપા (૨) છદ્મ વાત્તા (૩)
 . યોગ (ઉદાઁ બોલ ગાંધા) (૪) એક
 પ્રાકૃત ભાષા
 ગાંદહું નં ખૂબ રૂપી ભરેલું ગોંદહું
 ગાંદી સીં બેસવાના માપનું નાનું ગાંદહું
 (૨) રોક કે મોટા માણસ કે મહંત ઇંનું
 આસન કે પદ (૩) રાખનું તખ્ત; સિંહાસન.
 ગાંદિયો પું ગાંદી અને તકિયો (૨)
 આરામ અત્યંત ખુબની સ્થિતિ [લા.]. બેસીને
 વિં ગાંદીએ આવેલું; ગાંદી પર બેઠેલું.
 ગાંધિ પું રાખ (૨) ગાંદીનો વારસ
 ગાંધિ(-ધી) શ્રુત પું [સં.] ગાંધિના પુત્ર
 વિશ્વામિત્ર
 ગાંધ નં [સં] ગાંધું તે; ગાયન. ગાંધા નં
 ગાંધું બળવું તે (૨) ચેતમાણ [લા.]
 ગાંધવી સીં યુક્તિભેર કાઢી કેની કળી જવું

તે. -યું નં ગાંધવી (૨) ડગણ; દગદાર
 દુકડો
 ગાંધ(-ધી) સીં વિં [અ. ગાંધિ] અસાધ્ય
 ગાંધિયત, ગાંધિલી સીં ગાંધવળ્ય
 ગાંધવી સીં -યું નં જુઓ ગાંધવી-યું
 ગાંધવળ્ય નં બંબં વં નાનાં મોટાં
 પરચૂરણ ગાંધાં
 ગાંધી સીં કાણુ (૨) નાનો ખાડો (ઉદાઁ
 ગાંધીદાર રૂપિયો) (૩) ગાંધવી [લા.].
 -હું નં બાકું; કાણુ (૨) ખાડો (૩)
 નુકસાન; ખોટ [લા.]
 ગાંધ પું [મ. ગાં] ગમ (પશુની માદાનો).
 બંબુ નં જુઓ ચિરાડી (૨) વિં સીં
 ગાંધી. બંબુ વિં સીં [મ. ગાંધી]
 ગમ વાળી (પશુની માદા)
 ગાંધરું વિં ગમરાયેલું
 ગાંધરું વિં [સ. ગમ ઉપરથી] નરમ; પોચું
 (૨) નં બોલેલા રોનો પોલ (૩) વાદળનો જથ્થો
 ગાંધાચું પું બંબં વં [ગાંધાચું
 રોનો કાગળ કે કપડાંના રૂચા-ગાંધા
 ગાંધો પું [સં. ગાં] જેનાથી વરતની અંદરનું
 પોલાણ પૂરવામાં આવે તે (૨) ખાડીનું
 બોતાનું (૩) ધરેલાની અંદરનો તાંબા-
 પિત્તળનો સળિયો (૪) અંદરનો ગર-ગરમ
 (૫) રો કપડું-રૂચો
 ગાંધ નં [સ. ગાં] માણસના વસ્ત્રવાટનું
 રથ (બુધા સહેરથી નાના પાયા પરનું)
 (૨) વતન; રહેઠાણ. બંધ વિં આખા
 ગાંધ, -ને લગતું. ગાંધાચું પું ગાંધા
 બંધિય આવેલી જમીન (૨) ગાંધ કે
 જમીનની આવકરૂપી આવકવિઠા (૩)
 ગાંધ કે ગરાસ; ગાંધિયકત. બંધિય નં
 [સ્થાન] જેની પર ગાંધ વસ્ત્ર હોય તે
 જમીન કે રથ. બંધિ વિં [સં. ત્ય] ગાંધા-
 નું. -ને લગતું (૨) ગાંધ; ગાંધિયું [લા.].
 બંધિય સીં ગાંધિયા સીં. બંધિયું વિં
 ગાંધાનું. -ને લગતું (૨) તેવી રીત માતાનું;
 રાંધા જેવું; પ્રાકૃત [લા.]. બંધિયો પું
 ગાંધાનો પ્રાકૃત માણસ. બંધું નં

[પ્રા ગામટ] નાનુ ગામ ંતરુ નં
[સ ગામતર] એક ગામ છોડી બીજે ગામ
જડુ-આમાતર કરુ તે બવખો પું
[ત્રવખો (વિખૂપા પડવુ)] ગામનો વિયોગ
(૨) તેનુ દુખ (૩) આખા ગામ સાથે
લડાઈટ ટો ંમ(-આ)રણી સોં આખા
ગામને જમાડવુ તે, ગામેડુ

ગામાત વિં [‘ગામ’ ઉપરથી] જુઓ ગામઈ
ગામી પું [સ ગ્રામિક, પ્રા ગામિક] ગામનો
માયિક (૨) મુખી

ગામી પું [દ ગન્ધિય] માળી

ગામી વિં [સ] (સમાસને અતે) ‘જડુ,
પદોચત્ર’ એવા અર્થમા ઉદાં ક્ષેત્રગામી
ગામેતી પું [સ ગ્રામપતિ] ગામનો મુખ્ય

માણસ, મુખી (૨) ગામનો રખવાળ [કા]
ગામેરુ નં આખા ગામને જમાડવુ તે-
મેરો વરો (૨) ગામ

ગામેટ વિં [‘ગામ’ ઉપરથી] ગામનું (૨)
ગામડિયુ (૩) પું ગામનો ગોર ંટી પું
ગામેટ -ટું નં ગામનુ ગોરપદ

ગામેતાર પું [સ ગ્રામ+તર] ગામનો
બહારવટિયો

ગામેતારુ નં જુઓ ગામતરુ

ગાય સોં [સ ગા] દૂધ દેવુ એક ચોપડુ

ગાયક પું [સ] ગાનારો, ગવૈયો

ગાયત્રી સોં [સ] એ વૈદિ છદ (૨) એક
વૈદિક મન ંપુરશ્ચરણુ નં [સ] સવા
લાખ ગાયત્રીનો વિધિપૂર્વક જપ

ગાયન નં [સ] ગાવુ તે (૨) ગાવાની સીજ
બ્યાદન નં ગાવુ બલવડુ તે

ગાયખ વિં [મ ગામ] ગેબ, અનોખ

ગાયિકા સોં [સ] ગાનારી સ્ત્રી, ગાયક સ્ત્રી

ગાર સોં લી પવા માટે બનાવેલો છાણ-
માગીનો ગારો [ઠંડુ ગાર]

ગાર વિં (પ્રાય ‘ઠંડુ’ સાથે) ધણુ ઠંડુ

-ગાર વિં [ફા] ‘ઠરનાર’ એવા અર્થનો
તદ્વિત-નામને લાગતો પ્રત્યય (ઉદાં
મદદગાર)

ગારત(-ઠ) વિં [જ] નેર, મૃત્યુવશ

ગારયો પું + ગોરવ, ગવં
ગારિયુ નં [‘ગાર’ ઉપરથી] ચૂનીને ગાર
કરવા છાણમાદીનો કરેલો ગોળો (૨) રાંચેલુ
અન્ન ઢાકવાનુ ટોપના જેવુ માદીનુ કામ
ગારી પું [સ ગારિય] મદાગી (૨) સ્ત્રાપનો
મત્ર ભણનાર (૩) જડુગ

ગારો પું કાદવ, કીચડ (૨) ચણતરમા
વાપરવા કરેલી તૈયાર માદી (૩) કેલ
ગારી સોં [સ] ઉપનિષદોમા પ્રસિદ્ધ એવી
બ્રહ્મવાદિની સ્ત્રી

ગારડ પું [ર] (લગ્નરી) પહેરગીર, રક્ષક
(૨) આગગાડીને સહાળીને હ કાવી જનાર

ગાર્ધપત્ય પું [સ] હિંદુ ધર્મશાસ્ત્ર પ્રમાણે
ગૃહસ્થે રાખવાના ત્રણ અગ્નિમનો એક

ગાર્દસ્થ નં [સ] ગૃહસ્થાશ્રમ

ગાલ પું [સ ગ્લ] માણસનાં મોની બે
બાજુનો ભાગ. ંપચોરિ(-ળિ)યાં નં

બંબં કાંડા કે ચોળિયા ફૂલવાતે ંમરુ
(-સૂ) વિયુ નં [+સ મયરફ=ચોસીક]
ગાય તળે રાખવાનુ મશાં ંવનુ નાનુ ગોળ
ચોસીક

ગાલિપ્રદાન નં [સ ગાલિ + પ્રદાન] ગાળ
આપવી-ભા.વી તે [પાયરણુ

ગાલીચો પું [વા] ડાનનુ એક ભતતુ

ગાવોઠું નં ગવોઠું, ગવોઠું

ગાલ્લી સોં નાનુ ગાલ્લુ (બારનુ કેવાઈનનું)
(૨) એક પરિમાણ, ત્રોસ મણનુ માપ

-લુ નં ગાલુ

ગાવડી સોં ગાય

ગાવડોલ પું મુખ્ય કુવારચબ

ગાવલી સોં [હિ] દલાલી, કમિશન ંકાદી
જડુ = કામના બોલમાથી છટકી જડુ

-લુ નં ગાવલી કાદી જડુ તે

ગાવી પું ગાવડોલ ઉપર ચડાવેનો શદ

ગાવુ સંઙિં [સ ગે] સુરેલ અવાજ કાઢવો,
સ ગીતમા બોલવુ (ગીત વગેરે) (૨) [લા]

વખાણ કરવા (૩) એકની એક વાત
વારવાર કહેવી

ગાશા(-શિયો) [મ] પું ઘોડાની પીઠ
ઉપર નાખવાની ડળી, ધાસિયો

ગાંધાણું, ગાંધિયું (૦) વિં ગાંધવાણું
 ગાંધિયો (૦) પું [ગાંધ' ઉપરથી] મુકવેલી
 દુગ્ધગ્નો કાંકરો (૨) ચણાના લોટની એક
 તળેલી વાની (૩) મોટી ગાંઠ (૪) વિં
 ગાંઠ સાથે સબધવાણું
 ગાંઠી (૦) સ્ત્રીં [સ. વળિફા] એક ધરેણું
 ગાંઠે (૦) અં પારો; કબજામાં
 ગાંઠો (૦) પું મોટી ગાંઠ; પેરાઈ આગળનો
 ભાગ. ગળાફેડો પું જુઓ ગાંઠગળેડો
 ગાંઠ (૦,) સ્ત્રીં [૩ ટટી = અપદ્ધાગ]
 (અસિદ્ધ પ્રયોગ) ગદા (૨) કસાધની
 જેસી - બધુ [સ્ત્રીં ગાંઠાપણું
 ગાંઠછા (૦) સ્ત્રીં, -પણું નં, ગાંઠાઈ
 ગાંઠિયુ (૦) વિં ગાંઠ; ગાંઠા જેવું
 ગાંઠિય નં [સ.] અનુનંતુ ધનુચ્ચ.
 ધંધવા, ધંધાણું પું અનુન
 ગાંડી (૦) સ્ત્રીં [‘ગાંડ’ સ્ત્રીં] બાજમાં
 અવળી ચાલે ચાલી કૂડી
 ગાંડીય, ધંધવા, ધંધાણું જુઓ ‘ગાંડિય’ મા
 ગાંડું (૦) વિં થેયુ; અલસમનું; નાદાન;
 મગજનુ ચસકેલું (૨) નં ગાંડું કામ કે
 વર્તન (૩) બાજમાં અવળી ચાલે કૂડી
 ચાગવાનુ રમતુ તે. ધંધેલું વિં ગાંડા
 જેવું. ભૂર (+ જાતુર (મ.)) છેક ગાંડુ
 ગાંદડું (૦) નં, -ડો પું ગોંદડું; ગામનાં
 ડોર બાં રહેવાની બાગીચ પારોની જગા
 (૨) ગામની બાગીચ
 ગાંધવં વિં [સ.] ગંધવેને લગતું (૨) પું,
 ભંગર નં, ભલમ નં, બધિવાડ પું
 જુઓ ‘ગંધવ’ મા [એક-ગં]
 ગાંધાર પું [સ.] સગીતના સાત સ્વરમાનો
 ગાંધાર પું [સ.] ગંધાર દેશ -ડી સ્ત્રીં [સ.]
 ગાંધાગ્ના ગન્તની પુત્રી-ધૂતરાધૂતની પત્ની
 ગાંધિયાટું (અણું) (૦) નં જુઓ ગાંધીવટું
 (૨) ભેગસેળ, શૂચવાડો [લા.]
 ગાંધી (૦) પું [સ. ગાંધિયર] કરિયાણું
 વગેરે વેચનારો વેપારી (૨) એક અટક
 ગાંધીછ (૦) પું મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી;
 મહાત્મા ગાંધી -ટોપી સ્ત્રીં ખાદીની
 સફેદ લાંબી રોપી

ગાંધીવટું (૦) નં, -ટો પું ગાંધીનો ધધો
 (૨) બધી બાબતોનું થોડું થોડું જ્ઞાન
 ટોતું તે [લા.]
 ગાંધીવાદ (૦) પું સત્ય અને અદિસાના
 પાયા પર આખી સમાજવ્યવસ્થા તથા
 માનવજીવનની ગાંધીજીએ બતાવેલી
 દૃષ્ટિ કે દિલસૂઝી [વેગેગે દારો
 ગાંનું (૦) નં (સાગથી) ગઠાઈ ગંધેલો
 ગાંભીર્ય નં [સ.] ગભીરતા
 ગાંચળે (ગાં) પું [વ. ગંગ] વાજદ (૨)
 ટચાક માનસ [લા.]
 ગાંસડી (૦) સ્ત્રીં [ગાંકડી] અનેક વસ્તુ
 એકડી બાધી કરેલો બોલો; પાટલી.
 -ટો પું મોટી ગાંસડી; પાટલો
 ગિગલાવણું સ્ત્રીં કિં ‘ગીમલાવું’ નું પ્રક
 ગિદગડું નં [મ. મુદર પરથી] ઘેડાનું
 બચું [કા.]
 ગિદડ વિં [મં. મુદ્દ] મુરત, બારે (ધણું
 બાધારી) (૨) નં શિયાળ
 ગિનતી સ્ત્રીં [હિ.] ગણતરી; ડાઝરી લેવી તે
 ગિની સ્ત્રીં [દિ.] જુઓ ગીની
 ગિન્નાણું ‘અં દિં [‘ગિની’ ઉપરથી]
 (પતંગનું) એક બાનુ નમતું -કતરાવું
 ગેડેવું (૨) રિસાતું
 ગિન્ની સ્ત્રીં [હિ.] ચક્રર ખાતું -ખવરાવતું તે
 ગિરજા સ્ત્રીં ગિરિન; પાવંતી
 ગિરજા, ધંધર નં [વો. રંચિનિવા] ગિરની
 દેવળ; ‘ચય’
 ગિરદી સ્ત્રીં [કા.] લીટ [શ્રીકૃષ્ણ
 ગિરધર, ગિરધારી પું [સ. ગિરિ+ધર, પાર્તી]
 ગિરનાર પું કાઠિયાવાડનો એક પર્વત
 ગિરફતાર વિં [વા. ગિરિપતાર] પકડાયેલું
 (૨) તટીન. -ડી સ્ત્રીં કેદ પકડાવું તે
 ગિરમીટ નં [દ. ગિરમિટ] છેક પાડવાનું એક
 બોલન; સાગી
 ગિરમીટ સ્ત્રીં [દ. ગિરમિટ] દિદ બહાર
 સંચાનોમાં મલૂરી માટે લઈ જવાતા
 મેલૂરો પામે કરાવી લેવાતું કરાવત.
 -ટિયો પું ગિરમીટથી બધાયેલો મલૂર

ગિરવી સ્ત્રીં જુઓ 'ગીરવી'
 ગિરા સ્ત્રીં [સ.] વાણી (૨) બાષા
 ગિરિ પું [સ.] પર્વત. ૦૬૬૨(-રા) સ્ત્રીં
 [સ.] પર્વતનીચુકા. ૦૯૯ સ્ત્રીં [સ.] પર્વતી.
 ૦૯૯પતિ [સ.] ૦૯૯વર પું મહાદેવ.
 ૦૯૯સુત પું [સ.] ગમેય. ૦૯૯નયા સ્ત્રીં
 પર્વતી. ૦૬૨, ૦૬૩ સ્ત્રીં પું શ્રીકૃષ્ણ.
 -રીશ પું [સ.] મહાદેવ (૨) દિગ્દાસ
 ગિરો અં (૨) પું [કા.] જુઓ ગીરો
 ગિરતાન પું મોખવગેરેને ત્રિશક્તાકાર ટેકા
 મૂકવામા આવે છે તે (૨) ફટેતાય જડતાં
 માંડવીમાં પાટડી ઉપર મુકાની બીજા જે
 ચીતરેલી પાટડીઓમાંની પહેલી
 ગિરેટ પું [દ. ફિટ્ટ] ટોળ (સોના ઇંનો)
 ગિરદી સ્ત્રીં મોઈ (૨) ગરૂમક કે બીજા
 દરદને લીધે આવનો સોળે; વેળા. ૦૬૮
 પું મોઈ ને દડો કે તેની રમત
 ગી એક ફારસી તદ્દભવ તદ્દિત પ્રત્યય. વિં
 પરથી બાવવાયક નામ બને છે. ૦૬૯
 માંડગી; પચ્છંબી [કિ ગવાણું, પુગ થવું
 ગીગલાણું અંકિં અઠળાણું; ગમરાણું (૨)
 ગીગી સ્ત્રીં નાની છાકરી; કીકી. -ગો પું
 નાનો છાકરો; કીકો
 ગીચ વિંબોસે પાસે સંકટાઈને આવી રહેલું.
 -ચોગીચ અં બીજાબીચ; બીડ-ગરદી
 યાય તેમ(૨, વિંબૂચ ગીચ [ગાણું
 ગીત નં [સ.] ગાયન(૨) અવસર પર ગવાણું.
 ગીતા સ્ત્રીં [સ.] કેલકા ધાર્મિક પદ્યમથેને
 આપડામા આવેલું નામ ૦૬૯ 'સિવગીતા'.
 પરંતુ ખાસ કરીને તે નામથી ભગવદ્ગીતા
 જ ઓળખાય છે. ૦૬૯ પું ગીતારચનાર;
 શ્રી; પુ. ૦૯૯ પર્વતી સ્ત્રીં ભગવદ્ગીતા
 કદેશભાવ કિવચેને કદેશ (એક મને,
 આગર મુદ અગિયારગો)
 ગીધ નં [સ.] ગ્રંથ એક મોટું માંસાહારી પક્ષી
 ગીની સ્ત્રીં [સ.] સોનાનો એ - ત્રિગિ મિષ્ટો
 ગીર પું [સ.] ગિરિ (ગાસાઈની એક ભતના
 નામને અતે વપરાય છે) (૨) ગિરનારનો
 ગિરિપ્રદેશ

-ગીર [કા.] એક પ્રત્યય. 'વાણ', 'અલનાર'
 એવા અર્થમાં નામને અતે. ૦૬૯
 જડાંગીર; દગ્ત-ગીર [મિથ
 ગીરણી સ્ત્રીં [મ.] ચંત્રથી ચાલતુ કારખાણુ;
 ગીરવણું સંકિં ગીરો-પરેણે મૂકવું.
 ગીરવાણું અંકિં (કર્મણ)
 ગીરવી અં [વા. ગિર્વી] ગીરવેણું; ધરેણે
 -ગીરી [-ગીર+ઈ] સ્ત્રીં નામ બનાવતો
 પ્રત્યય. ૦૬૯ શુભરાતાગીરી; શુદ્ધાગીરી
 ગીરો અં [વા. ગિરો] ગીરવિ (૨) પું
 ગીરવણું; દેવા પેટે આડમાં કાંઈ મૂકવું તે.
 અત નં ગીરો મૂક્યાનું ખત-લખાણ
 ગીર્વાણું પું [મ.] દેવ; સુર. ૦૬૯ પા સ્ત્રીં
 સંરૂત
 ગીદી સ્ત્રીં, ૦૬૮ પું જુઓ 'ગિદ્દી'માં
 ગીસ સ્ત્રીં [મ. ગીસ=નડારાણું] મોરી.
 ૦૫૮વી=ખોટ જવી; નુકસાન થવું
 ગુચપુચ અં [૨૧૦] ગુચપુચ; છાની રીને;
 કોઈ સાંભળી નામ એમ (૨) એકમેકમાં
 નચવાનું ગયેલું દોષ તેમ, અરપટ (લખાણ)
 (૩) સ્ત્રીં એમ કરેલી વાત. -ચિયું વિં
 અરપટ; ગુચપુચ દોષ એવું -છ અં જુઓ
 ગુચપુચ [વાળો જથ્થો-નુકડું
 ગુચ [સ.] (-ચે) પું ગોટો; કલગી (૨)
 ગુજર સ્ત્રીં [વા.] ગતિ; પ્રવેશ
 ગુજરણ-ગોરમટી સ્ત્રીં ગુજરડું ને ગોરમટી;
 તે લાવવાનો લક્ષ્મી એક વિધિ
 ગુજરડું નં ગુપ્તિ આગળ મૂકવાનું માટીનું
 વાસણ (૨) ગારાની ગાજર જેવી આકૃતિ,
 જે માંગણિક પ્રસંગે વેદી ઉપર મૂકવામાં
 આવે છે
 ગુજરડું અંકિં [વા. ગુજર ઉપરથી] જડું;
 વટી જડું (૩) વીતડું; કાપે આવી પડું
 (૩) સંકિં જડું કરડું; દરગુજર કરડું.
 ગુજરી જડું=મરી જડું
 ગુજરાત પું; સ્ત્રીં, નં [સ. ગુજરાત-ગુજરાત.
 -તી વિં ગુજરાતનું, -ને લખવું (૨) સ્ત્રીં
 ગુજરાની ભાષા (૩) પું ગુજરાતનો રહેવાસી
 ગુજરાન નં [વા.] નિર્વાંટ; ગુલદો

ગુજરી સીં ચીના દાયનુ ગેક પટેલુ
 ગુજરી સીં [વા ગુજરી] શહેર-કસબામા
 બરાતુ ખમર
 ગુજરતુ સંકિં [વા ગુજરી] નિર્મન
 કરતુ, ગાગરુ (ર) રુલુ કરતુ, દાદ માગરી
 (૩) માથે નાખતુ, વિતાડતુ
 ગુજરો પું [વા ગુજરા] નિભાવ, નિર્વાહ
 ગુજરવિં [વા ગુજર, ના] ગુતાર, વાણિયા,
 અહીં ને કાનિયોનો એક ભેદ
 ગુટકો પું [મ ગુટિયા] ધ ની બોળી લખાઈ
 પડોગાઈની નળી ચોપળી
 ગુટપુ(-મુ)ટ અં બરોબર બોટી દરીને
 (ચુવા માટે), ગોપોટ
 ગુટિકા, ગુટી સીં [સ] ગોળી (દવાની)
 ગુડ પું [સ] ગોળ
 ગુડગુડ અં [ગવં] એવો અવાજ દરીને
 (ર)ધીરે વીરે, ગળાડુ હોલ અમ(બોટીના
 કે બાળાં ચાલે એમ)
 ગુડકેશ પું [સ] અનુન (ર) ચિવ
 ગુડાવણુ સંકિં, ગુડાપું અંકિં 'ગુડુ'નુ
 અનુમે પ્રેર અને કમ્પિ
 ગુણ પું [સ] બનિસ્વભાવ, મૂળ લક્ષણ,
 ધર્મ(ર) સરગુણ (૩) પ્રકૃતિના ત્રય ધર્મ
 - સત્વ, રજ, તમ-તે(૪)અસર, કાયદો
 (૫) ઉપકાર [દિનં 'અવગુણ ઉપર ગુણ
 દરો'] (૬) પાણ (૭) દોરી, દોરો, દોરકુ
 (૮) દોકડો, 'માક' (૯) સ્વરોના બે
 ફેરફાર-ગુણુ પું - માનો પ્રથમ [બ્યા]
 (૧૦) કૃતિનુ રસપ્રદ લક્ષણ (નિલી, શાસ્ત્રિય
 વગેરે)(કા શા)(૧૧)વિં [સ] ખ્યાને અતે
 સમાસમા ગણુ ંક પું [સ] ગુજનાર
 અક - સખ્યા - રકમ [ગ]
 ગુણુકા સીં ગણિકા વેરશા
 ગુણુકારક, ગુણુકારી વિં કાયદો કરે એણુ
 ગુણુમાન નં [સ] ગુણ ગાવા તે, નખાણુ
 ગુણુગુણુ અં [સ્વં] ગણમગ
 ગુણુઅલુ નં [સ] ગુણની બૂજ-કદર
 કરવી તે
 ગુણુઆમ નં [સ] ગુણોનો સમૂહ

ગુણુઆલક વિં [મ] ગુણુ
 ગુણુઅલન નં ગુણુઆનુ આડ(૪)અલ[ગ]
 ગુણુજ વિં [સ] ગુણુ જ નનારું, દંદદાન
 ગુણુત્રય નં [સ] સત્વ, રજ અને તમ એ
 નખ ગુણુનો સમૂહ
 ગુણુદોષ પું [મ] ગુણ અને દોષ, સારાસાર
 ગુણધર્મ પું [સ] વસ્તુસ્વભાવથી પ્રાપ્ત
 થયેલા ગુણ-ધર્મ [કિતમતા, શ્રુતા
 ગુણવત્તા સીં [સ] ગુણવાગા હોતુ તે (૨)
 ગુણુવતી વિં સીં ગુણવાગી
 ગુણુવાચક વિં [સ] ગુણુ બતાવનારું
 (વિશેષણ) [બ્યા]
 ગુણુવુ સ કિં [સ] ગુણુ એક સખ્યાને
 બીજી સખ્યા બોલી વાગ વધારી
 ગુણુકારપુ-ગુણુતે(ર)એથી આવતીરકમ
 ગુણુદય વિં [સ] ગુણુથી બગર
 ગુણુલીલા વિં [સ] સત્વ વગેરે ત્રણ
 ગુણુને-તેમના કાર્યોને બોળ ની ગયંતુ
 ૫. પરમજ્ઞાની [આસમિ કે બાદર
 ગુણુનુરાન પું [સ] બીજના ગુણો પ્રત્યે
 ગુણુઅવિત વિં [સ] ગુણુવાગુ, ગુ ની
 ગુણુકં પું [સ] ગુણુકાર કરવાથી
 આવેથી રકમ
 ગુણુયવ વિં સદ્ગુણી
 ગુણુ વિં [સ] સદ્ગુણી(ર)પું ગુણુવાન
 પુરુષ (૨) શ્લાઘાવિદ (૪) જ તરનતર
 બળનાર બળન પું, નં કદરદાન ચતુર
 માણસ (ર) સજ્જન, ગુણુયવ માણસ
 ગુણુભૂત વિં [મ] ગોળ અનેતુ (૨) ગુણુયવ-
 બુદ્ધગણ અનેતુ - સુતુ
 ગુણુત્તર પું, નં [સ] બે રકમ વચ્ચેનુ
 પ્રમાણ, 'દેગિયો' [ગ] [હાર
 ગુણુ સીં [સ] નગીરમાથી વિદ્યાની નગવાનુ
 ગુનેગાર વિં ગુનો કરનારું, અપરાધી -ગી
 સીં ગુનેગારપણુ
 ગુનો(નો) પું [વા] અપરાધ, વાક, તર્સીર
 ગુપચુપ અં [ગુપ (ગુપ્ત) + ચુપ] ચુપચાપ,
 છાનુછાનુ
 ગુસ વિં [સ] છુપાવેતુ, સતાડેલુ (ધન વગેરે)

(૨) છાત્ર ગૃહ (વાત વીરે) અંચર પુઠ
 [મ] અસૂસ વહાન નં [સ] હુપુ દાન
 શુક્ષી સોં [સ] રુપી ડાક ધીની અદર ગુપ્ત-હુપુ
 રહે એડ એક નાનીદાર સળિયા જેડુ
 હથિયાર [કાતર, શુદ્ધા
 શુદ્ધા સોં [સ] ગુદા પહાડની બખોલ-કેડુ
 શુદ્ધા (-રતે) ગોક્ષી [વા] રાતચીત, મસલત
 ગુબારો પુઠ નુઓ બખારો
 ગુમ વિઠ [વા] ખોવાયેડ
 ગુમસૂમ અઠ સૂમસામ, ગુપ્તપ
 ગુમાન નં [વા] અભિમાન, ગવ' ની
 વિઠ અભિમાની
 ગુમાવડા (-ત) વધુ અઠ કિં [નુઓ
 ગુમાવગુ] ખોવાયેડ
 ગુમાવગુ અઠકિં [વા] ગુમ ઉપરથી ખોડ
 (૨) ધગધા ધી કરવુ, ઉડાવી દેડ
 ગુમાસ્તાગીરી સોં ગુમાસ્તાનુ કામ,
 મહેતાગીરી
 ગુમાસ્તી સોં ગુમાસ્તાગીરી -સ્તેડ પુઠ
 [વા] ગુમાસ્ત' કારકુન, મહેતા
 ગુમ્મો પુઠ [૨૧૦] મુશી
 ગુમ્મો પુઠ નેપાળ દેશનો વલની
 ગુરગુર અઠ [૨૧૦] એવે અનાજ થાય તેમ
 ગુરદો [વા] મૂલપિડ, 'કિડની'
 ગુરુ વિઠ [સ] મોટું (૨) બારે (૩) દીર' (૪)
 પુઠ શિક્ષક (૫) પુરોહિત, ગોર (૬)
 એ નામનો અઠ બુદ્ધપતિ (૭) ગુવાર
 ઠંઠપુ [વા] આલો મોટો કસ ઠંકિદલી
 સોં ગુરુગી ઠંકુવ (-પા) નં ગુરુને
 રહેવાનું ઠંકાણું ન્યાયિદાથી એને રાખીને
 તે શિક્ષણ આપે છે (૨) તે પદ્ધતિને
 અનુસની રિજાસરથા ઠંકુલી સોં
 અનેક તાગને 'ગુ પડે એવી', ની,
 'આરુર-જી (૨) ગમે તેવા મનોભાવ
 કામ દે ને ધી યુક્તિ, ઉપાય સાધન ઠં
 [વા] ઠંકાણુ પુઠ માટખાથી મોટો ખૂણ,
 'ઓખટપુસ એ ગડ [ન] ઠંગપથ વિઠ ગુ
 દ્વારા જ સમભવ એડ અર્થા સો [સ]
 ગુની સેના ઠંગન પુઠ, ન-અઠવઠ [મ]

વડીલવર્ગ (મખાપ, રિજાક-ત્યાદિ) તમ
 આધારણુ અવયવ પુઠ 'દમાજ' [૧]
 ઠલવ નં [સ] ગુરુપણુ (૨) મોગઈ, ગોરવ
 (૩) મારેપાડ ઠલવેન્દ્ર ઠલવમથપિ હુ
 નં જે બિડુથી વજનનુ સમતોલપણુ થતુ
 હોય તે, 'સેન્દર ઓર એવિદી [પ વિ]
 ઠલવેખા (-પા) સોં ગુરુવકેડના
 આકપ'ણની હીદી થા દિગારેખા
 ઠલ્લાકપ'ણુ નં ભાગુ પુરનીના કેન્દ્ર
 તરફ એચાતુ તે એવિદેગન' ઠંકિદી ગુ
 સોં [સ] અખ્યાસ પૂતા કયા પછી
 ગુરુને આપવાની દક્ષિણા ઠંદાન વિઠ
 પુઠ બહા, બારો (કાકામા) ઠપન્ની
 સોં [મ] ગુની પલ્લી ઠપૂન સોં [સ]
 ગુની પૂન-આ-માન ઠખેડુ વણાઈ
 પુઠ એક ગુનો સિધ્ધ સદાધ્યાયી ઠમત્ર
 પુઠ ગુઅ આપેડો મત્ર (૨) છપી સઘડ,
 શિ મત્ર ગી [લા] ઠમુખ વિઠ ગુરુના
 મોખેથી મગેડ (૨) મનરેરી નહિ પશુ
 નિશિત-ગુરુના મોધને અનુસરનાડુ (૩)
 નં ગુરુન મુ મ ઠમુખી વિઠ ગુરુના મુખનુ
 (૨) સોં શીખોમા રાઈ થયે ધી પલખની
 એ વિધિ વધાર પુઠ [સ] નાકવારિયાનો
 એક દિવસ
 ગુમ્મર વિઠ [સ] ગુરાતનુ (૨) પુઠ ગુમ્મર
 બાત (૩) ગુરાત (૪) ગુરાતનો વલની
 -રી સોં [મ] ગુરાત મ (૨) રમાગણુ,
 ગોવાગ-ધી (૩) ગે ન્તેતો ગમગની ગસ
 (૪) ગમની એક ઠબ (૫) ગુરાતી બાપા
 (૬) ગુરાત રૂપી દેવી (૭) વિઠ ગુમ્મર-
 ગુરાત દેશને ડાગ
 ગુપ નં [વા] કૂ૧ (૨) ગુપાબન ડા (૩)
 બાત 'પગે બમેડો ભાગ મોગકે [૧]
 ઠંકેડ પુઠ [વા] ગુડાબની પાખળીને
 આ-ન્નો મુગ્મો વછડી સોં એક
 કૂ૧સીક (૨) તેનુ કૂ૧ (૩) ગુડાબનો મોટો
 અથવા તો (૪) એક પેલુ વલ્લ (-જી) ર
 પુઠ [વા] ગુડાબની વાગ, કૂ૧ાગી (૨)
 વિઠ મગેડુ મુદર

ગુણતાન વિં [ફા.] મરાગુલ; તલ્લીન
 ગુણતોરો પું [ગુ+મ. તુરંદ] ગુલાબનો ગોટો
 - ગજરો (૨) એક ફૂલઝાડ
 ગુણદસ્ત પું [ફા.] ફૂલનો ગોટો-તોરો
 ગુણદાન નં [ફા.] ફૂલદાની
 ગુણદાવદી (-રી) સીં [ફા. ગુલિ (-છે) ડાનુદી]
 એક ફૂલઝાડ (૨) તેનું ફૂલ
 ગુણનાર પું [ફા.] દાડમ
 ગુણખાસ નં [ગુલ+ખ. સખ્વામ] એક ફૂલઝાડ
 (૨) તેનું ફૂલ
 ગુણખાંગ નં [ફા.] શોરખકાર (૨) આનદની
 - કઠુમરકરીની વાત (૩) જામગપાટો
 ગુણભાર (મો) સીં [ફા. ગુલ્મુદ્દ] એક
 ફૂલઝાડ (૨) તેનું ફૂલ
 ગુણશન નં [ફા.] ગુલિસ્તાન
 ગુલાબ નં [ફા.] એક ફૂલઝાડ (૨) તેનું ફૂલ.
 જળી નં ગુલાબની ખુશબોવાળું પાણી.
 બંદાં છુ નં એક મીઠાઈ. બંદાન નં [ફા.],
 બંદાની સીં [ફા.] ગુલાબજળ છાટવાની
 શિરોઈના આકારની ઝરી - ખી વિં [ફા.]
 ગુલાબના રંગનું (૨) મીઠું; મજેદાર
 (કંદાબી વ. સ્વભાવ) (૩) સીં ગુલાબના
 જેવો રાતો રંગ
 ગુલામ પું [ખ.] ખરીદ કરેલો ચાકર, લૂટો
 (૨) પરવરા-પરતંત્ર માણસ [લા.] . જખત
 નં ગુલામ તરીકેના વેચાણનું લખત (૨)
 પરતંત્ર બનાવે એવું લખાણ-કરાર. ગીરીં
 સીં [ફા.] જુઓ ગુલામી. બી સીં
 ખરીદ કરેલી દાસી - લૂંડી. બંદાર પું
 ગુલામનો ધણિયામો. - મી સીં [ફા.]
 ગુલામપણું (૨) ઘણી હલકી તાબેદારી (૩)
 પ્રસંધીતતા [સુખ ધીરદાર જોકે
 ગુલાલ પું; નં એક રાતા રંગનો સહેજ
 ગુલાંટ સીં [દિ. ગુત્ય (ચ્છ)] ગોદીમડું (૨)
 ઊલટું ફરી જતું તે [લા.]
 ગુલિસ્તાન નં [ફા.] ગુલશન; ફૂલવાડી; ખાગ
 ગુલમ નં [સં.] ગોળાનો રોગ (૨) ગાંઠ
 (૩) ઝુંડ; ઝાડી
 ગુલ્લર નં ગુલર; જમરડો

ગુલ્લું નં [જુઓ ગુલ્લું] પાપડની કણકનો
 લૂઓ; ગુલ્લું
 ગુવાર. બંધળી, બંશિ (-શી, -સિ, -સી) મ
 જુઓ 'ગવાર' માં
 ગુમપુસ સીં [૨૫૦] ગુચપુચ; ઝાની વાતથીત
 ગુમલ નં, ખાનું નં જુઓ 'ગુસ્લ' માં
 ગુસ્તાખી સીં [ફા.] બેશરમી; અસબ્યતા
 ગુસ્લ નં [ખ.] રનાન. બખાનું નં નાહવાની
 ઓરડી
 ગુસ્સો પું [ખ.] કોષ
 ગુહા સીં [સ.] ગુફા
 ગુહા વિં [મં.] છપું; છુપાવવા યોગ્ય (૨)
 નં રહસ્ય; મર્મ (૩) છપી વાત
 ગુહક પું [સં.] દેવાનો એક વર્ગ; કુબેરનો
 અનુચર
 ગુંગ [ફા.; સ.] - ગું, વિં જુઓ 'ગૂં' વિં માં
 ગુંજ પું, બં નં [સં.] ગણગણાટ
 ગુંજલું અં કિં [સં. ગું] ગણગણવું;
 ગુનર કરવો
 ગુંતકલ [મ.] - બી, નં ચનોડી
 ગુંતર (બ) પું ગુંજવાનો અવાજ (૨)
 અવ્યક્ત મધુર અવાજ [લા.]
 ગુંતરા સીં [ફા. ગુંજલ] ગનું; લાકાત
 (૨) સમાવવાની શક્તિ
 ગુંઠન નં [સં.] ઢાંકણું - છુપાવવું તે (૨)
 ચોપડવું લગાડવું તે
 ગુંડો પું [ફિ. Gunter - એક જણનું નામ.
 ' તેની સાંકળ માપમાં લેવાતી તે પરથી]
 'જમીનનું એક માપ (એકરનો ૪૦ મો
 ભાગ; ૧૧ x ૧૧ ચોરસ વાર)
 ગુંડાગીરી સીં ગુંડાપણું ગુંડા જેવું વર્તન
 ગુંડો વિં જખરદસ્તીનાં કામ કરનારું;
 બદમાશ; દાંડ (૨) પું એવો આદમી
 ગુંદ (બ) પું ફેટલાંક ઝાડમાંથી ઝરતો ચીકણો
 રસ (૨) ચોટાડવાના કામમાં આવતો
 તેવો બાવળનો રસ. બરપાક પું ગુંદર
 બેળવી બેળના વેણું વસાણું (૨) એક મીઠાઈ
 (૩) માર [લા.]. બરિયું નં પલાળેલો ગુંદર
 રાખવાનું પાત્ર (૨) લકડું; કંઠાળો આવે

તોય ન ખસે એવું-ચોટણ વૃત્તિનું માણસ.
 [લા.] -દિયું નં ગુદરનું પાત્ર; ગુંદરિયુ
 ગુંદિત વિં [સ.] ગયેલુ
 ગુંબજ પું [પા. ગુંડ] ધૂમટ
 ગૂ નં [સ.] વિદ્યા; મળ
 ગૂગળ પું [સ. ગુગુલ] એક હુંગરી ઝાડનો
 ગુંદર (તે દવાના તેમ જ ધૂપ કરવાના
 કામમાં આવે છે)
 ગૂગળી વિં (૨) પું એખામંડળના
 ઘાણણેની એક ભતનું
 ગૂજ સીં [સ. ગુજ] ગુમ વાત; રહસ્ય (૨)
 જે બાનુ અણીવાળો (પાટિયાં બેડવાનો)
 ખીલો (૩) વિં ગુલ; ગુસ
 ગૂજરાત, બજા, -તી [સ. ગૂંરા] જુઓ
 'ગૂજરાત'માં
 ગૂજ સીં જુઓ ગૂજ
 ગૂડલું નં [સ. ગૂડ=દડો] ગૂહું
 ગૂડલું સં કિં કાપું (૨) ખોદું
 ગૂડાલાકડી સીં એક પ્રકારની જૂની
 સમ -રિખામણી
 ગૂડી સીં [મ. ગુડાં (કાનડો ગુડિ=ધવજ)]
 હિત્સવને દિવસે બોલો કરેલો હડો, માણેક-
 થમ. બપડવો પું ચેત્ર મુદ પડવો
 ગૂડો પું [મિરં દે. ગોટ=પગો] [ય પગનો
 નળો (૨) બળ; શ્મિ; હાલ [લા.]
 ગૂડ વિં [સ.] ગુલ; છાનું (૨) ન સમભય
 એતુ, ગદન (૩) દ્રિયાતીત; 'મિરિટક'.
 બ્વાદ પું વસ્તુ ગદં હોઈ સ્વાનુભવનો જ
 વિષય છે એવો તત્ત્વજ્ઞાનનો વાદ; 'મિરિટ
 મિઝમ'
 ગૂણ સીં [સ. ગોળી] ઘેલો; કાથળો (૨)
 છાલક (ગધેડા વગેરે કપનું) (૩) ચાર
 મણનું માપ બપાટ નં ગણ કે સૂતળીનું
 વળેલુ તાપડું; દાટિયું (૨) નં બંબં તેના
 વસ્ત્ર કે તે પહેવાની બેઠકિયા. -ણિયું
 નં ગૂણપાટનો બનાવેલો થેલો. -ણિયો
 પું તાબાનો ધડો (૨) થેલો; નણ (૩) પું
 કાઠખેલો (કારીગરનો) [કામી
 ગૂધ વિં [મ. ગૂધ, ગુપ] ગમતિયાળ (૨)

ગૂધ (ધ.) સીં ગૂમકું મટયે રહેતું ચિહ્ન
 -ખાડો [ય.] [ટા] જેવો ગૂઠો
 ગૂમડ(-ડું) નં શરીરે બેઠતો ફોલ્લો -
 ગૂમૂતર નં મળમૂત
 ગૂરછ પું એક ભતનું પુઝળ વાળવાળું
 કીંગણ કૂતરુ [ગુજ'ર'માં
 ગૂર્જર વિં (૨) પું, -રી સીં જુઓ
 ગૂલર નં ગુલ્લર; ઉમરડો (૨) ઉમરડું (૩)
 કાનનું એક ધરેલું. -રું નં [જુઓ
 ગૂલુ] પાપડનો લુઓ (૨) જુઓ ગૂલર
 (૩) ઘોડિયે લટકાવવાનું એક લાકડાનું
 રમકડું. -રો પું ઉમરડો
 ગૂંગાણું વિં [સ. ગુગ] નાકમાથી બોલતું
 ગૂંગળામણુ નં સીં ગૂંગળાતું તે
 ગૂંગળાવતું સંકિં 'ગૂંગળાતું' પ્રેરક
 ગૂંગળાતું અંકિં [ગૂગ] ઉપરથી સ્વં
 હવાની ખોટ કે અટકાયતને લીધે
 અમૂઝાણ; શ્વાસ રૂંધાવો
 ગૂંગાવેડા પું બંબં ગૂંગાના જેવું વર્તન
 -ચાળા; ગૂંગાપણુ (૨) કોઈ કામમાં ચીકાણ
 કર્યા કરવી તે (૩) વગર આવડયે કામમાં
 ચૂંચણાં કરવા તે
 ગૂંચું વિં [સ. ગું] નાકમાથી બોલતું, ગૂંગણુ
 (૨) મૂચ (૩) નં નાકના મળનો બધાઈ
 ગયેલો પોપડો. -ગો પું (નાકમાંનું)
 ગૂચું (૨) એક ભતનો છવડો
 ગૂંચ સીં (દોરા વગેરેનું) ગંઠાઈ જતું તે
 (૨) આગી પૂટી, ખુરેકી [લા.]. બ્વણુ
 * સીં ગૂચાઈ જતું તે (૨) જેમાથી ઉકેલ
 વાડવો મુરકેલ થઈ પડે એની પરિસ્થિતિ.
 બ્વણિયું વિં ગૂચવણવાળું. બ્વર્ણુ
 સંકિં ગૂચવણમા નાખતુ. બ્વાડિયું
 વિં ગૂચવાડાવાળું. બ્વાડો પું જુઓ
 ગૂચરાણ. બ્વાણું અંકિં નકાતુ (દોરા
 વગેરેનું) (૨) [લા.] સપડાડ; ઉપ ન સૂરો
 (૩) મૂડાતું; ગમરાતુ. બળિયાળું વિં
 ગૂછનીવાળું. બળી સીં દોરાની અંદરીને
 કરેલી આગી કે ગોળો. બળું નં ગોળ
 આગરમાં વળેલુ કે વીટેલુ હોય તે

ગુચાલુ અંકિં જુઓ ગુચવાતુ
 ગુચળિયાળુ, ગુચળી(-જી) જુઓ
 ગુચળિયાળુ, ગુચળી(-જી)
 ગુજી(-જી) નં[સ રુણ, પ્રા ગુ-જી]ગજીતુ
 ગુતો પું ગુચ(ર)વધિા રાકા(૩)કસક
 ગુચા પું નં ગચતુ તે (ર)ગુચવાનુ કામ
 (૩)ગુચવાની કળા -જી સ્ત્રીં ગુચવાનુ
 કામ(ર) રૂચવાની કળા કે આવડત (૩)
 ગુચામાડી
 ગુચતુ સં કિં [સ ગ્રા] દોરો કે સેરને
 આગી પાગ પાકીને સાકળતુ -જીનીદાર
 રચના કરવી [મહેનતાણ
 ગુચામણુ નં, -જી સ્ત્રીં ગચવાનુ
 ગુચાવતુ સં કિં, ગુચાતુ અં કિં
 'ગુચતુ ના અનુક્રમે પ્રેર અને કર્મલિ
 ગુદતુ સં કિં ખૂદતુ, પગ તમે કચરન
 (ર) દામી મસળીને નરમ કચરુ (૩)
 મારણ, ઠાકરુ [લા] [માર [લા]
 ગુદાપાકે પું [ગુદ] એક મીઠાઈ (ર)
 ગુનાવણુ સંકિં, ગુદાણુ અંકિં 'ગુદતુ'
 ના અનુક્રમે પ્રેરક અને ભાવે રૂપ
 ગુદી સ્ત્રીં [સ ગુદ] એક જાડ બપાકે
 પું જુઓ ગુદાપાકે
 ગુદુ નં ગરીનુ રૂપ
 ગુદ્ય નં [મ] ગીધ
 ગુદ્ય નં [સ] ધર(ર)છાત્રાપચ(૩)જા, ૧૧,
 આપચ,મ ૧૧ કે આરડો(અને ગ્રામસમા,
 જેમ કે રાયનગુદ, લોજનગુદ) ઉદ્યોગ
 પું કાલનુ સમયમા ઘેરબેડા થઈ રાકે તેવો
 ઉદ્યોગ(ઉદા રે રિયાનો ઉદ્યોગ) બકાર્થ
 નં [સ] ધરનુ ગામકાગ(ર)ઘેરથી કરી
 ગાવવાનુ લેસન બેનતા સ્ત્રીં[સ] રંગી
 દેરી(ર)પુંબંબંબં ધરના દેવો (કલ ૪૫
 છે) બપનિ પું [સ] ગુદરથ(ર)છાત્રો પર
 દેખરેખ ગાખનાર શિક્ષક બપવેશ પું
 [સ] ધરમા વિધિપૂર્વક પ્રવેશ કરનો તે
 (ર) ખીલના ધરમા કે હદમા રત્ન વિના
 પેસતુ તે, 'રૂચપાસ' બપદ્યમી સ્ત્રીં
 સુશીન સચ્ચવિત સ્ત્રીં બપચિવ પું

દેશની આતરબ્યવસ્થા સભાજનાર
 પ્રધાન, 'દોમ-મેગર' બપમા પું
 વરસસાર, ધરખટો બપથ પું [સ]
 બપચર્યાશ્રમ પૂરો દરી ગુદગ્યાશ્રમમા
 દાખન થયેનો માળસ(ર)સારો ખાનદાન
 માણસ, સમજન બપથાશ્રમ પું [સ]
 બપચર્યાશ્રમ પગીનો ખીલે આશ્રમ
 બપથી વિં ગુદરથને લગતુ (ર) સ્ત્રીં
 [હિ] રૂદસ્થાઈ, ગુદસ્થાશ્રમનુ દામમા
 વોરે -હિણી સ્ત્રીં [સ] ગુદરથની સ્ત્રી,
 ધરથણિયાગી -દી પું[સ] ગુદગ્યાશ્રમી
 (ર) ધરધ પી
 ગુદીત વિં [સ] ગુદણ દેતુ (ર) માની
 લીધેતુ [અદીતા પું ('ગુદીતા ખોટુ છે)
 જુઓ તેના કમખો] -તોગમા સ્ત્રીં
 [ગુદાત+માગ] દેવે યુનિવર્સિટીની બી
 એ ને મળતી પદવી કે તે ધરાવતી સ્ત્રી
 ગુદ્યા વિં [સ] ગુદનુ, ગુદ સળધી બપુન
 નં [સ] ગુદધર્મ' સળધી સૂતોનો
 સરદત ગચ
 ગેડ (ગે) સ્ત્રીં ગડ, પડ, ગગ (કપાતી)
 (ર) સગ (દાગનો) (૨) મેળ બેસવો તે,
 સયુજિમ્તા [લા]
 ગેડી સ્ત્રી [ગુદા] ગેદગાની રમતમા
 વપરાતી છેટેથી વાળી લાકગ બપડો પું
 ગેગ અને દડો કે તે વડે રમાતી રમત
 ગેણિયુ, ગેણુ (ગે) નં [સરં ૬ ગાગ=
 બગદ] કી ગજો પણ વેગથી ચાલનાર
 એક નતનો બગદ
 ગેખ (ગે) વિં [બ] ન દેખાય એતુ,
 અગ્ય (ર) નં ગેખ હોય તે, અગ્ય
 -મી વિં ગુમે, અદગ્ય, ગુદ
 ગેમેટ પું [દ] નતીય મેગ [વ વિ]
 ગેય વિં [સ] ગવાય એતુ કે ગાવા બેતુ
 બતા સ્ત્રીં, બપ નં
 ગેર પું ['ગરતુ'ઉપરથી] ગરેલો બપે
 ગેર (ગે) [ફા] 'નિષેધ, અભાવ, ખોટું'
 એવો અર્થ દર્શાવનાર પૂર્વગ બપમાદે,
 બપમાદે પું અન્યાય બકાર્થદે વિં

(૨) અં [કા.] કાયદા વિના; કાયદા વિરુદ્ધ. ઠંકાપદેસર અં ગેરકાયદે; કાયદા પ્રમાણે નહિ. ઠંકાપદે પું ગેર-લાભ. ંગુનાસ(-સિ)ખ વિં ગેર-વાજગી. ંરુત્તે અં ખેડીરીને; ચિકાયદે. ંસામ પું ખોટ; મુકસાન (૨) ખોટો લાભ. ંવર્તણૂક સો ખરાબ રીતભાત-વર્તન. ંવહવે અં [મ. વળ પરથી] ન્યાયી ન જડે એવી જગાએ; ખેડી જગાએ [ખ ખેરું ગેરવણું સંકિં [‘ગરણું’ ઉપરથી] પાડવું; ગેરવહીવટ (ગે) પું અચ્ચવરથા; અધેર ગેરવાજગી (ગે) વિં અથોઅ; અધરિત ગેરવો પું [નુઓ ‘ગેરુ’] ધડંના પાકમાં થતો એક રોગ [ખેડી સમજ ગેરસમજ (-ભૂત, -ભૂતી) (ગે) સોં ગેરલાજર (ગે) વિં હાજર નહિ તેવું. -રી સોં ગેરુ પું; નં [ઈ. ગેરિક] એક ભવની લાલ મટોડી (૨) નુઓ ગેરવો. ંચો(-ચો) પું ગેરુનો - ભગવો રવ ગેરેજ નં [ઈ.] મોટર રાખવાનું મકાન ગેરો પું [‘ગરણું’ ઉપરથી] ખરેલો બુકા; ગેર ગેડ (ગે) નં લાડ(ર)લાડઅર્થ ખેડ, રમત ગેડન પું [ઈ.] પ્રવારીનું વિલાયતી માપ (આસરે દસ રોર) ગેડરી સોં [ઈ.] એક પળી એક દાર ડાચી દાચી ગોડવી દોમ એવી એકક (નાડક-શાળામા દોમ છે તેવી) (૨) છનું ગેડી સોં [ઈ.] (છાપખાનામાં) ગોડવેર્લ ખીખાંના ચોક્કાને મુકવાનું લંબકારસ પવડુ કે પાટિયુ (૨) ગેડીપૂક [લા.] ૦ મૂક નં [ઈ.] ગેડીનાં ખીખાં પગથી કડાનું પૂક ગેસ પું [ઈ.] વાયુરૂપી પદાર્થ (૨) કોલસા-માથી કડાનો બને એવો વાયુ. ંએગિન નં [ઈ.] મેસ કે તેના ગેસથી ચાલતું એગિન ગેસુ પું [વા. નેજ] વાગની લડ, નુડકું ગેસુ પું, ંડી સોં પૂજ; નેડુ ગેસ નં [ઈ.] ખર - ડિગી સોં [ઈ.] ગુલિગી

ગે‘ગુ’ (ગે) વિં [રવં] સહેજમાં રડી પડે એવું; ગાંચું ગે‘ગાટ (ગે) પું [રવં] બારે રોક ગે‘ધટ (ગે) વિં ચકચૂર; મસ્ત ગે‘ટી (ગે) સોં ગે‘ડાની માદા. -ટો પું [છ. મુક] એક જંગલી ભનવર ગે‘ક (ગે) સોં [છ. મુક] દડી (ખાસ કરીને ફૂલ કે રેશમની) ગે‘ સોં [છ.] ગાય (૨) દડિય (૩) વાણી (૪) પૃષ્ઠી (૫) આકારા. ંકેજું પું [છ.] ગાયનો કાન (૨) અંગકાથી અનામિકા સુધીના વિસ્તારનું પ્રમાણ (૩) એક ભાતનો મૂગ (૪) નં એક ધાતું ફૂલ (૫) દક્ષિણમાં આવેલું ચિવનું એક પ્રસિદ્ધ તીર્થ. ંકેરી સોં ગોવધ ગોકળાઆઠમ સોં [છ. મુકન] આવનુ વડ આઠમ; કૃષ્ણની જન્મતિથિ ગોકળગાય સોં ચોમાસામા થનું એક લાલ અને મુવાણું છવડું; દડગોપ (૨) શિંગડાંવાળું એક છવડું (તેને પરમેશ્વરની ગાય પણ કહે છે) ગોકળગાંડું વિં ગોડુગની ગોપી જેવું ગાંડું; સાવ બાન વગરનું ગોકળિયું નં ગોડુગ (લાલિત્યવાચક) (૨) વિં ગોડુગનું, -ને અંગેનું ગોપીસે પું સોરબકાર; ધોંસાડ ગોકુલ [છ.], (-ખ) નં ગાંડાનું ટોણું (૨) મથુરા પાસેનું, કૃષ્ણ ન્યાં ઘણાં જના તે ગામ. -જિથો રોમ પું વિરડને લીધે (ગોડુગની ગોપી જેવો) થતો રોમ ગોખ (ગો) પું [છ. નાના] છનું જરખો (૨) ગોખડો ગોખણ; નં ગોખનું તે. ંપટ્ટી સોં ગોખી પાટનું તે. -જિયું વિં ગોખી પાટનાડું ગોખરુ પું; નં [છ. મોરુ] એક વનરૂપિ (૨) જેનું કાંચાણું બીજ ગોખડી (ગો) સોં નાનો ગોખડો. -તો પું ગોખ; વાડું [છાડું ગોખડું સંકિં (મોટું કરવા) વારંવાર

ગોખાટવું સંકિં ગોખ ગોખ કરવું
 ગોગળો પું હડપથીની નીચેનો ગળા
 તરફ લચી પડતો ભાગ-(૨) ઊંટ
 મસ્તીમાં આવે ત્યારે મોમાંથી જીભની
 પાછળથી તાળવાનો ભાગ બહાર કાઢે છે તે
 ગોથું વિં માલ વગરનું(૨)આવડ વગરનું
 ગોઝાસ પું [સ] જમતા પહેલા ગાયને
 માટે નુકડ કાઢેલું અન્ન; ગવાનિક
 ગોચર વિં [સ.] ઉદિચગમ્ય (૨) નં
 ગોચર; ચરો. -રી સ્ત્રીં ભિક્ષા
 ગોચલું નં [ગુછળું] વડુંલાકારમાં એકકા
 યલુ તે. ગોચલાં ગણવાં = પાર ન
 મૂકવો - ગૂચવાયા કરલુ

ગોળું વિં ગડ
 ગોઝાર સ્ત્રીં [સ. ગુલામ] નુઓ ગમર
 ગોઝારું વિં [સ. ગો+હત્યારું] ગામની
 હત્યા કરનાર; પાપી (૨) જ્યા હત્યા થઈ
 હોય એવું; અપવિત્ર. -રો પું ગોહત્યા
 કરનાર (૨) હત્યારો
 ગોટ પું ગોટો(ધુમાડાનો)(૨)પૂટેડો(૩)
 બેરા તથા છાકરાને હાથે પહેરવાનું એક
 ધરેલું (૪) બીજા રંગના કપડાને ઓટીને
 મૂકેલી ડિનાર [તિ (કટાક્ષમાં)]
 ગોટપીટ નં [૨૪૦] અ એછ કે તે બોલવું
 ગોટપો-(મે)ટ અં [ગોટા] નુઓ ગુટપુટ
 ગોટલી સ્ત્રીં નાનો ગોટલો (૨) ગોટલાની
 અદરની મીજ (૩) કામમાંથી ગપોલિયું
 [લા]. બપોજ વિં કામચોર; ગોટલી
 મારવામાં હોશિયાર. ગોટલી મારવી =
 કામમાંથી ગપોલિયું કરવું. -રો પું
 કૂળની અદરનું કોટલાવાળું બીજ (૨) કઠણ
 માસપિંડ. ગોટલો અડવો = રનાયુ
 ઉપર તાણ આવતા સખત કળતર થવું
 ગોટાળું અંકિં [ગોટો' પરથી] ગિજગિજ
 ગોટા વળવા (૨) ધુમાડ (૩) ગૂચાડું
 ગોટાળો પું [ગોટો] અવ્યવસ્થા, છબરડો (૨)
 ગૂચવણ (૩) (દિસાળ કે પેસાની બાબતમાં)
 ગરબડ કે ધાકમેલ થા અફરાતફરી
 ગોટી સ્ત્રીં [સ. ગુટી] ગોળી (૨) નાની ગાંઠ

ગોટીમડું; ગોટીલું નં ગુલાંટ
 ગોટીલો પું [ગોટી] પીંજણની તાંતને
 થડકાવવાનું ઓળર (૨) નક્કર ગોળો;
 દડો(૩) કાંચો(૪) કપડાનો વણેલો સાટકો
 ગોટો પું [ગોટી' પરથી] ગોળો; પિટો
 (૨) કૂલનો તોરો; કલગી (૩) ગલગોટો(૪)
 વાદળા જેવો ગોળો (ધૂળ, ધુમાડાનો) (૫)
 કૂળની અદરની ગોળ ચીજ; ઉદાં નાળિ-
 ચેરનો ગોટો (૬) છબરડો, ગોટાળો [લા.]
 ગોઠ (ઠ,) સ્ત્રીં [સ. ગોઠિ] છાની-અંતરની
 વાતચીત; ગુજ (૨) મિજબાની; ઉત્તમી
 (૩) મરકરી; ટોળ (૪) મિત્રતા (૫) ભેટ
 (ખાસ કરીને હોળીના દિવસોમાં ગુલાલ
 ઇં છાટનારને અપાતી). ઠડી સ્ત્રીં છાની
 - અતરની વાતચીત (લાલિત્યવાચક).
 ઠણુ સ્ત્રીં ગોઠિયણ
 ગોઠણુ પું [નુઓ ધૂંટણ] ઢીચણ
 ગોઠણી સ્ત્રીં [ગોઠવું' ઉપરથી] ઉતરડની
 બેસણી; ઈટાણી; સૂચિયુ (૨) ગોઠવણ
 ગોઠવણુ (નુટી) સ્ત્રીં ગોઠવવું તે કે તેની
 રીત; રચના (૨) સગવડ; બ હોખરત. -વું
 સંકિં વ્યવસ્થિત બધબેસવું મૂકવું કે
 કરવું(૨) નોકરીમાં કે કામધંધામાં રાખવું
 -રખાવવું [આવવું; ગમવું]
 ગોઠવું અંકિં [ગોઠ' ઉપરથી] અનુકૂળ
 ગોઠિયણુ સ્ત્રીં [ગોઠ] સીમિત; સખી
 ગોઠિયો પું [ગોઠ' ઉપરથી] મિત્ર; દોસ્ત
 ગોટીમડું નં નુઓ ગોટીમડું
 ગોઠ (ગો) નં [સ. ગઠ; ઠંડ] શરીર ઉપર
 થતી ગાંઠ; ઢીમલુ
 ગોઠ સ્ત્રીં ગોઠવું તે. ઠણું સંકિં ખોદવું
 ગોઠાઉત સ્ત્રીં; નં [રિ.] માલ ભરવાની
 વખાર; ગોઠામ [સાથે, સોળતમાં]
 ગોઠે (ગો) અં [કા.] પેડે; જમ(૨) ની
 ગોત સ્ત્રીં [ગોતવું' ઉપરથી] રોધ; ખોળ
 ગોત નં [સ. ગોત] + કુળ
 ગોતર (ગો) નં [ગોત] કઠોળની શિગોનાં
 ફોતરા અને પાંદડાનો ભૂકો (દોરનું ખાણ)
 ગોતર નં + ગોત; કૂળ. ઠજ પું; સ્ત્રીં

જુઓ ગોતરજ. ૦કું નં ગોતરજની
પૂજા માટે આશ્રિતી માટી અથવા વસ્તુ કે
તે લાવવાનો સમારંભ (લક્ષમાં મંગળ
તરીકે કરાય છે) "

ગોતરજું સં કિં [દિ. વૃત્તિ (રોધિયું)
ઉપરથી] રોધિયું; ખોળું

ગોતું (ગો) નં [દિ. ગત=ધાસ] ટોરને
માટે બાંહેધ આપ(ર)એ તેમ રાધિયું કે
રાહું ને સ્વાદ વગરનું અન્ન [લા.]

ગોત્ર નં [સં. વંશ; કુલ; 'દ્વાર્ષણ' (કોઈ
બાસ મુનિથી શરૂ થતું). ૦જ વિં [સં.]

ગોત્રમાં જન્મેલું (ર) પું; સ્ત્રી કુલદેવતા;
ગોતરજ. -ત્રીય વિં એક ગોત્રનું

ગોથ (થ.) સ્ત્રી [મ. ગોત્હ=કુળખી] બધે
માથે ફરી જાયું તે; ગુલાંટ (પતંગની) (૩)
બૃહધાપ; ગોથું [લા.]

ગોથણો પું ધૂંસરી નાટવાનો ખીલો
ગોથાટું સંકિં ગોથે ગોથે મારયું

ગોથાણું અંકિં ગોથાં ખાવાં
ગોથું નં [જુઓ 'ગોથ' માથું નીચે હોય

તેની શરીરની સ્થિતિ (ર) ગુલાંટ (૩) માથું
મારયું તે (૪) [બંબળું] નકામાં ફાંફાં (૫)

બૃહધાપ [લા.]
ગોઠ સ્ત્રી ખોળો

ગોઠ (ઠ.) સ્ત્રી [ગોઠવું] વારંવાર ટોક્યા
કરયું તે ડખલ; અંતરાય

ગોઠડિયું વિં [ગોઠડું] ઉપરથી ખડખડું
ને ભડું (ર) ગોઠડીમાં ઢોઈએ ને થયું-રાતનું

(મદલ) (૩) પાસે માત્ર ફાટેલી ગોઠડી કે
ચીંચરાં રાખનાર (બાવો, સાધુ) (૪) નં

એક ભતનો શીતળાનો રોગ - એરી
ગોઠડી સ્ત્રી નાનું ગોઠડું (ર) વૃક્ષમાં કકડા

વગેરે ગોકીને કરાતું હલકું પાતળું બોઠણ
કે પાથરણું (૩) આયની ટોક નીચેની

લગ્નની ગોઠડી જેની ભડી આમડી. -ડું
નં [દિ. ગઠ] ૩ બરીને કરાતું બોઠું

બોઠળ કે પાથરણું
ગોઠવણી સ્ત્રી ગોઠ; દખલ; ખજવાળી

ગોઠડું સંકિં ગોઠડું; બોઠડું

ગોઠાટું સંકિં ગોઠા મારવા (ર) વારંવાર
ક'યા કરયું; ટોકયું [લા.]

ગોઠાન નં [સં] ગાયનું દાન (ર) કેમ
કપાવવાનો સરકાર - વિધિ

ગોઠામ સ્ત્રી; નં [કં. ગોઠામ] ગોઠી
ગોઠાવયું સંકિં 'ગોઠડું'નું પ્રેરક (ર)

ગોઠો મારવો (૩) ટોળીને ભયત કે સતેજ
કરયું [લા.]

ગોઠી સ્ત્રી અંદર પાળી કઠાય ધલાય એવી
સવડવાળું, વડાણો બાંધવાનું અને બિલાં

રાખવાનું બદર (ર) ગોઠાડન
ગોઠો પું ગોઠાવે - ખૂંચે આ ભોંકાય એવું

બપસેયું તે (ર) મુકો; ઠોસો (૩) ખોટ;
મુકસાન [લા.]

ગોધણું નં [જુઓ ગોધન] ગંધાનું ટાળું
ગોધન નં [સં.] ગાયો રૂપી ધન - દોલત

(ર) ગોધણ
ગોધણિયું નંનાનો ગોધો; વાહરડો [લક્ષ

ગોધા લગન નં ગોધણિક-સમીસાંજનું
ગોધુમ પુંબંબંબં [સં.] ધડ

ગોધુલગન નં જુઓ ગોધાલગન
ગોધું નં જુઓ ગોધણિયું

ગોધુમ પુંબંબંબં [સં.] ગોધુમ; ધડ
ગોધુલિક [સં.], ગોધુલિક વિં ગોરજ -

સમીસાંજનું લક્ષ [કરેલો બળદ
ગોધો પું [સ ગોધવ] આખલો; ખરેસી નહિ

ગોપ પું [જુઓ ગોપ] (પુરુષનું) કોટનું
એક ધરણું

ગોપ પું [સં.] ગોપાળિયો. ૦કાંબં નં
આમ છવન વણવતું કાચ; 'પેટોટારલ'

ગોપક નં [સં.] ગાયનું પગલું; ગોપક
ગોપન નં, ના સ્ત્રી [સં.] સંરક્ષણ (ર)

ગુપ્ત રાખયું તે [ચાગ્ય
ગોપનીય વિં [સં.] ગોપ્ય; ગુપ્ત રાખવા

ગોપવયું, ગોપવયું સંકિં [સં. ગુપ્ત ઉપરથી]
સંતાડયું; છુપાવયું [ધરણું

ગોપહાર પું [ગોપ] (સ્ત્રીનું) કોટનું એક
ગોપાત (૦ક) પું [સં.] ગોપાળિયો (ર) શાન

(૩) કપ્પ. - લિકા, -લી સ્ત્રી [સં.] ગોપી

ગોપાદમી સ્ત્રીં [સ] કારતક સુ ૮
ગોપિકા, ગોપી સ્ત્રીં [સ] ગોવાળ (૨)
ગૃહાવનની કૃષ્ણબામ ગોવાળ

ગોપીચંદન નં [સ] દીપ્ત કરવામા વપરાતી
એક ખીણ માગી (ગાંકેતુ) ગોપી
ચંદન કેરુ = (ગાંકેતુ) પેસા બગાડવા
(ભને) નુકસાનમા ઠેતરુ

ગોપુર નં [સ] શહેરનો કે મંદિરનો દરવાજો
(૦) મુખ્ય દાર

ગોપતા પું [સ] રક્ષક, વાલી
ગોપ્ય વિં [સ] ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય ગોપનીય
ગોફ પું [સ] ગુપ્ત માનુ એક ધરેલુ (૨)
હાથનુ એક રેલુ (૩) રાસ રમતાની સાથે
હાથમાના રંગરેડી દોરવા ગ્યાતા લય
છે તે રમત

ગોફલુ સ્ત્રીં [૨ ગોફળા] ગોળા પથરા ફે કવાનુ
જોતરજો સાધન - જિયુ વિં ગોફલુના
માનુ, કઠણ (પથર) (૨) ચોડા વીના
કઠણ (નાના લાડુ) - જિયે પું ગોફલુ
મા ફે કવાનો ગોળો (૨) લાડુ (બગમા)
[લા] - જી સ્ત્રીં અંબોડે લટકાવવાનુ
ત્રીઓનુ એક ધરેલુ - જો પું જુઓ
ગોફાલી (૨) છ ૥ પર જોડેલા લાંબાનો
એક ભાગ

ગોખર નં [૩ ગાવર] (ગાયનુ) છાણ (૨)
છાણનો ભૂકો [ગોફડિયુ

ગોખરુ પું ચોરી, એક જાતની શીતળા,
ગોખરુ વિં [ગોખર] ગદુ (૨) નં ગોખર
ગોખરો પું ધૂસરી બાધવાની દળની દાડી
ગોખાપુ અંકિં ગોખો પડવો

ગોખો પું પડાયાથી ધાતુની બનેલી
ચરતુની સંપાદીમા પડતો ખાડો

ગોપાલકૃતિપાલ [સ], -ળ વિં (૨)
પું ગાયને ગાદાણનો રક્ષક (ગમ)

ગોમય [સ] -ળ નં ગાયનુ છાણ
ગોમડય [સ] -ળ નં પૃથ્વીનો ગોળાદર
-ચક

ગોમામ નં [સ] ગાયનુ માસ
ગોમુખ નં [સ] ગાયનુ મોઢુ (ખાસ

કરીને પથર વડે માથી બનાવેલુ (૨) એક
જાતનુ નગારુ - ખી સ્ત્રીં [સ] મામા
જપવાની ગોમુખના આકારની કાથળી
ગોમૂત્ર નં [સ] ગાયનુ મૂત્ર, ગોમૂત્ર
ગોમૈધ પું [સ] જેમા ગાયનો ભોગ
આપવાનો હોય તેવો યજ્ઞ

ગોમૈયુદી (ગો) સ્ત્રીં ગોમગી
ગોમૈયુદી (ગો) સ્ત્રીં [સ] ગોરી ઉપરથી
સોમાચ્યવતી સ્ત્રી (૨) મત નિમિત્તે જમવા
ખોલાવેલી સોમાચ્યવતી સ્ત્રી

ગોમરો (ગો) સ્ત્રીં [સ] ગોરા ગોરમાનુ મત
ગોર પું (છાણનો) ભૂકો, ગોરો

ગોર (ગો) પું [સ] ગુરુ પુરોહિત (૨) પટો
ગોર સ્ત્રીં (ગોર) જુઓ ગોરમા

ગોરક્ષા સ્ત્રીં ગાયનુ રક્ષણ
ગોરખ વિં [સ] ગારુડ ઉદિયોને સ્વાધીન

રાખનારુ, સયમી (૨) પું શિવમાળી
સાધુઓનો એક પ્રકાર (૩) પું મરચેન્દ્રનો
પ્રતિદ્વિગ્ધ ગોરખનાથ [આગે આગે
ગોરખ જોગે = આગળની વાત આગળ
જોવારો, સૌથરો - વખત આગે કાર્ક
જડરો - એનો ભાવ] ંઆમલી,
ંઆંખલી સ્ત્રીં એક જા (૨) એનુ કળ
ંધધે પું ગોરખપથી રાખે છે એણ
એક ચત્ર (૨) એના એક કામનુ નિરર્થક
પુનરાવતન [લા]

ગોરખ સ્ત્રીં [સ] ગાયના વાનવાથી ઠાડતી
ગજ - ધૂળ (૨) સમીસાજ [લા] ંલક
નં સમીસાજનુ લક [ધર્મોપદેશક

ગોરજી (ગો) પું [સ] ગુરુ + જી જેન સાપુ -
ગોરજી, (-દિયુ, નુ) વિં [સ] ગોરગોડુ, ગોરાટ
ગોરજી (ગો) સ્ત્રીં જુઓ ગોમૈયુદી નં ૨
ગોરતો (ગોર) પું [સ] ગોરા ઉપરથી

સોમાચ્યવતી સ્ત્રી એને જમાડવાનુ એક મત
ગોરધન પું જુઓ ગોવર્ધન

ગોરધનુ (ગો) નં [સ] ગુરુ + વરુચજમાન
વત્તિ ગોરનું કામ

ગોરમટી સ્ત્રીં [સ] ગૌરમટિકા] લાન -
ખીણ માગી, મટાગ

ગોરમા (ગોર.) સ્ત્રી (સં. ગોરી + માતી)
ગોરી, પાવંતી (૨) કુમારિકાઓનું ગોરી-
પૂજનનું મત

ગોરસ નં [સ.] દૂધ, દહી વગેરે (૨) તે
રાખવાનું પાત્ર, ગોરસી. ૦ડું નં જુઓ
ગોરસું. -સિયું વિં ગોરસવાળું (૨)
નં જુઓ ગોરસ. -સી સ્ત્રી, -સું નં
દહી દૂધ રાખવાનું માટીનું વાસણ; દોણી
ગોરલા (અા) વું અં કિં [સ. વીર+ભાવ]
ધનવોર થવું (વાદળાથી આકારાનું) (૨)
ધુમારુ (૩) સૂઝ ન પડવાથી ગૂચવારું
ગોરભા પું ગોરખારુ તે; ગૂચવણ (૨)
વેરે (૩) વાદળા ચડી આવવાં તે

ગોરાટ વિં જુઓ ગોરાટ
ગોરાટ (-ડું) વિં [સ. ગાર ઉપરથી] થાથી,
રેતાળ અને લાલ્લાશ વા પીળાશ મારતી
(માટી વા જમીન)

ગોરાણી (ગો) સ્ત્રી ગોરની સ્ત્રી (૨)
ગુરુખની કે સોગુરુ [દેહવાળી સ્ત્રી
ગોરાંદે, ગોરી સ્ત્રી [સ. ગારી] ગોરા
ગોરીલા પું [દં.] એક જાતનો મોટો વાદરો
ગોરચંદન નં જુઓ ગોરચંદન

ગોચં વિં [સ. ગોર] જાળના રંગનું. ૦ ગંદ,
ગંદાક, વિં એકદમ ગોરુ. -ચે પું
ગોરી ચામડીનો પરદેશી (યુરોપ, અમેરિકા
વગેરેનો) માણસ

ગોરચંદન નં, -ની [સ.] સ્ત્રી ગાયત્રી
માથામાંથી મળતી કે તેના પિત્ત યા મૂત્ર-
માથી બનાવાતી એક ઔષધિ

ગોલ પું [દં.] (કૃત્યોપ વગેરે રમનામા) થાયું
ગોલ વિં [સ.] વર્તુલના-દંડાના આકારનું
(૨) પું ગોળ આકાર

ગોલક પું [સ.] ગોળો (૨) નં દ્વિધોતું
અધિષ્ઠાન-ને દ્વારા તેનું દામ થાય છે
તે જગા [ગરબો-થેગી

ગોલક પું [પા. શુક્લ] પેસા નાખવાનો
ગોલમાલ પું [દિ.] ગરબ દોટો, અવ્યવસ્થા
ગોલનું (ગો) સં કિં પગ વડે ખૂંદી નાખતું
ગોલદાજ પું [કા] તોપચી ગોળો
ગોલાઈ પું અર્ધગોળ (૨) પૃથ્વીનો અર્ધો

ગોલાં નં ૦ ૫૦ ૧૦ ગોપો] જનાનખાનાના
હવડા દરમળનાં દાસદાસી. -હી સ્ત્રી
ગોલણ (૨) વડારણ [રેરિકલ] [ગ.]
ગોલીય વિં ગોળાકાર; ગોળને લગતું;
ગોલો પું [સ. ગોલ, -લા] એ નામની
જ્ઞાતિનો માણસ (૨) જનાનખાનાનો નોકર
(૩) ગચ્છાનુ એક પત્તુ [રથાન
ગોલોક પું [સ.] વિષ્ણુ વા કૃષ્ણનું નિવાસ-
ગોલ્લો પું [સ. ગોલપરથી] વાહરો (૨)
માતાનો સુત બંધ (૩) ગચ્છાનો ગોલો
-એક પાતુ

ગોવધ પું [સ.] ગાયનો વધ
ગોવડું નં ગોળડું; ચોરી
ગોવર્ધન પું [સ.] વડાવનમા આવેલો
એક હુંગર. ૦ ધર, ૦ ધારી પું [સ.] કૃષ્ણ

ગોવંદા પું [સ.] ગાધની ચોપાદ; બગદ
ગોવાડું નં [સ. ગો + વડ] ગાય-દોરનું ટોળું
ગોવાડણી સ્ત્રી [સ. ગોવાળી] ગોવાળણ
ગોવાળ પું [સ. ગોવાળ] ગાય-દોર ચરાવ-
નારો. ૦ યુ (-ણી) સ્ત્રી ગોવાળની સ્ત્રી.
-ગિયો પું ગોવાળ. -ણું નં ગોવાળનો

ધધો. -ગો પું ગોવાળ [પાદર
ગોવાંદરું (૦) નં [સ. ગોવડ ઉપરથી] ગોવડુ;
ગોવંદ પું [સ.] કૃષ્ણ

ગોવંદ નં [સ.] ગાયનું ટોળું
ગોવજ નં [સ.] ગાયોને ખાધવાનો વાડો (૨)
ગાયોને ચારવાની જગા (૩) ગાયોનું ટોળું
ગોશચેચ વિં [પા.] કાન લાકી દે તેવું
(પારડી માટે)

ગોશાલા [સ.], -ગા સ્ત્રી જુઓ ગોશાળા
ગોશીતલા સ્ત્રી [ગો + શીતલા] શીતલા
ગોશત નં [કા.] ગોસ, માસ

ગોષ્ટ પું [સ.] ગાયોનો વાડો (૨) સરવાડવાડો
ગોષ્ટિ (-હી) સ્ત્રી [સ.] વાતચીત, ગોઠડી (૨)
મસલત, છપી વાતચીત

ગોષ્પ (-ષ્પા) દ નં [સ.] ગાયનું પગડું
ગોસ વિં જમગી બાજનું (સુકાન ફેરવવા
વિષે) (૨) નં સંઠની નાથનું દોરડું

ગોસ નં [કા. ગોસ્ત] માસ

ગોઆર્ધ (૦) પુ. [સ ગા + સ્વાર્ધ] એક
 ભત્તો સાધુ - રેરાગી (૨) મૂળ ગોઆર્ધ
 પન હાલ ગૃહસ્થીમા રહેતી એક નાત
 ૦૭૭ પુ. જુ. ગો. ગોઆર્ધી
 ગોસેવા સીં [સ] ગાય નેતેના વરાની સેવા
 ગોસ્વામી પુ. [સ] વૈષ્ણવોના આચાર્ય
 (૨) એ. અડક
 ગોહ સીં [સ] ગૃહ
 ગોહત્યા સીં [સ] ગાયને મારી નાખવી
 તે (૨) તેનું પાપ ૦૬૬ વિ. ગોહત્યા
 ૦૭૮૨ (૨) ગોહાડુ
 ગોહુ પુ. ગોહ ગૃહ
 ગોળા વિ. (૨) પુ. જુ. ગો. ગોલ (૩) પુ.
 પરસ્પર કન્યાની લેનડદેવડ માટે નક્કી
 કરેલું નાનીવાઓનું ભૂથ
 ગોળ (ગો) પુ. [મ ગુ. ગુ.] શેરડીના
 રસને ઉકાળીને બનાવાયું એ ખાદ્ય
 ગોળકેરી (ગો) સીં ગોળવાણી કેરીનું
 એક અધાણું
 ગોળગોળ વિ. [ગોળ] અસ્પષ્ટ, ઉકાડ
 ગોળગોળ (ગો-ગો) વિ. નરમ, પૂર્ણ
 રીતે ચગ મચેનું (૨) જેનું મન પીગળી
 મથુ હોય એવું [લા.]
 ગોળપુ (ગો) નં. જેમા ગોળનું પ્રમાણ
 વચારે હોય એવું અધાણું
 ગોળધાણા (ગો) પુ. બં. વં. ગોળ સાથે
 મેળવેલા ધાણા (માનનિક અવસરે
 વહેવાય છે) [સુખડી
 ગોળપાપડી (ગો) સીં એક મીઠી વાની,
 ગોળમટોળ વિ. બરાબર ગોળ (૨) હુલ્લુપુલ
 ગોળગોળ વિ. (૨) સીં ગોળ મેળને ફરતા
 ભેસીને બરાબી (પરિપક્વ)
 ગોળવા પુ. બં. વં. [ગોળ ઉપરથી]
 સીંઆના હાથના સોનાના કડા (૨) તેવા
 ધાતુની કાચની બગડી (૩) વાકડાના ગોળ
 દુકડા - વે. પુ. ગોહલ વડે ફેરવાનો
 ગોગો (૨) દુકા અને ગોળ મોતિયાનો
 ૦ ડા (૩) ગોગો ગોળ આકૃતિ
 ગોળાર્ધ સીં ગોળપણ - કંકર વિ. ગોળ

-કૃતિ વિ. ગોળામર (૨) સીં ગોળ
 આકૃતિ -ધર્. પુ. નાતવ
 ગોળિયા કેરી (ગો-) સીં ગોળી
 ગોળી સીં [મ ગુળ] મેઈ ન ની ગોળ
 વસ્તુ (૨) દવાની ગોળી ગુરિયા (૩) બદ્ધ
 કેપિનોયમા બરીને માગવાની (ગિસાની)
 ગોળી (૪) પા ની બરવાની માળી (૫)
 દરી વનોવવાનું ગોળવામણ (૬) ન. ૧૨૫
 ૦૭૮૩ પુ. બદ્ધમાથી કે પિત્તો નમાથી
 માળી ડાડી તે
 ગોળો પુ. [સ ગાળ વા ગાળ] મેઈ પણ
 ગોળ વસ્તુ પિટો (૨) ગોહલથી મારવાનો
 ગોળો () તેપથી માગવાનો ગોળો (૪)
 પા ની બરવાની મોળી ગોળી (૫) પેનો
 એ. રાગ (૬) મપોળો (૭) ફાનસનો કે
 વીજળીના દીવાનો પોટો
 ગોહરું (ગો) નં. જુ. ગો. ગોહરું - રે. પુ.
 જુ. ગો. ગોહરો [દે. કરડ
 ગોધંતુ (ગો) સંકિષ્ણધર્મામા પૂરડ,
 ગોધળ (ગો) પુ. સેગસેગ, ખીચડો
 ગોધિયારું (ગો) વિ. ગોધાર્ધ મતાય એવું
 બધિયાર (૨) નં. ધોનડું
 ગો સીં [સ ગો] ગાય
 ગોડ પુ. [મ] બગાળાનો એક પ્રાચીન
 પિભાગ (૨) વિ. ગોડ - બગાળને લગતું
 ગોડિયા પુ. [ગોડ ઉપરથી] ગાડુ, મહત્તરી
 ગોડી સીં [સ] ગોડ પ્રાતની સીં (૨) એક
 ગોવી (૩) ગોળમાથી કાઢેલો દારૂ
 ગોલુ વિ. [સ] મુખ્ય નહિ એવું પેટામા
 આવતું
 ગોતમ પુ. [સ] જુ. ભગવાન (૨) ન્યાય
 દર્શનના સુસ્થાપક (૩) કૃપાચાર્ય
 ગોતરાટ, ગોત્રાટ નં. [સ ગો + ત્રાટ]
 ગા. રાત પાગવાનું ગોપૂજનનું સીંઓનું
 એક મત (બાદરવા સુદમા)
 ગોદાન નં. ગાયનું દાન
 ગોહાલપ્રતિપાલ (-ળ) વિ. ગો. ગો. અને
 બ્રાહ્મણોનું પાપન પાપલ કરનાર (રામ)
 ગોમુખ નં. જુ. ગો. ગોમુખ - ખિયુ વિ.

દેખીતુ ગાયના મો જોતુ-દીન મુખવાળુ

-ખી સ્ત્રીં જુમે ગોમુખી

ગોમુખ નં ગાયનુ મનર

ગોં વિં [મ] ગોં [ર] (૩) આદર

ગોરવ નં [મ] કાર, નજન (૨) મદત

ગોરંગ વિં ગોરા અગવાળુ (૨) પું

જેતન્ય -ગિની વિં સ્ત્રીં (૨) સ્ત્રીં

ગોરી સ્ત્રી

ગોરી સ્ત્રીં [સ] પાવંતી (૨) આડ વધંની

બાળા (૨) સ્ત્રીબાળા નામ બાળે માતાથે

વપરાના ગેક રાખ્મ હા 'લિમજાગોરી'

૦પૂનનં પાવંતીની પૂન (૨) એં મત

૦શ કર, ૦શિખર નં ગિ બાલપનુ એક

જથુ શિખર

ગોમાલા (-ળા) સ્ત્રીં ગાયો રાખવાનુ

મકાન અથવા વાટા (૨) દુધાપય

ગોહત્યા સ્ત્રીં જુએ ગોહત્યા

બ્યાસતેલ નં જુએ ધાસતે

અથન નં [મ] જુએ અથન -તુ સંકિં

[સ મ] ગયલુ, ગાડુ (૨) રચતુ, લખતુ

અથિત વિં [સ] અથેતુ

અનજુ સં કિં [સ મ] પકડતુ (૨) મળિયો

કરવો, ખાતુ (૩) સૂચં અદને ગટુએ લેરતુ

અમિત, અસ્ત વિં [મ] પદ્યથેન આસ

કરેતુ

અડ પું [સ] (પ્રાચીન વ્યાખ્યા પ્રમાણે)

નય, ચદ્ર, મગજ, બુધ શુક્ર, શનિ,

રાહુ અને કેતુ એ નવમાને એં (૨)

[અર્વાચીન વ્યાખ્યા પ્રમાણે] સૂચંની

આસપાસ ફરતો આધારીય ગોળો (ઉદાહરણ)

બુધ શુક્ર, પૂરની વગેરે (૩) અડતુ તે,

અડલ (૪) (૫) માર્ય, નનીમ [વા]

અડલ નં [સ] લેતુ-પકડતુ તે (૨) સમજ

(૩) (૪) અને પૃથ્વી વચ્ચે ચદ્રના

ગાવવાયા કે સૂચં અને ચદ્ર વચ્ચે

પૃથ્વીના આવવાથી મૂચં અને ચદ્રનુ

ગણુ-અસણુ તે [મયો] ૦રનીય વિં

અડલ ૦રવાના ગ્વભાવનું, 'રિસેપ્શિવ'

અડલદશ સ્ત્રીં મદોની સિધિ (૨) તેને

૧. તે ધની મનુ-ચની જાતી ન જાતી

અવરથા (૨) ઉદેશા [લા]

અડદાન નં અડની નકારી અસં નગડવા

માટે અપાનુ દાન [માત્રી અસં

અડળા (અ) નં અડતુ જો-સાગી

અડમહલ [સ] (અ) નં અડેતુ મડળ

અડધોગ પું અડનો યોગ મળે

અડતું સંકિં [સ મ] લેતુ, પદ્યલુ (૨)

સમજતુ

અડસાંતિ સોં [સ] (-તે) કનં ૦ ૬ પલ

મગજ થંની શર-આતમા મદોની નાકી

અસં નિવારવા માટે કનારી ધાર્મિક-

ક્રિયા

અડીતા પું [મ] અડળ કરનાર, અડનારો

અથ પું [સ] પુત્ર-૦ કંટારી, ૦ કાંટા પું

[સ] પુસ્તક રચનાર ૦ન નં, ૦ના સ્ત્રીં

[સ] મૂલ્ય, ગઠલ (૨) પુસ્ત-રચતુ-

લખતુ તે ૦પાંચ (અ) પું પુસ્તકાલય

મા પુસ્તકોની રક્ષા અને આપવા તવાની

બ્યવસ્થા કરનાર, 'લા. મેરિયન'

૦માળા સ્ત્રીં અધોની માળા ૦ત્ત અડ

પું પુસ્તકાલય ૦માલેળ પું ગીળ

લોખોના ધર્મ અથ ૦રથ વિં અથમા

રહેતુ -થાપંતુ નં [+કર્મ] અથતુ

અર્પણ રવામા આવે છે તે-થાલય નં

[+ગાવ્ય] પુસ્તકાલય -થાવણિ (-લી)

સ્ત્રીં [+આવણિ] અથમળા -થાવણે કનં

નં [-અવણેની પુસ્તકના ગુણોપતુ

અવણેન થાવણિ (-ળી) સ્ત્રીં અથાવણિ

અથિ સ્ત્રીં [સ] ગાડ (૨) સાથો

અથિત વિં [સ] અથિત, સકળાયેત

અથિલ વિં [સ] અથિવાતુ

આન્ત સ્ત્રીં [ર] મદદ તરીકે અપાતી ૦ મ

આમ નં [સ] ગામ, ગામકુ (૨) સમૂહ

૦ઉદ્યોગ પું ગામગામ ને તેની અથ

નીતિની દિગ્દેશ કરીને ખીચી મદાય

એવો ઉદ્યોગ વચો, 'વિદે' ૦ડી

૦ઉવતા પું ૦૦૦૦ [સ] નામન રક્ષણ

કરનાર દેવતા (૨) સ્ત્રીં ગામની દદ

દેવતા, ૦૫ આયત સ્ત્રી ગામનો વ્યવહાર
ચલાવનાર પચાયત. ૦૨૧ ગઈત નં
ગામડાના આખા જીવનનું સંગઠનકામ.
૦૩૫ ધાર પું ગામડાના આખા જીવનને
મુધારવું તે. ૦૩૬ વક પું આમસેવા
કરનાર. ૦૩૭ વા સ્ત્રી ગામડાઓની સેવા.
-મીણુ વિં [સ.] ગામડાનું -ને લગત
(૨) પું ગામડિયો. -મોઘાંગ પું નુંઆ
આમ ઉધોગ
આમોક્ષિત નં [દ.] ધાળી ચડાવીને વગાડ-
વાનું એક વિલાયતી વાજી
આમ્ય વિં [સ.] નુંઆ ગામડિયુ (૨) અગ્નીય
આસ પું [સ.] કોળિયો (૨) અદણને લીધે
સૂચિતનો ઘેરાયેલો ભાગ
આહ પું [સ.] અહણ, ૫૬૨ (૨) મગર
આહકે વિં [સ.] અદણ કરનાર; સમજનારું
(૨) પું ધરાક (૩) અદણ કરનાર
આહી વિં [સ.] અદણ કરનારું (સમાસને
અતે). ઉદાં ગુણ્યાલી (૨) કબજિયાત
કરનારું
આહા વિં [સ.] અદણ કરવા ચોગ્ય

ઝીક વિં [દ.] ઝીસ દેગનું (૨) પું ઝીસનો
વતની (૩) સ્ત્રી ઝીસની માયા
ઝીવા સ્ત્રી [સ.] ગરદન; ટાક
ઝીમ્મ પું, સ્ત્રી [સ.] (૭ મ્મમાંની) ગરમીની
મોસમ (જેક અને અપાઠ). ૦૪૦ વર્ગ પું
ઝીમ્મ - ઉનાળાની રમ્મઓમા ચલાવવામાં
આવતો શિક્ષણનો વર્ગ
ઝોયુએટ પું [દ.] યુનિવર્સિટીનો સ્નાતક
(બી. એ., બી. દોમ. ઇં કોઈ પદવીવાળો)
ઝેત પું [દ.] એક ધણું નાનું વજન
(ચોખા કે જવ-ભાર જેવું)
ઝેફાઈટ પું [દ.] એક કાળો ખનિજ
પદાર્થ જેમાથી પેન્સિલની આણી બને
છે [પ. વિ.]
ઝોસ નં [દ.] ખાર ઇબન-૧૪૪
ઝલાતિ સ્ત્રી યાક (૨) અનુસાહ; ખિતતા
(૩) વૃણા; અણગમો
ઝલાસ પું [દ.] કાચ (૨) કાચનો પ્યાલો
(૩) ડોસો અને લાંબો કોઈ પાત્ર પ્યાલો
ઝડીસરિન નં [દ.] વનસ્પતિ તેલોમાંથી
નીકળતો મધ જેવો પદાર્થ [૨. વિ.]

ધ

ધ પું [સ.] કંઈકયાની ચોથો વ્યંજન
ધઈ સ્ત્રી નુંઆ ધાઈ
ધક પું ૦૦ વં [સ. મોઘૂન; ફા. ગડુમ] એક
અનાજ. ૦૩૬ ૦૪૫ વિં ધક જેવા રંગનું
ધધરણું નં નાતરું
ધધ્ય (૦૬) અં [રવં] (બોંકાવાનો રવ)
ધધ્યડું સં કિં [રવં] કચડું; બીડું
ધધ્યધધ્ય (૦૬) સ્ત્રી [રવં] લીડાલીડ;
કચડાકચડી
ધધ્યરકું નં, -કો પું [રવં] ગચરકું
ધધ્યરડું સં કિં નુંઆ ધધ્યડું [એમ]
ધધ્યધધ્ય અં [રવં] (ઉપરાકપરી બોંકાય
ધધ્યમલ વિં [ધમ્યો] ધધ્યમલાવાળું
(૨) સ્ત્રી ધધ્યમલો. -લો પું ૦૪૫; ઝોહું
(૨) ગૂચવાડો; અવ્યવસ્થા

ધટ (૨) સ્ત્રી ધટું તે; ધટાડો (૨) ખોટ
ધટ વિં નુંઆ ધટ [યતો અવાજ]
ધટ અં [રવં] (પ્રવાહી ગળતાં ગળામાંથી
ધટ પું [સ.] ધટો (૨) શરીર (૩) હૃદય; મન
ધટક વિં [સ.] વસ્તુના અંશરૂપ (૨)
ચોળનારું; રચનારું (૩) પું વસ્તુનો અંગ-
ભૂત અવયવ; 'યુનિટ'; 'કોમ્પોનન્ટ'
ધટક અં [રવં] (પ્રવાહી ગળતાં ગળામાંથી
યતો અવાજ). ૦૪૬ ધટક અં [રવં].
-કોવણું સં કિં ધટક ધટક -જટ પીળડું
ધટણું વિં [ધટણું] વં ૦૪૦ ચોગ્ય, તાજબી
(૨) કમી; ખૂટું
ધટવ નં [ધટ] ધનકળના એકમ જેટલા
પદાર્થનું વજન; 'ડેન્સિટી'. -ત્વાંકે પું
કોઈ પશુ પદાર્થ પાણી કરતાં કેટલો ભારે છે

ધડી સ્ત્રી [સં. ધરી] જુઓ ધડી (૨) [લા.]
 શાપ (૩) તક; પ્રસંગ. ધડી અં
 ધડીએ ધડીએ; વારંવાર; હાડી. ઠાપા
 અં મરવાની આળી પર. ઠમર અં
 એક ધડી સુધી; થોડી વાગ. ઠસાધ અં
 ધડીતાળ

ધડુડાટ પું [રવં] ધડડ અવાજ
 ધડૂડ ધડૂડ અં [૨૧૦]
 ધડૂલિયો પું જુઓ ધડૂલો
 ધડૂલી સ્ત્રી નાનો ધડૂલો. -લો પું ડો [પ.]
 ધડો પું [સ. ધર] ધાતુ કે માટીનું પાણી
 ભરવાનું પાત્ર. ધડાટ પું નિકાલ, કે સહો.
 ઠડાડવો પું મહાને બાળ્યા પછી
 રમરાનમા લાડવાવાળો ધડો ખાગવો તે
 (૨) નિકાલ, કે સહો [લા.]

ધણુ પું [મ. ધન] મોટો બાટે દથોડો
 ધણુ પું [સ. ધુગ] લાડકામાં થતો એક કાંડો
 ધણુધણી સ્ત્રી ધણો રનેલ; ગાદ અળધ
 ધણું વિં [સ. ધન] બહુ; ખૂબ; પુષ્કળ. ઠક
 વિં ('બલુ'થી જરાક ઓછું એવો અર્થ
 બતાવે છે). ઠમરું અં બહુધા; મોટો
 ખાગે. ઠય વિં ('બલુ'થી વધારે અર્થ
 બતાવે). -એરું વિં ધણુ [પ.]

ધન વિં [સ] નમ્રર (૨) યાદુ; ગીચ (૩) યજ્ઞ;
 પુષ્કળ (૪) લંબાઈ, પહોળાઈ અને લ યાઈ-
 વાણું; 'કથૂનિક' [ગ.] (૫) પું કાઈ
 સખ્યાને તેનાથી જ ને વાર રૂણવાથી
 આવતો ગુણકાર; 'કપૂન' [ગ.] (૬) છ
 સરખી બાજુઓની આકૃતિ (૭) પું; નં
 વાદજું. ઠધટા સ્ત્રી વાદજાંની ધમા. ઠધોર
 વિં ગાટું (જેમ કે, વાદજ) (૨) બયાનક
 (જેમ કે, અવાજ, યુદ્ધ). ઠયમર વિં
 મગજનું ચસકેજું. ઠદશકે નં એક
 ભતનું યત્ર, જેમાં બેવડી છખી મૂખી
 લેવાથી પાંચની લંડાઈ ભડાઈ પણ
 આમિટળ દેખાય છે; 'રૂપિયોકોપ'.
 ઠદેલ [મ.] (-ળ) નં વસ્તુના કદનું માપ;
 'વોલ્યુમ' [ગ.] ઠમૃમિતિ સ્ત્રી ઠોલિડ
 જ્યોતેશ્વી' [ગ.] ઠમાન, ઠમાપ નં

'કથૂનિક મેષર'. ઠમૂળા નં [મ. ધનમૂલ]
 'કથૂનિક' [ગ.] ઠવાધ નં થંટ મંજરા
 વગેરે નક્કર વાગ. ઠશ્યામ વિં [સં] મેપ
 જેવું કાળું (૨) પું કૂપવ. ઠસામીકરણ
 નં 'કથૂનિક હંડેસાન' [ગ.] ઠસાર
 પું [સ.] કંપૂર (૨) પાણી (૩) પારો (૪)
 ચંદન. -નિષ વિં [મ.] મોથી ધન-
 ગાદ. -નીકરણ નં ધનરૂપ કરવું તે.
 -નીભૂત વિં [સ.] નક્કર કે ધટ બનેવું
 ધમ અં [રવં] એવો અવાજ ગાય તેમ.
 ઠકંચું અં કિં [રવં] ધમમ અવાજ
 થવો (જેમ કે ધૂરાનો). ઠકાર (-વો),
 ઠકો પું [રવં] ધમકવાનો અવાજ.
 ઠધમાવચું અં કિં ધમ દઈને નેરથી
 મારવું [અવાજ જેમ
 ધમરધમર અં [રવં] ગોળ ગોળ ગતિના
 ધમસાણુ નં [પ્રા. ધંવાન (સં. ધાંગ)]
 રમજમમણ; તોફાન (૨) બળંકર યુદ્ધ
 (૩) વિનાશ (૪) લોકોની લીડ
 ધમંડ પું અહંદાર; ગવં (૨) જોટો
 દેખાવ; ડાળ. -ડી વિં ધમંડવાણું
 ધમેલું નં તગાદું; તબાહડું
 ધમ્મર અં ગોળ ગતિના ચાર અવાજની
 જેમ. ઠધંટી સ્ત્રી મોતી બારે ધંટી.
 ઠધાધરો પું મોટો-ખૂલ ઘેરવાળો પાસો.
 ઠવકોણું નં મોટું બારે વડેણુ
 ધર નં [સ.] (માણસ કે પશુપ ખીનું) રહેવાનું
 ઠેકાણું; મકાન (૨) ગૃહ; એક કુટુંબનું
 નિવાસસ્થાન (૩) વસ્તુને રાખવાનું કે
 રહેવાનું ખોણું, ખાનું, મોટી, ઠેકાણુ વગેરે
 (૪) 'અરમાનું ધર', 'સોકરીનું ધર'
 (૪) અટનું જે રાશિમા સ્થાન હોય તે
 [જ્યો.] (૫) કુટુંબ (કે લક્ષણથી તેની
 આગર, મુખસંપત્તિ, વ્યવહાર હં) (૬)
 ધરસંસાર (લક્ષણથી સ્ત્રી, પુત્ર હં) (૭)
 ખાનદાન; કૂળ. ઠચાંગાણું નં ધરનું
 આંગણું (૨) અતિ પરિચિત - પાસેનું
 સ્થાન [લા]. ઠકાજ (-મ) નં ધરનું
 સાધારણ કામકાજ. ઠકકડિયું, ઠકકડી

વિં ૨૨મા ને ધરમા જરાઈ જોનારું
ખટલો પું ધરને લગનો સગમામાન,
સ્વાખરો (૨) સસાગવહેવાનું મામ
૧૪ (૩) સો છાકરા વગેરે સમુદાય
ખરચ ઓખરું પું, નં ધર ચના
વામા પતો ખરચ ઓખૂણે અં ધરને
જો ખાનગીમા ઓખાટું વિં ધરનું જ
હંદનાર-ખગાહનાર ઓખુ(-થુ-રથુ)
૧૦ જેની કૃત્તિ કે વપરાસ ધરમા જ
૧૫ તેજુ (૨) નેચરા માટે નહિ કરેણ
૧) ખાનગી ઓધાણુ વિં ધર માને એજુ
તાના જ ધરને નુસાન પડોચાનારુ
૧) ખગ્યાળ (૨) મામાજ
પ્રેણુ નં સીઆને પહેરવાનું એક
ગમી વસે [જોનારો જમાઈ
માઈ પું સસરાને ૨૨ સમાગ માડી
સોં [૨ વટ્ટ=૨૬] સીં (૨) ચાહ
લાની કે રૂઢિ [લા]
અં [૨૪૦] જુડુ સગકિં [૨૪૦]
સગતુ ખેચતું () જોરથી વડરુ, ધવડુ
પ્રેણુ પું ધવડુ (૨) રડાના જેડ
કાપણ દોહડોપ [૧૧] -મું વિં-૨૨કું
ખાચ એડ, ધરડાને ચોગ્ય
ડેથુ વિં ધરડું, દહ -ચેા પું ધરડો
વગેર માપસ
ડેથો પુ [૨૪૦] ગળામા પ્રોનતો શ્વાસ
ખાસ દીને મરના માણસનો)
૩ [૧૦ [સ જાઈ] પાકી ઉમરે પહોચેતુ
૧ની વધતુ (૨) પુરાણુ જુડુ (૨) ચાખી
થેતુ કહણ ઓખાળ વિં સાવ વરડું-
ખખી ગવેતુ ઠંઠચર વિં સાવ ધરડું
તેગરકારમા) -રેરુ વિં ૨૨કું વગેલ
કુ નં [સ ગ્રાહકો] મૂલ ચડતુ અંણ
છેલુ વિં અધું ગાડુ (૧) નેવતી સ્ત્રી
૬. નેડુ હોય તો તેનુ ખા ૧૦ ગાડુ
૧૫ એની માન્યતા ધરથી)
૧) જીયાણી સોં ૨૪થ પીની પત્ની
૨) ધગ્ની માલિક ધરનારી
૨) પું ધર ચનાવનારો મુખ્ય પુણ્ય
૨) ધગ્નો માલિક

ધરધધો પું ધરને લગતુ કામકાજ
ધધાવડુ વિં વડીતોની પૂજા ધરજીવનારુ
(૨) નિરુધમી [મામમાજ
ધરધોણી સોં ધરના કપડાના ધોવાનું
ધરતુ વિં પોતીકું, પોતાના ધરજેલુ માનગી
ધરધવેશ પું જુઓ શુદ્ધવેશ
ધરકાકુ વિં ધર કાગને ચોરી દગાકું,
ખાતર પાડનારુ
ધરખાર નં ધર, રાયરચતુ માલમિનકત
વોરે (૨) કુટુમ્બગીનો -રી વિં ધર
ખારવાણુ (૨) અસારી
ધરખાણુ વિં ધરને જોખે -જેઆખર કે
પાયમાન કરે એડ
ધરલગ પું (સો મરવાથી) ૨ જ ગાડુ
તે (૨) વિં તેવી દરામા ગારેડ
ધરલેદુ વિં પાતાના ધરનો ભેગ જાગનારુ
(૨) નં ભેગ ખહાર પાવઈ દો દેનારુ
ધરજોખે અં માહામાહે અમજને (જાળ
પણ પાગે ગયા વિના) (૨) મિત્રતાની ગીતે
ધરજોધુ વિં ધરકુદરુ
ધરરથુ વિં ધરની અભાળ રાખે એડ
ધરવખડી સોં જુઓ વરવાખરો
ધરવણુ વિં ધરની ચાહનાવાણુ ધરજોધુ
ધરવટ સોં એક ધરના દોય તેનો ગાઠ
અપધ (૨) વિં ધર જેવા સજ ધરાણુ
ધરવલુ વિં ધર પ્રત્યે મમતાનાણુ
ધરવાખરો પું ધરને લગનો સગમામાન,
રાચરચીતુ
ધરવગમ પું વર દીને રહેલુ તે, શુદ્ધચાત્રમ
ધરવાળી સોં ધરધમિયાગી (૨) પત્ની
-જો પું ધરવગી (૨) પતિ
ધરવેદુ નં ધરગથુ વેડ
ધરસસાર પું શુદ્ધચાત્રમ (૨) સસાર
વહેવા -રી વિં ધરસસારવાણુ,
શુદ્ધચાત્રમી (૨) ધરસસારને લગતુ
ધરમૂળ નં જુઓ ધરસમાર
ધરાક પું, નં [સ ગ્રાહકો] ખરીદનાર
() ખૂની પિતાનનાર -કી સોં ધરામણુ
(૨) ખરીદનારનો ગાવરો (૩) ખપત કાચ

ધરાણિયાત વિંધરેલો લીધેયુ કે આપેયુ
 ધરાણે અં નુઓ ધરેલે
 ધરું નં [ધરં ઉપરથી] મર્ધ વતુ રાખ
 વાનુ ખોણુ - ધર
 ધરૂણી સીં ગૃહિણી [પ]
 ધરેડ સીં નુઓ ધરડ(ર)કૂવા પરના પથ્થર
 ઉપર-દોડાના ધસારાથી પડેલો ખાડો
 ધરેડી સીં [રવં] મરમી (ર) ધરડ ધરડ
 એમ ખાવતો - મરતી વખતનો શ્વાસ,
 ધરેડો પું [રવં] મરતી વખતના શ્વાસથી
 થતો અવાજ (ર) ધરડ, ચીલો
 ધરેણાઉ વિં [નુઓ નરેણે] ગીરો સબધી
 (ર) ગીરો રાખેયુ [ધરાણિયાત
 ધરેણિયાત, ધરેણિયુ વિં નુઓ
 ધરેણું નં [ર ગણય] દાગીનો ગંગાકું
 નં રેણુ ને ખીલે ગાઠેયો અલકાર
 ધરેણે અં [ર ગણ = ગીરો લેયું] આઠમા
 - ગીરો આપેલુ લીરેયુ હોય તેમ
 ધરેરાટ પું [રવં] ધર ધર અવાજ
 ધરોધર અં ઘેર ઘેર
 ધરોપું નં, - પો(-ખો) પું ધરના જેવો
 ગાઠ સબધ, ધરવ
 ધરોળી સીં [ર વરોળા] ગરોળી
 ધર્મ પું [સ] ધામ, ઉક્ષાળ, બકારો
 ધર્મણુ નં [સ] ધસાવુ તે, ધસારો (ર)
 સામસામી અંધગમણ, તકરાર [લા]
 ધલાત સીં ધાવી કે ધવાઈ જતુ તે,
 નુકમાની, ખોટ (ર) વસૂલ ન આપવુ તે
 ધલાવું અંકિં 'ધાવું'નું કર્મણિ
 ધવેડી સીં એક સાકનો વેવો, ધિવેડી
 (ર) નુઓ ગરોળી - કું નં નુઓ ધિવેડી
 ધવડયું અંકિં ખણુ, નેરથી વધુરતુ
 ધવાયું અંકિં [ધાવં ઉપરથી] ધાયલ યયુ
 ધસધમ(-સાટ) અં [ગયં] ગાઠ રીતે
 (વયુ તે) [મહેનત
 ધમડખોરો પું ધસડવા-અખલખ કરવાની
 ધમડયું સંકિં [સ ક્ષ્] ઠસગાતુ ખેચુ
 (ર) ઝપાટાબધ - ગમેતેમ લખતુ કે કામ
 કરતુ [લા] [આકો
 ધમરકો પું ['વસડયું' ઉપરથી] કાપો,

ધમગડયું સંકિં નુઓ ધસડયુ
 ધમરકો પું ધમરકો, કકરકો (ર) કસરકો, નેક
 ધમરપમગ અં ધસડાતુ પડાતુ, જેમ તેન
 (ર) પરાલો, વેક લેખે
 ધમડયું સંકિં [સ ઘણું] એક વસ્તુને ખીં
 વતુ પર દાખીને નેરથી આમતેમ ખેચવી
 (ર) ઝાગવ, મમગલુ (૩) માગલુ (વાસણ)
 (૪) ધરીને ધાર ચડાવવી કે ઓપ-આપવો
 ધમાધમ સીં ખૂબ ધસડ તે
 ધમાતુ વિં [વં ૬૦ 'ધસાવુ'] તારી પાડે
 એતુ (૦) નુકસાનકારક
 ધમાગ પું ધસારો ણુ નં ધસાવુ તે,
 ધમારો (ર) ધસાવાથી પડેલી નજ (૩)
 ધસાવાથી લાગતી ખોપ, નુકસાન (૪)
 ધસારતુ ણુ નં ધરીને પીવાનુ ખોસડ
 - રો પું નુઓ ધમારણ
 ધમાવણું અંકિં 'વસડયુ'નું પ્રેમ
 ધમાયું અંકિં 'ધસડયું'નું અર્મણિ (ર)
 ધસારો વેકવો, ખર્ચ કે ખોટયાનું સ્થાનનો
 ઊતરડ [મીક]
 ધમિયુ વિં [ધસડ] ગાગડ નહિ-બૂકા જેટ
 ધમિયો પું લોપ રોષ્ટ્રને કરાતી એકવાની
 ધમીટ સીં [ધસડ] એક રવર પરથી
 ખીલ - વર પર જતા વચેનુ અતર
 નાદવરથી પ્રકાશિત કરતુ તે (સ-ગીત)
 ધધોલિયું નં [ર ઘણું] નમરું, ખરાબ ધર
 - ખોરડ (ર) માથેમોઢે-ગોઢપોટ ઓઢતુ
 તે, ચોરો (૩) ચિનારા, ધૂલધાણી [લા]
 ધંટ પું મોમી ધડી
 ધંટ પું [સ ધણી] ધાતુની (કાસાની) કાધા
 ખાનાના આકારની વસ્તુ (ર) નાડી લોઢી
 જેવી વગાડવાની વસ્તુ, ઝાલર (૩) એના પર
 વગાડેલો ટકરો (૪) પક્ષોધૂત, કરતાઈ [લા]
 ંડી સીં છે નાનો ધટ, ટાકરી (ર)
 શન્ય, -ઈ નહિ [લા]
 ધંટલો પું અગડવાની ધાગ ચિનાની ધડી
 ધંટો સીં [સ] ધટ, ધટગ ૦૨૫ પું
 ધટનો અવાજ-રણકો
 ધ ટાળી સીં [સ ધાળી] ધૂધરીઓની ઠાર

ધાટી સીં [સ વરડા] દળવાનુ સાધન
(દાયનુ કે યાત્રિક) ઓર પુન નાનાક
ચોર (૨) ખીસાકાતડુ
ધાટો પુન મોટો ઘટ (૨) એનો મુકરો
ધા પુન [સ વાન=મધાન, જથો] ચોવીસ
કાગળનો જથો
ધા પુન [સ વાન=પ્રહાર, જખમ, પ્ર
વાળ] ઝટકો, પ્રહાર, ચોટ (૨) ધાપ, જખમ
(૩) મોળા કુખની ડાંગ અસર [લા]
ધાઈ સીં ઉતાવળ, દોડાદોડી (૨) ધાધપ,
ધમાધ (૩) લીડ, બરાવો
ધાધરાપાટ પુન ધાધરાનુ લૂગડુ
ધાધરી સીં નાનો ધારો -રો પુન
[દિ વખર] અણિયો
ધાટ પુન [સ ઘટઉપરથી] આકાર દેખાવ
(૨) પ્રસંગ, લોગ [લા] (૩) યુક્તિ
પ્રયુક્તિથી કામ કરી લેવાની ચોજના,
તજવીજ (૪) રીત, લક્ષણ શોભા
ધાટ પુન [સ] ખારોનો આરો, ચોવારો (૨)
પહાડી રત્નો (૩) સલાટિનો પહાડી પ્રદેશ
ધાટ પુન સીં એને પહેરવાનુ એક દેરામી વસ્ત્ર
ધાટડી સીં રાતા રંગનુ બાધણીની બાતનુ
સીં એને પહેરવાનુ દેરામી વસ્ત્ર-ચૂદડી
(૨) ગાતડી [બીડી] = સીં એ મહેનત
કે મરદાનગીનુ કામ ઉપાડડી
ધાટણુ સીં ધાટીની સીં
ધાટી વિં દખખણના ધાટમા રહેતી એક
ભતિનુ (૨) પુન તે નતનો માણસ
ધાટીણુ વિં ધાવાણુ, રૂપાણુ
ધાટુ (-ક) વિં [સ ગટ] ઘટ્ટ, લચકદાર
(૨) ખીચોચીચ (૩) પુન, ગાઠ (૪)
કોણ સગીન
ધાડવું નં [ધડો ઉપરથી] ગળ બરવાનુ
માણુ -વેર પુન નુઓ ગાડવો
ધાડુ વિં નુઓ ધાડુ
ધાણુ પુન [દે] એં દેરે રધાય, તળાય
કે કચરાય, ખડાય એટલો જથો આખા
જથાનો ભાગ (૨) સહાર, ખરાખી
ધાણુ પુન [પ્રા ઘળ, સ વળ] મોગે હવોડો, ઘણુ

ધાણુ પુન [સ હુગ] લાકડું કેરી ખાનાર
એં પ્રીડો
ધારુ સીં [સ પ્રાળ] ગધ, ખદમે [સાધન
ધાણી સીં [દ વાળ] તેલીળી પીનાનુ
ધાત પુન [સ] ઝડકો, ધા (૨) નાત, ખૂન
(૩) 'પાવર' [ગ] (૪) 'ડિઓ ઓફ એન
એપ્રેશન' [ગ] (૫) ઈન્ડોલ્યુશન [ગ]
(૬) સીં અકાળ મૃત્યુની ધારી ઠંક વિં
[સ] મોત નિપળને એવુ, નાશક ઠંકી
વિં ખૂની (૨) કૂર, નિદંય અચિહ્ન નં
આપડાને તે જ આપડાથી જટવી વાર
ગુણે હોય તે બતાવનાર અપ, બંડા/સ'
-તિની વિં સીં [સ] બતારી -તી
વિં [સ] ૯ મા ખૂન મરનારો
ધાતેલ નં ના ઉપર ચોપડવાનુ તેન
ધાપહાણુ પુન ઓર ધિ તરીકે વપરાનો
એં પથર [એક વનપતિનુ દડુ
ધાખાજિયુ નં ધા પર ૧૫ આસતી
ધામ પુ [સ વર્મ] તાપ (૨) ઉકળાટ,
બકરો (-) પરસેવો
ધામઅ-(-છ, -ટ) વિં ધામ -પસીનાથી
ગડુ થયે (૨) નં પરસેવો (૩) તડમા
થઈને વહાણમા ભરાયેલુ પાણી
ધામતફૂંડી સીં વહાણમા પેસતા
ધામચની કૂડી
ધાયક વિં + નાતક
ધાયડમજ (-૯૫) વિં પહેનનાન, શરવીર
ધાયવ વિં ધાવાણુ, જખમી
ધાયાંપડધાયાં, ધાયાંપૂડયાં વિં વવાયા
ખૂડવા વગેરેથી મોતે મરેના
ધારણુ નં [પ્રા] ચોર નિદ્રા (૧) ૧ થથી
ચોરુ તે (૨) ડાપ લાને એડુ ઓપધ
ધારી (ખૂરી) સીં [દે વાલિયો] એક મીઠાઈ
(૨) અડકે મગની દાળનુ વડુ (-) ચોટની
ની ચારે બાજુએ રાખેલા ગાનુ ચકગડુ
ધારુ નં રોમથી શરીરમા પડેતુ નારુ
ધાલ (લ) સીં સાવે જમવા બેડેનાઓની
હાર-બોળ (૨) તેમનો આખો સમૂહ
ધાવ (લ) સીં [ધાલણ] નુસ્તાન, ખાધ

ઠમેલ સ્ત્રી [ધાનુ + 'મેનુ'] કાદાન,
અગમરખ' (૨) પચાત, ધમાય (૩)
ખખ, પ્રપચ

ધાનુ સંકિં [પ્રા વલ] જોસુ, અદર
મૂકુ (૨) પદેરુ (૩) પ્રસગે ભે
તરીકે પદેરાવન ઉદાઠ 'મે કન્યાની
કોખા અહોડો ધા'યો' (૪) અદર
નાખવા-મવાની રીત ગમવાના સહાય
હારી ક્રિયાપદ સાથે વપરાય છે, જેમ કે,
'જોગી યાવુ, 'ચગી યાવુ (૫)
[લા] નાથા ખાઈ જવા (૬) જગાડન,
જાયમાન કરતુ ઉદાઠ ૪૨ યાવન

ધાવ પુ [સ વાન] ધાનખમ(૨) સમગ્યા
ધામ નં [સ] અડ, ચાર ળખાવુ =
માડુની ગણનામા ન રહેતુ અચારો
પુ ટોગુ વાસ ચારો વોરે

ધાનણી સ્ત્રી ક્ષયરોગ
ધામતેલ નં [ર ગેવ + તેન] ગ્યામનેન
ધામનેટ નં ધાસનેય, બાગવાનુ એક
ખની-પ્રવાની -ટિયુ વિં હવકા
પ્રકારનુ [લા] [ધસાડુ

ધામુ' સંકિં જુગો પ્રસવુ(૨) અંકિં
ધાનિયુ વિં જેમો ધામ નીપગુ હોય
તેવુ (૨) ધામમાંથી ઉત્પન્ન થવુ (૩)
સત્વ વગરનુ હનુ (જેમ કે ધાસિયુ ધી,
ગોળ) [યા] [ધાસ કાપનારો

ધામિયો પું સાથરો, ધાસનો પાથરો(૨)
ધામિયો પું જુગો 'ગાસિયો'
ધામે(-સો)ટિયુ નં [વાસવુ' ઉપરથી]

ધમા પડેરનાની (સામાન્ય) નૂગ
ધાંધરડુ (૦) અ કિં [રવગ] ભારે
ધાગે કાદીને - ખૂમ રેન (૨) આરડવુ
(જેમ કે પાડીનુ)

ધાંધવુ' (૦) નં એવાનુ (ઉદાઠવાના લેવા)
ગાડા જેવુ આય ભ (કાંઠાવાના કાંઠવા)

ધાંધુ (૦) વિં ઉતાવણુ (૨) ગમરાયેયુ
ધાથ (૦, ૨) સ્ત્રી [યથ' કે 'ખાથ'
ઉપરથી] સીનામા પડેનો ખાડો, ખાડો
(૨) ગૂથ, મુકેરી

ધાંચણુ (૦) સ્ત્રી ધાવી સ્ત્રી
ધાંચી (૦) વિં [ર ધચિય] યા ધી ચનાવી
તેવ કાદી આપવાનો ધયો કરતી એક
ન્યાતનુ (૨) દૂવ વેચવાનો ધ'ના કરતી
એક ન્યાતનુ (-) પું તે ન્યાતનો માલસ
ધાંચો (૦) પું વાસડોડો, ટોપવા, સાફકી
વગેરે બનાવના

ધાંટાધાટ (૦) સ્ત્રી [ધાટો] ખૂમાખૂમ
ધાંટી (૦) ખોં યાટા કે કઠની-પડખની
જગા, દેડિયો (૨) અનાજ, સર

ધાંટી (૦) લાં ધાન, મે પવંતની કે કુગતની
વચ્ચનો સાકડો ગ્નો(૨) [લા] મુરથીનો
બાગિક સમય દગ-ત, અડવાણુ ઠધૂચી
(૦) સ્ત્રી [ધાગી + ધૂડી] આદીધૂડીવાળો
માર્ગ (૨) મુરથી - મુડલીનો સમર્થ [લા]
-ટો પું મોગી યાગી - કુગસણ રરતો

ધાંટો (૦) પુર્ણ વડ = જોડાડી કક સાદ(૨)
મોટો સાદ, ૧૫(૬) ખિત્તને કાઢેલો સાદ
ધિમેલ સ્ત્રી એ નતનુ લાન રગનુ
મદોડાની નતનુ અનુ

ધિયાળ વિં વધારે ની આપે એડ (દોર)
ધિયો પું ધી વેચનારો

ધિયોડી સ્ત્રી જુગો વનોડી - કુ નં
રિતોડીનુ ફળ-પનોડુ

ધિસાવણુ સંકિં, ધિમાવું અંકિં
'નીસડુંનુ પ્રેર- ને કમ'ણિ

ધિરસો પું [પ્રિસાવુ' ઉપરથી] એમ
જેરથી પડેલા ધસરમે

ધી નં [સ ઘૂન] ધૂત, તૂપ ઠંડાંટો પું
ગ્યા ધી લેખાનુ વેચાનુ હોય એ જગા,
લીનુ બનર ઠેળા નં બં બં વં વી
અને દેશ (૨) ભારે વાસ [યા]

ધીસા વિં જુગો ગીચ - ચોધીચ વિં
ગીચોગીચ

ધીચોપડ નં રી ને તેવો ચી ટ પદાથ'

ધીતેલું નં વેચાળીના મૂળમા થતી ગાડ

ધીસ સ્ત્રી [વા મ્લ] રેન

ધીમ સ્ત્રી રિસો, ધસરકો (૨) મોરી (૩)
માર, દોક [વપડી = નુમાન થવું(૨)
લાભ થવો ઠમાચી = ચોરી કરવી]

ધીસ સીં હોળાનો વરગોડો [ધૂસરુ
ધીસરુ' નં [પ્રા. વિષ; સ. પ્ર.] ઉપરથી]
ધીસરુ' નં [પ્રિસાં' ઉપરથી] ને સને
ધીસરુ' સં કિં ધસરું
ધીસાધીસ સીં [ધીસરુ' ઉપરથી] કાંકોડા
ધીસરુ' નં વીસરું; 'ધીસરું
ધુધરવટ સીં [ધૂરી + વત્તિ] ધારાના ધેરની
નીચેની ધૂરીઓવાળી જૂલ (૨) પું જૂલ
પં ધૂરીઓની હાર હોય એવા ધાધરો
ધુધરિયાળું વિં ધૂરીઓવાળું
ધુધવાટ (-ટી) પું [ગન] ધૂધવું તે
ધુમ્યો પું [૨૪૦] ધુમ્યો
ધુપ પું [સા. કાંકુ] કારી ખાનારો એક કોડો
ધુમડાવવું સં કિં 'ધૂમડું' ન પ્રેરક
ધુમરડવું મં કિં ધુમરડી ખનડાવવી
ધુમરડી સીં [ધૂમડું] ઉપરથી] ચઢાકારે
ફગું-નાચવું તે; ફૂંકી (૨) ફેર, ચક્કર
(૩) પડનારને ચુકાવી દેના ધૂમી જવું
તે (૬) લીચેળું તે
ધુમરાઈસીં [ધૂમરાઈ ઉપરથી] મગરડી; ગવ'
ધુમરાઈવું મં કિં 'ધૂમરાઈ' નું પ્રેરક
ધુમાવવું સં કિં, ધુમાવું અં કિં 'ધૂમડું' નું
પ્રેરક ને ભાગે
ધુમ્યો પું [૨૪૦] ધુમ્યો, મુખો
ધુરકાવવું સં કિં 'ધૂરકા' નું પ્રેરક
ધુરકિયું નં ધુરકવાનો અંગાજ (૨) છાતિયું;
પુખ્તોનો ભાગ [નેરો અનજ
ધુરધુર અં [સ; ૨૪૦] -રાઈ પું ધુરકવાનો
ધુરડ પું, નં [સ. પૂન] સાં જ દેખી
ગ. કટ એક પક્ષી [અંગાનું
ધુરલિયું વિંગમે તેમ વરીને ખનાડું તેવા
ધુરપુર અં (૨) સીં [૨૪૦] ધુરપુર
ધુસાડવું સં કિં [ધૂસરું] ઉપરથી] પેસાડવું;
દાખલ કરતું (વગર રાખે ક હકે)
ધુમાવવું પં કિં, ધુમાવું અં કિં,
'ધૂસરું' નું પ્રેરક ને ભાગે
ધુમંટ પું [વા. પુર] દેખા અથવા મકાન
ઉપરનું છાતમર ધાતુ; ગુળ (૨) ધૂમંટ
નીચેનો દેખા અદરનો ભાગ

ધૂક નં [સ.] ધુવડ
ધૂધર સીં-જુઓ ધૂરી [પ.]. ૦ માળ સીં
(અજને કોટે બાધવાની) ધૂરાની માળા
ધૂધરી સીં [સ. વરરા] ધાતુના પતરાની
પોડી ૫૫ અણની ગોળી (૨) સીંઓના
હાથનું ધુરિયાળું એક ધરેણું (૩) એક
રમકડું, નાનો ધૂરો (૪) બાફેલી નર-
બાજરી વગેરે. -સી પું અદર કાંકગ
નેવી વરતુ ખરીને કરેલો ખખડે તેવા ધાતુ
વગેરેના પોલો ગોળો (૨) તેવું એક રમકડું
(૩) એક વાની (૪) વલોણાનો દોડો
ધૂધરા ને ને પાટમાં ફેર છે, ને ને
ગોળાને મોઢે મોકવાય છે તે ગોળ પાટ
ધૂધવવું અં કિં [૨૪૦] 'ધૂ' એવો અવાજ
વરગો (૨) નજ' વું
ધૂધવાવું અં કિં વૂ ધૂ અવાજ થયો
ધૂધુઅં [૨૪૦] (રેકમાડી, સમુદ્ર વગેરેનો ગવ)
ધૂડ પું; નં જુઓ ધુવડ
ધૂમ અં [વા. પુન, પ્રા. પુન] ગરક; લીન
(૨) ચક્ર-ગેમાન
ધૂમચી સીં [ધૂમ' ઉપરથી] ધુમગી,
ચઢાકારે ફેરી વાડ તે [જયો; મગૂડ
ધૂમચી પું [વા. પુર-પાદીઓનો જયો]
ધૂમંટ પું જુઓ ધુમ. -ડી સીં ધુમ
નેવી નાની આકતિ
ધૂમટો પું પાટ [(૨) ચક્ર ચક્ર ફેગવડ
ધૂમડવું સં કિં [ધૂમડું] ઉપરથી] ની ગોળડું
ધૂમડાવું અં કિં 'ધૂમડું' નું કમંચિ
ધૂમડી (-ટી) સીં [ધૂમડું] ઉપરથી; પ્રા.
પુનગા] ધુમગી
ધૂમરાઈ' અં કિં [ધૂમડું] ઉપરથી] રીસમાં
માં ચડાં, ધૂધવાટ (૨) ધૂમરી ખાતી (૩)
વરસાદનું ચડી આનડું (૪) હોળાણું
ધૂમરી સીં [ધૂમડું] ઉપરથી] વમળ;
બમરો (૨) ધૂમરી, ધુમરડી (૩) મદમા કે
તોગમા આખો ચક્રવર્તી થવી તે
ધૂમગડું અં કિં [સ. પૂન] ગોળ ફેરડું (૨)
ગપડાં [સા] (૩) મોઢો દાગાર કરવો;
મડાવડું (૪) મચ્છા રહેતું

ધ્રુમાધ્રુમ(-મી) સ્ત્રી ૦ ['ધ્રુમયુ' ઉપરથી]
દુરંદર; દોષધામ

ધ્રુરકુંડું અંકિં ૦ [સં. પુનઃ, (૨૧૦)] ધ્રુરધ્રુર
કરવું (૨) ભેરથી ભસવું (૩) ગુરસામાં
ધાંટો પાડવો; તડકવું [લા.]

ધ્રુરકાધ્રુર સ્ત્રી ૦ સામસામે ધ્રુરકવું તે
ધ્રુરકાવું અંકિં ૦ ('ધ્રુરકુંડું'નાં બે) ધ્રુરક-
વાળી ક્રિયા થવી

ધ્રુરુચિમાન વિં ૦ [સ.] ચમકારે ધ્રુમનું
ધ્રુર, -રું નં, -રો પુ ૦ જુઓ 'ધ્રુર'માં
ધ્રુર પું ૦ ઉદર; કોળ

ધ્રુરુણુ નં ધ્રુરવું તે, વગર દુકનો પ્રવેગ
(૨) વિં ધ્રુરણિયુ પિસી જવું

ધ્રુરવું અંકિં ૦ લેગથી કે ગમેનેમ કરી
ધ્રુરિયું નં ૦ ['ધ્રુ' = ઉદર] ઉદરિયુ

ધ્રુરિયું મધ નં ૦ (આડ વગેરેની બખોડમાં
ધ્રુરીને બાંધેલા મધપૂડાનું) એક ભતની
ઝીળી માખણે બનાવેલું મધ

ધ્રુરુટ(-ટો) પું ૦ ધ્રુમટો; સ્ત્રી ૦ મોં પર
કપડું ઢાંકે છે તે

ધ્રુરુટ પું ૦ [દિ. જુડ] ધ્રુરુટો (૨) ધાંટો; કંઠ
(૩) સ્ત્રી ૦ (જીવનું) ધ્રુરુટું-ગૂંગળાનું તે.
ટો પું ૦ ગળા વાટે એકી વખતે ઊતરી
સકે તેટલો પ્રવાહી પ્રદાય

ધ્રુરુજુ પું ૦ નં, -જિયું નં ૦ [સં. જુડ] ધ્રુરુજી
ધ્રુરુનું સંકિં ૦ લસોટક; પીસવું (૨) ધ્રુરવું;
રોધવું (શ્વાસને) (૩) અસ્થાસથી-પુનરા-

વર્તનથી પાકું કરવું (જેમ કે, અક્ષર, રાગ)
ધ્રુરુવાયું સંકિં ૦, ધ્રુરુટાવું અંકિં ૦

'ધ્રુરુવું' ધ્રુરક ને કમંજિ
ધ્રુરુટી સ્ત્રી ૦ પગની પાટલી અને નળાને
બેડનાર સાંધા આગળનું હાડકું

ધ્રુરુટી સ્ત્રી ૦ ['ધ્રુરુવું' ઉપરથી] ગળધ્રુરુટી
ધ્રુરુટી સ્ત્રી ૦ [સર ૦ 'ધાંટી'] ચૂંચવણ; ભરાઈ

પડાય એવી મુરકેલી
ધ્રુરુટો પું ૦ ધ્રુરીને બનાવેલો લોટો (૨) લસોટ-

વાનું સાધન (૩) ધ્રુરુવાથી આવેલો બોપ
ધ્રુરુટી સ્ત્રી ૦ [સ.] તિરરકાર

ધ્રુરુટ નં ૦ [સ.] ધી

ધ્રુરુર વિં ૦ ગાદ; ધનગાર (૨) મગ; ચકચૂર
ધ્રુરુટી સ્ત્રી ૦ ધેરાની માદા. -રું નં ૦ લેના

ગરીર ઉપર બેન યાય છે તે પ્રાણી. -ટો
પું ૦ ધેરાનો નર [મદ; અભિમાન

ધેન (યે) નં ૦ [ધ. ગેન] નરો; કેક; સુખી (૨)
ધેબર નં ૦ [ધ. જુપુર; ડે. મેટ(-વ)ર] એક

વાળી-પકવાન. -રિયું વિં ૦ ધેબરના ભેટું
આદિ. -રું નં ૦ ધેબર

ધેર (ધ) અં ૦ ધરે, ધગમા, ૧૨ તરફ. [-ને
ધેર ઊઠવી = ના નુકસાનમાં પડવું. ધેર

બેરનું = બેકાર બનવું (૨) બરતરફ થવું
(૩) ની આથે (જોથે) નાતવું કરવું (૪)

-નું નુકસાન થવું (રોને ૨૨ બેડી).]
ધેર પું ૦ પેગવ; 'સકંદર-સ' (૨) સમૂહ;

ટોળી (૩) સ્ત્રી ૦ કોર પરનો બાગ (૪)
ચોટલીની આસપાસ રાખેલી પારી (૫)

પેરેયાનુ ટોળું
ધેરગભીરું, ધેરગભીર વિં ૦ + ['ગરીર

ગભીર'] ધેરુ અને ગભીર, અતિ ગાદ
ધેરદાર વિં ૦ ધેરવાળું (કપડું) (૨) ખૂટવું;

અપસીને નહિ એવું
ધેરવું સંકિં ૦ ચારે તરફ વીંટળાઈ વળવું

(૨) (પથને) પાછી પાવું
ધેરાવ પું ૦ ધેર; ચારે તરફનો વિસ્તાર (૨)

ધેરવું તે; રોડાણ; અટકાયત
ધેરાવું અંકિં ૦ ધેરવું નું કમંજિ (૨)

સપડાવું; ધેરામાં આવી જવું (૩) ધેરુ થવું;
વ્યાપવું (જેમ કે આંખ નસા કે બિધથી;

આકાશ કે ચંદ્ર વાદળથી, વાદળ
ઢાળાથી)

ધેરાવો પું ૦ ધેરાવ
ધેરું વિં ૦ [ધ. ગભીર] ગાદ; પાકું (૨) ગના

સંબંધમાં, સ્ત્રી માત્રામાં રંગવાળું (જેમ
કે ધેરા લાલ) (૨) ધેરું; મદન (૩) ચકચૂર,

ધુમારીવાળું (આંખના સંબંધમાં)
ધેરેયા ચોદશ સ્ત્રી ૦ [ધેરેયા + ચોદસ]

કાગણ મુદ ચોદશ
ધેરેયા પું ૦ ['ધેર' = ટોળી] ટોળી એકવા

ની બેઠેલો, ધેરમાંનો માણસ

ધેરો પું ઘેરી લેવું તે (૨) રોકાણ; અટકાવ
(૩) સમૂહ; ધયૂમલો (જેમ કે ગાંડો)
ધેલચંદ્ર (ધે) વિં લેની રેલછા ચંદ્રનાં
ક્ષયચ્છિની પેઠે પાક્કિ હોય એલું, વખતે
ડાહું અને વખતે ગાંડું યઈ જતું હોય એલું.
ધેલછા (ધે) સીં ગાંડપણ (૨) ધન
ધેલાઈ (ધે) સીં ધેલાપણ; ગાંડપણ
ધેલું (ધે) વિં [મ. ગ્રહિણ] ગાંડુ; અક્ષય
વગરનું (૨) નંગાંડપણ [૨] બરમાં
ધેવર નં [દ.], -રિયું વિં, -રું નં જુઓ
ધેંધટ (ધેં) વિં ઠધ કે કેદથી ઘેરાયેલું
(૨) સીં વરસાદ અધાર્યા હોય એવી
આકાશની સ્થિતિ [વાની-બદડક
ધેંશ (સ) (ધેં) સીં ખાવાની એક હલકી
ધેયું નં [સ. ગર] ખાડો; ખાધેરો
ધો સીં [સ. ગોષા] ગેરાળીના આકારનું
એક ઝેરી પ્રાણી
ધોધર પું ભારે માથાનો જંગલી બિલાડો
(૨) બાગકને બિવડાવવાનો હાક (૩) નં
એક પક્ષી
ધોધરું વિં [રવં] ખોખડું - ભારે સાદવાળું
ધોધરો (ગો) પું [રવં] ભારે સાદ;
ધોટો (૨) ગળાના ને બાગમાંથી અવાજ
નીકળે છે તે
ધોધો વિં પું અમણ; મૂખ (માણસ)
(૨) પું સાપ (૩) મોંમાંથી ઢંકાય
એમ એકલું તે; ધરોલિયુ
ધોચ સીં ધોચલું-ધોચાલું તે; ધોંચાયાની
અસર. ઓપરોણી સીં, ઓપરોણો પું
જુઓ ધોચપરોણો
ધોચલું અંકિં ધોચલું; ભોંકું
ધોટ પું ધૂંટ; ધૂટડો
ધોટક પું [સ.] ધોડો
ધોડદામણ અં વારાફરતી
ધોડદોડ (દો) સીં ધોડાઓની દોડવાની
હરીફાઈ (૨) એને માટેનું મેદાન અથવા
સ્તો
ધોડાકળ સીં ધડિયાળના લોલકની
ગતિને ઉપરના ચક્ર સાથે જોડી કળ;
'એસકેપમેન્ટ'

ધોડાગાડી સીં ધોડા વડે એ ચાની ગાડી
ધોડાગાંઠ (ઠ) સીં એવડી સેડકાગાંઠ
(૨) ચેતરંજમાં જે ધોડાને એકમેકના
જેરમાં રાખવા તે
ધોડાગીની સીં ધોડાની છાપવાળી ગીની;
સોનાનો એક ચિહ્નિસ સિંકો
ધોડાધાટડી સીં ધોડે બેઠેલી કન્યાને
+ વર તરફથી માથે ઓડાડાની ચૂંદડી
ધોડાપૂર નં ધોડાની જેમ એકદમ ધસી
આવતું મોટું પૂર (૨) અં તેની જેમ; જેરાથી
ધોડાર (૨) સીં [ધોડું + સ. અગર] ધોડા
બાંધવાની જગા; તખેનો. -રિયો પું
ધોડારની સાફસફ રાખનારો. -સર સીં
ધોડાર
ધોડિયાખાતું નં કારખાનામાં કામ કરતી
સીઓનાં બાગકો સાચવવાનું ખાતું
ધોડિયાટ પું ['ધોડા' ઉપરથી] મોળને
ટેકવવાનું ત્રિકોણિયું [પારણ
ધોડિયું નં ['ધોડા' ઉપરથી] એક જાતનું
ધોડી સીં [પ્રા. ધોડો (સ. વોલિકા)] ધોડાની
મદદ (૨) જેની ઉપર કોઈ વસ્તુ મુકાય
અથવા ગોઠવાય કે ટંગાવાય એવી લાકડા-
કે ધાતુની ખનાવટ (૩) જેનો ટેકો લઈ
ચલાય એવી લાકડી (૪) જો ચે ચડવાની
નિસરણી જેવાં પગચિયાવાળી ખનાવટ.
[ધોડીએ ચડવું = નરો કરવો (કાળી
ધોડીએ = અફીણથી, લીલી ધોડીએ =
ભાગથી, લાલ ધોડીએ = દારૂથી). -રું
નં ધોડો અથવા ધોડી (૨) નાનું
અથવા દુખંજ ધોડું; ટટું (૩) દયદળ;
ધોડાનો સમૂહ
ધોડે અં પેઠે (કા.)
ધોડેસવાર પું ધોડા ઉપર સવારી કરનારો
માણસ કે સિપાઈ. -રી સીં ધોડેસવાર
ધવું તે
ધોડો પું [જુઓ ધોડી] સવારીનું એક
પશુ; અથ (૨) નદી કે દરિયાનું મોટું
મોજું; લોઢ (૩) ધોડા જેવા આકારની
ભી નકરીદાર ખીટી (૪) ચાપ-કળ

(જેમ કે બદ્ધનો) (૫) મોડી થોડી,
કોઈ વસ્તુ મૂકવા માટે બનાવેલું ઉમેરું
[ધોડા દોડાવવા = રોખચરવી લેવા
તરગદોગવવા ધોડે ચડવું = અધેસર
થવું (૨) વરરાજી થતું (-) ક્રોધે થતું
[૧] (૪) તત્પર થતું]

ધોધરું (૧) નવ ગોત્ર બા. નાનો ચૂડો
ધોધુ નવ જખમ (૨) ભગર-ગાળી રમવામાં
ચડતો દાવ

ધોધ વિં [ધ] બિહામણ (૨) મ-માળી
ઉપખાતે નેત્ર (૩) ગાંઠ અથવા

ધોર પુઠ એકો અજાજ કે નમકો (૨)
તબુજા હંભા ખજજ ગવના તારનો
અજાજ કે રાદો

ધોર સોં [વા ધાર] મહડું દાવનો ખાડો,
બાર બોદિયા પુગીર ખોદનારો (૨)
ધોર ખોદીને મળ્યા કાઢી ખાનાડું એક
પ્રાણી (૩) ટીણું કામ કરનારો [૧]
બોદિ વિં ધોર ખોદનારું

ધોરખોડું નવ એક પ્રાણી, ધોરખોદિયો
ધોરવું અઠકિં [ધા ધોર (૬ ધુર)] (જા. ૧૫)
નસમરાથી રાજકરો (૨) નસમસાટ દાવડું

ધોરભા (ભા) પુ અઠકિં ધોરભાડું; વાદળા
ચડી આવવા, ધોરાડું

ધોરભો પુ જુઓ ધોરભો

ધોરી વિં [ધોરધુ ઉપરથી] ધોવળગી

ધોરી પુ ઢોરનું ઢોણું (ચરવા માટે જગ
આનતું)

ધોવક (ધી) સોં, -કું નવ સાવ નાનું
અધારું ધર, 'સ્વમ' [જનાડું]

ધોવૈયું, ધોવણું વિં વગરનોતરે જમવા

ધોવ પુ [ધ] મોટો ધ્વનિ, અવાજ (૨)

ઢઢેરા (૩) ગોવાળિયાનું ગુડેકાણું બૂધડું

(૧) મૂઠ વ્યજનના ઉચ્ચાગળનો બાવ
પ્રવાલ [બા] ૦૫૫ સ્ત્રીબંધગાવ (૨)
ઢઢેરા ૦૦૫૦૦૦ પુ મેમળ, મૂઠ
વ્યજન (૫, ૭, ૯ ધ ઝ ઙ) [અ]
ધોળાણુ સ કિં [ધ વાળુ] કુનેથી દામીને
નરમ રડ (-) ચોળાળા (-) મેળાવ
(૬) નેરથી ધૂમ'તુ [ધોળીને પી જડુ
= ન બદલ, ન ગાંધ]

ધોળાધોળા (ધી) સોં ખજ સાવજ તે
(૧) મનમાં વિચાર ગોળાયા -ગ્વો તે,
મનની મનિશ્ચિત રિપત [૧]

ધોળાણુ સઠકિં સાવડું ન મળિ

ધોળુ વિં રોળેતુ -પૂટેતુ (૩) બડડું

મૂકું (કદાં ધોળ્યો ખગાર) [૬]

ધોંકેતુ (યોં) [નુ] 'મેમલ' કોળી કે
ગોદો મારવો (૨) વાવડું

ધોંકો (યોં) પુ [મેકલુ' ઉપરથી] નીમે
ગાદો, ઢોંગો (૨) મુકો [ગરબા]

ધોંધાટ (યોં) પુ [રવગ] ગોરમમગ,

ધોંધ સોં (યો) નીડામા પડેડો ઢાટો

ખાડો (૨) ભોમવાથી પડેડો ખાડો-વા

કે તેની અસર (૩) નુ સાન [ધા]

બપેણો પુ વારે વારે પડેડો ભોકવો

તે ઠડું મ કિં ભોમડું. -થાટડું

સઠકિં વારવાર ધોયવું -થાવું

અઠકિં ભોકાડું [(તુ) કારમા]

ધોંટવું (યોં) અ કિં ધોગડું, ધોધડું

-ધા લવં [ધ] લણનાડું-નાસ ધરનાડું

(સમાસને અતે) કદાં રાડુખ

ધાણું નવ [ધ] વાસ, ગધ (૨) નામ.

-એદ્રિય સોં [ધ] વાગ જેવાની

દ્રિય-નાક

અ

અ પું [સ] તાલુકાની પડેલો વ્યવન
(૨) અં અને, વળી

અક પું [તુર્કી ચિન્હ] બારણા પર નાખવાનો
સળીઓનો પડદો, બાળીદાર અંતરપટ

અક પું (સીઓતુ) એક ઘરેલું

અક પું [સ. ચક્] કુબારનો આક

અકઅક [રવં] (અકલાનો અવાજ કે
નકામો લગાવો સુચરે)

અકઅક અં ચકકુ હોય એમ ંબું
અંકિં [મ. ચર, પ્રા. ચિચિત્તાય]
ચકકટ મારવો; ઝગકટ. -કાટ પું
ચકકટ -કિત વિં ચકચકકુ; ચકકકુ

અકચાર રીઁ પડપડ, ચર્ચા; વાતનો
ઠાણો

અકચૂર વિં તહલીન; ચરક; મરત (જેમ
કે, દાર કે કેફી) (૨) અં ચૂરચૂરા

અકકોલ(-ળ) પું [સ ચન્નચી] પારણા
જેવી ડાળીમા બેસીને ગોળ ફરવાનો
ફાળો (૨) ફેર; ચકરી

અકતી સીઁ નાની ચપટી ગોળ તકતી (૨)
ફૂલચેડાળીનો વાદિ પામતો ભાગ, જેમા
કોઈકવાર મધ હોય છે; 'દિરક' [વ. વિ.]

અકતું નં ગોળ કે ખૂણાદાર ચારસ ઠેકું;
બહું દળદળ પડ (૨) ચકાકું [લા.]

અકતું વિં ['અકતુ' ઉપરથી] સાવધ;
સાવચેત

અકમિલકુ નં એક રમત

અકમક પું [તુર્કી] એક ભતનો પથર
(તેની સાથે લોખંડ અક્ષરવાથી અગ્નિ
ઝરે છે) (૨) સીઁ તાળખો (૩) ચમક,
ચાક (૪) તકસાર; કન્નિયો [લા.]

અકમંડળી નં ઉપર ચકર ચકર ફરત
તે(૨) તેમ ફરતી વસ્તુઓનો સમૂહ (૩)
અતિ ખટખટથી વધી ગયેલી અઅવરણ
(૪) મલકમરકરી કરવાનેમળેલી ટોળી

અકરઅકર અં ફરતા ચકની માફક
ગોળ ગોળ

અકરડી સીઁ [સ. ચક ઉપરથી] ફૂદડી
(૨) ફેર; ચકરી (૨) ચકર ફરતી

ચકતી; ફરકડી (૪) ચકર ફેરવેલું એક
રમકડું. બહમરડી સીઁ ફૂદડી ફરવાની
એક રમત. -કું નં ચક (૨) ફૂંકાકું;
મીકું (૩) ચકરી પાટી (તિરકારમા)

અકરલમર અં ફરતા ચકની જેમ

અકરવકર અં ચકરી આવવાથી બેખાત
(૨) ચકની પેટે આમ તેમ ફરવ તે
વ કાતું (જેમ કે આંખ)

અકરાચો પું ફેરાવો (૨) ઘેર; પરિર
(૩) ઠોકાકુદ; ચકચૂદ

અકરી વિં [સ. ચક] ગોળ આધારનુ
(જેમ કે ચકરી પાટી=ગોળ દક્ષિણી

પાટી) (૨) સીઁ ફેર, તમર

અકડી સીઁ ['અક' રવં ઉપરથી અથવા સ.
ચક્કા, ચરિકા] ચકલાની માદા (૨) [લા.]
પાળીનો નળ બોળવાની ચાકી (૩)
પાળીનો નળ. -કું નં ચકડીનું નં
ફપ(૨) કોઈ નાનુ પખી (જેમ કે, ચાંપા
ખટખાઈ નળ છે.)

અકકું નં [સ. ચતુષ્ક, પ્રા. ચક ઉપરથી]
મદોદય આગની ધૂટી જગા (૨) ચાર
રત્ના મળતા હોય એવું નાકું

અકકો પું અકકું કે ચકલામાં બેસતુ બનર

અકકો પું નર અકકુ; એક પખી

અકધી સીઁ ચકવાની માદા

અકકું વિં [સ. ચક] વાગ જોતુ બેકકુ,
તત્પર (૨) અંકિં વાગ જોતાં બેસતું
(૩) તકાસતું [સં પ્રં મા]

અકવે અં ચકરની પોતે ('ચોંચકર')

અકવો પું [સ. ચન્નચાર] એક પખી

અકળવ(-વિ)કળ વિં (૨) અં [સ. ચકુ

(અર્થિત)+વર્ણ(વ્યાકૃતિ)] આકૃત્યકૃત
 ગાકાચક અં [મ ચર=પરિતૃપ્ત થયું]
 ભરપ, પે ભરીને ખૂળ [કે ચાહુ
 'ત્રકામું(-યુ) નં ચામડી પગ પડેતુ ચાહુ
 ચકારાણા પુનંચકો ચ તો (બાગબાપામા)
 ચકાનયુ સંકિં તપારીને લેતુ
 ચકિત વિં [સ] છં ચર્થ નરેતુ આશ્ચર્ય
 પામેતુ [લાધામા]
 ઘાટી(બાઈ) સીં ચકરી પક્ષી (બાળ
 ચે) પું ચના (બાગબાપામા)
 ચેતારુ નં, -ચે પું મોટા લીધું લેતુ
 ગેમ કૃષ્ણ પપનસ
 ચેર વિં [સ ચક્ર ઉપરથી] તરત ચેતી
 નય એતુ ચાતક [ચારની માદા
 ચેર પું, નં [સ] એક પક્ષી -ચી સીં
 ચકર વિં [સ ચક્ર ઉપરથી] ગાહુ ચસડેતુ
 (૨) નં ચક પેડુ (૩) આગ મારવા-ફરતુ
 તે (૪) ડાહ્યુ, ગોળામાર (૫) ચકામાર
 ગોઠાણ મા મકાનેનો વાડો (જેનો) (૬)
 ચમરી તમર (૭) અં ગોળામાર
 ચમી સીં [સ ચક્રિય] ધરી (૨) યાણી
 ચક્ક નં જુઓ ચાહુ ચપુ
 ચક નં [સ] પેડુ (૨) ધારવાળુ એક ગોળ
 હથિયાર (૩) વિષજીવુ એક હથિયાર-
 સુદરા'નચક (૪) કૂડાળુ, ગોળાકાર (૫)
 ધણુ મોટુ રાખ્ય(૬) સમૂહ સમુદાય, મડળ
 (૭) તત્રમા પશુ'વેલા સુદાથી તાગવા
 સુધીમા આવતા છ ચ્યાનેમાનુ ઘર્ષ પશુ
 ંધર વિં [સ] ચક ધારણુ વરનારુ (૨)
 પું વિષજી વનાંચિ સીં [સ] ચકનો
 મ-ચભાગ જેમા આરા ખોસે ના હોય છે,
 નાયત્રી વેનિ સીં [સ] ચકનો
 પરિ-નેરાવે બપાણુ પું [સ] વિષજી
 ચક્રમ પું ગાડો-ચક્ર માણસ
 ચક્રવર્તિન નં ચક્રવર્તી'પણુ
 ચક્રવર્તી' વિં [સ] એકચક્રે રાખ્ય કરનારુ
 સાન'ભૌમ (૨) પું તેવે રાત્ર
 * ચક્રવાક પું [સ] એક પક્ષી ચક્રવે -કી
 સીં [સ] તેની માદા

ચક્રવર્તિ વિં [સ] મ' ૧ સાથે વાજુ પ ૧
 વ્યાજ ગણાતુ હેય તેવ[ગ] [ચના
 ચક્રવૃક્ષ પુર્વ[મ] ચકાકારે ગોકરે રી નેન્ય
 ચકાકાર વિં [સ] ચકના આકારનુ
 ચકી વિં [સ] ચકવાળુ (૨) માવ'ભૌમ (૩)
 પું સાન'ભૌમ ગાન(૪) વિષજી (૫) કુભાર
 ચકીય ક્રમ પું 'સા કિ ૧૦ નાંદર [ગ]
 ચક્ષ નં [સ ચક્ર] આખ [પ]
 ચક્ષુ નં [મ] આખ બંગોચર વિં
 આખથી દેખાય ગેતુ -ક્ષુ ટ્રેવા પું
 [સ] આખથી સાતગના-સાપ બંધાન
 નિં [સ] દેખતુ, આખોવાહુ
 ચક્રાગમ પું [સ] આખોની લાગરા (૨)
 આખો વડે દેખાડાનો ગગ-પ્રમ
 ચક્ષુરોગ પું [મ] આખનો રોગ
 ચખ નં [સ ચક્ર] ચક્ષ, આખ [પ]
 ચખાહુ પું કિં 'આખતુ નુ પ્રેર
 ચખાર પું (ચેર સાથે વપરાય છે)
 ચગદોળી નં જુઓ ચકડોળી [દામતુ
 ચગહુ સં કિં પગ તળે વચરતુ, જોરથી
 ચગહાણુ અં કિં 'ચગદન'નુ કમ'ણિ રપ
 ચગવુ અં કિં [સ ચક્ર ઉપરથી] આકા
 રામા-વચે વડતુ (૦) રગમા ચાત્ર,
 ખીયતુ [લા] [ચીને ખાતુ
 ચગળવુ સંકિં-તીમે ધીમે ચાત્ર મમગા
 ચચણુવુ અં કિં [રવં] બગતરા થવી
 લાય બગી (૨) ચલ ચગ થઈને બગી
 (૩) મનમાહુ ખી યતુ-ખૂડતુ [લા]
 ચચણાટ પું ચચગ તો, લાય
 ચચરતુ અં કિં [રવં] બગતરા થવી
 લાય બગી [લાય બગી
 ચચરાટ ૨૧૦ કિં [૨૧૦] બગતરા થવી
 ચચુકો(-ટો) પુર્વ[સ] ચિત્રા=આખલી ઉપરથી]
 ચિનૂકો કનૂકો, આખીનો'હજિયો
 ચચચાર વિં ચાર ચાર
 ચટ પું શાહમા દેવને રથળે મુદાની ગાંઠ
 વાળેની દામની સળી
 ચટ સીં [સ ચક્ર ઉપરથી] કાગળ ચાતક
 (૨) છં ઉઠં (૩) અં જ, ચપગીની
 સાથે (૪) તાન સફા (ખાવાતુ)

ચટક પુ. [સ] ચક્રો

ચટક વિ. [સ ચટ ઉપરથી] આખે બાહે
એક દીપતુ (ઉદા. લાલ ચટક) (૨) સ્ત્રી
લહેજત, સ્વાદ (૩) ચટકો, ડખ, ચાનક,
લાગણી [લા] અંદાની સ્ત્રી બહુ
સ્વરૂપવાન સ્ત્રી. ૦તુ વિ. ભપકાદાર,
અન્ધાર. ૦દાર વિ. સ્વાદિષ્ટ, લહેજત
દાર (૨) મોહક, ચિત્તાકર્ષક (૩) મનમાં
ડખે તેજ (૪) યાગણી ઉરકેરે એક (૫) ખાણ,
ભાષણ ૦મટક વિ. ક્રાંદુ, નખરા,
ખાજ (૨) સ્ત્રી વરણાગિરો-નખરાખાજ
દેખાવ કે ચાલવાની રીત ૦તુ સં. કિં
આકો બરવો (૨) મનમાં ચટકો લાગવો
[લા] (૩) અં. કિં (વાદનીત) દીપતુ,
ખીનતુ. -કેતુ વિ. જુઓ ચટક
-કાટુ સં. કિં ચટકો બરવો -કાવતુ
સં. કિં ડખ મારવો, કરડતુ (૨) મનમાં
ખૂચતુ -પ્રી સ્ત્રી તીવ્ર લાગણી (૨)
ચૂટી, ચપી (૩) મોહિની (૪) ખૂનતો
યાવ રગ -કીદાર વિ. જુઓ ચટકદાર
૧ થી ૩ -કુ નં. ટીપુ છાટો -ટો પું.
દમ, ડખ (૨) મનની તીવ્ર લાગણી
[લા] (૩) સ્વાદ, લહેજત ચસમે

ચટચટ અ. [જુઓ 'ચટ' અં.] ઝટઝટ,
સપાગમા

ચટણી સ્ત્રી [ચટ=ચાટલ ઉપરથી] વાદીને
બનાવાતી એક ચટકદાર વાદી

ચટપટ અ. [રવં] તાબડોળ, ઝટપટ.

-ટી સ્ત્રી અતિ ઉત્સુકતા, તાવાલેલી (૨)
અકળામણ, સતાપ [લાગવી

ચટયું અ. કિં [સ ચટ] દિલ પર ચોટ

ચટાર્થ સ્ત્રી [સ કટ] સાદરી

ચટાકો પુ. [દ ચટ=ખૂખ] ચટકો, તીવ્ર
લાગણી (૨) સ્વાદ

ચટાચટ અ. ચટચટ, ઝટઝટ

ચટાડું સં. કિં 'ચાટતું'નું પ્રેરક

ચટાપટી પું. બં. વં. રગમેરગી આડા

અવળા પટા

ચટાપટી સ્ત્રી જુઓ ચટપટી

ચટિયું વિ. [ચટ' સ્ત્રી ઉપરથી] જિદી, ઢંઢીતુ

ચટીલું વિ. ચપાણુ

ચટકું વિ. ['ચાટ' ઉપરથી] ખાવાનું
લાળુ (૨) લાચિયું [તાબડોળ

ચટોચટ (-ટ) અ. ['ચ' અં. ઉપરથી]

ચટ અં. જુઓ ચટ. -ટું અં. જુઓ

ચ, ખતમ, ચોહિયા

ચડ ઊતર (-રી) સ્ત્રી ચડતુ અને ઊતરતુ તે

ચડચડ અ. [રવં] (બજવાનો રવ) ૦તુ

અ. કિં તતડતુ (૨) ચડચડ એવા

અવાજ સાથે બજતુ -કાટ પું. તતડાટ

ચડણ (ડ) નં. ['ચડતુ' ઉપરથી] ચડાવવાળો

માર્ગ, ચડાવ

ચડતી (ડ) સ્ત્રી [ચડતુ] ઉન્નતિ (૨) બઢતી,

વૃદ્ધિ ૦પડતી સ્ત્રી ચડતુ અને પડતુ તે,

અસ્તોદ્ય ૦ભાંભણી સ્ત્રી નાનાભાઈ

મેળા પરિભાણમાં રજમ ફેરવતી તે [ગ]

૦શ્રેઢી સ્ત્રી સરખા ઉત્તરની અથવા

સરખા શુણ્ણિતરની વધતી સખાઓનો

હિસાબ ગણાવાની રીત [ગ] -તુ વિ.

વધતુ ડીથે જતુ (૨) ચડિયાત

ચડપ (૦ચડપ) અ. ઉતાવળથી, ત્વરાથી

ચડપતુ સં. કિં જુઓ ઝડપતુ

ચડભડ સ્ત્રી [રવં, દ 'ચપટ'] ચડભડત

તે -તુ અ. કિં ગુરસે થતુ, ખીજતુ, લડી

પડતુ, જીયાનીચાથતુ -કાટ પું. ચડભડ

ચડતુ (ડ) સં. કિં, અ. કિં [પ્રા ચટ-ટો]

નીચેથી ઉપર જતુ (૨) વધતુ, ડીથે જતુ

(ઉદા. કાવ, રેય) (૩) સવાર થતુ,

મેસક, (ઉદા. ઘોડે ચડતુ) (૪) ચડાર્થ

કરવી (ઉદા. ગુજરાત ઉપર ચડી આવ્યો

(૫) બકાવ, રધાતુ (ઉદા. ભાત ચડી

ગયો છે) (૬) ગર્વથી ફૂલતુ (૭) ગુરસે

થતુ (ઉદા. ચડી ચડીને ધોતે છે) (૮)

સકોચાવ, દેકે વૈતુ (ઉદા. કપડું ચગ

ગયું) (૯) -ના કરતા શ્રેષ્ઠ કરતુ (૧૦)

-નો નરો કે ખૂબ અસર કે પાસ લાગવો

(ઉદા. અડીલું ઇં તથા યાક, કોધ,

કાટ, રગ ઇં) (૧૧) -ની લતમાં કે નાદમાં

કસાતું (કેદાં હકે ચડતું) (૧૨) (કાઈ વખતની ખાકી) વધવી, ચુકતે કે અદા કરવાનું એકદુ થતું (કેદાં કામ, ઉવરાણી, રત્ન ઇં) (૧૩) લેપ કે અર્ચા થવી (કેદાં દનુમાનને તેલ ચડવું, પીડી ચડવી) (૧૪) નેવેધ ડું તરીકે અપાવું (કેદાં દેવને કૂલ, નાળિયેર ચડવું) (૧૫) —ના ઉપર દાંકણ કે ગલેફ પેટે આવવું (કેદાં પૂહ, ગલેફ ઇં)

ચડચો પું માટીની નાની લોટી
ચડસ પું એક માદક પદાર્થ (૨) વ્યસન,
ચડકો, લત (૩) મમત. —સાચડસી
સીં હરીફાઈ. —સીકું વિં લતવાળું
(૨) મમતી, હડીકું

ચડાઈ (ડા) સીં [‘ચડવું’ ઉપરથી]
લરકરી આક્રમણ, હુમલો —ઉં વિં કૂલણ
(૨) ઝટ શરસે યઈ ભય એવું (૩) મમીનને
માફક એવું; ગુણકારી (૪) ચડવા —સવારી
કરવા યોગ્ય —જીતર (—રી) સીં જીઓ
ચડતર. —ચડ (—ડી) સીં હુ સાતસી;
સરસાઈની રપધા. —જી નં ચડાવ;
ચડાવવાળો માર્ગ. —વ પું ઠ ચાણ
(૨) ચડતા ઠ ચાણવાળી જગા (૩) તેવો
માર્ગ (૪) વૃદ્ધિ; વધારો (૫) ચડાઈ
ચડાવવું (ડા) અં કિં ‘ચડવું’નું પ્રેરક
(૨) ઉશ્કેરવું (૩) આરોગી જવું

ચડાવો પું જીઓ ચડાવ (૨) ઉશ્કેરણી
ચડિયાતાપણું (ડિ) નં ચડિયાત હોણ તે
ચડિયાતું (ડિ) વિં [‘ચડવું’ ઉપરથી] વધારે
સરસ, ચડત

ચડેડાટ અં [રવં] મોટે અવાજે (ફાટવું)
ચડી સીં [કા] અધું પાટવન, ભધિયો
ચડજીતર સીં જીઓ ચડજીતર
ચડવું સંકિં, અંકિં જીઓ ચડવું
ચડાઈ, ચડાઉ, ચડાજીતર (—રી),
ચડાચડ (—ડી), ચડાવ, ચડાણ
જીઓ ‘ચડાઈ’ મા

ચડાવવું અંકિં જીઓ ચડાવવું
ચડાવો પું જીઓ ચડાવો

ચડિયાતાપણું નં જીઓ ચડિયાતાપણું
ચડિયાતું વિં જીઓ ચડિયાતું
ચણ (ણ) સીં પખીઓને ચાવવા માટે
નખાતું અનાજ [કપરાની સીવણી
ચણ સીં જીઓ સીણ કરચવીવાળી
ચણક પું [મ] ચણો

ચણચણ અં [વં] ‘ચણણ’ ધાય એમ.
ંવું અં કિં જીઓ ચચાપણું. —ચણાટ
પું ચચણાટ [(૨) એની રીત

ચણતર નં ચણવું તે; ચણવાતું કામ
ચણાણ અં ધીમે અવાજે (૨) સીં
ધીમે અવાજે ચાલતી લોકચર્ચા [કા]
ચણવું સં કિં [સ. વિ. પ્રા. વિગ] (ઈ
ઇં વડે) દીવાલ, મકાન વગેરે બનાવવું
ચણવું અં કિં [પ્રા. ચુગ] વીળીને ખાત
(પક્ષી માટે) [ફાર

ચણાખાર પું ચણાના ઊડ ઉપરથી મળતો
ચણાપણી સીં ચણાનો પોપડાવાળો ઊડ
(૨) તેના ઊડની શ્રી
ચણિયાત (ણિ) નં ખાડામાટે કાવાથી
ખારણ ફરે છે તે

ચણિયો પું [સ. ચલ્લી] ધારો
ચણી સીં નાનો ચણો, ચણાની એક જાત
ંઓર નં ચણા જેવું નાનું બોર
ચણો પું [સ. નાગક] એક દોળ
ચણોડી સીં [વ. નિળોટ્ટી] એક વેણો (૨)
તેનું ફળ (૩) વાલના ત્રીજા ભાગનું વજન;
રતી [જાતનું વાળું

ચતરંગ વિં જીઓ ચતુરંગ (૨) નં એક
ચતુર વિં [સ.] ચાર (સમાસમાં પૂર્વપદ
તરીકે ઉદાં ચતુર્બંજ)

ચતુર વિં [સ.] ચાપાક, હોશિયાર
ચતુરસ વિં [સ.] ચોખ્ખણ
ચતુરંગ વિં [સ.] ચાર અંગવાળું (૨) પું
રોતરંજ. —ગણી વિં સીં [સ.] હાથી,
ઘોડો, રથ અને પાથણ એ ચાર અંગ
વાળી (સેના). —ગી વિં [સ.] ચતુરંગ
ચતુરંત વિં [સ.] ચાર ઊડવાળું
ચતુરો સીં [સ.] ચતુર સી

ચતુરાઈ સ્રીં ચતુરખલુ, ચાલાકી
 ચતુરાનન પું[સ.] ચાર મુખવાળા-અક્ષા
 ચતુરાશ્રમ પું[સ.] ચાર આશ્રમ (બ્રહ્મ-
 ચર્ય, યજુર્ય, વાનપ્રસ્થ અને સંન્યસત)
 ચતુર્થ વિં[સ.]ચોથું. -ચાંદ્રાશ્રમ પું[સ.]
 ચોથો આશ્રમ -સંન્યસતાશ્રમ. -ચંદ્રેશ
 પું[સ.] ચોથો ભાગ [[બ્યા.],
 ચતુર્થી સ્રીં[સ.] ચોથ(ર) ચોથી વિભક્તિ
 ચતુર્દશી સ્રીં [સ.] ચૌદન
 ચતુર્લુપ્ત વિં[સ.] ચાર હાથવાળુ (ર) હાથ
 પાછળ બાંધ્યા હોય તેડ -કેદ પકડેલું
 (૩) ચાર ખૂણા કે બાજુઓવાળું (૪) પું
 ચાર બાજુઓવાળી આકૃતિ (૫) વિધ્ય
 ચતુર્માસ પુંબંબંવં [સ.] ચાતુર્માસ (દેવ-
 ચોદીથી દેવગોડી એકાદશી સુધીના)
 ચતુર્મુખ પું [સ.] ચારમુખવાળા-અક્ષા
 ચંતુર્યુગ પુંબંબંવં [સ.] ચાર યુગ (સત્ય,
 દ્વાપર, ત્રેતા, કલિ)
 ચતુર્વર્ગ પું બં બં [સ.] ચાર પુરુષાર્થ
 (ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ)
 ચતુર્વર્ણ પું બં બં [સ.] ચાર વર્ણ
 (બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય અને શૂદ્ર)
 ચતુર્વિંધ વિં [સ.] ચાર પ્રકારનું
 ચતુર્વેદ પુંબંબંવં [સ.] ચાર વેદ (ઋગ્વેદ,
 સામવેદ, યજુર્વેદ અને અથર્વવેદ). -દી
 વિં ચારે વેદ બધાનુરૂ (ર) બ્રાહ્મણોની
 એક બનતું ['ક્યોદિલેટરલ' [ગ.],
 ચતુષ્કોણુ વિં [સ.] ચાર ખૂણાવાળું (ર)
 ચતુષ્ઠય નં [સ.] ચારનો સમૂહય
 ચતુષ્પથ પું [સ.] ચાર રસ્તા એકઠા થતા
 હોય એવી જગા -ચક્ર
 ચતુષ્પદ વિં [સ.] ચાર પગવાળું. -દી
 સ્રીં [સ.] ચાર પદની બનેથી કડી
 ચતુઃસીમા સ્રીં [સ.] ચાર બાજુની સીમા
 ચતુ' વિં જુઓ છત્તું. ઓપાટ વિં છતુપાટ
 ચત્તાપાટ અં છતાપાટ
 ચતુ' (ઓપાટ) જુઓ 'ચતુ'માં
 ચતમનિયાં નં બં બં ગદ્યપદિયાં (ર)
 ચેનબાજ, હલેર

ચનોડી સ્રીં જુઓ ચનોડી
 ચપ અં [રવં] ચટ હઈને, એકદમ
 ચપકાવણું સં કિં બિનું કરી ચાંપણું (ર)
 ચોટાટણુ (૩) વચાર કરવો
 ચપટો પું ['ચપકાવણું' છપગી] કામ (ર)
 [લા] મહેલુ (૩) મહેલુનો ડાંખ
 ચપચપ અં [રવં] તેવો અવાજ (ર) ઝટઝટ
 ચપચપુ' વિં ચીકલુ અને બીનું
 ચપટ વિં [સ. ચિપટ] ચોટણુ, ચપટું ચપટ.
 -ટીપું અં કિં ચપટ થયું; દબાવું
 (ર) નુકસાનમાં આવણું [લા.]
 ચપટી સ્રીં [પ્રા. ચપુલિવગે] હાથનો અંગૂઠો
 અને આગળી લીકવાં તે (ર) તેમાં પકડાય
 તેટલુ માપ (૩) તેમ કરીને કરાતો ચટ એવો
 અવાજ (૪) એ અવાજ કરતાં લાગે એટલો
 સમય; જરા વાર (૫) પકડ; ચીમડી
 ચપટું વિં [જુઓ 'ચપટ'] બેઠેલું; દબાવેલું
 ચપટો પું મોટી ચપટી
 ચપટણું સં કિં ટીપીને ચપટું કરવું
 ચપડાકામ સ્રીં ચપડીને લગતી બનાવેલી
 ચોખ્ખી લાખ
 ચપડિયો પું સોનારપાના તાર ચપડનારો
 ચપણુ (-ણિયું, -ણું) નં ચપ્પણ, ગોકણું;
 બટણુ (ર) બિહાવાત્ર [કકડી
 ચપટણું નં ['પનરુ' (૫ વગેરે) પરથી] કાગળની
 ચપરચપર અં જુઓ ચબડ ચબડ
 ચપરાસ સ્રીં સિપાઈના પટાની પિત્તળની
 તખતી (ર) મિલગરુ (૩) બડાઈ, પતરાણ.
 -સી પું ચપરાસવાળો-પગવાળો (ર)
 સ્રીં બડાઈ
 ચપલ વિં [સ.] ચચલ (ર) હોશિયાર,
 ચાલાક. ઓતા સ્રીં. -લા સ્રીં [સ.]
 ચપલ સ્રીં (ર) લીજળી (૩) લક્ષ્મી
 ચપસણું અં કિં [ફા. ચસીદન] દાખણું;
 નેરથી દાખણું (ર) ચપ હઈને બરાબર
 બધાંજેસતુ
 ચપળ (ઓતા, -ગા) જુઓ 'ચપવ'માં
 ચપાચપ અં [રવં] ઝટઝટ
 ચપાટ અં સાફ; ચટ (ર) સપાટ

અપાટવું સંકિંસપાગળધ ખાતુ, ચા કરી
જડું [રાટલી (૨) નટી રાટલી
અપાટી-(તી) સોં [સ ચર્ચગી] ચાર પડવાળી
અપેટ-(ટી) સોં [સ ચર્ચગી] અપો, તમાચો
(૨) સકચો, કબાને (ખાસ કરીને ભૂતના
વગગચ માટે) (૩) નુકસાન, આફત
-ટો પું તમાચો

અપોઅપ અં [૨૧૦] ઝટઝટ
અપોતરું નં [નુઓ અપતરું] કાગળની કકંગી
અપટ વિં [નુઓ અપ]]
અપણુ-(ણિયુ) નં નુઓ અપણુ
અપુ પું, નં નુઓ આક્ર
અખકાવયું સંકિં નુઓ અપકાવણ
અખકો પું નુઓ અપકો [આવે એમ
અખડઅખડ અં [૨૧૦] અપઅપ(ર) મનમા
અખરકી-(ખી) સોં [વરખ = પાતુ, પત
ઉપરથી] કાગળનો નાનો કકડો
અખરાક વિં [ફા ગવજ=આપાક, ચર્ચ =
અપગ, તેજ] અપગ, ચાલાક(ર) ગોપવામા
કરાગ, વાચાગ -કિયું નં દૂકી અખરાક
હમ્તિ -કી સોં અખરાકપણુ

અખાવણું વિં દોઢડાણું
અખા અં મોમાથી ઉચ્ચાર નીકળતો
હોય તેમ [કંકરવું = ચૂ કે ચા કરણ,
કાઈ પણ બોલણ (૨) સોં અખ]
અખૂતરી સોં નાનો અખૂતરો, પરખડી
-રો પું પોલીસથાણુ, 'ગેટ' (૨) કર
લેવાની ચોક્કી, નાકું (૩) ચોતરો (૪) પખી-
એને માટે દાણા નાખવાની જગા, પરખડી
અખોડા પું બંબંબંસામસામે મારેલા ટોણા
અખોળવું સંકિં ગાળ ચોક્કી દેવી
અખડઅખડ અં [૨૧૦] (ચાવવાનો
અવાજ), બચડ બચડ
અખડવું અં કિં નુઓ અખડવું
અખડાટ પું અખડાટ
અમક સોં [પ્રા ચમચ] અમકારો (૨)
ધુમગી-તાણુ આવવી તે (૩) તાનુખી,
આશયની ચોક્ક (૪) પું લોહચુબક.
અપથર, અપકાણુ પું, અખાણુ નં

લોહચુબક (૨) અમક. ૦વું અંકિં
અમકડ (૨) ચોક્કડ (૩) વહી જણુ. -કાટ
પું અમકારો, અખકારો (૨) વાઈનો
આવેગ (૩) વહી જણુ તે. -કાર(-રો)
પું [પ્રા. ચમચકાર, સ ચમચકાર] અખકારો
(૨) અમક, ક પારી (૩) અમચમ ચતો
અવાજ -કાવણું સં કિં 'અમકવું' નુ
પ્રેરક (૨) ચોક્કી દેવ, મારણુ
અમચમ અં [૨૧૦] અમચમે એમ ૦વું
અંકિં 'અમચમ' એવો અવાજ થવો
(૨) તીવ્ર બગતરા ચવી. -માટ પું અમ
અમચ તે
અમચી સોં નાનો અમચો [ખાસ કોથળી
અમચી સોં પાનસોપારી ઇં રાખવાની
અમચો પું [તુર્મી ચુમ્મદ, સ, પ્રા ચમચ]
રસોઈમા તથા ખાવાપીવાના કામમા
આવતુ એક કડકી જેવુ સાધન
અમડી સોં [હિં] ચામડી
અમટકાર પું [સ] આશય, આશય કારક
બનાવ -દેખાવ (૨) કરામત, અલૌકિક
ક્રિયા. -રિક-રી વિં [સ] અમટકારવાળું
અમટકૃતિ સોં [સ.] નુઓ અમટકાર
અમન પું, નં [વા.] બાગ (૨) આનંદ,
મોજમલ
અમર પું નુઓ અમરબધ
અમર સોં [સ ચમચ=અમરી] વાળ કે પીઝા
(૨) સોં, નં નુઓ અમર
અમરખું નં [સ. ચર્ચ પરથી] રેડિયાની
ત્રાક જેમારખાધ છે તે (ચામડાનો કકડો)
અમરબધ પું [સ ચર્ચબધ] ચામડાનો
પટો -ધી વિં કુટે અમરબધવાળું
(૨) શૂરવીર (૩) પું અમરબધી માણસ
અમરી સોં [સ] રેસાવાળી કૂચની માજર,
મજરી (૨) કૂચની મજરીના આકારની
રેશમ કે બિનની બનાવટ (૩) મગર
વગેરે ઉડાડવાની ઘોડાના વાળની બનાવેલી
ચામર, ગાચ સોં એક પ્રકારની પહોળી
ગાચ, જેના પૂછડાના વાળની ચામર બને છે
અમસ પું [સ] સોગરસ પીવાનો પ્યાલો,
એક ચણાપાત

અમાર વિવિધ ચર્ચાઓ આમણિયાની જાણિતુ
 (૨) પુન તે જાણિતો માણસ, આમણિયો
 અમુ સ્ત્રી [સ] સેના અપતિ પુન સેનાપતિ
 અમૈલી સ્ત્રી એક કૂતરો
 અમમલ વિવિધ ચર્ચાઓ આમણિયો,
 અમલ દેવે નહિ એલ (૨) કપલ, કન્યા
 એક વિવિધ કન્યા
 અમમર સ્ત્રી, નવિ ચમર અમરી ગાયના
 કે બીજા વાગી અને ની અમરી આમર
 અથ પુન [સ] હમનો, રાસિ (૨) વધારો
 (૩) 'કોમન ડિનોમિનેટર' [ગ]
 અર વિવિધ [સ] અચળ, અચિર, ફર (૨)
 ફરનાર (સમાસને છે) હાલ 'જલચર,
 ખેચર' (૩) પુન ભસમ, ખાતમીદાર
 અર પુન [સ] જલો હોમ નિમિત્તે નરેતુ અત્ર
 અર અં [રવં] (કપલ વગેરે ફાવોનો)
 અર સ્ત્રી ખાઈ, નીક (૨) ચૂત તમણ
 અરક નં પળીની અરકે ની અસર
 અરક પુન [સ] પ્રસિદ્ધ પ્રાચીન વેદમ્સાસ્ત્રી
 અરકણ (-ણ) વિવિધ અરક્યા કરતુ (૨)
 બીજુ માધુ અરખી ભય એટ, ડરકણ
 અરકણ વિવિધ અરકણ (૨) નં ચકલ, ચલ
 અરકણ અંકિં શેડુ પ્રવાહી જેતુ અંકુ
 (ખાસ કરીને પક્ષી માટે)
 અરકુ (-કુ) વિવિધ અંકુ તમતમ તથા
 કહ્યુ, બેસાડ
 અરખો પુન [કા] ખાસ લોકવાનો સચો
 (૨) મિત્ર (૩) ખરાદ, સધાડો (૪) રેટિયો
 (હિંદીમાં)
 અરચર અં [રવં] બગવાનો અવાજ
 (૨) ઝડપથી જડનીથી (૩) સ્ત્રી 'અરચર'
 એવો અવાજ (૪) થીમી બગતરા, ચચરાટ
 (૫) ચિતા, ફિકર [લા] અંકુ સંકિં
 જુઓ અચરણ - રાટ પુન જુઓ અચરાટ
 - સ્ત્રી સ્ત્રી બગતરા, ચિતા
 અચરણ સંકિં [સ] નવું કપરથી (અદન
 વગેરેનો) લેપ કરવો, અર્થા કરી
 અચર અં [રવં] કપલ વગેરે ફાવતા
 થુનો અવાજ (૨) નોડામાથી નીકળે

અવાજ એક પુન અચર થતો અવાજ
 (૨) દિવ ચિરાય એવી લાગ ગી, કમ ચિતા,
 ધાસકો [લા]
 અચર પુન, નં [વં] પગ (૨) વડ, કડી
 (કવિતાની) અચર સ્ત્રી પગની રજ -
 ધૂળ એવો સ્ત્રી [મ] પગચાળી (૨)
 ભક્તિનો એક પ્રકાર અચર પુન પગનો
 રક્ષા - છામૂત નં [સ] અચરક
 (૨) દૂધ, દહી, ઘી, મધ અને પાણી વગેરેનું
 મિશ્રણ જેના વડે દેવમૂર્તિને આન
 કરાવ્યુ હોય તે - છારવિક નં [સ]
 અચરક પગ અચરિક - કમળ - છોડક નં
 [સ] દેવ, ચુક વગેરેના અચર ધોયલ પાળી
 અચરણ પુન અચરણ, ધાધરો
 અચર સ્ત્રી [કા] પ્રાચીનના માસમા -
 રતેયોતેની પાઈ (૨) મદ, અભિમાન [વા]
 અચરક નં [સ] અચરક હોમ માટે ગધેડુ
 અત્ર વરકન્યાએ એન્જીલને ખવડાવતુ
 તે, હાલને બીજો દિવસે કરતી એ ક્રિયા
 અચર નં + [જુઓ અમ] આમકુ
 અચર વિવિધ [સ] અતિમ, ઠેવડનું
 અચર (૦૨) અં [રવં] (કપલ) રંગે
 ફાવોનો અવાજ માટે
 અચર અંકિં [સ] આણ ફર (૨)
 ધાસ દાણો વગેરે ફરીને રોધી ખાવો
 (પથ પાળીએ) (૩) રાત પેદા કરતુ
 અચર, - સાચરમી, - મીલુ જુઓ
 'અડસમા
 અચર વિવિધ [કા] અચરક અચરનારુ - ધાસ
 ખાનાર (૨) નં ભનવ પથ
 અચર સ્ત્રી દોર વગેરે અચરના મદનતાલુ
 - ઉ વિવિધ અચર માટે ચોખ્ખા, ચરા તરીકે
 વાપરવાનું (૨) નં ચરો
 અચર વિવિધ [સ] અચર અને અચર, નેતન
 અને જડ, ગાવર અને જગમ (૨) નં
 આખી સુદિ
 અચર નં ચરો, ગાયર (૨) અચરમા
 અચરમલ નં, - છી સ્ત્રી અચર
 અચરવુ સંકિં 'અચર'નું પ્રેરક

ચરિત નં [સં.] આચરણ; વર્તન (૨)
 જીવનચરિત્ર. - તાર્થ વિં કૃતકૃત્ય; કૃતાર્થ
 (૨) સફળ (૩) પું નિર્વાહ (૪) ભાવાર્થ
 ચરિત્ર નં [સં.] જીવો ચરિત (૨) કપટ;
 પાખંડ; કાવાદાવા [લા.]. ઠંકાર પું
 જીવનચરિત્ર લખનાર. ઠંકીત્ત્વ (-ત્ત) ન
 નં જીવનચરિત્રનું ગુણગાન. ઠંનિકૃપજી
 નં જીવનનું વર્ણન; જીવનકથા
 ચરી સ્ત્રીં બેઠક બેઠેલા ટોરને જીમું
 રાખવાની લાકડાની ધોડી
 ચરી સ્ત્રીં [સં. ચર્ચા] કરી, પદેજી
 ચરુ પું [સં.] એક પડોળા મોનુ વાસણ;
 દેવ (૨) હોમનો ચર. ઠંભાણુ નં
 જીવો ચરગણ
 ચરેડાટ અં [રવં] જીવો ચરેડાટ
 ચરેટો પું [રવં] માસકો (૨) ચીરો
 ચરેરાટ પું [રવં] ચરેડો; માસકો (૨)
 ચર એવો અવાજ
 ચરેરો પું ચરેડો
 ચરો (રો) પું ['ચરવું' ઉપરથી] ગીચર
 તરીકે ઇલાયદી રાખેલી પડતર જમીન
 ચરોતર નં મટી અને સાબર એ બે
 નરીઓ વચ્ચેનો જીજરાતનો પ્રદેશ
 ચતુરતર - ૧૦૪ ગામનો પ્રદેશ. - રિયું,
 - ડું વિં ચરોતરનું;
 ચર્ચ નં [સં.] ખ્રિસ્તીઓનું પ્રાર્થનાગૃહિર
 ચર્ચવું સં કિં [સં. ચર્ચ] ચર્ચા કરવી
 (૨) કૃપણી કરવી (૩) ચરચવું; લેપ કરવો
 ચર્ચા સ્ત્રીં [સં.] વાદવિવાદ (૨) કૃપણી (૩)
 લેપ. ઠંભક વિં [સં.] ચર્ચા કરતું;
 ચર્ચાથી ભરેલું; ચર્ચા જગતે એવું (જેમ
 કે, નિબંધ, વાત, મુદો ઇં). ઠંપત્ર નં
 ચર્ચા કે વિવેચનનો છાપામાં આવેલો
 પત્ર-લખાણ. ઠંપત્રી પું ચર્ચાપત્ર લખનાર.
 ઠંપરિપદ સ્ત્રીં ચર્ચા કરવાની પરિપદ -
 સભા. ઠંપાત્ર વિં ચર્ચા યાચ તેવું. ઠંપું
 અંકિં 'ચર્ચવું'નું ઠંમંણિ. ઠંપેપદ વિં
 [ત સં. જાણવું] ચર્ચાને જેમાં રથાન હોય
 તેવું; ચર્ચાપત્ર

ચર્ચિત વિં [સં.] ચર્ચાયેલું
 ચર્ષટ પું [સં.] ધપપડ; ધોલ
 ચર્મ નં [સં.] ચામડું; તથા. ઠંચક્ષુ નં
 ભૌતિક - કુદરતી આંખ (જ્ઞાન-ચક્ષુથી
 ઠંચક્ષુ). - મોડિય નં [ત સં. જાણ્ય]
 ચામડાનું કારખાનું; 'દેનરી'
 ચર્ચા સ્ત્રીં [સં.] કામકાજ, વ્યવહાર (૨)
 રીતઠાત; વર્ણણક (૩) ચેવા (૪) અદરનો
 ભાવ સમનય તેવો દેખાવ - ચહેરો
 ચર્ચણુ નં [સં.] ચાવવું - વાગોળવું તે (૨)
 મનન [લા.] [ઉપભોગ]
 ચર્ચણુ સ્ત્રીં [સં.] ચર્ચણ (૨) આરવાદ;
 ચર્ચિત વિં [સં.] જેનું ચર્ચણ થઈ ગયેલું છે
 એવું. ઠંચર્ચણુ નં એકની એક વાત ફરી
 કહેવી તે; પુનરુક્તિ [વ્યાખ્યાન]
 ચલ વિં [સં.] ચાલવું; હાલતું (૨) અરિથર;
 ચલણુ નં [સં. ચલ્લ; પ્રા.] ચાલવું તે;
 અમલ; ચત્તા (૨) ચલણી નાણું; 'કરન્તરી'
 (૩) ધારો; ચિવાજ. - ચ્છી વિં વ્યવહારમાં
 પ્રચલિત - વપરાતું હોય એવું
 ચલતી સ્ત્રીં સંગીતની એક ઢળ, જેમાં
 ગાનનો પ્રવાહ બદલે ઝડપથી ચલાવવામાં
 આવે છે
 ચલન વિં [સં.] હાલતું; કંપતું (૨) નં
 ચાલવાની ક્રિયા. ઠંવલન નં હાલતું
 ચાલવું તે; હરફર; ગતિ
 ચલમ સ્ત્રીં [ફા.] તમાકુ વગેરે પીવા
 માટેનું માટીનું એક પાત્ર
 ચલવણું સંકિં જીવો ચલાવવું
 ચલવિચલ વિં અરિથર; ડગમગતું
 ચલાઉ વિં ચાલી શકે - નભે એવું
 ચલાચલ વિં [સં.] રથાવર અને જંગમ
 ચલાણી સ્ત્રીં નાનું ચલાણું. - ચું નં
 પાંધીવાળી નાની પ્યાલી [બદલાતું
 ચલાયમાન વિં [સં.] હાલતું (૨) ફરતું.
 ચલાવણું સંકિં 'ચાલવું'નું પ્રેરક
 ચલાવું અં કિં ચાલવાની ક્રિયા થવી;
 'ચાલવું'નું ભાવે [અરિથર]
 ચલિત વિં [સં.] ચળેલું; રથાનજી (૨)

ચલિયું નં ચક્રું; એક નાનું પંખી
 ચલુકું નં ક્યોલું; ખાલી (૨) માટીની
 લોટી; લોટું [(આજ્ઞાપદ્ય)
 ચલો અંકિં [દિ.] ચાલો; તયાર થાઓ
 ચલકું નં ચક્રાની નીતનું નાનું પંખી, ચક્રું
 ચલકું નં [સ. ચુલક] ચાંગળું; અંજલિ
 ચલ પું; સોં મોતીનું એક તોલ; ટકો
 (૨લી=૧કાા ટકો) (૨) હોરા; રામ; સકાર
 (૩) આવડત; ગમ (૪) ઢંગ; ઠેકાણું (૫)
 સ્વાદ; લહેજત
 ચલચલ વિં પરચૂરણ; કુટકળ (૨) સોં
 જુદે જુદે ઠેકાણેથી ચૂટી કાઢેલી-કુટકળ
 બાબતો
 ચલક વિં મુશ્કેલીથી તૂટે કાઢે ચવાય એવું
 ચલકાવણું સંકિં 'ચાવણું'નું ગ્રેરક
 ચલકું વિં ચલક(૨)નં હળોનો અણીદાર
 હાનો, જે ભોંધમાં પેસે છે
 ચલરાવણું સંકિં 'ચાવણું'નું ગ્રેરક
 ચલર્ગ પું ચ, છ, જ, ઝ, ન એ પાંચ
 તાલુકાની બ્યંજનોનો વર્ગ
 ચલણું સંકિં [પ્રા. ચલ = કહેણું] કહેણું;
 વણુંવણું [પ.]
 ચલળીનું અંકિં સળવળણું; ચળ આવવી
 ચલળાટ પું ચળ (૨) તનમનાટ
 ચલાણું નં [સં. ચર્વણ] કાણું કોડું કે રોકેડું
 ખાવાનું (ધાણી, ચણા, મમરાશેવ વગેરે)
 ચલાણું અંકિં 'ચાવણું'નું કર્મણિ (૨)
 વગોવાણું; લોકમાં ગવાણું [લા]
 ચશમ સોં [ફા.] આખ. ંપોરી સોં
 દીકું અદીકું કરણું તે; આંખ આડા કાન
 કરવાતે. -શું નં અંખે બરાબર દેખાય
 તે માટે પડેરવાનો કાચ(પ્રાયઃખંબંભાં)
 -શમેધખ વિં ચરમાં વગર ન જ દેખાય
 એવી અંખિવાણું
 ચસક સોં (નસ કે સાંધાના સ્નાયુના
 એકાએક) ચસકવાથી થતું દુઃખ
 ચસકકું અંકિં પકડમાંથી અચચાએ કાઢા
 સ્થાનમાંથી ખસણું; છટકણું (૨) ગોંડા થણું;
 મગજ ઠેકાણે ન રહેડું

ચસકો પું ચસક; સળક(૨) તલબ; ભાવ;
 ચડસ (૩) લત; ખો (૪) નખરાંબાછ
 ચસચસ અં ચસે નહિ તેમ. ૦વું
 અંકિં તંગ હોણું; જકડાણું (૨) સંકિં
 ચસચસાવણું; બરાબર ખેંચીને પીડું.
 -સાટ અં ચસી ન નાથ તેમ-તંગ
 (૨) સપાટાખંધ (પીડું) (૩) પું તંગ હોણું
 તે. -સાવણું સંકિં તંગ કરણું (૨)
 જપાટામાં કે બરાબર પીડું
 ચસમ પું રેગમના દોરાની ગૂંછળી
 ચસમપોરી સોં જુઓ ચરમપોરી
 ચસમું નં જુઓ ચરમું [ખસડું
 ચસણું અંકિં [સરં ચમકણું] ચળણું;
 ચસાચસી સોં ચટસાચડસી; રપર્ધા
 ચહુ વિં [સ. ચતુ, પ્રા. ચત] + ચાર
 વંદિશ અં + ચારે દિશાએ, બધી બાજુ
 ચહેબચો પું [ફા. ચહવહ] લીધ અને
 વનસ્પતિથી બરપૂર હોજ
 ચહેરાદાર વિં ધારીણું; સુંદર
 ચહેરો પું [ફા. ચહરહ] મોનો ધાટ; ચિહ્ન;
 સૂરત (૨) કપાળ પરની એક હલમત
 ચળ વિં ચલ; ચરિયર
 ચળ (ળ,) સોં ખૂચલી; ખંજવાળ (૨)
 અજ પો; ચટપટી [લા.]
 ચળક સોં ચળકાટ(૨) ચળકતી ટીકી. ૦વું
 અંકિં તેજ મારણું; ચમકણું. -કાટ પું
 ચકચકાટ; પ્રકારા. -કારો પું પ્રકારનો
 ચમકારો; જબકારો. -કી સોં ચળકાટ
 (૨) ચળકારા મારતી વસ્તુનું હાંટણું
 (ઉદા. કપડા ઉપર ચળકી છંટાવી છે)
 ચળવળ સોં [સ. ચલ + વળ] ચટપટી;
 અજ પો; વલોપાત (૨) હિલચાલ; પ્રવૃત્તિ;
 આંદોલન. ૦વું અંકિં જરા હાંડણું;
 ચળવણું (૨) 'હંક' હલચલ, ચળીચળ.
 ચણું (૩) મનમાં ખૂચણું. -ળાટ પું
 ચળવણું તે (૨) તલસાટ; વલવલાટ
 (૩) ખંજવાળ. -ળિયું વિં ચળવળ
 જગાડવાના સ્વભાવનું; ધમાલિયું
 ચળવિચળ વિં જુઓ ચણવિચણ

ચળતું અઠકિં [સ. ચળ] ડગલું; ખસડું
(૨) પતિત યડું; પથડું [લા.]

ચળાઈ સીં [ચળતું પરથી] ચળામળી
ચળાચળ વિં જીઓ ચલાચલ

ચળામણ નં ચળામણી (૨) ચળતાં
નીકળેતું બસુ - કચરો. -ણી સીં
ચળવાનું મહેનતાણુ

ચળાયમાન વિં જીઓ ચલાયમાન
ચળાવવું સં કિં 'ચળતું', 'ચળતું' પ્રેરક
ચળાવું અઠકિં 'ચળતું' કર્મણિ (૨)
'ચળતું' બાવે

ચળું નં [સ. ચુકર] હાથમાં પાળી લેતા
હથેળીને પાત્રાકાર કરવામા આવે છે
તે (જમી ભરી હાથ મો ધોતી વખતે)
ચંગ વિં [સ] સ્વચ્છ (૨) મનેદાર (૩)
તદુગ્ગ (૪) પુઠ્ઠળ

ચંગ પું [કા] મોથી પકડીને વગાડવાનું
એક વાનું; મોરચંગ (૨) વગાડવાની
-પિતળની તકતી, તાળ (૩) પતંગનું પૂછડું
(૪) ગજકાની એક રમત (૫) નં ધંટ
ચંગી(ભંગી) વિં [ચંગ+ભંગ(ભાંગ)]
ભાંગમાંભમાં મગ્ત રહેતાર; વ્યસની (૨)
વ્યભિચારી

ચંગું વિં નીકાળી, તદુરસ્ત
ચંચ સીં જીઓ ચચૂ
ચંચરી પું [સ.] બમરો (૨) સીં બમરી
ચંચલ વિં [સ.] ડગમગતુ (૨) અધીડું
(૩) ક્ષણિક, ક્ષાની (૪) ચકોર; ચાલાક.
તા સી. -લા સીં [સ.] ચચળ સી
(૨) લક્ષ્મી (૩) વીજળી

ચંચલાળીયું સંકિં [ચંચ (સં. ચન્) +
લપરથી] ચાંચમા આવે તેટલું થોડું થોડું
મેંમાં લઈને મમળાવડું (૨) ઝટ પાર ન
આણવો [લા.] (૩) પપાજ્યા કરવું

ચંચળ, તા, -ળી જીઓ 'ચચલ' ઇં
ચંચુ(-ચુ) સીં [સ.] ચાંચ. ંપાત,
અંપ્રવેશ પું ચાંચ બોળવી તે (૨) પ્રવેશ
માત્ર; અલ્પ પરિચય [લા.]

ચંડ વિં [સ] ગરમ (૨) કોથી (૩)

બચંકર. -દી સીં [સ.] ઉચ્ચ સ્વભાવની
સી (૨) દુર્ગાદેવી

ચંડાલ (સ.) (-ળ) વિં નિદંય; ધાતકી
(૨) પાથી; નીચ (૩) પું એક ભતનો
ચાતજ (૪) મારો; જલ્લાદ (૫) નીચ-
ધાતકી ંમ કરનાર પુરુષ [લા.]. -ળ એક
નં અનયની કે અનિયમી પરપરા-
ચક, 'વીશિષ્ઠ સર્કલ'. -ળ એકડી
સીં કાળા રામ કરનારાઓની ટોળી.
-ળણ (-ણી) સીં ચંડાળ સી (૨)
ચંડાળની રા

ચંડિ, ંકા, -ડી સીં [સ.] જીઓ ચંડા
ચંડીપાઠ પું [સ.] દુર્ગાદેવીનું મોત્ર-સમસ્તી
ચંડૂલ પું અડીણનું સરવ (ચક્રમમાં
પિવાય છે)

ચંડોલ (-ળ) પું એક પક્ષી
ચંત સીં + જીઓ ચિંતા (૨) નં + ચિત
ચંદવડું સં કિં [મ. ચિત્] ચિંતાવડું;
વિચારણુ [પ.]

ચંદ વિં [કા.] કેટલુંક; થોડું, ન્દ
ચંદ પું [સ.] ચંદ્ર (૨) ચારલા તરીકે
કપાળે ચોડવાની ટીકી

ચંદને નં [સ.] સુખડનું ઝાડ-લાકડું
(૨) સુખડનો લેપ (૩) ટીપુ, તિલક.
ંગિરિ સીં [સ] જ્યાં સુખડનાં ઝાડ
થાય છે એવો એક પર્વત; મલયાચલ.
ંધો પું જીઓ ડાહ્યો. ંહાર પું
સીંચોના કોરતું એક ધરણું

ચંદની સીં [દ. ચંદિળ = ચંદિકા; સરં
દે. ચંદર્ગી = ચંદની પાળી.] ચાંદની (૨)
ચંદરવો; છત (૩) એક વનરપતિ-
બારમારી

ચંદરવો પું [મા. ચંદામ્બ, ચંદામ્બો] છતનું
રંગપ્રેરંગી કપડું (૨) છત; ચંદની
ચંદા સીં ચંદ (૨) ચંદની; ચાંદરાયું
ચંદાંતું અઠકિં ચાંદું પડડું; કાંડવાણ લાગડું
ચંદી સીં ધોરા કે બજાને અપાતો સુખ
દાણો (૨) [લા.] (લરકરના વાહનને ચંદી
રૂપે) ખંડી (૩) લાંચરુશવત

ચંદો પુઁ [હ ચદ્ર] ચાદો (૨) ધાતુના
પતરા ઉપર લખેલું અક્ષરનામું (૩)
ચહેરો, મુખવટો (૪) ચદ્રમા જેવો ગોળ
આકાર (ટાપીનો ચંદો) (૫) ચાંચો
(૬) મહોર, છાપ

ચદ્ર પુઁ [સ] ચાદો (૨) ઉપચદ્ર (જેમ
કે, શનિને અમુક ચદ્ર છે) (૩) હૃદય
રૂપક (૪) ચાટનો (૫) એકની સજા
૦૬ પુઁ[સ] ચાંચો (૨) મોરના પીછાની
દીનીડી (૩) મહોરજાપત્રાણો સિમ્પે બિફનો
(૪) ચદ્રમા જેવો આકાર ૦૬લા સીં
[સ] (-ળા) ચદ્રની ધળા બિબ્બો
સોળમો ભાગ (૨) એક જાતની સાગ
(૩) ચદ્રનું કિરણ (૪) ચાંચે કાનુ એક
ધરણું, ચાક ૦૬લા પુઁ [સ] એક
જાતનો મણિ જેના ઉપર ચદ્રના કિરણ
પડતા તેમાંથી પાણી ઝમે છે ૦૬લા
નં [સ] ચદ્રનું અદ્દભ ૦૬ડ
(-ડામણિ) પુઁ [સ] શિવ ૦ખિદુ
નં [સ] અનુતાસિઃ અવાજની ()
આવી નિગાની ૦મણિ પુઁ [સ]
જુઓ ચદ્રકાત ૦મડલ [સ] (-ળા)
નં ચદ્ર અને તેની આસપાસનું
ફૂંછા ૦મા પુઁ [સ] ચદ્ર ચાદો
૦મુખી વિં સીં [સ] ચદ્રના જેવા
મુખવાળો મીઠિ પુઁ [સ] મહાદેવ
૦રે(-ચે)ખા સીં [સ] ચદ્રની ધળા
૦રોખર પુઁ [સ] મહાદેવ ૦હોમ પુઁ
[સ] અધ્યક્ષી તવનાર (૨) રાવણની
તવનારનું નામ (૩) એક પૌરાણિક રાજ

ચંદ્રિકા સીં [સ] ચાની

ચંદ્રી સીં ચદ્ર [પ]

ચંદ્રોદય પુઁ [સ] ચદ્રનો ઉદય

ચપક પુઁ [સ] ચપો

ચપન પુઁ, સીં, નં ઉપર જોલ વગરનું

એક જાતનું પગરથું

ચપાવણું સંકિં ચાપનું ડેરક

ચપાણું અંકિં ચાપનું કંમણિ રૂપ(૨)

ગદ્દીમા પગ પડવો

ચપી સીં [રિ ચપામ-આકમણ દબાવ]
મસળણ-દબાવણુ તે

ચપૂ સીં, નં [સ] ગદ્ય અને પદ્ય
બન્નેવાળી સાહિત્યકૃતિ

ચપેલી સીં ચમેલી, એ કૂલેન

ચપો પુઁ [સ ચપક] એક ફૂલજાડ

ચણુ પુઁ જોખવા માંડતું એક વાસણ (૨)
કૂતો જોડવો

ચખૂડિયો પુઁ [ચા માનો લોટો

ચખૂડી સીં નાનો ચણુ

ચમેલી સીં જુઓ ચપેગી

ચા (ચા) પુઁ સીં [ગાની-વા સા]

એક ડાંગર(૨)તેના પાનનું પીણું

ચાગીર નં વાગી માટે અનાજ ચોરવાનું
એક જોતર

ચાગીર પુઁ [ગુર્કો ગવગ] ૧૨૨મા ડબ

નિશાન મીંદેની ટ મનો જનાદાર (૨)

આગળ સિપાઈ

ચાચોળા નં જુઓ ચાગીર

ચાક વિં [ગુર્કો] તદુરસ્ત બરોબર તૈયાર

(જેમ કે તબિયત એની ચાક છે)

ચાક પુઁ [સ ચક્ર પ્રા ચકો (૨) કુભારનું

ચક ચાકડો(૩)ચકની ગોળ ગતિ ચક્ર

ચકર ફરતું તે, ચક્રી (૪) અજોડામા

ધાતુ એક ગોળાકાર મિલ્યા જેડુ ધરેલું

ચાક પુઁ [ર ચાક] એક જાતની ધોળી

પોથી માટી ખડી [આધળો સાપ

ચાકટ સીં [ચ ચકુલડા] જે મોખનો

ચાકડો પુઁ [સ ચક] કુભારનો ચાક

ચાકણુ (ણ) સીં જુઓ ચાકટ

ચાકર પુઁ [ફા] દાસ નોકર ૦ડી સીં

ચાકરનું કામ કરનાર સી -ગિયાત

વિં ચાકરી કરનાર(૨)ચાકરિયુ(૩)પુ

નોકર ચાકર -રિયુ વિં ચાકરી પેટે

મળેતું -ડી ચીંચાકરનું કામ(૨)સેના

સારવાર(૩)ચાકરનું મહેનતજી(૪)નોડરી

ચાકનો પુઁ કાચળી ઉપર પાડેલી રેગમ

૨ કસળની ભાત

ચાકળ(૦ળ) (ણ) સીં જુઓ ચાકટ

આક્રોશ પુનંદિ ચક્ષુ આખળિયો, આક્રોશી
(૨) ઘસની મોટી ગરમી (૩) ગોળ કે
ચારસ નાની ગાદી (ખાસ કરીને
ચામડાની)

આક્રી સ્રીં [સ ચક્ર ઉપરથી] ખીલા, રક્ત
વગેરે સાથે વપરાતી પેચવાળી કે પેચ
વિનાની ચક્તી (૨) ગોળ ગાઠડી (૩)
ગોઠવીને કરેલો ઢગલો

આકુ પુનં, નં આકુ, ચપ્પુ
આકુ નં [સ. ચક્ર ઉપરથી] ચક્ત (૨)
અચિયુ (૩) ખંડરનું વાદિયુ

આકુ પુનં, નં [વા] આકુ, ચપ્પુ
આખડી સ્રીં પાવડી

આખલું સંકિં [સ. ચપ, પ્રા. ચક્ષુ] જમથી
સ્વાદ ભેવો (૨) જરા થોડું ક ખાડું [લા.]

આગલું (-ળું) વિં મૂખ છતા ચતુર
હોવાનો ટોંગ કરતુ (૨) ખ્યાર કે લાડ આદતું

આચર પુનં [સ ચતુર, પ્રા ચક્ષર] મડપની
બહારનો ખુલ્લો એક (૨) ચાર રસ્તાનું
ચક્તુ (૩) સ્રીં ચક્ષાની દેવી. -રિયાં
નંખં વં ચક્ષાની દેવીના ગણ

આચા [માનાર્થ], આચો પુનંભુઓ કાકો
આટ વિં ભોડું; શરમિડ

આટ (ટ.) સ્રીં કુતરા વગેરેને ખાવાનું
નાખવાનું કામ (૨) ખાવાનો ચસકો, લાલસા

આટ સ્રીં [સ ચક્ર ઉપરથી] લપડાક; વમાચો
(૨) મહેલુ, ટોણો

આટકો પુનં મનમાં લાગતો ચટકો

આટલું નં આટલું તે (૨) આટવાની ઔષધિ.
-ણિયું વિં આટવા - ખાવાની લોઠુપતા -
વાળું. -ણું નં આટવાની ઔષધિ

આટલું નં દર્પણ. -લો પુનં રૂપિયો
(તિરસ્કારમાં)

આટલું સં કિં [દિ. ચક્ર] જમ વની આડીને
વરતુને રપરાંવી, જમ તે પર ફેરવવી કે
તે વટે ચાખવું, ચૂસવું કે ખાડું

આટલો પુનં [દિ. ચક્ર (૦૪)] લાકડાનો
કડો (૨) હલેટુ

આટુ વિં [સ] પ્રિય; મીઠું (વચન) (૨)

સ્રીં પ્રિય લાગે તેવું વાક્ય - વાત - દૃષ્ટિ
સ્રીં [સ] પ્રિય લાગે તેવું કથન

આટ્ટી સ્રીં નાનો ચાટલો (૨) કંઠામાં
નંગ ખેસાડવાનું ધર

આટ્ટું વિં [ચાટ] દોડાણું; ચખાવડું
આટ્ટું વિં ચાટણિયુ (૨) લાચિયુ

આટો પુનં [‘ચાટ’ ઉપરથી] ચાટલું; ચાટલું
આટું નં ચામડું, ડાઘ, ચકામું

આટિયણું વિં સ્રીં ચાટી ખાનારી (સ્રી)
આટિયું વિં ચાટી ખાનારું. -ચો પુનં

સુકવક્ત્રી માણસ (૨) પખી, વાદરા
વગેરેને બિવરાવવા માટે કરેલો માણસ

ભેવો આકાં (૩) ગામ - રોરીના નકારો
માણસ (૪) વિં પુનં ચાટી ખાનારો

(માણસ)

ચાટી સ્રીં [નુઓ ચાટું] ભેમાં ગોળો
મુકાય તેવો ગોઠણનો ભાગ

ચાટી સ્રીં એકની વાત બીજને કહી દેવીતે.
ચુગલી સ્રીં ચાટી, ચુગલી

ચાટું નં [દિ. ચક્ર] ગોઠણની ચાટી (૨)
ખાડાવાળું દીવો મૂકવાનું ચોક્કું (૩)

મોં, ડાઘ (તુચ્છકારમાં) (૪) ખામલું
ચાલુક્ય પુનં [સ.] અર્થશાસ્ત્રનો પ્રાચીન

પ્રસિદ્ધ લેખક - કોટિલ્ય

ચાણાદો વિં ચતુર; ચાલાક

ચાતક પુનં નં [સ.] એક પખી (તેને
વિષે એમ કહેવાય છે કે તે આકાશમાંથી

પડતા વરસાદના ટીપા જ પીને રહે છે)
ચાતરલું સંકિં ચુપચાપ સરકાવી લેવું

ચાતુર વિં [સ.] ચતુર. -રી સ્રીં [સ]
ચતુરાર્થ

ચાતુર્માસ પુનં ખં વં ભુઓ ચતુર્માસ
ચાતુર્થ નં [સ] ચાતુરી, ચતુરાર્થ

ચાતુર્વર્ણ્ય નં [સ.] ચારવર્ણ - બ્રાહ્મણ,
ક્ષત્રિય, વૈશ્ય, અને શૂદ્ર (૨) ચારે વર્ણના

ધર્મ કે તે પ્રમાણેની સમાજવ્યવસ્થા
ચાતુર્વેદ વિં [સ] ચાર વેદો કે જ્ઞાન -

શાખાઓવાળું, -ને લગતું
ચાદર સ્રીં [વા] ઓછાડ (ભેમ કે,

ઓઢવાની, પધારીની, મડદા કે લૂંનની)
[ઓઢવી=દેવાળુ કાટલુ ઓઢાડવી
=વારસદાર ચેનો નીમવો] ઓપટ પુઠ
ચાદરો કરવા લાયક કપડાનો તારો -રુ
નઠ ચાદરથી મોટું અને રંગેનુ પાથરણુ
કે ઓઢાડ

આદાની (ચા) સ્ત્રીઠ ચાની કીડલી
આનક સ્ત્રીઠ મળજી (૨) ચેતવણી (૩)
નગતિ ચાનાકી

આનકી સ્ત્રીઠ નાનો રોપલો કે લાખરી
આનકુ નઠનુઓ આનકી (૨) નાનુ ડોકકુ
આપ નઠ [સ] ધનુધ્ય (૨) 'આક' ઓક
એ સમ'લ', વટુ'લ-ખટ [ગ] ઠીલો
પુંઠ કાળ'નની બે પટ્ટો વચ્ચે ચતો
વીજળીનો દીલો, 'આઠ' રેપ' [પ વિ]
આપચીપ સ્ત્રીઠ ટાપીપ (૨) ચીકણાઈ,
દોડડહાપણુ

આપટ સ્ત્રીઠ [સ ચદ] લપડામ તમાચો
આપટ અઠ, [અપટ' ઉપરથી] પલાડી
વાળીને (બેસડ)

આપટો પુઠ અપટ-સમજડ રાખે એવો
બધ - પટો (૨) ગોળ નહિ પણ અપટા
પતા પર વીટલો દોર (પતગનો)

આપણિયુ નઠ રામપાતર
આપણુની સ્ત્રીઠ [ફા] ખુશામત (૨) ચીપી
ચીપીને બોલતુ તે ચખાવનાપણુ

આપટય નઠ [સ] અપજતા (૨) સાઈસ,
અવિચારી કામ

આપતુ નઠચાપુ, હાથ કે પગની આગળીઓ
વાળો ભાગ (૨) કાનની ખૂટ (૩) કાનનુ
એક ધરેણુ

આપાચીપ સ્ત્રીઠ નુઓ આપચીપ
આપાણી (ચા) નઠઅઠવઠ ચા કે ચા
માથેનો નારતો (૨) સ્વાગત કે વિદાયની
મિજાસ

આપુ નઠ અપુ ચાક્ર
આપુ (-પુ) નઠ પગનુ આપતુ
આખખો પુઠ [ફા ચાકુ ઉપરથી] કોરડો
(૨) અસુધાર-મામિક વચન [લા]

આપુક પુઠ [ફા] પાતળી દોરીનો કોરડો
આમ નઠ [સ ચમ] આમની, આમડુ
આમકુ નઠ ચાકુ, સોળ
આમક વિઠ આમગ જેવુ ચીકણુ
આમકિયણુ સ્ત્રીઠ આમકિયાની સ્ત્રી
આમકિયો પુઠ આમકાઉતારવા -જળવવાનુ
કામ કરનારો કે તેની નાતનો, ચમાર
આમકી સ્ત્રીઠ [નુઓ આમ] ત્વચા (શરીર
પરની) ઓઢર પુઠ, ઠરખુ વિઠામમા
પોતાની નત સમાજ્યા કરે તેણુ કામ
ન કરનારુ

આમકુ નઠ દોરની ઉતારેલી ખાલ (કેળવેલી
કે ન જળવેલી (૨) ચામકી (તુમ્હારમો)
આમર પુઠ, નઠ [સ] ચમર ચમરી (૨)
એક છદ [નાનુ પ્રાણી
આમાચીકિયુ નઠ વાગોળની નતનુ એક
આમાચેણુ સ્ત્રીઠ છકુદર (૨) આમાચીકિયું
આમોદિયુ વિઠ નખરાખોર (૨) અડપતુ,
ચાદતુ (૩) નઠ નખરુ (૪) અડપતુ
આમોદી સ્ત્રીઠ નખરાખોરી (૨) ચાદવો
રવમાવ

ચાર પુઠ [સ] નસસ (૨) ખેપિયા
ચાર (૨) સ્ત્રીઠ [પ્રા ચારિ] લીકુ ધાસ, ચારો
ચાર વિઠ [સ ચલારિ, સરઠ પા ચહાર] ૪
(૨) થોડુધણુ કાર્ક ગણનામા લેવા
જેટલુ (જેમ કે તે આ પેસા કમાયો છે,
આટલાથી ચાર માણસમા આખર રહી)
(૩) થોડુ અટપ (જેમ કે ચાર દિવસનુ
ચાદરણુ) [ઓખ થવી, કુરવી =
ચરમા આવવા (૨) ગુરસે ચલુ (૩)
સામસામી આખો મળવી ચારે હાથ
હોવા = કપાદહિ હોવી]

ચારખૂણિયુ વિઠ ચાર ખૂણાવાળુ
ચારખૂટ વિઠ (૨) અઠ ચોખૂટ
ચારણુ વિઠ [સ] રા તના ગુણકીર્તન અને
વખાણુ કરવાનો ધધો કરનારી એક
નતિનુ (૨) પુઠ એ નતિનો માણસ
ઠકાંચ નઠ બેનડ -સ્ત્રી વિઠચારણુ,
-ને લખતુ (૨) સ્ત્રીઠ ચારણી કવિતાની
ભાષા (૩) ચારણ સ્ત્રી

ચાર ધામ નંબર ૧૦ દિંદુઓનાં ચાર
મુખ્ય લીધો—જગન્નાથપુરી, સેતુબંધ
રામેશ્વર, દારકા, બદરી કેદાર
ચાર પદાર્થ પું ૭૦ ૧૦ જીવનના ચાર
મુખ્ય પુરુષાર્થ—ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષ
ચારપાઈ સોં [દિ.] ખાટલો [ચલાવતું
ચારતું સંકિં (દોર) ચરાવતું (ર) સોગદું
ચારમેા ધીસ વિં સોં પીનલકોટની
૪૨૦મી કલમ—ઉત્તરપિ ડી. દગાખાજી,
૬૦ માટે (૨) વિં તેવા ગુતા કરનારું
ચારિત્ર(—ચ) નં [મ.] આગેશન(૨) ખીસ;
સદાચાર. ૦૫૫૧ નં ચારિત્રનુ બગ
ચારિયું વિં જેમા માત્ર ચાર થની દોય
તેતું (એતર) (૨) ફક્ત ચાર—ધાસ પામનારાં
દોરનું (વી) (૩) નં ચાર વાદી લાવનાર
માલસ (૪) ચાર બાધવાનુ વર
ચારુ વિં [સં.] મુંદર; મનેહર
ચારો પું [ચારતું] 'ચારતું' ઉપગમી પશુ
પખીનો ખોરાક; બક્ષ [ચલાવ[લા.]
ચારો પું [પા.] ઇલાજ; ઉપાય (૨) સત્તા;
ચારોળી સોં એક યુદ્ધ મેલો
ચાર્યાક પું [સં.] નારિતક મનનો પ્રવર્તક
(૨) દુરોધનનો એક મિત્ર; એક રાક્ષસ
ચાલ સોં જુઓ ચાવી
ચાલ પું ['ચાલતું' પરથી] રિવાજ (૨)
સોં ચાલવાની પદ્ધતિ હીડછા; ચાલવાની
ગતિ (૪) (૨મતમાં) ફૂટી વગેરે ચલાવતી
તે કે તેનો દાવ' (૫) ચાલચલગત, વર્તણુક
ચાલક વિં [સં.] ચલાવનારું; પ્રવર્તક
ચાલચલગત સોં, ચાલચલજુ નં
વર્તણુક (૨) ચારિત્ર; શીલ
ચાલજુગારી સોં ડાકરાંને ચાલતાં
શીખવવાની ગારી
ચાલતી સોં ચાલતા થતું તે
ચાલન' નં [સં.] ચલાવવાની ક્રિયા; એક
વસ્તુને એક જગાએથી બીજી જગાએ
લઈ જવી—મૂકવી તે (૨) ઇલાવતું તે
ચાલખાજી સોં ફૂટી ૬૦ ચલાવવાની રીત
કે દોરિયારી (૨) પ્રપંચ; ચાલાખી [લા.]

ચાલતું અં કિં [સં. વર્ત] લીડતું (૨)
કોઈ ચંત્ર ગતિવાજું કે ક્રિયાવાન થતું
(કારખાનું, યંત્રો) (૩) નિર્વાદ થનો; નબરું
(આમ આપણું કયાં મુખી ચાલશે?)
(૪) ટકતું; પદોચતું (આટલા પડે ૬૫૫
દિવસ ચાલશે) (૫) કલાનો અગલ થનો;
સત્તા દોતી (એનું કંઈ ચાલતું નથી) (૬)
વર્તણું; અનુચરતું (મારા કલા પ્રમાણે
ચાલશે, તો સુખી થશે) (૭) બસ—પરતું
થવું (આમાં આટલું દૂધ ચાલશે) (૮) કોઈ
પખ પ્રવૃત્તિનું અનિમાન થતું કે દોતું [લા.]
(અર્ધ) મસલત ચાલે છે) (૯) વ્યવહારમાં—
અત્યારે ઉપયોગમાં દોતું (અર્ધ) આ પુરતક
નથી ચાલતું; ચાર્જ બાખારી રૂપિયો
ચાલે છે)

ચાલાક વિં [પા.] ચતુર; દોંચિયાર (૨)
પૂત'. —ટી સોં ચાલાકપણું

ચાલી સોં પાવડીપને બાધેલી અનેક
ઝોરડીઓવાળી ધમારત.

ચાલુ વિં ચાલુ; ભરી (૨) હાલનું; વર્તમાન
ચાવડી સોં [ચાર+વાડ] પોલીસવાળું, નેટ
ચાવડું નં અનાજ વાવવા—ઝોરવાનું
સાધન; ચાલેર —[ચવાળું]

ચાવળું નં ['ચાવતું'] કાચું કેરું ખાવાનું
ચાવલ પું ૭૦૦૦ [ર. ચાલ] ચોખા

ચાવલાં નં ૭૦૦૦૦ નખરાં; દાવભાવ (૨)
મલાવડાં [માટે દાંત વની કચરતું

ચાવતું સં કિં [મ. ચર્ચ] (અન્નને) ખાવા
ચાવળું વિં દોડાડાપણ કરનારું (૨)

ચાંપણું; ચિખાવતું
ચાવી સોં [પો.] ફૂંચી (૨) ઉપાય [લા]

ચાપ(—ચ) પું [સં.] એક પક્ષી
ચાસ પું [ર. ચાવ] ખેડવાથી પડતો લાંબો

આંકો. ૦૫૫૧ સોં. ચાસવાની ક્રિયા
ચાસણી સોં [પા. ચાલની=ચારખત]

ઉકાળીને કરાતું ખાંડનું પ્રવાહી (૨) કરોડી
ચાસન વિં (૨) અં જુઓ ચાલન

ચાસતું અં કિં ચાસ પાટવા
ચાસિયા વિં ૭૦ ૧૦ ['ચાસ' ઉપરથી]

પાણી પાયા વિના ભગેલા (ધડ). -યું
વિં આસના જેવા સળ પડયા હોય
એવું; 'ફરોડ' [વ. વિ.]
આહ પું ['આહવું' પરથી] પસંદગી; ઇચ્છા
(૨) ખાદ્ય, હેત. ૦૬ વિં આહનાર; હેતાળ
આહન વિં (૨) અં ૦ નહેર-કવાડું
આહના સ્ત્રીં જુઓ આહ [કરવે
આહવું સંકિં [પ્રા. ચાહ] ઇચ્છવું (૨) પ્રેમ
આહિ [આહવું પરથી] ઇચ્છામુજબ, મરજમાં
આવે તેમ. ('આહે તે કર' ઇં પ્રયોગમાં)
આળ સ્ત્રીં ['આળવવું' ઉપરથી] અંગરખાનો
છાતી નીચેનો ઘેર (૨) આળવવું તે
આળણુ નં ચળામણ
આળણી સ્ત્રીં [સ. ચાળી] આળવાનું
બારીક છિદ્રવાળું સાધન. -જો પું
મોટાં છિદ્રવાળી કે મોટી આળણી
આળવણી સ્ત્રીં આળવવું તે
આળવવું સંકિં ['આળવું'નું પ્રેરક] અવાર-
નવાર ઉપક્રમવું-ફેરવવું કરવું (૨)
સંચારવું (છાપડ) (૩) એક ઉપર બીજું
ટોટવાતું આવે એમ ગોઠવવું કે સીવવું
(૪) જુદી જુદી રીતે ઉપયોગ કરવે
(૫) ચારવું (બાજમાં); ફટી ચલાવવી
આળવું સંકિં [સ. ચાળ] આળણી વડે
ચોખ્ખું કરવું (૨) સંચારવું (છાપડ)
(૩) સાડું માહું વીણી અલગ કરવું
આળા પું ૦ ૦ ૦ ૦ મરકરી ખાતર કોઈનું
અનુકરણ - નકલ કરવી તે (૨) હાવભાવ;
નખરાં, અંગવેશ (૩) અડપલા; તોફાન.
૦ અસકા પું ૦ ૦ ૦ ૦ નખરા; હાવભાવ
(૨) આનાકાની
આળીસ વિં [નિર્વારિણ] '૪૦'
આળીસાં નં ૦ ૦ ૦ ૦ આળીસ વર્ષે આવતાં
ચરમાં કે તેવી આંખની સ્થિતિ
આળો પું આળાનું એવં (૨) લક્ષણ;
નિશાની; એધાણ
ચાઈ (૦) વિં ચરમિંદુ (૨) સ્ત્રીં નાનો ચાંદો
ચાઈ કરવું, કરી જવું = પચાવી પાડવું;
અથાથ રીતે લઈ લેવું - ખાઈ જવું

ચાંગળું (૦) નં ચાર આંગળાંની અંજલિ
ચાંચ (૦) સ્ત્રીં [સ. ચંચુ] પક્ષીઓનું
અણિયાળું મોં (૨) તેના આકારની વસ્તુ
(પાપડીની ચાંચ)
ચાંચડ (૦) પું એક જંતુ
ચાંચદય નં [સં.] ચચળતા
ચાંચવું (૦) નં ચાંચવાળું, અનાજમાં
પડતું એક જીવડું (૨) વિં બહુ બોલ
બોલ કરનારું
ચાંચવો (૦) પું ['ચાંચ' ઉપરથી] જમીન
બોલવાનું કથિયાર; તીકમ
ચાંચાટવું (૦) અંકિં ચાંચો મારવી
ચાંચિયો (૦) પું [ચાંચ = અરણી સમુદ્રનો
એક બેટ] દરિયાર્થે છુટારો [ચંચાળ
ચાંચાલ [સ.], (-ળ) વિં (૨) પું જુઓ
ચાંદ (૦) પું [સ. ચંદ્ર] ચાંદો (૨) ચંદ્રક;
ખિલ્લો, ૦૨૧૧ સ્ત્રીં મુદ્દ બીજ
ચાંદની (૦) સ્ત્રીં [જુઓ ચંદની] ચંદ્રનો
પ્રકાસ (૨) ચંદરો
ચાંદરડું (૦) નં [સ. ચંદ્ર ઉપરથી] તારા-
ઓના અખો પ્રકાસ (૨) ચાંદની (૩)
ઝીણા કાણામાંથી પડતું અજવાળાનું ચાંદું.
-ણી વિં ચાંદરણાવાળી (૨) સ્ત્રીં તારો
(૩) ચાંદગણ. -ણું નં જુઓ ચાંદરડું
ચાંદસ્તું (૦) વિં વોળા ચાંદાવાળું (૨)
નિરંકુશ; મરતાની [લા.]
ચાંદલાપહેવાર (૦) પું [ચાંદલોત્તવહેવાર]
શુભ પ્રસંગે નાણાંની બેટ આપવા લેવાનો
વહેવાર - સંબંધ; ચાંદલાવહેવાર
ચાંદલિયો (૦) પું ચાંદો [પ.]
ચાંદલો (૦) પું ['ચાંદ' ઉપરથી] ચાંદલો.
[ચાંદલો ચાંદવું = (સોને) નસીબમાં
લખાવું; ચાંદલો મરડું]
ચાંદવું (૦) વિં [જુઓ ચાંદવું] અડપલાંખોર;
અટકચાળું (૨) નં અડપલું; અટકચાળું
ચાંદાચેલું (૦) વિં કોદવાણ કે ગમડાંનાં
ચાંદાવાળું
ચાંદી (૦) સ્ત્રીં એક ધાતુ; શુદ્ધ રૂપું
ચાંદી સ્ત્રીં [ચાંદું] એક ચેપી રંગ

(૨) જ્યાથી ખાત ખસી ગઈ હોય કે
ઠપપી હોય એવું

આદુ (૦) નં ધારુ, ચાદી(૨) ચાદાનો ડાખ,
ચાદુ(૩) ચાકન, દાખ [લા] (૪) છિદ્ર, દોષ
ચાદુડિયાં (૦) નં બં વં ચાદવા
ચાદો (૦) પું [સ ચત્ર] ચદ્ર(૨) તેના
જેવો ગોળ બાકાર

ચાંદ્ર વિં [સ] ચદ્રનું, ચદ્રને લગત
બાસ પું [સ] ચદ્રની ગતિ ઉપરથી
ગાનાનો માસ - દ્રાવણ નં [સ] ચદ્રની
કાળની વધઘટ પ્રમાણે રાજ કોળિયો
વધારતા ધરાડતા જવાનું એક ભૂત

ચાંપ (૦) સોં [જુઓ ચાપડું] કોઈ પણ
ચત્ર કે યુક્તિને ચાલુ કે બધા પ્રવાની કળ,
પેચ (૨) નાનો જાળો (૩) પેસાનું પાકીટ
[સુ] (૪) દાખ, ધાક [લા] (૫) સાન,
ચેતવાળી (૬) કાગજી ંજી સોં ચાપડું
- દામડું તે (૨) ઉશ્કેરણી (૩) અકુશ, દાખ
(૪) કળ જેને દાખવાથી ગતિ આપે તેવી
ચોખ્ખા 'મેક' ંજીયું વિં લાય આપ
વાની ટેવવાળું (૨) નં બારણાના ચોકકાનું
ઉપડુ લાકડું ંજી સોં જુઓ ચાપડું
બજી નં સાગમા તાર ઠિયાનીયા
કરવાની પાવડી ચિતવાળી

ચાંપતી (૦) સોં [જુઓ ચાપડું] તાકીદ,
ચાંપડું (૦) વિં [જુઓ ચાપડું] સખત,
આકડું (૨) ંજ અસર કરે તેવું

ચાંપલાવેડા (૦) પું બં વં ચાપડું
વર્તન, દોડડાપણું

ચાંપવાશ (૦) સોં ચાપનાં પલ્લું
ચાપડું (૦) વિં [જુઓ ચાપડું] દોડ
ડાઉં ચિખાવણું

ચાપડું (૦) સંકિં [દ મ] દખાવડું
(૨) વગાડડું, દજાડડું (૩) નાચ આપવી [લા]
(૪) કાસડું

ચાંપુ (૦) નં ફણસની પેશી
ચાંકલાવડેવાર પું જુઓ ચાંકલાવડેવાર
ચાંકનો પું [જુઓ ચાંકલો] કપાળે કરાડું
(કકડું) ગોળ ટપક (૨) તેની ઉપર

ચોડવાની ટપપી (૩) શુભ પ્રસંગે અપાતી
નાનાની ભે (૪) બરાબર નહિ ગળેડો
(દાગનો) દાણો

ચિકિટાવડું સંકિં 'ચીકિટાન'નું પ્રેરક
ચિકિટાખાઈ સોં જુઓ ચિકાકાઈ
ચિકાર વિં (૨) અં જરા ખાતી ન હોય
એડું, બરપૂર

ચિકારડું નં એક જગતી ભનવર
ચિકિત્સક વિં [સ] ચિકિત્સા કરનારું
(૨) પું વેદ, ઉષ્કીમ

ચિકિત્સા સોં [સ] વેદકનો ઉપચાર (૨)
ગુણદોષ પારખવાની રાક્ષિ (૩) દીમા,
દોષદર્શન. ંજોર વિં દીકાખોર,
ખલખોઈ કરનારું

ચિકોરી સોં [ર] ખુદાણા સાથે દળવામાં
આવડું એક ડોડનું મૂળિયું (કોફીને
બદલે પણ ચામે છે)

ચિખવ પું [સ ચિકિલ] કાદવ
ચિચરવટો પું જમીનનો લાત્રો કકડો
(૨) પું પ્રાસદે, ફાળ

ચિચરૂકો પું હીચકો (૨) ચીચનો
ચિચવાવડું સંકિં ('ચીચવાડું'નું પ્રેર)
ચીસ પડાવવી (૨) ટળવળાવડું

ચિચિયારી સોં [રવં] (દૂ ખ કે ભયની)
ચીસ, કિકિયારી

ચિચૂકો (નો) પું [સ ચિચા = આમથી
પરથી] આખતીનો કળિયો

ચિચોટો પું હેડિયો

ચિચોટો પું શેરડીનું કોણું

ચિટનધીસ પું ચિગ્નીસ

ચિટનીમ પું મત્રો, અવલકારડું

ચિટ્ટી સોં શેરડી ભૂત રાખેને નાનો કાચળ
કે કાપતી (૨) કાળોતરી (૩) બામખળ

પત્ર ંજોર પું ભૂત પિરાયનું વળગળું
દૂર કરવા બાધવામાં આવતો મતરેસો
દોરો કે ચિટ્ટી

ચિટકણું વિં ચીડિયા સ્વભાવનું
ચિડાણું અંકિં ખીજવાણું, ગુરસો થડ
ચિડિયવ વિં ચીડિયું

ચિદિયારું નંભાલીમાંથી સમતા પાણીને
 ત્રીજવાનીએ મુકાતું (માટીનું) વાસણ [ચ]
 ચિદાણું વિં ચીકટવાળું અને નાસ મારતું
 ચિલ્ગારી સોં તણખો
 ચિત નં [સ.] જ્ઞાન; ચેતના (૨) ચિત
 (૩) ચેતન્ય; જ્ઞાનસ્વરૂપ બ્રહ્મ. ઓચાર પું
 ચિતચોર. ઠકું નં ચિત [પ.]
 ચિતરામણ નં ચિત (૨) ચીતરવાની ક્રિયા
 ચિતરાવણું સં કિં 'ચીતરવું'નું પ્રેરક રૂપ
 ચિત્તા સોં [સ.] મારું ખાળવા ગોકવેલી
 લાકડાની ચોટ્ટી; ચેદ
 ચિત્તાક પું ગજાનું એક ધરેણું
 ચિતાર પું ચિત (૨) આબેદુબ વણું ન
 ચિતારો પું [સ.] ચિત્રકારો ચિત્રકામ
 કરનારો [ચીતક; કૌચરો
 ચિતાળ સોં ચીરેલા લાકડાનો કકડો;
 ચિત્કાર પું [સ.] ચીસ; ચીત્કાર
 ચિત્ત નં [સ.] અંત કરણ; મન (૨) લક્ષ.
 ધ્યાન [લા.]. ઓચાર પું ચિત ચોરી
 જનાર-વય કરનાર. બ્રહ્મ પું [સ.]
 ઉન્માદ (૨) ભ્રમ. ંશુદ્ધિ સોં [સ.]
 ચિતના મેલો-કામાદિ વિકારો તથા
 વૃત્તિઓની શુદ્ધિ-સફાઈ. -સાકર્ષક
 વિં ચિતને આકર્ષે એવું; મનોહર
 ચિત્તો પું [સ.] ચિત્રકો વાળ જેવું એક પ્રાણી
 ચિત્ર નં [સ.] ચીતરેલું તે; છબી. ંકેલા
 (-ળા) સોં ચિત્ર દોરવાની કળા. ંકેમ
 નં ચિત્રનું કામ, ચિતારાનો ધંધો. ંકાર
 પું [ન.] ચિત્ર દોરનારો ંકૂટ પું [સ.]
 પ્રયાગ નજીક આવેલો એક પર્વત. ંચુસ
 પું [સ.] છત્રોનાં કર્મો નોધી રાખનાર
 ચમરાળનો સેવક. ંપટ પું; નં [સ.]
 જેના પર ચિત્ર દોર્યું હોય તે કપડું કે
 પાટિયું (૨) પડદો (૩) સિનેમાની 'ફિલ્મ'.
 ંફેલક નં [સ.] ચિત્ર કાઢવાનું પાટિયું.
 ંમંજૂષા સોં ચિત્રોના સંગ્રહની વહી,
 'આલ્બમ'. ંલિપિ (-પી) સોં સાંકેતિક
 ચિત્રોની બનેલી લિપિ. ંલેખા સોં [સ.]
 ચોખાની સખી. ંજત અં ચિત્ર જેવું;

સ્તબ્ધ. ંવિચિત્ર વિં [સ.] રંગપ્રેરણી
 (૨) વિચિત્ર; વિલક્ષણ. ંશાસા [સ.]
 (-ળા) સોં ચિત્રો કાઢવાનું અથવા
 કાઢતાં ગીખવાનું સ્થાન
 ચિત્રા સોં [સ.] ચીટું નક્ષત્ર
 ચિત્રાકાર વિં [સ.] ચિત્રવત્; સ્તબ્ધ
 ચિત્રાપિત વિં [સ.] ચીતરેલું; ચિત્રમાં
 ઉતારેલું [અમુવાહનની માતા
 ચિત્રાંગદા સોં [સ.] અનુનની એક પત્ની;
 ચિત્રિણી સોં [સ.] ચતુર, સુંદર અને
 ગુણવાન સો (પદ્મિની, ચિત્રિણી, હસ્તિની
 અને રાખિની એ ચાર પ્રકારમાની)
 ચિત્રિત વિં [સ.] ચીતરેલું (૨) રંગપ્રેરણી
 ચિત્રો પું જુઓ ચીતરો
 ચિત્રશક્તિ સોં [સ.] ચેતન્ય
 ચિત્સ્વરૂપ નં [સ.] પરબ્રહ્મ
 ચિથરિયું વિં જુઓની થરેદાલ; ચીથરિયું
 ચિદાકાશ નં [સ.] શુદ્ધ બ્રહ્મ
 ચિદાર્મા પું [સ.] ચેતન્ય સ્વરૂપ પરબ્રહ્મ
 ચિદાભાસ પું [સ.] જીવ
 ચિદધન વિં [સ.] જ્ઞાનથી બરેલું; જ્ઞાનસ્વરૂપ
 (૨) પું બ્રહ્મ
 ચિદૂપ વિં [સ.] જ્ઞાનસ્વરૂપ
 ચિદ્વિહાર વિં [સ.] જ્ઞાનમા જીવિલાસ
 ઉત્તેજો એવું (૨) પું પરબ્રહ્મમાં રમાય
 (૩) ચિત્સ્વરૂપ ઈશ્વરની માયા-લીલા
 ચિતગારી સોં [સ.] જુઓ ચિલ્ગારી
 ચિનાઈ વિં ચીનમા બનાવેલું; ચીન
 દેશનું (૨) ચિનાઈ માટીનું બનાવેલું
 (૩) તકલાલી; આકર્ષક પણું ટકે નહીં
 તેવું (૪) સોં એક જાતની રેશમી
 સાડી. [ંમાટી સોં એક જાતની સફેદ
 માટી, જેનાં વાસણ વગેરે ધાટ બનાવાય
 છે. ંસિ'(-સી) ગ સોં શેકેલી કે મીઠે
 પાસેલી મગફળી]
 ચિન્મય વિં [સ.] જ્ઞાનમય (૨) નં બ્રહ્મ
 ચિન્માત્ર વિં [સ.] જુઓ ચિન્મય (૨)
 નં શુદ્ધ જ્ઞાન
 ચિપાવણું સંકિં, ચિપાણું અંકિં
 'ચીપડું'નું પ્રેરક અને કમંજી

ચિપામિયુ વિં ંભૂસ (૨) વાનનેચોળાને
નીકણ કરવાની ટેવવાળું, ચીકણ ને
દીપસુત્રી

ચિખાવણુ વિં ભુઓ ચખાવડ
ચિખુકં સોં [મ] ઢ પડી દાદી
ચિખોળણુ સંકિં ભુઓ ચીખોળડ
ચિખળાવણુ સંકિં ચીખળાન ચીખ
ળવ નુ ખેરક

ચિખાવણુ સંકિં ચિખાડનું ખેરક
ચિખાડુ અંકિં ચુખારું અમુક વસ્તુ
પોતાની પાસે નહિ હોવાથી મનમા બળવડ
કે ગરમાન (૨) તે મેળવવાની દૃષ્ટાથી
તાકીતાકાને બેવડ

ચિખોડિયુ નં જિગોડો [મ]

ચિખોડી સોં ચિખોચિયુ

ચિર વિં [સ] ડાણુ (સમય માટે) (૨) લાળા
વખતનુ (૩) અં લાળા વખત સુધી
ંકાચી(-ળ) પું લાગે સમય ંકાચીન
વિં [સ] લાળા વખતનુ-ભૂન ંરથાચી
વિં [સ] દીપ કાળ સુધી ટકી રહે એવ
ંરમરણીય વિં ચિરકાળ ચાદ
રાખના ચોગ્ય -રુદય વિં [સ] લાળા
આવરદાવાળુ (૨) પું પુન -રુદયિની
વિઠ સોં [સ] લામા આવરદાવાળી
(૨) સોં પુત્રી -રુદયી વિં [સ]
ભુઓ ચિરજીવ -રતન વિં [સ]

ચિરમલીન ભૂન પ્રાચીન

ચિરાઈ સોં ચીરવાનું મહેનતાણુ

ચિરામ પું [વા] દીવો બત્તો (૨) રાગ
દીવાની મયોત

ચિરાડો પું ભુઓ ચીપા

ચિરામણુ નં, -ણી સોં ભુઓ ચિરાઈ

ચિરાવણુ સંકિં ચિરાણુ અં કિં
ચીરણું ખેરક અને કમપિ

ચિરુટ પું સોં [ર] તમાકુના પાનનો જ
વાળેનો મોટો ટોટો-એક પ્રકારની ખીળી

ચિરોદી પું એક ભત્તનો પોચો પથ્થર

ચિરગોળા નં [વા] એક મેવો-ફળ

ચિરખ નં [સ] નિશાની (૨) સાકન [ગ]

ચિથુ (-ચુન) વિં બા કરકસરિયું
કંભૂસ (૨) મીઠું

ચિત સોં [ભુઓ ચિતા] રિકર (૨) વિચાર

ચિતકં વિં [સ] ચિતન કળાડુ (૨)

પું વિચારક દિપસુત્ર

ચિતતનં [સ] વિચાર મનન -નાતમકં

વિં [સ] વિચાર-મનનથી બરેણુ -નીય

વિં ચિતન કરવા બેવડ

ચિતવન નં [ચિતવડ] ચિતન

ચિતવણુ સંકિં [સ ચિત] મનન કરવડ
વિચારવ

ચિતા જાં [સ] રિકર (૨) વિચાર ંકુચ

[સ] (-ળ) વિં ચિતાથી આશ્ન થયેણુ-

ગમચેન ંતુર [નં] [ચાતુર] ચિતાથી

બ્યાકળ ંમણિય પું [સ] ચિતરેડુ આપે

તેવો મપિ -તિત વિં [સ] વિચારેડુ

ધારેડુ -ત્ય વિં [મ] ચિતનિય

-ચી [તુકી] વાણુ એ અથનો નામને

લાગેનો પ્રત્યય ઉદાં મસાચી તોપની

ચીકં પું, સોં વનસ્પતિના ફળ ડાખળા

વગેરેમાથી નીમળણુ ચીકંણુ પાત્તી

અથવા દૂધ

ચીકટ વિં ચીમ્ણુ (૨) તેલ દત્તાદિના

પાસવાળુ (૩) નં, સોં ચીકરા (૪)

ચીકાગવાળી વસ્તુ (ધી તેડ વગેરે) કે

પદ થ'મા હોત તેની તત્ત્વ, ફેટ -ટાણુ

અં કિં ચીકટવાળુ થવ તેડ વગેરેથી

ખરડાડુ (૨) ચીમ્ણવાળો પદાર્થ ખાવામા

આવવાથી રોગ કે ચૂમ્ણાનુ વીકરણુ -ક

વિં ચીમ્ણવાળુ

ચીકણાઈ (૨) સોં ચીકણાપણુ

ચીકણુ વિં [સ ચિજળ] ચાટી રહે તેવડ (૨)

[લા] ચિગૂસ કંભૂસ (૩) ચાપચીપિં,

દોડકાડુ

ચીકારા સોં ચીકણાઈ

ચીકી સોં નાની ચક્તી પરે (ગોળ ખાડની

ચાસગીથી કરાની) એક મીઠી વાની

ચીકુ નં એક ફળકાડ (૨) એનુ ફળ

ચીચવાટો (-ડો) પું [ચવં] ચીસ ચુમાટો

શીયનાનું અંકિં [૨૧૦] ટળવળતું
 શીયતું અંકિં [૨૧૦] શીસ પાટલી;
 શી શી અવાજ કરવો
 શીયવો પું[૨૧૦] અળીકાર બિલાંલાકડા
 પર એક આડા મૂકી દી ચાતા ગોળ
 ફરવાનું રમતનું સાધન
 શીશી અં [૨૧૦] [આધન
 શીજ(-ઝ) [ફા] સોં વસ્તુ (૨) સરસ
 શીટકતું સં કિં ચોટલું; વળમડું
 શીટટી સોં [૨૧૦] ચપટી
 શીટું વિં ચીકલું; ચીકટવાણું (૨) નં
 ધી તાબ્યા પછી નીચે કરતો કચરો -કીટું
 ચીડ નં હિમાલય તરફ થતું એક ઝાડ
 ચીડ (ડ') સોં ગુરસો; રીસ (૨) સખત
 અનુગમો. ૦૫થું સં કિં ગુરસે કરલું;
 ખીજવડું. ૦૫થું અં કિં ખિલતું;
 ચિડાવું. ૦૩ અંકિંચિડાવું; ગુરસે થલું.
 -ડિયું વિં સહેજમાં ચિડાઈ જતું (૨)
 નં છાછિયુ, ગુરસે થવું
 ચીડિયું નં ચકચું; પક્ષી
 ચીણ સોં[નુઓ ચીણુ]ચીઓની કોટનું
 એક ભાનું ધરેલું (૨) ધાધરાના નેશ
 આગળની કરચલીઓ
 ચીણુતું સંકિં [સ. ચિ] ચીણુ ભરવી
 (૨) કણે કણે ખાતું; ચાંચ વડે ખાતું
 ચીણો પું [પ્રા. ચીણ] એક ભતનું અનાજ
 ચીત વિં પીઠ પર પડેલું; ચત્ત (ફરતીમાં)
 ચીત નં [સ. ચિત્ત] ચિત્ત. ૦કું નં ચિન
 ચીતરતું સંકિં ચિત્ર કાંટલું, આલેખતું
 (૨) જેમ તેમ લખી કાઢવું
 ચીતરી સોં સૂઝ કે અણગમ્યાની કંપારી
 ચીતરો (-ળ) પું[સં. ચિત્રકો] ચિત્તો; એક
 ભાનના સાપ; ચીતળો [ફાયરો
 ચીત્રણ સોં [નુઓ ચિત્રાણ] લાકડાનો
 ચીતળ સોં સોઓની કોટનું એક ધરેલું
 (૨) ચપટી પહોળા ખંચડી; પાટલી
 ચીતળી સોં નુઓ ચીતરી
 ચીતળો પું [પ્રા. ચિત્તલિ] એક ભતનો
 સાપ, ચીતરો

ચીતાર પું [સં.] ચિતાર; ચીય
 ચીયતું નં ચીયકું. -રી સોં, -કું નં,
 -રેહાલ વિં નુઓ ચીયરી ઇં.
 ચીત પું[સં.] હિન્દુસ્તાનની ઉત્તરે આવેલો
 એક દેશ
 ચીતતું(ન') સંકિં ભણતું; ઓળખતું
 ચીત્તાંશુક નં [સં.] ચીતનું રેશમી કાપડ
 ચીની વિં ચીન દેશનું, -નેલગતું (૨) સોં
 એક ભતની સફેદ માટી (૩) ચીન દેશની
 ભાષા. ૦કંખાલા પું [+ સં. કાજોલ; જ.
 કાજા] એક વનરપતિનાં ખીજ -ઓષધિ.
 ૦કામ નં ચીની માટીનું કામ(૨) કાચનું
 કામ. -નો પું ચીન દેશનો વતની
 ચીપ સોં [નુઓ ચીપડું] લાંબી ચપટી
 પટ્ટી; ચીપટ (૨) પતાં ચીપચાનું કામ કે
 તેની વારી. ૦ટ સોં ચીપ; પટ્ટી
 ચીપટી સોં નુઓ ચપટી. -ટો પું
 જરા મોટી ચપટી; ચપટો
 ચીપડું નં સુકાઈ ગયેલો આંખનો મેલ;
 ચીપડો. -ટો પું આંખનો મેલ; પીચો
 ચીપણી સોં. -થું નં પતાંની ચીપ
 (કંઈક તુચકારમાં)
 ચીપતું સંકિં [રે. ચિપ્પ] દાખી જે ચીને
 ચીપ બનાવવી (૨) સફાઈથી ઠીક કરીને
 ગોઠવવું (જેમ કે ધોતિયાની પાટલી,
 ગંજીનાં પાનાં, બોલવાની ઢળ ઇં)
 (૩) ગંજીના પાનાને છટાં પાડવા ઉપરતળે
 કરવાં (૪) (વાતને) ચોળીને લાંબી દબી
 ચીપાચીપ સોં વારંવાર ચીપવાની ક્રિયા
 ચીપિયો પું [ચીપ ઉપરથી] દેવતા વગેરે
 ઝાલવાની પકડ; ચીમટો
 ચીખડી સોં [૨૧૦] એક પક્ષી
 ચીખડું વિં ચીણુ; ચપડું
 ચીખરી સોં નુઓ ચીખડી
 ચીખું વિં[સ ચિપિટ=ચપડું નાક] બેડેલા-
 ચપટા નાકવાણું [નં એનું ફૂળ
 ચીમડી સોં[સ. ચિમ્પિન્કી] એક વેલો -કું
 ચીમટી સોં [રે. ચિપ્પ] ચીપટી (૨) ચૂટી.
 -ટો પું ચીપટો(૨) ચૂટો (૩) ચીપિયો

ગીમની સોં [દ] ધુમાડિયું (૨) કાનસની
બતોનુ રક્ષણ કરનારી કાચની નળી ગોળો
ગીમળપુસંકિંચી બોળવુ, આમળવુ (કાન)
ગીમળાવુ અંકિં [' ગીમળુ' ઉપરથી]
વરાગ (૨) મનમા બળ્યા કરતુ, ગુરવ (૩)
ગીમળુ નુ કમંભિ
ગીર સોં [ગીરુ] ગીરી (૨) ફાટ, તરડ
ગીર નં [સ] સોગોનુ એક રેગમી વસ્ત્ર
(૨) વહન (૩) કોઈ કીમતી વસ્ત્ર
(પ્રાય દાદામા)
ગીરતું અંકિં [સરં સ ચીંજી] ફાડવુ,
પાપતુ (૨) વચ્ચેથી બે બા. કરવા સોસડું
કે આગપાર નય એમ કરવુ (એમ કે,
રીરીને જતુ) (૩) ધરાક પાસેથી ખૂબ
બાવ લેવો [લા]
ગીરિયાં નંબંબંવં કેરીની વીરીનુ અથાણુ
-યુ નં ફાટ ગીરી (૨) (પ્રાય ફેરીનો)
અથાણાનો કમડો
ગીરી સોં ગીર, નાની પાતળી ફાટ-કકડો
ગીરો પું લાળો પાતળો કકડો (ગીરીને
પાટેલો) (૨) ફાટ, તરડ, કાપ
ગીલ સોં વનરપતિમાથી દૂરતો ચીકણો
રસ, ચીક (૨) એક લાજી
ગીલ સોં [સ વિન્] સમગી ઝંકડપ
સોં સમગી પેટે ઝટ ઝપતુ તે
ગીલો (ગી) પું [દિ ચિલ્લવ] ગાડાવાદ-
ધરડ (૨) રિવાજ, રૂઢિ [ના]
ગીવટ સોં કાળજી
ગીવર નં [સ] વસ્ત્ર, વપડ (૨) ફાટેલું
વપડ, કયા (૩) ભિક્ષુઓનુ અગવસ્ત્ર
ગીમ સોં [દિ ચીંદાઈ] તીપી ખૂમ, રાડ
ગીમગીમ સોં ઉપરાઉપરી ચોસો
પાડવી તે
ગીચી અંકિં [રવં] (ચંદાનો)
ગીચરિયુ વિં ફાટયા તટયા વસ્ત્ર પહેર્યા
હોય તેવું
ગીચરી અંકિં નાનુ ગીચરું ચીદરગી
-રુ નં ફાટી ગયેતુ કપડું કે કકડો
-રેડાસ વિં ફાટયા તટયા વસ્ત્ર પહેર્યા
હોય એવું (૨) છેક જ ગરીમ [લા]

ચીદરગી સોં લૂગાની લાખી પટી -
પું મોગી ચીદરગી
ચીદરી સોં જુઓ ચીદરગી
ચીધવુ સંકિં [સ વિન્ ના વિ
આગળી ળગીને દેખાડતુ (૨) રંગભાવ
ચીબોળવુ સંકિં આમળાનુ ગીમળવુ (ક
ચુકાદો પું [નૂકવણુ' ઉપરથી] ફેસગી
ચુકાવવુ સંકિં ચુકાવું અંકિં નૂક
નુ પ્રેરક ને વમળિ
ચુગવ વિં [કુર્કો ચુગલ, પા ચુગલ] ચુ
ગોર (૨) સોં પીક પાછળ કરેલી નિ
બોર વિં ડુગવી કર્યા કરનારું -
સોં ચુગવ -લીબોર વિં ચુગવળે
ચુટેલ સોં ડાંચ [કિ
ચુનદા (-દુ) વિં [પા] ખાસ પસદ કરે
ચુનાઈ વિં ચૂનાનુ, ચૂના સળવી -
નં ચૂનાનો દેવ ભરવાનુ નગારું -રો
ચૂનો પકવનાર (૨) ચૂનાથી વોજ
કડિયો (૩) ચુનારાની ન્માવનો માણ
ચુનાળુ વિં ચૂનો દીરેલુ ધોમેતુ (
ચૂનાનુ (૩) નંકડિયાનુ એક એભર-
ચુપ વિં [સ ચુર = ચૂપકીથી ચાવડો
કે મૂક (૨) અંકિં શાવટે મૂક રહેવા ચૂપવ
નિગાની કે ઉજાર ંડી, ંડીદી સં
શાવિ, મીન ંચાપ -પાચુપ ર
કઈ થણ અવાજ થાં વિના, છાનામા
ચુમગાવવુ સંકિં ચુબક બનાવવું (પિ
ચુમાવુ સંકિં ચિમાતુ મરજી વિડુબદ
યડ (૨) મનમા બળવુ
ચુલેતરુ નં પાટવીને જાટેની ધારિય
પાટની પાળી, ચૂનિય -રો પું કે
કાપનાનું એભર, ચુડો
ચુલિકા સોં [સ] ચૂડો
ચુમલિયુ વિં ચૂસવાના રવભાવવાળું
નં બાગકને ચૂસવાનુ રમકડું, ધારી
ચુમાડ (-ર) તુ સંકિં 'ચૂસવું' પ્રે
ચુમાવુ અંકિં 'ચૂસવું' મંભિ
ચુસ્ત વિં [પા] આમલી, દદ (૨) તમ સજ
ચુગ (-ગા)વ સોં [પા] પળે (૨) એ
કે એવી મજબૂત પદ્ધતિ, સંચો [ડા]

સુગી સીં તમાકુ પીવાની નજીના
આકારની ચવમ

સુગી સીં દાણ; જકાત

સુખક વિં [સં.] સુખન કરનારુ (૨)

પોતાની તરફ આકર્ષનારુ (૩) નં સુખક
વસ્તુ. ઉદા. લોહસુખક (૪) કંભસ. નં
નં ખચ્ચી. -લું સં કિં [સં. સુખ]
ખચ્ચી કરવી

સુખિત વિં [સ.] સુખેયું

સુખાળાં નંખાવં ૪૪ વર્ષની ઉમર
યતાં આંખે ઝાંખ પડવી-નખખાઈ આવવી
તે; સુવાળાં. -ખીસ વિં [પ્રા. વજ
આલમ; (મ. ચતુશ્ચલારિશ્વર)] '૪૪' -જી
વિં ૪૪ શેરનો મણ ગણાય તેવું;
સુવાળું (તોણ)

સુખોતેર વિં [જીઓ સુખોતેર] '૭૪'
ચૂઓ પું ઉદર

ચૂક સીં ['ચૂકું' ઉપરથી] બૂલ; કસર
ચૂકવું વિં ચૂકવી દીરેયું (ઉદા. દેયું).
-તે આં ચૂકવું હોય એમ

ચૂકવણું સંકિં ચૂકાવણું; બૂકાવણું; (૨)
પતાવણું (કનિયો; દેયું)

ચૂકવાણું અંકિં 'ચૂકવણું'નું કમ'ણિ રૂપ
ચૂકવું અંકિં [પ્રા. ચુક્ત = બૂકવું] બૂલ કે
ગફલત કરવી; બૂલવું (૨) ચૂકતે યહું;
પતાવું (જેમ કે દેયું, કનિયો) (૩) ખીજ
ક્રિયાપદની સહાયમાં આવતાં, તે ક્રિયા કરી
પરવારવું, એવો અર્થ બતાવે છે. જેમ
કે, મારી ચૂકયો; લખી ચૂકયો ઇં (૪)
સં કિં ખોવું (જેમ કે વખત, ગાડી,
તક, અણી)

ચૂગણું સંકિં (પક્ષીનું) ચાંચ વડે ખાવું
ચૂચવણું અંકિં [રવં] ચૂચ અંવાજ
કરવો (પેણ વગેરેએ)

ચૂટકી સીં ચંપટી

ચૂડ સીં [રૂ.] આંટી; પંકડ (આપની)
ચૂડગર પું [ચૂડી + ગર] ચૂડી વહેરનાર
-ઉતારનાર; મણિયાર
ચૂડલો પું જીઓ ચૂડો

ચૂડા સીં [સ.] ચોટલી (૨) મળક (૩)
શિખર [હોય એવું]

ચૂડાઉતાર વિં ચૂડી પેટે એકએકથી નાનું
ચૂડાકરણ, ચૂડાકમ' નં [સં.] સોળ
સરકારમતિ એક; વાળ ઉતારવા તે
ચૂડાદાન નં પતિને બચાવી સીને ચૂડીઓ
-સીમાગ્ય આપવું તે (વેધ માટે)

ચૂડામણિ પું [સ.] મુગટમાં ઠેડેલો મણિ
(૨) (સમાસને છેડે) તે વર્ગમાં કનમ; બેક.
ઉદા. નરચૂડામણિ

ચૂડી સીં [દે. ચૂડ] નાનો ચૂટો (૨) મામો-
ફાનની નૂની ચૂડી-દળની રેકડાં. -કરમ
નં પતિનું મરણ યતાં સીના હાથની
ચૂડીઓ બાગવી તે. ૦ગર પું જીઓ
ચૂડગર. -ટો પું [દે. ચૂડ] સીઓના
કાંડાનું એક ધરણ

ચૂણ સીં ['ચૂણવું' ઉપરથી] ખોરાકની
રોધ (પક્ષીની) (૨) ચૂણી ૦જું સંકિં
[સ. વિ. પ્રા. ચુળ] જીઓ ચીણવું. -ણી
સીં બાંધની કરચલી; ચીણ

ચૂત પું [સ.] આખો

ચૂનવું સં કિં [જીઓ ચૂણવું] વીણવું;
ચૂટવું (૨) પસદ કરવું

ચૂનાગચ્ચી (-છી) સીં ચૂનાનું મજબૂત
ચણતર (૨) તેની બનાવેલી અગાસી; ઘાણું
ચૂની સીં હીરાકણી (૨) ચૂનીવાળી નાકની
નાની જડ

ચૂનું નં કંઠાજ બરડતાં પડેલો ઝીણો ભૂકો
ચૂનો પું [સ. ચૂળ, પ્રા. ચુવ] ચણવામાં
વપરાતો પથર મરડ વગેરેનો પકવેલો
ભૂકો ['ચુપ' મા

ચૂપ, ૦કી, ૦ચાપ, -પાચૂપ અં જીઓ
ચૂમવું સંકિં [સ. ચુવ] ખચ્ચી કરની
ચૂમી સીં ખચ્ચી

ચૂર પું ['ચૂરવું' પરથી] ચૂરો; ભૂકો. ૦જી
નં ભૂકો; ચૂરો (૨) ઓપધિનો ભૂકો.
૦મું નં બોજનની એક વાની - છટો
લાક. ૦જું સં કિં [સ. ચૂળ; પ્રા. ચૂર]
ભૂકો કરવો. -રી સીં ચૂર; ઝીણો ચૂરો
(જેની કે સોપારીની). -રો પું ભૂકો

ચૂં વિં [સ] ચૂં થયે (૨) નં ચૂં
 ચૂં (ચૂં) સીં [સ ચુતિ] રમેઈ માટે
 ખાદેલો મોગ ચૂં તમાજ
 ચૂં (ચૂં) ગ(ચ) ડી (ચૂં) સીં ચૂં
 પચ ગરજ સારે એવી સારી
 ચૂં (ચૂં) સીં [સ ચુતિ-રા] નાનો ચૂં
 કે ચૂં એ પું રાધવા વડે માટે
 બાળતી ગોકનવા કરાતી જગા કે ગોકનજી
 ચૂં નં એક ભતની સુખ
 ચૂં અંકિં [સ ચુતિ, ના પુ] ટપતુ,
 ગાવુ (છિદ્રમાથી)
 ચૂં પું ચૂં, ઉદર
 ચૂં પું પાણી ચૂં એજ છાપરામાનુ કાણુ
 (૨) પાકું કે કાચની બાળતાની માતે રસ
 ચૂં સીં [ચુસતુ ઉપરથી] ચૂં પાતુ તે,
 શોષણ ંજી નં ચૂં (૨) વિં ચૂં સારું
 ંજીનીતિ, ંજીપદ્ધતિ સીં પારકું
 ચૂં પાત્રાની પદ્ધતિ, એ મોઈદેશન
 ંજી સીં ંજી (૨) ચૂં પાતુ તે
 ચૂં સંકિં [સ ચૂં] મો વડે રસ
 એ ચૂં (૨) નિસત્વ કરતુ [યા]
 ચૂં [૨૪૦] અં (ઉદરનો અવાજ) [ચૂં કે
 ચાં ન કરવું = તં ન ચૂં રહેલુ, જરા
 પચ આનામની ન કરવી]
 ચૂં સીં [સ ચુતિ] પેની આપી (૨)
 નાની ખીરી, રેખ -કાણુ અંકિં
 (પેમા) ચૂં આવરી (૨) મનમા ગુપ્ત
 વાગે હોવો-ના ગમતુ [લા]
 ચૂં (ચૂં) વિં (તિજથી અંકિં ભય
 તેથી) ડીગી આમોનાજી, મદ દહિતુ
 ચૂં અવાજ અંકિં મનમા ચુમાતુ
 ચૂં ચૂં વિં જીઓ ચૂં
 ચૂં નં [૨૪૦] ચૂં કે ચા-જરા પચ
 જોતુ તે, સામો જવાળ આપવો તે
 (૨) આનાકાની
 ચૂં વિં જીઓ ચૂં
 ચૂં નં [૨૪૦] ઉદરનો તેવો અવાજ
 ચૂં સીં [જીઓ ચૂં] બળનાગ, વર
 ંજી સીં ચૂં તે, પસદગી (૨)

પ્રતિનિધિને ચૂં તો, 'ઇલેકન' બંદી
 સીં ચૂં એ પું મોગી ચૂં ંજી
 સંકિં [સ, પ્રા ચુતિ] તોડતુ, કપતુ
 (૨) પસદ કરતુ -ટાવતુ સંકિં,
 -ટાવું અંકિં 'ચૂં' તુ પ્રેરક અને
 કમંજી -ટિયાટતુ સંકિં બં
 ચૂં જોખણની -ટી સીં [દ ચુતિયા,
 સ ચુતિ = કાપતુ, છટ પાડતુ] ચીમી
 ચૂં ચૂં ચૂં -પીડા ંજી નં ચૂં
 તે ંજી સંકિં આપતેમ અગત્યગત
 કરીને ચોળી નાખતુ, ફેદતુ, કમ કે બપગ્યા
 ંજીનાગી નાખવા -ચાચૂં ચૂં ફરી
 ફરીને ચૂં તે -ચારો પું ચૂં
 ગયેલી વસ્તુ (૨) શરીરમા થતું કળતર
 (૩) ચૂં (૪) હૃદય ચૂં હોય
 એવી પીડા, ગમરામજી -ચાવતું સંકિં
 'ચૂં' તુ પ્રેરક -ચાવું અંકિં
 'ચૂં' તુ કમંજી રૂપ (૨) (શરીરમા
 કે મનમા) ચૂં થયો -ચો પું
 રોગાયેરો, ચોગાયેરો રૂચો [વચકું
 ચૂં સીં એક ભતનુ ભાતીગર રોમી
 ચૂં વિં જીઓ ચૂં [૨૪૦] ચૂં
 ચૂં જોખણ વિં નકામી ખણખોદ કરવાના
 ચૂં પું અમવાદ, પાટણ અને કંગી
 વચેનો જં ગાગોનો અમુક જોધો-પ્રદેશ
 ચૂં, -જી, -જી જીઓ 'ચુ માળા'મા
 ચૂં તોર વિં [પ્રા ચુતિ, ચાતરિ, સ
 ચુતિ] ચુમેનેર, 'જી'
 એક પું [એક ભતનુ ચોકડી ભાતનુ કાપક
 (૨) બેકમાથી નાણા ઉપાડવાની ચીજી
 એક (ચ) સંકિં જીઓ ઉકડ
 એક એક, એક એક (ચ) સીં ઉકાડ
 એક (ચ) પું ઉકા (૨) એકાવાથી પડેરો
 હોટા કે ડાટો
 એક પું [સ] દાસ, સેવક
 એક નં ભૂત, વળગતુ (૨) ભૂ
 એક, એકી સીં [સ] દાસી, લોડી
 એક નં બંબં ગાડા (૨) અડપણ, આદવા
 એક (ચ) નં છાંદર

येतन वि० [स] येतनाशु; सञ्च (२)
 न० येतन्य; लवनशक्ति; प्राण (३) होरा;
 सुध. —न० श्री० [स] येतन्य; लवन-
 शक्ति (२) समग्रशक्ति
 येतवर्णी श्री० येतवर्णं ते; अगाधयी
 आपेयी पणर; सावयेती
 येतवर्णुं सं० किं 'येतुं' नुं प्रेरक
 येतवुं अ० किं [म. वि०] सगम्य, लागवुं
 (२) आग लागवी (३) धारतमा समञ्च
 मञ्च (४) सावधानयवुं, अगाधयी न्यायी न्यवुं
 येतावर्णुं सं० किं न्युयो येतवर्णुं
 येदि पु० [स] सुदेवभूत पासेना प्रदेष्टुं
 प्राचीन नाम. ०२१७ पु० [स] शिशुपाय
 येन (ये) न० सुध; आराम (२) गम्भत
 येन (ये) न० [स. चिह्न] + चिह्न, लक्षण.
 व्याग्री पु० नामनिष्ठान, चिह्न (२)
 पु० ग० व० छावभाव; येष्टो
 येनभाञ्च (ये) श्री० सुधयेन; मोक्षमम
 येप पु० भु, रसी (२) भीमना रोग के
 स भवानी अस्त्र
 येप पु० म्माञ्च (२) तत; दुग्ग्राह, योक्ताशा
 ०३ सं० किं यापु, हावु (२) निवेचन
 (३) मोक्षतु; रौप्य
 येपी वि० येप लगाडे येवुं (२) योक्ता
 येरभेन पुं० [इ] (मभा के समितिनो) प्रमुप
 येरवुं (ये) सं० किं छेवु (२) मोक्षणी
 करवी, यथा करवी. ०३५ श्री० येरवुं
 ने यथवु ते [येरवु ते; छेवु छेवु
 येरयेर (२१), येरयेर, (ये) भी० भूष
 येरीमेरी श्री० पक्षि
 येरी (ये) पु० [न्युयो येरवु] छेवु
 येवपी श्री० [दि. चेत] ठाडी (वदावतेम न
 तिररमारभा) (२) येपी (तिररमारभा) —कुं
 न० छेवु —कुं पुं० छेवु [शिष्य
 येदी सो० शिष्या. —ये पु० [दि. नि (चे) छे]
 येवडो पुं० [स. निविट=पो आ] येक यवाळु
 येववुं सं० किं रोक्वुं, गरम करवुं (भजता
 ३ के भीष्यी)
 येष्टा श्री० [स] यागा (२) हू, भरकरी.

०३१२ वि० येष्टा करनाडु; दीपनी.
 ०३१३ श्री० ठेकडी; भरकरी
 येष्ट (ये) श्री० [सर० प्रा. विष्ठा (—यगा)]
 भद्रानी यिता
 येष्टे (ये) श्री० [रव०] यीं यी (२)
 कथकथ, ०३१४ (ये) य० भानगी
 रीते, भादोभादो (२) श्री०; न० भाना-
 हानी (३) भद्रभाद
 येष्टन्य न० [म] येतना, येतनभाळु (२)
 समग्र; ज्ञान (३) आत्मा (४) परमात्मा
 (५) भग, पराक्रम (६) पु० येक प्रसिद्ध
 भगानी वैद्यव संत. ०३१५ वि० ज्ञानयी
 लरेवुं, ज्ञानस्वरूप (२) मळ ०३१६ वि०
 येतन के भग-पराक्रम आपनाडु
 येष्टर पु० येष्ट मास
 येष्ट्य न० [स] छेवु भतावतो पश्यर (२)
 रभरभरतभ; भाणिपी (३) देवालय (४)
 सुद्धदेवना अवशेष डपर भाषिलो भिनारे,
 योद्ध महिर (५) देरासर (६) न
 येष्ट पु० [स] रिक्त सवतनो छेवु मास,
 —ये वि० [स] येष्टनु, येष्टयी राइ यत
 वर्ष (२) श्री० येष्टनी पूनम
 येष्ट न० [स] वस्त्र
 येष्ट (ये) वि० [स. चेत] प्रा चो, चउ] (सभा-
 सनी राइयातभा) 'यार' येष्टु भतावतो
 पूरंग छेवु 'येष्टर' [सावध
 येष्ट (ये) वि० [येष्टवु] डपरयी] भ-नग,
 येष्ट (या) वि० [स. चेत] प्रा चउ
 डपरयी] यान-नल्लु (आहमा) (२) पु०
 धर वस्त्रेयी योभडी भु/गी जगा (३)
 आभला आभगनी भु/ली जगा (४)
 वरती वस्त्रेयी भु/ली जगा (५) भजर;
 गुजरी. [०३२० = येष्टभा साधिया
 पाडवा (२) भगवताय' करवु (३) रोष-
 यद्धनीना विचार करवा]
 येष्टकुं (ये) न० [प्रा. चउकट्टी (स चउर
 काठा)] भारी के भारला येष्टावया यार
 यकट्ट सावलीने हरेलो योभडो धाड
 (२) येष्टो कर्ष योभडो धाड; 'देम'

(૩) યુક્તિ, બાહ્ય [લા] (૪) શેરી કે પોળનુ ચક્રુ-ચોગાન
ચોક્કડિયુ (ચો)વિં ચોગચોવાણુ, ચોક્કગી બાતનુ (૨) નં તેડુ ચોનુ વસ
ચોક્કડી (ચો) સ્ત્રીં [સ ચતુષ્, પ્રાચરક ઉપરથી] x આની આકૃતિ (૨) ચોરડામા (સામાન્ય રીતે તેના ખૂણામા) પાણી ટોળવા કરવામા આવતુ ખાગવાણુ કહિયા કામ (૩) ચારની ટોળી દલાં ચડાળ ચોક્કડી (૪) ચાર યુગનો સમુદાય
ચોક્કડું (ચો) નં [સ ચતુષ્ક ઉપરથી] કાનનુ એ ધરેણુ (૨) ગાડા ઉપર માન કરવા મૂકવામા આવતુ લાડાનુ પાજર (૩) ચોળના મોમા રહેનો લગામનો લોગનો બા. (૪) ચોક્કડી x (તુચ્છ કારમા) (૫) લગામ, અકુશ, દાબ [લા]
ચોક્કડુ (ચો) અન્કિં નુઓ ચો તુ
ચોક્કમ (ચો) વિં [સ ચતુ + વર્] ચોક્કસ, નક્કી, બરાબર (વસ્તુ) (૨) સાવધાન (માણસ) (૩) ખાતરીદાર (માણસ) (૪) અનક્કી અવશ્ય -માઈ સ્ત્રીચોક્કસપણુ (૨) ખાતરી (૩) સાવધાની, ખબર દાગી -સ્ત્રી પું સોનારૂપાનો ટસ કાંડનાર (૨) સોનારૂપાનો ધધો કગનાર (૩) એક અડક (૪) સ્ત્રીં નુઓ ચોક્કસાઈ
ચોક્કાધર્મ (ચો) પું રસોઈના ના ના - ખાનપાનાદિના નિયમો વગેરે પાળવા તે કે તેટલામા મનાતો ધર્મ
ચોક્કિયાત (ચો) પું ચોક્કી કરનાર, રખવાળ
ચોક્કી સ્ત્રીં [પ્રા ૩, ચરકિયા સ ચતુષ્કિકા] રખેવાળને રહેવાનુ સ્થાન 'ગેટ' (૨) રખેવાળી (૩) તપાસ, સલામ (૪) જગત લેવાનુ નાક (૫) એક ભતન ધરેણુ (૬) નાનો બાજક ંદાર પું ચોક્કિયાત, રખેવાળ ંદારી સ્ત્રીં રખવાળી ંપહેરે પું ચોક્કી અને પહેરે સખત નખતો
ચોક્કો (ચો) પું [સ ચતુષ્ક] ચાર ખૂણા વાળી જગા (૨) રસોઈ કરવા અગ્રો રેની જગા (૩) મગનાગે મુનાડવા લીપી તેયાર રેવી જગા

ચોક્કો (ચો) પું [સ ચતુષ્ક] ચાગની સજા વાણુ ગજકાનુ પતુ
ચોક્કમ નુઓ ચો સ
ચોમો (ચો) પું ચો. (ગજકાનો)
ચોખ વિં [સ ચાણ, ટ ચોક્ક] ચોખસ (૨) સ્ત્રીં ચોખખાઈ (૩) નિમન [લા] ંકિયાત વિં વગળ વિનાનુ ંકિયાવેડા પું બં વં વગળ બદુ પાળતા હોઈએ એમ ખતાવતુ તે ંકિયુ વિં ચોખવિયાત (૨) શુદ્ધિ કે નીતિનો અતિ આશદ રાખનાર ંકિયાત, ંકિયાવેડા, ંકિયુ નુઓ 'ચોખવિયાત' દં વદ સ્ત્રીં ચોખખાઈ, પવિત્રતા (૨) રખતા (૩) નિકાલ, છુલાસો [લા]
ચોખંડ (ચો) વિં નુઓ ચોખંડ (૨) પું ચોખ ગી આકૃતિ (૩) ચારે ખડ (પૃથ્વીના) -કુ વિં ચારખૂણિયુ (૨) ચોરસ (૩) ચાર ખડવાણુ
ચોખા પું બં બં (ડાગર ભરગને કંદાતુ) એક અનાજ. [અમૂકવા જતું = નોતરું આવવા જતું] ંપૂર વિં એક ચોખા ચોખા નેટલુ (માપ કે વજનમા) (૨) જરાક [લા] ંભાર વિં એક ચોખાના વજન નેટલુ (૨) જરાક [લા]
ચોખાસુ વિં [ચોખખુ ઉપરથી] નુઓ ચોખવિયાત, વડાળ વિનાનુ
ચોખુ (અચદ) વિં નુઓ 'ચોખખુ મા ચોખખુ' (-ણિયુ) (ચો) વિં ચાર ખૂણાવાણુ
ચોખૂટ (ચો) વિં ચારે િગાની મર્યાદામા આવતુ -તમામ (૨) અં ચારે ખૂણાચોમા -ચારે બાજુ
ચોખો પું ચોખાનો દાણો
ચોખખાઈ સ્ત્રીં સ્વચ્છતા, શુદ્ધતા (૨) પ્રમાણિતતા, નિખાલસતા
ચોખખુ વિં [ચોક્ક] સ્વચ્છ (૨) બેગ વગરનુ (૩) સાચુ, પ્રમાણિક (૪) ખુદ્દ સ્વચ્છ ંચદ વિં બિનકુલ ચોખખુ
ચોગઠ (ચો) સ્ત્રીં ચારે છેડે ગઠાત તે લગનની ગાઠ (૨) ચોરીની આસપાસ બાધિતી દોરીની ગાઠ

ચોગડો (ચો) પું ચારનો આંકડો '૪'
ચોગણું (ચો) વિં [સ. ચતુર્ણ] ચાર ગણું
ચોગમ(-૨૬મ) (ચો) અં [ચિ=ચાર+
ગમ. કે ગરમ (મિર્દે પા.)] ચારે દિશામાં;
ચોમેર

ચોગાન (ચો) નં [પા.] ખુદશી જગા; મેદાન
ચોધડિયાં (ચો) નં બંબંચાર ચાર ધડીને
આંનદે વગાડતાં નગરાં [(૨) મુરત
ચોધડિયું (ચો) નં ચાર ધડી નેટયો વખત
ચોતતવો (ચો) પું નવાથી આવતી ચાર
તેનનાની વસ્તુઓ-હવિંગ, હંઝાયચી,
તગ અને નયકળ(૨) ગરમ મસાલો; નેનનો
ચોટ સીં [સ. ચુટ=તોડી પાડવું] આઘાત;
મહાર; મુઝી (૨) દાવ; લાગ (૩) એક ભતનું
નડું-મારણ; નૂ (૪) નિશાન (તીરગોળાનું)
ચોટડું (-ટુંક, -ટું) (ચો) વિં ચોટી રહે-
ખસે નહિ એવું [નં ચોટેલી વસ્તુ
ચોટણું (ચો) વિં ચોટે એવું; ચીકણું (૨)
ચોટદાર વિં ચોટવાળું; તાડું
ચોટલી સીં [દિ. ચોટી] શિખા (૨)
નાળિયેરના ઉપરના રેસા (૩) મકાઈ
નેવા દોડામાં સો કેસનું ઝૂમણું. -સો
પું વેણી; અખોડો

ચોટણું (ચો) સં કિં [ડ. ચુટ્ટું=ચોટણું]
ચીકાગને લીધે વળગતું (૨) આગ્રહપૂર્વક
વળગતું; અટો જમાવવો [લા.]. (૩)
અં કિં ખેસવું (તિરસ્કારમાં)
ચોટાડણું સં કિં 'ચોટણું' પ્રેરક ૩૫
ચોટી સીં [દિ. ચોટી] ચોટલી
ચોટાઈ સીં ચોટાપણું
ચોટું વિં ચોરી કરવાની ટેવવાળું (૨)
હુચું [ધપ્પી
ચોડ (ચો) સીં [નુઓ ચોટો] વસ્તુઓની
ચોડ (ચો) વિં [નુઓ ચોડું] પહોળું
ચોડણું (ચોડ) સં કિં ચોડાડણું (૨)
જડતું; ખેસાડણું (જેમ કે ખીડી) (૩)
લંગાડણું; ટોડણું (જેમ કે સોડી, ઘોડ)
(૪) ખડાખર લાગે તેવો સચેટ આંકડો
ખોલ કહેવો

ચોડાઈ (ચો) સીં પહોળાઈ [૩૫
ચોડાવણું (ચોડા) સં કિં 'ચોડણું' પ્રેરક
ચોડું (ચો) વિં; પહોળું (૨) ચાર પડવાળું;
ચોપડું [ખરકયો
ચોટો (ચો) પું એક ઉપર એક વસ્તુઓનો
ચોતરફ (ચો) અં ચારે તરફ
ચોતરો (ચો) વિં [સ. ચતુર્] મોટો ચોટલો;
અતરો (૨) પોલીસચોટી; ચાવડી
ચોતારું (ચો) વિં ચાર તારવાળું
ચોત્રીસ (ચો) વિં [સ. ચતુર્ત્રિંશત, પ્રા.
ચત્રીત્રિ] '૩૪'. -સા પું બંબંચોનો સનો
પરિયો

ચોથ (ચોથ,) સીં [સ. ચતુર્થ પ્રા. ચત્થ] ૫
પખવાડિયાની ચોથી તિથિ (૨) નુઓ
ચોથાઈ. -થાઈ સીં ચોથો ભાગ (૨)
ખડાગીતરીકે આપવાનો મહેસૂલનો ચોથો
ભાગ. -થિયું વિં ચોથે દિવસે આવતું
(૨) નં ચોથો ભાગ (૩) નાના ખાળકના
મરણ પાછળ ચોથે દિવસે કરાતી ક્રિયા
કે ભોજન. -થિયો (ભાવ) પું ચોથે
દહાડે આવતો તાવ [ચોતરફ
ચોદ (-દિ) શ (ચો) અં ચારે દિશાઓમાં;
ચોધરી (ચો) પું મુખ્ય ગાડીત; સારથિ
(૨) સીમનું રક્ષણ કરવા ખદલ પસાયતું
ખાનાર (૩) જગતી હુગરાઓમાં વસતી
એક કોમ. -રો પું પોલીસપટેલ; ગામનો
પટેલ (૨) ચોધરી કોમનો પુરુષ
ચોધાર (ચો) વિં (૨) અં [ચિ=ચાર+ધાર]
પુષ્કળ (૩) વિં ચોધારું. -રું વિં ચાર
ધારવાળું એક હથિયાર
ચોપ સીં [સરં 'ચોપ'] ખંત (૨) કેસાઈ
(૩) નુઓ ચોપ [નં ભનવર; પથ
ચોપગ (-ગુ) (ચો) વિં ચાર પગવાળું (૨)
ચોપટ (ચો) સીં સોગટાની રમત (૨) તે
રમવાનું કપડું કે પાટિયું
ચોપડ નં [પ્રા. ચોપટ=ચોપડણું ઉપરથી]
(ચોપડવાનું) થી. ણું સં કિં લગાડણું;
લપેડણું. -ડાવણું સં કિં 'ચોપડણું' પ્રેરક ૩૫ (૨) ગાળ કે અપગળ કહેવો

ચોપડી (ચો) સ્ત્રીં પુરત્ત્વં ચંચુખક વિં
ચોપડીચોમા મશાચ્ચ રહેનાર -કું વિં
[ચો=ચાર+પડ] ચાર પડવાળુ. (૨) નં
ચાર પડવાળી રાખી

ચોપટો (ચો) પું દિસાળ લખવાની વહી

ચોપન (ચો) વિં [સ ચતુવગાન, પ્રા
ચગ્ગવ] 'પ૪'

ચોપતું સંકિં [નુઓ ચાપતું] યોસવુ,
ચોપતું (૨) મીપતું (૩) મારવુ, હેકતું

ચોપાર્થ (ચો) સ્ત્રીં [સ ચતુવદા પ્રા
ચગ્ગવ] એક છદ(૨) ચારપાર્થ, ખાપો

ચોપાટ (ચા) સ્ત્રીં [ચો+પાટ] નુઓ
ચોપ(૨)સરખી મુધરેલી જમીન, ચોગાન
(૩) પરસાળ જેવો બેકકનો ભાગ

ચોપાતિયુ (ચો) નં ચાર તાય પાનાતું
પનાતું, પેમ્લેલું (૨) નાનકડું બંદરેનામું
(૩) વર્તમાનપત્ર

ચોપામ (ચો) અં ચારે પાસ-બાનું

ચોપાળ (ચો) પું ચાર ફાળવાળી-નહી
મોપી પિટાકી [ચારે બાનું

ચોફેર(-રી) (ચો) અં [ચો=ચાર+ફેર]

ચોળ સ્ત્રીં [ચા] નાની લાકડી, દડકો (૨)
ગી (૩) તજ્જો વચ્ચે પાસ ૦૬૨
પું છગીદાર

ચોળતુ અંકિં ચાપતુ, ડામતુ

ચોળો પું [સ ચતુર્વેરી] મથુરા તરફનો બાહ્ય

ચોળીકુ વિં [નુઓ ડામીકુ] બોડું

ચોમગ (ચો) અં [ચો=ચાર+ગમ
(અત્યયથી), અથવા ચો+મ (માગ)]
ચાપાસ ચોમેર

ચોમાસુ (ચો) વિં [સ ચતુર્માસિક] ચોમા
સામા યત્ત્વ -ચુ' નં વરસાદના ચાર
મહિના, વર્ષાઋતુ

ચોમુખ(-ખુ) (ચો) વિં ચાર મો બારણા
કે બાનું ચોવાળું [ચારે તરફ

ચોમેર (ચો) અં [ચો=ચાર+મેર]

ચોર પું [સ] ચોરી દરનાર માણસ હુગો
બખાનું નં (કખાટ પેગી ૦૦ નુ) છપું
ખાનું અચખાર પું ચોર વગેરે ૦૬
વિં ચોટ

ચોરણી સ્ત્રીં [સરં સ ચાની, ચાલનક દ
ચાનગ=ચથિયો] લેડી, ચાયાડી -જો
પું માયગ આગળ ખૂવો દોષ એવો
લેધો (૨) મોપી ચોરાડી

ચોરદાનત સ્ત્રીં બોમી દાનત, અપ્રામાણિકતા

ચોરવુ સંકિં [સ ચુર] પારદાનુ છપી
રીતે લઈ જતું (૨) પૂરેપૂરું કામ ન
હેતું, કસર રાખી (જેમ કે ટાપ પા
કે મન ચા કામ ચોરવું)

ચોરમ (ચો) પું [સ ચતુરમ, પ્રા ચરમસ]
ચારે મળી બાહુને મરખા ખૂવાની
ચતુષ્કાળ આકૃતિ (૨) વિં તેવા
આકારનું 'રૂરેર' [ગ] -મી સ્ત્રીં ચોરમ
આકારની તખતી -સો પું બરા
કાપનો ચોરમ કકડો (૨) વિશેષ પહોળી
એક પિટાગી

ચોરાઉ વિં ચોગયેતુ

ચોરાણુ (-ણુ) (ચો) વિં [સ ચર+નવલિ,
પ્રા ચગ્ગવ] '૪

ચોરાસી (-સી) (ચો) વિં [સ ચુરસાવિ,
પ્રા ચરસામી] '૮૪' (૨) સ્ત્રીં સાક્ષીની
ચોરાણી-બધી નાતોનું જમણું

ચોરી (ચો) સ્ત્રીં [દ ચગ્ગ] માહડું,
વરકન્યા પગણવા બેસે છે તે મટપ

ચોરી સ્ત્રીં ચોરવું અથવા ચોગતું તે (૨)
ચોરનો ધત્રો અચપાટી સ્ત્રીં મર્ધ
જાતની ચોરી અથવા ચુનો બહુપી સ્ત્રીં
ચોરી કે ચુતતા

ચોરીફેરા (ચો) પું ૦૦૦૦ ચોરી-માહગમા
વરકન્યાને ફેરવાતા ફેરા

ચોરો (ચો) પું [કિ ચગ્ગવ] ગામમા સદને
બેસવાની જગા (૨) પોલીમથાણું, 'ગેટ'
(૩) મોટો બોલો

ચોવટ (ચો) પું, નં [ચો=ચાર+વાટ]
ચકતુ, બાનર, ખુલ્લી જગા (૨) પચનો
નિર્ણય-ચુમરો (૩) અં નુઓ ચોવાટ
(૪) સ્ત્રીં પચાત, (લામી દોડાળી)
ચોગચોળ -દિયણુ વિં સ્ત્રીં દોડકાડી
-દિયુ વિં દોડકાણું (૨) નં પચનો

ચુકારો. -દિયો પું ચોરે બેસનારો;
આગેવાન પુરુષ; ૫૫
ચોવડું (ચો) વિંચાર પડવાળું (૨) ચારગણું
ચોવાટ (-ટે) (ચો) અં [ચો = ચાર +
વાટ] ચોતરફ, બધી બાજુએ
ચોવીસ (ચો) વિં [સ. ચતુર્વિંશતિ; પ્રા.
ચત્વીસ] '૨૪'
ચોવડું સંકિં [સ. ચૂર્ણ] ચૂસવું
ચોથ વિં [સં.] ચૂસવા લાયક (૨) નં
ચૂસીને ખાવાનું ખાધ [૧૪]
ચોસઠ (ચો) વિં [સ. ચતુષ્ઠિ, પ્રા. ચત્તઠ્ઠિ]
ચોસર (ચો) વિં [દે. ચત્તર] જુઓ
ચોસેડું (૨) સીંચાર દોરીવાળો ગળથો
(૩) ચાર મેરનું બગ્ત - ચૂથણ (૪) રોગગ
વડે રમાતી એક બાજુ (૫) ચારની નેડ
(બળદની)
ચોમડું (ચો) નં ગચિયું
ચોસાર (ચો) સીં દાંડીની ચારે બાજુ
બળેની નેડમાં ૫૨૨૫૨ કાટખે પાન
બેસવાની પદ્ધતિ, 'ડેકચુસેટ [વ. વિ.]
ચોળ વિં [દ. ચોલ = મજા] ('રાત્ર' અને
'સાવ' સાથે 'ખૂણ' એ અર્થ મા) [સીંગ
ચોળ (ચોળ) સીં [નુઓ ચોળા] ચોળાની
ચોળવું સંકિં બધસતું - મસળું (૨) ચૂંથવું,
વારંવાર ઉથલાવવું; બગાડવું [કા.]
ચોળા (ચો) પું બળવં [દે. ચળવળ] એક કંડોળ
ચોળાઈ (ચો) સીં એક બાજુ
ચોળાચોળ (-ળી) સીં ['ચોળડું' ઉપરથી]
વારંવાર ચોળવું - ચૂંથવું તે
ચોળિયા પું બળવં ગળાના કાકા (૨) એ
ફગવાથી થતું દંડ
ચોળિયું (ચો) નં ['દે. ચોળ' = મજા ઉપરથી]
કાઠિયાવાડી સીંચોમાં વપરાતુ લાક કપડું
ચોળિયું (ચો) નં એક ભતના કાંકરા
ચોળી સીં [સ. ચોલી] સીંચોના દૂધી
બાથનો કબલો [કોળ
ચોળી (ચો) સીં ચોળાની શીંગ (૨) એક
ચોળો પું ['ચોળડું' ઉપરથી] પ્રવાહીમાં

ચોળાને કે કાળાને બનાવેલું પેય (૨)
વિચારોની ધડાંગ
ચોળો પું [સ. ચોળ] અંગરખાનો કોડો
(૨) સાધુ ફકીરો દીડો ખૂલતો પહેરે છે
એવો એક ભતનો જીઓ
ચોંક (ચો) સીં [સ. ચમત્ક, પ્રા. ચમક =
ચમકવું] ચોંકવું તે. ઇંચું અં ફિં
ભડકવું, ચમકવું
ચોંચણું વિં કહાણું; તોડાની (૨) ચૂખળું
ચોંટવું (ચો) સંકિં [નુઓ ચોટવું, વળગવું
ચોંટાડવું (ચો) સંકિં ચોટાડવું
ચોટું નં બળર
ચોદ વિં [સ. ચતુર્દશ, પ્રા. ચત્તર (૦૮)] '૧૪'.
બલ (-ભું) વન, બોલક પું બળવં બોલક,
ગુરવોલક, ચવોલક, મલોલક, જનલોક,
તથોલોક, સત્યલોક વા શદ્ધલોક, અતલ,
વિતલ, સતલ, રમાતલ, તલાતલ, મદાતલ
અને પાતાલ (૨) સમગ્ર શ્રદ્ધા; આખું
વિશ્વ. ઇંચું વિં કમમા ૧૩ પછી આવે
એવું (૨) નં માણસના મરણને ચોદમે
દિવસે કરાવે. જમણવાર. ઇંચું ગતન
નં અમૃત (૨) માર; કંડ [લા]. ઇંચ
નં બળવં સમુદ્રમથન માથી નીકળેલાં
ચોં જન (લક્ષ્મી, કીરતુમ, પારિભતક,
મુરા, ધન્વતરિ, ચંદ્રમા, કામદેવા,
અરાવત, રબા, સાતમુખી થોડો, હેર,
સારગધનુષ, પાંચજન્ય રાખ, ને અમૃત).
બલિદા સીં પ્રાચીન ચોદ વિદ્યાઓ -
ચાર વેદ, છ નેદાગ, ધર્મ, પુરાણ, ન્યાય
ને મીમાંસા ઇંચો સીં પખવાટિયાની
ચોદમી તિથિ. ઇંચો પું વિશ્વ-
સતોપી માણસ. ઇંચો સીં ચોદમ
ચોર પું [સં.] ચોર. અં નં [સ] ચોરી
ચોલ (કેમ) નં [સ] જુઓ ચૂકકમ
ચવલ પું [સં.] એક મલિ (૨) પતન; પ્રજા
ચવલ પું અંકિં [સં. ચુ] પડવું; અપ્તિ થવી
ચુત વિં [સ] પડેલું; બ્રહ્મ થયેલું. -તિ
ઓપન (૨) ખામી (૩) રખડન; બૂ

છ

છ પું [સ] ત દુરયાની ખીલે વ્યજન
 છ વિં [સ પદ, પ્રા છ] '૯'
 છક અં દિગ્મંડ, ચકિત [છ નો જ્યો
 છકડુ નં, -ટો પું [સ પદ્ય પ્રા છ]
 છકડો પું [સ ઘટ્ટ] માફ ખારો
 છકડુ અંકિં [સ ૧૨] બહેરી જન
 વહી જડ
 છમડ સોં તમાય થપ્પડ (૨) મૂઠયાપ
 છમડ(-ડિયો) પું [સ પદ્ય પ્રા છ
 પચી] ૭ આગનીવાળો માથુસ
 છમો પું [સ પદ્ય, પ્રા છમ] છ ચિહ્ન
 વાળુ ગજકાનુ પતુ (૨) છ દાણાવાળો
 પાગો [છમો છૂટી જવા = નાકમેદ થઈ
 જતુ દિમત ટારી જતુ] ૦૫ જો પું
 સદાનો એન કે ગજકાની એક રમત
 (૨) જુમાર (૩) દાવપેચ દગડાપાછ
 છખૂણ(-ણિયુ) વિં છ ખૂણ કે બાજુ
 વાળુ (ધ્વજાણ)
 છગ પું [સ] બકરો, છાગ
 છગટો પું [સ પદ્ય પ્રા છ(ગ)] છનો
 આકડો [નહેરમા
 છચોક (ચો) અં છડચો, ખુની રીતે,
 છછણુ અંકિં [સ્વં] છછણુ અવાજ
 કરવો (૨) ગચગચ (૩) ગજગતુ (પાણી)
 (૪) ગરમે થડ [લા] [ગરસો
 છછણાટ પું ખણખણ (૨) મિતજ,
 છછરુ વિં [જુઓ છીછરું] જીડુ નદિ તેડ
 છછુદર નં [સ છ ટ્ર] છદરના જેડ એ
 પ્રા ૧ (૨) એ નતનુ દાડખાનુ (૩) વિં
 અડખાજોર તોડાની [લા] -રી સોં
 છડદરની માદા -રુ નં છડદર
 છડદર, -રી, -રુ જુઓ છડદર છં
 છછોરુ વિં છાકરવાદ, બાગક ભુજિતુ
 નાદાન [વાહિતુ
 છતવટી સોં છત ઉપરનુ નાનુ છાપું

છતવટું સંકિં 'છાગ'નુ પ્રેરં (૨)
 છડ કાઠી ધગે રોખાવ (૩) છાપું
 બનાવડ, છાગ ન ખાવડ
 છળુ નં [પ્રા જાન = છાગ રોખાવ કે
 ૨ દિગ્મિત-ઠગરી દામગી ઉપરથી] ઝાખો
 છટ અં [સ્વં] ધુતકારણ્ય કે દુગાર
 છટકવું અં કિં એકદમ છટકુ -ખસતુ
 (૨) નાગી જતુ, સટકુ [યા]
 છટકારુ મંકિં છ કટક, ધુતકારુ
 છટકિયુ નં [છટકુ] કટ - માટે રખાનો
 બીનો રમાવ
 છટકુ નં [જટકુ ઉપરથી] દાવપેચ, બજ
 છટા સોં [સ] રોખા કાતિ(ગ)રીત, ખૂણી
 (૩) જુઓ અચાં ઠદાર વિં છગવાડ
 છટકં નં [ગ + ટકં (સ ટક)] નવથા
 છકે સોં પખવાડિયાની છટી વિધિ -કિયુ
 નં છટીને દિવસે બાજાને ઓઠાડવામા
 આવડુ લગતુ -ટી સોં [સ પકી, પ્રા
 છટા] બાગના જન્મ પછીનો છટો દિવસ
 (૨) તે દિવસે કરવામા આવતી ક્રિયા -કે
 વિં [સ પદ્ય, પ્રા છટ] કમમા પાચ પછીનુ
 છડ સોં છડતુ તે
 છડકવુ સંકિં છાટુ
 છડવુ સંકિં [વ દિવિય = ઝટક] બાગને
 છાગ જુદા કરવા (૨) [લા] મારતુ યેડ
 (૩) છતરી લેતુ
 છડા પુંખવં (૨ કુના) થાપા મારવા તે
 (૨) (સોં કે બાજકના) પગનુ એક રીણ
 છડા(-મણ) નં છડવાનુ મહેનતાણુ
 (૨) છડતા નીકળેનો બૂકો કુશકી
 છડી સોં સીધી પાન ૧ સોગી (૨) રાજ
 ચિહ્ન તરીકે ગળ આગ ૨ રખાનો દડ
 (૩) સગી ઉપર કૂલ બાધી રેલો ગોટો
 કાગી [ખોટા-રવી = નેપા પોકારવી]
 ઠદાર પું નેપા પોકારનાર, ચોખદાર

છડું વિં [પ્રા. છડઢ = છાડવું. તજવું પરથી]
એકલું; સાથ વિનાનું (૨) [લા.] કુંવારું
(૩) છેકરાંછેયાં વિનાનું

છડેચોક અં [છડું (=નને) + ચોક =
નાણીખૂણે] ખુલ્લી રીતે, નહોરમાં
છડેછડું વિં સાવ છડું [મિતીનો કઠો
છડો પું. 'છડા'નું એવં (જુઓ છડા)(૨)
છણકું, છણકારું સંકિં છણકો કરવો,
ગુરસામાં બોલવું, તરછાડવું (૨) સ્પષ્ટ
વડે જાડકું.

છણકાસો પું છણકો; તોર
છણકો પું [૨૫૦] ગરમ તેલમાં ખાણીનો
છાટો પડવાથી મનો અવાજ (૨) ગુરસાનો
બોલ; ગુરસો (૩) તુચ્છકાર; તરછાડ.
છાકોટો પું છણકો; ગુરસાનો બોલ
છણછણવું, છણછણાડ જુઓ છણવું,
છણાડ

છણવું સંકિં [દિ દાળન = ચાળવું કે ચાળવું
તે] બારીક કપડાથી ચાળવું કે ચાળવું (૨)
બારીક તપાસ કરવી [લા.]

છણવું સંકિં [પ્રા. છળ (સં. છળ)] ખણવું;
નખથી વલૂરવું (૨) દબાઈ ગયેલી વાતને
ફરી ઉમેળવી - ઉડવી [લા.]

છણણી, છણાવટ સોં છણવું તે
છત સોં [સ. સત્] હોવાપણુ; હરતી (૨)
પુષ્કળપણુ; બરતી

છત સોં [સં. છત્, પ્રા. છત્] એરડા કે
મકાનના છાપરાનો અદરનો ભાગ -
'સીલિંગ'; અંદરવો; વિતાન (૨) ધાણુ;
અગારી

છતાં અં [સ. સત ઉપરથી] તોપણ
છતું વિં [સં. સત્ ઉપરથી] યવત; વિદ્યમાન
(૨) ચત્; સવજી (૩) સીધું; પાંસડું
(૪) હાડું; નહોર

છતુંપાટ વિં ચત્; ચતુંપાટ
છતે અં એક નકામો વપરાતો રાખ્દ-
પ્રયોગ (જેમ કે, છતે તમે ક્યારે
આવશો?) (૨) 'છતું' 'સતિ સમી' -
પ્રયોગનું ૩૫ (જેમ કે છતે દાંધે દૂધી છું)

છતર નં જુઓ છત
છતા(-તું)પાટ વિં જુઓ છતપાટ

છત્ર નં [સં.] મોટી બારે છત્રી (૨) રાજ-
ચિહ્ન તરીકે વપરાતી છત્રી (૩) રક્ષણ
કરનાર; પાલક (૪) કૂલબેસણીનો એક
પ્રકાર જેમાં બધાંજ કૂલ એક જ
સપાટીએ હોય છે; 'અબેલ' [વ. વિ.].
છાયા સોં છત્રી છાયા (૨) આશ્રય
[લા.]. ૦પતિ પું [સ.] રામ, યદેનશાહ.
૦પકંગ પું ૦પરપકંગ. -ત્રાકાર વિં
છત્રના આધારનું. -ત્ર, તાપ તથા
વરસાદથી બચવા માથે બોલવાનું એક
સાધન (૨) ગાડી, પગંગ વગેરે પર હોતી
છત-દાંકણ

છત્રીશ(-સ) વિં [સ. પર્વિશર; પ્રા.
છત્રીસ] '૩૬' [બહાનું]

છત્રી નં [સ.] છળકપટ (૨) બનાવટ; ઢોંગ;
છત્રીછત્રી સોં [૨૫૦] ઉપરાઉપરી છત્ર છત્ર
અવાજ થયા કરતો તે (૨) પેસાની
રેલ છેલ [લા.]

છત્ર વિં [સ.] દંકાયેલું
છત્રુ(-તું) વિં [સ. પળવતિ; પ્રા. છળ
(-ન્ન)૩] '૯૬' [યર્થ ગયેલું]

છપતડું વિં છાહડું (૨) પસારીને પાતળું
છપર નં છાપડું. ૦ખાટ સોં; પું
(મચ્છરદાનીની) છત્રીવાળો પલંગ
૦પતું વિં ચાલતાં જેનું જમીન પર
આખું પગલું પડે એવું (તે અભાગીનું
ચિહ્ન મનાય છે). ૦પકંગ જુઓ
છપરખાટ

છપવું અંકિં છુપાવું; સંતાવું
છપાઈ(-મણ, મણી) સોં છાપવાનું મહે
નતાણું (૨) કાપ

છપાવવું સંકિં 'છપવું', 'છાપવું'નું પ્રેરક
છપાવું અંકિં 'છાપવું'નું કર્મણિ (૨)
છાપરાની ક્રિયા થવી; 'છપવું'નું જાતે (૩)
[પતંગનું] એકદમ નીચે પડવું

છપન વિં [સ. પર્વવાશર; પ્રા. છપ્પન-
(ન્ન)] '૫૬' (૨) (૫૬ દેશ, ૫૬ ભાષા ને

૫૬ સંકૃત કોરા છે એ સમજ પરથી)
 ધનું; અનેક; બહુ; બધું. ભોગ પું
 કાકોરછને ધરાવવાની છપ્પન પ્રકારની
 રસોઈ (૨) દુનિયાના બધા ભોગવિલાસ
 [લા.]. -નિધિ વિં પું સં. ૧૯૫૬માં
 પડેલા મોટા દુકાન
 છપ્પથ પું નુઓ છપો ['છપર'માં
 છપર, બપાદ, બપુ, બપડંગ નુઓ
 છપો પું [પ્રા. છપવ] છ પદનો એક છંદ
 છબ, (બછબ, બક છબક) અં [૨૧૦]
 પાળીમાં કાંઈ અકળાવાનો અવાજ.
 બછબાવવું સંકિં 'બગબગ' કરવું (૨)
 તેમ કરતા કપડુ ધોતુ
 છબતરું વિં છીછરું (૨) ગંદુ, ચૂંધાયેલું
 (૩) નં છપનરુ; ધસાયેલુ પતરુ (૪)
 ચૂંધાયેલા કાગળનો કકડો
 છબરડો પું ગોરાળો, અગ્યવરયા; કામ
 કે કળને નામે મીકુ [છમછબિયાં
 છબલીકાં નં બં વં [૨૧૦] કાંસાં;
 છબ(-ખી) સો [નુઓ છવિ] તસવીર
 (૨) કાંતિ; સૌદ્ય. -'મીકુ' વિં મોહક
 છબીવાળું; રૂપાળું
 છબોતરું વિં (૨) નં નુઓ છબતરું
 છમ (બક છમક) અં [૨૧૦]. બકલું નં
 અટકયાળું; ચાંદરું (૨) નાનકડું તોફાન.
 બકલું અંકિં છમક છમક થતું (જેમ કે,
 ખૂસીનું) (૨) છમકો કરીને ચાલતું. બકારતું
 સંકિં છમ અવાજ કરવો (જેમ કે, બીની
 વસ્તુ પ્રવાલીમાં યોજાને). બકારો પું
 છમકાવવાનો અવાજ. બછમ અં [પ્રા.
 છમચ્છમ = છમછમ કરતું] એવો અવાજ
 કરીને (૨) મદમાં [લા.]. બછમીદ પું
 'છમછમ' અવાજ (૨) તોર; મદ [લા.].
 બછમિયાં નં બં વં કાંસીનેડાં (૨)
 અંકરિયાં [સખનો ઉલ્લેખ દિવસ
 છમછરી સો નુઓ સંવત્સરી (૨) પશુ-
 છમાસિક વિં [ઈ. જમાસિક; પ્રા. છમાસિક]
 છ મહિને થતું (ખાસ કરીને પરીક્ષા માટે)
 છમાસિયા પું નુઓ છમાસી

છમાસી સ્ત્રીંગમરણ પછી છમાસો કરાતી ક્રિયા
 છર પું [સ. છર] અસો (૨) તોર; મદ
 (૩) મસ્તી; તાન [કળતું (૨) કળસરું
 છરતું વિં ['છર' અવાજ કરતું] આડું;
 છરર(બર) અં [૨૧૦] વસ્તુ છતી જતાં
 કે કપાતા ધનો અવાજ - સરરર
 છરાયું(-ચેલું) વિં ['છર' ઉપરથી]
 માનેલું; કાટેલું. -તું અં કિં તોર કે
 મસ્તીમાં આવતું; કાટેલું
 છરી સો છરી, પાળી; કાલું
 છરેલ વિં છર - મદવાળું; છરાયેલું
 છરો પું મોટી છરી (૨) સીધા જમ્બે
 (૩) બંદૂકના બારમાં લેડે એવી ગોળીઓ
 (૪) બોલ-બેરિંગમાં વપરાતી ગોળીઓ
 છડ પું; નં [સં.] છગ; ઉતરપિંડી; કપડ
 (૨) ખોટો વેસ (૩) બદાનું
 છડક સો છાવક(૨) પાળીનું બેડું (૩) અં
 છાવક વાગતી દોષ એમ. બછાધ્યાં અં
 છડકાતું દોષ એમ. -કાપું અં કિં
 (દાલવાથી) પ્રવાહી પદાર્થનું બછી
 બહાર પડતું કે ગ્રમસતું (જેમ કે વરસાદથી
 તળાવ છડકાઈ ગયા) (૨) અભિમાનથી
 કુલાતું [લા.]
 છડન નં, -ના સો [સ.] છગતું - ઉતરતું તે
 છડંગ સો ટેકડો; ફલગ
 છડાછડ અં [ર. ગુલુચુલ = છડકાતું;
 બછગતું] છડકાય તેમ-ઉકેલુધી (મરેલું)
 છડાવું અંકિં નુઓ છડકાવું
 છલૂરી સો નાનું છાલિયું; નાની વાડકી
 છલો પું એક ભતની પૂધરીઓની વીટી
 (૨) લમ વખતે પહેરવાની વીટી (૩)
 પૂળના સામાનની છાબડી
 છલોછલ અં નુઓ છલાછલ
 છલ્લા સો કાનનો વેદ વધારવા ધડાટી
 કડી (૨) પું બં વં નુઓ છલ્લો. -લ્લા
 નં બં વં છલ્લા - વાંડીએ
 છલ્લેયું નં [ર. છલી ઉપરથી] સાવ ધસાઈ
 ગયેલું છલ્લું (૨) છાવ કે લાકડાની ચૂડી
 છલ્લો પું નુઓ છલો (૧, ૨ અર્થો બહુધા
 બં વં તરીકે)

છવાણું અં કિં [દિ. દિવિઅ=છવાણું]
 ('છાણું'નું કમં'ણિ) ઠંકાણું; થેરાણું (૨) ફેલાણું
 છવિ ઓં [સ.] જુઓ છાત્રી
 છન્દીશ(-સ) વિં [સ. પ્ + વિગતિ; પ્રા.
 દર્બીઅ] '૨૬'
 છરો(-સો) પું મં ૧૦ [છ+સો] '૬૦૦'
 છળ પું; નં જુઓ છલ. ઠંકપટ નં
 પ્રપથ; દગોડકો [-છાલક
 છળકો પું [જુઓ છલક] પાણીની ઊળ
 છળપથ પું દગોડકો; છળકપટ
 છળણું સંકિં [સ છલ] ઉતરણું; કળણું
 છળણું અંકિં બીકથી ચમકણું; ટળકણું
 છંછલણું અંકિં જુઓ છલછલણું
 છંછલણું પું જુઓ છલછલણું
 છંછેડણું સંકિં [જુઓ છેડણું] ચીડવણું;
 સળી કરવી
 છંટકાવ પું [પ્રા. છટ=છાંટણું] છાંટણું તે
 છંટકોર પું [જુઓ છાંટકાવ] છાંટકોરણું તે.
 ઠણું સંકિં છાંટકાવ કરવો; છાંટણું (૨)
 પાણી છાટી આલવણું
 છંટાવ પું જુઓ છાંટકાવ. ઠણું સંકિં
 'છાંટણું'નું પ્રેરક. -'ણું' અંકિં 'છાંટણું'નું
 કમં'ણિ (૨) છાંટા બિડવા; છાંટાથી ભીંજણું
 (૩) ગામણું થટ (ગાય ભેસા ઇત્યાદિનું)
 છંદ પું [સ.] લત, વ્યસન
 છંદ પું [સ.] અક્ષર કે માત્રાના મેળ-નિયમથી
 બનેલી કવિતા; વન. ઠખદ વિં પથરે
 ગોડવેણું-બનાવેણું. ઠમંગ પું છંદ-
 વૃત્તનો ભંગ. ઠ(-દઃ) શાસ્ત્ર નં વેદનાં
 છ અંગમાંનું એક (૨) પિમળ
 છંદી(ઠણું) વિં મોજ; સોખીન (૨) અમુક
 લતવાણું
 છંદાખદ વિં [સ.] જુઓ છંદખદ
 છંદાખગ પું [સ.] જુઓ છંદમંગ
 છાક પું નયો; ફેડ(૨) તોર; મિખજ (૩)
 સોં દુર્ગંધ. ઠટ(-ટ) વિં દાર પીને
 બાન બેસેણું. ઠટો પું દારડિયો
 છાકમછાળ અં ઊળો ઉપર ઊળો વાગે
 એમ (૨) પુષ્કળતા

છાકણું અં કિં [જુઓ છાકણું] છલકાઈ
 -કુલાર્થ જણું (૨) બહેકી-વંડી જણું
 છાકોટો પું ભારે છાકવાયો છલકો
 -તિરરકાર; છાંછિયું
 છાગ પું [સ.] છંગ; બકરો
 છાગળ પું [સ. છાગળ] બકરો (૨) સોં
 પાણી ભરવાની આમડાની બતક
 છાછર સોં તાસક
 છાછર સોં પાણીની સપાટી પર છરર કરતું
 નય એવી રીતે કાંઈ ફેંકતું તે
 છાછરું વિં જુઓ છાછરું
 છાજ નં [સ. છાદ ઉપરથી] છાપરામાં ધાસ
 પાટિયાં કે વાંસ વગેરેનું કરાતું આજીવન
 કે તે વસ્તુઓ. ઠલી સોં નાનું છ-જ
 (૨) અમરાર્થ
 છાજણું સંકિં [સ. છાદ ઉપરથી] છાજથી
 ઢાંકણું; છાણું (૨) છવાઈ ઠેઠણું
 છાજણું સં કિં [પ્રા. છજ] લાયક ઢોણું
 (૨) સાંકું દેખાણું; સોમણું (૩) ધણો વખત
 નમણું; ઠકણું (કલાં 'સાંક હાથે રે, રતન
 ચડયું છાજ્યું નહિ') [કૂટપી તે
 છાજિયું નં રોકના આવેશમા છાતી
 છાટ સોં પથરનો લાંગો પડોળો કકડો
 છાણ નં [દિ.] ગાયભેસનો મળ; ગોબર.
 ઠપુંલે પું કચડાપુંલે
 છાણણું સં કિં [દિ. છાણ] બારીક રીતે
 ચાણું (૨) છલવ
 છાણિયું વિં છાણ જેણું; થાણું; દમ વગરણું
 (૨) છાણ ખાઈને રહેનારું (૩) નં
 છાણમાટીનું બનેલેણું ટોપણું
 છાણું નં [દિ. છાણ] બાળવા માટે છાણને
 થાપીને સૂકવેણું ચકરડું
 છાત નં છત; છત્રી [૫]
 છાતી સોં શરીરનો પેટથી ઉપરનો પડોળો
 ભાગ (૨) [લા.] હેય; દિલ (૩) દિ'મત.
 ઠપૂર વિં છાતી મુઠી આવે એટલું.
 ઠકાટ અં છાતી ફાટી નય એમ; ખૂબ
 લાગળીથી. ઠસેર અં દિ'મતથી (૨)
 (૨) ચ ચડાનો) છાતી ભારાઈ આવે-દમ
 ચડે તેમ

છાત્ર પું [સં.] વિદ્યાર્થીં વ્યુત્તિ સીંભુએ
શિષ્યવૃત્તિ. -ત્રાલય નં છાત્રોને
રહેવાનું સ્થળ; 'બોર્ડિંગ'; 'હોસ્ટેલ'

છાનાછાની સીં છાની વાત

છાનું વિં [સં. છત્ર] ગુપ્ત (૨) મૂળ.
છપતું(-નું) વિં છપુ; કોઈ ભણે
નહિ તેવું; ગુપ્ત. ંછાનું વિં છાનુંછપતું
(૨) ગુપ્તચપ

છાપ સીં ['છાપતું' ઉપરથી] એકખીભ
પર દબાવાથી તેની આકૃતિ પડે તે (૨)
આકૃતિ પાડવાનો સિદ્ધો(૩)પત્ર ગ છપાથી
તે (૪) છાપવાની સફાઈ (૫) મન ઉપર
થયેલી અસર-અધાયેલો અભિપ્રાય[લા.]
(૬) શેષ; દાખ; પ્રમાવ. ંછાનું નં
છાપવાનું થતું હોય તે સ્થળ; મુદ્રણાલય.
ંછી સીં છાપવાની રીત કે સફાઈ.
ંછૂલ સીં છાપવામાં થયેલી ભૂલ

છાપર સીં વાટવાનો મોટો ચપટો પથ્થર
છાપરી સીં નાનું છાપરુ (૨) ચૂંપડી [લા.].
-રું નં [જુઓ છપર] મકાન પર કરેલું
ઢાંકણ (૨) છાત્ર (૩) ચૂંપડું

છાપતું સંકિં બીખા વડે છાપ-આકૃતિ
પાડવી [(૨) બીખું]

છાપું નં ['છાપતું' ઉપરથી]. વર્તમાનપત્ર
છાપેલ કાટલું નં [છાપેલું+કાટલું] પહેંચેલ,
ખંધા તરીકે પંકાયેલો માણસ [લા.]

છાપો પું ['છાપતું' ઉપરથી] એચિતો હુમલો
(૨) છાપ વડે કરેલું ચિહ્ન (૩) લાગો; વેરો
છાખ(ંડી) સીં, ંકું નં [દે. દબ્બ(ં)]
વાંસની છાછરી ટોપલી

છાપલ સીં (છા') નં [સરં'દે. છાલ
= સુંદર] એક ભત્તનો જાપેલો આલેલો

છાયા સીં [સં.] પડછાયા (૨) આશ્રય;
આય (૩) અસર; છાપ [લા.]. ંચિત્ર
નં કેવળ છાયા-આગાધે આલેખાયેલું
ચિત્ર. ંપુલક પું મૂળની છાયા ઉતારતો
અનુવાદ; ભાવાનુવાદ. ંચંત્ર નં છાયા
ઉપરથી વખત ભણવાનું યત્ર; 'સન-ડાયલ'
છાપો (છા') પું [સં. છાપા] છાંયો; પડછાયા

છાત્ર (છા') પું; સીં [સં. છાત્ર] ઈલાકાનો
મૂકો (૨) કૂંગ (૩) ધૂળ (૪) રાખોડી
(૫) છારી

છાત્ર પું [પ્રા.] મત્સર; અભિમાન

છાત્રતું (છા') સં કિં ['છાત્ર' ઉપરથી]
બાળીને ખાખ કરતું (૨) છાત્ર દબાવતું
(૩) માંડી વાળતું; છાવરતું

છાત્રો (છા') વિં [સં. છાત્ર] (બંબં ૩૫)
પિત્રવાળા તીખા (ઓડકાર)

છાત્રોં (છા') નં બંબં વં છારા ભત્તિનાં
માણસ (તુલકારમાં)

છારિયું (છા') નં સાંદડા મોંનાં વાસણ
પસવા માટે વપરાતો કૂચડો . [યર

છારી (છા') સીં વસ્તુ પર ખાજનો આછો
છારું (છા') નં [નુઓ 'છાર' પું સીં]

ઈટા, મટોડી અને ચૂનાવાળો મૂકો .
છારો (છા') પું એ નામની એક જિંપ્સી

જેની ભત્તનો પુરુષ

છારોડિયા (છા') વિં બંબંબં જુઓ છાર

છારોડિયાં (છા') નં બંબંબં મરનારના
તેરમાને દિવસે ચકલામાં પીળું એકાદીને

સુકાતા તણ ધરા

છાલ સીં [સં. છાત્ર] ત્વચા (જાડની)

છાલ (છા') પું ભુઓ ખ્યાલ (૨) કેડો, પીછો
છાલક સીં [સં. છાલ ઉપરથી] પાણીની છાળ

છાલકું વિં ['છાલક' ઉપરથી] છાત્રું;
ફાતળું (૨) આછકલું; પાછું; ઢલકું [લા.]

(૩) નં અધેડા ઉપર નાખવાની જે પાસિયાં
વાળી ખુદકી ગૂલ (૪) ચાર મણનો સતોલો

છાલોં નં બંબંબં [સં. છાલ] ફાતરાં, છાલોં
(૨) ચામડી પરનાં બિંગડાં

છાલિયું નં ખજોળા મોંની વાણી; છાલું
છાલી સીં નાનું છાલું, વાણી. -લું નં વાણી

છાલું નં ['છાત્ર' સીં ઉપરથી] ધંડીમાંથી
લોટ વાળવાનું નાળિયેરનું છાલું (૨)

'છાલોં'નું એવંબં
છાવણી (છા') સીં [દે. છાવળી; છાવળિયાં]
(લરકરી) પડાવ કે મથક [કરવો
છાવરતું (છા') સં કિં ઢાંકલું (૨) ઢાંકપિટાડો

છી અં [૨૧૦] જીઓછિ (૨) ગદકીસૂચક
ઉદ્ગાર [(વં ૫૦)]

છીએ અંકિં હોતુ નુ પ્રથમ પુરુષ બંધવં

છીછરૂં વિં થોડી ડાહ્યાવાળું

છી છી અં જુઓ છી અં

છીટ અં [૨૧૦] છિટ (૨) સીં સુગ,
અણગમો છીત

છીણતુ સંકિં [મ] છીગી ઉપર ધસવુ
હૂ હો પાવો(૨) મોગણ સમારતુ (સાં)

છીણી સીં છીણવાનુ સાધન (૨) લાકડા
ફા વામા વપગતી લોઢાની ફાયર (૩)

ધાતુ કાપવાનુ લોખાનુ વીધણ

છીત સીં [જીઓ છી] સુગ

છીદરી સીં [સ દિદ ઉપરથી] દીપકી મીપકી
વાગો એક ભતનો સા ગો

છીનવતુ સંકિં [સ દિદ] જૂટવી નેવુ
(૨) ઉતી લેવુ

છીનવાતુ અંકિં 'છીનવતુ નુ સંભિ

છીપ સીં [સ ગુણિ, પ્રા સિણિ] એ ભતની
માછીનુ કોટતુ-ધર સીપ

છીપર સીં પથરની છડા સિલા

છીપતુ અંકિં રામતુ, શાત ધવ(તરસતુ)

(૨) સતાતુ લપાતુ

છીપો પુર્વ દિવ્ય) કપડા છાપનારો ઝાપગર

છીણુ નં [દ છા] તપેનીનુ ઢાકણુ તાસકં

છીવટુ નં [દ છા] છિનેટ, ઉડુ, છોતતુ

છીવતુ સંકિં છાગ દાઢવા, છોતતુ

છીં અં [૨૧૦] છીકવાનો અવાજ

છીકસીં [દ દિક્કા] છી મીને ભેરથી

શ્વાસ બહાર ફેંકવો તે બણી સીં

સૂવા માટે પૂદીને તૈયાર કરેલી તમાકુ

બંડુ અંકિં છીક ખાવી

છીંકારતુ નં [છીક ઉપરથી] કાચડા

જેતુ ગેક જેરી પ્રાણી, જેની છીકનો

વાયુ જે માનવામા આવે છે (૨) એક

ભગનુ નાનુ ઉરણ

છીંકારતુ નં એક ભતતુ ઉરણ (૨)

વિં વારેલીએ-ધણી છીકો ખાના

છીંકારું નં છીંકારવુ

છીટ સીં એક ભગનુ રગિત, બાતીગર સ્પં

છીટવો પું દાગનો બારો ઉપાવાની બે

પાખિયાવાગી લાગ, છેલ્લો

છીટી સીં [તે દિવિયા, છોંવા] સાકા

ગી-નવેલિયુ (૨) નાનુ છીટુ નં

નં વાડમા રાખેલુ બાક-માગ' (૨)

[લા] દોષ (૩) બહાનુ

ધુકધુક અં [૨૧૦] એ નિનનો અવાજ

બગાડી સીં (બાગમાધામા) રેલગારી

(૨) તેની બાગ-રમત

ધુછકારતુ સંકિં [૨૧૦] મરડવા કે પાળ

પડવા ઉરકેરતુ (ફતરાને)

ધુટકારો પું છટકો મુક્તિ અત

ધુટાણુ નં છટ પયસાઈ જતુ તે (અણુઓનુ

અગર પ્રમાણના કિરણોનુ), 'મસોશિ

થેયન' [પ વિ] [છાવુ'નુ બાવે

છુટાતુ અંકિં છટવાની ક્રિયા થવી,

છુટી સીં છટી, રજ (૨) નવરાશ

છુટું વિં જીઓ છટું

ધુપાવતુ સંકિં [છપતુ ઉપરથી]

સતાવુ, ગુપ્ત રાખવુ

ધુપાવું અંકિં છપવુ, સતાતુ

ધુમ(બધુમ) અં [૨૧૦] (ધૂમરી વગેરેનો)

ધુરિકા, ધુરી સીં [સ] છરી છરી

ધુવાતુ અંકિં 'છવુ'નુ કમણિ

ધુ અંકિં હોતુ નુ પ્રથમ પુરુષ એકવચન

(વિં દાં)

ધૂ નં [૨૧૦] સરકી જવુ-જતા રહેતુ તે

(૨) અં કૂતરાને ફેંદળી પાળવા પડવા

ઉરકેરવાનો-ધુછમારવાનો ઉદ્ગાર

ધૂટ (૮) સીં [છટતુ પરથી] મોઢભાસ

(૨) રજ પરવાનગી (૩) છોડી દીધેલી

-જતી મેલી રમ્મ (૪) છોડવા માટે

પતંગને ફરથી, ડોડે એમ ડાચી કરી

છોડવી તે (૫) છટાપણુ સ્વતંત્રતા (૬) તગી

કેસખાઈ, સકાચ આ મનાઈનો અભાવ

ધૂટક વિં છટ છટ (૨) અં જ્યાબધ

નહિ તેમ

ધૂટકો પું છ ઠારો, મુક્તિ

કે વીણાના તાર હેડવા, વાત હેડવી)
 હેડાગાંઠણુ(-ણુ) (૭) નં વરકન્યાના
 હેડા ગાંઠવાનુ વસ [તથાક
 હેડાછટકા (હ) પું બં વં છટાછટા,
 હેડાછેર(-ડી) (૩) સ્ત્રીં વાગવાર હેડત
 તે, સતામગી
 હેડાછેડી સ્ત્રીં (હ) [હેડો કપરથી] વરના
 નમા સાથે વડુની પાટગીની ગાંઠાએ છે તે
 હેડાતુ અંકિં ખંજવાલુ
 હેડો (હ) પું [૩ છમો, કે સ ગોષ] અતનો
 ભાગ, અત (૨) દદ સીમા (૩) પાકવ (૪)
 આશરો, મદ [લા] [૦વાળવો=મરણ
 પાઠ્ય હેડો વાગીને રેતુ તે]
 હેતરપિંડી, હેતરખાણ સ્ત્રીં [હેતરતુ
 પરથી] હેતરામ ધી, કમાઈ
 હેતરતુ સંકિં કમતુ, કમતુ
 હેતરામણુ નં, -ણી સ્ત્રીં હેતરાવાપણુ.
 -ણું વિં હેતરી લે એડ
 હેતાળીમ (હ) વિં [સ પચ્ચત્વારિસતુ,
 પ્રા દાવાર્ણામી '૪૬', હેતાળીસ
 હેદ પું [સ] કાપો, નીરો (૨) હિદ્ર (૩)
 હેદનારી - ભાગનારી સખ્યા (અપૂર્ણા-
 નમા કીટી નીચે લખવામા આવે છે તે)
 [ગ] (૪) નાળા ઠંક વિં [સ] હેદનારું -
 કાપનારું (૨) ભાગનારું [ગ] (૩) પું
 જુઓ હેદ. નં નં [સ] હેદતુ - કાપતુ
 હેદનરેખા, હેદનલીટી સ્ત્રીં વડુંલને
 હેદનારી લીગી, 'સીકન્ટ'
 હેદતુ સંકિં [સ હિદ્ર] કાપતુ (૨) હિદ્ર
 - કાણુ પાટવું (૩) નિકદન કાંકુ (૪)
 હેદ રૂપે યઈને ભાગતુ [ગ]
 હેદશુદ્ધિ સ્ત્રીં હેદ હેડાડી દેવો તે [ગ]
 હેડ (હ) સ્ત્રીં જુઓ હેરટો, ખેર
 હેરતુ (હ) અંકિં પાતણુ અનુ
 હેરટો (હ) પું હેરામણુ, પાતળો ઝાડો
 હેરટો (હ) પું [જુઓ ખેર ટો] ધૂળ, અરો
 હેરાટો (હ) પું, -મણુ નં, સ્ત્રીં હેરત
 તે, પાતળો ઝાડો
 હેસ (હ) પું [સ છેક, છચિલ, પ્રા દર્દન]

વરણાગિયો માણસ. ૦છટાકિયું વિં
 હેયમટાક ૦છખીલું વિં મોટક ને
 રૂપાણુ
 હેલહેલુ (હ) વિં [હેયુ નો દિર્ઘાવ]
 હેલ્યામા હેયુ, સૌથી હેલુ, હેલવેયુ
 હેલડ (૩) પું ૦૪. -ડી સ્ત્રીં વરણાગિયણુ
 સ્ત્રી. -ડો પું હેલ. -ણુ સ્ત્રીં હેલગી
 હેલખટાકિ (હ) વિં (૨) પું હેલ,
 વરણાગિયો [હેલહેલુ
 હેલવહેલું, હેલવેલું] વિં (૩) જુઓ
 હેલાર્થ (હ) સ્ત્રીં હેલપણુ -ણી પું હેલ,
 સહેલાળી
 હેલકું (હ) વિં હેલ'નુ [હેલે પાટલે
 બેમતુ = અત કે સ્વમાન હેપ જત (૨)
 અતિમ દહે જતુ.]
 હેવટ (હ) સ્ત્રીં, નં અત, હેડો -ટ (-ટ)
 અં અતે, હેડે [હેડ કપરતુ
 હેવાડું (૩) વિં [જુઓ હેવટ] હેવટ,
 હેલ પું દગો, વિશ્વાસનાત
 હેંટલી (હ) સ્ત્રીં છાલ વીજવા કંવાની
 રીતીકૂટી ટોપથી (૨) તેવી ગદી ટોપી
 (તિરકારમા 'હેટલુ') [લા] -ડો પું
 જુઓ છીટલો
 હેંતાળીસ (ક) વિં '૪૬'
 હેયાંછાકરાં નં બં વં ડાકરાંઢેયા,
 બાળકો, સતાન કે પગિવાર
 હેયું નં ડાકર. -યો પું ડાકરો
 હો (હ) સ્ત્રીં [સ મુખા પ્રા દુહા] ચૂનાનો કેડ
 હો (હ) અંકિં 'હોડતુ' ખંજલે પુડ
 બંબં વર્તમાનનુ રૂપ (૨) અં, બં
 હોકરમત વિં [ડાકરુ + મતિ] બાળક જેવી
 અપખુદ્ધિતુ કે હીકુ (૨) સ્ત્રીં બાળક
 જેવી હક
 હોકવાદ વિં [ડાકરુ + વતિ] થોડી અદ-
 લતુ, કંદાગણુ, અવિવેકી (૨) સ્ત્રીં તેવુ વર્તન
 -દી સ્ત્રીં હોકવાદપણુ
 હોકરી સ્ત્રીં [કિ હોકરી] સ્ત્રીં નિતિનુ ડાકરું
 (૨) કન્યા, દીકરી (૩) (વ્યગ્રમા) મામદ
 -સં નં સતાન, બાળક (૨) નાનો

छाकरो के छाकरी. -दे। पुं० नरनतितुं
छाकुर (२) नानी वयनो-१९ वर्ष सुधीनो
पुरुष (३) छीकरो
छाभयो पुं० ['छाभ' वपरथी] क्षमशानो
ककडो; अंगुठा [छभीलुं; इकड
छाभाण (न्यु) वि० छाभां राभनाडु; छल-
छाभुं न० [स. गुच्छक] कलगीनी नेम
भोसोसो छडता के वृधनो ईटा-इगियानो
छडा (२) पाधडीमा भोसोसो कूलनो तोशे
छाछ स्त्री० चौआर्ध के आचारनी यट-
तीन लागली; छात. ०० स्त्री० छाछ
(२) भल्लभोद
छाहुं वि० [दि. छट्टी] नानुं
छाहुं (छा) न० [दि. छो(०२)आ=छाहुं+हुं]
छाडिधु (२) लींजीनुं ईलुं; देसाहार येवा
लट (३) पेगडानो आमशानो पडो
छाड पुं० शपो; छाडवो. ०६ध न० साहां
इधनो ओक प्रकार; 'ओडीनियल कुट'
[व.वि.]
छाड (छा) न० [दि. छवडी=आमडी];
मुकईने ययेहुं छाहुं (२) सुगई गयेवो
गभं (३) नाकमां भाखुं लींटे धनुं
सुकं पड
छाडवधुं स० कि० ['छाडधु' वपरथी]
अधनमांथी हट्टं करावधुं
छाडधुं स०कि० [स. छोट्ट; प्रा. छोड] छट्ट
ओम करवुं (२) तगधुं; त्याग करवो
छाडवो पुं० छाड; शपो (२) पोयायडवाणो
छाड; 'हण' [व.वि.]
छाडावधुं स०कि० न्युओ छाडवधुं
छाडिधुं (छा) न० [न्युओ छाहुं] छाड के तेनो
ककडो (२) लाकडानो पातणो ककडो
छाडी स्त्री० [दि. छोडि=नानी] छाकरी
छाहुं (छा) न० [न्युओ छाहुं न०] छाडिधु
(२) छातडु
छात स्त्री० न्युओ छाछ
छातडुं (छा) न० छाहुं; ईतडुं; पड
छातेर (छा) वि० [स. पृत्तति, प्रा. छट्टर]
'७९'; छातेर

छातो (छा) पुं० [सर० छाट्टे न०] वासण
धावानो ह्यडे
छातेर (छा) वि० छातेर
छा ने (छा) अ० भले ने
छाभ'ध (छा) वि० छावाधुं
छावाधुं अ० कि० [स. छम्; प्रा. छम्
परथी] छाभुं - भसियालुं पडवुं
छावलीधुं, छावुं वि० [न्युओ छावाधुं]
भसियालुं; अभावाधुं; शरभिंहुं
छारी स्त्री० [न्युओ छारे] छाकरी; छाडी.
-रु(-रु) न० छाकडुं. -दे। पुं० [दि.
छोव(-र) छाकरी [वपरनी तव्या
छाड (छा) पुं० स्त्री० [न्युओ छाड] वनरपति
छाड पुं० स्त्री० [छावधुं वपरथी] (लाकडाना)
छाडवाधी पडतां छावां
छाडधुं स०कि० [प्रा. छोल] वपरवपरथी
वभेडुं (२) (इधनी) छाड काठवी (३)
(लाकडुं) धडुं (४) (व्य गभं) अल्ल आव-
रथी के भराण साधनथी हलमत
करवी (५) सभत कपडो आपवो [ला.]
छाडादधुं स०कि० भूज छाड छाड करवुं
(२) सभत कपडो आपवो [ला.]
छावाधुं अ०कि० 'छावधुं'नुं कभंलि
छावां(छा) न० अ० व० [न्युओ 'छाहुं' (छाडी)]
छावां [प्रिरक; छा कराववी
छावडा (-र) वधुं (छा) स०कि० 'छाहुं'नुं
छावाधुं अ०कि० 'छावधुं'नुं कभंलि
छाहुं स०कि० [न्युओ छाहुं] अडकडुं; अडकीने
अपवित्र करवुं (२) अ०कि० अडकवाधी
अपवित्र यड
छाहुं (छा) स०कि० (वगवेरेने) छा करवी
छाड पुं० [ग. छोह=ईं कडुं ते] छड
(२) विधोग
छाण (छाण) स्त्री० तरंग; भोनुं (२)
छलकांते; छाडक(३) पुष्कणपल्लु [ला.]
छाणधुं (छा) अ०कि० [न्युओ छाण]
(भागेक वधादेना) धावधुनी छलडी करवी
छातेर (०) वि० [न्युओ 'छातेर'] '७९'
छयासी (-सी) वि० न्युओ छाणी; '८९'

૭

જ પું [સં.] તાહુસ્થાની ત્રીજે વ્યંજન
(૨) સમાસને છેડે 'જન્મેણું, ઉત્પન્ન થયેણું'
એવો અર્થ બતાવતું પદ. ઉદા. 'વ રાજ'
જ અં [પ્રા. ચિમ, વેમ ક્ષેવ; અપ. નિ; ઘોં.
જિજ્ઞ] વાક્યના પદ પાછળ આવતાં તેને
* અંગે મહત્વ, અનન્યતા, નિદય, ખાતરી
વગેરે બતાવે છે. ઉદા. 'આવીશ જ',
'ત્યાં જ' (૨) (કાવ્યમાં) પાદપૂર્તિ માટે
વપરાય છે
જઈદિ વિં [પ્ર.] વૃદ્ધ (૨) અરાજા. -ફી
સીં ઘડપણ (૨) અરાજા
જડે (જ') સીં છદ; છક (૨) રક્ષક; પંચાત
જડેડ સીં જકડવું તો; પકડ; સંકલે.
'વડું' સંકલિં જો'શીને-અસકે નહિ
એમ, સખત બાંધવું-પકડવું
જકાત સીં [પ્ર.] નાકાલેદા; દાણ (૨)
(દરકામમાં) દાન; ખેરાત (આવકનો ૪૦
મેા ભાગ ધર્માદ કરવાની આજ્ઞા). -તી
વિં જકાતનું-નેલગતું (૨) જકાતને પાત્ર
જકિયું વિં જશી; હડીકું
જકું પું [તિલુકુ જકુ = ૭] મોઈદંડાની
રમતનો એક દાવ
જક્કી વિં જક કરનારું; જકિયું
જદા પું જુઓ ચક્ષ. ૦-(-દિ)ણી સીં
જુઓ ચક્ષણી
જળ (જ') સીં [સં. જાળ = માછળું] માછલી.
[૦મરથી = પરતાવું; વાંદા રહીને ઠેકાણે
આવવું]
જળમ પું [પ્રા. જલમ] ધા. -માણું અઠકિં
જળમી -ધાયલ થલું. -મી વિં [પ્રા.]
જળમ થયો હોય એવું; ધાયલ
જળખડ વિં સહેલાઈથી ફોટેટ્ટે નહિ
એવું -મજબૂત (૨) જરૂરું.
જગ નં [સં. જગ] જગત. ૦કર્તા (-તારી)
પું જગતનો કરનાર -ઈશ્વર. ૦વતહેર

વિં જગતમાં બધે જાણીતું. ૦જવન
પું જગતના જવનરૂપ - પરમેશ્વર
જગત નં [સં.] સૃષ્ટિ; વિશ્વ (૨) દુનિયા;
પૃથ્વી (૩) લોકો; લોકમત (જેમ કે, જગત
જિતાયું નથી) [લા.]. ૦જાતની સીં
જગદંબા-દુર્ગા. -તી સીં [સં.] જગત.
-ત્રય નં [સં.] ત્રણે જગત-સ્વર્ગ,
મૃત્યુ અને પાતાળ. -ત્પતિ પું [સં.]
જગતનો સ્વામી-પરમેશ્વર. -દંબા સીં
[સં.] જગતની માતા-દુર્ગા. -દાત્રી પું
[સં.] જગતનો આત્મા-પરમેશ્વર. -દાધાર
પું [સં.] જગતનો આધાર-પરમેશ્વર.
-દીશ(-શ્વર) પું [સં.] જગતનો ધણી
-પરમેશ્વર. -દ્યુર પું [સં.] આખા
જગતનો શુરુ (૨) શાંકર મતના મુખ્ય
આચાર્યની ઉપાધિ (૩) મહાદેવ. -દ્વત્રી
સીં [સં.] જગતની ધાત્રી - જગદંબા.
-દ્વંધ પું [સં.] આખા જગતને વહેત
કરવા યોગ્ય [મોટું કામ [લા.]
જગત પું જુઓ ચક્ષ (૨) અતિ મુરકેલ કે
જગનાથ પું [સં.] જગતનો નાથ-પરમેશ્વર
(૨) વિષ્ણુનો એક અવતાર (૩) જગનાથ-
પુરીમાં આવેલી એ નામની મૂર્તિ. ૦પુરી
સીં એક પ્રખ્યાત તીર્થસ્થળ [કાપડ
જગનાથી સીં એક જાતનું ચીલું સુતરાકે
જગસિયંતા પું જગતનો નિયંતા-પરમેશ્વર
જગપતિ પું જગતનો પતિ - ઈશ્વર
જગમસિદ્ધ વિં જગમહેર
જગખત્રીશી(-તી) સીં લોકવાયકા.
જગમોહન વિં (૨) પું જગતને મોહ
પમાડનાર (પ્રજા)
જગા સીં [પ્રા. જાગાદ] રથળ; ઠેકાણું (૨)
ખાલી જગા (૩) મોહરી (૪) સાધુશ્રાદ્ધનો મઠ
જગાડ (-વ) પું સંકલિં, જગાણું અઠકિં
'જગડું'નું પ્રેરક ને બાવે

જડું પું જુઓ જડું
 જગો સીં જુઓ જગા. ૦૪૭૩ અં ઠેર
 ઠેર; બધી જગાએ; સર્વત્ર
 જગધી સીં [સં. જગ્ધ = આધેયું] છાકરો
 (તિરસ્કારવાચક). -૦૪૭૩ નં છાકરું.
 -૦૪૭૩ પું છાકરો
 જગ્યા સીં જગા
 જગત સીં; નં [સ] શરીરનો યાપાનો
 બાગ (૨) નંધ [સિદ્ધ]
 જગત્ય વિં [સ.] હલકું; કનિષ્ઠ (૨) અંતિમ;
 જગ પું [સ.] ન્યાયાધીશ; જગજ
 જગમાન પું, ૦૪૭૩ સીં જુઓ
 'યજમાન'માં
 જગિયાવેરો, જગિયો પું [મ. જિગ્ધ =
 હુંડિયો] મુક્તમાની રાગ્યમાં મોટી
 ઉંમરના (હુંડિયાવાળા) પરધમીઓ
 પાસેથી લેવાનો માધાવેરો
 જગા સીં [સ.] બાવાઓ માથે રાખે છે
 તે કે તેવું કરાનું જુંડ (૨) અવ્યવસ્થિત
 લાંબા વાળ (૩) વડેપીપરનાં લાંબાં
 લટકતાં મૂળિયા; વડવાઈઓ. ૦૪૭૪ પું
 [સં.] જટાનો બારો. ૦ધર [સં.], ૦ધારી
 વિં માથે જટા હોય એવું (૨) પું જોગી;
 તપસ્વી (૩) રાવ (૪) વડનું ઝાડ
 જટાયુ પું [સં.] દરાચ રાગનો મિત્ર
 -શુધરાચ
 જટિ સીં [સ.] જટા (૨) સંમૂહ. ૦૪૭૫ વિં
 બાઝી - અંદર અંદર ગૂંચવાઈ ગયેલું. ૦૪૭૫
 નં વાળની છટી કે ગૂંચવાયેલી લટ. ૦૪૭૫
 વિં [સ.] જટાવાળું (૨) ગૂંચાયેલું;
 અટપટું (૩) પું તપસ્વી (૪) બ્રહ્મચારી.
 ૦૪૭૬ સીં અટપટાપણુ -ટી સીં જટિ
 જઠર નં [સ.] પેટ; હોઝરી. ૦૪૭૭ પું
 જઠરમાં ઝમનો પાચક રસ; 'જેરિટ્રક
 ન્યૂસ'. -રાઝિ પું [સ.] આધેયું
 પચાવનારો જઠરનો અગ્નિ-જઠરની રાઝિ
 જડ વિં [સં.] જલ વિતાનું (૨) લાગણી, સુદ્ધિ,
 રહીત વિતાનું [લા.] (૩) પું એવો પુરુષ
 જડ સીં ['જડ' સંકિં હપરથી]

જડમૂળ (૨) ખીલી, મેખ (૩) સ્ત્રીઓના
 નાકનું ધરેલું
 જડજ પું [સ. જડ] ન્યાયાધીશ
 જડતર વિં જડાવકામનું -ને લગતું (૨)
 નં જડનું તે; જડવાની રીત; જડાવકામ
 જડતા સીં [સ.] જડપંથુ
 જડથું નં ['જડ' પરથી] અનેક મૂળવાળું
 મોટું મૂળાડિયું
 જડળા (-ખાં) તોડ વિં ઉચ્ચાર કરતાં
 મુશ્કેલ પડે તેવું (૨) જડથું તોડી નાખે
 એવું; સંયોદ
 જડથું નં દાંતવાળો મોનો નીચેનો બાગ
 (૨) તે બાગનું દાડકું; 'જોબાન'
 જડખેસ (-સુ) કાક (-ખ) અં [જડ + એ
 = તહીં + મુપાખ (સૂત્રા પા. = કાણું)]
 સમજડ; મદ્રમ
 જડહરત વિં [સં.] અણસમજડ; મૂખ (૨)
 પું એ નામનો એક યોગી
 જડમૂળ (-ખિયું) નં મુખ્ય મૂળિયું
 જડવાઈ પું જગતનું મૂળ જડ પનાયું છે,
 ચેતન નહિ, એવો વાદ; 'મદિરિચેલિગ્રમ'
 જડવું સંકિં [પ્રા. જડિમ (સં. જલિત)
 = જડાયેલું] સમજડ ખેસાડવું -જેડવું
 (જેમ કે, ખીલો, નરમાદા ઇં જડવા;
 ખેસાણીમાં નંગ ગોડવણ)
 જડવું અંકિં હાય લાગવું; મળ જડું (૩)
 ખેાવાયેલું ફરી મળવું [અક્ષરમાં આપ્યું
 જડસું વિં [સ. જડ] શરીરે મોટું પચ
 જડાઉ (-વ) જડેલું -ખેસાડેલું (૨) પું નં
 જેમાં હીરામાણેક વગેરે જડયા હોય
 તેવો દાગીનો
 જડિતા (-ત) વિં જડેલું; ખેસાડેલું
 જડિમા પું; સીં [સં.] જડતા
 જડિયું નં મુખ્ય મૂળિયું; જડ
 જડિયો પું હીરામાણેક વગેરે જડનાનું
 કામ કરનાર; પચીગર
 જડી સીં ['જડ' ઉપરથી] ઔષધિના
 ગુણવાળું મૂળિયું. ૦૪૭૮ સીં જડઈ
 ગુણવાળી જડી [આદમી
 વાળું પું, નં [પ્રા. સં. જડ] પડુપ; વ્યક્તિ;

જાણતો નં જાણુ તે પ્રસવ (૨) બાળક
 (૩) ચોનાઈ [જન્મ આપવો
 જાણુ સંકિં [સ જન્ પ્રા જા] (બચાવો)
 જાણુ સીં [પ્રા નિર્ણ] વસ્તુ ચીજ (૨)
 માન સોદો (૩) વિલક (૪) ધરણુ (૫)
 અગ્ની પ્ બહાવ સ્ત્રીં નં દરદાગીનો,
 કીમતી સરસમાન
 જાણાવુ સંકિં જાણાવુ અંકિં
 જાણુ નુ પ્રેરક અને કમલિ
 જાત અં [સ યર] જાત લખવાનુ ? એમ
 પત્રનો મજૂર લખતા ગઝઆતમા
 લખાય છે [સિલાય સાચવણી
 જાતન નં ના સ્ત્રીં [સ યન -તન]
 જાતરડુ નં -ડો પું [જુગો જાતરડુ]
 સોનાડપાના તાર ખેચવાનુ એ સ્ સાધન
 (૨) સંલે ગુગન [લા] ગિરજ
 જાતિ પું [સ યતિ] યતિ (૨) જૈન સાધુ
 જાતીમતી સ્ત્રીં દરેકની જુગ કે સામગ્રી-
 સદિયારી જે જવાબદારી તે (દાયદામા)
 જાતુ સ્ત્રીં [સ] લાખ ંસણુ પું લાખુ
 ંરમ પું જુઓ અગનો
 જાતન અં + [યતન] ગયા ત્યા
 જાથરપ(વ)થર વિં ગયા ત્યા મ્યાનું
 કયા હોય એવુ આમ તેમ ખગી ગેલે
 અઅવગિયત
 જાયા અં [સ યવા] જેવી રીતે
 જાયાખ ધ અં છાક નરિ પા એ સ્ સામટુ
 જાયારથ વિં + જાથાર્થ વિં [સ યવાય]
 ચો ૧
 જાધો ૩૦ જાધ સમૂહ સમુાય
 જાધાખ ધ અં જાયાખ ધ
 જાધો પું જાધો
 જાધપિ ૨૧૦ [સ યવાય] જો
 જાદા અ [સ યદા] જે વખતે ંતદા અં
 ગ્યારે ત્યારે કોઈ પગ મમરે
 જાદુ પું [સ યદુ] યદુ ંતાથ ંપતિ,
 ંરાય પું યાદવોના રામી - કૃષ્ણ
 ંવશ પું યાદવવશ
 જાધપિ અં જુઓ જાધપિ

જાદાતદા અં [સ યદાતદા] આમ તેમ
 ગમે તેમ ખેરામ ઠેકાગા વાર
 જાન પું [સ] માણસ (એ વંમા સામાન્ય
 રીતે સમાસમા ઉદાં પ્રતજન, સ્વજન
 પ્રિયજન) (૨) જનતા લોભનો સમુદાય
 (જેમ કે જાનને ઢાંકણુ નહિ સાબળાએ
 જાનનુ મરીએ મનન) (૩) સાત લો
 મનાય છે તેમાનો પાચમે જાનલો
 જાનક વિં [સ] ઉત્પન્ન દરના પેલ
 કરનાર (પ્રાય સમાસને આતે) (૨)
 પું બાપ (૩) મીતાજના પિતાનુ નામ
 જાનનયા, -કાતમળ સ્ત્રીં [સ] સીતા
 જાનતા સ્ત્રીં [સ] બધા લાભનો મમુદ
 આખો મનુષ્યસમાજ
 જાનન નં [સ] ઉત્પન્ન ગુતે જ્વનિ,
 જન્મ ંનાળી સ્ત્રીં ગમ મા બાળમની
 ફૂટી સાથે જોડાયેલી ગોળી લા ંનળી
 નાળ ની સ્ત્રીં [સ] જન્મ આપનારી -
 માતા -ને દ્રિય સ્ત્રીં [ન્દ્રિય] ગુહન્દ્રિય
 જાનપદ પું નં [સ] દેગ
 જાનમ પું [સ જમર] જન્મ અવતરડુ
 તે (૨) જાનમા જિહ્વા ંકુડળી
 સ્ત્રીં જન્મ વખતના મદસ યોગનો
 ખરાખર કાળ લઈને જનાવેતુ ખાર રાશિ
 વાણુ ચક જન્માક્ષર ંકે સ્ત્રીં જિહ્વા
 સુધીની મદ ંકેદી વિં (૨) પું જન્મમદ
 ચઈ હોય એવુ (મદી) ંગઠ સ્ત્રીં
 વરસગઠ, જન્મતિથિ ંદીપ સ્ત્રીં
 જાનમકે ંડુ અંકિં જન્મગુ પેદા
 યડુ -મોરો પું જન્મથી મરણ લગીનો
 માગ આખી જિહ્વા ભવ
 જાનમેજય પું [સ] પરીક્ષિત ગાળનો પુત્ર
 જાનમોજાનમ અં દરેક જન્મેજન્મેજન્મ
 જાનમોતરી જાનમોની સ્ત્રીં જન્મ પાળી
 ઉત્તરોત્તર જાનનારા જાનાર ને લામદાનિ
 જાણાવતી જન્મકુડળી પરથી જોતીએ
 જાનાવેતી પત્રિકા
 જાનચિની સ્ત્રીં [સ] જન્મ આપનારી - મા
 જાનજી પું [સ] સેનાપતિ (૨) એ મોટી
 જશરી પત્રી

जनश्रुति श्री० [स.] अद्वा
जनसमाज पुं० जनता; जनसमुह
जनस्वभाव पुं० भालसमो के जनानो
स्वभाव

जनहित न० लोकानुं हित
जना [म. जिना], ठंडारी [फा. जिनाकारी]
श्री० व्यभिचार; छिनाणुं

जनानो पुं० [म.] मुखमानोभा भट्ट
हाववा लई जवानी भावली (२) येनी
पाछा जनानुं सरथस

जनानभानुं न० [फा.] अंतःपुर, सखवास
जनानी वि० श्रीमाने लगतुं; श्रीमानुं.

—नो पुं० [फा.] जोखनमां रहेनारे
श्रीसमुदाय के तेनुं जनानभानुं

जनाप वि० [म.] भट्टेरजान; कृपाणु
(संशोधन के श्री पेठे नाम पूरे आदर

तरीके; जेभके, जनाप कुरेशी). —जेआली
वि० [अ.] मोक्ष भट्टेरजान; परम कृपाणु

जनार्दन पुं० [स.] विष्णु, कृष्ण
जनावर न० लुओ लनवर; पशु(२)चित्र;

छगी [छा.] [अ० व० 'जनावरा' आभील
अर्थ'मां जेवाय छे; अ० व० जनावरुं.

जानुं न० जनावरानुं संज्ञकस्थान; 'जू'
जनित वि० [स.] जन्मेतु

जनेता श्री० [स. जनि-(नवि)त्री] जन्म आप-
नारी — मा

जनोर्ध श्री०, न० [स. वशोपवीत, प्रा. जत्रोवईय]
लुओ यज्ञोपवीत. ०वड(-ठो), ०वाड

वि० धड पर जनोर्ध रहे छे तेनी लीटीमां
वाटने। (धा)

जसत न० [म.] स्वर्ग; जिनत. ०नरीन
वि० लुओ स्वर्गस्थ

जन्म पुं० [स.] जन्म-पेदा यहुं ते (२)
जन्मारे। ०हुंउली [स.] (-णी), ०डेह,

०डेही, ०गांठ, ०टीप लुओ 'जन्म'मां.
वतिथि श्री०, ०दिवस पुं० [स.] जन्मनो

दिवस; जन्मगांठ. ०भूमि श्री० [स.]
म्यां जन्म यथो होय ते स्थान के

देश; मातृभूमि. ०पुं अ० किं लुओ

जन्मपुं. ०सिद्ध वि० जन्मथी ज प्राप्त
यथेयुं-भजेयुं. —माक्षर पुं० अ० व०

[अक्षर] लुओ जन्मकुंणी. —माक्षे
पुं० लुओ जन्मारे। —माष्टनी श्री०

[स.] कृष्णजन्मनो दिवस; श्रावण पक्ष
आठम. —मांतरन० [स.] पीले जन्म.

—मांध वि० [स.] जन्मथी आंधणुं.
—मोजन्म अ० लुओ जन्मो जन्म.

—मोतरी, —मोनी लुओ 'जन्मोतरी'
जन्म वि० [स.] —थी जन्मेतुं; पेदा यथेयुं

(समासने. अते)
जप पुं० [स.] नाम, मंत्र हत्यादिनुं रटन

जपत वि० [अ. जत] जपत; गुनासरहंउपे
सरकारे कणके करेयुं (२) नागता पेठे

कणके लीधियुं. —ती श्री० ० हो; गुनाता
हंउपे सरकारे के भागता पेठे कोर्धये

लीधिये कणके (२) टांथ
जपमाला (स.) (-णी) श्री० जप करवानी

भाजा—जेरयो
जपतुं स० किं [स. जप] जप करवो; रटतुं

जस वि०, —सी श्री० लुओ जपत, —ती
जस श्री० [फा.] लुदम; जपतरही

जप अ० [हि.] म्यारे
जपर श्री० [फा.] जपरुं; जपर; मोहुं

भारे; कंठु(कंठ, जप, सत्ता, गति, ध०मां
धतुं.) (२) पु० ०हुं लिपिमां वपरातु ओक

चिह्नन (ते अकारणताये छे). ०जस्तवि०
जेरावर, जपरुं ०जस्ती श्री० जपारकार;

लुदम. ०हस्तवि० जपरजस्ती. ०हस्ती
श्री० जपरजस्ती. —राई, —री श्री०

जपरजस्ती [मुश्केल [छा.]
जपरुं वि० जपर; जेरावर; जपवान (२)

वस्त्राल. श्री० [फा.] जप. (२) जेही; जप.
जपानी श्री० [फा.] लुओ जपानी

जपान अ० लुओ जपान
जपपर वि० लुओ जपरुं

जम पुं० लुओ यम. ०डे पुं० जम, जमदूत
जमलु न० जमपुं ते, जोजन(२) नातवरो.

०पार पुं०; श्री० नातवरो (२) येनो दिवस

જામણ વિં [સ યાતા, પ્રા ન્મા, દ વમગવ]
પૂર્વાભિમુખ યતા દક્ષિણ તરફનું
[જામણો હાથ શાં પ્રાં મુખ્ય મંદગાર
માણ] [ખાપ

જામહમિ પું [સ] એક કપિ-પરશુગમના

જામહડ પું ચમહડ

જામહૂત પું ચમહૂત

જામના સ્રીં [સ યમુના] ગગાને મગનારી
એક ની કાનિદી-નોત્રી સ્રીં જામના
નદીનું મૂળ

જામપુરી સ્રીં જામરાગનું નગર

જામરૂખ નં જામરૂખ વડી -ખી સ્રીં

જામરૂખનું ઝાડ

જામરુ સંકિં [સ તમ] ભોજન કરતું ખાત

(૨) વામડ ખાત (વ્ય ગમા) [લા]

જામરોદી તવરોજ પું [વા] એ પારમી
તહેવાર (રંગમી માય)

જામા વિં [મ] એક યથેહ, એકહુ

(૨) જામા ખાતનું (૩) સ્રીં આવક,

૦૫૪, વસૂ (૪) સરવાળો જામનો

જામાઈ પું [સ જામાઈ] દીકરીનો વર

જામાઈધા નં જામા અને ઉધાર, આવક
જાવનો હિસાબ [અને ખર્ચ

જામાખરચ, જામાખચ પું, નં ૦૫૪

જામાડપુ સંકિં જામડનું પ્રેરક

જામાત સ્રીં (એક નાતના કે પથના લોકોનો)

સમુદાય, સમૂહ (૨) જાવાઓનો સમૂહ

જામાતી વિં જામાતનું ને લગતું

જામાદાર પું સિપાઈઓની નાની કુટુંબીનો

ઉપરી (૨) ઉપરીપણ કે પ્રભાવ દાખવે

એવું માણસ (કગલમા) [લા] -રી

સ્રીં જામાદારનું કામ-પદ

જામાજિવ અવલ પું [મ જમાજિવજલ]

અરગી-મુસામાની પાચમે મહિનો

જામાજિવ આખર પું [મ તમાજિલ

આજિલ] અરખી-મુસલમાની છઠું મહિનો

જામાન પું [મ તમિન] જામીન જમાત

નં જામીનખત -ની સ્રીં જામીનગીરી

જામાનો પું [વા] યુગ, લાગો સમય (૨)

દેગકાગની, આચારવિચારાદિની અમુક
રિતિ કે તેનો સમય [જામાનાનું
ખાતેય ગાં પ્રાં પહોચે, અનુભવી
પાત્ર] [સિપટી

જામાનોધ સ્રીં ખરીદનો માન નોધવાનો

જામાપાસુ નં ચોપડામા (શણ) પાસુ ત્યા

જામા રકમ લખાય છે

જામાખ દી (-ધી) સ્રીં જામીન માપી,

જાત વગેરે તપાસી કરીને તેનું સરખા

ભરત આપરતું તે 'વડ રેવન્યુ-

સે' મેન્ટ

જામાખાલુ (-જી) સ્રીં જામા પાસુ

જામાવ પું [વા] સૌંદર્ય

જામાવગોટો પું જામા નેપાળો

જામાવ પું [જામા જામા, જામાવ પરમી]

જામાવ બીડ વડ સ્રીં જામાવડ તે

(૨) જામાવસતી મેળવ નિ-મિથા

જામાવપુ સંકિં જામાવનું પ્રેરક

જામાવસૂવ સ્રીં, નં મહેસૂની ૦૫૪

જામાવલી સ્રીં જામાનોધ

જામિયત સ્રીં [મ જામીયા] સમૂહ મળ

જામીન સ્રીં [વા] ભાવ (૨) ખેતર તરીકે

વપરાય તેવી જમીન (૩) ધા રૂઝવાથી

આવતી નવી ચામડી વહાર વિં

જામીનની માલિકીવાળો (૨) પું જામીનને

માલિક (૩) વાટખંધ જામીનનો માલિક

વહારી વિં જામીનદારનું ને લગતું (૨)

સ્રીં જામીનદારપણ વહારી પદ્ધતિ

સ્રીં મહેસૂન માટે સીધો ખેતર સાથ

વ્યવહાર રાખવાને બદલે જામીનદાર

પાસેથી જ મહેસૂન લેવાની પદ્ધતિ

વહારી વિં (જામીનોત્તમ) જામીનસરમુ

કરેલ પાચમાન

જામે વિં (૨) સ્રીં [મ તમ] જામા જામા

જામેયો પું માર જેવું એક હથિયાર

જામે (મા) પું જામે, સામુદાયિક

આત્મ ત્યા -રિયો પું જામેર કરનાર

જામ પું સ્રીં [સ] જાત મેલ વહાર

પું વહારવાળો સ્રીં [સ] જામ મળવાથી

કરેલો પોઠાર (૨) જય થયો છે એણે
જણાવતો દંદેરો જય પુઠ જયજયકાર
(૨) અં જે જે (કાઈને સામા મળતા કે
છટા પડતા બોલાવો ગપ્પ) જયકાં
પુઠ જટની ખુમાલીનો પોઠાર ઠેરી
સોં [સ] વિજયની દેવી, જય જય પુઠ
[સ] ફેલેલી યાદગીરીમા જોલો કરેલો
ગતભ -યંરી સોં [સ] મહાન વ્યક્તિનો
જન્મદિવસ (૨) વિજયનો વાવટો -યા
સોં [સ] દુર્ગા -
જય પુઠ [વા] પેસો, નાણુ, સોનુ (૨) કસળ
(સોના-રૂપાના તાર) કે કસળનું વણતર
ઠકમ પુઠ [+ [વા વણ] સોનારૂપાનો
તાર, કસળ ઠકસી વિઠ [વા] કસળી,
કસળના ભરતવાળુ
જય નં [સ તણ] ઝરખ, એક જગતી
પ્રાગી, ચોરખોદિયો, તરસ
જયજયરિયુ વિઠ [સ, જય] જય ધઈ ગયેલુ
જયજયમ નં પસા વગેરે જયમની
વસ્તુઓ
જયકે વિઠ [સ] વજ્ર, ધરુ (૨) કઠણ
જયધુધ પુઠ [અપના] પારસીઓના
ધર્મસંસ્થાપક
જયધોરતી વિઠ જયધુધનું -ને લગતુ (૨)
જયધુધનું અનુયાયી (૩) પુઠ પારસી
જયદહાણુ (નુ) નં [વા તં, પરથી] એક
સૂકો મેવો, આપુ
જયદી સોં [વા] ઈશ્વરનો પીજો પદાધ
જયદો પુઠ [વા] તમાકુનો મૂકો
જયતું અ કિં [સ જ, પ્રા જર] જય યતુ,
પસાઈ જય (૨) પસતુ હજમ યતુ (૩)
પાણુ કે છટ્ટ યતુ [કાચળી
જય સોં [સ] વજ્રાનુયા (૨) સાંપની
જય વિઠ (૨) અં [અ] લગાર, થોડું
એક, ઠક વિઠ (૨) અં થોડું, લગાર
ઠતરા અં થોડું - નદિ જેડ
જયાયત વિઠ [નુઓ નિરાયત] વરસાદના
પાણીથી થતુ (ખેતી કે પાક માટે, તેનાથી
લેવડુ બાગાયત - ફૂવાના પાણીથી થતુ)

જયનુ નં [સ] ગમને વીઠળાયેતુ પાતળુ
પા, ચોર. જય વિઠ જયપુમાથી જન્મતુ
(ઈશ્વરથી નહિ) [કસનો સસરો
જયમધ પુઠ [સ] મગધદેશનો રાત,
જયિયાન વિઠ [વા જોન] જરીનું કસળી
(૨) નં સોનારૂપાના ધરેણા
જરી સોં [વા જર] કસળ, કસળી માન
(૨) વિઠ કસળ સાથે વણેલુ, કસળી
જરી વિઠ (૨) અં [નુઓ જરા] થોડું,
વગાર ઠક વિઠ (૨) અં સહેજ થોડું કે
જરીકામ નં કસળી ભરતમામ
જરીપદકો પુઠ પેગવાઈમા લગારી સગદાને
કમરે બાધાનો સ્સળી પગ
જરીપુઠાણુ વિઠ [સ તરિત + ડરાળી-નુ,
કાદીનૂરી ગયેતુ પલુ જનુ
જરૂં પુઠ નુઓ ઝરૂં
જરૂં સોં [અ] નુઓ જરૂત (૨) અં
અવશ્ય નમી અવખત ઠત, -રિયાત
સોં અગત્ય, આનર્યકતા, ગરજ હોજત
-રી વિઠ જરૂત, અગત્યનુ
જયર (ગિત) વિઠ [સ] જય ધઈ ગયેલુ
જયમં નિં [ર] જયમની નામના દેગનુ
(૨) પુઠ તે દેગનો વતની (૩) સોં ત્યાની
લાખા ઠમિલવર નં [ર] એ-મિશ્ર ધાતુ
જલ નં [સ] જળ, પાણી ઠકીડા સોં
[સ] પાણીમા રમત ઠગરિયો પુઠ
મહિરમા ઠાગરજની પૂન માટે પાણી
લા ઠી આપનારો જય વિઠ [સ] પાણીમા
ચાલનારુ (૨) નં પાણીનું પ્રાણી જય
વિઠ [સ] પાણીમા ઉત્પન્ન થતુ (૨) નં
કમળ જયલખ પાકાર અં બરે પાણી
પાણી ધઈ ગયુ હોય તેડુ ઠત ગ પુઠ
પાણીનું મોનુ (૨) (ચણાણામા પાણી ભરીને
ચોળતુ) એક વાદ્ય ઠક પુ [સ] વાદ્ય મેપ
જલક વિઠ [વા જલ] હમ, આમ, તેજ
જલદી સોં [વા] ઉતાવળ, ત્વરા (૨) અં
ઉતાવળથી જ, સત્વર
જલદેવતા પુઠ અં, સોં [સ] જળની
દેવી, પાણીની પરી

જામણું વિં [સ. વાળાં, પ્રા. જમા, વ. લેમણય]
 પૂર્વાભિમુખ થતા દક્ષિણ તરફનું
 [જામણો હાથ શાં પ્રાં મુખ્ય મહદગાર
 માણસ] [બાપ
 જામદગ્ધિ પું [સ] એક નવિ-પરશુગમના
 જામદંડ પું ચમદડ
 જામદૂત પું ચમદૂત
 જામના સ્ત્રી [સ. ચમુના] ગગાને મળનારી
 એક નદી, કાલિદી - નોત્રી સ્ત્રી જામના
 નદીનું મૂળ
 જામપુરી સ્ત્રી જામરાજનું નગર
 જામરૂખ નાં જામરૂખ સ્ત્રી, -ખી સ્ત્રી
 જામરૂખનું જાંડ
 જામરું સંકિં [સ. જામ] જોગન કરતું, ખાતુ
 (૨) જામતુ, ખાતુ (બે ગગા) [લા.]
 જામરીદી નવરોજ પું [ફા] એ પારસી
 તહેવાર (ગંગા માચું)
 જામા વિં [અ.] એક કુ થયેલું, એક કુ
 (૨) જામા જાનુનું (૩) સ્ત્રી આવક,
 ૧૫૪, વસત (૪) સરવાળો, જુમનો
 જામાઈ પું [સ. જામાઈ] દીકરીનો વર
 જામાઈધાર નાં જામા અને ઉધાર, આવક
 નવકનો હિસાબ [અને ખચ
 જામાખરચ, જામાખચ પું, નાં ૧૫૪
 જામાડું સંકિં 'જામડું'નું પ્રેરક
 જામાત સ્ત્રી (એક નાતના કે પથના લોકોનો)
 સમુદાય, સમૂહ (૨) જાવાઓનો સમૂહ
 જામાતી વિં જામાતનું, -ને લગતું
 જામાદાર પું સિપાઈઓની નાની ટુકડીનો
 ઉપરી (૨) ઉપરીપણ કે પ્રભાવ દાખરે
 એટલે માણસ (કરાકમા) [લા.] -રી
 સ્ત્રી જામાદારનું કામ - પદ
 જામાદિલ અવલ પું [અ. જમાદિલ અવલ]
 અરબી - મુસલમાની પાચમો મહિનો
 જામાદિલ આખર પું [અ. જમાદિલ
 આખર] અરબી - મુસલમાની છઠ્ઠો મહિનો
 જામાન પું [અ. જામિન] જમીન. બધત
 નાં જમીનખત -ની સ્ત્રી જમીનગીરી
 જામાનો પું [ફા] યુગ, લાખો સમય (૨)

દેશકાગની, આચારવિચારદિની અમુ-
 રિયતિ કે તેનો મમય [જામાનાનું
 ખાતેય ૩૦ પ્રાં પહેલેલ; જાનુમરી,
 પાકું] [ચાપટો
 જામાનોંધ સ્ત્રી જમીનનો માલ નોંધવાનો
 જામાપાસુ નાં ચોપડામા (હાલુ) પાસુ, જ્યા
 જમા રકમ લખાય છે
 જામાળ દી (-ધી) સ્ત્રી જમીન માપી,
 નત વગેરે તપાસી કરીને તેનું સરકાર
 ગરત આપારતું તે, 'વેન્ડ રેવન્યુ-
 રેગ્યુમેન્ટ'
 જામાખાતુ (-જા) સ્ત્રી જામાપાસુ
 જામાલ પું [ફા] સૌદ્ય
 જામાલગોટો પું જામા નેપાળો
 જામાવ પું [જામા જામા, 'જામડું' પરગી]
 બરાનો, બીડ બટ સ્ત્રી જામાવતું તે
 (૨) બ વમેસની મેળવણી - મિથાળ
 જામાવતું સંકિં 'જામડું'નું પ્રેરક
 જામાવસૂલ સ્ત્રી, નાં મહેસૂલની ૧૫૪
 જામાવહી જાં જામાનોંધ
 જામિયત સ્ત્રી [અ. જામિયત] સમૂહ, મદળ
 જામીન સ્ત્રી [ફા] જોય (૨) ખેતર તરીકે
 વપરાય તેવી જમીન (૩) પા કુશવાથી
 આવતી નવી ચામડી બદાર વિં
 જામીનની માલિકીવાળો (૨) પું જામીનનો
 માલિક (૩) ગાદખંધ જામીનનો માલિક
 બદારી વિં જામીનદારનું, -ને લગતું (૨)
 સ્ત્રી જામીનદારપણ બદારી પદ્ધતિ
 સ્ત્રી મહેસૂલ માટે સીધો ખેડત સાથે
 વ્યવહાર રાખવાને બદલે જામીનદાર
 પાસેથી જ મહેસૂલ લેવાની પદ્ધતિ
 બદારત વિં (જાગીતોગી) જામીનસરસું
 કરેલું, પાચમાય
 જામે વિં (૨) સ્ત્રી [અ. જામ] જામા જામા
 જામેયો પું માર જેટલું એક હથિયાર
 જામેર (મો') પું જામેર, સામુદાયિક
 આત્મકત્યા -રિયો પું જામેર કરનાર
 જાચ પું, સ્ત્રી [સ] જીત, ક્ષેત્ર બધાં
 પું, બધાં પણા સ્ત્રી [મ] જાચ મળવાથી

કરેલો પોકાર (૨) જ્ય થયો છે એહું
જણાવતો હંદેરો. જન્ય પુ. જન્યજન્યકાર
(૨) અ. જે જે (કાંઈને સામા મળનાં કે
છટા પડતાં બોલાતો ગણ). જન્યકાર
પુ. જતની ખુશાલીનો પોકાર. જન્ય
સો. [સ.] વિજયની દેવી. જન્ય પુ.
[સ.] ફોફાની ચાદગીરીમાં બોલો કરેલો
સ્તંભ. -યંત્રી સો. [સ.] મદાન વ્યક્તિનો
જનમદિવસ (૨) વિજયનો વાવટો. -યંત્રી
સો. [સ.] ફૂર્મ
જન્ય પુ. [કા.] પંસો; નાણું; સોનું (૨) કસળ
(સોના-રૂપાના તાર) કે કસળનું વણતર.
જન્ય પુ. [+ [કા. વજ] સોનારૂપાનો
તાર; કસળ. જન્ય વિ. [કા.] કસળી;
કસળના ભરતવાળું
જન્ય ન. [સ. તરણ] ઝરણ; એક જંગલી
પ્રાણી; ચોરબોદિયો; તરસ
જન્યજન્ય વિ. [સ. જન્ય] જન્ય થઈ ગયેલું
જન્યજન્ય ન. નેરો વગેરે જોખમની
વસ્તુઓ
જન્ય વિ. [સ.] જન્ય; ધરતું (૨) કસ
જન્ય પુ. [સ.] પારસીઓના
ધર્મસંસ્થાપક
જન્યોસ્તી વિ. જન્યપૂનું, -ને લગતું (૨)
જન્યપૂનું અનુયાયી (૩) પુ. પારસી
જન્યોસ્તી (ન્યુ) ન. [વા. જન્ય પારસી] એક
સૂકો મેવો; આલુ
જન્ય સો. [કા.] ઈશ્વરના પીયો પદાર્થ
જન્ય પુ. [કા.] તમાકુનો ભૂસ
જન્ય અ. [સ. જ. પ્ર. જર] જન્ય થયું;
ધર્મજન્ય (૨) પચયું, હજમ થયું (૩)
પાંચ કે છટ્ટ થયું [કાંચળી
જન્ય સો. [સ.] જન્યવસ્થા (૨) સાધની
જન્ય વિ. (૨) અ. [સ.] લગાર; થોડું.
જન્ય, જન્ય વિ. (૨) અ. થોડું; લગાર.
જન્ય અ. થોડું - નહિ જેવું
જન્યવત વિ. [જન્યો જન્યવત] વરસાદના
પાણીથી થતું (ખેતી કે પાક માટે; તેનાથી
બેઠું) ખાગાયત - ક્ષાના પાણીથી થતું

જન્ય ન. [સ.] ગતને લીટણાયેલું પાતળું
પડ; ચોર જન્ય વિ. જન્યમાથી જન્ય
(ઈશ્વરમાંથી નહિ) [કંસનો સસરો
જન્ય પુ. [સ.] મગધદેસનો રાજા,
જન્ય વિ. [કા. જન્ય] જન્ય; કસળી
(૨) ન. મોનારૂપાનાં ધરણાં
જન્ય સો. [કા. જર] કસળ; કસળી માપ
(૨) વિ. કસળ સાથે વણેલું; કસળી
જન્ય વિ. (૨) અ. [જન્યો જન્ય] થોડું;
લગાર. જન્ય વિ. (૨) અ. સહેજ, થોડુંક
જન્યકામ ન. કસળી ભરતમામ
જન્યપટ્ટો પુ. પેશવાઈમાં લગરી સુદાંગને
કમરે બાધવાનો કસળી પટ્ટો
જન્યપુરાણ વિ. [સ. જન્ય + પુરાણ] જન્ય;
કાલીકા ગયેલું, પાણી જન્ય
જન્ય પુ. જન્યો જન્યો
જન્ય સો. [સ.] જન્ય જન્ય (૨) અ.
અવસ્થા; નદી; અલગતા, અલગતા, -રિયાત
સો. અલગતા, અવસ્થા, અલગતા, અલગતા, અલગતા.
-રી વિ. જન્ય; અલગતા
જન્ય (-રિયાત) વિ. [સ.] જન્ય થઈ ગયેલું
જન્ય વિ. [સ.] જન્ય નામના દેગનું
(૨) પુ. તે દેગનો વતની (૩) સો. ત્યાંની
ભાષા. જન્ય ન. [સ.] જન્ય; પાણી. જન્ય સો.
[સ.] પાણીમાં રમત. જન્ય પુ.
મહિરમાં કાઠોરની પૂજા માટે પાણી
લાવી આપનારો. જન્ય વિ. [સ.] પાણીમાં
ચાલનારું (૨) ન. પાણીનું પ્રાણી. જન્ય
વિ. [સ.] પાણીમાં ઉત્પન્ન થતું (૨) ન.
કમળ. જન્ય પાણીકાર અ. અથવા પાણી
પાણી થઈ ગયું હોય તેવું. જન્ય પુ.
પાણીનું મોતું (૨) (ચણાણમાં પાણીભરીને
ચોળતું) એક વાદ્ય. જન્ય પુ. [સ.] વાદ્ય; મેથ
જન્ય વિ. [કા. જન્ય] ઉમ, આકરું; તેજ
જન્ય સો. [કા.] ઉતાવળ; ત્વરા (૨) અ.
ઉતાવળથી, ઝડપ; સત્વર
જન્યવત પુ. અ. અ. સો. [સ.] જન્યની
દેવી; પાણીની પરી

जयधि, जलनिधि पु० [स] समुद्र
जलपात्र न० [स] पाणिनु वासज
जलपान न० पाणी पीवु ते
जलप्रपात पु० पाणीनो घाघ
जलप्रवय पु०[स] क्षारे वरसाह के पूरथी
नाग यत्रो ते
जयभार्ग पु० [स] जल कपर-वहाल्यमा
जेमीने जवानो रमेनो (२) नहरे वहेगे
जयभसाधि स्त्री० पागीमा करेनो प्राप्
त्याग (जेम मे सन्धासीमे)
जलमे पु०[म] आनद या कृत्स्नवो मेणा
वडो (२) स गीतनो मेणावडो [देग
जल १-(धर)२ न०[स] जलेर] ऐक उह
जहागार न० [स] जल + अगार] पागीनो
होय, राखी [उधय
जहाशय न०[म] हुवा तणाव वगेरे पागीनु
जयेणी स्त्री० ऐम भीडाई
जनेहर, पु० [स] ज १६२
जलप पु०[स] कथन, कहेन ते (२) एकवाह
खारो (२) तत्त्वनिष्पत्तिनी दृष्टाथी नदि
यत्र परपथ जल अने स्वपथ स्थापननी
दृष्टाथी जेनो वाह[न्या] ० क वि०[स]
एकवाह-खारो वरनाहु जल १०कि०
[म] कृष्] अण्डव-खारो करवो
जल ११६ पु०[स] गहन भारनार शिरच्छेद
करनार (२) कसाई
जल पु० [स] यव प्रा] ऐम धान्य (२)
जल जेथी लभाई अथवा वजननु भाप
जल पु० [स] वेग तरा जप
जल अ० ग्यारे [य]
जलभार पु० जवनो भार-क्षार पोटरय
भनो हागेनो [२ वि]
जलनिको, जलनी स्त्री० [स] पडहो अक
जलरज्जवर स्त्री० वारवार जल आववु
ते अपरज्जवर
जलने अ० कथित, भागे
जलपुं अ०कि० (कुल भाटे) जेसुव कुल
यव उत्पन्न यवुं (जेम के दूव जेमे पडी
सी गजवे) (२) (३) के कशामा) जल पत्रा

जवान वि० (२) पु०[का] जगो जवान
-नी स्त्री० जवानी
जवाण पु० [म] कतर ०६१० वि० [का]
जवाणदारीवाणु ०६११ स्त्री० जवाण
हेवानु जेभम अथवा कुरज, जमुमेदारी
जेभमदारी -भी वि०[का] जेनो जवाण
भागेलो होय जेवु (२) जेना जवाणनु
अथ भरेकु होय जेवु (जेम के पोष्ट
हाड ताग)
जवाश पु० व० ०० [म] जवरय जववाय] जव
वगेरेना नाना-ताज दिगेवा अकुरो
जवापु अ० कि० जवानी किया यवी
जवुनु भावे [वनभति
जवासे पु० [स] यवाम, प्रा जवाम] ऐक
जवाहिर न०[म] नीरामात्रेक वगेरे जवरात
जवांभर्त पु० [का] जवाहिर, वी
जवु अ० कि० [म] या प्रा १] (तेना इषो-
नड, जय न, जयो, जवु गयु गर्ह,
जर्हय ६० याय छे] गति करवी असवु
(२) पासेथी असवु जोधु यवु (३) धवु
नुकसान यवु नारा पाभतु (४) रीतवु
पसार यवु (५) अन्य कि० साधे आवता
ते किया जहाजर या जोकस यवानो के
आवु रहेवानो आवणतावे उहा० नासी
जवु भाई जवु करता जवु वगेरे
जश पु० [स] यश य प्रा जस] क्रीति
जशान न० [का] जदन] कृत्स्नवो के आनदो
दिवस (पारसी)
जशवत वि० जशवाणु, यगवत
जशोदा स्त्री० यशोदा-मीरुपानाभा
जम पु० जमो जरा
जमत न० [स, प्रा जमद] ऐक धातु
जमु वि० [स] यादव, प्रा जम] जेवु, भगव
आवतु
जसोदा स्त्री० जशोदा यशोदा
जलजम न० [म] नरक, होज्ज
जहाज न० [म] मोट्ट वहाल्य -जु पु०
जहाज यावनारो (२) वि० जहाज
-ने जगनु

જહાન સીં [ફા.] જહાં; દુનિયા; આલમ
 જહાનમ નં [જુઓ જહાનમ] નરક
 જહાલ વિં [સરં અ. જહલ, જાહિલ =
 નાદાન] હદામ; આકળું (હિલતું 'મવાલ')
 જહાં સીં [ફા.] દુનિયા; જહાન. ૦ગીર
 પું દુનિયાનો છતનારો (૨) એક મોગલ
 બાદશાહ. ૦ગીરી વિં જહાંગીરનું, -ને
 લગતું (૨) [વા.] આપખુદ; જોડુકમીમધુ
 (૩) સીં જોડુકમી, આપખુદી (૪)
 અમીરી. ૦પના (૦હ) વિં (૨) પું [ફા.]
 જગતનુ રક્ષણ કરનાર (બાદશાહ)
 જહીં અં [મ. યન, પ્રા. જહ(-હિ, હિ)]
 ત્યા, જે ઠેકાણે
 જહેમત સીં [મ. જહમત] મહેનત; શ્રમ
 જહુનુ પું[સ] એક પ્રાચીન રાન. ૦કં.યા,
 ૦ન, ૦સુતી સીં [સ.] ગંગા નદી
 જળ નં [સ. જલ] પાણી. ૦ફેકડી સીં
 એક જળચર પક્ષી. ૦ફેકું નં ચંદની
 આનુબાનુ આઠાં પાણીમયાં વાદળોને
 કીલે દેખાતુ ફૂડાણું. ૦ધોટો પું એક
 પ્રાણી; 'હિપોપોટેમસ'. ૦ચર વિં નં
 જુઓ જલચર. ૦જળખંખારકાર અં
 જુઓ જલજલમ બાહાર
 જળજળિયું અંકિં ['જળત' ઉપરથી]
 બળતું (૨) બળતગ યતી
 જળજળું વિં આયુષીબરાયેયુ (સાયન)
 જળગીલણા(-ણી) વિં સીં બાદરવા
 મુઝ અગિયારમ
 જળજી નં ['જળત' ઉપરથી] બળતણ; લાકડાં
 જળદેવતા, જળપાત્ર, જળપ્રલય,
 જુઓ 'જલ'માં [મયાકાર
 જળખંખાર વિં (૨) અં જળજળ-
 જળખિલાડી સીં એક જળચર પ્રાણી
 જળમાર્ગ પું જલમાર્ગ [સજગતું
 જળવું અંકિં [સ. જહ, પ્રા. જલ] બળવું;
 જળસ નં ઝાડા વાટે પડતો પડુ જેવો
 ચીકણો પદાર્થ
 જળમમાધિ સીં જુઓ જલમમાધિ
 જળમોઈ સીં (બાળવા કે ફાટવાને બદલે)
 જળમાં મુવાડતુ તે (સ ન્યામીને)

જળદ(-ધ)૨ જુઓ જલધર
 જળાઉ વિં ['જળત' ઉપરથી] બાળવાના
 કામનું (લાકડું)
 જળાગાર નં જુઓ જલાગાર
 જળાતિસાર પું [સ. જલ+તિસાર] પાણી
 જેવા ઝાડા યાચ તેવો એક રાગ
 જળાધારી સીં [સ. જળધાર ઉપરથી]
 જેમાં શિવલિંગ બેસાડવામાં આવે છે તે
 કથારા જેવો ઘાટ (૨) શિવલિંગ ઉપર
 ટંકાતુ નીચે ફાણવાળું જળપાત્ર
 જળાષ્ટ્ર પું ૦જળત' ઉપરથી બળાષ્ટ્ર, કંઠાષ્ટ્ર
 જળાશય નં જુઓ જલાશય
 જળા સીં [સ. જળેકા] પાણીમાં રહેતો
 એક છવટો (ખરામ લોહી ચૂસી લેવા
 તેને ચામડી ઉપર વળનાડવામાં આવે છે)
 જળાદર નં જુઓ જલદર
 જળોચું નં ચમડું મગી ગયા પછી રહેતુ ચાકું
 જળોચુ નં મેરો જડતી વળને પીટો ઉપર
 પાટિયા જડે છે ત્યારે તેની તડ પૂરવા
 નીચે મુકાળી પાતળી ચીપટ -
 જંઈ પું પેસો, દોઢિયુ [જળ; ગીચ ઝાડી
 જંખળળ સીં [અખરાં+જળ] એસિ-
 જંગ પું [ફા.] મોટી લડાઈ; યુદ્ધ (૨)
 અરો; કંકાસ [લા]
 જંગમ વિં [સ] એક ઠેકાણેથી બીજે
 ઠેકાણે ખસી રહે એવું (સ્થાવરથી બલકું)
 જંગલ નં [સ., ફા.] વન. - લયત સીં
 જગતીયલુ - કી વિં જગલજી રાની
 (૨) એડયા વિના ઊગેલું (૩) મુધારો,
 સરકાર કે વિવેક વિનાનું [લા.]
 જંગાલ પું [ફા. જંગલ] લાંબાનો ઘાટ
 જંગી વિં [ફા.] જંગ-લડાઈને લગતું
 (૨) મોટું; જળદું (૩) સીં કિલ્લાની
 બીતમાનું ત્રાંગુ બાકુ
 જંધા સીં [સ.] જધ
 જંજળી સીં ઉપાધિ; ખટપટ
 જંજર સીં [ફા.] સાંકળ (૨) બેડી
 જંજીરો પું [મ. જંજીર] પાણીમાં બાધેલો
 કિલ્લો (૨) ટાપુ, બેડ

જાત પુઁ જુઓ જાતુ

જાત પુઁ, નઁ [સ યત્ર] તાત્રિક આદૃતિ

(૨) તેડી આદૃતિ કે અક્ષરનાળો કાગળ
કે પતરુ, તાલીજ (૩) જાતુ

જાતરકું નઁ [સ યત્ર] જુઓ જાતરકું

જાતરમતર પુઁ નઁ જાતર અને મતર

જાતાવું સઁકિં જાતર કરવું, (તાલીજને)

જાદુઈ અક્ષર આપડી

જાતુ પુઁ, નઁ [મ] નાનુ જવડુ ંદા[સ]

નાશક વિઁ જાતુઓનો નાશ કરે એવું

વિદ્યા સીઁ, ંદા[સ] નઁ બદિરિ

ચોરેજી ંદુજી વિઁ જવતા જાણુથી

મુખ કરેતુ, 'રહીલાઈઝડ' [ર વિ]

જાત નઁ [મ યત્ર] જુઓ છાયાચત્ર (૨)

એક જાતનુ તતુવાધ (૩) પુઁ, નઁ જુઓ

જાતર -ની પુઁ જાતર વગાનાર (૨)

જાદુગર, ખેલાડી (૩) સીઁ જાતરવાનુ

તાલીજ (૪) તેયાર ગણતરીનો પોરો, કોણક

જાપ (જા') પુઁ [પ્રા રૂપ] શાતિ, નિરાત

ંવું અઁકિં નિરાત વાળવી શાત પાવું

(૨) જરા ંદુતુ-આખ મળવી (૩) તોફાન,

ધમાચાળ, ંદા[સ] રોડાણ તે બધે કરી

શાત થવું

જાંજુ નઁ [સ] જાંજુ

જાંજુક પુઁ, નઁ [સ] ગિયાળ

જાંજુખંડ, જાંજુદીપ પુઁ[સ] (પૌરાણિક

બ્રોહ્મ પ્રમાણે) મેરુ પર્વતની આનુબાનુ

આવેલા સાત ખડમાનો એક (૨)

(બૌદ્ધોની માન્યતા પ્રમાણે) બારતાપ

જાંજુ નઁ [સ] જાંજુ

જાંજુક પુઁ નઁ [સ] શિયાળ

જાંજુખંડ, જાંજુદીપ પુઁ [સ] જુઓ

જાંજુખંડ

જાંજુર નઁ ખીના ખેચી માદાનુ ઓળર

-એ જાતની પકડ [કોકરો

જાંજુરિયો પુઁ ['જાંજુરો' ઉપરથી] નાનો

જાંજુરો પુઁ [વા] એક નાની તોપ (૨)

ખાજગરનો મંદનીશ કોકરો

જાંજુ જાંજુ અઁ 'જાંજુ અંજિ/જાંજુ અંજો'

એવો પોકાર [ંકરવું=ખે/વામદારપો]

નાયકું કે ખચું કરવું]

જાંજુ અપ -સીઁ જાંજુ ને આપતુ તે, આપખ

જાંજુ વિઁ સીઁ [જાંજુ-જાંજુ] જાંજુ,

જાંજુથી (૨) સીઁ પુત્રી

જાંજુ સીઁ[સ ગાનિ, પ્રા ગા] એક કૂની વેળ

જાંજુ ('જાંજુ મોટા પી નદિ) 'જાંજુ'નુ

આસાથે બઁ વઁ

જાંજુ(-રો) પુઁ 'જાંજુ' એવો ઉદ્ગાર,

સામા ન થયો તે (૨) રુખચત

જાંજુક નઁ[ર નજ] એ પ્રધારનુ પડેરવાનુ

વજ્ર, વાસુકાઠ

જાંજુ પુઁ [મ યાગ] ધજા

જાંજુ સીઁ રનાદે (જવાબ)

જાંજુતી જોત વિઁ સીઁ જેની જ્યોતિ-

શક્તિ જાંજુત હોય-તરત પારખુ બનાવતી

હોય તેવી (દેવી)

જાંજુતું વિઁ જાંજુ નદિ તેહ જાંજુત (૨)

સાવધાન [(૨) જાંજુતિ

જાંજુતુ નઁ [સ] જાંજુતુ તે, કાંડા રો

જાંજુરિત વિઁ [સ] જાંજુ, જાંજુત

જાંજુરિયો પુઁ બુવાનો સાથી-કાંકુ

વગાડનાર

જાંજુક વિઁ [સ] જાંજુ (૨) સાવધ

જાંજુતિ સીઁ[સ] જાંજુતુ તે(૨)સાવધપણુ

જાંજુ અઁકિં[સ જાંજુ] લીધમાયી ંકુ

જાંજુત થતુ (૨) પ્રમાદમા ન પડતુ જાંજુત

ગહેતુ (૩) જાંજુત હોતુ (૪) ફરી ંખાતુ,

તાંજુ થવું (જેમ કે, વાત પાછી જાંજુ છે)

(૫) અજ્ઞાનમાયી નીકળતુ, જાંજુ ખાંજુ

જાંજુ સીઁ[વા] સરખાર તરફથી બક્ષિસ

તરીકે મળેડી જાંજુત કે ગામ. ંદાર

વિઁ જાંજુ ધરાવનારુ (૨) પુઁ જાંજુરનો

ધણી ંદારી સીઁ જાંજુદારપણુ -ની

વિઁ જાંજુરને લગતુ (૨) સીઁ જાંજુરદારી

જાંજુત વિઁ [સ ગામત્ પરથી અજુક રૂપ]

જાંજુ, જાંજુ જાંજુ -તિ અઁ જાંજુ

જાંજુતિ

જાંજુત વિઁ [સ] જાંજુ (૨) હોશિયાર,

જાતવેદ(-૧) પુ. [મ] અમિ
જાતસ્વભાવ પુ. જાતિરેકભાવ, કુળનો
-જાપદાદાનો સ્વભાવ

જાતિ સી. [ધ] કુળ, વર્ણ કે જાત તથા
યોનિના બેદરચક વર્ગ, અમુકાદ્ય ઉદા. ૦
'મનુ યજ્ઞતિ', 'આય' જ્ઞતિ' (૨) હિન્દુને
મુલક વર્ગ [આ] (૩) અમુક વર્ગની
જુદી-જુદી જાતિઓમા રહેતો સમાનધર્મ
[ન્યા] બેદર પુ. જાતિ જાતિ વચ્ચેનો
દેવ. ૦ ધર્મ પુ. [મ] દરેક જાતિની
વિશિષ્ટ ફરજો (૨) એક આખી જાતિનો
વિશિષ્ટ સ્વભાવ ૦ જાઈ પુ. એક જ
જાતિ કે જાતિનો દોઈ જાઈ ૦ એક પુ.
જાતિ જાતિ વચ્ચેનો તફાવત ૦ બ્રહ્મ
વિ. જાતિમાથી બ્રહ્મ થયેતુ ન્યાત બહાર.
૦ ક્ષેત્રજીવ ન. જાતિનુ લક્ષણ-વિશિષ્ટતા
૦ વેદવાર પુ. જાતિ જાતિ વચ્ચેનો
આધારીધાનો બ્યવહાર ૦ વાચક વિ.
[મ] જાતિ બતાવનારું [બા.] ૦ વિશેષ
પુ. અમુક ખાસ જાતિને, 'ગ્રામીણ'
[૫ વિ] ૦ વ્યવહાર પુ. જુઓ જાતિ
વહેવાર. ૦ સ્વભાવ પુ. [ધ] જાતિ કે
ક્રમનો વિશિષ્ટ સ્વભાવ (૨) પોતાનો
સ્વભાવ

જાતીય વિ. [ધ] જાતિનુ, -ને લગતુ (૨) સી
પુરુષ સબધને લગતુ 'સેશુઅગ્ર'
જાતીયું વિ. [જાતિ] ઉપરથી પોતાની
જાતિનુ, સ્વજાતીય

જાતુધાન પુ. [ધ] રાક્ષસ
જાતે (તિ.) અ. [જાત] ઉપરથી પોને, પડે
(૨) જાતિથી, જાતિ પ્રમાણે (ઉદા. ૦ તે જાતે
કોણ છે?) [અભિમાન

જાત્યભિમાન ન. [ધ] પોતાની જાતિનુ
જાત્ય ધ વિ. [ધ] જન્મથી આધાર

જાત્રા સી. [ધ] યાત્રા તીર્થોની મુસાફરીએ
જુ તે (૨) દેવ કે મહાપુરુષને નિમિત્તે થતો
મોટો સમાગમ કે મેળો (૩) મરણ પોષણને
માર્ગ. ૦ જુ પુ. (૨) વિ. જાત્રા કરવા જનાર

જાતુ (-કૃત) અ. બેદર રહે-આ-આ કરે એમ

જાતુ પુ. ન. જુનાર કે પડેના પોષ્ણો લાડુ
જાવ પુ. જુઓ માફ ૦ ગાય પુ.

જાડુ ન. વાચકથી સી. જાડેવાની
અદર અદર થયેતી લક્ષણ (૨) એક વર્ગના
માણસોની માટોમાટેની લક્ષણ [૧]

-વી સી. માફતી, જાડવાગી

જાદી સી. [વા.] દીકરી (જેન કે, જાદળી)

જાદુ (-દ) [વા.] પુ. ન. મનવત્ત કે

દામવાણીનુ કામ. ૦ (-દ) ઉ. વિ. જાદુથી

થતુ ચમત્કારી, વિષ ૧. ૦ (-દ) કે પડ

ન. જાદુ અને કપા. ૦ (-દ) ગર પુ.

જાદુ કામ કરનાર. ૦ (-દ) ગરી સી.

જાદુની વિધા (૨) જાદુ કામ ૦ (-દ) ગારુ

વિ. જાદુ અગર કરે એતુ, માયાવી,

મોડુ ૦ (-દ) ગીરી સી. જાદુની

૦ (-દ) મંત્રાર પુ. જાદુનો મત્ર

જાદે વિ. [મ. વિવાદ] જાદા, વધારે

જાદો પુ. [વા.] દીકરી (જેન કે, જાદળી)

જાન સી. [જા, જાન] જાનમાં વર

સાથે જનારાઓનો સમૂહ

જાન પુ. [વા.] જન, પ્રા. (૨) પ્રા. પ્રિય

માણસ [ધ] (૩) દમ, સનિ

જાનકી સી. [ધ] સીતા જાનક પુ. સમ

જાનનિશ્ચય વિ. [વા.] પ્રા. જાને બો. મેવા

કે જાનિ કરે તેતુ

જાનપદ વિ. [ધ] જામણ, -ને લગતુ (૨)

પુ. જાનકિયો ('પૌરથી બહાર) (૩) દેશ

જાનકિયાની સી. [વા.] પ્રા. પ્રા. લ

જાનમાલ પુ. જન અને માલમતા

જાનરૂપી સી. જાનમાની સી

જાનવ ન. [વા.] જાનાવ, પશુ (૨)

વા. વરુ જેતુ દિસ પશુ [ધ]

જાની વિ. [વા.] જન સમુ. પ્રિય (૨) જા. જા. જ

જાની પુ. [ધ] વા. જા. - કુ. જા. નાર,

મોદિત (૨) એક

સી. પુ. જા. -

[ધ] પા. જા. -

પ. જા. -

જાનમા

લનોતર [સરંદે. જન્મતા] સીંબન (લમની)
 લન્યુઆરી પું[દ.] પ્રિય પહેલો મહિનો
 લપ પું[સ.] જપ. ૦ંક પું[સ.] લપ કરનારો
 લપતો પું[મ. જાણ] પાકો બંદોબસ્ત;
 લખો; કાળ; તકેદારી
 લપાની વિં [દ. Japan; મૂળ નિષ્પોત
 = સૂર્યોદય ઉપરથી] લપાન દેશનું કે તેને
 લગતું (૨) લકલાદી [લા.] (૩) સીં
 લપાનની ભાષા (૪) પુંલપાનનો વતની
 લપેતો પું જુઓ લપનો [ક્રમગી
 લફત સીં [જુઓ જિયાદત] મિજબાની;
 લફરાન નં [મ.] કેસર
 લફરાં(-રિયાં) નં બં વં લાંબા કેસ
 (ખાસ કરીને અવ્યવસ્થિત) (૨) બાબરાં.
 -રિયું, -કું વિં લફરાંવાળું
 લમ પું; નં [ફા.] ખાલો [લલકાળ
 લમ પુંલમસાહેબ, નમનગરના દરબારનો
 લમ પું [સ. યામ] એક પહેર
 લમ નં લમફળ
 લમગરી સીં બદ્દક કે તોપના દારને
 સળગાવવા માટેની કાકડી-પલીતો
 લમણુ નં લમતું-બધાતું તે (૨) અધ-
 રક્ષ; મેળવણ
 લમહાર પું [ફા. જામહુ + દાર ફા.] લમ-
 દારખાનાનો ઉપરી. બખાનું નં જવાહિર,
 દાગીના, રોકડ વગેરે કીમતી વસ્તુઓ
 રાખવાની જગા
 લમની સીં [સ. યામિતી] રાત
 લમફળ નં એક ફળ-જમરખ. -ળી
 સીં લમફળનું ઝાડ (૨) તેની વાડી
 લમવું અંકિં [મ. જન્મ પરથી] એકલું
 યતું; છતાં છતાં તત્તેનું એકત્ર યતું
 (જેમ કે ટોળું) લમયું; કચરો, મેલ
 લમયો (૨) પલ યતું; કરતું, બાજતું,
 બધાતું (જેમ કે દૂધ, બરફ લમવો)
 (૩) રિયર કે દડ યવ (જેમ કે ખીચી
 લમવો) (૪) બરોબર ચાડતું; પૂકું
 રંગમાં આવતું; પુરબહાર યતું; મચતું
 (જેમ કે, મેત્રી, ધણો, યુદ્ધ લમવો)

લમાતા (-ટુ, -ત) પું [સં.] જમાઈ
 લમિન પું [મ.] બીભતી નેખમદારી
 પોતા પર લઈ તે વિષે કંબૂલાત આપનારો.
 બપત નં લમીન તરીકેનો લેખો
 કચર. બગીરી, ની સીં લમીન યતું
 તે; ખાતરી આપવી તે
 લમિની સીં [સ. યામિતી] લમની; રાત્રી
 લમીન, બપત, બગીરી, ની જુઓ
 'લમીન' છં
 લમે પું [ફા.] મોટા ઘેરવાળો વજોજ
 નીચો એવો એક જાતનો અંગરખો
 લદર નં [દ. જર] એક જાતનું ધોળું
 રેશમી કપડું
 લદદદ સીં [ફા.] માલમિલકત; જગીર
 લદદફળ નં [સ. જાતિફળ] એક ફળ-તેલનો
 લદયા સીં [સ] સો; પત્ની. બપતિ, બપતી
 [સ] નંબબંબં પતિપત્ની; દપતી
 લદયું વિં [લદયું = જન્મતું ઉપરથી; પ્રા. જાય]
 જન્મેલું (સીં 'લઈ'). -યે પું પુત્ર
 (૨) વિં પું જલેલો; જન્મેલો
 લર (૨) સીં [દ. જુમરી, જોવારિ] એક
 અનાજ; જુવાર
 લર પું [સ] પરસો સાથે પ્રીતિ કરનાર, ચાર.
 ૦ંકમં નં વ્યભિચાર. બજ વિં [સ.]
 વ્યભિચારથી જન્મેલું
 લરણુ (-લુ) નં [સ.] માણસ રોગીયઈ નય
 તેવો મત્ર-પ્રયોગ (૨) વરીકરણ
 લરત સીં [જુઓ જિયારન] મુસલમાનોમાં
 મરણને ત્રીજે દિવસે કરવામાં આવતી
 ઉમલ્યાની ક્રિયા
 લરખાજરી સીં લર અને બાજરી જેની
 આઠામાં એકી જરિયાત, મરણ થોયણ.
 (બઈ જવું = મડદા ધરી જવું)
 • લરવું સંકિં [સં. લૂ-નારવ પરથી] છલું
 કંઈ
 લરિણી સીં [સં.] વ્યભિચારિણી
 લરી અં [મ.] ચાલ
 લરી સીં [સ. જર ઉપરથી] જુઓ 'લરકમં'.
 બિલરી સીં પકડાય નહિ અથવા
 શક ન પડે એવો વ્યભિચાર

અગડ (૦) વિં એવા દેખાડવા મૂલ્ય
આખ્યા કે સોહો કયાં સિવાય લીધેલું
અંગવો પું ગેરો, ટાપીવાળો (કાર્ક
તુચ્છકારમા) (૨) જગલી
અથ (૦) સ્ત્રીંજવા, સાયજ -ધિયો પું
અથ ઠકાય એવો તબિયો-અદો
અથ (૦) નં [સ] ત્રીંજા અથ નુદી ંડિયુ
વિં અથના રગતુ ંડુ વિં અથના
રગતુ (૨) નં અથ ંડો પું અથનુ ંડ
જિંકર સ્ત્રીં [અ] ત્રિં કથન, વાતચીત
આમદ હક મમત [દિગ્ત [ના]
જિગર નં [પા] દેયુ (૨) દિલોભન
જિગીધા સ્ત્રીં [સ] અતરાની ંડા -પુ
વિં [સ] જિગીધાવાળુ
જિહ્વિધા સ્ત્રીં [સ] અવાની ંડા
જિહ્વા સ્ત્રીં [સ] જાણવાની ંડા જ્ઞાન
પ્રાતિની ંડા -પુ વિં [સ] જિહ્વા
વળુ (અતે) હાં ંડજિત
જિત વિં [સ] ત્રિં અતનારુ (સમામને
જિત વિં [સ] જિતારુ
જિતાડનુ સંકિં અથનુ પ્રેર
જિતાદમા વિં [સ] અનને-પોતાની
વાસનાએને અતી હોય એવું
જિતાવનુ સંકિં, જિતાવુ અંકિં
'અથનુ' પ્રેર અને કમળિ
જિતે દ્રિય વિં [સ] ંડિયોને અતી હોય એવું
જિદ સ્ત્રીં [અ] અદ, હક -દી વિં જહી
જિન નં [દ] કપાસ લોડવાનુ કારખાનુ
જિન વિં [સ] (રાગદ્વેષાદિ ઉપર) જય
મેળવનારુ (૨) પું અથ (૩) જૈન
તીયં કર (૪) વિષ્ણુ બંધન પું જૈન
ધર્મં બંધન નં જૈન મજિર -નેન્દ્ર
-નેન્દ્ર પું [સ] જૈન તીયં કર, જિન
(૨) અથ અગવાન [સ્વર્ગવાસી
જિનાત નં જતત બંધીન વિં
જિપ્તી વિં (૨) પું [દ] એ નામની
એક રખડાડે બંતનુ માણસ
જિભાળ (અ) નિં [અથ ઉપરથી] અથ
બાનુ અસમ્ય (૦) અથ (અથ-વેણુ)

જિમ અં+જેમ [પ]
જિમખાનુ નં [દ] જિમખાના, સરં કા
જમ્જાનાં મોગી રોતર અ] (મોદાની) રમત
ગમતની મડળાને ખેલવાની જગા
જિયાદુત સ્ત્રીં [અ] બદન, મિજબાની
જિયારત સ્ત્રીં [વ] જુઓ બરત
જિયાવર પું વરરાત
જિઝાદ નં [દ, અ] વરાપદ આક્રિ કાનું
એક જગલી પથુ
જિઝાયત વિં [અ] જુઓ જરાયત
જિઝા પું [કા] (સરહદ પ્રાતની કેમોમા)
પથ પરિવદ, સમેયન
જિલકક પું [અ] જિલકકદ મુસામાની
૧૨મો મહિનો
જિલકક પું [અ] જિલકકદ મુસામાની
૧૨મો મહિનો [પ ૧૪
જિલેદીન નં [દ] એ પ્રાં ૪ ચોકણો
જિલ્લ સ્ત્રીં [અ] પુસ્તનુ ચામડાનુ પૂક
(૨) પુસ્તનો જુદો બારેનો વિભાગ
જિલ્લો પું [અ] જિલ્લો વિભાગ (૨) મ્લે
કરની હકમત નીચે મુકોતો દેરાનો ભાગ
જિવાઈ સ્ત્રીં [અથ ઉપરથી] અવનિવાઈ
પેટે બાધી આપતી રકમ કે જમીન
-ગરાસ [અથાવરુ (૨) પાથલુ
જિવાડવુ સંકિં અથ કરવુ મરત
જિવારો પું [અથ ઉપરથી] જન્મારો
જિવાવુ અંકિં અથનુ બાવે
જિવાળી સ્ત્રીં તથાના ચામડા ઉપરનું
કાણુ વર્ણ (૨) તખૂરાના ઝારા પર
તારને લગાડાતા દોરા (તેને લઈને સૂર
બરોબર મળે ને રસકે છે)
જિખલુ પું [સ] ંડ (૨) વિખલુ (૩) વિં
ફોલમદ, વિજથી
જિમમ નં [અ] જિમમ ધરીર
જિમમ (બંકાધન) પું [દ] ંડ પ્રિરત
જિહાઈ સ્ત્રીં [અ] જુઓ નેહાઈ
જિહોવા પું [દ] ંડિયરનુ ચહી નામ
જિહ્વા સ્ત્રીં [સ] અથ એ પું, નં
[સ] અથનુ ટેરુ અથ નં દાડી અને

પાદકુ મળે ત્યા ડગતુ છત્ર આકારનુ
નાનુ પાન [વ રિ]
નિગોડી સોં કૃતરા ગાય, બેસ કત્યાદિ
પથુઓના કાન વગેરે અગો પર બાજનો
છવ -કું નં નિગોડો (૨) નાનુ
છાકરુ [લા] ઠોડો પું મોડી નિગોડી
નિગર પું [દ] આડુના રમવાયુ એક પીણુ
નિગમાની સોં [વા] જન્મારો, નિદગી
નિદગી સોં [વા] છવન (૨) આધુધ્ય
ઠગર અં આખી નિદગી સુધી
છ પું જઈ, પેસો (જેમ કે બેજ, અડધોજ)
છ અં નાચમા પાદપૂતિ માટે વપરાય છે
છ અં [સ રીવ, ના રીવ = ધણુ છવે]
'આ રહો, 'વારુ વગેરે અર્થ' બતાવનાર
માનવાચક ઉદ્દગાર (પ્રચાર) કે 'દા'નો
નિશ્ચયાચ' કે, જેમ કે 'છ ? = શું?', 'છ' =
હા, હીં) (૨) નામને જોડાતો માનવાચક
શબ્દ ઉદા. ચિતાછ
છ સોં [પ્રા જાણા] માતા બા ઠછ સોં
બા (૨) મોગી મા, દાદી ઠછબહેન,
ઠછબા સોં મોગી નણ્દ ઠછમા
સોં ધરડી મા દાની ઠછે પું દાદો
છણુ સોં, નં [સગં ૩ ક્રીગ = અગ]
મીમાગોડી પર ૧ રુવાળીવાયુ સખતપડ
છત સોં [છતડ ઉપરથી] કૃતેદ, વિજ્ય
છતનુ સંકિં [મ તિ] કૃતેદ મેળવવી
છતૂં નં જુઓ જેવન
છતેકુ નં [જુઓ રીતેકુ] એ કે કળ અને
તેમાનુ ખીજ
છદ સોં જુઓ નિદ
છનં પું [અ તિજા] એક નતનુ બૂન
છને પુર્ગ [વા રીત, પ્રા રીગ] મોગનુ પડાણ
છન નં એક નતનુ બ. મિતનુ કપ
છનો પું [વા] જુઓ દાનરખારી
છલા સોં [સ ડિવા, પ્રા તિજા] બોયવા ડી
દમેન્દ્રિય (૨) વાયા વાની (૩)
સ્વાદની ઇદ્રિય (૪) જોગ પહેરવા વપરાતી
પીનુ સાધન (૫) પાવા ઇં નુ મોદુ
દાળવાની પગી ઠવડી સોં છત્ર

-માનોડી (-ગી, -ળી) સોં બોડ
તકરાગ -ભા સોં છમના અ
વળાખનો આગળનો ભાગ (૨)
વહાળોમાના ત્રણમાનો વચનો ૨
ડાલ કૃતારવાની ચીપ કે પગી, ડા
છમી સોં ચારાને બદલે કાઢી સોચો
૨ગનુ જે કપડુ પહેરે છે તે [૧]
છમૂત પું, નં [સ] મેં વાદળ ઠવાદ
છરણુ વિં જુઓ છત્ર
છરવણુ સંકિં [પ્રા જીરવ (મ જુ)] પ
જુજમ -ગુ (૨) સાખનુ વેઠુ
છગવાયુ બંકિં છરવણુ નુ કમ
છરાડેરી સોં છરા સાથે આધેરી
છરામાળા સોં એક નતની રાગર
છરિયાડેરી સોં છગ જેની વાસવા
છરૂં નં [સ ગર (-જ) ક, વા ગર
મસાને
છણું વિં [સ] ડ - જુનુ, યસાઈ કે
ગયેનુ ઠવગ પું [સ] માનમ
એવો મરીરમા રહેતો ઝીણા ધીમો
-જોડાદ પું [સ] છત્ર ય
સમરાસુ તે [૧]
છવળમે ગાં અતિમથ તામે રી સ
છવ પું [સ] રીરનુ ચેતનતત્ત, પ્રા
પ્રાગી (૩) મન, દિન (૪) [લા]
દોષત (૫) દમ સાર (૬) કાજ
ઉદા. 'છવરાખીને મમ રુડુ ઠઉ
પું બળાષો, રોચ ઠગત (-તુ) પ
છવ. ઠગત વિં અત્યત વહાદ
નં દમા નાનુ જડુ ઠોડો પું
આત્મા (૨) કોડો [વાર્મ
છવણુ (ઠછ) પુર [સ નીવન] છ
છવત નં છવિત જડનર ઠકિયા,
સોં પોતાના મળ્ણ પાછળ કે
કિયા (વરો વગેરે) છવતા જ કર
ઠગત અં હયાતી સુધી ઠદ
આકૃતમા સપડાયેલાને કે
સંકલમા પડેલાને ન મારવો -
દાન - રક્ષણ કરતુ તે, છવિતદાન

અવતર નં ૦૮-મારો
 અવતુ વિં ['અવતુ'નું વં ૬૦] અવવાણુ;
 અવનમકિવાણુ; સઅવ('મરેહું'થી ઠીકદૂર)
 અવતોડ વિં અતિથય મહેનત કરાવે એવું
 અવદયા સોં અને - પ્રાણીઓ પર દયા
 અવન નં [સ.] અવતું તે (૨) આયુષ્ય;
 જિંદગી (૩) અવનરાજિ; પ્રાણ. ૦૬ થા
 સોં જિંદગીનું વ્રતાંત. ૦૬ લેલ પું
 ભુઓ અવનસંગ્રામ. ૦૬ થા નં
 જિંદગીનું મુખ્ય કાર્ય. ૦૬ થા (૨)
 નં જિંદગીનું વ્રતાંત. ૦૬ થા સોં અવન
 વિષેની દિષ્ટિ-દિષ્ટિકાણ. ૦૬ થા સોં
 અવનરૂપી દોરી; આયુષ્ય (૨) અવનનો
 મુખ્ય આધાર [સા.]. ૦૬ થા પું
 બરણપાથણ. ૦૬ થા પું આખા અવ-
 નમાં યતો પડદો; 'હોનવજ'ન. ૦૬ થા
 સોં અવ રકાવવામાં થતી રાસાયણિક
 ક્રિયા; 'મેટાબોલિઝમ'. ૦૬ થા પું અવ-
 નનો મુખ્ય ધ્યાનમંત્ર. ૦૬ થા સોં
 અવનનું મૂળ. ૦૬ થા સોં અવનની
 મૂળ સ્થિતિ. ૦૬ થા સોં સદ્ધર્મ.
 આગિની; પત્ની. ૦૬ થા પું અવતા
 રહેવા માટે પ્રાણીઓને કરવો પડતો
 સંગ્રામ; 'રટ્ટગલ ફોર એક્સિસ્ટન્સ'.
 ૦૬ થા નં જિંદગીની સફળતા.
 ૦૬ થા પું અવનનો ખાસ સિદ્ધાંત;
 અવનમંત્ર. ૦૬ થા નં ભુઓ અવનદોરી
 (૨) અવનમંત્ર. ૦૬ થા નં રમરણરૂપે
 લખાયેલી આત્મકથા; 'રેમિનિસન્સીઝ'
 અવનમુક્ત વિં [સ.] અને દેહે માયાનાં
 બંધનોમાંથી મુક્ત. -કિત સોં [સ.]
 અવનમુક્ત દેહા
 અવલક્ષી વિં અવને મારી ખાનાર;
 'કાનિંવોરસ' [અવરસ
 અવરુ વિં ['અવ' ઉપરથી] ચાલાક, ચપળ;
 અવલેણુ વિં મુલ્ય ઉપજાવે એવું
 અવલોક પું [સ.] મુલ્યલોક
 અવતું અંકિં [સ. જાણ] અવનક્રિયાઓ
 કરવાની શક્તિ દોવી; પ્રાણ ધરવા; આસ

ચાલવો (૨) અવતું હોવું કે રહેવું; હયાત
 હોવું કે રહેવું (૩) અવન ગુનરતું
 અવરોધ પું વનરપતિ કે પ્રાણીનો પૃથ્વીના
 પડમાંથી મળી આવતો અવરોધ; 'ફોસિલ'
 અવસરોસક અંક અવને લેખમે
 અવલેણુ સોં પ્રાણીની ઠંથા
 અવંત વિં [સ.] અવતું; પ્રાણવાન
 અવા સોં [સ.] ધનુષ્યની દોરી (૨)
 'કોડ' એક એન આક' [ગ.]
 અવાણુ પું, નં [સ.] અણુ જેવડો અવ; (૨)
 વનરપતિ સૂદિમાં નાનામાં નાનો એકમ;
 'એકિરિયા' [બીડાનો સમૂહ
 અવાત સોં ['અવ' ઉપરથી] અવડા કે
 અવાતમા પું [સ.] અવ, અવદરાવાળો આત્મા
 અવાદોરી સોં ભુઓ અવનદોરી
 અવાંતક પું [સ.] પારથી (૨) મારો, ખૂતી
 અવિકા સોં [સ.] આર્થિકતા; ગુજરાનનું
 સાધન
 અવિત વિં [સ.] અવતું (૨) નં અવતર
 અવિતવ્ય નં [સ.] આવરદા (૨) અવવાનું
 પ્રયોગન
 -અવી વિં [સ.] (સમાસને અંતે) અવનારું;
 નભનારું. ઉદા. 'અમઅવી'
 અવી સોં [સ. જીવા] મુજ વગેરેથી ખાટલો
 ભરતા વચ્ચે ને જે સેરો વારાફરતી
 છુટાડે છે અને તારે છે તે
 અંકુર નં [સ. જિંદગી] ઊડનો કાટલાવાળો
 બીજકોષ [વિં અચરાવાણું
 અંકુર (૦) નં ૦૦૦૦૦૦૦૦ ભુઓ ઝીથરાં-રિયુ
 ભુઆ નં [સ. ભૂત; પ્રા. જમ(-વ)] ભુવ;
 નંકું ૦૦૦૦૦૦૦૦ ભુઆરખાનું. ૦૦૦૦૦૦
 પું ભુગરી
 ભુઆરુ નં સંયુક્ત કુટુંબમાંથી છટા પડી
 નવો માડેલો ગૃહસંસાર
 ભુઆળ પું બરતી; કાર
 ભુઓ સંકિં 'નેતું' આજ્ઞાથી બીજો
 પુરુષ ૦૦ વં
 ભુક્ત વિં [સ. યુક્ત] નેતેતું (૨) યોગ્ય; અનુકૂળ
 ભુક્તિ સોં [સ. યુક્તિ] ઉપાય; કરામત;
 તદ્ભીર (૨) રીત; પ્રકાર .

ભુગ પું [સ. યુગ] જમાનો
 ભુગત વિં ભુઓ ભુમ
 ભુગત(-તી) સો ભુઓ ભુમ્મિ
 ભુગતું વિં [સ. યુગ] બધાએસુ; થાન્ય
 ભુગદાધાર પું ભુઓ જગદાધાર [પ.]
 ભુગદ નં [સ. યુગ] ભેડું. ઠંકિગાર પું
 દૃષ્ય. ભેડી સો યુગ્ય; ભેડી
 ભુગાર પું [ભુઓ ભુગારી] ભુગદ; ઘત.
 -રિયો પું ભુગારી. -રી વિં [સ.
 જનકારિય; પ્રા. વૃમારિ] ભુગાર મવાની
 લતવાળુ (૨) પું ભુગાર મનારો
 ભુગારસા સો [સ] નિદા (૨) ચીતરી;
 સખત અણગમો -રિસત વિં [સ.]
 નિદિત (૨) ચીતરી ચડે તેડ
 ભુગમ નં [સ યુગ] યુગ્ય; ભેડું
 ભુકું વિં ભુઓ ભૂકું ૧ થી ૩
 ભુતાવતું સં કિં, ભુતાવું અં
 'ભુત'નું પ્રેરક અને કમંજિ
 ભુદાર્ધ સો [પા.] ભુદાપલ્ય
 ભુકું વિં [પા. તુરા] ૯૨, અપગ, વેગળું
 (૨) અનોખું; અસાધાન્ય [પતિ
 ભુદ નં [સ. બુદ] લાઈ. અપતિ પું સેના
 ભુનવટ સો ભૂનાપલ્ય, ભુનવાણીપલ્ય
 ભુનવાણી વિં ભૂનુ (૨) ભૂના વિચારનું;
 'ઓથોટાકસ'
 ભુખાન સો ભુઓ જખાન. -ની સો
 બોથીને જણાવેથી ઉપક્રિત, સાક્ષી
 ભુખલો પું [મ.] એક દર આંદો, સરવાળો
 ભુમા પું [મ. હુમમ્મ] શુકવાર, મમસી.
 (-રિમ)દ સો (શુકવારની નમાજ
 પઢવાની) મોમી મસીદ
 ભુમેરાત સો [ભુમા + રાત] ગુરુવાર
 ભુમેદા(-વા)ર વિં [પા.] ભેખમદાર;
 જવાબદાર. -રી સો [પા.] ભેખમદારી,
 જવાબદારી [જનાબદારી
 ભુમેા પું [મ નિમ્મદ] ભેખમદારી;
 ભુલકું નં [ભુઓ ભુલકું] વાળની લદ -
 ગણ
 ભુલમ પું [મ. હુમ] જળરદસ્તી, જળાત્કાર

(૨) આધાર; અન્યાય (૩) મોઈ વાનમાં
 અતિશયતા કરવી કે ખૂણ કરી નાખવું
 એવો ભાવ બતાવે છે ગંગાર વિં ભુમી.
 -માટ પું ભુલમ. -મી વિં [પા.]
 ભુલમ કનારું; ભુલમગાર (૨) જેમાં
 ભુલમ દોષ તેવું, ભુલમમરેલું
 ભુલાર્ધ પું [પ.] ખિન્તી સનનો સાતમે
 મદિનો
 ભુલાખ પું [મ. તુલા] આડ થાય એવું
 ઓસડ; રથ (૨) દસ્ત, ઓડો
 ભુલકું નં [પા.] ભુઓ ભુલકું
 ભુલમ પું [મ.] ભુઓ ભુલમ
 ભુલકું નં + [ભુઓ ભુલ] ભુલકું
 ભુલતી સો ભુઓ યુવતી
 ભુવા, બખાનું, બખેર ભુઓ 'ભુઆ'માં
 ભુવાન વિં (૨) પું ભુઓ જવાન; યુવાન.
 બંધ વિં બરભુવાન (૨) મન્યૂત;
 કદાવર. -નિયાવાળું નં ભુવાન
 ઓપુરોનું દોળું (૨) તોફાની કે અતિ
 સાદસવાળું દોળું [લા] -નિયું વિં
 ભુવાન. -નિયો પું ભુવાન. -ની ભુઓ
 યુવાની [અનાજ, ભર
 ભુવાર સો [દિ. તુમારી, જોમારી] એક
 ભુવારું નં, ભુવારો પું ભુઓ ભુવારું
 ભુવાળ પું [ભુઓ ભુવાળ] મરતી, ધાર
 ભુવું નં [ભુઓ ભુવા] ભૂલકું, ભુગાર
 ભુરમદાર વિં ભુરસાવાળું
 ભુરમેા પું [ભુઓ ભેરા] ભમરો; ભેસ
 (૨) લાગણીનો ભુરસો (૩) ભેમ, બળ
 ભુલાર પું [દ. જોદાર] 'નમરકાર',
 'સવામ' એ ભાવ બતાવતો રાજ્ય
 અપટોળાં નં બં વં ભેસતા વધને
 કિવસે આશીવાંદ લેવા ભુલાર કરવા તે
 ભૂ સો [સ. વૃષા, પ્રા. જૃષા] માથામાં કે
 ચામડી પર મરતુ એક જલુ
 ભૂઈ સો [સ. મૃષિકા, પ્રા. જૃદિવા, ગૃદિ]
 એક કૂલવેલ
 ભૂગડું નં ભુઓ ઘૂત; ભુગાર
 ભૂજ વિં બહુ થોડું; જરા. ભૂતજ વિં
 પ્રણ થોડું; જરાતરા

ભૂખું વિં [ખ ખુખુ] ભૂં, નોખું
ભૂં પું [સ] (વાગનો) ઝૂં, સમૂહ
ભૂં નં [દિ જુઝ] ભૂંભાણ
ભૂંભાણ નં [સ જુઝ, પ્રા જુઝ] અભાણવાડ,
એહ, ઇડામણ

ભૂંભાણું +, -ભૂં નં ભૂંની વાત
ભૂંભાણું વિં ભૂં ભોલવાની દેવવાળુ
ભૂં વિં [વ્યો ભૂં] અસાચ, ભૂં (૨)
કૃત્રિમ, બનાવની (૩) રહી ગયેલું - જડ (અર્થ)
ભૂં વિં [સ જુઝ પ્રા જુઝ] અભૂં એહ
ભૂંની સીં [સ જુઝ] ઝૂં - ટી પું સાવરણી
(૨) ઝૂં [ખજ વોર]

ભૂંતુ સં કિં [પ્રા જુઝ] ભૂંતુ (ખાડુ,
ભૂંતિયુ નં, ભૂંતી સીં, ભૂંતું નં
[સ વુક્ત, પ્રા જુઝ પરથી] ખાસડું, ભૂંડો

ભૂંથ નં [સ યૂં] ટાળુ, સમૂહ
ભૂંથ પું [દિ] પ્રિયી સનનો દૂં મહિનો
ભૂંતુ વિં [સ નીં જૂં, પ્રા, જુઝ] પુરાણુ,
પ્રાચીન, અગાઉનું (૨) જળ'રિત, અથ્થું
(૩) ધણે વખત વીતેયુ (જેમ કે ભૂંનો
ગોળ, ભૂંનો મિત્ર), ધણે વખત વાપરેલું
(જેમ કે ભૂં વાસણ હં) (૪) રીડું,
નામીયુ, અનુભવી (જેમ કે ભૂંનો ચોર,
ભૂંનો ભોગી, ઇં) ંપુગાણુ વિં ગમે
તેજ ભૂં, ફાટયુ વટયુ, અથ્થું

ભૂંરી સીં [દિ] ફેસલો આપવામા ન્યાયા
ધીધને મદદ કરનારું થય

ભૂંવો પું [સ વુક્ત] દોરના શરીર પર
ચોગુ એક અવડું [ખાવા

ભૂંકેયુ અંકિં [મ જુઝ] બેકા ખેડા હોકા
ભૂં ભકાત્રે નં [સ] રાત્રે બિધમા નાખી
દે તેયુ અસ

ભે (ભે) સં (૨) વિં [સ વડ] ('તે' સાથે
સબધમા વપરાય છે તેના રૂપો - ભેણે,
ભેને ભેનુ ઇં) (૩) અં + કે (વા યના બે
વિભાગને ભેડતુ અપેક્ષાપૂરક અં) (૪) ૧૬૧૦
તેનુ ધરણુ ને છે (૫) .)

ભે (ભે) પું, સીં [સ વડ] + ફેતેડ બે
પું જય જય, વદન (૨) અં વદનસૂચક

ઉદ્ધાર ભેકાર પું, સીં ભુઓ
જયજયનાર

ભેઓ (ભે) સં [ભે]નુ ખં વં (તેના
રૂપો - ભેમતુ - નાથી ઇં)

ભેટલુ (ભે) વિં [સ ચાવર, પ્રા જિતિય,
જેતિય] ('તેટલુ ના સબધમા વપરાય
કદ સખ્યા વગન હંનુ માપ કે મર્યાદા
સૂચવે છે) - કે અં ('તે' કે' સાથે
સબધમા) ભેટ્યે અસરે, હદ કે મર્યાદા
હંમા (૨) ભે વખતે, જ્યારે [૫]

ભેઠ પું [સ જ્યહ, પ્રા જેઠ] વરનો મોટો
ભાઈ (૨) વિક્રમ સવતનો આઠમો મહિનો
(૩) વિં ભુઓ જ્યેષ્ઠ - ઠાણી સીં
[પ્રા નિઠાણી] ભેઠની વહુ - ડી વિં ભેઠ
મહિનાનું, -ને લગતુ (૨) સીં ભેઠ
મહિનાની પૂનમ - ડી પુત્ર પું પહેલા
જોજાનો અયવા વડો પુત્ર

ભેડીમધ નં [સ યાં (પ્રા જિટિ) મધ] મેક
વતરપતિ, ઓપધિ

ભેણી (ભે) સં 'ભે'નુ સીં ('તેણી'
સબધમા, ભૂંતા પવમા કે હાથ મુખ્યાત્વે
પારસીઓમા) (૨) વિં સીં ભે ંગમ
અં ભે તરફ

ભેણુ (ભે) સં 'ભે'નુ તૃતીયાનુ રૂપ
ભેતા પું [મ] છત મેગવનાર વિભેતા
ભેતુન (ભે) નં [મ] એક તેલી બી, 'ઓલિવ'
ભે તે સં (૨) વિં ગમે તે કોઈ (૩) ફાવડ
સામાન્ય (કદાં આ કાઈ ભે તે માણસ
થી ન બને)

ભેખ પું સીં [ખ] ખીમુ

ભેખ પું સીં [ખ] શોખા, સુંદરતા

ભેમ (ભે) અં [મવં ગિય(-મ), જમ]
ભે મેને ભેમ કે અં કોળી તરીકે
ભેમ અં ભે તેમ, હરકોઈ રીતે,
મુરખીયી

ભેમતુ (ભે) યં મં વં [ભે] ભેઓનુ (૨)
વિં ભે પ્રમાણેનુ ભે રીતનું, ભેડ (૩)
ભે બાળુ કે તરફ

ભેર (ભે) અં [ખ] વગ લાગે, પગછત
બકડી સીં ઘોડાના ચોપાની કાટાનાળી

હકી. ૦ખક(-ધ) પુઠ [વા] યગામને તગ
સાથે નેહનારી ગામગાની કેળગી બનાતની
પી (૨) ગામડાનો કોડો, આકો

નેરો પુઠ [સરઠ ગેરો] ગરેલો બૂકો, બૂકો
(૨) તળાકુનો બૂકો જરદો

નેલ સીં(ફ) કેફાનુ(૨) નેયની સન, કેફ
૦ન્ટ(-યા) યા સીં નેલમા જુ તે ૦૨
પુઠ [ફ] નેલનો વ્યવસ્થાપક

નેલકું વિઠ [જા જા] ('નેવડ સાથ
સબધમા) અમુક ૫૦ કે માપનુ

નેવર નઠ [વા] અવકાર, દાગીના

નેવારો (ને) પુઠ જયનો વારો-વખત

નેવુ (ને) વિઠ [વપઠ નિ જા] (તેવુ'
સાથે સબધમા વપરાય) અમુક વત રીત
કે ગુગ-લગ જનુ તેવુ વિઠ સાધારણ
(૨) ગમે તેવુ

નેલિકા સીં [સ] યાગ, સોગી

નેલ સઠ [સરઠ અવઠ નિ, -ઈ] ને [પ]

નેલોક સીં [મ નિદાદ] ધમઃ ખાતર કરેલુ
યુદ્ધ ક્રમેડ

નેલુ સીં [૦ મદ] ધૂજ ૨૪

ને મથી (ને) સીં [સરઠ થીસડ] નાનો
નેમરો (૨) ખેતીનુ ચાસ પા વાનુ
ઓતર -યો પુઠ પેગ વગરનુ બગદ
પોતવાનુ વાઈન

નેન વિઠ [સ] જિને (તીથ' કરે) પ્રવર્તાવેલુ
(૨) નેન ધર્મને લગતુ (૩) પુઠ જિનને

કપાસક, આવક [પ્રવર્તક ક્રિય

નેમિનિ પુઠ [સ] પૂર્વમીમામા'ગ'નના

ને અઠ [મ યદિ, ના વદ] (સશય કે શરત
ખતાવે છે 'તો સાથે વપરાય છે)

નેઈએ નેઈવુનુ વઠ કાંનુ ૩૫
(નેઈએ છે = જરૂનુ છે એ અર્થમા

વપરાય છે બાકી ગાપૂણ' કિં છે) (૨)

અપ કે જરૂર થા' યજ્ઞ દોષ તેમ—એવો

ભાવ ખતાવે છે [વઠ કાંનુ ૩૫)

નેઈઅ (નેઈવુ પહેલો પુરુષ અઠ યનુ

નેઈવુ વિઠ (નેઈવુનુ વઠ કાં) નેઈગે

તોલુ, જરૂરી ઠકરલુ, ઠકારલુ વિઠ

જરૂરી, અપનુ

નેઈવુ અઠ કિં અપ જરૂર ૨ દયજા

દોવી (૨) સામાન્ય દૂદત નેઈ વપરાતા

'તે ક્રિયા કરવાની જરૂર ૨ દુગ દોવી'

એમ અર્થ' યાપ છે ૮૬૦ તમારે

જુ નેઈએ (આ કિં - ગણ' છે

નેઈએ, નેઈવુ, નેઈગે એ ત્રણ રૂપે જ

સામાન્યપણે નેવા મળે છે મુગ બાનુ

નેઈવાનુ ૩૫ પમ્ વપરાય છે જેમ

કે, કાને મારે આ ચોપડી નેઈવાની

છ-નેઈગે)

નેઈરો નેઈવુનુ બવિધ્યામળનુ ૩૫

નેકઠ પુઠ [ફ] ગજકામા ગાતનુ એક પત

નેકે અઠ [ને+'] અગરને (વિદોષી શરત

કે વિધાન ખતાવે છે) 'છતા' અથવા 'પણ'

સાથે સબધમા વપરાય છે (જેમ કે નેકે

નમે કદો છે તે ખરુ હશે જગ મને નથી

લાગતુ) (૨) 'બાકે થી બાકો ભાવ

ખતાવવા (બે વાચ્યો વચ્ચે) વપરાય છે

(તેો આપવા કહ્યું, નેકે એનુ મન નથી)

નેખ નઠ નેખવાનુ કાટકુ (૨) નેખવાની

રીત, તો ૧(૩) તાજુ

નેખમ નઠ બવિધ્યામા યવાના નુકસાનની

ધાસ્તી (૨) નુકસાન ધોમે (૩) નેખા

નુકસાનની ધાસ્તી દોષ એ, સાદમ (૪)

જુઓ જવાબદારી ઠકારક, ઠકારી

વિઠ નેખમવાનુ, નેખમ પહેલાડે એવુ

ઠકાર વિઠ જુઓ જવાબદાર ઠકારી

સીં જુઓ જવાબદારી

નેખમાવુ અઠ કિં નેખમમા આવવુ

નેખમ કે નુકસાન થયુ

નેખવુ સઠકિં તોળવ વજન કરવુ (૨)

મનમા તે જાને વિચારી લેવુ (જેમ કે તે

સખદો નેખીને વાપરે છે) [લા]

નેગ વિઠ [સ ઘોષ ના ા] નેગ

લાયક, છાજતુ (નામ કે ક્રિયા સાથે નામ

યોગી અઠ પેટે વપરાય છે જેમ કે લખવા

નેગ બાળન ખાવા નેગ ફળ, તમારા

નેગ કામ (૨) માટે, -ના તરફનુ

(જેમ કે શાલ નેગ નામ નેગ ફળ)

(૩) અં પ્રતિ, તરફ (નેમ કે...ના તંત્રો નેમ હ. ૧૦ પેઠે)
 નેગે પું નુઓ યોગ (૨) નેગવાઈ (૩) (વણાટમાં તાણાના) કંમવાર તાર તળે ઉપર કરી સધાની ચોકડી નેડી આગીની યોગના. બટી સ્ત્રી સાધુડી; બાવી (તુચ્છમારમા). બટો પું નેગી, બાવો (તુચ્છકારમા). બધુ સ્ત્રીં નુઓ યોગિની (૨) બાવાની સ્ત્રી, સાધુડી. બધી સ્ત્રીં ઈશ્વરશક્તિનાં કલ્પેલાં ૧૪ સ્ત્રી રૂપોમાંનું દરેક બનિદ્રા સ્ત્રીં યોગયુક્ત નિદ્રા-અધીં બિધની ને અધીં સમાધિની રિયતિ (૨) યુગને અંતે વિધ્યુની નિદ્રા (૩) બ્રહ્માની નિદ્રા (જે વખતે પ્રલય થાય છે). બમાયા સ્ત્રીં સૃષ્ટિને વત્પત્ર કરનારી ઈશ્વરની મોટી શક્તિ, જગતના કારણરૂપ ઈશ્વરી માયા (૨) દુર્ગા. બવટો પું નેગીપણ; સન્ધાસ
 નેગવણું સંકિં [સ. વાગ્ય] નેગ ખવ-રાવવો; મેળ કરાવવો, ગોડવણું (૨) વિવેકથી નેગવણુ, માણણુ, સાચવીને કામમાં લેવુ
 નેગવાઈ સ્ત્રીં ગોઠવણ; બદોબરત
 નેગાણુ નં ઘોડા બળદ વગેરેને બાવાનું અનાજ
 નેગાનનેગ અં [સ. યોગ+મનુયોગ] નેગ. બાવી મજવાથી; બનવાકાળ દોવાથી; સ નેગવણાત
 નેગિયો પું યોગી
 નેગી પું નુઓ યોગી (૨) શૈવપથી બાખી બાવો (૩) રાવળિયો
 નેગુ વિં નુઓ 'નેગ' વિં
 નેગેશ પું [સ. ચોગેશ] મહાદેવ
 નેગન પું; નં [સ. ચોના] ચાર ગાઉનુ અંતર [નુવાન પહેલવેતરી ભેસ નેટડી સ્ત્રીં, -ડું નં [ચ. શોટું] ઝોટડી; નેટડાં-(વાં) નં બંબં ૦૦ પગની આગળીએ પહેરવાનાં સ્ત્રીઓનાં ધરેણા
 નેટો પું [સ. ચોક] બે સરખી વસ્તુની

નેડ. હદાં 'ધોતીનેટો' (૨) એક વસ્તુને બધી રીતે મળતી આવતી બીજી વસ્તુ
 નેડ સ્ત્રીં [અ. જોડ=નેડી] બે સરખી વસ્તુઓની નેડી (૨) હરીફાઈ કે સરખા-મણીમાં બરાબર બિતરે તેથી બીજી વસ્તુ
 (૩) ત ખૂરાના ચાર તારમાંના વચલા બે તાર (૪) સંગતિ, સોબત, નેડાણ. બંકાણું નં ગમે તેમ નેડી કાઢેલું ગીત કે કવિતા (૨) નેડી કાઢેલી વાત. બંકામ નં નેડવાનુ કામ કે રીત. બંકું નં એકબીજાની સાથે વળગેલી વસ્તુઓ (૨) 'નેડે અવતરેલા બે બાળક (બંબંઓ) નેડણી સ્ત્રીં નેડવાનું કામ કે રીત (૨) શબ્દ લખવા અક્ષરોને નેડવાની રીત, 'રેપેલિંગ'. બંકોશ પું નેડણીની શુદ્ધિ અથવા રચેલો કે શુદ્ધ નેડણીવાળો સંબંધકામ
 નેડવું સંકિં [પ્રા જોડ (સ. ચોગર)] બુટી વસ્તુઓના સંબંધ કરવો-સાધવી, ભેથુ કરવું, વળગાવવું (૨) હ્રદા બાગે કે ધટકોને ભેગા કરી એક આખી રચના કરવી. (નેમ કે, વાકય કે કવિતા નેડવી; સાલકલ કે ચત્ર નેડવું) (૩) (વાહન કે કામમા) લગાડવું; નેટવું (નેમ કે, ગાડીએ ઘોડો નેડવો) (૪) વાહનને કે ઓળરને બળદ ચોરો નેડીને તૈયાર કરવું (૫) ખોટ કે નુકસાન આવે ત્યારે ભરી આપવું; ખૂટ પૂરું કરી આપવું (૭). રચવું (નેમ કે, પ્રીત નેડવી; વાત નેડવી.)
 નેડવું નં નેડું; નેડકું
 નેડાક્ષર પું બે અથવા વધારે અક્ષરો નેડવાથી બનેલો એક સંયુક્ત અક્ષર
 નેડાનેડ અં નેડેનેડે, પારો પારો, અરોઅડ
 નેડાણુ નં [નેડણું] પરથી, સાથે, સંધાન (૨) એકઠું કરવું, ભેથું કરી દેવું (૩) એકઠા થવું, નેડાવું તે (હદાં બે રાગયોનુ નેડાણ) નેડિયણુ વિં સ્ત્રીં નેડે રહેનારી; સાથી નેડિયું વિં [નેડ] ઉપરથી સાથે નેડનારું (૨) ભેની નેડમાનુ એક. -ધા પું સાથી નેડી સ્ત્રીં બે સરખી વસ્તુઓની નેડ (૨)

નાના છોકરાનું - નાનું પગરથું. ૦૬૧૨
પુંસાથી (૨) ખરાખરિયો. - કું નં બે
વસ્તુઓની નેડી (૨) વરવહુની નેડ (૩)
ખાસકુ. - ડે અં સાથે, નેડમા (૨) પામે,
નજક. - ડે પુંપગરથું (૨) જુઓ નેડે
નેડી નં નેડુ તે (૨) તમાસો, કુતેતો
નેડ સીં [સ. જ્યોતિ] તેજ; પ્રકાશ (૨)
દીવાની શિખા
નેડનેતામાં અં ક્ષણમા, ૫૫૬ વારમા
નેડતર નં [સ યોજક] ધૂસરીની સાથે
બગદને નેડવાનો પટો ૦૫૩ સં કિં
નેડતર વડે પશુને ધૂસરી સાથે નેડુ. - કું
નં નેડતર
નેડો (-ધ) પું [જુઓ યોજકો] હડરેયો.
-ધારમસ પુંબજારો અને શરવીર, મહં
નેડખ નં [સ યોજક] જુવાની. ૦૫૩
વિં નેડખવાળું. ૦૫૩ વિં યુવાન.
-નિયું નં નેડખ (લાલિત્યવાચક)
નેડખર પું [ક] (મિત્રમા) મજૂરો લાવી
આપી તેમના કામ પર દેખરેખ રાખનાર
નેડખાંબું અંકિં નેખો આવવો, મરણ
ધોડીમા સપડાવુ
નેખો (ને') પું જીવ છડો જીતરી
જવો - નેખાન યર્થ જવું તે; તમ્મર
નેખાંબું અંકિં નેખાવુ
નેખો (ને') પું નેખો
નેખ નં [મ. જગમ] જુરસો, બજ, શમ્નિ
નેર નં [ફા.] ખૂબ, શક્તિ; દૌવત (૨) શ્રમ,
મહેનત (૩) વશ; કાળ, ચલણ (૪) ચડતી,
તેજ, નેસ; વેગ (૬૬૦) 'ભાઈ નુંકામ કાંઈ
નેરમા દેખાય છે!' તાવતુ નેર ધં
[૦આપવું = મહેનત પડવી ૬૬૦
'ત્યા જતા તને શું નેર આવે છે?'].
૦જખરાર્થ, ૦જખરી સીં [ફા.] જખર-
દસ્તી, જખમ ૦જુલમ પું બજાતકાર,
જખમ ૦તકર્થ સીં [ફા.] ખડખી.
૦દાર વિં નેરવાળુ ૦મેર અં નેરથી.
-રાવર વિં [ફા.] નેરવાળુ, બજવાન.
-રાવરી સીં [ફા.] જખરદસ્તી, બજાતકાર

નેરુ સીં [હિં.] ખેરી; વહુ
નેવડા (-રા) વધું સંકિં, નેવાવું અંકિં
'નેવું'નું પ્રેરક ને કમણિ
નેવું સંકિં [પ્રા. જાં, જોમ, જોલ] દેખવું;
આખ વડે નણવું (૨) તપાસવું, વિચારવું,
ધ્યાન આપવું [લા.] (૩) વાચવું, અભ્યાસ
કરવો (૪) નેરાની રીને અથવા વળગાડ
છે કે નહિ તે તપાસવું (જેમ કે, દીપણ,
અક્ષત, ચોખા) (૫) અખતરો કરવો, પ્રયોગ
કરવો, એ અર્થ માખીનાં કિયાપદો સાથે
સદાચકારક તરીકે વપરાય છે. [નોઈ
લેવું = વિચારી લેવું (૨) મારવાની ધમકી
આપવી]
નેશ પું [સ. જ્વાલિપ, પ્રા. જોસ] જ્યોતિષનુ
જ્ઞાન, શ્રદ્ધ, શ્રદ્ધજ વગેરે નેવું તે
નેશ પું, નં [ફા.] ઉછાળો, ઊભરો (૨)
જુરસો (૩) વેગ, નેર
નેશી પું નેશ નેનારો
નેશીલું વિં નેશવાળું, નેસદાર
નેથ પું જુઓ નેશ. - પી પું જુઓ નેશી
નેસ પું; નં જુઓ નેશ (ફા.)
નેસતા (-દા) ન નં [મ. નુસદાનો] ચોપડીઓ
વગેરે રાખવાની વિધાઓની કાચળી - પાકીટ
નેસીલું વિં નેશીલું
નેહાડી સીં [મ. જુહાવ - એક જુધમી
ખાદશાદ ઉપરથી] નેહુકમી
નેહુકમ પું જુધમ, દોર (૨) અંહુકમ
પ્રમાણે. - મી સીં નેહુકમ; આપણી
(૨) વિં નેહુકમવાળું
નેસો પું [જુઓ આસો] કપડા [જમોર
નેહર નં [મ.] સામુદાયિક આત્મદત્ત્યા,
નેહર નં [મ.] જવાહિર, ઝવેરાત
ને પું [સ] જુ, ગા નો નેડાશર (૨) વિં
જાણનારું (સમાસને છેડે) ૬૬૦ 'સર્વજ્ઞ'
રસિ સીં [સ] જાણવું તે (૨) બુદ્ધિ
જાત વિં [સ] જાણવું. ૦૦૫ વિં [સ]
જાણના યોગ્ય. - તા પું [સ] જાણનારો
જાતિ સીં [સ] ન્યાત, નાત. ૦ખધુ
પું નાનમાઈ

જાન નં [સ] જાણુ તે જાણ (૨) ખબર
માહિતી (૩) જ્ઞાન, પ્રતીતિ (૪) સમજ
કે સમજવા જેવી વસ્તુ (જે તો જ્ઞાન
મને ગમતુ નથી) (૫) જ્ઞાનજ્ઞાન
ઠકાંડ પુવ [સ] જ્ઞવાત્મા-પરમાત્મા
સબધીના તત્ત્વજ્ઞાનને લગતો (વેદનો)
વિભાગ ઠેકાણો-(૫) પુઠ બધી જ્ઞાનના
જ્ઞાનના—માહિતીના સમૂહરૂપ મોટો
અથ, એન્સાઈક્લોપીડિયા ઠેકાણુ પુઠ
જ્ઞાનેન્દ્રિયોને મગજ સાથે સાધતો તત્ત્વ
'નવ' ૦૫ અર્થ ૦૫ અર્થ સ્ત્રી
પરતક સુદ પાચમ ઇપ્રક્રિયા સ્ત્રી જ્ઞાન
નીપજવાની પ્રક્રિયા એપિસ્ટેમોલોજી
૦૫ ૯૨ પુઠ પુત્તકાન્ય ઇમય વિઠ
જ્ઞાનથી લેરેલ ઇમાર્ત પુઠ જ્ઞાન દ્વારા
મોક્ષ મેળવવાનો રસ્તો ઇયોગ પુઠ [સ]
અવજ્ઞ મનને નિર્દિષ્ટાસનના સાધન
વાગો એ યોગ ઇવિજ્ઞાન નં [સ]
સામાન્ય અને વિશેષ બધુ જ્ઞાન (૨) યજ્ઞ
જ્ઞાન—ની વિઠ [સ] જ્ઞાનવાગુ—નેન્દ્રિય
સ્ત્રી [સ] જ્ઞાન અલ્પ કરનારી ઉદ્રિય
જ્ઞાપક વિઠ [સ] જ્ઞાપનારું નં નં
જ્ઞાવતુ તે (૨) જ્ઞાવરાત દેરો
જ્ઞાપિત વિઠ [સ] જ્ઞાવેલુ
જ્ઞેય વિઠ [સ] જ્ઞાવવા યોગ્ય
જ્ઞેયતા અઠ જુઓ જહી, જ્યા [પ]
જ્ઞેય સ્ત્રી [સ] ધનુષ્યની પશુલ -દોગી (૨)
સા ન [ગ]
જ્ઞેયતા (દે) વિઠ [મ] વધારે
જ્ઞેયથી અઠ જે સમયથી નુ વિઠ જે
સમયનુ
જ્ઞેયે અઠ જે વખતે જ્ઞેયે અઠ કોઈ ને
કોઈ વખતે (૨) એ તે વખતે
જ્ઞેય અઠ [જુઓ જહી] જે જગાએ
જ્ઞેય અઠ જહી તહી દરેક જગાએ (૨)
મુશ્કેલીથી (૩) કોઈ પાણી રીતે
જ્યુબિની સ્ત્રી [૩] મહો સન (અમુક વર્ષ

વીત્યાનો) (૨) પરીક્ષામા નાપાસ થઈ
તેના તે વર્ગમા રહેતુ તે [લા]
જ્યેષ્ઠ વિઠ [સ] મોટું, સૌથી મોટું વડુ (૨)
પુઠ જેઠ માસ -છા વિઠ સ્ત્રી જ્યેષ્ઠ (૨)
સ્ત્રી અદારમુ નક્ષત્ર
જ્યોતિ પુઠ સ્ત્રી [સ] જુઓ જોત (૨)
સૂક્ષ્મ, ચદ્ર, તારા વગેરે આ ૧૨ના
તેજસ્વી પદાર્થ ઇર્ધ્વર પુઠ જ્યોતિ
ધારણ કરનાર, પ્રકાશ ફેલાવનાર (ખાસ
કરીને જ્ઞાનનો) ઇર્મય વિઠ [સ] તેજસ્વી
૦૫ ૯૫ (જા) નં તારા નક્ષત્રો વગેરેનો
સમૂહ ઇર્ષિંગ નં ખાર મધ્ય રિવ
લિંગમાનુ દરેક વિર્ધ પુઠ [સ] જ્યોતિ
વિર્ધા જ્ઞાનનારો ઇર્ષિયા સ્ત્રી [સ]
જ્યોતિ રાત્રે ઇર્ધ્વક નં [સ] અહમ જ,
રાશિયક ૦૫ નં [સ] જુઓ જ્યોતિ
રાત્રે (૨) વેદના અગામાનુ એ ૦૫
પુઠ [સ] જ્યોતિષ જ્ઞાનનારો ઇર્ધેમ
પુઠ [સ] એ યજ્ઞ ઇમતી વિઠ સ્ત્રી
[સ] તારા અને નક્ષત્રોના પ્રમાણના
(રાત) ઇમાન વિઠ [સ] પ્રમાણમાન,
કાલિમાન—તિ પુઠ પુઠ નક્ષત્રસમૂહ
—તિ રાત્રે નં [સ] ગ્રહોની મનુષ્યની
સ્થિતિ ઉપર થતી શુભાશુભ અસર
જ્ઞાત્રાનુ રાત્રે (૨) ખગોળરાત્રે
જ્યોત્સ્ના (નરેનિકા) સ્ત્રી [સ] ચાંદની
ચાંદરજી [વિનાશક
જ્ઞવર પુઠ [સ] તાવ ઇમ વિઠ [સ] જ્ઞવર
જ્ઞવન નં [સ] જળતુ તે (૨) પુઠ અગ્નિ
જ્ઞવલત વિઠ [સ] જળતુ (૨) પ્રમાણમાન
અગ્નિજાતુ (૩) ઉરાડું અપ [લા]
જ્ઞવલિત વિઠ [સ] સળેલુ (૨) પ્રમાણિત
જ્ઞવાલા [સ] (જા) સ્ત્રી અગ્નિની શિખા
ઇઆહી વિઠ સળગી ઊઠે તે નં ઇસુખ
નં જ્ઞનામુખી પર્વતનુ મો ઇસુખી
વિઠ (૨) પુઠ [સ] જેના શુભમાથી જ્ઞવાલા
નીએ છે એવો—ખજનો (પદાડ)

ૐ

જ પુઁ [મ] તાનુસ્થાની ચોથો વ્યવન
 ઝંઝોવ(-ખ) વિ[દ જ્ઞાપહિત્ર]મગમ્ય
 (૨) સ્રીં રૈનછેન (આનદની)

ઝંઝવું અંકિં અંધુ, લળી પડ
 ઝંઝાર સ્રીં [હિં] પવનમા ફરફરવુ તે (૨)
 ઝંઝોળ (આનદની)

ઝખ સ્રીં જુઓ જખ
 ઝંગઝ(-મ) અં [નુઓ અમવુ] ખૂળ
 તેજ મારવુ હોય તેમ ંવુ અં કિં
 [સરં સ જગજગવન]જગજગ થવુ -ગાદ
 પુઁ ઝગજગ થતો પ્રમાણ

ઝગવુ અંકિં[સ જગજગવન]જગમગ થવુ
 ઝગાર(-રૈ) પુઁ ઝગજગાર
 ઝઘડવુ અંકિં [દિ વ(-જો)ઘડ] લડવુ
 ટટો નરવો સામમામે બોલાબોલી કરવી
 ઝઘડાખોર વિં ટટાખોર, ઝડવાના
 સ્વમાનનુ

ઝઘડાઝઘડી સ્રીં ખૂળ ઝડો
 ઝઘડો પુઁ [ન જગડ] લઘઈ, ટટો

ઝઘડાટ પુઁ[નુઓ ઝણઝણાટ]મોટો ઝણ-
 મારો(૨)જમજમા, બળતરા(૩)ધમધમાટ

ઝંઝળી સ્રીં [નુઓ ઝણઝળી] ખાલી
 (૨) કોષ કે રીસની લાગણી, ઝઝ

ઝંઝૂમવુ અંકિં [ન જઝળન=પ્રાનખ]
 ઉપર લચી પડવુ બહાર કે ઉપરથી ઝૂકવુ

(૨) ટમખી રહેતુ જોર કર્યા કરવુ
 ઝંટ અં [સ જ્ઞાનિતિ] તરત તાબડોતોખ

ઝંટક સ્રીં ઝખ - આચખ (૨) સખાટો
 ત્વરિત ગતિ (૩) કુતીનો એક દાવ ંવુ

સંકિં ઝંટકો - આચકો મારવો(૨) ઝ
 કાથી કાપવુ(૩)ઝાટવુ -કાંટવુ સંકિં

ખૂળ ઝટમાવુ -ઝટકો મારવા -કાંમણુ
 નં ઝાટકવાની ક્રિયા(૨)ઝટકવાથી પડતો

કચરો ઝાટવાનુ મહેનતાણુ -માવવુ
 સંકિં ઝકડુ નુ પ્રેરક(૨)ઝટકો મારવો,

ઝટકાથી માવવુ -કો પુઁ જોરથી ઉગામી
 કરેલો વાપ -ધા (૨) આચખ, જોરખ
 ખેચ (૩) ધાની માફક થવુ ડુખ [લા]

ઝટપટ અં, -ટી સ્રીં[સરં જ જ્ઞાપહિત્ર]
 જોરામા ચાનેલી તપ્પાર બોલાબોલી

ઝટાઝ(-પ)ટી સ્રીં બોનાબોની, ઝપગી
 ઝટોઝટ અં ઝટઝટ

ઝડકો પુઁ [રવં] કપડાનો ચીરો ઝરડમ
 (૨) વડોણુ ઝમ મારીને ફેરવવુ તે

ઝડઝમક સ્રીં એક રાખ્દાન કાર
 ઝડતી સ્રીં [પ્રા જઝ=જખ મારવી]બાગીક

તપાસ(૨)ગાય જપતી(૩)પોલીસની તપાસ
 ઝડપ સ્રીં [દિ જ્ઞાપ્તિ] ત્વરા, વેગ (૨)

ઝડપવાની ક્રિયા(૩)ઝાપ, અડપ્પું જોર
 અં ઝડપથી, સપાટાળધ ંવુ નં ઝૂટ

ંવુ સંકિં[દિ જ્ઞાપ્તિ=લઈ લેવુ]એકદમ
 પકડવુ, એથિતુ ઝૂટવુ -લઈ લેવુ

-પાઝડપી સ્રીં લૂટાલૂટ, પડાપગી (૨)
 ઝપાઝપી, મારામારી -પી વિં ઝડપવાનુ

ઝડી સ્રીં [દિ] એકીસપા-જોસજોર વરસવુ
 તે (૨) રમજ, ઝપાટો

ઝણુ અં [રવં] ંકાર(-રૈ), ંકો પુઁ
 [સ જ્ઞાપ્તિ] ઝણુ ઝણુ અનાજ ંઝણુ

પું, સ્રીં બળતરા, ચરચર એવી અસર
 (૨) અં [રવં] ંઝણુ અંકિં [પ્રા

જ્ઞાપ્તિ] ઝણુ -ખાલીના જેવી અસર
 થવી, તમનમવુ (૨) ઝણાર મરવો

ંઝણાટ પું ઝણુની અસર, જમજમાટ
 (૨)ઝણુ મારો ંઝણાટી સ્રીં ઝણુઝણાટ

ઝણુ જેવી તીવ્ર અસર ંઝણુ સ્રીં
 ઝણુ, ખાની (૨) રીસ

ઝણુકાર પુઁ [સ] ઝણુકાર
 ઝનૂન સ્રીં, નં [અ જુનૂન] ગાડો જુરસો

-ની વિં ઝનૂનવાણુ
 ઝપ(ંઝપ) અં [રવં] ઝટઝટ

અપટ સ્રોં અપાટો ઉતાવળ (૨) અડપી લેડુ
 તે અડપ (૩) મૂતમેત ઇત્યાદિની અડક્ટ
 (૪) અડક્ટ -ટાણુ અંકિં અપટમા
 આવલ વચ્ચે આવી જવુ (૨) ભરાજ
 ફસાવ [લા] [શાત રહેવુ
 અપણુ અંકિં [જુઓ જ પવ] સખનુ -
 અપાઅપ(-પી) સ્રોં [અપ ઉપરથી]
 મારામારી ટટો (૨) કાપાપી કતન
 અપાટણુ અંકિં અપાટો કરવો (૨) મારવ
 અપાટમા લેડુ (૩) અટ અટ ચાપીને ખાણુ
 અપાટો પું અડપ વેગ (૦) જોગમા કરેલો
 પ્રહાર સપાટો (૩) અડક્ટ
 અપેટ સ્રોં જુઓ અપા ંવુ અંકિં
 અપટ-ઉતાવળ કરવી -ટો પું જુઓ
 અપાટો
 અપોઅપ અં અપાટથી અપઅપ
 અખ અં [જુઓ અપ] યોચિતુ એન્દમ
 ંકે સ્રોં અમતુ તે ંકેવુ અંકિં
 અમકવુ ચોન્ન (૨) અમતુ ંકારો પું
 પ્રકાશનો અખરો [અખોળવુ
 અખકોળવુ સંકિં પાગીમા બોળવુ -
 અખકોળા પુંખંબંધર્ અખંગા -જુ
 નં પાણીમા અખકોળવુ તે [પહેરણ
 અખણુ નં [મ તુજી] નાના છોકરાનુ
 અખામે પું અખકારો
 અખુકાવવુ સંકિં 'અખકવુ તુ પ્રેરક
 અખુન્ અં [સરં અખક] ગદી રહીને
 અમકે તેમ (૨) સ્રોં અખકો ંવુ અંકિં
 અમુદઅમુદ પ્રકારાવુ -કો પું જુઓ
 અાકો [તિ કતન
 અમે સ્રોં [મ જન્હો વધેરવુ-ભોગ આપવો
 અમો પું [મ તુ] લામો અને ખનતો
 ડગરો
 અખોઅખ અં અપાઅપ
 અખોળવુ સં કં જુઓ અખકોળવુ
 અખોમે પું જુઓ અમો
 અલણુ નં જુઓ અખનુ
 અલો(-લો) પું જુઓ અમો
 અમ અં [રવં] (રણકવાનો અવાજ)

અમકે સ્રોં [મ ચમકો એક સખાલ કાર
 (૨) જુઓ અમકાર (૩) ભમક તેજ
 ંએવ(-ળ) વિં આન દ અને લાનિ ય
 યુક્ત ંવું અંકિં [રવં] અમકાર -
 મધુર ગ્લ માર થવો -માર(-રો), -કો
 પું [રવં] રણકો કણકો
 અમઅમ પું[મ] કાળા પાસેનો પવિત્ર દૂવો
 અમઅમ અં [રવં] રુ કે તેમ (૨) ઝીણુ
 ઝીણુ બળે તેમ ંવુ અંકિં અમઅમ થવુ,
 રણકુ (૨) ઝીણુ ઝીણુ બળવુ ચચરવુ
 -માટ પું અમઅમતુ તે
 અમર પું જુઓ અમોર જોહર
 અમર(-ર)ખ નં [જમરણ ઉપરથી ંધા
 જમરણ જેવા આકારનુ] શોભા માટે
 ટગનો બિરોરી કાચના લોહકેશવો
 કાચની હાડીઓનો દીવો યુમર
 અમવુ અંકિં પ્રવાહીનુ જરા જરા થઈને
 બહાર અરવ [અમોર દરનાર
 અમોર પું જુઓ જમોર -રિયો પું
 અરખ નં જુઓ જરખ
 અરડ અં [રવં] લગકુ ફાડતા થવો અવાજ
 (૨) સ્રોં અગાના કંડા. ંકો પું જુઓ
 અડકો ંવુ સં કિં [રવં] અરડ એવા
 અવાજ સાથે ફાડવુ (કપકુ) -કુ નં
 અખરુ મારવાળુ ડાણુ
 અરણુ નં [અરવ ઉપરથી] જમીન કે પડા
 ડમાથી અનો પાળીનો વહેળો -ચૂં સ્રોં
 નાનુ અગણુ -ણુ નં અરણ
 અરમં નં સ્રોંની કોટનુ એક સોનાનુ ધરેલું
 (૨) સ્રોંઓના પગનુ એક ધરેલુ (૩) એક
 જલનુ ઝીણુ લગકુ (૪) સ્રોં વરસાદની
 ફરફર(ખ)અં ઝીણુ ઝીણુ છોટે (વરસવુ)
 અરણુ અંકિં [મ દાર, પ્રા દાર] (પ્રવાહીનુ)
 ધીમે ધીમે બહાર નીકળવુ સવ
 અરાણી સ્રોં જુઓ અજી પાલી
 અગમણુ નં જારવુ તે (૨) જારવાનુ
 મહેનતાણુ (૩) જારવો ભાગ
 અરૂખો પુંબારી બહાર મહેન અમમતુ બાધ
 કામ છાનુ, જરૂખો

ઝરેણી સોં ઝઝૂળી, ખાલી - ઝી સોં
ખાલી, ક પારી (૨) તાવલી

ઝરેણો પું [સરં ઝા] ચામડી બગવાથી
ઝરેણો ફાંડો

ઝરે પું [સ ઝર] જુઓ ઝરણ

ઝરે વિં [વા] પીડુ, જરદ (૨) ફીક - ફી
સોં જુઓ જરદી

ઝંક સોં [સ ઝલા] ચોપ, ચગકાટ
ઝંકું અંકિં તેજ માગુ, ચગકુ (૨)

ચોત પ્રકાશત [વા]

ઝંપાપું ગાંકિં 'ઝાવતું'નું કર્મભિ(૨)અક્રુડ
યઈ જતુ, હવનચવન બધ યતુ, ગરી જતુ
(જેમ કે, વાથી અમ ઝનાય ઇં)

ઝંકું વિંતેયાર, તપર(મેવાકરવામા) [ઝલાં
ને ઝલાં રહેવું = (મેવામા) તપર રહેવું]

ઝલરી સોં [સ] ઝાઝ, મઝરા

ઝવણું નં ઝીણુ ટપક

ઝવણુ અંકિં [સરં ઝમતુ] ટપકુ

ઝવેર નં [મ ગોહર] જવાહિર (૨) પાળી,
દમ [લા] - રાત નં [મ ગોહરત] હીરા,

માણેક, મોલી (૨) જડાવ દાઝીના (૩)
બગ, સત્ત, દમ [લા] - ઝી પું ઝવેરાતને

વેપારી

ઝપ નં [મ] ઝખ, માછત

ઝળકં સોં [જુઓ ઝાકં] ચગકા ૦ પું
અંકિં જુઓ ઝરકુ - કાટ પું

ઝગકુ તે - કારે પું તેજનો ચમકારો
-કી સોં ઝગદ, ભસં (૨) કાઈ

પણ અસર સદેજસાજ જણાવી તે
હાં 'તાવની ઝગકી, 'હાંની ઝગકી'.

-કે પું ચોપ, ચગકા

ઝળઝળ અં [પ્રા ઝજાલ] તેજથી ઝગકુ
હોય તેમ ૦ પું અંકિં ઝગઝગ થતુ (૨)

આજનાખતુ [વા] - ઝાટ પું ઝગઝાટ
(૨) અં ઝગઝગ થઈ રહે તેમ - ઝિયુ

નં આખમા ઝમતુ પાણી - આમુ (૨)
ઝગઝગુ - યુ નં સુરજ ડિગ્યા પહેતાનુ

અને આયચ્યા પછીનુ આણ અજવાણુ
ઝળમ-(ક)ળી અં જુઓ ઝગઝગ (૨)

વિં ચગકુ, પ્રનાશમાન ૦ પું અંકિં
ખૂબ તેજ માગુ - પ્રકાશુ

ઝળળ(ળી) અં તેજથી ઝગકુ હોય તેમ
ઝળાં(ઝ-મ)ળાં (૦) અં ઝગઝગાટ (૨)

નંખંખં તેજ તેજનો અમાર

ઝળેળો પું જુઓ ઝરેળો

ઝંકાર પું, ઝંકૃત સોં [સ] ઝણમાર

ઝંખના સોં - જુઓ ઝખતુ આતુરતાપૂર્વક
રતન, વારવાર રમરખ(૨) વિતા, ધખારી

ઝખવાણુ વિં [ઝાણુ ઉપરથી] બોહુ,
ખમિયાણુ

ઝંખવાણુ અંકિં ઝાણુ પડતુ (૨) બોહુ પાડુ
ઝખતુ સંકિં [પ્રા ઝખ] ઝખના કરવી

ઝખા સોં ઝખના [પ]

ઝંખાણુ અંકિં ઝખવાણુ (૨) તેજથી અબઈ
જતુ [નકામી પીડા]

ઝંકટ સોં [પ્રા ઝગા] ઝડો, પચાત,
ઝંકા સોં [સ] પવનનો કે પવન સાથે

પડતાવરસાદનો સુસવાળ ંકિં, વ્યાત
પું [સ] વરસાદ ને વટોળિયાનુ તોફાન

ઝંડ પું [વા વિરો] એક ભૂત, છન (૨)
વિં અધમસ્ત, માતેણુ (૩) હુચ્ચ,

મત્સરવાણુ

ઝંડાધારી વિં હાથમા ઝડાવાણુ (૨)
ઝુડો - ઝુણે કડાવનાર [લા]

ઝંડી સોં નામો ઝડો - ડો પું ઝુડો,
ધ્વજ (૨) [ના] ઝુણે (૩) પક્ષ કે

તેની આગેવાની કે દોરવાળી
ઝંક સોં [વા] ઈરાનીએની પ્રાચીન ભાષા

(જેમા પારસી ધર્મ અથવા ભાષ્ય વખાયા
છે) અથવા - (વે) સ્તા સોં [પ્રા સ્તા]

પારસીએનો મુખ્ય ધર્મ અથ
ઝંપવાણુ અંકિં [સ ઝખ] ચાહોમ મરીને

ફી પડુ - સાદસ કરતુ

ઝખા સોં [સ] ફટકા

ઝખાન સોં ડોળી જેડ એક પહાડી
વાહન (માણસો તે બિચારો ચારે છે)

ઝંખાપાત પું ચોથિતુ ફી પડુ તે

ઝંખાવણુ અંકિં જુઓ ઝખાવણુ

ઝાંકઝમાક પું (‘ઝમક’ ઉપરથી) ઝંકઃ
બપકો [દિદીધ્યમાન
ઝાંકઝમાળ વિં ઉત્તમવલ્લ; ઝગઝગતું;
ઝાંકઝમાળ વિં સ્વચ્છ અને સુસ્પષ્ટ (૨)
પું મહાલવું તે; આનંદ
ઝાંકળ સ્ત્રી; નં ઝોસ; તુષાર
ઝાંકું વિં પુઝકળ. -ઝેરું વિં ઝાંકું
(લાલિત્યવાચક)
ઝાંકઝૂટ(-ડ)ક, ઝાંકઝૂમક(-ડ) નં
(દાણદૂણી વગેરે) ઝાટકી કરીને સાફ
કરવું તે [ઝટકામણ
ઝાંકઝણ નં ઝાટકતાં નીકળેલો. કચરો;
ઝાંકઝણી સ્ત્રી ઝાટકવું-સૂપડા વડે સોવું
તે (૨) ઝાટકવાનું મહેનતાણું (૩) સખત
ઠપકો [લા.]
ઝાંકઝવું સંકિં [પ્રા. જાટળ, જાટવળ (સ.
જાટળ) ઉપરથી] સૂપડા વડે ઊપણવું-
સોવું (૨) નેરથી ખ ખેરવું; ઝાપટવું (૩)
ખૂબ ઠપકો આપવો [લા.]
ઝાંકઝે પું જુઓ ઝટકો
ઝાંક નં [પ્રા.; સં. જાટ] વક્ષ (૨) દાર-
ખાનાની એક ચીજ
ઝાંકઝૂટ(-ડ)ક, ઝાંકઝૂમક(-ડ) નં
જુઓ ઝાંકઝૂટક [જુઓ ઝાંકઝવું
ઝાંકઝણ નં જુઓ ઝાટકણ. -તું સંકિં
ઝાંકઝૂડ નં [ઝાડવું + ઝૂડવું] વાળઝૂડ; સાફઝૂડ
ઝાંકપાન નં વનસ્પતિમાત્ર
ઝાંકવું નં નાનું ઝાડ
ઝાંકવું સંકિં [સ. રાદ. પ્રા. જાટ; જાટળ]
ઝાડથી વાળવું; કચરો કાઢવો (૨) ઝાટકવું;
ખ ખેરવું (૩) ઊંજણી નાખવી (૪)
ઠપકો આપવો [લા.] [(૨) જંગલ
ઝાડી સ્ત્રી ઝાડ, વેલા, ધાસ ઇનો બરાવો
ઝાડુ નં [જુઓ ઝાડવું] મોટો સાવરણો
(જેવો કે બંગી વાપરે છે) (૨) સાવરણી
(૩) ઝાટકણી. ઠપકો; અપમાન; અનાદર
[લા.]. વ્વાળો પું ઝાડુ લઈ (રસ્તો)
વાળનાર કામદાર; બંગી
ઝાંકો પું [ઝાડવું સંકિં ઉપરથી] વિદ્યા

(૨) દસ્ત; જુલાબ (૩) ધારીક તપાસ
(૪) ઝાડવું-ઊંજણી નાખવી. વ્વેશાબ
પું શીય; મળની ઉત્સર્ગક્રિયા
ઝાંકમ નં જુઓ જળનામ
ઝાંપટ સ્ત્રી [જુઓ ઝપટ] અડક્ટ (૨)
ભૂતપિશાચની ઝપટ. વ્વું સંકિં કપડાની
ઝાપટથી સાફ કરવું (૨) કટકાવવું; મારવું
(૩) ખૂબ ખાવું [લા.]. -ટિયું નં ઝાપટીને
સાફસફ કરવા માટે લાકરાની ટોચે કપડું
બાંધીને બનાવેલી એક બનાવટ. -ટું
નં થોડા સમય માટે વરસાદનું એકદમ
તૂટી પડવું તે
ઝાંપોટ સ્ત્રી જુઓ ઝાપટ
ઝામણ નં [જુઓ જમણ] મેળવણ;
અધરકણ [એક રોગ
ઝામર પું [વે. જામલ] માથા અને આંખનો
ઝામરી સ્ત્રી [વે. જામ = દાઝવું] હથેળીમાં
કે પગને તળિયે થતો ફેડલો. -રો પું
જુઓ ઝામરી (૨) ચામડીનો એક રોગ
(૩) બહુ પાકેલી-દાઢેલી ઈનો કકડો
ઝામવું સંકિં [વે. જામ] તપાવેલી ઈ
-ડીકરી વડે પાણી કે ઝોસડ છમકારવું
ઝામોરીન પું [વે.] કાલીકટના રાત્રનો
દલકાબ
ઝાંચલ વિં [જુઓ જાંચલ] ઉચ્ચ; તામરી
ઝાર પું [જુઓ જુવાળ] બરતી
ઝાર પું [વે.] રશિયાના રાત્રનો દલકાબ.
ઝારાહી સ્ત્રી ઝારના જેવો જુલમી અમલ
ઝારણ નં [પ્રા. જરણ = સોની-ઝારનારો]
રેણ (ધાતુનાં વાસણ સાંધવાનું) (૨)
તેનાથી કરેલું ધાતુનું સાંધણ
ઝારવું સંકિં [‘ઝરવું’ પરથી] ઊના
પાણીની ધાર વડે ધોવું કે રોકવું (૨)
ધીમે ધીમે સિંચન કરવું (૩) નકામાં
ડાળાં કાપી નાખવાં; છાટવું
ઝારવું સંકિં ઝારણ વડે ધાતુના વાસણને
સાંધવું; ઝાળવું
ઝારી સ્ત્રી [‘ઝરવું’ ઉપરથી] નાળચાવાળી
ટોચથી (૨) પેણમાંથી તળેથી વસ્તુઓ

અરેણી સોં અગ્રાણી, ખાલી -ળી સોં
ખાલી, કપારી (૨) તાવલી
અરેણી પું [સરં આગ] ચામળી બગવાધી
ડાંડેલા ફાળે

અરે પું [સ જાત] જુઓ અરણ્ય
અર્ધ વિં [વા] પીડુ, જરદ (૨) રીક. -ર્ધી
સોં જુઓ જરદી

અર્ધક સોં [સ જાત] ઓપ, ચગકાટ.

અર્ધ અંકિં તેજ માગુ; ચગકુ (૨)
પોત પ્રકાગુ [લા]

અર્ધાણું અંકિં 'અર્ધ'નું કર્મ [અર્ધ (૨) અર્ધક
યર્ધ જુ, હાનચકન બધ થયુ, રીડી જુ
(જેમ કે, વાધી અગ્ર અર્ધ ધં)]

અર્ધુ વિંતેયાર, તત્પર (સેવાનરવામા) [અર્ધાં
ને અર્ધાર્ધેયું = (સેવામા) તત્પર રહેયું]

અર્ધસરી સોં [સ] અર્ધ, મરુરા

અર્ધણું નં ઝીણું ટપક

અર્ધણું અંકિં [સરં અમત] ટપકુ

અર્ધેન નં [મ જોર] જવાહર (૨) પા ની,
દમ [લા] -રત નં [મ જોર] દીરા,
માણેક, મોતી (૨) જાવ દાગીના (૩)
બા, સત્વ, દમ [લા] -રી પું અરેરાતનો
વેપારી

અર્ધ નં [મ] અર્ધ, માછુ

અર્ધક સોં [જુઓ અર્ધ] ચગકા. ંધું
અંકિં જુઓ અર્ધકુ -કાટ પું
અર્ધકુ તે -કારો પું તેજનો ચમકારો
-ધી સોં અર્ધક; લાભ (૨) મર્ધ
પણ અસર સહેજસાજ જણાવી તે
હાં 'તાવની અર્ધકી', 'દાંદની અર્ધકી'.
-કો પું ઓપ, ચગકા

અર્ધઅર્ધ અં [પ્રા. દાહજાલ] તેજથી અર્ધકુ
દોષ તેમ ંધું અંકિં અર્ધઅર્ધ થયુ (૨)
આજનાખત [વા] -ળાટ પું અર્ધઅર્ધ
(૨) અં અર્ધઅર્ધ યર્ધ રહે તેમ -ળિયુ
નં આખમા અમત પાણી -આસુ (૨)
અર્ધકુ. -ધુ નં સુરજ બેગ્યા પહેલાનું
અને આપગ્યા પછીનું આપુ અર્ધવાળું
અર્ધમ(-ક)ળ અં જુઓ અર્ધઅર્ધ (૨)

વિં ચગકુ, પ્રેમસમાન ંધું અંકિં
ખૂણ તેજ માગુ -પ્રકાશયુ

અર્ધળ (અળ) અં તેજથી અર્ધકુ દોષ તેમ
અર્ધાં (અ-મ)ળાં (૦) અં અર્ધઅર્ધ (૨)

નં અં અં તેજ તેજનો અર્ધાર

અર્ધેળી પું જુઓ અરેળી

અંકાર પું, અંકુર સોં [સ] અર્ધાર

અંખના સોં [જુઓ અખત] આતુરતા પૂર્વક

રૂન, વારવાર રમરમ (૨) ચિતા, પ્રખારી

અંખવાળું વિં [જાણુ ઉપરથી] ભોહ,
ખમિયાણુ

અંખવાળું અંકિં અર્ધ પડુ (૨) ભોહ પડું

અંખણું અંકિં [પ્રા. દાહ] અંખના કરવી

અંખા સોં અખના [પ]

અંખાણું અંકિં અખવાળું (૦) તેજથી અખર્ધ

જુ [નકામી પીડા]

અંકટ સોં [પ્રા જાત] અંટો, પંચાત,

અંજા સોં [મ] પવનનો કે પવન સાથે

પડાવરસાદનો સુસવાળ ંનક, બપાત

પું [સ] વરસાદ ને વટોગિયાનું તોફાન

અંડ પું [વા. વિર] એક ભૂત, છન (૨)

વિં અધમસ્ત, માનેયુ (૩) હમ્મયુ,
મત્સરવાળુ

અંડાધારી વિં હાથમા અંડાવાળુ (૨)

અંડો -અંધેરા ઉડાવનાર [લા]

અંડી સોં નામો અંડો -રો પું અંડો,

ધ્વજ (૨) [વા] અંધેરા (૩) પક્ષ કે

તેની આનેવાની કે દોરવાળી

અંક સોં [વા] ઈરાનીઓની પ્રાચીન ભાષા

(જેમા પારસી ધર્મ મથના ભાષા લખાયા

છે) અથવા (-વે) સ્તા સોં [મ્પા વસ્તા]

પારસીઓનો મુખ્ય ધર્મ મથ

અંપવાળું અંકિં [સ દાણ] ચાહોમ કરીને

હી પડુ -સાવસ કરુ

અંપા સોં [સ] કંદકા

અંપાન સોં રોળા જેડુ એક પદાગી

વાદન (માણસો તે બચળને ચાલે છે)

અંપાપાત પું ઓચિણુ દૂની પડુ તે

અંપાવણું અંકિં જુઓ અંપાવણું

ઝાકલમાક પું ['ઝમક' ઉપરથી] ઝગક;
 અપકો [દિલીધ્યમાન
 ઝાકલમાળ વિં કાન્નવધ; ઝગઝમતું;
 ઝાકલમાળ વિં સ્વચ્છ અને સુરપદ (૨)
 પું મહાધતું તે; આનદ
 ઝાકળ સો; નં ઝોસ; ઘણા
 ઝાકું વિં પુષ્કળ. -ઝેરું વિં ઝાપું
 (વાલિચવાચક)
 ઝાકકઝૂટ(-ક)ક, ઝાકકઝૂમક(-ક) નં
 (દાણાદૂણી વગેરે) ઝાકી કરીને સાફ
 કરવું તે [ઝટકામણ
 ઝાકકણ નં ઝાકકતાં નીકળેલા કચરો;
 ઝાકકણી સો ઝાકકું-સૂપડા વડે સોતું
 ને (૨) ઝાકકવાનું મહેનતાણ (૩) સખવ
 ઠપકો [લા.]
 ઝાકકપું સંકિં [પ્રા. જાણ, જાલન(ક.
 જાલન) ઉપરથી] સૂપડા વડે ઘણવ-
 સોતું (૨) જોરથી ખ ખેરવું; ઝાપટું(૩)
 ખૂન ઠપકો આપવો [લા.]
 ઝાકકો પું જુઓ ઝકો
 ઝાક નં [પ્રા.; સં. જાણ] ઘસ (૨) દાર-
 ખાતાની એક ચીજ
 ઝાકકઝૂટ(-ક)ક, ઝાકકઝૂમક(-ક) નં
 જુઓ ઝાકકઝૂટક [જુઓ ઝાકકું
 ઝાકકણ નં જુઓ ઝાકકણ. -પું સંકિં
 ઝાકકઝૂટ નં [ઝાકકું + ઝૂટકું] વાગઝૂટ; સાફગર
 ઝાકપાન નં વનરપતિમાન
 ઝાકવું નં નાનું ઝાક
 ઝાકવું સંકિં [સં. જાદુ. પ્રા. જાદુ; જાલન]
 ઝાકથી વાગવું; કચરો કાઢવો (૨) ઝાકકવું;
 ખ ખેરવું (૩) ઘણી નાખવી (૪)
 ઠપકો આપવો [લા.] [(૨) જાલ
 ઝાકી સો ઝાક, વેલા, વાસ ઇં નો બરાવો
 ઝાકુ નં [જુઓ ઝાકકું] મોટો સાવરણો
 (જેવો કે બંગી વાપરે) (૨) સાવરણી
 (૩) ઝાકકળી; ઠપકો, અપમાન; અનાદર
 [લા.]. વાળો પું ઝાકુ ઘઈ (રસો)
 વાગનાર કામદાર; બંગી
 ઝાકો પું [ઝાકું સંકિં ઉપરથી] વિધા

(૨) દસ્ત; જુઝાવ (૩) જાકી વરણ
 (૪) ઝાકકું-ઘણી નાખવી. એજાણ
 પું ટોચ; મળી જીવનક્રિયા
 ઝાનમ નં જુઓ જાનમ
 ઝાપટ સો [જુઓ ઝપટ] જાપટ (૨)
 બુલિયાવની ઝપટ. ઇવું સંકિં ઝપટની
 ઝપટથી સાફ કરવું (૨) ફટકારવું; મારવું
 (૩) ખૂન ખાવું [લા.]. -ટિયું નં ઝાપટીને
 સાફકર કરવા માટે લાકડાની ટોચે કપડું.
 લોપીને લનાવેલી એક લનાવટ. -કું
 નં ટોચા સમય માટે વરસાનું એકદમ
 ટૂંકી ઘડતું તે
 ઝાપોટ સો જુઓ ઝાપા
 ઝામણ નં [જુઓ જામણ] મેજવણ;
 અધરકણ [મેક રોજ
 ઝામર પું [દ. જામ] માયા અને આંખનો
 ઝામરી સો [દે જામ = જામ] ટાંચેનીમાં
 કે જમને તળિયે જનો ફાટકો -રે પું
 જુઓ ઝામરી (૨) ચામડોનો એક રોજ
 (૩) જડ પાંચી -દાંત્રીની દીંનો કકડો
 ઝામવું સંકિં [રે. જામ] તપાનેલી દી
 -લીકરી વડે પાંચી કે ચોસક ઇમકારવું
 ઝામોરીન પું [રે] કાલીકળા રાખનો
 ૧૩૬૧
 ઝાચલ વિં [જુઓ જાલ] ઇમ; તામસી
 ઝાર પું [જુઓ જુવાળ] બરતી
 ઝાર પું [રે] રસિયાના રાખનો ઇલકાળ.
 ઝાણી સો ઝારના જેવો જુડમી અમય
 ઝારણ નં [પ્રા. જારવ = રોની -ઝારનારી]
 રેણ (ધાતુનાં વાસખ સાંધવાનું) (૨)
 તેનાથી કરેલું ધાતુનું સાંધણ
 ઝારણું સંકિં ['ઝરવું' પરથી] ડના
 પાણીની માર વડે પોતું કે રોકવું (૨)
 ધીમે ધીમે સિંચવ કરવું (૩) નકામાં
 ડાળાં કાપી નાખવાં; ઠાંટું
 ઝારણું સંકિં ઝારણ વડે ધાતુના વાસખને
 સાંધવું; ઝાળવું
 ઝારી સો ['ઝરવું' ઉપરથી] નાગચાતાળી
 ટાપથી (૨) પેશમાંથી નળેની વસ્ત્રો

કાઠવાનુ તરેયા જેનુ કાખાવાનુ ઓળર.
-રો પુઁ મોટી ઝીરી (૨) બાગમા કે
જમીન પર) પાગી ઇડવાનુ નાજવાવાનુ
વાસણ

ઝાલ ઝીઁ કાનનુ એક ધરેણુ

ઝાવક ઝીઁ ઇવક, ઇળ

ઝાવર પુઁ એક કઠોળ-વાન

ઝાલર ઝીઁ [સ દારી] અવ, માર (૨)

મોઝરીથી વગાડવાની ધરિયાળ -રી

ઝીઁ વગાડવાની નાની ઝાવર

ઝાલવું સઁકિં હાથમા લેતુ, પડતુ, મહતુ

(૨) કેદ કરતુ, પકડી રાખતુ, બધનમા

લેવુ (૩) જડવત્ રહી જાય તેમ કરતુ

(જેમ કે, વાએ કાનથી કેડ આપી છે)

ઝાવલી ઝીઁ નાજિયેરી અને ખલૂરીની

સૂઝી ડાખળી (૨) પાદડાની મૂચેલી

સાદળી, ટટી

ઝાવમેઈ ઝીઁ [મ યા હુસેન] 'યા હુસેન'

એવો મોહરમમા હુસેનના મૃત્યુના શોક

મા દરવામા આવેનો મોમર (૨) તેવી

રીતે જનૂનમા ફેરવે અને જૂમો પાડવી

તે, હોહા, તોફાન, દોળ [લા]

ઝાવળી ઝીઁ જુઓ ઝાવલી

ઝાવં નં બંબં દૂમતા માણસના તર

ફરિયા વવખા

ઝાળ ઝીઁ[સ જ્વાળા] જ્વાળા, તેની આગ

(૨) કીધને આવેગ [લા]

ઝાળણુ નં જુઓ ઝાવણુ

ઝાળવું સઁકિં રોા વડે સાધવુ

ઝાળ(બ) (૦) ઝીઁઝાખાપણુ (૨) બટો,

લાગન [લા]

ઝાખરું(૦)નં [દિ દારી] કાખાવાનુ ડાખણુ

ઝાખણુ(૦)સઁકિં ઝાખી કરવી (૨) છાનું

માનુ સ તાઈને જેનુ (૩) અઁકિં ઝાખા

પાડતુ

ઝાખાર(૦) ઝીઁ ઝાખાપણુ

ઝાખી(૦)ઝીઁ [ઝાખતુ (સઁકિં)ઉપરથી]

ઝાખો ખ્યાન કે દર્શન (૨) છાનુમાનુ

જેનુ તે (૩) ઝાવપૂર્વક દર્શન

ઝાખું (૦) વિઁ અગપદ, આપુ (૨) ઝોગ
પ્રમાણવાનુ, નિરનેજ

ઝાંઝ(૦) ઝીઁ [સ રંગા]ઝમ નીકા, મસીતોઁ
(૨) ગુરો, રીઝ

ઝાઝર (૦) નં [સ દારી] ઝીઓનુ પગનુ

એક ધરેણુ, નૂપુર (૨) બેળ, જ છર[લા]

-ચિયાં નં બંબં જુઓ ઝાઝર. -રી

ઝીઁ બાજકનુ ઝાઝર (૨) પૂડી બાધેલી

લાકડી (જે ખખડાવાય છે.)

ઝાંઝવા (૦) નં બંબં મૂગજળ (૨)

તેજથી કે આસુથી આખને પડતી ઝાખપ

[ઝાંઝવાનું જળ શંખ્રં મૂગજળ]

ઝાંપ (૦) ઝીઁ [પ્રા કપ=કાકતુ] ઝાખ

ઝાંપડી(૦) ઝીઁ, -ટો પુઁ એક મનિનબૂત

ઝાંપડી (૦) ઝીઁ નાનો ઝાખો (પ્રાય વાડ

કે ખેતરનો)

ઝાંપો (૦) પુઁ [પ્રા ના=પાડુ]સેરી, વાડા

વગેરેનો દરવાજો (૨) ગામની ભાગોળ

ઝાંસો (૦) પુઁ જુઓ જાગો (૨) ઢઠ,

ત્રાણ (૩) મહેણુ

ઝિકાણુ અં કિં 'ઝી ડ'નુ કનણિ

ઝિકાળો પુઁ ઈ-રોડાનો બૂમ

ઝિપાણું અં કિં 'ઝીપણુ'નુ મંભણિ

ઝિમેય ઝીઁ જુઓ રિમેન

ઝિયાણું, ઝિયા(-રા)યાણું નં પહેલી

સુરાવડ પછી દીકરીને બાળક સાથે વળા

વરી તે કે તે વેળાનુ આણુ કે કરાની રીત

ઝિયાણું અં કિં 'ઝીડતુ'નુ કમંભણિ

ઝિદાદિલી ઝીઁ [કા] હુદય જીવતુ તથા

ઉત્સાહિત હોતુ તે

ઝીક ઝીઁ ઝીડ, ઝીકવુ તે [ઝીવવી

= ટકર પગડ ઝીવની]

ઝીક ઝીઁ કસખી તારનુ ભરત ંચળક

ઝીઁ ભરવામા વપરાતા સોનારૂપાના તાર,

દીપકી વગેરે ંટીકડી, ંટીકી ઝીઁ

ભરવામા વપરાતી સોનારૂપાની ગોળ

દીપકી [પાગ નાખતુ, ટરાવતુ

ઝીકણુ મંકિં જોરથી ફેકણુ-પગડતુ(૨)

ઝીણુ ઝીઁ [ઝીણુ' ઉપરથી] ઝી ડી વલેલી

(નિમ કે પીંભલા રની) (૨) વરસાદની ફરર (૩) ફેરીની ગોઠવી પર બધાના માંડુ બનીદાર પડ
 ઝીલ્લવટ, ઝીલ્લાશ ઝીં બારીકી (૨) ચુરાર્થ; હડાપસ
 ઝીલું વિગ[સ. સ્તા; પ્રા. કિત, કિત્ત]બારીક, નાનું (નિમ કે, ઝીલું કાલું) (૨) ઘીલું. આવીદાર (ઝીલું આવી) (૩) પાવથું. બારીક(ઝીલું કપડું) (૪) નાનુંકાઝીલ્લવટ બારીક(ઝીલું કપડું) (૪) નાનુંકાઝીલ્લવટ (નિમ કે, અને સંભાળની જરૂરવાથું (નિમ કે, ઝીલું કામ, ઝીની વાત) (૫) (અવાજમાં) ધીમું કે પાવથું; મદ (નિમ કે, ઝીલું ઝીલું બોલવું) (૬) [ધા.] ઝીલ્લવટભેર વર્તનાર - કામ કરનાર (માણસ) (નિમ કે, આવી ઝીલું માણસનું કામ છે) (૭) બટુ કરકસગિયું; કંલૂસ ભેડ. [ઠંકાંતવું = (કોઈ કામ કે વાતમાં) બેડું ઠવરવું, અતિ બારીકાઈથી તપાસવું]
 ઝીંબો તાવ પું ધીમો પય ચાલુ આચા કરનો તાવ
 ઝીપડું નં ઝીપડાનું કૂલ. -ટો પું એક વનઅપતિ (એના કૂલ જપાટ લાગતાં લૂગડે ચોળી નય છે)
 ઝીપવું સંકિં જુઓ ઝીવડ
 ઝીમી ઝીં [ક. હામિમ = કાંડું] એક નવની 'ઢાળી સાડી
 ઝીલ ઝીં તબૂગનો તાર (૨) લાખેડી મોટી બરણી (૩) જાડા પાણીની જગા (૪) ઢાળ, ઢાલક
 ઝીલણ નં ઝીલવું તે (૨) ઝીલવું તે (પ્રવાહી) ઝીલવું સંકિં [ક. કિલ્મિમ = ઝીલેલું] પકડી લેડ, ઝીપવું (૨) એક જાણનું બોલવું કે ગાવું બીજાએ કપાડી લેવું
 ઝીલવું સંકિં [પ્રા. કિત = નાહવું] નાહવું; જળકીડા કરવી
 ઝીલું નં [ઝીલવું] ઉપરથી] લાકતાં સૂપમાં બાધી નીચેથી ઉપર (ખેતરમાં) પાણી ચડાવવાની એક રચના
 ઝીંક (૦) ઝીંક ઝીંક; પગાડ. ૦વું સંકિં

જુઓ ઝીંકે. ઝીંકાવવું (પ્રેરક) ઝીંકાવું (કમ્ભિ)
 ઝીંકી સોં એક કડ (એનાં પનાં બેડી વાતવામાં વખચ થો)
 ઝીંટ (૦) ઝીંટ; નં નમમી પીણા; લકું. ૦વું સંકિં (ગંધક કોટાનું - જરૂર કે એના ભેડો વગમાડવું; બગાડવું (૨) ખડકવું - ટાવવું (પ્રેરક) - ટાવું (કમ્ભિ) - કું નં ગંખવું (૨) નંકામી પીણા; લકું
 ઝીંધરાં (૦) નં બંવં માયાના અબવ-સ્થિત અને છૂપા વાવ
 ઝુંકારવું સંકિં (જેનેનો નેસાડવું) ઝુંકાવવું સંકિં નમમવું (૨) કપડાવવું; સહોમ કરવું
 ઝુંડાવવું સંકિં, ઝુંડાવું અંકિં 'જૂડું'નું પ્રેરક અને કમ્ભિ
 જુલુજુલુ અં (૨) નં [૨૧૦]
 જુરાયો પું જુરાય; કંકપાંત, વિદોયજુઃખ
 જુરાવું અંકિં 'જુરા'નું ભાવે
 જુલણિયું વિગ[કુલ (૨) નં એક પૂડું પરેલું] જુડાવતલાર વિગ[જુડવું] ઉપરથી] પાવનાડું
 જુડાવવું સંકિં 'જુડવું'નું પ્રેરક
 જુડ નં ભવ; ટોડું
 જુડાધારી વિં જુઓ પડાધારી
 જુડો પું જુઓ કડો
 જુબેશ સોં [કા જુવિશ = અતિ; હલનયડા] નેશપૂવંકની ચતવળ - હિલચાલ
 જુમેર નં જુઓ કમરખ
 જુકવું અંકિં નમમ; લ્લી પડવું; લકકું
 જુક સોં જુકવું તે. ૦વું અંકિં [ક. ગુપ. પ્રા. કુચ્ચ. સ્ત્રી] મચ્ચા રહેવું (૨) ભેરથી લકડું
 જુડ નં મોટો મગર (૨) મગજન પકડ (૩) એક ભાનું ભૂત - સોડ
 જુડકાપટ નં જાડજુડ; કાપટજુપડ
 જુડવું અંકિં [૨ સોડ] પાકા કે બૂધા વડે ટેકવું (૨) કાપટવું; ખખેરવું
 જુડિયું નં નેનાથી ગુડાય એવું સોડું - ખપુ
 જુડી ઝીં જુડો; ભૂડી. - ટો પું [ક. જુડ; પ્રા. જુડ] ધૂડી ચીનેનો સાથે બાધેલો જથો; ભડો

જૂમ વિં જૂમ, ધાણ
 જૂમ સોં, પું ['જૂમત' ઉપરથી] જૂમખુ.
 ંખું નં, ંખો પું અનેક વસ્તુઓનો
 જથ્થો, જૂમખો
 જૂમણી સોં ['જૂમત' ઉપરથી] એક જાતનો
 હાર(એમા વચમા પાઈના આકારનુ ચક્ર
 હોય છે) -છું નં એક જાતનુ ધરણ
 જૂમખુ અં કિં [સરં દ જાગળ=પ્રાનય]
 જુઓ જૂમત (૨) લટકતુ, ટિગાતુ (૩)
 આતુરતાથી ટાપી રહેતુ
 જૂરણુ નં ['જૂરતુ ઉપરથી] જુઓ જૂરાપો
 -વું અં કિં [પા દૂર=યાદ કરતુ (૨)
 જૂરતુ સુધતુ] -ને માટે તતસતુ-પાત
 કરતુ (૨) પાતથી દોણ થતુ
 જૂવ સોં શોભા માટે રાખે ની જૂની કિનાર,
 ચીલવાળી કોર (૨) મિતામા (લાલણી
 ઇંમા) આવનો આતરો (૩) બગદ કે
 ઘોડાને પહેરાવતો ઓઢો
 જૂલણુહાર વિં જૂનારું, ટી ચકા ખાનારું
 જૂલણુ પું [દ ચુલ્લ] એક છદ
 જૂલણુ નં જૂનતે, ટીચકા (૨) પારણ
 (૩) ગાવાનુ હાનરુ
 જૂલવું વિં ['જૂનવ' ઉપરથી] એમા ખાણ,
 લામ્ત -વું અં કિં [પ્રાજ્ઞ (સ દુલ)]
 હીટોળે કે પારણે હીચતુ (૨) લામ્ત
 જૂવો પું ['જૂનવ' ઉપરથી] જેમા જૂની રાકાય
 તે હીચકા (૨) નુસાન, ખાધ [લા]
 જૂક (૦) સોં [જુઓ જૂકાણુ] એકએક
 આખમા કાઈ અપાતુ તે, જોક
 જૂકાવતુ (૦) સંકિં જૂમાય એમ કરતુ
 જૂકાવું (૦) અં કિં જૂ લાગવી
 જૂટ (૦) સોં જૂટી લેતુ તે વપુ સંકિં
 'જૂટતુ' પ્રેરક ંવું સંકિં અપ મારી
 ખૂચી-પડાવી લેતુ -ટા જૂટા, -ટા જૂટ
 સોં સામસામે જૂટ ચાવની તે -ટાવવું
 સંકિં, -ટાવું અં કિં જૂટતુ પ્રેરક
 અને કમંણ
 જૂપી (૦) સોં, -ડુ નં [દે અપણ] ધાસ,
 સાડી, છાજ વગેરેથી બનાવેતુ છાપુ -વર

જૂંદ સોં, ંણુ નં જૂંદ-જોમા ખાવા તે
 ંવુ અ-કિં [જુઓ જૂંદ] જોમા ખાવા
 જૂંસરી (૦) સોં જુઓ સરી -સં નં
 ધુરા, ધૂસરુ
 જેણુ (એ) સોં ['જીણુ' ઉપરથી] જીણુ,
 ડીંગી રોળી (જેમ કે પી જાતા રૂની, તમા
 કુની) (૨) વરસાદની ફરફર, પાણીની છાટ
 જેણુ (એ) સોં [અજાળી] કોધની નુનરી-
 કમકમી [પરસેવાના રેલા પર રેતા
 એમ એમાં. એમે એમ અં (૨) નં બં વં
 એર સોં [જુઓ ઘેર] જાથી જગા કે બેઠ ની
 ધાર, ધરની ઓપલી કે તેની ધાર
 એર (એ) નં [પા જર] વિન (૨) ઈધ્યા (૩) વે
 ંક ચૂરો (-ચો) પું, ંક ચોલું, ંકો ચલું
 નં [પા લુચ-દ] એક મડતુ બી-ઓપધિ
 એરવું સં કિં નાની રવાઈથી દહી વચોવતુ
 એરી (ંણુ) (એ) વિં એર-વિષવાણુ (૨)
 અદેખુ, અદસ રાખે એવુ [અકવાપણુ
 એક પું, સોં ['જૂમત' ઉપરથી] વાકાજલ,
 એક પું, સોં [જુઓ જૂક] આખમા કાઈ
 અપાતુ તે, જૂક (૨) નુકસાન
 એકવું સં કિં જીરમા એકા ખાવા
 એકુ નં [એકતુ ઉપરથી] જીર કે ઘેનતુ એક
 એકો પું ['એકતુ ઉપરથી] હેનો, હસોનો
 (૨) આખની એક (૩) જાજવા બોળ
 નમાવવાની યુતિ [એસ
 એટ (ંડી) સોં, ંડું નં [વોટી] જુવાન
 એટિંગ પું [સ ગર્લિંગ] એક પ્રકારનુ ભૂત
 (૨) મેતુ કે રખતુ દાડ માલસ
 એટી સોં જુઓ એટી
 એટું નં જુઓ એ
 એડ (ઓ) નં જૂડ, વળગણ ંજપદ
 સોં ભૂતપિશાચાદિની અડકટ, વળગાડ
 એખા (-લા) વું, એખો (-લો) પું જુઓ
 જેખાતુ, જેખો
 એચણુ પું જુઓ એચણુ
 એવ સોં વચ્ચેથી જૂલી જતુ તે
 એલણી સોં [જુઓ એળા] ખાનાવાળી
 કોચળા, ખડિયા -ણુ પું મોટી એલણી

ઝાલવું અંકિં [જુઓ ઝૂલવું] ઝાલવું (૨)
 ઝાકાં ખાવાં
 ઝાકું (ઝા) નં ઝુંક; ટોણું
 ઝાકું નં [ઝાલવું] ઉપરથી ઝાક; ઝાકું.
 -ઝા પું ઝૂલો, હિડાળો (૨) હેલો;
 હીચકાનો એક ઝાક (૩) ઝાલ
 ઝાળ (ઝા) સીં [સ. જ્વાળા] ઝાળ; જ્વાળા
 ઝાળણી સીં -ઝા પું જુઓ 'ઝાળણી'માં
 ઝાળી સીં [દિ. જોળિયા] કપડાના ચાર
 હા પકડીને ઝૂલવું પાત્રાકાર કરાય છે તે.
 જાનં 'યાકની, સાધુની ઝાળી' (૨) ઝૂલતી

ઝાલતી થેલી (૩) બાળકની બોઈ. ઝાળો
 પુંઝાલો; નમી પડવું તે (૨) મોટી ઝાળી
 ઝાંકવું (૦) સંકિં ઝાકવું, પટકવું
 ઝાંકો (૦) પું જુઓ ઝાંકો
 ઝાંટ (૦) સીં ઝૂંટ; ઝડપ. ઠવું સંકિં
 ઝૂંટવું, ખૂંચવી લેવું
 ઝાંસવું (૦) સંકિં [દિ. જોસ = નાખવું;
 ફેંકવું] રીસથી -અમાવથી આપવું -
 નાંખવું કે મૂકવું -પટકવું (૨) કાંસીને
 ખાતું - ગળચવું
 ઝાંસો (૦) પું [જુઓ ઝાંસવું] હડસેલો; ધક્કો

ઝા

ઝ પું [સ.] ચવગ'નો અનુનાસિક. એથી શરૂ થતો એકે શબ્દ નથી. ચઝચઝ, જઝજઝ
 જેવા શબ્દોમાં સરકત હોય લખવામાં આવી શકે. પણ ગુજરાતીમાં એમ કોઈ બાગ્યે
 લખે છે; અનુસ્વાર જ મોટે ભાગે લખાય છે.

ટ

ટ પું [સ.] મૂર્ધસ્થાની પહેલો વ્યંજન
 ટક અં [રવં] ટંકાવાથી થતો અવાજ,
 યા ખટ હઈને થતો અવાજ (જેમ કે,
 ધડિયાળનો, કંમેરાની કળનો)
 ટકટક અં [રવં] સતત ટક ટક અવાજ
 યાય તેમ (જેમ કે ધડિયાળનો) (૨)
 ટગર ટગર (ભેંટ) (૩) સીં જુઓ
 ટકટકારો. -કાટ(-રો) પું ટકટક
 અવાજ (૨) કંઠાળો આવે તેવા નકામો
 લવારો. -કિયું વિં ટકટક કર્યું કરતુ
 ટકવું સંકિં [સ. તક] લાંબા વખત સુધી
 ચાલવું -નસવું (૨) એક સ્થળે લાંબા
 વખત થોભવું
 ટકાઉ વિં ટકે -રહે તેવું; મજબૂત. -વ
 પું ટકાઉપણું; મજબૂતાઈ; ટકવું તે
 ટકાવારી સીં ટકા પ્રમાણે ગણતરી;
 'પરસેન્ટેજ'; સોએ કેટલા, તેનું પ્રમાણ

ટકો પું [સ. તક] ત્રણ પૈસા
 ટકો પું [સ. ટંક] રૂપિયો; નાણું (૨) સેકડાના
 પ્રમાણમાં ગણતરી, 'પરસેન્ટેજ'
 ટકો પું ['ટક' રવં] ટકો, સાવ બોડું -
 ફેરાલિત માથું
 ટકેર સીં [દિ. ટકર] ટકારવું -ટોકવું તે, 'રીમેથી
 ગોઠાવવું તે (૨) સહેજ ધરાવો કે સૂચના
 (૩) વ્યંગ કે મરોડમાં કહેવું તે; મીડી
 ટીકા; વકોહિત. ઝાનું નં ચોપડિયાં કે
 તે વગાડનારને બેસવાની જગ્યા. ઠવું સં.
 કિં ટકારો મારવો (૨) ટોકવું; ગોઠાવવું;
 ટકાર કરવી. -રી સીં નાનો ટકારો (૨)
 નાની ધડિયાળ (મોગરી વડે વગાડવાની).
 -રો પું રણકે એમ વાગેનો ટોક (૨)
 ટોકનો રણકો [કામણ; સામનો
 ટકર સીં [દિ.] ટોકર; પ્રહાર (૨) અથ-
 ટકો પું ટકો; સાવ બોડું માથું

દગરદ(-મ)ગર અં [સ દાર ઉપરથી]
એળ નજરે, મીઠ મીઠીને
દગુમગુ વિં નુઓ ડગુમગુ ડોળવ (૨)
અં દગમડ હોય એમ
દચવિં [૬] ૧ ચીન્નતનુ (૦) પું ગોનાના
કસનો આક [જરી વારમા, ઝ
દચ અં [૨૧૦] દચકાનો અવાજ (૨)
દચકાટ(-ચ)નુ સંકિં દચકે દચકે કાવત
દચકો મારીને કાવત
દચકિયુ નં કમ્મરથી રટી જત તે
દચકુ નં [નુઓ ટોચક] ટેરવ
દચકો પું [૨ દચક ૨૧૦] ઝકો ધા
(૨) તેનો અવાજ [(તુચકારમા)
દચરુ વિં [નુઓ કચક] અતિ ધરુ - છુરુ
દચથી આગળી સીં છે ની સાથી દૂધી
આગળી
દચાક વિં ડોળી આછકનુ શેખી મારનાર
દચાક અં [૨૧૦] -કિયો, -કો પું
શરીરના સાધાનો ઢાકો
દચૂકનુ વિં ધણ નાનુ [ખચચર
દટનુ નં દટ નેનુ નાનુ ઠીગણુ ઘોડુ (૨)
દટળવુ અંકિં [નુઓ દવળવ] પીઠાવ,
ઝૂરવ
દટળાટ પું દટળવાનુ દુ ખ [સગાન[લા]
દટા(-ટા)ર વિં બળાર બળુ, અન્ન(૨)
દટ્ટી સીં [દ ટટ્ટા=પટ્ટો દ ટટ્ટા-વાડ]
દમકાનો કે વાસની ચીપોનો પટ્ટો (૨)
વીરણનો બનારેનો ચક(૩) જગડ, સ ડાસ
દટ્ટુ પું, નં ઠીગણુ ઘોડુ (૨) નળણુ ઘોડુ
દડકાવતુ સં કિં તડકાવતુ ધમમવતુ
દડપડ સીં, -ડાટ પું ખાની ડફાસ
-દેરનોગેનો દેખાવ, શેખી
દડિયાણુ વિં [દાડ 'દાડુ' ઉપરથી] દાડ
વાય એવુ (૨) નં એડ વાતાવરણ
દાડોડુ (૩) દાડોડવાણુ સ્થાન
દણકો પુર્વ(૨૧૦) બોટલાગણુ - રીસ ચકવી તે
દણુ વિં જડ, ગમાર મૂખ (એક ગાળ)
દન પું [૬] એક અમેજી તોડ (આશરે
૫૬ માપ) [અવાજ
દનદન અં [૨૧૦] (૨) નં એવો ધટનો

દપ અં દપવાનો ૨૧ (૨) ઝ
દપક (૦ટપક) અં [૨૧૦] ૫પમ્તુ હોય એમ
દપકલુ વિં દપકાવાણુ
દપકલુ અંકિં દીપે દીપે ન' ૨ પડતુ ચુતુ
દપકાવતુ સંકિં [દપકુ ઉપરથી] દીપા
પાડવા (૨) દ કાણમા લખતુ નોધ મરી
લેતી (૩) બીજામાથી નકલ કરી લેતી
દપકિયુ નં [નુઓ દપ] દપ દઈને મરી
જવુ તે (૦) દપક
દપખી સીં [દપકુ] ૫પાગમોના નાનો ચાલેલો
દીપતી (૨) દીપતી મીનાકારી અમરખ
કે સોનારૂપાની નાની ગોળ પતરી - કુ
નં [દપ (૨૧૦) ઉપરથી] દીપુ (૨) નાનુ
ગોળ બિદુ - ચિદુન [૪-માફર
દપકા પુર્વ [દપમાવર ઉપરથી] ૪-મપત્રિકા
દપ દપ અં [૨૧૦] (૨) ઝ ઝ (૩) સીં
બડબડા (અલગમોનો)
દપટપિયુ વિં દપપ-પાઠળથી બડબડા
કરનારુ (૨) નં નુઓ દપપી
દપટપી સીં અસો ચગવવા માટેનો
ચામગનો કકટો [નારામગી
દપવાખાણુ સીં સામસામી દપવાની
દપથી સીં [૨૧૦] ધીમેથી મારેથી ધપાટ
(૨) ટોણો મહેલુ [લા]
દપલુ નં [દપ પરથી] કબારનુ હાલ્લા
ગીપવાનુ બોજર
દપવો પું [૨૧૦] મોટી ભેરની દપતી (૨)
કબારનુ દપતુ [ધતુ [લા]
દપતુ સં કિં દૂની જતુ (૨) વધતુ-ચડિયાત
દપાટપ અં [નુઓ દપ] ઝટપ (૨) સીં
દપાટપી - પી સીં બોનાચોલી, લગલગી
દપારણુ સં કિં [દપ (૨૧૦)] મારતુ
ઠોકતુ (૨) વારવારકહેવ ટોકર કરવી [જા]
દપાવ સીં [દપો ઉપરથી] ડામ, પોર
૦ઓફિસ સીં ડાકાર, ચેરઝઓફિસ
૦ખર્ચ નં દપાનુ ખર્ચ ૦વાળો પું
દપાલવહે ચનારો - લી પું દપાવવાળો
દપૂઅદપૂઅ અં [૨૧૦] ધીરેધીરે, ધસાણ
ધસ ાવ .

ટપૂસિયાં ન૦ ૧૦ વ૦ વ૦ વ૦ સાર્થ જથેકાં ખાસડાં
(૨) દક્ષિણી ધાટની સપાટ (૩) અનાજ
જાટકતાં સૂપડાને મરાતો ઠોઠ
ટપૂસિયું વિ૦ ટપૂસ ટપૂસ કરતું (૨) ધીરે ધીરે
ધસડાતું જતું
ટપેરતું સ૦ કિ૦ જુઓ ટપાટતું
ટપોટપ અ૦ [જુઓ ટપ] એક પછી એક
(૨) જલદીથી; તરત જ
ટપાવાળો પું૦ ટપો ફેરવનારો-હાંકનારો
ટપોઃ પું૦ અમુક લખાઈનો આંતરો (૨)
મુસાફરી; મજલ; વિસામો (૩) ઘોડા કે
બળદનું વાહન (૪) સંગીતનો એક પ્રકાર
(બીજા બે તે મુપદ ને ખ્યાલ)
ટપા ન૦ [રં.] ધણું પહોળું લાકડાનું અથવા
પતરાનું એક વાસણ
ટપાકલું ન૦ + ટપકું (૨) વિ૦ જુઓ ટપકલું
ટપકિયું ન૦ જુઓ ટપકિયું
ટપૂકકું વિ૦ [સ. વટકનકું, બ્યથથ યથને]
સાવ નાનું
ટપૂકલું ન૦ યાદોડું
ટપૂડી સી૦ [જુઓ ટપૂકકું] નાની લોટી
ટપો પું૦ પાનાના હાસિયાંમાં લખેલી ટીકા
-અથ' [નિન]
ટમકતું અ૦ કિ૦ ધીમો પ્રકારા આપવો
(૨) દૂરથી ઝીણો પ્રકાર દેખાવો
ટમટમ સી૦, ન૦ [દિ.] (ઉત્તર હિંદની) એક
પ્રકારની ચોટાગાદી
ટમટમતું અ૦ કિ૦ [રવ૦] પડું પડું થઈ
રહેતું (૨) આતુર થઈ જતું
ટમેટું ન૦, -ટો પું૦ [રં.] એક શાકભાજી
ટમેન્ટાઈન ન૦ [રં.] અમુક જાડોના
મુંદરમાંથી બનતું તેલ [[પ. વિ.]
ટમ્પાઈન ન૦ વરાળચંદ્રનો એક પ્રકાર
ટલેલો પું૦ [રવ૦] ધક્કો; આઘાત (૨) ફેરો;
આંટો (૩) માયાનો ટકો
ટવર્ગ પું૦ [નિ] ટ, ટ, ટ, ટ, એ પાંચ બ્યંજનો
ટવળતું અ૦ કિ૦ [દે. ટલવલ] વક્ષમાં-
તરફિયાં મારવાં (૨) આતુરતાથી ઝખડું
-જરૂર (૩) પીરડું

ટશ સી૦ મીટ; અનિમેષ નજર (ઉદા૦
એજીટશો, ટશે ને ટશે)
ટશર સી૦ [પ્રા. સ્પર=એક પ્રકારનું સૂતર]
તસર; આંખમાં દેખાતી ઝીણી લાલ રંગ
(૨) ટશિયો
ટશિયો પું૦ [જુઓ ટશર] કચરડામાં કે
ચીરામાંથી લોટી ઝમી આવતું તે, તેની રેખા
ટસ સી૦ જુઓ ટશ, ંટસ અ૦ ટગર ટગર;
ટસે ને ટસે
ટસટસ અ૦ [રવ૦] ફાટું ફાટું થઈ ભય તેમ.
૦ પું૦ અ૦ કિ૦ તસતસડું, ફાટું ફાટું થઈ રહેતું
ટસર સી૦ જુઓ ટશર (૨) એક ભતનું
રેશમ કે તેનું કપડું; તસર
ટલકારો પું૦ [રવ૦] દુ.ખને લીધે થતો હૃદયગાર
ટલુકલું અ૦ કિ૦ (મોર કે કોયલે) બોલતું
ટલુકાર પું૦ (કોયલ કે મોરનો) ટલુકો
ટલુકો પું૦ [દે. ટલવા] કોયલ કે મોરનો
બોલવાનો અવાજ (૨) કોઈને બોલાવવા
લીધેલો લાંબો સાદ; ટીકો (૩) ચાકતી
વાતમા હાજિયો પૂરવો તે, હુંકારો
ટલેલ સી૦ [જુઓ ટલેલતું] માગવા જતાં
ભયક રોજ સંબળાવે છે તે ઉક્તિ-કહેણ
(૨) એકનું એક વારંવાર કહેતું કે ધ્યાન
પર નાંખતુ તે [વા.]. ૦ પું૦ અ૦ કિ૦ આંધ્ર
મારવા; આમ તેમ ફરતુ (૨) ગામમાં
ટલેલ નાખતી. -લિયો વિ૦ પું૦ (૨) પું૦
ટલેલ નાખનારો
ટળકલું અ૦ કિ૦ લલચાતું (૨) વિ૦ લાલચ
ટળવળતું અ૦ કિ૦ જુઓ ટળવળતું
ટળવળાટ પું૦ ટળવળતું તે
ટળતું અ૦ કિ૦ [દે. ટલિય=ટળેતું] દૂર થતું;
ખસડું; હકડું (૨) આડા જલું; મરતું
(તુચ્છકારમાં જેમ કે, ટળને અલીથી)
ટંક પું૦ [વં] છાપ મારેલો સિકો; ટકો
(૨) પેસાતાર; ટાંક (૩) સી૦ નક્કી વેળા
-વખત (જેમ કે ખાવાનો કે દોહવાનો)
ટંકણખાર પું૦ [સ. વંકગણાર] એક
ભતનો ફાર [પાડવાનું કારખાનુ
દંકશાળ સી૦ [ટક્ક શાળા] ચલણી સિકા

ટંકાગણુ નં, - જુદી જોડાકવાનુ મહેનતાણુ
 ટંકાર[સ] વપુચ્છનુધની પચ્છનો અવાજ
 ટંકારો પું ટાકનાર (જેમ કે ધરીનો)
 ટંકાવણુ સં કિં ' ટાંકુ' નુ પ્રેરક
 ટંકે(-કે)ટંક અં [જુઓ ટંક] દરેક ટંકે
 (૨) બરાબર નિયત સગથે, ચોચ વખતે
 જ (૩) ટોચ સુધી છવાછવ
 ટંગ સોં [સ જાગી ટાંગો, પગ ંડી જોં
 ટાંગો, તંગી (૨) ટાંગાથી મારેલી ઠાકર
 કે આગી (કુસ્તીમા)
 ટંગાડ(-વ)નું સંકિં [જુઓ ટાંગડ]
 લાગવાનુ [લાગવાવુ
 ટંગાવુ અંકિં ' ટાંગડ' નુ કમં [હિ] ટિંગાવુ,
 ટટાખોર વિં ટટો કરવાની આદતવાણુ
 ટટો પું કળિયો, તમ્સાર ંદિમાહ પું
 [ન્ય વમાર] ટટો-તકરા
 ટરેજ પુંવદાણુનો મુખ્ય ખાસી-સુખની
 (૨) ડચુ માણસ કે કાર્થ વધારે
 ડચુ લાગે તે [લા] [પાત્ર
 ટંકવર નં [હ] એક જાતનુ ખાયા જેવુ
 ટાંધપ પું [હ] (છાપવાનુ) ખીણુ ંરાધંદર
 નં [હ] ગ્રપ જેવા અક્ષરોમા લખવાનુ ચત્ર
 ટાંધફોઈડ પું [હ] એક જાતનો (આત
 રંગને મારણે થતો) મુદનિયો તાવ
 ટાંધમટેખવ નં [હ] સમયપત્ર (દિલગાગીનુ,
 સાગાનુ ધં)
 ટાઈ સોં [હ] જુઓ નેકટાઈ
 ટાઈન હોણ પું [હ] ગામનો સાવંજનિક
 હોન-સખા ધં મારેનુ મકાન
 ટાચકટુચક-વિં છટ્ટજવાયુ, પરચૂરણ
 ટાચકે પું [રવં] ટયાકો, સાધાનો કડાકો
 (૨) થોડિયે લગવાવાળુ જૂમણુ-રમકડુ
 (૩) જોડુ લાગડ-નીસ ચડવી તે
 ટાટ પું [ફાનડી તજોમેગી તાસકનાધાટની
 છંરી થાળી (૨) અં સાવ, તાન ઉદાં
 'લખોગટ', 'નાચુ ટાટ'
 ટાટ વિં [હ વાર] સમ્જડ કડક, સકમ
 (૨) મરત, ચકચૂર
 ટાટ નં [વગાઝી પા=રાણ] રાણની

ટોરીઓના વણાટનુ જાડુ કપડુ ંપટી
 (-ટી) સોં જુઓ તાડપત્રો
 ટાટણુ નં ટટણુ, ઉલકી જાતનુ થોડુ
 ટાટિયાં નંબંબંબં [જુઓ ટાટ] ગાડાના
 પાજરા (૨) કામડાના બારણા
 ટાટિયુ નં ટાટનો કકરો (કપડુ)
 ટાટુ નં [જુઓ ટટી] કામડાની ચીપોની
 ચૂથેલી સાદગ, લીત કે આપો (૨)
 ટાટાનુ ખનાવેતુ જૂપડુ (૩) જુઓ ટાટણુ
 ટાટુ નં [ટાટ=અટીણુ ધંના નયામા
 ચકચૂર ઉપરથી] રાજપૂત કે ગરાસિયો
 (તુચ્છકારમા)
 ટાડ સોં [જુઓ ટાટુ] ઠગ ંક સોં
 ઠડક (૨) નિરાત [લા] ંકિયું નં
 ઠડક માટે વપરાણુ લીનુ કપડુ ં પીણુ
 (૨) પાણીકડુ ધાય તેવુ વાસણુ ંતડકો
 પું સુખડુ ખ, તડકો દાયકો [લા]
 -ઢારા સોં ટાડાપણુ -દિયો (તાવ)
 પું ટાડ વાઈને આવતો તાવ -ઢી સોં
 મડાની રાખ, વાની
 ટાઢી શિયળ, ટાઢી શીળી સોં આવજ
 સુદ કે વદ સાતમનો દિવસ, શીતળા
 સાતમ (૨) ટાટુ-વાસી ખાવાનુ હોત
 તે (વ્ય ગમા)
 ટાટું વિં [પ્રા ઠટ (સ સ્તવ્ય)=કુડિત,
 જડસડ ઉપરથી] શીતળ, ઠડુ (૨) વાસી
 (૩) [લા] ધીસુ, મદ (જેમ કે કામમા)
 (૪) ઝટ ઉરકેરાય નહિ એવુ, સાત
 ત્વભાવનુ [ટાટા(-ઢે) પાણીએ ખસ
 જવરે=વગર મહેનતે પીડા ટળવી]
 ટાટો પું [ટાટુ ઉપરથી] ટાટો રામ
 અદરથી બાળી મૂકે એવુ મમંવચન
 ટાટોડિયુ નં [ટાટુ ઉપરથી] જુઓ
 ટાટકિયુ (૨) જુઓ ટાટોડુ
 ટાટોડુ નં [ટાટુ ઉપરથી] ચાણુ વરસાદને
 લીધે ઉવામા થયેલી શરદી
 ટાટોડો પું જુઓ ટાટો [ટાટોડા દેવા=
 મહેલા મારવા]
 ટાણુ નં સારોનરસો પ્રસંગ-અવસર

(૨) સધિ; લાગ. ૦દચકું નં વાર-
તહેવારનો પ્રમંગ-અવસર

ટાપટીપ સીં વ્યવસ્થા; સુપ્રસતા
(૨) મરામત (૩) ઉપરનો ભભકો-
ગણગાર; ચાપચીપ. -પિયું વિં ટાપટીપ
-સણગાર કર્યા કરવાની ટેવવાળું

ટાપટી સીં ટપટી

ટાપટી(-સી) સીં [ટપ' (૨૫૦)] સાક્ષી
વાતમાં પુરનો હાજિયો

ટાપી સીં [૨૫૦] ટપટી (૨) ઊ બેસાડવા
ટીપવાનું ઓભર

ટાપુ પું ભેટ; દીપ

ટાપુવો, ટાપો પું [ટપ' (૨૫૦)] રોટલો

ટાભોટો પું [ટપ' ૨૫૦] હથેળી પર હથેળી
અક્ષણી કરેલો અવાજ; તાભોટો

ટાભાટોલા પું બંબં [નુઓ ટેભો]
ચામડીયાડ (૨) જખમના ટાંકા

ટાભાટોલી સીં ટાભાટોલા કરવા તે

ટાયડી સીં [નુઓ ટારડી] નાની ઘોડી.

-કું નં નાનું તોડું. -ટો પું નાનો પોડો

ટાયર નં [દ. સાડકય, મોટર વગેરે
વાહનને હોતી ગળગી વાટ

ટાયલું (ટા') નં વગર જરૂરી દોડસહા-
પણની અથવા આપવડાઈની વાત

ટારડી સીં [દ. ટાર=ટૂંકું] નાની - માલ
વગરની ઘોડી

ટાલ સીં વાળ જતા રહ્યા હોય એવો
માયાનો ભાગ; તાલ. ૦ટી સીં નુઓ

તાલ, તાળવું. ૦કું નં નુઓ તાલકું
ટાવર નં [દ. ટાયા મિનારા જેવું બંદુધા

પરિચાલનાળું] એક બાધકામ

ટાળલુટાળલુ નં (ચળામણ, જલકામણ
જેવો) ટાળી મૂકેલો નકામો ભાગ

ટાળવું સંકિં [નુઓ ટળવું] ફર કરવું;
નિવારવું (૨) સારું કાઢીલઈ ખરાબ હોડવું

ટાળો પું [ટાળવું] વાચકા કર્યા કરવાતે
(૨) નુદાઈ-અતર ગણવું કે રાખવું તે

ટાંક (૦) પું [સ. ટંક] રોરનોજર મોભાગ
(૨) મોટી તોળવાનું એક વજન-તોલ

ટાંક (૦) સીં [ટાંકવું]-(પરવું) ઉપગ્રથી
ધડેલી કલમની અણી (૨) અણિયુ, 'નિખ'

ટાંકણી (૦) [ટાંકવું] ઉપરથી] કાગળ
દવાદિમાં ખોસવાની માયાદાર ઝીણી

સળી (૨) સુતારનું એક ઓભર (૩)
વારંવાર ટોકવું તે

ટાંકણું (૦) નં [સ. ટંક ઉપરથી] ટાંક-
વાનું ઓભર (૨) ભેગ; પ્રસંગ (૩)

રૂડો અવસર, ટાલુ.

ટાંકવું (૦) સંકિં [સ. ટંક] ખણવું, કોતરવું
(૨) ટાંકા બરવા; સાંધવું (૩) સાથે જોડવું

(૪) ક્ષતિ કરવો; અવતરણ આપવું
ટાંકાખારી (૦) સીં [નુઓ ટાકું] કંદેલી

દસામાથી - નીકળી જવાની બારી

ટાંકી (૦) સીં [દ. ટંક = ખોદેલું જલા-
શય] પાણી બરવાનો ડોખધ કે લોખંડનો

કોડો (૨) નાનું ટાકું (પાણીનું) (૩)
ટાંકવાની - કોતરવાની ક્રિયા (૪) કાયદો

- અસર (દવાની) [લા.]

ટાંકું (૦) નં [નુઓ ટાકી] વરસાદનું
પાણી ભરી મૂકવાને જમીનની અંદર

ખનાવેલો ડોખધ કોડો (૨) પાણીથી
કારેલું ધી, એક વાની (૩) મોટો મોખવો

ટાંકો (૦) પું [નુઓ ટાંકવું] બખિયો, મીવણ
ટાંગ સીં [નુઓ ટાંગો] પગ

ટાંગવું (૦) સંકિં [સ. ટંક] લટકાવવું; ડાંગવું
ટાંગાટાળી (૦) સીં [ટાંગો + તોળવું] ટાંચિયો

અને ટાચ સાથી લખડવું ઉપાડવું તે

ટાંગાતોડ (૦) સીં [ટાંગો + તોડવું] ખટપટી
ટાંગો (૦) પું [સ. ટાંગ] ટાંગ; ટાંચિયો

ટાંગો (૦) પું ચોડાગાડી, ટપાગાડી

ટાંચ (૦) સીં [સ. ટંક] જમીની (૨)
કલમની આડિનો ત્રાસો કાપ (૩) ટચકો

(૪) ઘટ, ખેડ. ૦લુ નં ટૂંકી નોધ,
૦લુ સીં ટાચણ (૨) ટાકણી ૦વું

સંકિં ટાંકા મારવા (૨) ખોસણ;
ઘોચવું (૩) કલમની આળી કાપવી (૪)

કરકસર કરવી; ખચ કમી કરવું. -ચું
વિં ઓણું; ખૂટવું (૨) નં દણ, ધટ

દાદિયો (૦) પું પગ (તુલ્યકારમા)
 [દાદિયા મળવા = દિસાળના પાસા
 સરખા થવા] [ધાડુ
 ટાંડુ (૦) નં પોક, વણબર (૨) ટોડુ,
 ટાંડો (૦) પું ઢાંડો, બપુદ
 ટાંપ (૦) સીં, નં વામ્યમા વિરામ
 ચિહ્ન (૨) પૂર્ણ વિરામ
 ટાપતુ (૦) સં કિં તાડી - તપી ગહેતુ
 ટાપુ (૦) નં મળવા જતુ તે (૨) ફેરા આટો
 ટાંપુ ટેયુ (૦) નં ફેરા - આટો ખાસનુ કામ
 ટિકાયત વિં [નુઓ ડિહો] પાપી વડ
 (૨) પું પાટી કુવર
 ટિકિટ સીં [દ] પ્રવેશવા જવા તથા
 મોકનવા ગવાના પરવાનાનો કાગળ
 • પૂકનો કમ્પે. ઠંકલેકટર પું [દ]
 ટિકિટ લેનાર તપાસનાર કામદાર
 ઠમાત્તર પું ટિકિટ આપનાર કામદાર
 ટિમ્મ પું [ટિમ્મો] ટિમ્મ, બડો પાટનો
 ટિક્કી સીં [ટિક્કો] મક્કનતા (૨) લાગવગ,
 સિફારસ (૩) દીપકી - દીનગ
 ટિકો પું [ટ ટિક] ચાલનો, મોટું દીડુ
 (૨) ગમ, ટિગો [લા]
 ટિન્કારી સીં [રવં] મજકરી મનક,
 તોફાન - રો પું દીચાનો અવાજ (૨)
 મસ્તી તોફાન
 ટિચાવવુ સંકિં 'દીચવુ'નું પ્રેરક
 ટિચાવુ અંકિં અફળાવવુ, કુપાવ (૨)
 ન ભા ફેરા ખાવા (૩) 'દીચવુ'નું કમ્પેલિ
 ટિટિલ પું [સ] ટિટોગે - ભી સીં
 ટિટોગી
 ટિટિયાણુ નં, - રો પું [ટ ટિટિયાગ]
 કમ્પાણુ કમ્પાણુ કમ્પાણુ
 ટિટોગી સીં [સ ટિટિમી] એક પક્ષી
 - રો પું ટિટોગીનો નર [ટિટિમ'મા
 ટિટિલ પું, - ભી સીં [સ] નુઓ
 ટિન નં [ર] એક ધાતુ - કનાઈ (૨)
 નિના પતંગનુ વાસગ ઓપાટ [દ વૅં]
 નં ટબા (૨) તેના જેવો તુલ્ય માણસ
 [ના] [ટિનપાટ આપતુ = રૂપસત

આપની] ઓપાટિયુ વિં ટિનપાટ જેતુ,
 તુલ્ય પામર, નમ્મુ [નારો
 ટિપણિયો પું દીપલુ જેઈ બનિમ્ય લાખ
 ટિપાઈ સીં નુઓ ત્રિપાઈ
 ટિપાઉ વિં દીપીને ધગ શકાય એતુ
 'મેલિએળ' [પ વિ]
 ટિપાવવુ સંકિં દીપાવુ અંકિં 'દીપતુ'
 નુ પ્રેરક ને કનલિ
 ટિપણુ નં - ગી (-ની) [મ] સીં
 સમ તૂતી માટે લખેલી નાની દીપ (૨)
 ટાચણુ, દૂક મોધ
 ટિફિનખાંકન સીં [દ] ખાતાનુ લાવવા -
 લઈ જવામા ફાવે તેડુ એક પાત્ર
 ટિવાયત વિં (૨) પું ['દીડુ' કપરથી]
 નુઓ ટિવાયત
 ટિળક પું [મ] લોભામ્ય તિવક
 ટિળળાવુ અંકિં નુઓ ટિગાડ
 ટિગાટોળી સીં નુઓ ટાગાટોળી
 ટિગાટ (-વ)નુ સંકિં 'ટિગાટ'નું પ્રેરક
 ટિગાવુ અંકિં ટગાડ, લાંકડુ
 ટિળરવુ નં ટિળરવાનુ ફગ - વો પું
 [દ ટિવર (અં)] એક ઝાડ, જેના પાન
 ખીગ વાગવામા વપરાય છે
 ટિળરુ નં નુઓ ટિળરવો
 ટિઓ પું દીગો, ટેકરો [અંતી
 દીકડી સીં [સરં દીકી] નાની ચપ્પી
 દીકવુ સંકિં [સ ટાફ] તાડી તાડીને
 જેતુ (૨) દીકા કરવી
 દીકા સીં [સ] સમ તૂતી આપવા કરેડ
 વિવગલ (૨) ગુણદોષની સમાનોચના
 (૩) નિદા, વગોવાપી ઠંકાર પું દીપ
 મનાર વિવેચક ઠંકોર વિં દીકા -
 નિદા કરવાની આદતવાણુ
 દીકી સીં [દ ટિફ] મોનેરી કેફેરી ટપકી
 (૨) ઝીગો ચાલો દીવગ (૩) નજર
 દીકો પું નુઓ ટિકો
 દીખળ નં આનંદ ખાતર કરેલી મજકરી
 - મનક - તોફાન - ગી વિં દીખળ મરે
 એ, મરફ

ટીચકું વિં ઠી ગણુ (૨) નં નાકનુ ટેરવુ
 ટીચકુ સં કિં [રવં] ઠોકુ, ટીચકુ, છ દડ
 ટીચ સોં [સ ટિયંગી] થાદી, નોધ (૨) હા
 ચાણીનો કાગળ, લખણી (૩) કેદની સજા
 ટીચ સોં [ટીચકું] યાગડી, ટીપણી
 ટીપકી સોં [ટિ ટિપી] સોનેરી કેપેરી ટપકી
 ટીપણી સોં સારી થેડે ટીચકું-ટીચી બેસા
 હડ તે
 ટીપણુ નં [સં ટિયંગી] પચાગ
 ટીપરી સોં અર્ધાં શેરનું માપિયુ
 ટીપકું સં કિં છકલુ વસ્તુથી યાગડી મારવી
 -ઠોકડ (જમીન, ચૂનો ૬૦) (૨) ધડીને
 આકાર બનાવવો (લોહ, લાલુ ૪૦)
 (૩) મારવુ, ઠોકડ (૪) સજા ઠોકવી (૫)
 એકની એક વાત પર જ નેરું દેવું [યા]
 ટીપું નં પ્રવાહીનું ટપકું
 ટીમ સોં [દ] ખેડાડીઓની દુકાન (કિકેટ)
 ટીમણુ નં નાસતો (૨) બાથ
 ટીમજ નં જુઓ ટિયુ
 ટીમજુ નં ગચિયુ (૨) લામડાનું ટીમજુ
 ટીલડી સોં [ટી] કપાળે ચોડવાની ટીપકી
 (૨) નાનો ચાલેલો (૩) મોરના પીછાની
 આળ - ચદક
 ટીલવુ વિં ટીનાવાણુ (૨) નં ચાદલુ
 (તિરસકારમા) -વો પું ટીનિયો (૨)
 ટીનાવાળો (જેમ કે, કુતરો) (૩) ટીવા
 ટપકાકરનારો (તુચકારમા, જેમ કે ખાલો)
 ટીલિયો પું ટીકું કરનારો, ટીલાવાળો
 ટીલી સોં ટીલી - પુ નં [મ તિલ્લમ]
 તિનક
 ટીશી (-મી) સોં અટ્ટર કુપડ (૨) આશી
 દાર મળી (ફૂલની) (૩) શેખી, પતરાછ
 ટીહો પું [રવં] ડિગો (લેતો ન', કેવો
 બ-યો) એ બાવનો ઉદાર
 ટીગળાનું અં કિં [ટિગાનું] લટકુ
 ટીગટોળી સોં ટિગટોળી ટાગટોળી
 ટીગાડ (-વ) સં કિં જુઓ ટિગાડવુ
 ટીગાવું અં કિં ટિગાડ, લટકાડ
 ટીટી (૦) અં [રવં]

ટીટોસું નં એક શાક-ફળ
 ટીબરકુ નં, -વો પું, ટીબરું નં
 જુઓ ટિબરકુ વગેરે
 ટીબો પું ટિબો ટકરો
 દુકંડાખાઉ, દુકંડાખોર વિં દુકંડા માગીને
 જનનાડુ, બિખારી
 દુકંડી સોં ટોગી [કકડો [લા]
 દુકંડો પું નાનો લાગ કકડો (૨) ખાનાનો
 દુકંડા સોં, પું મોટો પતગ [લા]
 દુચકો પું રસ જીખે તેવી દકી વાત
 કે વાક્ય (૨) મતરજ તરેને લગતુ નાનું
 વાક્ય કે પ્રયોગ (૩) અણસારો, સત્ત
 દુવાલ પું [દ ટોલ] અ ટોડા
 દુવાણું અં કિં (રેશમી મેગરમ કપડાને
 દૂધે ખાવાથી) કાણા પાવા
 દુહું અં [રવં] કાચવાના દુહાની જેમ ઠક
 (-કાર) પું જુઓ દુહું, દુહકાર
 દુકાર (૦) પું જુઓ દુકાર ઠકું સં કિં
 દુકારો દરવો -વો પું દુકાર
 દુમો પું [દે દુવય] ટોલો મહેણુ
 દુકં સોં ટોચ, ટિખર (૨) મિતાની
 અમુક કમળોનો સમૂહ, વડ
 દુદલું વિં [દે ડુ=દહ,] દહ, હાથની
 ખોડવાળુ [બનાવટ
 દુધશશ નં [દ] દાવ વસવાની પીછી જેવી
 દમણુ નં [દમણુ નો દિલ્હાન કામણુ દમણુ]
 ધતરમતરનો દુચકો (૨) ઓછપનુ વાક
 ધડકું-ગીસ ચડવી તે [ધી કે તેલ
 દુમણુ નં [જુઓ દુમણુ] મ્લક ગઈડવાનું
 દુવો પું [‘ટોડ’ ઉપરથી] ખાડો, ગોત્રો
 (૨) જાડુ દર નાડું (૩) ટપકું, બિડુ (૪)
 પાણી ટોડ તે (તમાકુ વગેરે) (૫) લેના
 વડે દૂધા મુકાય તે, પેય (૬) ચૂલો (૭)
 મહેણુ (૮) એક ભતતુ જવડું
 દુકં (૦) સોં રવમાનની ટેક - લાગણી
 દુકં (૦) સોં કવિતાની દક, વડ
 દુકં (૦) વિં જુઓ દુકં ઠકું વિં દુકં,
 નાનું ભાં અંગોગમા, મારાગે - કુશ્મીરી
 (લિપિ) સોં દુકામા - અપથી

જાખવાની લિપિ; 'શોટ' હેન્ડ'. -કાણુ નં
 દ્રુક હોવું તે (૨) દ્રુકાવવું તે. -કામાં
 અંક દ્રુકમાં. -કાવણું સંકિં દ્રુક
 કરવું. -કુ' વિં લાંણુ કે વિરુદ્ધ નહિ એવું.
 -કુ'ટચ વિં ખૂબ દ્રુક
 દ્રુકમૂલ(૦) વિં [જુઓ દ્રુક] ભાંગેલું વરેલું
 દ્રુકલું (અ) (૦) વિં [દિ. હટ] જુઓ દ્રુક
 દ્રુકિયું (૦) નં [સરં સ. હટકા] = નાનું;
 દ્રુક દ્રુકા કોકડું વળીને સૂવું તે (૨)
 એક પ્રકારનો તાવ; 'ઇન્કલુએન્સા'
 દ્રુપણુ (૦) નં ['દ્રુપતું' ઉપરથી] મૂળમાંથી
 ચૂંટી નાખવું તે (૨) નીદણ (૩) ખૂબ
 ગંદું-મસળતું તે (૪) દ્રુપવાનું ધી કે
 તેણ; દ્રુમણ. -ણું નં દ્રુપતું તે (૨)
 દ્રુપવાનું ઓળર
 દ્રુપતું (૦) સંકિં મૂળમાંથી ખેંચી નાખવું;
 ખૂટવું (૨) રૂને કાલામાંથી ચૂંટી છૂટું
 કરવું (૩) (મહેણાંથી) પીખી નાખવું;
 શરમિંદું કરવું (૪) મસળીને ગદડવું;
 કણસવું [મહેનતાણુ
 દ્રુપામણુ (૦) નં દ્રુપતું તે (૨) તેનું
 દ્રુપાવણું (૦) સંકિં 'દ્રુપતું'નું ચેરક
 દ્રુપાવું (૦) અંકિં 'દ્રુપતું'નું કર્મણિ (૨)
 ગળે લીંસાવું
 દ્રુપો (૦) પું ['દ્રુપતું' ઉપરથી] ગળું
 દ્રુપાવવું તે; ફરિસા (૨) હેડિયો
 દ્રુપો પું [જુઓ દ્રુપો] મહેણુ; ટોણો
 ટેક પું, સોં પણ; નિઘ્રય(૨) સાખ, આખર
 (૩) ટેકો (૪) કવિતાનું ધ્રુવપદ
 ટેકણુ નં ટેકો; આધાર
 ટેકરી સોં [દિ. ટેકર] જી સીજગા(૨) ડુંગરી;
 નાનો પર્વત. -રો પું મોટી ટેકરી
 ટેકવણું સંકિં ટેકો-આધાર આપવો
 ટેકવું અંકિં ટેકો-આધાર લેવો
 ટેકાવણું સંકિં જુઓ ટેકવણું
 ટેકી સોં જુઓ ટીકી. [ભાંગવળી = સારી
 અસર થવી (૨) સફળ થવું]
 ટેકી વિં ટેક-વટવાણું. ભાંગણું નં
 ટેકીયું હોવું તે. ભાંગવળી-વટવાણું

ટેકો પું આધાર; આશ્રય(૨) આધારની વસ્તુ;
 યાંભણ(૩) કરાવનું સમર્થન કે અનુમોદન
 ટેટી પું; સોં એક ફળ-સકરેટી (૨)
 નાનો ટેટો-ફટકડો
 ટેટો પું વડનું ફળ(૨) દારૂખાનાનો ફટકડો
 ટેટાઈ સોં ટેટાપણું(૨) આટાઈ; ગવં [લા.]
 ટેકું વિં વળેલું; વાંકું; આડું(૨) મિતજણ [લા.]
 ટેનિસ નં [દ.] એક અંગ્રેજી રમત
 ટેંક નં; સોં [દ.] પોલાદી ખખટરવાણું,
 યુદ્ધનું એક વાહન; રણગારી
 ટેબલ નં [દ.] મેજ (૨) કોડો; કોષ્ટક.
 ઠંકોથ નં [દ.] ટેબલ પર પાથરવાનો
 રમાલ કે કપડું
 ટેલો પું ટાકો; સાંધો [ગરમીનું માપ
 ટેમ્પરેચર નં; સોં [દ.] (તાવ કે ઢવાની)
 ટેરણું નં પાતળો છેડો; અણી
 ટેલર નં [દ. Tailor પરથી] પતંગના
 દોરાનું રીલ
 ટેલિગ્રાફ પું [દ.] વીજળાથી તાર માધ્યમ
 સંદેશો મોકલવો તે. -મ પું [દ.] તાર
 ટેલિફોન પું [દ.] વીજળી દ્વારા દૂર વાત
 કરવાનું યંત્ર કે તે દ્વારા કરાતી વાત
 ટેવ સોં લત; ખો
 ટેવાણું અંકિં ટેવ પડવી; પગિચિત થવું
 ટેસ (ટે) પું [દ. ટેસ્ટ] સ્વાદ; લિંગ્ગત.
 ઠંદાર વિં સ્વાદવાણું; લિંગ્ગતદાર
 ટેસી (ટે) સોં ટીશી; શેખી
 ટે (ટે) અંક [૨૧૦] યાકીને લોથપોથ
 ટેંકાવણું (ટે) સંકિં આસા આપી આપીને
 આતુર-અધીકું કરવું
 ટેંકું (ટે) વિં ટે-ટે' થઈ ગયેલું (૨)
 અડીણી બેદાલ-ચકચૂર (૩) નં અડી-
 લિયો; દરિદ્રી (૪) રજપૂત (તિરસ્કારમાં)
 ટે'ટે' (ટે) અંક [૨૧૦] (૨) સોં પતરાણ
 (૩) અણગમાનો ખળકાટ
 ટેડ સોં મિતજ; શેખી; ટેડાપણું
 ટેડકો પું ટણકો; રીસ (૨) છણકો
 ટેડપેડ સોં જુઓ ટડપડ
 ટોક(ભણી) સોં (ભણી) નં [ટોકવું ઉપરથી]

વારંવાર કહેવું - કપકો આપવો તે (૨)
 નજર લાગવી - ટોકાવું તે
 ટોકરી સ્ત્રી પંદરી (૨) ધંદડીનું લોકકં.
 - રા પું મોટી ટોકરી; ધંદ
 ટોકવું સં કિં વારંવાર કહેવું - પૂછવું -
 કપકો દેવો (૨) નજર લાગે એમ કહેવું
 ટોટી (૦ઝ) સ્ત્રી [દ.] સિનેમાનું બોલતું
 ચિત્રપટ કે સિનેમાધર
 ટોચ સ્ત્રી છક ઉપરનો ભાગ; ગિખર (૨)
 ભાંક (૩) મહેલ; દૂબો
 ટોચકી સ્ત્રી નાનું ટોચકું. -કું, -કું
 નં ટોચનો નાનો પાતળો કે ગોળ ભાગ
 ટોચવું સં કિં ભાંકવું (૨) વારંવાર કહ્યા
 કરવું; કપકો આપવો [લા.]
 ટોચો પું ['ટોચવું'] ગોરો; તેનો ધા (૨)
 મહેલું; દૂબો [લા.]
 ટોટી સ્ત્રી કોઈ પણ વસ્તુ ઉપર બેસાડવાનો
 ખોળો જેવો ધાટ (૨) કાનનું એક ધરેલું
 ટોટો પું મોટી ટોટી (૨) અજાને દેડિયો
 (૩) એક દારૂખાનું; મોટો ટોટો (૪)
 વિલાયતી મોટી બીડીનો ટોટો
 ટોડર પું [દ. તોડર] ડમરો; ડમરાની
 મંજરી (૨) કલગી
 ટોડલો પું જુઓ ટોડલો
 ટોડાગરાસ પું ગરાસ પેટ સરકાર
 તરફથી બચક મળતી વાર્ષિક રકમ
 ટોડો પું તોડો; પનો પડેરવાનું એક પ્રેરણ
 (૨) બંદૂક સળગાવવાની નદી લાંબી
 નમગરી (૩) ટોડલો (૪) મિનારો (૫)
 મોખરો; ભાગોળ (૬) સતાર છં વાદ્યોમાં
 અક્ષર તરીકે વગાડીને સ્વગમ્ય
 ટોણ (નયુ) નં, -ગો પું [કા. તાલહ]
 મહેલું; મમંવચનનો ટોક (૨) બહુટોણ
 ટોપ પું [દ. ટોપિયા, ટોપ્પર] લોડાની લરકરી
 ટોપી (૨) વરસાદ વખતે એકવાની
 બનાવતી. ટોપી (૩) મોટી છત્રી (૪)
 ગધવાનું મોટું તપેવું (૫) બિલાડીનો ટોપ
 ટોપચું નં સાદેબની ટોપી (૨) તે
 પહેનારો (તિરસકારમાં)

ટોપરાપાક પું જુઓ કોપરાપાક
 ટોપરું નં જુઓ કોપરું
 ટોપલી સ્ત્રી વાંસ કે ધાસ છંની પાત
 જેવી બનાવટ. -ત્રો પું મોટી ટોપલી
 ટોપચું નં જુઓ ટોપચું
 ટોપી સ્ત્રી [દ. ટોપિયા] માયાનો એક
 પડેરવો. વાળો પું ચુદાપિયન;
 ગોરો (૨) વેરાળી [(તુચ્છકારમાં)
 ટોપું નં આંખની ભમર (૨) ટોપી
 ટોપો પું મોટી ટોપી; ટોપ
 ટોચકી સ્ત્રી લોટી. -લું નં પહોળા
 મોનું ધીતેલ ભરવાનું વાસણ
 ટોચું નં દાણાનું માપિયું
 ટોચો પું ['ટોચ' ઉપરથી] જુઓ પાટી
 ખેતરમાંથી પળી ડરાડનારો
 ટોચ સ્ત્રી [દ.] સાથે રાખી કગચ એવી
 વીજળીની એક પ્રકારની બતી કે તીવો
 ટોલ પું [દ.] કર; દાણ; વેરો (૨) એ
 લેવાનું સ્પર્શ; નાકું
 ટોલકું (ટો) નં બોટું માથું; ટાલકું
 ટોલું (ટો) નં, -ત્રો પું બોટું માથું
 ટોલો પું મોટી ન્
 ટોલલી સ્ત્રી કિકેટમાં બોલને ટોલો મારવો
 ન્થી બે કે વધુ રત મળી નય, 'બાઉન્ડરી'
 ટોલત્રો પું બારસાખના ઉપલા લાકડા
 આગળ રહેનો છેડો (૨) ટલો; વાચકો
 (૩) ઉડાવતું - ડહાળતું તે (૪) મોઈને
 દંડાને ફટકો મારી ઉડાડવી તે
 ટોપાવું અંકિં ['ટોચ' ઉપરથી] વગોવાવું;
 નિંદાવું (૨) 'ટોચ'નું કમંણિ
 ટોચું સંકિં [દ. ટપા; (૨૫૦)] જુમ
 પાટી પડી ઉડાડવાં (ખેતર સાચવવા)
 (૨) ટીપે ટીપે પાણી પાવું
 ટોસ પું [દ.] કોણ પહેલો દાવ લે તે
 નકો કરત સિકો ઉછાળવો
 ટોસ્ટ પું [દ.] પાંડની કાતરી કરી તેને
 સેકીને તૈયાર કરવો કકડો. [એન્ડો =
 સંખ્યાન દાખવવા પીલું પીવાનો ગોરા-
 એનો વિધિ.]

ટાળ (ટા) પું, સ્ત્રી, નં હસતુ આને એવી
 ક્રિયા અથવા બોલ, મરમરી કહો
 ટાળકી સ્ત્રી [ટાળ ઉપરથી] ટાળા
 ટાળટાપો (ટા) પું મજકરીમ્કાની વાત
 ટાળટીબળ (ટા) નં ટાળ અને ટીબળ
 ટાળખાણ (ટા) સ્ત્રી કહામરમગી
 ટાળાધર્મ પું પોતાના જ ટાળા - વર્ગ
 માટે લાગતી કે તે પૂરતી ધર્મભાવના
 - મીં વિં ટાળાધર્મ વાણુ
 ટાળાશાહી સ્ત્રી ટાળાની શુદ્ધશાહી
 ટાળિયો (ટા) પું [ટાળ ઉપરથી] મરકરો
 વિદૂષક
 ટાળી સ્ત્રી [જુઓ ટાણુ] મરળી
 ટાળી (ટા) વિં [ટાળ ઉપરથી] મરમ્કુ
 ટાળું નં [દ વોલ] મમુદાય, સમૂટ
 ટાંચ (ટાં) સ્ત્રી ટાંચવાથી પડેલો ખાડો
 (૨) ફાયર, ફાસ (૩) મહેલ, ટાણુ
 (૪) કપડો, ગોદ બણુ નં ટાંચવાનું
 ઓમર, ટાંકણુ વગુ સંકિં જુઓ ટાંચતુ
 ટોકાર (વ) પું જુઓ ટહુકાર
 ટોકો પું જુઓ ટહુકો

ટચૂળ સ્ત્રી [દ] ટાચર તીએ રહતી, હવા
 ભરવાની રખરખી ગોળ નળી જેવી
 બનાવટ (સાકલ, મોર ૬૦ની) (ર)
 ગોળ નળી જેવી કાચની શીસી
 ટ્રસ્ટ નં [દ] ન્યાસ, સુપરત (ર) સાચવણી
 અને વ્યવસ્થા માટે સુપરત કદેલા પારમ
 માલમિનકત - ટ્રી પું [દ] જેને ટ્રસ્ટ
 સોંપવામાં આવતુ હોય તે, વાલી
 ટ્રક સ્ત્રી [દ] (મુસાફરીમાં ચાને એવી)
 પતરાની પેડી [માધન [પ વિ]
 ટ્રાન્સફોર્મર નં [દ] વોલ્ટજ બદલાવતું
 ટ્રામ [દ] (ગાડી) સ્ત્રી (ધોરાથી કે ધણે
 બા યાત્રિક બાથી ચાલતું) એક વાહન
 ટ્રેક્ટર નં [દ] જમીન ખોદવા માટેનું યંત્ર
 ટ્રેડમાર્ક પું, સ્ત્રી [દ] જે નિયત છાપ
 કે નિશાની સાથે વેપારી પોતાનો માલ
 બજારમાં મૂકે છે - ચાણુ કદે છે તે મારકો
 ટ્રેન સ્ત્રી [દ] રેલગાડી
 ટ્રેનિંગ કોલેજ સ્ત્રી [દ] શિક્ષણની તાલીમ
 આપી શિક્ષકો તૈયાર કરનારી મંડેજ,
 અધ્યાપન મંદિર

૬

ઠ પું [સ] મૂર્ધસ્થાની બીજે વ્યવન
 ઠકઠક અં [રવં] ઠાકાવાનો રવ
 ઠકરાઈ સ્ત્રી [સ ઠકુર ઉપરથી] કાકોરખણુ
 (૨) શેઠાઈ, મોઠાઈ -ણું નં બંબંબં
 કાકોરની સ્ત્રી (માનાયે) -ણી સ્ત્રી
 કાકોરની સ્ત્રી -ણું પું કાકોર -ત
 સ્ત્રી જુઓ કકગઈ (૨) કાકોરની હટ્ટ
 મતની ભગીર - ગરાસ -ળા નં બંબંબં
 જુઓ કમરાણા -ળુ નં કાકોરનું
 ગામ કે નાનું રાજ્ય
 ઠક્ક પું બાપિયા કે લોહાણીની એક અંગ
 ઠગ વિં (ર) પું [સ સ્વગ પ્રા] કંગનારું
 (૨) એ નામની વૃદ્ધાની એક ભતતુ
 ઠગઠગાવણુ સંકિં [રવં] ગોઠવાઈને
 વધુ માથ તે માટે પાત્રને કહેરતુ

ઠગણું વિં ઠગારું, હુચ્ચુ
 ઠગપાટણુ નં [ઠગ+સ પતન] ઠગોનું ગામ
 ઠગણુ સંકિં [ઠગ] ભોળવીને છેતરતુ, મતલુ
 ઠગણાણુ સંકિં ખાડાકેરને લીધે ગાડા
 જેવા વાટનમાં અડળાણુ
 ઠગાઈ સ્ત્રી ઠગવાની ક્રિયા, પ્રયત્ન
 ઠગારું વિં ઠગે એણુ
 ઠચરી સ્ત્રી ઠાસી -રું વિં અતિ વૃદ્ધ
 ખખળી ગયેતુ -રો પું ઠાગો (તરે
 તિરરકારમાં વપરાય છે)
 ઠચૂક (ઠઠચૂક) અ [રવં] (ખચકાતી મદ
 ગતિ સૂચવે છે)
 ઠચચર વિં ઠચરું બહુ ધરતુ
 ઠઠ સ્ત્રી [દ ધટ] બીડ, ગિરદી, જમાવ
 ઠઠમ(-વે)ક સ્ત્રી ચામ્પી, બરદાશ

ઠમતુ અંકિં મનમા ઊતરતુ-સમજમા
આવતુ [એમ સમજાડ દબાવીને
ઠમઠમ અં ઠાસી ઠાસીને બરાયુ હોય
ઠસાવતુ સંકિં 'ઠસવુ નુ પ્રેરક
ઠસોઠમ અં જુઓ ઠસાંસ
ઠસમા ૧૨ નિં ઠસાવાણુ
ઠસમાળ ધ અં ઠસામા ઠસામેર
ઠસો પું બપકો (૨) રોફ (૩) લપે
ઠળિયો પું [સ યછિલ] ફળુ કંછળીજ
ઠકેરવુ સંકિં [૨૧૦] ખૂબ દલાનવુ (૨)
ખૂબ વડવુ-ઠપકો દેવે
ઠ ઠોળી સોં [જુઓ ઠઠોરી] મમ્ હસપી
ઠડ સોં [સરં પ્રા ઠઠ = જડસડ
(સ લ્લખ)] ઠાઠ (૨) શીતળતા (૩)
શરની ઠક સોં શીતળતા (૨) શાતિ
[લા] ઠકિયુ વિં (૨) નં ઠડક
કરે એવુ (લગડુ પીણુ) -ઠાઈ સોં
શીતળતા, ઠડાણુ (૨) ઠડનુ પીણુ
(૩) ધીમારા મુખી [લા] -ઠાશ સોં
જુઓઠડાઈ ૧, ૩ -ડી સોંજુઓઠડ
-કુ વિંઠાડુ, શીતળ (૨) વાસી (૨સોઈ)
(૩) ધીમુ મદ સુસ્ત (૪) શાત અ ઠોધે
ન બરાય એવુ નિરાતવાણુ -કુઆર
વિં ખૂબ ઠડુ
ઠાકઠીક અં ઠીકઠા
ઠાકર પું [સ ઠમુર] જુઓ ઠાકર (૨) એ
અડ (આલ્લોમા) ઠડી સોં ઠાકરગની
સો ઠડો પું નાનો ઠાકર (૨) (જરા
માનાથ) ધારાળા જેવી એક કોમનો
માણસ, ઠાકર -રાં નંખંબં ૨જપૂત,
ગરાધિયા બીલ વગેરે લોકો (૨) ઠકરાણુ
ઠાકરી સોં ઠકરાત (ઉદાં 'ધન જોખન ને
ઠાકરી) [૫]
ઠાકો પું [સ ઠમુર] ગામ કે ગરાસનો ધણી,
નાનો રાજ (૨) ઠાકરણ (૩) એ અડ
(જેમકે મલકાત્રિયમા) (૪) ઠાકરડો (માન
વાચક) ઠણ પું દેવની-વિષ્ણુની મૂર્તિ
ઠાગવી સોં ઉડાડેલી મોઈને નીચે પડે તે
પહેના ડડો માગ્વો તે

ઠાગાઠેયા પું ખં વં કામ ઠગ્વાનો દેખાવ
રીને વખત ગાગવો તે
ઠાણુ નં જુઓ ઠાણુ
ઠાઠ પું [દિ ધર = ઠાઠ] બપકો, શોખા
ઠાઠડી સોં મખને લઈ જવાની વાસની
એક મનાવટ
ઠાઠમાઠ પું જુઓ ઠાઠ
ઠાકિયુ વિં [ઠાડુ 'ઉપરથી] ઠાઠ જેવુ-ઠાણુ
ધઈમને ખખળીમને (૨) નં તેવ વાદન
ઠાડુ નં હા 'પિજર (૨) છાતી અને થાપાના
ટા' ઠા (બંબંમા) (૩) જોખુ ઠાઈ પણ
છા' ધઈ મને રીવસ્તુ (૪) બાગીતરી દા
ઠાકો સોં ઠાકેક ઠામક સેવાયા મી
ઠાણુ નં [સ ર્યાન, પ્રા ઠાળ (-મ)] ર્યાન
જગા ઠામ (૨) તજેનો (૩) મોગીની નવુ
દશા (૪) પ્રકૃતિ રીત, દબ શરીરનો દાવ
બાવ (ઉતાવળ હોય પણ છુતો તારીખામા
ને ઠાણુમા) -હાચો પું તજેને સાર
કરનારો રાવત (૨) ઠાચી જતનો ધોડો
ઠાસ પું, નં [સ ર્યાન, પ્રા ધામ, જવ ઠામ
(-ય)] (રહેવાનું) ર્યાન, ઠેમણ (૨) નં
આસન, જેમવાની જગા (૩) વાસણ
ઠામતુ' અં [ઠામ] સાવ ત ન
ઠામણુ નં ઠામ વામા
ઠામૂકુ' અં જુઓ ઠામકુ
ઠામે (-મો) ઠામ અં [ઠામ ઉપરથી] દરે
જગાએ, ઠેર ઠેર
ઠાર પું, નં [સ] જોસ આડગ (૨) ઠાડી
હવા હીમળ (૩) ઠામ, ઠેકાણુ [૫] (૪)
અં ઠરે-મરે એમ, બરોબર ઉદાં ઠાર
મારવુ -ઠરવુ
ઠારક વિં ઠારે-શાતિ પમાડે એવ (૨) સોં
સતોષ, નિરાત, ઠાકક-ણુ નં ઠા પાડ
વાની ક્રિયા, 'મડે-સેશન [૫ વિ]
ઠારવુ સં કિં ઠરે એમ કરવુ
ઠારોઠાર અં ઠેર ઠેર
ઠાલવણુ સં કિં ઠાલ-ખાલી કરવુ
ઠાલિયુ નં [ઠાડુ 'ઉપરથી] કપાસ ઠાડી
લીધેલુ ઠાડુ

કાણુ વિં [ન ઠહ] ખાલી નહિ ભૈનુ (૨)
 નકામુ ધધા વિનાનું (૩) નહિ વાસેતુ
 ખુલ્લુ (૪) સગમ' ન હોતુ (એ સં નુ)
 (૫) અં નાહ, ફેગટ ઠંમ, ંમાણુ
 વિં ત ન કાવુ-ખાલી હોતુ તે
 કાવકાઈ સ્રીં કાવકાપાણુ નં કાવક
 કાવકુ વિં ગભીર ડાણુ વિવક્રી
 કાગસે-હુ (૦) નં બાણાનુ વાસણુ થાળી
 કાગુ' (૦) નં કાગ, ઇગકપ્પ
 કાસ (૦) સ્રીં [કાસતુ ઉપરથી] વણાટની
 ંટા (૨) ખાલી દમ રોખી ખડાઈ (૩)
 લખી ઉધરસ કાસો ંબુ સંકિં ઠેસવ
 દાખીદાખીને ભરણુ (૨) દાખીદાખીને ખાણુ
 પીણુ (૩) મનમા ંતારણુ કસાવવ (૪)
 અંકિં ઉધરસ ખાવી-સ્રીં સ્રીં ખાસી
 -સ્રીં પું લખી ઉધરસ (૨) ગોદો મુક્રો
 કિંતવુ અંકિં 'કીજુતુ ભાવે દરી જુ
 કિંકિયારી સ્રીં [૨વં] મરકરી મનક
 કિંકોળી સ્રીં [જુઓ કોરી] મનક, ઠેકોળી
 કિંનિયારી સ્રીં જુઓ કિંકિયારી
 કિંચુછ-સ્રીં વિં (૨) પું વામન, ઠીગણુ
 કીક વિં સાડુ થોચ નેઈએ તેણુ બરોબર
 (૨) બહુ સારુ કે નકાડુ નહિ એણુ-ભાનામા
 સાધારણુ (૩) અં 'સારુ વાડુ ભલે'
 એવો અર્થ જતાવતો ઉગાર ંઠાક અં
 બરોબર વ્યવસ્થિત ગોડવેતુ હોય એમ
 -કાકીક વિં (૨) અં જેડ તેડ કામ
 ચનાઈ માડ નમે એણુ
 કીકરી સ્રીં નાનુ કીકડુ -કુ નં [દે
 ઠિકરિયા] માળીના વાસણુને ભાગેલો કકડો
 (૨) માદીનુ વાસણુ [લા]
 કીજુ અંકિં [જુઓ ધીજુ] દરી જુ
 કીકિયુ વિં [કીકુ' ઉપરથી] બાણુવટથુ
 જુ (૨) નં તેડ પર
 કીકુ નં [૨વં] ભાગીવટી-જુ અને
 અવાવડુ ચીજ ઠાકુ
 કીજ સ્રીં ભાગેલા હાલ્યાનો તળિયાનો ભાગ
 ંકુ (-હુ) નં કીજુ (તિરસ્કારમા) -થુ
 નં માદીનુ કામ

કીકરી (૦) સ્રીં નાનુ કીકડુ -કુ નં જુઓ
 કીકડુ [-જુ, ઠીગણુ
 કીગણુ વિં પ્રમાણમા એકી બે ચાર્જનુ
 કીગરાણુ અંકિં ખૂણ ક ગલાગલી-દરી
 જુ (૨) દરીને ચોસણુ ખાતી જુ (૩) ગ કાઈ
 જુ-વધતા અટકી જુ [ના]
 કીગારોળી સ્રીં [૨વં] ઠંકાબાણુ, અડપા
 કરી મરકરી કરવી તે
 કુંકવાવણુ સંકિં 'કુંકવાવણુ ખેરક
 કુંકો પું જુઓ કુંકણુ
 કુંકવાણુ અંકિં [દે ડુઠ=કુંક] યાદથી
 અમડાઈ જુ-ધુજુ કુંકવાણુ
 કુંકવો પું [૨વં] એમદમ મોટેથી રાઈ
 પડતુ તે [ભારે ગાઠ
 કુંકુ નં [સરં સ સ્વાણુ] કીમચુ સ્વામડાની
 કુંમકી સ્રીં (પતગને મરાનો) ધીમો આચકો
 -કો પું નેરથી મારેલી કુંમકી
 કુંમરી સ્રીં એક તરેહની ગાયનપદ્ધતિ
 કુંશ-સ્રીં સ્રીં [૨વં] દમ અડદાળો (૨)
 વિં નકામુ નબળુ, નિ સત્ત
 કુંસડી સ્રીં [૨વં] વાછટનો અવાજ
 કુંમકુ નં [૨વં] કુંકો મૂકીને રાણુ તે (૨)
 કુંકાકનુ વેણુ [કાણુ કોડુ ખાવાનુ
 કુંગણુ નં -સ્રીં સ્રીં (અડીપ ખાધા ઉપર)
 કુંગણુ સંકિં કાસીને ખાણુ (૨) કુંગણુ કરણુ
 કુંગાપાણુ નં જાં વં કુંગણુ
 કુંગાર પું કુંગણુ પ્રિરકને કમંણુ
 કુંગાવણુ સંકિં કુંગાણુ અંકિં 'કુંગણુ નુ
 કુંકો પું કુંગાર
 કુંકવાવણુ સંકિં 'કુંકવાવણુ નુ ખેરક
 કુંકવાણુ અંકિં જુઓ કુંકવાણુ
 કુંકુ વિં [દે ડુઠ] આગળા વિનાના કે
 થોગણુ કપાઈ ગયે ના હાથવાણુ (૨)
 નં ડાળા વગરનુ આડનું યડિયુ કે એણુ
 નાણુ આડ (૩) ખીડી પિવાઈ રહ્યા પછી
 રહેલો ભાગ (૪) મૂળનુ અપગ રૂપાતર [લા]
 કુંશ-સ્રીં સ્રીં [જુઓ કાસ] ખોટો ગવં
 કુંસનો કુંસો પું [૨વં] ઠેસો ગોદો મુક્રો
 કુંકડી સ્રીં મરકરી
 કુંકડકાણુ અં ઠેકાણુ ઠેકાણુ જ્યા ત્યા

ટેકડો પુઠું ['ટેકડુ'] કુફો, છત્રગ, થેડો
 ટેકડું સંકિં ઠેડો મારી ફી જુ
 ટેકાણુ નં રહેવાની જગા, મુકામ (૨)
 ગ્યાન, સ્થળ (૩) (કાગળનું) સરનામું (૪)
 કામધાની જગા (ટેકાણે પાડવું) (૫)
 [લા] અમુક નક્કી દશા કે રિયતિ, નિયતતા,
 નિશ્ચય (જેમ કે, એ માણસનું કશું ટેકાણું
 નહિ, રસોઈનું ટેકાણું નથી) (૬) દબ,
 બ્યવસ્થા, દગધડો [ટેકાણે પડવું =
 કન્યાએ સારે ઘેર પરાગી જતું ટેકાણે
 પાડવું = ધધે વગગાડવું (૨) ગોંઠવી દેવું
 (૩) મારી નાખવું. ટેકાણે લાવવું =
 સમજાવીને રસ્તા પર લાવવું]

ટેકાણે અં બદલે, જગાએ
 ટેકેદાર પું ઇબરદાર
 ટેકો પુનરના કેડક ઉપર નેચી દેવાનો તાવ
 ટેક અં છેડા બગી ઇં વીં છેવટ સુધીનું
 (૨) પૂડું પડોચેવ, ભેડું, ધૂત
 ટેણું નં પગની ટેસ, ઠાકર
 ઠેર (ઠે) અં ખરી જગાએ, આસપડેકાણે
 (૨) ઠાર ઠેર અં ગયળે સ્થળે, જગ્યા ત્યાં
 ઠેરવવું સંકિં ઠરાવવું, નક્કી કરાવવું (૨)
 સ્થિર કરવું, હાલી જાય નહિ એમ કરવું
 (૩) આપવું, રોકવું [રહેવું, થોભવું
 ઠેરવું (ઠે) અંકિં બનવું, થવું (લડાઈ) (૨)
 ઠેરવવું સંકિં ઠરાવવું, નક્કી કરવું
 ઠેવળુગાડી સીં ઠેલીને ચલાવવાની ગાડી,
 ઠેલો (૨) ચાલુગાડી (૩) બામાગાડી
 ઠેવવું સંકિં હડસોળવું, ધમનવું (૨) આગળ
 ધકેનવું - ૨૨૫ (મુદત ઠેલવી)
 ઠેલઠેલ (-લા), ઠેલાડેલ સીં ઉપરાઉપરી -
 સામાસામી ઠેલવું તે [ની ગાડી
 ઠેલો પુંકિં હડસોળવું (૨) ઠેલીને લઈ જવા
 ઠેશ સીં ઠાકર (૨) દલકી લાત (૩) નાનું
 અટકણું - ઠેલાની (૪) નાની ફાયર - રી
 સીં ફાયર (૨) ઠેલાણી. - સીં જુઓ
 ઠેસ - મણિયું નં આપકણું, ઠેસ - રાણું
 સંકિં ઠાકર મારવી (૨) નં પગની ઠાકર
 - લાત - સી સીં જુઓ ઠેશી

ઠે (ઠેં) અં અત્યધ, છ- (૨) ધરાઈ ગયું
 હોય એમ (૩) લોચપોચ, યાજી ગયું હોય
 એમ, ટે [ઠપકો (૩) ટાણો
 ઠોક પું, સીં ['ઠોકડ'] પ્રદાર, ગડદો (૨)
 ઠોકઠોક સીં આમ તેમ ઠોકડ તે
 ઠોકર સીં ચાપનામા પગનું વગ્નું સાથે
 ટિચાવું તે (૨) [લા.] મૂલ (૩) ખો - રાણું
 અં કિં ઠાકર ખાલી
 ઠાકડું સં કિં એક વસ્તુ પર બીજી વસ્તુ
 નેરથી ટીચવી - અફાળની (૨) માર
 મારવો, પીડવું, લગાવવું (૩) ગપ મારવી
 (૪) ખૂન ખાવું (૫) બગાળર, સુઓ,
 ને ધ - ની દેતા હોઈએ એમ કાઈ કરવાનો
 ભાવ બતાવવા વપરાય છે (જેમ કે તાર,
 દાવો ઠાકવો) (૬) રોપવું, બાવવું (તખું)
 ઠાકઠાકા સીંવારવાર - ઉપરાઉપરી ઠાકડ
 તે (૨) તેની ગળબડ (૩) મારામારી
 ઠાકાડ પુ ['ઠાંડુ' ઉપરથી] ઠાંડો, ઠાકડ તે કે
 તેનો અવાજ. ઇં સંકિં ખૂ ઠાકડ
 ઠાકાઠોક સીં જુઓ ઠાકઠાકા
 ઠાં વિં જોડી અક્ષય સમજવાળું - જડ
 ઠાં પું બં વં બાફેલા આખાદાણા (ધડ
 તુવેરના)
 ઠાંકિયું (ઠાં) વિં જુઓ ઠાંકિયું (૨) નં
 ક' નાનું ફડાગિયું [ની વસ્તુ
 ઠાંકું (ઠાં) નં [જુઓ ઠાંકિયું] જણું, નમતાકાત
 ઠાંખડું (-કું) વિં ધાટ વિનાનું, 'દર પુ (૨)
 નં ધાતુ અથવા માટીનું વાસણ
 ઠાંથો પું ખાપો, સપાટી પર નીકળેલો ગોદા
 જેવો ઠાંથો
 ઠાર (ઠો) પું એક મીઠાઈ
 ઠો (ઠો) નં કામ, ઠેકાણું
 ઠાંતિ (-ખિ) યું (ઠો) વિં મૂખ, ઠોઠ (૨)
 દગધડા વગરનું, અટોળ માથા જેવું (૩)
 કૂખાબાજ કરનારું
 ઠાંમણું (ઠાં) અંકિં કાસવું, ખાસવું (૨) સં
 કિં કાસવું, ગદીને બરણ [મારવા
 ઠાંસાખાજ (ઠાં) સીં સામસામે ઠાંસા
 ઠાંસો (ઠાં) પું જુઓ કાસો

५

५ पुं० [चं.] भूधरस्थानी त्रीने व्यजन
 ५काटी स्त्री० [हं. टंकारही] डाको भारवे ते;
 ५टकाट; डाकाटी
 ५कार पुं०; -री स्त्री० [रव०] आउकार
 ५को पुं० धको; वहाएनो भास चडाववा-
 कतारवा आधेवो घाट; कुरले (२) हरिया के
 नदीना भाएही सामे रक्षाए माटे आधेवो
 अध [हभलिय
 ५भल स्त्री० लुओहभल. -लियुं वि० लुओ
 ५भलियुं न० [‘उभो’ उपरथी] गाक नाभीने
 करेली हाण के कंदी
 ५भाउभ स्त्री० उभो, उभल
 ५भुं न० [‘उभो’ उपरथी] गाक वगेरे नाभी
 करेली हाण
 ५भो पु० [रव०] लुओ उभु (२) [ला.]
 गोराणे; भीयडो (३) बाधो, अडो
 ५भोएणुं स० किं [रव०] उडोणी नाभुं
 उग स्त्री० उगु ते; अरिधरता
 उग न० उगु, पगुं (२) तेनुं अतर
 उगउग वि० लुओ उगमग, उगउगुं. ०उं
 अ० किं आम तेम डोखुं -छालु (२)
 निधयभांथी द्युपयु यव -छालु [ला.].
 -गो पुं० मननो उगमगाठ (२) इगगो,
 राका; संशय (३) अविश्वास; वहेम
 उगमग वि०, ०उं अ० किं [व. हम्मग]
 लुओ उगउग, ०उ. -गाट पु० उगमगु ते
 उगर स्त्री० वाड; राड (२) धरड; बीलो
 उगरी स्त्री० लुओ डोकरी. -रुं न० धरडुं
 डोसुं. -रो पु० डोकरो; डोसो
 उगली स्त्री० नानुं उगु -पगुं
 उगली स्त्री० [तुर्को दुल्ह] नानुं उगुं
 (पहेरवानुं). -हुं न० पहेरवानुं कपडुं
 -लडुं अहन के अंगरधुं
 उगहुं न० लुओ उग; पगु
 उगलो पु० मोटो अगरजो के कोठ-ओवरकोठ

उगनुं अ० किं लुओ उगउगुं
 उगश (श.) स्त्री० मोटो पथर
 उगणुं स० किं [‘उगणु’ उपरथी] लुओ
 अगणुं (२) र्थयुं; ने ते भाधा कहुं
 उगणाटुं स० किं [‘उगणु’ उपरथी] उगणे
 ने उगणे भाहुं; अचकाटु [समरशक्ति
 उगणी स्त्री० नानुं उगणुं (२) उगणी;
 उगणुं न० [व. हम्मग = कृणो कंडो] लडो,
 मोटो कंडो अथवा क्षुडिं [अरिधर
 उगुमगु वि० (२) अ० [लुओ उगमग]
 उधाहुं अ० किं गभराटथी रतपध यर्ध
 लुहु (२) उधपडवो (हहा० उधायेली डेरी)
 उधो पु० [च. द्या] आधु; नर्यानी
 नेउमानुं नानुं
 उय पुं० [ह] वलदे; होखंडनो वतनी (२)
 स्त्री० तेनी लापा (३) वि० ते हेरने अगेनुं
 उय अ० [रव०] (२) उयको भारता कपाईने
 लुहुं पाडवानो अवाण (३) न० अभा
 यडावीने करातो नकारसूयक अवाण
 (४) अगद वगेरे छाकता करातो अवाण.
 ०कारुं स० किं उय ओवो अवाण
 करीने प्रेरु -छाटु. ०कारी स्त्री०,
 ०कारो पु० उय ओवो अवाण (छांकवानो
 के नकारनो) करीने छेत्तवु, छेत्तवुं ते
 उयकिंयुं, उयकुं न० पाणुमीमां गृगणाता के
 रडता के मुशकेदीथी गणता गणानी
 भारीभांथी यतो ‘उयक’ ओवो अवाण
 उयकुं न० (उय हर्नि कपाईने पडेणु) सीर;
 कंडो (हुं गणानो). -डे पु० ओगववा
 वगरनो के पक्षाया वगनो गांगडो, लोहो (२)
 हुं गणानो काकरो केहुकडो [धामल
 उयूरे पुं० [सर० ह्यो] गणा के छातीमां
 उत्तन वि० [ह.] आर (२) न० आरनो
 समुह. ०पध वि० उओनाथी अखतरी
 थाय ओवी सभ्यावाणु

૭૮૭૫ વિન[સરંદાહુ] દહાયેયુ, જમીનની
અદરનુ (૨) નં દાણ, ખાગરો,
ઠકવો, ઠખાળી, ઠજાવરુ પું ૭૮૭૬૫
પર દરેલુ બજરુ

૭૮૮૨ પું દુનિયા દહાઈ જાય એવો
ઈશ્વરી કોપ, મહાવિનાશ

૭૮૯૦ પું ડાગ તરીકે વાપરેલો રૂઝો (૨)
બારલુ ઉધાકુ રહે માટે સાખ સાથે
લગાડાનો ભિભગરાવાળો લાકડાનો દુકડો
આકલુ (૩) મોન્ટેસેરી બાયમદિરના
એક સાદિત્યમાનો ડાઘ જેવો દરેક નજા
કાર (૪) કેલેન્ડરની તારીખની બાધેલી
ચોકડી - 'પ્લોક'

૭૮૯૬ વિન યાગણી વગરનુ છુકું
૭૯૦૩ અં કિં દોહળુ - અસમ્પત્ત ચક્ર
૭૯૦૬ સોં [રવં] સિદ્ધી ગજનાં ઠગું
અંકિં (સિદ્ધે) ગજનાં કરવી

૭૯૧૦ નં ભડું દફલુ (૨) તોફાની ગાય-
ભેસના ગગામા નખાતુ લાકડું, ડેરા
૭૯૧૬ પું બં વં [જુઓ ડપકો] દોહવાના
અતમા કઠાતી સેરા (૨) ચણાના લોપનુ
એન રસાદાર સાક

૭૯૨૩, -મણુ (-ળું) નં ['ડપકો' ઉપ
રથી] દળાવવુ તે. -વણું સં કિં દખ
ડાવડ, ધમકાવડ

૭૯૩૦ સોં [રવં] રૂબકી -કું નં રૂબકી,
રૂબકી (૨) ટપકું. -કેપું પ્રવાહીનો મોટો
છાંટો (૨) ધાણુ, ડાગો (૩) એકલા લોહનુ
જ કરેલુ ભજિયુ (૪) [લા] વહેમ, રાકા
(૫) કાળ, ધાસકો

૭૯૪૦ વિન [જુઓ દપ] બેવડુ, દોપટ (૨)
સ તાડેયુ ઠગું સંકિં દપાવુ, સ તાડવુ (૨)
લુચ્ચાઈથી હાથ કરી લેવુ, દખાવી બેસવુ
૭૯૪૬ પું [દિનપ] ખાડ વગેરે ભરવાનો બે
પડાળો કોષળો

૭૯૫૦ સોં, નં [વા દફ] એક વાધ (૨) અં
જટ (ઉદાં ૭૬ દઈને, ૭૬ લઈને)

૭૯૫૬ ટવું સંકિં ખૂબ દફલાવવુ

૭૯૫૯ ટવું સંકિં દફલા વડે મારવુ

૭૯૬૦ નં [૩ ટપક] નાનો, નડો દહો - ધોમ
૭૯૬૬ ટવું સંકિં [૭૬] ઉચમચાડી દેવુ (૨)
હેરાન કરવુ

૭૯૭૦ સોં ખોટી બડાસ, દકાસ
૭૯૭૬ વિન જાડસુ, બેવડું ૦૬૦ ખ પું મૂખ
(એક ગાળ)

૭૯૮૦ અં [રવં] રૂબવાનો અવાજ (૨) ટપક
૭૯૮૬ ટાયાં નં બં વં [રવં] પાણીમા
રૂબકા (૨) [માટલીમા] પીધેલા વાસણની
બોળામોળ

૭૯૯૦ અંકિં [રવં] રૂબકા ખાવા
૭૯૯૬ પું બં વં જુઓ ડપકા
૭૯૯૯, -મણુ (-ળું), -વણું જુઓ
'ડપકા'મા

૭૯૯૬, -કું જુઓ 'ડપકી'મા -કેપું જુઓ ડપકો
૭૯૯૯ પું [વા. દવ્વદ] નગારા પર ચામડા
મદનારો (૨) જત્રી ઇત્યાદિ પર રગરોગાન
કરનારો

૭૯૯૯ અં [રવં] (૨) જટ જટ, એક પછી
એક. -ખાટ પું પેટ ચડવુ તે (૨) કેઈ
બોળવુ હોય તેમા વચ્ચે બોળબોળ કરવુ તે
-ભો પું ડબડખાટ, પેટ ચડવુ તે

૭૯૯૯ (-સે) નં [વા. દવ્વદ] ચામડાનુ કુંજુ
(ડી-તોય ભગવાન)

૭૯૯૯ પું તાબાપિતળનો ડબો
૭૯૯૯ રોટી સોં ['ડબખ' (૬) + રોટી (દિ)]
એક પ્રકારની દહા જેવી ફૂલતી રોટી, પાઈ
૭૯૯૯ નં [જુઓ ડબકું] ચામડાનુ કુંજુ
(૨) વગર પકવેયુ હાલ્લુ, લોટું (૩) પતરાનુ
લોટું, ટિનપાટ

૭૯૯૯ સોં [જુઓ ડમો] દાખડી
૭૯૯૯ અં [રવં] રૂબવાનો અવાજ -કિયુ
નં રૂબતાનુ રૂબકું

૭૯૯૯ પું [વા દવ્વદ] ધાતુનુ એક પાત્ર,
દાળડો (૨) રેલગાડીનો ડબો (૩) ધડિયાળો
ડબો (૪) એક જાતનુ કાનસ (૫) ડસાયા
દોર પૂરવાનો વાડો (૬) ટિનનો ડબો (૭)
માડી (તુચ્છકારમા)

૭૯૯૯ અં [રવં] જુઓ ડબડખ

અભોવતું સંકિં [‘દબ’ ૨૧૦] હુખાવતું;
 ઝમકોળતું [અપવિત્ર કરતું]
 અભોળતું સં કિં જુઓ અભોવતું (૨)
 અબી સોં [જુઓ અભો] અબી; દાબડી.
 -અભો પું. જુઓ અભો [(અમરુતું) વાગતું
 અમક અં [૨૧૦] અમરુતો ૨૧. ૦૭ અંકિં
 અમકો પું [૨૧૦] અકો [નાની ગાહલી
 અમણિયું નં, અમણી સોં બે બળદની
 અમર [સ.], (-રી) સોં જુઓ અમર
 અમર નં [સ.] એક વાદ્ય, ડાકતું
 અમરો પું [સ. દમનક] એક સુગંધીદાર
 વનરખતિ
 અમાક પું [જ. દિમાગ] રોડ; બપકો; કાંક
 અર પું [સ. દર, પ્રા.] લય; બીક. ઠંકણ,
 ઠંકુ, ઠંપી, ઠંપોક વિં બીકણ. ઠંપું
 અં કિં બીલું. -રામણી સોં ધમખી;
 સતામણી. -રામણું વિં અરલાગે એવું;
 ભયાનક (૨) નં અરામણી. -રાવતું
 સંકિં ‘અરતું’નું પ્રેરક(૨)દારી - ધમખી
 દેખાડવી કે આપવી
 અડી સોં ઘોડાની પીડ પર જીતની નાચે
 નાખવાની ડાનની ગોદડી
 અડકું નં જુઓ ફમક
 અડકડકતું અંકિં અડકાથી રૂઢાતું (૨)
 મનમાં અકળાઈ રહેતું [દસ દેવો
 અડકતું સંકિં [પ્રા. ટસ, (સ. દસ)] કરડતું;
 અડાપણ (૬) નં અડાપણ, યાણપણ.
 અડાણ, અડાણું વિં અડાણ
 અડાળતું (અડો) સંકિં (પ્રવાદીને) દલાવતું;
 ધુમરડતું (૨) આંખ લાલ ચાલ ત્યાં સુખી)
 ચોળી (૩) ખૂબ કામેમાં પડતું; અનેકમા
 માણ મારતું (કાંઈક નિદામક અર્થમાં [લા.]
 અડોળડતું (અડો) અંકિં ‘અડોળડતું’
 કર્મણિ (૨) આંખ લાલ થતી (જેમ કે
 ચોળાવાથી) (૩) કાલીજઈને અવ્યવસ્થિત
 થતું; ચૂચવાઈ જતું; વધારેફાટી ચોળા-
 ચોળ થતી [લા.]
 અડોળું (અડો) વિં અડોળાયેતું. -ગો પું
 અડોળાયેતુ પ્રવાદી (૨) અડીજીનો રસ

અળક અળક અં [૨૧૦] ફોરાં રૂપે એક
 પછી એક નીકળે એમ
 અળી સોં જુઓ અળી
 અળું નં [દે. હલ] અળી; ફોડતું
 અંકી સોં [દે. હોળ્કી વડ] પાણી ખેંચવાનો
 પપ - સચો
 અકો પું [સ. દબા, પ્રા. દબક] નગારું; ઢોલ
 (૨) ઘોડાની પીડ ઉપર બે બાજુ લટકાવેલાં
 ઢોલ (૩) ટકોરો (૪) ફોતેદનો અવાજ;
 ફોતેદ [લા.]
 અંખ પું [દે. દબ (સ. દંસ)] ચટકો; દસ
 (૨) ધાનનો દાણો સડવાથી પડતું છિદ્ર (૩)
 આંકડો; હેરી કાટો - અણી (૪) કીનો;
 વેર [લા.]. ઠું સંકિં અડતું; દસ દેવો;
 આંકડો મારવો; કરડતું (૨) જોડો ધસાઈ
 પગને ઈજા થતી (૩) મનમાં ખટકતું
 [લા.]. -આતું અંકિં ‘અળતું’નું કર્મણિ
 (૨) ધાનના દાણને અંખ લાગવો,
 -ખીણું વિં અખવાળું
 અંગોરિયું વિં અંગેસાથી કામ લે એવું;
 મારામારી કરે એવું
 અંગોરું નં, -રો પું [દે. દગા] ડાંગ જેવી
 નડી દૂધી લાકડી, ધોડો
 અંડાટતું સંકિં અડે અડે મારતું
 અંડાખાણ સોં અડાથી મારામારી
 અંડી (-દૂ)કો પું નાનો અડો; દંડો
 અડો પું [સ. દટ, પ્રા. દટ] નડી, દૂધી લાકડી
 અંકાસ (-સ) સોં જુઓ અંકાસ. -સિયું
 વિં અંકાસ ઢાકતું; બેડરીખોર
 અંધર પું [સ] આંધર; બાલ બમકો
 અંધેસ પું બંબં [દ.] દાપની કસરતનું
 એક સાધન ગિયાનો સમૂહ
 અંધર પું [સ. દત્તર] દત્તરમા હોળી દૂળ
 અંધનેસો પું [દ.] વીજળી કંત્ર કરવાનું
 એક પ્રકારનું યંત્ર. [દિરેક્ટર, -રી
 અંધરેક્ટર પું; -રી સોં [દ.] જુઓ
 ડાક સોં [દિ.] ટપાલ (૨) મુસાફરો,
 ટપાલ વગેરે લઈ જવા માટેની ટપાલોની
 ગોડવણ (૩) ડાકગાડી. ઠગાડી સોં

દયાન લઈને જનારી નાહી, 'મે' ંધા
 ના દયા નોદિય [અનમ]
 હાકહમાક પું [નુઓ હમા] હામા,
 હાકહમાપુંપુંનો જનો પચ્ચુગ્ગસામાન
 હાકહુ ઓં [સં જાવિ] ંધ જલની
 જાતી (૨) મેરી રિધા જલનારી
 મી (૩) જેની નજી લાં જોની રા
 (૪) ગાજરનું કીટું અને અદરનો કહડ
 રંગો - છૂંદી ઓં કામળ, પિગાય પી
 - છું વિં ગમન જુ, ખાઈ જાય એવું
 - છું પું મેક જાતનું જન (નુપ)
 હાકહુ મનો પું(સરમારી)મુસાફરીજમો
 હાકહિયો પું હામતુ વગાડનારો જવાનો
 સાપી
 હાકહી ઓં નાનું હાકહુ(૨)સાપનુ જોતુ
 (૩) જડતુ - છું ના [પા દગ] એક
 જાતનું વાધ, ડુમડુગિતુ
 હાકાટી ઓં કાકો, ધાડ
 હાકિની ઓં [ધ] હાકાપી
 હાકુ પું લદારો, ધાડપાડ
 કાકો પું ધાડ
 હાખનિયો પું જુઓ હાકનિયો
 હાખહી(-હુ) જુઓ 'હાક ની'મા
 હાગળી ઓં [નુઓ હાગુ] થીનગ, ડગળી
 (૨) માણ, મગજ (૩) સમજાયજિ[લા]
 હાગળો પું વિંપા, નનો
 હાધ પું [જા દાગ] (મદો દેખાય જોયો)
 ડપમે (૨) [લા] ક૧ક, બહો (૩) કીનો
 ખાઁ - ઘાઠૂધી ઓં હાસ હાસ, હાધા
 પગને થતી અમ્બરડના - ધિયુ વિં
 ખાગીતુ વેર ગળે એવું (૨) ફાગ ખાય
 તેડ, વિકરાગ - ધિયો પું હાવિંસા
 ફતરો - વી વિં જુઓ હાધિતુ
 હાધુ પું [નુઓ હાધ] મદદાને ખાગવા લઈ
 જનારો, ખાધિયો (પ્રાયઁ બં વં મા
 જગાસાયક અર્થમા વપરાય છે)
 હાધેલ વિં હાસવાડી (૨) ખારીતુ (૩)
 બળેતુ, દસાયેતુ [પું એકાદ હાવો
 હાધો પું હાધ (૨) જુઓ હાધિયો ંધુધો

હાચાહુટ સાં નકામુ મોડ મોડ મર ને
 - લારો - ટિયુ વિં હાનાકુ મેક એક
 હાચું ના જડતુ (૨) મો (નિગારમા)
 હાટ પું [નુઓ હાટ] ભારે ના, જુવારી
 હાટવું મંદિરું નુઓ હાટ (૨) સતાહુ
 હાટવું સ કિં 'મંગાવડ
 હાટી ઓં [નુઓ હાટ] ધમગી
 હાટો પુ હાગ, સાકા મોના પાત (મીની
 જેવા)નુ મોજાધ કરવાનું સાધન, ખૂ
 હાકુ હાં - ટિયુ ના, [નુઓ હાકુ] નમામુ
 આમ તેમ જો - બાકા માગવા તે
 હાકાટોળી ઓં કયામા વર પગી હાકાપડ
 હોવાતુ તે
 હાકું ના કરવા પડોડી કરેતુ મો
 હાકાટિયુ ના [હા] દપરથી) હાકરિયુ
 હાકાળી ઓં, - ટિયુ ના જુઓ હાકર
 હાખડી ઓં જુઓ હાખડી - ડો પું
 જુઓ હાખડો
 હાખલિયુ ના હાખસાના હાખમા જેવાતુ
 વજન, હાખવાનું સાધન (૨) જાગસાખના
 મોકમ દેખનું દખાલું રાખનારું વજન
 હાખહી ઓં જુઓ હાખડી - ડો પું
 જુઓ હા ડો (૨) યોગના પાનિનાજ
 હાખાજમહી(-હુ) નાં હાખી અને
 જમ પી બને ખાનુએ(૨)વાનાકુની બને
 ખાનુએ(૩) હાખાનું જમણું મે જમણાનું
 હાલ્લ યાય તેમ (૪) પક્ષપાતથી [૧]
 હાખું વિં [૨ દલ, દાન = હામે હાખ]
 જમણાનું લેવડું (૨) અજખામગુ,
 અજક [લા]
 હાખેરી, હાખોટિયુ હાખોટી વિં હાખેહાધે
 હામ મરવાની આનસાકી [પામ - દબં
 હાખ(ંટો) પું [ધ દં, ના જા] એ જાતનું
 હાખોટિયુ વિં જુઓ હાખોટિયુ
 હામ (હા) પું [સરં મા. દાન = હામવાનું
 જોનનું] અમ અમ વગર સામડી ઉપર
 આપી દેવી તે, ચપકો (૨) [લા] હા
 વ૧ક, લાગન (૩) કઈ નહિ, દીકા
 (જેમ કે, લે હામ)

હામચિયો પું ગોદ્યાં વગેરે મૂકવાની યોડી
 હામણુ ન૦ [નુઓ હામણુ] યોડાંમરેડાં
 નાસી ન જાય તે માટે તેમના પગને
 જકડવાનું દોરડું (૨) રે ડિયાના પેડાનાં
 પાંખિયાં બાંધવાની દોરી
 હામર પું કોલદાર; (કોલસામાંથી મળેના)
 એક કાળો પદાર્થ
 હામરેજ ન૦ [દ હિમેરેજ] રેલવેમાં આવેલો
 માલ વખતસર ન લેવા જવાથી બરવી
 પડતી દંટની રકમ [મારડું
 હામરું (હા) સંકિં હામ દેવો (૨) મહેણુ
 હામાડોળ વિઠ્ઠાસ્થિર; ડોલતું; હામચુ
 હામીજ (-સ) વિઠ્ઠાનેગાર તરીકે પંકાયેલું;
 બદમાશ [(૨) કાળો ડાર
 હામું ન૦ હામ્યાનું કે હામ્યા જેવું ચિહ્ન
 હાયનેમો પું [દ.] વિદ્યુત્પ્રવાહ લેખન
 કરવાનું યંત્ર [પ. વિ.] [ચોપડી
 હાયરી સોં [દ.] રાજનીશી; તે નોંધવાની
 હાયરો પું [મ. દારહ] નાત; જમણ
 (રજાપૂતોમા) (૨) ધરણ અને અનુસત્રી
 લોકોનો સમુદાય-ગવણ; હાયરો (૩)
 અંગત માણસોનું મંડળ
 હાયલ પું [દ.] ધરિયાળો અંકવાળો
 ગોળ બાગ, જેના પર કાંટા ફરે છે
 હારવું સંકિં હરાવતું; ધમકી દેવી (૨)
 મના કરવી; અટકાવવું
 હારો પું ધમકી; કપડો
 હાડી સોં [સ. દટવ; પ્રા. ર. દટ] ટોપડી
 (૨) બેગનાં કૂડાડ્યાદિની ટોપડી. -હું
 ન૦ દોરનો ખાલુનો બરેડો ટોપડો (૨)
 વાંસ કે પાસનો ડોનો કડિયો
 હાલણું વિં દોડણું; ચાંપું
 હાણું વિં [મ. દાડી] દાપણુમરેડું; સમજ.
 હંમરું વિં [હાણું + હમરું (હામર-
 દામોદર-એક હંતિદાસપ્રસિદ્ધ ડાલો
 ગુજરાતી રાજપુરુષ)] બદારથી ડાણું
 અને કાવડું દેખાતું (૨) લંબ ડાણું; ડાણું
 હાળ સોં; ન૦ [દ. દાહ] ડાણું. ૦ખી
 સોં, ૦ખું ન૦, -ળી સોં [દ. ડાળી]

નાની હાળ. -હું ન૦ મુખ્ય થડનો
 ફાટે; સાખા
 હાંખળી (૦) સોં, -હું ન૦ હાખમાંથી
 ફૂટેલી નાની હાળી; હાખળી [લાકડી
 હાંખ (૦) સોં [કે. હંગા] હાંખી મનખત
 હાંખ [દ. હું (-છો)ગર] આડીવાળો હુંગરી
 પ્રદેશ (૨) મુરત બાળુ આવેલો એવો એક
 પ્રદેશ [નિકળે છે
 હાંખર સોં એક ધાન્ય, જેમાંથી ચોખા
 હાંખાટણું (૦) સંકિં હાંખે હાંખે મારડું
 હાંક (૦) વિં [સં. દંત; પ્રા. હંટ] છડું; બેરી-
 છાકરાં વિનાનું (૨) હાંકી કામ લેનાર;
 હાંક (૩) નાચું; કમાડ; હાચું. ૦ગાઈ,
 ૦ગી, સોં હાંકણું; નાગાઈ; હાંકાઈ.
 ૦ચું વિં નુઓ હાંક
 હાંકલી (૦) સોં [નુઓ હાંકી] ઝીણી હાળી;
 (૨) પાનળી હાંખળી (૩) નાનો હાંકો. -લો
 પું મોટી હાંકલી (૨) ધરણુનો આંકડો
 (જેમ કે વાળોનો)
 હાંકણું (૦) ન૦ [દ. દટ, -દા=સીવલુ ટપ્પું] ચા
 નેડિયું વચ્ચે લગાડાનો નરેલો ફાટેલો
 ભાગ વચ્ચેથી કાઢી નાખી બે છેડા સાંધી
 પડેરવા કાચક કરેલું કપડું
 હાંકિયો (૦) પું હાંક આઠમી (૨) હાંકી
 પીટનાર, રેલ કરનાર (૩) નાનો પાલળો હાંકી
 હાંકી (૦) સોં [સં. દટ; પ્રા. દટ કપરથી]
 હાંકી; નાની લાકડી, દાણા કે, કડો (૨)
 જેને બે છેડે તાજવાના પડકાં બંધાય છે
 તે લાકડી (૩) હાંકિયાથી વગાડવાનું એક
 વાદ્ય (૪) વડાણને નિશાની બતાવવા સાડુ
 ડાંચી ટેકરી કપર રોપી રાખેલું લાકડું
 (૫) હીનાદંડી (૬) સીંધી કિનારી-લીટી
 (નાકની). -ટો પું દૂકો દડો (૨) દાંચો
 (૩) ફણો; જરણે. [હાંકે પડકું
 રસ્તો પકડેલો; ચાલતા પડકું
 હાંક (૦) સોં, હાંકું ન૦ એક

હાંભું (૦) સંકિર્ણજીઓ હાંભું દહાડું
હાંસ (૦) પું[સં. દંશ; પ્રા. ટંસ] એક જતનો
મચ્છર (૨) માંદા માણસને એકાદ ચીજ
આવાની રુચિ થતી તે [લા.]

હાંચું વિં [સં. દંશ; પ્રા. હંસ=કરડું] (ગળે
ચોડતું) અપરિપક્વ રવાદવાળું (રાયણને
માટે)

હાંચી સ્ત્રી [કં.] અરા (જેમ કે તાપના,
ખૂણાના)(૨)પદ્મી; ઉપાધિ

હાંચોઝડ નં[ર] બેન્ક કે કોઈ પાસે મૂકેલી
અનામત (૨) બાના તરીકે આપતી રકમ

હાંચોટી પું [કં. હેપ્પુટી] રાજાઓ તપાસ-
નાર સરકારી નિરીક્ષક(૨)વિં મદદનીશ
(જેમ કે હાંચોટી ટેરશન-મારટર)

હાંચેટ્ટર પું [કં.] સચાલક; વહીવટદાર
-રી સ્ત્રી[કં.]વ્યક્તિઓ, વેપાર, ઇન્ચાર્જ

નામકામ વગેરે માહિતી આપતી ચોપડી
હાંસ નં[કા. કિલ્લ]શરીર. [૦ભરપું=તાવની
શરૂઆત થવી.]

હાંસિટ્ટ નં [કં.] કપનીના રોર દીક
મજતો નફોના ભાગ કે તેની રકમ ચાટકા

હાંસમિસ કિં વિં [કં.] બરનરક; રક;
કાઠી નાંખેલું કે મૂકેલું [મહિનો

હાંસેબર પું [કં.] ખ્રિસ્તી સનનો બારમો
હાંસિટ્ટ પું [કં.] જિલ્લો (૨) સરકારી

અમલદારે તપાસ માટે પોતાના વિભાગમાં
ફરવું તે

હાંગ સ્ત્રી;નં જોડી-બનાવટી વાત;ગપ
૦મારુ વિં હાંગ મારનારું; ગપ્પીદાસ

હાંગણું નં [રવં] ટોચનો ભાગ-કકડો;
નવો દૂધમયો અંકુર(૨)થોરિયાનો કકડો

(૩) માથું [લા.]
હાંગળ નં [જીઓ હાંગ]નહી તડાકો (૨)

પિંગળના ટેકાણા વિનાનું લાંબુ બોડકલું
હાંગો પું અગ્રહો બતાવી ના કહેવું તે;દીકા.

હાંડિમ પું,નં[સં.] એક જતનું નાનું તગાડું
-ડી સ્ત્રી પ્રત્યય નામને લાગતાં (૧) લઘુતા

કે લાક્ષિત્ય ચા પ્રેમ બતાવે છે (વડાણી)
(૨) તુચ્છતા બતાવે છે (લભમડી)

હાંચું નં [રવં] ડાંકું (૨) ટોચકું;
ટરવું (૩) નાનો ગાંઠ જેવો ટુકડો

હાંચી સ્ત્રી [હાંચકું] નાનું ડાંકું. -ચું નં
જીઓ હાંચકું

હાંટ, હાંટી, સ્ત્રી [જીઓ હાંટી] રતનનું ટોચકું;
હાંટી. -ટિયું નં નાનું ડાંકું (૨) હાંટીયું;

રીંગણું. -ટી સ્ત્રી હાંટી. -હું નં નેનાથી
ફળ સાપાને વળગી રહે છે તે ભાગ; હાંટું

હાંકું નં હાંકણી; નાની જડી લાકડી (૨)
લાકડાનું હાંકણું

હાંખું નં [સ દિવ] ટેકો; હાંખણું
હાંખો પું [સં. દિવ] રૂપો

હાંખચું નં લાકડાનું ફૂલકું; હાંખચું
હાં. સ્ત્રી. પ્રવાહ પું [કં. હાંખચું ફાંસ] એક જ

દિશામાં વહેતો વીજળીનો પ્રવાહ. [પ.વિ.]
હાંચી, -ચું જીઓ હાંચી, -ચું

હાંટ (હાંટી) સ્ત્રી [જીઓ હાંટી] જીઓ હાંટ,
-હાં. હું સંકિર્ણ હાંટાથી તોડવું (૨)

(ફળને લાગી રહેલી) હાંખળી -પાંખળી
તોડી નાખતી. -ટિયું નં જીઓ હાંટિયું.

-ટી સ્ત્રી જીઓ હાંટ. -હું જીઓ હાંટું
હાંડવાણું નં ગેરવહીવટી, અચ્ચરયા, અચેર

કુકર નં [સં. શૂર] એક પશુ-બુંડ
હાંગુગા અં [રવં] ડાકલાનો અવાજ. -ગિયું

નં ડાકલું. -ગી સ્ત્રી નાનું ડાકલું
હાંગી સ્ત્રી [રવં] હાંગુગી

હાંગુગા અં હાંગુ હાંગુ; હાંગવાની આણી પર
હાંગાડું સંકિર્ણ 'હાંગુ'નું પ્રેરક

હાંગાડૂળ વિં હાંગુડા ઘઈ રહેલું (૨) સ્ત્રી
વાર વાર હાંગુ તે બહાર આવતું તે

હાંગામણું વિં હાંગી જવાય એવું
હાંગાવણું સંકિર્ણ, હાંગાણું અંકિર્ણ 'હાંગુ'નું

પ્રેરક ને ભાવે [યંત્ર]
હાંકલાસ નં ભારે વળનો ભાંચવાનું

-હું પ્રત્યય નં જીઓ -હાં
હાંગર પું [કં.] નાનો પર્વત (૨) મોટો

દગ. -રાળ વિં જેમાં ટેકડેકાણે હાંગરા
હોય એવું. -રી વિં હાંગરમાં યંત્ર-નીપજવું

(૨) હાંગરને લગતું (૩) સ્ત્રી નાનો હાંગર
ટકરી. -રો પું હાંગર

કુંગળી સોં એક શાક-કદ, કુગળી
 કુગો(-ધો) પું કુગો, ચોર, કુગો
 કુધો પું [દિ કુવો] કુધા દાડાની એક મોટી
 કડી (દૂધપાક વગેરે પીરસવાના કામમા
 વપરાતી)(૨) બપરોનો હાડકાવાળો કંકણ
 ભાગ [લા] . [ખાતુ
 કુચ્ચું સંકિં મોટા કોળિયે ખાતું, કાસીને
 કુચો પું [દિ કુચ્ચ-વચ્ચેનો દુકડો] નકામા
 કાગળ કે કાપડનો પિટો (૨) એનો દાટો
 (૩) મોટો કોળિયો (૪) ચોળાઈ કરીને
 ગમે તેમ મોટો થઈ ગયેલું વસ્ત્ર (૫)
 અસરકારી માણસ, રામો [લા]
 કુખકાં નગ્નગ્નં ડમ્કિયા. -કી સોં,
 -કું નં પાણીમા પેસડ -કુખતુ તે
 કુખતું અંકિં [ખૂડું] (પ્રા ગુહ)નો વ્યત્યથ
 પાણીની અદર જલુ (૨) કુખીને મરણ
 પામતુ (૩) ક્ષિતિજમા કુખી અસ્ત પામતુ
 (જેમ કે સૂચં ચદ ઇનું) (૪) [યા]
 દેવાણુ કાઢતુ (૫) લીન થઈ જલુ
 કુખાકુખ વિં (૨) સોં જુઓ કુખાકુખ
 કુમચી સોં [પા દુમચ્છ] સાજ ખસી નભય
 એ માટે ઘોડાની પૂછીમા બરાવાતી દોરી
 કુમો પું [જુઓ દુમો] લાગણીના આવેશથી
 છાતીમા બરાતો ડચરો
 કુલ વિં [સ દુલ] કુલેલ (૨) નં કાનનુ એક
 ધરેલુ ંવું અંકિં કુખતુ, ગરક થતુ (૨)
 ખુવાર થડ, દેવાણુ કાઢતુ (૩) કાઈ
 વિસ્તારમા ન હોતુ (૪) ડાપતુ, હાપતુ
 કુવો પું રગડો (૨) નીચે કંરો કચરો
 કુચ સોં કુચ, અડધાવે
 કુસકું નં [રવં] કસક, રડતા રહી રહીને
 ભેરથી ખેચાતો શ્વાસ
 કુખ (૦) સોં કુખગ આગળ કુટતો ભાગ
 કુખરા(-ળા)વતું (૦) સંકિં વડેલું,
 ધમકાવતુ
 કુંગળાણું (૦) અંકિં (છાડ, વેશા કે
 કુળનું) વધતા અટકતુ, કુળરાતુ
 કુંગળી (૦) સોં જુઓ કુગળી
 કુગો(-ધો) પું જુઓ કુગો

કુંટાણું (૦) વિં કુટાવાણુ
 કુટી (૦) સોં [સ. તુટિ] કુટી, નાલિ.
 -ટો પું મોગી કુટી (૨) કુટા નેવો
 બપરો આવેલો ભાગ
 કુંડું નં કણનો ડોડો -કણસહું
 ડેક નં [દિ] વઘાણતુ વતક
 ડેખુડેશન નં [દિ] કરી વાત તેને માટે
 ચોખ્ખ અધિકારી આગળ રનૂ કરવા માટે.
 મોકલવામા આવતુ પ્રતિનિધિ મડળ
 ડેપો સોં [દિ] બહાર, મકાર, વખાર
 (જેમ કે, છુક-ડેપો)
 ડેકરાણું અંકિં [જુઓ ડેકરું] પેટ બપસતુ
 (૨) ફેફરા ચાલી (૩) ફીક પી જલુ
 ડેકરું નં મોટું બપસેતુ પેટ
 ડેખું નં [સ દિવ ઉપરથી] કમરથી નીચેનો
 પીકનો ભાગ
 ડેમી નં [દિ] (છાપવાના) કાગળનુ એક કદ
 ડેર પું વલોણાની ગોળીના કાકા પરનુ
 લાકડું, જેમા રહી રવાઈ ફરે છે [પડાવ
 ડેરાતંબુ પું બંબંવં ડેરો કે તખુચા નાખેડો
 ડેરી સોં [દિ] દુધાલય
 ડેવો પું તખુ (૨) પડાવ [લા]
 ડેરો (ડે) પું તોફાની ઢોરને ગળે બધાતું
 લાકડું -ડેલું
 ડેલી (ડે) સોં ખડકી, પડાળી (૨) પોલીસ-
 ચોકી -હું નં મોટા પહોળા બારણાવાળુ
 મકાન (૨) મકાનનો ખડકી નેવો મોટો
 દરવાજો -લો પું ડેલું [વિરામચિહ્ન
 ડેરા સોં, નં [દિ] (—) આવુ એક
 ડેડલું (ડે) નં પાણીનો નાનો સાપ (૨)
 અંકિં [રવં] ડેકું કરતુ
 ડેકું (ડે) નં [રવં] દેડકાનો અવાજ
 ડેચુ નં જુઓ ડિગી
 -ડો પ્રત્યય પું અ કને લગતા તે અ કનો
 આકડો કે સજ્જા બતાવે છે જેમ કે,
 એકડો, નવડો ઇં (૨) જુઓ -ડી
 ડોઈ સોં [જુઓ ડોયો] લાળા ડાડાનું
 એક વાસણ
 ડોક સોં ગળુ, કોટ, ગરદન

ઝાકરી સ્રીં [દિ. લોવરી] ઝાકરી. -કું વિં
 ધરકું (તુચ્છકારમાં). -ચે પું ઝાસો
 ઝાકું અંકિં ઝાકું કાઢીને લેવું, ઝાકું કરકું
 ઝાકાળારી સ્રીં [ઝાકું + ળારી] મોટા
 દરવાજામાં રાખેલી નાની ળારી
 ઝાકા(વ)કું અંકિં ઝાકું બહાર કાઢીને
 લેવું [લેવું તે
 ઝાકું નં ઝાકું બહાર કાઢીને કે વળાવીને
 ઝાકી સ્રીં ઝાકું. -કું નં માથું (૨) ઝાકું
 ઝાકું પું [દિ.] દાખા, વિલાયતી પદ્ધતિથી
 વેડું કરનાર (૨) વિધાની - પડિતાઈની
 પદ્ધતિ (દુકામા ડાં લખાય છે) -ચી વિં
 દાખારને લગતું કે તેની વિધા સળધી
 (૨) સ્રીં દાખારની વિધા કે તેનો પ્રધા
 ઝાકલી સ્રીં નાનું ઝાકું, ઝાકલી -કું
 નં પહેલા મોતો લખા ધાડનો ધડો;
 ઝાકું (૨) વિં ઝાકું
 ઝાકું વિં ગાખડખોડું, ખોયડ; ઝાકું
 ઝાકું નં [ઝાકું ઉપરથી] માથું (૨)
 ઝાકું; ઝાકું કિ તેટલી દવા
 ઝાકું પું [દિ.] એક વેળા લેવાની દવાની માત્રા
 ઝાકું નં પેડ; ઝાકું (તિરકારમાં)
 ઝાકું નં ઝાકું
 ઝાકી સ્રીં [દિ. લોવરી] એક ભતનું બહું દાખડ
 ઝાકું નં એક ભતનું રાકડું. [ઝાકું
 ઝાકવાં = કામધ વેળા ન લેવો (૨) નકામે
 વખત બગાડવો]
 ઝાકો પું ઝાકો (લાલિચવાચક)
 ઝાકું નં [નુઓ ઝાકો] કળ અથવા
 કળસલાવાળો મોટો, ઝાકો (૨) છંદુ;
 કળ (૩) એક ભતનું ઝાકા જેવું કળ.
 -ચો પું કળ, કળ કે કળસલાવાળો
 વગર ખીમેનો મોટો - ઝાકો
 ઝાકાકું નં [ઝાકો ઉપરથી] કૂલી ગયેલું
 આખનું પોષ્ય [નં ઝાકીનું કળ
 ઝાકી સ્રીં એક વનરપતિ - વેડો - કું
 ઝાકો પું [નુઓ મોટો] કળકૂંપના ગર્ભ-
 વાળો નવો કૂટનો મોટો (૨) દાખા બરેલું
 મકાઈનું ફંડું [પિણી - ઝાકી
 ઝાકી સ્રીં પડેરાનાળને બેઠવા કાઢેલી

ઝાકું નં ભાગેલું-કૂટલું માનીતું વાસણ
 (૨) રાનીપરજનું એક વાધ
 ઝાકું વિં કઈ ન ગમતે એવું, આવ બોયડ
 (૨) નં બેસ
 ઝાકો પું નૂખ; મંદસ્તુદિ માણસ
 ઝાકું નં [ઝાકો ઉપરથી] ઝાકું; ખોઈ
 બાધવાનું ધોડિયાનું આકું લાકું
 ઝાકો પું [દિ. લોવરી] નાખિયરને કાવરીને
 કરેલું વાસણ (૨) નાખિયરનું ખોણ,
 નેમા દુકાનો ગેર પડાય છે (૩) ઝાકું
 (૪) મોટો ખીસો; ગરલે
 ઝાકું નં નુઓ ઝાકું
 ઝાક સ્રીં બાધરી; પાણીનું એક વાસણ
 (૨) પું વદાણનો કૂચાપલ
 ઝાકાકી સ્રીં વદાણનો કૂચાપલ; ઝાક
 (૨) તે પરના નિયામની કાઠી
 ઝાકાકી સ્રીં [ઝાક + કા. ચી (ચિહ્ન) નાની
 ઝાક(૨) ચામડાની ઝાક (૩) પું ઝાક વડે
 વદાણમાંથી પાણી ઉલેચનાર - ચુ નં
 ઝાક (૨) ચામડાની ઝાક
 ઝાકાકું (-ચિહ્ન) વિં ઝાકું; અસ્થિર
 ઝાક નં ઝાકવાની ક્રિયા (૨) તાલ અને
 ધ્વનિ ઇંગી ઝાકાને એવો ગજાલકાર;
 'ચીધમ'. ઝાકી સ્રીં ઝાક નેની
 મુખ્ય વસ્તુ છે એવી શેરી
 ઝાક પું [દિ.] અમેરિકાનો સોનાનો તથા
 ચાકીનો સિકો
 ઝાકાકું (-ચિહ્ન) પું એક કૂચાડ, બાધાગરો
 ઝાકું અંકિં [મા. લોવરી (દિ. લોવરી)] કૂંડું
 ઝા
 ઝા
 ઝાકું (લો) સંકિં હલાવી બેગવા દેડું, કીલું
 ઝાકી સ્રીં ધરડી સ્રી
 ઝાકાકાં નં બં વં પારસીગોમાં મરી
 ગયેલા માટે દર વર્ષે કરાતી ક્રિયા
 ઝાકી સ્રીં ઝાકા, -કું નં ધરડું - નમાલ
 માણસ. -કું ઝાકું નં ધરડું - ચર્ક
 માણસ. -સો પું ધરડો માણસ

ડોળ પું [દિ. ટોળ] મહુડાનું બી
 ડોળ પું બં ૧૦ [જુઓ ડોળ] ધાણીમાં
 ૧ કૂટયા વગર રહી ગયેલા દાણા (૨) પું
 કહેળ ભરડતાં આખો રહી ગયેલો દાણો
 ડોળ (ડો) પું; નં આદાર; ઘાટ (૨)
 બહારનો દેખાવ; ટોંગ. ંધાલુ વિંડોળી;
 દંભી. ૦૬ (-૬) માકે પું ભલકા; કાકે
 ડોળવા પું ૦૫૦૧૦ જુઓ 'ડોળ' પું ૦૫૦૧૦
 ડોળિયું નં મહુડાના ડોળનું તેલ
 ડોળિયો પું ડોળા ઊંચકનાર; ભોઈ
 ડોળી (ડો) વિં ડોળયાવુ; દંભી
 ડોળા સોં [દિ. ડોળ] બૂલતી ડોળી; માંચી
 (જેવી કે માંદાને લઈ જવાની - 'રૂંચેર')
 (૨) માડી ખબર; મોકાણ

ડોળો પું [દિ. ઢોલ = આંખ] આંખનો કાચ
 - ગોળો (૨) આંખ (૩) નજર; ધ્યાન [લા.]
 ડ્રાઇવર પું [દં.] (રેલવે ઈન્જિન કે મોટર)
 હાંકનાર [બાછ-રમત
 ડ્રાફ્ટ સોં [દં.] કૂકાથી રમાતી એક અંચેજ
 ડ્રામ પું [દં.] પ્રવાહીનું એક અંચેજ માપ
 (જેમ કે, હવામાં ચાલે છે. લગભગ એકાદ
 આનીમાર જેટલું)
 ડ્રાઉંગ (ડ્રાઉંગ) અ ૦ [૨૧૦] દેડકાનો અવાજ
 ડ્રીલ સોં [દં.] કવાચત
 ડ્રેસ પું [દં.] પોશાક; પહેરવેગ
 ડ્રેસિંગ નં [દં.] શા, ફાડા ઇં ધોઈ મલમપટ્ટી
 ઇં કરવાં તે [ચીતરવી તે
 ડ્રોઇંગ નં [દં.] ચિત્રકામ; રેખાચી આકૃતિ

૯

ઢ પું [દં.] મૂર્ધાંગ્યાની ચોથો બાજન (૨)
 સાવ અજાન-કોકે માણસ
 ઢગ પું ઢગલો, ગર્જ
 ઢગરું નં, -સો પું [જુઓ ધગડો] કૂચો
 ઢગરો પું [જુઓ ધગડું] ટલકા પગારનો
 સિપાઈ
 ઢગસાખધ વિં (૨) અં ધણુ; પુઠળ
 ઢગલી સોં નાનો ઢગલો. -સો પું પુજ;
 ખડકળો
 ઢગો પું બળદિયો (૨) મૂખ; ખેવફૂર આદમી
 ઢચક ઢચક સોં [૨૧૦] પાણી પીવાનો
 અનાવ
 ઢચુપચુ વિં અનિશ્ચિત; ઢુમગ
 ઢચુક (ઢંચુક) અં [૨૧૦]
 ઢચેર વિં બહુ ધરડું; ખોખા જેવું - જીલ્
 ઢંક અં [૨૧૦] ધડ - આસતનો અવાજ
 (દડ ફરને ચોડી દીધી) ['ઢંચુલ' માં
 ઢંકણુ, ઢંકણા, ઢંકણાવુ, જુઓ
 ઢંકો પું [દિ. ઢંક - નજર; રતખંધ] કોકે
 માણસ (૨) પર્ગ વચ્ચેની ઊભી નડી
 અફડ સળી કે ચીપા (ખીચતે કમાવ)

ઢણઢણ અં [૨૧૦]. ૦ં અંકિં ઢણઢણ
 એમ વાગુ (૨) જોરાથી બધું એક
 સાથે હાલી ઊઠવું; ધણધણવું. -ણાટ
 પું ઢણઢણ અવાજ -ણાવવું સંકિં
 (પ્રેરક)

ઢપ (-ક) અં [૨૧૦] પડવાનો અવાજ
 ઢખ અં [૨૧૦] ધટવાનો અવાજ (૨)
 અન્ય; ધખ [રીતભાત; પદ્ધતિ, છટા
 ઢખ સોં રીત, પદ્ધતિ; ૦છખ સોં
 ઢખઢખિયાં નં ૦૫૦૧૦ ઢખ ઢખ કરવું તે
 ઢખવું અંકિં ઢખ ઢખ એવો અવાજ
 કરવો (૨) ફૂલવું; ખૂડી જવું (૩) ધણી
 જવું; મરી જવું પિંસો (૨) મૂખ
 ઢણ પું [કા. ઢગુ; તેડુ ઢગ] ખેવડિયો
 ઢખૂકું અંકિં [૨૧૦] ઢોલનુ વાગવું (૨)
 ખાણીમા ફૂલકાં ખાવાં
 ઢખૂડ (-૨) પું સંકિં ['ઢખ' કરવું] ખરાબર
 આટાડીને સુવાડવું (૨) ચાખડવું (વડાલમાં)
 (૩) ધીખવું; માગવું
 ઢંખ પું જુઓ ઢખ
 ઢંમ અં [૨૧૦] (૨) નં (ખાજસાપામાં) ઢોલ

૬મક (૦૬મક) અં [રવં] દોલનો અવાજ.

૦૩ું અંકિં ૬મ ૬મ ધવું

૬મ૬મ અં [રવં] દોલનો અવાજ

૬મ૬લ વિં દોલ જેવું કૂલેલું; ખૂબ નહું

.. દેખાતું

૬માક અં (૨) પું [રવં] દોલનો અવાજ

૬ર૬કો પું [રવં] ૬ર૬વાનો અવાજ

૬ર૬વું સંકિં [રવં] ૬સ૬વું; ધસ૬વું

૬ર૬ો પું [૬સ૬વું ઉપરથી] ૬સ૬ર૬ો; વેક;

આરસિક વેતરું [વપરાય છે. 'હીલું' ૬સ]

૬સ વિં [પ્રા. હંસ=૬સી પઃવું] 'દીલું' નેડે

૬સ૬વું સંકિં [ન્યુઓ ૬સ૬વું] જમીન

સાથે ખેંચવું; ધસ૬વું (૨) [લા.] વેક ઉતા-

રવી (૩) ગમે તેમ લખી કાઢવું (૪) કોઈ

કામ ગમે તેમ ખેંચી નાંખવું

૬સ૬ર૬વું સંકિં ૦૬વું ૬સ૬વું [વેક

૬સ૬ર૬ો પું ૦૬સ૬રાવાથી થયેલો ધસ૬ર૬ો (૨)

૬સ (૦ળ) વું અંકિં [પ્રા. હંમ] ૬મલો ધઈને

(જેમ કે મકાન, બોત, બેખડ ઇ) પડી જવું

૬ળકેવું અંકિં ૦ળવું; નમતું રહેવું (૨)

નમતું રહેવાથી સુંદર દેખાવું

૬ળવું અંકિં [દે. હળ] આડું થવું, એક બાજુ

નમતું (૨) પ્રવાહી પદાર્થનું બહાર નીકળી

જવું (૩) બીબામાં રેડાઈ તે ધટના થવું (૪)

અમુક વલણ તરફ વળવું. [લા.]

૬ંકાવું અં કિં '૬ાંકવું'નું કમંલિ

૬ંગ પું વર્તન; રીતમાત (૨) ચેનચાળા;

દાળો (૩) રીત; ઢળ; પ્રકાર. ૦ઢાળ પું

૬ંગધડો; ઠેકાણું (૨) ધાટ; આકાર.

૦ધડો પું ઠેકાણું, વિશાસ પડે એવું વર્તન

૬ંક વિં [દે. હંક=૬ંકી] ('ચોણું' નેડે વપરાય

છે- પોણું ૬ંક સાવ પોણું

૬ંકેરો પું ૦ઢેરો આમું (૨) સરકારી નહેરનામું

૬ંકોળવું સંકિં [પ્રા. ૦ંકેલ=ધૂમવું, ફરવું]

(જગાડવા માટે) ખૂબ હલાવવું

૬ાક૬ોળ પું [સરં દાળો] ડાળ; ધાટ

૬ાક૬ાકું (-હું) બો, ૬ાક૬ાકું પું ['દાંકું'

પરથી] વધેલું ખાવાનું કે ધરમા ઉધાડું હોય

તે વપાસી કરીને દાંકું-બધ કરવું તે

૬ાચણું નં ૦૬કું (રાત્રીપરજ લોગનું)

૬ાઢી પું [દે. હાટ=હેરી] શરણાઈ વગાડનારો

(૨) એક નતનો મામણ

૬ાકો સીં [છં.] પ્રદાર-ઝટકો ગ્રીકવાનું ચામ-

ડાનું એક સાધન (૨) રક્ષક વસ્તુ [લા.].

૦ગર પું દાવ બનાવનાર

૬ાળ પું [દે. હાળ=દાળવું] દાળાવ; ઉતાર (૨)

રીત; ઢળ, દાળો, ઢંગ (૩) ગાવાની ઢળ (૪)

સંબધ; ધરાતો (૫) ખેતરના પાકનો

અંદાજ

૬ાળકી સીં [દાળવું પરથી] ધાતુને ગાળીને

પાડેલી લગડી. -કો પું ૦મેઢી દાળકી (૨)

[લા.] ઢંગ; વર્તણૂક (૩) કામકાજની

સંજ્ઞા -આવડ; બલીવાર (૪) સમજણ.

-છી સીં ધાતુ દાળવાની ક્રિયા કે રીત

૬ાળવું સંકિં [દે. હાળ] નીચે નાંખવું; નમા-

વવું (જેમ કે આંખ) (૨) પાથરવું (જેમ કે

ખાટલો) (૩) રીપા રૂપે પાડવું, ગેરવવું (જેમ

કે આંસુ) (૪) પાકનો અંદાજ કાઢવો (૬)

ગાળીને દાળકી પાડવી; બીબામાં રેડવું

૬ાળિયું વિં ૦ ઢાળદાર (૨) નં દાળકી (૩)

દાળવાળું ખેતર કે જમીન (૪) એક જ

દાળ-આમુવાળું ઢાપવું (૫) દાળદાર મેજ.

-ચો પું ખેતરમાં પાણી લઈ જવાનો

બાધેલો દાળદાર મામું (૨) દાળેલો પાસલો

-ધાટ

[૩] પદ્ધતિ; ઢળ

૬ાળો પું ૦આરામ, વિશ્રાંતિ (૨, ૬ંગ, રીતમાત

૬ાંકણું (૦) [દાંકણું] દાંકણું (૨) સંરક્ષણ

(૩) દાંકણું તે. -છી સીં ૦નાનું દાંકણું (ખાસ

કરીને હાંદલીનું) (૨) પૂરણ ઉપરનું હાડકું.

-છું નં વરતને દાંકવા તેને ખેસતો કંઈલો

કાંઈ પણ ધાટ (૨) દાંકનારું કંઈ પણ

૬ાંકપ (-પિ) છેડો (૦) પું (દાંકણું+પછેડો,

પિછેડો) દોષ છુપાવવાની યુક્તિ-બહાનું

૬ાંકણું (૦) સંકિં [દે. હાળ] કરાવડે વચ્ચેને

આવરવી-તેની ઉપર ગોઠવવું, મૂકવું

કે પાથરવું (૨) સંતાડવું; ઝુલ્લ રાખવું

૬ાંકેલદુંકેલ (૦) વિં ૦ાકણું ૬ખરેલું;

ઝુલ્લ રાખેલું [દાંકણું બો

૬ાંકોકું (-હું) બો, ૬ાંકોકું (૦) પું ૦બો

દાંકયુ (૦) વિન્ [દાંકયુનું મૂળ દાંકયુ; ગુપ્ત (૨) નં ઘેર પહોંચાડેલું પિરસણ. ધીકયુ વિન્ અંતરની ગુપ્ત ચિંતાથી બળી રહેલું-દુઃખી

દાંકુ (૦) નં મરી ગયેલું દોર

દાંકો (૦) પું મોટો બળદ

દિઆવલું સં કિં, દિઆલું અં કિં

‘દીયલું’નું પ્રેરક ને કર્મણિ

દિગલી સીં, -લું નં, -લો પું જુઓ

દીંગની, -લું, -લો

દીક સીં, બલું વિન્ જુઓ ‘દીક’માં

દીકાપાટુ સીં; નં જુઓ દીકાપાટુ

દીકો પું જુઓ દીકો

દીયલું સં કિં જુઓ દીયલું

દીબલું સં કિં ધીબલું; માર મારવો

દીમયું નં દીમયું (૨) માટીની બી કોઠી

(૩) [લા.] ગડું ડોકુ (૪) માથું

દીમડું (-લું) નં માંડ જેવો કઠણ સોતો

(૨) જેના ઉપર મૂકીને છંદાય-ટિપાય તેવો લાકડાનો કકડો

દીમર પું [સં. ધીવર] માછી (૨) ખારવો

દીમું નં દીમણ; ગમડું

દીલ સીં [દે. ઢિલોવાર; વિલંબ (૨) તંબથી

બલડું-શિથિલ હોવાપણું (૩) બેઠરકારી

[લા.] -લું વિન્ ખેંચમા શિથિલ; તંબ

ન હોય એવું (૨) કઠણ નહિ એવું; પોચું

(૩) [લા.] હિંમત વિનાનું (૪) કમજોર (૫)

મુસ્ત, ધીરુ; મંદ. -લું ઢંસ વિન્ સાવ દીલું

દીક સીં [૨૧૦] ધીબકો; ધપો

દીકલું વિન્ કલાણું; અમુક (ફેલાણું સાથે

સાથે એ વપરાય છે, એકલું નહિ)

દીકલો પું [દે. ઢંકો] નદી કે તળાવના

સૂકા તળિયામાં પાણી માટે ખોદેલો ખાડો

દીકાપાટુ નં બં વં [દીકો + પાટું]

ધીબકો અને લાતેથી કંદેલી મારામારી

દીકો પું [દે. ઢંકો] નદી કે તળાવના

સૂકા તળિયામાં પાણી માટે ખોદેલો ખાડો

દીકો પું [દે. ઢંકો] નદી કે તળાવના

સૂકા તળિયામાં પાણી માટે ખોદેલો ખાડો

દીકો પું [દે. ઢંકો] નદી કે તળાવના

સૂકા તળિયામાં પાણી માટે ખોદેલો ખાડો

દીચલું પું ધૂંલું; પગનો દાંકણીવાળો

સાધો-ભાગ, -લિયું વિન્ દીચલું બેલું

બેલું (૨) જેનું પૂછકું દીચલું અડતું હોય

એવું (૩) નં દીચલું નીચે મૂકવાનું

ટેકણ (૪) દીચલું; ધૂંલિયું

દીચલું સં કિં હદથી વધારે પીલું (૨)

પીલું (તિરસ્કારમાં) (૩) દાઢ પીતો [લા.]

દીચાવલું સં કિં, દીચાલું અં કિં

‘દીચલું’નું પ્રેરક ને કર્મણિ

દુકાવલું સં કિં, દુકાલું અં કિં ‘દુકલું’નું

પ્રેરક ને ભાવે

દુકલું વિન્ [જુઓ દુકલું] નજક

દુકલું અં કિં [જુઓ દુકલું] નજક જલું

દુલો પું રણમાં રેતી બીડીને પતો ઢગલો

દુસ વિન્ [૨૧૦] નકામું; રડી

દુકલું વિન્ [દુકલું] દુકલું; દુર નહિ એવું

દુકલું અં કિં [સ. ઢીર; પ્રા. ઢુક્કો] દુકલું;

નજક જલું [પ્રેરક ને ભાવે

દુકાવલું સં કિં, દુકાલું અં કિં ‘દુકલું’નું

દુકલું સં કિં [સ. ઢુલો] શોધવું, ખોળવું

દુકલું નં કણસલામાંથી બાજરીના દાણા

કાઠી લીધા પછી રહેતું ફેંતડું; દુકલું

દુકાવલું સં કિં, દુકાલું અં કિં ‘દુકલું’

નું પ્રેરક ને કર્મણિ

દુકલો પું જેન ધર્મનો એક સંપ્રદાય

(૨) એ સંપ્રદાયનો આદમી

દુકલું (-લું, -લું) નં જુઓ દુકલું

દુલો પું ધલ નો નડો મોટો ભાખરો (૨)

ધૂમો; નડો કામળો

ટેકલી સીં નાતો ટેકો-ગાંઠ (૨) નાની

ટેકરી. -લો, -લો પું મોટી ટેકલી; ટેકો

ટેકલો પું [સં. ઢેક ઉપરથી] ક્ષામાંથી

પાણી ખેંચવાનું એક યંત્ર

ટેકાઢળિયા, ટેકાઢિયા પું બંબંબં [ટેકા +

ઢળિયા (ઢળવું ઉપરથી)] બે ચીનીથી -

અસમાન જમીન; ખાડાટિકરા

ટેકો પું બપોરેલો ભાગ; ટેકરો (૨) [શ. પ્ર.

મી] શરીર પર ટેકો પેટે દેખાતો હાડકો

વાળો ભાગ (જેમ કે કેડ, પીક)

-લું નં પૂતળું-રમકડું. -લો પું નર-

રૂપની પૂતળી

દેખવો પું ઈનો કકડો; રાકું
 દેખાળી સીં નાનો દેખાળો(ર)ઈનો મૂકો.
 -ગો પું નુઓ દેખવો
 દેડ પું એ નામની એક અંચજ નવનો
 આમ્મી. ંગુજરાતી સીં અચે
 મિથલવાળી ગુજરાતી. ંફલેતી સીં,
 ંફલેતો પું નદેર ફલેતી; ખરાખમા
 ખરાખ ફલેતી. વ્વારો પું દેડ લોમનો
 લતો (ર) ગદી-અરવચ્છજગા, ગદફી
 [લા.].-રિયું વિં દેડન, -ને લગતુ. -ડી
 સીંદેડનીસીં-રો પુંદેડ(નુચ્છાગમા)
 દેડ ંગુજરાતી ંફલેતી ંફલેતો વ્વારો
 નુઓ 'દેડ'મા. ંડી સીં દેડી. -ફિયું
 વિં દેડિયુ
 દેપડી સીંનાનુ-ચપટુ ટેપુ, ચેપવી. -હું
 નં રાકું (ર) ચોસકુ, દગકું
 દેપું(-કું) નં નુઓ દેપકુ
 દેખકું નં એક ખાવાની વાની
 દેખો પું સોલો; ગડખ; દેખ(ર) પોદળો
 દેયડી સીં દેડી
 દેર પું [દિ.] દગલો. -ડી સીં ટગવી
 દેડ(ડી)સીં[પ્રા.દેગિવાલિયા]મોરની માદા
 દેસકું નં એક ધરેણું, (ર) નડો રાદલો
 (૩) પોદળો
 દેસરો(-કો, -ગો) પું પોદળો
 દેંક (દેં) વિં તદન દલકી કોનું
 દેયું નં મોટું દેકું. -યો પું દગલો; દેકરો
 દોકળિયું વિં વચમાંથી નકું (વેલણ)
 (ર) નં પગમાં ગોટલા ચડે એવુ દદં
 દોકળી સીં ખાવાની એક વાની
 દોકળું નં ખાવાની એક ખનાવટ-વાની
 દોચકી સીં નાનું દોચકું. -કું નં

સાંકડા મોનો માદીનો પટો (ર) [વા.]
 ડોચકું; માપું(૩)વિંદોચકા પટે અચિર
 બેસાળીનું કે તેવા મનનું; દોળતું
 દોર નં પટુ, ગાય, બેંસ વગેરે ચોપણું
 પ્રા. ંટાંક, ંડાંક(-ખ)ર નંબંબં
 દોર વગેરેનો સમૂહ ંમાર પું દોરને
 પટે એવો સખત માર
 દોરો પું [સરં પોરો] ડાપસેવી ભમીન
 દોલ પું, નં[મ] એક વાલ; નગાડું. ંટી
 સીં નાનુ દોલકું. [(ખને ખાનુની)
 દોલકી વગાડવી = ખને પક્ષ સાચવવા
 પ્રયત્ન કરવો; એકે પક્ષને પૂગ વફાદાર
 ન રહેતું] ંકું નંદોલ [પક્ષગ્રી
 દોલકી(-લુ, -ટી) સીં નાનો ખાટલો;
 દોલિયો પું ખાટલો; પક્ષગ
 દોટી પું દોલ વગાડનારો
 દોલો પું [ર. લેલ] વગ; ધપી
 દોલો [દોલ=નગાડું ઉપરથી] નડો, એડી,
 મૂખં માણસ
 દોળ પું ચોપ; ધાતુને ગચી તે
 દોળદોડ સીં દોળતું દોડતું તે
 દોળતું સંકિં [ર. લલ=દળતું] રેલું (ર)
 ગમડાવતું (૩) નં બેસાળી વગરનું વાસણ
 (૪)ખને ખાનુટળી પટે તેવો માણસ [લા.]
 દોળતું સંકિં [ર. લલ] પખો નાખવા
 દોળાણ નં, -ચ, દોળો પું [નુઓ
 દળતું] દળ
 દોંગ (દો) પું ખોટો દેખાવ; દબ. ંધતરો
 પું ખોટો દબ ને ઉતરપિંડી; કઠાઈ.
 -ગી, -ગીલું વિં દોગથી બરેહુ, દલી
 દોંરો (દોં) પું પચર; પટાણો (ર)મૂખં
 -ગડરો આદમી [લા.]

લુ

લુ [લ.] ૮ વર્ગનો-મૂર્ધસ્થાની અનુનાસિક
 (આ અક્ષરની રાક યનો ગળડભાષામાં નથી)
 -લુ(-લુ) નં ખનાવનો કૃત્રિત્વય [નુઓ
 અમ્મ] (આ પ્રત્યય અતે એ સિવાયના

સ્વરવાળા ધાતુને લાગે છે.) ઉદા. ખાલુ;
 પીલુ; લેલુદેલુ, બેલુ; માણુ ંં
 -લુક કૃત્રિત્વય. સીં ખનાવે છે. ઉદા.
 વર્તલુક; નિમલુક

ત

ત પું [મ.] દંતરથાની પહેલો વ્યંજન
 તકે સોં [સરં દે. મફ = અવસર]
 અનુકૂળ વખત - પ્રસંગ, લાગ
 તકતકે અં તકતકે એમ. ૦તું અંકિં
 ચકચકું; તેજ મારું
 તકતી સોં [જુઓ તખ્તો] કાય કે ધાતુની
 ચાર ખૂણાવાળી ચકતી (૨) એક ધરેલું.
 -તો પું મોટી તકની (૨) અરીસો
 (૩) મહેલું ચિત્ર કે ફોટો
 તકદીર નં [મ.] નસીબ; કિસ્મત
 તકમરિયાં નંખંબં [જુઓ તકમરિયાં]
 એક ભતનાં બિયાં - ઔષધિ
 તકરાર સોં [મ.] અડો; કશિયો; ટટો (૨)
 વાંધા; ખાચો. -રિયું વિંતકરાર કરવાની
 ટેવવાળું (૨) તકરારવાળું - તકરાર કરવી
 પડે તેવું. -રી વિં જુઓ તકરારિયું (૨)
 તકરારને લગતું, તકરારનો વિષય બનેલું
 તકલાદી વિં [મ. તક્લીદી = નકલી, ખનાવટી]
 મજબૂત અને ટકાઉ નહિ તેવું; નાજુક
 તકલી સોં [મ. તક્લી] નીચેગોળ ચકતીમાં
 ભખા સળિયાની દાડવાળું કાંતનાનું એક
 સાધન
 તકલીફ સોં [મ.] તરડી, શ્રમ; કષ્ટ
 તકસીર સોં [મ.] બૂલ; કસૂર. ૦વાર
 વિં તકસીરવાળું - [ચાંપતી ઉવરાળી
 તકાલો (-દો) પું [મ. ત્કાલ્] તગાદો;
 તકાપી સોં [મ.] સરકાર તરફથી ખેડને
 ધીંગ્વામાં આવતાં નાણાં [(૨) હચ્છું
 તકામતું મંકિં લાલચથી તાડીને ભેડું
 તકિયો પું [ફા.] પાછળ અટેલવાનું મોટું
 ચોશીફું (૨) ચોટથી પર કરાતું તેવા ધાટનું
 ચણતર (૩) ફરીરને ચહેવાનું સ્થાન
 તકેદારી સોં ચાંપ; નપનો; દેખરેખ
 તકતી સોં જુઓ તકતી. -કતો પું
 જુઓ તકતો

તકે સોં; નં [સં.] તાક; છાસ
 તકકે પું [સ.] સુતાર (૨) નાગલોકનો
 એક આગેવાન (૩) દેવાનો શિક્ષી. -લુ
 નં [સં.] ખરાદી કામ-દજમાંની એક કળા
 તક્કાશિલા સોં [સ.] પંખળનું એક પ્રાચીન
 નગર (પ્રસિદ્ધ બોદ્ધ વિદ્યાપીઠની જગ્યા)
 તખત નં [જુઓ તખત] સિંહાસન;
 રાજગાદી
 તખતી સોં જુઓ તકતી. -તો પું
 જુઓ તકતો (૨) મંચ, રંગમંચ, પેટકોર્મ
 તખલ્લુસ નં [મ.] કપનામ (જેમ કે, લેખકો
 ધારણ કરે છે તે, 'કલાપી' 'દિરેક્ટ' ઇં)
 તખત નં [ફા.] જુઓ તખત. ૦નરીન
 વિં તખત ઉપર બેઠેલું
 તખતી સોં જુઓ 'તકતી'. -ખતેતાહિસ
 નં સાહજદાંનું મધુરાસન. -ખતે પું
 [ફા.] જુઓ તકતો
 તગડ સોં [ફા. તગડ] દોડધામ (૨) રગડપટ્ટી;
 અથડામણ. ૦વું સંકિં ખૂણ દોડાવતું (૨)
 ચકવતું - રખડાવતું [જુકું; હટપુટ
 તગડું વિં [કાનડી 'દવડ' = મજબૂત] ખૂણ
 તગટો પું [સ. તિ] ૩ - ત્રણની સંદા
 તગણું વિં [સ. તિમળ] ત્રણ ગણું
 તગતગ અં જુઓ તકતકે ૦તું અંકિં
 જુઓ તકતકું
 તગર સોં; નં [સ.] એક વનખતિ (સુગંધ
 માટે તથા ઔષધિમાં ખપ આવે છે)
 તગવું અંકિં તગતગવું; ચકચકું
 તગાદો પું જુઓ તકાલો
 તગાફું નં [ફા. તગાર] ઝાળડા ધાટનું લોડાનું
 એક પાત્ર (૨) પેટ (તિરકારમાં) [લા.]
 તગાવી સોં જુઓ તકાવી
 તગેલું સંકિં જુઓ તગાવું
 તજ સોં; નં [પ્રા. તજા; સં. લવચ] એક
 તેજનો (ઝાડની છાલ છે)

તળગરો પું [અ તજવિરહ] તપાસ (૨)
 દિસાળની તપાસ
 તળવીજ સીં [અ] તપાસ, શોધ (૨)
 યુક્તિ, કરામત (૩) કોશિસ, પ્રયત્ન (૪)
 ચોકસી, સલાહ (૫) અવસ્થા ભેગવાઈ
 તળવું સંકિં [સ તજ] હાલુ, તજવું
 તળગરમી સીં [પ્રા તજા (સ તજ) + ગરમી]
 ચામડીનો એક રોગ
 તળગર્ય વિં [સ] તેમાથી ઉત્પન્ન થયેલું
 તળા વિં [સ] (અમુક વિષયનો) ભણકાર,
 વિદ્વાન, તદ્દિદ
 તડ પું [સ] કિનારો, કાંઠો અથવા વિં
 નિષ્પક્ષ (૨) પક્ષપાત રહિત, નિરપેક્ષ
 તડિની સીં [સ] નદી
 તડ અં [રવં] તરડવાનો અવાજ (૨)
 સીં તરડ, ફાટ (૩) નં પક્ષ, ભાગનો
 તડકવું અંકિં [તડ] ડરવું, ગમરાવું
 તડકાવવું સંકિં 'તડકવું નુ પ્રેરક (૨)
 ધમકાવવું
 તડકીછાંચડી સીં જુઓ તડકાછાચડો
 તડકો પું તાપ, સૂર્યનો ગરમ પ્રકાર
 ંછાચડો, ંછાચો, ંશીળો પું તડકો
 અને છાચડો (૨) સુખદુખ [લા]
 તડજોડ સીં [તડ + જોડ] તડો વચ્ચે
 સમાધાન - સપાહસપ
 તડતડ અં [રવં] ફાટવાનો અવાજ (૨)
 જટ જ ંજુ' અંકિં તડતડ અવાજ
 થવો (૨) ફાટુ ફાટુ થવું, તસતસવું (૩)
 ગુસ્સાથી બોલવું [લા] - ડાટ પું
 તડતડવાનો અવાજ (૨) અં અપાટાબધ
 -ડિયુ વિં તડતડ અવાજ કરે એવું
 (૨) નં બળતા તડતડ અવાજ કરે એવું
 લાકડું -ડિયો પું દેવતાની ચિનગારી
 (૨) એક દારૂખાનું [જુઓ તડકડ
 તડ ને ફ-(ભ)ડ શંખે [તડનો દિર્ઘાવ]
 તડપડાટ પું જુઓ ટડપડ
 ડાડપડ અંકિં જુઓ તડપડ
 તડકડ અં [રે] લાગતુ જ, જટ (૨)
 મોડામોડ, ખુલ્લેખુલ્લું ંજુ અંકિં

તડકડિયા મારવા (૨) હાકવું (૩) અર્થ
 પ્રયત્ન કરવો - ફાટા મારવા [લા] - ડાટ
 પું તડકડવું તે -ડિયાં નં બં વં
 દુખમા હાથપગના પગાડા (૨) વધણા ફાટા
 તડકડવું અંકિં તડકડવું
 તડબૂચ નં [વા તરવું] એક રંગ
 તડબડ અં જુઓ તડકડ [સામે ધસવું
 તડવું અંકિં મારવા કે અડવા માટે
 તડ તડા સીં ['તડવું ઉપરથી] વડાતડી,
 બોનાબોની (૨) મારામારી
 તડાકે અં [રવં] તડવાનો અવાજ (૨)
 એકદમ, તરત જ
 તડાકો પું [રવં] ભૂડી વાત - ગપ (૨)
 એકાએક ધસારો કે વૃદ્ધિ થા લાભ
 તડાગ નં [સ] તળાવ
 તડાતડ અં [રવં] જટજટ, ઉપરાઉપરી
 -ડ(-ડી) સીં બોલાબોલી, મારામારી
 (૨) ચડાચડી, રખાઈ (૩) ઉતાવળ, ધમધમકી
 તડામાર અં [તડવું + મારવું] ધમધોકાર,
 અપાટાબધ - ૨(-ડી) સીં ઉતાવળ, જવરા
 તડિત સીં [સ] વીજળી
 તડિ ગધૂમ અં [રવં] ટોચકનો અવાજ
 તડી સીં [સ તડ ઉપરથી] ઝડી, દરોડો
 (૨) મારની ઝડી
 તડુકાવવું સંકિં, તડુકાવું અંકિં
 'તડકવું નુ પ્રેરક ને ભાવે
 તડુકવું અંકિં [રવં] ડાટો કાઢવો, ગળું
 તડુકો પું તડુકવાનો અવાજ
 તડેડાટ પું (૨) અં જુઓ તડતડા
 તડેડાટ અં જુઓ તડાટડ
 તણખ સીં [સ તજ, પ્રા તજ = તણાઉ]
 બળતરા સાથે સંલગ્નની વેદના (૨)
 અવાજમા જે ચાવાથી આવતી ંક'દતા
 તણખણુ નં [સ તજ] તરણુ ધાસની સળી
 તણખો પું દેવતાની ચિનગારી કે અગારો
 તણખ સીં તણખ - છાવું અંકિં
 અવયવ તણાવો (૨) લગડાડ (૩) સંલગ્ન
 નાખવા ['ડકટાઈલ' પ વિ]
 તણાઉ વિં તણાઉને તાર જે ચીરાકાપ એડ,

તણાવું અંકિં 'તાણવું'નું કમંજિ; ખેંચાવું
 (૨) ગમ ઉપરાંતના કામના બોલ તણે
 કે ખર્ચમાં આવવું
 તણાવો પું [સ.] તજ ઉપરથી] રચની
 સાગી નીચેનો દોર
 તણી સીં, -છું નં, -ઝો પું [દિ.
 તણય] છઠી વિભક્તિનો પ્રત્યય [પ.]
 તત સં [સં.] તે. -તકાલ, -તક્ષણ,
 -તખેવ અં તે જ વખતે; તરત જ [પ.]
 તતડવું અંકિં [૨૫૦] જુઓ તડતડ
 તતડાટ પું તડવું તે. -વવું સંકિં
 'તનડવું'નું પ્રેરક (૨) ધમકાવવું [લા.]
 તતડિયું વિં બળતાં તડતડિયા ઊઠે એવું
 (લાકડું, કાચસો ઇં). -થો પું તણખો;
 તડતડિયા
 તત: અં [સ.] પછી; તો પછી
 તતૂડી સીં [૨૫૦] નાનું તવડું. -કું
 નં એક જાતનું રણસિંચું
 તતકાલ અં [સ.] તે જ વખતે; તરત જ.
 -લીન વિં [મ.] તે સમયનું. -જા અં
 જુઓ તતકાલ [તતજણ
 તતકાલ અં [સ.] તે જ ક્ષણે; તાબડતોબ;
 તત્વ નં [સ.] કોઈ વસ્તુનું મૂળ અસલ કે
 વાસ્તવિક રૂપ (૨) સાર; સ્વરૂપ (૩) પંચ-
 ભૂતમાનું દરેક (૪) સાંખ્યનાં ૨૫ તત્ત્વોમાંનું
 દરેક - પચમહાભૂત, પચ વિષયો, દસ
 દિયો, મન, બુદ્ધિ, અહંકાર, પ્રકૃતિ અને
 પુરુષ. ંચાહિષ્ટી વિં સીં, ંચાહી
 વિં તત્ત્વ ગ્રહણ કરનારું. ંચિતન નં
 તત્ત્વ વિષે વિચાર કરવો તે. ંજ વિં
 [સ.] તત્ત્વને જણનારું (૨) પું વિવસ્વત્.
 ંજાન નં [સ.] તત્ત્વ સંબંધી જ્ઞાન;
 ક્ષિપ્તજ્ઞા. ંજાની વિં. (૨) પું [સ.]
 તત્ત્વજ્ઞ. ંજા: અં [સં.] તત્ત્વની દૃષ્ટિએ;
 ખરી રીતે. ંદર્શન નં તત્ત્વજ્ઞાન;
 વિવસ્વત્. ંમીમાંસા સીં 'મેઠાકિંકિંજ્ઞ'.
 ંવેના પું તત્ત્વજ્ઞાની; ક્ષિપ્તજ્ઞ.
 -સ્વર્થ પું મૂળ સત્ય; ખરું તત્ત્વ
 તત્પર વિં [સ.] બરાબર પરીચાયેલું;

એકધ્યાન (૨) તૈયાર; સજ્જ (માણસ).
 ંતા સીં
 તત્પરચણુ વિં [સ.] તત્પર
 તત્પરુપ પું [સ.] સમાસના ચાર મુખ્ય
 પ્રકારમાંનો એક, જેમાં પૂર્વપદ ઉત્તરપદ
 સાથે વિભક્તિના સળધથી જોડાય છે [બ્યા.]
 તત્ર અં [સ.] ત્યાં
 તત્સમ વિં [મ.] મૂળ પ્રમાણેનું-બરાબર
 (૨) મૂળ ભાષામાં અને પ્રાકૃતમાં સરખો
 એવો (રાખ્ધ) [વિસ્તાર; લંબાણ
 તથા સીં [દિ. તત્તિ] સ્પષ્ટ; તમા (૨)
 તથા અં [સ.] અને (૨) તે પ્રમાણે; તેમ.
 ંગત વિં [સ.] પરમપદે પડેલું (૨)
 પુંબુદ્ધ (૩) જ્ઞાની. ંપિ અં [સં.] તોપણ.
 ંશૂત વિં [સ.] તે પ્રમાણે બનેલું.
 ંસ્તુ સંક્રં [મ. મલ્લ] 'તેમ થાયો';
 'એડ હો'
 તથ્ય વિં (૨) નં [સ.] સત્ય; સાચું.
 -શ્યંશ પું તથ્ય-સત્યનો અગ્ર (૨)
 મહત્ત્વનો ભાગ કે સારાણ
 તદ્દનુરૂપ વિં [સ.] તેના જેવું, તેના રૂપનું
 તદ્દનુસાર અં [સ.] તે પ્રમાણે
 તદ્દપિ અં [સ.] તોપણ
 તદ્દખીર સીં [મ.] યુક્તિ
 તદ્દર્થ અં [સ.] તેને માટે; તેને ખાતર
 તદ્દા અં [સ.] ત્યારે
 તદ્દાકાર વિં [સ.] તેના જ આકારનું, તદ્દરૂપ
 (૨) તન્મય; લીન [વિરોધ; વળી
 તદ્દુપરાંત, તદ્દુપરિ [સ.] અં તે ઉપરાંત;
 તદ્દુચ્ચ વિં [સ.] તે કે તેના ચુલ્લવાળું
 (૨) પું તેનો ચુલ્લ
 તદ્દન અં બિવચ્ચ; ઉક (૨) નયું
 તદ્દિત પું [સ.] [બ્યા.] મૂળનામ, સર્વ-
 નામ; વિરોધક કે અન્વયને લાંબીને નવો
 રાખ્ધ બનાવતો પ્રત્યય (૨) વિં તે પ્રત્યયો
 લાંબીને બનેલું
 તદ્દબધ વિં [સ.] તેમાંથી થતું-જન્મનું (૨)
 મૂળ ભાષામાંથી પ્રાકૃતમાં આવેલો અ-
 બ્ધ (રાખ્ધ)
 તદ્દપ વિં [સ.] તેના જેવું; તદ્દામર

तद्वि वि० (२) पु० [स] नुओ तम
 तन पु० [स तन] पुत्र, दीकर
 तन न० [फा, स तन] शरीर, देह
 तनक [फा तन, स तन] थोड़ (२) नानु,
 तनपे पु० [फा तन] पगार
 तनभन अ० [तन+भन] भूय आतुरताथी
 -अधीराथी ०धन न० ०धन ०धन ०धन ०धन,
 अधी शम्भि मान वगेरे -नाट पु०
 आवेग, नुरसो, अधीराथ
 तनभनियु न० अक नतनु रू (२) काननु
 अक धरेल
 तनय पु० [स] पुत्र -या ओ० [स] पुत्री
 तनु वि० [स] कृग, पातु (२) थोड़ (३)
 नानु (४) सुहर
 तनु (न०) ओ०, न० [स] शरीर ०ण पु०
 [स] पुत्र ०ण ओ० [स] पुत्री
 तनभय वि० [स] अकाय, लीन
 तनभात्र [स] न०, न० ओ० पयमडा
 भूतेनु रुद्ध-सुद्ध ३५
 तन्वी ओ० [स] नानु सुकुमार ओ
 तप न० [स] इद्रियहमन, तपस्या (२)
 लागे वमत गह नेरी के जेडा रहेत
 पडे ते, तपु पडे ते [ला]
 तपपीर ओ० छी [पि] -विद्यु, -री वि०
 तपपीरना रगनु
 तपत ओ० गम्भी, सहे-सा-ताव
 तपवेक पु० सात गोमानो छु-
 तपनीओना लोक
 तपवतुं संकिं 'तपतु'नु प्रेर
 तपतुं अ०किं [म तर] तनु-गरम यतु
 (२) तप करतु (३) [जा] नगे वमत राह
 नेता छेडा रहेत, मोदी यतु (४) गुरमे यतु
 तपथी ओ० [स] तप करतु ते, तपया
 तपमी वि० (२) पु० तप करतार
 तपमीय ओ० विगत, नुगी नुगी छपीकतने
 डेड ०वा ० अ० विगततार
 तपथ्या ओ० [स] तप, तपथ्या
 तपथिवनी वि० ओ० (२) ओ० [स]
 तपया करतार ओ

तपथी वि० (२) पु० [स] तप करतार
 तपाड(-य)तु संकिं 'तपतु'नु प्रेर
 तपाय (०धु) ओ० [अ तप] तपासतु
 तपानगावतुं संकिं तपासानु
 तपामतुं संकिं [तपास] रोधतु जेग
 (२) नाकरी वरी, छेडा जेतरीनेनेतु (३)
 सभागतु, तपनीय राधवी
 तपानभमिति ओ० तपास करतार सभिति
 तपाभावतु अ०किं 'तपासतु नु प्रेरक
 तपेदी ओ० पडोगा मोनु (धातुनु) अक
 वासतु -तुं न० मोपी तपेरी
 तपे- [स] (समासमा पूर पडे घेयअ ७१
 पूरे) ०धन वि० [स] तप अ ७ नेनु
 धन छे अतु (२) मास्योनी अे नामनी
 नतनु (३) पु० तपथी (४) तपेधन जेतने
 आसतु ०धन [स] (-ण) न० तपनु
 भग, तपनी प्रभाव ०भूमि (-मी) ओ०
 तपथी पविन घेदी भूमि, तपेवन
 ०लोड पु० [स] नुओ तपगे ०वन
 न० [स] तपनीनु निनासमान
 तपत वि० [स] तपेतु के तपावेत
 तपडतुं अ किं नुओ तपडतु
 तपडथी (-णा) ओ० [नुओ तपड]
 पारधाना भाव के कृति नि उपायत जोरी
 तपडातु पु० नुओ तपडातु
 तपडावतुं संकिं तपडा नी वरी, नेरी ७तु
 तपडे अ० [अ तप] नोराध, वेगध के
 उपायत यय होय जेम [सी] भा
 तपसीय ओ० [अ], ०वार अ० नुओ तप
 तपवत पु० [अ] करक, ओजावतापड
 तपे पु० [अ तप] नयो विभाग
 तपक ओ० [अ] रमागी तासक, छिड
 (२) भाग, मन्थो ०डी ओ० नानी
 तपक - रमागी
 तपको पु० [अ तप] मन्थो, भाग
 (२) रिथति, दशा (३) पाथरी, गोथ (४)
 विभाग, भड
 तपडक अ० [अ] विडानी होडनो अतान
 -पी ओ० घेडानी होडनो पगरव (२)
 होड -डे पु० अपाटो, सपाटो, वेग

તબડાવતું સંકિર [૨૫૦] દોડાવતું (૨)

દબડાવતું; ધમકાવતું

તબડુંક વિંબોડ; કમબકલ (૨) મૂંઠ; અવાક

તબદીલ વિં [મ.] બદલાવેયું; ફેર્યું.

—લી સીં ફેરબદલી

તબલચી પું [જ.] તબલાં—નરધાં વગાડતાર

તબલીધ સીં [મ.] શુદ્ધિ; ધર્માતર

તબલું નં [મ. તબલ] એક વાદ્ય; નરધું

તબિયત સીં [મ.] મનની સ્થિતિ—મિલતર

(૨) સરીરની હાલત (તદુરુની કે માંદગી

બાબતની)

તબીબ પું [મ.] ડૅક્ટર; તબીબ. —બી વિં

તબીબને લગતુ (૨) સીં પેદું

તબેસે પું [મ. તબીબ] ઘોડો, બળદ ઇં

કે ગાદી રાખનાનું ડેયું કે મકાન

તબો પું ચલમનો તબો

તબબલ નં [મ. તબલ] તાલક; માથુ

તમ નં [સ.] અધારુ (૨) તમોગુણ વિંબો

લાગતાં 'સીમાં રેલ' એમ અર્થ બતાવ-

નારો પ્રત્યય. ઉદા. શુરુતમ

તમ સં તમે [૪]

તમણુ સીં [ર.] જોઈય ખોદીને કહેલો ચૂલો

તમાણું વિં તણ ગણ; તમણુ

તમતમાટ વિં તમવર્ણ (૨) પું તીખારા

તમતમું વિં બડુ તીખું

[સ] તમાડવણું પાંદડું. બપત્રી સીં

તમાવધત

તમાશગીર, તમાશબીન પું તમારો

જોનાર; પ્રેક્ષક (૨) તમારો કરનાર

તમારો પું [કા. તમારા] ધણા લોકો જોવા

મળે એવો ખેલ કે રમત (૨) ફેરેલી [લા]

તમાશગીર, તમાશબીન, તમાસો જુઓ

તમાશગીર, તમાશબીન, તમારો

તમિસ્ત્ર જાં [સ.] અધકાર

તમે (—મે) (મે', મો') [પ્રા. તુમ] બીજો

પુરુષ સં; 'તું' બં વં

તમોગુણ પું [સ.] પ્રકૃતિનો એક ગુણ (૨)

ક્રોધ; આકળો સ્વભાવ [ચક્રર

તમર સીં [સ. તિમિર] આંખે આવતાં

તર વિં [કા] રસકંઠથી બરેયું; તાલું (૨)

ધરાયેલુ, તમ (૩) પેસાદાર (૪) મરત, ચક્રચૂર

તર સીં [દિ.] દટી દૂધ પરની મહાઈની

પોપડી

તર પ્રત્યય. કિંને લાગતાં નં બતાવે છે.

ઉદા. યશતર; માણતર (૨) [ઉ. જ.] વિંબો

લાગતાં તિથી અધિક—દિરેર અર્થ સૂચે.

ઉદા. અધિકતર; બહુતર [દિરેરકારમો]

તરછોડવાથી થતી અસર (૨) તિરકકાગ;
છિકાર. ઓં સંકિં જોરથી આંચકો
મારવો (૨) તિરકકારપૂર્વક કાઢી મૂકવું
(૩) તુચ્છકારવું; પિચ્છારવું. —ટો પુઠ તરછોડ
તરજ સીં [નુઓ તજ] ગાવાની ઢબ
તરજુમિયું વિભાષાની છટકે બાજ વિનાનું,
માત્ર શાબ્દિક સમાનતાવાળું (ભાષાતર)
તરજુમો પું [જ.] ભાષાતર
તરડ સીં [રવં] તડ, ફાટ, ચીરો. ઓં
અંકિં તરડ પડવી, ફાટવું (૨) વાકું —ત્રાંડું
થવું (૩) વ કાઢીને વિરુદ્ધ ચાલવું. —હાટ
પુઠ તરડાવું —ફાટવું તે (૨) અભિમાન;
મગ્દા. —હાણું અંકિં તરડાવું
તરણુ નં [સ.] તરવાની ક્રિયા (૨)
તરવાનું સાધન; હોડી. ઠતારણુ વિં
(૦) પુઠ તારણુતરણ; ઉદ્ધારનાર
તરણુ નં + [નુઓ તૃણ] તરણું
તરણિ પું [મ.] સૂરજ. ઠતનથા સીં
ચમુતા નરી [ત્રાણે; હોડી
તરણિ(-ણી) સીં [સ.] તરવાનું સાધન;
તરણું નં [નુઓ તૃણ] તરખણું
તરછોપાય પું [સ.] તરી જવાનો —
બચવાનો ઉપાય
તરત અં [સ. ત્વરિત, પ્રા. તુરત] એકદમ;
ઝટ. ઠપુદિ વિં હાજરજવાળી ધુદિ;
વાળું (૨) સીં શીઘ્ર કામ દેએવી —સમય-
સૂચક ધુદિ
તરતમ વિં [સં, પ્રા.] ઓણુંવતું
• તરતીખ સીં [જ.] આચાર, રીતભાત
વગેરેનું શિક્ષણ (૨) વ્યવસ્થા; ગોઠવણ
(૩) સમાજ, માવજત
તરપ'(-પિ)ડી સીં [સ. ત્રિ + પિંડ] મર-
નારની વરસીને દિવસે કરાતી શ્રાદ્ધક્રિયા
તરફ સીં [જ.] બાજુ; પક્ષ (૨) તત્તુવાધના
મુખ્ય તારની નીચે, રણકવા માટે રખાતા
તારનો સમૂહ કે પ્રત્યેક તાર (૩) અં
બાજુ; બાણી [તરફડવું] માં
તરફડવું, તરફડાટ, તરફડિયું નુઓ
તરફણુ સીં [સ. ત્રિ + ફળા] દાણા વાવ-

વાનું એક બોમર; ત્રણ દાંતાનો નાનો
વાવણિયો [સીં પક્ષપાત; ઉપરાણુ
તરફદાર વિં તરફેણ કરવું; પક્ષવાળુ. —રી
તરફી વિં (સમાસમાં) તરફનું. ઉદા.
એકતરફી [બાજુ; પક્ષ (૨) તરફદારી
તરફેણ (ફે) સીં [મ. તરફનું બંધવું તરફેણ
તરફાટો પું [રવં] છલકો, છાકોટો, ધુતકાર
તરખતર [વા.] ખૂબ તર; પ્રવાલીથી ભરેલું;
તરખોજ
તરખૂચ નં, —ચી સીં નુઓ 'તડખૂચ' માં
તરખોજ વિં [તર (ફા.) + ખોજ (બોજવું)]
તંન પલળી ગયેલું
તરભડ સીં [રવં] બોધાબોધી; તકરાર.
ઓં અંકિં આરેશપૂર્વક બોલવું; કનિયો
કરવો
તરભાણી સીં [સં. તામ્રગાંઠ] ધર્મ વિધિમાં
વપરાતી તાંબાની તાસક. —ચું નં
મોટી તરભાણી
તરભેટ (-ટો) પું [નુઓ ત્રિભેટો] ત્રણ
ગામના સીમાડા કે રસ્તા એમાં થતા હોય
એવી જગા
તરલ વિં [સ.] ચપલ; અસ્થિર (૨) જલદી
ભેડી ભય એવું; 'મોબાઈલ' [પ. વિ.] (૩)
પું હારનું વચ્ચેનું રત્ન
તરવર અં ત્વરાથી તળે ઉપર —સળવળ થવું
હોય એમ. ઓં અંકિં ઉપર તળે થવું
સળવળવું (૨) ત્વરાથી અધીરા થવું.
—રાટ પું ધમપછાડ, અધીરાઈ, ચંચળતા
તરવંક નં [તર (ત્રિ) + વંક (વાંક)] વંકવા
તરવાડી પું ત્રિવેદી; એક અટક
તરવાડો પું [સ. તલ (તાડ) + વાડો (વાડડ)]
ખનુરા હેઠનારો; તાડી કાઠનારો
તરવાયો પું [તર (ત્રિ) + પાઈ (સં)] ત્રણ
પાયાની યોડી; માંચી
તરવાર સીં [સ. તલવારિ ફા. તલવારો
સમરોર, ખડગ. —રિયો વિં પું સહેજ
સહેજમાં તરવાર જે એ એવો (૨) તરવાર
વાપરી નજીનારો યોદ્ધો
તરવાણું અંકિં કાચોગર્ત પડવો (દારમાટે)

તરવું સંકિં [મ. તુ; પ્રા. તર] ઓગંગવું;
પાર કરવું (૨) અંકિં ડૂબ્યા વિના
પાગીમાં ઉપર રહેવું કે ખસવું (૩) બચવું
[લા.]

તરશ સ્ત્રી [સ. તર્ષ, ત્વષ] પાણી પીવાની
ધ્વજા; પ્યાસ(૨) તીવ્ર ધ્વજા [લા.]. -શ્યું

વિંતરસવાણું; ખાનુ. -સ સ્ત્રી તરશ

તરસ [સ. તર્મ] એક જગથી બનવડ - હરખ

તરસ પું [ફા. તર્મ] કોષ

તરસાડ સ્ત્રી [સ. તલ(તાડ)ઉપરથી] તાડના

પાટડા; બચલી [નયમાવલું

તરસાવવું સંકિં [તરસ' ઉપરથી] ધુરાવડ;

તરસ્યું વિં સ્ત્રી તરસ્ય

તરંગ પું [સ.] પાણીની લહેર; મોજા (૨)

કલપના; જુડો. -ગિણી સ્ત્રી [સ.] નદી

-ગિત વિં [સ.] લહેરો ખાનુ; હાલતુ.

-ગી વિં [સ.] મનના તરંગ પ્રમાણે

વતનાડુ (૨) તરંગો - કલપનાઓ કર્યા

કરનાડું

તરાર્થ સ્ત્રી [હિં.] પહાડની તળેટીનો પ્રદેશ

તરાઈ સ્ત્રી [રવળ] ફાટ; ચીરો [શાયન

તરાણા(-નો) પું [વા] એક તરેહનું

તરાપ સ્ત્રી ઇચંગ(૨) એકદમ માફેલી જુદ

તરાપો પું [સરંગ [મ. તમ, પ્રા. તમ]

વાંસ કે લાકડાને એકબીજાની સાથે બાંધીને

બનાવેલો પાણીમા તરે તેવો પાટ જેવો

પાટ; ત્રાપો [તરી શકાય તેટલું

તરામણું વિં તરીને જડું પડે એટલું (૨)

તરિ સ્ત્રી [સ.] હોડી

તરિયો પું [સ. ત્રિ ઉપરથી] એકાંતરિયો

(૨) ચોથિયો તાવ [ડાગરનો ફાણો]

તરિયો પું [તરી આવવું] ચોખામાં રહેવો

તરી સ્ત્રી [દે તરિયા] મહાર્થ(૨) કાપ (૩)

ઉપર તરતી કાંઈ પોપડી - ચર

તરી વિં [સ. ત્રિ ઉપરથી] તણ ગણુ (આકમાં)

તરી સ્ત્રી [સ.] હોડી; તરિ

તરી સ્ત્રી [ફા.] જળમાર્ગ

તરીકે અં [જુઓ તરીકો] -ની માફક,

પ્રમાણે; પેડે; રૂપે

વિં જો - ૨૭

તરીકો પું [અ.] રસ્તો; માર્ગ (૨) રીત

તરુ નં [સ.] ઝાડ

તરુણ વિં [સ.] જુવાન (૨) પું જુવાન

પુણ. -ણી વિં સ્ત્રી [સ.] યુવાનીમાં

આવેલી (૨) સ્ત્રી યુવાન સ્ત્રી; ચોવના

તરુવર નં [સ.] મોટું ઝાડ

તરેશટ (ર') પું [અ. તર્તાર] ઝાંટો તરકાર્થ

નય એવી જૂમ (૨) કોધનો આવેશ

તરેરી (ર') સ્ત્રી [જુઓ તરેશટ] ધુરસાના

આવેશની કુમરી [નત

તરેહ સ્ત્રી [અ. તરહ] રીત, પ્રકાર (૨) માત,

તરેપો પું નાજિયેર

તર્ક પું [સ.] અનુમાન; કલપના (૨) વિચાર-

પ્રક્રિયા (૩) સભવિત જુદાસો; 'હાઈ'

'ચોધેસીસ' (૪) તર્કરત્ન; ન્યાયશાસ્ત્ર.

નવિતર્ક પું હાડાપોહ (૨) ગમે તેમ

વિચાર દોડાવ્યા કરવા. -રત્ન નં

[સ.] ન્યાયશાસ્ત્ર; 'લોજિક'

તર્જ સ્ત્રી [અ.] તરજ; ગાવાની ઢળ

તર્જન નં, -ના સ્ત્રી [સ.] કપડો; ધમણી

(૨) તરછાડ, તરંગકાર

તર્જની સ્ત્રી [સ.] અચૂક પાસેની આંગળી

તર્જવું સંકિં [સ. તર્જ] કપડો આપવો,

ધમકાવવું (૨) તરંગાડવું, ધુતકારવું

તર્પણ નં [સ.] તૃપ્તિ (૨) જુઓ જલાજલિ.

-ણીય વિં તૃપ્ત કરી મકાય કે

કરવા થોડય

તર્પવું સંકિં [મ. તૃપ] તૃપ્ત કરવું; સતોષવું

તર્પિત વિં [સ.] તૃપ્ત થયેલું

તડ પું [સ. તિલ્લ] એક તેલી બી કે તેનો

છાડ (૨) એરે મળતો ચામડી ઉપરનો ડાંગ

તડ [સ.] નં તળિયું (૨) નીચેનો પ્રદેશ;

તળોટી (૩) સપાટી. ઉદા. 'બૂતલ'

તડકે અં [હિં.] સુધી, લગી

તડખ સ્ત્રી [જુઓ તલસડું] ઝંખના; ઉતે

નુરી (૨) બ્યાડળતા (૩) તરસ. ઓડખ

અં [સ. વિલસ ઉપરથી] પાણી ન મળવાથી

અસ્વસ્થ. વળું અંકિં [જુઓ તલસડું]

ઝખવું -ખાં નં બંધ વં ઝખના; પ્રાપ્ત

માટેની વ્યાધિતા

તત્વ ઓ [મ તત્વ] (પ્રાય વ્યસનની
નીચી) ઉત્કટ ધ્વજા, તાનાવેલી (૨)
દુઃખ, દુઃખ ગંધ અંકિં એમ્મ તત્વ
—દુઃખ મારવો (૨) તત્વ

તત્વપાષ્ટક વિં [તત્વ + પાષ્ટક] આતુર, અધીકૃ
તત્વ પૂં વિં તત્વ જેલુ (૨) મદેજ પથ
તત્વકુવુ ગંધિં જુઓ તત્વકુ
તત્વ ઓ [મ] ઉત્કટ ધ્વજા, તત્વ
તત્વમાર, તત્વમાત્ર વિં તત્વ જેલુ, મદેજ
તત્વવટ પું જુઓ તત્વવટ
તત્વવાઝ ઓ જુઓ તરવાર
તત્વમરુ નં [પ્રા તિચ્છાત્તિયા] જેમા તત્વ
યાય છે તે શીંગ (૨) તત્વ ખ ખેરી
હીધા પછીનો તત્વનો છાં

તત્વમ્બુ અંકિં [સ તુ] અતિ આતુર
હોય, આતુરતાથી તરફડડ
તત્વસાટ (-રો) પું [જુઓ તત્વસુ]
આતુરતા તરફડડ

• તત્વમાંકળી ઓ [પ્રા તિચ્છાત્તિયા] તત્વની
ખનાવેલી એક વાની

તત્વસ્પર્શ પું [સ] તત્વિયાનો સ્પર્શ (૨)
ગપાગિનો સ્પર્શ -ગિંતા ઓ -રો
વિં તત્વસ્પર્શ કરતુ (૨) વસ્તુના તત્વિયા
મુખી ટાંકે જઈ વિચારતુ

તત્વાક ઓ [મ] છાંડેડા ફારગલી
(પ્રાય મુન્યમાન લક્ષ્યએ) [મહેનો
તત્વાટી પું મહેસૂલ વસૂલ કરનાર મરકાગી
તત્વાત્તવ નં [સ] સાત પાતાળમાનુ એ
તત્વાવ નં [પ્રા (સ તત્વ)] એ જળાશય,
નાનુ સરોવર ઓ ઓ, ઓ નં નાનુ
તત્વા

તત્વાશ ઓ [પ્રા] શોધ તપાસ
તત્લી ઓ ઝીણ તત્
તત્લી ઓ તિલ્લી, ખરોળ [કસબી છેડો
તત્તો પું [મ તત્ત (સોનુ) ઉપરથી] પાનગીનો
તત્ત નં [સ] રાધા, પયારી
તત્તક ઓ જુઓ તત્તક
તત્તી ઓ ખરોળ
તત્તીન વિં [સ] ગરક, લીન, એમકાર

તત્વ ઓ [મ] તાકુ [પ]

તત્વ અઝ ત્યારે [પ]

તત્વગી પું [પ] ત તુદ્ધ ન એ વ્યજનો
તત્વગર વિં [પ્રા તુગાર] પેસાદા, તાલેવત
તત્વાઈ ઓ [તત્વાયુ] ઉપગ્રી, અથવા
વા ગ્રાહી] અમખતી, આદત, ધાડ
(૨) તાગીદ, ધમકી

તત્વાળો પું [મ તત્વાળ] પેસાદાચાકરી
તત્વારીખ ઓ [મ] ઓતિદાસ [કમ] ધિ
તત્વાયુ અંકિં [સ. તત્વ, ના તત્વ] 'તાવયુ'નુ
તત્તી ઓ નાનો તત્તો

તત્તેયો પું [સ તત્ત, પ્રા તત્ત પરથી] રસોઈના
ઉપર તળે કરવાનું કે ઉપવાવવાનું એક
સાવન તાવેયો

તત્તો પું [પ્રા તત્ત તુર્ત તત્ત] રોટલા
રોવાનું એક પાત્ર, મોપીલોટી (૨) ચદમમા
મૂંવાની ગોળ ચપી હીમી

તત્તગીદ ઓ [મ] મોગઈ, મહિમા, શ્રેષ્ઠા
(મોગ માખણને 'પધારો' એમ કહેવામા
વપરાય છે - તત્તગીદ લાવો)

તત્તતમ્બુ અંકિં [રવં] ભયગત તત્ત
તત્તતમાટ પું તત્તતસુત તે

તત્તમી ઓ [મ] (જપનાની) આગામેરજો
તત્તર ઓ [સ તત્ત પ્રા તત્ત] ગળી

તત્તી ક્રોધા (૨) નં ટસર એ જાનુ કપડ
તત્તદલી ઓ [મ] આશ્વાસન, બરોમો

તત્તપી ઓ જુઓ તત્તમી

તત્તપીર ઓ [મ] છબી, ચિત્ર [નાય
તત્તુ પું, ઓ [મ તત્ત વર] એ દબ જેલુ

તત્તુ વિં [અવં તત્ત, સ તત્ત] તેડ [પ]

તત્તોતત્ત અં તત્તતત્ત એમ, તત્ત
તત્તક પું [સ] ચોર ઓ મંકિં ચોર

-રી ઓ ચોરતુ કામ, ચોરી

તત્ત, ઓ, -રેતાનુ નં [વા તત્ત, તો]
મગમૂન ઝીવવાનું વાસણ (૨) કોમળો

વોરેનુ પાણી ઝીલવાનું વાસણ

તત્તદી ઓ [મ. તત્તીમ] શ્રમ, મહેનત

તત્ત પું, ઓ, નં [વા] સુદ, સધિ

તત્તકુ (-ક) ઓ વિં [મ તત્તકુ = લીડ]

મોહક; મુલતવી. -બી સીંતલકુમરાખતું
તે; મોહકી
તલનામું નં [કા.] મુલેડનો કોલકસાર-લેખ
તલસીલ સીં; નં [મ.] જમીનમહેસૂલ
(૨) તાલુકો. ૦૬૧૨ પું તાલુકાનું મહેસૂલ
વસૂલ કરનાર અમલદાર; મદાલકારી
તલ્હાં અં જુઓ તલી [પ.]
તલ્હીં અં [પ્રા. તહિ, તહિ] ત્યા; ત્યહાં
તલેનાત (તલે) સીં [મ. તમચુનાત] સેવા
કરવા માટેની હાજરી (૨) સેવાયાકરી;
તાલેદારી
તલેવાર (તલે) પું ટાલું; ખુશાલીનો દિવસ
તલેમત (તલે) નં [મ. તલમત] આરોપ,
આળ. ૦૬૧૨ વિં આરોપી. ૦૬૧૩ નં
આરોપ મૂકયા બાળતનું લખાણ
તળ નં જુઓ તલ (૨) મૂળ (૩) પાયો
(૪) જન્મરયાન. ૦૫૬ નં આમતળની
જમીન (૨) અસલ-મૂળ જગા (૩)
સપાટ જમીન (૪) જેનું પૂરું મહેસૂલ
લેવાતુ હોય એવી ખાસતા જમીન. ૦૫૬
વિં રયાનિક મૂળ વતનનું (૨) આમડી;
દેશી. ૦૫૬ સીં પગનાં તળિયાંનું તળવાતું
તે (૨) તળિયું (૩) જમીનની સપાટી
(૪) ડામરાનું ધરેલું લાકડું (૫) મોખને
ટેકવવા સામસામી ભીતો પર મોડવીને
રખાતું આડું લાકડું
તળવાણું અંકિં વધારેપડતા પ્રસારાથી
કે તાપથી પગનાં તળિયાંનું આણું થયું
તળણું સંકિં [પ્રા. તળ] કકડાવેલા ધીનેલમાં
પકવવું [ખૂન ૩ કારેલું ગાદલું
તળાઈ સીં [ક. તલ, તલ = ગોદડું; બિહાનું]
તળાતાંદળા પું અં વં [તળા (તળણ) +
તાંળા (સ. તલ)] રોકેલા ચોખા-મમરા
(૨) અં રૂ દેણું; અગારે વળગણ નરહે એમ
તળાવ નં, ૦ડી સીં, ૦ડું નં જુઓ
'તલાવ'માં
તળાવો પું ગાડાની પીંજણી તળેની આડી
તળાંસણું (૦) સંકિં ધીમે ધીમે ચાંપવું;
ચાંપી કરવી

તળિયાં-ગાદક અં તળિયું ખુલ્લું થઈ નય
તેમ; ખુલ્લેખુલ્લું; પૂરેપૂરું ખુવાર
તળિયું નં તડખ્ય
તળિયું નં [સ. તલ] છેક નીચેનો ભાગ;
તળ (૨) પગનું તળિયું
તળી સીં ભેડામાં પગના તળિયાને અડીને
રહેતી ચામડાની પટ્ટી; સખતળી
તળું નં જુઓ તળિયું
તળે અં [સં. તલ] નીચે; તળિયે. ૦૬૫૨
અં હાંતું નીચું; તળે કે હપર (૨) તલપાપડ;
અધીરું [લા.]
તળેટી સીં [ક. તલ્લેટીયા] પર્વતની
આનુઆનુનો નીચાણનો પ્રદેશ
તંગ વિં [કા.] નિડાતું; અપસીને આવી
રહેતું (૨) તાણેલું; કસેલું (૩) છૂટ વગરનું
(નાખાં કે વેપારની ખાખતમાં) (૪) કાયર;
ક ટાણેલું (૫) પું ઘોડાનું જીન ખસી ન જાય
તે મારે પેટને દમીને બાચેલો પેટ
તંગડી સીં [જુઓ ટંગડી] ટાટિયો (૨)
દૂધી ચોરણી-લેણી
તંગાશ સીં [કા. તળ હપરથી] તંગી, અંગત
તળિયો પું [જુઓ તંગડી] નાની સૂંચણી
તંગી સીં [કા.] તાણ; ન્યૂનતા, અછત
તંડુલ પું [સ.] તકુલ; ચોખા
તંત પું [સ. તંતિ કે તત્તુ] તાર; તાંતલો
(૨) કોઈ ધટના કે વાતની પરંપરા-તેને
હાથે તાંતલો (૩) ચર્ચા, વાદવિવાદ, ચર્ચાત
(૪) છાત્ર; કેટો (૫) મમત; ત્રિં; હંક
તંતની સીં [રંવં] જુઓ તંતની
તંતરણું સંકિં [સં. તંત હપરથી] ઇતરણું;
ધૂરી લેવું; બોળવવું
તંતુ પું [સ.] તાર; તાંતલો, રેસો કે પાતળી
નસ. ૦૫૪૫ નં [સ.] તંતુથી વાગતું વાજિંત્ર
તતે (તે) તંત અં [જુઓ તંત] એક
કેટો બીડું એમ; લગાતાર (૨) બરોબર
પરેપરું
તંત્ર નં [સ.] હિંદુઓનાં એક પ્રકારનું
રાસો (તેમાં મંત્રો, પ્રયોગો અને ચિન્હો
એ હપર વધુ બાર મૂકેલા છે)

વ્યવસ્થા, પ્રમથ (૩) તેની યોજના-
 પૂર્વક ગોઠવણ આયોજન (૪) સિદ્ધાંત
 [ન્યા] -ત્રી પું [સ] તત્ત્વ ચર્ચાનાર,
 અધિપતિ (૨) છાપાનો સપાત્ક (૩)
 ત્રીં તત્ત્વવાદનો તાર (૪) ધનુચની
 દોરી, પચ્છ (૫) એક તત્ત્વવાદ
 તદુક્ત વિં [વા તદુક્ત] નીરોગી,
 અરથ -ત્રી ત્રીં આરોગ્ય
 તંદુર્ય પું [તુઓ તદુર્ય] ચોખ્ખા, તાંદુર
 તંદ્રા સીં [સ] આગસ, સુરતી, ધન
 (નિદ્રાના)
 તંબાકુ(-ક) સીં [તુઓ તમ્બાકુ] એક વન
 રૂપિત, જેના પાદડા એક વ્યસનની ચીજ છે
 તંબુ(-બુ) પું દોરણ અને ચામરાને ટેકે
 તાલિય છત્રોવાળું લૂગડાનું ઘર
 તંબુરે પું [મ ત્બુર] એક તત્ત્વવાદ
 તબોળ પું [વા ત્બુ, સ તાન્ડુ] નાગર
 નેયનુ પાન (૨) તેની બીજ -બીકુ (૩)
 ધાડો લાંબ રગ (૪) ગળાનો એક રોગ
 ંણુ સીં તબોળની સી -ળી પું
 પાનસોઝારી વેચનારો (૨) તે ધધો
 કરેનારી ન્યાતનો માણસ
 ત [સ] નામને લાગતા 'માથી', 'ની દૃષ્ટિએ'
 એવા અર્થનું અંબનાવે ઉદાહરણ તત્ત્વત
 -તા [સ] લાવવાય નામ (સીં) બના
 વનો પ્રત્યય
 તા પું [વા] એક કાગળ, તાવ
 તા. 'તરીખ'નું દ્રક રૂપ [વણંર
 તાઈ પું મુસલમાનની એક નાવ, પીળરો,
 તાંસ પું [મ તાવણ] મોર (૨) નં
 એક છેડે મોરનો આકાર હોય એવું વાદ્ય
 તાક સીં [સ તક] ઘાસ
 તાક સીં [તુઓ તાકુ] નેમ, ચોટ (૨)
 પું લાગ, તાકડો ંડો પું તાક, લાગ
 તાકડો પું [ત્રાક ઉપરથી] તાગડો, દોરો
 તાકણિયુ વિં તાકેડુ
 તાકત સીં [તુઓ તાકત]
 તાકતું સંકિં [સ તક] એકી નજરે જોયા
 કચ્છ (૨) નિશાન બાધતું (૩) હચ્છતું

તાકાત સીં [મ] શમિ સામર્થ્ય, મગદૂર
 તાકીક સીં [મ] ઉતાવળ (૨) આજ્ઞા,
 કરમાન; તરત કરવાની જરૂરિયાત (૩)
 ચેતવણી, ધમકી
 તાકું નં [મ. તાક] ગોખ્યો, હાટિયુ
 તાકેડુ વિં તાકેડુ નિશાન પાડનાર, તાકણિયુ
 તાકો પું [મ] કાઠ્યા વિનાનું લાણુ એક
 સરણુ લૂગડું, ચાન
 તાકોડી વિં [તુઓ તાકું]
 તાગ પું [સ ત્યા, વ. ધવ્ય] છેડો, નાત,
 નિવેડો (૨) પરણીને વિદાય થતા વર
 તરફથી છેવટે ભાગોળે કન્યાપક્ષના બાટ
 બ્રાહ્મણને અપાતી દક્ષિણ કે લાગો
 તાગડધિન્ના પુંબંબં [રવં] મોજમજ
 તાગડો પું [ત્રાક ઉપરથી] તાતળો
 તાગડો પું [તાકતું ઉપરથી] તાકડો, લાગ
 તાગતું અંકિં તાગ કાઠવો, માપ કાઢવું
 (૨) પરવારતું, તાગ આલવો, છરા થવું
 તાછતું સંકિં [સ. તજ] ટાકણાથી છાંયતું,
 છાંલીને ચકચકતું કરવું
 તાછું નં [તુઓ તાછું]
 તાજ પું [વા] મુગટ, રાજમુગટ
 તાજગી સીં [વા] તાજપણુ (૨) તેજ,
 રફૂતિ (૩) તદુરસ્તી
 તાજણુ સીં [તુઓ તાજ] થોડી
 તાજણુ પું [વા તાજિવાનદ] સાટકો, ચાતુક
 તાજપોરી સીં તાજ પહેરાની -ગાદીએ
 - આવવાની ક્રિયા
 તાજતું નં [તુઓ તાજતું]
 તાત કંઠકમ સીં [વા] (દ્રુકમા લખાય
 છે તા ક) મુખ્ય લખાણ પૂરું થયા પછી
 તેની નીચે કમેરેયુ લખાણ
 તાજિયો પું [મ] તાજીત [[થોડો]
 તાજ વિં [વા] અરબી -ઉત્તમ પ્રકારનો
 તાજુખ વિં [મ] આશ્ચર્યચકિત, દમ
 -બી સીં આશ્ચર્ય
 તાજું વિં [વા તાજ] નવું, તરતનું (૨) પાક
 ધોતરી જઈને રફૂતિમા આવેલું (૩)
 પેસાથી ભરેલું, તર

મગ્ની, તોફાન ંપૂરો પું ગાયનમા
તાન પૂરું વાન ત પૂરો
તાનો પું [મ] દાનો, મહેલ (૨) ક્રોધ
તાપ પું [સ] તડકો (૨) ગરમી, આથ (૩)
જ્વર, તાન (૪) રુઆળ કડકાઈ (૫)
મરખ ધામ (૬) ંખ, સતાપ ંડિયુ
નં જુઓ તાપોડિય

તાપહુ નં રાણનુ નહુ કપ
તાપણી સીઁ, ંયુ નં તાપવા માં
ફસ વગેરેનો લગાડેલો અગ્નિ
તાપતલ્લી, તાપતિલ્લી અં બરોગની
ગાડ વધરી તે

તાપત્રય પું [સ] આધિ વ્યાધિ અને
ઉપાધિ અથવા આ યાત્રિક, આધિ
ભૌતિક, અને આધિદેવિક એ ત્રણ
જનના દુખ - સતાપ

તાપહુ અંકિં [મ તપે] અગિયી ટાઢ
કગવરી (૨) સંકિં (તાપ સારે) લપ રહુ
તાપની વિં [સ] તપ ંગાર (૨) પું તપગ્ની
તાપગ્ની સીઁ [મ] તપગ્ની સી
તાપી સીઁ [સ] ગુજરાતમા ગઈને વહેતી
પ્રખ્યાત નદી

તાપોડો પું, ંડિયુ અગ્નિ તાપ કકાડો
(૨) તાપને શીધે મનો ફાંડો
તાફતો પું [વા] એક જનતનુ રેગમી કાપડ
તાખડતોળ અં તરત જ, જગ પછ
વિયજ વગર

તાખૂત પું, નં [અ] મરદા પેડી, જનાલો,
ખાસ કરીને હંગામી ગલીદ દુસેતની
ચાદગીરીમા મોટામના ંવગેસમા કબર
જેવા ધાર કાઢે છે તે, તાખિયો (૨) બાધુ
કે ચક્રમૂઠ જેડુ થયેતુ માણસ [વા]

તાએ અં [અ] તામામા, દુઃખતણે ંદાર
વિં દુકમમા રહેનારું, આજ્ઞાપિત (૨)
પરાધીન ંગરી સીઁ તામેગરપણુ
તાઓ પું [જુઓ તામે] કમળે, દનાનો
તામોટો પું જુઓ ટામોટો
તામડી સીઁ [સ તાપ્ર પચી] જુઓ
તામગ - ડો પું જુઓ તાખડો

તામમ વિં [સ] તમેગાખને લગતુ (૨)
અધારું, તમસનુ બનેયુ (૨) પું અરમ
મિત્રજ, ગુઓ - મિક વિં કોધી તામગી
(૨) તામસ ંગી વિં ગેરી (૨)
તામમ ંગી વિધા સી ંધમા
નાખવાની વિધા

તામિત સીઁ [અરં જા દમિત (મ દ્રવિત)]
તામિતનાડ પ્રાતની, એક દ્રાવિડ બાષા
ંનાડ (નહુ) પું [ત્રા = દેગ] મદાસ
આસપાસનો તામિત બાષામાની પ્રદેશ
તામિત્ર નં [મ] ઘેર અધાગવાણુ એક
નગર

તાઝ નં [સ] તાઝુ. ંપડ (ન) પું, નં
તાખાનુ પત્તુ (૨) તેના પગ લખેને લેખ
ંવહુ, ંવહુ વિં તામાના રગનુ -
લાલચોળ

તાયફાવાળો પું પાકિરનાન અને અફાનિ
ગાનની વચ્ચેના બાગમા રહેતા તાથ
ફનો આદમી

તાયફો પું [અ] ટોળી, સમૂદ મહા (૨)
ગાવા બબવવાનુ કામ કરનાર ગમજારી
અને તેના માધીઓનો સમૂદ

તાર વિં [મ] તીલો કે ંગો (અર)

તાર પું [વા, સ] તરુ દોરો, રેઓ (૨)
ધાનુનો ખેતીને બનાવેરો તાર (૩) [વા]
તાર મારફતનો સંદેશો (૪) તથા નાન
ંઓદિત્ર સીઁ તાગી મેરો લેવા -
મોમવાનુ કાર્યાનથ [(૨) પું તારો
તાગક વિં [સ] તારનાર, ઉદ્ધાર કરનાર
તારકમ્પ પું [તાર + વા કર] ધાનુનો તાર
ખેતનારો (૨) મોનાચારીનો કસબ
કરનારો [કસબ

તારકસબ પું સોનાચારીના તાર તથા
તાગકા સીઁ [સ] તારો

તારણ નં [સ] પાર ઉતાવડુ તે, ઉદ્ધાર
(૨) તારી કાંતેતુ તે સાર, તાપથ
(૩) કરજ કંવાના મૂલવી પત્ની માનવી
કે રોડગી અનામત (૪) વરતુ તારથી
કાઢ્યા પછી રહેતુ પ્રવાટી ંતરણ

વિં (૨) પું ઉદ્ધારનં ઇષ્યા નં
 પ્રવાહીમા રહેયા પગથ'ને ઉપર લાવવાનું
 યમ [પ વિ] ઇષાર વિં (૨) પું
 જુઓ તારણતરણ
 તારતમ્ય નં [સ] ભાવાર્થ, સાગળ (૨)
 ઔગ્રવતાપણ ફેર (૩) શુણ, પ્રમાણ
 વૌરેનો પગરપર મેળ [વાચ્ય પ]
 તારવિયો, તારવો પું તારો (લાલિત્ય
 તાગવણી સ્ત્રી (હિસાબ) તાગવે તે
 તારવવું સંક્રિં ['તારન' ઉપરથી] દુબાર્થ
 ગરે ની વરતુને ઠાચી આશ્ચર્ય (૨) ઉપર
 ઉપરથી લઈ લેવું (૩) પહેલું મરી પાણી
 સોસ્ટ કાઢી લેવું-બોળી કાઢવું (૪)
 જમાધારનો આકરો ખાતાવાર નક્કી
 કરવો (૫) નકોનોટો મઢવો
 તારવું સંક્રિં તરે એમ કરવ, ઉદ્ધારવું,
 રમવું બચાવવું
 તારા સ્ત્રી [સ] આકાશમા ઝમ્મતો નોળો,
 તારો અથવા ઝડ [દોગત, દના
 તારાજ વિં [વા] ખેદાનમેદાન, જમીન
 તારાટપડી સ્ત્રીં આ ના તરીકે કેભરતમા
 વપરાની ધાતુની ચકચકિત ટીપડી
 તારાપતિ, તારાપીડ પું [સ] ચદ્ર
 તારામતી સ્ત્રીં [સ] રામ હરિશ્ચંદ્રની પત્ની
 તારામલ્લ (—મ) નં [સ] ખપા તારાગોનો
 સમૂહ (૨) એક જાતનું દાડખાનું
 તારામેચક [સ] નં તારામેચી સ્ત્રીં,
 તારાવગ્ન નં આખેઆખ મળતી તે,
 નેત્રપ જતી (૨) તેનાથી થયેની પ્રીતિ
 તારતરનામ નં મગસકે તારા અદર્શ ન
 થાય તે પહેલાં કરાવું આકાશનીચે આન
 તારિકા સ્ત્રીં [સ] તારો
 તારીખ સ્ત્રીં [મ] એક આખો દિવસ
 (ઈન્વી કેમુસ ભાની મહિનામા) —ખિયુ
 નં તારીખ બાણવા મરેની ચોજના,
 'તેલેડર'
 તારીજ સ્ત્રીં [મ] જમાડધારનું તાગમ
 તારીફ સ્ત્રીં [મ] વખણ પ્રથમા
 તારુણી સ્ત્રીં [પ] તરુણી, જુવાન સ્ત્રી

તારુણ્ય નં [સ] તરુણાવગ્યા, જુવાની
 તારું (તા') સં [મપંતુદ્ધાર] (બીજો પુરુષ
 અવગ, છૂટી વિભક્તિ)
 તારો પું [જુઓ તારો] આકાશમા ઝમ્મતો
 ગોળો (૨) આખની છોછો
 તારો પુર્ણ [તરવું ઉપરથી] હોગિયાર તરનારો.
 તારોતાર અં તાતરેતાતણા છટા થાય
 તેમ (૨) ત, ન છિન્નભિન્ન [લા]
 તાર્કિક વિં [સ] તક'ને લગત (૨) પું
 તક'ગાસો
 તાર્ક્ય પું [સ] ગરુડ
 તાલ પું [સ] ગાયનના ઠોકનું માપ (૨)
 મમ, રગ, રસ (૩) લાગ, ચોગ્ય
 સમય (૪) તાડ (૫) કારીજોડ (૬)
 યુક્તિ, ખેન પ્રથમ
 તાલ સ્ત્રીં માયાની ટાન ઓછી સ્ત્રીં
 તાળડ, તાનકુ ઠું' નં માયાનો વચ્ચો
 અને સોથી ઉપરનો ભાગ મલક
 તાલપત્ર નં [સ] તાડપત્ર
 તાલખલ્લ [સ] તાલખલ્લ વિં (૨) અ
 પદ્ધતિસ્થર (૨) મુગીતમા તાડ પ્રમાણે
 તાલમેલ સ્ત્રીં [સ] સજ્જ+સ્ત્રીં ટાપડીપ
 અચ્છી તરેહથી મરેની ગાવણ (૨)
 ઉપર ઉપરનો બપોમ—સફર્થ —ની પું
 તાવનું મળવું તે
 તાલબંધ વિં [સ] જુઓ તાલુકાની
 તાલાવેલી સ્ત્રીં [— રજાવિગ] આતુરતા,
 ચાપની ધાડાવેલી
 તાલીમ સ્ત્રીં [મ] મેજાગી, શિક્ષણ (૨)
 અજસરનું દિક્ષણ (૨) ચિરત બળદ
 વિં તાલીમથી વ્યવસ્થિત થયેનું બળાજ
 વિં કબરવ બાણનારો, સુત્રી (૨)
 'તૂં', ખેડાડ
 તાલુ સ્ત્રીં, નં [સ] તાલુ
 તાલુકે પું [મ] તમડુજી સ્ત્રીં
 વજન (૨) માલમિત્ર ત, રા
 ટલુડે ઠાક પું
 ધની (૨) નહુ ને—રજાવિગ
 ગ્નાગ સુગ ની અજાણ

તાલુકદારને લગતુ (ર) સ્ત્રીં તાલુ દારનુ
કામ કે પદ -કો પુઁ બિલ્લાનો નાનો
ભાગ, પરગણુ

તાલુસ્થાન નં [સ] તાલુવાનો ભાગ -ની
વિં તાલુસ્થાનમાથી ઉચ્ચારાતુ તાનૃથ
તાલુ નં [અ તલા=સોન]કાપડમા મુકાતો
એક મળી કકડો

તાવે નં [અ તાલિમ] નસીબ પ્રારબ્ધ
વયર વય ત, વ્યાન વિં નસીબદાર
બાગ્યશાળી (ર) પસાદાર તવ ગર

તાવ પું [જુઓ તા] (આખા ધામાથી)
એક કાગળ [વધવાનો એક રોગ
તાવ પું [સ તાવ, પ્રા] જ્વર, સરીરની ગરમી
તાવ પું તાવ દેવો એ પ્રયોગમા, રોડ
કે ગરમા (મૂં પર) હાથ ફેરવે
એ આ મા

તાવડી સ્ત્રીં [તાવડુ ઉમરથી] પેણી માર્ક
-કો પું ખૂમ મોદી પાડી, કડાય

તાવણુ (-ણી) સ્ત્રીં તાવવાની - કમળાવીને
શુભ દરવાની કિયા (ર) કસોટી [લા]
તાવતરિયો પું [તાવ + તરિયો] તાવ
વગેરે રોગ

તાવડી સ્ત્રીં થોડો ધીમો તાવ, ધીમડી
તાવણુ વિં તાવવાણુ

તાવડુ સંકિં [સ તાવ પ્રા તાવ] શુદ્ધ
દરવા માટે ખૂમ તપાવડુ (ર) ઓગાવડુ
(૩) દસ [લા]

તાવી સ્ત્રીં નાનો તવો, લોડી
તાવીજ નં [અ] મતરજતરનો દોરો
અથવા માદળિયુ

તાવેધો પું જુઓ તવેધો

તામ સ્ત્રીં [અ] તામ, તા (ર) (ધડિયાળ)
જાનર (૩) કદાક (૪) જુઓ તાસતો
(૫) ઓપ ઓપનાળો દસબ

તાનક સ્ત્રીં [ફા] ધાતુના પતરાની છાઠરી
થાળી [નતવુ રેસમી કાપડ

તાસતો પું [જુઓ તાસ = કસમ] એક
તાસીર સ્ત્રીં [અ] લક્ષમ શુભ છાપ
અસર (ર) રૂપ ધાર -રો પું તાવ,
ધાર મળ

તામુ નં [અ તામ] એક નતવુ નગાડુ
તાળ પું સ્ત્રીં [જુઓ તા] ઝાઝ મજરા
તાળનું નં [સ તાડ] મોની બખોનો
વપોણુ મટલેનો ભાગ (ર) માયાનુ તાનક
તાળાકું ચી સ્ત્રીં તાળુ અને ની
તાળાબધી સ્ત્રીં માનિક તાળુ મારીને
મળદોને નામે ચડતા રોડે તે, 'દોઢ'
આડે

તાળી સ્ત્રીં [સ તાળ] બે હાથ અફાળી
કરાનો અનાજ યા સગીતનો અપાનો
તાલ [ભાગથી - એ તાન થવુ તાન
મળવો]

તાળુ નં [સ તાલ] બારણા પેદી વગેરે
બધ કડવા માટે વપરાતી મળવાળી
એ બનાવ

તાળેબ હ/(-ધ) પું [તાળો + બધ] ખાના
પાગ કરેની હિસાબની મુદ્યાત

તાળો પું [સ તાલિકા] મળતુ - બધમેસતુ
હોવાપણુ (ર) હિસાબ ખરો છે કે
ખોટો તેની તપાસ

તાંડવ (નૃત્ય) નં [સ] શિવનુ નૃત્ય

તાંત (૦) સ્ત્રીં [સ જતુ] ચીકણા પદાર્થનો
તણ ચીમણો તાર (ર) આતરગની
બનાવે રી દોરી બેણુ પું તાર, દોરી
બરડી સ્ત્રીં દોરની બેણુ મુદકની ને
બેડોગ ગરીર

તાંતરણુ (૦) મંકિં [જુઓ તતરણુ]
વચ કર

[[ર] પક્ષિ હાર

તાતો (૦) પું [મ તતુ] તાતણો તાર

તાંતિંક વિં [સ] તત્રસાસને વગતુ (ર)

પું મતતત્રાતિ નલ્લનારો
તાંદળાજો (૦) પું [પ્રા તણુલે જવો] એક
નતની વનરપતિ - ભાણ

તાદળા (૦) પું બંબં [જુઓ તાદુ] નો
કાગ, બાવટો કાદરા વગેરેમાથી છાંને
કાપે ના મણા

તાદળિયો (૦) પું જુઓ તાદળાને

તાંદુવ પું બંબં [સ તાલ] તદુવ ચોખા
(ર) તાદળા

તામડી (૦) સોં [તાણુ' ઉપરથી] નાનો
 તામડો, તામડી વડોઈ -ડો પું તામડો
 પાણી ખરવાનું મોટું વાસણ
 તાખાફૂડી (૦) સોં નાહવાનું પાણી લેવા
 વપરાતું તાખાપીતળનું પહેળા મોન એક
 વાસણ [સિક્કો]
 તાખિયો (૦) પું તાખાનો લોટો વાડકો કે
 તાણુ (૦) નં [સ તાજો] આજા રાતા
 રંગની એક ધાતુ
 તાખુવ નં [સ] નાગરવેલનું પાન (૨)
 પાનખીડું [જુઓ તાસિયું]
 તામળી (૦) સોં નાનું તાસણુ -ણુ નં
 તામિયુ (૦) નં -યો, પું માસાનો પહેળો
 મોટો વાડકો
 તાણં (૦) અં + ત્યા [પ]
 તિકડમ નં (જેનમા) ચોરી નિયમ
 હંમાથી છઠ્ઠવાની મુમ્મિ કે ચાલાકી
 તિક્કડ પું [જુઓ પિક્કડ] જાડો રોંગો
 તિક્કડ વિં [સ] તીખુ (૨) કડક
 તિલેરી સોં [ર ફૂંચારો] નાણાં પ્રમતી
 માનમતા હં રાખવાની લોખંડી મળ
 ખૂત પટી
 તિતાનિયુ, તિતાડી વિં [તિ + તાળ]
 ઉગાડયુ, ઉગાડવાઈ નાંબાન
 તિતિશા સોં [સ] મુખડ પ આલિ દ્વિહોતુ
 ધીરજથી સહન, સહનથી તા -હુ વિં
 તિતિશાવાણુ
 તિથિ સોં [સ] હિંદુ મહિનાનો દિવસ
 મિતિ (૨) સંવત્સરીનો દિવસ નંકથ
 પું તિથિનો કથ -ગણતરીમા ન આવડ
 તે (ત્રે સુરોદયમા નહ તિથિઓ આવે
 ત્ય રે જે તિથિ સુરના ઉચકાળમા ન
 આવે તેમો કથ ગણાય છે)
 તિખેડ પું હિમાચની ઉત્તરનો એક દેશ
 તિખખની વિં તિખખત -તિખે દેશનું
 તિમ ગળ પું જુઓ તિમિગન
 તિમિર વિં [સ] અધારુ(૨) નં અધકાર
 તિમિગન [સ] -ળ પું મગરમચ્છ
 તિરકમ્બ/-સિયુ વિં ત્રાસુ તિરધુ (૨)

નં ભીતમા આગ-વાકી ઈટો મૂખીને
 બનાવેતુ નાનું જાળિયું
 તિરકકરણિય વિં [સ] તિરકમારને પાત્ર
 તિરકકાર પું [સ] તુચ્છમાર, અનાદર,
 ધિકાર ંજુ સંકિં તિરકમાર મરવા
 તિરક્યૂત વિં [સ] તરછોગી કાઢેલું
 તિરોધાન નં [સ] અદરય થતુ તે (૨)
 આગ્રહન
 તિરોભાવ પું [સ] અદરયતા
 તિરોભૂત, તિરોહિત વિં [સ] અભય(૨)
 ઠંગેતુ
 તિર્યક વિં (૨) અં [સ] વાક ત્રામુ
 -મોનિ સોં [સ] પશુ પગ વોરેછવો
 તિર્યક(-અ) નં [સ] મનુષ્યથી લગી
 જાતવા પ્રાગી
 તિવ પું [સ] જુઓ તવ
 તિલકે નં [સ] દીતુ
 તિવંમાત પું [મ તિલિમાત] ચમ માર
 અન્ય જાની વાત -તી વિં ચમ મારી
 તિનાગિ સોં [સ] જુઓ તિનાદક (૨)
 રુખસ | અને પાણી
 તિવોદક નં [સ] મૂએતને અર્પાવા તા
 તિન્દી સોં બરોળ
 તિસમારખા વિં [તીસ (ચોસ) + મારવ +
 ખા] ગરમ મિતજનું (૨) જાઈખોર
 (૩) પું મોટા પરાક્રમોની બડાશે મારનાર
 આદમી
 તિહા અં જુઓ ત્યા ત્યહા [પ]
 તીકમ પું જમીન ખોદવાનું એક જોખર
 તીફળ વિં [સ] જારી માં ધારવણુ (૨)
 બાકે તીખુ (ભાષણ) (૩) ચકોર અપજ
 તીખટ વિં તીખા રવાનું (૨) નં તીખાસ
 અપે, એવે, અપાપે,
 તીખાટ પું તીખો રવાઈ (૨) રવબાવની
 ઉમતા [તા] -શ સોં તીખાપણુ
 તીખા નં બં વં મરયા (૨) મરી
 તીખુ વિં [પ્રા તિજ્જ[સ તાજા]] ધમધમાટ,
 છળ ચયરે એતુ (૨) પાગીવાણુ, તેજ,
 જગદ (૩) ઉમ ગરમ મિતજનું (૪) નં

ખડુ લોહુ, પોલા ૦૮૮૮૮૮૮૮ વિં
ખૂલ તીથુ
તીજ સીં, -મું વિં [પ્રા તીજ] જુઓ
ત્રોજ, -જુ [જવ
તીડ નં [૨ તિજ] એક જતનો પાખાગો
તીજુ વિં [સ તીજ, પ્રા તિજ] ઝીણી
ધાગાણુ (૨) ઝીળી આડીવાણુ (૩)
ગૂઠમ પગ તીમ (ગૂર)
તીતર પું જુઓ તેતર
તીતી સીં [રવં] ચડલી, પખી (ખાજ
બાખામા) ઓઢાડો પું એક જતનુ
ખાખાણુ જવડુ
તીનપાય સીં [હિ] યડપડ શેખી, મિમજ
તીર નં [સ] કાઠો, કિનારો [ભાગો
તીર [સ ફા] બાણુ ઠંકશ પું બાણુનો
તીરજુ વિં [સ તિરજીન પ્રા તિરિચ્છ]
વાડ આહુ, કંતરાણુ [વાસી
તીરથ નં, વાસી વિં જુઓ તીથ',
તીરવા અં [તીર + વા] બાણુ જથ એટલે
અતરે (૨) બાણુ જેટલુ લાણુ કે ડીચુ
તીરંદાજ વિં [ફા] તીર મારવામા કુગળ
-જુ સીં તીરંદાજપણુ
તીર બાજ વિં [તીર + ફા વાજ] તીર
માવામા કુગળ -જુ સીં તીર માર
વાની વિધા (૨) અપરાધીને યોડો જમીન
મા ફાગીને તીરથી મારવાની એક દૂર શિક્ષા
તીરી સીં [સ ત્રિ પરથી] ત્રણની સજાનું
ગજદાનુ પન
તીથ' નં [સ] ધા, પાર ડતરવાનો માર્ગ
(૧) ધર્મ પવિત્ર કે જતનાની જગા ઓયાત્રા
સીં [ન] તીથોની યાત્રા ૦૨૧૪ પું
[મ] તીથોમા એક - પ્રયાગ ૦૩૫ વિં
(૨) પું પૂજ્ય પવિત્ર (વગીને માર
પત્રમા વપગનો મનસુચક શબ્દ)
વાસી વિં તીથ'રયાનમા રહેનારુ
વેચાન નં તીથ' કરવી જેની પવિત્ર
જગા યાત્રાનુ ધામ ૦૨૫૩૫ વિં (૨)
પું જુઓ તીથ'૩૫ -થ' કર પું [સ]
જેનધર્મનો પ્રવર્તક (તે ૨૪૭) -થ'દંત

નં [+ સ મળ] તીથ'યાત્રા -થ'દંત નં
[સ] તીથ'યાનનુ -પવિત્ર નદી ૩
ધામનુ જળ
તીથ વિં [સ] તીથ' (૨) આહુ, સખત
તીથ વિં [સ ત્રિંગર, પ્રા તામ] ત્રીસ ૩૦
-સા પું ૦૫૦૦૦ ૩૦x૧થી ૧૦નો ૫૫૫૫
તુ અં [સ] ડિત પરત [વશ, દગ
તુકંમ નં [ફા તુતમ] ખીજ (૨) વીથ' (૩)
તુકંમરિયાં નં ૦૫૦૦૦ [તુકંમ + રેદાન (મ)]
તંમરિયા, એક ઓરધિ
તુકંલ સીં દુઝલ, મોટી પનગ (૨) પું
પતગ ચડાવીને પછી જે વાગનુ કાનસ
ચગતે છે તે (અમદાવાદ)
તુકો પુંનાની વાત દુષકો (૨) મનનો તરગ
(૩) જૂહુ તીગ, માથે ઇગોર ધાવેલુ તીર
તુખમ નં જુઓ તુકંમ
તુચ વિં [સ] તુચ'મારને પાત્ર (૨) નજુ
માવ વગરનુ (૩) અતિ અટપ ઠંકાર પું
[+ સ ફાર] અનાદર, તિરર'મા ઠંકાર પુ
સંકિંતુર'કાર રવો ઠંકારો તુચ'મા
તુજ સં તારુ [૫]
તુણાઈ સીં તણુ કે તેનુ મહેનતાણુ
તુણાવણુ સંકિં, તુણાવું અંકિં 'તુગ
(-ન) રુંનુ ગ્રેર' ને કર્મણિ
તુણિયાટ (-૨) પું જુઓ તુનિયા
તુતગ નં [જુઓ તુ] જનાવગી વાન તરમ
તુનતુની સીં [રવં] એક વાઘ
તુનાઈ સીં જુઓ તુણાઈ
તુનારો પું [તુન'તુ' ઉપરથી] તુણવાનુ કામ
મારારો, તુનિયા [તુણાવણુ] મા
તુનાવણુ સંકિં, તુનાવું અંકિં જુઓ
તુનિયાટ (-૨) પું [તુન'તુ' ઉપરથી] તુનારો
(૨) પરચૂરણ વેપાર કરનારો આંખી
(૩) તુચ' માણસ [લા] [પણુ
તુમાખી વિં મિમજ (૨) સીં તુમાખી
તુમાર પું [મ તુમાર] જે પક્ષ વચ્ચેનો ફાગી
પત્રાવદાર -રી વિં તુમારને ધગતુ
તુમુવ વિં [સ] ઘોરા અને ધમાસડીવાણુ
(૨) દાણુ (યુદ્ધ) (૩) નં ઘોરા, ધાધન

તૂઈ સોં તોઈ, ફીત -
 તૂક સોં [વા] દક, કવિતાની કડી
 તૂટ સોં તૂડી જતુને, બગાણ (૨) અણ
 બનાવ, વિરોધ (૩) ખોટ, વળી. ૦ક
 વિં છટું પડી ગયેયુ (૨) ખડિત, અપૂર્ણ
 (૩) અં ૭૮૦, કકડે કકડે ૦કાટ સોં
 ફાટકૂટ અણબનાવ (૨) ફાટ ૦મૂટ
 વિં ભાગુડુયુ
 તૂટંતુ અંકિં [સ તુટ, ના તુટ] દકડા
 થતા ભાગતુ (૨) [લા] ભાગલા પાડવા,
 અગ થયો (જેમ કે મેત્રી, સગાઈ ઇં)
 (૩) દેવાડુ કાંડુ (૪) બગાણ પડતુ
 નાસભાગ થવી [રેછપેછ]
 તૂટય કૂટયુ વિં વટલકૂટલ ભાગ્યુતૂથ,
 તૂકેતુ અંકિં [સ તુટ, પ્રા તુટ ઉપરથી]
 પ્રસન્ન થયુ, તૂકુ
 તૂણુ નં [સ] તીર રાખતાતુ ખોણુ, ભાથો
 તૂણુતુ સંકિં, [ગા તુણગ=તૂણુ-૨કૂ
 કરતુ તે] -પડામા જ્યાથી દોરા વસાઈ
 તણાઈ ગયા હોય ત્યા દોરા ભરી લેવા
 (૨) રૂને પીળી રેસા તાણી પૂણી
 બનાવવા માટે હાથથી પીજતુ
 તૂણિયો પું વણવાતુ કામ કરનારો
 તૂત નં બનાવટી વાત, ભૂકાણુ, અપ (૨)
 તરક, પ્રપચ, જળ (૩) ચેષા, નખરા
 તૂતક સોં, નં વડાણના ઉપના ભાગમા
 કરેની સપાટી-અગારી
 તૂતુ અં [વગ] ફૂટારને બોનાવવા માટે
 વપરાતો ઉદ્ધાર (૨) નં ફૂટાર (બાળ
 ભારામા) [સાત તૂત
 તૂતેતૂત નં તૂત પર તૂતની પરપરા (૨)
 તૂનયુ સંકિં જુઓ વણુ
 તૂપ નં [સ] ની
 તૂમડી સોં, -કુ નં જુઓ તુખડી, -કુ
 તૂર નં, સોં [સ તૂલ] સીમળો, આકડો,
 ડોળ ઇંના રૂનો ભાગીક રૂનો પદાર્થ
 તૂ સોં [સ] શરણાઈ, તૂરાઈ (૨) નં
 એક વાદ્ય (દુબળા લોખંડુ)
 તૂરા પુંખવં [મ હૈઈ] તોરા ડોગા

તૂરાટ પું તૂરાપણુ
 તૂરિયું નં એક ગાક ફળ
 તૂરી સોં [સ તૂર્ પ્રા તૂરિય, તૂર] એક
 વાદ્ય તૂરાઈ (૨) સાળીનો ગાકલો રૂપડો
 તૂરી પું [જુઓ તૂરી] થોડો
 તૂરું વિં [સ તૂર] આખાના જેવા સ્વાદુ
 તૂરો પું જુઓ તોરો
 તૂર્ય નં [સ] એક જાનતુ વાંધ
 તૂસ નં [સ] ૨૨સણ, મોન (૨) રૂ
 તૂવ સોં [સ તૂરી, પ્રા તૂરી] જુઓ તૂવેર
 તૂળડી સોં જુઓ તુળી -કુ નં તુળકુ
 તૂણુ નં [સ] તળુ ધાસ ખડ વ્યત
 અં [સ] તણખવા જેતુ તૂરં
 તૂતીય વિં [સ] ત્રીન્ ૦મ નં જુઓ
 દદત્રીયમ -યા વિં સોં [સ] ત્રીજ
 વિભન્તિ [વ્યા]
 તૂસ વિં [સ] ધરાયેલુ, સતુદ -સિ
 સોં [સ] ધરાયાપણુ સતોપ -સિદાયક
 વિં તૂસિ આપનાડુ
 તૂપા સોં [સ] તરમ, ખામ (૨) તીમ
 દર-આમાક્ષા [વા] ૦તુર વિં [ખાતુર]
 ૦ર્ત-૦ર્ત વિં [સ] તરસથી પીડાતુ,
 તરમ્યુ -પિત વિં [સ] તરસ્યુ
 તૂણુ સોં [સ] તૂપા, ત સ (૨) દર-
 તે સં [સ તૂ] (ત્રીને પુરુષ એં વં) (૨)
 વિં એ
 તેખ (૦ક) સોં તજ ડીજ, ખોજ (૨) ખત
 (૩) જેવટ, કરકસર (૪) જુઓ તેખ
 તેખકું (-તુ) નં [સ] દિક ઉપરથી
 તણની ટાળી-સમૂહ (૨) તણ જળ
 વચ્ચે ફગાયેલુ કન્યાનુ સાકું
 તેગ (-ગા) સોં [કા] નાની તાવાર ઘાર
 તેજ વિં [વા] તીક્ષ્ણ (૨) ઉમ, આમું
 તીણુ (૩) ચપળ, રફતિવાડુ
 તેજ નં [સ] ત તજસ પ્ર-નાસ (૨) પ્રભાવ,
 પરાકમ (૩) પચમદામૂતોમાનુ અસ્તિત્વ
 તેજણુ સોં [જુઓ તાજણુ] ચપળ ધોળી
 તેજદિતા સોં [સ] તેજસ્વીપણુ
 તેજસ્વિની વિં સોં [સ] તેજસ્વી

તેજસ્વી વિં [સ.] પ્રકાશવાળું (૨) પ્રભાવ-
 ગાળી; પરાક્રમી [મસાલો
 તેજનો પું [વા.] તજ, લવિ ગ ઇં ગરમ
 તેજળ પું [વા.] એકિડ -ખી વિં
 તેજમને લગતું કે તેના જેવી અસરવાળું
 તેજ સ્ત્રી [વા.] તેજસ્વિતા, અગ્રકાંઠ (૨)
 ભાવ-કિ મનમાં વધારો (૩) દોષ, ઉત્સાહ;
 સ્ફૂર્તિ (૪) ચડતી આગની (૫) પું ઘોડો,
 તેજ સ્વભાવનો ઘોડો (૬) વિં તેજ.
 ઝમંદી સ્ત્રી ભાવની ચડતર. ઇં
 વિં તેજ, તેજવાળું
 તેજો. [સ. તેજ] (સમાસના પૂર્વપદે ઘોષ-
 ઘંજનાદિ ગૂઢ પદેલાનું અગ). ઇંકંગ,
 ઇંવધ પું તેજ-માનપ્રતિષ્ઠાનો ભગ
 તેજીં વિં કંદ, સખ્યા, અતર, જગા,
 સમય વગેરેમાં અમુક જેટલું - અમુક
 બરાબર. -જે અં તેજલાગાં; તે વખતે,
 જગાએ, અંતરે ઇં (૨) તેજલાથી
 તેડ (તે) સ્ત્રી તણ; કાંડો (૨) બાળુ; તરફ
 (૩) બાણ કે ચાળીની બાળુ જ્યાં સાક
 ચાળી ઇં મુકાય છે તે કે તે વગ્નુ [લા.].
 [ઇંકરવી = ખાવાનું છાંયું.]
 તેડયું સં કિં [દ. તેડ] નોતરયું (૨)
 (બાળકને) ભગયું - કેડે બેસાડયું
 તેડાગર વિં [તેડુ + ગર] તેડી લાવનાર, તેડાં
 કરનાર [નોતરયું; બોલાવયું
 તેડાવયું સં કિં 'તેડયું' ગ્રેરક (૨)
 તેડું નં [તેડુ' પરથી] નોતડું; લેવા-
 બોલાવવા આવડું તે
 તેજી (તે) સં [તે' ઉપરથી] (ત્રીજો પુરુષ
 એં વંનુ સ્ત્રીં ૩૫. બળધા પારસીઓમાં
 વપરાય છે). ઇંગમ, ઇંમેર અં તે તરફ;
 તે બાળુ. વ્યારે અં તે વખતે
 તેતર (ઠેડો) પું [સ. તિલિ-(-)ર; પ્રા. તેતિ-]
 તીતર; એક નવનુ પક્ષી
 તેતાલી (-ખી) સ્ત્રી (તે) વિં જુઓ તેંતાળીસ
 તેત્રીસ વિં [પ્રા. તેત્રી (-ત્રી) મ. (સ. વર્ષિય)]
 '૩૩'
 તેથી (ઠકરીને) અં [તે'ની તૃતીયા
 વિભક્તિ] આટે; તે ઠારલે; તેટલા સાડ

તેપન (તે) વિં [પ્રા. તિપન, તેવન (સ.
 ત્રિપચાલવ)] '૫૩'; તેપન
 તેમ (તે) અં [અ. તિમ] તે રીતે-પ્રમાણે
 તેર વિં [સ. ત્રયોદગ, પ્રા. તેર (૦સ)] '૧૩'.
 ઇંનું વિં કમમાં બાર પછીનું (૨) નં
 માણસના મૂલ્યનો તેરમો દિવસ કે તે
 દિવસે કરાનો વરો. ૦રમ (-સ) સ્ત્રી
 પપ્પવાદિયાની તેમ્મી તિથિ
 તેરીખ સ્ત્રીં વ્યાજ ગણવાનો દિવસ (૨)
 વ્યાજનો દર
 તેરીજ સ્ત્રીં જુઓ તારીજ
 તેરીમેરી સ્ત્રીં [દિં.] ગાળાગાળી; તારીમારી
 તેલ નં [સ. તેલ; પ્રા.] તલ વગેરેમાંથી
 કઠાનો ચીકણો પ્રવાહી પદાર્થ (૨) તેલમાં
 કાઢેલું સત્ત્વ (૩) અડદાળો, દમ [લા.]
 તેલગુ સ્ત્રીં તેલ ગણના લોકોની બાપા
 તેલગણ પું [પ્રા. તેલગ (સ. તેંગ)]
 ઓરિસાથી દક્ષિણના સમુદ્રકિનારા પરના
 પ્રદેશનું પ્રાચીન નામ; આધ દેશ
 તેલિયું વિં તેલવાળું; તેલથી ચીકણ.
 -યો રાત પું તેલિયાં વસ પડેરનાર
 અને તેલમાં ગોઈ ગુજરેલી વાત કહેનારો
 -તાત્રિક
 તેડી વિં તેલવાળું; તેલિયુ (૨) તેલ
 વચનાર (૩) પું ધાંચી (ખયાં નં
 બંવં જેમાંથી તેલ નીકળે તેવાં બી
 તેલુગુ સ્ત્રીં જુઓ તેવગુ
 તેવડું વિં [અ. તેવડું] તેના જેવડું
 તે વાર (-રે) અં તે સમયે-પ્રસંગે, ત્યારે
 તેથીસ વિં [પ્રા. (સ. ત્રયોદિગતિ)] ૨૩;
 ત્રેવીસ
 તેણું (તે) વિં [સ. ઘડ + વર; સરંપ્રા. તેવે
 (૦સ)] અમુકને મળતુ, અમુક જેવું. -વે
 અં તે સમયે; ત્યારે [૫]
 તેસકં (તે) વિં [પ્રા. તેસકિં (સ. તિપથિ)] '૧૩';
 ત્રેસક
 તેલ સં [સરં બપ. તેલ-તેણું] તે [૫]
 તેંતાલી (-ખી) સ્ત્રી (તે) વિં [પ્રા. તેમાત્રીવ
 ઇં. ત્રિપ્તવારિયર] '૪૩'

તેનઠં (તેં) વિં બુઓ તેસઠં
 તેયાર વિં [ય] ગલ્ કરવા કે ઉપયોગમા
 લેવા યોગ્ય, પરિપૂર્ણતાએ પહોંચેતુ, તરત
 દાન કરાય કે યમ દે એવી ગિયતિવાળુ
 (૨) સમજ, વલ્લર -રી સ્ત્રીં તત્પરતા,
 સમજ ટોણુ તે [(માન)તેયારીમાં લઈ
 જવે] = ઉતારુઓની ગાફીમા લગેજ કરવે]
 તેય નં [સ] તેલ -લાલ્યગ પું [સ]
 શરીરે તેન ચોળુ તે -લી વિં [સ]
 તેવવાળુ (૨) ચીકટુ (૩) પું તેલી ધાચી
 તેવગ [સ] (૦છુ) પું તેલગણ આચીન
 તેનગદેશ
 તે અં [સ ત્તા, પ્રા] (ને' સાથે કે
 એનુ શક્તી વાક્યમા વપરાય છે) દાં
 ને આવશે તે જઈશુ
 તે અં [સ હુ] તોખણ ના અર્થમા ઉદાં
 તે જઈ. (હુ નહી આવે તોખણ)
 તે અં [સારં પ્રા ત્તો તા] તો પછી ના
 અર્થમા ઉદાંતો જા. (૨) 'બીજુ કાઈ
 નહિ, તો આટતુ તો' એ અર્થમા
 ઉદાં ખાઓ તો ખરા, પાસે તો આન
 (૩) બાર મૂંવા નાટે ઉદાં હુ ગયો
 તો નહિ જા' આ તો ખરો
 તોઈ સ્ત્રીં વર્ષ સ્વખની મિનારી
 તોઈ સ્ત્રીં [ય તોફ] ગળામા નાખવાની
 વજનદાર બેગી (૨) કોશ, દળપૂ. ળી
 તોઈપુ સંકિં [હિ] ડયંકુ (૨) નેખુ
 તોખમ નં, સ્ત્રીં + બુઓતુખમ
 તોખાર પું [દુક્તાર, તો'યાર] થોડો
 તોછડાઈ અં તોગપણુ [દ્વંક, ઓણુ
 તોછડું' વિં [સ હુચ્છ] અસભ્ય, ઉદ્વેગ(૨)
 તોછ સ્ત્રીં [ય તો'ગ] વિધોદી, સાય
 તોટો પું [વટણ' ઉપરથી (સ દુદ્ધ)] ખોટ,
 મુસાન
 તોટો પું [બુઓ ટોટો] હરિયો
 તોડ સ્ત્રીં [સ તાદ, પ્રા] પગના માસલ
 ભાગમા થતી પીડા
 તોડ પું [તોણુ' ઉપરથી] નિકાલ, ફડાઓ,
 ફેસનો (૨) સોગટમા સામાની સોગટી

પહેલી માનવામા આવે છે તે, કે જે પછી
 પાતાની સોગટી ધનમા લઈ જઈ શકાય
 બ્લેડ સ્ત્રીં તા'લેડ, સમાધાન બ્લેડ
 સ્ત્રીં તોણુ ફાડતુ તે
 તોડપુ સંકિં [સ, પ્રા તાટ] જોગયેતુ કે
 વગેરે યા લાગેતુ હોય તેને જોર વાપીને
 છટ્ટ સરુ (૨) ચૂટણ, ચૂટીને અલગ લેતુ,
 ઉતારણ (૩) ભાગન, ફોડ (૪) અલગ બે
 ભાગ કરના, ટુટ્ટો કરી નાખવો (૫) મજ
 રવો, બગાણ પાડણ જેમ કે, વચન,
 મત્રી દં [લા]
 તોટો પું [દે તાર] ટોટો, પગતુ સાંકળ
 તોટો પું [બુઓ તોણુ] પૂગીઓ માતના
 પડેતો ફોડો (૨) કાચુ તોટોતુ ફળ
 તોટો પું [બુઓ ટોટો] ટોલો(૨) મિનારો,
 શિખર, દાગરો (૩) વાવની ઉપરની
 દીવાન(૪) ચણતરમા દીવાનની બાઈની
 દિશામા મુકાતી ઈટ (દીવાનની લબાઈની
 દિશામા મુકાતીને 'ચૂરી' હે છે)
 તોતણુ અં કિં [તોતણુ ઉપરથી]
 જોનતા જમ મોટવી
 તોતણુ વિં જોનતા તોતણુ -નુ વિં
 બુઓ તોતણુ (૨) અધા અને માત
 જોન જોન
 તોતણાપુ અંકિં બુઓ તોતણ
 તોતણુ વિં બુઓ તોતણુ
 તોતણુ વિં બુઓ મોટા દંતુ મોટ તોસતાન
 તોતેર (તા) વિં સ્વિ(નુ)વરિ' ૭૩'
 તોતો પું [વા] પોપટ
 તોપ સ્ત્રીં [હુર્કી] દારગોળો ફે કવાનુ સાધન
 (૨) મોટી ગપ [લા] બખાનુ નં તોપ
 તથા એનો સરભમ રામવાની જગા
 (૨) તોપ અને એનો સરભમ બગોળો
 પું તોપનો ગોળો (૨) મોટી ગપ [લા]
 બચી પું તોપ ફોડનારો માલસ,
 ગોનદાજ (૨) ગપ્પી માણસ [લા]
 તોપણુ (તો) અં છતા, તેમ છતા, તથાપિ
 તોપમારો પું તોપના ગોળાનો મારો
 ચાપવો -ગોળા પર ગોળા છોડવા તે

ત્રણ વિં [સ ગાગિ] '૩'
 ત્રપા સીં [સ] લગ્ન, ગરમ
 ત્રમજટ, ત્રમજીક અં પુંઙ્, ધોલમાર
 (વરસત) (૨) સીં ઝગ
 ત્રમણું વિં તમાણું, ગણ
 ત્રય વિં [સ] ત્રણ (૨) નં ત્રણનો સમૂહ
 -ચાતન પું [+ જાનન] ત્રણ મુખવાળા-
 દતારેય -ચી સીં [સ] ત્રણનું લૂંપ
 (૨) કમ, મામ અને ચતુર એ ત્રણ વેદનો
 સમૂહ [એક આક્રમ
 ત્રવાડી પું [ત્રિ+વેદ ઉપરથી] ત્રિવેની,
 ત્રુત વિં [સ] ડરેલુ, ભડકેલુ (૨) બીંધ
 ત્રંબક પું જુઓ અબધ [વાધ
 ત્રખાળું નં [તામ્ર ઉપરથી] નેક ભતનુ
 ત્રાક સીં [સ તર્ક] જેના પર સુત કતાય
 છે તે સોચો
 ત્રાગ પું ત્રાગડો, તાતણો ઠોડા પું તાતણો
 તત્ત (૨) જનોઈ (૩) વળ દેવાની ફરકગી.
 [ત્રાગડો રચવો = કાવતરું કરવું]
 ત્રાગુ નં બીજને ઠેકાણે લાવવા પોતાના
 ઉપર કરેલી જળરદસ્તી (૨) દક, શદ
 ત્રાજતુ નં [ત્રા ત્રાજ] જુઓ ત્રાતક
 ત્રાજીકું નં જોખવાનું બે પલ્લાવાળું
 સાધન, ત્રાજતુ (૨) શરીર ઉપર છૂંદાવેલું
 છદ્મું
 ત્રાટક પું [સ] ત્રાકીને એક જ સ્થાને ભેઈ
 ચિત એકાગ્ર કરવાની યોગની ક્રિયા
 ત્રાટકેલું અંકિં [ત્રાટક] કે 'ત્રાડ' ઉપરથી]
 અણધાર્યો ધસારો કરવો, છાપો મારવો
 ત્રાડ (ત્રા) સીં મોગી બૂમ, ગર્જના ંજું
 ' અંકિં ગર્જના કરવી
 ત્રાણું નં [સ] રક્ષાણું, બચાવ (૨) રાસણ
 ત્રાણું (-ણું) વિં [પ્રા ત્રાણ (સ ત્રિગવતિ)]
 ત્રાણું - '૯૩'
 ત્રાતા પું [સ] રક્ષણ કરનાર, બચાવના
 ત્રાપો પું જુઓ ત્રાપો
 ત્રાસ પું [સ] જુલમ (૨) પજવણી, કરાળો
 (૩) કમકમાટી (૪) ધાક, બીક ંદાચી
 વિં ત્રાસ આપનારું વધારું પું ત્રાસ

કેવાય એમ ફરવાથી ફવાય છે એવો
 રાજકીય મત, 'ટરરિઝમ' ંજુ અંકિં
 ત્રાસ પામતું, કરાળું (૨) બીજ
 ત્રાણિ અં (૨) સીં [સ] 'રક્ષણ કરો-
 બચાવો' એવો હુકાર [અમારું ગાંધી
 'મારું રક્ષણ કરો' એવો હુકાર]
 ત્રાણિત વિં અભવ્યું (૨) તરૂં (૩) પું
 ત્રાણિત આત્મી
 ત્રાણ અં (૨) સીં જુઓ ત્રાણિ
 ત્રાંબટ વિં [સ ત્રાં ઉપરથી] ત્રાંબાનું (૨)
 નં ત્રાંબાનું પાત્ર, ત્રાસ
 ત્રાંજું નં [સ ત્રાંજું] જુઓ ત્રાંજું
 ત્રાંમ પું ત્રાસાપણ વાક (૨) કાસ, ફાસો
 (૩) વજન કાપુ (૪) ત્રાંબાની રમગી
 ત્રાસક. -નિષેધ પું જુઓ ત્રાસ (૨)
 જુઓ ત્રાસિયો -સું વિં વાક, દતારા
 ત્રિ વિં [સ] ત્રણ ંક નં ત્રણનો સમૂહ
 ંકટું નં ચૂક મરી અને પીપરનું ચૂકું.
 ંકમ પું જુઓ ત્રિવિક્રમ
 ત્રિકાંડ પું [સ] ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્ત
 માન એ ત્રણે કાળ (૨) સવાર, બપોર
 અને સાંજ એ ત્રણે સમય ંજ વિં
 [સ] ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાન ત્રણે
 કાળનું જ્ઞાન ધરાવનાર ંજાની વિં
 ત્રિકાંજી ંદરી વિં [સ] ત્રણ કાળ
 ભેઈ રામનારું, ત્રિકાળજ્ઞાની -બાળાધ
 (-ધિત) વિં [+ ગવાય (-ધિત)] ત્રણે
 કાલથી અબાધ એલું, કાલાતીત -બી
 પું ત્રિકાળ
 ત્રિકાંડ વિં [સ] ત્રણ કાંડ -વિભાગવાળું
 ત્રિકટ વિં [સ] ત્રણ શિખરવાળું -ટાચળ
 પું લ કામા આવેલો એક ખર્ચ
 ત્રિકોણ પું [સ] ત્રણ ખૂણવાળી આકૃતિ
 (૨) વિં ત્રણ ખૂણવાળું
 ત્રિકોણમિતિ સીં ત્રિકોણનું ગણિત,
 'ત્રિકોનોમેટ્રી' [ગ]
 ત્રિગુણ વિં [સ] ત્રણ ગણ, ત્રેવડ (૨)
 પું મંવં સત્ત, રજ અને તમ એ ત્રણ
 ગુણો -જી સીં [સ] માયા (વેદાત્મ)

—આત્મક, —ણી વિં [સ] ત્રિગુણુ
બનેતુ
ત્રિદાતપદી સ્ત્રીં [સ] ત્રણ વાત સુધીના
પંચાગારમ્, 'કથમિક એકરપ્રેશન [ગ]
ત્રિભગત નં, ત્રિભગતી સ્ત્રીં [સ] ત્રણે
દુનિયા (સ્વર્ગ, મૃત્યુ ને પાતાળ)
ત્રિજ્યા સ્ત્રીં [સ] વર્તુલના મધ્યબિંદુથી
પરિના કોઈ બિંદુ સુધીની સુરેખા કે
તેનુ અંતર 'રેડિયસ' [ગ] ઠંકાણુ
પું મધ્યબિંદુ આગળ ત્રિજ્યા જેવડા
ચાપથી થતો ખૂણો, 'રેડિયન' [ગ]
ત્રિતાપ પુંબંબવં [સ] જુઓ તાપત્રય
ત્રિતાપ પું [સ] સગીતનો એક તાલ
ત્રિદંડ પું, નં [સ] વાજદંડ, મનોદંડ અને
કાયાદંડ એ ત્રણ સઘન ધારણ કથાની
નિશાનીરૂપ સંન્યાસીનો દંડ —ડી પું
[સ] ત્રિદંડ ધારણ મરનાર, સંન્યાસી
ત્રિદોષ પું [સ] વાત પિત્ત અને કંદ એ
ત્રણ દોષના પ્રકોપથી થતો રોગ, સનેપાત
ત્રિધા અં [સ] ત્રણ પ્રમારે, ત્રેધા
ત્રિનયન, ત્રિનેત્ર પું [સ] મહાદેવ
ત્રિપથ પુંબંબવં [સ] સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને
પાતાલ (૨) નં ત્રણ રસ્તા જ્યાં મળે
એ સ્થળ જગા સ્ત્રીં [સ] ગંગા
ત્રિપદી સ્ત્રીં [સ] ત્રણ પાયાની ઘોડી,
ત્રિપાર્થ (૨) હાથીનું પગણ બાવવાનું
દોરડું (૩) વિં ત્રણ પગ કે પદવાડું
ત્રિપરિમાણુ નં [સ] લબાર્થ, પહોળાર્થ
અને જાચાર્થ કે જડાર્થ એ ત્રણ માપ જે
દરેક પદાર્થને હોય તે, 'ત્રી ડાર્થમેટ્રાન્સ'
[ગ] [પાયાની ઘોડી, ટિપાર્થ
ત્રિપાર્થ સ્ત્રીં [ત્રિ+પાર] ત્રિપદી ત્રણ
ત્રિપાડી પું [સ] વેદનો પાઠ કરવાની
સહિતા, પદ અને ક્રમ એ ત્રણે રીતો
જાણનારો બ્રાહ્મણ (૨) એક અડક
ત્રિપિટક પું [સ] સુત, ત્રિનય અને અભિ-
ધમ એ ત્રણ પ્રકારના બૌદ્ધ ગ્રંથોનો
સમૂહ [ત્રણનો સમૂહ ત્રિક
ત્રિપુટવિં [સ] ત્રણ પુવાડું —ડી સ્ત્રીં

ત્રિપુર નં [સ] મધે રાક્ષસો માટે આકાશ,
અતરિક્ષ અને પૃથ્વી ઉપર બાધેલા
સેના, ચાદી અને લોખંડના ત્રણ સહેર
(૨) પું શિવે મારેનો એક રાક્ષસ
—રારિ પું [સ] શિવ
ત્રપુડ, —ટ (ઠંક) [સ] ત્રણ લીટીનું તિલક
ત્રિકૃત્વા [સ] —ળા સ્ત્રીં હરડા બહેડા ને
આગળાનું ચૂળું —એક ઔષધિ
ત્રિભગ (—ગી) વિં [સ] ત્રણ ઠંકાણે વળેડ
ત્રિભાગધું સંકિં ત્રણ સરખા ભાગ દરવા
ત્રિભાજક વિં ત્રિભાગનાડું 'ટ્રાયસેક્ટર' [ગ]
ત્રિભુજ પું, નં [સ] ત્રિકોણ
ત્રિભુવન નં [સ] સ્વર્ગ, મૃત્યુ ને પાતાળ
એ ત્રણે ભુવન —લોહ
ત્રિભેટો પું જ્યાં ત્રણ રસ્તા મળે તે
જગા ત્રિપથ
ત્રિભોમ સ્ત્રીં [ત્રિ+ભૂમિ] ત્રિભુવન, સ્વર્ગ,
મૃત્યુ અને પાતાળ
ત્રિભોધુ નં [ત્રિ+ભૂમિ—ભોધ] ત્રીજો માળ
ત્રિભૂતિ (—તિ) સ્ત્રીં [સ] બ્રહ્મા, વિષ્ણુ
અને મહેશનું ત્રિ-
ત્રિયા સ્ત્રીં [સ સ્ત્રી, હિં] સ્ત્રીં ૦૨૧૧૧
નં સ્ત્રીઓનું રાજ (જુઓ કામર) (૨)
સ્ત્રીનું વનણ હોણ તે
ત્રિરંગી વિં ત્રણ રંગનું (૨) પું સફેદ,
લીલો અને કેસરી એ ત્રણ રંગવાળો
રાષ્ટ્રવજ્ર
ત્રિરાશિ સ્ત્રીં [સ] આપેલી ત્રણ સંખ્યા
કે રાશિ યા પદ ઉપરથી ચોથી સંખ્યા
કે પદ કાઢવાની રીત
ત્રિવેક પું, —ડી સ્ત્રીં [સ] ત્રિભુવન
ત્રિવેચન પું [સ] શિવ
ત્રિવર્ગ પું [સ] ત્રણનો સમૂહ, ધર્મ, અર્થ
અને કામ (૨) ક્ષય, સ્થિતિ અને વૃદ્ધિ
ત્રિવલિ (—લી) સ્ત્રીં [સ] પેટ ઉપર પડતી
ત્રણ વનિ—વણા કે કચ્ચરી
ત્રિવિક્રમ પું [સ] વિષ્ણુ
ત્રિવિધ વિં [સ] ત્રણ પ્રકારનું
ત્રિવેણિ (—ણી) સ્ત્રીં [સ] ગંગા યમુના

અને સરસ્વતી (૨) તેમનો ન્યા ઠંગમ
યાય છે તે ધામ-પ્રયાગ (૩) ઈડા,
પિંગાસા અને સુપુમ્બા એ ત્રણ નાકોનો
સમુદાય [એક અડક; તરવારી

ત્રિવેદી પું [સં.] ત્રણ વેદ ભાગનારો (૨)
ત્રિશંકુ પું [સં.] અધોધ્યાનો રાત્ર; દરિ-
શંક્રનો બાપ. [ત્રિશંકુની સ્થિતિ,
દશા રાત્ર અધવચ-અંતગિયાળ
લટકી રહેયું તે, નહિ અહીંનું, નહિ
ત્યાંનું એવી સ્થિતિ]

ત્રિશૂલ[સં.], (-ળી) નં ત્રણ આળીઓ-ફળાં-
વાળુ એક દયિયાર ઓપાણી(-લિ) પું
[+ સં. પાણિ] હાથમાં ત્રિશૂલવાળા-ગિવ
ત્રિશંધ્યા સ્ત્રી [ત્રિ+શંધ્યા] સવાર; બપોર
અને સાંજ એ ત્રણે સમયનો સંધ્યાકાળ
કે તે વેળા કરાતો સંધ્યાવિધિ
ત્રિસ્થલી[સં.], (-ળી) સ્ત્રી કાશી, પ્રયાગ,
ગયા એ ત્રણ ધામ

ત્રિસ્વર વિં [સં.] ત્રણ સ્વરવાળું
ત્રીજ સ્ત્રી [સં. ત્રીયા] ત્રીજ; પખવાડિયાની
ત્રીજ તિથિ [પછીનું

ત્રીજું વિં [સં. ત્રીયા] ત્રીજું; કમમાં બીજ
ત્રીઠ સ્ત્રી પીડા; દુઃખ

ત્રીશ(-સ) વિં જુઓ ત્રીસ

ત્રુટ સ્ત્રી ત્રુટી. ઓં અંકિં [સ. ત્રુટ] ત્રુટું.

-ટિ(-ટી) સ્ત્રી [સં.] જીલ્લપં; ખામી; દોષ

ત્રુટું અંકિં [ત્રા. ત્રુટ (સં. ત્રુટ) ઉપરથી]

ત્રુટું; પ્રસન્ન થયું

ત્રેખડ સ્ત્રી (૨) નં જુઓ તેખડ

ત્રેતા (બુધ) પું [સં.] ચાર યુગો પૈકીનો.

બીજો યુગ

ત્રેપન (ત્રે) વિં [જુઓ તેપન] 'પ૩'
ત્રેવડ સ્ત્રી કરકસર (૨) તજવીજ; ગોઠવણ.

-ટિયું વિં ત્રેવડવાળું

ત્રેવીશ (-સ) વિં જુઓ તેવીસ

ત્રેસડ (ત્રે) વિં જુઓ તેસડ

ત્રેડ (ત્રે) પું વરસાદનું પાણી ઘટે જમીન
માં પડેયું

ત્રેલેક(-કા) પું અંકિં + ફાટું ફાટું થયું;

જેમ કર્યું (૨) ચેન ન પડ્યું

ત્રેકાલિક વિં [સં.] ત્રિકાલનું, -ને લગતું

ત્રેશુભ્ય નં [સં.] ભાયાના ત્રણ શુભોનો સમૂહ

ત્રેમાસિક વિં [મ.] ત્રણ ત્રણ મહિને

આવતું - થતું (૨) નં દર ત્રીજે મહિને

નીકળતું છાયું [સમુદાય

ત્રેલોક્ય નં [મ.] ત્રિલોક - ત્રણ લોકોનો

ત્રેવલિંક વિં [સં.] શ્રાદ્ધલ, ક્ષત્રિય અને

કેશ્ય એ ત્રણ વર્ણનું, -ને લગતું

ત્રેકપું અંકિં [મં. ત્રુટ = ઈશ કરવી]

(દ્ર'દલું) દ્ર'દલું

ત્ર્યંબક પું [સં.] ત્રણ નેત્રવાળા - શિવ

ત્વ [સં.] વિશેષણ પરથી બાવવાચક નં

નામ બનાવતો પ્રત્યય. જેમ કે જડત્વ

ત્વક(-ગ) સ્ત્રી [સં.] ચામડી; ત્વચા.

-ગિંદ્રિય સ્ત્રી [સં.] રપરોં દ્રિય; ચામડી

ત્વચા સ્ત્રી [સં.] ચામડી

ત્વદીય વિં [સં.] તારું

ત્વન્મય વિં [સ. ત્વં = હું + મય] તારાથી

પરિપૂર્ણ [વિં ત્વરાવાળું

ત્વરા સ્ત્રી [સં.] ઉતાવળ; ઝડપ. -રિત

ત્વષ્ટા પું [સં.] દેવોનો રિહતી; વિશ્વકર્મા

(૨) બ્રહ્મા

થ

થ પું [સં.] તાલુસ્થાની બીજો બ્યંગન
થઈ અંકિં (‘થવું’નું ભૂતકાળ સ્ત્રી) બની;
રચાઈ; ધડાઈ ઇં (ર) અં થી; થઈને;
દ્વારા; -માંથી પસાર થઈને; -ને રસ્તે.
એ [‘થવું’નું અંકિં] અં બનીને (ર)
થી; જુઓ થઈ

થકવડું સંકિં ‘થાકવું’નું પ્રેરક
થકી અં જુઓ - થી [પં]. -કું અં
-ને લીધે; -ની વતી

થડ નં [દિ. યુદ્ધ] ઝાડનો મૂળ જડો ભાગ,
જેમાંથી આગળ ડાળો પાંખડો ફૂટે છે (ર)
[લા.] વંશવૃક્ષનું થડ (૩) ભરત કે
ગીતમો મંડાણ (૪) ઉત્પત્તિસ્થાન;
પ્રારંભસ્થાન

થડક સ્ત્રીં [રવં] બીક; મુનરી (ર)
ખેડતાં જીભ ચોટવી તે. ંવું અંકિં
થડકા સાથે ઉચ્ચારણ થવું (ર) ધડકવું;
ભથથી કંપવું. -કાટ પું થડકવું તે.
-કાર(-રે) પું થડ એવા અવાજ
(ર) થડકો. -કો પું થડકારો (ર)
ખેડવામાં અક્ષર પર પડવું જોર

થડમાં અં નજક
થડિયું નં થડ કે થડનો મૂળ આગળનો
ભાગ (ર) વંશવૃક્ષનું (પેટા) થડ
થડી સ્ત્રીં [દિ. યડ=જડ] થપ્પી; ગંજ
થડું નં જુઓ થડિયું
થડો પું [પ્રા. યુદ્ધ] ડુકાનનો અથ ભાગ
થથડાવવું સંકિં [રવં] ધમકાવવું;
ધમકાવવું
થથરડો પું જડો લેપ
થથરડું અંકિં [દિ. ધરધર] કંપવું; ધ્રુજવું
(ર) બીકું; ત્રાસવું [લા.]
થથરાટ પું ધથરડું [હપેકું
થથેડવું સંકિં જડો થર થાય એમ
થથે(-થ)ડો પું જુઓ થથરડો

થનક(ંથનક)અં [રવં] નાચવાનો અવાજ
થનગન(ંથનગન)અં [રવં] નાચવાનો
અવાજ, ંવું અંકિં થનગન નાચવું
કે ચાલવું. -નાટ પું થનગન ચાલવું
તે (ર) જુરસો; તાન; થનથનાટ
થનથન અં [રવં] નાચવાનો અવાજ.
ંવું અંકિં થનગન નાચવું. -નાટ
પું જુરસો; તાન; થનગનાટ
થપડાક, થપાટ સ્ત્રીં [રવં] હપડાક
થપેલી સ્ત્રીં [‘થાપવું’ ઉપરથી; પ્રા. થપ્પિય
=સ્થાપિત] થાપીને કરેલી બડી પૂરી.
-લેક પું થાપીને બનાવેલો ફાટલો
થપોડું (-લિયું) નં, -લી સ્ત્રીં, ંજી
નં [જુઓ થપેલી] હાથથી થાપીને
કરેલી સ્ત્રીં-ધાટ

થપપડ સ્ત્રીં [રવં] તમાચો; થપડાક
થપ્પી સ્ત્રીં [પ્રા. થપ્પ (સ. સ્વાય) ઉપરથી]
એક ઉપર એક ગોઠવીને કરેલો ગંજ
થપ્પો પું લપ્પો; (સાડી કબળ પર
લગાવાતો) કસબવાળો વણાટ
થપ્પડાક અં [રવં] દોડવાનો અવાજ
થયું અંકિં ‘થવું’નું ભૂત કાં નું નં (થઈ
સ્ત્રીં, થયો પું) (ર) અં બસ; પૂરવું
થર પું [સ. સ્તર] પડ; વણું (ર) એક
સરખું બાહેણું કે ચોપડેણું તે; ચોપડો
(૩) ચડતી જિતરતી ચૂલીઓનો જથ્થો.
ઠકંકંજી નં બં વં [+કંકંજી] લખ
વખતે કન્યા પહેરે છે તે ચૂલીઓ
થરથર અં [દિ.] મૂળે -ક પે એમ. ંવું,
-રાટ જુઓ ‘થથરડું’ ઇં. -રાટી સ્ત્રીં
થરથરાટ; કંપ
થરમોમીટર નં [દિ.] ગરમીમાપક થંત
થરમોસ નં [દિ.] પોતાની અંદરની વસ્તુની
ગરમીકંડી સાચવી રાખે એવી એક કાચની
રીશી જેવી બનાવટ

થનું અંકિં બનવું, અગ્નિત્વમા આવવું,
 ગ્યાતુ (૨) નીપજતુ, પેદા થવું (૩) (અમુક
 સમય, અતર, વચન ઇં પરિમાણ)
 અગ્નિત્વમા આવવું, માપમા હોડા, ગુજરવું
 (સમય), (વચનમા) ઠતરવું ઇં
 (૪) લાગવું, પ્રતીતિ પડવી (જેમ કે, મને
 એમ થાય છે કે જઈ આવું) (૫) અનુ-
 ભવમા આવવું, લાગુ પડવું (દુખ થવું,
 રોગ થવો) (૬) વર્તમાન દુની સદાયથી,
 તે ક્રિયા કરવા માડની એવે અર્થ બતાવે
 છે (જેમ કે, ખાતો થા, બાલતી થા)
 થળી નં [પ્રા યજ્ઞ] જુઓ રથગ ંચર
 વિં (૨) નં જુઓ રથચર
 થંભા પું [પ્રા] રતબ, થામલો બં જુઓ
 રતબન ંચું અંકિં [સ સ્તમ્, પ્રા. યજ્ઞ]
 થામતુ (૨) વિસામો ખાવો
 થાક પું થાકતુ તે, અમ ંચું અંકિં
 [દિ માર] કામ કયાને લીધે શિથિલ થતુ
 (૨) ક ડાગડ હાલુ [લા] - કચું પાકચું
 વિં ધણુ થાકી ગયેતુ
 થાગડથી (-થી) ગડ નં ઊખડેલા કે
 ફોટેનાની દુરસ્તી (૨) જેવે તેવે કામચલાક
 ઉપાય [લા] [અમલદાર (૨) ફોજદાર
 થાણુદાર પું [થાણુ+દાર(વા)] થાણુને
 થાણું નં [સ સ્થાન, પ્રા યાગ] પડાવ, કેન્દ્ર
 (૨) [દ યાગય=ચોખી, થાણુ] પોલીસચોખી,
 દેવડી (૩) [પ્રા યાગય (સ્થાનક) = કયાશી]
 ખામલુ (વાવવા માટે) - જોદાર પું
 થાણુદાર
 થાથાથાળડી સોં [થા, થા (૨વં) +
 થાળડણ] થાળગ-પ થાળીને શાત રાખતુ
 તે (૨) આજપ યાજ, ધટામણી [લા]
 થાન નં તાકો
 થાન નં [પ્રા યજ (સ સ્તન)] સ્તન
 થાન નં [સ સ્થાન, પ્રા યાગ] સ્થાન. ંક
 નં સ્થાન, રહેણાણ
 થાપ સોં [૨વં] થાપ (૨) બૂલધાપ,
 ધાપ, હેતરપિડી (૩) [સ. સ્થાપ, પ્રા યજ્ઞ]
 થેપ, રચડ (૪) નરધાનો વચડો કાળો ભાગ

કે તેના પર વગાડાનો હોકો ંક સોં હાપના
 પાનનો પ્રદાર ંડી સોં દીપવા માટેનું
 હડિયાનું એક બોભર (૨) થેપેલી (૩) થાપ
 થાપણુ સોં [સ સ્થાપન, પ્રા યજ્ઞ, યાગ]
 મૂડી, પૂછ (૨) લીપણ (૩) ન્યાસ
 થાપણું સંકિં [સ સ્થાપ, પ્રા યજ્ઞ] રથાપણ
 (૨) થેપ-રચડ કરવો (૩) પડોળા હાથે
 દાખી દાખીને ચપટો આકાર ધડવો
 થાપો પું [થાપણ પરથી] પૂકો ભાગ ડગરો
 (૨) મોભારિયું (૩) ક કુવાળા પાનની છાપ
 થાખડણું સંકિં [૨વં] ધીમે દાથે હોકડુ,
 પાપાણુ - દગવે દગવે ચાપણુ [થાપગ
 થાખડી સોં યાખડવાની ક્રિયા (૨) જુઓ
 થાક પું [દ યજ્ઞ,] ઠાઈ કે કોઈ
 પરિમાણની ઠક, તળિયું, હોડો
 થાળી પું, સોં [સ સ્થાન પ્રા. યાગ] મોડી
 યાળી (૨) કાકોરજના નેવેદનો યાગ-પ્રસાદ
 (૩) એ ધરાવતી વખતનું સ્તોત્રગાન
 થાળી સોં [સ સ્થાળી, પ્રા ધાર્ણી] એક
 વાસણ (૨) ગ્રામોફોનની ફેકડ
 થાણું નં [સ સ્થાન, પ્રા યાજ પરથી] ધટીનું
 ચોકડું (૨) કુવાળા મો ઉપર ચળીને
 બનાવેલી પાત્રા માર જગા [થાળી પડણું =
 વ્યવસ્થિત પાયા ઉપર આવવું, ખરાબર
 ગોઠવાઈને ચાપણુ થતુ, રાગે કેટેમણે પડતુ]
 થાંભલી (૦) સોં નાનો થામડો - લો
 પું [સ સ્તમ] લાડાનો ઊભો ટેકો, સ્તબ
 થિગડિયું વિં થીગડવાળું
 થિલવણું સંકિં, થિલવું અંકિં
 થીજવું નું પ્રેરક ને બાવે
 થિયેટર નં [દ] નાટકયાળા, રમૂમિ
 થિયોનોફી સોં [દ] ઈશ્વર સબથી એક
 જ્ઞાનદષ્ટિ - તત્ત્વવિચાર
 થી ત્રીજા અને પાંચમી વિભક્તિનો પ્રત્યય
 થીગડી સોં [દિ થિગળ] જુઓ થીગડી
 -ડું નં થીગડું
 થીજવું અંકિં [પ્રા થિજન, થેજન (સ સ્થેવે)
 પરથી] કરી જવું, જામવું
 થીનું વિં [સ સ્થાન, પ્રા થીજન, થીજન
 કંઠણ, જામેણું] થીજેણું, ધટ

ધીંગડિયું વિં ધીંગડાનણું
 ધીંગડી સોં નાનું ધીંગડું. -કું નં
 [દે. ધિંગલ] ફાટેલી જગા પર મૂકેલા ખીને
 કકડો
 યુદ્ધર પું[સં.] યૂ અવાજ(ર) ફિરકાર[લા.]
 યુવેર પું; સોં ચોરિયો; યુવર
 યૂ અં[પ્રા.; સરં દે. ગિફ્ટિય = યૂંક; રવં]
 યૂંકવાનો અવાજ. યૂઈ સોં રમતમાં,
 યૂ ફરીને તેમાંથી વિરામ ખતાવતો
 હુઘાર; તેવો વિરામ. યૂ અં જુઓ યૂ
 યુથો પું [સ. તુત] કુથો (ર) રૂંછું
 યૂમકું નં [સ. સ્તંદ = કણસકું; પ્રા. મવ]
 કણસલાનો જથો
 યૂલ નં [સ. તુલ] માજરી વગેરેનાં કણસલાં
 ઉપર થતી નાનાં કુથોની ડુવાડી. -કિયું
 નં, -લિયો પું ખાજકની છાસ પર
 થતો એક રોગ
 યૂલી સોં[પ્રા. ઘુલી] પર્ડ વગેરેના બરડેલા
 કકડા કે તેની વાની. -કું નં લોટને
 ચાળવાથી નીકળેલો છાસ વગેરેનો બૂકો
 યૂવર પું; સોં[જુઓ યુવેર] એક કાંટાળા
 વનરપતિ
 યૂંક નં[પ્રા. યુક; (સં. ગુલ્લ)] યૂ ફરી મોંમાંથી
 ફેંકાતી લાજ (ર) મોમાં ઝરતી લાજ. ંકું
 સંકિં યૂંક ખડાર ફેંકું
 યેઈ અં[રવં] નાચનો અવાજ(ર) ખાજકને
 ઊથું કરતા બોલાનો હુઘાર. ંકાર પું
 ચેકાર; નાચના તાનનો ખ્વનિ
 યેક સોં એક ઊડાના મૂળમાંથી મળતો
 જુવાર જેવો ખાવાનો પદાર્થ
 યેકટો પું કકડો; ઠેકડો
 યેકવું અંકિં હવગ મારવી (ર) સંકિં
 ઠેકડું; -ને ફૂદી પાર કરવું
 યેપ સોં ['યાપવું' ઉપરથી] જલું લી પથ્થ;
 જડો લેપ. ંડો પું જલડો યેપ(ર) ઝીખડેલા
 લેપનો ચોપડો. ંલી સોં લોંદાને યેપીને
 ખનાવેલી થપોલી. ંકું નં યેપીને ખના-
 વેલી ચીજ; થપોલું (ર) એક વાની. ંકું
 સંકિં જલડું લી પથ્થ; યેપ કરવો (ર)
 લોંદાને ધીમે દબાવી દબાવીને ધાટ કરવો

ઘેપાકું નં ઘેલિયું (સારી જાતનું)
 ઘેભો પું ઘેભિયો
 ઘેભો પું માંસલો; ટેકો
 ઘેર પું [પ્રા.] જુઓ રતયિર; વૃક્ષ (ખોઈ).
 -રી સોં [પ્રા.] રથવિરા; બિશુણી
 ઘેલી સોં [દિ. વલ્લિયા] કાપળા. -લો મોટી
 થેલી; કાપળો
 ઘેકાર પું [સ] ઘેઈકાર
 ઘોક પું; સોં[દિ. ધવ] જથો, જૂડો; ખરકથો.
 ંડી સોં નાનો ખરકથો. ંડો પું મોટો
 ખરકથો. ંખંધ વિં જથાખંધ; પુંકળ
 ઘોડાઘોડું વિં ઘોડું બોલનારું
 ઘોડું વિં [સ. સ્તોમ, પ્રા. ધોમ] (વઠ, ગા)
 અકષ ('ધલુ' થી ઊતરું)
 ઘોથ સોં પોથ; કણ વગરની ડાંચર
 ઘોથર સોં મોં પરનો રોલો અને ફિકાસ
 ઘોથવાવું અંકિં [રવં] તોતડાવું
 ઘોથારિયું નં ઘોથું; નકામું પુરતક
 ઘોથું નં ચોસો સળેલો કણ (ર) ફાટેલું
 ઘટેલું કે લખાણની દૃષ્ટિએ નકામું પુરતક
 ઘોલ પું[સ. સ્તોમ, પ્રા. ધોમ] અટકવાપલું;
 અંત. ંલુ સોં; નં ટેકણ, અઠિંગણ.
 ંકું અંકિં કોઈ કિયા કરતાં અટકવું;
 વિરામવું (ર) રાહ નેતાં બિચા રહેલું
 ખોટી થવું
 ઘોભા(-ભિયા) પું ંખંધ [સ. સ્તોમ]
 મૂળના ખ્વનિ ઉડા આગળ ગાલના ખાગ
 ઉપર વધારેલા વાળના ગુચ્છા
 ઘોર (ધો) પું [દ. ધોર] એક કાંટાળા
 વનરપતિ, યુવર
 ઘોરિયમ સોં ફં. એક ધાતુ [ટકડો]
 ઘોરિયો (ધો) પું ઘોરનું એક ઘટું ડિંગવું-
 ઘોરી (ધો) સોં એક જાતનો ઘોર; ફાફડો
 (ર) તે ઘોરનાં જૂંડ કે જોડેલી જગા
 ઘોલ (ધો) પું લાગ; અનુકૂળ સમય કે
 ધડી; મોખ; તક
 ઘોલિયું (ધો) નં એક પાત્ર - ખાજલું
 ઘોલો (ધો) પું [સ. સ્તૂલ ઉપરથી] શરીર-
 નો લબડી પડેલો ખાગ [ધપ્પક
 ઘોંટ (ધોં) સોં [રવં] નેરથી મારેલી

દ

દ પુઁ [સ] તાહુગ્યાની નીલે બ્યજન
 -ઠ વિઁ (ઉપપદ સમાસને અતે) 'આપનાર'
 એ અર્થમા ઉદાઁ 'મુખદ'
 દઈ સીઁ [સ] દેવો 'જાણે' સાથે રાગ્રંભા
 'કાણ જાણે' 'દેવ જાણે' એ અર્થમા
 દઈ (૦ને) દેહુ નુ અઁકું (૨) ટપ ધખ, યડ,
 ધંજેવા રવ સાથે, એનો બવાજ કરીને,
 તે સાથે ઝટ ઝ દઈને
 દઈરાત સીઁ દેવ (જેમ કે મારે દઈરાત
 ત્યા જાય છે) 'દેવ લઈ જાય તો જ,
 નહિ તો માણ જાય છે' 'તો નથી જતો)
 દક્ષ વિઁ [સ] ચતુર, પ્રવીણ (૨) પુઁ
 ઉમાના પિતા
 દક્ષણા અઁ જુઓ દક્ષિણા
 દક્ષણી વિઁ જુઓ દક્ષિણી
 દક્ષિણુ વિઁ [સ] જમણુ (૨) સીઁ પૂર્વ
 દિશા તરફ મો રાખતા જમણા હાથ
 તરફની દિશા (૩) પુઁ દક્ષિણ દિશામા
 આવેલો દેશ (૪) ત્રણ અગિમાનો એક
 ંગોળ (-ગાધ) પુઁ પૃથ્વીના ગોળાનો
 વિષુવદ્વૃત્તથી દક્ષિણનો અધંગોળ દક્ષિ
 ણાધ' ંધવ પુઁ ઉત્તરધ્રુવ જેવો દક્ષિણ
 મા આવેલો ધ્રુવવત્ તારો ંજુત નં
 'એન્ટાર્ટિક સર્કલ', દક્ષિણ ધ્રુવથી
 રગાં સુધીનો વર્તુલ પ્રદેશ
 દક્ષિણા સીઁ [સ] ધાર્મિક ક્રિયાને અતે
 યાજ્ઞજ્ઞેને અપાત્ર દાન
 દક્ષિણાત્મક પુઁ [સ] દક્ષિણ દિશામા
 કદપેલો પર્વત - મધ્યાચન
 દક્ષિણાપથ પુઁ [સ] વિધ્યાચનથી
 દક્ષિણનો પ્રદેશ, દક્ષિણ હિદ [તરફનું
 દક્ષિણાભિમુખ વિઁ [સ] દક્ષિણ દિશા
 દક્ષિણાયન નં [સ] રક્ષાંતુ ૨૨૧ રાશિમા
 જડ તે (૨) કકં સંક્રાંતિથી મકર
 સંક્રાંતિ સુધીનો સમય

દક્ષિણાધર્ પુઁ [સ] પૃથ્વીના ગોળાનો
 દક્ષિણ તરફનો ભાગ
 દક્ષિણી વિઁ દક્ષિણનુ, -ને લગતુ (૨)
 પુઁ દક્ષિણ દેશનો રહેતાગી, નડારાષ્ટ્રી
 (૩) સીઁ દક્ષિણી - મરાઠી બાષા
 દક્ષિણોત્તર વિઁ [સ] ઉત્તરથી દક્ષિણ
 સુધી જતું
 દખ નં જુઓ દુખ [જમણી બાજુનું
 દખણાતું (-દુ) વિઁ દક્ષિણ તરફનું (૨)
 દખણી વિઁ (૨) પુઁ જુઓ દક્ષિણી
 દખમુ નં [વા દલમદ] પારસીઓના
 રાખને ઠેકાણે પાડવાનું રથન
 દખલ સીઁ [જ] વચ્ચે પડતુ - દરમિયાન
 નીરી કરવી તે (૨) નડતર પગવણી,
 ગાદ ંગીડી સીઁ [પા મીરા] દખલ
 કરવી તે
 દખિયુ વિઁ જુઓ દુખિયુ
 દખખણુ સીઁ જુઓ દક્ષિણ (૨) પુઁ
 દક્ષિણ દિશામા આવેલો દેશ, મહારાષ્ટ્ર
 દગડ પુઁ [દે દગલ] પથ્થર, પદાર્થો
 દગડ વિઁ દગખાજ, હુસ્તુ - ડાઈ સીઁ
 (મમની) દરામખેરી હુસ્તુઈ
 દગડાચોથ સીઁ બાદરના સુદ ચોથ,
 ગણેગચોથ
 દગડી સીઁ નાનુ દગડુ -ડું નં ઢેકું,
 ગચિયુ (૨) બારોઢિયાના શાલધાની
 ઉપરનું આધારરૂપ નાનુ લાકડું કે પથ્થરનું
 ચોસતુ - ડો પુઁ પથરો (૨) મોઢું ઢેકું
 દગદગો પુઁ [વા દગદગ] શક, વહેમન્વસવસો
 દગધખાજ વિઁ [બ દગલ+પા વાજ] -છ
 સીઁ જુઓ દગાખાજ
 દગાખોર વિઁ [વા દગા+જોર], -ડી
 સીઁ જુઓ દગાખાજ, -છ
 દગાખાજ વિઁ [વા દગા+વાજ] દગો
 કરનાડું -છ સીઁ દગો કરવો તે

દગો પુઠ [કા દગા] ઇગ, કપટ (૨)
 વિશ્વાસપાત
 દગધ વિઠ [સ] બગેલુ, દાગેલુ
 દગાડવું સંકિં [સ] વહુ પ્રા દન્ના 'દાગડુ'નું
 પ્રેરક [પાડો સતાપ
 દગાડો(-ચો) પુઠ ['દગાડવું' પરથી] મગતરા,
 દગોડિયુ વિઠ [જુઓ દગાડવું] અડધું પડધું
 બગેલુ (૨) બોયલુ
 દટલુ, ઠકચો, ઠખાળી, ઠલતલુ વિઠ (૨)
 નઠ [ડાટલું ઉપરથી] જુઓ 'ડાટલું'મા
 દટલુ અઠકિં દટાલુ ગરક થલુ
 દટતર નઠ જુઓ ડટતર
 દટાવલુ સંકિં, દટાવુ અઠકિં 'દાટલું'નું
 પ્રેરક અને કર્મણિ [યતો નાસ, દટતર
 દટન વિઠ દટાયેલુ, ડટલુ (૨) નઠ દગાવાથી
 દટો પુઠ [જુઓ દાટલું] દટો, દાટો (૨)
 મોન્ટેસોરી બાનમ દિરમા વપગતી ધાટી ના
 દાગ જેથી આટલિનું સાધન
 દડ પુઠ, નઠ ઝીલી ધૂળ
 દડચો પુઠ [સ દડ ઉપરથી] ધલુ જલુ
 અને બારે વાસલુ
 દડદડ અઠ [૨૫૦] પાણી પડવાનો એવો
 અવાજ (૨) ખગ ખગ (આસુ)
 દડખ સોઠ દડલુ (૨) જુઓ ગડખ
 દડખડ (ઠડડખડ) અઠ [૨૫૦] દોડવાનો
 અવાજ -ડી સોઠ ઉતાવળી દોડ
 દડખડું સંકિં દાખીને-દાસીને બરલુ
 દડલુ નઠ દડખ, દેકું, ચોસલુ
 દડમગલ સોઠ કોઈ જગાએ અગમ્યા

દડલી સોઠ નાનો દડો, દડી -લો પુઠ
 રમવાનો દડો [પ]
 દડો પુઠ [દડલું ઉપરથી] ગોળાકાર ચીજ
 (ખાસ કરીને રમવાની તે)
 દડલુ નઠ જુઓ ડલું, ડેરા
 દડા વિઠ [સ] આપેલુ (૨) પુઠ દતામેય (૩) નઠ
 પૂર્વજન્મમા કરેલુ પુણ્યદાન ઠક પુઠ [સ]
 શાસ્ત્રવિધિ પ્રમાણે પોતાનો કરેલો ખીજ
 નો પુત્ર -તાત્રેય પુઠ [સ] એક જામિ
 -વિધુના ચોવીસ અવતારમાના એક
 દડદલુ અઠકિં [૨૫૦] દડગી પડવી
 દડાચું નઠ [સ દુદમ] લડાઈમા લડારને
 મોખરે વાગુ નગારુ, મોગા ડકો
 દડદી સોઠ નાનો દડો -ડો પુઠ દડદ
 જાનેથી પડતી મોટી ધાર
 દડ સોઠ [સ] ચામડીનો એ દોગ-દરાજ
 દધિ નઠ [સ] દહી
 દધિ પુઠ [સ હદધિ] સમુદ્ર જન, ઠસુતા
 સોઠ સમુદ્રમાથી જન્મેલી -લક્ષ્મી
 દધીચ(-ચિ) પુઠ [સ] વજ બનાવવા
 પોતાના દાડકા આપનાર પ્રસિદ્ધ ઋષિ
 દન પુઠ [સ દિન] + દિવસ -નિયુઠ નઠ
 એ દિવસનું ન્દેનવલુ -નન્દરી (૨)
 દાગનું ધરાક
 દનુ સોઠ [સ] રાક્ષસની નાતા - રથપની
 સો ઠગ [સ] પુઠ દાનવ, દેવ
 દરો(-પેઠ)દો પુઠ [જુઓ દુપટો] કીનટી
 દર ન્દેવ નો કંટો (૨) કીનટી
 દરનું ચસો

[દરે સ્રીં [અ દર્શન] વાર ઉદાં જે દરે
ઠકાર પું [નવા દાર] લરકરની નાની
દુકાનો ઉપરી

દળાવણું સંકિં ધમકાવણું

દળાડું નં [સરં દણુ] ઢેકું, ચોસણું
દળાદળો પું [વા] ઠાકમાઠ, બપકો, દમામ
દળાવું અંકિં જુઓ દળાવુ (ર) નરમ
થણ, નમડું - તાબે થણ

દળાણું નં દળાવણું તે (ર) ભાર, વળન (૩)
દાળ, અકુશાની અસર [લા]

દળાવણું સં કિં, દળાવું અં કિં .
'દળાડું'નું પ્રેરક ને કમં [પ]

દળેવ(-હુ) વિં ['દળડું' ઉપરથી] દળી
ગયેતુ(ર) બામાર તણે આવેણું, ઓચિયાણું
દળોટો પું એક જાતની ખાડ

દમ પું [વા] શ્વાસ (ર) (ધૂમ્રપાનનો)
સડામે (૩) શ્વાસનો એક રોગ (૪)
પ્રાણવાયુ, જીવ (૫) [લા] સત્ત્વ, રક્તિ,
પાણી (૬) ધમકી, સળની રોલ

દમ પું [સ] ઇદ્રિયોને દમવી - તાબે રાખવી
તે, દમન

દમકે સ્રીં ધમક, ચમક, ઝળક, તેજ
ઠવું અં કિં ચમકડું (ર) (નગારું)
વાગડું, દમડું

દમડી સ્રીં [પ્રા દર્મ (સ દ્રમ)] પેસાનો
ચોથો બાગ [ઠાકમાઠ

દમદમાટ પું [પ્રા દમદમા = ઠાક કરવો]

દમદાટી સ્રીં [દમ+દાટી] ધમકી ને ડરાણી

દમન નં [સ] દમડું-પીડણું તે (ર)

દળાવણું, કાબૂમાં રાખણું તે ંનીતિ સ્રીં

દળાવીને-ગમે તેમ પીડીને વસ કરવાની

નીતિ, 'રિપ્રેગન' [દણે દણે

દમખદમ અં [વા] દરેક શ્વાસની સાથે,

દમચંતી સ્રીં [સ] નળરાજની સ્રી

દમહું(-વેલ) વિં દમના રોગવાળું, દમિયય

દમણું સં કિં [સ દમ] (મનને)

દળાવણું-કાબૂમાં રાખણું (ર) દુ ખ દેણું,

પીડણું [બપકો

દમામ પું [વા દમપા=નોખત] દળદળો,

દમિય(-યે)લ વિં જુઓ દમણું [એણું
દમય વિં [સ] દમવા થોમ્ય કે દમી ગમ્ય
દયા સ્રીં [સ] દુષા, કડુણા ંધર્મ પું

પ્રાણી ધર્મ પ્રત્યે દયાતાવ ંનિધિ પું

દયાનો ભાર-ઈશ્વર ંમણું વિં રાક,

ગરીબ, દયા ડાપળે એણું ંમય વિં

દયાથી ભરપૂર ંદ્ર વિં દયાથી પીત્રની

ગયેતુ ંહુ [સ] ંવંત ંવાન, ંળી,

ંળુ વિં દમાવાળું, દુષાળું

દયિત વિં [સ] પ્રિય (ર) પું વલ્લભ,

પ્રીતમ -તા સ્રીં [સ] પત્ની

દર નં [વા] બાગણું, દરવાજો

દર પું ભાવ, કિમત (ર) અં દરેક

દર નં [સ] નં કોઈ પ્રાણીએ જમીનમાં

રહેવાને દરેણું કાણું - છિદ્ર

દરકાર સ્રીં [વા] પરવા, કાળજી, તમા

દરખાસ્ત સ્રીં [વા] નમ્રતાથી કહેવું તે,

અરજી (ર) મન્દૂરી માટે ંન્, થતી

સુચના, પ્રસ્તાવ [જગા, દરયા

દરગાહ સ્રીં [વા] પીરની મળરની

દરગુજર વિં [વા] માફ કરેણું, સાખીવીરેણું

દરયા સ્રીં જુઓ દરગાહ [દરનારો

દરજી પું [વા] લગાડી સીવવાનો ધધો

દરજો(-જો) પું [અ] પાથરી, મટી, કસા

(જેમ કે, કેટલેક દરમજો, વાત એટલે

દરમજો ગઈ) (ર) હોતો, અધિકાર

દરદ નં [જુઓ દર] દુ ખ, પીડા

દરદગીનો પું પેસોડો અને ધરેણું માફું

દરદી વિં દરદવાળું, માફું

દરખાર પું, સ્રીં [વા] રાજસભા-કચેરી

(ર) પું ઠાકોર, રાજ ંગદ પું રાજનો

મહેય ંમાહેય પું શીખ ધર્મ અથ

-રી વિં દરખાગતું ને લખણું (ર) પું

દરખારનો રાજપુત્રય

દરલ પું જુઓ દર્મ -ભિયો પું હડકી

મનાની વણેની મરણક્રિયા કરાવનાર

ધાણણું

દરમાયો પું [વા દરમાદ] માસિક ખચાર

દર મયાન [વા], દરમયાન અં અમુક

સમયની અદર. ૦ગીરી સ્ત્રી ૦ મારફત,
 વચ્ચે હોવાપણું [દમેશ
 દરરોજ અં [દર + રોજ] દરરોજ, રોજ,
 દરવાજો પું [ફા] મોટું બારણું કે ફાટક
 દરવાજા પું [ફા દરવાજા] દરવાજો
 સાચવનારો, દારવાજા
 દરવેશ પું [ફા] ફકીર
 દરશ નં જુઓ દર્શન [પ] ૦નં દર્શન
 દરશનિયુ નં [સ દર્શનીય] સ્ત્રીઓ અને
 બાળકોને માટે પહેરવાનું એક ધરણું
 દરશમ સ્ત્રી [સ દ્રાક્ષ] દ્રાક્ષ
 દરોજ સ્ત્રી ૦ દારૂ, ચામળો એક રોગ
 દરોજ સ્ત્રી [મ દન] લામડામા પોમણ
 પામવાનો મુયાબો રહે
 દરિ સ્ત્રી [સ] ગુફા
 દરિદ્ર વિં [સ] ગરીબ, કમાળ (૨) એટી
 (૩) સ્ત્રી, નં + દરિદ્ર, દળદર ૦તા
 સ્ત્રી ૦ -દ્રી વિં જુઓ દરિદ્ર
 દરિયાઈ વિં [ફા] દરિયાનું, ને લગતું (૨)
 સ્ત્રી ૦ એક જાતનું રેશમી કાપડ
 દરિયાદિલ વિં દરિયા જેવા ઉદાર દિનવાળું
 -લી સ્ત્રી [વિવેક, વિચાર
 દરિયાઈ (-ફા) સ્ત્રી [ફા દર્યાઈ] દર્યાઈ,
 દરિયામહેલ પું નદી કે દરિયાકિનારે
 બાવેલો મહેલ
 દરિયાવ [ફા દરિયા] ૦દિલ, ૦ફિલી
 જુઓ દરિયા, દરિયાદિવ, દરિયાદિલી
 દરિયા પું [ફા દરિયા] સમુદ્ર (૨) ખૂબ
 વિસ્તાર કે જાણવાળું કાર્ષ પણ [પા]
 દરી સ્ત્રી [સ] ગુફા, દરિ
 દરેક વિં [દર + એક] જુઓ દરેક
 દરેકપુ સં કિં [દરેકો ઉપરથી] વાવવા
 માટે દાણાનો દરેકો કરવો
 દરેકો પું [મ દરિયા] ધારા, રેલો
 દરો સ્ત્રી [સ દુર્ગા] એક વનસ્પતિ-ધરો
 ૦આઠમ સ્ત્રી ૦ બાદરવા સુદ આઠમ
 (જ્યારે સ્ત્રીઓ દરોની પૂજા કરે છે),
 ધરોઆઠમ ૦ઈ સ્ત્રી ૦ દરો
 દરોગો પું [જુઓ દારોગો] વપાસ રાખનારો
 અમદાર

દરોડો (-રો) પું [જુઓ દરોડો] ધાડ
 દઈ નં [ફા] જુઓ દરદ(ર)લાગણી, પ્રેમ.
 વનાક વિં [ફા] દુખથી બરેલું -દી
 વિં દઈવાળું, દરદી
 દઈર પું [સ] દેડકો
 દપ પું [સ] ગવં, અહ કાર
 દપણું નં, સીંસ [ખાપ ચામળ આરસો
 દર્પણી વિં સ્ત્રી ૦ દર્પવાળી
 દર્ભ પું [સ] એક વનસ્પતિ -દરભ -ભાઈ
 સ્ત્રી નં [આમ્ન] દર્ભનું બનાવેલું આસન
 દર્પાઈ (-ફા) [ફા] સ્ત્રી ૦ જુઓ 'દરિયા' મા
 દર્શ પું [સ] દેખાવ
 દર્શક વિં [સ] દેખાડનારું (૨) જોનારું
 દર્શન નં [સ] જોવાની ઢિયા (૨) ભક્તિ
 બાવથી જોવાની ક્રિયા (૩) દેખાવ (૪)
 શાસ્ત્ર (ખદ્ગન) (૫) રુચિ, શક્તિ [જન]
 ૦શાસ્ત્ર નં દિનરૂપી -નાકાક્ષી વિં
 [+ આશક્ષી] દર્શનની આકાશવાળું
 -નાતુર વિં [+ આતુર] દર્શન દરવા
 માટે આતુર -નાટી વિં [+ અર્થી]
 દર્શનની ઇચ્છાવાળું -નિયુ નં જુઓ
 દરશનિયુ -ની વિં પ્રેમ, ખુલ્લું દેખીતું
 (૨) વિં સ્ત્રી ૦ જોતાવેલ ગિઠારવાની
 (૬ ૧) -નીય વિં [સ] દેખવા યોગ્ય,
 સુદર -નેદ્રિય સ્ત્રી [સ] આખ
 દર્શવિપુ સંકિં [સ દગ્ ઉપરથી] દેખાડતું,
 બતાવતું
 દર્શી વિં [સ] (મમાસને અતે વપરાય
 છે) જોનારું જેમ કે દરદર્શી (૨) બનાવનારું
 દલ નં [સ] પાદ (૨) ફૂલની પાખડી (૩)
 સેન્ય (૪) બાળા, વનતા [દરવા તે
 ફલન નં [સ] દળા નાખત -ચૂદચૂરા
 દલપતિ પું રેનાપતિ
 દલવાડી પું [મ દલિ (માટીનું ટેકું)
 ઉપરથી] ઈટા પકવનાર
 દલવાડું નં (મરેતા ટોરતા બદામા)
 ચમારને ત્યાંથી મળતું ચામડું
 દલવ પું [મ દલવ] સાદું ગોળી આપનાર,
 મારફતિયો (૨) ભડવો, ફૂલો -લી

દસ્તૂર પુર્ણા] રિવાજ, ધારો (૨) દાપુ ૨૨
 (૩) પાસનીઓનો ગોર. - રી વિન્દસ્તૂરને
 લગતુ (૨) સ્ત્રીં દમ્સાર્થ, દાપુ સુખડી
 દસ્તો પું [વા] ખાડલીનો દોટો પરાઈ
 (૨) દાથો (૩) ચોપીન ૧૧ ગની થોકડી, પા
 (૪) સિપાઈઓની અધુમ સખ્યાની દુકડી
 દસ્તુ પું [મ] ચોર, લુટાગે (૨) અનાથ
 લોકોની એક ભતનો માગસ
 દહન નં [સ] દહતુ - બાગતુ તે ંક્રિયા
 સ્ત્રીં (સખ) બાગવાની ક્રિયા
 દહવું સંકિં [સ દહ] બાગતુ [સગર્ભા
 દહાડાવાળી વિં સ્ત્રીં [જુઓ દહાડો]
 દહાડિયુ વિં (૨) નં, - થી પું [દહાડો
 ઉપરથી] રોલે ધમ કરનારે માણસ
 દહાડી સ્ત્રીં [દહાડો ઉપરથી] રોજિંદુ મહેન
 તાણુ (૨) અંદોજ, બંદાડી અંદોલેદોજ
 દહાડો પું [મ] દિવસ પ્રા દિવસ, દાંહ
 દિવસ, વાર, તારીખ, તિથિ (૨) મરનાર
 ખાગ કરવામા આવતુ જમણુ (૩) [યા]
 વખત, સમય (૩) બાગ્ય, સિતારો
 [દહાડા રહેવા = ગમ્ રહેવો] બપાણી
 ન-ખંબં મરનાર પાગ જમણુ
 દહી નં [સ દધિ] દૂધ જમાવતા યાય તે
 દહીંત(-ય) રું નં [સ દધિનર, દ દહિયર]
 એક ભતની ભગ પોથી પૂરી
 દહીંદૂધિયુ વિં દૂધ-દની બનેમા પગ
 રાખનારું બને પદા સાચવના ઇચ્છનારું
 દહીવડું નં દહીમા પડાગેતુ પડું
 દહેજ સ્ત્રીં [વા] જુઓ દેજ
 દહેશત સ્ત્રીં [મ દહશત] બીક, બય
 દહા નં જુઓ દા (૨) ગો મીકાઈ
 દહાણુ નં દહવાની વસ્તુ - અનાજ
 દહાદર નં [સ દારિયો] દરિદ્રતા, ગરીબી (૨)
 આજસ, એગપણ - રી વિં દહદરવાળુ
 દહાદાર પું દહવાણુ, બહુ (૨) ભારે
 દહાડી વિં દહારી, દિગ્દી
 દહવાળા નં તોફાનનુ વાદળ (૨) લરકર
 દહવું સંકિં [સ દહ] ખીસતુ, ધટીમા
 નાખી ભૂકો કરવો (અનાજ ઇંનો)

દહાઈ સ્ત્રીં, - મણુ નં દહવાનુ મહેનતાણુ
 દંબ વિં [કા] દિગ, ચકિત
 દગવ પું, નં [વા] હટો, લકરાર (૨)
 દુસ્તી (૩) દુસ્તીની દરીફાઈ (૪) અખાડો
 દગો પું [વા દગ] તોફાન, બખેરો,
 દુમ્મડ (૨) બડ, ફિતૂર ંક્રિયા પું
 લડાઈટટો, દુલ્લડ, ફિતૂર
 દંડ પું [સ] દાપમા આવાની લાકડી
 (૨) વેત છડી (૩) શિક્ષા, સન (૪) શિક્ષા
 તરીકે લેનારુ નાણુ (૫) એક ભતની કસરત
 (૬) ચાર દાપની લખાઈ જેટલુ માપ
 [બીલવા = દુગની કસરત કરવી]
 બનાયકપું [સ] ન્યાયાધીગ (૨) થોવીસને
 વડો અમદાર (૩) સેનાપતિ બનીતિ
 સ્ત્રીં [સ] જુઓ રાજનીતિ (૨) ન્યાય
 વહીવ વત અં [સ] દુગની પટે લાખા
 પગને વત વિં (૮) પું સાધાગનમરકાર
 બધુ સંકિં [સ દર] શિક્ષા - સન કરવી
 (૨) દડ કરવો [(એક લેલ - શિક્ષા)
 દંડાખેડી સ્ત્રીં વચ્ચે દડાવાળી પગની બેગ
 દડી પું [સ] દડધારી સન્યાસી
 દડી (-કૂ) દે પુર્ણસ દળુ બહી દુગી લાકડી
 દડો પું [સ દહ] દુકી ભડી લાકડી, ડડો
 (૨) મોઈ રમવાનો દડો
 દત્ત પું [સ] દાત ંક્રિયા સ્ત્રીં મુખ
 પરપરાથી ચાલતી આવેલી વાર્તા
 ંક્રિયાન નં [મ] દાતણ, દાત સાફ
 કરવા તે બપત્ર નં [સ] કાનનુ એક
 ધરેણુ ંબ જન નં દાત માગવાની
 બૂકી - ઔપધિ ંયેધ પું દાતનો વેધ
 ંક્રિયાની વિં દાતની મદદથી લેનારુ દત્ય
 દતારો પું [સ દતકાર, પ્રા દતાર] દાથી
 દાતુ ધમ કરનારો
 દતાળ નં [દત ઉપરથી] પહેડી ખેતીનું
 એક ચોખર (૨) પું (દહ દતાળી ઇંનો)
 દાતો - બી સ્ત્રીં પહેડી - જુ વિં
 દાતા - કુળાવાડુ [(૨) ખરેરો
 દત્તિયો પું [દત ઉપરથી] દાતિયો, માસકો
 દતી પું [સ] હાથી [દાથીનો દાત
 દંતુશ (બળ, - બળ) પું [સ દત + શલ]

દંત્ય વિં [સં.] દાંત સંખ્યા (૨) દંતરથાની.
 —ત્યોષ્ઠ્ય વિં [+ ઔષ્ઠ્ય] દાંત અને હોઠ
 બનેની મહદથી ઉચ્ચારણ. ઉદા. 'વ'
 દંપતી ન૦ બંધનવં [સં.] વરવહુ
 દંભ પું [સં.] ડોળ; ઢોળ, —ભી વિં [સં.]
 દભવાણુ; ઢોળી
 દંશ પું [સં.] ડાળ; સાપ વગેરે જેરી છવ-
 જંતુનું કરડવું તે (૨) કીનો; વેર [લા.].
 ંતું સંકિં દંશ દેવો; કરડવું. —રીકું
 વિં જેરીયુ
 દંદ્રા સીં [સં.] મોટા દાંત, દાંદ
 દંડા વિં સીં [સં.] આપનારી; 'દ' નું સીં.
 ઉદા. મુખદા
 દામ્યણુ, દામ્યાણી, દાર્ધ સીં દાયણુ;
 ધાવ (૨) મુયાણી, પ્રસવ કગવનારી બાર્ધ
 દાર્ધદુશ્મન પું [પ્રા. દાશ્વ (વારસામાં
 હિરસેદાર)+દુશ્મન] વારસામાં ભાગીદાર
 અને દુશ્મન (૨) વેરતી
 દાદિદંખાની વિં [મ. દાદ + પા. દાખ] એ
 નામની ભતના (વડ કે ચોખા)
 દાહીદી સીં [મ. દાહ + ઉપરથી] એક
 ફૂલચાંદ; ગુલદાવરી (૨) વિં મુસલમાન
 કે વહોરાની એક ભતનું (૩) એ નામની
 ભતના (વડ)
 દાકાર પું [ફ. 'ડોકાર'] યુરોપીય વૈદક
 પ્રમાણે દવા કરનાર. —રી વિં દાકારનું,
 —ને લગતુ (૨) સીં દાકારની વિદ્યા કે ધધો
 દાક્ષાયણી સીં [સં.] દક્ષાની કન્યા, નક્ષત્ર
 (૨) પાવંતી
 દાક્ષિણ્ય વિં [સં.] દક્ષિણમાં આવેલું
 (૨) પું દક્ષિણ દેશનો વતની
 દાક્ષિણ્ય નં [સં.] સભ્યતા, વિવેક
 દાણક વિં [મ. દાણ] અંદર ગયેલું—
 પેટેનું (૨) અં બહારી, માટે; પેટે; તરીકે
 દાખલો પું [મ. દાણ] દક્ષાંત; ઉદાહરણ
 (૨) અનુમત; પાક; શિક્ષા (૩) પુરાવો;
 પ્રમાણ (૪) રીત પ્રમાણે ગણવાની રકમ
 —લિસામ [ગ.]
 દાખવવું, દાખવું સં કિં [પ્રા. દક્ષત;

વત. દાક્ષત; (સ. દક્ષ) દેખાડવું, બતાવવું;
 ધ્યાન પર લાવવું, કહેવું (૨) અંકિં અસર
 બતાવવી; ગુણ દેખાડવો (પ્રાયઃ સાતે નદિ)
 (૩) દુઃખ કરવું; પીડા થવી
 દાગવું સંકિં [સ. દાગ ઉપરથી] સજાવાવું;
 પક્ષીનો ચાંપી ફેડવું
 દાગીનો પું ધરેલું (૨) રકમ; નંગ
 દાધ પું [પા.] નુઓ ડાઘ
 દાધ પું [સં] બળવું તે; દંડન
 દાણ પું પિતા કે વડીલ (સંબોધન)
 દાજ સીં [સ. દજ, પ્રા. દક્ષ ઉપરથી] ડામ પિ;
 અનુક પા; (૨) સીક; ગુરસો (૩) દ્રેષ; વેર
 (૪) દાહેનો—બળેલો ભાગ (ખોરાકમાં).
 ંતું નં દક્ષાવાય એવું ભીનનું તપવું
 તે. ંતું અંકિં ંતું ચંપાવાની અસર
 થવી (૨) બળવું; સજાવું (૩) (રસોઈનું)
 અતિ તાપથી બળવું (૪) મનમાં દાઝ
 હોવી કે ચઢવી; દાઝે બળવું [લા]
 દાટ વિં [ફા. ઢટ] બારચૂક; પુષ્કળ, ઉદા.
 મોંધું દાટ (અતિગય મોંધું) (૨) પું ડાઝ;
 બારે નારા; ખુવારી
 દાટવું સં કિં ખાટો કરી તેમાં માટીથી
 ઢાકી દેવું; દફનાવવું; ગાડવું (૨) નેમ કરીને
 સંતાડવું (૩) કાંઈ છપો લાભ સંતાધેલો
 હોવો. નેમ કે, ત્યાં શું દાટવું છે કે
 ગયો હતો? [લા.]
 દાટી સીં [હિં.] ધમકી; દાટી
 દાટો પું ['દાટવું' ઉપરથી] ઢાટો
 દાડમ નં [સ. દાડિમ] એક ફળ. ંકળી
 સીં દાડમનો દાણો. ંડી, —મી સીં
 દાડમનું ઝાડ
 દાઠ સીં [મં., પ્રા. દાઠ] ચપટા માથાનો
 ચાવવાનો દાંત. [ંસળકવી = સ્વાદ
 કરવાનું મન થવું. —ઠો પું બં વં
 લોહાના દાંતા (કરબડીના)
 દાઠા (—દિયા) પો. વિં પું દાઠીવાળો—મરદ
 દાઠી સીં [સ. દાઠિકા; વે. દાઠિયા] ઉડપથી
 કે ત્યાં ઊગતા વાળ
 દાણુ નં [પ્રા. દાણ] જઠાત; ઠાંસલ; ઠાંધ.

ંચોડી સ્રોં જકાતાર; ટોલ લેવાની
 જગા. ંચોરી સ્રોંદાણ કરવાનું સુકાવણું
 તે. ંદીકા સ્રોં ગોપીચો પાસે દાણ
 લેવાની કૃપણે કરેલી લીલા
 દાણુદાર વિં [ફા. દાનદ + દાર] દાણા-
 દાણાવાળું; કણુકીદાર
 દાણુપીઠ સ્રોં દાણાખનર; કણુપીઠ
 દાણુ વિં [દાણુ' ઉપરથી] દાણુનું ઉકંદાર
 (૨) પું દાણુ ઉવરાવનારો
 દાણુ પું [ફા. દાનદ] અનાજ, ધાન્ય (૨)
 અનાજનો કણ (૩) એના જેવો કોઈ
 પણ કણ (૪) સોગર્થબાજુ વગેરે રમતમાં
 પાસા કે કોડીથી દાવ નાખતા પડેલો
 અંક. [દાણુ વાળવા = વળગણુ જેવા કે
 કાઢવા માયા ઉપર દાણા ફેરવવા]. ંદુણુ
 પું અનાજ વગેરે ખોરાકનો સામાન.
 ંપાણુ પું; નં ખાવાપીવાનું સાધન
 (૨) અન્નજળ; નસીબ
 દાતણુ નં [દિ. દત્તણ] દાંન સાફ કરવા
 માટે આવળબાવળ ઇંની સોગીનો કકડો.
 ંપાણુ નં દાતણુ અને પાણુ (૨)
 તે વડે દાત મોટું સાફ કરવાં તે. -ણુચો
 પું દાતણુ વેચનારો
 દાતરડી સ્રોં [સ. દાત] નાનું દાતરડું (૨)
 દાતરડી જેવા દાંત, જેમ કે, સૂવરની દાત-
 રડી. -ડું નં પાસ કાપવાનું એક ચોખર
 દાતા [સ.], ંર વિં આપનાડું (૨) દાન
 કરનાડું; ઉદાર (૩) પું દાન આપનારો
 પ્રુથ. -ત્રી વિં સ્રોં દેનારી (૨) સ્રોં
 દાતા સ્રો
 દાથરો પું રસોઈમાં વચળથી બાફવા
 વાસણમાં વસુને અધ્ધર રાખવા કરાવું
 પાસ વગેરેનું પડ (૨) તોળરો (૩) ચડેલું
 મોં [લા.]
 દાદ સ્રોં [ફા.] ફરિયાદ; અરજ (૨) ઇન્સાફ.
 ંફરિયાદ સ્રોંકોઈ પણ ભતની ફરિયાદ
 દાદર સ્રોં [સ. દદુ] દરાજ
 દાદર પું [પા. દદર] દાદરો, નિસરણી.
 ંખારી સ્રોં દાદરનું નાનું બારણું; છનો

-રો પું નિસરણી (૨) નિસરણી ઉપરનું
 બારણું (૩) તાળાની અદરની કળ (૪)
 એક ભતનો તાલ
 દાદાગીરી સ્રોં [દાદો' ઉપરથી] જબરદસ્તી;
 બગલેરી, ઘુંડાગીરી
 દાદી સ્રોં મા કે બાપની મા; વડિયાર્થ
 દાદુર પું [સ.] દેડકો
 દાદો પું બાપનો કે માનો બાપ; વડેલો
 (૨) ઘુડો, જબરદસ્તી કરવાની ટેવવાળો
 દાધું અંકિં [સ. દગ્ધ = દાઝેલું] દાઝું, બળું
 દાધાખણું વિં [સ. દગ્ધ + ખણું] અદેખ
 (૨) રડતી સૂરતવાળું [(૨) ગાડિયુ
 દાધાર'ગું વિં [સ. દગ્ધ ઉપરથી] અદેખું
 -દાન [ફા.] પ્રત્યય. નામને લાગતાં 'તે
 રાખનાર, ધારણ કરનાર' કે 'તે બાળનાર'
 એવા અર્થનું વિં બનાવે. ઉદા. 'ગુલાબ-
 દાન', 'કંદરદાન'
 દાન પું બળવં દશનો ધડિયો, ૧×૧૦=૧૦
 દાન નં [સ.] આપણું તે (૨) ધમ'ભુદ્ધિથી,
 પુણ્યથો આપણું તે (૩) રમતનો આપવાનો
 દાવ; વારો (૪) હાથીના લમણામાથી ઝરતો
 મદ
 દાનત સ્રોં [મ. દિવાનત] મનનું વહણ; વૃત્તિ
 દાનપત્ર નં બક્ષિસપત્ર; દાનનું લખાણ
 દાનવ પું [સ.] રાક્ષસ. -વી સ્રોં દાનવ
 સ્રો; રાક્ષસી (૨) વિં દાનવને લગતું, રાક્ષસી
 દાનાઈ સ્રોં [ફા.] દાનાપણુ; ડાહ્યાપણુ;
 વિવેક (૨) બલમનસાઈ (૩) પ્રામાણિકતા
 દાનિશ સ્રોં [ફા.] ડહાપણુ; વિવેક. ંમંક
 વિં ડાહુ; સમજી; વિવેકી
 દાની સ્રોં [ફા. દાન] પાત્ર; આલય; -ને
 રાખવાનું ઠામ, એ અર્થ મા નામને અતે.
 જેમ કે ચા, દાની, પીકદાની ઇં
 દાની વિં [સ.] દાન આપનાડું; સખી;
 ઉદાર. -નેશ (-સ)રી પું [સ. દાન +
 રીશ] દાનવીર, મોટો દાની માણસ
 દાનો વિં પું [ફા. દાનો] ડાહ્યો, સમજી, વિવેકી
 દાનત વિં [સ.] વશ કરેલું, કાળુ મા આણેલું
 (૨) સંયમી

દાપુ નં [મ દાપને] હંકનુ માગણ, લાગો
 દાખ પું દાખડ તે દખાણ (૨) આમદ (૩)
 અકુશ ધાક
 દાખડદીખડ અં [દાખડ] (દાખડ)
 ઉપરથી) નો દિર્ઘાવ] છપુ છપું
 દાખડી સ્ત્રીં [મ દખ્ખ ઉપરથી] નાનો
 દાખડો રમી -ડો પું દાખ્ખવાણ એક
 જતનું ધાતુનું પાત્ર ડખો
 દાખાણિયુ નંકાર્થ દાખવા માટેનું વજન
 દાખવુ સંક્રિં દખાવવુ ચગ વ ચાપવુ
 (૨) અખતી કરવી અકુશમા રાખવુ [લા]
 દાખ પું [સ દર્શ] એ વનખતિ-દર્શ
 દામ પું [સ દ્રમ પ્રા ડમ] પેસો ધન
 (૨) નં કિ મત મૂલ્ય
 દામ નં [સ] જુઓ દામાણ (૨) સ્ત્રીં માગા
 ંણુ નં [રે દામણ] ધો ૧ - અધેડાના
 પગખાવવાનું દોરડું ંણી સ્ત્રીં સ્ત્રીઓના
 કપાળનું એક ધરેણુ બધી ંણુ નં
 નેતરું જાગ દોરી
 દામાણુ વિં [રે દયાળ] બોશિયાણુ,
 પરવશ (૨) દયામણુ, ગરીબ
 દામદ્વપદ નં [દામ + દ્વપ] ધીરેવાથી
 ખમણુ લેતુ તે [વગેરેની ચાળ
 દામન નં [ફા] હેડો પાત્ર (૨) અગરખા
 દામિની સ્ત્રીં [સ] વીગળી
 દામોદર પું [સ] દ્વપ [ભાગ
 દાય પું [સ] વડોલોપાલિ'ત મિનકતમનો
 દાયક વિં [સ] (પ્રાય સમાસને અતે)
 આપનાર ઉદાં મુખદાયક
 દાયકો પું [સ દગ્ગ ઉપરથી] દસકો
 દાયજો પું [પ્રા દાગ્ગવ = લમ વખતે વર
 વડુને અપાતું દ્રવ્ય] સોધન
 દાયણુ સ્ત્રીં [જુઓ દાઈ] સુચાણી
 દાયભાગ પું વારસ તરીકેનો દાયનો ભાગ
 દાયરો પું [અ દારદ] સમુદાય, ટોણ (૨)
 રાયરો રાવણુ
 દાયિની વિં સ્ત્રીં જુઓ - દાયી
 દાયી વિં [સ] 'આપનારુ એવા અર્થ'મા
 સમાસને અતે ઉદાં મુખદાયી

દાર વિં [ફા] વાગુ' અર્થ'મા રાખ્ખને
 હેડે ઉદાં પેમાદાર
 દારક પું [સ] ખાગ વસ પુત્ર
 દારવુ સંક્રિં [સ દૂ (દારવ)] ચીરવ ફા'તુ
 દારો સ્ત્રીં [સ દાર] પની
 દારિદ્ર (-દ્રવ્ય) નં [સ] દરિદ્રતા ગરીબાર્થ
 દારુ નં [સ] દેવદારનું ઝાડ (૨) વાંકું
 દારુણુ વિં [સ] નિર્દય, કટોર (૨) બયાન
 તુમવ (૩) તીન, મખત (દદ')
 દારૂ [ફા] મદિરા (૨) બદ્ધ દારખાના
 વગેરેમા રોડાનું ગદ્ય અને ૧૧ સ્થાવરોને
 મિશ્રણુ ંખાનુ નં આતસખાણની ચીજ
 ંગોળો પું દાર ગોળા વગેરે યુદ્ધનો
 સામાન ંઉચો પું દારનો બચની
 ંનિષેધ પું દાર પીવાનો નિષેધ-મના
 દારખંધી ંખંધી સ્ત્રીં દારની બધી,
 પ્રોહિબિશન
 દારોગો પું [ત્રિર્તી] જુઓ દરોગો
 દાર્શનિક વિં [સ] દર્શનગાત્રને લગતું
 (૨) પ્રત્યક્ષ (પુરાવો) (૩) પું દર્શનગાત્ર
 જાણનાર
 દારચીની સ્ત્રીં [ફા દારચીની સ દારચ ની]
 તેજનાની એક વસ્તુ-તજ
 દારવાન પું [ફા] ધરનો મોટો ચોરડો (૨)
 ચો આગણુ
 દાવ પું [ફા] રમતમા આવતો વારો દા
 (૨) પાસામા પગતા દાણ (૩) લાગ
 અનુકૂળ વખત (૪) યુક્તિ પેચ
 દાવત સ્ત્રીં [મ] નોતરું કળન
 દાવપેચ વિં યુક્તિપ્રયુક્તિ
 દાવાઅરણુ સ્ત્રીં [દાવો + અરણ] ફરિયાદ
 નામુ [સજગનો અમિ
 દાવામિ પું [સ] દવ, વનમા એની મેળે
 દાવાનલ [સ] (-ળ) પું દાવામિ
 દાવો પું [ફા દગવા] હંક, માલિકી (૨)
 હંક મેળવવા સાર સરકારમા ફરિયાદ
 (૩) પ્રામાણ્ય કે પુરાવો હોવાનો નિશ્ચય
 કે તેની રૂબેનો હંક જેમ કે હું દાવાની
 સાથે કહું છું

દાસ પું [સ.] સેવક. -સાનુદાસ પું
[+ અનુદાસ] દાસનો દાસ; અત્યંત નમ્ર
સેવક. -સી સ્ત્રી સેવિકા; નોકરડી; ક્ષત્રી
દાસ્તાન નં [ફા. દાસ્તન] સધરો
દાસ્ય નં [સ.] દાસપણું
દાહ પું [સં.] બળતુ તે; બળતરા, અગન
દાહ વિં [સ.] બાળવા જેવું (૨) સળગી
ભડે એવું
દાળ સીં [પ્રા., દે. દાલિ] કઢોળનું દળ-
ફાડિયું (૨) એની (પ્રવાહી કે બભરી)
બનાવેલી એક વાની (૩) ગરગમડ પર
વળતું પડ-છાડું. -ળિયા પું બં વં
(છાડા વગરના) ચોકેલા ચણા
દાંડ (૦) વિં(૨)પું, ઝગાઈ, ઝગી, -દાઈ
સીં જુઓ 'દાંડ'માં
દાંડિયારાસ (૦) પું જુઓ દાંડિયારાસ-
દાંડિયું (૦) નં [દે. દાડી] ડાડિયુ કે તેડું
કરેલું વસ્ત્ર
દાંડિયો (૦) પું જુઓ દાંડિયો
દાંડી (૦) સીં જુઓ દાંડી (૨) તંત્રવાદનો
તુંગડા સાથેનો લાભો દાંડો
દાંડીકૂચ (૦) સીં [દાંડી + કૂચ] ઈ. સ.
૧૯૩૦માં ગાંધીજીએ સાબરમતી આશ્રમ-
થી દાંડી ગામ સુધી કરેલી કૂચ
દાંડો (૦) પું જુઓ ડાંડો
દાંત (૦) પું [સં. દન્ત] દંત (૨) દાંતો (૩)
વેર, ક્રોધો (૪) હાથીદાંત. હદાંદાંતની ચૂડી.
[દાંતિ ચડવું = ચર્ચાડું; વગોણુ થવું]
દાંતરું (-તું) (૦) વિં [સ. દંતર] હોઠ
બહાર નીકળેલા દાંતવાળું
દાંતાળું (૦) વિં દાંતાવાળું
દાંતિયુ (૦) વિં દાંતાવાળું (૨) નં દાંત
દેખાડી કરડવા ધારું તે (૩) ડાંઢિયું
દાંતિયો (૦) પું એક બાજુ દાંતાવાળો કાંસકો
દાંતી (૦) સીં [દાંત + ઉપરથી] ખેડતનું
એક વાવણીનું ઓભર; ચાઓળ (૨) તડ;
ફાટ (૩) ધસરકાને લીધે થયેલો કે દાંતથી
મૂકેલો દોરા પરનો કાપ. -તો પું
કાકર (૨), ખચકો; ખસરકો

દાંપત્ય નં [સ.] દંપતીપણું; લગ્નગંબધ
દાંભિક વિં [સં.] દંભી; ડાળી; ટોંગી
દિક સીં [સ.] દિશા
દિકામાળી સીં એક વનરપતિ (૨) તેનો
ગુદર જે ઓસડ તરીકે વપરાય છે
દિકત ઓં [મ.] મુશ્કેલી, ટરકત (૨) અદેશો;
રાક (૩) આનાકાની
દિકાલ (-ળ) પું દિશા અને કાળ
દિકપાલ [સ.] -ળ પું દિશાનો વક્ષક દેવ
દિગ્ધ વિં [ફા.] દીગર; બીજું; વિશેષ (૨) ?
અં 'બીજું કે, વિશેષ લખવાનું કે' એ
અર્થમાં પત્રની શરૂઆતમાં વપરાતો સંજ્ઞ
દિગંત પું [સ.] દિશાનો અંત; ક્ષિતિજ
દિગંતર નં [સ.] દિશાઓનો ગાળો (૨)
બીજી દિશા
દિગંતરેખા (-પા) સીં ક્ષિતિજ
દિગંબર વિં [સ.] દિશાઓથી વસવાળું;
નમ્ર (૨) એ નામના એક જૈન સપ્રદાયનું
(૩) પું દિગંબર સપ્રદાયનો માણસ
દિગ્ગજ પું [સ.] દરેક દિશામાં દિક્ષાળ
સાથે કલ્પવામાં આવેલો હાથી (એરાવત,
પુંડરીક, વામન, કુશુદ, અંજન, પુષ્પદંત,
સાવંભોમ અને સુપ્રતીક એ આઠ
દિગ્ગજો છે)
દિગ્દર્શક પું નાટક કે ફિલ્મનો દિરેક્ટર.
-ન નં [સ.] દિશાનું દર્શન; રૂપરેખા
દર્શાવવી તે (૨) સંચાલન
દિગ્મૂઢ વિં [સં.] ચકિત; છક
દિગ્વિજય પું [સં.] ચારે દિશાઓમાં
વિજય; સંપૂર્ણ વિજય
દિગ્મૂઢ વિં [સં.] દિગ્મૂઢ [સી
દિતિ સીં [સ.] દેવાની માતા - કાશ્યપની
દિન પું [સં.] દિવસ. ઠંકર પું [સ.]
સૂર્ય. વ્યર્થ સીં [સં.] રોજનું કામકાજ.
વનાથ, ઝમણિ [સ.] પું સૂર્ય. વરાત
અં દિવસે અને રાત્રે. -નો દિન અં
દિને દિને; પ્રતિદિન
દિમાક (-ગ) પું [મ. દિમાગ] મગજ, બુદ્ધિ
(૨) ગવં; અભિમાન

દિય(-યે)ર પું [સ. દેવર; પ્રા. દિઅર]વરનો
નાનો ભાઈ. ંવટું નં [+ સ. વૃત્તિ]
દિયર સાથે નાતડું. -રિયો પું દિયર
(વહાવમા)

દિયોર પું દિયર (ર) (ક. ગુજરાત)સાળો
દિલ નં [ફા.] હૃદય; મન; ચિત્ત. [દિલનો
દરિયાવ શં પ્રં ઉદાર દિલનો]. ંગીર
વિં [વા.] નાખુશ; અપ્રસન્ન. ંગીરી
ઓં નાખુશી. ંચરૂપ વિં [ફા.] સાડું
લાગે-ગમે એવું. ંચરૂપી ઓં ચોખ;
ગમનું તે. ંદાર વિં પ્રાણપ્રિય (ર) ઉદાર
(૩) પું આશક (૪) ગાઠ મિત્ર (૫) ઓં
માશક. ંખર વિં [વા.] દિલનું હરણ
કરનાડું (ર) ઓં માશક. ંરૂખા ઓં [ફા.]
નં એક તત્ત્વવાદ. ંચોજ વિં [ફા.]
લાગણીવાળું; સમભાવી. ંસોજ ઓં
કોઈનું કુંખ જોઈ, દિલમા થતી લાગણી;
સમભાવ; હમદંદી. -લાવર વિં [+ ફા.
જવર] મોટા મનનું, ઉદાર (ર) બહાદુર;
વીર. -લાવરી ઓં મનની મોટાઈ;
ઉદારતા (ર) બહાદુરી

દિલારો પું [ફા. દિના]ધીરજ, આશ્વાસન
દિલીપ પું [સ.] એક સૂર્યવંશી રાજા-
રઘુનો પિતા [ઓં બહાદુરી
દિવેર વિં [ફા.] બહાદુર; હિ મતવાન. -રી
દિલોત્તત વિં [ફા.] પ્રાણપ્રિય
દિલજગી ઓં દિલચરૂપી (ર) વિનોદ; મનક
દિલ્લી (-હલી) નં; ઓં દિલનું પાઠનગર.
[ઓં શાહુકાર શં પ્રં મહા હુચ્ચો.
ંદર છે = સફળતા સહેવી નથી]

દિવસ પું [સ.] સૂર્યોદયથી સૂર્યાસ્ત સુધીનો
સમય. -રાતથી બહારો તે (ર) એક
સૂર્યોદયથી બીજા સૂર્યોદય સુધીનો સમય
(૩) પું બંબં સમો, જમાનો, વખત

દિવંગત વિં [સ.] પરલોકવાસી; મરણ
પામેલું [ંકર પું [સ.] સૂર્ય
દિવા અં [સ.] દિવસે; દિવસ દરમિયાન.
દિવાસો પું અપાડ વદ અમાસનું પવં
દિવાસ્વખ નં [સ.] કક્ષપા; મનોરાજ્ય

દિવાળી ઓં [સં. દીપાલી; પ્રા. દીવાલી]
આસો વદ અમાસ; દીપોત્સવી (ર) આનંદ
કે મન; ખુશાલી [લા.]

દિવેટ ઓં [પ્રા. દીવ (સં. દીપ) + વટ્ટિ (સ.
વર્તિ)] દીવાની વાટ; ખતી

દિવેલ નં એર ડિયું. -લિયું વિં દિવેલ-
વાળું; ચીકટું (ર) દિવેલ પીપું હોય એવું
(મો કે માણસ) [લા.]. -લી ઓં જોમાંથી
દિવેલ નીકળે છે એ બીજી-મીજી. -લો
પું એરડો

દિવ્ય વિં [સ.] દેવી, અદ્ભુત (ર) પ્રકાશમાન;
સુદર (૩) નં (પ્રાચીન કાળમાં) માણસ
અપરાધી છે કે નહિ તે નક્કી કરવા પાણી
કે અગ્નિ વડે કરવામાં આવતી, પરીક્ષા.
ંગણુ પું દેવદૂત. ંચણુ વિં [સ.]
દિવ્ય ચક્ષુવાળું (ર) નં જ્ઞાનચક્ષુ. ંજ્ઞાન
નં [સ.] દેવી જ્ઞાન

દિશ (-શા) ઓં [સં.] બાજુ; તરફ, પડખું
(ર) પૂર્વ વગેરે ચાર દિશા તથા ચાર
ખૂણા ને આકાશ પાતાળ સાથે દશ દિશા-
માંની દરેક (૩) માર્ગ; રસ્તો [લા.].
-રોદિશ, -રોદિશ અં દરેક દિશામાં

દિંગ વિં [નુઓ દંગ] અદિત; છક
દી પું [દિ. દિગ્]દિવસ [કા.] (ર) દશાનો મઠ
દીકરી ઓં પુત્રી. -રો પું પુત્ર; જોડો
દીક્ષા ઓં [સ.] ગુરુ પાસેથી જ્ઞાન, નિયમ
કે મન્ન લેવો તે (ર) યજ્ઞયાગાદિ શરૂ
કરતાં તેનો વિધિપૂર્વક સંકલ્પ કરવો
તે. -ક્ષિત વિં [સ.] દીક્ષા લીધી હોય
એવું (ર) યજ્ઞ કરનાર

દીગર વિં (ર) અં [વા.] નુઓ દીગર
દીક અં દરેક...ને દિસામે, પરત્વે. ઉદાં
'જણ દીક'

દીકલ (-લુ) વિં ['દેખવું'નું બ. ફ.] દેખેલું
દીદાર પું બં વં [ફા.], ચહેરો; કાતિ
દીદી ઓં [દિ. વ.] મોટી બહેન

દીધેલ (-લુ) વિં ['દેવું'નું બ. ફ.] આપેલું
દીન નં પું [મ.] મુસલમાની ધર્મ - મજહબ
(ર) કોઈ પગ ધર્મ. [બીન શં પ્રં
મુસલમાનેનો યુદ્ધ પોકાર]

दीन वि०(२)पु० [स] गरीज २६, लायार.
०ता ओ० [स]. ०६याथ वि० गरीज
पर दया करना ०ताथ पु० गरीजनो
येथी-प्रभु

दीनप०२२० वि०दीन-धर्म पर आस्था-
वाणु, धार्मिक-२२ती ओ०

दीनज्यु पु० [स] गरीजनो येथी

दीनवत्सव वि० गरीज पर वहाद-भमता
राभना ०

दीनानाथ पु० जुओ दीननाथ [सिओ

दीनार पु०[स, का] अदीपिथानी कि मतने

दीप पु० [स] दीवे, दीपक ०६ वि०[स]

दितेजक, सतेज करना ०(२) दीपावना ०

(३) पु० दीप, दीवा [सिओ प्राणी

दीपडो पु० [स] दीपिक् वाधनी जतनु

दीपफान न० भूमेदा पाठन दीवे करवाते

(नदी होय तो पडियामा वहेतो सुकाय,

अथवा तगावकिनाई भू पगी करीने सुकाय)

दीपन वि० [स] दीप, दितेजक (२) न०

सतेज करव-दितेजु ते

दीपभाण ओ० महिर आगण दीवाओ

गोडवदा करेयो भिनाई

दीपवपु स०कि० [स] दीप दीपे ओम करव

दीपवुं अ०कि० [स] दीप प्रकाशवु, यणकवु

(२) रोभाजु [हार (२) दिवाणी

दीपावति-दी) ओ० [स] दीवाओनी

दीपावपुं स०कि०[स] दीप दीपवु

दीपिका ओ० [स] दीवी (२) भसाव

दीपोत्सव, दीपोत्सव [स] पु०,

दीपोत्सवी ओ० दिवाणी

दीस वि० [स] सजगावे ०(२) प्रमशित,

तेजस्वी [वि० [स] दीसिरा ०

दीसि ओ० [स] प्रकाश, प्रभा ०भान

दीजाओ पु० [का] प्रस्तावना

दीओ पु० इमो, छापी भगई आववी ते

दीध वि० [स] बाधु, लावे सुवी जगु के

पडोयगु (समय, अतर के जगामो) (२)

द्वयारभावाणु (२२२, मात्रा, अक्षर ६०)

०७पी वि० लाजु ज्वना ०६शित

ओ० दीर्घशीपलु ०६शी वि० [स]

द्वरशी, अगमशुद्धि ०६शि ओ०[स]

अगमशुद्धि ०भून(२) वि० [स]

नाटक सभाजु करना ०६ पार न आणे

जेवु, नीकलु ०भूनता सो० -धायु

वि० [स] लाया आयुधवाणु (२)

न० लायो आवरदा -धायुपी वि०

लाया आवरदावाणु

दीवपु न०[दीवो] दीपरथी कलुटना लोयानु

जनावेवु दीवानु कोडियु(२) दीवी(३) दीवे

-डो पु० दीवडाभा करेयो दीवा (२) दीवे

दीवादादी सो० [दीवे + दादी] जता आवता

वहालने येतववा भाटे समुद्रमा पडक

उपर जाधियो दीवावाणो भिनाई ०

दीवान पु० [म] वज्जर, प्रधान (२) राज-

सभा, कवेरी(३) मोटा ओरडो, पड(४)

प्रकरण (५) न० गजसमद. ०भानुं

न० मुदाकात भागेनो भास ओरडो, ओकक.

०गीरी ओ० दीवानु काम के पद

दीवानापलुं न० दीवाना होवु ते, गाडपलु

दीवानी वि० [का] लेखलेखना छन्साईने

लगु (२) सो० दीवानगीरी (३) राजपनु

भडेसुनी काम(जेम के क्वाधवने जगाजनी

दीवानी भणी) (४) दीवानी अदाधव

(५) तेमा करैनी इरियाह के केस

दीवानी ओ० दीवानापलु गाडई

दीवानु वि० [का] गाडु, घेवु

दीवाने आभ पु०, ओ०, न० [म] दीवान

+ इ + काम] आभवर्माना लोकोनी राज-

सभाने भगवानु दीवानपानु (२) आभ

सभा [ला]

दीवानेपान पु०, ओ०-न० [म. दीवान + इ

+ काम] अभीरडेभरावानी राजसभाने

भगवानु दीवानपानु (२) अभीर डभरावो

ना प्रतिनिधिओनी राजसभा [ला]

दीवापत्ती ओ० [दीवे + पत्ती] दीवा पगेई

दीवाच सो० [का] दीवार] भीत

दीवावधत पु०, ओ० दीवा करवानो वधत,

सभीसाज

દીવામળી સીં [દીવો+સળી] અગિ
પ્રગાવવાની, હોડે રસાયનવાળી સળી
દીવી સીં [સ દીવિયા] દીવો મૂકવાની યોગી
દીવો પું [સ દીવય] પ્રકાશ આપનારી
એક બનાવટ, દીપ [૦રાજ(-લત)કરવો,
૦રાગો કરવો = દીવો બોલવવો]
દીમણ અંકિં [સ દમ, ના દિસ] દેખાણ
(૨) માસણ, સૂણ [લા] [દીમતો
રહે = ટળ-નજર આગમથી દૂર થા
(તુચ્છમારમા)]

દીટ, -ટિયુ, -ટુ, નં જુઓ ગીટ મા
દીડું નં જુઓ ગીડુ (૨) જુઓ દીડું
દીડું નં થોર વગેરેનો દૂધખરો કકડો
દુઆ સીં [મ] આશીર્વાદ
દુકાન સીં [મ દુકાન વા] રંગુઓ વેચવા
વેપારી જ્યાં જોડે તે જગા ૦દાર પું
દુકાનવાળો, વેપારી ૦દારી સીં દુકાન-
દારનું કામ આવડત કે ધંધો

દુકાની સીં જે પાર્થ (૨) જુગની
દુકાણ પું [સ દુકાલ] અનાજ ધાત્ર
વગેરેની તગીનો સમય (૨) કોઈ ચણ
વસ્તુની તગી -ખિયું વિં દુ ૧૧ વેણ,
ખાખે મરત

દુફલ નં [સ] બારીં રેશમી વજ
દુખ નં [સ દુલ] દુખ ૦ડુ નં દુખ (૨)
ઓવારણ ૦ડું નં ૦ખ ૦વં ઓવારણ
૦ણી વિં સીં દુખિની ૦ડું નં
દુખત તે (૨) પ્રસવ થતા પહેલાં પેટમાં
થતો દુખાવો (૩) ઓવારણ. ૦દાયક,
૦દાયી, ૦દેણ વિં દુખ દેનારું, દુખદ
૦ખજક વિં દુખ બાગનારું-દૂરકરનારું.
૦વડું નં, ૦વટો પું શોકની રિયતિ (૨)
દિલાસો આપવા જણ તે [દુખાવણ

દુખવણ સંકિં [પ્રા દુલ્લ(સ દુલ)] જુઓ
દુખનું અંકિં દુખ થણ પીડા-વેદના થવી
દુખશરું વિં દુખમાં પડે શરું દુખથી
હારે નહીં તેણ

દુખાડણ સંકિં 'દુખણ'નું પ્રેરક, દુખાવણ
(૨) ગ્રમણ કે ધા ધં દુખાય એમ કરણ

દુખાવણ સંકિં 'દુખણ'નું પ્રેરક
દુખાણ અંકિં દુખ પામણ, દુખણ
દુખાવો પું દુખત તે, પીડા, વેદના
દુખાણું, દુખિયારું, 'ખિયું', દુખી
વિં દુખથી પીડાણ

દુગદુગી સીં મહારીનું દુઝગિયું
દુગ્ધ નં [સ] દુધ

દુગ્ધા સીં પીગ, આપણ, જનજ
દુગ્ધાલય નં [મ] દુધ અને તેની વસ્તુ

એનું કામ જ્યાં થતુ હોય તે જગા, 'દેરી'
દુહાણ, (વાજાણ) નં ['દુહણ' પરથી]

દુધ દેણ-દુહણ દોર

દુણવણ સંકિં 'દુણ'નું, 'દુણ'નું પ્રેરક

દુણણ અંકિં [મ દુ-દન = બળેણ, પ્રા
દુણ-દુણિય] (ખાવા પીવાનું) દાઝણ બળણ

(૨) ['દુણ'નું કર્મણ] મનમાં બળણ

દુતારી સીં પકારી, પૂતારા

દુતારું વિં પાકું, પૂતું

દુધારો પું દૂધનો વેપારી, દૂધવાળો

દુધાળા(-ણ) વિં દૂધવાળું, દૂધ ખાખે

એણ (દોર)

દુધેલ વિં જુઓ દૂધાળ [વાની

દુધેલી સીં દૂધ ને રોરગના રસની એક

દુનિયા સીં [મ] સુદિ, જગત, સસાર

૦ઈ વિં દુનિયાનું, સસારી ૦દારી

સીં દુનિયાનો વ્યવહાર

દુનયી વિં [મ] દુનિયાનું સસારી

દુપટો પું ખેસ

દુપટ વિં જુઓ દૂપ

દુખારા અંકિં [પ્રા દુખાર] બીજાવખત ફરીથી

દુભાગણ સંકિં [દ્વિ+ભાગણ] બેએ ભાગણ

અડધું કરણ

દુભાવણ સંકિં જુઓ દૂભવણ

દુભાણ અંકિં દૂભણ, મનમાં બળણ

દુખી-નારાજ થણ

દુભાવિયો પું [સ દ્વિ+ભાગ] બે ભાગા

નાજનારો (૨) એક ભાષાની મતલબ

બીજામાં બોલી સમજવનારો

દુમ સીં [વા] પૂછી

દુમકલામ નં જુઓ દુમકયાસ
 દુમચી સીં [ફા] ઘાડાના સાગનો
 પૂછડા નીચે દબાતો પટો (૨) અક્ષીણ,
 ગડાકુ રાખવાની ચામડાની પેથળી
 દુમદુમ અં [રવં] નગારાનો અવાજ
 દુમાવડું અંકિં 'દુમકુ નુ રેરક
 દુમાવુ અંકિં દુમો ભરાવો, ગૂઝળાવુ
 (૨) દુમાવુ નારાજ થતુ મનમા ને મનમા
 સતાપ કરવો (૩) 'દુમકુ નુ કમ'િ
 દુર અં [સ] 'નકારું મુરકેલ' એવો અર્થ
 બતાવનારો ઉપસર્ગ. ઉદા. દુર્ગમ
 દુરસ્ત વિં [ફા દુસ્ત] જેટુ જોઈએ એવુ
 (૨) ઠીકઠીક કરેતુ સમારેતુ (૩) ખડું,
 વાજળી -તી સીંસમારવ-સુધારવુ તે,
 વાજળી -સ્તી સીંસમારવ-સુધારવુ તે
 દુરત વિં [સ] અનંત, અપાર (૨) અતે
 ખરાબ પરિણમતુ [દુરાચલવાણુ
 દુરાચલ પું [સ] ખોટો આચલ -તી વિં
 દુરાચરણુ નં [સ] ખરાબ આચરણ
 -તી વિં દુરાચરણવાણુ
 દુરાચાર પું [સ] ખોટો -અનીતિયુક્ત
 આચાર -તી વિં દુરાચાર કરનારુ કે
 દુરાચરવાણુ
 દુરાત્મા વિં (૨) પું [સ] દુષ્ટ પાપી
 દુરારાધ્ય વિં [સ] મુરકેલીથી રાજુ કે
 પ્રસન્ન કરી રાકાય એવુ
 દુરાશા સીં [સ] દુષ્ટ -આશા -ધમ્મા
 (૨) કળીમૂત ન થઈ શકે તેવી આશા
 દુરામઠ, દુરામાધ વિં [સ] દુઃપ્રાપ(૨)
 દુ સાધ્ય (૩) છતી ન રાકાય એવુ
 દુરિજન વિં (૨) પું + દુર્જન
 દુરિત વિં [સ] મુરકેલીથી પાપી (૩) નં
 પાપકર્મ
 દુર્ગ પું [સ] કિંડો
 દુર્ગતિ સીં [સ] નકારી ગતિ
 દુર્ગમ(-ચ) વિં [સ] મુરકેલીથી જઈ
 શકાય તેવુ (૨) મુરકેલીથી સમજાશકાય એવુ
 દુર્ગધ સીં [સ] ખરાબવાસ -ધી વિં [સ]
 ખરાબ વાસવાણુ, ગધાણુ (૨) સીં દુર્ગધ

દુર્ગા સીં [મ] પાવંતી ંપૂન સીં
 દુર્ગાની પૂન ંટમી સીં [+મટમી],
 આસો અને ચેત્ર સુદ આઠમ
 દુર્ગલુ પું [સ] દોષ ખરાબ ગુણ -તી
 વિં દુર્ગલવાણુ
 દુર્ગેશ પું [સ] દુર્ગા + શેશ] શિવ
 દુર્ગટ વિં [સ] મુરકેલીથી પાર પડે એવુ -
 બને એવુ, અશક્ય
 દુર્ગધ પું [સ] અથડાઅથડી હરીફાઈ
 દુર્ગન પું [સ] દુષ્ટ -ખરાબ માયુસ
 દુર્ગ્ય વિં [સ] છતતુ મુરકેન
 દુર્ગમ(-ચ) વિં [સ] કાળમારાખતુ મુરકેન
 દુર્ગશા સીં [સ] ખરાબ -માડી દશા
 દુર્ગાના વિં [સ] જુઓ દુર્ગમ (૨) ગર્હિય
 દુર્ગિન પું [સ] ખરાબ દહાડો (૨) વાદળા
 વરસાદ કે વટોળવાળો દિવસ
 દુર્ગવ(-ચ) નં [સ] કમનસીબ દુર્ભાગ્ય
 દુર્ધર્મ વિં [સ] ઉત્તમ, પ્રયોગ (૨) પાસે ન
 જઈ શકાય તેવુ (૩) છતી ન રાખાય એવુ
 દુર્નિવાર(-ચ) વિં [સ] નિવારવુ મુરકેન
 અનિવાર્ય
 દુર્ખલ [સ], (-ળ) વિં કમજોર, દુબળુ
 (૨) ગરીબ રાક [લા] ંતા સીં [સ]
 દુષ્ટુદિ વિં [સ] ખરાબ બુદ્ધિવાણુ (૨)
 સીં ખરાબ બુદ્ધિ
 દુર્બોધ વિં [સ] સમજવુ મુરકેલી (૨) પું
 ખરાબ ઉપદેશ -સાહ
 દુર્ભાર વિં [સ] ભરવામા મુરકેલી (૨) નં પેટ
 દુર્ભાગી વિં [સ] દુર્ગાંચ ઉપરથી કમભાગી
 -ચ વિં [સ] દુર્ભાગી (૨) નં કમનસીબ
 દુર્ભિક્ષ પું [સ] દુકાળ
 દુર્બોધ વિં [સ] મેલી ન રાકાય તેવ મજબૂત
 દુર્ભતિ વિં (૨) સીં [સ] જુઓ દુષ્ટુદિ
 દુર્ભલ(-ળ) વિં [સ] દુર + મિલ] દુર્લભ
 દુર્સુખ વિં [સ] કદરૂપા મેવાણુ (૨)
 ગાળો બાડણુ
 દુર્બોધન વિં [સ] છતતુ મુરકેલી, અછત
 (૨) પું ધૂતરાધ્વનો મોટો પુત્ર
 દુલ્લક્ષ નં ખેરકારી, ઉપેક્ષા (૨) વિં

લક્ષ વગરનું - કથ વિં [સ] મુશ્કેલીથી
 નેઈ શકાઈ, લગભગ અદ્ય
 દુર્લભ વિં [સ] મજાત મુશ્કેલ
 દુર્વચન નં [સ] ખરાબ વેળ-બોલ, ગાળ
 દુર્વોમા પું [સ] એક નંધિ (તે તેમના
 કોપ માટે પ્રસિદ્ધ છે)
 દુર્વિપાક પું [સ] ખરાબ પરિણામ
 દુર્વૃત્તિ સોં [સ] ખરાબ દત્તિ
 દુર્વ્યભન નં [સ] ખરાબ વ્યસન
 દુલ્લહન સોં [હિ] જુઓ દુલ્લહન
 દુલારી સોં [હિ] લાડીથી દીકરી - રો
 પું લાડકો દીકરી
 દુલ્હા પું [પ્રા] દુલ્હા (સ દુર્લભ) પરથી
 વર, પતિ - દિલન સોં નવી વધુ
 દુવા સોં [મ] દુમા આશિષ, દુઆ
 દુવાઈ સોં [જુઓ દુદાઈ] જાહેરનામું,
 ઘોષણા (૨) આણ
 દુવાર નં [પ્રા] દ્વાર
 દુવિધા સોં દુધા, અનિશ્ચય ડામાડોળપણ
 દુશાવો પું [દુ + શા + વ] ક્રીમતી જેવડી શાવ
 દુશ્ચરિત-ત્ર નં [સ] દુરાચરણ (૨)
 ખરાબ ચરિત્ર-જ્વન
 દુશ્મન પું [વા] શત્રુ - નાઈ, નાવટ, ની
 સોં શત્રુવટ, અદાવત
 દુષકર વિં [સ] કરવ મુશ્કેલ, અધકું.
 -મં નં [સ] દુરાચરણ
 દુકાલ [સ] -ળ પું જુઓ દુકાળ
 નિવારણ નં દુકાળનું દુ નિવારણ,
 'ફેમિન રિલીફ'
 દુકૃત નં [સ] દુકૃમં
 દુષ્ટ વિં [સ] નહાઈ અધમ પાપી (૨)
 દોષવાળું બુદ્ધિ સોં બદ્ધાનત,
 પાપી બુદ્ધિ (૨) વિં દુષ્ટ બુદ્ધિવાળું
 -ટા વિં સોં 'દુષ્ટનું સીલિંગ
 દુષ્પરિણામ નં [સ] ખરાબ પરિણામ
 દુઝાપ (-ચ) વિં [સ] દુનવા
 દુઝ્મર વિં [સ] મુશ્કેલીથી તરાય -
 જોળાય એવું [તમય એવું
 દુસ્ત્યજ, દુસ્ત્યાન્ય વિં [સ] મુશ્કેલીથી

દુહાઈ સોં [હિ] આણ દુવાઈ [પત્ની
 દુહાગણ સોં [જુઓ દુહાગી] અલમાનીતી
 દુહાગી વિં [સ] દોમાગી દુભાગી
 દુહિતર પું દીહિત, દીકરીનો દીકરો
 દુહિતા સોં [સ] દીકરી
 દુહો પું [સ] દાપકો દોહરો
 દુગો પું ચાર, ગો
 દુઠ સોં [સ] દુર પેની રાઠ - દાળ
 (-ળ) વિં દુદવાળું - દાળો પું
 દુદવાળા દેવ-ગણેશ [ભેરી
 દુદુહિ સોં, નં [સ] એક જાતનું નગારું
 દુખ નં [સ] અથા, પીડા કષ્ટ ઠંડર વિં
 [સ] દુખ કરનારું ઠંડતાં (-તાં) વિં
 (૨) પું દુખ કરનાર ઠંડાઠક, ઠંડારી
 વિં દુખકર ઠક, ઠંડાયક, ઠંડાયી,
 ઝમ્મ વિં દુખ દેનારું ઠલ જાકે (-ન),
 ઠલજી વિં દુખ દૂર કરનારું ઠમય
 વિં દુખથી બરેતુ ઝશું વિં જુઓ
 દુખશરૂં ઠંડર (-તાં) વિં (૨) પું
 દુખદરી લેનારું ઠંડાનિણી વિં સોં,
 ઠંડારી વિં દુખદર - ખાત વિં
 [સ] દુખથી પીતિ - ખિત વિં [સ]
 દુખથી પીડાયેલું દુખી - ખિની વિં
 સોં [સ] દુખી (સી) - ખી વિં
 [સ] જુઓ દુખી [ભાઈ
 દુશામન પું [સ] દુર્યોધનનો એક નાનો
 દુશીલ વિં [સ] ખરાબ શીયવાળું
 દુસલ વિં [સ] સહેલ મુશ્કેલ
 દુમાધ્ય વિં [સ] કરવ મુશ્કેલ (૨) ન
 મટી મકે તેવું (રાગ માટે)
 દુચિત્તિ સોં [સ] ખરાબ - કફેડી ચિત્તિ
 દુચ્ચન નં [સ] ખરાબ - અશુભ સ્વપ્ન
 દુ વિં [સ] દિ, પ્રા દુ, દો, પા દો] બે
 (સમાસમા), બમણું (આકમા) [ગડિયા
 દુઆ પું બંબં ૧×૨=૨નો ૧૦ સુધીનો
 દુબુ વિં [પ્રા] દુરજી બીજી
 દુબેણું સોં [દુષ્ટ ઉપરથી] દુધ આપતી
 ગાય બેસ - બુ (-બુ) વિં (૨) નં
 દુધ આપતું (દોર માટે)

દ્રવ્યું અંકિં [સં દ્રવ્ય ઉપરથી (દાહ્ય-પ્રા
દહ્ય)] દ્રવ્ય દેહ (૨) અરણ્ય, નીગળણ
દ્રવ્યુ સોં [સ દૂન પ્રા દૂન=અબેલુ]
દુભાવુ તે દુભાયાની અસર ંધું સંકિં
સતાવણ સતાવણ -નું વિં મન બાળે
નાખુશ કરે તેણ (૨) નં નારાજ કે
તેનુ કારણ -છો પું બળુ -ચોણુ તે
દૂત(૦ક) પું [સ] મદેરો પહોચાડનારો
(૨) બાતમીદાર નસસ -તિકા, -તી
સોં [સ] સદેરો પહોચાડનાર સો
(૨) આશકમાણક વચ્ચેના છાના સદેશ
પહોચાડનારી કે તેમનો મેળાપ કરાવી
આપનારી સો

દ્રવ્ય વિં [સ પૂર્તે] લુચ્યુ, ધૂત
દ્રવ્ય નં [સ દુષ્ય પ્રા દહ્ય] રતન કે આચળ
માથી નીકળણ ધોણુ પ્રવાહી (૨) કેટલીક
વનસ્પતિમાથી નીકળેના એવો ધોળો રસ
[૦માં ને હલીમાં ૫મ રાખવા =
બને બાનુની દોલકા વગાડવી ૦માથી
પોરા કાઢવા =બોળી બણેબો' કરવી
દ્રવ્ય ધોઈને આપણું =પ્રામાણિકપણે
આદરપૂર્વક લીધેલું પાણું આપણું] ૦પાક
પું દ્રવ્ય અને ચોખાની એક વાની
૦પીણુ વિં દ્રવ્યમા મો ડુબાડી મારી
નાખેલુ (બાળક) ૦ભાઈ પું બાપ
લુહા પણ મા એક જ હોય એવો ભાઈ
(આગળિયાત) -ધાધારી વિં [દ્રવ્ય +
આહારી] ક્રમ દ્રવ્ય પર જીવનારું

દ્રવિયા વિં પું ૦બં ૦બં દ્રવના એવા સફેદ
(દાત)(૨) ધાવણા બાળકને કૂટેવા (દાત)
-યુ વિં જુઓ દુધાગ (૨) દ્રવના રગળ,
અફેદ લદા ૦ 'દ્રવિયા એલ (૩) નહ,
તાનુ, ચરઆવનુ ઉત્ત ૦ 'દ્રવિય લોહી'
(૪) નં દ્રવી (૫) બદામ ધં ને ધૂડીને
દ્રવ જેવુ પાણી કદાચ છે તે

દ્રવી સોં [રિ દ્રુદિમા] એક વનસ્પતિ-શાક
દ્રવટ વિં [દ્ર+પ] બેરડુ, બે ગણુ
દ્રબળું વિં [સ દુર્બલ, પ્રા દબલ] કમબોર
દ્રબળો પું બીડને મગતી એ નતનો

આદમી (૨) અધ' જીવામ જેવો (સુરત
તરફ) બેડતનો નોકર

દ્રબણુ સં કિં દુભાવણુ
દ્રબણુ અંકિં [પ્રા દૂન =દુખી થણુ] દુભાવ
દ્રમો પું જુઓ રૂપો

દૂર વિં [સ પા] વેગળુ આધુ (૨) અં
વેગળે આરે [૦બેસણુ = (સોચે) રજસ્વલા
થણુ] ૦અ દેશવિં દૂર અ દેશો રાખનારું
૦અંદેશી સોં દૂર અ દેશપણુ ૦અંદેશી
પું બાવીનો વિચાર પ્રથમથી જ કરી
રાખવો તે, અગમચેતી ૦ગામી વિં
દૂર સુધી નય એણુ ૦દેશકેય ન
નં દૂરની વસ્તુ જોઈ શકાય એણુ યત,
દૂરની ૦દેશિતા સોં ૦દેશી વિં
[સ] દૂરદેશિવાળુ ૦દેશિ સોં દૂર સુધી
જતી નજર-દૂરદેશી ૦બીન નં [પા]
દૂરદેશકેય ન ૦વર્તી વિં દૂર-આધુ
રહેલુ ૦ચેવિં [સ] દૂર આધુ, દૂરવર્તી
દૂર દેશ વિં [પા] -દેશી સોં, -રો પું
જુઓ 'દૂરમા દૂર અ દેશ, -રો, -રો

દૂરાકૃષ્ટ વિં [સ] તાણીતોરાને કરેલુ કે
સાવેલુ અસલ [પત્તુ (ગજકામા)
દૂરી સોં [રિ ઉપરથી] બેની સજાવાળુ
દૂર્વા સોં [સ] એક ઘાસ-દેશ ૦દુર્મી
સોં [+અમા] જુઓ ધરોઆક્રમ
દૂલ નં [સ દુગ] બેરા-ઝાકરાના માનનુ
એક ધરેલુ

દૂલવું અં કિં જુઓ' રૂન
દૂલક વિં [સ] દોષ કાઢનારું છિદ્ર
રોધનારું (૨) દોષ ઉત્પન્ન કરનારું દોષ
લગાડનારું -અનં [સ] દોષ બોડખાપણુ
દૂમરું વિં [રિ દુમરો] બીનુ
દૂગો પું દૂગો, દૂગો, ચોર
દૂટી સોં જુઓ રૂટી -ટો પું જુઓ રૂટો
દૂડુ નં જુઓ રૂડુ -દૂટો પું જુઓ રૂટો
દક(-ગ) સોં [સ] દહિ નજર (૨)
આખ (૩) બેની સજા -ગોચર વિં
[સ] જુઓ દટોચર
દક વિં [સ] સ્થિર, મજબૂત, પાક,

નિશ્ચિત, ટકાઉ, અટળ (લા અર્થમાં
પણ) ન્તા સીં [સ] ન્તાનક પું
એ કે વધારે આકાંક્ષા મોટામાં મોટા
માધારણ અવયવ [ગ]

દહીભૂત વિં [સ] મગ્નુત બનેયુ

દસ વિં [સ] મગર, દર્વાણુ

દશ પું [સ] પયરો

દશ્ય વિં [સ] નેવા નેડ (૨) દેખાય એવુ

(૩) નં દેખાવ (૪) દેખાતુ આ વિશ્વ

ન્માન વિં [સ] દેખાતુ હોય એવુ

દપદ પું [સ] જુઓ દપદ [[પ]

દષ્ટ વિં [સ] નેથેયુ દેખેડુ(૨) સીં દષ્ટિ

દષ્ટાંત નં [સ] ઉદાહરણ, દાખલા નકથા

સીં દષ્ટાંત તરીકે કહેલી કથા, 'પેરેખવ'

દષ્ટિ સીં [સ] નજર (૨) નેવાની રાખ્તિ

(૩) [લા] ધ્યાન, લક્ષ (૪) જુઓ દષ્ટિકાણ.

ન્દેષ્ય પું [સ] વસ્તુને નિદાનવાની -

વિચારવાની રીત કે માર્ગ. ન્ગોચર

વિં [સ] નજરે પડે એવુ, દષ્ટિ પહોંચી

શકે એવુ ન્દેષ્ય પું આખની ખોડ

(૨) નજરચૂકથી રહી ગયેલી ખામી (૩)

આખ વડે થયેલો દોષ - અપરાધ બપથ

પું [સ] જુઓ દષ્ટિમર્યાદા બપાત પું

[સ] નજર પડવી - નેડ તે બપૂત વિં

[સ] આખથી નેથેયુ - તપાસી લીધેલુ

બપિ નં દષ્ટિકાણ બ્લેદ પું દષ્ટિનો

-દષ્ટિકાણનો ભેદ કે ફરક બમર્યાદા સીં

ન્યા મુધી આખ નેઈ ગકે તે હદ (૨)

દ્વિતિજ - છોદષ્ટ સીં દષ્ટિ સામે દષ્ટિ

દે સીં [સ] દેવી, પ્રા દેઈપરથી સીના નામને

અતે આવે છે એમ કે રૂપારે, ગોરાદે

દેકરે (૬) પું [દે + કર] દે દે - માર

માર એવો પોમાર

દેખત અં [દેખડું ઉપરથી] નેતાવેત

ન્ડું વિં નેત, આપણુ નહિ એવુ (૨)

અમનુ વિચારી

દેખદેખ સીં [દેખડું ઉપરથી] સમાજ,

તપાસ [નેડ

દેખડુ સં કિં [પ્રા વસ્તુ, અવસ્થા (સ હસ)]

દેખડું વિં શોભીતુ દેખાવડું (૨) દેખવા.

પૂરુ, ઉપરથી દેખાતુ

દેખા સીં દેખાડુ-પ્રત્યક્ષ જણાતુ તે

દેખાડ પું જુઓ દેખાડો

દેખાડડું સં કિં દેખડું નુ પ્રેરક, બતાવડુ

(૨) દાય, દાગ, ચાક્ર, આખ ઇં

બતાવીને ડરાવડુ (૩) પશુની માદાને

નર દેખાડવો-સંભોગ માટે ભેગા કરવા

દેખાડો પું સામાને બતાવવા પૂરતો

દેખાવ-ડોળ (૨) દેખાડુ-બતાવડુ તે

દેખાદેખી સીં સામાનુ નેઈને વાદોવાદ

કરડુ તે, અનુસરણ (૨) અં નેઈ

નેઈને, વાદોવાદ

દેખાય પું દેખાડુ તે, દશ્ય (૨) આહાર,

આકૃતિ (૩) જુઠો દેખાવ, ડોળ [લા]

દેખાયડું વિં સુદર, રૂપાણુ

દેખાડુ અં કિં ('દેખડું નુ કર્મણિ)

નેવાડુ, જણાડુ, નજરે પડડુ, સૂચુ

દેખીતું વિં પ્રત્યક્ષ, ખુલ્લુ, સ્પષ્ટ (૨)

માત્ર બહારથી જ દેખાતુ, વારતવિં

નહિ એવુ, દેખતુ

દેગ પું [પા] મોટા દેગડો (૨) સીં

દેગડી, તાળાનુ એક વાસણ બી સીં

દેગ ૨ જુઓ ઠોડી પું ધણતુ એ

મોટુ વાસણ, દાડો

દેગ સીં, નં [સરં કા દેગ] કન્યાને

વરપક્ષ તરફથી આપવાની લગડા વગેરેની

ભેગ કે જમણ (૨) કન્યાનુ શાંક છિ]

દેડકી સીં દેડકાની માદા - મુ નં [સરં

દે નિદુર] બીનારામા રહેતુ એ પ્રાણી,

મેડક [દેડકાની પાંચશરી શંખં

ઉધમાતિયુ ને અરિયર ટાણુ (૨) એવા

બાળકોનો સમૂહ] - કો પું નર દેડક

-દેડુ (દે) વિં [દેડું પરથી] દેનાડું (સમાસ

ને અતે) હદાં દુખદેણ

દેડુ (દે) નં [બ દેન] દેડુ, કરજ (૨)

સરકારબરણ (૩) ઉપકારનુ દાખલ બગી

સીં [સ] બાક્ષસ (૨) દાન બદાર, - જિં

યાત વિં દેવાદાર - ડું નં જુઓ દેણ

દેહાર પુઁ [જુઓની ૨] દેખાવ
 દેહીપ્યમાન વિઁ [સ] દીપ્ત અગ્રગણ
 દેન (દે) સ્ત્રીં તાકાત મગદૂર
 દેનાર અઁ [દિવ + મારતુ પરથી] અગ્નીની
 સાથે, અપાપાભેર જેમ કે વરમાદે દેનાર
 મડયા ધુઈ, દેનાર કરતા પહોંચ્યા ત્યા
 ગાગી બેધગી ગઈ. [શકાય એવું
 દેય વિઁ [સ] આપવા થોડાં કે આપી
 દેર પુઁ [મ દવર, પ્રા દેવર] દિયર
 દેર સ્ત્રીં [ફા] દીન, વાર
 દેરડી (દે) સ્ત્રીં દેરુ - નાનું મદિર
 દેરાણી સ્ત્રીં [ત્રા દગ(વ)રાણી] દિયરની વડુ
 દેરામગ (દે) નઁ ધરમા દેવ રાખવાની
 જગા (ર) જૈન દેવમદિર. -રી વિઁ
 દેરાસરમા રલી નિયમિત દેવ હાલ કરનારું
 દેરી (દે) સ્ત્રીં નાનું દેરુ
 દેરુ (દે) નઁ [સ દેવદૂદ, દેવકુજ, અપઁ
 દહરવ દેરુ] દેવદેવીનું સ્થાન-મદિર
 દેવ પુઁ [સ] દેવતા, સુર, સ્વર્ગમા રહેલું
 દિવ્ય સત્ત્વ (ર) બગવાન, ધરમેશ્વર
 (૩) સ્વામી, રોડ રાત્ત (આદર ને
 શ્રેષ્ઠતાસૂચક) [ંથયુ = મરણ પામતું]
 ંકીડી અગિયારશ(-મ) સ્ત્રીં કારતક
 સુદ અગિયારશ ંકડા નઁ મનુષ્યનું
 દેવો પ્રત્યેનું જાણ ંકન્યા નઁ [સ]
 દેવની કન્યા (ર) અતિ ચપ-શુણવાળી
 કન્યા [લા] ંકપાન્દ પુઁ એન્ નતનો
 કપાસ ંધર નઁ દેરાસર દેવમદિર
 દેવડાવલુ સઁ કિં 'દેવ'નું પ્રેરક
 દેવડી સ્ત્રીં દ્વારપાત્રને બેસવાની જગા(ર)
 યોડી, ચળતરો(૩)સાધુ સન્ધાસી અથવા
 સતીને જ્યાં દાટયા-ખાજ્યા હોય ત્યા
 કદેતુ નાનું દેસા જેવું બાજતર
 દેવતરુ નઁ [સ] સ્વર્ગના પાંચ વૃક્ષોમાંનું
 દરેક (મદાર, પારિજાત, સતાન, ય્દપ
 અને હરિચંદન) (ર) જેની નીચે ગામના
 લોકો ભેગા મળતા હોય તે જાડ
 દેવતા પુઁ [સ] દેવ (ર) અગ્નિ(૩) સ્ત્રીં
 દેવી ંઈ વિઁ દેવી, અનોકિક

દેવદર્શન નઁ [સ] દેવનું દર્શન
 દેવદાર(-રુ) નઁ [સ દેવદાર] એન્ નતનું
 જાડ કે તેતુ લાન્ડુ
 દેવદાસી સ્ત્રીં [સ] દેવને અર્પણ કરેલી
 સ્ત્રી (મદાસ તરફની એક પ્રયા)
 દેવદિવાળી સ્ત્રીં કારતક સુ પૂનમનું પર્વ
 દેવદૂત પુઁ [સ] દેવનો દૂત
 દેવનદી સ્ત્રીં [સ] ગંગા
 દેવનાગરી વિઁ (ર) સ્ત્રીં [સ] સરફત
 અથવા બાગબોધ લિપિ
 દેવપોઢી અગિયારશ(-મ) સ્ત્રીં અપાડ
 સુ અગિયારશનું પર્વ
 દેવભાગ પુઁ [સ] દેવચક્ષુ તરીકે દેવોને
 અર્પવાનો ભાગ
 દેવભાષા સ્ત્રીં [સ] સરફત ભાષા
 દેવભૂમિ(-મી) સ્ત્રીં [સ] સ્વર્ગ
 દેવમદિર નઁ દેવસ્થાન [પાપાયેલો(દેસા)
 દેવમાતૃક વિઁ [સ] વરસાદના પાણીથી
 દેવમુનિ પુઁ [મ] નારદ
 દેવચક્ષુ પુઁ હોમ વગેરે(પચચક્રોમાંનો એન્)
 દેવચાન નઁ [સ] સ્વર્ગનો રથ સ્વર્ગીય વાહન
 દેવર પુઁ [સ] દિયર
 દેવરાવલુ સઁ કિં જુઓ દેવડાવલુ
 દેવરિયા પુઁ દેવર (વહાલમા)
 દેવરાજ પુઁ [સ] ઇશ્વર
 દેવસિં પુઁ [સ] નારદ (ર) દેવ જેવા
 નસિ (અત્રિ મરીચિ વગેરે)
 દેવસા નઁ જાં વઁ ધરના દેવસ્થાનની
 મૂર્તિઓ
 દેવસોઠ પુઁ [સ] દેવોનો લોક-સ્વર્ગ
 દેવસાથની એકાદશી સ્ત્રીં જુઓ
 દેવપેળી અગિયારસ
 દેવસેવા સ્ત્રીં દેવની મૂર્તિની પૂજા
 દેવસ્થાન નઁ [સ] મદિર
 દેવળી નઁ [સ દેવકુલ, પ્રા દુલ] દેરુ
 (ખાસ કરીને ખ્રિસ્તી લોકોનું)
 દેવાતણુ(-ન્) નઁ [સ દેવ
 દેવપણુ
 દેવાદાર વિઁ [દિવ+દાર]

દોર (દો) પું [મ દોર] અમન, સત્તા (૨)
અમકો વદમામ પું દોર અને દમામ
દોર પું [સ *] બહુ દોરકુ (૨) પતગની
દોરી ંદી સોં પાતણુ દોરકુ, દોરી
બહુ નં દોર, રેસાદાર વસ્તુને વળદઈ
કરાની બનાવટ બડો પું દોરો (૨)
મત્રેગો દોરો

દોરવણી સોં દોરવણુ તે (૨) ગિખવણી
દોરવણુ સંકિં હાથગાલી ચનાવણુ રસો
બતાવવો (૨) દોરા બરવા ગીવણુ
દોરણુ સંકિં જુઓ દોરવણુ (૨) આકડ
(લીટી) (૩) ચીતરણુ (ચિત્ર)

દોર ગી વિં [દોનરગ] બે રગવાણુ (૨)
મનસ્વી ચચળ [લા]

દોરાચિટ્ટી સોં મતરેના દોરા ચિટ્ટી વગેરે
દોરિયુ નં [સ દારઉપરથી] એ નતનુવસ
દોરિયો પું [મરં સ દોર પ્રા દોરિયા]
એક નતનુ કાપડ(૨) ગાનુ એક ધરેણુ
દોરી સોં [સ દોર, રે] ગરી દોરડી (૨)
પતગની પાતળી દોરી (૩) લગામ કાજૂની
ચાલી [લા] (૪) કાઈ માપવાની દોરી
બે ચાર(-રે) પું દોરી ખેચવાથી
હાડતા ચાલતા પૂતળાને નચાવવા તે (૨)
પાછળ રહીને યુન્નિપ્રયુક્તિ રચી તે [લા]
બે સો પું પાછળથી દોરી ખેચવાનો
સયો-યુક્તિ દોરીસ ચારો

દોરો પું [સ દોર] દોરડો સીવવા વગેરે
માટેનો પાતળો દોર (૨) ગાનુ એક
ધરેણુ (૩) કદોરો (૪) મતરેલો દોરો
બધાગો પું મતરેનો દોરો

દોરવત (દો) સોં [મ દોલત] પેનો, પૂછ
બંદ વ્યાન વિં પેસાદાર

દોલન નં [સ] જુઓ ડોનન

દોવા સોં [સ] દીચમ (૨) પાનખી ડોગી
બંધમાન વિં [સ] જુઓ ડોનાયમાન
બંધ નનં ડામા પ્રવાહી બરી તેની અદર
ઓષધિની પેાલી લટકતી રાખી ઔષધિ
તેયાર કરવાની રચના

દોણુ (દો) વિં કોણુ (૨) ઉરજવણુ સખી

દોનોભવ પું [સ] વેણુવ મદિરો
ટિડોળાનો ઉત્સવ

દોવડા(-રો) વણુ (દો) સં કિં, દોવાણુ
(દો) અંકિં દોહણુ નુ પ્રેર ને કમંડિ
દોશી પું [સ દોશિક પ્રા દોશિક] કાપડ
વેચનારો ફેરિયો

દોષ પું [સ] ખૂન ચૂક (૨) ખોડખાપ,
ખાખી (૩) ગુનો વાક (૪) લાઠન (૫) પાપ
બદશી વિં [મ] (પારકાના) દોષ જોનારુ
-ખોળનારુ બદશી સોં [સ] (પારકાના)
દોષ જોવા તે -પાદોષણુ નં [સ] માથે
દોષ ચડાવવા તે -પિત, -પી [સ] વિં
દોષવાળુ અપરાધી (૨) પાપી

દોસ્ત પું [ફા] બંદાર પું મિત્ર
ભાઈબધ બંદારી, સ્ત્રી સોં મિત્રાચારી
દોહડ પું, નં [સ] ગમિલી સોને યો
અભિનાય (૨) તીવ્ર ધમ્મ

દોહન નં [સ] દોહણુ તે
દોહરો પું [સરં દિં દોહરા] એક છંદ
દોહણુ સંકિં [સ દુહ] દોરનું દૂધ મઠવ
(૨) સાર ખેચવો કસ કાઢી લેવો [લા]
દોહિતર પું [સ દોહિત, પ્રા દોહિત] દોહિત
(૨) મૂએના માણસ પાછળ વહેચવામા
આવતા દૂધના લાડુ

દોહિત પું દોહિત દીકરીનો દીકરો
દોહણુ વિં [સ દસ પ્રા દહ ઉપરથી]
અડુ, મુરકેય (૨) નં દુખ સંકટ
દોગાઈ સોં [જુઓ દોગ] દુગ્ધાર્થ
દોગુ વિં [સરં કા ડોંગા] ખૂન, ઇચ્છ
(૨) ખેચદળ ઉદ્ધત (૩) માસન

દોજન્ય નં [સ] દુર્જનતા
દોખંટય નં [સ] દુખળતા
દોલ્યાય નં [સ] કમનસીબી દુદેવ
દોહિત પું [સ] દીકરીનો દીકરો દોહિત
-રી સોં દીકરીની દીકરી

ધાવાપૃથિવી નબળબં [સ] ઘો અને
પૃથ્વી ધરતી અને આકાશ

ધતિ સોં [સ] તેજ, કાવિ

ધુનોક પું [સ] સ્વર્ગ

ધૂત નં [સ.] જૂઝઘુઝ; જુઝાર
 ઘોત પું [સ.] ઘૂતિ, તેજ; પ્રકારા. ઠક વિં
 [સ.] પ્રકાશ કરનારું (૨) સ્પષ્ટ કરનારું
 ઘો સીં [સ.] આકાશ (૨) સ્વર્ગ
 ઘ્રમ પું [સ.] એક પ્રાચીન નિકો, નિઠને ।
 રોજીમો ભાગ
 ઘ્રવ પું [સ.] ઘ્રવું તે (૨) ગળેસો રસ.
 ંધું અંકિં [સ. દુ-ઘ્રવ] પીગજવું;
 ઘ્રમનું (૨) ઝરવું; ગળવું (૩) અઘ્રગઢ
 યતુ (ઢિલનું) [લા.]
 ઘ્રવિઠ પું [સ.] દક્ષિણના એક દેશનું પ્રાચીન
 નામ (૨) ત્યાનો વતની
 ઘ્રવિત વિં [સ.] ઘ્રવેલું
 ઘ્રવીશૂત વિં [સ.] ઘ્રવેલું; ઘ્રવિત થયેલું
 ઘ્રવ્ય નં [સ.] પેસો, નાણું (૨) વસ્તુ; પદાર્થ
 (૩) મૂળ તત્ત્વ [ન્યા.] ંવાઅક વિં સોનું,
 ગોળ જેવાં ઘ્રવેનું વાચક (નામ) [વ્યા.]
 ઘ્રવ્ય વિં [સ.] જેવા થોઅ [૩૫ આત્મા
 ઘ્રવ પું [સ.] જેનારો (૨) પ્રકૃતિના આક્ષી-
 ઘ્રવ પું [સ.; પ્રા.] ધરો, હઠ
 ઘ્રાશ (ઘ્રા) સીં [સ.] એક ભતનું કૃત.
 ંલતા સીં ઘ્રાશની વેલ - ઘ્રાસવ પું
 ઘ્રાશનો આસવ
 ઘ્રાવ પું [સ.] જુઓ ઘ્રાવણ. ંક વિં [સ.]
 ઘ્રાગાળી નાખે એવું (૨) નં ઘાતુઓ
 વગેરેનો ઝટ રસ બને એ 'માટ' એની
 સાથે ભેળવવાનો એક પદાર્થ. ંજુ નં
 [સ.] ઘ્રાવેલું-પ્રવાહી ૩૫ બનાવેલું તે
 ઘ્રાવિઠ વિં [સ.] દક્ષિણના પૂર્વ કિનારે
 આવેલા ઘ્રવિઠ દેશનું (૨) પું એ દેશનો
 આદમી (૩) દક્ષિણના ભાગજોની પાચ
 ભતિમાંની એમનો માણસ (ઘ્રાવિઠ,
 કણાઈ, યુજ'ર, મહારાષ્ટ્ર અને તેલંગ.)
 ંરી ખાણ્યાયામ પું જિતજરી કે
 સીધુ સરળ નહિ એવું ઘ્રાણ [લા.]
 ઘ્રાવ્ય વિં [સ.] ઘ્રાગળે એવું
 ઘ્રુત વિં [સ.] ગળેલું; ઝરેલું; ટપકેલું (૨)
 ઉતાવળ; ઝડપવાળું [પિતા
 ઘ્રુપઢ [સ.] પાંચાશ દેશનો રાજ-ઘ્રીપદીનો

ઘ્રમ નં [સ.] ઝાઝ
 ઘ્રાણ પું [સ.] પાંડવકૌરવોના ઘ્રુ (૨)
 પું; નં એક માપ (એક કે ચાર આઠક
 જેટલું) (૩) દડિયો
 ઘ્રોહ પું [સ.] ઘ્રો, બેવફાઈ (૨) ઈર્ષ્યા; વેર.
 ંહી રિં [સ.] ઘ્રોહ કરનારું
 ઘ્રીપદી સીં [સ.] ઘ્રુપઢ રાજની પુત્રી;
 પાંડવોની પત્ની
 ઘ્ર્ય વિં [સ.] બે
 ઘ્રંઘ પું [સ.] જુઓ ઘ્રંઘ સમાસ (૨) નં
 બેનું બેઠું (૩) જુઓ ઘ્રંઘુઘ (૪) ઝડો;
 બખેડો. ંયુઘ નં [સ.] ંયુઘ વચ્ચેનું
 યુઘ. ંસમાસ પું 'રામલક્ષ્મણ', 'માળાપ'
 એવો બે કે વધારે રાખેલો સમાસ
 [વ્યા.]. - ઘ્રાતીત વિં [સ.] સુખદુઃખ,
 પાપપુણ્ય ઇત્યાદિ દ્વંદ્વોને તરી ગયેલું
 ઘ્રાદશ વિં [સ.] '૧૨' - ખાર. ંરી સીં
 [સ.] બારણ તિથિ
 ઘ્રાપર પું [સ.] ચાર યુગોમાંનો ત્રીજો યુગ
 ઘ્રાર નં [સ.] બારણું
 ઘ્રારકા સીં; નં [સ.] એક તીર્થ - કૃષ્ણની
 રાજધાની. ંનાથ પું [સ.] કૃષ્ણ.
 ંકેશ પું [સ.] કૃષ્ણ
 ઘ્રારપાલ [સ.], (-ળ) પું દરવાન
 ઘ્રારા અં [સ.] મારફતે
 ઘ્રારામતી, ઘ્રારિકા [સ.] સીં ઘ્રારકા
 દ્વિ વિં [સ.] બે (સમાસના પહેલા પદ
 તરીકે આવે છે) ંઅથીં વિં બે
 અર્થવાળું (૨) અસ્પષ્ટ; સંદિગ્ધ
 દ્વિક્ષિક વિં [સ.] બીજી કક્ષાનું. ંસમી-
 કંરણ નં 'ઇકેવેગન ઓફ ધી સેકન્ડ
 ઓર્ડર' [ગ.]
 દ્વિકર્મક વિં [સ.] ંકર્મવાળું (કિં) [વ્યા.]
 દ્વિતુ પું [સ.] કર્મધારય સમાસનો એક
 પ્રકાર. ઉદા. ત્રિયુવન [વ્યા.]
 દ્વિયુલુ વિં [સ.] બમણું, બેવડું. - વિત
 વિં બેથી ગણેલું; બમણું
 દ્વિધાત વિં [સ.] 'કવોડેટિક' [ગ.]. ંપદી
 સીં 'કવોડેટિક એકરેશન' [ગ.]

દિવ્ય વિં [સ] જે વાર જન્મેતુ (૨) પું
આશ્વલ, ક્ષત્રિય કે વૈશ્ય (૩) દાત (૪)
નં ૫ ખી, અહ્ય

દિવ્યન્મા પું [સ] દિવ્ય, આશ્વલ

દિવ્યરાજ પું [સ] ઉત્તમ દિવ્ય (૨) ગરુડ

દ્વિતીય વિં [મ] ખીન્તુ -યા વિં સ્ત્રીં

ખીન્તુ(૨)સ્ત્રીં ખીજ (તિથિ) [નં કઠોળ

દ્વિદલ [સ] (-જા) વિં બેદલ-ફાડવાળુ (૨)

દ્વિધર્મી વિં જે ગુણ-ધર્મવાળુ

દ્વિધા અં [સ] જે રીતે (૨) સ્ત્રીં દુવિધા

દ્વિપ પું [સ] દ્વાપી

દ્વિપદ વિં [સ] જે પગવાળુ દ્વિપાદ (૨)

‘બાયનોમિયન [ગ]

દ્વિભાજક વિં (૨) પું [સ] દુભાગનાર,

‘બાયસેક્ટર’ [ગ]

દ્વિરુદ્ધિ સ્ત્રીં [સ] જે વાર સહેતુ તે

દ્વિરેક પું [સ] ભ્રમર

દ્વિર્ભાવ પું [સ] વર્ણનું બેવડાતુ તે [વ્યા]

દ્વિવચન નં [મ] બેનો બોધ કરે એતુ

વચન [વ્યા]

દ્વિવિધ વિં [સ] જે પ્રકારનું

દ્વીપ પું [સ] બે, ટાપુ બંદર પુનઃ જોની ત્રણ

બાળ્યે પાણી દોય તેવો જમીનનો ભાગ
દ્વેષ પું [સ] ઈર્ષ્યા વેર (૨) અપ્રિયતા,
તિરસ્કાર બંભાવ પું દ્વેષની લાગણી
-પી વિં [સ] દ્વેષવાળુ -ટ્ટા પું [સ]
દ્વેષ કરનારો, દુશ્મન

દ્વૈત નં [સ] બેપણું મિત્રતા બંભાવ પું
ઈશ્વર અને જગત વચ્ચે દ્વૈતની ભુદ્ધિ-
ભાન બંભત પું, નં, બ્વાદ પું [સ]
બ્રહ્મ અને જગત, જડ અને ચેતન વચ્ચે
તત્ત્વો એકબીજાથી ભિન્ન છે એવો મત
બ્વાદી વિં [સ] દ્વૈતવાદને લગતુ (૨)
દ્વૈતવાદને માનનારુ (૩) પું દ્વૈતવાદમાં
માનનારો -તાદ્વૈત નં [સ] દ્વૈત કે
અદ્વૈત, બેદભાવ

દ્વૈધીભાવ પું [સ] બેદભાવ, દ્વૈત(૨) અ
નિશ્ચય, સસય (૦) બહાર અને અદર
જુદો ભાવ રાખવો તે [વિદ્યવાસ
દ્વૈપાયન પું [સ] મહાભારતના કર્તા -
દ્વૈમાન્નિક વિગ્રહ [સ] રમે મારો આનંદ બનવ
(૨) નં દર બે મારો પ્રગટ થતુ છાપું
દ્વચથ્(-થી) વિં [સ] જે અર્થવાળુ
(૨) અગ્રપદ, સદિગ્ધ

ધ

ધ પું [મ] દત્તચાની ચોથો વ્યવજન(૨)
સારી ગમ મા ધેવત સ્વરની સહા
ધકમક સ્ત્રીં ઉતાવળ

ધકાવણું સંકિં ધકેડતુ (૨) તડામાર

આગળ ચડાવણું

ધકેવણું સંકિં ધકો મારવો, હડસેલતુ

(૨) ગમે તેમ બેરકારીથી આગળ ને

આગળ ચડાવે જતુ, દીધે રાખતુ

ધક્ક ધક્કા, ધક્કાધક્કી સ્ત્રીં સામસામી

ધક્કા મારવા તે (૨) લીડ [મારી

ધક્કાભુક્કી સ્ત્રીં ધક્કા અને મુક્કાથી મારા

ધક્કો પું [સ] ધક્કુ ઉપરથી હડસેલો (૨)

તુકસાન (૩) ફેરો (૪) [સરં [ર ‘દાક’]

ડકો, માલ ચડાવવા ઉતારવાની જગા
ધખધખણું અંકિં ધખતુ, સમસમતુ
ધખના સ્ત્રીં [‘ધખણુ’ ઉપરથી] રાહ,
ચિતન, બળતરા

ધખમખ સ્ત્રીં ધકમક, ઉતાવળ

ધખણુ અંકિં [પ્રા ધગધગ (૨૧૦) =

અનિશ્ચયનગણુ] ધીકણુ (૨) [લા] યુરગે

થણુ (૩) સંકિં ઠપકો આપવો

ધખાણો પું [ધખણુ ઉપરથી] બાફ ગરમી

તપાસો (૨) અંખના મનમાં ધૂમ્મા કરવું

તે [લા]

ધગડું નં ફો (૨) પગવાળો (તિરસ્કારમાં)

-ડો પું ફો યાવો (૩) લગાડિયો બાવો

ધગધગ અં [રવં] (જોરથી સજગત કે ગરમ
 થતુ સૂચવે છે) ંબુ અંકિં [પ્રા પગવગ]
 જોરથી બળતુ (ર) ખૂબ ગરમ થતુ
 ધગધુ અંકિં જુઓ ધખડ
 ધગશ સ્ત્રીં [ધગતુ] કંપરથી દાઝ, ઉત્સાહ
 ધજ વિં [સ ધજ] શ્રેષ્ઠ (ર) મજબૂત
 (૩) જોશીલુ
 ધગ્ગ સ્ત્રીં [સ ધગ્ગ] વાવટો, નિશાન.
 ગરેઠ પું ધત્ત પકડનારો (ર) ધત્તનો
 દડ ંપતાકા સ્ત્રીં ધન અને પતાકા
 ધડ નં [દે] માથા વિનાનુ શરીર (ર)
 મૂળ પાથો [લા]
 ધડ અં [રવં] (કાઈ પડવાનો રવ)
 ધડક સ્ત્રીં [રવં] હુદયનો કંપ (ર)
 બીક (૩) અં [રવં] ંબુ વિં બીકણ
 ધડકતુ અંકિં [રવં] ધબકતુ
 ધડકાર(-રો) પું ધડ અવાજ, ધબકારો
 ધડકી સ્ત્રીં ધાબળો (ર) નાનુ આસન
 ધડધડ અં [રવં] ધારા પડે કે લાકડી
 હં ઉપરાકપરી ને જોરથી પડે તેનો
 અવાજ ંબુ ધડધડ થતુ (ર) એકદમ
 તરી પડતુ -ડાદ પું ધડધડ અવાજ
 (ર) અં અપાટભેર
 ધડ ધડા સ્ત્રીં મારામારી
 ધડાકો પું [રવં] મોટો અવાજ, ભડાકો
 (ર) સામજીનાર થોકે એવી નવી કે વિચિત્ર
 વાત કે બનાવ (૩) કાગનો અપાટો
 ધડાધડ અં [રવં] 'તડાતડ ઉપરાકપરી,
 અપાગમા' સૂચવતો અવાજ -ડી સ્ત્રીં
 ધડધડા (ર) ધમાન
 ધડી સ્ત્રીં એક તોળ કે વજન
 ધડકતુ અંકિં [પુરુષ, રવં] ગાજડ
 (ર) થાટા કાંઠા
 ધડો પું [સ ધ ઉપરથી] રાજવાનું સુમ
 તોળપણ ન હોત તે (ર) તેનું સમનોડ
 પણ લાવવા મકાતો લાર (૩) જોળ
 (૪) નિયમ, કેંકાણુ ધોરણ, (૫) ગણના,
 કંઈર, જૂથ [લા] [સ્ત્રી
 ધણુ સ્ત્રીં [સ ધય પ્રા ધગ] (બારેવાઈ)
 ધણુ નં [સ ધન] (ગાયેનું) ટોળ

ંખૂદ પું ધણુમા રાખેડો આખલો
 ધણુધણુ અંકિં ંધણુધણુ થતુ (ર) કંપતુ
 ધણુયાણી સ્ત્રીં [ધણી] ઉપરથી વડુ
 (ર) માલિક સ્ત્રી
 ધણુયાણુ વિં ધણી-માલિકવાણુ (ર)
 માલકીનુ -પુ નં ધણીપણુ -મો પું
 દુબળાનો ધણી
 ધણી પું [સ ધનિન્ પ્રા ધણિ (અ)]
 માલિક (ર) પતિ (૩) વિં માલિક જેમ
 કે, આનુ કોઈ ધણી નથી જોગ વિં,
 જોગી વિં સ્ત્રીં વેચાણ હેનારને જ
 મળે એવી (દ્. કી) ંધારી પું [+ધુરીન
 (મ)] માલિક (ર) રક્ષક ંરણી પું કુલ
 માલિક ંવણુ વિં ધણીના પક્ષનુ
 ધતિગ નંતોક્ષન (ર) દોગ, ખાની ધામધૂમ
 ધતુરો પું [સ ધતુર] એક વનરપતિ, ધતુરો
 ધધડાવતુ સં કિં [રવં] ધડધડ-ખૂબ
 કંપકો આપવો [જળરો દડુડો
 ધધુડો પું [રવં] ધડધડ પડતો-મોટો
 ધન અં ધન્ય [પ]
 ધન નં [સ] દોનત પેસો (ર) સમૃદ્ધિ
 જેમ કે, પશુધન, વિદ્યાધન (૩) એક રાશિનુ
 નામ (૪) વિં 'ધોઝિટિવ' [પ વિ, ગ]
 ંતેરશ (-અ) સ્ત્રીં આસો વડે તેરસ
 ૦૬ પું [સ] કુબેર ંધાન્ય નં ધન અને
 ધાન્ય ંવત ંવાન [સ] વિં ંધનવાણુ
 ધનજય પું [સ] અનુન
 ધનાઢય વિં [સ] ધનવાન [ગ]
 ધનારમક વિં [સ] ધન 'ધોઝિટિવ' [પ વિ, ગ]
 ધનારક (-ખ), ધનાકું [સ] પું ધન
 રાશિનો સૂચ
 ધનિક વિં [સ] ધનવાન
 ધનિધા સ્ત્રીં [સ] એક નક્ષત્ર
 ધની વિં [સ] ધનવાન
 ધનુ નં [સ] કામકુ, આપ
 ધનુર પું [સ ધનુ] એક રોગ
 ધનુર્ધર [સ] ધનુર્ધારી પું બાળાવાળી
 ધનુર્માત્ર પું સૂચ' ધન સ્વકાતિમા દોય
 તે મદિનો [રાગ ધનુર
 ધનુર્વા (૦૮) પું [સ ધનુ + વાળ] એક

ધનુર્વિદ્યાસીં[સ.] ધનુષ્ય વાપરવાની વિદ્યા
 ધનુર્વેદ પું [સ.] ધનુર્વિદ્યા; એક ઉપવેદ
 ધનુપ(-ન્ય)નં [સ. ધનુસ] કામકું. ૦તકદી
 સીં ધનુપ જેવા સાધન વડે ફેરવવાની
 તકલી

ધનેકું(-કું)નં [પ્રા. પાત્રકીટ (સ. ધન્યકીટ)]
 દાણામાં સડો કરનારું એક છવડું; કિલ્લું
 ધનેશ(-ધર) પું [સ.] કુબેર
 ધન્ય વિં [સ.] ભાગ્યશાળી (૨) વખાણવા
 યોગ્ય (૩) કૃતાય (૪) અં શાખાશા;
 વાહવાય. ૦તા સીં ૦ભાગ્ય નં અહો-
 ભાગ્ય, સુભાગ્ય. ૦વાદ પુર્વે [સ.] શાખાશી.
 -ન્યા વિં સીં [સ.] સુખી; સુભાગી
 (૨) સીં આયા, 'નસ'

ધન્યંતરિ પું [સ.] દેવાનો વેદ
 ધપતું અં કિં આગળ ધસતું
 ધપો પું [ધપ ૨૧૦] મુકો; થાપટ
 ધળ અં [૨૧૦] કાંઈ પડવાનો કે પછડા-
 વાનો કે ઠોકાવાનો અવાજ (૨) શ્લેષ્ય;
 ઢળ (૩) ધખો મારવાનો અવાજ
 ધળક સીં ધળકારો. ૦તું અં કિં
 ધડકવ. -કારો પું ધડકારો
 ધળડકો પું [ધળ પરથી] એકદમ બધું
 નકામું થવું, મીઠું વળતું કે છખરડો
 વળવો તે

ધળડાઈ ઈતું અં કિં વાવેલા પર તરત
 વરસાદ પડવાથી બી બગડવું-નકામું જતું
 ધળવું અં કિં [૨૧૦] પડવું (૨) [લા.]
 દેવાળું કાઢવું (૩) મરી જતું
 ધળાકો પું [૨૧૦] મોટો અવાજ
 ધળાય નમઃ નં ['ધળ' = શ્લેષ્ય ઉપરથી]
 (શં પ્રં) મીઠું; શ્લેષ્યતા; ધળડકો
 ધમે(-ખા)ડતું સં કિં [ધળ ૨૧૦] હાથથી
 મારવું (૨) હેતરવું [હાથ; ધાણું
 ધબો પું જુઓ ધપો; મુકો (૨) મોટો
 ધમક સીં [પ્રા. ધમ (સ. ધ્મા) ઉપરથી]
 નેરા (૨) તેજ (૩) લપકો. ૦તું અં કિં
 ગાળવું (૨) કપવું (૩) પ્રકાશવું. -કાર
 (-રો) પું ધમ ધમ થવું તે (૨) ધમક

નેરા. -કાવતું સં કિં ધમકી આપવી;
 ડરાવવું (૨) ધધડાવવું. -કી સીં ડર
 ધમચકડ સીં [૨૧૦] ધમાલ (૨) તોફાન
 ધમણ સીં [પ્રા.] પવન ફૂંકવાનું એક સાધન
 ધમધમ અં [૨૧૦] ૦તું અં કિં [સરં
 પ્રા. ધમધમ (સ. ધમધમાય)] ધમધમ થવું (૨)
 કંપવું (૩) બહુ ગરમ થવું. -માટ વિં
 તીખુ, તમતમું; ઢમ (૨) પું [૨૧૦] ધમ-
 ધમ અવાજ (૩) દોડ; દોર (૪) દમામ
 (૫) તીખાશ. -માવતું સં કિં 'ધમ
 ધમતું' પ્રેરક (૨) ધમકાવતું (૩) [લા.]
 નેરાથી કામચલાવતું; કશું વેગથી કે ખૂબ
 કરવું (૪) નેગથી (બીકીનો) દમ મારવો
 ધમધોકાર અં પૂર નેરામાં; સપાટાળ ધ
 ધમનિ(-ની) સીં [સ.] ફૂંકણી; બૂગગી
 (૨) સ્વચ્છ લોહી વહેનારી નસ, 'આટરી'
 ધમપછાડ સીં, -ડા પું ૦બં ૦વં [ધમ+
 પછાડ] તોફાન અને અધીરાઈ
 ધમવું સં કિં [સ. ધ્મા, પ્રા. ધમ] ધમણ
 ચલાવવી (૨) દેવતાને પવન નાખવો (૩)
 અગ્નિથી બરાબર તપાવવું (૪) ધૂણવું; ચોરવું
 ધમાચકડી સીં જુઓ ધમચકડ
 ધમાધમ(-મી) સીં [૨૧૦] (૨) મારા-
 મારી; ગરબડ
 ધમારવું સં કિં નવડાવવું (પશુને)
 ધમાલ સીં ધાંધળ; ધમાચકડી. -કિયું
 વિં ધમાલ કરી મૂકે એવું-એવા સ્વભાવતું
 ધમાવવું સં કિં 'ધમવું' પ્રેરક (૨)
 ધમણ; ચોરવું [ચૂંચેલો અબોડો
 ધમિમલ(-લ) પું [સ.] ફૂલ છતાં સાથે
 ધર વિં [સ.] ધારણ કરનારું (સમાસને
 અતે) ઉદાહરણ મણિધર
 ધર સીં ['ધરાવું' અથવા 'ધરવું' ઉપરથી]
 ધરપત; સતોષ; વિશ્વાસ
 ધર સીં [સ. ધર] ધસરી; ધરા (૨) બળદ
 નેડાતો થાય ત્યારથી ગણાતું તેનું વપ
 (૩) રાગ્યાત. ૦ખમ વિં ધર-ધુર
 ખમે એવું; મજબૂત (૨) પ્રવીણ.
 ૦ધડીથી અં હક મૂળથી-પહેલેથી

ધરણ્ય સ્ત્રીં ધરણી [૫]

ધરણિ(-ણી) સ્ત્રીં [સ] પૃથ્વી(૨)જમીન,

ભોય ંધર પુર્ણ[સ] રોષનાગ(૨)વિષ્ણુ

ધરણ્યું નં [સ ધૃ પરથી] ત્રાણ

ધરતી સ્ત્રીં [સ ધર્ત્તી] પૃથ્વી(૨)જમીન

ંકંપ પું ધરતી ડેલવી તે, મૂકં પ

ધરપકડ સ્ત્રીં [ધરણ + પકડણ] કાયદાથી

પકડણ તે (૨) પકડાપકડી

ધરપત સ્ત્રીં [ધર(ધરાણું)+ત્તમિ] ધરાવા

પણ, સતોષ (૨) ધીજી

ધરણ્યું સંકિં ધરણ્ય (૨) કાસણ

ધરણી નં [ધરા(પૃથ્વી)+ખોળ(ખોળાણું)]

પ્રત્ય, સત્યાનારા

ધરમ પું જીવો ધર્મ ંધરકો પું નકામો

દેરો [પ્રારભ

ધરમૂળ નં [ધર+મૂળ] છેક શરૂઆત, વર્દન

ધરવ પું સતોષ ંજું સંકિં [ધરાણું] નું

પ્રેરકં સતોષણ તૃપ્ત કરડ

ધરણું સંકિં [સ ધૃ] સાહણ્ય પકડણ (૨)

પહેરણ (૩) ધારણ્ય રણ (વેષ, જન્મ)

(૪) પાસે મૂકણ, ની આગળ રત્ન કરણ

ધરા સ્ત્રીં [સ] પૃથ્વી ંધર પું [સ]

જીવો ધરણીધર

ધરાધર સ્ત્રીં [ધર'ઉપરથી] શરૂઆત (૨)

અં ધરા -રી અં સાથે, ભેડે (૨)

ધરા (૩) સુધા, પણ

ધરાખોળ નં ધરખોળ, પ્રત્ય

ધરાર અં [સરંધરાધર] અવળત, અવરથ

(૨) સાવ, તન

ધરાર પું [ધર' (ધરા) ઉપરથી] વાહનમા

મૂસરી આગ વધારે ભાર હોવાપણું

(ઉનાળાથી ભણકું)

ધરાવણું સંકિં [સ ધૃ ઉપરથી] 'ધરણ્ય'

અને 'ધરાણું' પ્રેરક (૨) નેવેલ કરણ, દેવ

આગળ ધરણ્ય

ધરાણું અંકિં તૃપ્ત થણ, સતોષ પામવો

ધરાણી પું જીવો ધરા

ધરિત્રી સ્ત્રીં [સ] પૃથ્વી

ધરી સ્ત્રીં [સ ધૃ ઉપરથી, પ્રા ધરા] વાહનની

લકી, આસ (૨) પૃથ્વી કે ખોળાની ધરી

-ઉત્તર દક્ષિણ સાધતી કટિપત મુરેખા

ધરુ નં [સ તરુ] ઉપાડીને રોપવા માટે ઉછે-

રેલો રોપો વ્યાડિયુ નં ધરુનું ખેતર

ધરો પું [સ દર કે દ્રહ] ડેડો ખાડો (ખાસ

કરીને પાણીનો)

ધરો પું [જીવો ધરી] જેની બે બાજુ

પેડા પરાવાય છે તે ગાડાની આડી

ધરો સ્ત્રીં [સ દર્શા, સરં દરો] એ+ નવનુ

ધાસ, દર્શા ંઆઠમ સ્ત્રીં જીવો

દરેઆઠમ

ધર્મ પું [સ] નીતિ, સદાચાર વિધેનુ તથા

મરણ, સાપરાય, ઈશ્વરાદિગૃહ તત્ત્વો વિધેનુ

જ્ઞાન, શ્રદ્ધા કે માન્યતા (૨) શાસ્ત્રોક્ત

વિધિનિયેધ - આચાર (૩) પુંધ, દાન

(૪) દરજ, કર્તવ્ય (૫) ચાર પુરુષાર્થોમાનો

એ+ (૬) ગુણ, લક્ષણ, સ્વભાવ (૭)

ધર્મરાજ વદેત્ર નં [સ] પવિત્ર રથન

-ધામ ંગુરુ પું ધર્મની દીક્ષાદેનાર કે

તે ઉપદેશનાર ગુરુ ંચથ પું [સ]

જેમા ધર્મનું નિરૂપણ હોય તેવો અથ

ંચકે નં [સ] ધર્મનું સામાન્ય ંચકે

પ્રવર્તાનન ંધર્મનો પ્રચાર નેનુસારાન્ય

પ્રવર્તાવણ તે ંજનૂની વિં ધાર્મિક

બાબતોમા ંનૂતવાણ, બિગટેડ' ંધુરં-

ધર વિં પું ધર્મની બાબતમા અચેસર.

ંનિષ્ટા સ્ત્રીં ંધર્મ વિધેની આરથા ંપત્ની

સ્ત્રીં [સ] ધર્મ પ્રમાણે-વિધિપૂર્વક થયેથી

પત્ની ંધુર પું [સ] (વિધયને વરાયઈને

નહિ પણ) ધર્મ સમજ ઉત્પત્ત કરેલો પુત્ર

(૨) જન્મથી નહિ પણ ધર્મથી માનેડો

પુત્ર ંઅવર્તક પું ધર્મ પ્રવર્તાવનાર

ંબધુ પું પેતાના ધર્મનો માણસ (૨)

ધર્મ સમજને માનેડો ભાઈ ંધુદિ સ્ત્રીં

ધર્મની સમજ, ધર્મદષ્ટિ, ધર્માવર્મની

વિવેકશક્તિ ંભગિની સ્ત્રીં [સ] પેતાના

ધર્મની સ્ત્રી (૨) ધર્મ સમજને માનેડી

બહેન. ંભાવના સ્ત્રીં ધર્મની ભાવના

ધર્મભુદિ ંભ્રષ્ટ વિં ધર્મભાથી અભ્રષ્ટ

પતિત ંધુદ્ધ નં ધર્મ ખાતર કરેલ ંધ

ધાવરં નં એક દહં (જેમા દાવ, મા,
આખો ઉપર મોલો આ રી ભય છે)
ધાવડું સંકિં [સ ધ, પ્રા ધવ] (બચ્ચાએ)
ઓ કે માદાનુ દૂધ પીવુ
ધાવું અંકિં [સ ધાવું, પ્રા ધા] દોડવુ,
મહે દો'વુ (૨) એકદમ રાગ વ્યાપવો
(શં પ્રંમા હલાં ધનુર્વા, ગીણસ)
ધાશ(-મ)કો પું [દ ધમવ] પ્રાસમે, કાળ
ધાસ્તી સોં ડર, દહેરાત
ધાંધવ(-ળ) (૦) સોં, નં ગરબડ,
ધમાવ, તોફાન -વિ(-ળ)યુ વિં ધાધવ
રનાડું
ધિક્ અં [સ] ધિકારવાચક જુગાર, ફા
ધિક્ધિકાવવુ સંકિં ખૂબ ધિકાવવુ
ધિકાવવુ સંકિં [ધીકડું'તુ પ્રેર] ખૂબ
ગરમ કરવુ (૨) નેરથી સળગાવવુ
ધિકાર પું [સ] ફિકાર. ઓ સંકિં
ધિકાર કરવો
ધિનકંદ(ંધિન્નાં) અં [રવં] (તગ્યાનો)
ધિખાવવું સંકિં, ધિખાવું અંકિં
'ધીખડું'તુ પ્રેરક ને કમંભિ
ધિરાવવુ સંકિં, ધિરાવુ અંકિં
'ધીરવું'તુ પ્રેરક ને કમંભિ
ધિંગડમવ (-મ) પું [ધિય + મવ]
નેરાવર ને ખડતલ માણસ
ધિંગાર્ધ સોં ધિગાપણ(૨) ધિગાણુ -યું
નં [ધિયુ' ઉપરથી] તોફાન, નેરામા
મચેથી લડાર્ધ. -મસ્તી સોં મસ્તી,
તોફાન
ધિયું વિં જડું, મજબૂત, લઠ્ઠ, ધીયુ
ધી સોં [સ] બુદ્ધિ
ધીકડી સોં, -કું નં [ધીયુ' ઉપરથી]
સહેજ ગરમી, ઝીણો તાવ
ધીકડું વિં [ધીકડું'તુ વં કું] ધગવગડું
(૨) નેગબેર ચાવતુ, આખાદ[યા]
ધીકધીકડુ વિં [ધીકડું' ઉપરથી] ધગ
ધગત ખૂબ ગરમ [તપ્ત કે બળવુ
ધીકડુ અંકિં [સ ધિક્] ધગધગવુ, ખૂબ
ધીક વિં [મ ધૂ] સદનશીલ (૨) નીડર
વ્તા સોં

ધીખ અં [રવં] (૨) સોં ધીખવુ તે
ઠકારો પું ધીખ એવો અવાજ. ઠકો
પું મુખો, ગડો ઓં સંકિં ધીખધીખ
મારવુ -ખા(-ખો)ધીખ અં [રવં]
ધીમર પું [સ ધીવર] દીમર, માછી
ધીમંત[પ્રા], ધીમાત[સ] વિં બુદ્ધિમાન
ધીમારા સોં ધીમાપણુ
ધીમું વિં દળવુ, મદ, ધીરુ (ફિયાની ગતિ,
વેગ, અવાજ વગેરેમાં) (૨) ઉચ્ચ નિદ્રા એવુ,
શાત (જેમ કે, ગરમી, અવાજ) (૩) કંડુ
(ગૂંતિ, ચપગતા નેરા વગેરેમાં)
ધીમે(ંધી) અં ધીરે આત્મે, દળવે
ધીં વિં [સ] ધેયવાન, અડગ નિશ્ચયી
(૨) ગભીર, કહેલ (૩) સોં [સ ધેય પ્રા
ધીર] ધીરજ (૪) બરોડો, પતીજ.
ઝાભીર વિં [સ] માત અને નિશ્ચયી
ધી-જ સોં [સ ધેય, પ્રા ધિરજ, ધિજ]
આપુ કે ઉતાવળ ન થવાનો બાવ(૨)
ધેય, દિમત
ધીરતા સોં [સ] ધીર હોવુ તે, ધીરજ
ધીરધાર સોં [ધીરવું + મારવું] આગે નાણા
આપતા તે, લેવકહેવડ
ધીરપ સોં ધીરજ
ધીરવુ સંકિં બરોડો રાખવો (૨) બરોડો
રોપવુ (૩) ઉછીનું કે વ્યાગે આપવુ
ધીરું વિં [સ ધાર] ધીમુ (૨) ધીર
-રે(ંધી, ંધીરે) અં ધીમે ધીમે કે
ધીરતાથી
ધીરોદાસ વિં [સ] ધીર અને હલાલ
(૨) પું એ પ્રમારનો નાયક
ધીવર પું [સ] ધીમર દીમર
ધીશ પું [સ] વિકાન, બારે બુદ્ધિમાન
ધીશ પું [સ ધીશ] ગત, અધિપતિ [પ]
ધીંગાર્ધ સોં જુઓ ધિગાર્ધ
ધીંગાણું નં જુઓ ધિગાણ -મસ્તી
સોં ધિગામસ્તી
ધીયું વિં જુઓ ધિયુ
ધુતરી સોં, -રે પું [ધુતર પરીથી]
દપારો, મુનરી

ધુળાવણુ સંકિં ધૂ/ણુ નુ ધેરક
 ધુણાવણુ સંકિં ધૂણુ નુ ધેરક
 ધુણ વિં [સ] તુચ્છકાર તરહોડે (૨)
 અં તિરમ્મરવાચક હદગાર ંકરણું
 સંકિં તુચ્છકાર તિરમ્મરવા
 ધુતારણુ સોં [સ] ધૂ/ઉપરથી] કઠારી સો
 ધુતારી સોં ધુતારણુ -રૂ. વિં [પ્રા
 ધુતાર=કગલું] કઠારી -રૂ. પું કગ
 ધુતાડુ અંકિં ધૂતડુ નું કમ પિ
 ધુન(-નિ) સોં [સ] સરનો શુભરવ ધૂન
 ધુપેડ નં [સ] ધૂપ+તેલ પરથી] માધામા
 નાખવાનું એક ભતનુ તે -નિયુ વિં
 ધુપેન જેડ (૨) નં ધુપેડ રાખવાનું ચનાણુ
 -નિયો, -ની પું ધુપેન વેચનાર
 ધુમાડિયુ નં ધુમાડી ની કળતા કરેડો
 માગ (૨) વિં ધુમાડો જેમાથી નીંમે
 એવુ (વાસનેવ)
 ધુમાડી સોં [સ] ધૂમ] ધૂ. ડી -રૂ. પું
 ધુમાડી ધૂ. ડી [ધુમાડાનાં બાચકા
 ભરવા = રોગદ રાક્ષા મારવા]
 ધુમાણુ અંકિં [સ] ધૂમ ઉપરથી] બળતા
 ધુમાડો થવો (૨) ધૂમવાણુ
 ધુમામ પું [સ] ધૂમ ઉપરથી] ધુમાડાનો
 લાગેલો કચરો (બી. ત. વગેરે પર)
 ધુમમસ નં [દિ ધૂમમસિતા ધૂમસિતા] ધૂમસ
 ધુર નં [સ] ધૂમસ (૨) આગનો ભાગ
 -ર ધર વિં બોલે વહેનારું (૨) શ્રેષ્ઠ (૩)
 પું જે જે વહેનાર પથ (૪) અગ્રેસર -રૂ.
 સોં [સ] ધૂમસી -રીણુ પું [સ] મહત્વ
 ની જવાબદારી હોવાનાર (૨) અગ્રેસર
 ધુમમ પું [રવં] ધૂમકો ભેડો. [કરતા
 ધુમમસ અં [નુઓ ધૂમમસ] દોગદોડ
 ધુમળાધુમળા નં [ધૂમળ+ધુમળ] વરને
 પોષતા વપરાતી વસ્તુઓ
 ધુળાડો પું નુઓ ધૂળાડો [દિવસ
 ધુળાડી સોં [દિ ધૂલિદડી] હોના પછીનો
 ધુણુ નં ગરડા ઓખરાનું બાણુ
 ધૂખળ વિં [સ] ધૂલ] ધૂળથી ઓણ થયેડ
 (૨) નં ધૂળકોટ

ધૂન સોં [ધૂન પરથી] ધૂન કપારી
 ંવુ અં ડિં [સ] ધૂ-ધૂવને પરથી]
 કાપણુ ધૂનવુ
 ધૂડ સોં ધૂન -ડિયુ -ડી વિં ધૂળવાણુ
 (૨) પાટી પર ધૂળ નાખી મામ લેવાતુ તે
 જમાનાની (સાળા) [આવીને હાનુ
 ધૂણુવુ અંકિં [મા ધુળ (સ ધૂ)] આવેરામા
 ધૂણી સોં ધુમાગ (૨) જેગીબાવાઓની
 આગળનો અખડ અગ્રિ
 ધૂતવુ સંકિં [પ્રા ધુત (સ ધૂતર)] કગલુ
 ધૂન સોં [સ] લહે લત (૨) તરમ લહેર
 (૩) તુનો શુભરવ (૪) જાનની તાન
 તરીકે વપરાતી પદ્યમિતિ -નિ સોં
 [સ] નુઓ ધૂન ૧ ૨, ૩ -ની વિં
 ધૂનવાણુ (૨) તરગી
 ધૂપ પું [સ] સુગંધીત્વ
 ધૂપ પું સોં [હિં] તડો
 ધૂપણવ સોં તડો છયો (૨) દયાના
 વારાફર (૩) એક રમત (૪) એક પ્રમાણુ
 રગીન કપડુ
 ધૂપદાની સોં ધૂપ કરવાનુ પાત-ધૂપિડુ
 ધૂપમળી સોં અમરણતો
 ધૂપિયુ નં ધૂપદાન
 ધૂમ વિં (૨) અં [રવં] પુંકળ સખત
 (૨) આગે ભેર (૩) સોં શોર ધમાન
 ધૂમ પું [સ] ધુમાડો ંડેલુ પું [સ]
 પૂછડિયો તારો
 ધૂમધામ સોં ધામ ધૂમ [ધુમસ
 ધૂમગ(-સ) સોં નં [દિ ધૂમરી] નુઓ
 ધૂમ પું [સ] ધુમાડો (૨) વિં ધુમાગવાણુ
 (૩) ધુમાડાના રગનું ંપાત નં ધુમાડો
 એવો તે (૨) બીડી પીવી તે
 ધૂમ્ફટિ પું [સ] રાકર
 ધૂત વિં [સ] હુચુ (૨) માલે (૩)
 પું કગ ંતા સોં
 ધૂલિ(-લી) સોં [સ] ધૂળ
 ધૂનર વિં [સ] ધૂળના રગનુ
 ધૂળ સોં [સ] ધૂલિ] મટોડીનો ડીણો
 શૂડો, જેડ (૨) રસ્તાની રજ (૩)

નકામુ-માન વગરનુ કે તુચ્છ તે [લા] ૭૬(કો)ટ પું વટોળિયો, ધૂળનુ ડે ચે
 બેટુ ને ંધમા સોં, ંધમામ્ નં,
 ંધમાસો પું માલવગરની વસ્તુ કેવાત
 ંધાણી સોં ખરાખી, ખરખાની ંધોયુ
 વિં પૂતે છવાયેલુ (૨) ધૂળ ધોનાતુ.
 ંધોયો પું સોનાચાનીની ર-૪ શોધવા
 ધૂળ ધોનાત ૦૫૩વો પું ધુળેગી, દોગી
 પળીનો દિવસ ૦રાખ સોં ધૂળધમા,
 નકામુ કાઈ -ળી નિશાળ સોં ધૂળી
 નિશાળ -ળી પડવો પું ધૂળ પડવો
 -ળી શાળા સોં ધૂળી નિશાળ
 ધૂંઆપૂઆ અં [ધૂઆ (સ ધૂમ, પ્રા ધૂમ)
 + પૂઆ (દિર્ઘાવ)] આવેશ કે શુરસાથી
 બેમાનુ, ધૂવાપૂવા
 ધૂધ સોં [૩ લઘુપલ્લિય (ધૂધળુ યથેલ)]
 આખ ંકાં પું, નં વટોળિયાથી યથેલુ
 અધારુ વ્વાટ પું ધુમાતુ તે (૨) દબાઈ
 રહેનો કોવ[લા] વ્વાતુ અંકિં ધુમાતુ,
 ગોપાતુ (૨) મનમાં શુરસે થતુ-અન્યાતુ
 [લા] ંળકું નં આખુ અ-૪વાળું. ંળાતું
 અંકિં (ધુમાડાથી) આખુ પડતુ, અધ
 રાતુ ંળું વિવધૂમસવાળુ, આખુ (૨)
 નં સવારસાજનો આખો પ્રમાય
 ધૂવાડો પું [પ્રા ધૂવ ઉપરથી] ધુમાડો
 ધૂવાંપૂવાં અં નુઓ ધૂઆપૂઆ [ધુરા
 ધૂમરી સોં, -રું નં, -ળી નં જૂસરી,
 ધૂસે પું [સ દિશાગ] નડો મમમે
 ધૂતવિં [સ] ધારણ કરેતુ (૨) જાતી રાખેતુ
 ધૂતરાટ્ટ પું [સ] કીરવેના બાપ
 ધૂતિ સોં [સ] રિયરતા (૨) ધેય
 ધૂટ વિં [સ] દિ મતવાન (૨) બેગરમ,
 ઉદ્ધત ંતા સોં દિ મત (૨) બેશરમી,
 ઉદ્ધતાઈ
 ધેલુ સોં [પ્રા ધેળુ=નની વિચાયેલી કે
 સવત્સા ગાય (સ બેઉપરથી)] પહેલી વાર
 ગર્ભવતી યથેલી સો -લ્લાતું અંકિં
 (ગાય બેસતું) જંતુમતી યથુ -ન સોં
 નુઓ ધેલુ (૨) ધેનુ, ગાય

ધેનુ સોં [મ] ગાય [સ્વચ્છતા
 ધેય નં [સ] દિ મત (૨) ધોરજ (૩)
 ધેવત પું [સ] સગીતના સ્વરસખ્તમાનો
 છૂટી સ્વર 'ધ'
 ધો પું [પ્રા ધોમ=યોતુ ઉપરથી] પ્રવાહ (૨)
 પું, સોં ધોતલ, યોતુ તે (૩) ધોવાતુ તે
 ધોકડી સોં, -ડું નં [સગં ધોકડી (સ
 સ્ત્રાક)] રૂની મોગી ગાસગી (૨) કાયા
 ધોકણી સોં નાનુ ધોકણુ -યું, -રયું નં
 ધોવાનો ધોમ
 ધોકાટવું સં કિં ધોકે ધોકે મારતુ
 ધોકારાખધ, ધોકારે અં અપાગબેર
 ધોકે પું [પ્રા ધોમગ (સ ધાવક) ઉપરથી] નડી
 લાકડી, ધોકણુ (૨) મડદો (૩) નુસાન
 ધોકો (-ખો) પું નુસાન (૨) ચિતા (૩) ઘો
 ધોણુ નં, (-ણી) સોં [પ્રા ધામગ] ધો,
 યોતુ તે, ધોવણુ
 ધોત વિં [નુઓ ધોત] ૦૪૨૦ (૨) સફેદ
 ધોતલી સોં નાનુ ધોતિયુ
 ધોતિયુ નં [નુઓ ધોતી] ચેપાડ
 ધોતી સોં [સ ખીત ઉપરથી] ધોતથી (૨)
 નુઓ ધોતી ંનેટો (-ટો) પું ધોતિયા
 ની નેડ
 ધોધ (૦ડો) પું [૨૪૦] બેચેથી નેરથી
 પડતો પાળીનો પ્રવાહ ંમાર અંપુકન,
 મોગી ધારાઓમા ંવો પું નાનો ધોધ
 ધોખણુ સોં ધોખીની સો કે ધોખી સો
 ધોખી પું [ધોતુ ઉપરથી, પ્રા ધોતવો
 કપડા ધોવાનો ધધો કરનારો ંધાટ
 પું ધોખીને કપડા ધોવાની જગા
 ધોણુ વિં [મરં કા લોખ=નકું] કોડ,
 કમઅકુચ (૨) નં ઈ, રાડુ -ઓ પું
 ઠોડ માણસ [આકારનુ ચાદીનુ પાત્ર
 ધોખો પું ખોખો, અજલિ (૨) ખોખાનો
 ધોમ પું સૂય (૨) સખત તડકો (૩) કોધ
 ધોચલાપાક પું માર
 ધોચલો પું [ધોતુ ઉપરથી] અડદનો લાડુ
 ધોરણુ નં [સ] વલણુ (૨) શાળાનો વર્ગ
 (૩) પ્રમાણ, ધડો (૪) વહીવટ, પદ્ધતિ

ધોરિયો પું [સં. ધુર્ય; પ્રા. ધારિય] બે બળદની
વચ્ચે રહેલુ ગાડાનું લાકડું; ઊપ (૨) બળદ
(૩) પાળીની નીક; ઢાળિયો (૪) ધેરો

ધોરિંધર વિં + ધુરંધર

ધોરી વિં [પ્રા. ધોરિય, (સ. ધુર્ય)] મુખ્ય,
સરિયામ; મોટું (૨) પું ધોરી બળદ
(૩) દીકરો

ધોરો પું [સ. ધો] અગાસીની પાળ;
ઓઠલાનો તકિયો (૨) ઝાડની ચોતરફ
કરાતો માટીનો ઓઠલો (૩) ચોતરની પાળ
ધોલ (ધો) સ્ત્રી તમાચો. બધખટ સ્ત્રી
જુઓ યોડયાપટ

ધોલાઈ સ્ત્રી જુઓ ધોવાઈ

ધોવડામણ નં [‘ધોવડ’ ઉપરથી] ધોવાઈ
(૨) ધોતાં વધેલું ખાણી, નિગાળ. -જુડી
સ્ત્રી ધોવાઈ

ધોવડાવવું સંકિં ‘ધોવું’નું ઘેરક

ધોવણુ નં [સ. ધાવન; પ્રા.] ધો, ધોણ (૨)
ધોવડામણ (૩) ધોવાની ક્રિયા

ધોવરામણ નં જુઓ ધોવડામણ

ધોવરાવવું સંકિં જુઓ ધોવડાવ

ધોવાઈ સ્ત્રી ચોવાનું મહેનતાણુ

ધોવાણુ નં [‘ધોવ’ ઉપરથી] (ખાણીથી
માટીનું) ધોવાઈ જતું તે

ધોવાવું અંકિં ‘ધોવું’નું કમંણિ (૨)
(ધરીર) ધસાવું, ઢીલ યતું

ધોવું સંકિં [સ. ધાવ; પ્રા. ધોવ, -વ]
ખાણીથી સાફ કરવું. [ધોઈ પીવું = નકાતું
રાખી નકાતું (૨) ન લેખવવું, ‘ધાન ન આપવું’]
ધોળ (ધો) પું; નં [સ. ધવલ] ગીતનો
એક પ્રકાર

ધોળકુ (ધો) નં ધોળતું તે (૨) [સંપ્ર.
મા.] (‘દલાક્ષમા’ સંજ્ઞા; બહાડુરી
ધોળમંગળ (ધો) નંબંબં ધોળ અને
મગળ, લગ્ન વખતના ગીતો

ધોળવુ (ધો) સંકિં [‘ધોવ’ ઉપરથી]
ચૂનો લગાડવો (૨) (દલાક્ષમા) કાચંસિદ્ધિ
ન થવી તે

ધોળાઈ સ્ત્રી ધોળવાનું મહેનતાણુ

ધોળાં નંબંબં ધળિયાં

ધોળું (ધો) વિં [સ. ધવલ] સફેદ; ઊજળું.

[ધોળો લાથી [સંપ્ર.] અતિશય ખર્ચ
કરવું પડે તેનું ખાણી કે વસ્તુ]. બધખ વિં
સાવ સફેદ. બેકે(-ગ) વિં એકદમ
ધોળુ. બધખ વિં [+ સ. વક] બળદાની
પાંખ જેવું ધોળું

ધોસ (ધો) સ્ત્રી ધસારો

ધોત વિં [સં.] ધોયેલું (૨) સ્વચ્છ, શુભ

ધોતિ(-તી) સ્ત્રી [સ.] ઠકચોગની એક
ક્રિયા કે તે કરવાની કપડાની પદ્ધતી

ધ્યાત વિં [સ.] ધ્યાન ધરાયેલું. -તા પું
[સ.] ધ્યાન ધરનાર

ધ્યાન નં [સ.] ચિંતન (૨) લક્ષ્ય; એકાગ્રતા
(૩) યોગના આઠ અંગોમાંનું એક. બમંત્ર

પું ધ્યાનનો મત્ર; ‘મોટો’. બંદ્ય વિં
[સ.] ધ્યાનમાં બેઠેલું. -ની વિં [સ.]

ચિતનશીલ (૨) ધ્યાન ધરનારું (૩) એક
અડક [કરતુ

ધ્યાવું સંકિં [સ. ધ્યૈ] ચિતવવું; ધ્યાન
ધ્યેય વિં [સ.] કરવા યોગ્ય; ચિતનીય

(૨) નં આદર; લક્ષ્ય; નેમ

ધ્રાશ(-સ)કો પું [જુઓ ધાસકો] કાળ
ધ્રુતટ પું, -રી સ્ત્રી [જુઓ ધ્રુતડ]

કંપારી; ધ્રુમરી. -રો પું ધ્રુમરો -વવું
સંકિં, -વું અંકિં ‘ધ્રુમણ’નું ઘેરક

રે લાવે

ધ્રુપદ પું ગાયનનો એક પ્રકાર (૨) પદની
પ્રથમ કડી, ટેક (૩) એક જાતનો તાલ.

-દિયો પું ધ્રુપદ ગાનારો

ધ્રુવ વિં [સ.] સ્થિર, નિશ્ચળ (૨) નિશ્ચિત
(૩) પું પૃથ્વી જે કલિપત ધરી પર ફરે

જે તે જીતર અને હક્ષિણ જન્મનાં એ
છડામાંના પ્રત્યેક (૪) તે છડાના સ્થાન

ખાસેનો તારો (૫) ઉત્તાનપાદનો પુત્ર-
પ્રખ્યાત વિષ્ણુ-અક્ત. ઉત્તારક પું [સ.]

ધ્રુનો તારો (૨) અટલ લક્ષ્ય [લા]. બપદ
નં અચળપદ-ધામ (૨) જુઓ ધ્રુપદ.

બંદ્ય નં ધ્રુવ અને તેની ખાસેના છ

મગીને સાત તારાઓનું જૂમણું બન્યું
નં ઉત્તર કે દક્ષિણ ધ્રુવ પાસેનો પ્રદેશ
(૨૩૫ અંશ સુધીનો)

ધ્રુમકો પું [ન્યુઓ ધ્રુમકો] લે કડો
ધ્રુમ સ્ત્રીં [ન્યુઓ ધ્રુમકો] ધ્રુમરી બધું
સંકિં ધ્રુમનતુ બધું અંકિં કપતુ,
થરથરતુ

ધ્રુમ પું [સ] ધ્રુમ, વાવટો બધન
નં ધ્રુમને વદતુ તે કે તેનો વિધિ

—ભરોપણ નં [મ] વાવટો ચડાવતો તે
ધ્રુમ પું [સ] અવાજ (૨) બ્યજના
કંકાંબે નં [સ] બ્યજાય' પ્રધાન કાચ
બંત વિં [સ] અવાજવાણુ (૨) બ્યજના
વાણુ બ્યર્ધકે નં ધ્રુમને વધારનારું
એક યત્ર, મેગારોન', બંશાંત્રે નં
સ્વરતુ શાસ, ફેનેટિકસ
ધ્રુમત વિં [સ] ઉખાડી નાખેતુ રનડેતુ
ધ્રુમ પું [સ] વિનાગ

ન

ન પું [સ] દત્તરથાની અનુનાસિક બ્યજન
(૨) અં ના, નહિ

નર્ધ (ન) સ્ત્રીં દૂધી બધુ નં બેના હાડ
પર થતુ સાદ્દગ

નર્ધ તાડીમ સ્ત્રીં [દિ] ન્યુઓ પાયાની
કેળવતી [(૨) બેશરમ [લા]

નકંટુ વિં ન્યુઓ નાકંટુ, નાં વિનાનુ
નકંટુ વિં [ન + કંટ ઉપરથી] મહેસૂનમાથી

મુક્ત (૨) જળન કે લદરા વિનાનુ (૩)
નડું, સાવ

નકલ સ્ત્રીં [અ નક્લ] મૂળ ઉપરથી
ઉતારેતુ ખીજી લખાણ (૨) અનુકરણ (૩)

નેકી કાટેલી વાર્તા [અવતાર
નકલ છી અવતાર પું ન્યુઓ કલકી

નકલ્લી વિં ખનાવરી, કૃત્રિમ (૨) પું
વેશધારી, મરકર

નકરી સ્ત્રીં [અ] કોતરકામ કંકામ નં
નકરી બંકાર વિં નકરીવાણુ [આલેખ

નકરી પું [અ] જગા કે પ્રદેશનો માપસર
નકામુ વિં [પ્રા શિક્ષમ (સ નિષ્કર્મનું)]

ઉપરોગ વિનાનુ (૨) અં નિરર્થક,
વિના કારણ

નકાર પું ના બધુ સંકિં ના પાડની
—રાતમક વિં નકારવાણુ, નિષેધક

નકારું વિં [વા નાકારહ] નકારું (૨) બિહી
નકીખ પું [અ] છીદાર, ચોખદાર

નકુલ [સ], (—ખ) પું નોળિયો (૨) સ્ત્રી
નાનો પાડવ

નકુચો પું વાળેતો આકડો (સાકળ કે
આકળી ભરવવાનો) [(ઉપત્રાસ)

નકોડો વિં પું કશું ખાધા વિનાનો
નકર વિં [દ શિક્ષન = પાનાળથી રહિત

અથવા અ નુકહ] પોતુ નહિ તેણ, સગીન
નકારું વિં ન્યુઓ ના ૩

નકી વિં [અ] ચોક્સ, ખાતરીવાણુ (૨)
અં જરૂર, ખચીત

નકર વિં ન્યુઓ નકર
નકારડો વિં પું ન્યુઓ નકારડો

નકાત્ર નં [સ] તારાનું જૂમણું, કૃતિમ,
રોહિણી મૂગશીય' વગેરે રજમાનુ દરેક

બાંધ, બપતિ પું [સ] ચદ્ર બંધાય,
[સ] —ખાં સ્ત્રીં ૨૭ નક્ષત્રોની માગા-હાર

નકાત્રા વિં સ્ત્રીં [ન + કાત્ર] કાત્રિય વિનાની
નખ પું [સ] હાથપગના આગમના ટેરવા

પરતુ હાડકું (૨) પથ્થર ખીને હોનો નહોર
બંધિત નં નખથી ઘાતરેલુ ચિત્ર

નખતેલ નં [અ નખ] એ તેલ, 'નેખા'
નખર પું [સ] નખ [કરનાર

નખરાણુ, નખરાંખાત્ર વિં નખરા
નખર નં [કા નમદ] નટક શાગારિક બેશ

નખલી સ્ત્રીં [નખ ઉપરથી] સોએતુ કાનનું
એક ધરેલું

नभलो पुं० नभलो छत्रो
 नभशिष्य अ० [स.] पगथी भाषा सुधी;
 आपे गरीरे
 नभापत्रुं स० किं 'नाभत्रुं'नुं प्रेरक
 नभात्रुं अ० किं 'नाभत्रुं'नुं कर्मणि (२)
 निर्णय यर्थ नुं [ला.]
 नभियुं न० नभ कापवानुं एक कोनर (२)
 नस उतारेही शिग (३) नभनो छत्रो
 नभी वि० अक्षीहार नभवाणुं (२) ओ०
 भठेयो नभ (३) वाधना तार वगाडवानी
 तारनी एक वीटी (४) नभियु
 नभेतरवि० [म्रा. गक्तन] अशुभ; नभेद
 (२) न० + नक्षत्र
 नभेद वि० [म्रा. गक्तन (म. नक्षत्र)] अशुभ
 नभेद न० [स. नि (अत्यंत) + भेद]
 वंशनो उच्छेद (२) सत्यानास. -द्विथुं
 वि० विनाराकारक (२) वार्जियुं (३)
 न० निर्वंश यथेष्टानुं धन
 नभोरियुं न० नभनो छत्रो
 नभ पुं० [स.] पर्वत [नभार; इतम]
 नभलुं वि० [न + भुल] उषकार भूही
 नभद वि० [अ. नभद] रोक्तुं (२) श्रीमती
 (३) भारे, सगीन. नभारायलु पुं०
 रोक्तुनालु, रूपाया (२) वि० रोक्तु नायां
 वागो भाष्यस (३) [अ. गमा] कमा
 भाष्यस. नभात्र पुं० माधमयी नभे
 तर भोराक; पाडे भाष. -ही वि० नभद
 नभपति पुं० [स.] द्विभाष्य
 नभर न० [स.] शङ्कर. नभेत्तं न०
 [स.] शङ्करभां गाना गता इत्यु ते.
 नभर्या ओ० लोकवायक. नभर्या ओ०
 (राम वगेरेओ) शुभरीने रात्रे नगरनी
 स्थिति नभेता नीकणुते. नभेक, नभेष्टी
 पुं० नभरनो आगेतान रोक्तु
 नभरी ओ० [म.] शङ्कर (२) वि० नभरनुं
 शङ्करी [मिशरंभ
 नभरुं वि० [न + भुल] शुभ विनानु (२)
 नभाधिरान पुं० [स.] द्विभाष्य
 नभारुं न० [फा. नभार, म. नभार] दोध

नगीन न० [फा.] रत्न. -ना वाडी ओ०
 तथाव वच्चे (नउला नंग वेडे शोभती)
 आवेही वाडी के भगीयो. -नो पुं०
 नगीन, रत्न (२) यत्तु भाष्यस
 नगुलुं वि० नुयो नगुलु
 नगुरुं वि० नुयो नगुरु [मिशरंभ [ला.]
 नग्न वि० [स.] नाशुं (२) वगाडुं (३)
 नधरोया वि० [हि.] गवोर = दवालीनी
 नठार; नउ (२) भेदिकु
 नय (-या) वचुं अ० किं 'नायत्रुं'नुं प्रेरक
 नयिकेत (-ता) पुं० [म.] यमराज पारोयी
 अक्षरविद्या शीपी धाननार आश्रम-प्रभार
 (२) अग्नि
 नयित वि० [न० + चित्ता] भेदिकर
 नयुको पुं० नुयो नयुको
 नयुटके अ० नाष्टके, न याच्ये, लायारीथी
 नयुटके अ० [फा.] पारो; नयुट
 नयूर ओ० [अ. नयूर] भेट; नक्षिप्त
 नयूर ओ० [अ.] दृष्टि (२) लक्ष (३)
 नकारी दृष्टि यथेष्टी असार [ला.]. नडेह
 ओ० नगर आगगयी भमे नदि तेष्टला
 पूरती डेह नयुके ओ० ध्यान नद्वार
 रडेथी भूत, सरतयुक्त. नयूर पुं०
 नगर युकावनार. नभधी ओ० नुथी
 लोकानी आपने भुवावाग नभनी ते.
 नभाग पुं० भकान पारोयो भाग
 नभरालुं न०. -नो पुं० [फा. नभरानु] भेट
 नभरावु अ० किं नभर लागवी
 नभरियुं न० नभर न लागवा भाटे करानुं
 गाध परनु भेशनु टपडुं के भादणियु
 वगेरे दृष्टो
 नभरोननर अ० नभेतां, आंभ सामे, प्रत्यक्ष
 नयुके अ० [नुयो नभरीक] पागे
 नयुत्रुं वि० [न + भुल] माध विनानु (२) सहेन
 नभुम पुं० [म.] नभेतिपविद्या. -भी
 वि० [अ.] नभेतिपने लभत (२) पुं० नभे
 नभ अ० [स.] नभरवायक सहा [व्या.].
 नभतपूरय पुं० [स.] तपूरय सभासनी
 एक नत. उदा० अहित, नयित

નટ પું [સ] મેશ ભજવનાર (૨) દોરડા પર
 નાયનાર (૩) એક રાગ ૦ખટ વિં
 ખટપગી, ધૂત ૦નાગર પું કુગળ નટ
 (૨) કૃષ્ણ ૦રાજ પું શિન ૦વર પું
 [સ] ઉત્તમ નટ (૨) કૃષ્ણ -ટી સીં
 [સ] નટની કે નટ સી (૨) સૂત્રધારની
 સી -ટેધર પું [સ] ગિવ
 નઠારું વિં ખરાખ, ગદુ
 નઠાર વિં [સ] નિહુર, પ્રા નિહુર (-લ)]
 શિખામણ ન લાગે એવું, નફટ
 નડતર સીં, નં હરકત, વિદ્ય (૨) નં
 વગથળ ૦નડણુ સંકિં [પ્રા જન] હરમત
 કરવી, પીડતુ
 નણુદલ સીં જુઓ નણુદ ૦વીર પું પતિ
 નણુદી સીં જુઓ નણુદ -દોઈ પું
 નણુદનો વર [ખહેન
 નણુદ રીં [સ] નનાદ, પ્રા જનદા] વરની
 નત વિં [સ] નમેલુ
 નતીને પું [મ] પરિણામ, કળ
 નત્રવાયુ પું [નત્ર (૨ નાટક) + વાયુ]
 'નાઇટ્રોજન' [પિ] [વાળી, વેસર
 નથ (ઠડી, -ણી, -ની) સીં [દે જલ્લા] નાકની
 નથી અંકિં [સ] નાસ્તિ, પ્રા નવિ] છે નહિ
 (સવ) પુણ્ય અને વચનમા 'છે' નુ નમાર
 વાયક રૂપ [માણસ લા]
 નથુ (-થુ) ભાઈ પું મોગ મહત્વનો
 નદ પું [સ] મોદી નદી [રહ્યો એ રીતે
 નદાવા અં [ન + દાવો] હવે હમ્મ-દાવો ન
 નદી સીં [સ] પર્વત કે સરોવરમાંથી વહેતો
 મોટો કદમ્બી જળપ્રવાહ, સરિતા ૦નાવ
 સંલોગ પું અકરમાત્ થોડા વખત માટે
 પ્રાપ્ત થયેલો યોગ-સબધ ૦નાળું નં
 નાનકડી નદી કે વહેણો ૦માતૃક વિં
 નદીના પાણીથી પોષાયેલો (દેરા) ૦ચાદ-
 ન્યાય પું [સ] આમ જાય તો વારના
 પનમા સપડાય અને તેમ જાય તો નદીમા
 ડગી મરે તેને ન્યાય (ખને રીતે છટકો
 ન મરે તેની રિયતિ) [(૨) નવારસુ
 નધણિયાણું, નધણિયુ વિં ધણી વિનાનુ

નનામી સીં અનામી, ઠાઠગી
 નનામું વિં નામ વિનાનુ (૨) લખનારની
 સહી વિનાનુ
 નંનો પું નં
 નપાટ વિં નડાડુ
 નપાણિયુ વિં પાણી વિનાનુ (૨) પાણી
 પાયા વિના ઠોડેયુ (૩) શદ્ધર વિનાનુ
 નપાવટ વિં જુઓ નપા
 નપામ વિં પાસ નહિ થયેતુ, નાપામ
 નપુમક વિં [સ] નાન્યતર ભતિનુ [બ્યા]
 (૨) પુરુષત્વ વિનાનુ (૩) પું હીજડો
 નફકરુ વિં [ન + ફિકર] બેફિકર, નિશ્ચિત
 નફટ વિં ૦મે ૧૨મ, નફટ -ટાઈ સીં બેગરમી
 નફરખ દુ (-તું) વિં નફટ અને ખધુ
 નફરત સીં [મ] તિરસ્કાર, ધૂણા
 નફાખોર વિં નફો ખાવાની વૃત્તિવાળું,
 વધારે પડતો નફો તાનાર -ટી સીં
 [ફા] નફો જ તાકવો તે, નફાખોરખુ
 નફિકરું વિં [ન + ફિકર] નફકરુ, બેફિકર
 નફેરી સીં [મ] નર્વીસ] એક વાદ્ય-ટોલ
 નફે પું [મ. નફમ] કમાણી, લામ, ફાયદો
 ઓટો પું નફો કે તોટો, નફોનુશાન
 (૦) નફો કે તોટો કાઢવાનુ ગણિત, અક
 ગણિતનો એક ભાગ
 નફફટ વિં જુઓ નફટ
 નખખાઈ સીં અસમિત, કમજોરી
 નખળુ વિં [સ] નિર્જન, પ્રા ગિવ્વલ] અસક
 ૦પાતળું વિં ૦મજોર, દુર્બળ (૨) સાડું
 ખોટું-જેટુ હોય એવું [વા]
 નખાપું વિં બાપ વિનાનુ, માખાપ વિનાનુ
 નખી પું [મ] પેગવર
 નખીરો પું [વા] ફીમરા કે દીમરીનુ સતાન
 નખજ સીં [મ] નાડી
 નભ નં [સ] આકાશ ૦મ ડલ (-ળી) નં
 જુઓ આકાશમડળ
 નભનું અંકિં [સ] નિર્દેશ] ટકણુ (૨) પોષાવ,
 નિર્વાહ થવો (૩) કામચલાઉ થવું
 નભાવ પું [નભવ પરથી] નિભાવ, પોષણ,
 ગુનરો ૦નુ સંકિં 'નભવ નુ પ્રેરક

નભોમંડલ [સ] (-ળ) નં આકાશમંડળ
 નમકં નં [પા.] નિમક, મીઠું, ઘણું
 નમણું નં નમડું તે (૨) દેવપૂજનું ખાણી
 નણું વિં નમેણુ (૨) વાકું (૩) સુંદર
 વળાંકવાળું (નાક) [લા]
 નમણું વિં [નમડું] વંકું નીચે વળણું—
 દળણુ (૨) ત્રાજવાનું પદકું એકબાજુનીચે
 જણ (૩) દીણું (૪) નમ્ર, વિવેચી (૫) નં
 નમણું — ખાજ પડતું તે
 નમતં નં [સ] નમરકાર
 નમયંણું વિં + નમેણું નમણું
 નમણું સંકિં [સ નમ] નીચા વળણુ (૨)
 નમરકાર કરવા (૩) નમ્ર થવું (૪) તામે
 થવું, રાત્રે જવું [વા]
 નમરકાર પુર્વસ] નમન, વહન પ્રણામ
 નમરકારિ, નમરકાર્યા સોં [સ] નમરકાર,
 નમ: અં [સ] 'નમન હો' [નમરસ્તે =
 'તમને નમરકાર' 'જેજે']
 નમાજ (-જે) [પા] સોંખાદગી [વપદવી =
 ઇસ્લામ મજહબ પ્રમાણે બદગી કરવી]
 નમાયું વિં આ વિનાનું
 નમાર પું [જુઓ નીવાર] ખેડયા વિના
 જોગેલી ડાગર
 નમારમુંડું વિં [નિમાળા+મુંડવું] નવડું
 (૨) નિરકુશ (૩) કુટુંબપરિવાર વિનાનું
 નમાણું વિં માલ-સાહુર વિનાનું, નિર્માલ્ય
 નમિત વિં [સ] નમેણું
 નમૃછિયુ વિં મૂં વિનાનું
 નમૂના (-ને દાર વિં ઉતમ
 નમૂના પું [પા] વાનગી (૨) જેના ઉપરથી
 નકલ કરવાની હોય તે મૂળ પ્રત કે વસ્તુ
 નિર્દેશની સોં પુરાવા પેટે આપેણું
 પરિશિટ [[વારવાર] નમરકાર હો
 નમે: અં [સ] જુઓ નમ. ંનમે' અં
 નમ્ર વિં [સ] વિનયી, સાલસ ંતા સોં
 નય પું [સ] સદ્વર્તન (૨) રાજનીતિ (૩)
 દાર્શનિક મત-સિદ્ધાંત (૪) અને મધ્યમી
 વસ્તુને તેના કોઈ એક વર્ગ દ્વારા સ્વરૂપ
 નિશ્ચય કરાયા આવે તે [જેન]

નયણું વિં [સ નિરન] નરણો-ખાલી
 (કોઠો) (નમણે કોઠે) [ઈ જણ તે
 નયન નં [સ] આખ (૨) પહોચાડવું -
 નર પું [સ] પુરુષવાચક પ્રાણી (૨) મનુષ્ય
 (૩) ચણિયારામા ફરતો કમાડનો ખીલો
 (૪) એક જ વિ
 નરક નં [સ] દોષખ (૨) વિષા (૩) પું
 નરકાસુર ંકુંડ પું [સ] નરમરૂપી
 કુટુંબ્યુદ્દેશી સોં કાળાચોદગ
 વ્યાસ પું નરકમા વાસ
 નરકેમરી પું [સ] સિંહ જેવો વર પુરુષ
 નરગિન, નરગેશ નં જુઓ નર્ગિસ
 નરધું નં મગીતમા તાલ આપવા માટેનું
 વાદ્ય-તબલુ [બા]
 નગલિ સોં [સ] પુરુષવર્ગ (૨) પુલ્લિ મ
 નરડી સોં, નેડો પું ગણુ (૨) ધાસનળી
 નરણું વિં [જુઓ નમણું] ખાધા વિનાનું
 નરણું વિં નકાદું, ખરાબ
 નરદમ વિં ગુદ્દ એક જ ભતનું (૨) અંતર
 નરદેવ પું [સ] રાજ
 નરનારાયણ પું [સ] નર અને નારાયણ
 (અર્જુન અને કૃષ્ણ)
 નરપતિ પું [સ] રાજ [પુરુષ
 નરપણુ પું [સ] પણ જેવો માણસ, અધમ
 નરમાદા નં બંબં નર અને માદા (૨)
 બરડવાની ભેડી [આવે એવો યજ્ઞ
 નરમેષ પું [સ] જેમા માણસને હોમવાગા
 નરમે પું એ ભતનો કપાસ, દેવકપાસ
 નરવા (વા) પું જુઓ નરવો ંદાર
 પું નરવાની જમીનવાળો
 નરવી વિં સોં [પ્રા ગિરુજ (સ નિરજ)]
 કુવારી -કું વિં નરું, નીરાગી (૨)
 અં નરદમ -વો પું કુવારો (૨)
 નીરાગી માણસ
 નરવો (વા) પું [સ નિર્વાહ ઉપરથી] કાયમી
 જમાણ ધીવાળી જમીન (૨) વયપર પગનો
 વહીવટ
 નરસિંહ પું [સ] રાજ (૨) સિંહ જેવો
 બહાદુર પુરુષ (૩) નરમિ દાવતાર (૪)

શુભરાતનો આદિ ભક્ત કવિ નરસિંહ
મહેનો. -હાવતાર પું [+ મવતાર]
નૃસિંહાવતાર

નરમું વિં [મ નારમોરસવિનાનું (૨) નકારું
નરહરિ પું [પ.] જુઓ નૃસિંહ
નરાજ સોં [સ. નારાજ; પ્રા. જરાવ કેપરથી]
કારા (ખોદવાની) [વાનુ એમનર
નરાણી (રા') સોં [દિ. જહરળી] નખ કાપ
નરાતાળ અં નરમ, નયું
નરાધમ પું [સ.] અધમ-નીચ આદમી
નરાધિપ પું [સ.] રાજ [જુઓ નરદમ
નરું વિં નરહ; તદુસ્ત, નીરોગી (૨) અં
નરેણી (૨) સોં જુઓ નરાણી
નરેશ, નરેંદ્ર પું [સ.] રાજ
નરોત્તમ પું [સ.] ઉત્તમ પુરુષ (૨) રાજ
નરો વા કુંજરો વા [સ.] (માણસ કે હાથી
-ખનેને લાગુ પડે તેવો) સદિગ્ધ બ્રામક
જવાળ

નર્ગિસ નં [અ.] એક ફૂલ કે તેનું ફૂલચાડ
નર્ત પું [સ.] નાચનારો (૨) નટ. ંડી
સોં [સ.] નટી. ંને નં [સ.] નાચ
નર્તિકા સોં નર્તિકા
નર્મ નં [સ.] રમત (૨) આનંદ, વિનોદ
(૩) કહામરકરી. ંજોષિ(-ટી) સોં ગેલ
ગમત કે મનકની વાત. ંચિત્ર નં
નર્મસૂચક ચિત્ર; 'કારટૂન-કેરિકેચર'.
ંદ વિં [સ.] નર્મ-આનંદ આપનાર
(૨) નર્મદાસંકર કવિ. ંદા સોં [સ.]
આનંદ આપનારી (૨) એક નદી
નયું વિં (૨) અં જુઓ નડું
નર્મ સોં [સ.] માદાની સારવારનું કામ
કગનાર બાઈ; બરદામી. -ર્મિયા નં
[સ.] નર્મનું કામ, બરદાસચાકરી, માનજત
નહ પું [સ.] પેટમાંનું મોટું આનંદ (૨)
માત્રી કે ધાત્રોનો ગોળ પોલોલાઓ ધાટ (૩)
નળ રાજ -દમયંતીનો પતિ (૪) સેતુ બાંધ-
નારો રામની સેનાનો એક વાનર નાયક.
-લાન્થિ નં [અસ્થિ] નળાનું દાડકું
નલિકા સોં નળી. ંચંત્ર નં દૂરબીન

નલિન નં [સ.] કમળ. -ની સોં [સ.]
કમળનો છાડ (૨) કમળનો સમૂહ (૩)
કમળવાળું તથાવ
નવ અં [પ્રા. નવિ] નદિ [પ.]
નવ વિં [સ.] નવું
નવ વિં [સ.] 'દ'. ંખંડ પું ંખંડ ંખંડ ંખંડ
લિક બ્રોજ પ્રમાણે પૃથ્વીના ૯ ખંડ
(ધ્રુવજાત, બદાશ્વ, હરિવર્ષ, કિંપુરુષ,
કેતુમાલ, રમ્યક, બારત, દિરઘમય ને
ઉત્તરકુતુ. બીન મને-બગત, વર્ત, રામ,
દ્રામાદા, કેતુમાલ, હિરે, વિધિવસ, મહિ
ને સુવર્ણ) (૨) આખી પૃથ્વી. ંધરું નં
નવ મદનાં નં જેમાં બેસાડેલાં છે એવું
ધરણુ (૨) કસબી મોળિયું. ંચંટી સોં
નવ દુર્ગાઓ (૨) નેમની સ્તુતિ, પૂજન,
દોમ ઇત્યાદિ
નવજવાન વિં [વા. નોજવાન] જુવાનીમાં
પ્રવેશ કરનાર (૨) પું ંગતો જુવાન
નવજવાન નં નવું જવાન
નવજવાન વિં (૨) પું જુઓ નવજવાન
નવજોત સોં [મ. નવ + જ્યોતિ] પાગરી-
ઓનો દસ્તી પહેરવાનો સરેકાર
નવજોખન નં નવી જુવાની. -ના સોં
નવજુવાન સો
નવટાંકે વિં [નવ+ટાંક] શેરના ટમા બાગ
જેટલું વજન (૨) નં નવટાંકિયું. -કિયું
નં, -ટી સોં નવટાંકનું માપ કે કાઢકું
નવડાવણું (ન') સંકિં [પ્રા. પ્લવ (સ.
સ્પર્ગ)] 'નાહણું'નું પ્રેરક (૨) કમળ;
નુકસાન કે ખાડામાં હનાવણું [લા.]
નવતર (-રું) વિં નવ, નવીન
નવતરું વિં [ન+વત્સ] વત્સ-બાળક કે
વાછડા વગરનું [કારનાર
નવધર્મી વિં (૨) પું [સ.] નવો ધર્મ રસી
નવધા અં [સ.] નવ પ્રકારે. ંલાક્તિ સોં
નવ પ્રકારની ભક્તિ (શ્રવણ, કીર્તન,
રમરણ, પાદસેવન, અર્ચન, વદન, સમ્ય,
દારય અને આત્મનિવેદન)
નવનવું વિં અવનવું

નવાર પું જુઓ નીવાર [વગરતુ
નવારમ(-મિયુ, -સુ, -સુ) વિં વારસ
નવાંકુર પું [સ] નવો ફૂટેનો અકુર
નવીનૂતી સ્ત્રીં જુઓ નવાનૂતી
નવીન વિં [સ] નવ

નવીન [વા] લખનાર એ અર્થ માનામને
અતે આવે છે જેમ કે કુ'નવીસ,
અખમારનવીસ (તેનુ તદ્દભવ 'નીસ' જેમ
> ચિ'ગ્નીસ)

નવુ વિં [સ નવ] અગાઉ ન જોય જાણુ
હોય એતુ (૨) તરતનુ તાજુ શરૂનુ (૩)
શિખાઉ કાચુ, બિનઅનુભવી (૪) અપૂર્વ
અપરિચિત (૫) ફૂલે નહિ વાપરેતુ (જેમ
કે વસે ઇં) (૬) બદલાવે ન ફરી જઈ
બીજુ બને ન નવેસરનુ [નવુ લોહી
શંખં જુવાનીનો જુવો] વત્તનુ વિં
નવુ અને વત્તુ આગળ પાછળનુ (૨)
નવાનૂતીવાળુ વનકોર વિં ત ન નવ
વસેવુ વિં તરતનુ (૨) અપરિચિત

નવેણુ (ન) સ્ત્રીં [પ્રા જ્ઞાણ=ના હવ જ્ઞાણ
ઉપરથી] રસોડુ નાહાધોયા વગર જ્યા
જઈ ન રાકાય એવી જગા (૨) કોઈને
અડકાય નહિ એવી જમતા પહેલાની સોળી
હાલત - જિયુ વિં સ્વચ્છ નવેણુને લગતુ
(૨) નં નવેણુમા પહેરવાનુ કપડુ

નવેલી સ્ત્રીં [જુઓ નવલ] નવવધૂ
નવેમર (વધી) અં ફરીથી રાઈ મરીને
નવેજિયુ (ન) નં નેજ, સાકળી ગલી (૨)
ધર પાછળની છીડી

નવેળી (ન) સ્ત્રીં નવેળુ (૨) પાછી જવાની
નીક - જુ નં જુઓ નવેજિયુ

નવેકુ નં [સ] બીજો અદમા
નવેબર પું [ર] ઈં સં નો ૧૧મો માસ
નવોહા સ્ત્રીં [સ] નવવધૂ (૨) નાચિકાનો
એક પ્રકાર

નવ્ય વિં [સ] નવ

નવ્યાળી (-સી) વિં [સ નવાલીતિ] '૮૯',
નવ્યાળી (-સી) [નવાણુ

નવ્યાણુ (-યુ) વિં [સ નવનવતિ] '૯',

નશાખોર વિં નશામા ચકચૂર રહેનાડુ
-રી સ્ત્રીં બચનમા ચકચૂર રહેવુ તે
નશાખાજ વિં જુઓ નશાખોર - છ સ્ત્રીં
જુઓ નશાખોરી

નશીન વિં [વા] પ્રેર આરં (સમાસમા
ઉદાં તખતનશીન) [૩]

નશો પું [વા નરગજ] ક્ષી નીજથી ચાનો
નશ્વર વિં [સ] નાશ પામે તેવ વતા સ્ત્રીં

નષ્ટ વિં [સ] નાશ પામેલુ (૨) ખરાબ નીચ
નમ્ સ્ત્રીં [જમા] રમ રમવાદિની (૨) રેમો

નમ્કોરી સ્ત્રીં [૨ નમ્કિરા પરથી]
નાખોરી નસકોરામાની કુમળી ચાનડી

-રુ નં નામનુ કાણુ (૨) નામ
નનવ સ્ત્રીં [અ નસજ] મૂળ ઉત્પત્તિસ્થાન

(૨) વશ
નમ્તાન વિં [સ નિસ્તાન] સતાન

વગરનું વાંચિતુ (૨) નં નિર્વં શખજીનખોઈ
નમાડતુ સંકિં નાસતુ નુ પ્રેરક

નમિકાવતુ સંકિં નમિકાવતુ અંકિં
'નસીકવ'નુ પ્રેર ને કમ જિ

નમિયત સ્ત્રીં [અ નમીહત] નસીહત
શિખામાપુ (૨) સળ

નસીકતુ સંકિં [પ્રા નિસિક] નાકમાથી
લીટ સાફ કરતુ

નસીખ નં [અ] ભાગ્ય વહાર વિં
બાચશાળી વવાદી વિં (૨) પું

નસીખ પર આધાર રાખી બેસી રહેનાડુ
દેવવાદી વવાન વિં નસીખદાર

નમીહત સ્ત્રીં [અ] જુઓ નમિયત
નસતર નં [વા નસતર] વાંકકાપ કે તે

કરવાનુ દયિયાર
નહાલીધોલી વિં સ્ત્રીં [નાહન+ધોડા]

અંકાર આવતો થયો હોય તેવી (સ્ત્રી)
નહાર નં વડુ [નહિ તો

નહિ અં [સ] ના વતર અં [+મ લઈ]
નહિયુ નં [સ નહ, પ્રા જ્ઞ પરથી]

નખને લગતી ચામડીનો ભાગ
નહિવત્ અં [સ] નહિ જેવુ કે જેવ

નજીવ જરાતરા

નહીં (૦૮૨) જુઓ 'નહિ'માં
 નહેર (નહે) સ્રોં [મ. નહ] સરોવર કે
 મોળી નત્રીમાંથી જોદેલો મોટો કાંસ.
 -રિયું નં નાની નહેર (ર) નાણું;
 વહોળો.-રી સ્રોં નહેરથી પીતીજમીન.
 -રું નં વહેળેા; વાધુ; નાણું
 નહેર પું [સ. નહર, પ્રા. જહર] પળનો
 નખ (ર) નખનો ઉઝરડો
 નહેરા પુંબવં કાલાવાસા; આજીજી
 નહેરિયું નં નખનો ઉઝરડો
 નળ પું જુઓ નલ
 નળાકાર વિં નળ જેવા આકારનું
 નળિયું નં ['નળ' ઉપરથી] કવલું; છાપડું
 ઠાંકવાની પરનાળા જેવી માટીની બનાવટ
 નળી સ્રોં ['નળ' ઉપરથી] બૂગળી (ર)
 પવાલી; જોડું નળાકાર એક વાસણ
 નળો પું ['નળ' ઉપરથી] મોટી નળી
 (ર) ઘૂંટણથી પાટલી સુધીના લાંબો
 અયથવ કે તેનું હાડકું (૩) પેદુથી છાતી
 સુધીના ભાગ (૪) ધાતુની મોટી નળાકાર
 કોડી કે પવાલું
 નંખાણું અંકિં 'નાંખણું'નું કમંભિ ૩૫
 (ર) દુખલ થઈ જવું (૩) જોડકું
 નંગ નં [ફા. નંગ] એક વસ્તુ (ર) પહેલ
 પાડેલો હીરો (૩) [લા.] નૂખં માણસ
 (૪) છુઓ-ખધો માણસ
 નંદ પું [જુઓ નંદન] હીકરો
 નંદ પું [સ.] આનંદ (ર) કૃષ્ણને ઉઠર-
 નાર જોડવાનો મુખી (૩) મગધનો એક
 પ્રાચીન રાજવંશ
 નંદન નં [સં.] ઉદનું ઉપવન (ર) પું
 હીકરો (૩) વિં આનંદ આપનાર.
 વન નં ઉદનું ઉપવન
 નંદનંદન પું [સ.] કૃષ્ણ
 નંદવણું સંકિં ભાગવું; તોડવું (ખાસ
 કરીને કાચની વસ્તુનું)
 નંદવાણું અંકિં [જુઓ નંદવણું] ભાગવું
 નંદવું સંકિં જુઓ નંદવણું
 નંદવું અંકિં [સ. નન્દ] આનંદવું

નંદિ પું [સ.] શિવનો પોકિયો
 નંદિની સ્રોં [સં.] છાકરી(ર) કામધેનુ ગાય
 નંદી પું જુઓ નંદિ
 નંબર પું [ર.] અંક; આંકડો; ક્રમાંક.
 -રી વિં નંબરવાણું; જાણીતું; સારી
 જાણનું (ઉદાં નંબરી માલ)
 ના અં [સ.] નહિ (ર) સ્રોં નકાર
 ના [ફા.] નામ ને વિં ની આગળ વપરાતો
 નકારસૂચક ઉપસર્ગ. ઉદાં નાહલાજ
 નાધદોજન પું[દં.]હવામાં મોટા પ્રમાણમાં
 હોતો એક વાયુ; નવવાયુ
 નાધલાજ વિં[ફા.]ધલાજ વગરનું;વાચાર
 નાઈ પું [સં. નાપિત; પ્રા. નાવિત્ર] હજમ;
 વાજદ [નિરાસા
 નાઉમેદ વિં [ફા.] નિરાસ. -દી સ્રોં
 નાક નં [ર. જફ] નાસિકા (ર) [લા.]
 આખર (૩) વર્ગની મુખ્ય વસ્તુ. ઠંકટું
 વિં કપાયેલા નાકવાણું(ર)બેશરમ[લા.]
 નાકપૂલ વિં [ફા.] નામંભૂર
 નાકલીટી સ્રોંમાફી માગવા માટે જમીન
 ઉપર નાક ધસવું તે
 નાકાખંદી (-ધી) સ્રોં જુઓ નાકેખથી
 નાકું નં [ર. જફ] કાણુ(ર)સોપાનું કાણું
 (૩) જગત લેવાનું યાત્રુ (૪) ગ્યા ધણા
 રસતા મગતા હોય તેવું સ્થળ (૫)રસતાનો
 ઊડો કે પ્રવેશદ્વાર (૬) ગામમા પેસવા
 બદલ અપાતો કર. [લા.] -કેદાર પું
 નાકાવાળો; યાત્રુદાર. -કેખંધી સ્રોં
 માલની આવલ રોકવા નાકે નાકે ચોકી
 મૂકી દેવી તે, ઘેરા
 નાખણું સંકિં જુઓ નાંખણું
 નાખુદા પું [ફા.] ટહેલ
 નાખુશ વિં[ફા.]નારાજ.-રીસ્રોંનારાજી
 નાખોરી સ્રોં જુઓ નસકોરી. -રું નં
 નાક; નસકોડું
 નામ પું [સ.] રેણવાળો સાપ(ર)પાતાળમાં
 રહેતો એક જાતનો કાલ્પનિક સર્પ; એક
 ઉપદેવ (૩)હાથી (૪) રાક લોકોની એક
 શાખાનો માણસ. ઠંકન્યા સ્રોં નાગની

કન્યા (૨) પરમ સુદર સ્ત્રી ૦કેશર નં
એક વનરપતિ કળાબચીની ૦ચ પો પું
એક જાતનો ચપો
નાગદુ વિં જુઓ નાગુ - ડો પું બારા
ઓનો એક પ્રકાર (૨) ખાવો (તિરકારમા)
(૩) હુચ્ચો માણસ [લા]
નાગલુ (-લુ) સોં સાપચ (૨) દાપણી
(૩) એક વરેલુ
નાગલુ નં [જુઓ નાગર] વાસણ કીચકવા
કરાતો ગેક ગાળો (૨) દામલુ (૩) હળની
ધૂસરીને બાધવાનુ દોરડુ [દમન
નાગદમન નં (કૃષ્ણે કરેલુ માલિય) નાગનુ
નાગપ ચમી સોંનાગ દુનનો એક તહેવાર,
શ્રાવણ માસની સું પાચમ
નાગપાશ પું [સ] નાગના ગૂચળા જેવો
ફાસો (૨) એક પ્રકારની ઝૂંહરચના
(૩) ગાળો, સરમિયુ (૪) વરુણનુ આયુધ
નાગપાંચમ સોં જુઓ નાગપચમી
નાગર વિં [સ] નગરનુ (૨) સભ્ય (૩) ચનુર
(૪) ઘાઘાલોની (અમુક ભાગમા વાગિ
યાની) એ નામની ન્યાતનુ (૫) પું એ
ન્યાતનો માણસ
નાગરલુ નં જુઓ નાગલુ [વનરપતિ
નાગરમોચ સોં [સ નાગરમુક્તા] એક
નાગરવેલ (-વી) સોં [સ નાગરમા,
સરંઘા નાગરવી] એક વેલ (તિના પાન
સુ મવાસમા ખવાય છે)
નાગરાજ પું [સ] રોપનાગ
નાગરિક વિં [સ] શહેરનુ (૨) પું શહેરી,
શહેરમા રહેનાર કે રાખ્યનો સામાન્ય
પ્રભજન સિટિઝન ૦ત્તા સોં
નાગરી વિં નગરનુ (૨) નાગરસબધી (૩)
સોં [સ] શહેરી સ્ત્રી (૪) નાગરણ (૫)
દેવનાગરી લિપિ
નાગદી સોં ખાવગ જેડુ એક અનાજ
નાગનોક પું [સ] પાતાળ
નાગાર્થ સોં નકુદાર્થ (૨) હુચ્ચાર્થ
નાગાસ્ર નં [સ] સર્પાસ્ર
નાગુ વિં [સ નગ] ઉધાડુ, નમ (૨)

અન કાર કે રોખા વગરનું (જેમ કે
નાગા કાન, નાક હં) (૩) [લા] મેશરમ
(૪) હુચ્ચુ બપૂચુ વિં ૦ત'ન નાગુ - ઉધાડુ
નાગેશ (-શ્વર) પું [સ] રોપનાગ
નાગેદ્ર પું [સ] રોપનાગ (૨) એરાવત
નાગોડિયુ વિં નમ નાગુ
નાગો (-ધો) રી વિં મારવા'ના નાગોર
ગામનુ (૨) પું ડોઠ પાળનાર મુસલમાન
ભરવાડની જાતનો માણસ
નાચ પું [સ જૂલ્ય, પ્રા જન] નૃય કે તેનો
જલસો (૨) [લા] ખેન તમાગો (૩)
ચાગા નખગ ૦તમાસો (-સો) પું
નાચ ને એવી બીજી મોજમજ
નાચનારી સોં નાચ કરનાર સ્ત્રી
નાચર ગ પું નાચ અને મોજમજ
નાચલુ અંકિં [સ જૂલ્ય, પ્રા જન] નાચ કરેલો
નાચારો (-ચો) પું અશક્તિ, લાચારી
નાચિકેત પું [સ] અગ્નિ
નાચીજ વિં [વા] નજન નકામુ
નાટ કે અં [ના + છટકા] પરાજે અવશ
થઈને, લાચારીથી
નાગનીન સોં [વા] પ્રિયા (૨) ખૂબસૂરત સ્ત્રી
નાગર પું [અ નાગર] અદાતનો એક
અમદદાર [સોં નાલુકે પર્ણ
નાલુકે વિં [વા] મુકુમાર - કોઈ, -કી
નાજણાનાંકણ સોં [નાજણ + સાંકળી
દોહતી વખતે ગાયને પાછળે પડે બાધવાનુ
દોરડુ
નાજિમ પું [અ] વડો હાકમ ગવર્નર
નાટ નં [સ] નૃય અભિનય
નાટ અં નકો [પ]
નાટકે નં [સ] દર્શક કાવ્ય (૨) [લા] ભવાડો
ફૂલેતો (૩) દોગ ૦કે પની સોં નાટક
કરવાનો ધધો કરનારી મજાણી ૦કાર
પું નાટક બનાવનાર (૨) નટ ૦ચેટકે
નં હાસ્યવિનોદ ૦મ ઉળી સોં નાટક
કપની (૨) નાટક કરનારાઓની મઠણી
૦શાયા (-યા) સોં નાટક ભજવવાનુ
સ્થાન -કિયુ વિં નાટકને લગત (૨)

દોગી [લા.]. -કી વિં [સ.] નાટકના જેવું;
 નાટકિયું. ંકીય વિં [સ.] નાટકને લગતું
 નાટારંગ પું [નાટ+રંગ] નાટક, નૃત્ય
 વગેરેનો રંગ-આનંદ
 નાટિકા સ્ત્રીં [સ.] દ્રુકું નાટક
 નાટ્ય નં [સ.] નૃત્ય અને અભિનય.
 ંકલા(-ળા) સ્ત્રીં નાટક, અભિનયની
 કળા. ંકાર પું નાટકકાર. ંપ્રયોગ
 પું નાટક; સંવાદ ઇં કરવાં તે. ંશાસ્ત્ર
 નં [સ.] નાટ્યશાસ્ત્રનું શાસ્ત્ર
 નાટાખારી સ્ત્રીં [નાટું (નાટકું)+ખારી]
 નાટી છટવાની ખારી કે માર્ગ
 નાટ સ્ત્રીં [સ. નાટિ] રમ (ખાસ કરીને
 કાંડ પાસેની જેના ઉપરથી વેદ લોહીની
 ગતિ પારખે છે) (૨) આળા ચામડાને
 આમળાને બનાવેલો દોર; નાટમ્ (૩)
 કમળની ચોલી નળી-દાંડી (૪) [લા.]
 વણમ્ (૫) લગામ; કામ્. ંપુ નં મૂંસડું
 બાધવાનું દોરડું. ંપું સં કિં નાટ-
 દોરણથી જકડીને બાંધવું. -ડાછડી
 સ્ત્રીં જે કે વધારે રંગની સુતરની દોરી
 નાટી સ્ત્રીં [સ.] નાટ; રમ(ર)નાની દોરી
 નાટું નં [નાટું ઉપરથી] નાની દોરી
 (૨) નાટાછડી (૩) લેધા કે પાસરાની દોરી
 (૪) અપ્રાપ્ત બાંધવાની દોરી (૫) હાથ; આંકો
 નાટુલું સંકિં [સ. ગાન, પ્રા. ગાન
 ઉપરથી] તપાસવું; અજમાવી જેવું
 નાટ્યાકીય વિં નાટ્યા સંબંધી
 નાટ્યાબજાર નં શરાફોનું બજાર
 નાટ્યાભીડ સ્ત્રીં નાટ્યાની તળી
 નાટ્યામંત્રી પું નાટ્યાખાતાનો મંત્રી;
 'ફાઈનેન્સ-મેન્જર'
 નાટ્યાવટ સ્ત્રીં [નાટ્યાં+સં. વૃત્ત(પ્રા. વટ્ટ)]
 નાટ્યાબજાર. -ટી પું શરાફ(ર)પૈસાદાર
 માણસ. -ટું નં શરાફનો ધંધો
 નાટ્યારાસ્ટ્ર નં નાટ્યાની લેવડદેવડ વગેરે
 સવં વ્યવહારનું શાસ્ત્ર. -સ્ટ્રી પું તે
 શાસ્ત્ર બજાનાર; 'ફાઈનેન્સિયર'
 નાટ્યાં નંબંબંબં [નાટું] પૈસા(ર)કિંમત

નાટું નં [સં. નાળક] ચલણી સિક્કો (૨)
 ધન; પૈસો
 નાત સ્ત્રીં [સં. જાતિ] જ્ઞાતિ; જાત, એક કુળ,
 વાડા કે વર્ગનો લોકસમૂહ (૨) નાતને
 આપેલું જમણ. [નાતખાહાર મૂકવું =
 જ્ઞાતજન તરીકેનો વહેવાર તોડી નાખવો].
 બજાત સ્ત્રીં જ્ઞાતિ અને જાતિ. ંભાઈ
 સ્ત્રીં એક જ જ્ઞાતિનો હોઈને ભાઈ તે
 નાતરિયું વિં નાતરાનું, તેને લગતું (૨)
 નાતરું કરવાની છટવાળું (૩) એક જાતનું
 નલિ તેવું
 નાતરું નં [જુઓ નીનો] સંબંધ. કહાં
 'ગામનાતરે ભાઈ' (૨) લગવિધિ વગર,
 ચોટલી કે ફારગનીથી ફરી થયેલી સ્ત્રીનું
 કે એવી સ્ત્રી સાથે પુરુષનું પરણવું તે (૩)
 નેડકામાંથી એક નમ જતું રહી તેની
 જગાએ બીજી વિગતનીય વસ્તુનું આવવું તે
 નાતવરે પું જ્ઞાતિબોજન
 નાતાલ સ્ત્રીં [પો.] ડિસેમ્બરને અતે આવતા
 ખ્રિસ્તી તહેવારો; ઈસુજન્મતી
 નાતીલું વિં નાતનું
 નાતો પું [સ. જાતિ] સંબંધ; મેળ
 નાથ પું [સં.] રવામી (૨) માલિક (૩)
 સંન્યાસીઓની દશમાંની એક અટક
 નાથ સ્ત્રીં [રિ. જલ્લા] જુઓ નમ (૨)
 બજાર વગેરેના નાકમા નખાતી દોરી (૩)
 જમીનનું ધોવાણ રોકવા બંધાતી પાળ.
 ંપું નં પહલા લટકાવવાની દોરી. ંપું
 સંકિં [રિ. જલ્લા] = નાકમાં છેદ પાડવો
 (બજારને) નાથ ધાલવી (૨) અંકુશમાં
 આણવું (૩) પલોટવું
 નાક પું [સં.] અવાજ; ધોપ; ધનિ (૨)
 વાચા કે વણીનું મૂળ જનનિનું રૂપ (૩)
 [લા.] ટેવ; છદ (૪) લહે; મૂત (૫) ગવં.
 ંછાં પું; નં નાદરૂપી પગમામા
 નાકર વિં [અ. નાદિર] અસાધારણ; ઉત્તમ
 નાકાન વિં [વા.] અણસમજી; મૂખ.
 -નિયત, -ની સ્ત્રીં નાકાનપણ
 નાકાર વિં [વા.] કગાલ (૨) દેવાળિયું (૩).

પું તેગે માગસ -રી સ્રીંગરીમી(૨)
દેવાગુ

નાફિરશાહ પુન[વા]ગેક જીવમી બાદશાહ

-દ્રી સ્રીંગ જીવમી રાજ્યમાગમાર[લા]

નાદી વિં [સ] નાદવાગુ, નાદનેલગતું(૨)

તોરી ડી ૦હુ વિં જીવો નાદી

નાદુગ્ગત વિં [ફા નાદુરસ] માદુ -ગ્ગતી

સ્રીંગ અનારોગ્ય, માદગી [પાક

નાન નં [વા] મોગીદડા જેવી એક રોગી,

નાનકે પું શીખધર્મના પ્રવર્તક સત

નાનકેકું વિં નાનુ (લાલિયવાયક)

નાનકેપથી વિં (૨) પું શીખધર્મી

નાનકશાદી વિં ગુરુ નાનકે સ્થાપેયુ કે

પ્રવર્તાવેયુ [મીકાઈ

નાનખટાઈ સ્રીંગ[વા] એક ખાધ પાયા,

નાનડિયુ (ના) વિં નાનુ

નાનપ (ના) સ્રીંગ [નાનુ' ઉપરથી] નાનમ

નાનપણુ (ના) નં બાગપણુ

નાના વિં[સ] વિધિવિધ બંધિવિગ્નનેક

પ્રકારનુ (૨) અં અનેક પ્રકારે

નાની સ્રીંગ માની મા, આજી

નાનું (ના) વિં [મ રુદ્ધ, પ્રા હદ, મ

હદાન, દિ નાદ, નદા] થોડી ઉમરનુ(૨)

હદમા અટપ (૩) હંપક, જીતગુ [લા]

૦રીકે વિં ગગક સરખુ (કદ કે ઉમ

રમા) ૦ચુનુ વિં નજીવ, સાધારણ

-નેરુ વિં નાનકકું [બાપ આલો

નાનો પું[સરંદે જળ્ણ=મોટોબાઈ]માનો

નાન્યતરવિં [સ] નપુ સક નિગતુ [ગ્યા]

નાપનક વિં[ફા] અણગમતુ(૨)અમાન્ય

૦ગી સ્રીંગ અગ્રમો(૨)માન્યન થયુ તે

નાપાકે વિં [ફા] અપવિત્ર -દ્રી સ્રીંગ

અપવિત્રતા

નાપાય(-યા, -યે)દાર વિં [ફા] પાયો કે

આધાર વગરનુ અધ્ધરિયું

નાપામ વિં [નાપાસ(૨)] જીવો નપાસ

(૨) નાપસદ

નાપિક(-ત) [સ] પું વાગદ, હનમ

નાફરમાન વિં [ફા] દુકમનો અનાદર

કરનાર. -ની સ્રીંગ દુકમની અવજા

નાફેગ્યા પું જે નીતિ છે તેમા ફેરફાર ન

કરવો-ન ફેરવતુ જોઈએ એવો મત (૨)

અસદકાર તરીકે ધારાસનાઓના બદિ

ધારમા ફેરફાર ન કરવો એવો કોન્યેસ

પક્ષનો (૧૮૨૦-૩૦ યુગમા) મત -દ્રી

વિં (૨) પું નાફેરવાદમા માનનાર

નાપૂદ વિં[ફા] નિર્મૂળ, સમૂહ ખવાસ,

હોય ન હોતેતુ કરેયુ-થયેતુ -દ્રી સ્રીંગ

સમૂહ કચ્છદ-નામ

નાલિ સ્રીંગ [સ] દ્રી (૨) કેદ, મધ્યભાગ

(૩) પેડાનો મધ્યભાગ ગ્યા આરાઓ મળે

છે ૦કમવ(-ળા) નં દ્રીગ્રી કમળ

૦નાવ[સ](-ળા) સ્રીંગ ન'મા બાળકની

દ્રી સાથે જોડાયેલી રોગીની લામી ની

નામ અં [સ] એટલે કે, અર્થાત્ ઉદાંબ્રજ

નામ વેદ, તેની ચર્ચા નામ પ્રતિપાડના

નામ અં [સ, વા] સદ્ગા(૨)વસ્તુની સદ્ગા

૩૫ શબ્દ [બ્યા] (૩) માદગીરી, ક્રીતિ

[નારે માંડવું]=હિસાનમા (-ના) નામ

ઉપર ખાને રકમ માડતી, -ની પામેથી

તેટલી ગ્દમ લેવી બાકી છે એમ નોધતું

૦કે વિં નામનુ નામવાણુ (સમાસને

અતે) ઉદાં 'એની બેસ' નામક'

૦કરણુ નં [સ] નામ પાડવાનો વિધિ

(૧૬માનો એક સરકાર)

નામકર વિં [ફા નામુકિર] નાકબૂન, હા

કલા પછી ફરી જનારું

નામચીન, નામજાદુ વિં [નામપ્ત વાંન,

વા જાદુ] નામીયુ, પ્રખ્યાત

નામજોગ(-ગી) વિં જેનુ નામ લખ્યું હોય

તેને જ મળે તેવી (દ્રી)

નામઠામ નં નામ અને ઠામ, સરનામું

નામણુદીવો પું જીવો રામણુદીવો

નામદાર વિં [વા] મગદૂર(૨) માનવત

-દ્રી સ્રીંગ પ્રખ્યાત [બ્યા]

નામધાનુ પું નામ ઉપરથી બનેલો ધાત

નામધારી વિં [સ] નામ ધારણ કરનાર

(૨) નામનુ જુ જુદું, ઢોગી

નામધૂન સ્રીંગ(ઈશ્વરના) નામની ધૂન કેલે

नामना स्त्री० शक्ति
 नामनिर्देश पु० [स] नामनो भाम उद्वेग
 (२) नाम जोषीने कदेरी अक्षतरी
 नामनिशान न० नाम के जीलु काई बिह
 नामनु वि० नामनाथ (२) मात्र देणाडवानु
 न, देवा मात्र
 नाममात्र वि० [स] नाम पूरत नामन न
 नाममुद्रा स्त्री० [स] नामवायो सिको
 (रीत आरवानो) [[०५१]
 नामयेगी वि० शब्दयोगी (अव्यय)
 नामरत्न स्त्री० [फा] अनिरुद्ध मरत्न
 न होवी ते [नामवाणु
 नामराशि वि० एक नामनु एक राशिनो
 नामर्ष वि० [फा] आपत - दर्श, ही स्त्री०
 भाय नायथु
 नामवर वि० [नाम + फा वर] प्रख्यात
 नामवाक्य न० नामतरीये वपरायेतु ओल
 वाक्य [व्या]
 नामवाचक वि० नाम ज्ञातवानर [व्या]
 नामनु स० कि० [स नम] नभावतु [प]
 (२) रैडु (३) अ० कि० वणन, तर, नु
 नामशुद्ध वि० (२) पु० ये नामनी ये
 अरपूरय मनानी नत
 नामशेष वि० मात्र नाम व्याप्ती रहु होय
 तेव नाग पाभेनु
 नामस्मरत्तु न० नाम लेख - याद करतु
 ते नामनो नप [नामलूरयतु ते
 नामलूत वि० [फा] नाकमूख - दी स्त्री०
 नामावनि (-दी, -णि, -णी) स्त्री० [स नामा
 वलि - को] नामनी दीप
 नामांकित वि० [स] प्रख्यात न लीतु
 नामांतर न० [स] नाम जदनी नामनु ते
 (२) जीलु नाम
 नामिक वि० [स] नामवाणु, नाम सजधी
 नामी (व्यु) वि० [फा] प्रख्यात (२) सुहर
 नामुनास (-सि) वि० [फा] नामुनासिब]
 जेरवागणी, अयोव्य अरुटित
 नामुनाद वि० [फा] निरास
 नामु न० [फा] जमेडधारनोदिसाण (२)

हं, हापु (३) वल'न, दतिहास उदा०
 सिक इरनामु ठंडाभु, वेष्यु' न०
 नामानो विगतवार हिसाण
 नामेअ० नाम डपर, - नेभाते (२) नामपी
 उदा० नामे द्याणा न्नाम अ० जेरापर
 एक न नामपी [न नामनु
 नामेरी वि० [नाम' परपी] सभान - एक
 नामोशी स्त्री० [म नामूम] प्रेयाण, हीक्षपत
 नायक पु० [स] आवान सरदार (२) नाटक
 न के वीरानु मुप्य भाव (३) एक अड०
 नायकी स्त्री० [सर० नायको] एक आदि
 वासी कामनी स्त्री - डो पु० ते नामनो पुपुप
 नायकलु (-लु) स्त्री० [लुओ नाय +] रेशा
 नायका स्त्री० नायिका
 नायको पु० [नायक डपरपी] सुगत भागुनी
 एक रानी परानो भाणस
 नायडी स्त्री० [स नालि प्रा णारि] (पैडानी)
 नाभि [देरी
 नायडी [लुओ नाड] तात आभडानी पातणी
 नायण वि० [अ ना'व] दाय नीयेनु -
 म हार ० प्रधान पु० महनीय प्रधान,
 उधुदी भिनरर'
 नायिका स्त्री० मुप्य स्त्रीपात्र (२) अमेसर
 स्त्री (३) गुणका रामजपु
 नार [स अन + कार (प्रा बार) परपी,
 सर० हार (तारलहार), हिंकार] ल० ६०
 ने के कर्तृत्ववाच्य प्रत्यय उदा० रनार
 नार स्त्री० नारी स्त्री [प]
 नारकी (व्य) वि० [स] नरनु
 नारथु न० [नागि - नायडी + रथु (स रम
 डपरपी)] सभरथु (२) पैडानी नाभिमा
 धानवामा आवती लो ली व्यु
 नारद पु० [स] एक देवधि, ब्रह्माना एक
 मानसयुत्र (२) जे जलने आभतेग कहीने
 लडावी भारनार, तेभा मन भाणनार
 भाणस [ला] वधिा स्त्री०, वेषडा
 पु० ०००० जे जलने लडाववानी कणा
 नार० पु० [स, फा] नारगीतु आड - गियु
 वि० नारजी - गी वि० नारजी रगनु
 (२) स्त्री० एक आड के तेनु इण

નારા સ્રીં [સ.] પાળી [એક છંદ
નારાચ નં [મ.] લોકાનું બાણ (૨) પું
નારાજ વિં[વા.] નાખુગ. ંગી, -અ સ્રીં
[કા.] નાખુરી

નારાયણ પું [સ.] રોપણથી વિષ્ણુ (૨)
એક ઋષિ, નરના સાથી (૩) સન્ધ્યાસી.

-ણી સ્રીં [મ.] દુર્ગા (૨) લક્ષ્મી

નારિકેર (-લ) નં [સ.] નારિયેળ

નારિયેળ નં [સ. નારિકેલ; જારિર, -લ]

શ્રીફળ. [ંઆપવું = નોકરીમાંથી કાઢી

મૂકવું. ંસ્ત્રીકારવું = વિવાદની માગણી

કબૂલવી. -ળી સ્રીં નાળિયેરનું ઝાટ.

-ળી પૂનમ સ્રીં આવણી પૂર્ણિમા

નારી સ્રીં [સ.] સ્રી. ંકુંજર પું હાથીનો

દેખાવ દેખાય તેવી સ્ત્રીઓના શરીરની

ગોઠવણ

નારીકેર(-લ) નં [સ.] નારિયેળ

નારીજાતિ સ્રીં જીભતિ (૨) સ્રીલિંગ

[બ્યા.] [સન્માન

નારીપ્રતિષ્ઠા સ્રીં સ્ત્રીઓ પ્રત્યેનો આદર-

નારુ પું વસવાયો (૨) વસવાયાની હકસાર્થ.

ંકારુ વિં [કા. નારુકારુ] ફાલતુ-

હણકીજાતનું (૨) પું ંળં વં વસવાયાની

ઓઠ જાત (નવ નારુ અને પાંચ કારુ)

નારું (ના') નં [સરં જે. જારુ = ખાડો,

દર] ગમકું પાછીને પડેલો શાર-તેનું મોઢું

(૨) એક રોગ જેમાં ફેફસાઓ થઈ અંદર-

થી સૂતર જેવો લાંબો ઝાડો નીકળે છે

નાલ સ્રીં [સ.] દાંડી (કમળ ઇંતી)

નાલાયક વિં [વા. નાલાક] અયોગ્ય. -કી

સ્રીં અયોગ્યતા [નસ

નાલિ સ્રીં [સ.] મોરી; નીક (૨) નાડી;

નાલિકેર નં [મ.] નાળિયેર. -રી સ્રીં

નાળિયેરી

નાડી સ્રીં [સ.] જુઓ નાલિ [બદગોઈ

નાડેશી(-સી) સ્રીં [વા. નાલિજ] નિંદા;

નાવ સ્રીં; નં [સ. નૌ; પ્રા. જાવા] હોડી;

વહાણ. ંડી સ્રીં નાની હોડી. ંકું

નં હોડકું

નાવણુ (ના') નં [સ. જના; પ્રા. જ્ઞા(વં)

ઉપરથી] રનાન (૨) નાઉવાનું પાણી (૩)

ઋતુનાન (૪) ંજ; આતંવ. -ણિયું

નં જનાન [પ.] (૨) નાઉવાની જગા.

-ણિયો પું અધોગિયું

નાવણિયો, નાવણો પું પતિ (લાલિત્યવાચક)

નાવાકેદ વિં [વા. ના + મ. વાઙ્કિવ] અનલ;

અપરિચિત [વગરનું (૨) નધલિયાનું

નાવારસ(-સી) વિં [વા. નાવારિસ] વારસ

નાવિક પું [સ.] વહાણવદી (૨) મુદાની

નાવી પું [સ. નાવિત, પ્રા. જાવિમ] દલ્લમ, નાઈ

નાવીન્ય નં [સ.] નવીનતા

નાશ પું [સ.] મંદાર; પાયમાંથી; ખુતારી

(૨) નુકસાન, તોટો. ંક [સ.], ંકાઁક

વિં નાશ કરનારું. ંન વિં [સ.] જુઓ

નાસક (૨) નં નાશ. ંવંત, ંવાન

વિં નાશ પામે તેવું; નશર

નાશિક નં જુઓ નાસિક

નાશી વિં [સ.] નાશક (સમાસને અતે

આવે છે) [વરાળ લેવી તે

નાસ પું [સ. નસ] નાક વાટે પૂર્ણ કે

નાસણું નં નાસતુ તે; નાસખામ

નાસપતી સ્રીં; નં [વા. નાસપતી] એક ફળ

નાસલગ સ્રીં (નાસવું + ભાગવું) નાસનાસ

નાસમજ વિં [વા. ના + સમજ] અણસમજું

નાસેતુ અંકિં (સ. નસ; પ્રા. જસ, જાસ)

હોડવું (૨) જતું રહેવું, ભાગવું (૩) પાછું ષડું

નાસા સ્રીં [સ.] નાક (૨) દરવાજાનો

ઉપલો બાગ જેમાં ગણપતિનું ચિત્ર

કાઢેલું હોય છે. ંથ નં [સ.] નાકનું ટેરવું

નાસાનાસ(-સી) સ્રીં હોડાહોડ; નામખામ

નાસાખિત વિં [વા.] સાખિત ન થયેલું;

અસિદ્ધ. [ઈંદુતીયં

નાસિક નં [સ. નાસિક] ફાલિયનું એક

નાસિકા સ્રીં [સ.] જુઓ નાસા. ંથ

નં [સ.] જુઓ નાસામ

નાસિ(-સી) પાસ વિં [વા.] નિરાસ. -સી

સ્રીં નિરાશા [એક રોગ

નાસૂર નં [મ.] નાક અને અળા વચ્ચેનો

નાસેકુ વિ० (૨) પું [નાસકું] ઉપરથી
નાસી જનાર (માણસ)

નાસ્તિ સ્ત્રી [સં.] અભાવ; ન હોવું તે.
૦ક વિ० [સં.] ઈશ્વર, પરચોક, કર્મકૃત્ર
વગેરે નથી એવી માન્યતાવાળું (૨) પું
તેવો માણસ (૩) ચાર્વાક. ૦કતા સ્ત્રી
[મ.], ૦કપાણું, ૦કચ ન૦ [સં.] નાસ્તિક
હોવું તે કે તેનો ભાવ

નાસ્તે પું [ફા. નાસ્તહ] હાજરી, શિરામણ
નાહકે અં [ફા. નાહફ] વગર કારણે;
ખાલીખોલી (૨) વગર હકે, અન્યાયી રીતે.
૦નું કિં ૦ વિ० કારણ કે હક વગર; નાહક
નાહવું (ના'વ) અંકિં [સ. રના; પ્રાજ્ઞા]
સ્નાન કરવું. [નાહી નાખવું] = ખતમ
કે મુએલું જાણવું (૨) આશા કે સંબંધ
છોડી દેવા(૩) શોક ચિતાવિસાદે પાડવા].
૦નિચોવવું અંકિં હાગવું વળમળું હોવું;
સંબંધ હોવો [લા.]

નાહિ'મત વિ० [ફા.] હિ મત વિનાનું; કાયર
નાહી' અં [અપ. નાહિ] નહિ [પ.]

નાળ પું [અ. નજલ] ઘોડા તથા બળદને
પગે કે નેડાની એકીએ જડવામાં આવતી
લોખડની જડી પટ્ટી

નાળ પું [સં. નાળ] નાલ; લાંબી ચોલી
દાંડી કે નળી (૨) ગર્ભમાં બાળકની દૂંડી
સાથે નેડાયેલી રંગોળી લાખી નળી (૩)
સીં ૦ નેજ (૪) નળિયું (૫) પરનાળ (૬)
બંદૂકની નળી. ૦ચું નં પ્રવાતી પદાર્થ
ફેડવા માટેની અમુક આકારની ભૂંગળી
નાળિયું નં [નાળ પરથી] નેજ; સાંકડી ગલી
નાળિયેર, -રી, -રી પૂતમ જુઓ 'નાસ્તિ-
ચળ'માં [નરી (૩) ગરનાળું
નાળું નં [સં. નાચ્ક] વહેળો (૨) નાની
નાંખવું (૦) સંકિં [સ. નિચિપ; પ્રા.
નિચિલ] નાખવું; ફેંકવું; ઢરોટવું (૨) દૂર
કરવું, બાળુ પર રાખવું; પડતું મૂકવું (૩)
મૂકવું (જેમ કે ધાસ કયાં નાંખવાનું છે?)
(૪) અંદર ઢમેરવું (સાકમાં જોળ નાખવેા)
(૫) કારીગરને ત્યાં તેમાર કરાવવા સોપવું

(દરજને ત્યાં કપડાનાંખવી) (૬) કર કે વેર
ખેસાડવો (૭) અન્ય કિં ૦ની સહાયમાં તે
ક્રિયા અપાટબધ પૂરી કરવાનો (અથવા
કોઈ સ્થાને તે ગમે તેમ પૂરી કરવાનો)
ભાવ બતાવે છે, ઉદા० કાપી નાંખ; લખી
નાંખ [લંગર

નાંગર (૦) નં [ક. ગંગર, -લ; ફા. હંગર]
નાંગરણું (૦) નં જુઓ નાંગરણુ - [રહું
નાંગરણું (૦) સંકિં લંગર નાખવું (૨) નેત-
નાંદી સ્ત્રી [સં.] આશીર્વાદાત્મક સ્ત્રીક;
આશીર્વાદ, નમસ્કાર કે વસ્તુનિદેશવાળો
નાટકનો પ્રારંભનો સ્ત્રીક

નાંધહિયું (૦) વિ० નાનું

નાંધણું (૦) વિ० નાનું

નિ [સં.] ક્રિયાપદ અને નામની આગળ
નીચેના અર્થમાં લગાડાતો પૂર્વગ: (૧)
નીચે, તળે, અંદર. ઉદા० નિપાત, નિમગ્ન
(૨) સમૂહ, ગાઢતા, અતિશયતા. ઉદા०
નિકુંજ, નિગ્રહ, નિગૂં (૩) એકસમૂહ;
બાવાત્મકતા. ઉદા० નિખાલસ(૪) નિર,
નિસ્ એ સં. પૂર્વગોના રૂપ તરીકે, બહાર
એવા અર્થમાં. ઉદા० નિકાસ(૫) અભાવ,
ઓછા એવા અર્થમાં. ઉદા० નિધડક

નિકટ વિ० [સં.] પાસેનું (૨) અં પાસે.
૦વર્તી વિ० નિકટ રહેલું

નિકર પું [સં.] સમૂહ

નિકલ સ્ત્રી [કં.] એક ધાતુ [પથ્થર

નિકપ પું [સં.] સરાણું (૨) કસોટી કે તેનો

નિકંદન નં [સં.] નાથ

નિકા પું [અ. નિકાલ] લગ્ન [સમૂહ

નિકાય પું [સં.] ધર; રહેઠાણ (૨) શરીર (૩).

નિકાલ પું [પ્રા. નિકાલ (સ. નિરુપાલ્ય)

પરથી] ફેસલો, પ્રતાવટ (૨) નીકળવાનો પ્રારંભ

નિકાશ (-ચ) સ્ત્રી [જુઓ નિકાસવું

માથનું પરદેશ જવું તે

નિકાસવું સંકિં [સં. નિરુપાલ્ય; પ્રા.

નિકાસ કરવી (૨) બહાર કાઢવું

નિકાલ પું [અ.] જુઓ નિકા

નિકુંજ સ્ત્રી [સં.] વનસ્પતિની ઘડા

નિઘૃષ્ટ વિં [સ] અધમ, હલકુ (૨) પાસે
 નિકેત પું, વન નં [સ] રથાન, ધર
 નિશ્ચિત વિં [સ] ફેરવુ(૨) મોકલેતુ(૩)
 તજેતુ (૪) થાપણ તરીકે મૂકેતુ-સોપેતુ
 નિશ્ચેષ પું [સ] ફેરવુ તે(૨) મોકલેતુ તે
 (૩) ત્યાગ (૪) ન્યાસ, થાપણ દ્રવ્ય
 નિખારાવતું સંકિં 'નિખારતુ નુ પ્રેરક
 નિખર્વ પું[સ] સો અળગ જોડથી સ મ્યા
 નિખાદ પું જુઓ નિખાદ
 નિખાર પું ખેગ કાઢવી-નિખારતુ તે(૨)
 ખેગ, કાછ(૩) મોટી ગોળ (૪) ઓટ પછી
 બાર મિનિ સુરી પાણી ચિયર રહે છે તે
 નિખારતુ સંકિં ધોતુ, સાફ કરતુ, ખેગ
 કાઢી નાખતી
 નિખાવન વિં [નિ+વલિસ (મ)] ખુલ્યા
 -શુદ્ધ દિલનું વ્તા સોં
 નિખિલ વિં [સ] બધું
 નિગડ નં [સ] બેડી (૨) હાથીના પગમા
 નાખવાની સાકળ (૩) હેડ, ઉરે
 નિગમ પું [સ] વેદ, ધર્મગ્રાસ્ત્ર(૨) ઈશ્વર
 (૩) અત વન નં [સ] સાર, નિકાવ
 (૨) ન્યાયના પચાવચવ વાક્યમા
 ઉત્તુ-પાચમુ, જેમા પ્રતિજ્ઞાવાચમા
 જણાવેલી વાત સિદ્ધ થઈ એવુ સૂચવવા
 તેનુ ફરીથી કથન કરવામા આવે છે [ન્યા]
 નિગમતું સંકિં [સ] નિર્ગમ, પ્રા નિગમ
 પરથી] ટાળતુ, ફૂર કરતુ (૨) અંકિં
 વીતતુ, ગુજરતુ [વગેરે શાસ્ત્રો
 નિગમાગમ નં [સ] નિગમ + જ્ઞાન] વેદ
 નિગાહ સોં [ફા] નજર, દષ્ટિ (૨) [વા]
 'ધાન, સલાળ, કાળજી (૩) મહેજબાની
 નિગાળ પું [નિગાળતુ ઉપરથી] બોધરાખો
 (૨) ધાડો રસ (૩) ગાળતા રહેલો કચરો
 વું સંકિં [નિ+ગાળતુ] ટપકે એમ
 કરતુ -ગો પું જુઓ નિગાળ
 નિગૂઢ વિં [સ] ગુપ્ત, અરોબર સતાડેતુ
 (૨) ડહુ, અગમ્ય, ગૂઢ
 નિઘડ પું [સ] અવરોધ, અટકાવ, દમન
 (૨) બધન (૩) સળ

નિઘો પું [ક] હબસી
 નિઘટ્ટ પું [સ] ગખ્દારા, સખ્દસૂચિ
 નિધા સોં જુઓ નિગાહ
 નિઘોડ પું [નિઘોવતુ] નિઘોવીને કાઢેવો
 રસ (૨) સાર, તાત્પર્ય [લા]
 નિઘેર(અ) [મ નિગાળ] પું આગ્રહાન,
 મૂઘટનું કપડું (૨) પડેડી ચાદર (૩) વસ,
 કપડું
 નિઘોવતું સંકિં [ઠ જિન્વોયો] દબાવીને
 પાગી બહાર કાઢતુ (૨) કસ રહે નહિ
 તેમ કરતુ [લા] નિઘોવાતું અંકિં
 (કમંચિ) [જિચ્છાલ] પીછળતુ
 નિઘાળતું સંકિં [સ] નિ+શાલ્ય, પ્રા
 નિજ વિં [સ] ચોતાનુ. ધ્યામ નં રવ
 ધામ, પરમાત્માનુ ધામ -જાનક પું
 [+જાનક] ચોતાનો આનંદ (૨) આમાનંદ
 નિજારા પું જુઓ નેભરા [ની મણા
 નિજામ પું [અ] દક્ષિણ દેશાખાના રાજા
 નિટોવ(અ) અં નીક, નમ્રી
 નિત વિં (૨) અં [સ] નિત્ય નિત્ય,
 રોજ [પ] વનતુ વિં ઉગેરાનતુ, વાનુ
 નિતરાણુ, નિતરામણુ નં નીતરેકુ પાણી
 કે પ્રવાહી [નિતારાવતુ
 નિતરાવતું સંકિં 'નીતરવતુ પ્રેરક,
 નિતલ નં [સ] સાત પાતાળમાનુ એક
 નિતબ પું [સ] કૂંચો, થાપો (સોનો)
 (૨) ડાચો અને ડીતરનો ટોળાવ વ્યતી,
 -ખિતી સોં [સ] બારે અને હળતા
 નિતબવાળી સો
 નિતાર પું નિતારી લીધેકુ પ્રવાહી વુ
 સંકિં નીતરે એમ કરતુ -રાવતુ
 સંકિં (પ્રેરક) (૨) નિતારવામા મદદ
 કરવી -રાવું અંકિં (કમંચિ)
 નિતાંત વિં (૨) અં [સ] જૂળ, અતિશય
 નિત્ય વિં [સ] સાશ્વત અવિનાશી (૨)
 રોજનુ, રોજ કરવાનુ (૨) અં દરરોજ
 વક્રમ નં [સ] રોજનુ કાપ, નિત્ય
 કરવાનો આર્થિક વિધિ વ્તા સોં,
 વલ નં [સ] સાશ્વતતા વનતુ વિં,

જુઓ નિતનવું નિયમ પુઁ [સ] ન ફરી થકે તેવો-સનાતન નિયમ (૨) નિત્યકર્મ, -પાઠ પુઁ હ મેઘ કરવાનો ધાર્મિક પાઠ -ત્યાનંદ પુઁ [આનંદ] સામ્યત આનંદ
નિદર્શક વિઁ [સ] જોતાર (૨) ખતાવનાર, ગ્રંથક -ન નં [સ] ખતાવણ તે (૨) જોડ તે (૩) પુરાવો (૪) ઉદાહરણ
નિદાથ પુઁ [સ] જીનાયો (૨) તડકો, તાપ નિદાન નં [સ] મૂળ કારણ (૨) રોગના કારણોની તપાસ (૩) રોગ નક્કો કરવો તે, રોગની ઓળખ (૪) પરિણામ, અત (૫) અં અંગમા ઓછું ઉવડે, આખરે (૬) અવગમ
નિદિધ્યામ પુઁ, નં નં [સ] ચિતવન નિદેશ પુઁ [સ] આજ્ઞા
નિદ્રા સોં [સ] ધિ ંધીત, ંવશ વિઁ નિદ્રાને આધીન, ધિતુ ંમેન નં [આનંદ] અતિ લાખી નિદ્રામા પાવુ તે -દ્રિત વિઁ [સ] બિધત, ધિયુ
નિધડકે અં [નિધડકે] બેધક
નિધન નં [ન] મૃત્યુ
નિધાન નં [સ] નિધિ (૨) આધાર
નિધિ પુઁ [સ] બહાર
નિન(-નક) પુઁ [સ] અવાજ
નિનાક્રિત વિઁ [સ] અવાજવાળું
નિપજવણું સંકિં ઉત્પન્ન કરવું, 'નીપ જલુતુ રેરકે
નિપાત પુઁ [સ] નીચે પડત તે (૨) વિનાશ (૩) મૃત્યુ (૪) [આ] અવ્યય (૫) ને રાખવું મૂળ ન મળત હોય તે, અનિયમિત રૂપ -લી વિઁ [સ] નીચે પડત (૨) નાશ પામવું
નિપુણ વિઁ [સ] પ્રતીક્ષા ત્યાં સોં
નિપથ પુઁ, નં નં [સ] મુસર લેખ (૨) કાચદો, ધારો (૩) બધન પ્રતિષેધ
નિપિડ વિઁ [સ] ઘાડું (૨) બારે મુશકેલ
નિપેધ પુઁ, નં નં [સ] જ્ઞાન
નિપાડો પુઁ જુઓ નિપાડો

નિપામ પુઁ [સ] નિર્વાહી ભગ્નપોષણ (૨) આધાર, ટમવ. વુ સંકિં 'નીમડું'નું પ્રેરક (૨) જેમ તેમ કરીને નિમાવ કરવો (૩) ચાલી લેવું
નિભૂત વિઁ [ન] મૂકેલ, ભરેલ (૨) સતાડેલ (૩) સાત, રિયર, દહ (૪) નક્ષ, વિનથી (૫) નિજન, એકાત (૬) બધ (૭) વિશ્વાસુ
નિભર વિઁ [સ] નિર્મલ, પ્રા જિભર) ભારે (૨) ભરેલ (૩) મજબૂત
નિભ્રણના સોં + જુઓ નિભ્રણના -તુ સંકિં + નિભ્રણના કરી
નિમકે નં [જુઓ નમકે] મીઠું ંહરામ વિઁ લૂણહરામ, ફૂતમ ંહરામી સોં ફૂતમતા ંહરામ વિઁ ફૂતમ ંહરામી સોં ફૂતમતા
નિમમ વિઁ [સ] લીન, એધાર
નિમજ્જન નં [સ] રૂમકે
નિમડાવણું સંકિં [નિપાડો] ઉપરથી) મારીના વાસણને અગ્રિશુદ્ધ કરવા ચૂના ઉપર બેધુ મૂકી તપાવણું
નિમણું સોં જગા કે મામ ઉપર નિમાડું કે નીમડું તે (૨) પગાર
નિમતાણો પુઁ તપાસ હિસાબની તપાસ -તદાર હિસાબ તપાસનાર, અન્વેષ -નો પુ- નિમતાણો
નિમત્રકે પુઁ [સ] નિમત્રણ કરનાર, 'કનીનર' -વુ નં [સ] આમત્રણ નોતરું વુ સંકિં નોતરવું
નિમત્રિત વિઁ [સ] નોતરેલું
નિમત્રી પુઁ [સ] નિમત્ર, 'કનીનર'
નિમાજ (-જ) જુઓ નમાજ, -જ
નિમાડો પુઁ [સ] નિર્મા, પ્રા નિર્માણ પરથી) મારીના વાસણોને પધવવા ગોડનેડો દગો (૨) કુબારની બઢી
નિમાવણું સંકિં, નિમાવુ સંકિં 'નીમડું'નું પ્રેરક ને કર્મણિ
નિમાણો પુઁ વાન
નિમિત્ત નં [સ] કારણ (૨) હેતુ ઉદેશ (૩) યોગ, શુકન (૪) આળ (૫) ખટણું ંજૂત વિઁ નિમિત્ત બનેલું

નિમિષ પું [સ] આખનો પલકારો (૨) પળ
 નિમીલિત વિં [સ.] બિડાયેલ, મીસાયેલુ
 નિમેષ પું +, નિમેષ [મ] પું જુઓ
 નિમિષ
 નિમેષો, નેષ પું [સ] નિમેષ અને ઉન્મેષ;
 આખની ઉડાડવામ
 નિમ્ન વિં [સ] નીચુ (૨) ડાહુ. ંગા
 સ્ત્રીં નદી ંલિખિત વિં નીચે લખેલું
 નિયત વિં [મ] નક્કી થયેલુ કે કરેલુ
 (૨) સ્થાપેલુ ંકાલિક વિં નક્કી કરેલા
 મમયવાલુ (૨) નં તેલુ છાપુ, સામયિક
 નિયતિ સ્ત્રીં [મ] નિયમ (૨) બાબ
 નિયમ પું [સ] ધારો, કાયદો (૨) રીત;
 આય (૩) પ્રત, પ્રતિજ્ઞા (૪) બંધન,
 નિયત્રણ (૫) ઠગવ વ્ત નં [મ]
 નિયત્રિત કરેલુ, કામૂમા રાખલુ, મર્યાદામા
 ગખલુ તે ંબદ્ધ વિં નિયમોથી
 બધાયેલુ, ચોકસ, નિયમિત
 નિયમમ્બર અં નિયમ પ્રમાણે
 નિયમાવલિ (-લી) સ્ત્રીં [સ] નિયમોની
 હારમાળા (૨) સંસ્થા તત્ર ંના નિયમો
 તે - ધારાચોરણ
 નિયમિત વિં [સ] મુરર કરેલુ (૨)
 નિયમબદ્ધ વ્ત સ્ત્રીં
 નિયંતા પું [સ] નિયમમા ગળનાર - ઈશ્વર
 નિયંત્રણુ નં, -ણુ સ્ત્રીં [સ] જુઓ
 નિયમન [તેલુ કે આવેલુ - રેલુ
 નિયમિત વિં [સ] નિયત્રણમા હોય
 નિયામક વિં [સ] નિયમમા રાખનાર,
 વ્યવસ્થા કરનાર (૨) પું તેવો માણસ
 (૩) નિયામકસભાનો સચ્ચ, 'સેનેટર'
 ંમલા સ્ત્રીં વિધાપીઠલુ તત્ર ચલાવ-
 નાર સભા, 'સેનેટ'
 નિયુક્ત વિં [સ] નિમાયેલુ, નીમરામા
 આગેલુ - ક્ષિત સ્ત્રીં [સ] નિમગ્નક
 નિયુત પું [મ] દસ લાખ
 નિયોગ પું [મ] દુકમ (૨) નિયુક્ત કર્તાવ્ય
 નિયોજન નં [સ] કોઈ કામમા ગાલુ નં
 મુકરર કરેલુ, પ્રેરલુ તે

નિર અં [મ.] જુઓ નિસ; 'વિનાનુ',
 -થી 'મુકા', 'બહાર' એવો અર્થ બતાવેલો
 ઉપસર્ગ
 નિરક્ષર વિં [સ] અમણ વ્ત સ્ત્રીં
 નિરત વિં [સ] લીન; મમ - તિ સ્ત્રીં [સ]
 આસમિ, લગની
 નિરતિશય વિં [સ] જેનાથી ચડિયાત
 ન હોય તેલુ, ઉનમ કોટિનુ
 નિરધાર પું જુઓ નિર્ધાર (૨) અં નક્કી.
 ંલું સંકિં જુઓ નિર્ધારુ
 નિરનિગાળું વિં [જુઓ નિગાળુ (દ્વિભાવ)]
 જુદું જુદું, અલગ અલગ
 નિરપરાધ (-ધી) વિં [મ] નિર્દોષ
 નિરપવાદ વિં [મ] અપવાદ વગરનુ, પૂરેપૂરું
 નિરપેક્ષ વિં [મ] અપેક્ષા વગરનુ,
 નિરપૃથ (૨) સ્વતંત્ર, ચોતાની જેલે નહે
 એલુ, 'એપ્પોલ્યુટ' વ્ત સ્ત્રીં. -ક્ષિત
 વિં [સ] અપેક્ષિત નહિ તેલુ
 નિરભિમાન વિં [સ] અભિમાન વગરનું
 (૨) નં અભિમાનનો અભાવ
 નિરશ્ચ વિં [સ] વાદગા વગરનુ
 નિરચન વિં [મ.] અચનઅચનને ગણતરી
 માં ન લેલુ [ખ]
 નિરર્ગલ [સ], -ળા વિં જુઓ અનર્ગળ
 નિરર્થ (ંક) વિં [સ] અર્થહીન (૨) નં માણુ
 નિર્લસ વિં [સ] આગસ વગરનું
 નિરવધ વિં [સ] દોષરહિત, ખોડખાપણ
 વિનાનું [પાર વગરનુ
 નિરવધિ વિં [સ] અવધિ કે હદ બહારનુ,
 નિરવધવ (-વી) વિં [સ] અસધવ વગરનુ,
 અખડ
 નિર્વરોધ વિં [સ] બધુ, તમામ
 નિરવાપુ અં [જુઓ નિર્વાણ] અવરથ,
 જર [પ] [વગર]
 નિર્મ વિં [મ] નીરસ, રસ કે સ્વાદ
 નિરમ્બ નં [મ.] કાઢી મૂકુ - દૂર કરેલુ
 તે (૨) જો જે નેરાકરણ (૪) નાગ
 નિરસ્ત વિં [સ] નિરસ્ત, નિરસ્ત
 (૨) નાસા

निरञ्ज वि० [स] द्वितीय विनातु
निरंङ्कार(-री) वि० [स] अङ्कार विनातु
निरंङ्कुर वि० [स] अङ्कुर वगरनु, उच्छ्रंभ
निरंज न वि० [स] अञ्जन विनातु (२) दोष
विनातु

निरंतर अ० [स] सतत (२) उभेय
निराकरण न० निवेदो, उचर (२) नाकभूष
-रक्षणार्थं करतु ते

निराकार वि० [स] आकार वगरनु
निराधारी वि० [स] निराधर आधर वगरनु
निराङ्गण वि० [स] आङ्गण रक्षित, सूरण
निराधार वि० [स] आधार वगरनु
निरामय न० तुरती (२) वि० [स] नीशेगी
निरामिय वि० [स] भाग वगरनु,

'वेजिटरियन' - पाछार पु० [+आहार]
भास वगरनु आगड, अन्नाडा.
'वेजिटरियन' - पाछारी वि० (२)
पु० अन्नाहारी [वगरनु (२) अधर

निराधर वि० [स] आधर - आधार
निराधरुं संकिं 'निराधरुं' प्रेरक

निराश वि० [स] नाउमेद, आशाभग
-शा सौ० नाउमेदी - शावाह पु०
'प्रेमिभूमि', आनावाहरी उद्धृतं ते.
-शावाही पु० (२) वि० निराशावाहवाणु
के तेमा माननार

निराश्रित वि० [स] निराधार

निराश्रित वि० [स] आश्रित वगरनु

निराहार(-री) वि० [स] भक्षुं, उपवासी

निराधुं वि० [स] निराधर (स निराधर) =

अज्ञेय स्थिति न करनाउं उद्धृतं, न्याउ

निरांत सौ० पुरसद (२) सुभ, जप (३)

नाति, सदाभती - ते अ० आराभयी (२)

उतावन के दोडधाम व्यां वगर (३)

सुभयेनयी

निरिच्छक पु० [स] निरीक्षक बनार भास

(२) (गगनो) हन्नेभ्यो - अणु न०

अवगो न

निरिक्षा सौ० [स] अवगं कन

निरिद्धर वि० [स] ईश्वर वगरनु (२)

ईश्वर नयी अने माननाउं वषाह पु०

निरुद्ध न० [स] अेक वेदाग, व्युत्पत्तिग्राह
-हित सौ० व्युत्पत्ति

निरुत्तर वि० [स] जवाज वगरनु (२)

वाह के अर्थमा भाभो जवाज न आपी

यकनाउं, अथ यर्थ गयेतु

निरुत्साह पु० उत्साहो अभाव, नाउमेदी

(२) वि० [स] उत्साह वगरनु - ही वि०

निरुत्साह

निरुद्ध ० [स] रोद्धु (२) केंद्र केंद्र

निरुद्ध वि० [स] - गी वि० उद्धम वगरनु,

आणमु [उपद्रव न करे तेतु सात

निरुपद्रव, - गी [स] वि० उपद्रव वगरनु (२)

निरुपयोगी वि० [स] निरपयोगी उपयोग

विनातु, नकायु

निरुपाय वि० [स] उपाय वगरनु, वायार

निरुपक वि० [स] निरुपनाउं (२) पु०

निरुपण करनार

निरुपण न० [स] उपराधर वाधुवतु - नल

करतु ते, वल्लन (२) अवलोकन विवेचन

निरुपणुं संकिं [स. निरुपणुं] निरुपणुं करतु

निरुपायवतु संकिं (प्रेरक) निरुपायुं

• अ० किं (कर्मणि) [दोष ते

निउपित वि० [स] लेन निरुपण ययु

निरुध पु० [स] शकाण, निगड ० क,

- गी वि० रोचनाउं

निर्गम पु०, न० न० [स] पछार जतु

ते (२) दरवाने (३) गुनरतु - गाणतु ते

निर्गुण(-गुणी) वि० [स] गुण वगरनु

(२) इतनी

निर्गुण वि० [स] अग्नि - अधनभायी

भुन (२) गगीन (३) अग्निदाय, अंकुत

(४) पु० अधनभुन, साधु दापणु

निर्गुण(-गुणी) वि० [स] इत

निर्गुण वि० [स] उन्नत गता सौ०

निर्गुण वि० [स] अजग, अमर (२) पु० देव

निर्गुण वि० (२) पा पी वगरनु - ला

अेकादशी सौ० नैष्ठिक भुः अनियागश

- ग वि० निर्गुण - ग वि० अगित्यारश

(-ग), - ग वि० अेकादशी सौ० निर्गुण

अेकादशी

નિર્જન વિં [સ] જીવ વગરનું અચેતન
 (૨) નિર્જળ (૩) નમ્રામુ, નજીવ
 નિર્જન પું, નં [સ] ઝી (૨) ધોધ
 -રિણી, -ઝી સીં [સ] નદી
 નિર્જન્ય પું [સ] નિશ્ચય (૨) ફેસડો
 નિર્જન્યક વિં [સ] નિર્જન્ય મરનાર કે
 લાનનાર ંમત નં, પું 'કાશ્ઠિય મોટ'
 નિર્જનિત વિં [સ] નક્કો કરેલું
 નિર્જન્ય વિં [સ] કર દયા વગરનું ંતા સીં
 નિર્જન્યા વિં [નિર+દાવો] ફરીથી દાવો ન
 થાય તેવું
 નિર્દિષ્ટ વિં [સ] બતાવેલું (૨) વર્ણવેલું
 (૩) આજ્ઞા અપાયેલું (૪) નક્કો કરેલું
 નિર્દેશ પું [સ] આજ્ઞા (૨) ઉચ્ચેષ ંકે
 વિં [સ] દર્શાવનાર, આજ્ઞા કરનાર
 વત નં નિર્દેશવું તે ંપત્ર પું, નં
 મત્રામા યવાના કામનો નિર્દેશ કરનારો
 પત્ર, 'એન્ડાપેપર' ંવુ સંકિં નિર્દેશ
 કરેલો
 નિર્દોષ વિં [સ] નિરપરાધી, દોષ વિનાનું
 ંતા સીં, ંપણુ નં -પી વિં નિર્દોષ
 નિર્ધન [સ] (-નિયું, -ની) વિં પેસા વગરનું,
 ગરીબ
 નિર્ધાર પું [સ] નિશ્ચય, નિર્જન્ય ંવું
 સંકિં નિરધારવ નક્કો કરવું -રિત
 વિં [સ] નક્કો કરેલું [ંતા સીં
 નિર્બલ [સ] -ળી બળ વગરનું, દુર્બળ.
 નિર્ભય વિં [સ] નીડર ંતા સીં
 નિર્ભર વિં [સ] ભરેલું (૨) પુષ્કળ (૩)
 આશ્રિત, અનન્યમિત
 નિર્ભર્ત્તના સીં [સ] તુચ્છકાર, તિરસ્કાર
 (૨) દમદાટી [ગિભ્યુ, સાદ
 નિર્ભળ વિં [નિર+ભેળ] ભેગ વગરનું,
 નિર્ભ્રંચુ અં કિં [સિરં પ્રાં બિન્નમ્]
 + જુઓ નિશ્ચય
 નિર્ભમ વિં [સ] મમત્વ વિનાન, વિરમ્ત
 નિર્ભલ વિં [સ] સ્વચ્છ, પવિત્ર
 નિર્ભવુ સં કિં [સ] નિર્મા, પ્રા ગિમ્,]
 નિર્ભલ્ય કરવું રચવું, બનાવવું ધણ

(૨) નિયત કે નમો કરવું
 નિર્ભળ વિં જુઓ નિર્ભલ ંતા સીં
 -ળી સીં ગે મ વનરપતિ જેનાળી મેવુ
 પાળી સ્વચ્છ કરવામા વપરાય છે
 નિર્ભલ્યુ નં [સ] રચના, સર્જન (૨)
 નરસીળ, નિયતિ
 નિર્ભાતા પું સર્જન મરનાર, 'મોડયસર'
 નિર્ભલ સીં, નં જુઓ નિર્ભાન્ય
 (સીં, નં)
 નિર્ભાત્ય સીં, નં [સ] દેવ ઉપરથી
 ઉતારેલી કે દેવને ચડેલી વસ્તુ (ફલ વગેરે)
 (૨) વિં દમ વગરનું, તુચ્છ ંતા સીં
 નિર્ભાવુ અં કિં [નિર્ભવુ નું કર્મણિ]
 નિર્મિત - નક્કો થયું
 નિર્મિત વિં [સ] નિર્માયેન 'રચાયેલું
 (૨) નક્કો થયેલું નિયત [નિવ ય
 નિર્મૂલ [સ], -ળી વિં મૂળ વાગુ (૨)
 નિર્મૂલિ [સ] -હાં વિં મોહ વગરનું
 નિર્વજ્જ વિં [સ] લાગ વગરનું અવિવેકી
 ંતા સીં [વગરનું અનાસમ્મ
 નિર્વિષ્ત, નિર્વેષ વિં [સ] લેપાયા
 નિર્વેગ [સ], -ળી વિં લોભ વગરનું
 નિર્વહણુ નં [સ] અત સમાપ્તિ (૨)
 નિર્વાહ (૩) નાશ
 નિર્વશ [સ] (-રી) વિં જેના વશમા
 કોઈ ન રહ્યું હોય તેવું નિસતાન
 નિર્વાટ વિં [સ] વાટ-પારવટ વિનાનું
 નિર્વાલ્યુ નં [સ] મોક્ષ, અતિમશાન્તિ-
 ચન્ન્ય (૨) આખર, અત, મશ્યુ (૩) વિં
 શન્ન્ય શાન્ત (૪) અત કે અરત પામેન (૫)
 અં નિશ્ચ 'ચોક્કસ અવશ્ય
 નિર્વાસ્તિત વિં [સ] ધરખાર કે વાગવતન
 માથી હાથી ઘડવામા આવેન 'દેશુછ
 નિર્વાલ્યુ પું [સ] ગુમરો (૨) ટકાવ
 નિર્વિકલ્પ વિં [સ] વિમલ વિનાનું જ્ઞાતા
 જ્ઞેય દત્યાદિ ભેદ વગરનું (ધ્યાન) (૨)
 રિયર નિશ્ચિત
 નિર્વિકાર [સ], -રી વિં વિકાર વિનાનું
 નિર્વિધ્ન વિં [સ] વિદ્યા વગરનું -ધે
 અં વિધ વગર

નિર્વિવા વિં [સ] ચોક્ષ જિનતકરારી
 નિર્વીર્ય વિં [સ] વીર્યહીન (૨) નનજી,
 ખાચુ
 નિર્વૃત્ત વિં [સ] સ્વતોષ પામેતુ (૨) પુરુષ થયે
 નિર્વૃત્તિ સ્ત્રીં [સ] સ્વતોષ (૨) આનંદ
 (૩) શાંતિ (૪) નાગ (૫) મુક્તિ (૬) પૂરુષ થયે તે
 નિર્વેદ પું [સ] આજગ્યો (૨) વરાચ
 નિર્વેદ વિં [સ] વેરવૃત્તિ વગરનું
 નિર્વ્યંચની વિં [સ] નિર્વંચન - ચસન વગરનું
 નિર્વ્યાજ વિં [સ] મધ્યરહિત સાતસ
 નિર્હેતુક વિં [સ] હેતુરહિત
 નિવય નં [સ] રહેઠાણ
 નિવયટ નં [સ] જ્ઞાત્યટ સરં પ્રા
 જિજ્ઞાસુ જિન-(-ટા)જ લિવવટ, મ્પાજ
 નિવર્તક વિં [સ] પાણુ ફરતુ (૨) નિવાર
 નાણું નં નં [સ] પાણુ ફરતુ તે
 નિવાજુ સંકિં [જુઓ નવાજુ]
 સરપાન પદ્મી વગેરે આપી સ્વતોષતુ
 નિવાપ પું [સ] આપ વખતે પિતૃબોને
 અપાનો બનિ ? અજનિ - પાજલિ
 સ્ત્રીં [+મ્પાજિ] અજ્ઞાજનિ
 નિવાર પું [સ] નિવારણ ઠક વિં [સ]
 નિવારનાણું ંણુ નં [સ] વારણ તે
 ફર કરતુ તે ંણુ સંકિં [સ નિવાર]
 વારજ, રાકતુ
 નિવાન પું [સ] રહેઠાણ ંસ્થાન નં
 નિવાસનુ સ્થાન ન્ત્રી વિં (૨) પું
 [સ] રહેવાસી રહેનાણું
 નિવિષ્ટ વિં [સ] બેરેતુ (૨) એકતાર
 થયે (૩) ગોઠવાને (૪) ચેરેતુ
 નિવૃત્ત વિં [સ] નિવૃત્તિ પામેતુ
 નિવૃત્તિ સ્ત્રીં [સ] નિરાત (૨) કુરસં
 (૩) સસારની ઉપાધિભાષી ફર થઈ
 એકાતવાસ સેવનો તે (૪) કામ ન કરતુ
 તે (૫) નોકરીધધામાથી પ પા વગેરેને
 કારે કારે થતુ ને (૬) સમાપ્તિ ંમાર્ગ
 પું નિવૃત્તિ દ્વારા સાધનાનો માર્ગ
 નિવેદો પું [નિવ વુ ઉપરથી] ફેસરો
 (૨) ઉવ

નિવેદન નં [સ] નમ્રતાથી રત્ન કરતુ
 તે જાણાવતુ તે (૨) અરણ (૩) અહેવાલ
 નિવેદિત વિં [સ] નિવેદન કરાયેતુ (૨)
 નેવેધ રૂપે અપાયેતુ
 નિવેશ પું [સ] પ્રવેશ (૨) પ્રવેશદાર (૩)
 પકાન (૪) રહેઠાણ
 નિગ [સ] એક ઉપસર્ગ જુઓ નિરા
 નિરા સ્ત્રીં [સ] રાત્રિ નિગા ંન્નિ અં
 અહોરાત્ર
 નિશા સ્ત્રીં [પ્રા જિજ્ઞાસુ ંન્નિ] નિશાતરા
 થી જોના ઉપર વાજામા આવે તે પથ્થર
 નિશા સ્ત્રીં [સ] નિશા રાત ંકર પું
 [સ] ચદ્ર (૨) મરો ંચર પું [સ]
 રાક્ષસ (૨) ભૂત પિગાય (૨) ચોર (૪)
 નં ધુવડ (૫) વાગણુ
 નિશાતરો પું [જુઓ નિશા ન ૧] દાજ
 વાજાનો પથરો ઉપરચટણો
 નિશાન નં [વે નિશાન] ંકો ચોપડિયું
 (૨) ંક પરની નોખત
 નિશાન નં [વા] ચિહ્ન (૨) વા તાન્વાનુ
 લક્ષ્ય (૩) વાવરો ંખાજ વિં (૨)
 પું બરાણ નિશાન તાકના તાકુ
 ંખાજ સ્ત્રીં નિગાન તાકવાનો અભ્યાસ
 (૨) નિશાન તાકવાની રમત ની સ્ત્રીં
 ચિહ્ન (૨) મજા
 નિશાપતિ પું [સ] ચદ્ર
 નિશાપી સ્ત્રીં રાગા ંજરાણુ નં [+પ્રા
 ગણ-વિધિ અનુક્રાં (સ વરણ)] ંકરા
 ંકરીને નિશાપે મૂકતી વખતે કરનામા
 આવતો વિધિ - જિયો પું વિદ્યાથી
 નિશિત વિં [સ] તીર્થ ધાર કા
 નિરક્ષિય પું [સ] નિશા રાત્રિ (૨) મરણાત
 નિશ્ચય પું [સ] સદૃશ્ય નિશ્ચય (૨)
 ખાતરી (૩) અં નિશ્ચય નકી ંપર્વક
 અં ચોક્ષ ખાતરીપૂરક - ચામક
 વિં [+મામક] નિશ્ચયવાણુ ચોક્ષ
 ની વિં નિશ્ચયવાણુ
 નિશ્ચય [સ] ના વિં અથા રિયર
 નિશ્ચિત વિં [સ] નકી કરણુ

નિશ્ચિત વિં [સ] ચિતા વગરનું બેદિકર
 નિશ્ચિત અંખીત અવશ્ય ખાતરીથી [પ]
 નિશ્ચિતન વિં [સ] ચેતન વગરનું જડ મૂત
 નિશ્ચિત વિં [સ] નિશ્ચિત, સ્થિર (૨) બેદોરા
 નિશ્ચિત પું ૦૦ નં [સ] નિશ્ચિત નિસાસો
 નિષ [સ] જુઓ નિમ
 નિષાદ પું [સ] સગીતના સાત અવરતો
 ની સ્વર (૨) બી ૧ (૩) માછી (૪) ચ ગ
 નિષિદ્ધિ વિં [સ] મના ૨૩ વ્યાજ્ય બાધિત
 નિષ્કલ્પ વિં [સ] નારા ૨૨નાર (૨) નં
 નારા કલ
 નિષેધ પું [સ] મના બાધ (૨) શાસ્ત્ર
 વિહિત મન ઈ વિધિથી બિલકુ ૦ક
 વિં [સ] મના ૨૨નારુ વ્યાજ્ય
 વિં નિષેધ કહેવું બતાવવું-સુચવવું
 ૦વુ સંકિં મનાઈ કરવી -ધાત્મક
 વિં [સ] નિષેધવાણુ, નિષેધરૂપ
 નિષ્કં પું [સ] સોનાનો એક પ્રાચીન સિક્કો
 નિષ્કંપદ (ન્ટી) વિં [સ] ૨૫૪ વગરનું
 નિષ્કર્મ વિં [સ] કર્મ ન કરનારુ (૨)
 આજીવુ નવરુ (૦) મોં વડે નિષ્ક
 ન થનારુ અનાસક્ત
 નિષ્કર્મ પું [સ] સાર [નિષેધ
 નિષ્કલ્પક વિં [સ] ૨૧૬ વગરનું શુદ્ધ
 નિષ્કલ્પક વિં [સ] કાટા વગરનું (૨) [લા]
 અડચણ વગરનું સરળ (૩) રાત્ર વગરનું
 નિષ્કલ્પ વિં [સ] અચળ સ્થિર કપવગ નું
 નિષ્કામ [સ] -ગી વિં ૨૨ મના વિનાનું
 (૨) ફગનીકર વિનાનું (૩) નિરસાય
 નિષ્કમણુ નં [સ] બહાર જવું તે
 (૨) સંન્યાસ (૦) બળને ચોધે માસે
 ન બહાર લાવતા કગનો વિધિ
 નિષ્કિં વિં [સ] ક્રિયાગતિ ૦તા સીં
 નિષ્કા સીં [સ] શ્રદ્ધા બળિ વફામરી
 (૨) આરથા વિશ્વાસ (૩) અમાનતા
 લીનતા (૪) આશય ધારણ
 નિષ્કું વિં [સ] નિય (૨) દોર
 ૦તા સીં [પ્રવીણ માણસ
 નિષ્કાતા વિં [સ] પ્રવીણ (૨) પું

નિષ્પક્ષ વિં [સ] પક્ષ વગરનું તટસ્થ
 ત્રાહિત ૦પાત ૦પાતી વિં ૨૬૫ પાત
 વગરનું સમશી [પ્રાપ્તિ સિદ્ધિ
 નિષ્પત્તિ સીં [સ] અમાપિ અત (૨)
 નિષ્પન્ન વિં [સ] ઉત્પન્ન થયેલું કૃતિ
 (૨) સમાપ્ત થયેલું
 નિષ્પાપ વિં [સ] પાપ વગરનું
 નિષ્પાણ વિં [સ] તેજીની (૨) મનોર
 નિષ્પેજ [સ] નકામું
 નિષ્પ્રયોજન વિં [સ] પ્રયોજન વગરનું
 નિષ્પ્રાણુ વિં [સ] પ્રાણુ વગરનું મૂત
 (૨) જોર કે જુરસા વગરનું [લા]
 નિષ્ફલ [સ] -યા વિં કૃષ્ણ વગરનું (૨)
 નકામું ૦તા સીં
 નિન્ન અં [સ] વિનાનું, સ્થિત એવા
 અથોમા નામને લગાડાતો પૂર્વ મ ક્રિયા
 પદોને લાગતા તે વિયોગ ચોક્ષતા
 પૂ તા ઉદાહરણ વગરે અથો બતાવે છે
 સ્વરો અને ધોષ વ્યજનો પદોના તેનું રૂપ
 નિરુ થાય છે અને બ્રહ્માક્ષરો આગળ
 નિ કે પછીના બ્રહ્માક્ષર મુજબ નિશ
 નિમ થાય છે (જેમકે નિ રાજ નિરક્ષ
 નિ રુત્ત નિરુત્ત) તથા ચ ગને ૦
 પહેલા નિમ થઈ જાય છે અને ૨ તથા
 ૫ પહેલા નિમ થઈ જાય છે (જેમ કે
 નિશ્ચિત નિષ્કપ નિષ્પન્ન)
 નિમળતા સીં [સ] નિરળત સંબધ નાનો
 (૨) દરમર પરવા (૩) અં મારમને
 નિસરણી સીં [સ] નિ ની પ્રા નિ નિ
 સીં
 નિનર્ગ પું [સ] સ્વભાવ (૨) જગત સહિ
 (૩) કુદરત ૦શક્તિ સીં ૨૬૨ સીં-મોલિક
 ગતિ પ્રતિમા -ગોપચાર પું ૦૬૨ તને
 અનુકૂળ થઈને તથા જળ વાયુ મી
 વગરે કુદરતી સાધનો વડે ઉપચાર કરવું
 વેડ નેચરોપથી
 નિમાતરો પું જુઓ નિમાતરો
 નિમારો પું [સ] નિ ગત પ્રા નિમસ
 નિમાસ નિમાસ

નિઘન નં [સ.] જુઓ નિઘન
 નિસ્તપ્થ વિં [સ.] સ્થિર; જડ; નિશ્ચેષ
 નિસ્તાર પું[સં.] પાર ઊતરવું તે (૨) મોક્ષ;
 ઉદ્ધાર [જુઓ] કે છાદ વગરનું
 નિસ્તેજ વિં [સ.] તેજહીન; અંધ; ક્ષીકું (૨)
 નિસ્પંદ વિં [સ.] સ્થિર (૨) પું ક્ષુભરે; ક પ
 નિસ્પૃહ (-હી) વિં [સં.] જુઓ નિસ્પૃહ
 નિસ્પત સ્ત્રી [સ.] જુઓ નસ્પત
 નિહાર પું[સં.] નીહાર; દિશ (૨) આકળ
 (૩) મલમૂલાદિની ઉત્સર્ગક્રિયા
 નિહારિકા સ્ત્રી [મ] આકાશમાં ફરતા
 હવામય તેજસમૂહો (જેમાંથી ધનાવરથા
 પામી શકે) વગેરે બન્યા કહેવાય છે)
 નિહાલ વિં [ફા.] જુઓ ન્યાલ
 નિહાળવું સંકિં [સ. વિ + માળ, પ્રા. ગિહાળ]
 ધારી ધારીને જોવું
 નિંદક વિં (૨) પું [સં.] નિંદા કરનાર
 નિંદવું સં કિં [સ. નિંદ] નિંદા કરવી
 નિંદાસ્ત્રી [સં] બદ્ધેઈ, વગેરે વગી. બધેર
 વિં [ખા. ભોર] નિંદા કર્યા કરનારું. બપાવ
 વિં નિંદ. -દિત વિં [સ.] નિંદાયેવું
 નિંદ્ય વિં [સ.] નિંદાને લાયક; ખરાબ
 નિઃ [સ.] જુઓ નિઃ
 નિઃશબ્દ વિં [સ.] રબ્દ વિનાનું; માલ
 (૨) (જવાબમાં) શબ્દ ન બોલવું
 નિઃસ્વે વિં [સં.] ગણ વિનાનું. -સ્ત્રીકરણ
 નં નિશ્ચે કરવું તે - [વગરનું]
 નિઃશંક વિં [સ.] શંકા. વગરનું; ખય
 નિઃશુદ્ધ વિં [સ.] શુદ્ધ વગરનું
 નિઃશય વિં [સ.] સખં (૨) અબિયકૃત
 નિઃશ્ચિત્ત વિં [સ.] શ્વાસ સાથે બદાર
 કાઢેવું (૨) નં નિશ્વાસ
 નિઃસ્ત્રવ વિં [મ] સ્ત્રવહીન, માલ વિનાનું
 નિઃસ્તંગ વિં [સ.] એકલ; મંગલવરનું
 નિઃસ્તાન વિં [સ.] વાજિયુ; સંતાન
 વગરનું
 નિઃસ્પૃહ વિં [ગ] સંપેદનરહિત, મોક્ષ
 નિઃસ્પૃશ્ય વિં [સ.] મરચરહિત; નિઃશક
 નિઃસ્તીમ વિં [સ.] સ્તીમારહિત, અપાર

નિઃસ્તપ્થ વિં [જુઓ નિસ્તપ્થ] સાવ
 સ્તપ્થ - નિશ્ચેષ
 નિઃસ્પૃહ વિં [સં.] સ્પૃહાવગરનું, નિઃકામ.
 ત્તા સ્ત્રી. -હી વિં નિસ્પૃહ
 નિઃસ્વાર્થ [સં.], -ધી વિં સ્વાર્થરહિત
 ની પું નિષાદ સ્વરની સંજ્ઞા [સંભીત]
 નીક સ્ત્રી [સ. નીકા] પાણી જવાનો રસ્તો
 નીકર અં નહિ તે
 નીકળવું અંકિં [જુઓ નિકાલ] (અંદરથી
 કે આરપાર થઈને) બહાર આવવું કે
 જવું (આરણ્યમાંથી) (૨) જવું; પસાર
 થવું (આ રસ્તે નીકળવે) (૩) ધીવડ;
 યુજવું (કલાક નીકળી ગયો) (૪) પ્રગટવું;
 બહાર પડવું; હરવું (નદી, અરે) (૫)
 દેખાવું; ઉદય થવું (અંદ, સૂર્ય) (૬) ધ્રુવ
 છાનું કાંઈ પણ જરવું કે હાથ લાગવું
 (ચોરીનો માલ) (૭) અંદરથી પેદા થવું
 (ગમડું, બળિયા) (૮) ધ્રુવ; સુક્તિ
 થવી (કેદમાંથી, દેવામાંથી) (૯) દૂર
 થવું (ડારો) (૧૦) નીવડવું, પાકવું
 (ઝાકરો ખરામ નીકળ્યો) (૧૧) રચાઈને
 પ્રસિદ્ધ થવું (કાપદો, છાપુ) (૧૨) ૨૩
 થવું, ચાલવું; ધ્રુવડવું (વાત, ચર્ચા; અથવા
 રેલવે, સડક) (૧૩) વપાસતા કે હિસાબ
 કરતાં (જેલેલું દેખું) હોય તે જાણવું (માનવું
 નીકળવું, બહુ નીકળવી) (૧૪) બીજી ક્રિયા-
 ના કદત સાથે આવતા, તે કરવાનું
 આરંભવું, તેને માટે બહાર પડવું એવો
 બાવ બતાવે છે (જવા નીકળવું) (૧૫)
 'આવવું' 'જવું' 'પડવું' ઈત્યાદિ સહાયમાં
 'નીકળી' ક્રૂં તરીકે આવતાં નીકળવાનું
 જટ ને બદોબર થવાનો બાવ બતાવે છે
 નીગળવું અંકિં [સ. ગિ + ગ્, પ્રા;
 ગિમાળ] ટપવું [દાખા આવવા
 નીધસવું, નીધસાવું અંકિં કૂંડાએ
 નીચ વિં [સ.] અધમ; દલકું. ત્તા સ્ત્રી.
 હું વિં નીચે આવેલું
 નીચાભોલું નં નીચું જોવું પડે-ધ્રુવનું
 પડે એવી સ્થિતિ

નીચાણુ ન૦ નીની જગ્યા (૨) ઢોળાવ
 નીચુ વિ૦ [સ નીંગ] ઢગતુ (૨) ઓછી
 લાચાઈનુ (૩) નીચુ લલકુ -એ અ૦ હેઠે
 નીકે અ૦ [સર૦ પ્રા ગિટ્ટિય (સ નિશ્ચિત) =
 સ્થિર નક્કી] નક્કી
 નીકે પુ૦, ન૦ [મ] માળો (૨) ઘોડ
 નીડર વિ૦ [નિર+ડર] નિર્ભય ઓતા સ્રી૦
 નીતગુ અ૦કિં [સ નિમ્+સુ પ્રા ગિચર]
 ટપટુ (૨) કચરો નીચે ઠરી જઈ સ્વચ્છ
 થયુ (પ્રવાહીનું)
 નીતયુ વિ૦ નીતરેયુ સ્વચ્છ
 નીતિ સ્રી૦ [સ] ધર્મ પ્રમાણેનુ આચરણ,
 સત્યાચર(૨) આચરણના ધાર્મિક નિયમ
 (૩) ચાત્ય ગત (૪) રાજનીતિ (૫) પદ્ધતિ
 (૬) ધોરણ જ્ઞ વિ૦ [સ] નીતિભણનાર
 ધર્મ પુ૦ નીતિ અને ધર્મ (૨) ધર્મ
 બુદ્ધિપૂર્વકની નીતિ ઓતા પુ૦ નીતિનો
 નાશ દુરાચારની અવધિ ઓમતા સ્રી૦
 નીતિમાન હોતુ તે ઓમાન વિ૦ [સ]
 નીતિવાળુ ંશાસ્ત્ર ન૦ [સ] આચરણના
 નિયમનુ શાસ્ત્ર (૨) ગાજનીતિશાસ્ત્ર ંસૂત્ર
 ન૦ નીતિનુ સુત્ર શ્રેષ્ઠસમ
 નીપજ સ્રી૦ [નીપજનુ પરશી] પેદાશ ંહુ
 અ૦કિં [સ નિપ+પદ પ્રા ગિષ્વજ]
 પેદા થત (૨) બનતુ પરિણામ આવતુ (૩)
 લાભ થવો
 નીપતતુ અ૦કિં નીપજતુ [પ]
 નીલાણુ ં૦કિં નખતુ ટપુ
 નીમ પુ૦ + નેમ નિયમ (૨) મૂનરેત વગેરેને
 અપાનો બલિ
 નીમ વિ૦ [ફા, સર૦ સ નમ] અડતુ
 નીમડતુ અ૦કિં નીવડતુ નક્કી થઈ પ્રકટ
 થયુ (૨) પડાઈને રીકુ થયુ સિદ્ધ થયુ
 નીમતુ સ૦કિં [સર૦ પ્રા ગિમ ગિમે
 (સ નિ+મા)] મામ કે પદ ઉપર સ્થાપતુ,
 નિયોજતુ [અડધો અડધ
 નીમે અ૦ અપે બાગે ંનીમ વિ૦
 નીમે પુ૦ [ફા] વરરાત્નને પહેરવાનો એક
 ભત્તનો પોશાક

નીગ ન૦ [સ] પાણી ંક્ષીર. ચાથ પુ૦
 [સ] હસ જેમ પા પીવાળા દુધમાથી
 ં પી લે છે અને પાણી રહેવા દે છે
 તેવો ન્યાય, સારગ્રાહી વૃત્તિ
 નીરખતુ સ૦કિં [સ નિરીય પ્રા ગિરક્વ]
 બરાબર જોતુ
 નીરજ ન૦ [સ] જલજ, ધમગ
 નીરણુ ન૦ [દિ નીરણ] નીરણુ તે-પાસ
 નીરફ ન૦, પુ૦ [સ] વાદળ
 નીરમ ન૦ વહાણને પા પીમા સરખુ
 રાખવાને રખાતુ વજન
 નીરવ વિ૦ [સ] રાત ંતા સ્રી૦
 નીરણુ સ૦કિં [જુઓ નીરણ] ઢોરને પાસ
 નાખતુ [ંતા સ્રી૦
 નીરમે વિ૦ [સ] નિરસ, રસ વખરનુ
 નીરો પુ૦ તાજ તાડી
 નીરોગ વિ૦ [સ] તદુરસ્ત ંતા, -ગિતા
 સ્રી૦ નીરોગીપણુ તદુરસ્તી -ગી વિ૦
 તદુરસ્ત
 નીય વિ૦ [સ] કાણુ, આસમાની (૨)
 પુ૦ એક ભત્તનો વાદરો (૩) મોરધુણુ (૪)
 ગળી (૫) રામની વાનરસેનાનો એક
 રેનાપતિ ંકે ંકે પુ૦ [સ] શિવ (૨) મોર
 (૩) બમરો
 નીગમ ન૦ [વા] નીતરગત ગ્લ, નીલમણિ
 નીયમણિ પુ૦ [સ] ની ગમ
 નીયથર પુ૦ ગળીની ખેતી કરાવનારો
 (અરેજ) જમીનદાર
 નીણુ વિ૦ નીલ રગતુ (૨) લીડું
 નીવોદ્ધાઈ પુ૦ [સ નીલ+ઉદ્ધાઈ] મરનાર
 પુરુષની પાળળ ગાય પરપાવવાની કિયા
 નીવડતુ અ૦કિં [પ્રા ગિવ્વર (-જ) -બનત
 સિદ્ધ થયુ] જુઓ નીમડતુ
 નીવળ ન૦ [પ્રા ગિવ્વર=જુડુ પડતુ] દહી
 માથી કાઢી લીડેતુ પાણી
 નીવાર પુ૦ [સ] નવાર સામે
 નીવિ (-રી) સ્રી૦ [સ] સ્રીઓ મમરે
 પહેરવાના લગ્નકાને જે ગાડ વાળે છે તે
 (૨) મૂડી, બડોળ

નીચગુ અંકિં [સ નિમ્ + સ પ્રા નિસ્સર]
 નીચગુ નીચરાગુ અંકિં (ભારે)
 નીહાર પું [સ] જુઓ નિહાર
 નીહારિકા સ્ત્રીં જુઓ નિહારિકા
 નીગળણું અંકિં [નીગળણું] ટપકડું ચરણ
 નીદ સ્ત્રીં [સ નિદ્રા] નિદ્રા, ઊંડા
 નીદણું નં [જિંટિણી=નીદણું તે] નીદી
 નાખેલું નકામું ધાસ
 નીદું સ્ત્રીં નીદ જથ
 નીદણું અંકિં [જુઓ નીદણું] ખેતરમાથી
 રેપાની આસપાસનું નકામું ધાસ ખોદી
 કાઢવું [મનૂરી
 નીદામણું નં, -ણી સ્ત્રીં નીદવાની
 ની જાડો પું જુઓ નિખાડો
 નુકંસાન નં [અ] બગાડ, હાનિ (૨)
 ૧૨ કાયદો ઠંકાર્તા (-તાર્તા), ઠંકારક,
 ઠંકારી વિં હાનિ કરનારું -ની સ્ત્રીં
 નુકસાન(૨) નુકસાનનું વળતર કે ભરપાઈ
 (૩) વિં નુકસાનવાળું
 નુકંસાન વિં [અ નુકસાન + કા ચીન] ગીન
 ના હિંદુ શોધનારું -ની સ્ત્રીં જોયું કામ
 નુકો પું [કા] કારસી-અરણી નિષિમા
 રાખેલી હપર નીચે સુકાવે ટપા-બિંદુ
 (૨) કાપડો દુચકો (૩) સુકો, તક
 નુચખો પું [વા] વં દરદીને દવા લખી
 આપે તે કે તેનો કાગળ, પ્રિસ્કિપાન
 નુગરું વિં જુઓ નગરું
 નૃતમ વિં [સ] નરુ
 નૃપુર નં [સ] નેપુર, આશ્ર
 નૃર નં કાડું (વહાણું, રેલગાડી વગેરેમાં
 માલ લાવવા લઈ જવાનું)
 નૃર નં [અ] તેજ, પ્રકાશ
 નૃ પું [સ] નર, માણસ (સમાસમાં)
 નૃત્ય નં [સ] નાચ ઠંકણા (-ળા)
 સ્ત્રીં નાચવાની મ્યા ઠંકાર પું નાચનાર
 નૃપ(વતિ) પું [સ] રાજ
 નૃપાલ [સ], -ળા પું રાજ
 નૃપરાવિધા સ્ત્રીં માનવ જાતિઓના ગુપ્
 ધર્મ અર્થાત્ શાસ્ત્ર, એથનોલોજી

નૃશંભ વિં [સ] કૂર, નાચ
 નૃત્તિ હ પું [સ] રાજ (૨) સિદ્ધ જોવા
 પરાક્રમી માણસ (૩) નૃસિંહાવતાર
 -હાથતાર પું [અવતાર] વિષ્ણુનો
 ચોથો અવતાર
 ને (ને) અં અને (૨) બીજી તથા ચોથી
 વિભક્તિનો પ્રથમ (૩) ત્રીજી કે સાતમી
 વિભક્તિના (સ્ત્રીં વગરના) નામ જોડે
 આવતા કછી વિભક્તિવાળા રાખેલો પ્રત્યય
 ઉદાં સીતા વાદ્દિમકીને આશ્રમે પહોંચ્યા
 'જુભામસ્તિદને નામે યોગાખ્યા છે' (૪)
 વાક્ય કે આજ્ઞાત્મિક કિંને અતે વપરાય
 છે ત્યારે 'આગ્રહ 'ખરેખરપણું' એવો
 ખાવ ઉમેરે છે ઉદાં 'આત્ર ને (૫)
 પ્રત્યય' કિં જોડે હકાર મૂકે છે
 ઉદાં 'મેં જોઈ હતું ને!'
 નેક વિં [વા] પ્રામાણિક સાચુ, ન્યાયી
 (૨) નીતિમાન (૩) ધાર્મિક (૪) સ્ત્રીં
 નેકી ન્યાયીપણું (૫) પું ૯૬ પ્રમાણ
 (૬) સાવ, દર
 નેકટાઈ સ્ત્રીં [દ] યુરોપી પહેરવેશમાં
 ગળે બધાતી એક પટ્ટી
 નેકનજર સ્ત્રીં ચોખ્ખી દાનત
 નેકનામ(બદાન) વિં નેકી માટે પ્રખ્યાત,
 ભારે પ્રખ્યાત (૨) એક માનવાચક રાખે
 કે કનકાળ
 નેકી સ્ત્રીં [વા] પ્રામાણિકપણું ઈમાન
 દારી (૨) સલાઈ સમજનતા (૩) સહચાર
 (૪) (રાજ્ય મહારાજા પધારે ત્યારે
 ઉચ્ચારાતા) સ્તુતિના વચન-છગ પોમારવી
 તે ઠંકાર પું નેકી પોમારનાર છદીદાર
 નેગ પું + નેક, સળધ -ગિયો પું
 દૂત કાસદ
 નેભર પું બંધવં [અ નજર] નિભર મદાક્ષ
 નેજી નં, -જો પું [વા] વાવટો, નિશાન
 (૨) બરછી (૩) કાનો
 નેટ અં નક્કી [ખારીક તપાસ
 નેટાં નં બંધવં, નેટી સ્ત્રીં બહુખોઈ,
 નેડુ વિં [પ્રા નિમ્લ (સ નિવટ)] ૫ સેનુ
 -ડે અં પારો

નેડો પુઁ [જુઓ નેડ] પ્રેમ (૨) નેડા
 નેલુ (ને) નં + નયન, નેન [પ]
 નેતર નં એક જાતનો રંગ અને તેની
 સોદી, વેતસ
 નેતર નં [સ નેત્ર] વયોણાનુ દોરકું
 નેતા પુઁ [સ] આગેરાન ંગીરી સીં
 આગેરાની
 નેતિ અં [સ] એ નદિ (૨) એ પુખ્ત નદિ
 નેતી સીં [સ] હડધાગની નાક માટેની
 એક ક્રિયા કે તેનું સાધન
 નેત્ર નં [સ] આખ - ત્રાંજાન નં [સ]
 આખનુ આજુ - ત્રાંજુ નં [સ] આસુ
 નેત્રી સીં [સ] સીનેતા
 નેન (ન) નં નેણ, નયન, નેત્ર [પ]
 નેપથ્ય નં [સ] રાજમૂલિનો પડો (૨)
 તેની પાછળનો ભાગ, જ્યાં રહી નેડો
 કપડા બદલે છે
 નેપાળી પુઁ રેચક ખીવાળી એક વનસ્પતિ
 નેપુર નં [સ] જૂરો અંતર
 નેફા પુઁ [ફા] જેમા નાકું ધારવામા
 આવે છે તે ચણિયા કે સુરવાળી ખેલ
 [નેફા વગરની નાત = ક્ષા નિયમ
 કે વ્યવસ્થાના બધન વગરની નાત]
 નેમ સીં નિમાન (૨) આરાય, હેતુ
 નેમ પુઁ [મ] અર્ધ ભાગ
 નેમિ (-મિ) સીં [સ] કૃતાકૃપરની ગરમી
 (૨) પેડાનો પરિધ
 નેકું વિઁ + [જુઓ નેકું] પાસે, નજીક
 નેવ નં [સ નીવ, પા જિલ્લો] નળિયુ (૨)
 અપરાધા હેડા કૃપરના નળિયા, જેમાથી
 પાણી બહાર પડે છે તે (૩) તેમાથી
 પડતુ પાણી
 નેવર નં [જુઓ નેપુર] અંતર
 નેવયે અં [નેવ + હ] નેવે, નેવાએ
 નેવુ (-વુ) વિઁ [સ નર્વતિ પ્રાજ્ઞ (-વ) ં] '૦'
 નેવુ નં જુઓ નેવ [૮૬]
 નેવ્યાશી (-સી) વિઁ જુઓ નવ્યાશી (-સી),
 નેન (નેડો) પુઁ [પ્રા ગિતસ (સ ગિવેસ)]
 ભરવાડાએ જગનમા ગાયે પા જુપડાનુ

ગામ (૨) ભરવાડનુ જુપડું [પામેજુ
 નેસ્તનાગુદ વિઁ [ફા] જડમૂળથી નાશ
 નેસ્તી પુઁ [સ જેનલિવ] મોદી
 નેહ પુઁ [સ સ્વહ] પ્રેમ, વદાય
 નેહ (ને) સીં [ફા ને,] ફાની નળી
 નેળ (ને) સીં [જુઓ નળી] સાકરી
 ગળી - નળી (૦) દૂધની નળી ંઓ
 પુઁ દૂધનો ગેર
 નેન્કત (ન) વિઁ (૨) સીં જુઓ નેન્કત્ય
 નેતિક વિઁ [સ] નીતિ સબધી, ને લગતુ
 (૨) નીતિવાળુ
 નેપુણ્ય નં [સ] નિપુણતા
 નેમિત્તિક વિઁ [સ] ખાસ નિમિત્તને કારણે
 કરવાનું કે દેણ (કર્મનો એક પ્રકાર)
 (૨) પ્રાસંગિક, આગતુક (૩) નં
 નિમિત્ત લઈને થતુ કાર્ય
 નેમિધારણ્ય નં [સ] એક અરંધનુ નામ
 નેયત સીં [અ] દાનત, વૃત્તિ
 નેયાયિક વિઁ [સ] ન્યાયને લગતુ (૨)
 પુઁ ન્યાયશાસ્ત્ર બાણનાર
 નેયુ (ને) નં જુઓ નહિયુ
 નેન્કત્ય વિઁ [સ] પશ્ચિમ અને દક્ષિણ
 દિશા વચ્ચેનુ (૨) સીં એ દિશા કે ખૂણે
 નેવેદ (-ધ) [સ નેવય] નં પ્રસાદ, દેવને
 ધરાવેલી ખાવાની વસ્તુ
 નેવધ (નાથ) પુઁ [સ] નગરાન
 નેન્કત્ય નં [સ] નિન્કમ પાણુ
 નેન્કિક વિઁ [સ] નિષ્ણવાળુ
 નેમર્ગિક વિઁ [સ] કુદરતી
 નોક (નો) પુઁ, સીં [ફા] આવી, હેડો
 (૨) ટેક, વટ, વક્રર (૩) છટા, ચોખા
 (૪) ધાટ, મોખરો, મુખવટો - દાર
 વિઁ નોકવાળુ
 નોકર (નો) પુઁ [ફા] ચાકર (૨) સેવક
 ંડી સીં સીં નોકર થા નોકરની સી
 ંશાદી સીં નોકરોથી ચાલતુ - નોકરોની
 કૃપ સત્તાવાળુ રાજતત્ર, 'બુદાકસી'
 - રિયાટ (-ત) વિઁ નોકરી કરનારુ (૨)
 પરાધીન - રી સીં ચાકરી, સેવા

નોખું (નો) વિ० [દે. નોક્ક] જુદું
નોખાણું નં દોહતી વખતે ગાયને ખાંછડે
પો ખાંધવાનું દોરડું; સેલો

નોટ સીં [દં.] ચિહ્નને દેકાણે વપરાતો
ચલણી કાગળ (૨) નોંધ (૩) ચિહ્ન (૪) કોરા
કાગળની ખાત્રેલી વાહી. નોંધપોથી. ૦ખુક
સીં [દં.] કોરા કાગળની ખાત્રેલી વાહી
નોટિસ સીં [દં.] ચેતવાળી; પૂર્વખબર
(૨) તે દેતું કાગળિયું

નોતર (નો) સીં નોતરેલાં મહેમાનનો
સમૂહ (૨) મોસાણું લઈને આવતો
મહેમાનવર્ગ [ચ.]

નોતરડું (નો) સંકિં [સ. નિર્મિત] આમ ત્રણ
આપડું; બોધાવડું; આવતા કહેણ મોકલવું
(સારા પ્રસંગ પર કે બોજન ઇં માટે)

નોતરિયું (નો) નં નોતરામાં આવેલું
માણસ. - ચોપુનોતરારેવાનું કામ કરનાર

નોતરું (નો) નં [જુઓ નોતરડું] આમ-
ત્રણ (પ્રાયઃ જમવાનું) [વગરનું
નોધારું (નો) વિં [નમ્યાધાર] આધાર
નોખત (નો) સીં [મ] મોટું નગારું (૨) અસુક
નક્કી વખતે વગાડાતું ટકોરખાનું [લા.]

નોમ (નો) સીં નવમી તિથિ
નોરતાં (નો) નં ૦૦૦૦૦ [સ નવરાત્રીપરથી]
નવરાત્રિના દિવસો; આસો સુદ ૧ થી ૯

નોરો (નો) પું [જુઓ નહોરા] [૦૦૦૦માં
વપરાય છે] નહોરા; આજીજી

નોળ (-ળિયો) પું [સ. નુળ; પ્રા. જાળ]
એક નાનું ચોપડું પ્રાણી

નોળીકર્મ (નો) નં [સ. નોલીકર્મ] પેટના
નળ હલાવવાની યોગની એક ક્રિયા (૨)
કાવતડું [લા.] [આવણું સુદ નોમ
નોળીનોમ (નોમ) સીં [નાળમર્ધ+નોમ]
નોંધ (નો) સીં ટાગણ (૨) ટિપ્પણી (૩)

આપેલે માન જેમાં વિગત સાથે નોંધાય છે
તે ચોપડી. ૦છી સીં નોંધવાની ક્રિયા.
૦પોથી, ૦વહી સીં નોંધ કરવાની
ચોપડી. ૦હું સંકિં નોંધ કરવી

નોંકા સીં [સં.] હોડી. ૦ખાળા નં નોંકા-
સૈન્યનું બળ, સૈન્ય નં દરિયાઈ લશ્કર
નોંચવાનું પું [ફા.] નવચુવક
નોંતમ વિં [સ. નવતમ] નૂતન
નોંડી, ૦કર્મ, ૦ક્રિયા સીં નોંડાકર્મ;
એક યોગક્રિયા

ન્યસ્ત વિં [સ.] ફેંકેલું (૨) ન્યાસ - યાપણ
તરીકે મૂકેલું (૩) દોરેલું; ચીતરેલું

ન્યાત સીં [સ. જાતિ] નાત; જાતિ ૦ન્તત,
સીં ન્યાત અને જાત. - તીલું વિં
ન્યાતનું (૨) નં ન્યાતનું માણસ

ન્યાય પું [સ.] ધનસાફ, ખડું ખોટું તપારીને
ફેંસલો કરવો તે (૨) ચોખ્ખતા; વાજખી-
પણું (૩) ખારો, રિવાજ (૪) દુષ્ટાંત, કહેવત.

ઉદાહરણો દાકતાલીચન્યાય (૫) પ્રમાણ દ્વારા
વસ્તુની પરીક્ષા (૫) ન્યાયસાક્ષ - દર્શન.
૦ખાતું નં ઇન્સાફખાતું. ૦દર્શન નં

૫૮દર્શનમાનું એક; ગીતમ ન્યયિએ
પ્રવર્તવેલું પ્રમાણસાક્ષ. ૦મંદિર નં
અદાલત, કચેરી; 'દાઈકોટ'. - યાધીશ

પું [સ.] ન્યાય આપનાર અમલદાર; જજ.
- યાધીશી સીં ન્યાયમંદિર. - યાગના
નં [સ.] ન્યાયાધીશને બેસવાનું સ્થાન.

- યી, - રથ વિં [સ.] ખરાબર ન્યાય
આપે એવું (૨) વાજખી; ન્યાય પુરઃસર

ન્યાયું વિં જુદું (૨) અન્યથા
ન્યાય વિં નિહાલ, કૃતાર્થ (૨) પૈસાદાર
ન્યાયીયું (ન્યા) સંકિં જુઓ નિહાળવું [પ.]

ન્યાસ પું [સ.] મૂકવું તે (૨) ચિહ્ન (૩)
વિશ્વાસ હપર સાચવવા આપવું તે;
યાપણ (૪) લ્યાગ (૫) મત્ર અને વિધિ

સહિત સારીરતમાં જુદાં જુદાં અગોને
દેવતાઓને સોપવાં તે - એક ધર્મવિધિ
ન્યૂન વિં [સ.] ઓછું; ઓછું (૨) સીં
ન્યૂનતા [પ.] ૦તા સીં

ન્યૂનાધિક વિં [સ.] ઓછુંવતું
ન્યૂસપેપર નં [દં.] વર્તમાનપત્ર; છાપું
ન્યોષાધર વિં [દં.] કુરબાન કરેલું; ખેરાત
(૨) નં (પુષ્ટિમાર્ગમાં) ભેટ

૫

૫ પું [સ] પહેનો ઔષ્ઠ્ય વ્યજન (૨)
 સગીતમા પચમ સ્વગ્ની સજ્ઞા (૩)
 ઉપપદ સમાસમા 'વા'નો આદેશ જેમ
 કે મધુપ, બૂપ(૪)ઓં [સ ત્વ, પ્રા વ્ય, વ]
 • ત્રિશેષ્ય પરથી ભાવવાચક નામ બતાવતો
 પ્રત્યય ઉદાઁ મોઠ્ય ડાણ્ય
 પકડ ઓં પકડતુ તે(૨)પકડવાની ગમ્તિ કે
 તેનો લાગ કે હાવ(૩)પકડવાનું એક એભર
 પકડવું સંકિં બાલન, મહુલુ (૨)ધારણ
 મરત ધરી રાખલુ (૨ગ) (૩) નાસતુ કે
 છાપી જતુ રોકલુ(૪)એગી કાઢીને છાપ
 કરતુ (નૂન) (૫) આહવાન કરતુ મનથી
 પામતુ (અર્થ, વાત) (૬) કેદ કરતુ
 પકવવું સંકિં [અવં વક્ત્ર, સ વ, ૧,
 વક્ત્ર-પ્રા વ, પરથી] રાધતુ (૨) માટી
 ઠંનાવાસણને પાકુ કરવા બહીમા નાખી
 તપાવલુ (૩) પાકે એમ કરતુ
 પકવાન નં જુઓ પકવા
 પકાવલુ સંકિં 'પાકવું'નું પ્રેરક, ૫ વડ
 પકાડી ઓં નગેરી એક વાની
 પકાઈ ઓં ખ ધાઈ, છુઆઈ
 પક્કું વિં [સ વક્ત્ર, પ્રા વક્ત્ર] માદિતગાર,
 ઉતરાય નહિ તેલુ (૨) ખ ધુ (૩) પૂરેપૂરું
 (૪) પાકુ, દડ (૫) ન બેઠાય એવી રીતે
 કરેતુ-વીથી તગીને કે દુધથી બાધીને
 પકન વિં [સ] પાકુ(૨)રધાયેતુ -ડવાન્
 નં [સ] તગીને બનાવેલી મીઠાઈ
 પક્ષ પું [સ] તરફેણ, બાજુ(૨)તડ, ભાગ
 (૩) તકરારના પક્ષની એક બાજુ (૪)
 પક્ષપાત(૫) પખવાડિયુ (૬) સાધ્ય જેને
 વિષે સિદ્ધ કરવાનું હોય તે [બ્યા] (૭)
 સોં પાખ ઠકાર વિં (૨) પું પક્ષ
 કરનાર ંધાત પું અડધા અગનું રહી
 જતુ તે, લકવો પ્પાત પુંવગ, તરફદારી
 પ્પાતી વિં વગિયુ, એકતરફી ંધાધાત

પું [સ] લકવો -ક્ષાપક્ષી ઓં પક્ષ
 પગે જવા તે, બે-ભાવની લાગણી (૨)
 તરફદારી, પક્ષપાત -ક્ષિણી ઓં[સ]
 પક્ષીની માદા -ક્ષી નં [મ] પંખી
 -ક્ષીરા- પું ગરુડ
 પક્ષમ નં [સ] પાપણ
 પખ પું પક્ષ, તરફેણ
 પખવાજ ઓં[પ્રા, વક્ત્રગત્ત્ર(સ વક્ત્રગત્ત્ર)]
 પખાજ, મૂદગ જેતુ એક વાદ્ય
 પખવાડિક વિં [જુઓ પખવાડુ] પદર
 દિવસે પ્રગળ થતુ, પખવાડિયાનુ (૨) નં
 પદર દિવસે પ્રસિદ્ધ થતુ છાપુ -યું નં
 જુઓ પખવાડુ [૧૧ પક્ષ
 પખવાડું નં[સ વક્ત્ર+વાત્ર] પદરદિવસનો
 પખાજ ઓં જુઓ પખવાજ
 પખાલ ઓં [સ પ્રજ્ઞાલય, પ્રા વક્ત્રગત્ત્ર] કૂંદ
 વગેરે ઉપાડી લઈ સંધ્યાકાળે દેવસ્થાન
 ધોતુ તે (૨) પખાળતુ તે, પ્રજ્ઞાવન
 પખાલ જોંપાણી બગી લાવવાની આમડા
 ની ગૂંદ કે થવી ંચી, -ક્ષી પું પખાલ
 વડે પા િ બરી લાવનાર કે છાટનાર
 પખાળવું સંકિં [સં પ્ર + જ્ઞાત્ર્ય, પ્રા
 વક્ત્રગત્ત્ર] પાણીથી ધોતુ
 પખિયાડું નં ['પખ' પખુ ઉપરથી] ખીરી
 ધાલવાનુ નાકું (૧રેણામા) (૨) ચણિયાડું
 પખું નં પખ પક્ષ (૨) ઓથ, તરફેણ
 પખે અં [સ વક્ત્ર, પ્રા વક્ત્ર ઉપરથી]
 સિવાય, પાખે
 પગ પું [વિ વગ્ય=વગ] પ્રાગીનો ચાડવાનો
 અવધવ (તે આખો કે માત્ર ચાપલુ થા
 પૂટણ નીચેનો ભાગ પણ 'પગ' કહેવાય
 છે) (૨) [વા] અવરજવર (૩) મૂળ
 ંચપી ઓં પગ દબાવવા તે ંતોડ
 ઓં નકામા આટાફેરા
 પગથાર પું [પ્રા વત્તાર (સં પ્રત્તાર)]

(સીડીનાં) થોડા પગથિયા પછી આવતું
પહોળું પગથિયું
પગથિયું નંચડવા ઊતરવા માટે કે સીડીમાં
પગ માંડવા ભેગી કરાતી રચના
પગથી સ્ત્રીં ભુલો પગરવટ (૨) માગની
ખાનુએ રાહદારી માટે રાખેલો રસ્તો;
'ફૂટપાથ'
પગફંદી સ્ત્રીં [પગ + ફંદા] પગથી; કેડી
પગપાળું વિં [પગ + પાળું] પગે ચાલતું
પગપેસારો પું [પગ + પેસવું] પગ માંડવો
-ધૂસું તે (૨) અવરજવર; પરિચય;
લાગવળ [લા.]
પગભર વિં [પગ + ભર] ખીખના આશ્રય
વગર ટકી રહે તેવું
પગર પું [સ. પ્રકાર] ખળું કરવા કરેલો
ફુંડાનો દગલો કે તે પર બળદ ફેરવવા તે
પગરખું નં [પગ + રક્ષવું] ખાસકું
પગરણ નં [સ. પ્રકરણ; પ્રા.] સારું ટાળું
(૨) આરંભ [અવરજવર [લા.]
પગરવ પું પગનો-ચાલવાનો અવાજ (૨)
પગરવટ સ્ત્રીં પગની અવરજવરથી પડેલો
શેરડો (૨) પગના ધસારાની નિશાની
પગરસ્તો પું પગપાળા ચાલવા માટેનો
રસ્તો - કેડી
પગસાં નંમંબં દેવ, સત ઇબનાં પૂઠ
માટેનાં પગસાં-તેવું પદક
પગસી સ્ત્રીં [પગ + પરથી] પગસાં
પગલુછ(-સી)ણિયું નં પગ લુછવા બારણા
પર મુકાતી કાથી કે તારની બનાવટ
પગલું નં પગના તળિયાની છાપ-આકૃતિ
(૨) ડગલું (૩) એક ધરેલું (૪) ચાપનો
ઉપાય [લા.] [માર્ગ; બુદ્ધિ
પગવાટ સ્ત્રીં [પગ + વાટ] પગથી (૨) સ્થળ
પગાર પું[સો.] વેતન; દરમાયો. બંદાર વિં
પગારલઈને કામ કરનારો; પગાર ખાતાર
કે મેળવતાર. ઓપતક નં પગારની
આકારણીનું પતક
પગી પું ['પગ' ઉપરથી] પગનું પારખી
ચોરની ભાગ કાઢનાર (૨) ચોડિયાત

પગેકું નં ['પગ' ઉપરથી] ચોરનું પગકું
પગેલાગણું નં [પગ + લાગવું] નમસ્કાર
પથ અં [રવં] પથ એવો દબાવાનો
પોચાપણનો અવાજ. ઓક અં પથ એવા
અવાજ સાથે (૨) જલ્દી; ઓચિતું ઓપથ
અં [રવં] દબાયાથી પ્રવાલીનો અવાજ.
ઓપથવું અં કિં પથપથ અવાજ થવો
(૨) પથપથ થવું. ઓપથું વિં પથપથ
ચાથ એવું ગદગદ. ઓકવું અં કિં
ધાર છૂટવી. ઓકિયું વિં પથરકે એવું
દીલું. ઓકો પું પાણીની શેડ
પથરંગ, -ગિયું, -ગી વિં પાથરંગવાળું (૨)
વિવિધ વસ્તુ કે વસ્તુનું [પથાવણું
પથવણું સંકિં [સં. પથ] હજમ કરવું;
પથવું અં કિં [સ. પથ ઉપરથી] હજમ
થવું; જરવું (૨) અદર સમાઈ કે ગરી
જવું. ઉદાં પાણી બધું ત્યા પથી ગયું
(૩) અદર મમ, લીન કે ફસેલું હોવું
(૪) દરામનું મળવું; નિરાતે. ભોગવવાને
માટે મળી જવું - પોતાનું થવું [લા.]
પથાવણું સં કિં 'પથવું'નું પ્રેરક; પાથન
કરવું (૨) [લા.] બરોબર મહલ કરી પોતાનું
કરવું (૩) દરામનું લઈ લેવું, બધાવી પાડવું
પથાસ વિં [સ. પંચાસવ; પ્રા પચાસ] 'પં'
પચીશ (-સી) વિં [સ. પચ્ચિશતિ, અપ પચીસ]
'૨૫'. -સી (-સી) સ્ત્રીં ભુલો
પચીશી (-સી)
પથસણ નં + [ભુલો પથ] પથસણ
પચી સ્ત્રીં [પ્રા. પચ્ચુત (સ. પ્રચુસ) = ૭૩૬]
વીડીમાં નગ બેસાડવાનું કાગરાવાળું
ખીમણ. ઓર પું પચી કરનાર, જલિયો
પચીશી (-સી) સ્ત્રીં પચીશી; પચીસનો
સમૂહ (૨) ૨૫ વર્ષનો સમૂહ (૩) ઉમરનાં
પડેલા ૨૫ વર્ષનો કાળ (ગંધાપચીસી)
પચમ વિં [સ. પચ્ચિમ] + પચિમ (૨)
પાછળનું. ઓપદિ, ઓપધિયું વિં ભેને
પાછળથી બુદ્ધિ સહે તેડ
પંછડાટ પું પગાડવું તે. -વું અં કિં
અફળાવું; કટાવું

પહવાડી અં [સ પથાર] પઝાળી, પાઝળ
 -કું વિં છવાડું (૨) નં પાઝળનો ભાગ,
 પૂઠ (૩) કોડો. -કે અં પાઝળ, પૂઠે, છેડે
 પછાટ-(૬) સોં પઝડાડ તે, પઝડો
 પછાટનું સં કિં જોરથી અક્ષાત્ર પાઠવુ
 (૨) ઠરાવતુ (જેમ કે કુસ્તીમાં)
 પછાડી અં જુઓ પઝાળી
 પછાતવિં [સ પથાર] પઝાળી, પાઝળ
 રી અથેલુ (૨) અં પાઝળ ઓર્ગ પું
 સ મારમા પઝળ ગી ગયેતો લોમમૂઠ
 પછી અં [સ પથાર] પાઝળ, પાછળથી
 પછીત સોં ધરની પાઠી થીત -તિયુ
 નં પાઝળીવાળા ગાડાનુ પાછતુ પાટિયુ
 પછે અં + પછી
 પછેડી સોં [સ પ્રચ્છદ, પ્રા પચ્છવ] પિઠોડી,
 ચોઠવાની નદી આદર ઓવા વિં પઝેડી
 જેલુ (દૂર) (૨) પઝેડી પાળે તેલો
 (વરસાદ) -કે પું મોગી પઝેડી (૨)
 સતાવના જન્મ કે લક્ષ પ્રસંગે આપવામા
 આવતુ પ્રીમતી વચ્ચે કે અવેગ
 પઝવણી સોં, -ન્યુ નં પઝવતુ તે, હલાકી
 પઝવણુ સં કિં ત્રાસ આપેલો, હેરાન
 કરતુ, સતાવતુ [તર થતુ
 પઝળાવું અંકિં [પ્રા પઝન=પાણ] હાલબદ-
 પઝુમણુ નં [પ્રા પઝુ(જઝ)મણ] પધું પધુ,
 ભગવાન મહાવીરની જયતી સમયનું
 જૈન પર્વ (૨) શ્રાવણ વદ બારસથી બાદરવા
 સુદ ચોથ સુધીના જૈનોના તહેવાર
 (૫૦ વંશમાં)
 પટ નં [સ] વચ્ચે (૨) પું ખાના ચીતરેલુ
 પાટિયુ કે કપડુ (શેતરજ વગેરે રમવા
 માટે) (૩) પડો (૪) નદીની પહોળાઈ
 (૫) વિસ્તાર (૬) સાકરો અને લામો પટો
 (જમીનનો) (૭) ચીતરવા માટેનુ પાટિયુ
 કે કપડુ, ફાંફ
 પટ પું [સ પટ] પાસ, પુટ (૨) પાસ, અસર
 પટ-અં [રવં] ઝટ
 પટકનું સંકિં પઝડાડ કે કટ
 પટફળ નં [સ પટફળ] રેશમી વચ્ચે, જી ચી
 નતનું સુદર વચ્ચે

પટકો પું [સ પટ] લૂગાનો દૂકો કપડો
 • (૨) ડો (૩) કાઠો
 પટણી વિં [સ પન્ન, ના પટ્ટા પરથી]
 પાટણ ગામનુ (૨) પું ગોક અમ
 પટપટ અં [રવં] જલદી (૨) સોં જોડ
 જોડ કરતુ તે ઓં સંકિં પાપા રેલી
 -ટાટ-(રે) પું પટપા રેલી તે (૨)
 પાપાગતુ તે -ટાવણુ સંકિં પાપા
 હલાવણુ (પૂછળ) -ટિયુ વિં ભરીખોર
 (૨) નં લાકાનુ મમદું (૩) ટન્નમનુ
 ટપટપિયુ [મુખ્ય રાણી
 પટરાણી સોં [સ પટ+રાણ] રાજની
 પટલ પું [સ] પ-ટો, ટામન (૨) આખનુ
 પાગ (૩) ટોણુ, જથો
 પટલ પું [ટ પટલ] જુઓ પટેલ -લાઈ
 સોં પટેલનો અધિધાર કે મામ પટેલ
 -લાણી સોં પટેલની સો
 પટવારી પું [હિ] તપાડી (૨) એક અટ
 પટવો પું રેશમની દોરીઓની ગૂથણીનુ
 અને સોનાપાના દાગીનાને માડવાનુ
 કામ રનારો
 પટલ પું [સ] પડવમ (૨) નગારી
 પટતર નં, -રે પું [સ પગ+તર]
 અતરપા (૨) જુઠાઈ
 પટા પું અં વં [મ પગ=એક ભતની
 તતવાર] તરવાર કે લાકાના દાવ
 પટાઉ વિં પટાવી-ફેસ તાવી નથ એટ
 પટાકે અં [રવં] પા (૨) તરત
 પટાટો પું [સરં ૬ પોટો] ખગડો
 પટાદાર વિં [પટો+દાર] ચટાપગવાણુ
 (૨) પું પટેથી-અમુક વર્ષની બાથ નીથી
 (જમીન ડં) રાખનાર (૩) જમીનદાર
 (૪) પટાવાળો [જાદી, પટોપટ
 પટાપટ અં [રવં] એક પછી એ
 પટાખાજ વિં પા ખેલી નજીનાર -
 સોં પટાખાજપણુ (૨) દાવપેથ
 પટામણી સોં [જુઓ પાવણ] ફેસ ડામણી
 -લુ વિં ફેસ ડાવનાર (૨) નં પટામણી
 પટારી સોં [સ પટક, પિચ્ક] પેટી -રે
 પું મોટી પેટી

पटावत पुं० राजसेवा भजवचा भइल
 गामगरासने पटो धरावनार-भोगवनार
 पटावतुं स० किं ईशयावतुं; सुकित-
 प्रयुक्तिथी समजवी हेतु-भनावतु
 पटावाणे पुं० [पटो+वाणे] नोकर;
 अपरासी [हार वाजना पटा
 पटियां न००००० ओणीने पाडेला सक्षर-
 पटी ओं[प्रा. पट्टी (स. पट्टी)] पातणी वस्तुने
 आप नेवा लागे कडे (२) गडगूमड
 के कागज पर बाडवाने नाते टुकडो (३)
 केशवीक कियाना सूयक नाम साचे
 समासमां आवतां, ते 'वारंवार'
 'सतत' के वधारेपडती करवी येवे
 अथ' लोको करे छः गोपलपट्टी;
 रजडपट्टी; धनमपट्टी
 पट्टु वि० [स.] बाळाक. ०डुं वि० भीडुं
 भीडुं' जोती रंजित करनार; पडाड. ०त्ता
 ओ०, ०त्त न० बाळापी; होशिचारी
 पटेल पुं० [हे. पटेल] अमुक जघने के
 सधने वडो (२) गामने मुष्ठी (३)
 पाटीहार (४) जमार्थ [य.] (५) ऐक
 अटक. -लाई ओ० पट्याई. -लिये।
 पुं० पटेल १, २, ३, लुओ
 पटो पुं० [स. पट्टी सवड; इस्तावेज (२)
 लंगडाने के बामडाने (के पील कथाने)
 लागे बीरो (३) कमरबंध (४) रंजने
 पडोणे लोटा (५) अपरासनी निराली
 तरीके राखवाने पटो।
 पटोपट अ० [रव०] पटापट, जट जट
 पटोणी ओ०, -लुं न० [स. पटेल] ऐक
 लतनुं रेशमी कपडुं [वि० मुख्य
 पट्ट न० [स.] राजगाडी; सिंहासन (२)
 पट्टेच्छु(-न) न० [स. पट्टे] थडेर; पतन
 पट्टाक्षिके पुं० [स.] रान्याक्षिके
 पट्टी ओ० लुओ पगी [व्याडवी=समजवीने
 काम काडवुं-लाभ साधने]
 पट्टि(-ट्टी)श(-स) न० [स.] ऐक लतनुं
 प्राचीन हथियार
 पट्टु पुं०; न० लीननुं ऐक वड

पट्टी पुं० लुओ पटो।
 पठन न० [स.] बाहतर
 पठपुं अ० किं [स. पट्ट] पाठ करवा, वांचवुं
 पठाल्ल पुं० [म. पठ, प्रा. पट्ट=पीठ] वडाखनी
 पीठ (२) नमनां पीठियाने टोका देवा
 आडे नपातो मोल
 पठाळ पुं० [प्रा. पठ (स. प्रष्ट)=अग्रगामी;
 मुषियो, निपुण] पठासीओने नायक
 पठाळ पुं० [पठती पुस्तान=पठने भाषा
 जालनार] ऐ नामनी मुखंलमान लतने
 आहमी. -एली वि० पठाळने लगत (२)
 आकडुं (व्या०) [ला]
 पठित वि० [स.] पठायेलुं; पठायेलुं
 पडे (०म) अ० + लुओ पडे [प]
 पडुं वि० [स. पण, प्रा. पट्ट] अलभरत; पडेव-
 वान; परिपुष्ट
 पड न० [प्रा. पड (स. पट)] धर (२) दाकल;
 आच्छादन (३) गडी (४) पडियु
 पड [स. प्रति; प्रा. पडि] 'प्रति'ना अर्थमां
 आवतो विसंग. ६६१० पडतर
 पडित्तार पुं०, न० [प्रा. पडित्तार; (स.
 प्रत्युत्तर) प्रत्युत्तर, जवाबने जवाब
 पडकार पुं० [प्रा. पडिमार, (स. प्रतिकार)]
 मोटेशी सजोधन (२) आडवान. ०डुं
 स० किं पडकार करवा; साचे व्यापी
 जवानुं कडेवुं, प्रेरव, हरकेशुं. -रे। पुं०
 पडकार [३] भट्ट
 पडधुं न० [लुओ पड] पासु (२) पडा
 पडगी ओ० वासखनी के लाडुनी भेसखुनी
 (२) छोट के वृक्षना भूजनी इरते करवी
 पाण के जोडवी,
 पडधम ओ० दोष नेवुं वाध
 पडधी ओ० लुओ पडधी [प्रतिशप
 पडधी ओ०, ०घे। पुं० सागी अवाज;
 पडछंड(-टो) पुं० [स. प्रतिच्छंद] पडघो,
 पडछाये। पुं० [प्रा पडिच्छाया(स. प्रतिच्छाया)]
 ओणो (२) प्रतिभिंभ
 पडधुं न० [स. प्रतिच्छदन] शेरडीनी टाय
 वपरनुं आच्छादन

પડછેા પું [સ. પ્રતિ હર, પ્રા પ્રહિહર]
પાધાથો (૨) સરખામણી

પડછમ સ્ત્રીં [સ. પ્રતિષિદ્ધા] ગામાં લાં કતી
નાની છામ, 'ઉત્તવા'

પડતર વિં ['પડતુ' ઉપરથી] નફો ચડાવ્યા
વિનાનુ (૨) ખેડયા વિનાનુ (૩) વેચાયા
વગર પડી રહેતુ (૪) ખુલ્લુ ઇમારત વિનાનુ

પડતી સ્ત્રીં પતન, અવદયા (૨) વિં
સ્ત્રીં પડતુ

પડતું વિં 'પડતુ'નું વંદું (૨) નખજી
(પડાની દશા) (૩) 'તે તરફ જતુ-જૂંતુ'
એ અર્થમાં રાખેલી સાથે (પીળાસ
પડતું) (૪) નં બૂખડો

પડથાર પું પગથાર (૨) છાબધ બોયતળિયું
પડદી સ્ત્રીં નાનો પડદો (૨) બિંધાનો કે
પાઢિયાનો આતરો

પડદેનશીન વિં જુઓ પહેં નશીન

પડદો પું [જુઓ પરદો] આતરો (૨)
કાનનો ઢોલ (૩) ઓઝન (૪) તત્તુવાધ પર
સ્વરોના મ્થાન બતાવવા બંધાતો આતરો

પડપડ અં [રવં] ંવું અંકિં પડપડ
અવાજ કરવો - ડાટ પું પડપડ અવાજ
(૨) પપડા - ડિયાં નંગબંવં પાતળા

ઝાડાથી થતો અવાજ. - ડી સ્ત્રીં દોટ
પડપું નં [પડ ઉપરથી] અલ્પ તથા પદાર્થ

પડપૂછ સ્ત્રીં [સ. પ્રતિષ્ટા, પ્રા પડિપુછા]
પૂં પરછ

પડભીંત સ્ત્રીં [પડ + ભીંત] એક ભીંત
ચગીને અતર મૂકી ચણેલી ખીજ ભીંત
- તિયુ નં આગળ ભીંત ચણી દર્દ પાડે

રાખેતો ગ્રુસ ખડ (૨) સચ (૩) વિં
ભીંત અને પાખીતની વચ્ચેના ગળાનું

પડવાયો પું [સં પ્રતિપાદ પ્રા પઢિપાય]
પાયા તળે મૂકવાનો લાકડાનો કકડો

પડવું અંકિં [સ. પલ, પ્રા પઢ] પતન થતુ,
નીચે ગરતુ કે ગબડતુ - ગતિ થ ડી (૨) જતુ,
પગતુ (રસ્તે પડતુ) (૩) થતુ, બનતુ, નીપજતુ
(સમજ, દુખ, ટાંક) (૪) મુકામ કરવો,
પડાવ નાખવો, ડોતરતુ (પ) રાખા થતુ, રૂડ

(૬) કિમન ખેસવી, મૂક્ય હોતુ, વ્યાજ કે
ભાડું હોતુ (૭) લાગતુ, પ્રતીત થતુ,
અનુભવમાં આવતુ (તગ, ડીતુ, વાયડું,
ગરમ ઓછુંવતુ ૬૦ પર્વ) (૮) કસામાં
પેદા થતુ, નીપજતુ (જવાત) (૯) - મા
મડતુ - તલ્લીન થતુ (૧૦) જાટ થતુ,
પતિત થતુ (૧૧) દારતુ, જિતારું, યુદ્ધના
મરતુ (કિલ્લો, થોડો) (૧૨) હાજરીની
ગણતરીમાંથી રહી જતુ, ગેરહાજરી મટાવી
(દિવસ પડવો) (૧૩) અન્ય ક્રિયાપદના
સામાન્ય હૂંના રૂપ નેડે લાગતા આવ
રચતા, લાચારી કે ફરજનો ભાવ ઉમેરે
છે ઉદાહરણ પડરો અથવા તેના અં
કું નેડે લાગતા અણધાર્યાપણાનો લાવ
દર્શાવે છે ઉદાહરણ તે જઈ પડયો અથવા
તે ક્રિયા બરોબર થઈ જવાનો ભાવ
બતાવે છે ઉદાહરણ બેમી પડતુ

પડવૈયો પું જુઓ પડવાયો

પડવો પું [સ. પ્રતિપદ, પ્રા પડિવૈ - યા]

પખવાડિયાની પહેલી તિથિ, પ્રતિપદા

પડમાળા સ્ત્રીં [પ્રા. પઢિસાલ (સ. પ્રતિ
શાળા)] ધરનો આગરો ખડ

પડછ પું [પ્રા.] + જુઓ પડ

પડળા નં [સ. વળ, પ્રા વળ] આખને

ઠાવરી લેતુ પડ, ઠારી

પડા પું બંબંવં થાપા, ટાપા

પડાઉ વિં પડાવી લીધેલું (૨) વેનાયા
વગર પડી રહેલું

પડાક અં [રવં] એકદમ, પડાક

પડાદાર પું [પડો + દાર] દાગ પીટનાર

પડાપડ (ન્ડી) સ્ત્રીં ['પડતુ' ઉપરથી] સ્પર્ધાથી
ધસતુ તે, ઉપરઉપરી ખડતુ તે

પડાવ પું ['પડતુ' ઉપરથી] મુકામ ઠાવણી

પડાવતું સંકિં 'પડતુ' 'પાડતુ'નું પ્રેરક
(૨) જૂલવી-છીનવી લેતુ [એક]

પડાળા નં, સીંગાપરાના બે દોળાવમાંનો

પડાળી સ્ત્રીં [દિ પડાળ] ઝાડાળી

પડિયાણુ વિં [પડતુ' ઉપરથી] પડતર

પડિયું નં ['પડ' ઉપરથી] પડીતું પડ

પડિયો પું [સં. પુર; પ્રા. પુઢ પાત્ર] પાંદડાનો
વાટકો; દડિયો

પડી સોં પડો-ટોલ

પડી સોં [જુઓ પડીકી] નાનું પડીકું. ઠંડી
સોં પડી; નાનું પડીકું (૨) દવાની
પડી-નાનું પડીકું. ઠંડું નં વસ્તુને
પાન કે કામળમાં લપેટીને ઝીખી પોટકી
જેવું કહેવું બાંધણ (૨) દવાની પડીકી
પડીદાર પું [પડી + દારુ પડી-ટોલ પીટનાર
પડીપથારી સોં પડ્યોપાથર્યો વાસ કે
પડાવ; ધામો

પડો પું [સં. પુઢ, પ્રા. પુઢ,] મોટું પડીકું કે ઝૂડો
પડો પું [સ. પઢ; પ્રા. પઢ] દોલ (૨) દંડેરો
પડોશ પું જુઓ પાડોશ. ઠણ સોં જુઓ

પાડોમણ. -શી પું જુઓ પાડોશી
પડયું પાથરું વિં ધામો નાંખીને પડેલું;
નિરાંત કરીને રહેલું [દારજ્ઞાનશૂન્ય
પડતમૂખ વિં બહેલું પણ મૂખ - બ્યવ-
પડવું, સંકિં [સ. પઢ; પ્રા. પઢ] બાણું
પડિયાર પું [સં. પ્રતિદાર; પ્રા. પઢિદાર]
પ્રતિદાર (૨) એક અડક

પણ નં [મ.] પ્રતિજ્ઞા; ટેક; વચન; નેમ
(૨) યરત; હોડ (૩) પું એક પ્રાચીન સિંહો

પણ અં [સં. પુનર પ્રા. પુણ] પરંતુ (વિરોધવાચક
ઉત્તયાન્વયી) (૨) વળી; ઉપગંત; સુધાં
પણ નં જુઓ. પલું. ઉદાં ગાંડપણ; બાળપણ
પણુઘટ પું પાણીનો ધાટ; જળાશય
પણુછ સોં [સ. પ્રલંચા] ધનુષની હોરી
પણુવ પું [સ.] નાનું નગારું
પણી સોં બાઈની ઝૂડી

-પણું નં [સં. લ્હ; મપ. વળ, -ણ] સામાન્ય
કૂં કે નામ યા વિં ઉપરથી બાવવાચક
નામ બનાવના પ્રત્યય. ઉદાં બાણુસખલું;
સારાપણ; કહેતાપણ

પણે (પ') અં પેલે કેકાણે [માલ-વસ્તુ
પણુ નં [સ.] વેચવાની ચીજ; વેપારી
પત પું પતિ [પ.]

પત સોં; નં ગળનો કોઠ

પત સોં [સ. પ્રત્યય] આબરૂ-ટેક (૨)

વિશ્વાસ. [૦કરતું = અણતું; માન રાખતું
(૨) ગાંઠતું; માનતું]

પતન નં [સં.] પડતું તે (૨) પડતી; નાશ
(૩) દાર; પરાનય (૪) બ્રજતા; અધ:પાત
પતરવેલિયું નં [પત્ર+વેલિયું (દે. વેલવિમ
= ખરડેલું)] અળવીનું પાન (૨) તેનું બળિયું
પતરાજ (-જી) સોં બડાઈ

પતરાવળ (-ળી) સોં [સ. પત્ર+આવળી]
પત્રાવળ; પતરાળાની દાર (૨) પતરાળું
પતરાળી સોં પત્રાળી; પતરાવળ (૨)
બાણુ; પિરસણ. -ળું નં પત્રાળું;
પાંદડાનો કહેલો યાળો જેવો આકાર
પતરી સોં [જુઓ પતરુ] ધાતુનો નાનો
પાતળો કકડો

પતરું નં [સ. પત્રકો ધાતુનો પાતળો મોટો
સપાટ પાટ (૨) મોટી કપરોટ
પતવણું સંકિં [દે. વળણ] પને એમ કરતું
પતણું અંકિં [જુઓ પતવણું] અંત
આવવો; ખતમ-પૂરું થતું (૨) નિષ્ણ થવો;
તોડ આવવો (૩) ચૂકતે થતું
પતંગ પું [સ.] પતંગિયુ (૨) પું; સોં
કતકવો. -ગિયું નં કૂડું

પતંગલિ પું [સ.] મદામાપ્યના લેખક
કે યોગદર્શનના પ્રવર્તક ઋષિ
પતાકેકું નં [મં. પત્રક + કું] કામળનો
નાનો ટુકડો [આવતી આડકથા

પતાકો સોં [સં.] નાની ધન (૨) નાટકમાં
પતાવટ સોં પતાવતું તે; તોડ

પતાવણું સંકિં જુઓ પતવણું
પતાણું નં ખાંડની પેતા જેવી એક બનાવટ

પતિ પું [સ.] સ્ત્રીનો ધાળી; કંથ (૨)
(પ્રાય: સમાસમાં) રવામી; માલિક. ઉદાં
પુશ્પીપતિ (૩) કપરી; અધ્યક્ષ; આગેવાન
પતિત વિં [સં.] પડેલું (૨) પાપી. બપાવન
વિં પાપીને પાવન કરનાર

પતિપરાયણ વિં સોં પતિને પરાયણ એવી
પતિયલ વિં જુઓ પતિયું

પતિયાર પું [પ્રા. પતિઆમ, -વ (સ. પ્રતિ
+ આવવ) ઉપરથી] વિશ્વાસ (૨) અ.....

પતિયુ વિં પતના રાગવાણુ
 પતિવ્રત નં પતિભક્તિ શાયળ -તા
 વિંસીં (૨) સીં [સ] સતી પતિવ્રત
 પાળનાર સી
 પતીકુ નં પેતુ કાતગી
 પતીજ સીં [પતીજુ' પરથી] આખર
 (૨) વિશ્વામ ંધુ અંકિં [પ્રા પતિવ્રત
 (સ પ્રતિ+ર)] પતીજ પડવી ખાતગી થવી
 પતેતી સીં [વેદ] પારસીઓના બેસતા
 વધ'નો તહેવાર
 પત્તન નં [મ] રાહેર પદન
 પત્ત સીં [પત પરથી] આખર
 પત્તર નં [પ્રા પત્ત (સ પત)] પતરાણુ,
 બા ૩(૨)ભિક્ષાપાત્ર ંવડિયુ, ંવેનિયુ
 નં જુઓ પતરવેડિયુ
 પત્તુ નં [સ પત્ત] પાદકુ (૨) માગળનુ
 જુ પાન(૩)મજ્જાનુ પાનુ(૪)પેરકાડ'
 પત્તો પું કામડેકાણુ નામનિશાની (૨)
 બાતભી ભાગ ખબર
 પત્ની સીં [સ] વનુ ધગિયાણી
 પત્ર પું નં [સ] ચિટ્ટી કાગળ (૨) નં
 પાદકુ (૩)છાપુ ંકે નં [સ] દીપ-ચાદીના
 કાગળોની નોટ રજિસ્ટર ંકાર પું
 છાપાનો તત્તી માલિ' કે તેમા લખવાના
 ધધાવાળો, જને વિરટ ંકારિત્ય નં
 પત્રમારનુ મામ જને લિખમ ંવેખક
 પું (છાપામા) પત્ર લખનાર કારસ્પોન્ડન્ડ'
 ંવેખા સીં [સ] સીઓએ કપાળે
 દોરેના ચિત્ર ંવેખકાર પું કાગળ
 પત્ર લખવા તે કારસ્પોન્ડન્ડ' (૨)
 કાગળપત્રનો વહેવાર કે સબંધ -ત્રાવલિ
 (-વી) સીં [સ] પત્રવેખા (૨) પત્રાણી
 -ત્રાવળ(-ળી) સીં, (-ળુ) નં
 પતરાવળ -ત્રાળી સીં જુઓ પતરાણી
 -ત્રાળું નં પતરાણુ -નિકા સીં
 [સ] ચિટ્ટી પત્ર (૨) નાનુ છાપું -ત્રી
 સીં [સ] ખપોગી (૨) પત્રિકા (૩) વિં
 પત્રવાણુ (સમાસમા) ઉદાં ખબરપત્રી
 પથ પું [સ] રતો

પથકે નં ંનિધાની કે રવચ સેવધાની
 (અમુક સખ્યાની) ૬ ૧
 પથરાણુ નં [સ પ્રક્તરણ] પાથરાણુ (૨)
 કાણે આવનારને બેસવાનુ પાથરાણુ
 પથરાટ પું [પાથરણુ ઉપરથી] પથર
 ફેલાવો ંધુ સીં માગી વગેરે પાથરીને
 કરેલી ંધી જમીન (૨) નં પાથરી
 મૂકેલી વસ્તુઓ -વધુ સંકિં -વુ
 અંકિં પાથરણુનુ પ્રેર' ને કમ હિ
 પથરાણુ(-ળુ) વિં પથરિયુ પથરાવાણુ
 પથરી સીં [જુઓ પથર] કાકરી નાનો
 પથર (૨) અસા હંની ધાગ મડવાને
 માટેનો નાનો પથર હોય છે તે (૩)
 પેશાબ કે મૂત્રમાર્ગ'નો એક રાગ કે તેમા
 થતો પથર જેવો પદાર્થ
 પથરો પું જુઓ પથર (૨) [લા] જડ
 કે લાગણીનીન માપસ (૩) વિં આડ
 ખીની (૪) કાઈ નકામુ તુચ્છ કે નિરર્થક
 એવો લાખ બતાવે ઉદાં તેને શું પથરા
 આવડે છે.
 પથાર પું [પ્રા પથાર (સ પ્રક્તર)] મોટી
 પથારી (૨) વિસ્તાર ફેલાવો -રી સીં
 [૨ પથારી] બિસ્તરો (૨) [ના] મુકામ
 (૩) માદગી ંરીવશ વિં મા ગીથી
 ખાટલાવશ -રો પું જુઓ પથાર
 પથિકે પું [મ] વટેમાગુ
 પથર પું [પ્રા પથર (સ પ્રક્તર)] પથરો
 પાપાણુ (૨) રરતાની લખાઈ બતાવતો
 કે સીમા હં બતાવતો પથર (૩) પથરો
 જડ કે લાગળીનીન માપસ [લા] [ઉપર
 પાણી શંખનકામી મહેનત મઈ અસર
 ન થવી] ંપાટી સીં ંસો પથરની
 લખવાની પાટી ંપેન ંરોરેટ પરલખ
 વાની પથરની પેન ંફોટો પું મથર
 ફાડનાર મત્તૂર -રિયુ વિં પથરણુ
 બતાવેલ(૨) પથર જેવું કંદા (૩) નં પથ
 રનુ વાસણુ -રિયો પું પથરનો વાડકો
 પથર વિં [સ] અનુકૂળ દિવકર (૨) નં
 પથ્ય ખોરાક (૩) કરી પરછ

પદ પુઁ [સ] પગ (૨) નં દરમળે (૩)
અર્થવાળો શબ્દ [વ્યા] (૪) કવિતાની
મૂળ કડી (૫) [ગ] 'દમ' (૬) મૂળ,
'૨' ૦કે નં [સ] ચાક (૨) સિક્કો.
૦રછેક પુઁ [સ] વાક્યના શબ્દનો વર્ગ
૦હેકો તે (૨) પદનુ વ્યાખ્યાન ૦રધુત
વિઁ [સ] પદગ્રંથ ૦પાકે પુઁ [સ]
(વેદના) પદો છટા પાડીને અન્વય કરવો
તે ૦ખંધ પુઁ [સ] પદોમા સ્વગ
કાવ્યની રચના ૦છટ્ટે વિઁ પદ પરથી-
અધિકારથી દૂર થયેલુ

પદર પુઁ પાવવ લગકાનો છટો(૨) સોંચારણ
[લા.] [પદરનું શબ્દોપોતાનુ, ગાડનુ(ધન)]

પદર-૨ સોં મગની ધન

પદસાવિત્ય નં [સ.] કવિતામા પદો કે
શબ્દોતુ લાલિત્ય-માધુર્ય

પદવિ(-ની) સોં [સ] દરમળે(૨)કપાધિ,
કલનામ ૦દાનમમારંભ પુઁ પદની
આપવાની વિધિ તેનો ઉત્સવ, 'કાન્તે-
કેશન', ૦ધર, ૦ધારી વિઁ પદવી ધારણ
કરનાર

પદાકોત વિઁ [સ] જીતેલુ, જેર કરેલુ

પદાતિ(-ની) પુઁ [સ] પગપાળો (૨)
પાલનનો સિપાર્દ

પદારથ પુઁ [સ] પદાર્થ પદાર્થ [પ]

પદાર્થ પુઁ [સ] શબ્દાર્થ(૨) સીજ, વસ્તુ
(૩) તત્ત્વ ૦પાકે પુઁ પ્રત્યક્ષ પદાર્થ
દ્વારા જોડ ૦વિજ્ઞાન નં ભૌતિક
પદાર્થના ગુણધર્મની મીમાસા કરતુ
શાસ્ત્ર, 'ફિઝિક્સ' [સમ્રાજ

પદાવલિ(-લી) સોં [સ] પદો-કાંચોનો

પદાવનું સંકિં ૦ પાદવું નું પ્રેરક(૨) [લા]
ફૂલ કાઢવી, પહેલુ (૩) જળરક્તસીથી
કઠાવલુ-મેળવતુ, લઈ લેલુ

પદી નં [સ] અનેક પદો મળીને બનતી
રકમ, 'એકરપ્રેશન' [ગ]

-પદું નં [સ] પદ પદ, કામ (પ્રાય
સમાસમા). જેમ કે, ગોરપદું

પદે(-દો)ડવું સંકિં ૦ પદેડુ, ખૂન, યાજી

નય ત્યાસુધી હોડાવલુ (૨) (ગમે તેમ —
બગડે ત્યા સુધી) ખૂન વાપરલુ કે
કામમા લેલુ

પદ્ધત સોં પદ્ધતિ, રીત

પદ્ધતિ સોં [સ] રીત (૨) કોઈ પદ્ધતિ
કરવાની વ્યવસ્થા કે માસ્યશુદ્ધ રીત
અથવા કમ કે તે નિષ્પત્તિ અથ. ૦મર
અં પદ્ધતિ પ્રમાણે, બરોબર રીતસર

પદ્ધ નં [સ] કમળ, રાત્ર કમળ(૨) હાથીની
સૂદ અને કુબરથળ ઉપરની રમદાર છાટ
(૩) ૮૦૨ અમજ (૪) વિષ્ણુનું એક
આધુધ (૫) મરીરના ઘટ ચક્રોમાનું એક
(૬) આગળના ટેરવા કે પગના તળિયાં
ઉપરનું એક સામુદ્રિક ચિહ્ન-આકૃતિ
(૭) નાગની ફેણ ઉપરનું ચિહ્ન (૮) કૂનેર
ના નવ નિધિઓમાંનો એક ૦મ પુઁ [સ]
અથ ૦તાભ પુઁ [સ] વિષ્ણુ, -ક્રામન
નં યોગના ચોરાશી આસનોમાનું એક
પદ્ધિની સોં [સ] કમળનો છાટ(૨) કમળની
તળાવડી (૩) કામગાસમા ગણાવેલા
ચાર પ્રકારમાની ઉત્તમ સ્ત્રી

પદ્ય નં [સ] કવિતા (૨) છદ્ધાદ્ધ શબ્દ
રચના ૦ખંધ પુઁ પદ્યમા કરેલી
રચના -દ્વાત્મક વિઁ પદ્યમા રચેલુ

પદ્યરામણી સોં પદ્યારતુ કે પદ્યરાવતુ
તે(૨)ગુરુ કે આચાર્ય ઇંની પદ્યરામણી,
કરાવાય ત્યારે તેને અપાતી બે

પદ્યરાવનું સં કિં ૦ [પદ્યારતુ] નું પ્રેરક
માનથી તેડી આણતુ કે પદ્યોચાડતુ (૨)
(ન ખપતી કે ન નેઈતી વસ્તુ) બીજને
બચાડી દેતી, તેની રીતે અનિષ્ટ વસ્તુને
દાગવી કે દૂર કરવી [વા]

પદ્યારવું અં કિં [સ] વદ + પૂ, આવલુ
કે જલુ (માન કે કંટાસમા)

પનધટ પુઁ [હિં] જુઓ પલ્લવટ

પનાઈ સોં હોડી

પનારો પુઁ દુરભિયાત સદવાસ કે સબધમાં
આવલુ પડે એવી દશા, કોઈની સાથે પાનુ
પડતુ તે

પનાડ સોં [વા] રક્ષાણુ [પાણિયારી
 પનિયા(-હા)ડી (નિ') સોં જુઓ
 પનીર નં [વા] ફરી માથી પાણી કાઢી
 લઈ બનાવેનો ખાદ્ય પ'થ'ં
 પનું નં કેરી વગેરેનું કરાતું ખટમધુરુ
 પ્રવાની - પીણુ
 પનો (નો') પુન[વા] પન્ના] કાપડની પહોળાઈ
 પનોતી (ના') સોં રાનિની દયા, પડતી દયા
 પનોતી (નો) સોં ભાગ્યશાળી સો, જેનું
 એકે હાકડું ભરી નથી ગયું તેરી સો
 પનોતું (નો') વિં શુભ, મગન-રી (ર)
 સુખી, વશવિન્દારવાણુ (૩) હામરા
 વિનાનાને ધણે વધે' થયેલું (સતાન)
 'પ.નગ પુન [સ] સાપ
 પનું નં એક જાતનો ટીરો, પાનુ
 પપડાટ પુન[રવં] પડપડાટ, (તુમાખીએર)
 પડપડ જોવડું તે
 પપનમ નં એક ફળ
 પપલામણુ સોં ['પપલાવણુ' પરથી] યાડ,
 વડાલથી પ પાગડું તે(ર) આળપ'પાગ[લા]
 પપલાવણું સંકિંદિ પોણ્ય=હાથ ફેરવેનો
 પપનામણ કરવી, પ પાગડું
 પપળામણુ સોં પપલામણુ
 પપળાવણું સં કિં પપનાવડું
 પપેટી સોં જુઓ પનેતી
 પપિયું નં [સ્વ, પો પાપાવા] એક ફળ -ચો
 પુન તેનું ઝાડ
 પપૈયો પું [વ પળાજ] બપૈયો, ચાતક
 પમરડું અંકિં મમમડું, સુવાસ પસરવી
 પમરાટ પુન મહેક, ખુસારો
 પમાડ(-વ)ડું સંકિં 'પામડું'નું પ્રેરક
 પચ નં [સ] પાગી (ર) દૂધ
 પચગંબર પુન [વા] પેગબર, માણસ માટે
 ઈશ્વરનો સદેશો લઈ આવનાર, નખી.
 -રી વિં પચગબરને લગત (ર) પચગબર
 દહેલું (૩) સોં પચગબરનું કામ
 પચગામ પુન [વા] પેગામ, સદેશો (ર)
 ઈશ્વરી સદેશો
 પચોહ પુન [સ] વાદળ

પચોહ પુન [સ] રતન (ર) વાદળ
 પચોધિ પુન [સ] દરિયો
 પર અં [પ્રા પરિ=ઉપર] ઉપર
 પર [સ. પ્રતિ, પરિ, પ્રા પરિ] 'પ્રતિ', 'પરિ'
 તરીકેના અર્થનો તદ્દભવ ઉપસર્ગ દહો
 પરબીરિયુ, પરન્મા
 પર વિં [સ] પારક (ર) અન્ય, બીજું
 (૩) દૂર, અતીત (૪) પછીનું ઉત્તર (૫) શ્રેષ્ઠ
 પર નં [વા] પીધું
 પરકન્મા સોં [પ્રા પરિત્વ' (સ પરિત્વ)]
 પરિત્તમત્તા, પ્રદક્ષિણા
 પરકાય(-ચા, પ્રવેશ પુન [સ] બીમના
 શરીરના પેસવું તે -એક ચિહ્નિ
 પરકાર પુન [વા] વડુંલ દોરવાનો પ'પાસ
 પરકીય વિં [સ] બીમણુ પાગક, -ચો
 સોં [સ] પારકાની સો (ર) તણ
 પ્રકારની નાધિકાઓમાની બીજી
 પપ્પ સોં [પરખડું પરથી] પરીક્ષા બું
 સંકિં [મ પરાખ, પ્રા પરિ] પા ખડું
 પરીક્ષા કરવી (૨) ઓગળડું (પરખી કાઢવું)
 -ખામણી સોં પાગમવાનું મહેનતાણું
 (ર) પારખવાની આવડત -ખાવડું
 મંકિં 'પરખડું', 'પારખડું'નું પ્રેરક (ર)
 [લા] આપવ (૩) બાળવડું (૪) સમગ્રણ
 પાડવી, સમગ્ર પડે એમ કરવું -ખાવડું અં
 કિં ઓગળાડું 'પ(-પા)રખડું'નું કર્મણિ
 (ર) યોગ્ય વર તરીકે ગણાવું -જડપણ[ડા]
 પગગળુ વિં પદોપધારી
 પરગણુ નં [વા પરગન] તાલકો
 પરગામ નં બીજું ગામ -ચો વિં બીમ
 ગામનો રહેવાસી (ર) તાલિત [લા]
 પરચૂટ(-ર)ણુ વિં જુદું જુદું, કુટુંબ
 (ર) નં ખુરદો -ખિયુ વિં પરચૂરણ
 (ર) ખાસ મહત્વનું નહિ -ફાલડું [લા]
 પરચો પુન પરનો, પ્રતાપ, ચમત્કાર
 પરછંડ વિં [સ પ્રચંડ] કદાવર, હથ્થપુટ
 પરછદો પું [જુઓ પડછદો] પડો
 પરજ સોં [સ પ્રજા ઉપરથી] પ્રા, જાત
 પરજન પુન [સ] પારક -સબધી નહિ

એણું માણસ; 'સ્વજન'થી ઠીકદૂં તે
 પરજળવું અંકિં [સ. પ્રજ્ઞ] ચેતનું; બાળું
 પરજ'ક(-ગ) પું જુઓ પચ'ક [પ]
 પરજળવું સંકિં [જુઓ પ્રજળવું] 'પર-
 જળવું'નું પ્રેરક, સળગાવણું, બાળણું [પ]
 પરજિયેા પું રાજિયેા
 પરજીવી વિં બીજને ભોગે, તેને આધારે
 રહીને જીવનાર, 'પેરેસાઈટ'
 પરકં(બણ) સ્ત્રીં [પરકંડું ઉપરથી] કમૂજાત,
 કરાર (ર) વર કે કન્યાની પહેરામણી
 તરીકે કરાવેલી રકમ
 પરકંડું સંકિં [પ્રા પર(-રિ)દ્વ(સ પ્રતિ,
 પરિસ્થાપન)] ગયાપન કરવું, નહીં કરવું;
 કરાવવું, કરાર કરવો
 પરક સ્ત્રીં માયાફોડ (ર) લપ, પીટા
 પરકડું(-ણું) નં [દે. પરદા] સાપેલિયું
 પરડિયેા, પરડેા પું બાવળની યિમ
 પરણું નં પરણવું તે, લગ્ન (ર) પરણવાનો
 ઉત્સાહ-અભરખો[લા]. વત્તા નં પરણવું
 તે, લગ્ન ઉદાઃ ચોથું પરણત (ર) વિં
 પરણિયત. ઇવું સં કિં [સ. પરિણી]
 લગ્ન કરવું(ર)અનુસંબધબાધવો[લા]
 પરણાયું નં શકેડું, મારીનું પ્યાલું
 પરણાવણું સંકિં 'પરણવું'નું પ્રેરક (ર)
 દુધમાં પાણી ભેળવણું [લા]
 પરણિયત વિં પરણેવું (ર) સ્ત્રીં
 પરણેતર, પત્ની [સ્ત્રીં પત્ની
 પરણેત(વર) નં પરણવું તે, લગન(ર)
 પરણેયું નં જુઓ પરણાયું
 પરણેયો પું પરણનારો, ધારી
 પરત અં પાછું
 પરત'ત્રવિં [સ] પરવશ, પગાધીન. વત્તા સ્ત્રીં
 પરતો પું જુઓ પરતો
 પરત્ર અં [સ] પરલોકમા
 પરત્રે અં ત્રિપે; અંબધમાં
 પરથાર પું જુઓ પરથાર
 પરદારો પું દારૂનો બાપ, પ્રપિતામહ
 પરદાર(-રો) સ્ત્રીં [સ] પારકાની સ્ત્રી.
 વગમન નં વ્યભિચાર

પરદુઃખ નં [સ] પારકાનું દુઃખ. વત્તા વન
 વિં બીજનું દુઃખ દૂર કરનાર
 પરદેશ પું [સ] પારદેશ દેશ. -રો વિં
 પારકા દેશનું
 પરદો પું [પા] જુઓ પડદો
 પરધન નં [સ.] પારકું ધન
 પરધર્મ પું [સ.] બીજનો ધર્મ(ર)બીજો-
 જુઓ ધર્મ, સ્વધર્મ નહિ તે. -મીં
 વિં જુઓ ધર્મ પાળનાર, બિજધર્મ
 પરધામ નં [સ] પરમધામ (ર)પરલોક
 પરનાતીલું વિં બીજ નાતનું
 પગનાર(-રો) સ્ત્રીં બીજની સ્ત્રી
 પરનાળ સ્ત્રીં, -ણું નં [સ] પ્રજાળનિવાનું
 પાણી ઝિવાઈને બાજુએ જવા માટે
 રખાની ધાતુ કે લાકડાની નીક(ર)ચીનો
 ખીડો રાખનાની બૂચળી પિડુપ
 પરપુરુષ પું [સ] પતિ સિવાયનો બીજો
 પરપેઠં (પેઠ) સ્ત્રીં પેઠં ગુમ થવાથી ફરીથી
 (ત્રીજ વાર) લખાયેલી દૂરી
 પરપોટી સ્ત્રીં નાનો પરપોટો -ટો પું
 હવાથી પ્રવાહીમા થતો કુદો-જુદુદ(ર)
 થોડા વખતમા ફટી વટી નાગ પામી
 જાય તે, ફાણબ ગુર [લા]
 પરખ સ્ત્રીં [સ] પ્રગાં વસ્તામા મુસાદરને
 પાણી પાનાની ધર્માંદા જગા ઠડી સ્ત્રીં
 પંખીઓને દાણા નાખવા એક યામકા
 પર કરેલું સાવંજનિક મકાન
 પરખાણું નં થઈ બાધવાનું આડું લાકડું
 પરખાણું અં બારોબાર
 પરખિયો પું પરખ ઉપર બેસી પાણી
 પાનારો, પરજવાળો
 પરખીડિયું નં [સ] પરિ + પ્રા. લીંગ = બીડું
 (કામળ બીડવાળી) કામળની કોથળી; વખેડો
 પરખીડો પું મોટું પરખીડિયું
 પરખલ નં [સ.] પરમતત્ત્વ; પરમાત્મા
 પરભાવ પું [સ] બીજો અવતાર
 પરભાતિયુ નં જુઓ પ્રભાતિયુ
 પરભાડું(-યું) અં પરભાડું; બારોબાર
 (ર) વિં બદારનું

परलापा श्री०[स]जील - जीलनी लापा
 परलत पु०[स]कायनो नर - ता(-तिका)
 श्री० [स परमता] कायन
 परमोऽगी वि० जील वडे योगवातु डहा०
 'य पो परमो नी छे
 परम वि० [स] उत्तम (२) गर्ध का
 पडे तान के आवनी काय पजीनु ०तत्त्व
 न० अतिम - सायत तत्त्व, धडा
 परमतमधिष्ठिता श्री० पारकाना मतने
 मदन करवानी वृत्ति - उद्धारता
 परमधाम न० उत्तमनाक, मोक्ष
 परमपद न० [स] मोक्ष, मुक्ति
 परमपुत्र पु० [स] परमा मा
 परमपुत्र पु० [स] सन्यासीयोना यार
 प्रमारमाथी सौथी श्रद्ध प्रकार (कृषीय ,
 भट्टक, छत्र अने परमपुत्र)
 परमाटी श्री० [पर + माटी] भात्र [प]
 परमात्मा न० नुओ परमात्मा
 परमात्मा वि० [स प्रमाण] सार्थक, प्रमाण
 (२) अ० निश्च नमी ०पु स०कि०
 [स प्रमाण] प्रमाणभूत - सायु मानतु
 परमात्मा पु०, न० [स] वधु विभाग यर्ध
 राके नहि तेवो जीलामा जीलो आलु
 परमात्मा न० [मा परिमाण] परिमाण, भाप
 परमात्मा न० [स प्रमाण] पुरावो, दाखना
 परमात्मा पु० [स] परमेश्वर
 परमानंद पु० [स] परम - श्रेष्ठ आनंद
 (२) परब्रह्म [वि० परमार्थ]
 परमार्थ पु० परमार्थ परोपकार - थी
 परमार्थ पु० [स] उत्तम पुत्रार्थ - मोक्ष
 (२) परमतत्त्व (३) परोपकार ०पुद्धि
 श्री० परमार्थ साधवानी पुद्धि - र्थी
 वि० परोपकारी
 परमिष्ट श्री० [ह] रत्न के परवानगी के ते
 देती (अरमारी) थिही [गेनोरिया]
 परमियो पु० [स प्रम] अेक राज,
 परमेश (श्वर) पु०[स] परमात्मा (२) शिव
 [०पु मात्मा ग० प्र० बली आदमी, ओ
 निथो] - श्वरी श्री० (२) वि० नुओ धंश्वरी

परमेष्टी पु० [स] धडा (२) विष्णु (३)
 गिव (४) अदन्त [नैन]
 परमोऽर्ध पु०[स] भोगभा भेटा अन्युदय
 परमान्य न०[स] जीलु राग्य (२) विदेशी नो
 अभन [ओपनेडिव]
 परवक्षी वि० [स] जीलने ८ क्ष क०
 परनोड पु० [स] मृत्यु पजीनो भवर्ग वगेरे
 जीलो लोक व्दामे वि० भरल पामेव
 भरहम
 परवडु अ० कि० [स० वा परवर्न =
 पोपथ क०] पातवव, पोमातु
 परवडी श्री० नुओ परवडी [परमेश्वर
 परवरदिगार पु० [का] पातदार (२)
 परवरपु अ० कि० नु
 परवश वि० [स] पराधीन
 परवषा न० अे - शाक
 परवा श्री० [का] दरदार (२) गर
 परवाड श्री० [स परि + द वा - वाड]
 गामेनो छवाडानो भाग
 परवानगी श्री० [का] रत्न
 परवानो पु० [का] रत्नो लेपी हुकम
 दाहसन्स (२) पतगियु (३) छट [वा]
 परवार पु०, श्री० नवराश ०पु अ० कि०
 १३ आटोपी नवडु यड
 परवातु न० नुओ प्रवाद
 परशु श्री०, न० [स] कुलागी ०राग पु०
 [स] विष्णुनो छडो अवतार
 परसाह पु० नुओ प्रसाह - दियु वि०
 प्रसाह जावानो गमनो होय तेड (२)
 प्रसाह भावा पूरती न देव डपर लेनी
 आरया होय अेव - ही श्री० नुओ प्रसादी
 परमाथ श्री० नुओ पसाथ
 परसेवो पु० [स प्रसेव] यामनीना जिनो
 माथी नीकणतु पापू
 परसेव वि० [का] (समासमा) पूरक
 भज उ० पु० पु० परसेव - रती श्री०
 [का] पूरक भजि (२) पसासा (३)
 पगरी पुरामत
 परश्री श्री० [स] जीलनी श्री

પરિ. [સ] એક ઉપગમ 'ચારે તરફ',
 પરિભૂષ એકોઅર્થળતાને ઉદાહરણિક્રમા
 પરિકર પુ. [સ] પગિજન (૨) ૧૬, સમૂહ
 પરિક્રમ પુ. [સ] ૦૯૧ નં, -મા સ્ત્રી
 પ્રદક્ષિણા (૨) આમનેમ કરવું તે
 પરિચય પુ. [સ] ગ્રીમાર, અગીમાર (૨)
 ધન માનમતા વારિનો સમદ ન્દી વિં
 પરિચદવાળુ
 પરિધ પુ. [સ] વતુળનો પેરાવો (૨) નાગગો
 ભેગા (૩) ભોગગ જેડુ એક ગામુધ
 પરિચય પુ. [સ] આગખા (૨) સદવાચ
 (૩) મહાવરો [એવા આકરી
 પરિચર પુ. [સ] સેવક -ચાં સ્ત્રી [સ]
 પરિચારક પુ. [સ] સેવક
 પરિચાગિત સ્ત્રી [સ] નારી
 પરિચિત વિં [સ] આગખીત
 પરિચિન્ન વિં [સ] મયાદિત (૨) વિભન્ન
 ન્દુ પાડુ
 પરિચેદ પુ. [સ] ભાગ (૨) સીમા
 પરિજન પુ. [સ] નં [સ] નોકર
 પરિણત વિં [સ] પરિણતિ પામેડુ - ત
 સ્ત્રી [સ] ગ્રંથકુ-નમકુ તે (૨) જુઓ
 પરિગમ -મકુ અંકિં [સ] પરિગમ]
 પરિગમ પામકુ કનિત યવ નીપજકુ
 પરિણામ પુ. [સ] નં [સ] અત કુ,
 નતીને (૨) રૂપાતર વિકાર (૩) પરિપકનતા
 -મી વિં [સ] પરિણમકુ કનિત,
 પરિગમરૂપે નીપજકુ
 પરિણીત વિં [સ] પરજેડુ
 પરિતપ વિં [સ] પરિતાપ પામેલુ
 પરિતાપ પુ. [સ] તાપ સતાપ
 પરિતૃપ્ત વિં [સ] પરિતૃપ્તિ પામેડુ -સિ
 સ્ત્રી સતોષ
 પરિતોષ પુ. [સ] સતોષ
 પરિત્યજ્ઞ વિં [સ] છાડી દીધેડુ ત્યજેલુ
 પરિત્યાગ પુ. [સ] છાડી દેડુ તે
 પરિનાયુ નં [સ] સરક્ષણ
 પરિધાન નં [સ] પહેરવું તે (૨) વસ્ત્ર
 પરિધિ પુ. [સ] વડુંળનો પેરાવો,

'ગર્હ'ગરન્થ' (૨) સૂચ ચ દ્રવી આસપાસ
 દેખાવું તેજનું કુ ગણ (૩) ચોમેર ફરતી વાડ
 પરિનિર્વાણુ નં [સ] મોક્ષ
 પરિપક્વ વિં [સ] પૂરેડું પાડેડુ ત્તા સ્ત્રી
 પરિપત્ર પુ. [સ] લાગતાવળગતાની
 નાણુ માટે ફેવતો પત્ર, સકચુલર
 પરિપાક પુ. [સ] પરિણામ કુ (૨)
 પરિપક્વ યવુ તે
 પરિપાતિ (-ટી) સ્ત્રી [સ] ડે ની ગીતિ (૨)
 ધારો પ્રથા નિયમ (૩) કેમ ની
 પરિપાતન નં -ના સ્ત્રી [સ] પાતન રક્ષકુ
 પરિપુટ વિં [સ] સારી રીતે પે થલુ-શક્તિ
 પામેન -દિ સ્ત્રી [સ] પરિપુટપલુ
 પરિપૂર્ણ વિં [સ] બરપૂર ત્તા સ્ત્રી
 પરિપૂર્તિ સ્ત્રી [સ] પરિપૂર્ણતા
 પરિપ્રશ્ન પુ. [સ] ફરી ફરીને પૂડુ તે
 પરિપ્રણ નં [સ] પરિ+પ્રણ જેર
 પરિપ્રજ્ઞ નં [જુઓ પરપ્રજ્ઞ] પરમાત્મા [પ]
 પરિપ્રલવ પુ. [સ] તિરકાર (૨) પરાત્ત
 પરિભાષા સ્ત્રી [સ] કોઈ પક્ષ રાજ્યની
 સાતિ સંજ્ઞાઓ કે રાખે
 પરિપ્રમણ નં [સ] ફરવું-રહેડુ તે ભ્રમણ
 (૨) ગોળ ગતિમા ફરવું તે
 પરિમલ્લ [સ], -ળ પુ. સુધ
 પરિમાણુ નં [સ] માપ (૨) જેને હળે
 વસ્તુને માપી ગદાય છે તે એવું લક્ષણ-
 મપાઈ ગયાડુ તે કે તેની રીત
 પરિમાર્જન નં [સ] ઘોણુ-માજુ તે
 પરિમિત વિં [સ] અલ્પ મયાદિત (૨)
 અદ્યક્ષર, માપેલુ -તિ સ્ત્રી [સ]
 માપ તોન (૨) સીમા મપાઈ (૩)
 પેરીમીટર [ગ]
 પરિમેય વિં [સ] માપી રામય તેડુ,
 મયાદિત (૨) માપવા થોચ (૩) નં
 માન, મેજિયુડ [ગ]
 પરિયુ નં, -યો પુ. [સ] પ્રજા ઉપરથી
 પૂવજ (૨) વરાજ [રક્ષાયેડુ
 પરિરક્ષિત વિં [સ] બધી બાજુએથી
 પરિરક્ષ પુ. [સ] ૦૯૫ નં [સ] આનિગન

परिवर्त पुं [स] युग के कालने अत
(२) द्वेक्षार कालि (३) गोण द्वेक्षु ते
-तर्क वि० (२) पुं [स] द्वेक्षार-कालि
कनार (३) गोण द्वेक्षार ३ द्वेक्षनार
-तर्क न० [स] लुओ परिवर्त -तर्क
वि० [स] मङ्गल -तर्क पुं [स] परिवर्त
परिवार पुं [स] ३७ मङ्गली
परिवाह पुं [स] ७१ मङ्गली नुते (२)
वधाराण पाणी मङ्गली कनारो भाग
परिवृत्त वि० [स] वीटायु
परिवृत्त वि० [स] गोण द्वेक्ष (२) पाछ
द्वेक्ष (३) यारे जालुथी वीटायु
-तर्क ओ० [स] गोण द्वेक्ष ते (२)
भाज द्वेक्ष ते (३) वीटायु वधु ते
परिवेश (-प) पुं [स] तेजुं ३ १७ होरो
परिवेशन न० [स] टाकल, आच्छादन
परिवेष्टित वि० [स] वीटायु (२) ७ कायेक्ष
परिमन्त्रित वि० [स] परिमन्त्रा दीधी
होय तेव
परिमन्त्रा ओ० [स] सन्धास
परिमन्त्रा पुं [स] सन्धासी
परिमन्त्रिका ओ० [स] सन्धासिनी
परिशिष्ट न० [स] पुरवगी (अथ के लेपनी)
अपरिच्छेद (२) वि० पात्री रहेव
परिशीलन न० [स] अनुशीलन-दीर् सेवन
परिशुद्ध वि० [स] पूषपणे शुद्ध
परिशेष वि० [स] पात्री रहेव अवशिष्ट
परिश्रम पुं [स] महेनत
परिषद ओ० [स] सभा
परिषद पुं [स] लुओ परीषद
परिष्कार पुं [स] अनकार, शङ्कार
(२) सङ्कार [स] पूषपणे
परिश्रमास वि० [स] सपूष -पित ओ०
परिष्मा ओ० [स] तद
परिष्मान न० [स] परीष्मानो मुवक (२)
मुदर ओ-मुषोनी जभावट [स]
परिद्विषति ओ० [स] आलुआलुनी
विषति-सन्धेय
परिद्वेषु सङ्किं [स] पतिहो छोडव तजव

परिहा पुं [स] त्याग -थं वि० [स]
टाणी रकाय ओव के टाणवा नेव
परिहास पुं [स] भरकरी
परिहा न० [स] लुओ परहु पक्षी
परी ओ० [स] पाओवाणी देवताई मुदरी
० कथा ओ० परीओ नेमा आवती
होय ओवी-अदभुत कथा
परीक्षक पुं [स] परीक्षा कनार -छु
न० [स] परीक्षा
परीक्षा ओ० [स] तपास कसोटी ० थीं
पुं [स] परीक्षाभा जेसनार -क्षित
वि० [स] पारमेतु तपासेतु (२) पुं
आजमन्त्रो पुत्र
परीष्ठा पुं [स] परीष्ठा वपरशी लुओ पारेष्ठा
परीवार पुं [स] परिवार
परीवाह पुं [स] लुओ परिवह
परीषद पुं [स] प्रा पारहा टाड तडको भाज,
तरस वगेरे पावीस विषतिओमानी
प्रत्येक के ते सदेवी ते [स]
परु न० [स] २० स पूष पाय
परुप वि० [स] कडार, ता ओ०
परु वि० [स] पर अग्य [प] (२) अ०
द्वर, अदग
परु न० सदेव मङ्गली वसवाट वपनगर
पञ्चागात ओ० [लुओ पछो] महेमानगीरी
पञ्चो पुं [स] प्राप्ता को महेमान अतिथि
परे अ० [स] पर परे परे ठेकाये (२)
पर वपर [लुओ परहेव भा
परे (२) वि० (२) ओ० - ओ०
परे ओ० [स] कवायत
पदेश पुं [स] परमेस्वर
पदेशान वि० [स] होरान (२) व्याकुन,
विक्रम (३) धूर्त, अक्षु अतुर -नी ओ०
मुसीमत होरानत (२) व्याकुता वद्वज
परीक्षा वि० [स] अप्रथम परेहा ७२
परीक्षा (२) पुं, न० [स] वल्ल प्रा वल्ल
प्रभाव, सवार -विद्यु न० मगसकु
परीक्षागत ओ० लुओ पञ्चागात
परीक्षा ओ० [लुओ पञ्चागात] आरवा ११
नानी-वाकरी -ओ पुं मेगी परे ११

પરોળો પું [નુગો પડો] મહેમાન
 પરોપકાર પું [સ] પારકાનું બધુ કરવું
 તે -ગિતા સ્ત્રી પરોપકાર કરવાનો
 ગુણ -ગી વિં [સ] પરોપકાર કરનારું
 પરોપલ્લી વિં [સ] ખીમને આધારે
 જીવનારું
 પરોવવું સં કિં [સં પ્ર+વે] પ્રિયુ,
 વેણનાની વસ્તુને દોરા ઉપર ચડાવવી કે
 તેમા દોરોધારવો (૨) જોડતું નાગડતું [લા]
 પર્વ ન્ય પું [સ] વગ્માદ [(સ) શૂપગ
 પર્ણ નં [સ] પાદકું ઠંડુટિ (-ટી) સ્ત્રી
 પર્વેનરીત વિં [ફા] પર્વામા ગ્દેનાર
 પર્થક નં [સ] મુસાફરી
 પર્થવમાન નં [સ] અત -ચિની વિં
 સ્ત્રી, -ચી વિં [સ] અતિમ, અતવાળુ
 પર્થક પું [સ] પનગ
 પર્થત પું [સ] ચોગરદમ ફરતી હદ,
 (૨) અત, ઉચટ (૩) અં મુધી, લગી
 પર્થાપત વિં [સ] પૂરત (૨) સપૂર્ણ (૩)
 પ્રચર, પુષ્પ (૪) સમર્થ (૫) મર્યાદિત.
 -સિ સ્ત્રી [સ] પર્યાપલ્લુ
 પર્યાય પું [સ] સમાનાર્થ શબ્દ (૨) રીત,
 રસ્તો (૩) યુક્તિ, બદાનુ (૪) પ્રકાર (૫)
 કમ, અનુકમ (૬) પદાર્થનો ગુણ કે ધર્મ
 અથવા તત્ત્વન્ય પરિણામ
 પર્યાયોચન નં, -ના સ્ત્રી [સ] સપૂર્ણ
 આલોચન, સમીક્ષા
 પર્યુષામના સ્ત્રી [સ] સેવા
 પર્યુષણ નં [સ] જુઓ પશુસાહુ
 પર્યેષક પું [સ] પર્યેષણ કરનાર, શોધક.
 -ણ નં, -ણી સ્ત્રી [સ] અન્વેષણ,
 આલોચના, તત્ત્વચિતન
 પર્વ નં [સ] મયનો ભાગ (૨) આડમ,
 ચોદરા, પૂનમ અને અમાસ એમાની કોઈ
 પણ તિથિ (૩) પવિત્ર દિવસ (૪) તહેવાર
 (૫) સાકાનો એક ગાઠાથી બીજા ગાઠા
 સુધીનો ભાગ ષ્ણી સ્ત્રી [સ] પવિત્ર દિવસ
 પર્વત પું [સ] પહાડ
 પર્થેન્ (-છ) [ફા] જુઓ 'પરદેજ'મા

પત્ર નં [સ] ચાર તોડા જેટલુ માપ (૨)
 સ્ત્રી પગ, કાપા વાર
 પલક સ્ત્રી [સ] પગ, કાપા
 પલક સ્ત્રી [ફા] આખનો પડકારો ઠંડું
 અં કિં મી ચાતુ ને ધણડત (૨) આખ
 પનકવાની જેમ ગતિ દોની કે થવી (-)
 ઝગમગ રતી રતીને પ્રકારણ -કારો,
 -કો પું આખનુ પનકતુ તે(ર) ઝમકારો
 (-) આખસારો, ગારો [કુકગ
 પલટણ (-ન) સ્ત્રી [ફા] જોડન વો] હર રતી
 પલટવું મંકિં [મા પટ્ટ] બદલવું
 પલટાપવટી સ્ત્રી ફેરફાર, ધણપામવ
 પલટાવવું સંકિં, પલટાવું અંકિં
 'પલટવું'નું પ્રેરક અને કમંચિ
 પલટી સ્ત્રી, -ટો પું [નુઓ પડવ]
 ફેરબદલી (૨) ધયો
 પલવટ સ્ત્રી [સ પર્વ] કેડ બાધવી તે કે
 તેનુ કપડું જેવુ હીનો બાધે છે (૨)
 બાધવ કે નીચે લટકતો છેડો, તેને કેડ
 કે છાતીએ તા પી બાધવો તે
 પલળવું અંકિં [નુઓ પનાળવું] બીનું
 ઘતુ(ર) પોચુ ઘતુ, પીગળવું (મન) [ડા]
 પલંગ પું [સ પર્વ પ્રા પર્ક] મોટો પાટો
 -ડી સ્ત્રી નાનો પનગ, દોલણી વૈષા
 નં પયારી ઉપર પાથરવાનો જોછાડ
 પલકું (-ખુ) નં આકના પાડાનો પ્રક
 પલાણુ નં [સ પર્વાગ, પ્રા પલાગ, સરં
 ફા પાલાન] ઘોડાની પીઠ ઉપર નાખવાનો
 સામાન (૨) સવારી ઠંડું અંકિં સવારી
 કરવી (૨) ઘોડાની પીઠ ઉપર સામાન કસવો
 પલાયન નં [સ] નાસી જવુ તે
 પલાયિત વિં [સ] નાહેણ, દોડી ગયેણ
 પલાવ પું [ફા] બાતમા દાળ ને માસ
 નાખી બનાવેલી એક વાની
 પલાશ પું [સ] ખાખરો
 પલાળવું સંકિં [સરં પ્રા પલાવિ
 (સ પલાવિત)] બીજવણ (૨) મન પર
 અસર પહોચાડવી (૨) વડુ કરવા દોડી
 પલાળવી (૪) કોઈ કામ થવું કરવું

પક્ષાગિયું નં નાહતી વખતે પક્ષાગિયના બદલાતું પંચિયું

પક્ષાંડી સોં [પ્રા. પહલિવ(સ. પર્યસ્તિકા)]

પગ અમુક હથે વાળીને ચપટ બેસવાની

એક રીત. -ડો પું મોટી પક્ષાંડી

પલિત વિં [સ.] પળિયાંવાણું

પડીત પું; નં [વા. પતીર] ભૂતપ્રેત

પડીતે પું [વા.; પ્રા. પલિત (સ. પ્રદિત)]

ભમગરી. [વ્યાપવે = કચેરું [લા.]]

પતેટ પું; સોં [દ. લેટ] (રીવવાના સંચાથી)

કપડાની પટ્ટો વાળી સાંધવી તે

પડોટ સોં [‘પડોટ’ પરથી] અનુભવ;

કેળવણી; તાલીમ. ંપું સંકિં [પ્રા.

પનોટ=પ્રવૃત્તિ કરવી] કામકાળમાં ભેડી

પાવરધું કરવું (૨) કેળવી સવારી લાયક

કરવું (૩) ચંપી કરવી; દમાવતું

પદ્મવ પું; નં [સં.] કપા (૨) પાંદડું

(૩) પાલવ; ઉડો. વ્યાપડી વિં ઉપર-

ચોટિયુ જોડું નહિ તેવું (જ્ઞાન). -વિત

વિં [સં.] નવા પાનના ફાલથી લેવુર

યઈ રહેતું. -વી સોં [સ.] ચલનવલનથી

કરેલા છસારા. ઉદાંકરપદ્મવી; નેત્રપદ્મવી

પદ્મી સોં [સ.] નાનું ગામડું

પદ્મી સોં માંડવી; ગરબાની કોડિયાં

મૂકવાની હીવી

પદ્મું નં [વા.] ત્રાજવાનું એક છાજડું

પદ્મું નં વરતરફથી કન્યાને આપાતું સોધન

પવન પું [સં.] વા; તહેનો વાયુ (૨) [લા.] તોર;

મિજાજ (૩) ચોખનો ચિરરનો - ફેરન.

વ્યક્તી સોં પવનથી ચાલતું ચક્રવાળું

ચંત્ર. વ્યાવડી સોં ભેથી આકાશમાં

ઊડી શકાય એવી ભદુઈ પાવડી. વેગી

વિં પવન ભેટલા અતિ વેગવાળું. વ્યુત

પું [સ.] હનુમાન (૨) કીમ

પવાડો પું [મ. પવાહો] તીરનું પ્રસસ્તિ-કાવ્ય

પવાત, પવાયત સોં [‘પાડું’ ઉપરથી]

સૂતર અને કાપડને પાવામાં આવતી ઠાંચ

(૨) ખેતર વગેરેમાં પાણી પાડું તે

પવાલી સોં [ભુએ પ્યાલી] નાનું પ્યાલું

(૨) એક ઊંચું નળાકાર વાસણ. -લું

નં પાણી પીવા માટેનું નાનું વાસણ;

ભમ(૨) એક મોટું નળાકાર વાસણ (૩)

અનાજ માપવાની નાની પાવી

પવિત્ર વિં [સ.] શુદ્ધ; પાવન. વતા સોં

પવિત્રાં અગિયારશ (-સ) સોં [પવિત્ર

+ અગિયારશ] શ્રાવણ વદ અગિયારશ

પવિત્રી સોં [સ. પવિત્ર = વીટી] દસની

વીટી (૨) પવિત્ર શબ્દો પાડેલી કે બરેલી

દેશની પટ્ટો

પવિત્રું નં [સ. પવિત્ર ઉપરથી] કાકારચ્છને

ધરાવેલી દેશમની માળા

પવૈયો પું પાવૈયો; હીજડો

પરામ સોં [વા. પરામ] ડુવાંડી, વાગ (૨)

દિમાલયમાં યતા એક ભતના બકરાના

વાળ (જેનું ગરમ કાપડ બને છે). -મી

[વા.] પગમનું; પગમવાળું. -મીનો પું

[વા.] પરામનું બનેલું કાપડ

પશુ નં [સં.] ભનવર. ચોપણું પ્રાણી. વતા

સોં. વધર્મ નં [સ.] પશુને છાતે એવો

હીન - અમાનવ ધર્મ. વપતાકા (વસ્ત્ર)

નં રાંકરનું એક દિવ્ય અસ; પાશુવત.

વપતિ પું [સ.] મહાદેવ. વ્યજ પું

[સં.] પશુ વડે કરાતો યજ. વૃત્તિ સોં

પશુતા; પાશુવતા

પશ્ચિમ અં [સ.] પછી. -તાપ પું [સ.]

પસ્તાવો. -દૂભૂમિ સોં ચિત્રની પાછળની

ભૂમિકા, જે તેને ઉકાવ, છઠા વગેરે અરે

છે; ‘એકમાઉડ’

પશ્ચિમ વિં [સં.] આયમણું (૨) પાછળનું;

પાછળું (૩) સોં આયમણી દિશા (૪) નં

યુરોપ, અમેરિકા વગેરે પશ્ચિમનો પ્રદેશ.

[પશ્ચિમમાં સૂર્ય ઊગવો = દેવી પણ ન

બને તેવું બનતું]. વ્યુદ્ધિ વિં પાછળથી

જેને ઉકેલ સૂઝે છે તેવું. -મી વિં પશ્ચિમનું

પરતો સોં એ નામની સરહદ પ્રાંતથી

અફઘાનિસ્તાન સુધી ચાલતી એક ભાષા

પસરવું અંકિં [પ્રા. પસર (સ. પ્ર + સ)]

પસરવું; ફેલાવું

પરતી સ્ત્રી [પ્રા. વપર (સ. પ્રસૂતિ) પોરા]
(૨) એક આચમનનું જળ રહે એવો
દાયના પદોંચાનો આકાર (૩) બાઈની
બહેનને ભેટ

પરતવારવું સંકિં પંપાળવું
પરતંદ વિં [વા] ગમતું (૨) ચૂટી કાઢેલું;
રતીકારેલું. ૦ગી સીં પસદ કરવું તે; રુચિ
પરતાયતું નં [પ્રા. પ્રમાય (સ. પ્રમાદ)]
બક્ષિસ તરીકેની જમીન

પરસાર વિં [વિ] (બહુધા વિધિય વિં
તરીકે વપરાય છે.) વસાવેલું, આરપાર ગયેલું
(૨) (કસોટીમાં) પાર ભતરેલું

પરસાર પું [પ્રા. વપાર (સ. પ્રમાદ)] પ્રસાર;
ફેલાવે; પ્રચાર (૨) પ્રવેશ; પેસારો. ૦વું
સંકિં [સ. પ્રસારવું; પ્રા. વપાર] ફેલાવવું
(૨) લખાવવું. -રો પું પરસાર; ફેલાવ
પરિચારું નં જુઓ પરિચારું

પરતીનો પું જુઓ પરસેવો
પરતાનું નં [સ. પ્રવાન] બહારગામ જવા
ભપડું તે (૨) મુદત સાચવવા પોતાને
ઘેરથી નીકળી બીજાને ઘેર વાસ કરવો તે
પરતાવું અં કિં પરતાવો કરવો. -વો
પું [સ. પશ્ચાત્તાપ] ભૂવ કે દોષને માટે

પાછાંચી થતો ખેડ; પશ્ચાત્તાપ [પ્રહાર
પરતાણ સીં ઉપરાઉપરી ઠોક; વાગૂની
પરતી સ્ત્રી નકામા - રતી કાગળ
પરતું નં [જુઓ પરિત] એક ચૂકો
મેવો; પરિત

પહાડ પું હુ ગર; પવંત. -ડી વિં પહાડનું
(૨) કદાવર; મજબૂત [લા.] (૩) સ્ત્રી
નાનો પહાડ (૪) પહાડોની ઠાર

પહાણ પું [પ્રા. પહાળ (સ. વણાળ)] પરધર
પહાણી નં [પ્રા. પદ, (સ. પ્રેશ) પરથી]
તપાસણી. ૦પતક નં [મ.] જેમાં ખેતર,
તેમાંના જાડ અને પાકની નોંધ લેવાય
છે તે તપાસીનું પત્રક

પહાણો પું જુઓ પહાણ
પહેરછા સ્ત્રી પહેરવાની રીત
પહેરણ (પ) નં કડતું; બદલ

પહેરવું (પ) સંકિં [સ. પરિધા, પ્રા.
પદિર] શરીર ઉપર ધાગવું કરવું
પહેરવેશ પું [પહેરવું + વેશ] કપડાં પહેરવા-
ની રીત (૨) પેસાક

પહેરામણી સીં [પ્રા. પદિરાવળ] કન્યાના
બાપ તરફથી વરને તથા તેનાં સગાંને
અપાતી બક્ષિસ

પહેરાવવું સંકિં 'પહેરવું'નું પ્રેરક (૨)
યુક્તિપૂર્વક બીજાને વળગાડવું - વેચવું
પહેરેગીર (પ) પું પહેરેશ બરનાર; ચોષ્ટાદ
પહેરે (પ) પું [વા. પદર; સં. પ્રદરિપ, પ્રા.
પદરિય = પહેરેગીર] તપાસા જખનો, ચોષ્ટી
(૨) સંભાળ; ઉપાચો

પહેલ (પહે) સ્ત્રી [દ. વહિલ = પહેલ -
આગેવાની કરવી] પ્રારંભ; આગેવાની
પહેલ (પહે) [વા. પદલ] પાસો. ૦ઠાર વિં
પાસાદાર

પહેલપહેલું (પહે; વ) વિં પહેલી જ
વારનું; સૌથી પ્રથમ (૨) અં શરૂઆતમાં
જ, સૌથી અગાઉ

પહેલવાન પું [વા. પદલવાન] મધ્ય;
કુત્તીબાજ (૨) બડાદુર; શૂંવીર
પહેલવારકું (પહે) વિં પહેલી વારનું
પહેલવી સીં [વા. પદલવી] ઈત્તાનની પ્રાચીન
ભાષા [(ગાય ભેસ ઇં)

પહેલવેતરી (પહે) વિં સ્ત્રી પહેલા વેતરની
પહેલાં (પહે) અં અગાઉ; પૂરે. -લું વિં
પ્રથમ (૨) પહેલા દરમિયાનનું; મુખ્ય (૩)
અં સૌથી અગાઉ

પહોચ (પહો) સીં પહોચતું તે (૨)
પાવતી; રસીદ (૩) [લા.] સમજાણી,
અક્ષય (૪) શક્તિ; સામર્થ્ય

પહોચવું (પહો) અંકિં [પ્રા. વડુ] (ધારે
ઠેકાણે) જવું; પૂનવું (૨) (મોઢેલી વસ્તુનું)
મળવું (૩) ટકવું; ભરી રહેવું (૪) સંકિં
(સરખામણીમાં કે રૂપમાં) બરાબર થવું
પહોચાડવું (પહો) સંકિં 'પહોચવું'નું પ્રેરક
પહોચેલું (પહો) વિં [પહોચવું ઉપરથી]
ન હેતરાય તેવું; પક્ષ [લા.]

છગ થઈ જવા તે) નામું નં પચ
સમક્ષ કરે તપાસગીની નોધ બપાવ
ન [સ] (સપ્થા વગેરેમા વપરાતું) ખ્યાત
બાણ પું બં વં [સ] પ્રાણ, અપાન,
ધ્યાન ઉદ્ધાન અને સમાન એ શરીરના પાચ
પ્રાણો બાણ પું [સ] કામદેવ (અરવિહ,
અગોક, નવમાલિકા, આખામોર અને
નીલોત્પલ એ પાચ પુષ્પ જેના બાણ છે તે)
બદ્ધ પું [સ] કાળજી મો, પીઠ પડખુ
અને કેડ આગળ લમરો હોય તેવો ઘોડો
બલાગ પું રસોઈ માટે કાઢેલા મીઠા
માથી બ્રાહ્મણને આપવા કાઢેલો બાગ
(લો) ચોખા દાળ ની અને મીઠું) બ્રૂત
નં બં વં [સ] આકાશ વાયુ અગ્નિ,
પગી અને પૃથ્વી એ પાચ મહાભૂત
બં વિં [સ] પાચમુ (૨) પાચમી-
નિષાદ વગેરે જંગની લોકોની જાતનું-
વર્ણનું ગણાતુ (૩) પું સ્વસ્થકમાનો
પાચમો પંચર (૪) પચમ વર્ણનો
માણસ (૫) એક રાગ બંધાયજન પું
બં વં [સ] પાચ મુખ્ય યજ્ઞો (દિવ્યજ્ઞ
પિતૃયજ્ઞ, ભૂતયજ્ઞ બ્રહ્મયજ્ઞ, નૃયજ્ઞ) ૦૨ી
વિં સ્ત્રી (૨) સ્ત્રી [મ] પાચમ (૩) પાચમી
વિશ્વમિ ૦૨૬ વિં પચૂરણ (વિચાણ)
(૨) ચાર પાચ જાતના મિશ્રણવાળું
૦૨૬ શિ સ્ત્રી એવડી ત્રિરાશિ બપટી સ્ત્રી
[સ] ગોલાવરીને મિનારે આરેતુ એક ગ્રામ
(૨) પીપળો બીલી, વડ આળની અને
અરોઠ એ પાચ જાડનો સમૂહ (૩) જ્યા
પાચ રસતા મગતા હોય એવું મોટું ચંતુ
બપાચકા સ્ત્રી લોકવાયકા ૦૨૬ પું
[સ] કામદેવ (જુઓ પચમાણ) -ચાગિ
પું બં વં ગાડપત્ય આહવનીય,
દક્ષિણ સંચ અને આનસંચ એ પાચ
અગ્નિ (૨) ચાર બાજુ ચાર ધૂળીનો અને
પાચમો માથે સૂચનો તાપ

પચાણરી સ્ત્રી સૂઠ ખસખસ, અજમે,
કોપડું અને સવા એના બૂકામા ખાડ
મેળવીને કરતું મિશ્રણ

પચાણ (-યુ) વિં [પ્રા પચાણ (સ
[વચનવતિ]) '૮૫'

પચાત સ્ત્રી [સ પચાતન] વકગરનો
નિવેડો લાવવા નીમેરી પાચ ૩ વધુ
માપમેાની મડળી (૨) તેણે કરે તપાસ
(૩) તેણે આપેલો ફેસલો નિર્ણય (૪)
[કા] ગદાપાદ, બાજગડ (૫) ગૂચવાડો
મુરકેરી નામું નં પચાને કરે તાગવ
દે ફેસવાનો લેખ (૨) પચાત કરવાની
સત્તા આપનારો લેખ -તિથુ વિં પચા
તવાળું ગૂચવણવાળું (કામ કે વસ્તુ)
(૨) પાચ જો-પચાને મગીને કરાજે
(૩) પચાતખોર (માણસ)

પચાનન પું [સ] શિવ (૨) સિદ્ધ

પચામૃત નં [મ] દૂધ, દહી, ઘી મધ અને

ખાનું મિશ્રણ અથવા એનો દેવનો પ્રસાદ

પચાયત સ્ત્રી [સ પચાયતન] પચાયત

કરનારી મડળી (૨) કોમનુ મોખારી

મડળ (૩) પચાત, બાજગડ

પચાયતન નં [સ] ઉપાચ પાચ દેવની

ભૂતિ એનો સમૂહ (૨) ગણપતિ દેવી,

સૂચ, વિષ્ણુ અને શિવ એ પાચનો સમૂહ

પચા પું જુઓ પચાગ

પચાવન વિં [પ્રા પચાવન (સ પચાવન)]

'૫૫' [સીતિ] ૮૫

પચારી (-મી) વિં [પ્રા પચારી (સ પચા

પચાળ પું [સ પાંચાલ=પાચ પ્રમાણ

કાર્તિકેશનું પચા] હુદાર

પચાગ વિં [સ] પાચ અગવાળું (૨)

નં દીપણ કેલેન્ડર

પચિયુ નં દ્રુક ધોતિતુ

પચી સ્ત્રી ના ૩ પહેરવાની જડ-ચૂની-

કાટો (જેમા પાંચ રંગના જડથા હોય)

પચીકરણ નં [સ] સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ

માટે પચમહાભૂતનું વિચિત્ર મિશ્રણ

(૨) એ દ્વારા સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિની ઉપક્રિય

પચોતેરવિં [પ્રા પચોતેર (સ પચતેર)] ૭૫

પચર નં [સ પા] પાંચ [મારણી]

પચરી સ્ત્રી જુઓ પચાણરી બપાક પું

પંતમી વિં [ફા] પન્નમને લગતુ કે
પન્નમનું (૨) પું પન્નમનો વતની (૩)
સ્રીં પન્નમી બોલી-ભાષા (પન્નમના
વતની જેણે) કદારર [લા]

પંજેદનું સંકિં (પન્નમીથી) એકકુ કરતુ
પંજેટી સ્રીં [સ. પવ્વદન્તી] ખેતીનુ એક
ઓનર-અ પાળી

પંજો પું [ફા] પાચ આગમ અને હથેળીથી
બનેલો અવયવ (૨) પથુનો નહોરવાળો
અવયવ (૩) પાચના આકવાળુ પતુ
કે પારો. [નવ (૩) પિંડ

પંડ પું [સ. પિં] શરીર (૨) પોતાની

પંડ પું [સ. પાંડુ, પ્રા પડું] પાડુરોગ

ંરોગિયુ, ંરોગી વિં પાડુરોગવાળુ

પડિત પું [સ.] શાસ્ત્રમા નિષ્ણાત પુરુષ

(૨) વિદ્વાન, સાક્ષર - ત્તા સ્રીં [સ.] વિદુષી

સ્રી - ત્તાર્થ સ્રીં વિદ્વાતા, સાક્ષરતા

પંડુ પું [પ્રા] પડ, પાડુરોગ

પંડે અં [સ. પિંડ ઉપરથી] ભતે, થોતે

પંડો પું (તીથ'નો) પડપો, ગોર

પંડોળુ નં [સ. પડોળ] એક શાક

પંડ્યા પું [સ. પડિત] (માનાય'ક) પડયો,

ગોર (૨) એક અટક. - ડયો પું

ગામડી નિગાળનો બાદાણ મહેતાજી (૨)

ગોર, પુરોહિત [મિનિસ્ટર'

પંતપ્રધાન પું મુખ્ય પ્રધાન, પ્વીક

પંતિયાળુ વિં ['પાતી' = ભાગ ઉપરથી]

ધણાજણનુ સહિયાડુ (૨) નં સહિયારો

નેપાર કે વહીવ

પંતૂં પું [મ. પતોની, પત] માત્ર ડોકરા

બહાવી બહુનાર, મહેતાજી (૨) વેદિયો

માણસ [લા]

પંથ પું [નુઓ પથ] માર્ગ (૨) ધર્મ'નો

સ પ્રદાય ંક પું મુસાફર (૨) દૂત, કાસક

પંથવર પું પહેલી વાર પસંદતો વર

પંથી પું [પથ' ઉપરથી] મુસાફર (૨)

વિં પથનુ કે તેને લગતુ (પ્રાય) સમાસમા

(જેમ કે નાનકપથી)

પંદર વિં [પ્રા પન્નર (સ. પવ્વમન્)] '૧૫'

પંથ પું [ક] પાણી ખેતવાનુ યત્ર-ડકી
કે તેની ગોડવણવાળી જગા (ફેલો ૬૦)

(૨) હવા બરવાનુ સાધન (સાઈકલ

વગેરેમા) (૩) મોટરમા પેટ્રોલ બરવાનુ

યત્ર કે તે વડે પેટ્રોલ બરી આપવાની જગા

પંખાળાનું સંકિં [સ. પાછું] વઢાડથી હાથ

ફેરવેલો (૨) [લા] ખોટા લોડ લડાવવા

(૩) ખૂબ કાળજીથી સલાજ્યા કરતુ

પંચોચો પું ઈંનો મરમ

પા વિં [પ્રા પાચ (સ. પાર)] ચોથા ભાગનુ

પા સ્રીં [સ. પાર્થ, પ્રા પામ] બાન્નુ

પાર્થ સ્રીં [પ્રા' ઉપરથી] તાબાનો એક

સિક્કો પૈસાનો ત્રીજો ભાગ

પાઉંડર પું, નં [ક.] ભૂકો, ચૂણ' (૨)

દત્તમજન (૩) ચામડી પર લગાવવાનો

સુગંધીદાર ભૂકો

પાઉંડ પું [ક.] એ નામનો સોનાનો

અથેલસિક્કો (૨) એક અથેલતોડ રતલ

પાક વિં [ફા] પવિત્ર (૨) પ્રમાણિક

પાક પું [સ.] પરિપક્વતા (૨) નીપજ

(૩) ખેતીની નીપજ (૪) દૂધ, ધી,

ચાસાડી વગેરેમા રાધી-પમ્વી બનાવ-

વામા આવેલો ખાવાનો પદાર્થ' (૫)

પાકતુ તે (અમ્) (૬) રમેઈ, પકવતુ તે

પાકટ વિં પાકુ (૨) પુખ્ત

પાકણું વિં પાકી ભેટે એવુ

પાકદામન વિં [ફા] પવિત્ર, શીલવાન

પાકડું અંકિં [સ. પાવ ઉપરથી] પરિપક્વ

થતુ (અનાજ ફળ) (૨) ઉત્પન્ન થતુ,

નીપજતુ (ખાજરી ટેપી પાકી) (૩)

(શરીરમા) અંદર થતુ પેદા થતુ (૪)

વોળુ થઈ જતુ (વાગનુ) (૫) [લા]

નીવડતુ (હાકંસા સારો પાકયો) (૬)

પાકી ગતુ હોયતેમ (શરીર કે તેનુ કોઈ

અંગ) દુખતુ (૭) ઠરાવેલો વખત આવવો,

મુદત થવી (હુડી) (૮) (ગોમડીનુ)

ધરમા જતુ (૯) લાભ થવો રમાતુ, ફળતુ,

મળતું (જેમા તાડું શું પાકતુ ?)

પાકશાલા [સ] - બી સ્રીં રસોડુ

પાકશાસ્ત્ર નં રંગોઈનુ શાસ્ત્ર
પાકોઈ સોં [પાકુ' ઉપરથી] પ-નઈ
પાકી શોંભામવ મેખધરાખગોતે। ઉતાગ
પાકીટ નં [ક પોન્] પચા રાખવાની
ખીમામા મુમય તેની એક બનાવ
(૨)અને નતની વગુઓ મુકાય તેની
ધની જેની એક બનાવ વિદ્યાથી'નુ
પાકી (૩) પરગીડી

પાકુ વિં [મ પન્ પ્રા પન્] કાચુ નહિ-
પાકુ (૨) પુખ્ત (૩) મિષ્ટાન્નવાણુ (જમણા)
તે બની શકે એવું (ધીધુ) (૪) રપગથી
બોલાય નહિ અનુ-ચીથી પચેલું (૫)
છેતગય નહિ તેડ પદોએ [લા] (૬)
સાકું જ્ઞાન ધરાવતું હોશિયાર (ગણિતમા
પાકો છે) (૭) દ' અડગ (૮) જ્યાગ
વગરનું બરોમર કરાયેલું પરિપૂર્ણ
(બાધમામ, લખાણ દગ્તાએજ ઇં)
[વપાન શંખ્રં વરુ-વયોવૃદ્ધ માણસ
અમદાન શંખ્રં ઇચ્છનાથી બનાવેતું
મમાન પાકો ગ શંખ્રં બિન ન તથ
તેવો કાયમી રંગ]

પાકિંક વિં [સ] પખવાડિયાનુ -ને લગત
(૨) તેક બાનુતુ-પક્ષતુ (૩) નં
પખવાડિ નીચગત છાપુ

પાખર સોં [વ વગ્-રા] થોડા કેટાથી
પર નાખવાનુ બખતર (૨) ફૂંતની ચાલર
(૩) થોડા ઉપર નાખવાની સોનારપાના
ફૂંડોની બનાવેલી શૂન (૪) થોડા ઉપર
કસવાનો સામાન હળી

પાખડ નં [સ] ટોગ દહ -ડી વિં ટોગી

પાખી (-ખે) અં [નુઓ પખે] સિવાય

પાગ પું [ક વગ] પગ [પ]

પાગ પું [નુઓ પાગ] પાગ

પાગ પું [નુઓ પાગ] + પારકી

પાગકું નં [પાગ ઉપરથી] પેગકું

પાગડી વપનો નુઓ પારકી' વગેરે

પાગન વિં [સ] ગાકું વખેનુ નંગાડાને
રાખવાનુ રથાન

પાધ સોં પારકી [પ] (૨) પું મોટી પારકી

ંડી સોં માથાનો એક પેરવેશ (૩)
[લા] સારા કામ બદલ અપાતી બેઠ,
સગપાવ કે ચાલ્યો (૩) મમાન બાડેલેવા
માટે અગાઉ ખાન નિઆપતી પગલી ઉચક
રમ્મ (૪) લાય ંડીપનો પું પારગીના
જેવો વિગતાર (૧ બાઈમા વધાર કણ
પદોગાઈમા થોડા) ંડીબધ વિં
પુરુષો પગ્ગ (નોતરું)

પાચ નં [સ વર્ ઉપરથી] પડુ મમ માથી
નીચગતી રસી [પચાવનાર

પાચક વિં [સ] પાચનક્રિયાને મદદ કરનારું

પાચન નં [સ] હળમ કરતું-પચતુ પચાવત

તે ંક્રિયા સોં પચવાની ક્રિયા ંરન

પું પચવામા મદદ કરનાર (જઠ્રમાથી

જતો) રસ ંશકિત સોં પાચેલું

પચાવવાની ગમ્તિ, જઠરાગ્તિ [એવું

પાચવિં [સ] પચી શકે કે પમારી શકાય

પાછલું વિં [પાછું ઉપરથી] પાછળનું (૨)

પૂર્વનું, પહેલાનું

પાછળ અં [અઓ પાછું] પનારે

પાછું વિં [સ પચા, પ્રા પચ્છા ઉપરથી]

પાછળનું (૨) અં પાછળ (૩) વળી ફરીથી

(૪) બિલકી કે અવળી-સામેની શિશામા

(પાઠો આવ) (૫) બાનુએ કે આડું

(૬) પાઠો ખમ)

પાછોટિયુ નં નુઓ પછીતિયુ

પાછોતર (-રુ) વિં [પ્રા વગ્ (સ વગ્) +

સ ઉત્તર] મોસમના પાછો ભાગનું

પાન્ સોં [સ વગ, પ્રા વગ્ = રતો

કેડી ઉપરથી] પાળ સેતુ

પાળણી સોં નુઓ પાળણી

પાણ વિં [ફા] હલકું, નીચ (૨) કંઈસ

પાટ પું [સ] બાજક મોટો પાટો (૨)

આપ્ત થાન તાકો (૩) જમીનનો લાત્રો પ'

(૪) બેથી વધારે નગનો સામટો વણાટ

(૫) પગ દઈને ચાલવા માટે માન ખાતર

વાટમા પાથરવામા આવતા કપડા (૬)

ધેણને પહેરવાનો કાળ (૭) સોં બહુ

માણસ બેસી શકે તેવી પાટિયાની એક

લાચી ખેડક(ટ) લાખો લખચોરસ કંકડો;
 લાટો (ક) નં રાજગાદી
 પાટડી સ્ત્રીં [પાટ ઉપરથી] નાનો પાટડો.
 -ટો પું વહેરેલો પાસાદાર બારવટિયો
 પાટણુ નં [મં. પતન; પ્રા. પટ્ટણ] જીઓ પટ્ટણ
 પાટનગર ન [પાટ + નગર] રાજધાની
 પાટલાધા સ્ત્રીં [પાટલો (લં. પટ્ટ) + યો] એક પ્રકારની યો
 પાટલી સ્ત્રીં [જીઓ પાટલો] સાંકડી પાટ;
 પાંક (ર) નાનો પાટલો (૩) પૂંદીધી
 આંગળાં સુધીનો બામ (૪) એક પ્રકારનું
 ધરેણું (૫) કપડાની ચારપાંચ આંગળ
 પહોળી ગેડ કે તેવી ધોતિયાની ગેડ કરી
 પહેરાય છે તે [ચોરણો]
 પાટલૂન નં [દ. પેટ-ન] યુરોપી ધાતનો
 પાટલો પું [સ પટ્ટક] ભોયથી થોડું 'ભોયુ'
 લાકડાનું એક બાજક જેવું આસન (ર)
 નકી ખેડી લખડી (૩ કે રૂપાની)
 પાટપ નં [લં.] પટ્ટતા, ચતુરાર્ધ; કુળતા
 (ર) ચાલાકી; ચંચળતા
 પાટવણુ વિં સ્ત્રીં પાટવી સ્ત્રી કે પાટવીની સ્ત્રી
 પાટવી વિં [સ., પ્રા પટ્ટ = ગાદી ઉપરથી]
 સૌથી મોટું (ર) પું ગાદીનો વારસ
 પાટંબર નં [સ., પ્રા. પટ્ટ = રેશમ કે
 શામ્ + અંબર] એક ભતનું રેશમી વસ્ત્ર
 પાટિયોં નં ૦૦૫:૦૧૦ [મ. પટ્ટ, પટ્ટી] સ્ત્રીઓનું
 કોટનું એક ધરેણું
 પાટિયું નં ['પાટ પરથી'] લાકડાને કે
 પથ્થરને વહેરીને પાડેલા પાતળાં પડમાંનું
 એક (ર) લખવા માટે કંચેણુ કાણુ પાટિયુ
 (નિરાળમા) (૩) છાતીની પેડી પરનાં
 હાડકામાંનું એક (૪) વાસણ
 પાટિયો પું પહોળા મોનું માટીનું કે
 ધાતનું એક કામ
 પાટી સ્ત્રીં [મ. પાટી = કમ, વારો] પ્રસંગ;
 બનાવ (ઉદાં સત્તાનાસીની પાટી)
 પાટી સ્ત્રીં ['પાટ' ઉપરથી] સ્લેટ (ર)
 સુતર કે રેશમની વણેલી કે નૂચેલી સાંકડી
 પટી (૩) લોઢાની તેવી પાટી (૪) ગામમાં

ગરાસદારનો, હિરસો; નાનો વાંટો (૫)
 હારણધ એક માલકીનાં ખેતર. ૦દાર
 પું જમીનદાર; વતનદાર (ર) એ નામની
 એક નાતનો માણસ
 પાટીવાળો પું [પાટી(દ. વર્તી)] રેલવેની
 સડક પર કામ કરનાર રેલવેના મોકદોની
 દુકડીનો માણસ; 'ગેમમેન'
 પાટીવાળો પું (મુંબઈમાં) પાટી-ટોપલા-
 વાળો હેલકરી
 પાટુ સ્ત્રીં [દે. પટ્ટયા] લાત [વાસણ
 પાટ્ટી સ્ત્રીં પાટિયાના ધાતનું નાનું માટીનું
 પાટ્ટી સ્ત્રીં, -ડું નં [સ. વિષ્ણવી] હાસમાં
 ચણાનો લોટ ઉકાળીને કરેલાં ઢોકળા
 પાટ્ટું સ્ત્રીં પાટ્ટી (વાસણ)
 પાટો પું [મ. પટ્ટ] પાટીના આકારનો
 લગડાનો ચીરો (ર) જેના ઉપર ચાગગાદી
 દોડે છે તે લોઢાનો પાટો (૩) ચીલો
 પાઠ પું [સ.] બણી જુલુ-ખોલી જતું તે
 (ર) ધાર્મિક ગ્રંથ કે સ્તોત્ર વગેરેનું રાજનું
 વાચન (૩) પાઠયપુસ્તકોનો એકાદ દિવસ-
 માં પડી શકાય તેવો વિભાગ (૪) શબ્દ
 કે વાક્યોનો કમ કે યોજના (૫) ખાધ;
 ગીખ (૬) નાટકના પાત્રનું કામ. ૦ક પું
 [સ.] વાચક (ર) અધ્યાપક (૩) ધર્મોપદેશક
 (૪) વેદ-શાસ્ત્ર બણનારો (૫) છાત્રાણની
 એક અટક. ૦ પૂલ સ્ત્રીં પાઠ, પૂલ વગેરે
 નાચકમં. ૦દેર, ૦લેક પું જીઓ
 પાઠાતર. ૦ માણા (અધા) સ્ત્રીં વસ્ત્રને
 ક્રમિક પાટો રૂપે ગોઠવીને આપતુ પુસ્તક
 પાઠવણું સંકિં [સ. પ્રત્યાપર, પ્રા. પટ્ટવ]
 મોકલણું
 પાઠશાલા [સ], -ળા સ્ત્રીં નિરાળ (ર)
 સંસ્કૃત શીખવવાની શાળા
 પાઠાંતર નં [પાઠ + અંતર] ગ્રંથની બીજી
 પ્રતમાં મળી આવતુ મિનન લખાણ; અથ
 કે લખાણનો જીલો પડતો પાઠ
 પાટી પું [સ.] પાઠ કરનાર (અંથનો) (ર)
 પાઠ કરતાં યાદ કરી લે એવો, જેમ કે,
 એક પાટી (પ્રાય: સમાસમાં)

પાકું નં પીઠ કપર થતુ, ગૂમકું

પાકું નં કુવારતું પાન

પાઠથ વિં [મ] બણવાનું (ર) નિસાગમા
આવતું ંપુસ્તક નં નિસાગમા આપની
ચોપળી, 'ટેમ્પલુ'

પાડ પું [સ પાવ, પ્રા પાવ, વાજ] સોનીની
કામ કરવાની જગા [કાગ, આશાર

પાડ (પા') પું [સરં વાલુક = જામીન] કપ

પાડપડોશ પું [પાડો + પાડોશ] એક જ
મહોળાનો કે પાસે પામેનો વાસ-વસતી.

ની પું પાડપડોશમા રહેનાર

પાડવું સંકિં [ના વાટ (સ વાવ્યર)] પડે
એમ કરતું (ર) બનાવતું (સિદ્ધા, પોક)

પાડખાર પું જે પાડા વચ્ચે દોષ છે તેનું
પાકું વેર [—રૂં પું પાડપડોશી

પાડાપ(પા)ડોશ પું જુઓ પાડપડોશ

પાડી સોં [ર] બેસતું માત્ર બચ્ચુ. —કું

નં બેસતું બચ્ચુ —ડો પું બેસતું

નં બચ્ચુ કે તેનો નર

પાડો પું [સ વા, પ્રા વ] આકનો ગડિયો

પાડો પું [સ વાવ્ય પ્રા વાવ, વ્ય] મહોળ્યો

પાડોશ, વ્ય, —રૂં [રિ વાગેમ, —સિમ] જુઓ
પડોશ, વ્ય, —રૂં

પાણુ સોં ચોથો ભાગ, તે દર્યાનનારી
કાના જેવી ઠણી લીટી

પાણુ નં [સ વાન, પ્રા] એતરના પાકને
પાળી પાતુ તે (ર) કાણ, પવાત

પાણુ પું [સ વાળિ] પાણિ, હાથ [પ]

પાણુકોરું નં [પામ (કાણ) + કોરું]
ગળિયા જેવું વધુ

પાણુતિયો પું એતરમા પાણી વાળનારો

પાણિ પું [સ] હાથ વ્યહણુ નં [સ]
(લગમા) હાથ ઝાપવો તે (ર) લગ

પાણિ ન પું [મ] પ્રસિદ્ધ સસ્તવેયાકરની

પાણિયારી (પા') સોં [પ્રા. વાગિજ્ઞાતો
(સ વાળીય + હાત્તિ)] પાણી ભગનારી —રૂં

નં ધરમા પાણીના વાગણ રાખવાની જગા

પાણી નં [સ] વાળીય, પ્રા] પીવાનું કુદરતી
પ્રવાહી (ર) જળ જેવું કોઈ પ્રવાહી (ર)

[લા] ધાર, વાદ(૪) નર, તેજ (૫) શરાતન,

ચેરસ (૬) ટેક, વટ, આગર (૭) ઢોળ,

સોનાવપાનો રસ વ્યું વિં પાણીથી

બરેકુ (ર) નં પાણીથી બરેકુ નાળિયેર

(૩) કુખસદ, ગતરશી [લા] ૦૪૮કુ

વિં મરમિદુ, લગ્નચરત (ર) પાણિ,

પાણીથી બરેકુ (૩) નં નાળિયેર, ૦૪૮ર

વિં પાણીવાળું, તેજ. ૦૫૮યું વિં

પાણીના જેવી ગતિવાળું, ત્વરિત વ્યોયું

વિં જેમા થોડું પાણી રહું દોષ તેનું

ગંગડું ૦૬૨, ૦૫૮યો પું પાણીબદ્ધ-

અનાતન કરતું તે (તુરસ્તી માટે)

પાત પું [સ] પતન, પડતું તે ૦૬ નં

[સ] પાપ(ર) વિં પાટે એક, પાનાડ.

૦૬૧ વિં [સ] પાપી

પાતરું નં [સ વાત = પત્ર] પાટકું (ર)

પતરેલિયુ (૩) એનું બળિયુ

પાતળ સોં [પ્રા વાલ (મ વાગ) પનાળ (ર)

પીરસેકું બાણુ [દિખારડો પુષ્પ

પાતળિયો પું પાતળો પખ નીરાગી,

પાતળું વિં [રિ. વાલ] નહુ નહિ એક

પાતાલ [સ], —પા નં પુરાણસાર

પૃથ્વીની નીચે આગ્રેષા સાત લોખાનો

ઉત્તો, નાગગેઠ (૨) પૃથ્વીનું બહુ લોક તળ

—પાણી નં પાતાળ ફોડીને કાઢેકું

પાણી, અખૂર પાણી

પાતિકે નં + પાતક [પ] [મતાપણુ

પાતિમત્ય નં [સ] પાતિમતનો ધર્મ, પતિ

પાત્ર વિં [સ] ચોખ્ખ, હાથક (સમારમા

ઉદાં વિશ્વાસપાત્ર) (ર) નં વાસણ (૩)

નહીના જે કાપ વચ્ચેનો ભાગ (૪) નાટકમા

વેત લેનાર (૫) કથા કે વાતમા આવતી

વ્યક્તિ (૬) અધિકારી, હાથક પુષ્પ

પાથરણુ (—ણુ) નં ['પાથર' ઉપરથી]

નીચે પાથરવા મારેનું નહુ મોડું કપડું

ચેતરણ, જગમ [પાથરણું જગમ = મર

નારને ત્યાં ચોક દગાવવા બેસણે જણ]

પાથરતું સંકિં [સ પ્રત્ય, પ્રા વાવર] ફેલાવતું

(ર) બિઝાવતું

પાથેય ન૦ [સ.] બાતું
 પાઠ પું [સ.] પગ (૨) ચોથો ભાગ (૩)
 કવિતાની કહી; ચરણ. ૦૫ ન૦ [સ.]
 વૃક્ષ. ૦૫ીક ન૦ [સ.] હોથે આસને
 બેઠેલાને પગ મૂકવાની પાટલી. ૦૫ૂર્તિ
 સીં અપરો શ્લોક પૂરો કરી આપવો તે
 પાદર ન૦ [દિ. પદ] બાજોળ આગળનું મેદાન
 પાકરી પું [વો.] ખિસ્તી ધર્મોપદેશક
 પાદશાહ પું [વા.] બાદશાહ; સમ્રાટ.
 -કી વિંબાદશાહનું (૨) શ્રી૦ પાદશાહનું
 રામય [બેર કરેલું]
 પાદાકાંત વિં. [સં. પદ + આકાત] જોતેલું;
 પાદુકા શ્રી૦ [સ.] પાવડી; ચાપડી
 પાધર વિં. [દિ. પટ્ટી] વસ્તી કે વનસ્પતિ
 વિનાનું; સપાટ; કામ્બર (૨) બુલું, મેદાન
 જેલું (૩) ન૦ જુઓ પાદર. -કું વિં
 આડું અવળું નહિ પણ સીધું (૨) સીધે
 માર્ગે જનારું; પાંસરું (૩) અંબારોખાર
 (૪) વગર વિલંબે; તરત. -કુંદોર વિં
 પાંસરું; સીધું
 પાન ન૦ [સ.] પીયું તે
 પાન ન૦ [સ. વર્ગ, પ્રા. વજ] પાંદડું (૨) પૃષ્ઠ
 (પુસ્તકનું) (૩) નાગરવેલનું પાન; તાંબૂલ.
 ૦ખર શ્રી૦ જેમા પાન ખદે છે એ નવું;
 મઢા-ફાગળ. ૦ડી શ્રી૦ નાનાં કુમળાં
 કુમળાં પાંદડાં (૨) શ્રીઓનું કાનનું એક
 ધરેલું. ૦ડું ન૦ પાંદડું. ૦દાન શ્રી૦ ખાવા-
 નાં પાન તથા તેમનો સામાન મૂકવાનું
 પાત્ર. ૦પરી (-ટી), ૦બીડી શ્રી૦, ૦બીડું
 ન૦ પાનનું બીડું; તાંબૂલ. ૦સોપારી
 શ્રી૦; ન૦ પાન તથા સોપારી; જીખવાસ
 (૨) [લા.] સિપાઈ સપરાને નાની જક્ષિસ
 (૩) કાઈના માનમાં કરાતો સમારકા
 પાનિયું ન૦ જુઓ પાનું; પૃષ્ઠ (૨) નસીબનું
 પાનિયું - બાચ્ચ [લા.]
 પાની (ના) શ્રી૦ [સ. વર્ણ, પ્રા. વજિ, વા]
 પગના તળિયાનો એડી તરફનો ભાગ
 પાનું ન૦ [સ. વર્ગ, પ્રા. વજ] પાંદડું (૨)
 નોપડીનું પૃષ્ઠ (૩) ગજપાનું પત્તું (૪)

અપુ ઇનું ફળ (પા) પનું; લીલા રંગનું
 એક રત્ન (૬) [લા.] નિંદગીભરનો સંબંધ
 (બદ્ધા બંધનમાં) (૭) નસીબનું
 પાનિયું. [૦પડું = સંબંધ થવો, જનનમાં
 સાથે રહેવાનું થયું] [તું ધાણું વસ
 પાનેતર ન૦ પશ્ચાતી વળતે કન્યાને પહેરવા-
 પાનો (નો) પું [સ. પ્રસ્તવ; દે. વજ; પા.
 વજન] વાંસદયથી માની છાતીમાં દૂધ
 ઠભરાઈ આવતું તે (૨) જુઓ પેરસો;
 પાલો (૩) પેરસ; જુરસો; ધર્મ [લા.]
 પાંચ પું [સ.] જુઓ પાંચ
 પાપ ન૦ [સ.] ધર્મ વિરુદ્ધ કૃત્ય; દુષ્ટતા (૨)
 [લા.] કપટ (૩) અણગમતી વ્યક્તિ. ૦કર્મ
 ન૦ [સ.] પાપનું દામ [કરતું તે
 પાપગાલી, પાપગી શ્રી૦ બાળકને પાપા
 પાપડ પું [સ. વધેટ; પ્રા. વળટ] એક
 ખાવાની વાની. ૦ખાર. -કિયો ખાર પું
 પાપડમા વપરાતો એક ખાર; સચોરો.
 -કી શ્રી૦ [સ. વર્ણિકા, પ્રા. વળટિવા]
 ચોખાના લોટની પાપડ જેવી વાની
 પાપડી શ્રી૦ વાલની શિંગ
 પાપણી શ્રી૦ પાપી શ્રી [પાપી સુદ્ધિ
 પાપસુદ્ધિ વિં પાપી સુદ્ધિવાળું (૨) શ્રી૦
 પાપભીરુ વિં પાપ કરવાથી ડરનારું;
 પાપકર્મથી ડરીને ચાલનારું
 પાપા પું શેટલી; તાના (બાપ. માપામાં) (૨)
 અંબાળકને પગલા મઠાવવાનો હુકાર
 પાપાચરણ ન૦ [સ.] પાપકર્મ; દુરાચાર
 પાપાત્મા પું [સ.] પાપી; દુષ્ટાત્મા [શ્રી
 પાપિણી (-ની) વિં શ્રી૦ [સ. વાપિની] પાપી
 પાપિયું વિં પાપી
 પાપિષ્ઠ વિં [સ.] અત્યંત પાપી
 પાપી વિં [સ.] પાપ કરનારું
 પામર વિં [સ.] કગાલ; રાક (૨) તુચ્છ
 સાકડા મનનું [કે રંગમનો]
 પામરી શ્રી૦ [સ.] ઉપરજોડ; દુપટ્ટો (હાન
 પામરું સંકિં [સ. પ્રાપ્ત; પ્રા. વાન] મેજવડું
 પ્રાપ્ત કરતું (૨) સમજતું; કળી જતું
 પાપ પું [પ્રા. વાપ (સ. વાર; વા.)] પગ

પાયખાનુ નંબજર સિવાગની ઠકડી
 પાયગા સીંગ [વા પાયગા] શિકાર (૨) ધો
 પાયતરો પુન મુરવાગ
 પાયતખત નં [વા] રાજધાની પાનગર
 પાયદસ્ત સીંગ (પારસીની) મરબયાત્રા
 પાયખા નં [પાય + મ દા] પગપાણુ લરકર
 પાયમાન વિં [પાય + વા માર્ગદર્-
 મસગત] છે દુનિયામા ગાતી પડે
 પુવાન ની વિં પુવાગી બારે દુનિયા
 પાયગી સીંગ પતથિ (૨) દર ને પ ની
 પાયગી સીંગ [વા વારા] એક ભતની કેરી
 પાયન નં [પાય પરથી] ઝાઝ
 પાયનાગણુ નં પો લાગત તે
 પાયની સીંગ અનાજ માપવાનુ વામણ
 પાની (ચાર રોગ) (૨) (આમ્ય) પાવલી,
 ચારઆની ંબુ નં પાયની ચારઆની
 પાયમ પુન આ નં નં [સ] ખીર
 પાયા ૧૨ વિં પાયાનાણુ આવારવાણુ
 પાયાની દેગવણી સીંગપ્રાયમિક દેગવા
 ની ગાતીછમે થોતેની પદ્ધતિ
 પાયો પુન [વા] ખુરશી ખાણા દેખન
 હગ્નો પગ (૨) રોમ્બુ (૩) ને મૂગ
 ચલતર ઉપર હમારન જીબી કરવામા
 આવે છે તે (૪) ને બાનુ ઉપર ત્રિણાણુ
 ગોઝા ગ્દે છે તે બાનુ (૫) સુખગી
 બનાવવા માટે દરેકોધીગમનો મૂગ પાક
 (૬) ગાવાર મૂળ [વા]
 પાર પુન [સ] છેડો અત (૨) ૯૬ સીમા
 (૩) કાઠો તીર (૪) ગોડો મમ ભો [વા]
 પાર (૨) સીંગ [પે વારા] બર ની લાખેડુ
 માણુ [મીભનું]
 પારકુ વિં [પે વાલ વારકેર (સ પરગીવ)]
 પારખ સીંગ પારખડ તે, પરીમા (૨) પુન
 જુઓ પારખ - ડું સંકિં [સ વડાણ
 પ્રા પરિવગ] પરીક્ષા દરની ગુન દોષ
 ભાવા (૨) એળખી દાદન - ખુ વિં
 પરીક્ષા કર કરનાર - ખુ નં પરીક્ષા
 (૨) પરનો [વાયક]
 પારણિયુ નં પારણ પાનણુ (લાલિય

પારણુ નંબાગકને સુતાવાની કહેરાવા
 નાની દિરોગાખા તેન ધોય પાનણુ
 પાગણુ નં [મ વારણ] મત કે ઉપવામની
 સમાપ્તિએ કરવામા આવતુ બોજન
 પારત ય્ય નં [સ] પરતતતા
 પારદર્શક વિં [મ] આગપાર દેખાય એડ
 પારદર્શિતા સીંગ પારદર્શી પચ્ચ
 પારદર્શી વિ [મ] પારકે મમ પામનાર
 નીર ને ડાગ દિલિવાણુ
 પાગધી પુન [પ વારદા] શિમરી
 પાગમાર્થિક વિં [મ] પરમાર્થ સખલી
 નેનાથી પરમાર્થ પ્રાપ્ત પ્રાય એલુ (૨)
 વામનવિદ (ભ્રમ કે પ્રતીતિપ નરિ)
 પારદર્શિક વિં [સ] પરદોષને લગતુ
 પારમ્ પુન [મ વા વા પ્રા] ઈગન દે
 પારમ્ પુન જુઓ પાગસમિદિ (૨) વિં
 કે સારી ભતનુ ઉદાગપારતભણુ
 પારમ્નાથ જુઓ પ થનાથ
 પાગમ્મભણુ પુન [પ્રા વારત (સ રાગમા)]
 ગ્રામીની નોદાને સોનુ બનાવનાર મણિ
 પારમ્મલ નં [જુઓ પાસ લો] વાગુ (૬) ૧
 કે રેને મારફતુ
 પારસી વિં [વા વારતિક] પારસીએને
 લગતુ (૨) પુન ઈરાનથી ટિંમા આવી
 વસેડો જરબોસ્તી કે તેનો વરલ
 પારસો પુન [મ પ્રલવ અથવા પદમ + રાગ]
 બાવતામા દૂધનો બરાવ
 પારગત વિં [સ] અધ્યયનમા પારગતરેલ
 (૨) પૂરે દૂડે માહિતમાર
 પાગાયણુ નં [સ] (આખુ) વાચી જલુ તે
 (૨) નિયત સમયમા વેં કે પુરાણનો
 સમમ પાક (૩) કાળો ઉપજવે તેડ
 લાણુ વિનેચન [લા]
 પારાવત પુન [સ] કખતર [પુણ
 પાગવાર પુન [સ] દરિયો (૨) વિં અપર
 પાગરાગ પુન [સ] પરાસરના પુન વ્યાસમિ
 પારાગીની સીંગ [પારા + રાશી]
 યરમાખીગર
 પારિતત (૦૬) નં [સ] સમુનમયન કરતા

નીકળેના પાત્ર દેવવૃક્ષોમ્બનુ એક તેનુ કૂલ
(૨) હારસિગારનુ ઝાડ, તેનું કૂલ
પારિતોષિક નં [સ] ઇનામ
પારિભાષિક વિં [સ] પરિભાષા સબધી
પારી સીંઠે પારાઈં પથ્થર તોડવાની નરાજ
પારેખ પું [નુઓ પારખ] (સિકા અવેરાવ
વગેરેની) પરીક્ષા કરી નાણનાર (૨) એક
પારેવડુ, પારેવુ નં [પ્રા પારેવવ (સ પારાવત)]
પારે પું [સ પારદ] એમ્બનીજ પ્રવાહી ધાતુ
(૨) માળાનો મણકો (૩) તથુરો સુરેવ
ખનાવવા રખાનો તારને બરવેરે મણકો
(૪) બટુક ડી ગોળી કે છરે (૫) અવાળુ
પાર્થ પું [સ] પૃથ્વીનો પુત્ર, અનુન
પાર્થિવ વિં [સ] પૃથ્વી (મહામત)નુ
(૨) માટીનુ (૩) નક્ષર (૪) પું રાજ
(૫) માપીતા મહાદેવ બૂઝત સીંપાર્થિવ
શ્વર-મહાદેવની પૂજા
પાર્થમેન્ડ સીં [ક] ઇંગડની રાજસભા
(૨) કોઈ દેશની મુખ્ય લોકપ્રતિનિધિ
સભા ંરી વિં [ન] પાર્થમેન્ડને લગતુ
કે તે વિષેનુ (૨) પાર્થમેન્ડમા છાજતુ
પાર્વતી સીં [સ] દિમાનયની પુત્રી
પાર્થનાથ પું [સ] જ્યોતના તેત્રીમમા
તીર્થ ૨૨, પારસનાથ
પાર્થક પું [સ] દેવનો સેવક
પાર્થલ નં [ક] નુઓ પારસન
-પાવ વિં [સ] પાનનાટ પાવક એ
અથ મા સમાસને અતે ઉદાગોપાય
પાવ પું નાનો તથુ કે તેની કન્યાત
પાવ પું [નુઓ પાવિયુ] કુલીક જગાના
પા ડી પર તરતી દેખાતી ચીમરા તે (૨)
તેવા પાળીને લીધે રાગીયો અનેડો પ્રદેશ
પાવક વિં (૨) પું [સ] કંઠરીને મોટુ
કરનાર (૨) રક્ષક [એક બાજુ
પાવક (અ) સીં [પ્રા પાવ્ક, (સ પાવ્ક્યા)]
પાવખ સીં [સરં 'પાવખી'] કડિયા
વોરે કારીગરોને જીવે કામ કરવા માટે
કરેના વાસ વળાએનો આધાર

પાલખી સીં [સ પલ્લવ ઉપરથી] સુખપાવ
પાલટવુ ંકિં [નુઓ પવટવુ] [પારણુ
પાલાણુ નં [સ પાલન ઉપરથી] બાળકનુ
પાવન નં [સ] પાળતુ તે બપોષણુ નં
પાળતુ અને પોપતુ ને ંકાર પું પાળનારે
પાણવ પું [સ પલ્લવ] પહેરેલા મા' નાને
લગતો છેડો (૨) કુપટા- પાણીનો કસબી
છેડો આશરો શરણ [ને પાવવે પકડવું
-ને આશરે જવાનુ થતુ] (નભાવતુ
પાવવતુ સંકિં [સ પાલ્લ] ઉછેરતુ પોપતુ,
પાવવતુ અંકિં [સરં ૯ પાવ્ ના
પાળ] પવ્વાતુ, પોષાતુ મોહતુ થતુ
પાવિ સીં [પ્રા પાલિયાન = ધર્મોપદેશ-
ભુદ્ધના ધર્મોપદેશની બાવા] એમ પ્રાચીન
બાવા, જેમા બીજા અથે લખાયેલા છે
પાવિત વિં [સ] પાળેતુ રક્ષિત
પાવિયુ વિં [પાને ઉપરથી] ઝાડપાલાના
અને લીલના કોદાખવાળુ, પાવનાળુ
પાલી સીં [સ, ૬] કાઠિયાવાડનુ અનાજનુ
એક માપ તેનુ વાસણ (૨) (મુળઈમા)
ચાર શેરનુ માપ
પાલી સીં [સ પલ્લવ] કીણા પાદડા [પ્યાતુ
પાલી સીં [નુઓ પ્યાતી] નાનુ પાતુ-
પાલીમ સીં [૬ પાલિ] બૂટ બાગ,
વાસણ વગેરે વસ્તુઓ પર ચળકી લાવવા
ચોપડાતુ દ્રવ્ય તે જિયા કે ચળકી
પાતુ નં [સ પલ્લ-ધાન્યનો કોડાગ] અથ
રડાનો કે મ પીનો અનાજ બરવાનો કોપો
(૨) વાસતી ચોપાનુ ટાટુ (૩) વરસાદમા
માટીની ભીત ધોવાઈ ન જમ તે માટે
આડુ રાખેતુ ંકાડીનુ ટાટુ
પાણુ નં [નુઓ પ્યાન] પવાતુ [૫૬૩
પાણુ નં પાલવ (૨) આશરો ઉદાં પાને
પાવો પું [સ પલ્લવ] ટોરને ખાવાના પાદના
પાવો પું પ્યાનો
પાણી પું ગાડીગાડા ઉપરની ખપરડાની છત્રી
પાવો પું [સ પાલવ] વાદળમાથી પવતો કરો
પાવક વિં [સ] પાવન કરનાર (૨) પું અગ્નિ
પાવડી સીં [સ પલ્લવ, પ્રા પાવ્ક,]

નેડાને ઠેમણે પહેગવાનો લાકડાનો એક
 ધાગ, પાદકા, ચાખડી (૨) પગ વડે ઢાળવાનું
 સાળનું એક સાધન
 પાવડો પું [સ કાલકીપરથી] માગી કચરો
 વગેરે ઉસડવાનું કે બરવાનું એક સાધન
 (૨) ગાડીના એન્જિનનો ખગપડો
 પાવલી સ્ત્રી પહોચ રમીદ
 પાવન વિં [સ] પવિત્ર, શુદ્ધ (૨) શુદ્ધ
 કરનારું () નં પવિત્રતા, શુદ્ધિ ંકારી
 વિં પવિન કરનારું
 પાવરતુ વિં [વા પર્વ હ] કુશળ
 પાવલી સ્ત્રી [સ પાદ પરથી] પાવન
 ચાગ્યાની -હુ નં ચારઆની
 પાવળું નં નાની પગી
 પાવિત્ર્ય નં [સ] પવિત્રતા
 પાવુ સં કિં [સ વા] પિવડાવતુ
 પાવેયો પું ડીજડો, નપુસક
 પાવો પું [દિ પાવય] એક ભતની વાસળી
 (૨) આગળોનું ભૂગણ વાગે છે તે-
 તેની સિસોડી
 પાશ પું [સ] ફાસો, ગાળો (૨) પશુપક્ષી
 ફાસાવવાનું સિમરીનું સાધન (૩) વડુણનું
 આડુધ (૪) ફાસાવવાની યુક્તિ [લા]
 પાશવ(ની) વિં [સ] પશુનું, પશુના જેવું
 પાશા પું [તુર્મી] હાકેમ (૨) તુર્કસ્તાનનો
 જિયા દરગઝનો અમનદાર
 પાશિયુ નં [દિ પાવ] કરબડી કે રાપગમા
 મુઘલ ધારવાળું લોખંડનું ફળ (૨) રાપડી
 પાશુપત પું [સ] એક પ્રાચીન શૈવ સુપ્ર
 દાય (૨) તેનો અનુયાયી (૩) નં શ કરના
 તેજનું દિવ્ય અસ
 પાશે પું [પા+શેર] શેરનો ચોથો ભાગ
 -રી સ્ત્રી પાશેરનું માપિતું કે વજન -રે
 પું પાશેર વજનનું કાપતું [પાશેરામા
 પહેલી પૂણી શં પ્રં ત ન શરૂઆત]
 પાશ્ચાત્ય વિં [સ] ક્રિસ્તિયન પશ્ચિમમા આવેલું
 પાપાણું પું [વ] પથ્થર
 પામ પું [સ રંગ] રપમંથી પા કે રંગ
 જેસવો તે (૨) સોળતની અસર [લા]

પામ સ્ત્રી [સ પાંચ, પ્રા પામ] બાળું, પામું
 (૨) અં પાસે [પ]
 પામ વિં [દ] પસાર, રતેદમદ, સફળ (૨)
 મલ્લ, પસદ (૩) પું રત્ન કે મલ્લ
 રીની ચિટ્ટી ંપોર્ટ પું દેશાતર જવા
 માટેનો પરવાનો ંધુક સ્ત્રી ંધ
 સાથેની લેવ/દેવડની નોધની ખાતેહારને
 મળતી ચોપડી [લખચોરસ કંડો
 પામવો પંપાસાના આગરનો ધાતુવોરેનો
 પામવાન પું [ફા પામવા] બલ્લરિયો નોમર
 પામવું સંકિં રંગ જેસાવા સાડુ પ્રેમ
 ખડાગ વગેરેનો પાસ દેવો
 પામ્બાળી નં પાસાના બધારણમા રહેલું
 પાગી વોગ ગોફ કોરલીએગ [ર વિ]
 પામ્બાળડી સ્ત્રી [પામુખળી] જે બાળું
 કમો બાધવાની એક ભતની બડી
 પાસાશુળ નં [પામુશુળ] પડખામા ફૂટ
 શુળ (૨) હમેશની નજમની ઉપાધિ કે
 નડતર [લા]
 પામ્બિયું નં ભુઓ પાશિયુ [(૨) પડ
 પામું નં [સ પાંચ પ્રા પામ] પડખું, બાળું
 પાસે અં [સ પાંચે] નજન (૨) પ જે બાળુંમા
 (૩) તાળામા કળભમા (૪) સામે આગ
 પાસે પું [સ પામવ] ચોપા રમવામા
 વપરાના એક પાડેડા લખગોરસ કંડો
 માનો એક (૨) પદાર્થનો તેવો પ સહો
 પાસે પું [સ પ્રમલ] દૂધને (દોરે) આવળમા
 આવવા દેવું તે [એવો ઉદ્ધાર
 પાલિ (ંપાલિ) શં પ્રં [દ] રક્ષણ કરો
 પાહો પું ભુઓ પારસો
 પાળ સ્ત્રી [સ પાલિ] તળાવ કે સરોવરનો
 હિનારો (૨) પ્રવાહીને વહી જતું અપહારવા
 કરેલી આં
 -પાળ વિં ભુઓ -પાન વિં [પામલ
 પાળાણું નં [સ પાલન ઉપરથી] પામલ
 પાળવું સંકિં [સ પાલવ] રક્ષણ કરવું (૨)
 ભરથપોષણ કરવું (૩) પોષવું અને ખવડ
 (૪) ભગ ન કરવો -ની પ્રમાણે વતવ
 માનવ (વચન, આજ્ઞા મત રત્ન અણે)

પાળિયો પુઁ [સ વાલિ=પ્રથ સા(૨)ચિહ્ન]
 રમારક તરીકે ઊભો કરેલો પથરો, ખાખી
 પાળિયો પુઁ [‘પાળ’ ઉપરથી] ગોરિયો
 પાળી સ્ત્રીં [સ. વાલિકા] છત્રી
 પાળી સ્ત્રીં [સ વાળો=પત્તિ] વારો
 પાળી સ્ત્રીં દડતાળ, પાકી
 પાળી સ્ત્રીં પાળ
 પાળુ વિં (૨) નં [સ વાદ ઉપરથી] પગે
 ચાલનારું -યો પુઁ પગપાળો મુસાફર
 (૨) પેંગ, મુલકી કે લશ્કરી ત્રિપાર્થ
 પાળો પુઁ રત્નામીનારાયણ સપ્રદાયનો
 એક કોટીનો સેવક [ડખન રોટી
 પાંકિ (૦) પુઁ, નં [વો] ંરોટી સ્ત્રીં
 પાંખ (૦) સ્ત્રીં [સ પજ] પક્ષીનો ડાડવાનો
 અવયવ (૨) લરમરની જે બાજુમાની
 એ- (૩) છાપરાનો જે તરફનો બહાર
 પડતો ભાગ (૪) આશ્રય, પડણુ [લા]
 પાંખડી (૦) સ્ત્રીં [કે વલુડી] કળી ખીલતા
 છતા પડના અવયવોમાનો ફરેક -ડું નં
 ડાગની બાજુએથી કૂટની નાની ડાળી(૨)
 કુટુબની શાખા [લા]
 પાંખાળી (૦) સ્ત્રીં [‘પાખ’ ઉપરથી]
 ઘોડીની એક જત [કા]
 પાંખાળું (૦) વિં [‘પાખ’ ઉપરથી] પાખ
 વાળુ (૨) દાનાવાળુ (૩) ડાળીવાળુ
 પાંખિયુ (૦) નં [‘પાખ’ ઉપરથી] પક્ષ,
 તડ (૨) ડાળી, શાખા (૩) દેશી તાળાનો
 કે કિલ્લાનો એક બાજુનો નાનો છોટો
 પડતો ભાગ (૪) કાતરનું ચાનું
 પાંખુ (૦) વિં છટું, આખું
 પાંગત(-ય) (૦) સ્ત્રીં પચારી કે ખાટલાનો
 પગ તરફનો ભાગ
 પાંગરણુ (૦) અંકિં અકુર કૂટવા
 પાંગરું (૦) નં, -રો પુઁ [સ ગ્રમર]
 પાસાને કે ખોંચાને અધ્ધર પક્ષી
 રાખનાર દોરી (૨) ત્રાજવાની સેર (૩)
 ગોફણની જે બાજુની દોરી (૪) સુખ
 તરફનો વહાણનો છેડો
 પાગળું (૦) વિં [સ વડ] પગે અપગ (૨)

[લા] અરાજન, નિખંળ (૩) આધાર-ટેકા
 • વિનાનુ
 પાંગોડું (૦) નં ખજાણી કોણી મુધીનો
 હાથનો ભાગ (૨) હાથવા ચાલવાના
 અવયવોના સાધા મૂળ
 પાંચ (૦) વિં [સ પચર] ‘પ’
 પાંચજન્ય પુઁ [સ] કૃષ્ણનો રાખ
 પાંચમ(૦) સ્ત્રીં પખવાડિયાની પાચમી તિથિ
 પાંચરોટી (૦) સ્ત્રીં પાચ રોટનું કાટણુ
 [૦ફટરી = નકામી માયાફે કરવી]
 પાંચાદસી [સ], -યડી સ્ત્રીં પચાદ દેશના
 રામની પુત્રી દ્રોપદી
 પાંજણુ(-ણી)(૦) સ્ત્રીં [સ વાવર, પ્રા વજ
 ઉપરથી] નિયત સમયે જેનું સેવન થયું
 વિના ન ચાલે તેવી ટેવ, બધાણુ
 પાંજરાપોળ (૦) સ્ત્રીં અરાજન કે ધરણ
 દોરને રાખવાનું મર્મોદ સ્થાન
 પાંજરાં(૦) નં બં વં જુઓ કાધાપાજરા
 પાંજરું (૦) નં [સ વજર] પથુપક્ષીને પૂરી
 રાખવા બનાવેલું સળિયાનું ધર (૨) તેવો
 કોઈ જણ ઘાટ (૩) અદાવતમાં ન્યાયાધીશ
 સામે જવાબ આપવા ઊભા રહેવાની
 પાજરા જેવી જગ્યા
 પાંડવ પુઁ [સ] પાડુનો દીકરો
 પાંડિત્ય નં [સ] પડિતાર્થ
 પાંડુ વિં [સ] ફીકુ (૨) પું એ- રોગ,
 ‘એનિમિયા’ (૩) પાડવોનો પિતા
 પાંડુર વિં [સ] ફીકુ, ઘોણુ
 પાંતી (૦) સ્ત્રીં [સ પવિત્ર] પક્ષ, બાજુ (૨)
 રીત,માર્ગ(૩)ભાગ, હિંરસો(૪) પરિભાણ
 ના વિભાગ પાડીને વિસાળ ગણવાની
 ગણિતની એક રીત(પ)જુઓ પાથી સેથી
 પાંત્રીશ(-સ) (૦) વિં [સ પચવિસવ,
 પ્રા વજરીસ] ‘૩૫’
 પાંથ પુઁ [સ] મુસાફર
 પાંથી (૦) સ્ત્રીં [સ વતિ = ક્યારનયના] સેથી
 પાંદડી (૦) સ્ત્રીં [સ વળ] જુઓ પાનડી
 -ડું નં પણું [પાંદડું ફેરણું = ભાગ્ય
 બદલાવ, ભાગ્યેદય થવો] [રતા વાળ
 પાંપણુ (૦) સ્ત્રીં પોપડાની કિનારી ૬૫

પાંશુ (૦) વિં મીધુ, ડાનુ, પાધુ.
 ઠેર વિં સીધુઠેર, આડાઈ વગરનું
 પાંશુ સોં [સ] ધૂળ ઠેલ વિં [સ]
 ધૂળવાળુ (૨) ગ્રથ, દુરાચારી
 પાંચકં (૦) વિં [સ] પચ્છિ 'પદ'
 પાંચકું (ઠેર) જુઓ 'પાશુ' મા
 પાંસળી (૦) સોં [પ્રા વામ્ (મ વામ)]
 છાનીના માગના બને બાજુના હાડકા
 માનુ દરેક -જુ નં જુઓ પાસળી
 પાંસુ સોં [સ], ઠેલ વિં જુઓ 'પાશુ' મા
 પિકં પું [સ] કોમ્લિ કોયલનો નર
 પિકં સોંધુંક પીઠ ઠાની સોં ધૂંકાની
 પિકેટિંગ નં [ક] પહેરો, ચોટી
 પિખાવણું સંકિં, પિખાવુ અંકિં
 'પીખવું' ગ્રેરક ને કમંલિ
 પિગળાણું સંકિં 'પીગળવું' ગ્રેરક
 પિચકારી સોં [પિચ (રવં) + કારી]
 પાળીની સેડ (૨) સેડ છાડવાનુ બૂગળી
 જેવું એક સાધન [અપાપી = એનિમા
 આપો]
 પિચ્છ નં [સ] પીધુ
 પિછાણુ (ન) સોં [સ પ્રવગિજાન] માહિતી
 (૨) ઓળખાણુ ંવુ મંકિં ઓળખવું
 પિછોડી સોં જુઓ પછેડી
 પિટાવણું સંકિં, પિટાવું અંકિં
 'પીટવું' ગ્રેરક ને કમંલિ
 પિતપાપડો પું [સ વાત ('પીજી) + પાપગ]
 ખાખરાની સિગ
 પિતર પું [જુઓ પિતૃ] મૃત પૂર્વજ
 પિતરાઈ પું, -જુ સોં જુઓ 'પિતરાઈ' મા
 પિતવાડો પું [પિત + વાડો] કંવાના પાગીધી
 ન્યા ૨૨ વર્ષે સિયાજી-કનાજી વાવેતર
 ચતુ હોય તેવું એતર [ગવિયુ
 પિતળિયુ નં પિત્તળું નાનું વાસણ,
 પિતા પું [સ] બાપ ંજી પું (માનાઈ).
 ંમહ પું [સ] દાદા (૨) થદા ંમહી
 સોં [સ] દાદી ંથી પું પિતાજી
 -જુ પું પિતા, બાપ [પ]
 પિત્ત પું [સ] બાપ (૨) પું અંબં પૂર્વજે,

મરી ગયેલા બાપદાદાઓ ંજી પું નં
 પિતૃઓ પ્રત્યેનુકૂળ દેવ (જુઓ જન્મત્રય)
 પિતૃઓ નં [સ] પિતૃઓનું તર્પણ
 કરવા આપેલી જલાગરિ, પિતૃયજ્ઞ (૨)
 તર્પની અને અગ્રહ વચ્ચેનો મ યજ્ઞાગ
 ંદેવ પું [સ] પિતરો (૨) વિં પિતાને
 દેવ તરીકે પૂજનાર ંયજ પું [સ]
 પિતૃતર્પણ (૨) પાત્ર મહાયજ્ઞોર્મનો એ
 પિત્ત નં [સ] કહેનમા પેદા થતો રસ,
 જે આતરડામા ઊતરી ખોરાકને પચાવે
 છે (૨) વેદક પ્રમાણે શરીરની ત્રણ
 ધાતુઓમાની એક (કફ પિત્ત અને વાયુ)
 -તાશય નં [પિત્ત + આશય] દરીગેનો
 પિત્તનો અવયવ
 પિત્તળી નં [મ, પ્રા પિત્તલ] તાબા અને
 જસતની મિથ્ર ધાતુ -જિયુ નં પિત્તળિયુ
 પિત્તો પું [સ પિત્ત] પિત્ત (૨) કોધની
 તીન લાગણી [લ]]
 પિત્તાર્થ પું [સ વિનૃત્ય] કાપના ઠોકરા,
 સાતમી પેઢી સુધીમા એ બાપનો વજ
 (૨) પિતા સળધી. -જુ વિં સોં
 પિતાર્થને ત્યા જન્મેલી -જુ (-જુ) સોં
 પિતાર્થની વડુ
 પિત્ત સોં [ક] ટાપી (૨) પાટો, વેળી
 વગેરે જકડી ગળવા વપરાય છે તે બનાવક
 પિનાક નં [સ] શિવનું ધનુષ ંપાણુ
 (-જુ) [સ પિનાકવાળિ] પું શિવ -ટી
 પું [સ] શિવ
 પિપરમીટ સોં [ક વાવરગિજા] જુઓ ખાગી
 મીઠી [સ] તરસું
 પિપામ્મા સોં [સ] તરસ -જુ વિં
 પિપૂડી સોં [રવં] કૂટીને વગાડવાની
 બૂગળી, પીપી [વગાડવી] સં પ્રં
 એકની એક વાત દ્યા કરવી -ગાથા
 કરવી (૨) ખુશામત દાખવ સૂર પુરાવવું
 હાજી હા બણી
 પિપ્પલ પું [સ] પીપળો [વત'માન કં]
 પિખતું વિં [સ. પિવન્ત, ઉપરથી] + પીત
 પિમળાટ પું [પીમળવું ઉપરથી] સુવાસ

પિયર (પિ) નં [સં. પિન્નુદ; પ્રા. પિન્નર] શોનાં માળાપનું ધર. ૦પનોતી વિં શ્રીં પિયગમાં ભાઈભાઈવાળી. -રિયુ' નં પિયરનું રાગું

પિયળ શ્રીં કષાળમાં કરેલી કુંતી અર્થાં પિયાન નં [વા.] કહેા; કુંગળી

પિયાનો પું [દં] એક વિદેશી વાળિ'ત્ર

પિયારું વિં [અવ. પિયાર (સં. પ્રિયતર)]

પ્યારું [પ.] [પાયાનું ખચ' (ર) પરળ

પિયાવો પું [પિવાડવું ઉપરથી] પાળી

પિયુ પું [અવ. પિમદ (સં. પ્રાંણચિત્)] પતિ

પિયેર (-રિયુ) (પિ) નં જુઓ 'પિયર'માં

પિરસણુ નં [સં. પરિક્ષણ; પ્રા. પરિક્ષણ]

પીરસતું તે (ર) પીરસેય બાણું (૩)

નાતવરાને અગે ઘેર બાણુ પીરસતું તે

પિરસાવણું સંકિં 'પીરસતું'નું પ્રેરક

પિરાઈ શ્રીં જુઓ પેરાઈ

પિરામિડ પું [દં.] પ્રાચીન મિસરી રામના

મુતદેહ ઉપર બંધાવેલી રાંકે આકારની

સમાધિ-કળર (ર) રાંકે આકાર

પિરોન (-જી, -વણું) જુઓ 'પીરોન'માં

પિલાઈ શ્રીં પીણતું તે (ર) નેતું મહેનતાણુ.

-મણુ નં, -મણી શ્રીં પીણવાનું

મહેનતાણું (ર) નાસ; ચાતના [લા.]

પિલાવણું સંકિં, પિલાણું અંકિં

'પીણતું'નું પ્રેરક ને કમંજિ

પિલકું નં, -હલો પું [પિલકું ઉપરથી]

વીંદીને કરેલો દોર-ગોટો

પિવડાવણું સંકિં, પિવાણું અંકિં

'પીણતું' પ્રેરક ને કમંજિ

પિશાચ પું; નં [સં.] અવગતિયો જીવ;

પ્રેત (ર) મૃતપ્રેત જેની એક હીન યોનિ.

જીવિ, -ચી શ્રીં પિશાચ શ્રી

પિશુન વિળ[સ.] કઠોર (ર) નીચ (૩) ચાડિયું

પિટ વિં [સં.] કૂટેણું; પીરેણું (ર) પું બૂઝ;

લોહ. ૦પેપણુ નં [સં.] પુનરુત્થિ;

એકનું એક ફરી ફરી કહેતું તે

પિસાવણું સંકિં, પિસાણું અંકિં

'પીણતું' પ્રેરક ને કમંજિ

પિસ્તન પું [દં.] એકિન કે પિયકારી

વગેરેમાં વપરાતો દટ્ટાવાળો દોરો

પિસ્તાળીસ વિં [સં. પચત્ત્વારિંશ] '૪૫'

પિસ્તું નં [વા.] ખસ્તું; એક મેતો

પિસ્તોત્ર શ્રીં [વો.] નાળી બદ્ધક; તમેચો

પિંગલ [સં.], -ળ વિં લાલારા પડતા

પીળા રંગનું (ર) નં હરારાજ (૩) અર્થત

વિસ્તાર [લા.], -લા [સં.], -ળા શ્રીં હક-

યોગમાં માનેથી ત્રણ પ્રધાન નાટીઓ-

માંની એક (હડા, પિંગળા, અને મુગ્ધલા)

(ર) વિં શ્રીં લાલારા પડતા પીળા રંગની

પિંજર નં [મ.] પંજર; પાંજરું

પિંડ પું [સં.] ગોળો (ર) પિનુઓ નિમિત્તે.

લોહ કે બાતનો વાળેલો ગોળો (૩) શરીર.

૦દીન નં [સં.] શ્રાદ્ધમાં પિંડ અર્પણ

કરવો તે. ૦હું નં જુઓ પિંડું. ૦લો

પું પિંડો

પિંડી શ્રીં [સં. પિન્ડિકા] ખમના નળાની

પાછળનો માસનો લોથો

પિંડું નં [સં. પિંડ ઉપરથી] પિંડું. -ટો

પું વીટેલો કે વાળેલો ગોળો - નોટો

(કલક, માટી, દોરા ઇત્યે)

પિંડોરી વિં (ર) નં [પ્રા. પિન્ડર (સં.

પિન્ડર)] પીંડરી; માટીની બીતાનું (ધર)

પી અં [રવં] તિગ્ગકારાય' ઉદ્દગાર;

હુરિયો (ર) પિપ્પીનો રવ

-પીઉ વિં (સમાસને અતે) પીનાડું

પીક શ્રીં જુઓ પિક (ર) તેની પિયકારી

પીગળણું અંકિં [પ્રા. પગ (સં. પ્રમગર)]

આમળણું; પ્રચાલી થતું (ર) (દયાથી)

ટીથુ - નરમ થઇ [લા.]

પીછ નં [સં. પિચ્છ] પીધુ. -છી શ્રીં

[સં. પિચ્છિકા; પ્રા. પિચ્છી] વાળ, પીંછાં

કે તેની બીજી વસ્તુની હાથાવાળી બનાવટ

(માખો ઉરાડવાની, ચીતરવાની, વગેરે)

પીધું નં પીછ (ર) તેની કલમ [દ્વાર

પીછેલકે શ્રીં [દિ.] પાછાલકું કે પડતું તે;

પીછો પું [પ્રા. પિચ્છ=પીછડું] કેટો. પૂઠ

પીટણું સંકિં [પ્રા. પિટી] ખૂબ મારતું

(૨) મૂએતાની પાળણ કૃપુ (૩) ઠોકરુ,
વગાડવુ (દાકી)
પીપ્પુ વિનં મૂકે (સોએઆમાગણ તરીકે)
પીકે નં [સ] (દેવ આચાર્યાદિનું) રથાનક
(૨) સોં બનર (૩) બનરભાવ
પીકે સોં [સ] પૂઠ, પ્રા પિટ્ટ વાસો
[આવધી = વાસો છોલાઈને પાકવો]
બળા નં પાળા રહીને નેર દેતુ બળ
પીકિકા સોં [સ] બાજક (૨) મૂર્તિ કે
થામતાની બેઠક-આધાર (૬) બ્રહ્મિ
પીકી સોં [સ] પિપ્રા પ્રા પિટ્ટ લક્ષ્મણે
વરકન્યાને શરીરે ચોળવાનો પીળો
સુગંધી પદ્મ
પીકું નં [સ] વીર બનર કે દુઝાન (ખાસ
કરીને લાકડાનું અને દાઢતાગીનું)
પીક સોં [સ] પ્રાકા પીકા દુખ (૨)
ચૂક આકરી (૩) વેણ, પ્રસવવેદના બં
નં [સ] પીકા (૨) પીકવુ-પટવુ કે
દાખરુ તે બુ સંકિં [સ] પાન દુખ
દેતુ (૨) પટવુ આનુ (૩) ચાપતુ,
દાખરુ -કા સોં [સ] દુખ (૨) નડતર
-કાકારકે -કાકારી વિં પીકા કરનારુ
-કાવુ અં કિં 'પીકવુ નુ કમલિ
-કિત વિં [સ] પીકા પામેતુ
પીક સોં [દ] પાળી સ પાઠિકા પ્રા
પાઠિકા જેના ઉપર મેડાના પાઠિકા
જડવામા આવે છે તે લાણ લાકડું-વળી
(૨) વિં મોગી ઉમરુ કહેલ -કિયુ નં
પીક (૨) દાઢનો દાઢ (૩) અવાણ પેટું
પીણુ નં પીનાની વસ્તુ થેય
પીત નં [સ] પીત પાણી પાઈને ઉછેરેલો
મોન (૨) વિં [સ] પીણુ
પીતળ નં જુઓ પિત્તળ
પીતાબર નં [સ] પીણુ કે માર્ક થણ
રંગમી અબોટિયુ (૨) વિં પીળા વજ્રવાણુ
પીધેન (-કુ) પીતુનું બૂં ફં (૨)
વિં દાઢના નગાવાકુ, ઠાકકુ
પીન વિં [સ] બકુ, પુદ માત્ર
પીપ નં ગૂમડાનું પડ

પીપ નં [વો પોવા] લાકડાનું કે પાતુનું
નગાકાર પાત્ર [નવતુ એક જાડ
પીપર સોં [જુઓ 'પીપર] પીપનાની
પીપર સોં [સ] પિપ્પા] એમ વસાવાની
ચીજ વનસ્પતિની ચીજ -રીમૂળ
નં પીપરના ડાળના મૂળ ગઠોડા
પીપળ પું [સ] પિપ્પા] એક જાડ અથવા
-ળી સોં નાનો પીપળો
પીપળીમૂળ નં જુઓ પીપરીમૂળ
પીપળો પું જુઓ પીપળ
પીપી અં [રવં] (૨) સોં કૂકીને વચાડ
વાની ભૂગળી (ગાજર કે પાંદડાની) પિપ્પી
(૩) પી બોનાય તે, કુજેલી ગિળી
પીપી સોં (બાળમાખા) પિપરમીટ જેવી
પીમળ સોં [સ] પરિમળ સુગંધ બુ
અં કિં સુગંધ ફેલાવી
પીયળ સોં જુઓ પિયળ
પીયૂષ નં [સ] અમૃત [પદાર્થ
પીયો પું આખને ખૂંચે બાજનો ચીકણે
પીર પું [કા] મુસનામાનોમા પવિત્ર ગણાને
પુરુષ [બાણામા મૂંચુ
પીરમ્બુ સંકિં [સ] પરિવિષુ ભમવા માટે
પીરસાવુ અંકિં પીરસાનું કમલિ
પીરોજ પું [કા] એમ ર ન -અ-બુ)
વિં પીરોજના રંગનું આસમાની
પીરવુ સંકિં [સ] પાઠ્ય પ્રા પોળ દળાઈ
-કચરાઈ નિરોવાય એમ કરવુ (૨) દુખ
દેવ કનડવુ [લા] (૩) લોઢવ (ખાસ)
પીયવો પું [જુઓ પીણુ] એક જાડ
પીણુ પું [સ] એક જાડ પીણી (૨)
એક રાગ (૩) પીણુ. ંકી સોં પીણુ
જાડ બુ નં તેનું ફળ [ખમ્બુ
પીણુ નં [દે પાડમ-બ-અ] મર પી
પીરો પું [દે પીડમ] થડ કે મૂળમાથી
ફૂટેનો ફળો
પીણુ સં કિં [સ] પા પ્રા પિવં પ્રવાહી
પેટમા લેવુ (૨) પવાહીને પાતામા સમાવડ
કે શોષવુ (૩) (પૂંપાન) રવુ પી જુ
= ગાકવુ (૨) સદન કરી જવું

પીમવું સં કિં [સ પિપ પ્રા વિત્ત] ક્ષણ
(૨) લસોપુ પુદ્ગ(૩)ચીપુ(મજ્જાને)
પીસવો પું સિસોદી
પીખારા સોં પીખાપણુ
પીખિયુ નંબન પ્રસંગે કન્યાને પહેરવાનું
કળકરથી રંગેણ પીળુ વજ્ર (૨) પીળી
-કાઈક કાળી છે
પીળુ વિં [સ પાતક પ્રા પાવણ] કળકરના
રંગન પીત વપ્ત્ય વિંસાવ પીળુ-દીક
પીખણી સોં -છુનં પીખડ તે તે ચૂપણું
પીખવું સં કિં વિમેરી નાખડ (૨)
ચૂરી નાખડ
પીખાવવું સં કિં, પીખાવુ અંકિં
પીખવતુ પ્રેરક ને કમળિ
પીગણુ વિં [સ વિંગર] પીગચટુ (૨) માજડું
પીઠખળી નં પાઠગ રહીને જોર દેવ
પીછ નં [જુઓ પીછ] પીછ -છાણુ
વિં પીછાવાણુ -છી સોં જુઓ પીછી
-છુ નં પીછુ
પીજણુ સોં પીજણુ સાધન (૨) નં
પીજડ તે (૩) (વાતને) નકામું ચૂચડ -
વભાવડ તે [લા] -છુ સોં પીજણુ
(૨) પીજડ તે (૩) ૫ ૧ પરનુ ઢાંચ
(રચના પૈરા પર દોચ છે તે)
પીજડું નં જુઓ પિજર પાગડુ
પીજવુ સંકિં [સ પિર] રતા રેસા છટા
પાડવા(૨) પીજણુ કરવુ -લ ભાવવલા]
પીજમણુ નં -છુ સોં જીવાની ખાતરી
પીજરણુ સોં પીજરાની વડુ (૨)
પીજવાનુ કામ કરતી સો
પીજરો પું પીજવાનુ કામ કરના
પીજવણુ સંકિં પીજણુ અંકિં
વજ્રકુતુ નેરક ને નંબિ
પીડાર(-રો) પું [સ પિઝાર દે વૈંતર]
આતીર જરવાડ
પીડાળો પું જુઓ પિડો
પીડારો પું [ન વૈંતર] લટાનુની એક
પ્રસિદ્ધ જાતનો માથસ [વૈંતોવાણુ
પીડેરી વિં [જુઓ પિટોરી] માળીની

પુકાર પું [પ્રા પુકાર] પાકાર જમ ંબુ
સંકિં પાકાર (૨) પાકારીને કહેવ
જાહેર કરવ
પુખ્ત વિં [ફા] પાક પાકટ (૨) કહેલ
પુગાડવુ સંકિં પુગડવુ રેર પહોચાડવું
પુગારું અંકિં પુગવનું ભાવે
પુચ્છારી સોં [રવં] બાળકને રાત
કળા ઓક વચ્ચેથી કહેવો મુક અવાજ
પુચ્છ નં [સ] પૂછી
પુછડિયુ વિં [પૂછી ઉપરથી] પૂછી
વાણુ -ચો તારો પું મમકેવ
પુછાવડ સંકિં, પુછાવુ અંકિં
પૂઠવુ રેર ને કમળિ
પુટ પું [સ] પડિયો(૨) પડિયા જેવો કોઈ
પણુ ધાટ(૩) આચ્છાદન ઢાકણ (૪) કુવડી
કે સમેગમા ધાતુ કે ઔષધ મૂડી ઉપર
ઢાકણ કે ખીનુ ગોડાં મૂડી વપડાણુ
કરી કરેલો ધાટ સપુટ (૫) તેને ભટ્ટીમા
મૂડી ઔષધને આપે તી આચ(૬) પટ પાસ
પુટેવાળ વિં [પૂઠ ઉપરથી] પાછની
વચમા જન્મેતુ પૂટેવાળ
પુણ્ય વિં [સ] ચવિતર(૨) પુણ્ય પ્રાપ્ત થાય
એવું(૩) ધર્મ(૪) નં સંકર્મ (૫) તેતુ
કળ ંતિથિ સોં (મહાપુરુષના)
મરાની તિથિ કે તેની ઉજવણી ંદાન
નં ધમદાન ંપ્રદાય પું (પાપ કે
અન્યાય સામે) ધમ જુદિને લીધે ંપજેલો
કોધ ંપ્રતાપ પું [સ] પુણ્યનુ જગ
ંશાધી(-ળી) વિં પુણ્યવાન (૨)
પૂવજન્મના સુકૃતવાણુ ંરોડ વિં [સ]
રંગ ંતિવાણુ (૨) જેતુ નામ દેવાથી
પુણ્ય થાય તેવ (૩) પું તેનો માણસ
-છુ ંરમા વિં (૨) પું [સ] ચવિતર
મનનુ (માણસ)
પુત્ર પું [સ] દી રો વપતી વિં સોં
[સ] પુત્રવાળી વધુ સોં [સ] પુત્રની
વ -નિષ્ણ વિં સોં પુત્રવતી -ત્રેપણુ
સો [સ] પુત્રપ્રાપ્તિની તીવ્ર મામતા-
વાસના [[બોલ] (૩) આ મા
પુદ્ગન નં [સ] પરમાણુ (૨) રાતી

‘પૂજુ’નું કમંલિ (૨) મત્કાર પામવો
-નિત વિં [સ] પૂજયેલુ -ન્ય વિં
[સ] પૂજવા યોગ્ય (૨) વડીલ (૩) જમાઈ
કે બનેલી [લા]

પૂજ્યારાધે (-ય) વિં [સ પૂજ્ય + આરાધ્ય]
પૂજ્ય અને આરાધ્ય (પત્રની ભાષામાં
વડીલને હંદશી વપરાય છે)

પૂઠ સોં [સ વૃથ, પ્રા વૃથ] પૂઠ, શરીરનો
ખાંડો ભાગ (૨) થાપો (૩) કટો, પીછો
[૧] ંળ સોં પાછળ -ઠિયુ નં
પેડાનો ઘેર જે કકડાઓનો બને છે
તેમાંનો દરેક (૨) પાછોટિયુ (૩) થાપો
[પૂઠિયાં ફાટવાં = ખીક લાગતી, ગભરાણ]
-ઠું નં કટોગ ઉપરનું છાંદુ (૨) ચોપડીનું
દાંકણ (૩) થાપો (૪) મૂળનું બધારણ
કે તેની મજબૂતી (શરીરનું) -ઠે અં પાછળ

પૂડલો, પૂડો પું [પ્રા પૂબલ (સ પૂવ)] લોટ કે
દાળના ખીરાની તળેલી પોળા (૨) મધપૂડો
પૂણી સોં [દ] કાતના માટે પીંજેલા
રૂનો વણીને બનાવેલી લાંબો ગોળ આકાર

પૂત પું પુત્ર

પૂત વિં [સ] પવિત્ર

પૂતના સોં [સ] કસે બાળક કૃષ્ણને મારવા
મોકલેલી રાક્ષસી, બકાસુરની બહેન

પૂતળી સોં આખની છીબી

પૂતળી સોં [સ પુતલી] માગી, ધાતુ
વગેરેનો બનાવેલી સોનો ધાટ -ઠું નં
ધાતુ પથ્થર, માટી, લાકડું વગેરેની
બનાવેલી આકૃતિ -મૂર્તિ

પૂનમ સોં [સ પૂર્ણિમા] પૂર્ણ ચંદ્ર ઊગવાની
તિથિ, પૂર્ણિમા

પૂમ સોં [ફા પુમ્મ] ૩ પીજતા ઊડતી
ઝીંગી રજ-ડુવાટી (૨) કાપડ ઉપરની
ડુવાટી ંડી સોં છાંદને વળગી રહેલું
૩ (૨) નાનું પૂમડું. ંડું નં રૂનો બહુ
નાનો પિંડ (૨) વચ્ચેથી થોડો ભેંસો
ભાગ વળીને બનાવેલી વાટ

પૂર વિં [સ] પૂરેપૂરું, સંપૂર્ણ (૨) નં
નવા પાણીનું નદીનાળામાં ભેથબંધ

આવણુ તે (૩) પૂરણુ પોળી ંનું પૂરણુ
પૂર અં નામને અતે ‘જેટલુ-ના મારે’,
‘સુધી, થય’ ત’ એવા અર્થમાં ઉદાં
ચોખાપૂર, વાસપૂર

પૂરક વિં [સ] (પૂરતું) પૂરું કરનાર (૨)
પુંપ્રાણાયામમાં શ્વાસ અદર ખેચવાની
ક્રિયા (૩) પૂરક આકડો કે રકમ [ગ]

પૂરણુ વિં [સ] પૂરનાર, પૂર્ણ કરનાર
(૨) નં પૂરણુ-ભરણુ તે

પૂરણુ વિં [સ પૂર્ણ] પૂર્ણ (૨) સર્વંબ્યાપી
(૩) નં પૂરવાની કે પૂરેલી વસ્તુ (ઉદાં
પોળીનું પૂરણુ, જમીનનું પૂરણુ) ંપોળી
સોં પૂરણુ ભરીને બનાવેલી રોટલી,
વેડમી -ણી સોં પૂરણુ તે (૨) પૂરવાની
વસ્તુ (ઈ) -રોડા વગેરે (૩) વધારાનું
કથન, પૂર્તિ (૪) ઉરકેરણી

પૂરણું વિં [પૂરણું પરથી] નોંઘે તેટલું
પૂરપાટ અં પૂરા-અત્યંત વેગથી

પૂરણું સંકિં [સ પૂર] ભરણુ, ભરી કાઢવું
(૨) ગોધણ, અંકાયતમા રાખણ (૩) પૂરું
પાડવું [એક તળેલી વાની

પૂરી સોં [પ્રા પૂમલિઆ (સ પૂર્વિઆ)]

પૂરુષ પું [સ] જીઓ પુરુષ

પૂરું વિં [સ પૂર] જીઓ પૂર્ણ ંપાધું
વિં સીધેસીધું -રેપૂરું વિં સંપૂર્ણ

પૂર્ણ વિં [સ] ઠીક, ખરિત, ઓછું કે
અપૂરું નહિ એવું, પૂરું (૨) સમાપ્ત (૩)
નં મીઠું, શ-ય. ંપુરુષોત્તમ પું
શ્રીકૃષ્ણ (૨) વેપલવ મહાપાત્રનું સંલેખન
ંમારેલી સોં [સ] પૂનમ ંવિરામ
નં લખાણમાં વાક્ય પૂરું થયાનું સ્થાન
બતાવનાર () ચિહ્ન [વ્યા] -પૂર્ણિતિ
સોં [+ માહતિ] ચરાની સમાપ્તિએ
આપેલી આહુતિ (૨) કોઈ પણ કાર્યની
સમાપ્તિની ક્રિયા (૩) સમાપ્તિ. -ણું કે
પું [અમક] (અપૂર્ણ કથી ઠીકટો) પૂરો
અં -ણિંમા સોં [સ] પૂનમ
પૂર્તિ (-ત્તિ) સોં [સ] ઉમેરણ, વધારો
પૂર્વ વિં [સ] પ્રાચીન (૨) આગળનું

આગલું (૩) ઉગમલું (૪) સ્ત્રીના
 જીગવાની દિશા. ૦ક વિં સમાસને અતે
 'સહિત' '-થી' એવો અર્થ બતાવે છે.
 ઉદાં અઠ્ઠાપૂર્વક. ૦કાલીન વિં [સ.]
 પ્રાચીન. ૦મ વિં [સ.] પુરોગ; આગળ
 જનાર (૨) શબ્દની આગળ આવનાર
 ઉપસર્ગ એવો શબ્દ (ઉદાં ક. પુનર,
 બિન વગેરે). ૦ચલ પું પહેલેથી જ
 બધાયેલો અભિપ્રાય. ૦જ પું [સ.]
 વડો, પિતૃ. ૦જન્મ પું [સ.] આ જન્મ
 પહેલાંના જન્મ. ૦તથાસી સ્ત્રી આગળથી
 કરેલી કે કરવાની તૈયારી. ૦દિશા
 સ્ત્રી સૂચના જીગવાની દિશા (૨)
 જગતા સૂચ એવું કળદાતા. ૦પક્ષ
 પું [સ.] ચર્ચા કે નિર્ણય માટે કોઈ
 સાચોય વિષયની બાબતમા રહી કરેલો
 પક્ષ કે પ્રસ (૨) અદાલતમાં વાદીએ
 રહી કરેલી વાત. ૦પદ નં [સ.] સમાસ
 કે વાક્યનું પ્રથમ અંગ (૨) શ્રુતોત્તરનું
 પહેલું પદ; 'એન્ડીસીડન્ટ'. ૦ભૂમિકા
 સ્ત્રી ભૂમિકા; ઉપોદ્ધાત. ૦મીમાંસા
 સ્ત્રી ભેમિનિ મુનિએ રચેલું કમંકાંડ-
 પ્રધાન દર્શન (નુઓ પદ્ધર્શન). ૦રંગ
 પું [સ.] નાટકની રસઆનમા વિદ્યોની
 શાંતિ માટે નટોએ કરેલ સંગીત, સ્તુતિ
 વગેરે [કા. શા.]. ૦વત્ અવ [સ.] પહેલાની
 ભેમ, ૦શરત સ્ત્રી કશું થતા કે કરતા
 પહેલાંની આવશ્યકતા; પહેલેથી હોવી
 ભેઈતી સરત; 'પ્રિરેકવીઝીક.' -વર્ષ
 વિં [સ.] આગલું પાછલું (૨) અં
 આગળપાછળ. -વર્ષાદ્યુની સ્ત્રી
 અગિયારમું નક્ષત્ર -વર્ષાદ્રપદા સ્ત્રી
 [સ.] પચીસમું નક્ષત્ર. -વર્ષાભિમુખ વિં
 [સ.] પૂર્વ તરફ મોંવાળું. -વર્ષા પું,
 નં આગનો અડધો ભાગ. -વર્ષવરથા
 સ્ત્રી [+ મવત્સા] ધડપણ પહેલાંનું છવન.
 -વર્ષામ પું [સ.] સંન્યાસ પહેલાંનું
 છવન. -વર્ષાદા સ્ત્રી [સ.] વીસમું
 નક્ષત્ર. -વર્ષ અં પહેલાં. -વર્ષા વિં

[મ] પહેલા કહેવાયેલું. -વર્ષાપાનિત
 વિં [+ જવાન્તિ] પૂર્વે કે પૂર્વજન્મમાં
 કમાયેલું

પૂર્વા પું [સ.] સૂચ
 પૂર્ણિયું નં નાનો પૂજો
 પૂર્ણી સ્ત્રી [નુઓ પૂર્ણો] ધાસની સ્ત્રી
 પૂર્ણો પું [સ. પૂર્ણ] ધાસ કે કંડબનું મોટું પૂર્ણિયું
 પૂર્ણ સ્ત્રી ['પાપ' ઉપરથી] છાપરાનો બે
 બાજુ બહાર પડતો ભાગ - પાપ. ૦હું
 નં તીરનો પોંજાવાળો છેડો
 પૂર્ણપું સંકિં [દે. પુત્રગ] પોંખણાં વડે
 વરકન્યાને વધાવવાં (૨) વાવવા માટે
 વેરણું. (પૂર્ણાવણું; પૂર્ણાવું)
 પૂર્ણ નં [સ. પૂર્ણ] પૂર્ણ. ૦હિયું વિં
 પૂર્ણવાળું. ૦ડી સ્ત્રી નુઓ પૂર્ણી.
 ૦હું નં પૂર્ણ
 પૂર્ણ સ્ત્રી; નં મીડું; અનુસ્વાર
 પૂર્ણણી સ્ત્રી [નુઓ પૂર્ણ] બીડી કે
 સ્નાનની સાવરણી (૨) સાવરણી. -હું
 સંકિં [પ્રા. પુત્ર (સ. પુત્ર)] એકકું
 કરવું. ઉદાં છાણ પૂર્ણ
 પૂર્ણ સ્ત્રી [સ. પૂર્ણ] કોણત
 પૂર્ણ પું [દે. પૂર્ણ] કચરો; વારીકું
 પૂર્ણ સ્ત્રી, ૦ળી અં, -હિયું નં, -હું
 નં, -હે અં નુઓ 'પૂર્ણ'માં
 પૂર્ણવાળ વિં નુઓ પૂર્ણવાળ
 પૂર્ણ સ્ત્રી [સ.] પ્રસ, તપાસ
 પૂર્ણ અં [સ.] અલગ; છૂટું. -કરણ નં
 [સ.] ધડક તત્તો નુદાં પાડવાં તે. -જન
 પું [સ.] ડતર સામાન્ય માણસ (૨) નીચ
 કે મૂળ માણસ
 પૂર્ણ સ્ત્રી [સ.] કુતી
 પૂર્ણિયી સ્ત્રી [સ.] પૂર્ણી ગદ (૨) પચ-
 મહાભૂતોમાંનું એક (૩) જમીન
 પૂર્ણ (૦ક) વિં [સ.] પહોળું; વિસ્તીર્ણ
 પૂર્ણી સ્ત્રી [મ] નુઓ પૂર્ણિયી
 પૂર્ણ નં [સ.] પીક; વારો (૨) (મધનું)
 પાન (૩) સપાટી. ૦કળ નં આકૃતિની
 સપાટીનું છેતકળ

પે (પે) અં ભુગો પે
 પેક (પે) વિં [દ] બગબર બરીને બધ
 મરેડુ (ર) પત્ત, દોગિયાર [લા]
 પેખનુ મંકિં [પ્રા વાન(સ પ્રેર)] નેડુ
 પેગબર પું ભુઓ પયગબર
 પેગામ પું ભુઓ પયગામ, સદેરા
 પેચ પું [કા] આટો, વગ(ર) વગવાગી
 ખીરી, રકુ (૩) પતગની દોરીઓનો
 કટાવ (૪) [લા] ખુમ્મિ, તદખીર પ્રપચ(પ)
 કાદો, જાગ, મુરદેની -ચિયુ વિં પેચ
 ખાવવા તથા બેસાડવાનું સાધન -ચી
 (ભુ) વિં ખુમ્મિમાજ [(ર) પવાત
 પેજ સ્ત્રીં [પ્રા વજા(સ વ્વા)] ચેખાની કાછ
 પેટ નં [દ] જઠર(ર) જઠર વગેરે બાળોની
 શરીરની આખી બખોલ (૩) [લા]
 આલ્ચિકા (૪) ગમ્મશિય (૫) પોતાનું
 સતાન, પોતાનો આખો પેલો-વરા (૬)
 અતર, મન (૭) કાઈ વસ્તુનો અદરનો
 ભાગ પેટું ંપૂત સીં ભોજન ંપૂર
 વિં પે બરાય એટલું બપાલુ વિં
 અદરથી અમ્ગાયેલું (ર) અદેખુ ંખરું
 વિં પે બરવાની જ કાગજવાળું (ર)
 એકં પેટું (૩) પેટિયુ
 પેટવણું સંકિં સળગાવડ
 પેટલુ અં કિં સળગડ [આનેલુ ખાનુ
 પેટાખાનુ નં મુખ્ય ખાનાના પેગમા
 પેટાજાતિ સ્ત્રીં મુખ્ય જાતિનો એક ભાગ
 પેટાનિયમ પું મુખ્યના ભાગ તરીકે
 આવનો - ગોલ નિયમ, 'ગાઈ-વે'
 પેટારો પું [વં દોળ] પગરો
 પેટાવલુ મંકિં ભુઓ પેવડ
 પેટાવિભાગ પું મુખ્ય ભાગનો વિભાગ
 પેટાનમિતિ સ્ત્રીં મોગી સમિતિએ નીમેથી
 નાની સમિતિ
 પેટાળ નં [પેટ' ઉપરથી] અદરનો ભાગ
 પેટિયુ વિં [પેટ' ઉપરથી] પેપૂર અન્ન
 બદન નોકરી કરનારું (ર) નં પેપૂર ખચ',
 રોજનું ખાનાનું (૩) પગાર પેટ આપેડ
 પેપૂર અન્ન (૪) પગાર, રોજ

પેટી સ્ત્રીં [સ] કાઈ મૂંવા માટે કરાવી
 એક બનાવટ ંભાગડ નં પેગી ભેલી,
 ભાગડ માટેની સવડની બનાવટ, દેમોડ'
 પેટું નં [પે' ઉપરથી] કાઈ પણ નીજનો
 વચ્ચેથી પોનો કે દુદની પકે ડાપસેડો
 ભાગ (ર) મોગી ગીજની અદર સમાનો
 ભાગ-અરા(૩) સમાસના પૂર્વપદ તરીકે,
 'ગોલ', 'અદર અમાત્ર એવા અર્થ'મા
 (૪) (તિરસ્કારમા) પગી [પેટામાંલખાડું
 = પેગવિભાગ કે પેગખાનાના લખાડું]
 પેટું વિં [પેટ' ઉપરથી] રવાથી
 પેટે અં [પેટું ઉપરથી] બાબતમા (ર)
 સાટે, બદલામા
 પેટું પું [દ] મુરખી, આશ્રયદાતા(ર)
 મદદ કે સરથામા અમુક સારી મદદ
 આપનાર સલાસદ, એ-માનવાચક હોદ્દો
 પેટોલ નં [દ] (મોટર વગેરેમા વપરાયું)
 એક ખનિજ તેલ
 પેક(-ડે)(પે) અં [સ વાંચિયા] રીને માફ
 પેકુ નં દૂગીની નીચેનો પોનો ભાગ
 પેકલુ નં [ભુઓ પેક] અવાલુ
 પેકી સ્ત્રીં [સ વાટ પ્રા વાટ] સારાફની
 દુકાન (ર) વેપારીની કાઠી (૩) વરા
 પર પરાનું પગચિયુ ંઉતાર વિં પેકી
 દર પેકી ચાન્ટુ આવેલુ(ર) અં પેકી દર
 પેકી વ્તામું નં વરાટફ
 પેકું નં ભુઓ પેકુ
 પેકું નં [સ વીટક, પ્રા વીટક] દાંત
 મૂળ લાકતો ભાગ, અવાલુ
 પેલુ (પે) સ્ત્રીં પરથરપેન
 પેલુ (પે) સ્ત્રીં તાનગી-ભોગ પું મોગી પેગી
 પેલુ (પે) નં ભુઓ પાચદળ(ર) અં પગે
 આપીને (૩) વિં પગે ચાનાડે, પગપાલુ
 પેલા (પે) વિં [વા] ઉત્પન્ન(ર) કમાયેલ
 મેળવેલું ંશ સ્ત્રીં [વા વેદાસ] ં
 ઉત્પન્ન ંપગજ [આલ્પ પડવી
 પેધલુ (પે) અંકિં [ભુઓ પેધલુ] ટેવાડ,
 પેધુ (પે) વિં પેધેલુ(ર) નં પધેતે, ટેવ
 પેન સ્ત્રીં [દ] પરથરપેન(ર) અદર શાટી

પેદુ (પેં) વિં (ર) નં જુઓ પેદુ
 પેટી અં [વાં પેઠું=સમુદાય]-માનુ-માથી
 પેડ સીં ચોળાચોળ, પચાત
 પેડું નં [દ પડમ] ચક, ચાં
 પેડું નં પાતળો કકડો, કાતળી
 પેટકે વિં [સ] બાપીકુ, વારસામા મળેકુ
 પેશાય વિં [સ] ગણસી -ચિક વિં
 [સ] પેશાયી -ચી વિં રાક્ષસી (ર)
 સીં [સ] પ્રાપ્ત બાપાનો એમ પ્રકાર
 પેશુન(-ચ) નં [સ] પિશુનતા
 પેનાદાર વિં [પેસો ઉપરથી] ધનવાન
 પસો પું એક તાબાનો સિક્કો આનાનો
 ચોથો ભાગ (ર) દોલત ધન [લા]
 ઠંડકો પું ધન, પૂજ
 પો (પો) સીં, નં પાસાના દાવમા એકનો
 દાવ (ર) કોડીઓના દાવમા ૧૦, ૨૫,
 અને ૩૦ જેવા દાણા કે તે પડે ત્યારે
 લેવાનો એક વધુ દાણો (૩) ચોપમા
 પહેડુ ખાનુ [ખાધવો=કયાસ કરવો]
 પો (પો) પું, સીં [જુઓ પોહ] પરાંદિયુ
 પોક સીં [પ્રા પેક્ક] બૂમ પાડીને રડતુ તે
 •રાવુ નં પો પોકનો અવાજ. •રાવવું
 મંકિં પોકારે એમ કરતુ
 પોકળ વિં [દ પોક્] પોહ (ર) પોટુ
 પોકાર પું [પ્રા પુકર, પોકર] બૂમ (ર)
 ફરિયાદ ંવું સંકિં મોટા ઘાટે-બૂમ
 પાડીને બોલતુ કે કોઈને બોલાવતુ
 પોકેપોકે અં ખૂબ પોકો પાડીને
 પોખરાળ પું પીળા રંગતુ એક રત્ન
 પોખવુ સંકિં + જુઓ પોખવુ [પ]
 પોગળ નં [સરં પોગળ] ભોપાળુ
 પોચ સીં [દે પોચ] દાણા વગરનુ ખોખુ
 (ડાગરનુ) ઠંડકુ વિં [પોચુ ઉપરથી]
 પોચુ, બીકણ પચકણ ંકું નં છાણનો
 લોહો [પોચકાં નાખવા = ગમ્મરાર્થ
 જતુ] ઠંડ(-ડ) વિં પોચુ
 પોચું વિં [દે પોચ] નરમ, દબાયુ દબાય
 એવુ (ર) બીકણ, પોચકણ [લા]
 પોટકી સીં [જુઓ પોટકી] નાની
 ગાસડી -કું નં ગાસડી

પોટકી(-હુ) [દ પોટલ, પોટલિંગા] જુઓ
 'પોટકી'મા -સી પું મોટુ પોટકુ
 પોટારા(-મ) પું [દ] એમ ગસાયનિ
 દ્રવ્ય -ક્ષાર
 પોટીમ સીં [દ પોટીમ] ગડગમડ પમવવા
 માટે ધડ ના લોટ વગેરેની ગરમ લૂગદી
 પોટેશિયમ સીં [દ] એક ધાતુ
 પોટી સીં છાકરી -ટો પું છાકરો
 પોઠે જોં [સ વૃષ, પ્રા વૃદ્ધ ઉપરથી] પ્રાણીની
 પીઠ પૂર નખાય તેવી એવળી ગૂમ (ર)
 વણ્ણર (૩) પોઠિયો -ઠિયો પું પોઠ
 ઉપાડનાર બગદ(ર) મહાદેવનો નદી-ડી
 પું પોઠનો બગદ (ર) વણ્ણરો
 પોડું નં [પ્રા પુગ (સ પુ)] લીપણના
 નાશ થરનો કંડો (ર) મધપૂરો
 પોહલુ (પો) નં [દ વહલુ = પોહલુ]
 શયન -તુ અંકિં સુતુ
 પોણુ (પો) નં + [જુઓ પણ] પ્રતિષ્ઠા
 પોણા (પો) પું ખંભવં [સ પાત્રોન] પોણાના
 આક -છિયુ વિં પોણા ભાગતુ
 -છિયો વિં પું બાયલો, રાડલો [દ]
 -છુસો વિં સોમા પા ઓઝા, 'હમા'
 -છુ વિં આખામા પા ઓણ 'ગા'
 -છોસો વિં પચોનેર
 પોત નં [સ અત્મત્વ, પ્રા અવત] પોતાનુ
 ખડુ સ્વરૂપ [અંકાશવુ = સ્વભાવ
 ખુલ્લો દરો, પોતાના ગુણકમ ઉપરજડી]
 પોત નં [સ] બાજક, બચુ (ર) કપડું
 (૩) વસ્ત્રનો વણાટ [લા] ઠડી સીં પોતી
 પોતાર પું [ફા પોતદ+દાર] ખનનથી
 પોતારો પું [સ પોત, પ્રા પોત] પોત
 પોતાપણુ નં [પોતે+પણુ] આત્મીયભાવ
 (ર) વ્યક્તિત્વ (૩) અરિમતા, અહ ભાવ
 પોતારો પું બીનુ પોત (ર) પોત ફેરવતુ તે
 પોતિયાદાસ પું પોતિયુ પહેરનારો-ઢીચો
 માણસ [પોતિયુ
 પોતિયુ નં [સ પોતિક પ્રા પોતિય] નાનુ
 પોતીકુ વિં [જુઓ 'પોત' નં નં ૧]
 પોતાનુ, સ્વકીય

પોતું નં [સ. પુત્ત, પ્રા. પુત્ત, પોત્ત] પાણીમાં
લીળવેલો લૂગડાનો કંકડો (૨) ચૂનામાં કે
રગમાં લીળવેલો કૂચડો

પોતે સં [નુઓ પોત નં ૧] ભને; પડે
પોથી સ્ત્રીં [સ. પોતકી] પોઈની વેપ (૨)
પોઈના રંગમાં કે અળતામાં બોળા રાખેલું
ડું પોપ (દાંત ઉપર ચૂકવા)

પોથી સ્ત્રીં [સ. પુત્તિકા, પ્રા. પોત્તિયા]
લાંમાણ્યાં પાનાનું પુરતક, કે એની પોટકી.
[પોથીમાંનાં રીંગણાં શંખ્રં બીભ-
ને ઉપદેશવાનું, પણ ભને તેમ કરવાનું
નહિ તે]

પોટળો પું [દિ. પોટ] છાલનો લોહો

પોપ પું [દ.] રોમમાં રહેનો રોમન કેથલિક
સંપ્રદાયનો વડો ધર્મધિકારી

પોપચું નં આખનું પાંપણવાળું દાંડણ (૨)
ખસખસનો દાણા ખાંચા વગરનો દોડો

પોપટ પું લીલા જેવા રંગનું એક પક્ષી;
શુક. -ટિયું વિં પોપટના જેવા રંગનું
(૨) પોપટના નાકના આકારનું (૩)
પોપટની પેઠે સમગ્રતા વિના ગોખી મારેલું
(૪) કેનજ મોડાનું; બોલવા મૂરતું. -ની
વિં પોપટિયું (૨) સ્ત્રીં પોપટની આંધ

પોપટો પું ચણાની શિંગ

પોપટી સ્ત્રીં [પ્રા. પડખટ = બે ચા થવું,
ફટું (સ. પ્ર + ઘડ + પટ)] નાનો પોપડો
-પડ. -ડું નં નાનો પોપડો. -ટો પું
બપોલે, બપડેલે કે લાગેલે પડ

પોપડાં નં ૫૦ ૫૦ [નુઓ પોપડું]
અશક્તિના કાફા

પોપલિન (પો) નં [દિ.] એક ભતનું કાપડ

પોપણું વિં [દ. પોપ્પ = હાથ ફેરવ્યા
કરવો; પપલાવડું પોચું; કાંઈ સહન કરી
ગઈ નહિ તેડું (૨) લગાવેડું; લાગડું કરી
નાખેલું (૩) નકામાં કાફા મારતું

પોપાંખાઈનું રામ નં ગેરબચસપા
અને અનાવડતને કારણે ચાપતું અધિર

પોપું વિં [નુઓ પોપણું] કાંચું; પોચું

પોપેયું નં નુઓ પપેય. -ચો ૦ તેડું
આડ, પપેયો

પોખાર પું ૫૦ ૫૦ [પાખાર] ત્રણ
પાસાની રમતમાં છ, છ અને એક, એમ
૩૯ તેર દાણાનો દાવ (૨) ક્તેલ. [પોખારા
ગણવા = નાસી જઈ]

પોમણું વિં હરખથેય (૨) પોપણું

પોપણું (-ધી) સ્ત્રીં [સ. પંડિની, પ્રા.
પંડમિની, પોમિર્ણી] એક ભતના કમળની
વેલ. -નું નં એક ભતનું નાનું કમળ;
રાત્રે ખીલતું કમળ

પોપું નં [નુઓ પોપું] ગેડીદડાની રમતમાં
ન્યાં દોડો મજોત્યાડવાથી છૂટ ગણાય તે
મુકરર કરેલી હદ, 'ગોલ' [વર્ષે,
પોર [પો'] અં [સ. પલ્લુ] મથે વર્ષે કે આવતે

પોરસ (પો) પું [સ. પ્રહર્ષ, પ્રા. પહરિય, કે
સ. પોરસ, પ્રા. પોરિય] યુગાથીનો ઉકરાટો
(૨) શૂરાતન; પાણી [-ચો પું છોકરો

પોરિયું નં [સ. પોત કે પુત કે પરથી] છોકરું.

પોરી સ્ત્રીં [નુઓ પોરિયું] છોકરી

પોરકું (પો) વિં પોરનું, ગઈ સાલનું

પોરો (પો) પું [પ્રા. પોર] પાણીમાં થતો
એક ખારીક છવ [અવસગ; સમો

પોરો (પો) પું [. પ્રહર, પ્રા. પહર]

પોરો (પો) પું નુઓ પોરસ

પોટર પું [દ.] રેતિ રટેશનનો મંદૂર

પોટુ ગીઝ સ્ત્રીં [દિ.] પોટુગલ દેશની
ભાષા (૨) પું તે દેશનો વતની (૩) વિં તે
દેશ કે તેના વતનીને લગતું

પોલ [પો] પું [દિ. પિટ્તો] પીએલું ૩
(૨) નં પોચું ગોઠડું (૩) પોલડું

પોલ સ્ત્રીં; નં [દિ. પોલ] પોલાણ (૨)

[લા.] મિથ્યા દેખાવ; નુકાણું (૩) અધા-
પૃથી; ગોરાળો [ભતનું બદન

પોલકું નં સ્ત્રીઓ કે બાળકોનું એક

પોલણું (પો) નં [નુઓ પેલ] રંગી નાની
થેપલી

પોલપોલ નં સાવ પોલ હોતું તે

પોલાણું નં પોલાપણું (૨) પોલો બાગ
(ભેમ કે ઝાડનું)

પોલાહ નં [કા. પોલાર] ખડુ લોહું, ગજવેલ.

—હી વિં પોલાદનું (૨) મજબૂત [લા.]
 પોલિશ નં; સીં [દ.] ચળકાટ; ચોપ
 પોલિસી સીં [દ.] વીમાખત (૨) કૂટ
 નીતિ; યુક્તિ
 પોલીસ પું [દ.] આંતરિક વ્યવસ્થા અને
 સલામતી માટે રખાતા મુલકી દળનો
 માણસ — સિપાઈ (૨) સીં પોલીસની
 ફાજ. ઓપોટી સીં પોલીસની ચોટી,
 'ગેટ' ઓપટેલ પું ગામની વ્યવસ્થાનો
 સત્તાધીશ, મુખી
 પોલું વિં [૨ વાટ] વચ્ચે પોલાણવાળું
 — ખાલી (૨) મિથ્યા દેખાવનું [લા.]
 પો(વ્ય)વું સંકિં [સ. પ્ર + વે; પ્રા. વામ]
 પરાવટ (૨) ગળીમા નાખવું
 પોરા (પો) પું; સીં [સ. પ્રસૂતિ] ખેલો
 (૨) વિં (એક કે બે અને હાથની) પોરા
 બેટલું. હાલ પોરા ચોખા ને મૂઠી દાળ
 પોરાક પું [વા.] પહેરવેગ; લેગાસ (૨)
 પહેરવાના વસ્ત્ર. — સીં સીં લગડાડતા કે
 તેનું ખરચ [મહિનો
 ચોપ પું [સ.] વિક્રમ સંવતનો ત્રીજો
 ચોપકે વિં [સ.] ચોપણ કરનાર. — છું
 નં [સ.] ચોપતું તે(૨) ગુજરાત; નમાવ.
 — તું સંકિં [સ. વોવ] ખવરાવી પિવ-
 રાની જતન કરવું (૨) ઉત્તેજન — મદદ
 આપવી [લા.]
 ચોપાનું અંકિં 'ચોપતું'નું કમ'ણિ (૨)
 પાલવણું; પરવડતું (૩) માગગી થવી; ખપવું
 ચોપિત વિં [સ.] ચોપાચેટું; ચોપાતું
 ચોપી વિં ચોપ માસનું
 ચોપથ વિં [સ.] ચોપના ચોગ્ય
 ચોસ પું [વા. વોસ] નોકરચાકરોને લોળી
 — દિવાળીની કે આનંદપ્રસ ગની બહિસ
 ચોસ પું [સં. વૌગ; પ્રા. વોમ] ચોપ મહિનો
 ચોમ(વડોડો) પું [વા. વોસ + વોડો] ખસ-
 ખસનું ખાલી છંછું
 ચોસવું સંકિં જુઓ ચોપવું
 ચોસાણું નં ચોપાનું તે(૨) માગગી, ખપત.
 — તું વિં ચોમાથ તેટ (૨) પુષ્ટ; મોટું

ચોસ્ટ સીં [દ.] ડાક; ટપાલ. ઓપોલિસ
 સીં [દ.] ટપાલઓફિસ, ડાકખં.
 ઓમાસ્ટર + દ. માસ્ટર ટપાલઓફિસનો
 વડો અમલદાર. ઓન પું [દ.] ટપાલી
 પોલ (પો) પું [દ. પ મ = પિવસ] મોટું
 પરાંદિયુ; પો [કચ્છવારનો હુદગાર
 પોલ અં [૨વં] દોરને પાની પાવાને
 પોળ સીં [સ. પ્રનોઈ, પ્રા. પમોઈ, પોઈ]
 દરવાજો (૨) દરવાજાવાળો મહોલો (૩)
 શેરી. — જિયો પું [પોળ + ઉપરથી] દરવાજા
 ચોળી સીં [મ. પોચ્ચિકા, પોંચી] પાતળી અને
 પોચી રોટલી (૨) પૂરણપોળી
 પોંક (૦) પું [સ. જુલક, પ્રા. વુ. કો] દૂધ
 ભરાયેલા કણસવાને બૂંછને કાટેલા કણ
 પોંકણું (૦) નં [દે. ડુંગળા] પોંખવામાં
 વપરાતાં—પૂંસળ, મુસળ, રવેચો અને ત્રાક
 — એ ચારમાંનું દરેક (૨) પોંખવાની ક્રિયા.
 — તું સંકિં પોંખણ વડે વગ્નનાને
 વધાવવાં [પોંમણ, પોંકું
 પોંખ, પોંખણું. પોંખવું જુઓ પોંક,
 પોત્ર પું [સ.] દીકરાનો દીકરો. — સીં
 સીં [સ.] દીકરાની દીકરી
 પોર પું [સ.] શહેરી
 પોરસ્થ વિં [સ.] પૂર્વનું
 પોરાણિક વિં [સ.] પુરાણને લગતું (૨)
 પું પુરાણી [(૩) પુરુષાતન
 પોરુપ વિં [સ.] પુરુષનું (૨) નં પુરુષ
 પોણું માસી, પોણું મા સીં [સ.]
 પૂણીમા
 પોલસ્થ વિં [સં] પુલસ્થ ઋષિનું (૨)
 પું [સં] શવણ, કુબેર કે વિલીપણ
 પોપ પું [સ.] પોપ માસ
 પોષ્ટિક વિં [સ.] પુષ્ટિ આપનાર
 પો'આ(—વા) પું મંવર્ગ[સં જુલક] રોકેલી
 ડાંગરને ખાંડીને કાટેલા ચપરા દાણા
 પ્યાજ નં પિયાજ; હું ગળી
 પ્યાહું નં [વા. વિવાદ] રોતરતમાં પેળ
 સિપાઈનું મોટું (૨) પેદાજ સિપાઈ
 પ્યાર પું [અ. વિમાર (સ. મિયત્તર)] પ્રેમ

-સી સીં [મગ વિચારા] વહાલી સી
 -સુ વિં વહાલુ -સે પું વહાલો પુરંપ
 ય્યાલી સીં [ફા વિચાર] નાનુ પવાલુ
 -સુ પું પવાલુ -સે પું મોટુ પવાલુ
 ય્યાસ સીં [ફિ] તરસ -સી વિંસીં,
 -સુ વિં તરસ્યુ
 પ્રકટ વિં [સ] પ્રગ, ખુ-લુ (૨) પ્રત્યક્ષ
 (૩) પ્રતિષ્ઠ પ્રકાશિત (પુરતક) (૪) અં
 ખુલી રીતે, જાહેર રીતે -ટીકરણ
 નં [સ] ગૂં રહેલું રપણ કરલું તે
 પ્રકરણ નં [સ] પ્રસંગ વિષય (૨) પ્રથનો
 વિભાગ અન્યાય (૩) પ્રદર્શ બાબત કપરનો
 સુપૂર્ણ વ્યવહાર - મામલો
 પ્રકર્ષ પું [સ] અલ્પતા (૨) અક્ષતા
 પ્રકાર પું [સ] ભેદ જાત (૨) રીત તરેહ
 પ્રકાશ પું [સ] અજવાલુ (૨) પ્રસિદ્ધિ
 પ્રાકટ્ય ૦૦ વિં [સ] પ્રકાશ કરનાર (૨)
 પ્રસિદ્ધ કરનાર ૦૦ નં [સ] પ્રાપ્તિ
 કરત તે (૨) પ્રસિદ્ધ કરેલો પ્રયત્ન મદિર
 નં પુરતકો પ્રસિદ્ધ કરનાર સરથા
 ૦માન વિં [સ] પ્રકાશ ૦૦ અંકિં
 અગત્ય (૨) સંકિં પ્રસિદ્ધ કરતુ -શિત
 વિં [સ] પ્રકાશવાળું (૨) અપાવી પ્રસિદ્ધ
 રેહુ [(૨) પરચૂરણ
 પ્રકીર્ણ વિં [સ] સેરોતું, છટુવાયુ
 પ્રકૃત વિં [સ] પ્રસ્તુત જેની વાત ચાલુ
 હોય તે (૨) અવિદ્યત મૂળ સ્થિતિ
 પ્રકૃતિ સીં [સ] કુદરત (૨) ધમ, પ્રધાન
 ગુણ (૩) તબિયત (૪) સ્વભાવ, મિત્ર
 (૫) અમાત્યવર્ગ (૬) પ્રભ (૭) પુરુષથી
 બિન એવું જન્મતુ મૂળ ઉપાધાન (-) જેને
 રૂપાખ્યાનના પ્રત્યયો લાગે છે તે [વ્યા]
 પ્રકૃષ્ઠ પું [સ] ગુરો સોમ (૨) પ્રજાગતા
 પ્રક્રિયા સીં [સ] વાચ પ્રણાલી પદ્ધતિ
 રીત (૨) અનુધાન ક્રિયા
 પ્રકાશન નં [સ] પ્રેસ તે
 પ્રજ્ઞાનિત વિં [સ] જણાવેલું, ઘોષેલું
 પ્રદિશ્ત વિં [સ] નામેલું, ફેકેલું (૨)
 પાઠ્યથી ઉમેરાયેલું

પ્રકૃષ્ઠ પું [સ] નાખતું - ફેકેલું તે (૨)
 પાઠ્યથી ઉમેરેલું કે ઉમેરેલું તે
 પ્રખર વિં [સ] ઉમ, તીક્ષ્ણ
 પ્રખ્યાત વિં [સ] પ્રસિદ્ધ જાણીતું
 વખણાયેલું - નિ સીં [સ] પ્રસિદ્ધિ
 પ્રગટ વિં (૨) અં જુઓ પ્રક ૦૦
 અંકિં પ્રાપ્ત થતું જન્મ (૨) સગમતું
 (૩) સંકિં સગમતું - ટીકવું સંકિં
 'પ્રગમતું' ગુ રેરક
 પ્રગતિ સીં આગળ વધતું તે ઉલ્લિ
 ૦કર વિં પ્રગતિ કરનાર પ્રાગતિ
 ૦લીય વિં પ્રગતિ કરતું
 પ્રગલ્ભ વિં [સ] પ્રીત અલીર (૨) કંમર
 પહોંચેલું, કુખ (૩) નિમ્ન ચ નીડર (૪)
 નિર્મિત, ધણ (૫) કંમર અભિમાની
 પ્રગાઠ વિં [સ] બહુ ના
 પ્રચલિત વિં [સ] ચાલતું આવેલું ચાલુ
 પ્રચલ વિં [સ] બધ કર (૨) સગવર
 પ્રચાર પું [સ] ફેલાવો (૨) વહીવટ રૂઢિ
 ૦કે પું પ્રચાર કરનાર
 પ્રચુર વિં [સ] ખૂબ પુરુષ
 પ્રચુર વિં [સ] ઢાંકેલું (૨) અચુર
 પ્રચાદિત વિં [સ] ઢાંકેલું કુખાવલું
 પ્રજનન નં [સ] જન્મ આપવો - પ્રસન
 થના તે ૦સાન નં પુરોનિકસ
 પ્રજાણુ અંકિં [સ] પ્રજાણુ સગમતું બગલું
 પ્રજા સીં [સ] જનતા નાસમૂહ (૨)
 એક સરૂતિ ને એકથમાવવાળો લોક
 સમૂહ એક રાષ્ટ્રની જનતા (૩) માનવ
 વસારાજની ગી એકસરખો લોકસમૂહ
 (૪) સ્થન (૫) સતતિ ૦પતિ પું [સ]
 સુદિની ઉત્પત્તિનો અધિષ્ઠાતા દેવ બ્રહ્મા
 (૨) રામ (૩) કુમાર [લા] (૪) સુય
 માગનો એક દુરનો પ્રક પુરેનસ
 ૦મસાક વિં પ્રજાની સના કે ચન
 વાણ, પ્રજાના વહીવટવાળું
 પ્રજાણુ સંકિં [જુઓ પ્રજાણુ] સગ
 ગાવતું [જાની
 પ્રજા વિં (૨) પું [સ] જીવ જાન ધરાવનાર,

प्रज्ञा श्री० [स] बुद्धिं न्यक्षु वि० [स] अथ
 प्रज्वलित वि० [स] प्रज्वलित, प्रज्वलित
 प्रक्षु न० + [स] पक्ष [स] होइ [करवा
 प्रक्षुभुं संकि० [स] प्रणय] नमनु, नमस्कार
 प्रक्षुय पुं० [स] प्रेम (श्री पुरुषो)
 -यिनी श्री० [स] प्रेम करनारी के प्रेमनु
 पात्र धयेथी श्री (२) पत्नी -थी वि० [स]
 प्रेम करनार के प्रेमनु पात्र धयेथी (पुरुष)
 (२) पुं० पति (३) प्रक्षुयी पुरुष
 प्रक्षुय पुं० [स] प्रक्षु
 प्रक्षुभ पुं० [स] नमस्कार
 प्रक्षुयिका, प्रक्षुयिनी श्री० [स] बुद्धि, पद्धति
 प्रक्षुपत श्री० [स] प्रणिपाल] कान्ताना,
 आशु
 प्रक्षुधान न० [स] सभाधि, ध्यान (०)
 अस्ति उपासना (३) कर्मक्षुत्वाग
 प्रक्षुपात पुं० [स] पक्ष पक्षु ते
 प्रक्षुपित वि० [स] रक्षे
 प्रक्षुता पुं० [स] रक्षनार
 प्रक्षु श्री० अथनी नक्ष (२) भूग लप्ता
 प्रताप पुं० [स] सामर्थ्य, प्रभाव (२)
 तेज, कति (३) दुआय वान, -पी
 वि० [स] प्रतापवा
 प्रतारप्ता श्री० [स] उत्तरपि
 प्रति श्री० नुयो प्रत
 प्रति अ० [स] तरक्ष (२) नीयेना अर्थभा
 वपरा ते अक्षे वपरागं विरुद्ध, विपरीत
 (प्रतिभार), सामे (प्रत्यक्ष) गहलाभा
 (प्रत्युपकार), दरेक, दरेक (प्रत्येक, प्रति
 क्षु), समान, मय (प्रतिद्विती)
 प्रतिउत्तर पुं० प्रत्युत्तर
 प्रतिकार पुं० [स] विरोध, सामनो (२)
 गहरो (३) उपाय, हलाज
 प्रतिकार्य न० [स] उपादान करवा कराती
 भूग मयनी प्रतिद्विती, 'पेरक्षी'
 प्रतिकूल [स], -था वि० अनुक्षु नदि
 तेष्ट विरुद्ध, उलट् वत्ता श्री०
 प्रतिकृति श्री० [स] छगी (२) नक्ष
 प्रतिक्रिया श्री० [स] उपाय (२) विरोधी
 क्रिया - गति, 'रीअैकशन'

प्रतिक्षाष्ट अ० [स] पक्षे पक्षे
 प्रतिगात्री वि० [स] सामी के पाछी गति
 करनाई, प्रगतिथी सामु
 प्रतियुक्त पुं० [स] दान लेउ ते (२) श्रीकार
 -ही वि० [स] दान लेनार
 प्रतिधात पुं० [स] (भाषा) सामु भाग
 ते (२) नुयो प्रत्याधात (३) दुभाव
 प्रतिघोष पुं० [स] पक्षी
 प्रतिज्ञा श्री० [स] पक्ष, नियम (२)
 रापय वपन पुं०, न० [स] प्रतिज्ञा
 वेभ वषाद्ध वि० प्रतिज्ञाथी अधाये
 प्रतिदिन, प्रतिदिवस अ० [स] दरदोर
 प्रतिध्वनि पुं० [स] पक्षी
 प्रतिनिधि पुं० [स] -ने गहरो, -ना
 तरक्षी काम करवा नियुक्त करे
 माक्षुस वत्त न० प्रतिनिधिपक्ष (२)
 प्रतिनिधि व्यूढवाने अधिकार
 प्रतिपक्ष पुं० [स] सामेना पक्ष (२)
 शत्रु, सामावाजियो (३) प्रतिवादी -क्षी
 पुं० [स] प्रतिपक्षने माक्षुस सामावाजियो
 प्रतिपत्ति श्री० [स] प्राप्ति (२) प्रतीति,
 ज्ञान (३) स भति, स्वीकार (४) निश्चय,
 आवरी (५) प्रतिपादन, निरपक्ष
 प्रतिपक्ष (-क्ष) श्री० [स] पक्षो, अक्षम
 प्रतिपन्न वि० [स] मजे (२) स्वीकार
 (३) मजे (४) शरणागत (५) साजित
 करे (६) समान - प्रतिष्ठा पाये
 प्रतिपादक वि० [स] प्रतिपादन करनाई
 -न न० [स] प्रभाषो आपी पुरवार
 करु ते
 प्रतिपादित वि० [स] प्रतिपादन करे
 प्रतिपाद्य वि० [स] नेनु प्रतिपादन करवानु
 होय ते [रक्षु करना
 प्रतिपालक पुं० [स] भरलपोषण करना
 प्रतिपाण पुं० प्रतिपातक (२) श्री०
 सभाज रक्षु [नुभाववत्ता
 प्रतिपक्ष वि० [स] अधाये (२) प्रतिपक्ष
 प्रतिपक्ष पुं० [स] विपक्ष, वाधो भनाई,
 दुभाव वत्त वि० [स], रक्षनाई

પ્રતિનિબ નં [સ] પડાયા, ચળતી
સપાટીમા ચડતી પ્રત્યક્ષાયા -ખિત
વિવંસ]નેનુ પ્રતિનિબ પડયુ હોય એવુ
પ્રતિબોધ પું [સ] જગતિ (૨) જ્ઞાન,
સમજણ (૩) બોધ, ઉપદેશ (૪) સમજણ,
ચાલ આપતુ તે
પ્રતિભા સ્ત્રીં [સ] કાતિ તેજ (૨) માનસિક
શક્તિની કળક-છટા (૩) કલ્પના, સજ્જન
અને શોધબોધના ક્ષેત્રમા નવુ નવુ તેજ
ખતાવનારી અસાધારણ ઈશ્વરદત્ત શુદ્ધિ
શક્તિ ંશાળી વિં પ્રતિભાવાણુ
પ્રતિમા સ્ત્રીં [સ] મૂર્તિ
પ્રતિરોધ પું [સ] અટકાવ, રોકાણ
ઠંક, -ધી વિં [સ] રોકનારુ
પ્રતિવોમ વિં [સ] વળા કમનુ (૨)
વળા વળની સ્ત્રી સાથેનુ (૪મ)
પ્રતિવાદ પું [સ] વિરોધ, ખડન (૨)
ઉત્તર, જવાબ -દી પું [સ] કાવામા
બચાવપક્ષનો માણસ
પ્રતિરાજક પું [સ] પડયા [વાળુ તે
પ્રતિરોધ પું [સ] બદલો લેવો-વેર
પ્રતિરોધ પું [સ] નિરોધ, મના
પ્રતિષ્ઠા સ્ત્રીં [સ] આગર (૨) (મૂર્તિની)
વિદિપ્તવંક સ્થાપના (૩) રિયરતા
મજબૂતી બં નં [સ] સ્થાન, રચણ
-છિલ વિં [સ] પ્રતિષ્ઠાવાણુ, આખર
દાર (૨) રિયર, ભમેણુ
પ્રતિનિહાંત પું [સ] સિદ્ધાંતથી ઊલટા
સિદ્ધાંત 'કોન્વર્સ' ચિયરમ' [ગ]
પ્રતિરુપધાં સ્ત્રીં [સ] દરીદ્રાર્થ -ધીં
પું [સ] દરીદ્ર
પ્રતિહતવિં [સ] પ્રતિનાત-પ્રતિબધ પામેણુ
પ્રતિહાર પું [સ] કારણ -રી સ્ત્રીં
સ્ત્રીં દરવાન
પ્રતિહિંમા સ્ત્રીં [સ] દિ સા સામે દિ સા
પ્રતીક નં [સ] પ્રતિમા, મૂર્તિ (૨) ચિહ્ન,
નિશાન, 'સિગ્નો'ન
પ્રતીકાર વિં [સ] જુઓ 'પ્રતિકાર'
પ્રતીક્ષા સ્ત્રીં [સ] બાટ જોવી તે

પ્રતીચ્છા સ્ત્રીં [સ] પશ્ચિમ દિશા
પ્રતીત વિં [સ] રપટ જણાયેતુ (૨) સ્ત્રીં
પ્રતીતિ -તિ સ્ત્રીં ભરોસો, વિશ્વાસ,
પતીજ (૨) ખાતરી (૩) સમજ, જ્ઞાન
પ્રતીપ વિં [સ] વિરુદ્ધ, ઊલટું
પ્રતીહાર (-રી) જુઓ 'પ્રતિહાર'મા
પ્રત્યક્ષ વિં [સ] પાણુ ફરેણુ, વિમુખ
યથેતુ (૨) અનમુખ, અદર વળેતુ (૩)
અતર્વતીં, આતર (૪) પશ્ચિમ
પ્રત્યક્ષ વિં [સ] નજર સામેનુ (૨)
રપટ, ખુલ્લુ (૩) દ્રિયગ્રાહ (૪) ચક્ષુ
ગ્રાહ (૫) નં દ્રિયો કારા થયુ જ્ઞાન
(૬) તેનુ સાધન-પ્રમાણ
પ્રત્યક્ષ વિં [સ] જુઓ પ્રત્યક્ષ
પ્રત્યય પું [સ] વિશ્વાસ, ભરોસો (૨)
ખાતરી, નિશ્ચય (૩) કારણ, હેતુ (૪)
અનુભવજન્ય જ્ઞાન (૫) રૂપો કે સાધિત
શબ્દોબનાવવા શબ્દને અ તે લગાડવામા
આવે છે તે [વ્યા]
પ્રત્યવાય પું [સ] વિન, નડતર (૨) પાપ, દેવ
પ્રત્યગ પું [સ] ધરીરનુ ગોણ અંગ -કષાળ,
કાન ઇં
પ્રત્યયા સ્ત્રીં [સ] પણુ
પ્રત્યાગમત નં [સ] પાછા આવતુ તે
પ્રત્યાગાત પું [સ] સામે આગત કે ધક્કો,
રી-એકરાન (૨) પડયા
પ્રત્યારોપ પું [સ] સામુ આળ ંણુ
નં સામેનામા આરોપતુ તે (૨) પ્રત્યારોપ
કરવો તે
પ્રત્યાહાર પું [સ] અણગમુ એક અગ-
વિષયમાત્રમાથી ઉદિયોને પાછી દહાવી
એક જગાએ ધિર કરવી તે
પ્રત્યુત્તર પું [સ] સામે જવાબ, જવાબનો
જવાબ [ઉત્પન્ન થયેકુ
પ્રત્યુત્પન્ન વિં [સ] થોડા સમયે તરતજ
પ્રત્યુપકાર પું [સ] ઉપકારના બદલામા
સામે ઉપકાર
પ્રત્યે અં પ્રતિ, તરફ
પ્રત્યેક વિં [સ] દરેક

પ્રથમ વિં[મ] પહેલુ(૨)અં શરૂઆતમા
(૩) પહેલેથી, અગાઉથી એ અં[સ]
મૂળમા શરૂઆતમા -મા વિં સીં[સ]
પહેલી (વિભક્તિ)

પ્રથા સીં[સ] ધારો વહીવટ (૨) રીત

પ્રથિત વિં [સ] પ્રખ્યાત

પ્રદ વિં [સ] 'આપનાર' એ અર્થમા
સમાસમા નામને છેડે ઉદાહરણ 'ફળપ્રદ'

પ્રદક્ષિણા સીં [સ] કોઈ પણ વસ્તુ કે
વ્યક્તિને જમાવી બાળુ રાખીને તેની
આસપાસ ફરવું તે

પ્રદર્શક વિં [સ] બતાવનારું -ન નં
[સ] નિરૂપણ(૨) દુત્તર વિદ્યા કળા વગેરેના
દર્શકને જાહેરમા બોલા મૂકવાની
પ્રાસંગિક યોજના

પ્રદર્શિત વિં [સ] બતાવેલું

પ્રદાન નં [મ] આપવું તે

પ્રદીપ પું [સ] દીવો, ઝંક વિં [સ]
ઉત્તેજિત કરનાર (૨) સંજગાવનાર એ
નં[સ] સંગતુ તે -સ વિં[સ] સજગેલું
(૨) ઉત્તેજિત

પ્રદેશ પું [સ] દેશ, મુલક, જમિ (૨)
મોટા દેશનો એક ભાગ

પ્રદેશ પું [સ] સંચાકાળ

પ્રદુર્ગત પું [સ] કૃષ્ણનો પુત્ર

પ્રધાન વિં [સ] મુખ્ય (૨) પું વછર,
કાગમારી ૦૫*-(નું) નં પ્રધાનનો
ટોતો, વછરાઈ [પ્રવચન કરનાર

પ્રવચન નં [સ] નારા ઉચ્છેદ ઝંક વિં

પ્રનાયિકા, પ્રનાયી સીં[સ] રૂઢિ પદ્ધતિ

પ્રપત્તિ સીં [સ] શરૂ થેલું તે પ્રણિધાન

પ્રપન્ન વિં શરૂઆત, પ્રપત્તિનાથ

પ્રપચ પું [સ] વિસ્તાર (૨) સસાર (૩)
સાસારિક માયા (૪) હાલકપટ -ચી
વિં પ્રપચથી ભરેલું, કપરી

પ્રપા સીં [સ] પગળ

પ્રપાત પું [સ] ધોધ (૨) બૂસકો

પ્રપિતામહ પું [સ] બાપનો દાદો, પર
દાદો -હી સીં [સ] બાપની દાદી

પ્રકૃત્ય (-ત્વિત) વિં [મ] ખીતેલું (૨)
આનંદ પામેલું

પ્રખવ [સ] -ખ વિં બળવાન(૨) અથવા

પ્રખધ પું [સ] નિહાસ અને દત્તમયાથી

મિશ્રિત લેખ (ઉદાહરણ મોજપ્રખધ) (૨)

ચિત્રમાળ્ય(ઉદાહરણ પ્રખધ સમુદ્રપ્રખધ)

(૩) ગોઠવણ, બદોળસત એનમિતિ સીં
વ્યવસ્થા કરનારી સમિતિ

પ્રબુદ્ધ વિં [સ] જાગૃત(૨) જ્ઞાની સમજી

પ્રબોધ પું [સ] જાગૃત (૨) જ્ઞાન (૩)

ઉપદેશ ઝંક વિં [સ] પ્રબોધ કરનારું

૦૦૧૧(-ખ) પું [+સ વાલ] સવાર,

જગ જો સમય એવું સંકિં જોધ

આપવો, જગાડવું

પ્રભાવ પું[સ] કલ્પતિ જન્મ એવું અઠિં

ઉત્પત્ત થયું [પું[સ] સુધ્

પ્રમા સીં તેજ, કાંતિ (૨) દમામ ઝંકર

પ્રભાત નં [સ] સવાર ઝંકરી સીં

પ્રભાતનું નગરકીર્તન કે તે કરનારી

મહાળી -તિયું નં સવારમા ગાવાનું પં

પ્રભામડવ [સ], -ખ નં તેજનું કે પાછું

પ્રભાવ પું [સ] રક્તિ (૨) પ્રતાપ તેજ

(૩) દમામ, રુઆબ (૪) અસર શુભ

ઝંક [સ] ંશાળી વિં પ્રભાવવાળું

-વિત વિં પ્રભાવની અસરમા આવેલું

પ્રભુ પું [સ] પરમેશ્વર (૨) માલિક,

સ્વામી [એવું માણ્યું - નિષ્પાષ,

નિષ્પાસ, બોલું માણસ] એતા રીં

[સ] માલિકી (૨) ગોરવ (૩) પરમેશ્વર

પણ દેવત્વ એવું નં [સ] માલિકી (૨)

કાળ એમય વિં પ્રભુની ભક્તિથી તરંગ

પ્રભુતિ એં [સ] વગેરે, દત્તાર્થ

પ્રભેદ પું [સ] ભિન્નતા, તફાવત (૨) ભેદ

પ્રકાર (૩) ભિન્ન કરવું-નું પાડવું તે

પ્રમત્ત વિં [સ] પ્રમાદી આફેડ

પ્રમથુ [સ] પ્રમથી વડોવત (૨) પીડ

(૩) મારી નાખવું નારા કરવો

પ્રમદ પું [સ] દુષ્ટ, આનંદ એવું નં
[સ] રણવાસનો બાગ -દા સીં [સ]
જીવાન, સુદર સીં

પ્રમાણ નં [સ] યથાર્થ જ્ઞાનનું સાધન
(૨) પુરાણ, સાખિતી (૩) માપ, ધોરણ
(૪) જે કે તેથી વધુ ગુણોત્તરનું સરખા
મણુ પ્રાપ્તિનું [ગ] (૫) અં નહીં
[પ] (૬) વિં પ્રમાણભૂત અન્ય માન્ય
કરવા મોગ્ય ૦૫૩ નં [સ] પંચી,
યોગ્યતા વગેરેની ખાતરી આપતો પત્ર,
'સિ ક્રિકેટ' ૦૪૫૮ વિં [સ] વિશ્વાસ
પાત્ર માન્ય રાખવું ૫૩ એવ ૦૫૫ મંકિં
નજવું (૨) પ્રમાણભૂત માનવું કળૂવ
રાખવું (૩) પુરવાર કરવું ૦૬૧૩ નં
યથાર્થ જ્ઞાનના સાધનનું સાચું ન્યાયસાચું
૦૫૨ વિં (૨) અં માપસર -લિંક
વિં [સ] પ્રામાણિક, સાચું હિમાનવાર
-લિંકતા સોં, -લિંકપાણી નં -લે
અં પદે અનુસાર

પ્રમાણ પું [સ] મંદિત (૨) આગસ -હી
વિં [સ] પ્રમાણવાળું [સાદ કરવું તે
પ્રમાણનું નં [સ] વાગવું જુદાં કે માછને
અમુખ પું [સ] સમાપતિ અધ્યક્ષ (૨)
વિં મુખ્ય, આગેવાન ૦૭૫૧, ૦૫૬
નં પ્રમુખની જગા

પ્રમેય નં [સ] પ્રમાણ દ્વારા જેનું જ્ઞાન
કરનાનું હોય તે (૨) સિદ્ધ કરવાની
વસ્તુ સિદ્ધાંત વિચરમ [ગ]

પ્રમો પું [સ] આનંદ
પ્રમોશન નં [સ] યાજમા ઉપના વર્ગમા
ચક્રવતુ તે (પ્રાચ નાપાસ થનારને) (૨)
પગારમા બઢતી કે વધારો

પ્રપત્તિ પું [સ] પ્રયાસ, કોશિસ

પ્રપાણ નં [સ] જવું તે, પ્રસ્થાન

પ્રપામ પું [સ] અમ મહેનત

પ્રપુત વિં [સ] દસ લાખ

પ્રયોગ પું [સ] ઉપયોગ વાપર (૨)
ભરણ મારણ વગેરે તાત્કલિક ઉપચાર (૩)
સાધના, અનુકૂળ (૪) અખતૈ (૫)
ક્રિયાનાથના અન્વયે ક્રિયાપદની યોજના
ઉદાં કમ લિપ્રયોગ [વ્યા] (૬) (નાટક)
ભજવવું તે ૦૬૧૧ (પા) સોંવજાનિક
પ્રયોગો કરવાની જગા, 'લેબોરેટરી

પ્રયોજક પું [સ] ૨૨૬ (૨) રોખક -ન
નં [સ] સળખ હેતુ (૨) ઉપયો ૧, ૦૩૨
પ્રયોજિત વિં [સ] યોજેલું મોડવેલું (૨)
કામમા લીધેલું પ્રયોગમા આણેલું
પ્રવચ પું [સ] વિનાશ (૨) ક પને અતે
જગતનો લય
પ્રવાપ પું [સ] આવેશમા મોટથી
અમળ્ય મોટું તે (૨) વિનાપ
પ્રનોબન નં [સ] બારે લાનય
પ્રવચન નં [સ] વ્યાખ્યાન
પ્રવર્તક વિં [સ] પ્રેરક, પ્રવૃત્ત કરનાર
(૨) પું પ્રવર્તાવનાર (૩) સરચાપન
-ન નં [સ] પ્રચાર, પ્રસાર -માન
વિં [સ] પ્રવૃત્ત કેવાળું -તું અંકિં
[સ] પ્રવૃત્ત કેવાળું (૨) આત્મ પ્રમાણિત
ટોણ

પ્રવર્તક, -ન, -માન નુઓ પ્રવૃત્ત મા
પ્રવાહ પું [સ] પરસ્પર વાતચીત (૨) તોફામા
ચાલેલી પાલ (૩) બઢનામી

પ્રવાય [સ] નં સમુદમાં એક જાતના
જીવડાએ બનાવેલું ધર, પરવાળું

પ્રવાય પું [સ] મુસાફરી -સી પું
[સ] મુસાફર

પ્રવાહ પું [સ] વહેણ વપતિત વિં
પ્રવાહમા પડેલું -ચાતુ આવેલું -હી
વિં [સ] રેડો ચાને એવું (૨) નં તેવી
વસ્તુ [સાખથી

પ્રવાળ નં પ્રવાન -ળી સોંપરવાળાની

પ્રવિષ્ટ વિં [સ] પડેલું

પ્રવીણ વિં [સ] કુશળ

પ્રવૃત્ત વિં [સ] ચાતુ વર્તમાન (૨)

પ્રવૃત્તિમા મચેલું કેલાગેલું મા રોકાયેલું

પ્રવૃત્તિ સોં [સ] ઉદ્યોગ, વ્યવસાય (૨)
હિનચાલ (૩) સાસારિક વિષયોમા મચ્યા
રહેલું તે ૦૬૪૬, ૦૬૪૭ પું સાસારિક
પ્રવૃત્તિને માગ (૨) ઉત્પરપ્રો થયે પ્રવૃત્તિ
કરીને મોક્ષ પામવાનો માર્ગ

પ્રવેશ પું [સ] પેસવું કે દાખવવું થવું તે
(૨) નાટકમા અકતો પેગવિભાગ ૦૬
વિં [સ] પ્રવેશ કરાવનારું કે કરનારું

(૨) પું નાટકમા તે રચળ મ્યા વચ્ચે
બની ગયેલી પણ રગમૂમિ ઉપર ન
આણેની વાત કોઈ પાત્ર વાર્તાનાપ દ્વારા
જણાવી દે છે ૦૬૧૨ નં દાખા થવાને
દરવાજે કે બાગલુ ૦૫૩ નં, પું
શાળા પરીક્ષા વોરેમા દાખા થવા માટે
ભરવાનું અગ્રણ્ય ૦૫ અં કિં
[સ પ્રવિન] પ્રવેશ મ્મો, દાખા થવું
-શિકા સ્ત્રી કોઈ પણ વિષયમા પ્રવેશ
કરાવનારી ચોખી

અવનિત વિં [સ] પ્રત્યયા લીધી હોય તે

અવન્યા સ્ત્રી [સ] રાન્યાસ

અશમન નં [સ] શાત કરવું - રમાવતું તે

અશન્ત વિં [સ] વખણાયેતું ઉત્તમ (૨)

વિહિત - રિત સ્ત્રી [સ] પ્રસાસા વાહવાઈ

(૨) પ્રસાસાની કવિતા કે રેખ - રચ વિં

[સ] વખાણવા લાયક

અશસ્ક વિં [સ] વખાણનાર - નીચ વિં

[સ] જુઓ પ્રશરય - પુ સં કિં

[સ પ્રશય] વખાણવું

અશસા સ્ત્રી [સ] વખાણ

અશાખા સ્ત્રી [સ] નાની શાખા

અશાત વિં [સ] ખૂબ યાત

અશિ પું, નં [સ] સવાલ (૨) બાબત જણવા

વિચારવાની પ્રેરણાવાની વસ્તુ પ્રોખ્યેમ

૦૫૩ પું નં સવાલપત્રક ૦ વિરામ

નં લખાણમા (૧) બાહ્ય પ્રસસૂચક વિરામ

ચિહ્ન - શ્વાર્થ વિં [+ મર્થ] (૨) પું

વાક્યની પ્રસસૂચક - પ્રસનો અર્થ નીકળે

એવી રચના [વ્યા] - શ્વાર્થક વિં

પ્રસાર્થ - શ્વાવિ (લી, ણિ, ણી)

સ્ત્રી [+ જાણિ] પ્રસમાળા પ્રસોની દાર

- શ્રોતર પું ૦૫૦૦ સવાલો ને જવાબો

- શ્રોતરી સ્ત્રી સવાલજવાબરૂપે થઈ

વિવેચન

અમક્ર વિં [સ] વળગેલું (૨) આસક્ત

અસન્ન વિં [સ] ખુશ આનદી (૨)

સપ્ત (૩) સરળ અર્થ તરત સમજાય તે

(૪) નિર્મળ પારદર્શક ૦ ત્તા સ્ત્રી

અમરવુ અંકિં [સ પ્રમ] ફેલાવું

અમવ પું [સ] જન્મ આપવો ૧

તે (૨) જન્મ, ઉત્પાત ૦ પુ ૨

[સ પ્રમ] જણવું (૨) અંકિં

અસંગ પું [સ] જુઓ અવસર

સહવાસ, સંગ (૩) પ્રસાર વિષ

બનાવ ધર્મા ૦ વશાત્ અં

પ્રસંગને લીધે પ્રસંગોપાત - ગે

વિં [+ જગિત] પ્રસંગને યોગ્ય - ગે

અં પ્રસંગે, પ્રસંગ આગ્યેથી

અસાદ પું [સ] પ્રસન્નતા (૨) મહે

(૩) નિર્મળતા (૪) વરસાદ (૫)

જવાની સાથે જ બાવ મુરે

હૃદયમા ઊતરી નાય તેવો કાચને

ગુણ - દી સ્ત્રી ૦ દેવને ધરાવે નીચ

(૨) દેવ ગુરુએ પ્રસન્ન થઈ અ

ચીજ (૩) માર [લા]

અનાધન નં [સ] યજ્ઞગાર કે તે સગ

સાધનસામગ્રી, 'ટોઇલેટ'

અસાર પું [સ] ફેલાવો ૦ કિં વિં

વનાડું ૦ પુ સંકિં પ્રસરે એમ

અમિદ્ધ વિં [સ] વિખ્યાત બહેર

પ્રકાશિત બહાર પડેતું (પુત્ર) ૦

(-તારી) પું પ્રસિદ્ધ કરનાર - દ્ધિ

[સ] ખ્યાતિ (૨) છાત્રી પ્રસિદ્ધ

તે (૩) બહેરાત [

અસુસ વિં [સ] મુશ્કેલી (૨) વચ

અસૂતા સ્ત્રી [સ] જેને તરતમા પ્રસવ

હોય એવી સ્ત્રી

અસૂતિ સ્ત્રી [સ] પ્રસવ (૨) મુલાવ

સતતિ ૦ ગૃહ નં સુવાલ મ

દવાખાનું

અસ્તાવ પું [મ] આરબ (૨) પ્ર

બાબત (૩) દરખાસ્ત કરાવ ૦

(૨) પું દરખાસ્ત મૂકનાર ૦ ત્તા

[સ] ઉપોદ્ધાત, આમુખ

અસ્તુત વિં [સ] કહેવામા આવેલ અ

(૨) નં જેને વિષે કહેવાનું કે કહેવાયું હો

અસ્થાન નં [સ] પ્રવાસે જવા દે

તે; પ્રમાણ (૨) જુઓ પરતાવું (૩) માર્ગ.
 ંત્રય નં, ંત્રયી સોં વેદધર્મના
 પાયાદ્ય જ્ઞાનિપદ, અદ્યત્ત અને
 ભગવદ્ગીતા એ ત્રણ [સિદ્ધ કરેલું
 પ્રસ્થાપિત વિં [સ.] સ્થાપિત કરેલું;
 પ્રસ્થાવ પું, ંણ નં, પ્રસ્થાવ પું [સ.]
 સ્વયં તે (૨) ધારા; વહેણ (૩) સ્તન.
 કે આંચળમાથી સ્વયં દૂધ

પ્રસ્થાવ પું [સ.] પરસેવો
 પ્રહર પું [સ.] ત્રણ કલાક; પહોર. -રી
 પું [સ.] પહેરેગીર

પ્રહસન નં [સ.] દુર્ગંજની ક્ષેત્રી કરનાડું
 એક જે અંકનું હાસ્યરસપ્રધાન નાટક
 પ્રહાર પું [સ.] ધા [પ્રસિદ્ધ વિષ્ણુભક્ત
 પ્રહલાદ પું [સ.] તિરુવકરિપુનો પુત્ર-
 આદ્ય અં [સ.] પહેલાં; અગાઉ
 પ્રાકટ્ય નં [સ.] પ્રગટું તે; અવતાર
 (૨) પ્રસિદ્ધિ (પુરતકની)

પ્રાકાર પું [સ.] કોટ; કિલ્લો
 પ્રાકૃત વિં [સ.] જુઓ પ્રાકૃતિક (૨)
 સામાન્ય વર્ગનું; મામૂલી (૩) સામાન્ય
 જનસમુદાયને લગતું (૪) અસિદ્ધ; સંસ્કાર
 વિનાનું (૫) સોં; નં (સંસ્કૃત ઉપરથી
 જાપગેલી) એક પ્રાચીન લોકભાષા (૬)
 સંસ્કૃત પરથી અપભ્રંશ થઈને આવેલી
 કાઈ (પ્રાચીન અર્વાચીન) ભાષા. -તિક
 વિં [સ.] કુદરતને લગતું; ભૌતિક (૨)
 સ્વાભાવિક (૩) લૌકિક

પ્રાગ્ અં [સ.] જુઓ પ્રાગ્
 પ્રાગટ્ય નં જુઓ પ્રાકટ્ય [પ્રગતિશીલ
 પ્રાગતિક વિં [સ.] પ્રગતિ કરનાર;
 પ્રાગદ્ય નં [સ.] પ્રગતભતા
 પ્રાચી સોં [સ.] પૂર્વ દિશા
 પ્રાચીન વિં [સ.] જૂનું
 પ્રાચ્ય વિં [સ.] પૂર્વનું
 પ્રાજ્ઞ વિં [સ.] જુદ્ધિશાળી; ચતુર (૨)
 જ્ઞાતા; પિછાણનાર
 પ્રાણ પું [સ.] શ્વાસ; શ્વાસનો વાયુ
 (૨) જીવ (૩) જીવનશક્તિ; બળ.

ધ્યાતકે વિં [સ.] જીવલેણ. ંજીવન
 વિં [સ.] પ્રાણને જીવનરૂપ (૨) પું.
 પ્રીતમ; પતિ. ંધારી વિં પ્રાણ ધારણ
 કરનાડું (૨) પું; નં મણસ (૩)
 પ્રાણી. ંનાથ પું [સ.] પ્રાણનો નાથ;
 પતિ. ંપણે અં જાતને જોખમે.
 ંપારું વિં પ્રાણ સમાન પ્રિય.
 ંપ્રતિષ્ઠા સોં પ્રાણ ફૂંકવો તે (૨)
 મૂર્તિની સ્થાપના કરતા પહેલાં મંત્રો
 ફારા તેમાં પ્રાણનો આદાપ કરવો તે.
 ંપ્રદ વિં [સ.] પ્રાણ આપનાર.
 ંપ્રિય વિં [સ.] પ્રાણપ્યારુ. ંમય
 કોશ(-ય) પું [સ.] જીવના પાંચ કોષો-
 માંનો ખીલો (જુઓ આનંદભયકોશ).
 ંવલલેણ પું પ્રાણ સમાન વલ્લેણ
 પુરુષ. ંવાયુ પું [સ.] ઓકિસજન.
 ંવિનિમય પું 'મેરમેરિતમ'. ંસખા
 પું પ્રાણપ્રિય મિત્ર. -ણ્યાયામ પું
 [સ.] યોગનાં આઠ અગમાંનું એક.
 -ણ્યાંત પું મૃત્યુ. -ણ્યાન વિં
 'ઓગે'નિકં [પ. વિ.]. -ણ્યૈ પું
 પ્રાણી, જીવ [પ.]. -ણી નં [સ.] જીવ.
 -ણીવિદ્યા સોં 'બ્રહ્મજી'. -ણીશ પું
 [સ.] પ્રાણનાથ. -ણીશ્ચરી સોં [સ.]
 પ્રાણની માલિક; પ્રાણપ્રિયા

પ્રાત પું નં [સ. પ્રાત્તય] પદોદિયું; સવાર.
 -તઃકર્મ નં [સ.] સ્નાન, સંધ્યા વગેરે
 સવારે કરવાનું કર્મ. -તઃકાળ પું
 સવાર. -તઃસંધ્યા સોં [સ.] સવારની
 સંધ્યા. -તઃસ્નાન નં [સ.] સવારનું સ્નાન
 પ્રાથમિક વિં [સ.] આરંભનું (૨)
 આરંભ દયાનું

પ્રાદુર્ભાવ પું [સ.] ઉત્પત્તિ; પ્રગટ થવું તે
 પ્રાદુર્ભૂત વિં [સ.] પ્રાદુર્ભાવ પામેલું, પ્રગટેલું
 પ્રાદેશિક વિં [સ.] પ્રદેશનું; પ્રદેશ સંબંધી
 પ્રાધાન્ય નં [સ.] પ્રધાનપણું; મુખ્યત્વ
 પ્રાધ્યાપક પું [સ.] અધ્યાપક; પ્રાફેસર
 પ્રાપ્તિચક્ર વિં [સ.] પ્રપંચ સંબંધી;
 સંસારવહેવારને લગતું

પ્રાપ્ત વિં [સ] મેળવાયેતુ કે મળેતુ (૨)
 ઉપરિચિત, ૨૦૦૦ - પિત્ત સ્ત્રીં [સ] લાક્ષ
 પ્રાપ્ત્ય વિં [સ] ૧૦૫ મળે એતુ
 પ્રાપ્ત્ય નં [સ] ૨૫૫૫૫૫૫ નેર
 પ્રાપ્ત્યિક વિં [સ] પ્રમાણે દ્વારા સાબિત
 થયે (૨) પ્રમાણભૂત વિશ્વાસપાત્ર
 (૩) સાચુ ઈમાનદાર પ્રમાણિક વૃત્તિ સ્ત્રીં
 પ્રાપ્ત્ય વિં [સ] લગભગ સરખુ (સમાસને
 અને) કદાચ મૂલપ્રાપ્ત (૨) અનંત પ્રાપ્ત્ય
 પ્રાપ્ત્ય અં [સ] મોટે ભાગે ધણુ ખરુ
 પ્રાપ્ત્યિક નં [સ] પાપના નિવારણ
 માટેનુ તપ [અધી રીતે
 પ્રાપ્ત્ય અં [સ] બદુધા મોટે ભાગે (૨)
 પ્રાપ્ત્યિક વિં [સ] પ્રયોગને લગતુ તે
 અઅધી (૨) પ્રયોગ કરી સમાપ્ત એણ
 પ્રાપ્ત્યવેશન નં [સ] અન્નજળનો ત્યાગ
 કરી મરવા માટે તૈયાર થઈ બેસણ તે
 પ્રારબ્ધ વિં [સ] શરૂ કરેણ (૨) નં
 નસીબ વવાદ પું દેવવાદ વવાદી
 વિં (૨) પું દેવવાદી
 પ્રારબ્ધ પું [સ] શરૂઆત ૦૬ વિં
 પ્રારબ્ધ કરનારુ (૨) પું નવો પ્રારબ્ધ
 કરનાર પાયોનિયર - સિકે વિં
 પ્રારબ્ધનુ, પ્રાથમિક
 પ્રાર્થના સ્ત્રીં [સ] અવાજ (૨) ઈશ્વર
 સ્તુતિ વસમાજ પું, સ્ત્રીં એક અવાચીન
 ધર્મસમાજ - નુ સંકિં [સ] પ્રાર્થ
 પ્રાપ્ત ના કરવી વીનવણ માગતુ
 પ્રાર્થિત વિં [સ] અરજ કરીને માગેતુ
 પ્રાપ્ત્ય નં [સ] લાક્ષ
 પ્રાપ્ત્ય નં [સ] કુગતી
 પ્રાપ્ત્ય પું [સ] ચોમાસુ અપાદ-પ્રાવણની
 વધાનતુ [૩૫
 પ્રાપ્ત્યિક વિં [સ] પ્રવેશ કરનામા સાધન
 પ્રાપ્ત્ય પું, વં નં [સ] અશન ખાણ તે
 પ્રાપ્ત્ય પું [સ] જુપ્રામ] સ્વિતાની વક્રને
 અતે અક્ષર મળતા આવવા તે
 પ્રાપ્ત્યિક વિં [સ] પ્રસ્તુત પ્રસંગને અનુ
 ક્રમ (૨) વારવાર નહિ પણ કોઈક વખતનુ

પ્રાપ્ત્ય પું [સ] મહેલ
 પ્રાપ્ત્યિક વિં [સ] પ્રસંગ ૦૬
 (૨) અનુપ્રદરપ્રસંગાલુ મળી (૩) ઈ
 દુષાથી મળેતુ
 પ્રાપ્ત્યિક વિં [સ] પ્રગટાવનાને
 પ્રગટાવનાર પ્રાપ્ત્યિક (૨) પ્રસ્તુ
 પ્રાપ્ત્ય પું [સ] પ્રાપ્ત્ય પ્રા પાદ
 મહેમાન
 પ્રાપ્ત્ય નં [સ] આગણ
 પ્રાપ્ત્ય પું [સ] છેડા (૨) દેશનો વિ
 નિવૃત્તિઓ મળી બનતો વિભાગ ની
 -તીય વિં પ્રાપ્તને લગતુ -ની
 સ્ત્રીં, પાતાના પ્રાપ્તનો વિચાર કર
 સક્રિયતા
 પ્રિય વિં [સ] વહાણ ગમતુ (૨)
 પિયુ કાત (૩) નં દિવસ ૨૫૫૫
 મિષ્ટ વચન ૦૬૨ વિં [સ] દિવ
 ૦૪૪ પું [સ] પ્રેમપાત્ર આ
 વતમ વિં [સ] સૌથી વધારે વ
 (૨) પું વાનત પ્રીતમ (૩) પતિ ૦૬
 સ્ત્રીં [સ] માતા પ્રિયા (૨) પત્ની ૦૬
 વિં [સ] સર્વ પ્રત્યે પ્રેમથી ભે
 (૨) પું અશોક રાજ ૨૫૫૫
 [સ] પ્રિય બે નારી - ૨૫૫૫
 વહાની સ્ત્રી
 પ્રીત સ્ત્રીં [સ] પ્રેમ, પ્રા પિત્ત] એ
 ૦૫૫૫૫૫૫૫૫૫ (૨) સમજાવના
 પ્રીત સ્ત્રીં પ્રીત પ્રેમ ૦૫૫૫૫
 પ્રિયતમ] પતિ (૨) પ્રભુ
 પ્રીતિ સ્ત્રીં [સ] પ્રેમ વંદાન નં
 પ્રેમનુ દાન કે પ્રીતિથી બે કે કે
 આપતુ તે વલ્લભ નં [સ] (૫
 પ્રેનાત પી સુગમિનાનુ) સાચુ ચિકિત્સા
 પ્રીતિયમ નં [સ] વીમ નો હાથો
 રોરની મૂળ આકે પી કે મતમાયનો વધ
 પ્રુક નં [સ] ગોડવાયે - ૫૫૫૫૫૫
 તપાસવા લેવાતી અજમાયશની છા
 તેનો કાગળ [કાગમજ (૨) મહા
 પ્રીતિયમ સ્ત્રીં [સ] વધીકાત કે દામ્પત્ય

૧૬ પું [સ] નેનારો (૨) પરિપૂર્ણ
 ગિરેમા માત્ર નેવા સામગ્રી - નાર
 ૧૭૫૫ વિં [સ] નેવા નેતુ
 ૧૮ [સ] સભ (૨) અનગતિ
 ૩) પિયાર નેવા એ શોનિ ૦૬મ
 ૧૦ [સ] મેરેજાના દહનથી માંડીને
 ૧૫૧૧૨૭ મુધી કરવામા આનું કમ
 ૧૫૩ [સ] હેન, પ્રોનિ (૨) આનું કમ
 ૧૬૧ સીં જુઓ પ્રમદા ૦૬ વિં
 ૧૬૫૫, પ્રેમાજી વ્યક્તિઓનાં સીં
 ૧૬૫૫ ભક્તિનો એક પ્રકાર, એ ભક્તિ
 શોધ નં પ્રેમ અને સૌમ્ય, પ્રિય તો
 ૧૬૫૫ નિં રેમન - માનદ પુ પ્રેમ અને
 માનદ (૨) પ્રેમનો આનદ (૩) માનદ
 ૪) ભક્તિનો ગુજરાતી વિ - પ્રોદ્ર વિં
 ૫) પ્રેમથી જીવેલું - પ્રોદ્ર વિં
 ૧૬૫૫ વદાનમેણ - માસી વિં (પ્રમદી)
 ૧૬૫૫ અસાધુ, પ્રેમી - પ્રોદ્ર વિં [સ]
 ૧૬૫૫, પ્રેમ કરનાર
 ૧૬૫૫ [સ] અંદિક-પાધિવ સુખ
 ૧૬૫૫ સીં [સ] પ્રિય સીં (૨) વિં સીં
 ૧૬૫૫ પ્રિય, અતિ પ્રિય
 ૧૬૫૫ વિં [સ] પ્રેમી ક ઉત્તેજન
 આપના (૨) અંત તરફ પ્રેરણા
 બતાવના (ફિં ૩૫) [આ]
 ૧૬૫૫ એ [સ] પ્રેરતુ તે (૨) પ્રોત્સા
 ૬૫ (૩) પ્રોત્સા, આસા
 ૧૬૫૫ સં [સ] પ્રેરે મોક ૧૩ (૨) અતિ
 પ્રોત્સા આના કે ખાલગી સવાલ
 આપની
 પ્રેરિત [સ] પ્રેરાયેલ
 પ્રેરિત [સ] મોકડેલ
 પ્રેસ નં દાખવાનુ મત્ર (૨) ૩ વોરેને

દાખી માસીઓ બાધવાનો સુચી (૩)
 છાપવાનુ મત્ર (૪) છાપવાનુ (૫) છાપા [લા]
 પ્રોક્ષણ નં [સ] પવિત્ર કરવા મત્ર
 પૂર્વક મા િ છાપુ તે
 પ્રોત્સામ નં, પું [૨] કાર્યક્રમ [તત્વ
 પ્રોટીન નં [૪] ખાલનુ માસીઓએ એક
 પ્રોત્સાહક વિં [સ] પ્રોત્સાહન આપનુ
 નં નં [સ] ખૂબ વત્સાહ-ઉત્તેજન
 આપનુ તે
 પ્રોત્સાહિત વિં [સ] પ્રોત્સાહન પામેલ
 પ્રોત્સાહન [સ] પ્રોત્સાહન પામેલ
 પ્રોટ વિં [સ] પુખ્ત આપેલ (૨) ગળીર
 (૩) વિશાળ, મધ્ય (૪) પ્રોટીન - ડિ
 સીં [સ] પ્રોટીન (૨) વિચાર અને
 ભાષાની પ્રોટીન
 ૧૬૫૫ ગ (૦મ) પું [ન] વાલરો
 ૧૬૫૫ વિં [સ] ખાલેલ તરંગ
 ૧૬૫૫ નં [સ] ચાલતરંગ વલગાનાનો
 ચૂના વોરેને લેપ (૨) બોધનો લેપ
 (૩) તેવા પ્રેરણા પદી
 ૧૬૫૫ નં [૨] કચડા નેવા એક
 બનાવદી પદાય
 ૧૬૫૫ સીં [સ] બરોગ
 ૧૬૫૫ વિં [સ] દીધું સ્વચ્છ દાગ લાગા
 ઉચ્ચારનુ (૨) પ્રેરેલ તરંગ - તિ સીં
 દુકા (૨) પૂર (૩) યોગની એક ચાલ
 (૪) અવર તલ માત્રા સુરી લખાવેલો તે
 ૧૬૫૫ પું [૧] એક ચોપી દાગ મરળ
 મદામારી
 ૧૬૫૫ નં [૧] રટેશન પરનો લાગો
 નોનો, નેના પર રહીને રજાગીમા ચડ
 ૧૬૫૫ ચાલ (૨) વ્યાખ્યા, સમાનો મત્ર
 પ્રેક્ષિતમ સીં [૨] એક પ્રમદી ધાન

૬

ફ પુઁ [સ] ઔષ્ઠ્ય વ્યજન
 ફઈ, ફઈઝ, ફઈખા જુઓ 'ફઈ'મા
 ફકત અઁ [મ] ફત, માત્ર, કેવળ
 ફકરો પુઁ [મ વિમલ] કડિકા, પેરા
 ફકીર પુઁ [મ] ત્યાગી, વેરાગી (મુસનમાન)
 ંફકુંડું નઁ માગણ બારા જેવું માણસ
 -રી સીઁ ફકીરપણુ
 ફક્કડ [સ વજ્ર અથવા 'ફગન' ઉપરથી]
 લોકલાજની પરવા વિનાનું સ્વચ્છદી (૨)
 વરણગિયુ, હલ (૩) મુદર (૪) હડાહ,
 બેફિકડું (૫) રગતો (બવાઈમા)
 ફક્ક ફક્કા પુઁ બઁ વઁ ['ફાકલુ ઉપરથી]
 ખાઈ પી હડાવી દેલુ તે (૨) ખાલીપણુ
 ફક્કલ અઁ જુઓ ફત માત્ર, કેવળ
 ફગવું અઁ કિં [દિ ફગુ=ફાગનો ઉત્સવ]
 નિયત્રણમા ન રહેત, હલેલુ (૨) વાકુ
 બોનુ, બોનીને ફગી જલુ
 ફગાવણુ સઁકિં ફેલુ, ઉશેલુ
 ફગર સીઁ [મ વજ્ર] મગસકુ
 ફજેત વિઁ [મ વનીહત] ફજેતીવાણુ, બદનામ
 -તી સીઁ બવાડો (૨) બદનામી અપક્રાંતિ
 -તો પુઁ ફજેતી (૨) કેરીના ગોરલા, છાતરા
 વોરે ધોઈ કરાતી કદી
 ફટ અઁ [રવઁ] તિરસ્કારનો, હુઘાર (૨)
 ટચું ફટવાનો કે ફફડવાનો અવાજ (૩)
 ફટલુ-ચુ ડુ એ અથ'મા (ઉધાકુ ફ)
 ફટક અઁ રવઁ ફરડવાનો રવ (૨) સીઁ
 બીઁ, અમક
 ફટકડી સીઁ [સ રવટિજો] એકન્તતનો ખાર
 ફટકલુ અઁકિં [ફટલુ] (મા વિજુ) ઉપરથી
 ખસલ, ચસકલ (કાગળ, છુદ્ધિનું) (૨)
 વઠી જલુ
 ફટકાંબુ સઁકિં [ફટકો ઉપરથી] મારલુ,
 (૨) ચામુક રોગીયા મારલુ [ધાસકો
 ફટકારો પુઁ ફટકો કે તેનો અવાજ (૨)

ફટકમનુ સઁકિં જુઓ ફટકારું
 ફટકમણી સીઁ ફટકો મારી વાલાને
 ફેલ્ય એવી યોજનાવાળી સજ
 ફટકિં વિઁ ['ફટલુ' ઉપરથી] ં
 નથ તેલુ (૨) માથે જોખમ ન
 તેલુ ફરી નથ તેલુ (દનાલ) (૩) ં
 કરલુ (૪) આપુ એક બારલુ
 ફટકો ડુઁ [રવઁ] ચામુક કે સે
 પ્રહાર (૨) ખોટ હાનિ, રિક્ષા
 એવો ધોકો [વા]
 ફટકો પુઁ [જુઓ પટ] ટુવા- અ
 ફટફટ અઁ [રવઁ] ફગકડા વં
 અવાજ (૦) ધિમ્ધિક (૩) ં
 વગર વિચાર
 ફટવણું સઁકિં જુઓ ફગવણુ
 ફટાકડી સીઁ [રવઁ] બદકડી (૨) ટચ
 -ડો પુઁ ટેટો, એક જાતનું દારૂ
 ફટાકિયો, ફટાકો પુઁ [રવઁ] ફટ
 -ટાટો પુઁ પુઁ [સી] પીસી
 (સાપેની) (૨) ફફડો આડર દમા
 ફટાલુ નઁ ['ફ' ઉપરથી] બ-બીઁ
 ગીત કે બોલ
 ફટાફટ અઁ [રવઁ] ફટફટ પાટાઓ
 ફટાખાર વિઁ [ફટા (ફટલુ) + ર (ના)]
 તદન ખુલ્લું - ઉઁ
 ફટાવણુ સઁકિં [ફટલુ] પ
 પટ્ટી છઁ આપીને પહેમવજ
 ફટોફટ અઁ [રવઁ] જુઓ ફટ
 ફટ નઁ દારૂ ગાળવાનું સ્થાન ફી (૨)
 બાલર (૩) ચાલુ (૪) ગાનાર સનાર
 ટોણુ (૫) એક પક્ષનું ટોલ (૬)
 ગાવામા)
 ફડ અઁ [રવઁ] હતાવળથી
 ફડકે સીઁ [રવઁ] ફડક બીક (૧) ં
 કપડાનો જૂલનો હડો, ંધુ ૦ ૧૦

નં [વા] સતાન
 થાત વિં [અ પર્વત] ફરજી
 તરીકે રૂપ પટે એવું
 રામ પું [ફરજી+રામ] ફર્યા કરતો
 મગાએ રિયર ન રહેતો માણસ (૨)
 ફેરાણી
 વિં [જુઓ ફરવ] ચારે તર, આવેડ
 ૧) ચાનત ગતિવાણ (૩) બદલાણ
 ફનં [અ ફર્] બેઠાનું એક
 ફ સોં [ફેરુ ઉપરથી] વરસાદની
 ડી છાટ (૨) અં પદનમા બેસુ હોય
 એ ંબુ અંકિં [સ પરફરણ] હાવડ
 ફરુ - રાટ પું ફરફ અનાજ (૨)
 બ જની બેસુ હોય એમ - રિયુ
 ફેરુ એવું (૨) નં કામગિયુ
 ફેરુ નં [ફા] હુકમ (ગે) રનદ - વડુ
 હકિં હુકમ કરવો - રા (૨) સોં
 હુમ ઉપરીની સુચના (૨) બનામણ
 - રી (સુ) વિં બનામણથી મગેક
 મ પ્રમાણે તૈયાર કરેડ (૨) નમૂનેદા
 ફેરુ પું [ફેરુ] બીજુ - નમૂને (૨)
 ડાવાને માટે યાનાવાર જોડવાને તૈયાર
 ફર બીજાનું ચોટ
 અંકિં [પ્રા વિર] આમતેમ કે જોળ
 રેચાન (૨) મનગમાડા માટે કે હવા
 ખવા ટેવેડ (૩) ગતિ કરવી (૪) બદલાડ
 રા સોં [સ પર્વ પ્રા ફરજી] સુધારનું
 રે બોમર (૨) કુહાગિના ચાલુ એ
 રેયાર
 ર સોં [વા ફર્] છાટ વખતી બળથી
 રૂં પરાય બેસાડેથી જમીન
 પછુ નં કોઈ પછુ ફરસી વાની
 મે સોં જુઓ ફરસી
 રૂ વિં [સ પર્વ પ્રા ફરજી] ચણા
 ૧) ચા વગેરે કટોળ માના રામના સ્થાન
 રૂ વિં [રૂ ઉપરથી] લગણું બાટકે
 ૧) પહેલેડ કામે
 રૂ નં [ફેરુ] ડામરીઓને પહેર
 રૂ એક વસ

ફરજી પું [અ ફરજી] નીવાળતી તથા
 સાફસુદુ કામ કરનાર ચામર કે પટાવાળો
 ફરાળી નં [સ ફરજી] ઉપનાસનો ખાસ
 ખોરાક ફરાહાર - ણી વિં ફગળ
 તરીકે ખવાય તેડ
 ફરિયાદ સોં [વા ફર્યા] અરજી (૨)
 જુનમ કે અન્યાય આપીને પેકાર (૩)
 દાવો - દી પું ફરિયાદ કરનાર વાદી
 (૨) સોં ફરિયાદ
 ફરી, બંધી (એ) અં [ફરુ ઉપરથી]
 પુન પાડ, વળી બીજા વાર બપાણુ અં
 વળી બીજા વાર ફેરીને અં વારવાર
 ફેરેણ પું સોં [વા] દગો, ધોળો કમ
 બાજી બી વિં દગડાન
 ફેરેલ (સુ) વિં [ફરુ ઉપરથી] બદલા
 ચે (૨) અનુભવી (૩) મિલન અધિચારી
 ફેરિયર નં [ફેરુ] ધુરશી રેખા વગેરે
 જે રાયરથીડ
 ફેરુ સોં [વા] જુઓ ફરસ
 ફેરુ નં [સ] વનસ્પતિનું ફળ (૨) પર્વ
 ફરામ (૩) રાયદો (૪) પાનું (હથિયાર
 કે બોમરનું)
 ફેરુ નં [અ] આસમાન (૨) રવગ
 રવકે નં [સ] સપા પાડિયુ (૨) બાહન ફળ
 ફેરુ [સ] - દાયકે, - દાયી [સ] વિં
 ફળ દેનારુ (૨) કાચના મારક [પરિણામ
 ફેરુ નં [સ] ફળડ તે (૦) પાક (૩)
 ફેલમડ વિં ફેલમીથી [કથન
 ફેરુ સોં [સ] કમનું ફળ જાણવાનું
 ફેરુ સોં [સ] પરિણામ રૂની પ્રાતિ
 ફેરુ સોં [સ] ફળ ફેરુ
 ફેરુ વિં [અ પુના] અમુક બંધી ફેરુ
 વિં આ ને તે અમુક ને તમક
 ફેરુ સોં [સ] વર્ષ પહેલું એક જાણુ
 બેનુ રાપડ [આસમિ
 ફેરુ સોં [સ] (કમના) ફળમા
 ફેરુ પું [સ] ફળમા ખોરાક (૨)
 ફેરુ - રી વિં ફળાહાર કરનારુ
 ફેરુ વિં [સ] ફેરુ નીપજેડ (૨) નં

ફડકથી આપું -કાર(વ)નું સંકિં
 ફારર -કિયુ નાંખટો છેડો, ફડક (૨)
 દાણા ગાપણવા ચાદર પકળને કરેલો પ ખો
 ફડકિયુ નાંદ વજુ ઉપરથી બારણાનુ દરેક
 બારણુ(૨)ને મળીને આપુ બને તેણુ દરેક
 ફડકો પુઠકપડાના ફડકનો અવાજ(૨) ઊડવા
 માતા થતો પાખનો અવાજ (અકલીનો)
 (૩) ખેતરમા અનાજ ચોરવાનુ ચોનર
 (૪) સખડો (૫) ફડક

ફડથ ડીંડો [દ વજુ] ચીરી
 ફડથો પુઠકપડાનું + ચદ (વા) નિઠાય, તોડ
 (૨) દેવાની પગાવટ [ફડથામાં લઈ
 બપુ = દેવાણુ બહેર કરી બાકી રહેલી
 મિઠકભાથી દેવાની પગાવટ કરવી]
 ફડદુ નં [ફડદુ ઉપરથી] ફાસ, વાધો
 ફડતવીસ, ફડનીન પુઠકસરં મ સરકારી
 ફડતરનો મુખ્ય અમલદાર, હિસાબી
 ખાતાનો અમલદાર

ફડફડ અં [રવં] ઊડવાનો, ફૂટવાનો
 કે ઘળવાનો અવાજ (૨) ઉપરાઉપરી
 (૩) ઘળકારો, ઊછળુ તે (હુદયનુ)
 (૪) ધાધન, ઉતાવળ બપુ અંકિં
 ફડફડ અવાજ થવો (હવાથી, ઊડવાથી)
 (૨) (બીકથી) મૂંઝવણ, કપટ (૩) શરસામા
 બોલુ (૪) પૂઠે શરસામા બડબડવું
 -કાટ પુઠ ફડકુ તે (૨) પવરાણ,
 તોર [લા] ચીરી

ફડર રીંડો, -શિયુ નં જુઓ ફડથ
 ફડકિયુ વિં નખીવાસ (૨) બડાઈખોર
 ફડકી સીં [રવં] ગપ (૨) અડાઈ
 બડાસ પુઠ ફડકિયુ ગાગુસ -કે પુઠ
 ટેટો, ફાકડો (૨) ફાસકોડ બીક (૩)
 જુઓ ફડકી (૪) ફડક એવો અવાજ
 ફડકફડ અં [રવં] ઉપરાઉપરી [લેસલુ]
 ફડકભેર અં પગના આપવાને આધારે
 ફડકિયો પુઠ [રડ ઉપરથી] દાણા વેચનાર,
 કળિયા (૨) દાર ગાળનારો
 ફડેતાળ સીં [સરં પ્રા વલિદ (પાટિયું)]
 પાટિયાની પડદી

ફલુગો પુઠ [દ વજુ] અફર
 ફલુધર પુઠ [સ] નાગ
 ફલુસ નં [સ વજુ, પ્રા] એક ફળ
 ફલુમી સીં એક સામી શિગ
 ફલુ સીં [સ] સાપની ફલુ બધર
 ફલુધર, નાગ

ફલુ સીં [દ વલિદ] કાસકી (૨) સા
 લાગી કાસકી જેવો એક વાજ
 તાણાના તાર પડેવાય છે
 ફલુ પુઠ [૨] સાપ બંદ્ર પુઠ ચોખા
 (૨) મોટો નાગ

ફતવો પુઠ [વ વજુ] મુસલમાની ન
 માસનો દુકમ (૨) હુકમ (૩) ટો
 ફતેમારી સીં એ નતનુ નાનુ વા
 ફતેહ સીં [મ વજુ] અર્થ, સફ
 બંદ વિં વિજથી, સફ બંદ દીરી
 અત લય

ફતેહમારી સીં જુઓ ફતેમારી
 ફફફ અં [રવં] ફફફવાનો અવાજ
 ચોચ અને ગદગદી ગયેતુ બપુ અકે
 કાલીને અપાઈને કે ખાઈને ગદગદ
 (૨) પડુકારઈને ફૂટવાની તૈયારીમા અં
 (૩) બદખાલુ -કાટ પુઠ ફફફકેતે

ફકિયુ નં પેસો (૨) ચાર પાઈ (૩)
 ફના વિં [મ] નાશ પામેલ પાસે
 બંદાલિયા પુઠબંવં [મ વલિદ]
 સમજાગો નાશ

ફફકલુ અંકિં જુઓ ફફકલ
 ફફકાટ પુઠ જુઓ ફફકા
 ફફકાલુ વિં [રવં] ઊડવ
 ફફકો ફફકો પુઠ જુઓ ફફકો
 ફરક પુઠ [વા વજુ] ફર પાવ
 ફરકડી સીં [ફરકડ ઉપરથી] માતાની
 ફીરકી (૨) ત્રાકની પાસે (૩) ખો
 ફ ત્યા મુમાલ અકલુ (૪) હવાથી ફર
 ફર એલુ કાગળુ રમકડું
 ફરકલુ અંકિં [વા વજુ] ફરકલુ
 [લા] ફેખાડ (૩) પાસ
 ફરજ સીં [મ વજુ] માલ્ય

इण; 'निष्ठ' [ग.] - ताथं पुं परिष्कारम्
(२) उपनयनं यतो - नीपण्य आचनो अर्थ
इदीभूत वि० [स.] आर्थक (२) इणवाणुं
इवेच्छा स्त्री० [स.] (कर्मना) इणनी छच्छा
इदु पुं० [स.] वसंत (२) स्त्री० गयस्त्र
पासेनी नदी [त्रिक नक्षत्र
इदु पुं० [स.] नुयो इदु पुं० - नी स्त्री०
इस् स्त्री० [म. कल्] नस; नादी
इस् स्त्री० [रव०] इस् कवानो अवाग. ० कं
अ० किं छट्कं; नादिभत यं (२) वदी
पडुं (३) इस् लघने इल्लं
इस् स्त्री स्त्री० नुयो इस्; दार
इस् स्त्री० अ० किं [दि. कल्] वदी - अस्त्री
पडुं, इंसार्थ नुं
इस् स्त्री स्त्री० [म. कल्] मोसम (२) पाक. - वी
वि० [फा.] मोसम
इस् स्त्री० [ए.] स्त्री० इस् पुं० ते
इस् स्त्री० स० किं 'इस् पुं०' गैरक
इस् पुं० अ० किं [म. कल्] सपडां, बरां
(२) कगां
इस् न० नुयो इस्. ० कगां न० आर्थ
राकाय अवां इण आपनार आ. ० दायक,
० दायी वि० नुयो इस् दायक. ० दू (-दू) प
वि० रसाय, सारो पाक - इण आये अं.
० दू (-दू) पता स्त्री० ० पुं अ० किं [स. कल्]
कल आपवां (२) सिद्ध यं. ० सिद्धि स्त्री०
नुयो इस् सिद्धि. - आ० वि० इण आपनं
- आ० दार, - आ० दारी नुयो 'इस् दार' भा
इणियुं न० [म. कल्] (स. परिषद् = आगणो)
महोदये
इण स्त्री० नानुं इणियुं
इणभूत वि० नुयो इणभूत
इणुं न० [स. कल्] इण; पानुं (२) मेखी
वगेरे देवीमाना रथानमां रथानुं तेभुं
नियान
इणोणुं स० किं इंसं (२) धुमावतं
इंसं अ० किं [इंसं] उपरथी दिशा
मखी (२) इंसं पाडवा
इंसं न० [दि.] उपरथ; इणो; दीप

इंसं पुं० [फा. कल्] इंसं; कावतु (२) नय
(३) दोग (४) इणसं [म. कल्] - वी
वि० इंसं; कपी (२) दोगी (३)
इणसनी. - वी पुं० नय; कावतु
इंसं स० किं [म. कल्] भारी कर्षी
तपासुं; मोणुं
इंसं स० किं नुयो इंसं
इंसं पुं० अ० व० इंसं ते; शोध;
मोण; तपास
इंसं स्त्री० [दि.] कागो के आपानियां
अकं करी राभवानुं साधन - के तेभां
अकं करी राभेय कागो के आपानि-
यानो समूह
इंसं पुं० इंसं
इंसं स० किं [नुयो इंसं] वीणो
मोभा नाभुं, इंसं, भारो
इंसं पुं० अ० व० [म.] तंगी, दाभारी
(२) अनशन
इंसं स्त्री० नानो इंसं (२) इवानुं नुं
इंसं पुं० [दि. कल्] इंसं के इंसं
ते; धुको
इंसं पुं० [दि. कल्] (म. कल्) वसंत (२)
दोषीनांशु भारी गोता केने वपने मोक्षाना
अपराध [पांयमो भलिने
इंसं पुं० [स. कल्] विक्रम संचितो
इंसं स्त्री० [इंसं] (फा. कल्) नाकानी
नानी स्त्री; इंसं (२) नडतर [म. कल्]
- वी पुं० इंसं के इंसं, गीतण
इंसं वि० [म. कल्] वरिणु (२) इंसं
इंसं स्त्री० इंसं ते (२) तरड (३) कणतर
(४) [म. कल्] वेड; इंसं (५) अर्थ; अर्थ
इंसं पुं०, स्त्री० [इंसं] उपरथी अपा,
हरवाने. - वी पुं० इंसं इंसं
सायवना
इंसं स्त्री० [विशेष; इंसं, वेड
इंसं अ० किं [स. कल्] म. कल्] वरुं,
इंसं पडवी (२) छडी नुं (३) नुं
इंसं (अ० ग)
इंसं वि० इंसं (२) असं (३) वरुं.

૦તુલ્ય વિં કાટેલુને તટેલુ (૨) નૂન
-ટેલ (-લુ) વિં કાટ -ટુલ્ય વિં કાટુ.

-ટુલ્ય તુલ્ય વિં કાટુ

કાડ સોં [કાડુ પરથી] ચિરાતુ-કાટુ
તે (૨) ચીરી, કકડો ંચુ નં ચીરિયુ
૦લું સંકિં [દિ પડું] ચીરવું, તોડવું
-ડિયું નં ચીરી, કડા

કાટડો પું હીજડો

કાતિયા પું ૦૦૦૧૦ [અ કાતિહ] પાયમાથી.

-ચો પું મરેના પાળા બણાતો કુરાનનો
અધ્યાય

કાનમે નં [અ કાનમ] બની, દીવો

કાની પિં [અ] નારાત

કાકડો પું એક જાતના ચોરતુ પહોળુ
પાન (૨) એક જાતની પહોળી શીંગ
(૩) એક ફરસાણ-વાની

કામ સોં [અ કામ] રમરણ, ચાદ

કાયદાકારક, કાયદાકારી, કાયદેમંદ
વિં લાબદાયક [સારી અસર

કાયદો પું [અ કાલ્દ] લામ (૨) ગુણ,

કારક (-ગ) વિં [અ કારિંગ] છટ મુક્ત

(૨) નવરુ -ગત વિં [અ કારમન]

કારક (૨) સોં કારગતી -ગતી સોં

છુકારો, મુક્તિ (૨) છુકડો

કારસા નં [અ કાર્મ] પ્રહસન (૨) હસવા
જેવું કાર્ય

કારમ પું [કાર] પારસ ઈરાન. -સી વિં

ઈરાની (૨) સોં કારસી બાપા

કાય પું [પ્રા કાર (સ કાર)] પાક (૨)

અતિગયતા [લા]

કાલતુ વિં પરચૂટણ (૨) વધારાનુ

કાલતુ અંકિં [જુઓ કાલ] ખીડતુ (૨)

પુષ્ટ થતુ [-સુ નં એક ફળ

કાલમી સોં [પ્રા કાલ્મદ] કાલસાનુ ઝાડ

કાલુ નં [સ કાલુ] એક જાતનુ શિયાળ

કાલુદો પું [કાર] મુસલમાનોની એક વાની

કાલુન પું [સ] કાલુ -ની વિં [સ]

કાનજને લગતુ (૨) રસોં એક નક્ષત્ર

કાવ સોં કાવટ ૦ટ સોં કાવતુ-ગોઠવું તે

કાવતું અંકિં [પ્રા કાલીદ] ગોઠવું, અનુકૂળ
આવતુ (૨) સફળ થતુ, લાગ ખાતો

કાશીવાદ પું [દ. વેશિશ્વમ] એક રાજ

હારી રાષ્ટ્રીય વાદ -દી વિં (૨) પું

તે વાદને લગતુ કે તેમા માનનાર

કાસકસ સોં [રવં] નકામો ની મલ

-ચિયું વિં નકામુ, નળુ

કાસનો પું [અ કાસિહ] સમય, અતર,

કે વિસ્તારનો ફરં

કાસિસ્ટ વિં (૨) પું [દ.] જુઓ કાશીવાદી

કાસીવાદ (-દી) જુઓ 'કાશીવાદ' મા

કાસ્ટ પું [દ.] ઉતાડુઓ માટેની ઝડપી

રેલને ગાળી

કાળ સોં [પ્રા. કાળ] કલગ (૨) કાસમે

કાળ પું [સ કાલ, પ્રા કાલ=મુતરાક કપડું]

કપડાનો લાખો ટુંકો, ચીરો

કાળદી સોં નાનો કાળકો -કો પું દોરા

ઉતારવાનુ માધન

કાળદો પું [સ કાલ] રમરમા ગોળ

વર્ગના ઉતાડુઓને બેસવાની એક જગા

કાળવણી સોં વહેચણી

કાળવતુ સં કિં [સ કાલ=માયાના

વાળને પાતી પાડી વહેવી નાખવા તે]

વહેચતુ, હિંસા પાડી દેવા [પચિયું

કાળિયુ નં [જુઓ કાળ પું] ફેટો (૨)

કાળો પું હિરસો (૨) વહેચાળી (૨)

ઉતારણ, દીપ

કાંક (૦) સોં [દિ] ચીર

કાંકડું (૦) વિં કાંકડ (૨) રસિક

કાંકો (૦) પું તોર, અભિમાન

કાંટ (૦) પું [સ] દવાને બે ઉભરા લાવી

ખનાવેલુ પેય

કાંટ (૦) સોં [કાંટો] લગાડો છોડો કે

તેની કામચલાઉ કરી લેવાની ઝાળી જેવું તે

કાંટો (૦) પું [કાંટુ] હાથથી ઘાખા,

ભાગ (૦) કીનો (૩) તરમ

કાંદ (૦) સોં [સ કાંદ] પેટનો જુવતો ભાગ

કાંદો (૦) પું પ્રપચ, જળ

કાંદાં (૦) નં ૦૦૦૦ [રવં] કાંદરિયા (૨)

મિથ્યા પ્રયત્ન, વધખા

शंस (०) श्री० लाकडानी जीली करय;
 शयर (२) आडभीडी [ला.]
 शंसयो (०) पु० [शंसो] शिकार पकडवा
 गोडवाली एक युक्तिपूय रचना, शंसो
 शंसपुं (०) स०कि० शंसो नांभवा (२)
 गाणो धाववा (३) तोडवु (डहा० डाग)
 शंसपुं अ०कि० इसाई जवु
 शंसियो (०) पु० शंसो इध भारनार, जलवाड
 शंसी (०) श्री० शंसो इध भारी नांभवाली
 गिफा के युक्ति. ०भोडी श्री० शंसीता
 केडी भाटेनी जेलनी भास ओरडी ०गरी
 पु० शंसियो
 शंसु (०) अ०अभस्तु, देगठ [ना गाणो]
 शंसो (०) पु० [म. पारक] शंसो (२) दोरडा-
 डिकर श्री० [म. पित्र] गिता, कागठ
 शंसो श्री० शंसोपूय
 शंसु वि० निस्तेज (२) नीरस; मोठुं.
 ०इय-(-स) वि० साव शंसु
 शंसो २ पु० [म. फिट्ट = नड, धस्त + कार
 (स. ७)] बिकार; अनाहर ०पुं स०कि०
 शंसो करवा
 शंसो (-य) पुं स०कि० 'शंसु' नुं प्रेरक
 शंसो श्री० [ह.] एक विदेशी ततुवाध
 शंसोपुं स० कि०, शंसोपुं २१० कि०
 'शंसु' नुं प्रेरक ने कभंलि
 शंसु न० [म. कुवर] देव, टोग (२) अगरोड
 ६ गो (३) तोडान. -री वि० शंसोवाणु;
 ते करनाडु
 शंसो पु० [म] याकर, दास [आसक्त]
 शंसो वि० [म.] भूय भुग (२) अति
 शंसोपुं न० [ह.] भाग ६० भाटे जल-
 नाराक एक हवा
 शंसो पु० [म] काम (२) टोणी, वज
 (३) एक राष्ट्रनी प्रेम
 शंसो श्री० [म] स्वगं, -मी पु०
 एक शरसी कवि [पेगअर]
 शंसो पु० [फा. फिस्टल] देवदूत (२)
 शंसो पु० [पा.] शंसो गल देगने वतनी
 (२) गोरी

शंस [ह. पित्र] शंसो लेवा भाटे वपराती
 कयकडा जेवी जनावाती पटी (२)
 सिनेमानी शंस [श्री० तत्त्वज्ञान]
 शंसु पु० [म. फेल्स] तत्त्वज्ञानी -ही
 शंसो श्री० [ह.] शंसो भा जे रमनार
 पक्ष सामेना पक्षनु काम
 शंस श्री० [ह.] ज्यो शंस
 शंसो श्री० अ० [ह.] पतराळ
 शंसो श्री० [म. पसर] तोडान (२) टुलड;
 अगरो. -ही वि० तोडानी (२) अगरो
 शंसो श्री० शंसो
 शंसो पु० शंसो लेवा
 श्री० [ह.] ववाजम (२) भदेनताळ
 शंसो श्री० शंसो (२) मोलाय
 शंसु वि० ज्यो शंसु ०इय-(-स) वि०
 साव शंसु
 शंस श्री० [म. लिच] लघना वपवा भाग
 शंसोपुं स०कि० शंसोपुं [(२) पतुं]
 शंसोपुं अ०कि० [म. पित्र] जणुं, भडुं
 शंसो न० [म. फन, प्रा. वेग] प्रवाही पर
 यतो धोयो पदार्थ. ०पुं स०कि० भूय
 भूमराने-शंस याव तेम-येकवार करुं
 (२) लाभ काडवा [ला]
 शंस श्री० गृधेयी डार
 शंसु न० [स्व०] अनाजनु शंसु - जोष्ट
 [शंसो भांडवां = नक्षत्री भदेनत करवी]
 शंसो श्री० यकरडी (२) नानी शंसो
 शंसु वि० [ज्यो शंस] शंसु (२) दीव,
 ओठा नेरवाणु; अड शंसो नय जेवु
 शंस श्री० ज्यो शंस
 शंसु न० ज्यो शंसु
 शंसुपुं स०कि० यवत. (शंसोपुं, शंसोपुं)
 शंसो पु० [मानाये] कुयो (२) कुयो-
 ससरा
 शंस श्री० [ह. पुर्वी] शंस. -ज्यो पु०
 शंसो वर. -ज्यो ससरा पु० पत्नीना
 के पतिना कुयो [(अर्थ ३)

કુમાવો પું [કૂગડ ઉપરથી] નાણાના
ચિત્રપ કાગળના ચપલમા અતિ યત્નો
વધારો

કુલૂય વિં [મ] વધારેતુ (૨) નકામું
કુટકળી (વં કાનતુ પરચૂરણ (૨) નકામું
કુટકાર પું [સ] કૂકાડો ંચુ સંકિં
કૂકાડો મારવો

કુદીનો પું એક વનરપતિ
કુદી સીં જુઓ ફી નાની પતંગ
કુદવાટો(-ડો) પું[રવં] કૂકવાડો નેસથી
મારેલી કૂક (૨) ગુરસાનો આવેગ [લા]

કુરચો પું [કા પુ-હ] કકડો
કુરજો પું [મ] બદર પરનુ જકાત લેવાનું

મથક (૨) વઢાળો ઠેરવવાનું મથક
કુરગી સીં [મ કુમંત] નવરાસ

કુલવણી સીં કુલવતુ તે
કુવારો પું [કૂલતુ] બકાઈ, પતરાણ-વટ

સીં કુલાવતુ તે -વતુ સંકિં 'કૂવતુ નુ
પ્રેરક -વુ અંકિં 'કૂલતુ' બાવે

-સી સીં કુવારો
કુલેકું નં વરધોડો

કુલેલ નં મુગધીદાર તેલ
કુનેવર [દ પલાવર] કુલ્લી, ગળકામા કૂલનુ

પાનુ (૨) એક શાક, ોની કુલાવર
કુલ્લી સીં જુઓ કુનેવર (અર્થ ૧)

કુવારો પું [વા વવારહ] પાણી ડાઘ
પડે એવી રચના (૨) બરો

કુગરાવવું સંકિં ગમે તેમ બારાનીને
ઉરકેરતુ બહેનવતુ

કુગરાનુ અંકિં રિસાવ
કૂ અં [રવં] કૂકાડાનો એક અવાજ

કૂમ સીં [કૂગડ] જીબ વપવું સંકિં
કુમાવતુ ંચુ અંકિં [સવક્ક અથવા

દ પુમ્મલુગ = વીખરાયેલા કૂલેના વાળ
વાળું] જીબ વળવી (૨) કૂલતુ (૩) બહેનવ

કૂટ પું [દ] બારદચનુ માપ કે તેવડી પટી
કૂટ સીં કૂવતુ તે (૨) કાટ (૩) બગાણ કુસપ

કૂટ નં સકરોટી જેડ કળ, ચીલકું
કૂટકું વિં [સ સ્ફટ, પ્રા પુટ] સુંદર, રપાળુ

કૂટપાથ પું [દ] પગે જનારા માટે શહેરી
ગસ્તાની બાળુ પર દોતી પગથી

કૂટખોય પું [દ] હવા ભરેલો મોટો દડો
કે એનાથી રમવાની રમત

કૂટવુ અંકિં [પ્રા પુટ] ખીલતુ વિકસતુ
જીમવ, પલ્લવિત થતુ (૨) વટતુ બાગી

જતુ (૩) નેચી કાટલુ (૪) ખુલ્લુ થવ,
ઉધાકુ પગ જતુ (૫) ફરી જતુ, દોલ દેવો

કૂટાકૂટ સીં ઉપરાડપરી કૂવતુ તે (૨)
કુસપ (૩) બગાણ

કૂદડી સીં [અપ કુદિમ (મ સ્ફુરિમ)] ગોળ
ગોળ ફરતુ તે (૨) તારાના કે કૂલના

જેતુ ચિહ્ન
કૂડુ નં [અપ કુદિમ (પ્રા કુરિમ મ સ્ફુરિત)]

ઉપરથી પાખોવળુ નાનુ ઇવકું (૨)
પતગિયુ

કૂમતું નં [પ્રા પુમ] હાથ, ક્લગી
કૂતિ સીં [સ સ્ફુતિ] અથિતિ (૨) કલ્સાદ

ંચુ વિં કૂતિવાડુ
કૂલ નં [અપ કુલ, પ્રા કુલ (સ કુલ)]

પુખ, તેના આકારની વસ્તુ (૨) આખનો
રોગ (૩) એક ધરોણુ (૪) કૂલકામી (૫)

પતરાણ, ગર્વ ંક (૦૨) છાં સીં એં
નતુ દાડખાનુ ંકો પું નાની કુડાવેની

રોપી (૨) કોઈ પણ વસ્તુનું કૂવતુ તે
(૩) કુલામીને રમવાની રબરની ટોટી કુકો

ંકોખી (૦૪) સીં એક શાક, કૂલ
ગાજરો પું કૂલની કલગી ગૂચાણી

સીં કૂલ ગૂચવા તે (૨) વસ્તુની બધ
બેસતી સ કલના [લા] ંકાડ નં

કૂલને જ માટે ઉગાડાતુ ઝાડ કે છોડ
ંકુ નં કૂવ ંકોય પું એક કલસવ

ંચુ (-સી) વિં (૨) પું વખાણ
કયાથી કુવાઈ નય તેવ ંકાન નં

કૂલ મૂવાનુ પાત્ર ંકટાકું (-કિયુ)
વિં વગ્લાગિયું (૨) નાણું, તપ્લાદી

-કૂલુ વિં કૂલની જેમ ખીલેલું કોમળ
ંચિસણી સીં કૂલની દાત નીચેનો

બાગ જેના ઉપર આપુ કૂલ બેસે છે,

‘રિસોષ્ટકલ’ [વ. વિ.]. ઓમણિ પું
પુકસર અને સોફસરને ફરતી રંગબેરંગી
સુગંધી પાંખડીવાળો બાગ [વ. વિ.].
ઓવડી સોઁ એક ભતની વડી. ઓવડું
સંકિં કુલાવડું. ઓવાડી સોઁ ફૂલ-
આડની વાડી
ફૂલપું અંકિં [પ્રા. પુલ] ઊપસવ (૨)
ખીલવું (૩) હરખાવું (૪) ખડાઈ મારવી
(૫) ખડેકવું. ઓડાડપું અંકિં ખડોખડ
ખીલવું ને વધવું
ફૂલું નં આંખનો એક રોગ
ફૂલસકેપ પું[દ.]અમુક વિચિત્ર કદનો કાગળ
ફૂલડ વિં આગસુ (૨) મંદું. ઓતા સોઁ
ફૂલ સોઁ ફરા (૨) વિં રડા (૩) નંધાસ
(સૂકું); ખડ. ઓદાસ, ઓદાસિયું, -સિયું
વિં હલકું; નિર્માસ્ય; ફાસફસિયું
ફું અં [રવં] એવો અવાજ; ફું
ફુંક સોઁ [દે. પુંકા] મોંઘી પવન ફેંકવો
તે (૨) પ્રાણ. ઓણી સોઁ ફુંકવાની
રીત કે જૂગળી

ફેણ ફે નં [સં. ફેન] ફીણ
ફેદો પું લોચો [ફીણવાળું]
ફેન નં [સ.] ફીણ. -નિલ વિં [સ.]
ફેફર સોઁ [પ્રા. પુર (સં. ચુર) ઉપરથી]
થોપર. -રાણું અંકિં ફેફર આવવી
ફેફરી સોઁ, -ફું નં [પ્રા. પુર (સ ચુર)
ઉપરથી] વાઈ [કાઠવાનું અંગ
ફેફરું નં [સ. પુષ્પમ] શરીરનું હવા લેવા-
ફેફરુઆરી પું[દ.]ઈરની સનનો ખીલો માસ
ફેર પું [દે. ફેરળ] ફેરક; તફાવત (૨)
તમ્મર (૩) પેચ (૪) ઘેરાવો (૫) વૃત્તાની
ફડક (૬) ચક્કર; વધારેપડતું ફેરવાનું
થવું તે (૭) ફેરવવાની ખીડી (હાઁ
લવિંગિયાનો ફેર) (૮) અં ફરીડો.
ઓફુંડાણું નં ચક્કર (૨) ચૂંચરાડો.
ઓણી સોઁ ફેરી (૨) રખડપટ્ટો. ઓફર
પું ફેરક; તફાવત (૨) સુધારો (૩)
ખાલી. ઓખડલ વિં ફેરજાડવાનું.
ઓખડલી સોઁ, ઓખડલો પું અંધ-
પરસ ફેફાર; અંધારાઈલી. ઓવડું

૧ તાર જે વધુ દબાણ આવતા
 ૨ નય છે [૫ વિ] [ભાષા
 ૩ [૨] ક્રાસ દેરાનું (૨) સ્ત્રી ક્રાસની

ફલાયવીલ (વી) નં [૨] ગતિ કાયમ
 રાખવા વપરાતું મોટું પેટું [૫ વિ]
 ફ્લોરીન પુન [૨] એક વાણી [૨ વિ]

ખ

સ] ત્રીજો ઔષ્ઠ્ય અંજન
 [સ] ખગ ખગો
 નં [૨+ કડું] એક વાસણ
 નં નં ખગના જેવ દલી પાન -
 નો દોગ પૂર્તતા
 ફે સ્ત્રી લાખાદ્ કા છેડાવાળી વાળેલી
 સાર્ફફન [૫ વિ]
 સ્ત્રી - કાટ (-ટો, -રો) પુન
 ફક્કો નકામો લવારો - કાસ્ટ્રો
 સ્ત્રી [સ વર] ખકરાની માદા
 ને સ્ત્રી [અ વર + દદ] મુસામાનોનો
 નીનો સ્ત્રી તટેવાર
 નં એક ચોપડ - રો પુન ખમરાનો
 ૧) રેલનેના વેગનોને ધકેલવા માટે
 નીચે રેન પં મૂકીને વાપરવાનું
 લાણુ કોગ જેવ સાધન
 નં [૨] કમરપટો તગ કરવા
 તી અગીતાર જીમોવાળી કડી
 બંદ (-દ) પુન લવારો
 સ્વકિં નકામો લવારો કંગો
 જોડતું (તિરસ્કારમા) (૩) હોદ -
 લગાવવી
 ત સ્ત્રી [સ] ખગના જેવી વૃત્તિ
 પાનીની દલી સ્વાર્થ સાધું વૃત્તિ
 વિં [અ વાક્યાત] વાપરતા વધેલ
 ખાકી
 સ્ત્રી બદલીને લેખકો
 પુન [દિ વુકાર] ખમ (૨) ખકવાદ
 પુન [અ ફક્ક] કાછિરો (૨) વાણિયો
 ખમરામા - કુ નં લીનોતરી રાક
 મકાનો ધ ધો
 નં [સ] તિરસલીનું આડ (૨) તેનું ફૂલ

ખકોર પુન [દિ વુકાર] ધોરા કોલાદલ
 ખક્રીનું સંકિં [કા વડાદો] બેટતરીકે
 આપન (૨) આપડ
 ખક્ષિશ (-સ) સ્ત્રી [વા] સે ૦ પન નં
 ખક્ષિસ આખ્યા બાબતનું લખાણ દસ્તાવેજ
 ખક્ષી પુન [કા] લરકરને પગાર આપનાર
 અમદાર
 ખખડિયુ નં નજો ખકડિયું
 ખખતર નં [વા વક્તર] લોગનો પોશાક,
 કવચ ખખતર - રિયો પુન ખખતર
 વાળો ચોદો
 ખખારો પુન મોટો ધાટો જુમાટો - ખિયુ
 વિં બખાગ કરવાની ટેવવાળું - જો
 પુન બખાગ જુમ ટો
 ખખિયો પુન [કા વરવહ] આગી દઈને
 ભરો દોરાનો ટાકો .
 ખખુ નં બાકોડું બાકું
 ખખેડો પુન મારામારી ટટો [વોદેમા]
 ખખેલ સ્ત્રી ગણુ - ચોલાણુ [આડ પહાડ
 ખખખડ રિં ખખખડ ભડ પદ
 ખખતર, - રિયો જુઓ ખખતરમા
 ખગ પુન [સ વક પ્રા] ખગો
 ખમડનું અંકિં [ખગાડ] ખરાખ મગર (૨)
 લ મડ (૩) અલાબતાવ હોવો કે થવો
 ખમટો પુન [સ ફિક] બેનો આકડો
 ખમટો પુન કચરો પૂલો
 ખમધાન નં જુઓ અધ્યાન
 ખગખનું નં બજમાખનું મજસકું
 ખગમગત પુન ખગડા જેવો દલી બગત
 ખગરી સ્ત્રી - નં નં ધીતાવનાથી ઉપર
 તરી આવતો કચરો (૨) ધીને નો રગડો
 ખગન સ્ત્રી [કા] ખમા તળેનો હાથના મૂળ

થયા બાદ આગળ અભ્યાસ માટે અપાત્ર
એક પદ

ફેશન સીંગ [૧] આચારવિચારમા અમુક
ખાસ વનપ એક કે વિશેષતા નેબલ
વિન [૨] ફેશનવાળુ

ફેશન (ફે) પુન [મ] નિકાલ ફેસનો

ફેશન (ફે) સંકિત નાખતુ (ર) ગપ
માગી [ના] [લગાવતો બધ

ફેટ (ફે) સીંગ કમરની આગળખાગળનો
ફેટ સીંગ [રવન] થપાડ ધખલો

ફેટો (ફે) પુન લગતુ ફાળિયુ [નાખતુ

ફેશન (ફે) સંકિત ફેશન ચૂથતુ (ર) વિખેરી
ફેશનો (ફે) ફેસલો નિમાન

ફેશન પુન [રવન] લગાડાની ઝપ (ર) ધૂમાડૂમ
ફેશનવાળુ વિન ફેશન નેલગતુ નર વિન
ફેશન તરફતુ

ફેશન સીંગખાપની બહેન ૦૭ સીંગ (માનાદિ)

ફેશન (ર) ફેશનસુ બધા સીંગ ફેશન

બધા સીંગ પતિ કે પત્નીની ફેશન

ફેશન વિન [ફે પુત્રા મિથ્યા] ફેશન રદ

૦૮ વિન (ર) અન નમાસુ બધા

૦૮ વિન વિન મમતિતુ (ર) નકાસુ

ફેશન ના [ફે] ફેશન મેરા ઇનુ

અમુક ખાસ કેન્દ્ર કે બિન્દુ મયા પ્રતિ

બિન બરોમર સાફ હોય છે

ફેશન (ફે) સીંગ [ના] સેના ૦૬૨ પુન

એક પોલીસ અમલદાર ૦૬૨ વિન

દાયદાથી સિંચાપાન ગુના સબધી

કિમિન (ર) સીંગ ફેશનવાળુ મામ

કે પા (૩) ફેશનવારી અદાનત

ફેટો (૦૬૨) પુન [૫] છમી ૦૬૨ પુન

છમી ૧૬૨વાર કે તેનો ધધાદાર ૦૬૨ ફે

સીંગ છમી પાડાની કળા

ફેશન પુન સીંગ [પ્રા કોઢ (સ લોગ)]

ફેશન તે (ર) વિગન (૩) નિકાલ (૪)

વહેચણી ૦૬૨ સીંગ ફેશનવાળી કિયા

ફેશન સીંગ [પ્રા કોગ] ફેશન - વે

પુન ફે નો

ફેશન સંકિત ફેટ કોમ કરતુ (ર) નો
નિકાલ લાવતો (૩) ના સમારીને ફેસો

શાક ઇન નો કકડો (૪) ફેટીનુ ખડખુ

ફેશન સીંગ ભિગુ, પોપડા - ફે ના

છાતરુ (ર) મગનો ૬૦૩

ફેશન વિન ખાની ફેશન - ફે પુન લાવો

(ફેશન ૬૦ નો)

ફેશન પુન [૫] ટેલિફોન

ફેશનવાળુ ના [૫] જુગા આમોફેશન

ફેશન ના [પ્રા પેપર (સ પૂર્ણ)]

સોપારી - ઘી સીંગ મોપારીન આડ

ફેશન ના [પુત્રા] = ફેશન - ના [ખાની

ફેશન - ૨ જિતવગરનુ માખસ (ર) મીગતુ

ફેશન

ફેશન પુન પાળીથી ભરતો ફેશન

ફેશન (રો) સીંગ [જુઓ ફેશન] યાદ

ફેશન (ફે) અન [ખા] ખાખાલો [[ના]

ફેશન [મ] સીંગ સુધ સુવાસ (ર) આખા

ફેશન સંકિત ફેશન તુ પેરક ફેશન

ફેશન અનકિત [જુઓ ફેશન] સુવાસ

ફેશન (ફે) વિન [પ્રા પુરસ (પુર ઉપરથી)]

ચચળ આનાક (ર) જરા મોટુ, ખાત

(૩) હલકુ અલપ વગનવાળુ

ફેશન ના છાટો ટપક

ફેશન પુન [પ્રા પો (સ લગ્ય ઉપરથી)]

ફેશન મોટુ તે (ર) કચુકા કાઢી નાખેલી

આખની ૦૭ સંકિત છાડા વોરે

કાઢી ચોખ્ખુ કરવુ

ફેશન સીંગ [ફેશન ઉપરથી] નાનો ફેશન

- નો પુન ચમકુ (ર) અળો

ફેશન લામણ (ખૂંટી) સીંગ [પ્રા પુત્રા]

પટામણ (ર) ઉતરામણ - ખૂંટી વિન (ર)

ના પટામણ

ફેશનવાળુ સંકિત પટામણ ઉતરતુ

ફેશનવાળુ અનકિત ઉતરા પટામણ

ફેશનવાળુ પુન [૫] હવા લાગતા સળગી

જાહે જોતુ એક રસાયન (હીવાસગીમા

વપરાય છે)

ફેશન પુન [૫] વીજળીના મોડાણમા રખાને

નખળો તાર ને વધુ દખાણ આવતા
પીગળી બય છે [પ વિ] [ગાયા
ક્રેય વિં [ર] કાસ ફેરાનું (ર) સોં કાસની

ફુલાયવીય (વી) નં [ર] ગતિ કાયમ
રાખવા વપરાત મોટું પેટું [પ વિ]
ફુલોરીન પું [ર] એ વાણ [ર વિ]

બ

બ પું [સ] ત્રીજો ઔષ્ઠ્ય બચન
બક પું [સ] બગ બગો
બકડિયુ નં [મે + કડુ] એક વાસણ
બકધાત નં બગના જેવું દલી ધ્યાન -
આનનો દોગ મૂતતા
બકતળી સોં લાખાટ્ટ માછેલાવાળી વાળેલી
નળી, સાર્ફન [પ વિ]
બકબક સોં, -કોટ(-ટો, -રો) પું
[પ્રા કુવર] નકામો લવારો-ગયાટ્ટ
મકરી સોં [સ કવર] બકરાની માત
મકરીઈ સોં [મ કવર + રદ] મુસામાનોનો
કુળાનીનો એ તહેવાર
મકરું નં એક ચોપડ -રો પું બકરાનો
નર (ર) રેતોના વેગનોને ધકેલવા માટે
પડા નીચે રેત પર મૂકીને વાપરવાનું
એક લામુ કોરા જેવું સાધન
મકવ નં [ર] કમરપટો તગ કરવા
વપરાતી અણીદાર શ્લોકવાળી કળ
મકવા, ંટ(-ઠ) પું લવારો
બકધું સર્ફક નકામો લવારો કરવો
(ર) બોનતુ (તિરરમારમા) (૩) હોડ-
સરત લગાવવી
બકવૃત્તિ સોં [સ] બગના જેવી વૃત્તિ,
બધ્યાનીની દલી રવાઈ સાધુ વૃત્તિ
બકાત વિં [મ વાકિયાત] વાપરતા વધેત,
(ર) બાકી
બકારી સોં બિટીનો બીકો
બકારો પું [વે કુવર] બમ (ર) બકવાદ
બકાત પું [મ ક્ષાત] કાઢિયો (ર) વાણિયો
(તુચમારમા) -બુ નં લીનોતરી સાક
(ર) બકાવનો ધધો
બકુલ નં [સ] બિરસલીનુ ગાર (ર) તેનું ફૂલ

બકોર પું [ર કુવર] થોપાટ કોનાલ
બકિયુ સંકિં [વા કરવાદો] બેટતરીકે
આપતુ (ર) આપતુ
બકિશ(-સ) સોં [વા] એ બધન નં
બકિસ આખ્યાબાબતનું લખાણ દસ્તાવેજ
બક્ષી પું [વા] લરમને ધમાર આપનાર
અમદાર
બખડિયુ નં જુઓ બકડિયુ
બખતર નં [વા વત્તર] લોગનો પોરાક,
કવથ બખતર -રિયો પું બખતર
વાળો થોફો
બખારો પું મોટો વાટો જુમાટો -જિયુ
વિં બખારા કરવાની ટેવવાળું -જો
પું બખારા, જુમાટો
બખિયો પું [વા વત્તર] આગી દઈને
ભરેલો દોરાનો ટાંગ
બખુ નં બાકોર બાકુ
બખેટો પું મારામારી ટટો [વગેરેમા]
બખેવ સોં બખુ-પોલાણ (ગાડ પહાડ
બખખડ વિં બખખડ ભટ્ટ, ધટ્ટ
બખતર, -રિયો જુઓ બખતરમા
બગ પું [સ વર પ્રા] બગનો
બગડવુ અંકિં [બગાડ] ખરાબ થવું (ર)
બાટ થવું (૩) અખખનાવ હોવો કે થવો
બગટો પું [સ ઢિંક] બેનો આપડો
બગદો પું કચરો પૂનો
બગધ્યાત નં જુઓ બધ્યાન
બગબગુ નં લગભાખળુ મળસક
બગમગત પું બગના જેવો દલી ભગત
બગરી સોં -રુ નં ધી તાવવાથી ઉપર
તળી આવતો કચરો (ર) ધીતેલનો રગડો
બગવ સોં [વા] ખસા તળેનો હાથના મૂળ

આગળનો ખાડો ઈથેલી સીંખમાં ઉપર
 ભેરવતા બગવ નીચે લાગતી રહે તેવી
 થેલી બગવનું વિન્—નીઓથ કે બગલમાં
 , ભરાઈ રહેતું (૨) ગદ્ય. —વિથે પુન ગમે
 ભારે ગમે તેડ કામ દે એવો માણસ
 બગલી સીંખ [સ. વળ, પ્રા વળ ઉપરથી]
 બગવાની માદા —લું નં એક પખી
 —લેક પુન નર બગલુ [માથી ઠીકતા]
 બગવાનુ અંકિં બાધા જેવા થલુ [લેવ
 બગાઈ સીંખ [દે વિગ્ગારમા, વિગ્ગાર] દોર
 વગેરે પર બેસતી એક ભતની માખ
 બગાડ પુન [સ વિગ્ગાર] નુકસાન (૨) વિકાર,
 સડો (૩) અણબનાવ (૪) બ્રહ્મતા બંધું
 સંકિં બગાડ કરવો —ડો પુન બગાડ
 બગાડુ નં [સ વિક્ક, ના વિગ્ગાર] ઈંદ
 ભરાતા કે કડાગાને વખતે દીર્ઘાસલેતા
 મો કાણુ તે [ધિડાગાડી
 બગી સીંખ [દ વગ્ગા] એક ભતની
 બગીચો પુન [પ્રા વગ્ગા] બાગ
 બચકારો પુન [રવં] બચબચ અવાજ
 (જેમકે ખાતા) [—કું નં પોણુ
 બચકી સીંખ [તુર્કીચુકચ] નાની પોટલી.
 બચકું નં કરડતુ તે, ટાકુ (૨) બચકામાં
 માય એટલો ટુકડો
 બચકો પુન મોની બચકી પોટલુ
 બચત વિં [જુઓ બચત] વધેલુ (૨)
 સીંખ બચેતુ તે (૩) બચાવેલી રકમ
 બચપણુ નં [જુઓ બચ્ચુ] બાળપણ
 બચબચ અં [રવં] ધાવવાનો અવાજ
 બચરવાળ વિં બચ્ચાકચ્ચાવાળુ
 બચવું અંકિં [સ વજ્જ] બેગર (૨) વધતુ,
 સિલક રહેલુ
 બચાવ પુન [જુઓ બચત] સરસણ (૨)
 બચત બપક્ષ પુન બચાવ કરનારો
 પક્ષ બંધું સંકિં 'બચત'નું પ્રેરક
 બચી સીંખ [જુઓ બચ્ચુ] ઠાકરી, દીકરી
 બચી સીંખ [રવં] ચુબન
 બચ્ચુ પુન (૨) સીંખ [જુઓ બચ્ચુ] ઠાકરા
 કે ઠાકરીને માટે લાડવાચક શબ્દ

બચોળિયુ નં બચ્ચુ; નાનુ બાગક
 બચ્ચાંકચ્ચાં નં બંબંબં નાના ઠાકરા
 બચ્ચી સીંખ જુઓ બચી
 બચ્ચું નં [પ્રા વગ્ગા] બાગ (પ્રાય
 પશુનુ) —ચ્ચો પુન ઠાકરો (૨) માણસ
 —એની માનો ઠાકરો, એવો બાવ બતાવે
 છે ઉદાં બચ્ચો હોય તે હવે આવે [લા]
 બચર પુન, સીંખ તમાકુ, છીકાડી
 બચરબાટુ (—કું) નં પોચળીનુ કુળ (૨)
 રીછના મોમાં પાલીને કાઢી લીરેનો કાળો
 મજાથો (નચર ન લાંબો માટે બાળકને
 કાટ બાવવાનો)
 બચરગ (—ગી) પુન [સ વગ્ગા] ઉતુમાન
 બચ્ચિયુ નં બચર—છીકાડીની ડાબી
 બચ્ચણી સીંખ ['બચવણુ' ઉપરથી]
 અમરમા મૂકુ—મુકાવુ તે
 બચવું અંકિં [પ્રા, વગ્ગા] અમરમા આવતુ
 —મુકાવુ (૨) વાગતુ (વાધનુ, કલાનુ)
 —ચેયો પુન દુશળ વાધ વગાડનારો
 બચ્ચા પુન [અ વગ્ગા] કાપડિયો (૨) એક
 મારવાડી અટક [ઉપર નાચનાર નટ
 બચ્ચિયો પુન [બચવણુ] ટોળી (૨) દોરડા
 બચ્ચાર પુન, સીંખ, નં [પ્રા વગ્ગા] ચોટ્ટ,
 હાટ (૨) ગુન્ડરી (૩) બાવ, દર (૪)
 બચત, બચીદ —વિં બચરનુ, સાધા
 રણ, હંકુ (૨) બચરમા ચાલતુ, બેડગ,
 સત્તાવાર નહિ એતુ
 બચવણી સીંખ જુઓ બચ્ચણી —કું
 સંકિં 'બચત'નું પ્રેરક
 બચ્ચાંકચ્ચું સંકિં 'બચ્ચું'નું પ્રેરક (૨)
 માથે નાખતુ ગળે વળગાડતુ [લા]
 બટ વિં [સ વટ, કે વટ (પ્રા વટ)]
 ભરાવદાર (૨) નકર, ધટ
 બટક વિં [રવં] બરડ બણ (—ણુ)
 બરડ, બટકી નય તેડ [કરડકણુ
 બટકણુ (—ણુ) વિં [જુઓ બટક]
 બટકબોલું વિં [બટક + બોલણ] શેકક
 પરખાવી દેનારું—કઢી દેનારું (૨) ટીખળ
 કરનાર, વિનોદી

અટકવું અંકિં [ખડ' રવં] બાળી
 જવું (૨) ખરી જવું
 અટકાવું અંકિં ફાસાર્થ જવું (૨) ફલ
 ફલ ફાટી જવું (કપાળ માટે)
 અટકું નં [સ વજ્ર] અચકું કાકું (૨) કડકો
 અટકું વિં [સ વજ્ર] ઠીમણ
 અટકું [ક] ઓરિયુ બુનાન (૨) વીજળી
 ચાલવા દામનાળી ઓરિયા જેવી કળ
 અટમોગરો પું ધણી પાખગ્યોનાળો
 મોગરો
 અટવો પું [સ વજ્ર (પ્રા વજ્ર) ઉપરથી]
 વાળો (૨) એકા ધાળો લોરો
 અટાઉ વિં [સ વજ્ર ઉપરથી] ઉડાઉ
 અટાકો (-ટો) પું [પ્રા વજ્ર] એક કં
 અટાવું અંકિં [દિ વજ્ર-હાનિ, અટો]
 (અનાજ કે ખાવાનું) ધવો વખત પડી
 રહેવાથી વાસ મારવી - પાણુ વજ્ર
 અટુ પું [સ] નાનો છોકરો વંક પું [સ]
 જોઈ ઠીમણ વગરનો છાંદો (૨)
 ઠીમણ માપસ [ગમપાતર
 અટુડ નં [દિ વજ્ર, વજ્ર] મોટું કોડિયુ,
 અટો પું [દિ વજ્ર-હાનિ] આળ, તડોમત
 (૨) ડાઠ નાળન
 અડ વિં [દિ] મોટું
 અડધો પું જડો લકું માણસ
 અડકું નં છલકો, તરછોડી નાખવું તે
 -ફા પું જાળી બુદ્ધિનો અડમગ માણસ
 અડખડ સોં (૨) અં [પ્રા] ખડખડ,
 લવલવ ઓ અંકિં બમણું અડખડ
 કરવું (૨) અણમોને મારતો મનમા
 ગણગણ (૩) વડડ - ડાડ પું અડખડ
 તે - ડાડિયુ - ડિયુ વિં અડખડ
 મનાડે [ભાગ્યશાળી
 અડભાગી વિં [અડ+ભાગ્ય] મળા
 અડમૂઠિયા, અડમૂઠો વિં પું મૂઠો
 વારનો
 અડતું નં મિલગરું
 અડવો વિં પું [પ્રા વજ્ર (સં વજ્ર)] માયુ
 મૂડાવેલો વૃષો (૨) પું જેને જોઈ

દેવામા આવતું હોય તે છોકરો (૩)
 છાલેલી ચેરગ કે સાકાનો કંડો
 અડાર્થ સોં [અડ' ઉપરથી] મોટાર્થ (૨)
 મગરૂરી
 અડાખૂટ અં વેરણુછેરણ અવ્યવસ્થિત
 અડારી સોં અડાર્થ, ફપ
 અડી ફજા સોં [દિ] મગસકું
 અડુ વિં [દિ વજ્ર] મોટું બારે
 અડૂકો પું [વં] કંકણ વસ્તુ લાગતા
 કે ચાલતા યોગ અવાજ
 અડતી સોં આમાદી (૨) પગામવાધારો
 અડવું અંકિં [પ્રા વજ્ર] પડતી યવી
 અણુવું નં [સ વજ્ર ઉપરથી] રણશિયુ
 (૨) હુલ્લડ (૩) વખાણ, ગપગોળો [ના]
 અણુખણ અં [વં] (૨) નં અણુખણ
 ઓ અંકિં અણુખણ કરવો - છાટ
 પું અણુખણ અવાજ (માખો ધનો)
 અટકું નં, સોં [જ] એક પડી (૨)
 બતના આમરનું પાળીરાખવાનું પાત્ર
 અટાડ (-વ) પું સંકિં [પ્રા વજ્ર (સ વજ્ર)]
 દેખાડ
 અટી સોં [પ્રા વજ્ર (સ વજ્ર)] દિવે
 (૨) દીવો (૩) ઉરકેરળી ઉત્તરન [લા]
 અટો પું દરનો (અનવગેરનો)
 અટીશ (-મ) વિં [સ દાવિશ, પ્રા વજ્ર]
 '૩૨. ઓલસ (-ખ) પું વિં સંપૂર્ણ
 માણસના અટીસ લક્ષણવાળું (૨) સુખ્ય,
 પેક [ના] - ટી (-મી) સોં અટીસ
 દાત (૨) અટીસ વસ્તુઓનો સમૂહ (૩)
 સ્વાદિષ્ટ ભોજન [અટીશીએ ચરણુ =
 લોકચયાનો વિષય બનવું વોનાડું - સુ
 નં અટીસ પસાણનું ચૂર્ણ (સુવાવર્તન)
 અથાવવું સંકિં ચકવી નાખવું (૨)
 પચાવી પાડવું [લવડ તે
 અથથ અથથા સોં બાંધમા પકળી પકળીને
 બંદ સોં નંધના ખૂણામાં થતું ગમીનું
 એક દર
 અંક વિં [પ્રા] ખરાબ દીન (સમાસમા
 પૂર્વ પદ તરીકે પ્રાય વપરાય છે) ઓર્ધ

સોં [વા] નિદા કૃષ્ણી ંચાચસોં
 દુનચરણ (૨) વિંદુગચરણી ંદાનત
 સોં દરામ દાનત, ભેઈમાની ંદુચા
 (અ) સોં શાપ

અદન નં [વા] ચરીર (૨) કૃત પહેરણ

અદનક્ષી સોં અદનામી

અદનામ વિં અદનામી પામેલું -મ નં,

-મી સોં અદો, લાડન નામોશી

અદનું નં, -નો પું પરીનું કંડ કંડુધી

(અધ્યા ૧ ૧મો) (૨) અજમા -ઈ જવાતુ

કુચુ [અનીતિ દુરાચરણ

અદકેલ વિં [વા] દુરાચારી -લી સોં

અદઅદુ અંકિં જણાયાથી અદઅદ

દ, મવાતુ

અદબો(ઈ)સોં[ફા]દુમ ધ(૨)અદનામી

અદમારા(અ) વિં [ફા] દાગા કમ

કગનાર, કુચ, દુરાચારી -લી(અ)

સોં નીચતા, કુચ્યાર્થ (૨) દુરાચાર,

ચતિચાર

અદર નં [સ] બોર -રિ, -રિકા, -રી

સોં [સ] બોરગી -રી નાથ, -રી

નાગાયણ પું હિમાચમા આવેના

અદરિકાચમના દેવ કે તેમનું ધામ

અદવ ગાં [મ] સાટે, અવેજમા ંપુ

અંકિં ફેરફાર કરવો (૨) -ને અદલે

બીજા આપણુ -લેણુ -લાણુ અંકિં

'અદાત'નું મંજિ(૨)પાટો યવો, ફરણ

-લી સોં અદલાત કે અદલત તે, ફેરફાર

અદી સોં [વા] દુરાચરણ, અનીતિ

કુટેવ (૩) નિદા

અદ્ધ વિં [સ] બાધેણુ (૨) બાધાયેવ

અધિર વિં [સ] અદેકું હિમાલે મવ

અધુ વિં સંધુ, સર્વ -ધે અં સન

અતત સોં મેળ ર્નેદ અતત આવડત

અનપુ અંકિં યન રચાત સુધાતુ (૨)

અનાવ-મેળ હોવો (૩) રૂપ લેન વેર

ધારણ કરવો (૪) [લા] કંજેલી ચર્વ

ચા પડતુ (૫) કાક રવો (૬) રગ

આવડ (નશાના) અતવાકાળ શંખ

બાવી અતવા ભોગ રાગ મં સબલિત

ંકંતનું સંકિં

અનાત સોં એ

અનારમ સોં [

અનાવ પું [

જુઓ અનાવ

અનાવટ સોં

(૨) તરકટ

અનાવણું સંકિં

કરણ(૨)મર

અનૂમ નં [મ

અનેવી(ને) પું

વરે અહેતને

અનૂમ નં

અને(અનો)

અપેયો પું

અપોર પું

અધ્યાત્મન

સ્ત્રીં [કા.] નિંદા; કુધલી. ંચાલ સ્ત્રીં
 દુરાચરણ (૨) વિં દુરાચરણી. ંદાનત
 સ્ત્રીં હરામ દાનત; ખેઈમાની. ંદુઆ
 (-વા) સ્ત્રીં શાપ
 ખદન નં [કા.] શરીર (૨) કુરંતું; પહેરણ
 ખદનક્ષી સ્ત્રીં ખદનામી
 ખદનામ વિં ખદનામી પામેલું. -મ નં,
 -મી સ્ત્રીં ખદો; લાંછન; નામેશી
 ખદનું નં, -નેા પું પાણીનું કુદું કે કુધલી
 (કદિયાકામમા)(૨) જાત્રમા લઈ જવાનું
 ડખું [અનીતિ; દુરાચરણ
 ખદફેલ વિં [કા.] દુરાચારી. -લી સ્ત્રીં
 ખદખદવું અંકિં જાત્રાચારી ખદખદ
 યત્ન; કાવાતું
 ખદખો(બઈ) સ્ત્રીં [કા.] દુર્ગંધ (૨) ખદનામી
 ખદમાશ(-સે) વિં [કા.] કાળા કર્મ
 કરનાર, છુચ્ચું; દુરાચારી. -સી (-સી)
 સ્ત્રીં નીચતા; છુચ્ચાર્થ (૨) દુરાચાર;
 બ્યભિચાર
 ખદર નં [સં.] બાર. -રિ, -રિકા, -રી
 સ્ત્રીં [સં.] બારી. -રી નાથ, -રી
 નારાયણ પું હિમાલયમાં આવેલા
 ખદ્રિકાશ્રમના દેવ કે તેમનું ધામ
 ખદલ અં [મ.] સાટે; અવેજમાં. ંવું
 સંકિં ફેરફાર કરવો (૨) -ને ખદલે
 ખનું આપતું -લેવું. -લાવું અંકિં
 'ખદલવું'નું કર્મણિ(૨) પકટો થવો; ફરવું.
 -લી સ્ત્રીં ખદલાવું કે ખદલવું તે; ફેરફાર
 (૨) નોદરીનું કે કામનું સ્થાન કે પ્રકાર
 ફેરવવાં તે [ખદલીમાં હોવું] = અવેજમાં
 હોવું. -સે અં ખદલ. -સે પું સાકું;
 અવેજ (૨) ફેરફાર (૩) વેર; પ્રતિકાર
 ખદવું સંકિં ગાંઠવું; હુકમ માનવો
 ખદશિકલ વિં [ખદ+શિકલ] વરતું, ખેડાળ
 ખદસૂરત વિં [કા.] વરતું; હદરું
 ખદલગમી સ્ત્રીં [કા.] અપચો
 ખદામ સ્ત્રીં [કા. વાદામ] એક સૂકો મેવો
 (૨) હિસાબમાં એક હલકું ચકલ -મી
 વિં ખૂખડું લાલ (૨) ખદામનું; ખદામસંખી

ખદી સ્ત્રીં [કા.] દુરાચરણ; અનીતિ (૨)
 કુદેવ (૩) નિંદા
 ખદ્દ વિં [સં.] ખાંચેલું (૨) ખંધાયેલું
 ખસિર વિં [સં.] ખદેરું [દેહાલે; સર્વત્ર
 ખધું વિં સધળું; સર્વ. -ધે અં સપળે
 ખનત સ્ત્રીં મેળ; રનેહ; ખનતું આવવું તે
 ખનવું અંકિં યવું; રચાવું; સધાવું (૨)
 ખનાવ-મેળ હોવો (૩) રૂપ લેવું; વેરા
 ધારણ કરવો (૪) [લા.] ફળેલી થવી;
 ચાટ પડવું (૫) ઠાઠ કરવો (૬) રંગમાં
 આવવું (નશાના). [ખનવાકાળ શંખ
 બાવી. ખનવા જોગ શંખ સંભવિત].
 ંકનવું સંકિં રાણાગાર સજાઠ કરવો
 ખનાત સ્ત્રીં એક જાતનું બીનનું કપડું
 ખનારસ સ્ત્રીં [સં. વારાળ્મી] દાશી
 ખનાવ પું ['ખનવું' ઉપરથી] પ્રસંગ (૨)
 જુઓ ખનત
 ખનાવટ સ્ત્રીં ખનાવવાની રીત; રચના
 (૨) તરકટ (૩) ફળેલી. -રી વિં નકલી
 ખનાવવું સંકિં ['ખનવું'નું પ્રેરક] રચવું;
 કરવું (૨) મરકરી કરવી; ચાટ પાડવું [લા.]
 ખનૂસ નં [અ. ગુનું] બીનનો જોડાધાબો
 ખનેલી (ને) પું [સં. ગગિનીપતિ; પ્રા વહિર્ણા-
 વશ] ખહેનનો વર
 ખનૂસ નં જુઓ ખનૂસ [જણ
 ખને (-નો) વિં [પ. વિર્ની ઉપરથી] ખેડ
 ખપેયો પું [દે. વર્ણી] ચાનક
 ખપોર પું [પ્રા. વિ (સ. દિ) + પ્રહર]]
 મધ્યાહન. -રિયો પું એક જાતનું
 દારૂખાનું. -રી સ્ત્રીં ખપોરનો સમય.
 [ખપોરી કરવી = ખપોરના સમયે
 આરામ કરવો]
 ખફર નં [કા.] પક્ષો ચોલા લાગે તે માટે
 વચ્ચે રખાની રિપ્ર ગની ગોઠવણ [પ. વિ.]
 ખફોરો પું ['ખાફ' ઉપરથી] ધામ; ખાફ.
 -વવું સંકિં 'ખાફવું'નું પ્રેરક. -વું
 અંકિં 'ખાફવું'નું કર્મણિ (૨) પામથી
 અકળાવું. [ખાફ જવું = કંઈને માટે
 કંઈ કહેવું જવું]

બખડ સ્ત્રી [૨૬૦] બડબડા ૦બુ, -ડાટ,
 -ડાટિયુ બુઓ 'બડબડ મા
 બખરથી પું [કા વાવર્ચી] રસોંયો
 (યુસમાન કે મોરનો) ૦બાનુ નં
 બખરથીનુ રસોડુ (૨) ગદધી [લા]
 બખુચક વિં મૂખ
 બખમે વિં બે બે
 બમ અં [પ્રા વન્હ વમ (સ વલ્લન)] [૨૬૦]
 ઠસોઠસ બરાયેતુ હોવાનો અવાજ
 (સજડની પછી વપાય છે સજડ
 બમ કડુ છે) (૨) મહાદેવને સંગોધન
 રો કરાનો અવાજ
 બમણુ અંકિં પાખોનો ગણગણા
 મરો (૨) તેની રીને આનુબાનુ ઠાઠ્યા
 કરેતુ - બમતુ (પ્રામ માખ બેવા પાખાગા
 છા એ)
 બમણુટ પું બમણુતે [બેગણુ બેવડુ
 બમણુ વિં [પ્રા વિજગર્, (સ દિગુજક)]
 બયાન નં [મ] વપુન હેવાલ
 બર પું [વા] પનો (૨) ભત (૩) માન
 (૪) અં પ્રમાણે (૫) વિં સફળ પૂરણ
 (૬) નેઈતુ યોગ્ય
 બરકત સ્ત્રીંચ [ફાપદો લાસ (૨) ફેટ
 સિદ્ધિ (૩) બરપૂરતા સમૃદ્ધિ [બોલાવણ
 બરકતુ સંકિં [સ મુક્ત] બૂમ પાડીને
 બરકત્ત પું [વા] બદ્ધવાળો
 બરમે પું [બુઓ બરમ્] બૂમ ધોટો
 બરખામ્ત વિં [વા] વિસર્જિત ખતાસ
 બરછટ વિં બરખચકુ (૨) હલકુ (અનાજ)
 બરછી સ્ત્રીં બાલા જેતુ એક હથિયાર
 -છો પું ભાનો (૨) ઠોભો મીધો
 સાડો (૩) તેવી કોઈ પગ વસ્ત્ર
 બરભોરી સ્ત્રીં જખરજરતી
 બરડ વિં [સ િદુર] ઝ બાગી ભય તેતુ
 બરડવુ નં મળગરે
 બરડો પું પીક કે વાસો [નજામર)
 બરણી સ્ત્રીં એ નતનુ પ ન (મોટે ભા
 બરતરક વિં [વા] કાઢી મૂતુ (નોકરી
 માથી) -દી સ્ત્રીં નોમરીમાથી રુખસઃ
 મળવી તે

બરદાશ (-મ) સ્ત્રીં [વા વરદાશ] સમાજ,
 તજવીજ, ચાકરી -સી બરદાસ-ચાકરી
 મરનાર -મ્ત સ્ત્રીં બરદાસ
 બરક પું નં [કા વક] ભમી મયેતુ પાલી
 બરફી સ્ત્રીં [કા વર્ક] એક મીઠાઈ ૦ચૂરમુ
 નં ચોસલા પાડી કારેતુ ચૂરમુ
 બરળાક વિં [વા] રક નકામુ (૨) પાય
 માન -દી સ્ત્રીં [વા] ખરાબી પાયમાની
 બરાક સ્ત્રીં [વેરક] સિપાઈઓને રહેવાની
 ઓરડીઓની લાગી પડો (૨) માગસોને
 -કેદીઓને ગોધવાનુ મમાન [ના]
 બરાગળી સ્ત્રીં ઝીણો તાવ
 બરાડ સ્ત્રીં [સ વિ+રડ (પ્રા રાકિ)]
 બૂમ રાડ ૦બુ બરાડ પાડવી ૦બે પું
 બરાડ [(૨) વરધોડો
 બરાત સ્ત્રીં [મ વર+વાજા] વરની ભન
 બરાબર વિં (૨) અં [વા] સમાન
 સરખુ (૩) ખરું વાજખી (૪) નેઈએ
 તેજ બૂલચૂક વિનાનુ -રિયુ વિં
 સમોવડિયુ સરખેસરખુ -રિયો પું
 મમોવડિયે -દી સ્ત્રીં સમાનતા
 બરામ નં કપૂરમા મસાનો નાખી
 બતાવેલો એ સુગધીદાર પદાર્થ
 બરામ નં [વો] સો ધનકૂટ
 બરી સ્ત્રીં ખરેટ
 બરુ પું નં [દ વરમ] નેતરની ભતનુ ધાસ
 બરો પું ધણ તાવને લીપે બોહના ખૂમા
 આગળ થતી ઝીંટી ફોહલીઓ
 બરોખર, -રિયુ, -રિયો, -રી બુઓ
 બરાબર મા [અવયવ ૨-નીહા
 બરોળી સ્ત્રીં એટને ડામે પડખે આવેના એક
 બખર નં [સ] મૂખ, અસરમરી (૨)
 પું અનાથોની એક ભનનો ગણસ
 બચ નં [સ] નેર સક્તિ (૨) લરકર
 બચકે અં [વા] બકે એટલ જ નહિ પગ
 બનદારથી બચમક [સ] વિં બળ આપનારું
 બડવત બલવાન [સ] વિં બળવાળુ
 બધા સ્ત્રીં [વ] પીડા કરેતુ વળગણ મૂત
 (૨) [લા] તેજ માણસ (૦) દુખ, મુસીબત

અવાકા સ્ત્રીં [સ] બગલી
 અવાકાર પું [સ] બગલેરી, બેરબુલમ
 (૨) સ્ત્રી પર અન્યાયાર
 અવાબક્ષ નં [સ] રક્ષિત અને અશક્તિ
 કે તેનુ માપ કે પ્રમાણ
 અવારાત સ્ત્રીં [રણ (અ) + અરાતિ (સ)]
 દર્શનાત (શં પ્રં મા વપરાય છે ઉદાં
 માટે અવારાત ત્યાં જાય છે)
 અવિ પું [સ] ભોગ, દેવને માટે કાઢેલા
 ભાગ (૨) પ્રહલાદનો પૌત્ર-દાનવોનો
 રાજા બદાન નં [સ] અગ્નિ-ભોગ
 આપવો તે ત્યાગ, કુરબાની
 અવિવર્દ પું [સ] બગદ
 અલિષ્ઠ વિં [સ] સૌથી બળવાન
 અલિષ્ઠાત્રી સ્ત્રીં [હિ] ખૂબી (૨) વાહવાડ
 બલીયમ્બી નિં સ્ત્રીં [સ] વધારે બળવાન
 બલ્લીવર્દ પું [સ] બલિવર્દ, બગદ
 બલ્લુચ વિં [લુકી] બલ્લુચસ્તાનનુ (૨) પું
 ત્યાનો રહેવાસી -ચિન્તાન નં [વા]
 સિંધ અને અફઘાનિસ્તાન પાસેનો એક
 મુલક -ચી વિં બલ્લુચ [બનાવટ
 બલ્લુચ નં [ફ] આમરામાવાયુથી બેઠતી એક
 બલ્લી (-લો)યુ નં [સ] વલ્લવક -ચૂરી
 બલ્લે અં [વા] જુઓ બલ્લે
 બલ્લેયુ નં જુઓ બલ્લેયુ, ચૂરી
 બલો પું બાલો, લાલો (બાળભાષા)
 બમ અં [વા] યયુ, પૂરણ (૨) ભાર-
 નિશ્ચય જાણવતો શબ્દ
 બમ સ્ત્રીં [ફ] એક વાહન-મોટરનો બારો
 બમૂ કું વિં જુઓ બેમૂકું (ખોટો શબ્દ
 પ્રયોગ)
 બમે (-સો) (સેં) પું '૨૦૦'
 બસ્તિ સ્ત્રીં [સ] નામિની નીચેનો ભાગ,
 પેટુ (૨) મૂત્રાશય (૩) રૂઠા વાટે પાણી
 અગ્રાવવાની ક્રિયા કે તેની પિચમરી
 બલ્લાવલુ સંકિં મજબૂત કરતું, ખીય
 વન (૨) ફેનાવડ (૩) આન હિત કરતું [વા]
 બલ્લાદુર વિ [વા] શરવીર, હિંમતવા
 -રી સ્ત્રીં પરાક્રમ

બહાનુ નં [વા વહાનહ] મિષ, ખોટું કારણ
 બહાર પું, સ્ત્રીં [વા] બબમ, શોભા
 (૨) આનદ (૩) વસતતજનુ તેનો રંગ-
 બર્થો ઇન્માદક સમય
 બહાર અં [સ] બહિર્ અંદર નહિ
 બંધિયો પું [+ પ્રા વટ (સ) વટ]=
 વતંવુ આચરણ કરવું રા તથી નાગજ
 થઈ તેને સતાવવા કાયદા તોડનારો કે
 પ્રભને રબડવા નીચેનો માણસ (૨)
 બહાર રટી લટકા કરનારો, લૂટારો
 બંધુ નં બહારવટિયાનુ કામ
 બહારવું સં કિં [વિ વઢારી, વટુમરી
 -સાચરણી] કાદુ કાદવુ
 બહાવ વિં [વા] મન્દૂર, કાયમ -લી
 સોં મન્દૂરી, કાયમ રાખતુ તે
 બહિર અં [સ] બહાર [પ્રાય સમાસમા]
 -ર અવિં [સ] બહારનુ, અંતરગ નહિ
 તેડ (૨) નં મઈ થલ વિધિનો પ્રારબનો
 ભાગ (૩) બહારનો અવયવ, બહારનુ
 સ્વરૂપ -ચિન્દ્રિય સ્ત્રીં [સ] બહારની
 (પાચ) દ્રવિય -ગોળ નિં બહાર પત્તી
 ગોળ સપાટીવાળુ, 'કોન્વેક્સ [ગ]
 -મુખ વિં [સ] વિમુખ પરામુખ
 (૨) બાહ્ય વિષયોમા આસક્ત -ટુર
 નં 'એસ્કોકોપ્સ સર્કલ' [ગ]
 બહિસ્ત નં [વા] બહિસ્ત સ્વર્ગ
 બહિંકાર પું [સ] અસ્વીકાર, ત્યાગ (૨)
 નાત કે મહાજન કે કોઈ સંપત્તી બહાર
 મૂકતુ તે
 બહિષ્કૃત વિં [સ] બહિં ૧૨ ચામેતુ
 બહિસ્ત નં જુઓ બહિસ્ત
 બહિં દેન્દ્ર નં ત્રિકોણની ત્રણે બાજુ કે
 બહારથી સ્પર્શતા વર્ણનુ કેન્દ્ર, એકમ
 ગેટર' [ગ]
 બહુ વિં (૨) અઠ [સ] ખૂબ (સમ્યા કે
 માપમા) બેકાણુ વિં અનેક કોણવાળુ
 (૨) પું તેવી આકૃતિ, 'પાલિગોન [ગ]
 બહુચર (-રા -રાજી, -રી) સ્ત્રીં એક દેવી
 બહુધા અં [સ] અનેક રીતે (૨) રજુ કરીને

બાંધું વિં [સ. વંક ઉપરથી] વાંધું; અપ્રપટ્ટ.
 -કો વિં પું ઉપમટાક
 બાંધ સોં [મ. વળ] કલાર્થ (૨) બાંધમરમ
 (૩) પું રીસાનો એક દાર
 બાંધ પું [સ. વળ] બાંધાળ [રહેલું]
 બાંધી સોં સોએનું કાઠે પડેરવાનું એક
 બાંધમરમ સોં કલાર્થની બરમ
 બાંધી સોં નાનો બાંધો. -સો પું
 એક વિશિષ્ટ ભતનું મકાન
 બાંધાળ(-ખા) પું [પ્રા. વળ] એ નામનો
 પૂરું સિંદનો પ્રાત. -ખી વિં બાંધાળનું
 (૨) સોં બાંધાળની બાપા (૩) પું
 બાંધાળનો વતની. [ખાખી બાંધાળી
 શં પ્રં છેક ખાથી ખમ; તંન ગરીબ]
 -ખી તોલ પું ૮૦ રૂપિયામારના શેર
 પ્રમાણેનો તોલ
 બાંધીટો પું એક ભતનો સાલ્યો
 બાંધી સોં એક ભતનું હાથ અનાજ
 બાંધ નં હુલ્લડ; બાંધો. બાંધર વિં બાંધ
 કરનારું [બંધન
 બાંધી સોં [બાંધું ઉપરથી] એક ભતનું
 બાંધગી સોં [ફા.] પ્રાપના; હાદત.
 [બાંધગી ઉકાવવી=તુકમનુ પાવન કરવું]
 બાંધર નં [ફા.; દે. બરિર] દરિયા કે નદીને
 કિનારે આવેલું વહાણોની આવબ થઈ
 શકે તેવું રયાન (૨) તેવા રયાનવાળું ગામ.
 -રી વિં બાંધરને લગતું
 બાંધિ(-દી) પું [સ.] કેવી (૨) સોં
 બધી; મના (૩) બાંધી; ગુલામડી;
 બાંધાકારે પકડી આવેલી સો
 બાંધી પું [સ.] વખાણ કરનાર; ચારણ
 બાંધીખાનું નં [બાંધી+ખાનું] ક્રેખાનું; તુરંગ
 બાંધીજન પું [સ.] વખાણ કરનાર; ચારણ
 બાંધીવાન પું [બાંધી+વાન] કેદી
 બાંધક સોં [અ.] દારૂથી ગોળી મારવાનું
 એક શસ્ત્ર. -કિયું વિં બાંધક જેવું (૨)
 બાંધકવાળું
 બાંધે પું [ફા.] સેવક; દાસ (૨) પોને
 (બાંધ બતાવવા વપરાય છે)

બાંધેખરત પું [ફા.] વ્યવસ્થા; તત્ત્વીજ
 (૨) ભપનો
 બાંધ વિં વાસેલું; ડાહ્યું નહિ તેવું (૨)
 અટકેલું; ચાલુ નહિ તેવું (૩) નામને અતે
 સમાસમાં 'સાથે', 'વાળું', '-પ્રભાણે,
 કમથી' એવા અર્થમાં. (દયિયારબંધ,
 દારબંધ)
 બાંધ પું [સ.] બાંધતું તે કે તેનું સાધન (૨)
 તેની ગાંઠ - પકડ (૩) બાંધન; કંદ (૪)
 રચના, ગૂંથાણી (૫) પાળ. ૦ક વિં [સ.]
 બાંધનકારક [કબજિયાત
 બાંધકેશ(-પ) પું [બાંધ+કેશ (કેશ)]
 બાંધણી સોં [બાંધ' ઉપરથી] કરાર
 બાંધન નં [મ.] અટકાર; પ્રતિબંધ (૨)
 કેદ (૩) ગાંધનારી વસ્તુ; તેની પકડ - ગાંઠ.
 ૦કારક, ૦કારી વિં બાંધન કરનાર.
 ૦મુદ્દત વિં બાંધનમાંથી છટેલું
 બાંધબેસતું વિં [બાંધ+બેસતું] બેસતું;
 ગાંઠવું (૨) માફક; અનુકૂળ. -યું અંકિં
 બાંધબેસતું થતું (૨) કામમાં આવણું
 બાંધવ(-વે) પું [સ. વાપર] બાંધ
 બાંધાણું નં બાંધવાની વસ્તુ; તેની ગાંઠ -
 પકડ (૨) વ્યસન. -ણી વિં વ્યસની
 બાંધારણું નં બાંધાણી; રચના (૨) વ્યસન;
 આદત (૩) પેટે બાંધવાની ઔષધની
 થેપ (૪) ધારાધારણ; 'કોન્સ્ટિટ્યુશન'.
 ૦સભા સોં દેશનું બાંધારણું ધડવા
 માટેની ખાસ પ્રમત્તીય સભા; 'કોન્સ્ટિટ્યુશન
 એસેમ્બલી'. -ણીય વિં
 બાંધારણું કે તેને લગતું કે તેની રીત
 પ્રમાણેનું
 બાંધારે પું રંગવાનો ભાગ જુદો બાંધી
 જુદા જુદા રંગ કરનાર (૨) દેશની કપડાં
 ધોઈ કૂંડી કરી આપનાર (૩) તમાકુના
 પડા બાંધનાર
 બાંધાવતું સંકિં 'બાંધતું'નું પ્રેરક (૨)
 સાથે લઈ જવા કાંઈક આપતું. ઉદા.
 રસ્તા માટે નારનો બાંધાવો છે
 બાંધિયાર વિં [સ. વળ ઉપરથી] હવા

अजवाजा वभरनुं (स्थान) (२) वदेवुं
नहि तेवुं(पाणी). ०भानुं न०अंरीभानुं;
केह नेनी जभा
अंधी ओं [स. वष] मना (२) परेष्ट
(३) पाडी (४) करार (५) दामाणी
अंधु पुं [सं.] भाई (२) सगो. ०रुत्थ न०
[सं.] भाईयारानुं काम; मित्रकाय. ०रुत्त
पुं [सं.] सगो, रुद्धंभी. ०ता ओं, ०त्त
न० [सं.] अंधुपल्लु(२) भाईयारो; मित्रता.
०भाव पुं [सं.] भाईना नेहसी प्रीति.
०वर्ग पुं [सं.] सगासअंधी. ०हीन
वि० [सं.] सगांसअंधी विद्वानुं
अंधूक ओं, -कियुं वि० लुओ 'अंद्क'भां
अने वि० लुओ भन्ने, भेड
अंअ वि० मोह; कदावर
अंआभानुं न० आगनेअओ राभवानुं स्थण
अंआवाणो पुं अओ लई आभ ओखव-
नार भाखस
अंओ पुं [अ. मवा; पो वीपा] पाणी
हाडवानुं यत्र (२) आभ ओखववाभाटे
पाणी के कवानुं यत्र (३) पाणी गरम
करवानुं ओक प्रकारनुं वासण (४)
पाणीना मोहो नण
अंसरी ओं [अंसी' ०परणी] वांसणी, नेल
अंसी ओं [वंगी [सं.] प्रा. वनी] अंसरी;
वासणी. ०धर पुं श्रीहृत्. ०वड पुं
गोडुणो ओक प्रख्यात वड
आओ [दि. वदया] मा (२) वडील' ओना
नाम पाछण लगानो राण्ड; नेम के
कस्तरवा (३) अ० वडावने ओक वडुगार
आधणअ न० [रं] अिणीलोडोना धर्मअ य
आधन्तिकल ओं [रं.] ये पैडोनी साधकल
आई ओं [रं. वदया] कई पल्लु ओं; भाईडी
(२) ओना नाम पाछण लगानो मान-
सूयक राण्ड (३) सासु (४) मोकरडी.
०ओ ओं सासु. ०डी ओं भाई पल्लु
ओ (२) पत्नी. ०भाजुस न० अंडे
आडे पुं लाडवो (आणभापा)
आडे (आ) पुं लडाई; दाई

आडेकुं न० पशुनो आंयणवाणो अवमव
आडेवो पुं लाडवो (आणभापा)
आकरी ओं लडपी सामे अडतुं ते
आकणी पुं ०अ०व० [अ. वावला] आपु
आडेकुं कडोण
आकाल वि० लुओ अकाल
आडी वि० [अ.] भूतुं (२) वनेयुं (३)
गलतरीमा लेवामां रदेष्ट (नेम के सरवाणा
हं गलतां), रोप (४) ओं सिधक;
गलतां छेवटे रदेष्ट जभा ते (५) पत्वा
वगर रदेसी के युक्ते करवामां यडेपी
रकम (६) अ० नहि तो
आकुं (-देरु) न० अजोडु; कालुं
आभउवुं अ० कि० अजोडो करवो; आभउवुं
आभकुं वि० [स. वक्षविनी] विद्यायाने नेने
धलो वभत यई गयो होय तेवुं (दोर)
आभुं न० भाकुं
आग पुं [वा.] अगीयो. ०वान पुं
[+ वा. वान] माणी. -आयत ओं [वा.
बागल] अगीयागां यती जेनी; साकला
(२) वि० इवाना पाणीयी यती (जेनी).
-आयती वि० इण्डुलनां ओड छेवरवा
लायक (जमीन)
आघड (-डु) वि० लुओ आपु (२) अडा-
भल्लु. -डो पुं तेवो भाखस
आघाई ओं आरापल्लु
आघां न० अ०व० डाडु; आघां
आधुं वि० भूड; अतागम विद्वानुं
आथडे पुं भूडी के कल्लो या तेमां आवे
तेष्टु ते (२) पाये आगला वटे अदेवो
ओमटो - वडरो
आज पुं [वा.] ओक शिकारी पक्षी; राकरी
आज वि० [वा. वज (वाकन)] नामने
लागतां 'वाजु', 'अनुरुज' वगेरे अथो
अवावतो प्रत्यय. ०हा० दमाआज
आज ओं; न० [स. त्यन्, प्रा. वीन्] =
पओ] यतराजुं
आजक पुं [स. पादज] आर पायावाजुं;
ओक नवतनुं आसन

ખાજુ' (-જુ) સીં નં ખાજ; પતરાજુ' ખાજરી સીં એક અનાજ. -રો પું
ગોઝા દાખાની ખાજરી
ખાજુ સીં [વા.] ને પાટિયા કે કપડા ઉપર
ગમત મંડાય તે (૨) સોગંઝા કે ગંજીકાની
રમત (૩) હાથ (ગંજીકામાં) (૪) યુક્તિ;
પ્રથમ. ગંગર પું મહારી; જાદુગર
ખાજુ' (-જુ) [કા.] સીં છેડે; અત (૨)
દિરા, પાસું; પડખું (૩) પક્ષ, તરફેણ.
વ' (-જુ) ખાધ પું હાથનું એક ધરેણું
ખાજનું સંકિં [સ. વદ, પ્રા. વજા ઉપરથી]
વળગતું (૨) અંકિં હડતું; ટટો કરવો
ખાજ'ખાજા' (-જી), ખાજાખાજ' (-જી)
સીં [નુઓ ખાજતું] હડાઈ; ટટો
ખાટ પું ખાજેલો લોઝ; કંસાર
ખાટ નં કાઢવાનો સડ; ખાટ
ખાટલી સીં [દં. વૉલ] શીશી (૨) દાર
[હા.]. -રો પું શીશો
ખાટી સીં છાણની આંચથી શેકેલો
કણકનો ગોળો કે જડી ભાખરી
ખાજું વિં [સ. વંઝ] ખાક; ઠીંગણું
ખાજુતું વિં [સ. વડુક; પ્રા. વડુજ] +
ખાજડું; રાંક; દયામણ
ખાજું વિં ત્રાંસા ડોળાવાળું કે નજરવાળું
ખાઢમ્ અં [સં.] બલે, ઠીક. -મ નં
મીડું; ધન્યતા (વ્યગમાં)
ખાજુવું વિં જુઓ ખાજવું
ખાજુ નં [સં.] તીર (૨) એક લંબગોળ
પથ્થર (સિતલિંગ) (૩) ગ્યાં બરેલીનું
પાણી આવતું હોય તે ખાજીની જમીન
(૪) ખેતરની હદ ખતાવવા દોરેલો
પથ્થર કે ખીજ વસ્તુ (૫) જોખાનો
પિતા ખાણામુર. -જુવળી પું ખાજ
મારતામાં હોશિયાર થોદો
ખાજી સીં [સ. વર્ણી] કરાવેલી મુદત
(૨) શરત; કબૂલાત ['૬૨'
ખાજુ' (-જુ) વિં [સં. દાનવલિ; પ્રા. વાગડર]
ખાતમી સીં [અ. વાતિની] સમ્પ્રાપ્તિ (૨)
લાળ. વહાર વિં (૨) પું ખબર લાવનાર

ખાતડ વિં [અ. વાતિ] રહ; નકામું (૨)
કાઠી મૂકેલું [૫૬૩ (૨) ટકર [લા]
ખાથ સીં ષે હાથ પદોગા કરી દીધેલી
ખાથકમ સીં [દં.] નાદવાની ઓરડી
ખાથ'ખાથા' (-થી) સીં સામાસામી
ખાજુ તે પ્રયત્ન
ખાથેડિયું નં ['ખાથ' ઉપરથી] વજખાં (૨)
ખાદ વિં [અ] ખાતડ; કમ (૨) અં
પગી. બખાકી સીં ખાદ કરવાની રીત
[અ.] (૨) ખાદ કરતાં રહેલી ગકમ
ખાદરાયણ પું [સ.] વેદન્યાસ. બેસ'ખ'ધ
પું તાળીવળીને બેસાડેલો કે બતાવેલો
સખંધ [ચડાવેલું (૨) તકલાદી
ખાદણું વિં ['ખાદ' ઉપરથી] નકલી; દોળ
ખાદણું નં કસખનું ગૂંછણું (૨) કસખ
બરેલી સાડી
ખાદશાષ પું [કા.] ગળધિરાજ; સમ્રાટ.
બત સીં [વા.] ખાદશાદનું રામ્ય-
હકમત. -ડી વિં ખાદશાદનું, -ને
લગતું (૨) ખાદશાદને શોભે એકું; તેના
જેવા કાકમાદવાળું (૩) સીં ખાદશાદત;
સામ્રામ્ય (૪) ભારે કાકમાક ને સમૃદ્ધિ
ખાદી સીં [કા.] અપચો; બદલજમી (૨)
ચેડમાં થનો વાણ
ખાધ પું [સ.] અડચણ (૨) વિરોધ (૩)
હોષ; પાપ (૪) પીડા. બકે વિં [સં.]
ખાધ કરનારું
ખાધા સીં [સ.] માનતા; આખરી (૨)
પીડા; દુઃખ (૩) વિપ્ર. -ધિત વિં [સં.]
પીડિત (૨) અસંગત કરેલું; રહ કરાયેલું
ખાધું વિં [જુઓ બધું] આખું [૫.]
ખાધે ભારે અં [બાધેલું + ભાર] મોખમ;
નામનિદેશ વગર
ખાન વિં [અ. જ્ઞાનદ] જમીન તરીકેનું;
સાટાનું (૨) નં બાનું (૩) જમીન
-ખાન [વા.] નામને લગતાં 'વાન, વાનુ'
અર્થ ખતાવતો પ્રત્યય. ઉદા. મહેરખાન
ખાનાખત નં ખાનામાં આપેલા પેસાન ખત
ખાની સીં [સ વર્ણી] જોડાવા-લખાનાની
છડા (૨) વાળી

બાનુ સ્ત્રી [ફા વાનુ] સન્નારી
 બાનુ નં [નુઓ બાન વિં] સોદાના સાથા
 યે બગાડથી અપાયેનુ નાણુ
 બાનુ સ્ત્રી [ફા] નુઓ બાનુ
 બાપ પું [દ વળ (સ વળા)] પિતા (૨)
 લાડ વહાલ કે સન્માનસ્પર્શક એક
 સન્માનન ઠંકમી વિં બાપની કમાઈ
 ઉપર આધાર રાખનારુ ઠંકમાને અં
 આખી જિંદગી દુઃખિયાત, ઠંકી પછી
 [ના] ઠંકુ પું નુઓ બાપુ અર્થ ૨
 બાપુ વિં [તિ નુજ] ગરીબ રાકંડુ
 બાપદાસ પું બં વં પૂરંને
 બાપવિયો પું બાપો (પાટીનાર પટેલ માટે
 વપરાય છે)
 બાપા પું (માનાયે બંવં) નુઓ બાપુ
 બાપીકુ વિં બાપન વારસામા મળેલુ
 બાપુ પું બાપ (૨) વહીલ પ્રત્યે માન
 વાચક કે નાના પ્રત્યે વહાલસ્પર્શક ઉદ્દેશાર
 બાપૂકુ વિં નુઓ બાપીકુ
 બાપો પું નુઓ બાપ
 બાફ પું, સ્ત્રી [સ વાળ પ્રા વળ]
 બફારો (૨) પરસેવો (૩) વળા ઠંકુ
 નં બાફેલુ તે (૨) બાફેની વસ્તુ (૩)
 ગોઠ (૪) કેરીનુ શામ (૫) [લા] સ્વાદ
 વગરનો ખોરાક (૬) ગોઠાળો બફેલુ તે
 ઠંકો પું બફેની કેરીનો રસ ઠંકુ
 સંકિં પાણીમા ઉમાળીને રાધલુ (૨)
 બગાળી મુકલુ ગોટો વાળો [લા]
 બાબન સ્ત્રી [ફા] વિષય મુ કામ
 (૨) વિગત (૩) અં વિષે બામનમા
 બાબર નં બંવં [દે વર્ણી] માયાના
 વી બાયેના વાગ -રિયુ વિં બામરા
 વાળુ -રી સ્ત્રી માયા ઉપરના વાળને
 ગુચ્છા (૨) ટોપીની કોરની જૂન -રુ
 વિં બામરિયુ બાબરવાળુ
 બાબા પું [ફા] સત સાધુ કે જૂઠા માટે
 વપરાતો આદરસ્પર્શક શબ્દ
 બાબાગાડી સ્ત્રી [બાગો + ગાડી] નાના
 ઠાકરાની ગાડી

બાબાવાક્ય નં બાબાનુ-આમ પુરુષનુ
 વાક્ય કે મ્થન વેદવાક્ય જેનુ રવત
 સિદ્ધ વાક્ય
 બાબાશાહી, બાબાશી વિં [મ વાગ +
 શાહી] હલકુ, નકામુ (૨) વિં પું વડોદરા
 રાજ્યમા પહેલા ચાલતો (સિકો)
 બાબુ પું બગાળી માટે કે ઉપરી અમન
 દાર માટે વપરાતો શબ્દ
 બાબો પું તાતા રોટલો (બાગમાપા)
 (૨) નાનો ઠાકરો બાગક (૩) ધાવણો
 ઠાકરો (સ્ત્રી બેગી) [મનમ
 બામ પું [દ] કુખારો મગડવા ચોપળનો
 બામણિયુ વિં બ દાણને મળે એલુ
 બામણી સ્ત્રી નુઓ સાપબામણી
 બામવાઈ બામવી સ્ત્રી બગવમાયતી ગાક
 બાયક વિં [સ વાગ] બહિષ્કૃત
 બાયડી સ્ત્રી [દ વાગ્યા] બાઈડી સ્ત્રી (૨)
 પની [(૨) બેગેને વરા
 બાયલુ વિં [બાઈ + લુ] નામદ, બીમલ
 બાયુ નં નરનાની જોડમાનુ નાનુ
 બાર પું બદ્ધક વગરનો અવાળ
 બાર નં [સ દાર, વાર પ્રા] બારલુ (૨)
 આગલુ (૩) રેલી
 બાર વિં [સ દારલુ પ્રા] ૧૨ [વહાણ
 બારકમ નં [ફા વારકશ] માન લઈ જનાર
 બારલુ નં [સ વર પ્રા વાર] દારદરવાળે
 બારદાન નં [ફા] જેમા માલ કયો હોય
 તે બાલી બાધણ કે પાત્ર અથવા તેનુ તોલ
 બારમુ વિં કમમા અગિયાર પછીનુ (૨)
 નં મરનારનો બારમો દિવસ કે તે દિવસે
 મરાની ક્રિયા-વરો [બારમે અ દ્રમા
 હોવો = અપ્પનાવ હોવો]
 બારશ(-ત) સ્ત્રી બારમી તિથિ
 બારમાળ સ્ત્રી [બાર (બાગલ) + સાળ]
 બારપાનુ મોમકુ
 બારાક્ષરી, બારાખડી સ્ત્રી દરેક વ્યજ
 નમા બાર સ્વ ઉમેરી બનાવેના અક્ષરો
 બારિશ્વર પું [દ વેરિશ્વર] વિલાયતની
 પંચીવાળો વધીન

ખારી સ્ત્રી નાનું ખારણ (૨) છટકવાનું
ખારું; ખડાનું
ખારીક વિ. [ખા.] ઝીણું; સૂક્ષ્મ (૨)
ખાતણું (જેમ કે સૂતર; કપડું) (૩) કદમાં
નાનું (જેમ કે સોપારી, દાણો ઇત્યાદિ) (૪)
કટોકટીનું; અગત્યનું [લા.]. -કાઈ, -કી
સ્ત્રી. ખારીકપણું
ખારું ન. [જુઓ ખાર ન.] ખદરમાં પેસવા-
નો માર્ગ (૨) રસ્તા (૩) છટકવાની ખારી
ખારે વક્ષાત પું. [ખાર+અ. વખાત] મહાં મહાં
પેગાંખરની પુણ્ય તિથિ - એક તહેવાર
ખારેવાટ અં. [ખાર+વાટ] અરતઅચરત;
ટેકાણા કે ઢગધડા વગર
ખારેયો (રે) પું. ઠાકરડાની એક જાત
ખારેટ (રે) પું. એ નામની એક જાત
કે તેમની અટક(ર)પું. બાટઆરણ માટે
વપરાતો એક માનવાચક શબ્દ
ખારોખાર અં. પરખારું; લાગતું જ; વગર
પૂંચે કે વગર કહે કયું. -રિયું વિ.
ખારોખાર - પૂછ્યા વિનાનું
ખાણ પું. [સ.] વાંજ. ઓતોડ(-ટો) પું.
વાજ તરવાથી થયેલો ફેલેલો
ખાણ વિ. [સ.] ઉમરમાં નાનું(ર)નાદાન;
છાકરવાદ (૩) પું.છાકરો (૪)નંબાળક.
ઠક નં. [સ.] નાનું છાકરું (૨) પું.
છાકરો. ઠકભુદ્ધ વિ. બાજકભુદ્ધ
ખાણગીર પું. [ખા. વાર્ત્તા = ઘોડેસવાર
સૈનિક] ઉત્સારી, ખડાદુર બાળક
ખાણગોવાણ પું. [સ.] શ્રીફળ
ખાણટી(-ટી) સ્ત્રી. [પો. Baidr] ડોલ
ખાણમંદિર નં. જુઓ બાળમંદિર
ખાણહયા સ્ત્રી. [સ.] બાળકની હયા(ર)
તેનાથી લાગતું પાપ [અંદરની સ્ત્રી
ખાણા સ્ત્રી. [સ.] છાકરી (૨) ૧૬ વર્ષની
ખાણાં નં.ખાંવં ડાકરિયાં; કાકાં(ર)ખડાનાં
ખાણિકા સ્ત્રી. [સ.] બાળા; છાકરી
ખાણિશ વિ. [સ.] બાળકના જેવું; છાકરવાદ;
નાદાન; ખેસમજ [ઉદાન-ખગીચો
ખાણોદાન પું. [સ.] બાળકને ખેસવાનું

ખાણ્ય નં., -હયાવન્થા સ્ત્રી. [સ.] બાળપણ
ખાવટો પું. એક અનાજ
ખાવડું નં. [સં. વાહુ] ખભા અને કોણી
વચ્ચેનો ભાગ
ખાવન વિ. [પ્રા. વાવન્ (સં. દાપગાવ)]
'પર'. ંધીર વિ. ખડાદુર; બળવાન.
-ની સ્ત્રી.ખાવનનો સમુદાય(ર)ગુજરાતી
મૂળાક્ષરો (૩) શરૂઆતમાં કમસર
ગુજરાતી મૂળાક્ષરોવાળા ખાવન શ્લોકનો
સમૂહ [ખિખાકણું
ખાવડું (ખા) વિ. [પ્રા. વાહલ(સં. વ્યાહલ)]
ખાવડું (ખા) નં. [વિ. વાહિયા] પૂતણું
ખાવડું (ખા) નં. ખાઉડું; અણ
ખાવળ, -ખિયો પું. [સં. વચ્ચુ; વજૂર]
કાંડાવાળું એક વૃક્ષ. -ળી સ્ત્રી. અનેક
ખાવળોવાળી જગા કે ખાવળનું જંગલ
ખાધી સ્ત્રી. ખાવાની સ્ત્રી; સાધુની
ખાધીશ(-સ) વિ. [પ્રા. શર્વામ (સં.
દ્વાવિગતિ)] 'રર'
ખાણું નં. કંદોળિયાનું જાણું
ખાવો પું. સાધુ (૨) બાપ. [ખાવા
આદમ શંખ્રં ધણો વૃદ્ધ પુરુષ (૨)
મૂળ પુરુષ (ખિરની માન્યતા પ્રમાણે)]
ખાપ્ય નં. [સ.] બાક; વરાળ(ર)ધુમસ(૩)
આંસુ. -ખાંભિવન નં. [સ.] વરાળ થવી તે
ખાસકે વિ. [પ્રા. વાહલિ (સં. દાપલિ)] '૧૨'
ખાસમતી પું.ખંવં ચાખા કે ડાંગરની
એક સારી ગણાતી જાત
ખાણું(-સૂ) દીસી. ઉકાળીને કરાતી દૂધની
એક વાની [કાપડ
ખાસતો પું. [દ. વહિસ] એક જાતનું સુતરાઉ
ખાણિ(-હી)ર અં. [પ્રા. વાહિર (સં. વહિસ)]
+ ખડાર [ખાનુ [ગ.]
ખાણું પું. [સ.] ખાવડું(ર)હાય(૩)આકૃતિની
ખાણુંકે પું. [સં.] વાંદરો (૨) ગટિયો-
વરવો - ખિદામણો માણસ (૩) કંઈકે
કરડયા પછી નળે ધારણ કરેલું નામ (૪)
ખાણુંકે જેવું-ખાણું માણસ [લા.]
ખાણુખણ [સં.], -ળી નં. હાથનું જોર

બાહુલ્ય નં [સ] બહુપણું; બહુશતા
 બાહોશ વિં [ફા.] ચાલાક; હોશિયાર.
 -રી સ્ત્રીં ચાલાકી; હોશિયારી
 બાહ્ય વિં [સ.] બહારનું. ંગોળ વિં
 બુઝો બહુગોળ, -હાચાર પું બહારનો
 આચાર, -હોપચાર પું બહારનો ઉપચાર
 બાળ વિં (ર) પું; નં [સ. વાળ] બાળક.
 બંધિયર પું બાળકોને બંધિયરવાં તે. બંક
 પું; નં બાલક. બંકલુદ્ધિ સ્ત્રીં અપરિ-
 પક્વ કુદ્ધિ; અણસમજી પણ. બંકી સ્ત્રીં
 નાની છાકરી. ંગોપાળી નં બં વં
 છાકરાઉયાં. બંપણ (-ણું) નં બંધપણ;
 નાનપણ. બંપોથી સ્ત્રીં બાળકોને વાંચતાં
 શીખવવા માટેનું પ્રથમ પુસ્તક (ર)
 કોઈ પણ વિષયનું પ્રાથમિક જ્ઞાન આપનાર
 પુસ્તક [લા.]. બંપચ્યાં નં બં વં
 છાકરાઉયાં. બંબાધ વિં બાળકોને ઝટ
 સમજાય તેવું (ર) રતીં દેવનાગરી લિપિ.
 બંબાધ સ્ત્રીં બાળકની બાધા. બંમંદિર
 નં બાળકોને તાલીમ આપવાની શાળા.
 બંમિત્ર પું બાળપણામાનો મિત્ર.
 બંલન નં બાળપણમાં ચતુલન. બંવર્ગ
 પું બાળકોને શીખવવાનો વર્ગ. બંવિધવા
 સ્ત્રીં બાળપણમાં યથેચી વિધવા
 બાળવું સંકિં બળે એમ કરવું [હક
 બાળકક સ્ત્રીં બાળકની કે બાળકના જેવી
 બાળા સ્ત્રીં બુઝો બાલા
 બાળાપણુ નં [બાળ + પણું] બાળકપણુ;
 અજ્ઞાનતા (ર) બાળા - કુમારી દોવાપણુ
 બાળારાત પું [બાળ + રાત] (બાળક
 માટે વહાલમાં વપરાય છે)
 બાળી સ્ત્રીં બાળા (પ્રેમવાચક)
 બાળુંલોળું વિં બાળક જેવું અણસમજ
 ને બોળું
 બાળોતિયું નં બાળક નીચે રખાવું
 કપડું (જાડો પેશાળ હરે તે માટે) (ર)
 સાવ મંડું કપડું [લા.] [પાટલી
 બાંક (બેંક) (૦) પું [વો. Banco] બેંકવાની
 બાંકું (૦) વિં [પ્રા. વક્ર (સ. વક્ર)] ઊંચ;

ફાંકું (ર) ટેકું; વિચિત્ર મિજાજનું
 (૩) સાહસિક (૪) નાજુક (કામ)
 બાંગ સ્ત્રીં [ફા.] નમાજનો સમય સૂચવવા
 મુલ્લાંએ કરેલો પોકાર
 બાંગડ (૦) વિં [બુઝો બાકું] હુચ્ચું;
 બધું (ર) સાહસિક
 બાંગી પું [ફા.] બાગ પોકારનાર મુલ્લાં
 બાંટ (૦) નં સ્ત્રીંએને પહેરવાનું રેશમી વસ્ત્ર
 બાંટ પું (૦) બાટ; એક મીઠી વાની
 બાંઠ (૦) વિં [સ., પ્રા. વંઠ] ઠીંગણું; ગદું
 બાંડિયું (૦) વિં બુઝો બાંડું (ર) નં
 દૂંઝી બાધનું પહેરણ
 બાંડું (૦) વિં પૂછી વગરનું (ર) વસ્તું.
 (કાંઈક અપૂર્ણતાને લીધે) (૩) બુલ્લું;
 બાંડું (તરવાર) [શુલામટી
 બાંદી (૦) સ્ત્રીં [સ., પ્રા. બંદી, પા. બંદલ]
 બાંધ (૦) પું પુસ્તો; પાળ; બધ. બંકમ
 નં બાંધવા-ચાલવાનું કામ. બંછાંડ સ્ત્રીં
 બાંધવું ને છાંડવું તે (ર) તોડ. છટ મૂકવી
 તે; માંડવાળ [લા.] બંછુ નં બાંધવાનું
 કપડું (ર) બધન; ગાઠ. બંછી સ્ત્રીં
 બાંધવાની રીત (ર) બધામણી (૩) રચના;
 હબારત (૪) વચ્ચે વચ્ચે જુદા રંગ
 રચવાની રીત (૫) તેવી રીતે રંગેલુ કપડું
 બાંધવ પું [સ.] બાઈ (ર) સગો
 બાંધવું (૦) સંકિં [સ. વધ] બંધ વડે
 કોઈ વસ્તુને જકડવી (ર) કોઈ વસ્તુ પર
 (તેને લપેટીને કે અંદર લઈ લઈને) બંધ
 લગાવવો (૩) કાયદો, નિયમ, વચન હંગની
 મર્યાદામાં-બધનમાં મૂકવું (૪) બનાવવું;
 રચવું (જેમ કે, ઘર, પાલક) (૫) કોઈ
 પાયા કે આધાર ઉપર કલ્પના, તર્ક કે
 આશા રચવી (૬) નક્કી કરવું; ઠેરાવવું
 (જેમ કે, દૂધનો વારો બાંધવો)
 બાંધી ઠીડી (૦) વિં મજબૂત બાંધાનું
 બાંધીમૂઠી (૦) સ્ત્રીં સચવાઈ રહેલો બાર-
 વકર
 બાંધો (૦) પું કાઠું; બધારણ (ર) બંધન
 બાંધ (બાં) સ્ત્રીં [સ. વાળ ઉપરથી] હાથને

દાંકનો અંગરખા, ચોળી વગેરેનો ભાગ
(૨) ટાપ (૩) મદદ [લા.] બધરી સોં
ભમીનગીરી
ખિગાડ પું જુઓ ખગાડ
ખિચાડું વિં [ખા. ઘંચારહ] ખીચાડું: ખી
ખિછાત સોં [ખિગવડું] ઉપરથી પાથવડું
ખિછાતું નં પાથરણ (૨) પથારી
ખિછાવડું સંકિં [સ. વિ + છાદર] પાથરડું
ખિજોરી સોં ખિજોરાનું જાડ. -ડું નં
[સ. જીજૂર] એક કળ
ખિજીક સોં [હં] પતાની એક રમત
ખિડાવડું સંકિં, ખિડાવું અંકિં
-ખીડડું પ્રેન્ક ને કમંલિ
ખિન પું [ખા.] દીકરી (કોનો દીકરો એ
કહેવા માટે પ્રાય: આ વપરાય છે. જેમ
કે મદમદ ખિન કાસિમ)
ખિન અં [સ. વિના] વિના(૨) સમાસમા
પૂર્વપદ તરીકે નિષેધ કે અભાવ સૂચવે
છે. અનુભારી વિં અનુભવરહિત.
જરૂરી વિં જરૂર વગરનું; નકામું.
જરૂરી વિં સરત વિનાનું
ખિના સોં [અ.] ખીના; હકીકત(૨) ખનાવ
ખિયાખાન નં [ખા.] પાણી વગરનો પ્રદેશ
ખિયાખારું નં [પ્રા. વા (સં. દિ) + પ્રા.
વાર (સ. દાદસન્)] જ્યોતિષમાં સામી
પ્રીત દાખવના એ અને ખારનો જોગ
(૨) સામી પ્રીત; અખખનાવ
ખિયાખાં નં જુઓ ખિયાખાન
ખિચારું (-વું) નં [પ્રા. વીંજ (સ. વીંજ)]
અનેક ખીજો સમૂહ: વાવવા માટેનાં ખી
ખિયું નં [પ્રા. વીંજ (સં. વીંજ)] ખી; ખીજ
ખિરદ નં [જુઓ ખિરડ] પ્રતિજ્ઞા; ટેક (૨)
યશ; ખ્યાતિ (૩) ગદ્યપદમય રાજગુણિત.
-દાર્ધ સોં ટેકીકાપણ (૨) પું ખિરદ
ગાનારો ખારોટ. -દાવલિ (-લી, -લિ,
-ળી) સોં યશની કથા; પ્રશંસાના ગીત
ખિરયાની સોં [ખા.] એક મુસલમાની વાની
ખિરજ પું, ફેસરી ખાત (૨) (વ્યંજમાં)
ખીચડી

ખિરાજમાન વિં [મં. વિરાજમાન] ખિરાજગુ;
ખિગજેલું [ખિસડું (માનવાચક)]
ખિરાજવું અંકિં [સં. વિરાજ] રોમતું
ખિરાદર પું [ખા.] બાર્થ (૨) સાથી;
બાર્થખધ. -રી સોં બાર્થચારો (૨)
ન્યાત (૩) બાર્થચારાવાળો સમાજ
ખિરુદ નં [સં. વિરુદ; પ્રા.] ખિરદ; ટેક
ખિલ નં [સ.] ભગતયું; આપેલા માલની
કે કરેલી રોવાનો આકરો (૨) નવા
કાયદાનો ખરોટો
ખિલકુલ અં [અ.] જરા પાથ (નકાગ-
ત્મક વાક્યમા) (૨) સંપૂર્ણ; સાવ
ખિછાચત સોં ખિછાત
ખિલાડી સોં [પ્રા. ફિલાડ (સ. વિલાડ)]
ખિલાડાની માદા કે કોઈ ખિલાડું (૨)
કુવામા પડેલું વાસણ કાઢવાનું આંકડા-
વાળું એક સાધન (૩) વઢાણનું લંગર.
બો ટોપ પું વરસાદમાં ટાંગી થોળાસ
પડતી છત્રી જેવી વનરૂપિત. -ડું નં
એક ચોપણું. [ખિલાડાં સીતરવાં = મને
તેમ લીટા તાણવા (૨) જેવા તપાચ્યા
વિના સરી કરવી. ખિલાડાં બોલવાં
(પેટમાં) = કંકડીને મૂખ લાગવી. ખિલાડું
કાઢવું (કાયજામાંથી) = કંઈક આજુધારી
વાત કાઢવી કે જેથી રંગમાં બગ જેવું
યાય. -ટો પું નરભતિનું ખિલાડું
ખિલોર પું [અ. વિર] એક ભતનો પાસા-
દાર ભટો કાચ. -રી વિં ખિલોરનું
બનેલું. -રી કાચ પું ખિલોર
ખિલ્લી સોં [હિં.] ખિલાડી
ખિલ્લું નં [સ. વિર = જુડું પોડું] એક
ઈના ઓસારની ભીંત
ખિલ્લો પું મહોર -છાપવાળો ચાંદ (૨)
ઉપાધિ; પદવી [લા.]
ખિલ્લપત્ર નં [સં.] જુઓ ખીલીપત્ર
ખિવડા (-રા) વડું (ખિ) સંકિં 'ખીડું'નું
પ્રેરક
ખિરાપ પું [હં.] એક ખિસ્તી ધર્માધિકારી
ખિસ નં [સ.] કમળનો રેસો કે રેસા-
વાળો દોરો

નિસમાર વિં(સં. વિસ્તૃ)વિરમૃત; નિસારી
મુકેયું
નિસાત સો(મ્ર.)વિસાત; પૂંછ [વાની
નિરિક(-સ્ક્રૃ)ટ સો(ર) નાસ્તાની એક
નિસ્તરો, નિસ્ત્રો પું(વા. વિલર)નિષાતું
નિસ્મથ નં(ર.)એકધાતુ-તત્વ(રંવિં)
નિરિમલકા શાંપ્રં(મ્ર.)અલ્પાના નામથી.
[૦કરવું=નિરિમલ્યાનો મંત્ર યોગી અને
કરવું (ર) આરોગ્યું]
નિહામણું વિ(પ્રા. વાંદ (સં. મી)) બચંકર
નિહારી વિ, નુઓ વિહારી(ર) બિહાર
પ્રાંતનું (૩) સો બિહારની યોગી
નિહાવયું સંકિં (પ્રા. વાંદ (સં. મી)
ઉપરથી) + નિવડાવયું
નિંદી સો(સ. વિંડ ઉપરથી) બીનકી;
ચાંઈ (ર) અનુસ્વારનું ટપકું; બિદુ
નિંદુ નં (સં.) દીપું; ટપકું (ર) મીકું
નિંચ નં (સં) જેનું પ્રતિનિબંધ પડયું
હોય તે (ર) સૂચંચંદનું મટળ (૩)
પિયોડું (૪) છાયા; પ્રતિમા. -બાકાર
વિં (+આકાર) ગોળ (ર) પું ગોળ
આકાર. -નિત વિં (સ.) જેનું બિંબ
પડયું હોય તેનું. -મો(-મો)ષ્ટ પું (સ.)
બિબ-પાકા પિયોડા જેનો સુંદર હોઠ
બી નં (પ્રા. વીંચ (મં. વીંચ)) બિયું; બીજ
(ર) મૂળ; મૂળ કાગળ [લા.]
બીક (બી') સો ('બી') ઉપરથી બચ.
બી (-બી) વિં બી બચ તેનું; ડરેપાક
બીચ અં (દે. વિં) વચ્ચે
બીચારું વિં (ફા.) નુઓ બિચારું
બીજ સો(પ્રા. વિદ્યા, વિદ્યા (સ. વિંદ્યા))
પડવા પડીની -બીજ તિયિ (ર) મુદ
બીજનો ચંદ્ર
બીજ નં (સ.) નુઓ બી (ર) મનુષ્ય-
દેહનું બીજ -લીયંનું બિંદુ (૩) બોલાદ
[લા.] (૪) વહું; અક્ષર (૫) બીજમંત્ર
(૬) સમીકરણનું બીજ-૩૮' [મ.] (૭)
નાટકના કે કથાના વસ્તુનું મૂળ. ૦ક
નં બિય; ભરતિયુ (ર) કબીરનો એક

તત્ત્વમંથ (૩) કોરા-કેન્ડ; "ન્યુકિલયસ"
[પ. વિ.] ૦કોરા(-પ) પું(સં.) બીજનો
આણુ (ર) બીજની કોષણી. ૦ગણિત
નં અક્ષરમણિત; "એલ્પા". ૦પત્ર નં
બીજ ઉપરનું પાંદડું. ૦મંત્ર પું (સં.)
શુદ્ધ મંત્ર, જેમાં કોઈ દેવને પ્રસન્ન કરવાની
શક્તિ માનેલી હોય છે
બીજવર પું બીજ વાર પરણનાર વર
બિન્દુ વિં(પ્રા. વિદ્યા (સ. વિંદ્યા)) દ્વિતીય
(ર) જુદી જાતનું (૩) અંબળી, વધારામાં
બીડ નં ધાસની જમીન; ચરો
બીડ નં કાચું ભરતનું લોટું
બીડવું સ-કિં [નુઓ બીડી બધ કરવું
(ર) પરબોડિયામા મૂકી તે બધ કરવું
બીડી સો (પ્રા. વાંદી (સ. વીંદી)) પાન-
બીડી (ર) તમાકુની બીડી. -કું નં
મોડી પાનબીડી. [બીડું ઉપાડવું, ઝંડ-
પવું=ભારે કામ કરવાનું માથે લેવું].
-ડો પું કાગળો પાલેયુ મોટું પરબોડિયું
બીધું (બી') [સ. મીન, પ્રા. વાંદિય] "બીધું"નું
મૂલકાળ; બીન્યુ (ર) વિં બીન્યુ
બીધેલ(-હું) (બી') વિં(બીધું ઉપરથી)
ડરેયું, બીનેલ
બીન નં; સો(સ. વીંચ) એક વાદ્ય;
વીણા. ૦કાર પુંબીન વગાડનાર ડરેપાક
બીનવું (બી') અંકિં બીડું
બીના સો બિના; હકીકત
બીનેલ(-હું) (બી') વિં ડરેયું; બીધેલ
બીબી સો(ફા.) મુસલમાનની સો (ર)
ખાનદાન મુસલમાન સો
બીખું નં (સ. વિં) કોઈ આકૃતિ ઢાળ-
વાનું ચોક્કું (ર) કોઈ આકૃતિ છાપવાનું
કોતરેલું સાધન (૩) છાપવાનો સીસાનો
અક્ષર"ટાઇપ" (૪) નમૂનો; પ્રતિફલિતિયા
બીભલ્સ વિં (મં) નીતરી ચડે તેનું (ર)
બિદામણું; ચોર (૩) બુંદું; રાત્રમંદેયું
બીમાર વિં(વા) માંદું. -સી સો માંદી
બીલ નં નુઓ "બિલ" (ર)
બીલી સો (પ્રા. વિં (સં. વિં)) એક

ઝાડ કે એના પાદડાં બપૂત નાં બીલીનું
પાન -હું નાં બીલીનું ફળ
બીધું (બી) અંકિં [પ્રા વાહ (સ મા)]
ડરડુ, બીનડુ (૨) ચોકડુ, ગમરાડુ
બુધ સ્ત્રી૦ [પુરતક ચોપગી બાધવાનુંડર પુઠ
[૨] ચોપગીઓ બાધવાનું કામ કરનારો
બાધાધિગડગનં [૨] ચોપગીઓ બાધવાનું
કામ એકલર પુઠ [૨] ચોપગીઓ વેચનાર
બુકાટીનું અંકિં બૂકે બૂકે ખાતુ કે ફાટુ
બુકાની સ્ત્રી દાદી અને ગાન ઉપર આની
રહે તેમ માથે કપડું બાધવું તે
બુકાવવું સંકિં 'બૂકવું'નું પ્રેરક
બુકિંગ નાં [૨] રેલવેમા ટિકિટ આપી
કે રવાના કરવાનો માન લેવો તે
બુકો પુઠ [૨] કુકા ફોકો કોમિયો
બુખાર પુઠ [૩] તાન, જ્વર [૨] હ
બુખરગ વિં [નુઓ બુખર] ધરડું, વયો
બુખારું નાં [૨] ગુચ્છણ = દાકણ] પા પીના
માખા ઉપર દાખવાનું પાત્ર
બુખાવવું સંકિં બૂખવવું, એાવવું
બુખાવું અંકિં એાવાવું
બુખરું વિં [૨] ધરડું, વયોહ
બુખાર વિં [યુગ્રોધાર] નકશી-આતવાળું
બુટ્ટા સ્ત્રી (માનની) બુ(૨) તેમા પહેરવાનું
ધરેણું
બુટ્ટી સ્ત્રી નાનો બુટ્ટો-આત
બુટ્ટી સ્ત્રી ચમત્કારિક ગુણવાળી વનરપતિ
(૨) [૧] અકસીર ઉપાય (૩) મહા
ચતુર અને પહેલો માણસ
બુટ્ટો પુઠ ભરત કે વણામા ફૂં નેવો
આકાર (૨) મનનો તરંગ [૧]
બુક વિં ધાર વમરનું (૨) [લા] નાડી
બુકિનું (૩) લાગતી વમરનું
બુકચલ વિં એવફૂં, મૂખ
બુકાડ(-ચ)નું સંકિં, બુકાવું અંકિં
બુકવુંનું પ્રેરક અને બાવે
બુકાવો પુઠ [બુક] ઉપરથી] ધરપણ
બુકું વિં [સ] હદ પ્રા બુકું બુકું, ધરડું
બુક નાં [કા] મૂતિ, પ્રતિમા બપરસ્ત

વિંમૂતિ પૂજક બપરસ્તી સ્ત્રીમૂતિ પૂજ
બુતાનું નાં [મ જ્ઞાનદ] બુતાનો (૨)
મેલી ફાટેલી પાનડી [લા] નો પુઠ
ઝીણી ફાટેલી પાનડી દુડો, બોતાનું
બુધબુધ પુઠ [સ કુતુહલ] પરપોટો
બુધ વિં [સ] જ્ઞાતા, સમજી (૨) નજોણ
(૩) જ્ઞાન પામેલું (૪) પુઠ ગૌતમ બુધ
બુધાવતાર
બુધ સ્ત્રી બુધિ [૫]
બુધિ સ્ત્રી [સ] વગરને જાણવાની ચિત્તની
આકલન કે સમજશક્તિ, અક્ષત ચિત્તની
એક વિમૂતિ (૨) સમજ, જ્ઞાન, વિવેક,
હકાપણ (૩) વિચાર ગંગાચ, બ્યાધ
વિં [સ] બુધિથી સમજી શકાય તેવું
બુધી વિં [સ] બુધિ ઉપર ગુજરા
કરનાર (અમલગીથી બાધ) બુધર મર,
બુધરક અં [સ] બુધિથી ના પાળેઈને
બુધવ(બા) નાં સમજશક્તિ (૨) મેત
રજની રમત બેલેડ પુઠ [સ] બુધિનું
કામોડાળવળું બુધમ પુઠ [સ] બુધિ
બ્રમિત-વિપરીત યઈ જવી તે બુધરા
પુઠ [સ] બુધિનો નાશ બમરા સ્ત્રી,
બમરવ નાં [સ] બુધિમાન હોવાપણું
બમાન વિં બુધિગાળી, અક્ષલમઈ
બશાળી વિં [સ] બુધિવાળું બકીન
વિં [સ] બુધિ વગરનું
બુધબુધ પુઠ [સ] પરપોટો
બુધ વિં [સ] કાલુ, વિદ્વાન (૨) પુઠ
એ નામનો મદ (૩) બુધવાર (૪) વિદ્વાન,
કાલો માણસ બધાર પુઠ અકવાડિયાનો
ચોથો દિવસ
બુધિયાઈ [૫] સ્ત્રી પાયો, મૂળ -દી
સ્ત્રીવિં પાયો, મૂળનું -દી તાડીમ
અં ભુઓ પાયોની કેળવણી
બુધુદા સ્ત્રી [સ] મૂળ (૨) ભોગવવાની
હચા. -દિશા વિં [સ] મૂળ્ય -હુ
વિં [સ] મૂળ્ય (૨) ભોગની હચાવાળું
બુમરાણું નાં બૂમાબૂમ, ધાટારા પોધાર
બુમાટ સ્ત્રી, નાં બૂમ પોધાર (૨)
વાયઠા, અડવા -ટો પુઠ બુમાટ

શુરખો પું [મ. વૃક્ષ] ચહેરો ઠાકનાનું
 બનીવાશું કપડું (૨) આપું શરીર ઠંડાય
 તેવું પડદો કરવાનું સીનેયુ વસ્ત્ર
 શુરખ પું [મ. વૃક્ષ] કિડવાના મથાળા પર
 તોપ ગોડવવા કાઢેલી અગારી જેવી
 ગવડી (૨) પુત્તો; હાથની
 શુરાવણું સં કિં, શુરાવું અં કિં
 'શુરવ'નું પ્રેરક ને કર્મણિ
 શુલહોગ પું [કિં] એક જાતનો મોટો
 જળરો ગણાતો વિલાયતી ફૂલરો
 શુલશુલ નં [વા] એક પક્ષી
 શુલકં વિં [વા.] ભય (૨) જાતી યોગ્યતા-
 વાણું (૩) મોટો; જાતો (અવાજ)
 શુસટિયો પું ['શુસટ' ઉપરથી] દિયેર
 શુકં નં [સ. તિહુ] દીપું
 શુકં પું એક બી, જેની કોડી બને છે.
 ંદાણુ પુંખં વં જુઓ શુકં પું
 શુંખાણુ નં, શુંખારવ પું [કિ. વૃક્ષ]
 શોખાટ; શોરખકાર
 શૂ જીં [વા.] જો; ગધ (૨) મુસલમાન
 સોનાનામ પાછળ લગાડાયેલો. (મરિયમખુ)
 શૂકં (૦ડો) પું [ક. વૃક્ષ] કાળિયો
 શૂકં પું સંકિં કાકું (૨) ઝટઝટ ખાકું
 શૂકો પું બૂક, મોટો કાળિયો; કાકો
 શૂચ પું રોડો
 શૂચિયુ વિં જૂચું
 શૂચી જીં ઝાકરી (લાટમા)
 શૂચું વિં [જુઓ સીયુ (સ. વિનિ)]
 જેહલા કે દેરવા વિનાના નાકનું (૨)
 ધરેલા વગરનું (કાન કે નાક) [કા]
 શૂચો પું ઝાકરો (લાટમા)
 શૂજ જીં [પ્રા. વૃક્ષ (સ. વૃક્ષ) ઉપરથી]
 સમજ કે કદર. ંયું સંકિં ંદજળં,
 કદર કરવી
 શૂજવણું સંકિં [જુઓ શૂજવણું એ કદર]
 શૂટ પું [ક.] વિલાયતી મેરો.
 શૂટ જીં શૂટી કાંઈ નીચેની શાખડી;
 લાગી. -દિયું નં જો કહેવાનું કહેલું
 શૂકું વિં જુઓ જુ.

શૂક પું [પ્રા. વૃક્ષ, વૃક્ષ (સ. વૃક્ષ)=મોટું
 ઉપરથી] મોટો વાહરો
 શૂકિયું વિં [જુઓ શૂક] ૫૨૬
 શૂકિયો પું જુઓ બક
 શૂકું વિં બકિયુ
 શૂધ જીં [સ. વૃક્ષ] શુદ્ધિ; સમજ [૧]
 શૂધું નં જોડો ડગોરો
 શૂધું નં [સ. કુજ, પ્રા. કુંજ] દરિયું
 (વાસણને, આંચથી પડે છે તે કે
 તેની બેઠક) [(૨) સ્વચ્છ
 શૂમ જીં [ક. વૃક્ષ] ધારો; જાતો સ-સ
 શૂમણું નં સકવેથી સ-સ
 શૂમાશૂમ જીં શુમરજ
 શૂરવું સંકિં [ક. વૃક્ષ] શૂરવું
 શૂરાઈ(-શ) જીં કુજ (૨) સ્વચ્છ
 શૂર નં ચોરેલું સ-સ
 શૂરું વિં જાત
 શૂસટ જીં જેરને મેરે વિં દમણી
 મરે ને; સ્ત્રીમરે સ્ત્રીએ એ વિં
 શૂહો પું [ક. વૃક્ષ (સ. વૃક્ષ)] આટો
 જરો કદરો કદરો (૨) શૂખ [કા]
 શૂખિયો પું શૂખનું સ્થાન વાવણવામાં
 સ્થળો દેવ
 શૂકા વિં [ક.] ને; વિં [ક.] ને
 સ-સ સ-સ; નં સ-સ તેમજ
 બ-સ સ-સ; જીં બ-સ તેમજ
 સ-સની પ્રેરે ને સ-સ
 શૂકપતિ પું [ક.] દેવોના પુત્ર (કા)
 શૂક વાર પું શૂકવા
 શે (ને) વિં [પ્રા. વિ (સ. વિ)] 'ર'
 શે (ને) અં [વા] નિવેશ કે
 નકરો કપસન. સ-સ
 અવિવેશ; અસ-સ. સ-સ
 અવિવેશ; અસ-સ. સ-સ
 સ-સની જીં અ-સ
 વિં વિલાયતી સ-સ
 નિમકડગમ (૨)
 ંઈમાની સ-સ
 બેઉ વિં સ-સ

બેકદર (બે) વિં [કા.] કદર વિનાનું
 બેકસૂર (બે) વિં કસૂર-વાંક વિનાનું
 બેકાર (બે) વિં નવરુ (૨) નકામું. -રી
 સ્ત્રી કામધધાનો અભાવ
 બેપી સ્ત્રી [બે' વિં ઉપરથી] બેની બેડી
 (૨) બેથી ભાગી શકાય એવી સ્ત્રી (૩)
 આગળની સજાથી (ખતાવાતી) દંડીની
 દાગત
 બેખખર (બે) વિં અખખરુ
 બેંગ સ્ત્રી [ર.] થેલી (૨) દૂ કઠાટની પેટી
 (પ્રાયઃ ચામડાની)
 બેગમ સ્ત્રી [તુર્કી] મોટા દરગમની
 મુસલમાન સ્ત્રી [વિનાનું
 બેગરજ-(લડિ, -ચુ) (બે) વિં [કા.] ગરજ
 બેગાના વિં [કા.] ત્રાહિત [મનુર
 બેગાર પું; સ્ત્રી [વિ.] વેઠ -રી વેઠિયો (૨)
 બેગુના (બે) વિં [કા.] નિર્દોષ
 બેચેન (બેચે) વિં [ગા. વે + ચેન] અસ્વસ્થ;
 અજાણવાળું. -ની સ્ત્રી બેચેનપણું
 બેતર (બે) વિં [કા.] અકળાયેલું; કઠાયેલું
 બેટવવાળી, બેટવસોતી (બે; સો) વિં
 સ્ત્રી [બે + જવ + સોતી (સહિત)] ગમ વંતી
 બેટ પું [કા. વ્યટ્ટ] ચારે બાજુએ પાણીથી
 વીંટળાયેલી જમીન; દ્વીપ
 બેટરી સ્ત્રી [દ.] જુઓ ટોચ' (૨) વીજળી
 રાખવાનું એક સાધન (જેમ કે મોટરની,
 રેડિયોની)
 બેડી સ્ત્રી [દે. વિટ્ટી] દીકરી. ૦જી સ્ત્રી
 ગાસાર્દજની પુત્રી. ૦વર્ણવાર પું કન્યા
 આપવા-લેવાનો સંબંધ. -ટો પું [દે. વિટ્ટી]
 દીકરો. -ટમજી પું બેટો (બંધમાં)
 બેઠક (બે) સ્ત્રી [મિ. વટ્ટ, દ. વિટ્ટ (સ.
 જવિટ્ટ) = બેઠું] બેસવું તે (૨) બેસવાની
 જગા; આસન (૩) બેસવા બેઠકાનો
 ચારડો (૪) ધણા જણનું એકઠા થઈ
 બેસવું તે (૫) બેસણી (૬) એક કસરત
 (૭) વ્યવસ્થિત સમય કે મઠજનું અધિ-
 વેશન બસવું તે; 'સેશન'
 બેઠાખાઉ (બે) વિં [બેડું + ખાવું] શ્રમ

કર્થા વિના ખાનારું; નિરુદ્યમી; આજમુ
 બેઠાગરું, બેઠાડું (બે) વિં [બેડું ઉપરથી]
 ધણુ બેસી રહેનાર; બેઠાબેઠ થઈ ગયેલું
 બેઠાબેઠ (બે) સ્ત્રી [બેડું ઉપરથી] રાજગાર
 વિના બેસી રહેવું તે (૨) નકાખોટ વગરનું
 હોવું તે (૩) અં બેઠેલું ને બેઠેલું દોષ
 તેમ. -ડી સ્ત્રી જુઓ બેઠાબેઠ
 બેડી (બે) સ્ત્રી [બેડું ઉપરથી] બેડી
 મરફરી કે મનક. -કું 'બેસવું'નું ભૂત-
 કાળ (૨) વિં બેઠેલું (૩) નીચું (પાટમા)
 (૪) ધાંધલિયા દેખાવ વિના શાંતિથી
 -રિયર ગતિથી કે ઠંડે પેટે થતું ઉદાં
 બેડું કામ; બેડા બજવા [લા.] -ડો પગાર
 પું કામ કર્યા વગર મળતો પગાર
 બેઠ સ્ત્રી બેજ; ચૂલાનો ઉપરનો છૂટો ભાગ
 બેઠલી સ્ત્રી [દે. વેઠ, વેટ] હોડી; નાનો બેડો
 બેઠશી (-સી) સ્ત્રી [જુઓ બેઠાશી] પદ; ગર્વ
 બેઠેલું નાં [વેઠવું ઉપરથી] આબેથી ફરીએ
 અધર વેઠવાની નળાદાર ઝોળી
 બેઠિયું [બે' ઉપરથી] બે બજદનું ગાડું (૨)
 (બેઠિયામાં ગાય બેઠેલું) બસોસ મલ્લનું આપ
 બેડી સ્ત્રી [સં. વેઠન] જાંજર; કેદીને બાંધવાની
 સાંકળ (૨) બંધન; જાંજળ; પ્રતિબંધ [લા.]
 (૩) પગનું રૂપાનું ધરેલું (૪) બે આંગળીએ
 પહેરવાની બેઠેલી વીટી
 બેડું (બે) નં થડો ને દેગડો; ઉતરડ
 બેડો પું [દે. વેઠ, વેટ] વહાણ
 બેડોળ (બે) વિં [બે (કા.) + ડોળ] કદરપું
 બેઠંગ (-ચુ) (બે) વિં [બે (કા.) + ઠંગ]
 ઠંગવગરનું; કઠંગું [મનસુએ
 બેત (બે) પું વેત; યુક્તિ; તજવીજ (૨)
 બેત (બે) પું [સ. વેતલ] નેતર
 બેત સ્ત્રી [મ.] બે દૂંકની કારસી કવિતા
 બેતકસીર (બે) વિં [કા.] નિર્દોષ
 બેતમા (બે) વિં [ગા.] બેરકદાર
 બેતરફી (બે) વિં બે તરફનું
 બેતાલ (-લુ) (બે) વિં તાલ વગરનું
 બેતાળાં (બે) નં બંધવં બેતાળીસ વર્ષની
 હમરે આંખે આવતી આંખ કે ત્યારે

પડેરાતાં 'ચરમાં. -ળીસ વિં
[સ. ડિચ્વારિંશત્] '૪૨'. -ળું નં
બેનાળીસ રોરના મણું (તોલ)
બેરકાર (બે) વિં [ફા.] કાળજી વગરનું.
-રી સોં બેરકારપણું
બેઠક (બે) વિં [વા.] લાગળી વિનાનું;
નિષ્કર. -દીં સોં
બેઠિલ (બે) વિં [વા.] મન ભડી ગયું
હોય તેડ; નાખુશ -દીં સોં નાખુશી
(૨) આજ્ઞાનાવ
બેઠું (બે) નં [મ. વેઠ] ઈઠું
બેઘડક (બે) અં [બે (ફા.) + ઘડક] ડર
વગર; હિંમતભેર
બેઘારું (બે) વિં બે ધારવાળું (૨) ગોળ
ગોળ, દ્વિઅર્થાં. [બેઘારી તરવાર સંપ્ર. ૦
સામાને તેમ જ વાપરનારને બંનેને
નુકસાન કરનારી વસ્તુ]
બેધ્યાન (બે) વિં બધ્યાન વગરનું; વ્યથ
બેનમૂન (બે) વિં [ફા.] અભેડ; સર્વોત્તમ
બેંક સોં જુઓ બેંક
બેંડ વિં [દ.] સમૂહમાં અનેક વડે
વગાડાતું. ઉદા. બેંડ વાળું મંગાવ્યાં છે
(૨) નં વાળું વાગાને સમૂહ
બેંઝીન નં [દ.] લોખાનું તેલ
બેપયું (બે) વિં બે પગવાળું
બેપરવા (બે) વિં [ફા.] કાઠની પરવા
ન રાખે તેડ; સ્વતંત્ર. બંધ સોં પરવા
ન રાખતી તે
બેફાક (ગ, -ટ) (બે) વિં [ફા.] ઉપરથી
ખુલું; અમર્યાદ (૨) અં ઉપાડે ઊગે
(૩) પુરપાટ
બેફામ (બે) વિં [મ. બેફામ] ધ્યાન -
લક્ષ વિનાનું (૨) મારફત
બેફિકર (બે) વિં [ફા.] ફિકર વગરનું.
-રાઈ સોં બેફિકરાપણું -ફેવિં બેફિકર
બેખાકણું (બે) વિં [સ. ચ્વાકણ ઉપરથી]
બાવડું; ગામડું
બેખી સોં [દ.] નાની બાળકી (૨) નાની
બાળકી માટે લાડનું નામ

બેભત્તું (-થુ) (બે) વિં [બે + ભાત] બે
ભતતું (૨) સેળબેળવાળું
બેભાન (બે) વિં [બે (ફા.) + ભાન] બેશુદ્ધ
બેરખ [મ. દેરક] નગારું, વાવટે અને
ડંકાવાળી ટુકડી [ધરેલું]
બેરખી (બે) સોં સોંબોનું કોણીનું એક
બેરખો (બે) પું કુદાક્ષના મણકાની માળા
બેરખે પું પવંતમા થતા એક આડનો શુંદર
બેરિયમ નં [દ.] એક ધાતુ-તત્વ [૨. વિ.]
બેરિસ્ટર પું [દ.] બારિસ્ટર. -રી સોં
બારિસ્ટરી
બેરીઝ સોં સરવાળો; સરવાળાની રકમ
બેરોજગાર (બે) વિં [મ.] રોજગાર વગરનું
બેરોનેટ પું [દ.] 'સર'નો વંશપરંપરાગત
હલકાબ ધરાવનાર
બેરોમીટર નં [દ.] વાતાવરણના દબાણનું
માપ દેખાડનાર યત્ર
બેસ (બે) પું [દે. બેસ] બળદ. ગંગાડી
સોં બળદગાડી
બેસગામ (બે) વિં [ફા.] નિરંકુશ
બેસી સોં બે જાણની ભેડી
બેસતેલ નં [બેસ (દ. બેસ) + તેલ]
વાકડાં ઉપર લગાડવાનું એક તેલ
બેસારાક (બે) અં [મ. વિનાશક] સંકેત
રાખ્યા વિના [નાર સિપાઈ
બેસિક પું [દ.] અદાલતના ટુકમ બમલવ-
બેલી પું ધણી, સુરખી, સદાયના કરનાર
બેવકર (બે) વિં ભાર - બોજ વિનાનું
બેવકર વિં [ફા.] મૂખ. -ફે સોં મૂખાઈ
બેવકર (બે) વિં બેવકર [બપણું નં
બેવચની (બે) વિં બેલીને ફરી જનાર.
બેવડ વિં [બે + ડ] બેવડેલુ હોય તેવું (૨)
સોં બેવડું થદ. બું સંકિત બેવડું
કરવું. -ટાં બું અંકિત બેવડું કે બમલું
થવું. -ડિયું વિં બે પડવાળું (૨) મેવડા
બાંધાનું. -ડું વિં બે પડવાળું (૨) બમલું
બેવફા (બે) વિં [વા.] નિમકડગમ;
બેઈમાન. બંધ સોં બેવફાપણું
બેશક (બે) અં [ફા.] શક વગર

બેશરમ (બે) વિં [વા. વંશમ] નિર્ધન્ય.
 -મી સોનિર્ધન્યતા [-ન્દિ સોનમુર્ધા]
 બેશુદ્ધ (બે) વિં [બિ(વા.)+શુદ્ધ]મેશાન.
 બેશુમાર (બે) વિં [વા.] મુમાર વગરનું;
 બેદદ [મેત્રી; સંબંધ [લા.]
 બેસબેઠ (બે) સોં બેસવુંબેઠું તે (૨)
 બેસણી (બે) સોં બેનાઉપર વસતુ ચપટ
 બેસીને રિયર રહે છે તે ભાગ (૨) બેડક
 બેસણું (બે) નં [બેસવું ઉપરથી]બેસણી;
 બેડક (૨) બેસવાની રીત (૩) ઉકમણ
 બેસતમ (બે) વિં [વા. વંશતમ] પુષ્કળ
 બેસતી (બે) સોં [બેસવું ઉપરથી]ગાઠ
 મેત્રી. -વું વિં 'બેસવું'નું વ. ક. (૨)
 ગોડતુ આવવું (૩) નવું રાત્રિ થવું (૪)
 બરોબર હોય એવું; માફકસરનું
 બેસવું (બે) અન્કિં [અવ. વરસ, વંસ; પ્રા.
 વંસ] આસન માંડવું (બીબા હોય કે સૂતા
 હોય તેમણી) (૨) નીચે આવવું; ઊતરવું
 (બાવ; કચરો) (૩) બંધબેસતુ આવવું
 (ડગલો) (૪) રાત્રિ થવું (સંતુ; વર્ષ) (૫)
 (ફળફૂલનું) આવવું (૬) કિંમત લાગવી;
 મૂલ પડવું(૭) લાગવું, ચોટવું; (પાસ; કાથ)
 (૮) પેસી જવું; વાગવું; લાગવું. ઉદા.
 હાથમાં ચપ્પુ બેઠો (૯) સ્થાપિત થવું;
 ભરી થવું. ઉદા. જળતી બેઠી; દસા બેઠી
 (૧૦) અર્થ સમજાવે; રીત પ્રમાણે
 ગોઠવાવું (હિસાબ; કાયડો) (૧૧) વળવું;
 રિયર થવું. ઉદા. ચીતરવામાં તેનો હાથ
 બેઠો છે (૧૨)કામકાજ વિના પડી રહેવું
 ઉદા. બાઈ શું કરે છે? -બેઠા છે (૧૩)
 બહું -બેખાતું થવું ઉદા. ગળું બેસી ગયું
 (૧૪) રાહ ભેળી, બેઠી થવું. ઉદા. બેસીને
 હું તો થાક્યો (૧૫) કસ કે તીક્ષ્ણતા દૂર
 થવી (કપડું; ધાર) (૧૬)આધાર વિનાનું
 -તેજ વિનાનું થઈ જવું; ભાગી પડવું.
 ઉદા. ધર બેઠું=પતિ, પત્ની, કે છાકરાં
 વિનાનું, ટકા કે માલ વિનાનું થયું. (૧૭)
 વ્યાપવું; નમવું. ઉદા. કરપ બેસવો (૧૮)
 ખીલ કિયાપદ સાથે આવતાં તે કિયા રાત્ર

કરવી, વળગવું-મંડવું એવો અર્થ બતાવે
 છે. ઉદા. રડવા - ખાવા બેઠો. અથવા
 અચાનક કે મૂંઝાતી તે કરી નાખવું એવો
 અર્થ બતાવે છે. ઉદા. લખી બેઠો;
 બાલી બેઠો. [બેસી જવું = દેવાણું દાડવું;
 પડી ભાગવું. બેસી પડવું = મધામાથી
 કે માથે લીધેલ કામમાથી (યાકીને)
 અધવચ ખસી જવું]
 બેસાડવું (બે) સન્કિં ('બેસવું'નું પ્રેરક)
 બેસે તેમ કરવું (૨) બેસતુ આવે તેમ
 કરવું; જડવું. ઉદા. ન ગવી દીમા બેસાડવું
 (૩) પૂરી દેવું. ઉદા. બેડમાં બેસાડી
 દીવો (૪) નાંખવું; કરાવવું. ઉદા. લાગો
 બેસાડ્યો (૫) વ્યાપી-નમી નય તેમ
 કરવું. ઉદા. કરપ બેસાડવો
 બેસામણ (બે) નં રંગને લીધે દોરથી
 ઊઘું ન થવાવું, બેડક બેસવું તે
 બેસારવું (બે) સન્કિં જુઓ બેસાડવું
 બેશુમાર (બે) વિં જુઓ બેશુમાર
 બેસડું (બે) વિં [બે (જુદા જુદા) + સૂર
 અથવા બે (વા.) + સૂર] ખોટા કે ખરાબ
 સરનું; ખસડું [મા બગડેલા સ્વાદનું
 બેસ્વાદ (બે) વિં સ્વાદ વગરનું કે ખરાબ
 બેડક (બે) અન્કિં ફરી ન ઉઠાય તેમ (બેસવું,
 ટોરનું)
 બેડક(-ક) (બે) વિં [વા.] હક વગરનું
 (૨) અન્કિં હક વગર; અકારણ
 બેહક (બે) વિં [વા.] હક વગરનું
 બેહાક (બે) વિં [વા.] મૂંઝી હાલતમાં
 આવી પડેલું (૨) મુંબવંબં દુદ્દેશ -હી
 સોં દુદ્દેશ [નકામું; અપરિત
 બેહુદી (બે) સોંબેહુદાપણું -દુ વિં [વા.]
 બેહુદેશ (બે) નં [વા. [વિદિશ] સ્વર્ગ.
 બેશીન વિં સ્વર્ગવાસી [-શી સોં
 બેહીશ (બે) વિં [વા.] બેશાન; બેશુદ્ધ.
 બેળ સોં જુઓ બેડ [પરાણે
 બેબેબેબે (બે; બે) અન્કિં મહા મુશ્કેલીએ;
 બે' (બે) અન્કિં [સ્વં] (બકરાયેલાનો)
 બે'ક સોં [વા.] બેન્ક; સારાદી કામ કરતી

ચેતી કે મળ. ૦૨ પું. [દિ.] બેંકનું કામકાજ
કરનારો કે સમાજનારો માણસ; યારાફ
(૨) એક અટક. - કિં. ૧ નં. [દ.] બેંકનું
કામકાજ; યારાફ [મોકલવાની]
બેંગી સીં. સીવેશી નાની પેટલી (ટપાલમાં
બેનિક વિં. [સ.] બીજ સંબધી (૨)
મૂળમૂલ (૩) 'એલિંગ બેકક' [ગ.] (૪)
નં. મૂળ કારણ
બેચર સીં. જુઓ બેરી [બેરીની સલાહ
બેરકબુદ્ધિ સીં. બેરાના બેવી બુદ્ધિ (૨)
બેરકશાસ્ત્ર નં. બેરામા ચાલતા કે તેઓ
સમજે કે રસ લે એવા રીતરિવાજ ને
ધારાધારણ
બેરી સીં. [દ. ગાવા] સીં. (૨) પત્ની; વદ્.
-કું નં. બેરી [અભિમાન [લા.]
બો સીં. [લા.] બૂ; ગધ; વાસ (૨)
બો સીં. [દ.] મીઠો ધં બધિવામાં વપરાતી
એક જાતની દોરી; 'દવાઇન'
બોઇલર નં. [દિ.] જેમાં પાણીની વરાળ
ચાલે છે તે (એન્જિનનો) ભાગ
બોકડી સીં. [દિ.] બકરી. -કું નં. બકરું.
-ડો પું. બકરો.
બોફી સીં. બચ્ચી
બોખ સીં. [બખુ, 'બખોલ' ઉપરથી]
બગદાજી; મોટો ખાડો (૨) પાણી કાઢવાની
ચામડાની ડોલ. લદાં બડો કૂટો ને
ફારી બોખ (અખો). બહુ વિં. હાંત પડી
ગયા હોય તેવું. -ખુ વિં. બોખજી
બોગડું નં. [પોલે આગોળ] બગદાજી (૨)
બોયડું; 'દનક' (રેલવેનું)
બોધરણું નં. પહેલા મોની વટલોઈ
બોધજી; બોધુ વિં. એલિયું; મૂખ
બોચલો પું. [બોચી ઉપરથી] વાળની
દિનારીરાણી બાગડોની ટોપી (૩) અખોડો
બોચિયું નં. વાંસની હથકી ટોપવી
બોચી સીં. ગરદન
બોજ પું. [દે. બોચ (સ. વહ)] બાર (૨) મોભો.
-જો પું. બાર (૨) જવાબદારી; બોખમ
બોટ સીં. [દ.] હોડી; મજબો (૨) સ્કીમર

બોટ નં. જુઓ અખોટ
બોટણી સીં. [દિ. બોટ] સ્તનની ડીટડી (૨)
ડીટડીના આકારની ચૂસણી
બોટકું સં. કિં. [દે. બોટ] ખાઈને કે પીને
કે રપરાં વગેરેથી એકું કરવું. અખડાવડું
(૨) પહેલેથી રોકી લઈ કબજે કરવો
બોટિયું નં. જુઓ અખોટિયું; મુગટો
બોડ (બો) સીં. [પ્રા. બુડ (સ. પુ)] બખોલ;
ગુફા (પશુની) [-કું વિં. જુઓ બોડું
બોડકી સીં. બોડી, વિધવા (તુડકારમાં).
બોડકું સં. કિં. [દે. બોલિય=બોડેણ] મૂડું
બોડિયું વિં. જુઓ બોડું. બોટકોડિયું
વિં. સાવ બોડું
બોડી સીં. [જુઓ 'બોડું'] જુઓ બોડકી.
-કું વિં. [દે. બોટ] માથે વાળ વિનાનું
(૨) લાડું; ખુલ્લું, સાફ (માથું, ખેતર,
મધાળા વગરનો અક્ષર, છૂટી લીધેલો
માણસ વગેરે) [લા.]
બોણી (બો) સીં. [પ્રા. બોળ (સ. બોળન)
ઉપરથી] પહેલો વકરો (૨) બેસતા વર્ષની
બક્ષિરા (૩) કપડો; ગાળ [લા.]
બોત (બો) પું. [લા. કુત=જડ મૂર્તિ]
બાથો; મૂખ [૨] કલક; આળ
બોતાન (-નુ) નં. પાધડીની અંદરનો ગાંભો
બોતે (-તે) ર (બો) વિં. [પ્રા. વહતરિ,
વાતરિ (સ. દામ્ભતિ)] '૦૨'
બોચક વિં. જડ; ટોંક (૨) સુસ્ત
બોચું નં. પાનડું (તિરકારમાં)
બોદલું વિં. જુઓ બોડું
બોદાલું અં. કિં. [જુઓ બોડું] પાણી પીને
તર થવું (૨) પાણીથી કેવાઈ બગડી જવું
બોદું વિં. [સ. બોદક] બોદાઈ ગયેલું (૨)
બોખડું (૩) ટીકુ. કાચું (૪) નં. તડવાણું
કે બરાબર નહિ પકવેલું માગીતુ વાસણ
બોધ પું. [સ.] ઉપદેશ (૨) જ્ઞાન. ૦ંક વિં.
[સ.] બોધ આપનારું ંદાયક, ંદાયી
વિં. બોધ આપનારું; જેમાંથી બોધ મળે
એવું. ૦પચ નં. માલિતી આપનારી
ચોપડી; 'પ્રેરણકેટસ'. ૦પાક પું. પદાય-

પાઠ (૨) નમૂના તરીકેનો પાઠ (૩)
શિખામણ; ધડો વચનનું ગિખામણનું
વચન. -ધાત્મક વિં. બોધના લક્ષણ
વાળું; 'ડિરેક્ટિવ'
બોધિ સ્ત્રીં [સ.] સપૂર્ણ જ્ઞાન (બૌદ્ધ)
'બોધિત વિં [સ.] બોધ પામેલું
બોધિનૃદ્ધ નં [સ.] ગયામા આવેલું પીપ-
ળાનું ઝાડ, જેની જગ્યાએ પૂર્વે છુદ્ધેવને
માન થયું હતું
બોધિનૃત્ય પું [સ.] જે પૂર્ણ જ્ઞાન
મેળવવાના માર્ગ ઉપર છે અને થોડા
જન્મમા એ રથાને પહોંચનાર છે એવો
(બૌદ્ધ) માધક
બોખડી સ્ત્રીં [બોખડુ' પરથી] બોલતી, જમ
બોખડું વિં [જવં] તોલડું
બોખિન નં [દ.] સાળમા વપરાતી વાણાના
તારની બૂગળી
બોખ્ખ, બોખો, બર [દ.] જુઓ 'બોખ'માં
બોચકેટ પું [દ.] બહિષ્કાર
બોચું (બો') નં જેમાથી લીધી થાય છે,
તે છાંડના (બોધી ઉતારી લીધેલો) ઝાડો
બોચું નં [દ. વોં] પાણીમાના ખરાબાની
ચેતવણી આપવા માટે દરિયામાં તરતો
રાખેલો લોહનો ગોળો
બોર નં [પ્રા. (સ. વદર)] બોરડીનું ફળ.
બૂટ્ટો પું [નૃદ્ધ] કચરચાણ; પાચમાલી.
બડી સ્ત્રીં [પ્રા. વોરી, વદરી] બોરનું ઝાડ.
બમાળા સ્ત્રીં બોરજેવા મણકાની માળા
-એક ધરેલું
બોરસલ્લી (-ળી) સ્ત્રીં [પ્રા. વજ્જસિરી (સ.
વજ્જ્યા)] એક ફૂલઝાડ [એક ધરેલું]
બોરિયું નં ['બોર' ઉપરથી] બટન (૨)
બોરી સ્ત્રીં [વા. વૂરિવા] ઝાસડી, ગૂણ
બોરીક પું [દ.] ટંકણપાર-તેનું દ્રાવણ
[૨. વિ]
બોરો પું [નૃદ્ધ] બોરી ધાબળો; બનનું સ
બોર્ડ નં [દ.] પાટિયુ (૨) મંડળ. ઉદા.
નૃદ્ધ બોર્ડ, લોકત્ર બોર્ડ
બોર્ડિંગ સ્ત્રીં [દ.] છાત્રાલય

બોલ પું [દ.] દડો
બોલ પું ['બોલવું' ઉપરથી] રાખ્દ; વચન
(૨) કડી, વડક (૩) મહેલુ [લા.]. બંકણું, બંકું
વિં વાચાળ, વાનોટિયુ (૨) લટકણું બચાલ
સ્ત્રીં બોલતું ચાલતું તે; વાતચીતનો વહે
વાર; મેળાપ (૨) તકરાર (૩) સાટું; કરાર.
બજા સ્ત્રીં બોલવાની દબ. બતી સ્ત્રીં
દબ. બપટ નં બોલતુ ચિત્રપટ-ચિત્રેમા.
બધ પું કરાર. બખાલો સ્ત્રીં ચલણ
કે ચળી કળા દેવી તે; ક્નેલ
બોલબેટ નં બબબં [દ.] કિકટની રમત
બોલબેટિંગ નં [દ.] છરાને આધારે પેકું
સહેલાઈથી ફેરે તે માટેની યોજના (જેમ કે,
સાબકકમા)
બોલકું સંકિં [પ્રા. વુલ્લ વોલ્લ] વાચા
કાઠવી; બોચરણ (૨) કહેવું; વાત કરવી
(૩) વડકું; ગુરસો કે અણગમેા બતાવવા
કહેવું [લા.] [તકરાર]
બોલ'બોલો સ્ત્રીં સામસામે બોલતું તે;
બોલાચાલી સ્ત્રીં તકરાર (૨) બોલવા
ચાલવાનો સંબંધ-દોસ્તી
બોલાબોલ સ્ત્રીં બોલબોલ
બોલી સ્ત્રીં ભાષા કે મોણ બાપા જે
જે વવામાજ ચાલતી હોય (૨) મહેલુ
(૩) કબૂલાત. બચાલી સ્ત્રીં બોલવા
ચાલવાની રીતમાત
બોલટ પું [દ.] એક બાલુ ચાકી ચઢાવ-
વાનો માયાદાર ખીસો
બોલટિવિકે વિં [દ.] રશિયાના એ નામના
એક સામ્યવાદી મંડળનું. -જમ નં તે
મંડળની ફિલસફી
બોલું સંકિં [સ. વણ] વાવણ (૨) ગુમાવણું
બોસો પું [વા] બચ્ચી
બોળ પું [સં. વોજ] એક જતનો ગુંદર
બોળકેરી પું [બોળવું + કેરી] મીઠામાં
આથેલી આખી કેરી - એક અથાણું
બોળણું સંકિં [સ. વુર, પ્રા. વોજ] પ્રવાહીમાં
ડુબાવણું (૨) ગુમાવણું; વણસાડવું [લા.]
બોળાવાડો પું બજતા; વટાળ; અણઅલ

-મોળુ વિં [બોગડું ઉપરથી] બોગનાર
(સમાસને અતિ) ઉદાં ધરમોળુ
બોખ(બોગો) પું [૩] દાઝમોળુ એક
દિસક અથ ૦મારો પું બોખથી
મારો ચનાવવો તે ૦૨ નં [૩] બોખ
નાખવા વપરાતુ લાઘ્યક વિમાન
બોદ્ધ વિં [સ] બુદ્ધને લગતુ (૨) બુદ્ધનુ
અનુયાયી ૦ધર્મી, ૦માર્ગી વિં (૨)
પું બોદ્ધમાર્ગનું કે તેનુ અનુયાયી -દ્વિક
વિં બુદ્ધિને લાગુ ઉદાં બોદ્ધિ-સિદ્ધિ
અપાન નં [નુઓ બયાન] વર્ણન
અચારી(સી) વિં [પ્રા વાતી (૫
દ્વયગતિ)] ૦૨
અયુગન નં [૩] એક વિનાયતી રજવાધ
અશ નં [૩] વાળ, તત્તુ કે વાળાની, કયાને
થતીને સાફ કરવા માટેની એક બનાવટ
અક્ષ નં [સ] સમ્યક્દાનદસ્તરૂપ જગતનુ
મૂળતત્ત્વ (૨) વેદ (૩) પરમાત્મા (૪) પું
બ્રહ્મા (૫) બ્રાહ્મણ બુધમાર પું નારદ
બ્રહ્મચર્ય પું એ નામની નાતનો માણસ
બ્રહ્મકં સીં જનોઈમા વળાતી ગાડ
બ્રહ્મ નં [સ] બ્રહ્મના સાક્ષાત્કારની
સાધના(૨) ઉદ્ધિયનો નિગ્રહ બ્રહ્મચર્યમ
પું ચારમાનો પ્રથમ આત્મ -જેમા
બ્રહ્મચર્ય રોતીને માણસ વિદ્યાભ્યાસ
કરે છે બ્રહ્મચર્ય સીં [સ] બ્રહ્મચર્ય
પાળનાર સીં બ્રહ્મચર્ય પું [સ] બ્રહ્મચર્ય
પાળનાર માણસ(૨) વિદ્યાર્થી ૦ન્નિજ્ઞાસ
સીં [સ] બ્રહ્મજ્ઞાનની ઇચ્છા ઉત્કંઠા
(૨) બ્રહ્મવિષયક વિચારણા, તે કરતુ
શક્ત ૦જ્ઞ વિં [સ] બ્રહ્મને જાણનારું
૦જ્ઞાન નં [સ] બ્રહ્મનુ જ્ઞાન ૦જ્ઞાની
[સ] વિં ૦ણ્ય વિં [સ] બ્રહ્મ સંબંધી
(૨) બ્રાહ્મણો પર આરથા રાખનારુ
૦તેજ નં [મ] બ્રહ્મચર્ય કે બ્રહ્મજ્ઞાનનુ
તેજ ૦દેવ પું બ્રહ્મા (૨) પૂત્ય બ્રાહ્મ
૦નિર્વાણ્ય નં [સ] મોક્ષપદ ૦નિષ્ઠ
વિં [સ] બ્રહ્માના ધ્યાનમાં લીન બ્રહ્મજ્ઞ
૦ખણુ પું [સ] નામનોજ બ્રાહ્મણ

૦જટ્ટ વિં (૨) પું એ નામની જાતિનુ
૦જોજન નં બ્રાહ્મણને જમાડવા તે
૦ચર પું [સ] પાંચ મહાભૂતોમાંનો
એક -વેદનુ અધ્યયન અને અધ્યાપન.
૦રથ નં [સ] મનુષ્યના મરુતકમા
માનેતુ એક છિદ્ર, જ્યાંથી બ્રહ્મનોકમા
જનારના પ્રાણ નીકળે છે એમ કહેવાય
છે ૦રાક્ષસ પું [સ] મૂલયથેતો બ્રાહ્મણ
૦ર્ષિ પું [સ] બ્રાહ્મણ ઋષિ ૦વીક
પું [સ] બ્રહ્માનો - ૦ચામા ૦ચો લોક
૦વચ્ચ નં [સ] બ્રહ્મચર્યથી કે બ્રહ્મના
જ્ઞાનથી પ્રગળી તે જસ્વિતા (૨) બ્રહ્મને જ
૦વાદિની સીં [સ] ગાયત્રી (૨)
અવિવાહિત રહી વેદાભ્યાસ કરનારી
સીં ૦વાહી વિં [સ] બ્રહ્મવાદનુ અનુયાયી
(૨) વેદનુ પડનપાડન કરનારુ ૦વિદ્યા
સીં [સ] બ્રહ્મસંભરી વિદ્યા ૦વેત્તા
પું બ્રહ્મને જાણનાર ૦વેળધ પું
બ્રહ્મની સાથે સંબંધ (૨) પુષ્ટિમાર્ગી ૦વેનો
એક વિધિ ૦સૂત્ર નં જનોઈ (૨)
બાદરાયણે રચેલા વેદાંતના સૂત્ર ૦હત્યા
સીં બ્રાહ્મણની હત્યા
બ્રહ્મા પું [સ] જગત્ સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ
કરનાર વેદધર્મની વિશ્રુતિમાના એક
દેવ [૦તા લેખ શંખ્ર૦ટાળ્યા ન ઠળે
તેવા લેખ ૦નેા દહાડો શંખ્ર૦ધળો લાળો
ને કટાગામરેલો દિવસ] -દ્વાદશ પું
[અક્ષર] એકાદશ પ્રણવ [૦પણુ ન
આવડવો = કશું ન આવડતુ] -દ્વાણી
સીં બ્રહ્માની પત્ની (૨) દુગા -દ્વાનદ
પું [સ] બ્રહ્મ સાથે અબેદનો આનદ
-દ્વાર્ષણ્ય નં [સ] બ્રહ્મને -ઈશ્વરને
અર્પણ -દ્વાર્ષ નં [સ] બ્રહ્માનુ અર્ચ
(૨) બ્રાહ્મણનો શાપ -દ્વાડ નં [સ] વિશ્વ
બ્રાહ્મ વિં [સ] બ્રહ્મનુ -ને લગતુ
બ્રાહ્મણ્ય પું [સ] દિ દુઓના ચાર વર્ણોમાના
મહેલા વર્ણનો માણસ (૨) મત્રોનો
જુદા જુદા કર્મોમા વિનિયોગ જણાવનારો
વેદનો ભાગ ૦ત્વ નં બ્રાહ્મણ્યણુ,

આદ્યધર્મ મહુયુ ધર્મ પું દિઠ
વેદધર્મ. -લિયુ વિં આદ્ય સ ધી
(૨) આદ્યના દાષતુ કે તેને ખપે
તેવુ -છી સીં આદ્ય સી
આદ્યમહુત નં [સ] જુઓ આદ્યેના
આદ્યવિવાહ પું વિવાહના આઠ પ્રકારો
માનો એક, જેમા કન્યાને શણગારી વરને
કનું લીધા વિના આપવામા આવે છે
આદ્યવેળા સીં સૂર્યોદય પહેલાની મે ધગ
નો સમય [અર્વા રીત ધર્મ સમાજ
આદ્યમાજ પું, સીં ભગવાનો એક
આદ્ય સીં [સ] એક વનસ્પતિ (૨) સરસ્વતી
(૩) વાણી (૪) વિં અક્ષને લગત
આદ્યમાજ પું યાત્રસમાજ
સિદ્ધન પું, નં [દ] ઇન્દ્ર
સિદ્ધિશ વિં [દ] મદન દેશતુ કે તેને લગત
સિદ્ધ સીં [દ] પાનાની એક રમત (૨)
પું પુલ

સિન્ +, ભાષા, ભાષી જુઓ 'મજ'મા
સેધલપદ્ધતિ સીં આદ્ય માટે એકલ
નામના માણસે શોધેલી લખવા વાચવાની
પદ્ધતિ
એક સીં [દ] ગતિનાન ચક્રને ઘોઘાવવાની
આપ (૧) રેલવેનો એક રંગ, 'જેમા
લગેજ સામાન ભરવામા આવે છે
એક સીં [દ] રબરોડી, પાક
એકારટ વિં [] વાયરલેસ ધ્વનિવધક
યત્ર દ્વાગ પ્રસારિત કરેલુ, રેડિયો પર
કહેતુ [વાગો પદાર્થ (૨) વિં]
એમાઇડ પું [દ] એમીનના સંયોજન-
આમીન પું [દ] એક વાયુ [૨ વિં]
ઇલાકિઝ નં [૨] વિવાહતી દેહનનો કમળો
ઇલોક પું [દ] ચિત્ર કે છબી છાપવાનું
તેધાર રેલુ બીજુ (૨) મેગ મકાનમા
એક કુટુંબ સ્વતંત્ર રહી શકે એવો
અલગ ભાગ

ભ

ભા પું [સ] ઓગ્ર્ય ઓઘો વ્યવન
ભક્ત વિં [સ] ભક્તિ કરનારુ (૨) -ના
પર આરાક, -ની ભક્તિવાળુ (૩) પું
ભગત વ્યવન વિં [સ] ભક્ત પર
પ્રેમ રાખનાર -જ્ઞાણી સીં ભક્ત સી
(૨) ભક્તની સી -જ્ઞાધીન વિં
[+ અર્થીન] ભક્તને વસ (પ્રભુ)
ભક્તિ સીં [સ] ભજતુ તે, ભજન (૨) પ્રેમ,
આદર ભાવ પું ભક્તિનો ભાવ;
આદર, પ્રેમ ભાગ પું ભક્તિ દ્વારા
સાધનાનો માર્ગ
ભક્ષ પું [સ] ખોરાક (૨) ગિકાર ઠંક
વિં [સ] ભક્ષ કરનાર, ખાનાર બધુ
નં [સ] ખાતુ તે બધીય વિં [સ]
ખાવાને યોગ્ય
ભક્ષિત વિં [સ] ખાધેલુ
ભક્ષી વિં [સ] ભક્ષનારુ (સમાસને અતે
ઉદાં માસભક્ષી)

ભક્ષ્ય વિં [સ] ખાવા યોગ્ય (૨) નં ભક્ષ,
ખાવાનું
ભગ નં [સ] નમીળ, સદ્ભાગ્ય (૨)
એશ્ય, પીચ, યશ, શ્રી, જ્ઞાન અને વૈરાગ્ય
એ છનો સમુદ
ભગત વિં (૨) પું ['ભક્ત' પરથી] ભજન
કરનાર ભાગ્ય પું સીધો સાદો અને
ઈશ્વરથી ડરીને ચાલનારો માણસ.
-જ્ઞાણી સીં ભક્તા
ભગદાળુ નં મોટું બાકારુ
ભગરુ વિં [મા મળ, મુળ (સ મળ, મુળ)]
ભેમરુ (૨) પદ્ધતિ -વાક વગરનું (૩)
ખરડ (૪) ભરી ગયેલા રગનું
ભગવતી વિં [સ મળવદ્ભપરથી] ભગવાનનું,
ભક્ત, ઓલિયું (૨) સીં [સ] દેવી
ભગવત્પરાયણ વિં ઈશ્વરભક્તિમા
પરોવાયેલુ [મુખ્ય ધર્મ પુસ્તક - ગીતા
ભગવદ્ગીતા સીં [સ] દિઠુઓનું એક

अभिनव वि० [सं. भक्त] ईश्वर(२)मान-
वाचक सञ्चालन
अभिनव वि० (२) पुं० [सं.] ईश्वर. [०तुं
भाजुस य०५० भक्त, आश्रित्य भाजुस]
अभिनव वि० गोरवा रंजुं [अभिनव पडेरवा=
साधु-संन्यासी यत्न]
अभिनव न० [सं.] गुह्यनी पारो छिद्र-मध्य
युक्तो अत्र रोग
अभिनव पुं० कि० नसायुं (२) सेतरी
बोलीनी लठ लुं के भूत रथग वलवतं
अभिनवी सी० [सं.] भदेन. ०सभा
पुं०; सी० सीमानु मंडल
अभिनवीय पुं० [सं.] आकाशमांधी गंगाने
पृथ्वी पर लावनार रंज (२) वि०
गदाभूतक [सा.]
अभिन वि० [सं.] आगेयुं; नारा पामेयुं (२)
दाहेयुं; द्रवाय. -भाश वि० [सं.] निराश;
दंताय [भोसी हेतुं
अभिनवपुं स० कि० [२३०] अथ ईश्वरे
अभिनवपुं स० कि० [२३०] दाययुं; कययुं
(२) भरयुं
अभिनवअभिनव, अभिनवअभिनवी सी० भूत
अभिनवपुं ते; सप्त णिड
अभिनवपुं स० कि० अभिनव
अभिनवअभिनव(=अभिनव) अ० [२३०] अभिनव
(२) उपराउपरी
अभिनव न० [सं.] नाभभरयुं; अभिन (२)
अभिननुं गीत. ०मंडली सी० अभिनव
गानाराभिनवी मंडली. -निक वि० अभिनव
करनार के गानार. -नियं न० ० ० व०
अभिनो (२), करताल (३) गाथो [सा.]
अभिनवपुं स० कि० [सं. भक्त] नाटक करयुं;
तेनो भेल हरी देवादेवा, तेनो हरी देवादेवा
अभिनवपुं स० कि० [सं. भक्त] अभिनव करयुं (२)
लपयुं (३) सेवयुं (४) पडेरयुं; धारयुं करयुं
(वस्त्रागूययुं). उदा० 'भक्ति मुकूट भले
अभिनव'
अभिनवपुं अ० कि० [सा. भक्त (सं. भक्त)] =
यमकयुं शोभयुं. उदा० 'वर्षाधी यमक
अभिनव'

अभिनवपुं न० [सा. भक्तिभक्त (सं. भक्ति)] तमीने
हरीनी अत्र वानी
अभिनव पुं० [सं.] योद्धा
अभिनव पुं० [गुह्यो भक्त] पंडित (२) भिक्षुक
आकाश (३) रसोद्यो (४) आकाशनी अत्र
अभिनव. ०७ पुं० (मानाये) के व्यंगभा) भट्ट
अभिनवपुं (अभिनव) वि० अभिनव; रभिनव
अभिनवपुं अ० कि० रभिनव
अभिनवपुं अ० कि० [भट्ट (२३०)] अभिनव
(२) आठे आवयुं (३) रभिनव (४) [सा.]
अभिनवपुं भक्तपुं (५) यदाई के कनियो यने
अभिनवपुं न० ० ० व० यदाई (२) देवा आश
अभिनवपुं, अभिनवपुं न० कृतानुं अभिनव
अभिनव पुं० [सं.] विद्वान् आकाश; भट्ट (२)
आकाशनी अत्र अभिनव
अभिनवपुं वि० [सं.] माननीय; नामनर
अभिनवी सी० [सं.] राणी (२) रोकाली (३)
अभिनवी सी०
अभिनव अ० [सा. भट्ट (सं. भक्त)] भिक्षु
अभिनवारभिनवपुं न० [अभिनव उपरयुं] रसोद्ध
(२) रसोद्यानुं कामकाज [सा.]
अभिनवारयुं, अभिनवारी सी० अभिनवार
करनार सी० (२) अभिनवारानी सी०
अभिनवारपुं न० अभिनवारानुं - रांधवानुं काम
(२) रसोद्ध [सा.]. -रसो पुं० अभिनव पर
रोकनारा (२) रांधनारा
अभिनवपुं न० अभिनवभां पडती क्षा - सी०
अभिनव अ० गुह्यो अत्र
अभिनवी सी० [सा. भट्ट (सं. भक्त)] नीचिथी
आंग के पवन हर्ष गहाय येनो यापी
हरी हरीयो योद्धा (अभिनव के आकाशनी)
(२) योद्धा, ईश्वरपुं पकववानी रयना (३)
हृद गागवानुं दृष्ट (४) अभिनव पर सभेयुं
वासयुं ने तेभांनी वस्तु (अभिनव के वेदनी,
धातु वगेरे भारवा भाटे) - हरी पुं०
भोपी अभिनव
अभिनव वि० [सा. भट्ट (सं. भक्त)] अभिनव (२)
सभुद्धिमान (३) पुं० योद्धा (४) अभिनव
अभिनव न० कृतानुं पाणी अभिनवानी सभुद्धि

अमतर के लाकड़. [व्याधुं=मथाणु
-मोहू व्याधु (जम के वाननु)]
लड न० सुकार्थ गये नी जमीननी दुप; भडोडु
लड सौ० लुओ भेड [वनीकुणी जपी,
वेरलधननी=मोपाणु] लडार पनी जपु]
लडके सौ० [‘लडकड’ उपरणी] यमक,
पी० वणु (-णु) वि०णीकणु यमकनाडु
वणु अ०कि० यमकवु ओयितु २२
-किथु वि० लडके ओत, लडणु
लडकी सौ० [लुओ लरडकी] गजडी के
काणु जेनी ओक वानी -कुं न० धट
राज जेनी ओक वानी, लरडकु
लडकु न०, -डे पु० अशिनो लभडो (२)
जण लाय [री गणुतु]
लडत न० लडथापीने तोयार करैतु साक
लडथापु अ०कि० [लुओ लडथु] लड
सागमा यडतु - लडतु - रीजतु
लडथियु, लडथुं न० [प्रा महित=थन
उपर सेकतु मास] लडथायेतो पथय
लडकुं न० [सर० लडथु] लणी पनी गयेली
कानी डरी
लडलड अ० [रव०] जेवा अवाजथी (२)
जेराथी, ज० वणु अ०कि० वगर विद्यापुं
जोनतु (२) लडलड सणगतु, ओयितु
सणगतु (३) ललडतु, भावानु भन थतु
-डाट पु० लडलडतु ते (२) लडलड
जेवा अवाज (३) अ० जेवा अवाजथी
-डियु वि० मनमा जे होय ते कडी
हेनाडु गुप्त न राणी राके ओष
लडलडार वि० [लड (द वडु)+लडार (स
मद्रक)] मोहू भयुं लडथुं (२) व्यालडार
लडवीर पु० [लड + वीर] लडलडार योछी
लडवेा पु० योतानी सोना व्यभिचार उपर
, लवनार (२) वेरयानो साथी (३) स्रीवरा पति
लडभाण सौ० यूवा के सगडीनो जनी
राजवागो भाग
लडाके अ० [रव०] लडाका साथे (२) तरत
लडाडेा पु० [लुओ लडाक] धडाके (२)
लडू लूठवानो अवाज (३) गपगोणी

लडालड अ० [रव०] जेवा अवाज साथे
(२) ओकडम -८ (-९) सौ० लडालड
अवाज (२) धाधन धमपलड
लडाभूट सौ०, न० [रव०] धाधन (२)
वेरलधनरल
लडुं न० [प्रा मित्त (स मित्तक)] धरनी
आगवी दीवान (२) पदा तरीके कराती
पानणी दीवाय
लडो लड अ० [रव०] लुओ लडालड
लडुं डार (-डे), लडुं डे पु० कथाना
अवाजनी आगाती के गुनरव
लडुतर न० लडुतु ते, शिशल
लडुतु स०कि० [स गणु] शीपतु (२) मोडतु,
हडेतु लडो लडु नरसेयो (३) वायतु
लडुपतु स० कि० (लडुतु प्रेरक)
शीपवतु (२) पाड करावेा, लडुपतु
[लडुपवी भूकुं=शीपवी-समनवी
रापतु]
लडुपी अ० तरडु पानुओ
लडकुं न०, लडके पु० लाकडीनो सपाटो
-प्रहार (२) क्षास, आडणीवी [वा]
लडुं न० [स गत, प्रा गत] लडु के ते लडन
अपाता पडा (२) पास काम भाटे
पगार उपरात अपातु लडनतालु के भरथी
लडुली सौ० [प्रा मति-ज (स मति) परथी]
लडुनी के पति या पत्नीना लडुनी
दीकरी -ज्जे पु० लडुनो के पति या
पत्नीना लडुनी दीकरी
लडुपारी सौ० जेतरेमा लडु लडु जनारी
(सौ) -कुं वि० जेतरेमा लडु लडु
जनाडु (मालुस)
लडुथुं न० लडु
लडुथु न० नानो माडीनो धडा, दोयडु
लडुतु पु० [स] मानवायक सपेधन (लौछ)
(२) लौछ साथु
लडर, लड्र न० [स मद्र] मोग कोटनी
अडरेनो नानो कोट (२) दोलु
लड्र वि० [स] कट्यालु मारी (२) भागलिक
(३) भाग्यराणी (४) न० कट्यालु लडाली
[स], लडाणी सौ० ओक डेवी

લાદ્રા સ્ત્રીં [સ] દુર્ગા
 લાપમદાર વિં ભલકાવાળુ
 લાપકાળ ધ વિં ભલકાવાળુ (૨) અં
 ભલકાથી
 લાપમાવણુ સંકિં જોરથી કે ખૂલ રેલુ
 લાપમા ધૂધમા પાગી ભપકાવી દેલુ
 લાપકી સ્ત્રીં [ભપ રવં] (પતંગના
 ગેયમા) એકદમ દોરની છટ મૂંથી
 લાપકો પું ભલકો
 લાલકે સ્ત્રીં ચગકા, ઝગક ંવુ અંકિં
 ભભૂકા ભારવા (૨) શોભતુ (૩) ગુરસે
 થલુ [લા]
 લાલકાદાર વિં ભલકાવાળુ
 લાલકાળ ધ વિં જુઓ ભપમળ ધ
 લાલકી સ્ત્રીં જુઓ ભપકી [આડખર
 લાલકો પું [ભપકતુ' ઉપરથી] ભપકો રોડ,
 લાલડવું અં કિં ખાડ ખાડ થલુ
 લાલડાટ પું ભભડતુ તે
 લાભરાનવું સંકિં [ભપકતુ' ઉપરથી] ભૂકો
 છટો છટો નાખવો [રાત્રીની દાગ
 લાભરી દાળ સ્ત્રીં ભભરી રહે તેવી રીતે
 લાભરું વિં ભગરું ચેરાઈ નય એલુ
 લાભુકાવણું સંકિં ભભૂકતુ ત્રેરક
 લાભૂકધુ અં કિં ભભૂકો થવો
 લાભૂકો પું ભડકો (૨) પ્રકાર
 લાભૂત(-તી) સ્ત્રીં [સ વિભૂત] ભરમ
 લામ [રવં] નડાપણાનું કે પોનાપણાનું
 વધારાપણુ બતાવવા રાખ્દની આગળ
 કે પાછળ વપરાતો રાખ્દ લાંબો જલુભમ'
 ભમયો ન' [માપસ
 લામતારામ પું ભમતો ફરનાર-રખડેલ
 ભમર પું [સ જમર] ભમરો
 ભમર સ્ત્રીં [પ્રા ગમયા (સ જૂ)] ભૂકટિ ભલુ
 ભમર સ્ત્રીં [સ જમિ] વમળ (૨) અં
 ગોળ ગોળ-ચક્ર ફરે તેમ ંડી સ્ત્રીં
 નાનો ભમરડો (૨) ચક્રની ંડે પું એક
 રમકડું-ગરિયો (૨) મઈ નહિ લાંબો
 ભમરડો આવડેછા [ના] -રાણુ વિં
 ભમર ભમર ફરતા ચકીવાળુ -ભીષણ

ભમરાણુ વિં સુદર ભમરવાળુ
 ભમરિયુ વિં ગોળ ગોળ ફરતુ (૨) નં
 ભમરી ભાતનુ સીઓનુ એક વજ્ર (૩)
 ચમરીનો શાગ
 ભમરિયુ વિં ભમરી માખીનુ -ને લગતુ
 ભમરી સ્ત્રીં [સ જમર] ભમરાની માદા,
 કરડે એવી એક માખી
 ભમરી સ્ત્રીં [સ જમિ] ધૂમરી ચકરી
 -ચો પું વમળ (૨) વાળનુ કે 'ગા
 ભમરો પું જમર છપગવાળી એક નરમાખી
 ભમણુ અંકિં [પ્રા ગમ (સ જમ)] ચકા
 કારે ફરતુ (૨) રખડલુ (૩) તમર આવવા
 ભમાડ(-વ) પુ સં કિં [પ્રા ગમાડ
 (સ જમવ)] ભમતુ તુ પ્રેરક (૨) મુડાવામા
 નાખતુ
 ભમર સ્ત્રીં ભમર, ભલુ
 ભય પું, નં [સ] ખીક ંભીત વિં
 [સ] ખીધેલુ -ય કર વિં [સ] ભય
 ઉપજવે એલુ -યાનક વિં [સ] ભય કર
 -ચાલક વિં [સ] ભય કર
 ભયુ [સ મૂત, પ્રા મૂજ] થલુ ખન્યું
 (ભૂં કાગ્નુ ૩૫) [૫]
 ભયો પું [જુઓ ભય] માનતા ખૂરી કર્યા
 પછી ખૂજરીની આરિય મેળવવી તે (૨)
 અં કુતાપ'તાનો સતોષ થયો હોય એમ
 ભયો અં સારી પેટે ભયો
 ભર [સ મૂ પ્રા ગર ઉપરથી] નામને અતે
 લાગતા તેના જેટલુ તે બધું -આપુ'
 એવો અર્થ થાય છે લાંબો કાષ્ઠભર
 દિવસભર (૨) વિં ખરોખર ભમેન
 ભરપૂર, પરિપૂર્ણ લાંબો ભર જુવાની
 ભરફૂચ(-શ, -ની) સ્ત્રીં [ભર+સ ફૂં તથા
 ફુચ] પરચૂરપ નામી વસ્તુઓ કે ઊંકરા
 ને માથેસોનો સમૂહ
 ભરખણુ સંકિં [સ મૂ] ખાડ (૨) કરડલુ
 ભરચક વિં [ભર+ચક] પુખળ (૨)
 ખીચોખીચ
 ભરડકી સ્ત્રીં, -કુ નં જુઓ ભરડિયું
 ભરડવુ સંકિં [રવં] અનાજને ભડ

નહું દળું; એ ફાંડ પડે એમ દળું (૨)
મો તેમ બહું [લા.]

ભરડિયું નંબરડેડા અનાજની એક વાની
ભરડો પું ભરડેડું તે (૨) ભરડાઈ નય
એમ આજુબાજુ જોયથી વીટું-વીટાં
તે (અજગરનું)

ભરણું નં [સ.] ગુજરાન (૨) આંખમાં
ખાપરિયું ભરવું તે. ૦ પોપણું નં ગુજરાન
ભરણી સોં [સ.] ખીણ નક્ષત્ર; ગાફી
ભરણી સોં ભરવું તે (૨) ઉમેરો. -ણું
નં ભરાળી; ઉમેરો, ભરવું તે (૨) ભરેડું નાણું
ભરત પું [સ.] ગમનો ભાઈ-કંડીયોના પુત્ર
(૨) દુધતનો પુત્ર-જેના પરથી ભારત-
દેશ કહેવાય છે (૩) જડભરત (૪) ભારતીય
નાટ્યશાસ્ત્રના કર્તા

ભરત નં ['ભરડું' ઉપરથી] માપ, પ્રમાણ
(૨) લગડા ઉપર વેલ, છુટી વગેરે ભરવી
તે (૩) ખીખામાં રસ રેડી ધાટ બનાવવો
તે (૪) મસાલો ભરી કરેલું શાક. ૦ કંઠામ
નં ભરત ભરવું તે

ભરતખંડ પું હિંદુસ્તાન
ભરતગૂંથણું ભરતકામ અને ગૂંથણકામ
ભરતભૂમિ સોં જુઓ ભરતખંડ
ભરતર(-લ) વિં ભરતનું; ઢાળેડું
ભરતવાક્ય નં [સ.] સંસ્કૃત નાટકમાં
અંતે મુકાતો આશીર્વાદનો શ્લોક

ભરતાર પું [પ્રા મતાર (સ. મર્ત)] પતિ, ભર્તા
ભરતિયું નં ['ભરડું' ઉપરથી] માવની
કિંમતની વિગતવાર માહી; ખિલ (૨)
કોઈમાં માય તેટલું માપ (૩) એક વાસણ
ભરતી સોં ભરડું કે ભરાડું તે; ઉમેરણ
(૨) જુવાળ (૩) પુષ્કળતા; આવડો [લા.]
ભરથરી પું [સં. મર્થહરિ] ભર્તૃહરિ (૨)
એકતારો વગાડી માગનાર જોગીની એક
જાત

ભરથાર પું [જુઓ ભરતાર] પતિ
ભરનીંગળ નં [ભરાડું-નીંગળું] ભરાડું ને
દયવાડું તે (૨) ગ્રહાનો એક રોગ
ભરપટ્ટે અં જોઈએ તેટલું; ખૂબ

ભરપાઈ સોં સંખાનું પતાવટ (લિલ, ખાતું
દંડી વગેરેની) [અં પૂરેપૂરી રીતે

ભરપૂર વિં પુષ્કળ (૨) પૂરેપૂરું ભરેડું (૩)
ભરભાડું વિં [જગડું જુઓ] કોટું; ચીકટ
વગેરું (૨) કરકડું; કાચદાર

ભરભાંખણું નં પદોદિય; મજસકું
ભરમ પું [સ. ક્રમ] ભ્રમ; ભ્રાંતિ; વદેમ
(૨) ભેદ; ચતુર્ય

ભરમાર સોં ખૂબ દોડું તે; અતિચાલતા
ભરમાડું અંકિં ઉતરાડું (૨) વદેમાડું
ભરવડું સંકિં દંગાડું; લટકાવડું (૨)
જોડું (૩) ભભરણી કરવી [લા.]

ભરવાડ પું [સં. મરત્કાદાર સખા ગુજરાન
ચક્રાવનારી એક જાતનો માણસ. ૦ણું
(-મણી) સોં ભરવાડ જાતની કે ભરવા-
ડની સો

ભરડું સંકિં [પ્રા. મર (સ. મર્)] ખાલી
દોષ તેમાં મૂકવું, રેડવું વગેરે (વાસણમાં
પાણી, પાનામાં લખાણ ઇ. (૨) સંધરડું
(અનાજ) (૩) ભરપાઈ કરવું (નુકસાની
ભરવી) (૪) ફળરૂપે મળવું; લણવું (કરો
તેડું ભરો) (૫) જમે કરાવડું કે માગતા
પેટ આપવું (વેરા, બાડું, વીમો ઇં)
(૬) ટીપ કે ફૂળામાં આપવું-લખાવડું
(પાંચ રૂપિયા બધાં) (૭) મેળવડું-એકઠું
કરવું-મેળું કરવું (સભા, બનર ઇં)
(૮) ગૂથવું (ખાટકાની પાટી ભરવી) (૯)
ભરતકામ કરવું (૧૦) માપવું (માપિયા
કે થડી વગેરેથી) (૧૧) પૂરવું; ચોપડવું
(ચિત્રમાં રંગભર્યાં) (૧૨) પૂલું-સમૂહ
-છતવાળું કરવું (ખાપનું ધર ભરે છે.)
(૧૩) લાદવું; ગોઠવવું (ભાર ભરવો)
(૧૪) ખાલી પદ કે નોકરી ઉપર રચાવડું;
નીમડું (જગાઓ ભરવી) (૧૫) જુદા
જુદા શબ્દો સાથે વપરાઈને જુદા જુદા
અર્થ થાય છે; તે તે શબ્દોમાં જુદો.
(ઉદા. ૦ ડગલું ભરવું = પગડું માંડવું; ચાલવું;
દોરો ભરવો = સાધવું; સીવડું. બચકું
ભરવું = કરડવું. મોં ભરવું = લાચ આપવી.
દિવસ ભરવા = રોજીએ કામ કરવું)

ભરસાડ સોં ભુઓ ભડસાળ

ભરાઉ વિં ભરેલું; પુષ્

ભરાડી વિં ['ભરાવતું' ઉપરથી] બધાં-

ચતા કરનારું (૨) ચોર, ઉડાકગીર

ભરાંવ પું ભરાડુ - જમા જતું તે; જથો;

જમાવ (૨) પૂર્ણતા; ભરપૂરતા. ૦૬૨

વિં ભરાવવાળું

ભરાવતું સંકિં ભરવું 'ભરવવું'નું પ્રેરક

ભરાવું અંકિં 'ભરવું'નું કમલિ (૨)

સંતાવું (૩) તાવ દાખલ થવો; તપવું

(શરીર ભરાવું) (૪) યાકથી અકડાવું

(ચાલીને થગ ભરાવો) (૫) પકડાવું;

જકાવું (કાટામાં છેડો ભરાવો) (૬)

સપડાવું; ફસાવું (૭) બ્યાપવું (મોં ફેલાવાથી

ભરાઈ ગયું) (૮) પુરાડ; રજ આવવી

(ધા ભરાયો છે) (૯) પુષ્ થવું (ગાથ

ભરાવો) (૧૦) પૂરું થવું; અંત આવવો

(સ્વિસ ભરાઈ ચૂકવો) (૧૧) ભમવું;

એકકું થવું (મેળો ભરાવો)

ભરાવો પું ભુઓ ભરાવ

ભરૂચ નં [સ. મૃગુલ્લ] નર્મદા નદીના

મુખ આગળ આવેલું શહેર

ભરૂંસાદાર, ભરૂંસાપાત્ર વિં ભરોસો

કરવા લાયક; વિશ્વાસુ

ભરૂંમેઝ પું વિશ્વાસ; ખાતરી [દાર ઇં

ભરોસાદાર, ભરોસાપાત્ર ભુઓ ભરૂંસા-

ભરોસો પું વિશ્વાસ; ખાતરી

ભરોંસાદાર, ભરોંસાપાત્ર ભુઓ ભરૂંસા-

દાર ઇં "

ભરોંમેઝ પું ભરૂંસો

ભર્ગ નં [સ] તેજ [કરનાર

ભર્તા(-ર્તા) પું[સ.] સ્વામી (૨) પોષણ

ભની સોં [સ.] પોષણ કરનારી

ભયું પૂયું વિં ભરેલું; પૂરેપૂરું

ભયું ભાડયું વિં સમૃદ્ધ; આખાઈ

ભડતું વિં ગમે તેવું, ઠામડેકાણા વગરનું

(૨) ફાલતું; અચોક્કસ; અપ્રસ્તુત

ભડપણું નં ભડાઈ

ભડભડું વિં કઈ કઈ ભડાઈ કે મેઝાઈ-

વાળું કે મહેતવનું; ભારે વજનવહરવાળું.

ઉદાં ભડભડા હારી નય છે

ભડમનસાઈ સોં ભડાઈ

ભડા અં 'ભડા ભાઈ' કે 'ભાઈલા' એવો

સાધોધનનો ઉદ્ગાર

ભડાઈ સોં સારાપણું; સુખનતા (૨)

મેટી, સાલસાઈ (૩) ભલાતરીકેની પ્રશંસા

ભડાભડી સોં સારાસારી. -હું વિં

ભુઓ ભડભડું

ભડામણ(-ણી) સોં[ભુઓ ભળામણ]

સિદ્ધારસ (૨) સોંપણું; ભાળવણી. ૦૫૪

પું; નં ભલામણનો ઠાગળ

ભડાશ પું ભડાઈ; સારાપણું

ભડીભૂંડી સોં સારી અથવા ખરાબ

વાત, ટીકા [(૨) આવડત; હોશિયારી

ભડીવાર પું; સોં સત્ત્વ; સાર; બરકત

ભડું વિં [પ્રા. મહ (સ. મદ)] સાડું (૨)

માથાળું (૩) સ્વચ્છ (૪) પ્રામાણિક.

[ભડો આળ્યો=ટીક આળ્યો; આવરો

એમ નહોતું માન્યું]

ભડે અં ઠીક; સાડું; અસ્તુ. [૦૫ધાર્યા=

ઠીક થયું જે આખ્યા. (સ્નાત્ત કરતાં

વપરાય છે)]. ૦૬૬ વિં ભડુ [પ.]

ભડહુ(-હલુ)કે પું; નં [સ.] રીછ

ભવ પું [સ] સસાર (૨) જન્મ (૩)

જન્મારો (૪) મહાદેવ. [એક ભવમાં

એ ભવ કરવા=ખીનું જન્મ કરવું

(સોચે)]. ૦૪૬ નં સંસારગ્રી ચક્ર

ભવતી સોં [સ.] આપ; તમે

ભવદીય વિં [સ.] આપતું

ભવન નં [સ.] રહેણાણું; મકાન

ભવભૂતિ પું [સ.] એક સંસ્કૃત કવિ

ભવન્નાગર, ભવસિંધુ પું સસારગ્રી

સમુદ્ર; સાગર જેવો આ સંસાર

ભવાઈસોં[સ.ગવ=શંકર, મવા=પાવંતી

-ઉપરથી] ઉલ્કા પ્રદારનું એક જાતનું

નાટક (૨) ફનેતી [લા.]

ભવાઈવિ(-વી) સોં[સ.]સંસારગ્રી વન

ભવાટો પું [ભુઓ ભવાઈ] ફનેતો

ભવાની સ્ત્રી [સં.] પાવતી

ભવાયો પું [નુઓ ભવાઈ] ભવાઈનો નટ

(૨) નિર્લક્ષ્ય ક ફરેતી કરે એવો
માણસ [લા.]

ભવિત્ય વિનં [સં.] ભવિષ્યમાં થનારું

(૨) નં ભવિષ્ય. વ્તા સ્ત્રી [સં.] નસીબ

ભવિષ્ય વિનં [સં.] આવના કાળનું (૨) નં

નસીબ (૩) દોલત, વારસો (૪) ભવિષ્યકાળ.

ઠંકાંકાં [સં.], ઠંકાંકાં પું આવનાર સમય

(૨) કિંને એક કાળ [વ્યા.]. ઠંકાંકાં

નં ભવિષ્યકાળસૂચક ફટત [વ્યા.].

ઠંકાંકાં સ્ત્રી ભવિષ્ય ભાખતી વાણી.

ઠંકાંકાં પું ભવિષ્ય જાણનાર

ભવું નં [મય મરડા (સ. મૂ.)] ભગમર.

[ભવાં ચડાવવાં = ગુરસે થવું]

ભવેયો પું નુઓ ભવાયો

ભવેભવ અં ભવે ભવે; દરેક જન્મમાં

ભવ્ય વિનં [સં.] પ્રૌઢ; ગૌરવગાળી; પ્રભાવ-

શાળી (૨) મોક્ષનું અધિકારી [ત્રેન]

(૩) ભવિષ્ય. વ્તા સ્ત્રી

ભરા-(નં)કો પું [માળખી મુદકા; દે. મુક્તા

(સ. મુક્તા)] ધ્વજા; ભારે આતુરતા

ભરાવું અંકિં [પ્રા. મમ (સ. મમ)] ફટરાવું

જેલવું (૨) નકામો બકવાટ કરવો [લા.]

ભરમ સ્ત્રી [સં.] રાખોડી (૨) ચંદાની કે

મંત્રેડી રાખ (૩) ધાતુની વેદફીય રાખ;

માત્રા. ઠંકાંકાં વિનં [સં.] બાળીને ભરમ

કરી દે એવું (૨) પું ખાય તેટલું

બળી જાય-ગુણ ન દે એવો પેટનો

એક રોગ. ઠંકાંકાં અં [સં.] રાખોડી-

રૂપ. -રૂમીભૂત વિનં [સં.] ભરમ બનેલું

ભળ સ્ત્રી બળી જવું તે (૨) પ્રથમ ભળતાં

થતા સંકેત. [ઠંભાગવી = શરમતરવી]

ભળકુંડું નં નુઓ ભરભાંખળું

ભળકુંડું (ફે)કું વિનં ભોળું; નિખાલસ

ભળવું વિનં બળી જાય-મળતું આવે એવું

(૨) નુઓ ભળવું

ભળભાંખળું નં નુઓ ભરભાંખળું

ભળવું અંકિં [સં. મેલ] ભેટ મળી જવું

(૨) અમુકના જેવા હોવું; મળતું આવવું

ભળામણ (નુઓ) સ્ત્રી નુઓ ભળામણ

(૨) ભળાવવું તે; મોંપણ

ભળાવવું સંકિં [પ્રા. મળાવિમ (સ. મળ)]

ભળામણ કરવી (૨) મોંપવું

ભંગ પું [સં.] તૂટવું કે ભાગી પડવું તે

(૨) તોડવું તે (૩) નાશ (૪) વિદ્ર

(૫) વળાક [વ્યસની

ભંગ સ્ત્રી [સં.] ભાંગ. ઠંકાંકાં વિનં ભાંગે

ભંગાણું નં ભંગ (૨) તૂટ [સરસામાન

ભંગાર પું ભંગેલા વાસણ કે ખીતે

ભંગિ સ્ત્રી [સં.] વ્યંગ, વાચાની આતુરી

(૨) રીત, દબ (૩) અંગેનો મરોડ (૪)

પગથિયું [ભંગીની સ્ત્રી

ભંગિયણ સ્ત્રી ભંગી ભતની કે

ભંગિયો પું બહોરવાનું કામ કરનાર

ભતનો માણસ

ભંગી સ્ત્રી નુઓ ભંગિ

ભંગી પું ભંગિયો

ભંગીજંગી વિનં ભંગ (૨) ઢંગધડા વગરનું

ભંગુર વિનં [સં.] ભાગી જાય એવું (૨)

નાશવંત

ભંગક વિનં [સં.] ભાગનાર; ટાળનાર. નં

નં [સં.] ભાંગવું તે (૨) નાશ (૩)

વિનં ભંગક. (જેમ કે, પરદુખ ભંગ)

ભંગવું સંકિં [સં. મંજ] ભાંગવું [પ.]

ભંડક [પ્રા. મંજ] ભોંયરું (૨) રીંમરમાં

ફાળકાની ફરતે આવેલા ત્રાંબ વગેરેના

મુસાફરોની જગા - કિયું નં નાનું ભોંયરું

ભંડાર પું [પ્રા. (સ. માટાવાર)] ધનધાન્ય

વગેરે ભરી રાખવાની જગા (૨) ખજાનો;

સંગ્રહ (૩) વહાણના તૂટકની નીચેનો

ભાગ (૪) દુકાન (જેમ કે, ખાદી મંડાર).

ઠંકું સંકિં ભંડારમાં મૂકવું (૨) છપાવવું.

-રિયું નં ભંડારમાં બારણાવાળો ગોખલો

(૨) ગાદા નીચેની પેડી જેવી ગોઠવણ

(૩) ઘરમાં ચોરડાની પાછળનો નાનો

ખંડ. -રી પું ખજાનચી (૨) કોઠારી (૩)

એક અટક (૪) ટાઢી અને દારૂ ગળવાનો

૦શાળી વિં નસીબદાર બહીન વિં
કમનસીબ

ભાગ્યવૃત્તિ વિં ભાગેયુ તરેલુ (૨) સગ
કે અટકયા વગર નહિ એણે, વૃત્ત

ભાગ્યે અં [સ] કદાચ, કવચિત

ભાગકે પું [સ] ભાગનેાર સખ્યા [ગ]

ભાગન નં [સ] વાસણ, પાત્ર (૨)
(સમાસને અંતે) આધારસ્થાન, અધિ
કારી, એવો અર્થ બતાવે છે (ઉદાહરણ)

ભાગ્યુ અંકિં (૨) સંકિં જુઓ ભાગ્યુ

ભાગ્ય સ્ત્રીં [પ્રા મગ્નિયા] શાક લાયક

કુમળા છોડ કે તેનુ શાકે ૦ખાઉ વિં

ભાગ્ય ખાનારુ (૨) તામત વગરનુ [લા]

૦ખાવો પું ભાગ્ય પાત્રો વગેરે ૦મૂળા

પું ૦ ૦ ૦ ૦ મૂળો અને તેની ભાગ્ય (૨)

તુરં-લેખાંભા ન લેવા જેવી વસ્તુ [લા]

ભાગ્ય વિં [સ] ભાગી સકાય તેણ (૨)

નં ભાગવાની રકમ

ભાટ પું [સ, પ્રા મટ્ટી] રાત્રીએના ગુણગાન

ગાનાર એક જ્ઞાતિનો માણસ (૨) પુરા

મતિયો [લા] -ટાઈ સ્ત્રીં ભાટનું કામ-

પદ (૨) ભાટની પેટે અતિશયોક્તિથી

વખાણ કરવા તે

ભાટિયણ સ્ત્રીં ભાટિયા કે ભાટિયાની સ્ત્રી

ભાટિયો પું [સ મટ્ટી ઉપરથી] એ નામની

એક જ્ઞાતિનો માણસ (૨) દૂધ વેચનાર,

ધાત્રી (૩) કાઢિયો (ગામડામાં)

ભાઠ સ્ત્રીં [પ્રા મટ્ટી (સ મટ્ટી)] આમળ

છાલાર્થ પડેલુ ચાદુ

ભાટુ નં [દ મટ્ટી=સપાટ જમીન] નદી

કાંડાની રેતાળ જમીન (૨) છીછરા પાણી

વાળી જગા

ભાટુ નં જુઓ ભાઠ (૨) કપડા પર પડેલો

નીકટો કે સહેલાઈથી ન ધોવાય તેવો ડાપ

ભાડ સ્ત્રીં [દ] અનાજ શેકવાની બહી

(૨) ભાડમૂળનુ કલેકુ ૦ભૂજાણ સ્ત્રીં

ભાડમૂળની સ્ત્રી ૦ભૂજો પું બહીથી

ધારીયણા ઇં શેકવાનો ધધો કરનાર

ભાડવાત પું જુઓ ભાડુ

ભાડાખત નં, ભાડાચિટ્ટી સ્ત્રીં ભાડા

સબધી દસ્તાવેજ

ભાડિયો પું ['ભાડ' ઉપરથી] અનાજ

શેકવાનુ કાણાવાણુ ટા'નુ

ભાડુ નં [ન માત્ર, પ્રા માટવ] ઠાઈ પણ

વસ્તુ વાપર્યા બદલ આપવાનું નાણું

-કૂત પું ભાડે રહેનાર -કૂતી વિં

ભાડે રાખેલુ (૨) પૈસા ખાતર કામ કરણ

'મસિ'નરી'

ભાણ પું [પ્રા (સ માનુ)] સૂધ'

ભાણ પું [સ] નાટકનો એક પ્રકાર, જેમાં

એક પાત્ર જ રગમૂર્તિ પર આવે છે

ભાણાવહેવાર પું [ભાણ+વહેવાર] સાથે

બેસી જમવાનો સબધ, રાહીવહેવાર

ભાણિયો પું જુઓ ભાણે (૨) વીંદાળવી

પડે એવી વસ્તુ -સોગાત [લા]

ભાણી સ્ત્રીં જુઓ ભાણે

ભાણુ નં [પ્રા માળ, માળણ (સ માનન)]

પીરસેથી ચાળી

ભાણેજ પું [પ્રા માળજન (સ માળિય)]

ભાણો બહેનનો દીંદો ૦વહુ સ્ત્રીં

ભાણેજની વહુ -લ' નં ૦ ૦ ૦ ૦ બહેનના

છાકરા -જ સ્ત્રીં બહેનની છાકરી-ભાણી

ભાણો પું [જુઓ ભાણે] ભાણિયો

ભાત સ્ત્રીં [પ્રા મતિ (સ મત્તિ)] વેલજુટી

વાળી છાપ (૨) રીત, પ્રકાર

ભાત પું [પ્રા મત (સ મત્ત)] રાધેયા

ચોખા (૨) ભાત (કામગીરીની જગાઉ પર

લઈ જવાનું) (૩) પું, નં ડાગર ૦ખાઉ

વિં વધારે પ્રમાણમાં ભાત ખાનારુ

(૨) દીનુ પોચુ [લા]

ભાતભાતનુ વિં રગેરગી, તરેહવાર

ભાતિયુ નં ભાત કાંડવાનો તાવેલો કે

ઝારો (૨) ભાત એસાવવાનો કાણા

વાળો ટાપનો [તરેહવાર

ભાતીગર-(ળ) ભાતીહુ વિં રગેરગી,

ભાતુ નં મુસાફરીમાં સાથે લીધેલુ ખાવાનુ

ભાથી પું ['ભાથો' પરથી] બદાહુર દેવેયો

નુઓ ભારતિયા. ઠી સો લાકડાની
ભારી. ંભાર અં સરખે વજને (૨)
પૂરેપૂરું; ભરંપૂર
ભાર્ગવ પું [સં.] પરશુરામ (૨) શુકાચાર્ય
(૩) વિં પું ભૂગુના વશમાં જન્મેલો
ભાર્યા સો [મ.] પત્ની
ભાલ નં [સ.] કપાળ
ભાલ નં ભાકાની જમીન (૨) પું, નં
મિલકાતની આનુભાવુનો પ્રદેશ. -સિયા
પું બં વં (ભાલના) પ્રકૃતિ એકબત
ભાલુ નં [સ.] રીંછ (૨) ફાલુ
ભાલું નં, -લો પું [મ., પ્ર. મહા] એક
હથિયાર. -લોડું નં [સરં કે. મહોડ] તીર કે તેનું પાનુ
ભાવ પું કિંમત; દર
ભાવ પું [સ.] અસ્તિત્વ; હોનાપણુ (૨)
પ્રકૃતિ; સ્વભાવ (૩) ઇરાદો, મતલબ (૪)
વૃત્તિ; લાગણી (૫) તાત્પર્ય; અભિપ્રાય
(૬) ચેષ્ટા; અભિનય (૭) હેત; પ્રીતિ;
ગમે (૮) આર્યા (૯) આર્થ! પૂજ્ય!
(નાટકમાં સંબોધન) (૧૦) રિયતિ;
સ્વરૂપ. હદાં શિષ્યભાવ, પુરુષભાવ.
ંગીત નં ભાવ વ્યક્ત કરતું -ભાવ-
પ્રધાન ગીત [જન્મજ
ભાવટ(-ઠે) સોં [મં. મવાલ્લી] ઉપાધિ;
ભાવન નં [સં.] ભાવના; ધ્યાન. -ના
સોં [સં.] કલ્પના; ધારણા (૨) આર્યા
(૩) અભિલાષા; કામના; લાગણી (૪)
પટ; પુટ (૫) અનુશીલન; ધ્યાન; ચિંતન.
-નાપ્રધાન, -નારીલ વિં સ્વભાવે
વિશેષ લાગણીવાળું કે લાગણી ભરેલું
ભાવવું અંકિં [સ. માન ઉપરથી] ગમવું
ભાવાત્મક વિં[સં.] સત્ય (૨) અસ્તિવાચક
ભાવાનુવાદ પું [સં.] શબ્દશઃ નહિ પરંતુ
તાત્પર્યસૂચક અનુવાદ
ભાવાર્થ પું [સં.] મતલબ; તાત્પર્ય
ભાવાવેશ પું[સં.]ભાવનો આવેશ-હમજોડો
ભાવિ વિં [સ.] ભવિષ્યનું કે ભવિષ્યમાં
થનારું (૨) નં ભવિષ્ય; નસીબ

ભાવિક વિં[મં.] આર્યાવાળું (૨) મમંસ;
ભાવક
ભાવિત વિં [સં.] ચિંતવેલું (૨) પાસ
દીધેલું (૩) ભાવિક; ભાવનાવાળું (૪)
શુદ્ધ; નિર્દોષ. -તાત્મા પું [ત્રાત્મા]
રિયર પ્રજાવાળો; રિયતપ્રજા
ભાવી વિં [સ.] નુઓ ભાવિ
ભાવુક વિં [સ.] વિચારશીલ (૨) રક્ષક;
સહુદય
ભાવેપ્રયોગ પું [સં.] જેમા ક્રિયાપદનો
ભાવ એ જ કર્તા હોય તેવો પ્રયોગ [વ્યા.]
ભાવણુ નં [સ.] બોલવું તે (૨) વ્યા-
ખ્યાન. -ણિયું વિં(ભાવણના ગુનાથી)
સત્યાગ્રહમાં પકડાયેલું (જેલરાખે) (૨)
ભાવણુ કર્યા કરવાની દેવવાળું
ભાષા સોં [મ.] બોલી; વાણી; જગ્યાન
(૨) મજાભાષા. ંશારે નં ભાષાનું
શાસ્ત્ર; 'કાલ્લોલોલ'. ંશારે પું ભાષા-
શાસ્ત્ર જાણનાર. -પાંતર નં [સં.]
અનુવાદ; તરતુઓ. -પાંતરકાર પું
અનુવાદક. -પી વિં(બોલનાર સમાસમાં
ઉત્તરપદ તરીકે). હદાં 'પરભાષાભાષી'
ભાષ્ય નં [સ.] વિસ્તૃત વિવરણ. ંકાર
પું [સં.] ભાષ્ય કરનાર-રચનાર
ભાસે પું [સ.] ખ્યાલ; ઊપ (૨) આભાસ;
ભ્રાતિ (૩) સરખાપણુ; -ના જેવું દેખાતું
તે (૪) કાળો પ્રકાશ (૫) એક સરૂત
નાટકકાર. ંમાન વિં [મ.] ભાસતું
ભાસવું અંકિં [સં. માથ] દેખાતું (૨)
સમભવું; લાગવું (૩) પ્રકાશવું
ભારકર પું [સં.] સૂર્ય. -રાચાર્ય પું
[સં] પ્રસિદ્ધ અભિતી અને ખગોળશાસ્ત્રી
ભાળ સોં [નુઓ ભાળવું] પત્તો; ખબર
(૨) સંભાળ. વળણુ(-ણી) સોં સુપરત.
વળવું સંકિં ભાળ રાખવા રોંપવું (૨)
સિફારસ કરવી. ંવું સંકિં[મં. મળ]
મેવું; અવલોકવું
ભાંગ સોં [સ. મહા] ગાંભીની કળા તથા
પાંદાં (૨) તેનું બનાવેલું પીણું

ભાંગતોડ, ભાંગફોડ (૦) સ્ત્રી ભાંગવું
અને તોડવું ફોડવું તે [તેડું (ચોખા)
ભાંગફું (૦) વિં ખાંડતાં બાળી નથ
ભાંગરો(૦)પું [સ. મુદરાજ] એક વનરપતિ.
[બાટવો=છપી વાત ખુલ્લી કરી દેવી;
વાતચીતમાં બાકુવ. (ભાંગરો જેમ વડાય
તેમ ગદ્ય મારે છે તે ઉપરથી)]

ભાંગવું (૦) અંકિં [સ. મગ ઉપરથી]
કકડા થવા (૨) સં કિં કકડા કરવા;
તોડવું (૩) (ગામને) છૂટી-બાળા પાયમાલ
કરવું [કા.]

ભાંગગ-(ધ)ડ (૦) સ્ત્રી [ભાંગવું + ધડ]
તકરાર(૨)પ ચાત. -ડિયું વિં ગૂચવણ-
ભરેયુ; મોટાળાભરેયુ(૨)ભાંગગડ કરનાર
ભાંગણી (૦) સ્ત્રી ['ભાંગવું' ઉપરથી]
વહે ચણી(૨)ભાગ, હિરસો(૩) મોટામાથી
નાના અને નાનામાંથી મોટા પરિમાણમાં
‘રકમને ફેરવવાની રીત [ગ]

ભાંગવું (૦) સંકિં [સં મ.] ભાંગવું, તોડવું
ભાંડ (૦) પું [સ. માટ=ચાળા; મેષ્ટા
ઉપરથી] મરકશે (૨) બીજાસ બોલ,
ચાળા વગેરેથી હસાવી ખેલ કરનારી
નવનો માણસ(૩) વિં અસહ્ય, નિહાળ

ભાંડ નં [સ.] પાત્ર; વાસણ

ભાંડણું (૦) નં ['ભાંડવું' ઉપરથી] ગાળા-
ગાળ, ભાંડવું તે(૨) વિં બાંડણવાળું, ભાંડવું

ભાંડરાં (૦) નં બંબંબં બાડુઓ

ભાંડવું (૦) સંકિં [સ. મણ] ગાળ દેવી
(૨) બહોળા કરવી (૩) કપડો આપવો

ભાંડુ નં [સ. માફ્ટ (સ. જાતુમાફ્ટ)] ભાંડ
બંદન વગેરે સ્વજન

ભાંડો પું [સ. જાંડ] બોડરણ; પડોળા
મોડાનું તાળડી જેવું પાત્ર

ભાંભરવું (૦) અંકિં ગાયનું બરાડવું

ભાંભરું (-ણું) (૦) વિં ખરસરું; ખાંડું
(૨) સ્વાદ વગરનું

ભિક્ષા સ્ત્રી [સ.] બીખ (૨) ભિક્ષામાં
મળેલી વસ્તુ. ૦૮૧ નં [સ.] ભિક્ષા માટે
ફરવું તે. ૦૮૧ નં [સ.] બીખી અર્થે

અન્ન: પાત્ર નં [સ.] બીખ માગવાનું
વાસણ. ૦૮૧ સ્ત્રી [સ.] ભિક્ષાથી
ચલાવેલું શુજાન; ભિક્ષાનો ધવો

ભિક્ષુ, ૦૮૧ પું [સ.] માગુ(૨) ભિક્ષા ઉપર
નબનાર(૩) બીક સાધુ. ૦૮૧, ૦૮૧ સ્ત્રી
સ્ત્રી ભિક્ષુ

ભિખારચોટ વિં ભિખારી જેવું(૨) મૂખડું
ભિખારણું સ્ત્રી [નુઓ ભિખારી] માગણ
સ્ત્રી. -વું વિં(૨) ન-ભિખારી (તુઝકારમાં)

ભિખારવેણ પું બંબંબં ભિખારીના જેવું
વર્તન

ભિખારી વિં (૨) પું [અવ: (સ. ગિજ્ઞા-
કારિન્)] બીખ માગનાર. ૦૮૧
પું બંબંબં ભિખારવેણ. -ફું વિં(૨) નં
ભિખારી (તુઝકારમાં)

ભિખામુ પું [પાલિ] બીક સાધુ-ભિક્ષુક
ભિખાવવું સં કિં, ભિખાવું અં કિં
‘ભીજવું’નું અનુક્રમે પ્રેરક ને કર્મણિ

ભિડાવવું સંકિં ‘ભીડવું’નું પ્રેરક(૨) કસવું,
બાધવું. ઉદાહરણ બિડાવ્યા નથી(૩)
દબાવવું; ભેડવું (૪) ગૂચવાડામા નાખવું;
ગમરાવવું(૫) અટક પડાવવો(૬) ધમમથવું

ભિડાવું અંકિં ‘ભીડવું’નું કર્મણિ (૨)

ભીડમાં આવવું (૩) સંકેશવું દેવું

ભિત્તિ સ્ત્રી [સ.] બીત. ૦૮૧ નં ૦૮૧

પરનું ચિત્ર; ‘ફેરકો’ [સ્ત્રીવું

ભિનાવું અંકિં [‘ભીડું’ સ્ત્રી] ૦૮૧

ભિન્ન વિં [સ.] ભીડ; ફેરવું(૨) ભીડવું.

ભી સ્ત્રી ભીડણું- ૦૮૧ પું

ભીડ. ૦૮૧ વિં [‘ભીડી’ સ્ત્રી] સુચિવાતું

ભિયા પું [સ. ૦૮૧ (સ. ૦૮૧)] બાઈ

(પુત્ર માટે સ્ત્રીવન)

ભિલકું હું ૦૮૧ સ્ત્રી

ભિલકું (-સ) પું [સ.] વેદ

ભિલ્લી હું ૦૮૧

ભિલકું નં [સ. ૦૮૧-૦૮૧ ૦૮૧]

૦૮૧ ૦૮૧ ૦૮૧ ૦૮૧ ૦૮૧

ભિલકું-ભિલકું સ્ત્રી [સ. ૦૮૧]

ભિલકું-ભિલકું

બીખ સોં [પ્રા. ગિત્ત (સ. ગૈય)] બીખનું
તે (૨) બીખીને મેળવેલી વસ્તુ. ૦પું
સંકિં ખેરાત માગવી (૨) અંકિં
ખિખારી થવું [પદ્યગણું
બીખવવું સંકિં બીખવવું, બીનું કરવું;
બીખવું અંકિં [સ. ભવજી]મીખવું, બીનું
થવું, પદ્યગણું

બીક સોં [દ. ગિત્ત=બીકડું] ગિરદી (૨)
તગી(૩)પું બીકડો. ૦પું સંકિં વાસવું,
પદ્ય કરવું (૨) કસવું, પાથવું(૩) બાવવું,
બેઠવું (૪) અંકિં + બડવું, જૂઠવું -ડો
પું લાકડું બીકવા માટેનું મુખારનું એક
આગર

બીત વિં [સં.] ભય પામેલું
બીતર' નં [દ. ગિત્ત] અદરનો બામ (૨)
વિલ હંચુ (૩) અં અદર

બીતિ સોં [સ.] બીક
બીનાશ સોં બીનાશનું
બીનું વિં [સ. ગિત્ત=બીનું પથેલું] પથળેલું
(૨) રથામ. ઉદાં બીનેવાન ૦બદડક વિં
સાવ બીનું [હોય એવું રથામ
બીનેવાન વિં [બીનું+વાન] પાકે રગે
બીમ વિં [સ.] ભય કર, વિકરાળ (૨)
પું પાંચ પાડવોમાનો બીને. ૦અગિયા-
રશ(-સ) સોં નેક સુદ અગિવારસ;
નિજંલા એકાદશી

બીરુ વિં [સ.] બીકલું. ૦તા સોં
બીરુ પું ભિટલું; બેર
બીલ પું [સ. ગિત્ત] એક રાત્રી પ્રભનો
માલસ. ૦ડી સોં બીલ નતિની કે
બીલની સો

બીપલ્લુ વિં [સ.] ભયંકર
બીમ વિં [સ.] ભયંકર (૨) પું સાંતલું
અને ગગાના પુત્ર

બીંગડું નં ભિંગડું; ઊડું
બીંછાં નં બંબવં (કપાવવાના પથેયા)
મોટા વાળ

બીજવવું સંકિં [નુઓ બીજવું] પલ્લવું
બીજવું અંકિં [નુઓ બીજવું] પલ્લવું

બીંજવવું સંકિં બીજવું
બીંજવું અંકિં બીજવું; પલ્લવું
બીંડી સોં એક ઊડ (૨) એની છાલના
કદાળા રેસા નિનો ઊડ

બીંડો પું [સં. ગિત્ત, મેન્ડો] એક રાક કે
બીંડો પું [બીંડો કે બીંડી પરથી] ફેલું,
દરકત(૨) ગપ; તોપ [લા.] [૦મારવો=

ગપ મારવી (૨) દરકત લખી કરવી.]
બીંત સોં [સ. મિતિ]નીવાલ. [૦બુલવી
= છેક જ માર્ગ ચૂકનો, તંત અવળે
રસ્તે ચડી જવું]. ૦પત્ર નં સમાચાર
વગેરેની નહેરાત માટે બીંત પર કરાવું
લખાણ -તિયું નં નાની પાનની બીંત

બીંસ સોં [સ. વિં ઉપરથી] બીંસાવું તે;
દખાલું; ધકો. ૦પું સંકિં દાખલું, પીલવું
(૨) બેઠવું, ચાપવું. -સાવવું સંકિં
(પ્રેરક). -સાવું અંકિં (કમંણિ)

ભુક્ત વિં [સ.] ખાધેલું, ભોગવેલું [ભોગન
ભુક્તિ સોં [સ.] ભોગ, સસારમુખ (૨)
ભુખાણવું વિં [ભૂખ ઉપરથી] ખાઈધરું
ભુજ પું [સ.] ખમાથી કાપી સુધીનો
ભાગ (૨) દાય (૩) બાનું [ગ]

ભુજંગ, (૦મ) પું [સ.] સાપ
ભુજ સોં [સ.] ભુજ; હાથ
ભુટો(-ટો) પું [સ. નટ ઉપરથી] મકાર્ક-
દોડો (૨) ગોળ વંતાક

ભુલકંણું વિં ભૂલી જવાની ટેવવાળું
ભુલભુલામણી સોં ભૂલા પડી જવાય
તેવી અટપટી રચના

ભુલવણું (-ણી) સાંભુવાવડું-ભૂલવું તે; ભમ
ભુલામણું વિં ભુલવણું (૨) ભુલાવે તેવું
ભુલાવવું સંકિં, ભુલાવું અંકિં
'ભૂલવું' અનુક્રમે પ્રેરક ને કમંણિ

ભુલાવો પું ભુલાવણી, ભમ
ભુલન નં [સ.] જગત, લોક ૦ત્રય નં
[સ.] ત્રણ લોક (સ્વર્ગ, ભૂમિ, પાતાળ)
ભુવર, (-સોંક) પું [સ.] ભૂલોક અને સૂર્ય
વચ્ચેનો લોક

ભુસાડવું સંકિં નુઓ ભૂસાડું

ભુમાવતુ સંકિં, ભુમાવતુ અંકિં
 ભૂસત્તુ પ્રેરક ને કર્મણિ
 ભુરકો પું [૨૧૦] ક્રૂષ, ભૂસકો
 ભુગળ, -ળી, -ળુ [દિકુલ્લ] ભુઓ 'ભૂગળ' મા
 ભુડ નં [૬] ભુઓ ભૂડ
 ભૂ નં (બાળભાષામાં) પાડી
 ભૂ સ્ત્રીં [સ] પૃથ્વી
 ભૂકરી સ્ત્રીં, -રો પું ભૂમ, જેરો
 ભૂકપ પું [સ] ધરતીકપ
 ભૂકી સ્ત્રીં [સ] મુગ્ધ, પ્રા મુગ્ધ] બારીક ભૂકો
 -કેભૂકો પું બળવં ચૂચૂર
 ભૂખ સ્ત્રીં [સ] મુગ્ધા (સ વુમ્ધા)] કુધા
 (૨) ઇન્દ્રા [લા] ંડીબારરા (-ન્મ)
 વિં (અગ્નિચારસ પછીને દિવસે હોય
 તેવ) ખાઉ ખાઉની દાનતવાળુ (૨)
 કગાન ંડુ વિં ભૂખ્યુ (૨) કગાલ
 તગીમા આવેતુ ંમરો પું ભૂખયી
 મરો થવો તે ભૂખયી સીમળાતુ કે
 મરતુ પડે તે કે તેવી દશા
 ભૂખર વિં [સ] ક્ષર] ભખર, વેરાન,
 ભખરક -રુ વિં રાખોડિયું, શીકું
 ભૂખ્યું વિં જેને ભૂખ લાગી હોય તેવુ
 (૨) લાલ્યુ (૩) ગરીબ ંખાખ્યુ વિં
 ભૂખ્યુ સાવ ભૂખ્યુ
 ભૂગર્ભવિદ્યા સ્ત્રીં [સ] ભૂસ્તરવિદ્યા
 ભૂગોળ પું [સ] મૂગોળ પૃથ્વીનો ગોળો
 (૨) સ્ત્રીં ભૂગોળવિદ્યા ંવિદ્યા સ્ત્રીં
 પૃથ્વીના તળ ભખર, પ્રાણી, લોક,
 કુદરતી કે રાજકીય વિભાગ, આગોડવા,
 વસ્તી વગેરે દર્શકતતુ રાસ્ટ્ર ંવેત્તા
 પું ભૂગોળનો ખાસ વિદ્વાન
 ભૂચર વિં [સ] પૃથ્વી ઉપર ફરનાર (૨)
 નં પૃથ્વી પરતુ પ્રાણી
 ભૂત વિં [સ] ચર્ધ ગયેન, વીતેતુ (૨)
 'યથેતુ બનેતુ' એ અર્થ' મા સમાસને
 અતે (ઉદાઃ અગમૂત પ્રાણભૂત) (૩)
 નં પચમહાભૂતોમાનુ એક (૪) પ્રાણી
 (૫) પ્રેત, પિશાચ (૬) ભૂતની જેમ પાછળ
 ફરનાર માણસ (બાતમીદાર ઇન્) (૭)

વહેમ મૂત ંકાલ (-ળ) પું ગયેલો
 વખત (૨) કિંનો ભૂતકાળ [વ્યા] ંકાલીન
 વિં ભૂતકાળનુ, -ને લગતુ ંકુદત નં
 ભૂતકાળના અર્થ'તુ કુદત [વ્યા] ંદયા
 સ્ત્રીં [સ] સર્વ જીવો પ્રાચેની દયા,
 જીવદયા ંપતિ પું [સ] શિવ, મહાદેવ
 ંપલીત નં પ્રેત (૨) બેડોળ માણસ
 ંપૂર્વ વિં [સ] પહેલા ચયેતુ (૨) માજી
 ંપ્રેત નં ભૂત પિશાચ ંભાવન વિં
 [સ] પ્રાણીઓને સજ્નનાર, પાળનાર.
 ંખનિ [સ], ંખનિ પું પ્રાણીઓને નિત્ય
 આપવાનો ખલિ ંભાર્ધ પું બનારાત
 ઉદં ભૂતશાર્ધ નજી ંચર પું [સ]
 પાંચ વગ્રોમાનો એક ભૂતખનિ ંયોનિ
 સ્ત્રીં [સ] ભૂતપ્રેતની ખતિ (૨) ભૂતમાત્રનુ
 ઉત્પત્તિસ્થાન ંવિદ્યા સ્ત્રીં [સ] પ્રેત
 વિધેની વિદ્યા

ભૂતવ [સ] -ળ નં પૃથ્વીની સપાટી
 ંવિદ્યા સ્ત્રીં ભૂતવની ભૌતિક રિધિતિ
 સખધી વિદ્યા [ટાણુ
 ભૂતાવળ (-ળી) સ્ત્રીં [સ] ભૂતાવળિ] ભૂતાનુ
 ભૂતિ સ્ત્રીં [સ] ભરમ, સમૃદ્ધિ કલ્યાણ
 ભૂતાન નં ભૂમિદાન
 ભૂદેવ પું [સ] પ્રાણી, ભૂસુર
 ભૂધર પું [સ] પર્વત (૨) રાન (૩)
 નાગ (૪) કૃષ્ણ (૫) શિવ
 ભૂપ પું [સ] રાન ંતિ, -પાત્ર [સ],
 -પાળ પું રાન
 ભૂપૃષ્ઠ નં [સ] ભુઓ ભૂતવ
 ભૂમધ્યરેખા (-પા) સ્ત્રીં [સ] વિષુવદ્વત
 ભૂમધ્યમુદ્ર પું [સ] યુરોપ અમેરિકા
 વચ્ચેનો સમુદ્ર
 ભૂમંડલ [સ] -ળ નં, આખી પૃથ્વી
 ભૂમિ સ્ત્રીં [સ] પૃથ્વી (૨) જમીન (૩)
 દેશ પ્રદેશ ંકા સ્ત્રીં [સ] જમીન
 (૨) રથળ (૩) પાયરી (૪) મૂળ, ભગમ
 (૫) નાટકનુ પાત્ર કે તેનો ભાગ કે રાણગાર
 (૬) પ્રસ્તાવના ંગત વિં ભૂમિમા
 રહેતુ -દાટેલુ

ભૂમિતિ સ્ત્રી [સ] રેખાગ્રણિત
ભૂમિદાન નં [સ] ભૂમિનુ દાન કરવું તે
ભૂમિદાહ પું (સખતે) દફન કરવું તે
ભૂમિશર્યા સ્ત્રી [સ] જમીન ઉપર (કશુ
પાયર્થા વિના) સ્થવર તે

ભૂમી સ્ત્રી [સ] જુઓ ભૂમિ
ભૂર વિં ભૂખં (૨) હુમ્મુ
ભૂર વિં [જુઓ ભૂરિ] ધણુ વધારે
ભૂરકી સ્ત્રી ભગ્ન (૨) ભદ્રમત્ર (૩)
મોહિની [લાય [લા]

ભૂરશી સ્ત્રી ખાધી રમ્મની દક્ષિણ (૨)
ભૂરાકોણુ નં જુઓ ભૂરકોણુ
ભૂરાટ, -રા સ્ત્રી ભૂરાપણુ

ભૂરિ વિં [સ] ભૂર, ખૂણ, પુષ્કળ
ભૂરિયુ વિં આસમાની રગનુ (૨) ગોહુ
ભૂરુ વિં જુઓ ભૂરિયુ વેદાણું નંકયાણુ,
મળાના જેવું ધોણુ ફળ

ભૂજં નં [સ] એક વૃક્ષ વપત્ર નં
કાગળ તરીકે વપરાતી ભૂજંની છાપ
ભૂજોંક પું [સ] ભૂજોંક

ભૂવ સ્ત્રી [પ્રા મુજ] ચૂક, ખામી, ગદ્ગત
(૨) ઉતરાણુ તે (૩) વિરમૂતિ (૪)
ગરસમનં વચૂક સ્ત્રી ભૂલ [ભૂવચૂક
લેવીદેવી = ભૂલચૂક જ્યારે નજરે પડે
ત્યારે એકબીજાને મનરે આપતી] વ્યાપ
સ્ત્રી ભૂવ, ગદ્ગત (૨) ઉતરામણુ
વવુ સં કિં ભૂતમા નાખણુ, ભૂલ
પાણી, ભુલાવણુ વંતું અંકિં ભૂવ
કરવી -હુ વિં ભૂલેણુ (૨) આડે
રસ્તે ચડેણુ (૩) ભૂલકણુ

ભૂવોંક પું [સ] મુલ્યવોંક, પૃથ્વી
ભૂવેંક પું ખાણીથી પડેંગાં વડે ખાડો
ભૂવો [પ્રા મૂમવાદ (સ મૂતવાદિર)] ભૂત
કાદનાર [એક દ્યવડો

ભૂવે પું [પ્રા મૂમ (સ મૂત) = જગી]
ભૂશિર સ્ત્રી [સ] દરિયામા ગયેલી જમીન
ની લામી પટી

ભૂપણુ નં સોમાર(ર)રેણુ [ગારેણુ
ભૂપા સ્ત્રી [સ] ભૂપણુ -પિત વિં [સ] રાણુ

ભૂમદે પું કૂદકો, જાગેથી નાચે પડવું તે
ભૂમ્મુ સંકિં [પ્રા પુષ્ટ (સ પ્રાણુ)] બસા
ડડ, ભૂસવ

ભૂમ્મુ નં [સ પ્રા મુમ] યુલુ (૨) ચવાણા
નુ એક મિશ્રણ [ભૂમ્મુ = નકામી
માલિની (મગજમા) ભરતી ભૂમ્મુ =
તોર ચડવો (૨) ખોટો વહેમ ભરાવો
(મગજમા) માથામાં ભૂમ્મુ ભયુ
છે = જરાય સમજણ કે ચાલકી નથી]

ભૂસ્તગવિદ્યા સ્ત્રી ભૂસ્તરશાસ્ત્ર નં
પૃથ્વીના પડ સખધી વિદ્યા

ભૂંકણું અંકિં [પ્રા મુમ (સ. વુલ)]
ગરેણુબોબો કરવું (ભૂંકાવવું)

ભૂગરા પું ભવં ભૂજેલાપડ ચણાવગેરે
ભૂગરેટ સ્ત્રી [ભૂજનું પાંથી] ગરમ રાખ
ભૂગળ સ્ત્રી ગજ, બારણુ બધે રાખવાનો
લાત્રો આગે દડો

ભૂગળ સ્ત્રી [દ મુગલ] એક વાજિત્ર.
ભૂદિયુ નં ટીપણુ (૨) લાણુ લખાણુ
ભૂદિયો પું હાય જેનાર બાદાણુ
-પિયો પું ભૂગળ વગાડનાર -ળી
સ્ત્રી પોતી નળી (૨) કૂં દણી (૩) ખોળી
(૪) દરદીને તપાસવાની દાકરની નળી
-ળું નં નળાકાર કોઈ પણ ધાટ (૨)
નળાકાર ખુમાડિયુ

ભૂજર સ્ત્રી ભૂજણુ ને તેના ખમ્મ્યા (૨)
નાના ઊકરાણુ ધાડુ વ્વાડસો, વ્વાડો
પું જુઓ ભૂજર (૨) મદવાડ [લા]
ભૂજણુ સંકિં [સરંદે મુજિ = ભૂજેણુ
ધાન] શેકવું (ભૂજવણુ, ભૂજણુ)

ભૂડ, બુંડું નં [દ ગુડ] હુકર, સૂવર વળુ
(-મુડી) સ્ત્રી ભૂડની માલ

ભૂડાઈ સ્ત્રી ભૂડાપણુ (૨) અણખનાવ.
-પો પું ભૂડાપણુ (૨) ભૂડાપણું
દલક -રા સ્ત્રી જુઓ ભૂડાઈ

ભૂંડું વિં ખરામ (૨) દેવી (૩) બીમલસ
ભૂનવું સંકિં ભસવું, કાઠી નાખવું
(ભૂસાવવું, ભૂમાણુ)

ભૂકુટિ(-ટી) સ્ત્રી [સ] ભમ્મર

ભૂગુ પું [સ.] એક જાણિ (૨) શુક (૩)
જમદગિ (૪) પવંતનું શિખર. ૦પાત
પું ઘાથેથી પડતું મૂકી આપવાન કરવો.

૦જાંછન પું કૃષ્ણ

ભૂત્ય પું [સ.] નોકર [ભમરી

ભૂંગ પું [સ.] ભમરો. -ગી સીં [સ.]

ભે (બે) પું [સ. મય] જુઓ ભય (૨)

ભેખમ. ૦કાર વિં ભયંકર; બેકાર [૫]

ભેખ પું; સીં જુઓ વેપ (૨) સંન્યાસનો

વેપ; સંન્યાસની દીક્ષા [ખૂણો; કરાડ

ભેખ (૦૬) સીં ટેકું (૨) ઝૂમનો ટેકરાનો

ભેખધારી વિં ભેખધારણ કરનાર

ભેગ પું મિશ્રણ. -ચું એકકું; સાથે (૨) મિશ્ર

ભેચો પું જુઓ ભેચો

ભેજ પું ['ભીજું' ઉપરથી] જીનારા.

૦ચાડી વિં ભેજ ચૂસી યે તેતું. ૦દ્રવી

વિં હવામાંથી ભેજ ચૂસી દ્રાવણ બની

જનાડું

ભેજવું સંકિં [દિ. મેજના] મોકલવું

ભેજાગેખ (બે) વિં ગેખ યથેલા ભેજવાળું;

ચસકેયું

ભેજું નં [દિ. મેજા] મજાજ

ભેડ સીં [દે. મિટ્ટ, મિટ્ટી] મેલાપ, મુલાકાત

(૨) બક્ષિસ (૩) કમરે તાળી બાંધેલું

કપડું. ૦વું સંકિં આલિંગન આપવું (૨)

મુલાકાત થવી (૩) લડવા માટે ભેગા થવું.

-ટો પું મેલાપ (૨) આલિંગન [કાળ

ભેડ નં [સ.] થેડું. -ઉથો પું વડુ; ભેડનો

ભેણું (બે) નં [પ્રા. માલળ (સ. માજળ)] ધી

તાવવાનું માટીનું વાસણ

ભેડ પું [સ.] તફારત; જુદાપણું (૨) વર્ગ;

વિભાગ; પ્રકાર (૩) જાની વાત (૪) છળભેડ

(૫) ફૂટ પાડવી તે (૬) ચીરા; બાડું. ૦ક

વિં [સ.] ભેડનાડું (૨) રેચક. ૦દિ સીં

[સ.] ભેંભાવ; જુદાપણું. ૦ન નં [સ.]

ભેડું ને. ૦બુદ્ધિ સીંગસ] જુઓ ભેદદિ.

૦ભાવ પું જુદાપણું; અંતર (૨) કપડ.

૦વું સંકિં છેદ પાડવો, તોડવું. -દી

[સ.] રહસ્યમય; કઠ. -ડું પું ભેડ-રહસ્ય

નિ ને ૨૩

ભલ્લનાર (૨) ભસસ (૩) ફૂટ પડાવનાર.

-ઘ વિં [સ.] બેડી રાકાય તેડું (૨)

ભેવા ચોગ્ય

ભેર સીં ['ભેરુ' ઉપરથી] મદદ; વહાર

ભેર સીં [સ.] ભેરી

-ભેર (બે) [પ્રા. ગરિમ (સં. મૂન, ગરિત)]

રાખ્દને લાગતાં 'તે સાથે, સહિત' એ

અર્થનું અં બનાવે. ઉદા. દોસભેર.

ટેટીક જગાએ 'માત્ર તે સાથે' એવા

અર્થ પણ યાય છે. ઉદા. પોતિયાભેર

ભેરવ (બે) વિં [પ્રા. મેલ (સ. મેલ)]

ભેરવ સખાંધી (૨) ભયંકર (૩) પું

શિવનું એક સ્વરૂપ. ૦નપ પું [સ.

સંવા = ફદકો] મોક્ષ માટે જપ કરતાં

કરતાં પવંત ઉપરથી પાડું મૂકવું તે

ભેરવવું સંકિં ભરવડું; વળગાડવું (૨)

ભભેરડું; ભભાવવું

ભેરવાવું અંકિં 'ભેરવડું'નું કમંભિ (૨)

ગૂચવાઈ જવું; સડોવાવું

ભેરિ (-રી) સીં [સ.] નોખત; નગાડું; ભેર

ભેરુ પું સાથી; મિલ્લ

ભેલાડ પું [સ. મેચુ ઉપરથી] બગાડ;

નુકસાન. ૦વું સંકિં બગાડવું; વણસાડવું

ભેળ પું [સ. મેલુ ઉપરથી] મિશ્રણ (૨)

ભેલાડ; બગાડ (૩) ભગાણ; ટૂટ (૪)

સીં એક ચવાણુ (મુંબઈ). ૦વણુ નં,

૦વણી સીં મેળવણી; મિશ્રણ. ૦વણું

સંકિં મેળવણું; મિશ્ર કરવું (૨) સામેલ

કરવું. ૦વું સંકિં સામેલ રાખવું (૨)

મેળવણું; મિશ્રિત કરવું (૩) મેળવણું.

૦સેળા વિં એકકું; મિશ્રિત (૨) સીં

મિશ્રણ. ૦સેળિયું વિં મેળમેળવાળું.

-ખાડ, -ખાડવું જુઓ 'ભેલાડ'માં.

-ચું વિં (૨) અં મેળું; સાથે

ભેં (બેં) નં (૨) અં [૨૫૦] રડવાનો

અવાજ. ૦કડો પું લાખે સાદે રડવું તે

(૨) તેનો સાદ. ૦કડું અંકિં ભેંકડો

મૂકવો; ભે ભે કરવું. ૦કાર પું ભેકડો

ભેંકાર (બેં) વિં + [જુઓ ભેકાર] ભયંકર

લેચો (લેં) પું છદાયેયો લેચો, માસનો
લેચો (ર) છદાયેયી વસ્તુ (૩) કંઠ,
દંઢ [લા]

લેંશ(-મ) (બેં) સીં [સ મહિષી, પ્રા.
મહિની] દૂધ દેનારું એક દોર, ડોશુ.
-માસુર પું બચ કર માણસ(ર)પાડાના
આધારનો એક રાક્ષસ, મહિષાસુર.
-માસુર પું બેસ નેવો નડો સુર

લેસો (લેં) પું [નુઓ લીસ] દબાણ,
પડખાથી નેર દેડુ તે

લેડ સીં [લીડલું ઉપરથી] ઇસની
વરત અને જૂસરાના દોરડાને સાધવાની
લાકડાની મેખ [બનીકળી જખી,
વેશઈ જખી=સોપાળુ બદારપગીજડ]

લેયો પું [પ્રા માદજ (સ ગ્રા)] બાઈ
(ર) ઉત્તર હિંદનો વતની

લેચવ વિં(ર)પું[સ]નુઓ લેચવ બધાટી
સીં ડાયા શિખરની બચ કર કરાડતુ
સ્થાન બજપ પુંનુઓ લેચવજપ -વી
વિં સીં [સ] બચ કર (ર) સીં દુર્ગા
લોઈ પું [દિ માઈ=મુખી નાયક]પાવખી
ઉપાડવાનો ધધો કરનાર

લોક પું[લોકલું ઉપરથી]નુઓ લોઃ બું
સંકિં [સ મૂક=ઝિદ] ધોચતુ, લોકતુ

લોખના પું [સ] ભોગવનાર

લોગ પું [સ] ભોગવતુ તે (ર) ભોગ-
વવાની સામગ્રી (૩) દેવને ધરાવવાનો
પ્રસાદ (૪) માટી દશા (૫) બનિદાન.
બ્લેગે અં દેવયોગે, સભોગવરાન,
દદાય બ્લૂમિ સીં(કમ)બ્લૂમિથી ડાવટી)
ન્યાં નવો પુરુષાય નથી યઈ રાકતો,
પણ ભૂનાપુરુષાયના કમ જ ભોગવ
વાના હોય છે, તેવી સ્વર્ગ વગેરે જગા
બવટો પું ઉપયોગ, માલિકી બવતુ
ઉપભોગ કરવો(ર)સદન કરવું.બિલાન્
પું અમનચમન

ભોગળ સીં નુઓ બૂગળ ન ૧

ભોગિયો પું ભોગી પુપ, ભોગવનાર

ભોગી વિં [સ] ભોગવનાર (ર) પું

ભોગિયો (૩)આરાઃ, પ્રીતમ (૪)બમરો
(૫) સાપ -ગી દ્ર પું [સ] રોપનાજ
ભોગ્ય વિં [સ]-ભોગવવા લાયક (ર)
નં ધન, પૂજ

ભોજ પું [સ] ચાદેનોની એક નતનો
મા ઇસ (ર)એક દાનવીર પ્રાચીન રાજ
ભોજક પું [સ] ભોગવનાર (ર) લેન
મદિરનો ગવયો

ભોજન નં [સ] જમણ બગુલ, -નાલય
નં, બશાલા(-ળા) સીં જમવાતુ
સ્થાન (ર) વીશી

ભોજપત્ર નુઓ બૂજપત્ર

ભોજપુરી સીં [દિ] બિહારના એક
ભાગની બોલી

ભોજઈ સીં [દિ માજ્જા] બાલી

બોજ વિં [સ] ખાનાર (સમાસમા છેડે)
ઉદાં માસભોજ

ભોગ્યવિં [સ] ખાવા કે ભેગવવા લાયક
(ર) નં ખાવા કે ભોગવવાની વસ્તુ

ભોટ વિં પું મૂઠ, ભેવકૂં

ભોટવો પું માટીનો ચણુ

ભોટીલું નં કુરકુચિયું [ભોટપ'મા

ભોટપ સીં, ભોટામણુ નં નુઓ

ભોટું (ભો) વિં નુઓ ભોટું

ભોટ વિં [પ્રા વાટ (સ પ્રોટ)] પાકવા પર
આવેલી-ગાખ નેવી (આમથી)

ભોટુ નં [દ નોટ=મૂડેતુ માથુ (સ મુટ)]
માથુ [વગેરેના]

ભોથુ નં મુગિયાનો જુડો (દાસ, રોરગ

ભોટો પું પે (તિરરકારમા)

ભોપાળુ નં પો ૧, પોકળ (ર) ડોગ

ભોપો વિં પું ભેવકૂં, મૂખ [૩, ૪

ભોમ પું [પ્રા (સ મૌમ)] નુઓ ભોમ

ભોમ(બંકા) સીં બૂમિ

ભોમવાર પું મગજવાર

ભોમિયણુ સીં બણકાર સી

ભોમિયુ વિં બણકાર -યો પું બણકાર

માણસ (ર) વાપ બતાવનાર

ભોર પું, સીં પદોદિયુ

ભોર (ભો) પું ધાસના પૂગાથી ભરેતુ ગાકુ
(૨) ગાકુ ભગથ તેટનો જથો. ઉદા.
ભોર લાડા

ભોરિગ પું મોટા નાગ [ભકુ ભોય
ભોલ વિં [દ પો] પોયુ, ફૂટેતુ ઉદા.
ભોલુ પું વાદરો

ભોળપ સ્ત્રી, ંણુ નં ભોળાપણ
ભોળવવુ અંકિં બરભાવવુ
ભોળાર્થ સ્ત્રી ભોળાપણ
ભોળાનાથ, ભોળાશકર પું મહાદેવ
ભોળિયુ વિં ભોળુ

ભોળું વિં [દ માલ] કપટમાન સમજે
તેણ, સાયસ ંણટ, ંણટાક, ંણાણુ
વિં સાવ ભોળુ

ભોં (ભોં) સ્ત્રી [સ ભૂમિ] ભોય

ભોંક (ભોં) નં [ભુઓ ભેક] કિંદ, કાણું

(૨) ભાગવાની અસર ંણુ અંકિં ભોંકતુ

ભોંકપ (ભોં) સ્ત્રી, ભોંકામણુ (ભોં) નં

સરમ, સરમિદાપણુ નીચાનેયુ [વાળુ

ભોંકુ (ભોં) વિં [પ્રા ગટ (સ પ્રટ)] ભોંકપ

ભોંચિયુ (ભોં) નં [૨૪૦] બાયું

ભોંય (ભોં) સ્ત્રી [સ ભૂમિ] જમીન (૨)

નવી ચામડી, રૂઝ [ના] ંતળિયુ નં

ધરનો છેક નીચેનો ભાગ બરસો પું

લીપણના પોપડાનો રસ ંડું નં

જમીનની અદર કરેતુ ધર (૨) ભોયની

અદર કરેતો રસો ંશિ-(-શી-સિ,

-મી) ગ સોં મગફળી

ભૌગોલિક વિં [સ] ભૂગોળ સબધી

ભૌતિક વિં [સ] પચમહાભૂત સબધી-

તેમનુ બનેલુ રચન જડ (૨) ભૂત

ચાલિ સબધી ંવિદ્યા સ્ત્રી [સ]

ભૂતમેત સબધી વિદ્યા (૨) ભૌતિક-
શાસ્ત્ર ંશાસ્ત્ર નં ભૌતિક પદાર્થોને
લગતુ શાસ્ત્ર, 'ફિઝિક્સ'

ભૌમ વિં [સ] પૃથ્વી સબધી (૨)

મગળતુ (૩) પું મગળમદ (૪) મગળ-

વાર (૫) સાટોડીનો છોડ ંવા(ંસ્)ર

પું [સ] મગળવાર

ભ્રમ પું [સ] સદેહ (૨) ભ્રાન્તિ (૩)

ગોળ ફરતુ તે ંણુ નં [સ] ફરતુ-

રખડતુ તે (૨) ભુઓ ભ્રમ ંણા સ્ત્રી

ભ્રમ, ભ્રાતિ

ભ્રમર પું [સ] લમરો

ભ્રમિત વિં [સ] ભ્રમપામેલુ, ભ્રમગાપડેતુ

ભ્રષ્ટ વિં [સ] કીચેથી પડેતુ (૨) પાપી,

દુરાચારી (૩) અપવિત્ર થયેલુ ંતા સોં.

-પાચાર પું [+જાચાર] દુરાચાર પાપ

ભંશ(-મ) પું [સ] નીચે પડતુ તે, અધ પાત

આત(-તા) [સ] પું ભાર્થ -તૃત્તયા

સ્ત્રી [સ] ભાલી -તૃતા સોં, -તૃત્ય

નં [સ] -તૃલાવ પું ભાર્થચારો

ભ્રમક વિં [સ] ભ્રમમા નામે એલુ

ભ્રાંત વિં [સ] ભ્રમિત, ભ્રાતિવાળુ -ત

(-તિ) સોં [સ] ભ્રાતિ ભ્રમ, મોહ, ખોટો

ખ્યાલ, ખોટું જ્ઞાન (૨) રાદ, અદેરો

-તિકર [સ], -તિકારક વિં ભ્રાતિ

ઉપજાવનારુ [સરુ, ભમ્મર

ભૂ સ્ત્રી, નં, ંકુટિ(-ટી) સ્ત્રી [સ]

ભૂલુ પું [સ] કાચો ગભ ંલ્યા સ્ત્રી

[સ] ગભની ઉત્થા, ગભપાત કે ગભ-

નાસ કરવો તે (એક મહાપાપ)

ભૂલગ, ભૂવિકાર પું [સ] લાવા ચડા-

વવા તે

મ

મ પુઁ [સ] ૫ વર્ગનો અનુનાસિક
 મ પુઁ સંગીતના મધ્યમ સ્વરનો સંકેત
 મ અઁ [ના (સ મા)] મા, નદિ
 મહિ વિઁ [દ મત્ત્ર] ૫ માદિવસનુ બૂખ્યું,
 બૂખથી ટળવળતુ (૨) પૌચ્ચ (૩) કલૂસ
 (૪) પુઁ બૂખ્યા અને દુ ખી લોકનુ ટોડુ
 મકદૂર સ્ત્રીઁ[જ] જુઓ મગદૂર [મનસ્વી
 મકતુ વિઁ [સ મનારા - હાથણી] મસ્ત,
 મકખરો પુઁ [મ] કખરસ્તાન (૨) રોલો
 મકર પુઁ [સ] મગરમચ્છ (૨) જુઓ
 મગર પુઁ (૩) દશમી રાસિ
 મકરફદી સ્ત્રીઁ ચરણી, તોફાન
 મકરધ્વ, મકરધ્વજ પુઁ [સ] કામદેવ
 મકરરાશિ સ્ત્રીઁ મન્દ, દશમી રાસિ
 મકરમકાતિ સ્ત્રીઁ સૂર્યનુ મકર રાસિમા
 જવુ તે, ઉત્તરાયણ
 મકરક પુઁ [સ] કૂનુ મધ (૨) કૂનની
 રજ (૩) બમરો (૪) કોકિલ
 મકરાણી પુઁ સિંધની વાયળે આવેલા
 મકરાણ હેરાનો રહેવાસી
 મકલાપું અઁકિં મનકાતુ રિમત કરતુ
 મકંગક સ્ત્રીઁ [મ] મુરાદ, ધારણા
 મકાર્ધ સ્ત્રીઁ, પુઁ એક અનાજ ઠોડો,
 ઠોડો પુઁ મકાર્ધનો ડોડો
 મકાન નઁ [મ] ધર, ઇમારત
 મકોડી સ્ત્રીઁ, -રો પુઁ રિ મકોડે] જુઓ
 'મકોડી'મા
 મમમ વિઁ [જ મુક્કમ] દહે ત્તા સ્ત્રીઁ
 મન્ન નઁ [મ] એન્ નગર, મહમદ
 પેગખરનુ જન્મસ્થાન (અરખસ્તાનમા)
 મદ્દિ(-શ્રી)કા સ્ત્રીઁ [સ] માખ
 મખ પુઁ [સ] ચક્ [રેશમી માપક
 મખમય નઁ, સ્ત્રીઁ [જ] એક જલતુ
 મખાતર નઁ[સ મિર્ગતર] નિમિત્ત, બહાતુ
 મખખીચૂમ વિઁ [દિ] કલૂસ
 મગ પુઁ [પ્રા મુગ (સ મુદગ)] એક મોળ

[ઁનું નામ મરી (ન દેહ, પાટ) =
 બોલતુ નદિ (યુમ્નિ ખાતર કે કઈ
 રત્નચથી (મોમા) મગ ચોરવા,
 ભરવા = (એ જુ પટે છતા) ન બોલકડ]
 મગ પુઁ [પ્રા મમ (સ માં)] માર્ગ [૫]
 (૨) સ્ત્રીઁ બાજુ, તરફ (૩) અઁ તાલી,
 તરફ [વોટની એક મીકાર્ધ
 મગજ પુઁ [સ મુદગ = મગ] ચણાના
 મગજ નઁ [પ્રા મગ] બોપરીની અદનો
 નરમભાગ બેજુ (૨) પુઁ કૂળની મીજ
 ંમારી સ્ત્રીઁ માયાફાડ
 મગજ સ્ત્રીઁ જુઓ મુગજ
 મગતરુ નઁ મચ્છર, ગસ
 મગતું વિઁ મોકજુ, પહોડુ, દુગરાવાજુ
 મગદળ પુઁ મગના લોટનો લાડુ
 મગદળ નઁ[સ મુગર] મગદળિયો - (જિયો)
 પુઁ કસરત માટે ઢાપથી ફેરવવાની
 લાકડાની બનાવટ [દિ મત
 મગદૂર સ્ત્રીઁ [જુઓ મકદૂર] તાપત (૨)
 મગન વિઁ [જુઓ મગ] રાઇ
 મગન પુઁ [પ્રા મમ (સ માં)] માગ, મગા
 મગદળી સ્ત્રીઁ તેની બીની એક શીંગ,
 બોયશીંગ [મણ્માની માળા
 મગમાળા સ્ત્રીઁ મગ લેપકા રંગનાના
 મગર અઁ [પ્રા] પરતુ
 મગર પુઁ [પ્રા (સ મવર)] એક જાત્યર
 પ્રાણી ંમરજ પુઁ એન્ જલનો મોટો
 મચ્છ - માગતુ ંમસ્ત વિઁ હુહપુહ,
 જોરાવર - શ્રી સ્ત્રીઁ મગરની માદા
 મગરૂખ વિઁ મગર, અભિમાની - શ્રી
 સ્ત્રીઁ અભિમાન - ૨ વિઁ [જ]
 અભિમાની - શ્રી સ્ત્રીઁ અભિમાન
 મગા સ્ત્રીઁ [પ્રા મમ (સ માં)] જગા
 મગાવવું સઁકિં, 'માગતુ'નુ પ્રેરક (૨)
 મગાવવુ
 મગાવું અઁકિં 'માગતુ'નુ કમંભિ

મજદૂર વિં [અ] સદર, આગળ જણાવેલું
 (૨) પું હેવાલ, બીના, હંકીત
 મજદૂર પું [વા] જુઓ મજદૂર
 મજનૂ વિં [અ મજનૂ] પ્રેમરે (૨) પું
 ફારસી સાહિત્યમાં આવતો એક પ્રખ્યાત
 પ્રેમરેત્રો માણસ
 મજબૂત વિં [અ] દંડ, હાથે નહિ તેવું (૨)
 સખળું, સખિતવાળું (૩) સખજ, સકસ
 (૪) નકર સહેજે વૂં નહી તેવું - ત્રી
 સીં મજબૂતપણું
 મજબૂર વિં [અ] નિરૂપાય, લાચાર
 મજસુ(-મુ) વિં [અ મજસુ] મજિયા
 હંદાર પું પરગણનો દિસાખ સખનારો
 અમનદાર, દિસાખતપાસનાર (૨) માગીદાર
 મજરે અં [અ મુજા] પેટે, સાટે
 મજરો પું [અ મુજા] સવામ (૨) બદ્દો
 મજલ સીં [અ મજિ] એક દિવસની
 મુસાફરી જેટલું અંતર (૨) મજલ પૂરી
 થાય તે ઠેકાણું મુકામ (૩) મુસાફરી, પયો
 મજલિય સીં મિજલસ (૨) સભા, મંડળી
 મજલો પું [અ મજિ] માળ, મેડો
 મજલખ પું [અ] ધર્મ, પય - બી વિં
 મજલખનુ કે તેને લગતું
 મજલ સીં [વા] આનંદ, લહેર [ખોર
 મજલ સીં [અ] મરકરી - બી વિં મરકરી
 મજલગરું નં [જુઓ મિજલગરું] બરહવું
 મજલનું વિં આનંદ પડે એવું મનોહર, ખાસ
 મજલ સીં [અ] મજદૂર
 મજિયારું વિં [દે મ ગઝાર] સહિયારું,
 પતિયાળું (૨) નં ભાગિયાભાગ, ભાગી
 દારી - રો પું સચુક્ર વલીવલ
 મજક સીં [અ મજિઝા, પ્રા મજિઝા] એક
 વનરપતિ - કિયું વિં મજકના રગનું,
 પાકા લાં રગનું
 મજૂ પું [વા મજૂર] રોજિદા દામ
 લઈ મહેનત કરનાર, કમજબી બંધુ
 સીં મજૂરી કરનાર સીં એમનામત
 નં, એમ પું મજૂરોનું મંડળ, 'ટ્રેડ
 યુનિયન' - રી સીં વેતનું મહેનત (૨)
 તેના બદલામાં મળતું નાણું

મહત્ત્વ સ્ત્રી[સં. મહત્ત્વ; પ્રા. મહત્ત્વ] હાલ
 મો મોટો પડારો [વનું વિં મહત્ત્વું
 મહો સ્ત્રી[સં. મહો] મહા. વહાર વિં મહેનું.
 મહાત્મ નં [સં.] હાથી (૨) સ્થાન
 મહાત્ત્વ સ્ત્રી[સં.] હાલકામરો મારો
 મહાધાર સ્ત્રી[સં. મહા + ધાર] પ્રવાહની
 મધ્ય ધાર [વચનું; મધ્યનું
 મહાનું વિં [પ્રા. મહાત્ત્વ (સ. મહાત્ત્વ)]
 મહા સ્ત્રી[સં. મહા] મહા. વનું મહાનું
 મહો, વહાર, વનું, મહો 'મહે'માં
 મહત્ત્વ સ્ત્રી[સં. મહોમહા; ચામો. -કાવનું
 સંકિં આખ મહમથાવની (વાત કરવાં)
 મહાધી સ્ત્રી, -કું નં માહથી; હાંથી
 મહત્ત્વ નં આખનો પદકારો. -કો પું
 ચામો; હાવમાવ; ચેથા
 મહત્ત નં [સં.] માંસ (વિદ્યાર્થકારું)
 મહમહાવનું સંકિં આખના પદકારા
 મારવા
 મહત્ત્વ સંકિં [સરં રં. મિત્ત = મિથાવનું]
 દૂર થવું; ટળવું (૨) રોમમુજ થવું;
 સાનું થવું
 મહાધી સ્ત્રી[સં. મહાધી(લાલિત્યવાચક)
 મહોધી સ્ત્રી[પ્રા. મહો (સં. મહો)]માથી.
 -કું નં માથી, ક્યારે વગેરે રહી-ક્યારે
 મક પું એક કોળ
 મક પું [સં.] સાધુનોઆશ્રમ (૨) વિધાનું
 મપક. -કાધિકારી પું મહનો વડો
 મકારનું સંકિં[પ્રા. મહ (સં. મહ ઉપરથી)]
 ગુહવું (૨) દીપીને કે રહે ફેરવોને ઘાટદાર
 બનાવનું (૩) હાપદીપ કરવી (૪) મારવું;
 દીપવું (૫) તૃપ્તિથી સ્વાદપૂર્વક ખાવું
 મહિયું નં મહના હોટની વાની
 મહિયા પું કપાસની એક લત
 મહેનું સંકિં મહો મહારવું
 મહો પું[પ્રા. મહ (સં. મહ)] કદી બાગીને
 બતાવેલીલકી ધાર (૨) તેની એક વાની
 મહાત્ત્વ વિં[મહત્ત્વ પરથી] મહો મહાત્ત્વ
 મહત્ત્વ નં [રં. મહ; પ્રા. મહ્ય (સં. મહત્ત્વ);
 વા. મહત્ત્વ] મહત્ત્વ; શખ

મહથો પું [વા. મહિત્તર] મોટો મહત્ત્વ;
 જરો હુપુટ માખસ
 મહમ સ્ત્રી[સં. મહમ] પુરોપિત્ત-ગોરી સ્ત્રી
 મહાગાંક સ્ત્રી[મહુ-ગાંક] હાથી મહે
 નદિ તેવી માંક [મહત્ત્વ]
 મહુ નં [રં. મહ; પ્રા. મહ્ય (સં. મહત્ત્વ)]
 મહત્ત્વ સંકિં[રં. મહિત્તર = મહત્ત્વ] હાપી કે
 આપરીને જાડી દેવું
 મહી, -હી(લી) સ્ત્રી[વા. મહી (સં.
 મહિત્તર) કુટિર; હાપરી
 મહુ પું [પ્રા. મહ] ચામોસ ચેરનું તોય
 મહુકો પું (સં. મહિ) વેદવાંચ માળ
 હાલ (૨) અકોટો
 મહુ સ્ત્રી[પ્રા. મહા (સં. મહાત્ત્વ) = મહત્ત્વ]
 હાલ; ખામી; ખોટ
 મહુરાત્ત્વ પું મહો માણગાળ
 મહિ પું [સં.] કીમતી પથરો; રત્ન.
 વકલિંકા, વકલિં સ્ત્રી[સં.] કાચનો
 એક મંચાવાટ. વધર પું નામ. વખધ
 પું [સં.] કાંડું. 'વમહોત્ત્વ પું ૧૦
 વધે હાલવાનો-હીરક મહોત્ત્વ. વમહત્ત્વ
 પું [સં.] મહિ જરેલો મહત્ત્વ; અતિ
 સુરોચિત સ્થાન
 મહિયાર પું[પ્રા. મહિયાર (સં. મહિયાર)]
 મનિયાર; બંચાડીનો બતાવનાર એક
 લતનો માખસ [વચનું કાલું
 મહિયું વિં મહુ વજનનું. -થો પું મહ
 મહીકું નં, -કો પું મહત્ત્વ કાલું કે માપ
 -મત્ત વિં[સં.]મામને લાગતાં 'વાળુ' એવા
 અર્થમાં. હાલ 'નીતિમત્ત' (સ્ત્રી-મતી)
 મત સ્ત્રી + [મહો મતિ] મહિ
 મત અં [સં.] મા; નદિ
 મત પું; નં [સં.] અભિપ્રાય(૨)સપ્રદાય
 (૩) હાલ; મમન (૪) પું ચૂંટણી અંગે
 બતાવવામાં આવતો અભિપ્રાય; 'વોટ'.
 વહાર પુંમત આપવાના અભિપ્રાયવાલો.
 વહારમંહાનંમતદારનું મંહાન ચૂંટણી
 માટેમતદારનો નક્કી કરાનોતફો-સમૂહ.
 વખ પું; નં મત લખવાનો કાગળ.

ંચેટી ંચેટીમાં મતપત્ર નાખવાની
 પેટી. ંલેક પું મત મિત્ર હોય તે.
 ંમતાંતર પું; નં મનોની મિનતા
 મતકાળ સ્ત્રીં [મ.] હેતુ; આશય(ર)આવ;
 તાત્પર્ય. -ખિયું; -ચી વિં સ્વાર્થી;
 પોતાની મતકાળ સાધનારું
 મતવાહું વિં[રે.મતવાહું] માટેહું; મદમરત
 (ર) નશામાં ચકચૂર; છાકું
 મતંગ(મ) પું [સ.] માતંગ; હાથી
 મતા સ્ત્રીં [મ.] માધ-મિયક્ત, દોલત.
 ંદાર પું [કા.] ગામમાંથી સરકારને
 બરહું બરાય તેની સહીસાખ કરનારો
 મતાધિકાર પું ચૂંટણીમાં મત આપવાનો
 અધિકાર, [અભિમાન
 મતાભિમાન નં[સ.] પોતાના મત માટેનું
 મતાંતર નં; પું [સ.] અન્ય મત-પંથ
 મતિ સ્ત્રીં [સં.] શુદ્ધિ તિહું; હઠીહું
 મતિયું વિં પોતાના મતને છાડે નહિ
 -મતી વિં સ્ત્રીં [સં] 'મત'નું સ્ત્રીં ૩૫
 (જુઓ 'મત')
 મતી સ્ત્રીં વણાટમાં કપડાનો પનો સરખો
 તખ્તને રહેવા માટે આરવાળી લાકડીની
 રખાની યોજના
 મતીહું વિં મતિયું, હઠીહું
 મતું નં સાખ કે કબૂલાતની સહી. [અગ્ર
 મતું તત્ર સાખ = દરતાવેજમાં દરતા-
 વેજ કરનારે ને સાક્ષી રહેનારે સહીઓ
 કરવાનું સ્થાન જણાવતો પ્રયોગ
 મત વિં[સ.] મદ ચડ્યો હોય તેહું; ઉન્મત;
 ગાંડું; મરત
 મત્સર પું [સ.] અદેખાઈ (ર) શુમાન
 મત્સ્ય નં [સ.] માછલું. ંગંધા સ્ત્રીં
 [સં.] સત્ત્વતી; શાંતનુની પત્ની. -ત્સ્ય-
 વતાર પું[સં.] વિધ્યુનો પડેલો અવતાર
 મથક નં[પ્રા. મત્વગ(સં મસત્ક)] મુખ્ય સ્થાન
 મથન નં [સ] વલોવડું ને (ર) માથાકૂટ;
 ગડમથલ; મહેનત
 મથનું સંકિં [સ. મથ] વલોવડું (ર)
 અંકિં મહેનત કરવી

મથામણ સ્ત્રીં મથનું તે (ર) મહેનત
 મથાળું નંલખાણનું માથું-શીપંક(ર)ટાચ
 મથિત વિં [સં.] વલોવેહું [તીથ'
 મથુ(ત્થુ)રા સ્ત્રીં; નં[સ.] દિંદુઓનું એક
 મથોરી સ્ત્રીં ['માથુ' ઉપરથી] દોરના
 શિંગડાનો મૂળમાંનો ભાગ (ર) સાલ્લાના
 માથા આગળનો ભાગ ઉપર ચીકટનો
 કે વપરાશનો ડાર પડે તે; માથાવટી.
 -કું નં માણસની બિચાઈ જેટલું
 (બેંડાણ) (ર) તેટલું માપ
 મક પું[સ.] કંક; કંકની ખુમારી (ર) ગર્વ;
 તોર(ર)હાથીના ગંડરચળમાથી ઝરતો રસ.
 ંગળ પું હાથી. ંગળનો વિં પું
 ગંડરચળમાંથી મદ ઝરતો હોય તેનો(હાથી)
 મદક સ્ત્રીં [મ.] સડાયતા. ંગાર, ંનીશ,
 -દિયું વિં મદદ કરનાર મીંદળ
 મદન પું [સ.] કામ; કામદેવ. ંદળ નં
 મદનિયું નં હાથીનું, બચ્ચું
 મદમત, મદમરત, મદમાતું વિં મદથી
 મરત બનેયું [(મુસલમાની)
 મદરેસા સ્ત્રીં [મ. મદ્રસા] નિશાળ
 મદાર પું સ્ત્રીં [મ.] આધાર; ભરેસો
 મદારી પું રીંછ; માંકડાં કે સાપ કેળવી
 ખેલ કરી બતાવનાર
 મદાંધ વિં [સં] મદથી અધ બનેહું
 મદિથો પું આખા કે કપાસને મધ જેવો
 પદાર્થ લાગવાનો રોગ
 મદિરા સ્ત્રીં [સ] દારૂ
 મદીના નં [મ.] અરબસ્તાનનું એક શહેર,
 જ્યાં મહ મદ પેગંબરની કબર છે
 મદોન્મત વિં [મ.] મદથી ઉન્મત બનેહું
 મદ નં [સ.] મદિરા; દારૂ. ંતિવેધ પું
 દારૂનિવેધ. ંપ પું[સ.] દારૂડિયો. ંપાન
 નં [સ.] દારૂ પીવો તે. -ધાર્ક પું
 [+ ગંઠ] મધનો અર્ક; 'આદોહોધ'
 મધ અં 'મધ્ય' ઉપરથી વચ્ચે [પ]
 મધ નં [સ. મધુ] મધમાખીઓએ એકઠો
 કરેલો કૂલનો રસ (ર) મધ જેવી ખીકાશ.
 ઉદાં મધવાળી જાત. ંપૂડો પું મધ-

માખીએનુ ધર ૦માખ(-ખી) સ્રી
મધ બતાવનારી માખી
મધરાત સ્રી અરધી રાત
મધવાળા સ્રી લાનય
મધુ વિં [સ] મીઠુ ગજુ (૨) નં મધ
(૩) પું દાર (૪) વસત (૫) ચૈત્રમાસ
૦કર પું [સ] ભમરી (૨) મધમાખ
૦કરવૃત્તિ સ્રી મધુકરના જેવી સાદું
સાદું વીંચી સમદ સ્વવાની વૃત્તિ ૦કરી
સ્રી [સ] ભમરી મધમાખ (૨) જુઓ
માધુકરી ૦પકં પું [સ] દહી ધી
માખી મધ અને ખાડ એ પાય । મિશ્રણ
(સ કાર પૂજનમા વપરાત) ૦મ્રમેલ
પું [સ] પેશાબમા સાકર જવાનો
શગ ૦મ્હિકા સ્રી [સ] મધમાખી
૦માલતી સ્રી [સ] એક ફૂલવે
૦માસ પું ચૈત્ર મહિનો
મધુર વિં [સ] મધુર, ગજુ (૨) મીઠુ,
પ્રિય (૩) સુદર, મનોરવક (૪) શાત
સોમ્ય ૦તા સ્રી - રૂં વિં મધુર
મધુવન નં [સ] રૂદાવન
મધુસૂદન પું [સ] મધુ દૈત્યને મારનાર કૃષ્ણ
મધે અં + મધ્યે - ધોમધ સંવચ્ચોવચ
મધ્ય વિં [સ] વચ્ચેનુ (૨) નં વચ્ચો
માગ (૩) પું મધ્યમસર અવાજ કે
સ્વર (સંગીત જુઓ મદ) ૦કાલ પું
[સ] મધ્યયુગ ૦કાલીન વિં મધ્યયુગનુ
૦ગા સ્રી મીડિયન [ગ] ૦ખિદુ
નં કેન્દ્ર ૦મ વિં [સ] વચ્ચુ (૨)
મધ્યમસરનુ (૩) પું સંગીતના સ્વર
સમકમાનો શેષો સૂર - મ (૪) નં
ખીન [ગ] ૦મપદ નં વચ્ચુ પદ [ગ]
૦મમાગ પું જુદે બતાવેનો સાધનાનો
મધ્યમ માર્ગ (૨) કોઈ બાજુના અતિ
પણ વગરનો - વચ્ચો સોનેરી માર્ગ
૦મચર અં મધ્યમ રીતે મર્મહિત
પ્રમાણમા ૦મા સ્રી [સ] વચ્ચી
આગળી (૨) મધ્યમિકા (૩) વાણીની
ત્રીલ રિપતિ (જુઓ ૫૨૧) ૦રાત્ર(-ત્રિ,

-ત્રી) સ્રી મધગત ૦દેખા(-પા)
સ્રી વિધુવૃત્ત ૦વર્તી, ૦સ્થ [મ]
વિં વચમા આવેતુ (૨) તટસ્થ (૩)
એ પક્ષનુ સમાધાન કરનાર કે ન્યાય
તોળનાર ૦સ્થી સ્રી મધ્યસ્થ હોતુ
તે - ચાન(-જી) પું [સ] મધ્યાહ્ન બખાર
-ધ્યે અં વચ્ચે મધ્યમા (૨) મા અદર
મન નં [સ] સકલ્પવિક પવોરે કરનારી
દિવ્ય (૨) દિન (૩) દઝા
મનખાદેહ પું સ્રી મનુષ્યનુ શરીર
મનખો પું મનુષ્ય તરીકેની જિંદગી
મનગમતુ વિં મનને ગમતુ
મનન નં ચિતન (૨) તકવિતકં ૦ગીવ
વિ ચિતન કરવાના સ્વભાવવાળુ નીચ
વિં મનન કરવા જેતુ
મનપચદ વિં મનને ગમતુ
મનદેર વિં ગરાક દેરવાળુ (૨) પું
અકળાયેતુ ગારેતુ મન બીજે ફેવવતુ તે
મનજગ વિં નિગરા (૨) પું નિરાશા
મનભાવતુ, મનભાવિત વિં મનપસદ
મનમાનતુ, મનમાન્યુ વિં મન માને
તેણ કે તેણુ અગ્રેષ્ઠ
મનગોષ્ટ વિં મનસ્વી તરંગી
મનમોહન વિં મોહ પમાડે તેણ
મનરજન વિં મનને આનંદ આપનાર
(૨) નં મનોરજન [કરણ
મનવણુ સંકિં [સ] મપરથી] મનેતેમ
મનવાર સ્રી [દ મન મોક વોર] લશ્કરી
વદાણ
મનપાછિત વિં મનથી દઝેતુ
મનવો પું મન [પ]
મનવો પું [પ્રા મણુ (સ મણુ)] મનુષ્ય
મનમા અં [સ] મનથી [વ્યાપ્તો કેમ્પ્તો]
= મન વચન ને કમ ધો]
મનસૂણે પું [મ] વિચાર, ધારણા, ધરાહો
મનસૂર પું [મ] અનન્યક જોનવા
માટે દેહાદેહ પામનાર મુસલમાન સત
મતસ્વિતા સ્રી [સ] મનસ્વીપણુ
મતસ્વિની, વિં સ્રી [સ] મતસ્વી ૨૦

મનસ્વી વિં [સં.] સ્વચ્છંદી; તરંગી (૨)
ઉદાર - શ્રેષ્ઠ ચિત્તવાણું (૩) ધીર - રિધર
ચિત્તવાણું (૪) માની

મનહર વિં મનોહર

મનઃપૂત વિં [સં.] મન વડે વિચારી નેયેલું;
અંતઃકરણે કબૂલ રાખેલું

મનઃશિદ્ધિ પું [સં.] એક અનિજ પદાર્થ
મના [અ.] ઓઈ સીંઠ બાંધી; નિવેધ. ઓઈ-
હુકમ પું મનાઈ કરતો કે. જણાવ-
નારો હુકમ

મનામ(-વ)ણું નં મનાવણું તે

મનાવણું સંકિં, મનાવું અંકિં 'માનવું'
નું પ્રેરક અને કર્મણિ

મનિચાર પું 'નુઓ' મણિચાર

મનીઓઈર પું [સં.] ટપાલઓદિસ માર-
કને મોકલાતાં નાણાંની હંડી

મનીયા સીં [સં.] ઇચ્છા (૨) બુદ્ધિ; જ્ઞાન.

-પી વિં [સં.] બુદ્ધિમાન (૨) પું
જાલો પુરુષ; વિદ્વાન

મનુ પું [સં.] વિવસ્વતના પુત્ર આદિ-
માનવ; માનવકુળના ઉત્પાદક (૨) બ્રહ્માના

૧૪ પુત્રમાંના દરેક, જેમનાપી મન્યંતર
મણાય છે. ઠંડુલ નં માનવકુળ; મનુષ્યજાતિ.

મનુષ્ય પું; નં [સં.] માણસ. ંગતિ
સીં [સં.] માણસજાત. ંતા સીં, ંત્વ

નં [સં.] માણસાઈ ંસીક પું [સં.]
મૃત્યુલોક; પૃથ્વી. ંવિજ્ઞાન નં મનુષ્ય

વિષેનું વિજ્ઞાન; 'અંગ્રોપોપોલોજી'. -અયા-
હારી વિં [+ આહારી] મનુષ્યનો આહાર

કરનારું. -અંતર વિં [+ હાર] મનુષ્યથી
જુડું [મનુષ્યે રચેલી રમૂતિ

મનુ-સહિતા, મનુ-રમૂતિ સીં [સં.]
મને (મ') સં 'હું'નું બંજ કે ચોથી

વિભક્તિનું એકવચન
મનો- [સં.] સમાસમાં યોગ્ય વ્યંજન પૂર્વેનું

મનસ (મન)નું રૂપ. ંગત વિં [સં.]
મનમાં રહેલું (૨) નં વિચાર; અભિ-
પ્રાય. ંગ વિં [સં.] મનમાં ઉત્પત્ત

યથેચું (૨) પું કામદેવ ંગ વિં [સં.]

મનપસદ; સુંદર. ંનિચ્છ પું [સં.]

મનુનો સંબંધ. ંખળ નં માનસિક

બળ; મનનું બળ. ંમથ વિં [સં.]

માનસિક; મન સંબંધી. ંમંથન નં

મનમાં ચાલતું મંથન. ંચત્ત પું; નં

મનની મહેનત (૨) અભ્યાસપાઠ (ખાસ

કરીને ગણિતમાં). ંરથ પું [મં.]

મનની ધારણા; મુરદ

મનોરદા પું [સં. મનોહર] દિવાળી બાદ

દીવાલ ઉપર છાણથી કરાતું ચિત્ર, જેને

સીઓ અને કન્યાઓ રંગબેરંગી કૃતપાન-
થી શણગારી રોજ સાંજે દીવો સળગાવી

પૂજે છે અને ગીત ગાય છે [સુંદર સ્ત્રી

મનોરમ વિં મનોરંજક. -મા સીં

મનોરંજક વિં મનને આનંદ આપનાર.

-ન નં [સં.] મન, આનંદ

મનોરાન્ય નં [સં.] કલ્પનાવિહાર, રોષ-

અહીંના તરંગ

મનોવાંછિત વિં [સં.] મનથી ઇચ્છેલું

મનોવિકાર પું [સં.] ભાવ; લાગણી

મનોવિજ્ઞાન પું મનની ક્રિયા પ્રક્રિયા નિરૂપતું

સાત્ત્વ; 'સાઈકોલોજી'

મનોવૃત્તિ સીં મનની વૃત્તિ

મનોવેધક વિં મનને વીધનારું; મન

પર ભારે અસર કરનારું

મનોવ્યથા સીં [સં.] માનસિક વેદના

મનોવ્યાપાર પું મનની ક્રિયા; સંકલ્પ-

વિકલ્પ

મનોહર વિં [સં.] મોહક, સુંદર

મનોહર નં માયાનો પહેરવેશ. ઉદાં

'માયા કરતાં મનોહર મોટું'

મનોહારી વિં [સં.] મનોહર

મન્મથ પું [સં.] કામદેવ

મન્ય વિં [સં.] સમાસને અંતે, 'આપાસ-

વાણું' 'માનવું' એવા અર્થમાં. દાંતં

'પાદત'મન્ય'

મન્યુ પું [સં.] ગુરૂરો

મન્યંતર પું [સં.] એક મનુની કારકિર્દીનો

સમય; ૩૦, ૧૭, ૨૦, ૧૦૦ વર્ષ (નુઓ મનુ)

મપાવવું સંક્રિં, મપાવું અંકિં
 'માપવું'નું શ્રેય ને કર્મણિ
 મદ્દત અં [મ મુવત્] વગર પેમે, કાઈ
 અર્થ કે મગતર વિના, ફેગ -તિયુ
 વિં ફેગતિયુ, મદ્દત લેનાર-વાપરનાર
 મદ્દતર નં [ર] ગલપગ જેડુ વિદ્યાધની
 દળનુ વચ્ચે
 મખલક(-ગ)વિં[મ] અતિશય પુંકગ
 મમ પુંખંબં ચાવલુ (ખાખાખાખા)
 મમ સં [સ] મારૂં ઓ પું, નં [પ્રા
 મમત(સ મમત્વ)]હક દુરામદ(ર) ચડસ
 ઓ સીં જુઓ મમત્વ ઓળાવિં
 હેત્રાળ, માયાજી ઓ(ંહુ) વિંહડીયુ,
 આમરી ઓ નં[સ] મારાપણુ દુપદ
 (ર) હેત, રેનેહ (૩) જુઓ મમત
 મમરી સીં મમરા જેવા નાના યજુ
 મમરો પું [પ્રા મમર (સ મર્મર)]ચોખાની
 ધા પિનો દાગો (ર)તેના જેવા આકારની
 ઈડાળ (જેમ કે આમરી પોરેમા) (૩)
 દિવેનો સગાતેલો મમરા જેવા બાગ
 (૪) ઉરકેળી, ફડક [લા]
 મમળીવયુ સંક્રિં-ગોગાવવા માટે મોમા
 આમ તેમ ફેરવતુ [(મિસર)
 મમી સીં, નં [ર] સધી રાખેતુ મડક
 મય [સ] નામને લાગવા -થી બરપર',
 'નુ બનેયુ', 'તે-રૂ' એવા અર્થનું વિં
 બનાવતો પ્રત્યય ઉદાં મુખમય(ર)પું
 દાનવોનો શિલ્પી [બની દુધાન
 મય પું [વા] શરામ ંખાનું નં શરા
 મયગય પું[પ્રા(સ મરવલ)]જુઓ મેગન
 મયંક પું [પ્રા (સ મુગાડ)]મુગ, ચદ
 મયા સીં દયા (ર) માયા રેનેહ
 મયૂર પું [સ] મોર ંવજ પું એક
 પોરાણિક રાજ -રૂમ્બેન નં દિલ્હીનું
 મોગડોનું પ્રસિદ્ધ રાખ્યાસન -રી સીંડે ૧
 મર નં હરી ડાને, બલે
 મરક મરક અં [જુઓ મરકજુ] મદ મદ
 દમત્ર દોય એમ [મદ હાસ્ય
 મરકયકુ, મરકલું નં [મરકય ઉપરથી]

મરકયું અંકિં જુઓ મરકયુ
 મરકા સીં મહામારી, પ્રગા લોક મરે
 તેવો રાગ, ફેગતિયુ, પ્યેગ વગેરે
 મરધી સીં [વા મુર્ગા] ફડકી -ધું નં
 ફડકું -ધો પું ફડકી
 મરચી સીં [સ, મર્ચા] મરચાનો છોડ
 (ર)કાનનુ એક ધરેણુ (૩)એક દારૂખાનુ
 -યુ નં મરચીનું તીણુ ફગ (ર) મરચા
 જેડુ નાનું પચ્છીયુ માણસ[લા] [મરચા
 લાગવાં = ખોટું લાગતું, રીસ ચડવી]
 મરજ પું [મ] રાગ, વાવડ
 મરજદ સીં [જુઓ મર્યાદા] અદબ,
 સ્થયતા (ર) જુઓ મરનદી -કા સીં
 મર્યાદા, સ્થયતા -દી વિં પુષ્ટિમાર્ગના
 ખાસ આચાર પ્રમાણે ચાલનારુ (ર)
 સીં પુષ્ટિમાર્ગની આચારપ્રણાલી
 મરજિયાત વિંમરજ પર આધાર રાખતુ,
 મરજ હોય તો કરવાનુ
 મરજી સીં [મ] ઇચ્છા, ખુશી
 મરજીવો પું [દે મરજાવય] દરિયામાથી
 મોતી કાદનાર (ર) મરજીયો [લા]
 મરડ પું, સીં [પ્રા મરડ] મરડિયો (ર)
 મરડિયા (પાંચ વાચક નામ)
 મરડ પું, સીં જુઓ મરડાડ ંજુ
 સંક્રિં વાક વાગતુ (ર) આમજતુ
 -કાટ પું મરડાડ તે (ર) વકતા,
 રીસ (૩) ગર્વ(૪) વટકો, ચાળો -કાવુ
 અંકિં 'મરડવું'નું કર્મણિ (ર) વ કાવુ,
 રિસાવુ (૩) લટકા કરવા
 મરડિયો પું એક નવનો કાકરો, જેને
 પકાયાથી ઘૂનો બને છે
 મરડો પું એક રાગ જેમા ઝાડા વાટે
 આમ તથા લોલી પડે છે
 મરજુ નં [સ] મોત, મૃત્યુ (ર) નાગ,
 ખુશરી, અત ંતેરક વિં મરી નાય
 તેડ-તેડુ ંપથારી સીં મરજની
 દહેશતવાળો મદવાડ કે તેવી દર. -ખાત
 વિં(ર) અંકિં મરજ મુધીનું -ણિયું
 વિં જવ પર આગું દોય નં, મોતની
 પરવા વિનાનુ -જુ નં મરજ

મરતળો પું [અ] દરજ્જો, મોલો
 મરદ પું [જુઓ મ'] પુરુષ (૨) વીર
 પુરુષ (૩) વિં બહાદુર, વીર -દાર્ઠ,
 -દાનગી સ્ત્રીં પુરુષાતન (૨) વીરતા
 -દાતા, -દાની વિં મરદને લગણુ, મરદ
 માટેનું, મરદને ધાળે એવું
 મરને અં જુઓ મર [મર્મ] જાણનાર
 મરમ પું જુઓ મર્મ [પ] -મી વિં
 મરમમત સ્ત્રીં [ગ] મરામત, જીવોદ્ધાર,
 સમારકામ (૨) મારપીટ [લા]
 મરવું અઠકિં [પ્રા મર (સ મૃ)] મરણ પામવું,
 નાશ પામવું (૨) જીવાર થવું, હાનિ ભોગવવી
 (૩) (ધાતુની) ભરમ થવી (૪) (પ્રવાહી કે
 રંગીત દ્રવ્ય) અદર હોતરી કે 'રોવાઈ કે
 મૂર્ખાઈ જવું (૫) જળવું, દૂર ખસવું કે
 જવું (તુલ્યકારમા) (૬) ડેકાણેથી ડાકી જવું.
 ઉદાં સોમદી મરી ગઈ (૭) અન્ય
 ક્રિયાપદ સાથે 'યાત્રી જવું' એવા અર્થમા
 વપરાય છે ઉદાં આખો દહાડો નાહક
 આવી મર્મા અથવા ગુરસામા 'કરી છરવું'
 એવા અર્થમા વપરાય છે ઉદાં બસી
 મરા [મરી મથીને = જેમ તેમ કરીને,
 મહામુશકેથીએ]
 મરવો પું નાની ઠાપી ઠેરી
 મરસિયો પું [અ] રાત્રિયો
 મરહૂમ વિં [અ] મરણ પામેલ, સ્વર્ગસ્થ
 મરાકે મુ સ્ત્રીં [-જુઓ મરાગી] મરાકા સ્ત્રી
 મરાડી વિં [પ્રા મરદદા (સ મહારાષ્ટ્ર)]
 મટારાષ્ટ્ર (૨) સ્ત્રીં મહાનાષ્ટ્રની ગાથા
 -કે પું મહારાષ્ટ્રનો રહેવાસી
 મરામત સ્ત્રીં જુઓ મરમમત -ની વિં
 મરામત કરાવવી પડે તેવું
 મરાલ પું [ત] દસ -લી સ્ત્રીં [સ] દસી
 મરિયુ નં મરી (૨) મરી જેવું તીવું-કોળી
 માણસ [લા]
 મરી નં [સ મરિવ, મરીવ] એમ તેમજ
 મરીચિ પું [સ] દસ પ્રભવદિમાના એ-
 મરીચિ સ્ત્રીં [સ] ગિણ્ડ ઠંકા સ્ત્રીં [સ]
 મુગજગ -ચી પું [સ] પુર'

મરીને પું [સં મેરિનો] એક જાતના
 ડાનનું કાપડ (૨) એ જાન પેદા કરનાર
 ઘેઠાની જાત [રાયોમિત્ર [લા]
 મરીમઆલો પું ગરમ મસાલો (૨) અતિ-
 મરુત પું [સ] પવન
 મરુદેશ પું, મરુભૂમિ (-મી), મરુસ્થલી
 સ્ત્રીં [સ] રણ (૨) મારવાડ
 મરે અં મર, ભવે, ઊને [પ]
 મરેઠણ, મરેડી સ્ત્રીં મરાણ
 મરેડો પું મરાડો
 મરો પું ['મરવું' ઉપરથી] મોત (૨) મોતના
 જેવું દુખ, હેરાનમતિ
 મરોડ પું [મરડવું ઉપરથી] વાક, વલણ,
 (અક્ષરનો) આઠાર (૨) જુઓ મરડા
 વહાર વિં મરોડવાળો (અક્ષર). બું
 સંકિં જુઓ મરડવું
 મરફટ પું [સ] વાદરો
 મર્યા વિં [સ] નાગવત, મરવાના
 નસીબવાળું (૨) પું માણસ વેચીકે
 પું [સ] મૃત્યુલોક
 મરફ પું [પા] જુઓ મરદ
 મરફ નં [સ] ચોગડ તે (૨) દમન, નાશ
 મરફું સંકિં [સ મરફ, મરફ] મરફ -ચું
 મરફ, -નગી, -ના, -ની [સ] -ચો
 'મરફ'મા
 મર્મ પું [સ] છપી વાત, જે (૨) ગદ્ય,
 તાત્પર્ય (૩) નમંદ ન વ્યાપી વિં
 ગદ્યથન ગદ્ય ન નર વાં વિં [સ]
 મર્મ નગર, મરુદ -મેદી વિં [સ]
 મર્મગમને નગર વચન નં મરુદ
 વેધક, વેધી વિં મર્મદેવી વેધક
 [સ] વેધક વેધક ન [સ] ગાઈ
 યાદ ન રુદા જેવો રુદા. રુદા નગર
 મમાન (-નું) વિં નમંચાનું
 મરફ (-લી) [સ] નમંચાનું સ્ત્રી -દુરુદા
 મરફ. -ની પુરુષોત્તમ -દર
 -દિવ વિં [સ] -દરુદા
 મરુ રં [સ] મરુ -દરુદા
 મરુ રં [સ] મરુ (૨) -દરુદા

મનક મનક નામ મનક મનક હોય એમ
 ઉત્તમ મો મનક મનક થાન છે
 મનક પુ અંકિં મનકાત મન મન હસતું
 મનકાટ પું [મનક ઉપરથી] મનકિત
 (૨) હપ, આનદ - પુ અંકિં મનક
 મનક પું વિં સંદેશ મા મનકાઈ નય તેડ
 મનકામ, મનકાલ પું કસરત મટેનો
 લાકડાનો લીમો એક ખામ થામડો
 મનકાગ પું [સ] ઝાડે ફરતુ તે
 મનક પુ વિં [દ મ પિત્ર] ઉમંગ મા
 કાપી ધીમે ધીમે આનત
 મનક પું [જ મહમ] ગૂસ ઉપર ચોપડવાનુ
 ઓપધ ઓપટી (-ટ્ટી) સોં ઓપટો (-ટ્ટો)
 પું મનકવાળી લૂગડાની પડી કે પટો
 મનક નં સોં એક નતનુ બારીક માપડ
 મનક, ંગિરિ, ંપવ ત પું [સ] દક્ષિણ મા
 આવેનો ચદનના જગતવાળો પવંત
 -ચાગરુ નં [+ જગત] સારામા સારી
 સુખડ -ચાચલ [સ] -ચાચળ, -ચાદ્રિ
 [સ] પું મનકગિરિ, -ચાનિય પું
 [સ] મનક પવંત માથી આવતો પવન
 મનકું સંકિં [સ મિલ્] મનક
 મલકુ સંકિં [પ્રા મલ (સ મુર)] મસળકુ,
 દબાવકુ [ઝાડો સાફ આવવો તે
 મનકુદ્ધિ સોં [સ] ઝાડે ફરવા જલુ કે
 મનકાઈ સોં [કા નાજા] દૂધની તર (૨)
 વધારે ની -તરવાળો, દૂધનો જુદો
 કરાતો ભાગ 'કીમ'
 મનકો પું [જુઓ મુનાનો] મનકાઈ અદબ
 (૨) એ ખાતર પગાતી લાજ કાઢવાની
 કે પડેલો રાખવાની ક્રિયા
 મનક (લા) પું એ રાગ
 મનકાવડા નં બંબડા [જુઓ મનાવડ]
 માકું માકું બોલી, સાકું લગાવતુ તે
 મનકાવડુ સંકિં બલકાવડ નીપાવડ (૨)
 લખાવડ અતિશયોક્તિ કરી
 મનકાવો પું મનાવડ તે [સ્થાન
 મનકાશય નં [સ] રાગીર મા મળને રહેવાનુ
 મનક પું [જ] રાગ -કા સોં રાણી

મનિન વિં [સ] મેન તા ઓ
 મનકાઈ પું [વા મગીરહ] ચૂમ (૨)
 સત્તવાળો ખોરાક (૩) માર [ના]
 મનેરિયા પું [દ] મનકર કરવાથી આવેનો
 -ટાટિયો તાવ
 મનકાપુ નં [માનકરપુ] રિદિયાની માળ
 ન ખરી નય માટે બે લીગનીની વચ્ચે
 થાની સળીઓ માની દરેક
 મનકાત્તમ પું [સ] મનકા
 મનક વિં [સ] મનકૂત અને કસની
 (૨) પું પડેનવાન (૩) ખોદકારીન
 એ પ્રલ વ્યુદ્ધ નં [સ] કુસ્તી વધિયા
 સોં [સ] કુસ્તીની કળા અને શાસ્ત્ર
 મનકાઈ સોં [સ] એક વેન અને તેનુ ફૂડ
 મનકાવડુ, મનકાડુ સંકિં [માત્ર]
 ઉપરથી માય તેમ કરતુ, સમાવડ
 મનકા વિં [ન મનકા (સ મુલ)]
 (જહાનથી બહાર) મોટુ, નરમ, મોડર
 ઓપડ પું નરમ મોડરેટ લોકનો પક્ષ
 મનકાલી પું [કા] કગાળ ભિખારી (૨) ઝાડો
 મનકાળ વિં જુઓ મના
 મનક નં [જુઓ મિથ] બહાનુ
 મનક સોં [સં વા] પાળી બરવાની
 ચામડાની કાપળી
 મનકાવડ વિં [અ] નિમમ લીન
 મનક પું [અ મન] રેશમ તથા સૂતરનુ
 ઘણા રંગના પટાવાળુ કપડુ
 મનકાદુર વિં [અ] પ્રખ્યાત નાનીતુ
 મનકાવ સોં [અ] લાકડી ઉપર ચીથરા
 વીટેલો સળગાવવાનો કાકડો વચી,
 -લી પું મનાન ધરનારો
 મનકાવડ વિં મારીનુ કે મારી તરફનુ
 મનકી સોં [સ] મનક, મેશ (૨) દાન
 ધસવાનો કે પાગ કરવાનો ભૂકો
 મનકી સોં [સં મનક મન] મનકર જેડ
 કેરડું નાનુ જલુ
 મનકીન ગત સોં [દ] મનકી અપાગભેર
 ગાળીઓ વરસાવની એક ખાસ બદ્ધ
 મનકરી સોં [વા મનકા] મનક, કડુ,

ટાળ -રો પુ. મશ્કરી રનારો (૨)
વિદ્યુત્, રગરો

મન્ન વિ. [કા મન્ત] પુ. ૧૧

મન્ન ન. મિષ બહાનું

મન્ન પુ. મસો

મસદો પુ. [કા] માખણ (૨) શિખડ

મારૂં ફલીનું પાણી કાઢી નાખી તૈયાર
કરેલો લોહો (૩) ખુશામત [યા]

મમવત્ત સી. [મ મત્તહત] માથે મળીને
યતી નિચારણા, સતવસ, સવાહ

મસવાડુ ન. [મ મવાસ = દોર + વાડો]

ધરની પાછળનો ભાગ -રો પુ. ભાગોળ

મમળાવું સંકિ. [વ મત્તાર = સુવાળુ
કરવાનો પથ્થર] ધસીને ચોગડ, ગઈડડ,

મદન કરતુ

મમાણુ ન. [પ્રા (સ દમશન)] રમશાન

-ણિયુ વિ. મસાણુ (૨) રમશાનમા

જઈ આવેલું (૩) કમાળ અપશુકનિયું
[લા] -ણિયો પુ. મદદ સાથે

રમશાનમા ગયેલો માણસ (૨) મસાણુનો

ભગી -ણી વિ. મસાણિયુ, કમાળ

(૨) પુ. બાળતી કે દાટતી વખતે ધાર્મિક

ક્રિયા કરાવનાર (૩) મરણક્રિયા માટેનો

સામાન વેચનાર

મમાયો પુ. [મ મસાણુ] રસોઈ ધમ

ધમાટવાળી કે સ્વાદિષ્ટ કરવા નાખવાનો

તેજનો (૨) કોઈ ચીજ બનાવવા જોઈતી

સામગ્રી (૩) ચણવા માટે રેતી ચૂનો

વગેરેનો કાનવેતો માન

મસિ સી. [સ] જુઓ મશી

મનિયાર્થ, મસિયેણુ વિ. જાઓ મશિયાર્થ

મમી સી. [સ] જુઓ મશી (૨) રોરડીનો

એક રેશ

મસીઈ સી. [મ મસિઈ] મુસબબાનોનું

ખાદ્ય કરવાનું જાહેર મકાન નિમાજ

પઠવાનું સ્થાન

મસીઈ-હા પુ. [મ] ઈસા મસીઈ

મસુર સી. [સ] એક જાતની દાળ

મસુદો પુ. ખરડો, 'ફાફટ'

મસુર સી. જુઓ મસુર

મસુરિયુ ન. [પ્રા મસુરવ (સ મસુરક)]

ગાળ બોરણીકું હાલું ગાનમસુરિયુ

મસો પુ. [પ્રા મસ (સ મશ)] ચામડી

ઉપર જાણેલી ગાળ ગાઠ (૨) અર્થ

મસોડુ ન. દાંતનું પેઢું અવાળું

મસોડુ ન. [સ મશાપોડુ] ચૂના ઉપરના

ગરમ વાસણ પડવા વપરાતું ચીથડું

મસિઈ સી. [મ] જુઓ મસીઈ

મસત વિ. [પ્રા] મદમાતુ, ઉન્નત

મસતક ન. [સ] માયુ

મસતાન (-તુ) વિ. [પ્રા] મસત

મસિતક (-ક) ન. [સ] માયુ (૨) મગજ

વિદ્યા સી. માથાના ધાટ પરથી માનસિક

શક્તિઓ ચારખવાની વિદ્યા 'ક્રિનોનોઈ'

મસી સી. [પ્રા] તોફાન (૨) મસત હાવત

ઓર વિ. તોફાની

મહત વિ. [સ] મોટા -ની વિ. સી.

[સ] મોટી (૨) સી. મહતા (-) એક

જાતની વીણા -તા સી. -ત ન.

[સ] મોટપણ, મહિમા (૨) અગત્ય

પ્રતિષ્ઠા -તવાકાંક્ષા સી. [તવાકાંક્ષા]

મોટાઈ મેજવવાની આકાંક્ષા -તવાકાંક્ષી

વિ. મહતવાકાંક્ષાવાળું

મહમદ પુ. મહમદ, હસ્લામના પેગંબર

-દી વિ. મહમદનું તેમનું અનુયાયી

મહર્ષિ પુ. [સ] મોટો ઋષિ

મહત પુ. [સ મહત પરથી] મોટો સાધુ,

મહાધિકારી

મહમદ પુ. [મ] જુઓ મહમદ -દી વિ.

[મ] જુઓ 'મહમદ મા [મહિનો

મહા પુ. [પ્રા માહ (સ માહ)] માન-માહ

મહા વિ. [મ] (સમાસમા) મોટું (કમ)

ધારય અને બહુસોદિ સમાસ તથા કેટલાક

અનિયમિત શબ્દોના આદિમા આવતું

'મહત'નું રૂપ) ઠકવિ પુ. [સ] મોટો

કવિ ઠકાય વિ. [સ] મોટા શરીરવાળું

ઠકાલ પુ. [સ] મહાદેવ ઠકાલી સી.

[મ] સય મરસ્વણવાળી દુર્ગા ઠકાલેશ્વર

પુંખારજ્યોનિર્લિંગમાનુ એક ઠંકાવ્ય
 નં [સ] મોહું કે મહાન કાવ્ય ઠંકાવ્ય
 પું મહાદેવ ઠંકાવ્ય સ્ત્રીં મહાકાલી.
 ઠંકાવ્યેશ્વર પું જુઓ મહાકાલેશ્વર
 ઠંકાવ્ય નં [સ] મોટા પ્રતિષ્ઠિત માણસ
 કે ગામના તેવાઓનું મહા (૨) સરખા
 ધધાદારીઓનું મહા કે સથ ઠંકાવ્યનિધુ
 વિં મહાજનને લગત (૨) ધર્મી વગરનું,
 રખાડે ઠંકાવ્ય વિં [સ] મહાન
 આમારાણુ (૨) પું તેરો પુત્રપ,
 સત વેદ્ય પું [સ] શિવ વંદાર નં
 [સ] મુખ્ય દરવાજો વં વિં [સ]
 મોટું મહત્ત્વ. ઠંકાવ્ય વિં [સ] મોટા
 મનનું, ઉદાર, મહાદાય (૨) પું મોટા
 મનવાળો પુરુષ વપદા નં [સ] સો
 અખળ. વપાતક નં [સ] મોટું પાપ
 (અક્ષય, સુરાપાન, ચોરી ગુરુપત્ની
 સાથે અભિચાર, અને એ ચાર કરનાર
 સાથે સગ-એ પાપ) વપુરુષ પું [સ]
 સગ્ગને, સત પુરુષ વંદાર વિં મહાન
 પ્રજ્ઞાસક્તિવાળુ, 'અનિયમ' વંદાર [સ],
 વંદાર પું વતપમાયા' વંદાર પું
 [સ] ચારસો જાતીસ કરેડ વર્ષેને જાતે
 થતો મનાતો ગૃહિણી સમૂળગો નાગ
 વંદાર વિં [સ] જેનો ઉચ્ચાર કરતા
 વધારે પ્રાણ વપરાય છે તે- 'કવગ' વગેરે
 દરેક વર્ગનો બીજો અને ચોથો વ્યવજન,
 તથા ઇ, ધ, સ અને હ [વ્યા] વંદાર
 વિં [સ] મોટી જુલવાણુ (૨) શૂરવીર,
 બળવાન વંદાર પું [સ] બળવાન
 જુદા (૨) શ્રેષ્ઠ જ્ઞાન વંદાર વિં [સ]
 વંદાર (૨) સદાચારી વંદાર
 નં [સ] તે નામનું પ્રસિદ્ધ મહાકાવ્ય
 (૨) વિં બહુ મોટું અને મુશ્કેલ
 વંદારનિષ્કંભવ્ય નં [સ] અભિનિષ્ક્રમણ
 મહાન ત્યાગ કેસ ન્યાસ (જુદો) વંદાર
 નં [સ] મૂળતત્ત્વ, યથમહામૂતમાનુ દરેક.
 વંદાર પું [સ] પ્રધાન મંત્રી વંદાર
 પું [સ] વડો અમાત્ય (૨) વિદ્યાપીઠ-

નો મંત્રી, 'રતિરત્નાર'. વંદાર સ્ત્રીં
 [સ] જગતની કારણમૂત અવિદ્યાની
 અધિષ્ઠાત્રી, દુર્ગા (૨) જુદા બળવાનની
 માતાનું નામ (૩) લક્ષ્મી (૪) જ્ઞેનાથી
 ભૌતિક જગત સત્ય જણાય છે તે માયા.
 વંદાર સ્ત્રીં [સ] મરણી, કોલેરા (૨)
 કાઈ પણ રાગચાળો, 'એપિડેમિ-'
 વંદાર પું [સ] નિત્ય કરવાના પાપ યજ્ઞ
 (અક્ષય દેવ પિતૃ બતનું) નાનો દરેક
 વંદાર પું [સ] એક બૌદ્ધ સુપ્રદાય
 મહાવ પું [સ] એક અત્યંત જાતનો
 માણસ, બગી
 મહારથી પું [સ] એકો દશ હજાર ચોદા
 ઓ સામે લડી શકે તેવો પરાક્રમી યજ્ઞેયો
 મહારાજ પું [સ] મોટો રાજા, સમ્રાટ
 (૨) વૈષ્ણવોના આચાર્ય (૩) આજ્ઞાણ,
 મત, રાજા વગેરેના સંબોધન તરીકે
 વપરાય છે (૪) આજ્ઞાણ રસોડોયો
 મહારાજ પું સમ્રાટ
 મહારાજાધિરાજ પું [સ] સર્વોપરી સમ્રાટ
 મહારાણી સ્ત્રીં વંદારાણી
 મહારાત્રિ(-ત્રી) સ્ત્રીં [સ] ગિવરાત્રી,
 મહા વડે ૧૪ની રાત્રી (૨) મહાપ્રલયની
 રાત્રી, કાવરાત્રી
 મહારાષ્ટ્ર પું વંદાર [સ] જગતની દક્ષિણ
 અને ક્ષણિકની ઉત્તરે આવેલાં ચારબી
 સમુદ્રના કિનારા પરનો પ્રદેશ - વંદાર
 વિં [સ] મહારાષ્ટ્રનું, -ને લગત (૨)
 પું મહારાષ્ટ્રનો રહેવાસી (૩) સ્ત્રીં
 મહારાષ્ટ્રની પ્રાકૃત
 મહારાષ્ટ્ર સ્ત્રીં [સ] નારાયણની રાત્રિ
 (૨) આપાર સપત્તિ [મહિર
 મહાલય નં [સ] મહેલ (૨) પવિત્ર ધામ,
 મહાકવું અંકિં [દિ મહા] કાકમાઠથી
 ને આનંદમાચરીતરી કરત (૨) મોજ
 કરવી લહેર કરવી
 મહાવત પું [સ] મહામાત્રીદાથીનોદાકનાર
 મહાવરો પું [સ] અંબાસ, ટેલ (૨)
 શિરસ્તો, ચાલુ વહીવટ

મહાવિદ્યાલય નં ૦ લયો અભ્યાસ કરવાની વડી શાળા; કોલેજ -

મહાવિરામ નં (:) આતું મહાવિરામનું ચિહ્ન; 'કોલન' [બ્યા.]

મહાવીર પું [સં.] મોટો પરાક્રમી પુરુષ - (૨) ચોવીસમા જેનતીથ"કર(૩)હનુમાન મહામત નં મોટું ખૂબ કઠણ મત (૨) પાંચ મોખાં મત(અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, બ્રહ્મચર્ય, અપરિગ્રહ) તેમાંનું દરેક (૩) જીવનની અનિવાર્ય કરજ

મહાશય વિં [સ.] ઉચ્ચ આરાયવાળું; સમજન (૨) પું તેનો માણસ (૩) 'જ' જેવું એક માનવાચક. ઉદાઁ માસ્તર મહાશય

મહાશંકુ નં [સ.] દસ મહાપંથ (સંખ્યા) મહાસભા સોમોદી વિશાળ સભા (૨) 'કોમેસ' [ઈડિયા કોમેસ કમિટી]

મહાસમિતિ સોમોદી સમિતિ (૨) 'ઓથ મહાસાગર પું મોટો સમુદ્ર

મહાંત વિં [સં. મહત્વ] + મોટું; મહાન મહિ સોં [સં.] મુશ્કી. વતલ [સં.], વતળ

નં પૃથ્વીની સપાટી. બેર પું [સં.] પવંત. વપતિ [સં.], વપાતિ [સં.] વપાળ પું રાજ

મહિનો પું [વા. મહ; સ. નામ] માસ; વરસના બાર ભાગમાંનો એક કે તેટલો સમય (૨) માસિક પગાર. [મહિના

રહેવા=ગમ રહેતો તે]. બમાસ પું લગભગ એક માસ જેટલો સમય

મહિમાં પું [સં.] પ્રતાપ; યશ (૨) સોં મોટું સ્વરૂપ લેવાની યોગની એક સિદ્ધિ.

વાન વિં મહિમાવાળું" [પિથર મહિથર નં [સ. માત્ર + દૃઢ; પ્રા. મેઘ + દર]

મહિયારી સોં [મહી] ઉપરથી) ભરવાટલુ; ગોપી (૨) ગોવત્તની પૂજ કરનાર સો

મહિલા સોં [સં.] સ્ત્રી (૨) રાણી. વપાઠ-શાળા, વવિદ્યાલય નં સોમોની પાઠશાળા. વધમ પું; નં [+અજ્ઞાન]

સોયે માટેની આશ્રમ સરયા મહિપ પું [સં.] પાડો. -પામુર પું

[સં.] એક રાક્ષસ; બેંસામુર. -પી સોં

[સં] બેંસ (૨) પટરાણી; રાખી

મહી સોં [સં.] ગુજરાતની એક મોટી નદી (૨) જુઓ મહિ

મહી નં [પ્રા. મહિમ (સ. મહિત) = વલોવેયું દહીં; મહીકું. વડું નં. દહીં

મહીતલ (-ળ); મહીધર, મહીપતિ, મહીપાત (-ળ) જુઓ 'મહિ'માં

મહીમાટલું નં જુઓ માલામાટલું મહીસાગર પું મહી નદી

મહીં અં અંદર. બમહીં અં વચ્ચે વચ્ચે; કયાંક કયાંક (૨) કોક કોક વાર

મહુડી સોં [પ્રા. મહુમ (સ. મહુમ)] નાનો મહુડો (૨) હાર. -કું નં મહુડાનું કૂવ.

-ટો પું એક ગ્રામ

મહુરત નં જુઓ મહુર્ત

મહુવરસોં [પ્રા. મહુવર] મહારીની વાંસળી મહેક (હે) સોં [સ. મહફ] ફેરમ; સુગધ.

વું અંકિં ફેરવું. -કાટ પું મહેક

મહેચ્છા સોં, મોટી ઇચ્છા; મહાકાંક્ષા મહેછાટ્ટ (-ટો) છાં (હે) ઠો નં બં વં

મહેણા; મમંવચન

મહેણું (હે) નં ટોણો; મમંવચન

મહેતર (હે) પું [દિ.] ટેનો મુખી (૨) ગ્રાહ્ય મારનાર બચી. વળુ, -રાણી સોં

મહેતરની કે તે બતિની સો

મહેતલ (હે) સોં [સ. મહત્ત] મુદત; સમય મહેતાગીરી (હે) સોં મહેતાનું કામ

મહેતાળ (હે) પું મહેનો (માનાય) મહેતાળ (હે) પું [વા. મહતાળ] ચદ્ર

મહેતી (હે) સોં શિક્ષક (૨) મહેતાળની સો મહેતો (હે) પું [સ. મહત્તર] શિક્ષક (૨)

કાગુન; ગુમાસ્તો; વાણેતર

મહેનત (હે) સોં [સ. મિદન, મેનન] શ્રમ. -તાણું નં મહેનતનો બદલો; રોજ, પગાર. -તુ વિં ઉધમી; ઉધમી

મહેદિલ (હે) સોં [સ. મહદિલ] મિજલસ (૨) ઉદાની

મહેબૂબ (હે) વિં [સ. મહબૂબ] પ્રિય

મહા માન (હો) પુ ૦ [વા ગિતાન] પદોષ્ઠી
 ંગત(-તિ), ંગીરી ંદારી, -ની
 સીં પદોષ્ઠીચારી

મહેર (હો) સીં [વા ગિત] કૃપા, દયા
 ંખાતવિં કૃપાનુ માયાનુ ંખાની સીં
 મહેર કૃપા [આકમ્પનુ ચાપતર

મહેરાળ (હો) પુ ૦ [અ મહરામ] કમાનના
 મહેરામણ (હો) પુ ૦ [સરં ઢિગલ મહરામ
 (સ મહારામ)] સમુદ્ર

મહેરો (ગ) પુ ૦ પાવખી જ ચમ્પનાર બેઈ
 મહેચ (હો) પુ ૦ [અ મહ] -વાત સીં
 [અ] રાજમહેદ

મહેવો (હો) પુ ૦ [અ મહવ] કુશિયું
 મહેરા(-વર) પુ ૦ [સ] મહાદેવ
 મહેસૂત (હો) સીં, નં [અ મહસૂત] જમીન
 ઉપરનો ૨૨ (૨) જકાત દાણ (૩)
 રાખ્યાની કૃત આવક ૬૯૯૯૯ વિં મહે
 સુને લગત

મહેદ્ર પુ ૦ [સ] ઉદ્ર [કિલ્લવ
 મહેદ્રાદ્ર, મહેદ્રાત્મવ [સ] પુ ૦ મેઠા
 મહેદાદિ પુ ૦ [સ] મહાસાગર
 મહેદાદય વિં (૨) પુ ૦ [સ] મહાનુભાવ,
 મહાદાય [૨] પ્રેમ પ્યાર

મહેાખત (હો) સીં [અ મહાખત] દોસ્તી
 મહેાર (હો) સીં [વા મુદ] બીની (૨)
 છાપ સિંહો ંદાર સીં બેગમ સીં
 મહેારું (હો) નં [વા મુદ] ચીતરજનુ મોગરું
 -રો પુ ૦ સાપના તાળવામા થતો
 મનાનો ગોળ ચપટો પદાર્થ (૨) ધસીને
 ચગમટ આપવો તે

મહેાચ, -લાત (ગ) જુઓ 'મહેામા
 મહેાચો (હો) પુ ૦ જુઓ મહેાચો

મળ પુ ૦ [સ મળ] મેા, કચરો, વિષા
 મળાતર નં [અમળ ઉપરથી] નફો, કમાણી
 મળતાપકું વિં મિતનસાર

મળાતિયુ વિં સાથે મળીને કામ કરનાર,
 સાથી (૨) અમુક પક્ષમા મળી ગયેા,
 પથકાર

મળાવું અંકિં [સ મિલ] ભેડાવું, બેચ
 થવું બળવું (૨) એકરૂપ બનવું, સપ

કરવો (૩) મુલાકાત થવી, એકઠા થવું
 (૪) સમાન દોત્ર (૫) મેા દોત્રો (૬)
 પ્રાપ્ત થવું (૭) જલદ, દાપ લાગત

મળાવકું નં પદોષ્ઠીયુ

મળાશય નં જુઓ મહાશય

મળોત્સર્ગ પુ ૦ જુઓ મળોત્સર્ગ

મળી સીં [પ્રા મળિ (સ વૃદ્ધિ) =
 પિનાયેત્રી] પામા ડાળેા વિવેદ તથા

નીચરાનો થતો મેા (૨) હનુમાનની
 મૂર્તિ ઉપરનો તેવ અને સિંદુરનો મેલ

મ કોટા પુ ૦ બંબં [સ મળિ, મળિકો]
 મના અમડા - મળકા

મ કોટી સીં [દ મળો] નાનો મકોટો
 -ટો પુ ૦ એક જટ

મગરો પુ ૦ હુમરો ટકરો

મગય વિં [સ] શુભ કન્યા કુમારક (૨)
 પુ ૦ એ નામનો શદ (૩) મગયવાર

(૪) નં ક માણુ સુખ (૫) ખુશાલીનો
 અસર (૬) આરીવાંદ કે ખુશાલીનું

ગીત (૭) અયને આરબે કરાતી મુતિ
 ંકારક, ંકારી વિં [સ] મગજ

કરનારું શુભ -વાચરણ નં [સ]
 અથ કે કોઈ મામને આરબે કરાતી

ઈશ્વરસ્તુતિ (૨) રાત્રઆત [સ] -વાદક
 નં [સ] લગ્નવગેરે પ્રસંગે અતે બોલાતા

આક મેા -ળા, -ળાકારકે ંળકારી
 જુઓ 'મગા ઇં -ળાકે' પુ ૦ બંબં

પરણી ડાઠી વરજહુ ચોરીની બાસપાસ
 વાર વાર ફરે છે તે -ળમય વિં

મગજકારી, કલ્યાણકારી -ળમૂર્તિ
 (-ર્તિ) સીં જેનુ દર્શનરમરણાદિ

મગજકારી છે તે (૨) ગણપતિ -ળવાર
 પુ ૦ અકવાડિયાનો ત્રીજો વાર -ળસૂત્ર

નં લગ્ન વખતે વર તરફથી દન્યાના
 'ગળામા દોરો પહેરાવાય છે તે જેને કન્યા

ધણીની હયાતી મુધી પહેરી રાખે છે
 (૨) સોના ગંગાનુ એક પહેલુ -ળા

પેશવ મહિરમા ઠાકોરજના પ્રભાતના
 પહેલા દર્શન (૨) દુર્ગા

મંગાવતું સં કિં [‘માગતું’ ઉપરથી] લાજવાને કહેવું, લખતું ઇં
 મંચ(૦ક) પું [સં.] પલગ (૨) માંચડા;
 વ્યાસપીઠ (૩) ખેતરમાં બાધેલા માળો
 મંછા સ્ત્રીં [સ. મર્નાવા, મ. મરા, મનસા]
 ઇચ્છા, ઉમેદ, વિચાર. [ભૂત ને શકે]
 ડાકણ = ભૂત અને ડાકણ એ આપણી
 જ મનીષાઓ અને શકાઓ છે]
 મંજન નં [સ.] માજુ તે (૨) દાત
 ધમવાની બૂધી (૩) દાતે પીડ-રંગની
 લગતી મૂકવી તે
 મંજરિ(-રી) સ્ત્રીં [સ.] મોર, ફૂંડની
 કળાએતુ બૂમચુ-ડાળખી(૨) ફૂંડ
 મંતર પું[મા (મ. માર્ગર)] માંતર, બિલાડો
 મંજિલ સ્ત્રીં [મ] મકાન
 મંજરા પું બં વં [સ. મંજીર ઉપરથી]
 કામીજોડા, કરતાય
 મંજુ(વં) વિં [સ.] કામળ; મધુર
 મંતૂર વિં [મ.] કબૂલ, માન્ય, સમત;
 બહાલ. -રી સ્ત્રીં બહાલી, હા પાડવી
 તે; સમતિ
 મંજૂષા સ્ત્રીં [સ.] પેશી, મંજૂસ [સ્થાપન
 મંડન નં [સ.] ચણગાર (૨) (મવતુ)
 મંડપ પું [સ.] માડવો
 મંડલ નં [સ.] ગોળ ઘેરાવ, ફૂડાણુ (૨)
 ટોણુ; સધ (૩) પ્રદેશ, પ્રાત (૪) બાર
 રાજ્યોનો સમૂહ(૫) જગ્ગેદના ખડમાંનો
 દરેક. -લાકાર વિં ચકાકાર; ગોળ.
 -લિક પું સામત, ખડિયો રાત. -લી
 સ્ત્રીં ટોળી, મડળ -લીક પું [સ.]
 મંડલિક. -લેશ(-ધર) પું [સ.] ૧૨
 રાજ્યોના મડળનો અધિપતિ
 મંડવું અંકિં [દે. મડ] ખેતવી વળગતું;
 લાગતું; મયતું
 મંડળ, -ળાકાર, -ળિક, -ળી, -ળીક,
 -ળેશ(-ધર) જુઓ ‘મડલ’માં
 મંડાણુ નં આરંભ, પાથો (૨) ક્ષણ ૫૨નાં
 ને લાકડાં સાથે ચાક હોય છે તે
 મંડામણુ નં [‘માડવું’ ઉપરથી] નાણુ
 વિ. જો-૩૪

ધીરતાર વ્યાજ ઉપરાંત ચોપડામાં ખાતું
 પાડવા બદલ બક્ષિસ લે છે તે
 મંડાવતું સંકિં, મંડાવું અંકિં
 ‘માડવું’નું પ્રેરક ને કમંભિ
 મંડિત વિં [સ.] રાણગારેતુ
 મંડીલ નં જુઓ મંદીલ
 મંદૂક પું [સ.] દેડકો [રસાયણ
 મંદૂર નં [સ.] લોહાનો કાઠ (૨) તેનું
 મંતર પું જુઓ મંત્ર. ઓં સંકિં
 મંત્રથી કાજીમાં લેવું કે અસર કરવી(૨)
 ભરમાવતું; શીખવી રાખતુ [લા.]
 મંતવ્ય વિં [સ.] મનન કરવા યોગ્ય(૨)
 નં મત, માન્યતા
 મંત્ર પું [સ.] દેવ કે કોઈ શક્તિ સાધ્ય
 કરવાનો ગૂઢ રાજ કે રાજો (૨) મંત્રણા.
 ંજુ સ્ત્રીં [સ.] ખાનગી મસલત. ંજુધ
 વિં મંત્રથી મોહ પામેલું કે બીજા
 કરાથી તેના જેવી અસર પામેલું ંજિદિ
 સ્ત્રીં મંત્ર સિદ્ધ થવો-મંત્રની કાપ-
 સાધક શક્તિ પ્રાપ્ત કરવી તે. -ત્રી, પું
 [સ.] સલાહકાર, પ્રધાન (૨) પ્રધાન
 કાર્યકર્તા, સંરચાનું તંત્ર સંભાળનાર;
 ‘સેક્રેટરી’
 મંથન નં [સ.] વડોવાવું કે વડોવાવું તે
 (૨) ડાલવવાયલ; ગડમયલ [લા]
 મંથર વિં [સ.] મદ, મુસ્લ, જડ
 મંદ [કા.] નામને લાગતા ‘વાણુ’ એવો
 અર્થ બતાવનારો પ્રત્યય. ઉદા. અક્ષયમંદ
 મંદ વિં [સ.] ધીમું; ધીરું; થોડું. ંયતિ
 વિં [સ.] ધીમી ગતિવાળું (૨) સ્ત્રીં
 ધીમી ગતિ. ંતા સ્ત્રીં [સ.] ંજુદિ
 વિં [સ.] કમઅક્ષલ. મૂખ (૨) સ્ત્રીં
 જડતા, મૂખતા ંજાગી વિં [સ.]
 કમનસીબ. ંજાગ્ય વિં મંદભાગી(૨)
 નં દુર્ભાગ્ય. ંમતિ વિં(૨) સ્ત્રીં જુઓ
 મંદજુદિ
 મંદરાચલ [સં], -ળ પું એક પૌરાણિક
 પર્વત (સમુદ્રમંથનનો રવેથો)
 મંદવાડ પું બીમારી, રોગ

મંદહાર્ય નં રિમત; જરાક મવકાર્ષને
 હસવું તે
 મંદાકિની સ્ત્રીં [સં.] ગંગા(ર)આકારાગંગા
 મંદાકાંતા પું [સ] એક છંદ
 મંદામિ પું [સ.] પાચનશક્તિની મંદતા
 મંદાર નં [સ.] સ્વર્ગનાં પાંચ વૃક્ષોમાંનું
 એક (ર) તેનું ફૂલ
 મંદિર નં [સ.] દેવાલય(ર) ૪૨(૩)વિધાનું
 ધામ. ંમ્વેશ પું મદિરમા પ્રવેશ-
 વાની છૂટ (હરિજન વગેરે અરપૂરયોને).
 -રિયું નં મદિર [પ.] (ર) વિંમદિરનું,
 મદિરની માવિષ્ણુ
 મંદી સ્ત્રીં કમીપણુ (ર) ભાવની પડતી
 મંદીલ નં [અ.] કસળી ખારીક વણાઈની
 પાપથી કે ફેટા
 મંદુ વિં જુઓ મદ
 મંદ્ર વિં [સ.] ધીમે; ગણીર(સૂર) (ર)
 સંગીતના ત્રણ પ્રકારના સ્વરોમાંનો એક
 મા અં [સં.] ના; નહિ
 મા સ્ત્રીં [સ] માતા, બા. ંઈ સ્ત્રીં મા
 માર્ધક નં; પું [દં.] ધ્વનિવર્ધક યંત્ર
 દ્વારા બોલવા માટેનું સાધન [નખણું
 માર્ધકાંગલું વિં માવડિયું (ર) બાથલું;
 માર્ધકોદ્દાન પું; નં [દં.] જુઓ માર્ધક
 માર્ધકોદ્દેષપ નં [દં.] સૂક્ષ્મદર્શક યંત્ર
 માર્ધલ પું [દં.] બાવનસો એંગી ફૂટ
 જેટું અંતર
 માકક પું [પ્રા. મંકળ (સ. મલુગ)] એક
 જવડું; માકક. -ડિયું વિં માકલવાણું
 (ર) નં માકલ અરાર્થ રહે તેવું કાણાવાણું
 પાટિયું (૩) માકલ જેવી ગધવણું એક
 જવડું. -ણ પું માકક. -ણિયું વિં
 માકડિયું [બિડત જવડું; માખી
 માખ સ્ત્રીં [પ્રા. મલિવમ (સ. મલિકા)] એક
 માખણુ નં [પ્રા. મલગ (સ. મલગ)]
 દહીં વયોવવાથી નીકળતુ સત્ત્વ; નવનીત.
 (ર) પ્રયામત [લા.]. ંચોર પું શ્રીકૃષ્ણ.
 -વિયું વિં માખણુ જેવું નરમ (ર)
 પ્રયામતિયું [લા.]

માખી સ્ત્રીં જુઓ માખ
 માગ પું [સં. માર્ગ; પ્રા. મગ] રસ્તો (ર)
 જગા; આસન (૩) અંતર; મોકળાય.
 [ંમુકાવવો = ચડિયાતાપણુ કબૂલ
 કરાવવું]
 માગ સ્ત્રીં [માગવું] ઉપરથી માંગ; માગળી;
 ખપત (ર) ઉરાણી. ંણ પું માગનાર;
 નિખારી (ર) નં માગત તે. ંણયાત
 વિં નિખારી. ંણી સ્ત્રીં માગવું તે
 (ર) ખપત. ંણું નં માગણી; માગવું તે
 (ર) લેણુ (૩) પર હદમાંથી આરોપી કે
 ગુનેગારને કોટમાં બાંધાજર કરવાની માગણી;
 'એકરૂટિશન'. ંણું વિં માગણી કરવું
 (ર) નં લેણુ [વતીવચો
 માગધ પું [સં.] વંશની કીર્તિ ગાનાર;
 માગધી વિં [સ.] મગધ દેશનું (ર) સ્ત્રીં
 એની ભાષા (ચારમાંની એક પ્રાકૃત)
 માગવું સં કિજ [સ. માર્ગ, પ્રા. મગ]
 આપવા માટે કહેવું (ર) પાછું આપવા
 કહેવું [ના ખીને મહિનો
 માગશર પું [સ. માર્ગશિર] વિક્રમ સંવત-
 માગી તાગરિ(બે) અં [માગવું + તાગવું]
 આમથી તેમથી - ગમે તેમ કરીને મેળવીને
 માગું નં માગણી (બદ્ધા લગ્નવિધયક)
 માધ પું [સં.] માહ; વિક્રમ સંવતનો
 ચોથો મહિનો
 માધેલું વિં મા પાછળ થેલું થેલુ થાય એવું
 માછલુ સ્ત્રીં માછીની કે માખી સ્ત્રી
 માછલી સ્ત્રીં, -લું નં [સ. મલ્લ; પ્રા.
 મલ્લ; માગવી-મજલી] એક જળચર પ્રાણી
 માછી પું [પ્રા. મલ્લિય (સં. માલ્મિક)]
 માછીમાર (ર) ખલાસી. ંમાર પું
 માછલાં પકડવાનો ધંધો કરનાર
 માજણુ એક માનુ; સહોદર
 માજન નં હલ; અંકુશ
 માજર્ધ સ્ત્રીં [મા + જય] બહેન. -યું વિં
 માજર્યું. -ચો પું બાઈ
 માજરદેટ પું જુઓ મેલિરૂટ [મગ્ધમ
 માજ વિં [અ.] પૂર્વનું, અગાઉ થઈ ગયેલું (ર)

માણ સ્રીં [મા+ણ] દાદી(ર)અંબા માતા
કે કોઈ દેવી (૩) વૃદ્ધ સ્રીંનું માનવાચક
સંબોધન

માઝમ વિં [પ્રા. મઝિમ (સં. મઝમ)] મધ્યમ
માઝા સ્રીં [દે. મઝા; પ્રા. મઝાવા (સં.
મઝાવા)] મઝાદા

માટ અં માટે [પ.]

માટ નં [પ્રા. મટ્ટિઆ (સં. મૃત્તિકા) ઉપરથી]
માટું. ઠંડી સ્રીં નાનું માટું. ઠું
નં માટીનું એક વાસણ

માટી સ્રીં [પ્રા. મટ્ટિઆ (સં. મૃત્તિકા)]
મટોડી (ર) માંસ

માટી વિં ભેરાવર (ર) પું માંડી, ધણી
(૩) મરદ. ઠોડા પું પુરુષ (ર) ધણી
માટે, ઠંડરી(ઠને) અં વાસ્તે, સારુ (ર)
તેથી; તે કારણે

માડું વિં ખરાબ; ધુંડું; અશુભ

માડ (મા') નં [નુઓ માડ] બાઝક ઉપર
કેળ બાંધી બનાવેલુ રત્નાદેનું સ્થાન;

કેળોના મડપ (ર) પું નુઓ માડ
માડણ નં [સં. મણ્ડ=શણગારવું] તારા

ટપકીની પિયજ

માડણ નં આમને પાદરે પાણી ભરાયેલો
ખાડો (જેમાં લેસો પડી રહે છે)

માડી સ્રીં [પ્રા. માદ (સ. માટું) મા (ર)
માતા; દેવી (ભક્તિમાં). ઠંડયો પું

માનો ખેટો, બચ્ચો; બઢાદુર માણસ

માડ પું [સ. માડિ; દે. માડિય] મહેલ;
મેડીવાળું સુંદર મકાન (ર) મહોદ્દલો.

ઠમેડી સ્રીં દરવાજા પર બાંધેલી મેડી

માણ સ્રીં [સ. મણિ=પાણી બરવાનું
વાંસણ] ગાગર (ર) ઉતરડ [મિલણ

માણ સ્રીં [સ. મંડ] ખમીર; ખટાર (ર) નં
માણ અં નુઓ માણ માણ

માણબટ(-ટ) પું માણ ખખડાવી કયા
હોતાર વ્યાસ

માણ માણ(-ણે) અં [પ્રા. મળા મળા
(સં મનાક્ મનાક્)] + માંડ માંડ; ભેમ ભેમ

હરીને; પરાણે (ર) મંદ મંદ; ધીરે ધીરે

માણવું સંકિં [પ્રા. માળ (સ. માનવ)=
અનુભવવું] અનુભવવું; ભોગવવું (ર)
અંકિં રાણ થવું; મળ કરવી

માણસે પું; નં [પ્રા. માણસ (સ. માનવ)]
મનુષ્ય. -માઈ સ્રીં માણસને યોગ્ય શુણ્
કે વર્તન [માણસ (લોકગીતમાં)]

માણારાજ પું મોટું માણસ; વહાલું

માણિકથ નં [સ.] માણેક

માણિયે પું ['માણ' ઉપરથી] ગાડવો; ધડો

માણી સ્રીં [સરં સ. માણિકા] બાર
મણનું તોડ

માણેક નં [સ. માણિકા] રાતો મણિ.

ઠચેક પું દરબારી લોકના મકાનો
વચ્ચેનું મેદાન (ર) અમદાવાદમાં માણેક-

નાથના સ્થાનક પાસેનું બનરનું સ્થાન.

ઠઠારી સ્રીં રાદપૂનમ. ઠથલ પું
વિજય સ્તંભ (ર) ઘસ વખતે મડપ માટે

રેપાતો થંભ [વિનાનું યથેચું

માત (મા') વિં [જ.] હારી ગયેલું; ભેર

માત સ્રીં [સં. માતૃ] માતા [પ.]. ંપિતા

નં બં બં મામાપ

માતબર વિં [જ. મુઝત્તર] સમૃદ્ધ, તાલેવાન

માતરિશ્વા પું [સ.] પવન

માતલિ પું [સ.] ઇંદ્રનો સારથિ

માતવું અં કિં [સ. મત પરથી] ફાવવું;
હુધપુધ થવું (ર) મસ્તીમાં આવવું

માતંગ પું [સ.] હાથી. -ગી સ્રીં [સ.]
હાથણી (ર) હાથીના વાઢનવાળી દેવી

માતા સ્રીં [સ.] જનની (ર) દેવી (૩)

શીતળામાતા. ંચ્ચ સ્રીં માતા (માનવાચક).

ંપિતા નં બં બં માતપિતા. ંમંદ

પું [સ.] માનો બાપ. ંમહી સ્રીં [સ.]

માની મા

માતુ સ્રીં [સ. માતૃ] મા. ંલ પું [સ.]

મામો. ંશ્ચી સ્રીં મા (માનસૂચક)

માતું(ંતાતું) વિં [માતવું ઉપરથી] માતેલું

માતુ સ્રીં [સ.] માતા. ંક વિં [સ.] મા

સબધી. ંકા સ્રીં [સ.] મા(ર)દાઈ(૩)

વણ માળા; બારાખડી(૪) માગલિક કૃત્યો

વખને બ્રાહ્મી, માહેશ્વરી વંશજી, વગેરે
(સાન કે આડ) દેવીએનુ પૂજન થાય છે
તેમાની દરેક બંધ નં માના તરીકેનો
ધર્મ, માતાપણુ બંધેવ વિં [સ] માતાને
દેવતરીકે પૂજનાર બંધેશ પુન્ય-મમૂમિ
બંધેશ પુન્ય [સ] માતરક્ષના સમાવડાયા
બંધ નં માતા થતુ તે (૨) માતા
તરીકેનુ સ્થાન - ગૌરવ (૩) માતા તરીકેનો
ધર્મ, માતાપણુ બંધાયા સ્ત્રીં સ્વભાષા
બંધૂમિ (નગી) સ્ત્રીં જ-મમૂમિ
માત્ર [સ] નામને લાગતા તે બધુ, સપણુ
એવો સમયતાવાચક બંધ બનાવે છે
હદાં માણસમાત્ર (૨) અંકુશ, કેવળ
(૩) વિં [સ] બહુમોહિ સમાસમા
ઉત્તરપદ તરીકે 'માપ કે પ્રમાણનુ' એ
અર્થમા હદાં અગુલીમાત્ર, ૨૪માત્ર
માત્રા સ્ત્રીં [સ] બારાખડીમા ઉપર મુકાતુ
() આતુ ચિહ્ન(૨) કાચ્ય કે સંગીતમા
સમયની ગણનાનો એકમ (૩) ધાતુની
બસમ રસાયણ(૪) માપ પ્રમાણ બંધેશ
છદ પું નેમા બોધી વધારે માત્રા ઉપર
પંબધનો આધાર હોય તેવો છદ
માત્ર્ય નં [સ] બીજાનું સુખ દેખી
બંધતુ તે, ઈર્ષ્યા
માથાકૂટ સ્ત્રીં ભાગ્યકડ, પચાત (૨)
નકામી મહેનત, પીડા - દિયુ વિં
માથાકૂટ કરાવે તેવુ
માથાગ્રીક સ્ત્રીં માથાકૂટ
માથાકૂટેવ વિં મિલછ, કોધી
માથાકૂટે સ્ત્રીં માથાકૂટ
માથાબોળ અંબાથુ અને શરીર પગાળીને
માથાભારે વિં મિલછ, તુમાખીવાળુ
માથાવટી સ્ત્રીં સાહતો ન બગડે માટે
તેના માથા ઉપરના ભાગનીએ સીવેનો
અસ્તરનો કકડો (૨) માથાના કપડા પર
પડેના તેલના ડાયા (૩) માથાનો ભાગ (૪)
આખર [લા] [વાટે એવુ, કારમું
માથાવાહ વિં [માથુ + વાહવું] માથુ
માથાવેશ પું માથાદીક લેવાતો કર

માથુ' નં શરીરનો બોપરીવાળો ભાગ (૨)
ધડની ઉપરનો ભાગ, ટોફ (૩) મર્ધ
પણુ વસ્તુના મધ્યાગનો ભાગ, ટોચ (૪)
મગજ, બુદ્ધિ [લા] - ધે અંક ઉપર
હદાં ધા માથે પાટો બા ધો [ધા] (૨)
'માથુ'નું સમમીનુ રૂપ - યોફુ' નં
માથુ હને તેટલું ડાહણ
માફ પું [સ] કેફ (૨) મં, અહ કાર બંક
વિં [સ] મી [સ્ત્રીં માનુભાષા
માફર સ્ત્રીં [ફા] મા બંબાખાન, બંબાખા
માફરપાટ પું [મર્દાપોલર સ્થાને તૈયાર
થતું એ બંબતનુ સુતરાક કાપક
માફરી વિં [ફા] માનુ, -ને લગતુ
માફરે વતન નં [ગ] માતૃમૂમિ
માફળિયુ નં દોરો ચિટ્ટો મુતાવી-વાળો
ધાતુનો નળો એવો કે ચપટો ઘાટ
માફા સ્ત્રીં [ફા] પથુ કે પંખીમા સ્ત્રીજાત
(૨) બરડવાની જોડમા ખાડાવાળુ બરડવુ
માધવ પું [સ] વિપ્લુ શ્રીકૃષ્ણ(૨) વૈરાખ
માસ - સ્ત્રીં સ્ત્રીં [એ] ફૂલવેડ(૨) વિં
વૈરાખ માસનુ વસ તર્કતુનુ [માગવી તે
માધુકરી સ્ત્રીં [સ] ઘેર ઘેર ફરી ભિક્ષા
માધુરી સ્ત્રીં [સ] માધુર્ય, મીઠાશ(૨) મજાઈ
માધુર્ય નં [સ] મધુરતા
માધ્યમ વિં [સ] વચનુ(૨) નં સંચાર
કે વિનિમય વગેરે માટે વચ્ચે વાપરવાનુ
સાધન કે વાહન, મીડિયમ - મિક
વિં [સ] વચનુ મધ્યમા આવેલુ (૨)
પ્રાયમિકથી આગળનુ, 'સેકડરી' - મિક
શાળા સ્ત્રીં પ્રાયમિક પછીની શાળા,
વિનયમ દિર, 'હાઈસ્કૂલ'
માન નં [મ] આખર પ્રતિષ્ઠા (૨)
સદ્ભાવ આદર(૩) અભિમાન (૪) તોલ,
માપ (૫) પરિમેય, 'એક્સિટ્યુડ' [ગ]
માનત (નતા) સ્ત્રીં [માનવુ' પરથી] બાધા,
આખડી
માનદ વિં [સ] માનપ્રદ, માન આપવું
(૨) વેતન લીધા વગર કામ કરનારુ,
'ઓનરરી'

માનની સ્ત્રી + જુઓ માનિની
 માનનીય વિં [સં.] માનને યોગ્ય; માન્ય
 માનપત્ર નં વખાણ કે ધન્યવાદનો જાહેર
 રીતે અર્પણ થતો લેખ
 માનપાત્ર નં માન, આદર (૨) આખર; પ્રતિષ્ઠા
 માનખંડ પું અપમાન (૨) વિં અપમાનિત
 માનમરતબો પું મોક્ષા; પ્રતિષ્ઠા
 માનમર્યાદા સ્ત્રી અદબ; વિવેક
 માનવ વિં [સ.] મનુ સંબંધી (૨) પું
 માણસ. ઠ્ઠતિ સ્ત્રી મનુષ્યજાતિ. ઠ્ઠા
 સ્ત્રી મનુષ્ય ઉપર પ્રેમ, સ્તિશુદ્ધિ (૨)
 માણસાર્થ. ઠ્ઠાસ્ત્ર નં 'એન્થ્રોપોલોજી'
 માનયંતું વિં માનયુક્ત; માનસયું
 માનયી વિં માનવ-મનુષ્ય સંબંધી (૨)
 પું માણસ
 માનયું સંક્રિં [સ. મન] કબૂલ કરવું;
 સ્વીકારવું (૨) માન આપવું; ગણવું; લેખવું
 (૩) માનતા રાખવી
 માનવ્ય નં [સ.] માનવજાતિ (૨) માનવતા
 માનશુકન પું બં વં શુકન-અપશુકન;
 શુભશુભ ચિહ્ન
 માનસ વિં [સ.] મન સંબંધી (૨) નં
 મન (૩) જુઓ માનસસર. ઠ્ઠુન પું
 [સં.] બ્રહ્માએ મનથી ઉત્પન્ન કરેલી
 પુત્ર. નેમ કે, નારદ. ઠ્ઠુથકરણશાસ્ત્રે
 નં ગુપ્ત માનસ-ચિત્તનુ શાસ્ત્ર; 'સાઇકો-
 એનેલિસિસ'
 માનસર (=રોવર) નં જુઓ માનસસર
 માનસશાસ્ત્ર નં મનની વૃત્તિઓ, ગુણ-
 ધર્મ, ક્રિયાઓ તથા સ્વરૂપનું શાસ્ત્ર;
 'સાઇકોલોજી' [પ્રસિદ્ધ સંદેવર
 માનસસર નં [સ.] કૈલાસ શિખર પાસેનું
 માનસિક વિં [સ.] મન સંબંધી
 માનસી વિં સ્ત્રી [સં.] મન વડે કરેલી
 (૨) વિં કલ્પિત (ઉદા. માનસી રાજ્ય)
 માનસાનિ સ્ત્રી અપમાન
 માનિત વિં [સ.] માન પામેલું; માન્ય
 માનિની વિં સ્ત્રી (૨) સ્ત્રી [સં.] માન
 માગની કે અભિમાની સ્ત્રી
 માની વિં [સ.] અર્ધકારી (૨) ગૌરવયુક્ત

માનીતું વિં [સ. માનિત] ખાસ પ્રેમપાત્ર
 માનુની સ્ત્રી + જુઓ માનિની
 માનુષ. વિં [સ.] મનુષ્ય સંબંધી (૨)
 પું માણસ. ધી વિં [સ.] માણસ
 સંબંધી (૨) સ્ત્રી [સં.] મનુષ્ય સ્ત્રી
 માન્ય વિં [સ.] માનનીય; શિષ્ટ (૨) કબૂલ
 કરવા યોગ્ય (૩) સ્વીકારવું. ઠ્ઠા સ્ત્રી
 માન્ય હોય તે (૨) માનવ તે
 માપ નં [દે. મપ્પ (સ. મા = માપવું)] લંબાર્ધ,
 પહોળાર્ધ, વજન નિર્દેશનું પ્રમાણ (૨)
 [લા.] પ્રતિષ્ઠા; ભાર (૩) હદ; ગતિ. ઠ્ઠક
 વિં માપનારું. ઠ્ઠા સ્ત્રી માપવું તે;
 માપવાનું કામ ઠ્ઠુ નં ચોરવાનું કામ
 કરતા ખેડતને ધેરથી જતુ બાત (૨)
 માપવાનું પાત્ર. ઠ્ઠુ સંક્રિં માપ કાઢવું;
 ભરીને ગણતરી કરવી (૨) પગે ચાલતા
 જતુ [લા.] [સાધન
 માપિયું, માપું નં માપવાનું વાસણ કે
 માફ વિં [મ. મુઝાફ] કામા કરેલું; જવા
 દીધેલું (દોષ, માગતું, ફી છં)
 માફક વિં [મ. મુઝાફિક] અનુકૂળ; યુક્ત
 (૨) અં પહે; પ્રમાણ. ઠ્ઠાર અં
 પ્રમાણસર; યથારિયત
 માફી સ્ત્રી [મ. મુઝાફી] કામા (૨) જતું
 કરવું તે, મુજા. ઠ્ઠપત્ર પું; નં માફી
 માગતો કે આપતો પત્ર
 માફો પું [મ. મુઝાફ] રથ
 માખાપ નં બં વં મા ને ખાપ કે
 તેમના જેવું પદ ધરાવનાર (૨) આધાર-
 ભૂત કે મૂળ વિગત. ઉદા. એ ખર્ચનાં
 માખાપ બતાવો [લા.]
 મામ સ્ત્રી [સરં સ. મામક = માફું (૨)
 મમતાવાળું] માયા; મમતા (૨) નવાઈ
 (૩) ધૈર્ય; દૃઢતા (૪) મમત; ટેક
 મામલત સ્ત્રી [મ. મુઝામલત] માલમતા;
 પૂલ, વિસ્તાર (૨) મામલતદારનું કામ.
 ઠ્ઠાર પું તાલુકાની વસુલાત સંબંધી
 કામ કરનાર અમલદાર; વલીવટદાર
 મામલો પું [મ. મુઝામલ] પરિસ્થિતિ
 (૨) કટોકટીનો સમય

મામા પુઞ્વવંદિ મામ્ મામો(માનાથે)
 (૨) શત્રુ ચોર[લા] [૦માસીનું કરવું
 = સગાસાગવાનો પક્ષ કરવો] ૦છ, ૦મ્મરો
 પુઞ્વવંવપતિ કે પત્નીના મામા
 મામા સોવંદિ મામાની વહુ ૦છ, ૦માસુ
 સોવપતિ કે પત્નીની મામા [સાધારણ
 મામૃત નર્મ] રિવાજ - સ્ત્રી વિન્સામાન્ય,
 મામેરું નં મોસાણુ
 મામે પુઞ્વ [દિ મામ મામગ] માનો ભાઈ
 (૨) શત્રુ ચોર [લા] ૦છ, ૦મ્મરો
 પુઞ્વ મામાસસરા
 માયકાંક(અ) છુ વિન્ [માયા (સ માતૃ કે
 માયા) + કાગયુ] નમાતુ બાયહુ
 માયનો પુઞ્વ [જ મગ્ની] અર્થ, હેતુ, ધરાદો
 માયા સો [સ] જ્ઞેતાથી બ્રહ્મા રચાયું
 છે કે બાસમાન થાય છે તે આદિશક્તિ
 -અવિદ્યા (૨) જ્ઞ, પ્રપચ, ઉદ્ભવ (૩)
 મમતા, રનેહ [લા] (૪) મમતાનો કાઈ
 પથ વિષય (૫) ધન, દોનત (૬) ભાગ
 [લા] ૦મમતા સો દયા, માયા, રનેહ,
 પ્રેતિ ૦મય વિન્ [સ] માયાથી બરેતુ
 ૦મગ પુઞ્વ, નં [સ] બનાવડી મૂગ વ્વાહ
 પુઞ્વ [સ] બ્રહ્મથી મિન્ન એવા જગતનો
 અનુભવ તે માયા - જ્ઞમ છે એવો વાદ
 (વેદાંત) ૦ચિત્તિ વિન્સો [સ] માયાવાળી,
 કંઠનારી ૦ચી વિન્ [સ] જુઓ માયિક
 ૦છુ વિન્ રનેદાળ, હેતાળ
 માયિક વિન્ [સ] માયાથી ઊપજેતુ, મિથ્યા
 (૨) માયાથી, પ્રપચથી બરેહુ
 માર પુઞ્વ [સ] મારવુ તે, તાડન (૨) મરણ,
 મૃત્યુ (૩) કામદેવ (૪) (ખોદ) આસુરી
 સપત્તિઓની અધ્યક્ષ એવી કંપેલી શક્તિ,
 સેતાન (૫) મારો, વિપુલતા [લા] ૦ક
 વિન્ [સ] મારનારું નારા કરનારું
 ૦કાણુ ૦મુ + વિન્ મારવાની ટેવવાળુ
 ૦કુટ સો મારપીટ
 મારકેટ નં [ર] ખમર
 મારકે પુઞ્વ [ર માર્ક] નિશાન (૨) વેચાઈ
 માન પર હોતી છાપ

મારખાઉ વિન્ માર ખાયા કરે તેહ
 મારગ પુઞ્વ જુઓ મારગ
 મારજૂડ સો મારવુ અને જૂડવુ તે
 માગ્જુ નં [સ] મારવુ તે (૨) મારવાનો
 તાનિક પ્રયોગ
 મારફી સો દડીથી રમવાની એક રમત
 મારપીટ સો મારવુ અને પીટવુ તે
 મારફત અં [અ મગરિફત] દ્વારા, વચમા
 રાખીને (૨) સો આડતિયા કે દલાડની
 મારફત મામ કરવાની રીત (૩) દલાડી,
 હકસાઈ -તિથુ વિન્ મારફતથી થયેહુ -
 મરવાનુ -તિથો પુઞ્વ વચમા રહીને સોદા
 ગોડવી આપનારો દલાડ
 મારફાડ સો મારપીટ
 મારમાર નં [મારવુ ઉપરથી] વારે વારે
 મારવુ તે (૨) અં પુઞ્વ જ્ઞેરથી (૩)
 મુરકેલીથી
 મારવાડ પુઞ્વ [સ મરુજળપૂતાનામા આવેલો
 એક પ્રદેશ ૦છુ સો મારવાડી સો
 -વી વિન્ મારવાડનું (૨) કલ્પસ [વા]
 (૩) પુઞ્વ મારવાડનો રહેવાસી (૪) સો
 મારવાડની ભાષા
 મારવુ સંકિં [સ માતૃ] પ્રદાર કરવો,
 ઠોકવુ (૨) ઘર કરવુ (૩) પાણુ હકાવવુ,
 જર કરવુ (ધાડ) (૪) ગુણધર્મનો નાશ
 કરવો (ચામડી) (૫) છૂટવુ, હુમલો કરીને
 હાઈ લેવુ (ગામ) (૬) અડપ ને જ્ઞેરથી ઠોઈ
 ક્રિયા કરવી, વીજંતુ, અફાગલુ નાખવુ,
 બરવુ (બાથોડિયા, ફાકો) (૭) અસર થાય
 તેમ પ્રયોગ કરવો (બાલ, મૂક) (૮)
 પ્રહાર કરવા માટે છાડવુ, વાપરવુ,
 ચલાવવુ (તીર) (૯) ફોકવુ, દબાવવુ,
 રાધવુ (મૂખ, મન) (૧૦) પાતળી બરમ
 કરવી (૧૧) તફાવત ચોરવુ [લા] (૧૨)
 લગાડવુ, ચોડવુ, ખોસવુ (ફૂંચો, ખીટો)
 (૧૩) જ્ઞેરથી નાખવુ ફે કણુ, આપવુ ઉદાં
 માયામ મારવુ (૧૪) -ની અસર-માસ
 -વેદના દેખાવા (ચળકાટ, ચાખ) (૧૫)
 પરાણે કે કંઠીને વળગાડવુ ઉદા માયે

મારવું (૧૬) અન્ય ક્રિયાપદ સાથે આવતાં
ઉત્પાળ કે બેદરકારીનો ભાવ બતાવે. ઉદા.
લખી મારવું. [મારી ખાવું = એળવવું;
તફાવી જવું. મારી મૂકવું = પૂરપાટ
દોડાવી મૂકવું. માયું માયું ફરવું =
ગામરું કે કાચર ઘઈને અહીં તહી રખડવું]
મારંમારં સ્ત્રી સમાસમાં મારવું તે
મારં પું. બં. નિરાત મારવા કિલ્લાની
દીવાલમાં રખાતાં બાકાં (૨) કેઈને મારી
નાખવા રોકેલા કે મોકલેલા માણસો.
મારંમારં (સ્ત્રી) સ્ત્રી. [‘મારવું’ ઉપરથી]
લગાઈ; ધિંગાણું (૨) તંગી, તાણ
મારીય પું. [સ.] એક રાક્ષસ (એણે
સીતાહરણમાં મદદ કરવા કનકમુગનું
રૂપ લીધું હતું) [નિદા]
મારીતારી (મા’; તા’) સ્ત્રી. ગાળાગાળી (૨)
મારું વિ. [સમાસમાં અંતે] મારી નાખે
સ્ત્રી ધી નાખે તેણે. ઉદા. વાપમારું
મારું (૦૭) પું. પ્રેતમ; શતિ
મારૂત પું. [સ.] પવન. - [તિ પું. [સ.] હનુમાન
મારું (મા’) સ. [અ. મહારિય (સ. મરીય)]
‘હું’ની છછો વિનું એવું [ગતારું કરવું
= ભેદભાવ રાખવો]
મારો પું. [‘મારવું’ ઉપરથી] મારી
નાખનારો; જલ્લાદ (૨) ઉપરાઉપરી
પ્રહાર (૩) રમણ; નિપુણતા [લા.]
મારું પું. [સ.] ચિકન; (ટૂંકમારું) મારકો
(૨) ગુણ, પરીક્ષામાં અપાનો ગુણાંક

માગેપિદેશિકા સ્ત્રી. જુઓ માગેપિદેશિકા
માયું પું. [સ.] ઈ. સ. નો ત્રીજો મહિનો
માગેન નં. [સ.] સાધ કરણ તે (૨) શુદ્ધ
કરવા મત્ર લાણી પાણી છાંટવું તે. - ની
સ્ત્રી. [સ.] સાવરણી [બિલાટી
માગેર પું. [સ.] બિલાટી. - રી સ્ત્રી. [સ.]
માગેત વિ. [સ.] માગેન કરેણ
માગેડ પું. [સ.] સય
માગેવ નં. [સ.] મુદતા [ગતી સ્ત્રી.
માગેક વિ. [સ.] મમંજ (૨) મમંજેલી
માયું વિ. [‘મારવું’ ઉપરથી] ધવાયેલું;
ત્રાસેલું. ઉદા. દુઃખનું માયું
માલ પું. [અ.] સામાન (૨) વિસ્તાર, પૂંછ
(૩) [લા.] સત્ત, દમ (૪) મિથાત્ર (૫) ગાળે
માલ પું. [સ.] ઠાંચાણનો પ્રદેશ
માલકી સ્ત્રી. માલિકપણું; સત્તા. બં. કે
(-ક) પું. માલકીનો લક
માલખું નં. [સ. માલક (હારડો)] સનિવા
કે દોરામાં પડેલી રાખેલી દાગળે લવા
ચિટ્ટોએનો સમૂહ (૨) હારડો [હારડાનું
માલખું શ. પ્ર. મુદ્દા જઈને નવા
હારડાં રહ્યાં હોય એવું]
માલગાડી સ્ત્રી. જાતખાનું મદ લાવતી
લઈ જતી આગળ
માલગુલરી સ્ત્રી. [સ.] જનન મહેનુલ
(૨) જમીનદારે દરરોજ આપેલી મહેનુલ
માલણ સ્ત્રી. [સ.] નાની સ્ત્રી;
માલને ધરો કન્દર સ્ત્રી (૨) નાકમાં

માયમતા સ્ત્રીં [માય + મતા] સ્થાપર
અને જગમ મિલકત

માયમત્રીદો પું બારે મિદાન્ત

માયમત્રાનો પું [મા + મત્રાનો] મિદા ૧

(૨) ઉપયોગની સાધનસામગ્રી

માયમિયકેત સ્ત્રીં જુઓ માલમતા

માલા સ્ત્રીં [સ] માળા, મલકા વગેરે પરાવી

કરેલો હાર (૨) જપમાળા (૩) કાઈ પણ

વસ્તુની એને મળતી એકત્રિત સ્થળના

હદાં અથમાવા ઠકાર પું [સ] માળી

માયિક પું [અ, સ મલિક = રાજા (સ

મલિ = ભોગવટો કળતો)] માલિક, સ્વામી,

રોક (૨) પરચેશર

માયિકા સ્ત્રીં [સ] માના [માયકી હક

માયિકી સ્ત્રીં માલકી ઠકક પું જુઓ

માયિની સ્ત્રીં [સ] એક છદ (૨) માળજી

માનિન્ય નં [સ] મહિનતા [આપવતે

માલિશ(-સ) સ્ત્રીં [ફા] ચોગુ, રગડગુ,

માડી પું [સ] જુઓ માળી [પડેતુ

માલુમ વિં [અ મઅલુમ] જાણેતુ, ખબર

માલેક પું જુઓ માલિક

માલેતુલ(-જલ)ર નં [અ મલિકુલુ ગાર]

વેપારીઓનો વડો, મોટો વેપારી (૨)

વિં ખૂબ પેસાદાર

માવજતા (મા) સ્ત્રીં [અ મુદાફિજ્જો] ખર

દાસ્ત, સબાળ, સારવાર

માવજ (મા) પું [સ માવજો] શ્રીકૃષ્ણ

માવજુ નં [સ માવ + વૃદ્ધિ] કજ્જતુનો વરસાદ

માવરિયુ વિં માની સોડમા કે માના

કલામા જ રહેવાડું (૨) બીકણ, બાયડુ

માવડી સ્ત્રીં [સ માત્ર પ્રા માઈ] મા

માવ(-વી)તર નં ખંખં [સ માત્ર + પિવો]

માખાપ

માયુ અઠકિં [સ મા પ્રા માય] સમાય,

ખરોખર આવી રહેતુ-ગોસ્વાઈ જગુ

માયો પું દૂધ ઢકાળી કરાતો ધટ્ટ પદાય

(૨) ખર (જેમ કે ફળનો), કે તેના

જેવુ કાઈ પણ (૩) સત્વ [શ્રીકૃષ્ણ

માવો (મા) પું [સ માવવ, પ્રા માદવ]

મારી સ્ત્રીં [પ્રા માત્રી માત્રિયા (સ માત્ર
+ સ્વસ)] માની બદેન ૦૭, ૦૨૫૨ સ્ત્રીં
પતિ કે પત્નીની મારી

માશૂક સ્ત્રીં પ્રિયા

માપ પું [સ] અડદ

મામ પું [સ] મદિનો

મામવો પું [અ મમ] નમૂનો (૨) ધા

મામાજી પું માસોસસરો

મામિક વિં [સ] માસને લગતુ (૨) નં

માસિક પત્ર (૩) અઠકાવ (૪) અઠદર માસે

હદાં માસિક શું મળે છે ?

માસિયો પું મરણ પામેલાનું એક વરસ

સુધી દર માસે કરવામા આવતુ ધાદ્

(૨) એ પ્રેતભોજન

માસી, ૦૭, ૦૨૫૨ સ્ત્રીં જુઓ 'માસી' મા

માસો પું તોવાનો બારમો બાજ

માસો પું માસીનો પતિ ૦૨૨-૦૨૩, ૦૭

પું વર કે વડુનો માસો

માસતર પું [દ માત્ર] મહેતાજી, શિક્ષક

(૨) અમલદાર (પોસ્ટ, રેલવે, મિન ૬૦ મા)

માણ પું [પ્રા (સ માય)] માય માસ

માણ પું [ફા] મારા

માણામ્ય નં [સ] મદિમા, મહત્વ

માણિત વિં [અ માહિયત] વાઈ ૦૨૨

વિં વાકેફગાર, જાણીતુ પરિચયવાળુ

-તી સ્ત્રીં વાઈગારી, જાણ (૨) ખબર,

હકીકત

માણે અં [માદ' ફા ઉપરથી] અમુક

'મદિનો' એ અર્થ' મા હદાં માણે ફાગણ

માહાઈ નં [સ માદૃજ] લમવિધિ કરવાનો

મડપ

માહાંગાદહું નં કન્થાને વગાવતા રીત

પ્રમાણે અપાતુ ખાવાનુ માહુ

માળ પું [દે મા] મેડો મજનો પ્રિદેશ

માળ પું [સ માત્ર] નિજ' ન વેરાન બીડનો

માળ સ્ત્રીં [સ માલ] માળા (૨) રેડિયાના

ચકર અને ત્રાક ઉપર ફરતી દોરી

માળજી નં જુઓ માલજી

માળજી સ્ત્રીં જુઓ માનજી

માળજી નં [માળજી ઉપરથી] છાજ, સેણ
 માળજી સંકિં છાજ, સેણ (છાજ)
 માળા સોં જીઓ મા
 માળિયું નં [માળ ઉપરથી] મેડો (૨)
 સરસામાન રાખવા છાપરા નજીક કંદેરો
 નામે માળ [(૨) કૃષ્ણ વેચનાર
 માળી પું [સ માલિક] કૃષ્ણાદ ઉછેરનાર
 માળું વિં વહાવમા કે નિરધક, નામ
 સાથે વપરાય છે [કા]
 માળો પું [દે જાળ] પંખીનુ ધર (૨)
 ધણા કૂકીએ રી શકે એવું ધણા માળ
 વાળુ મકાન (૩) ખેતરનો માચડો
 માં (૦) [સ સિમ્, પ્રા મિ] સાતમી
 વિમળિનો પ્રત્યય
 માકડ (૦) પું [સ મલુગ, પ્રા મુગ]
 મામ્, માકડ ડિયુ નં જીઓ માકડિયુ
 માંકડી (૦) સોં [પ્રા મળ્ (સ મળ્)]
 માકડાની માદા (૨) ધરીના ઉપડા પડમા
 બેસાડેલા લામ્બાનો કહડો (૩) રવચાનો
 તે બાગ, જે વડે ગોળી ઉપર તે ચપસીને
 બધાય છે (૪) દોર બાધવાના દોરડાના
 ગાળામાની મોઈ (૫) દળ ઉપર ચોડે
 મોઈના આકારનું લાકડું, જેના પર
 ખેંચત ખેંચત વખતે બાર મૂકે છે (૬)
 મૂરી બેસ (૭) માકગીકડી (૮) ચામડીનો
 એક રોમ (૯) યોગીની એક જાત નૂકડી
 સોં એક જવડું, જેનું મૂતર અડચથી
 ફેલાવા યાય છે - કું નં [પ્રા મળ્
 (સ મળ્)] લાલ મોનું વાદરું - ડો પું
 લાન મોનો વાદરો [માકડ'મા
 માંકજી પું, -જીયુ (૦) નં જીઓ
 માંખ (૦) સોં જીઓ માખી
 માળજીકિ વિં [જી] જી
 માગતય નં [સ] ગુણ કહ્યાણ
 માંગવુ (૦) સંકિં જીઓ માગવુ
 માગળિક વિં જીઓ માગળિક
 માંચડો (૦) પું [સ મળ્] માચો, ડાચી
 બેડ, (૨) ગાડાની ધરી ઉપરનો પાપો
 માંચી (૦) સોં [સ મળ્] ખાલ્લી (૨) નાનો

માચો, આસન જેવી બેડક - ચો પું જીઓ
 માચડો (૨) ખાલ્લી (વાણ કે માચીનો)
 માંજર (૦) સોં જીઓ મજરી) દુનસી,
 ડમરા ની બિયાવળી ડાખળી (૨) જોગની
 સખતળી (૩) ચપડની સીવણીમા પગ
 તમે રહેવું પાતળુ પડ (૪) મરવાના માચા
 ઉપરની કપડી
 માંજરું (૦) વિં [પ્રા મજ (સ મજર)
 પરથી] મૂરી કીકીવાળુ
 માંજરુ (૦) સંકિં [સ મજરું] ધમીને
 સાફ કરા (વાલુ)
 માજર પું [સ મજર] બિયાડો
 માંજો (૦) પું જીઓ માજી) કાચ પાચેલો
 દોર (પતંગનો)
 માંડ (૦) અં [પ્રા મળ્ (સ મળ્)] માડ માડ
 માડ (૦) પું [માડુ ઉપરથી] શોખા માટે
 ગોડવેલી ઉતરડો
 માંડજી (૦) નં જીઓ માડજી
 માંડજી (૦) સોં [માડુ ઉપરથી] માગની
 ડાચાઈ, ડાચી (૨) મડાણ કરત તે,
 ગોડવળી
 માંડ માડ (૦) અં જીઓ માડ] માણ
 માણ, જેમ તેમ મરીને મડા મુશ્કેલીએ
 માંડવિક વિં [સ] મડવુ (૨) મળ્ માનુ,
 ખંધુ (૩) પું ખંધો રામ, સામત
 માંડવ (૦) પું [પ્રા મળ્ (સ મળ્)] વર
 પક્ષને પહેરામગી આપવાનો છેડો વિધિ
 (૨) સોં નવરાત્રીની માંડવી
 માંડવાળી (૦) સોં માડી વાળુ તે સમાધાન
 માંડવી સોં [પ્રા મળ્ (સ મળ્)] ધર
 આગળની બેડક (૨) રવેરી (૩) નવરાત્રીમા
 દીવા મૂકના માટે બતાવેલી મંડપ જેવી
 રચના, (૪) જાત, વિદ્યુતી, જાળા, (૫)
 ચક્ર, બજાર
 માંડની સોં લોચસિંગ
 માંડવુ (૦) સંકિં [સ મળ્] શર કરવું (૨)
 લખવું નોંધવું (૩) ગોડવડ - મૂકવું (૪)
 યોજવું રચાવવું (૫) બીજા ક્રિયાની સહાયથી
 તે ક્રિયા કરવાનું શર કરવું તેમા લાગવું,

વગર એવો ભાવ બતાવે છે ઉદાહરણ
લખવા માટે

માંડવો (૦) પુ. [સ મળ] મડપ, ચંદરવો
બાધી બનાવેલી બેડક કે સ્થાન (૨) ડાઘી,
કન્યા [ના]

માંત્રિક પુ. [સ] મત્રવિદ્યા નાણનાર

માંદગી (૦) સ્ત્રી [ફા] ખીમારી

માંદણુ (૦) વિ. મા. ને મા. રહેતું,
(તેથી) નિર્બળ, અશક્ત, ઢીલુ પોચુ

માંદુ (૦) વિ. [ફા] ખીમાર, રોગી
આગુ વિ. (૨) નં નરમ ગરમ
તબિયતવાળુ (માણસ)

માંધાતા પુ. [સ] એ મહાપ્રતાપી સૂયં
વશી રાત્ર (૨) મોટા પ્રતાપી માણસ [લા]

માંચ નં [સ] શરીરની સાત ધાતુમાની
કોક એપેશી સ્ત્રી [સ] મામનો લોચો,
'દિશ્યુ' આદી નં બં વં માસ
૦૫ વિ. [સ] માસવાળુ, બહુ, બરાબ
દાર - સાહાર પુ. [સ] માસનો ખોરાક
- સાહારી વિ. માસ ખાનારુ

માંહી (-હે) અ. [સર] સાતમી વિભક્તિના
પ્રત્યય સ મિન્, પ્રા મિ, અપ વાલિ
વિ. અદર - હેલુ વિ. અદરનુ - હે.
માંહે અ. અદર અદર - હ્ય અ. માંહી.
- હ્યુ વિ. અદરનુ

માંકાડો પુ. નાપાનનો શહેનશાહ

માંકેનિક પુ. [ફ] ચત્રવિદ્યાનો કારીગર
૦૬ વિ. [ફ] ચત્રવિદ્યાને લગતું (૨) યાત્રિક
રીતે કરાતું [કારો કરવો મી ચત્રુ]

મિચકારણુ સંકિર્ણ આ મી ચત્રુ મિચ
મિચકારો પુ. મી ચત્રુ - મી ચાત્રુ તે

મિચામંછાં નં બં વં મી ચામણા,
આખો વારેવારે ઉપાડવી અને બંધ

કરવી તે (૨) તેના વડે ધરાશે કરવો તે

મિચાવણું સંકિં, મિચાણુ અંકિં
'મી ચત્રુ'નું પ્રેરક ને કર્મણિ

મિચ્યા મિ દુષ્કર્મ શં પ્રં [સ મિથ્યા
મે વૃક્ષત્] 'માંડુ દુષ્ટ મિથ્યા યાચો'
(માંડી માગવા જેનોમા વધરાય છે)

મિજાખા (-મા) ત પુ. [વા મેજવાન] મહે
માનગીરી કરનાર - ની સ્ત્રી હનાખી
(૨) મહેમાની

મિજામ સ્ત્રી [વ મન્નિમ] ગમ્મતનો
મેગવડો (૨) મજલિસ, સભા

મિજગરુ નં જેને આધારે બારણુ વસાય
છે તથા બંધે છે તે, બરડણુ

મિજાજ પુ. [વ] ગુરુસો (૨) અભિમાન
(૩) તબિયત, પ્રકૃતિ - છ વિ. મિજાજવાળુ

મિટાવણુ સં કિં, મિટાણુ અં કિં
મીટનુ પ્રેરક ને ભાવે

મિટ્ટી સ્ત્રી [સ મૃતિકા, પ્રા મિત્તિકા] માગી
મિણાણુ અંકિં મીણા ચડવો (૨) પાનો

ખેચો લેવો, (દોરે) દૂધ ન મૂકવું

મિત્ર વિ. [સ] પરમિત, પ્રમાણસર
બંધાપી વિ. [સ] બાલનારુ - તાહાર

(-રી) વિ. [સ] સક્ષિપ્ત દૂક - તાહાર
પું [સ] પ્રમાણસર - પોષણ માટે નેઈએ

તેલેલો ખોરાક - તાહારી વિ. મિતા
હાર કરનારુ

મિત્રી સ્ત્રી [સ] તિથિ, તારીખ (૨) મધ્ય
મિત્ર પુ. [સ] ભાઈબંધ (૨) સૂયં.

૦૬૫ નં [સ] મિત્ર તરીકે કરેલું કામ
ત્તા સ્ત્રી દોખી ભાઈબંધી ૦૨૫૫

નં મિત્રનું કે મિત્રાચારી રાખનાર રાખ્ય
- ત્રાચારી સ્ત્રી ભાઈબંધી, દોસ્તી

મિથુન નં [સ] નેહુ, નેહ (૨) સ્ત્રી
ત્રીણ રાશિ [વાણુ [૨ વિ]

મિથેન પું [ફ] કોહરાટમાથી છલેતો એક
મિથ્યા વિ. (૨) અં [સ] અસત્ય,

અવાસ્તવિક (૩) ફોગટ બચાર પું
[સ] મિથ્યા આચાર (૨) દલ બચારી

વિં મિથ્યા આચારવાળુ (૨) દલો ૦૫
નં [સ] મિથ્યાપણુ (૨) નારિતમતા

૦૫૫૬ પું [સ] ખોટું તહોમત
૦૫૫૬ વિં ખોટું તહોમત મૂકનાર

૦ભિમાન નં [મગિનાન] ખોટું
અભિમાન ૦ભિમાની વિં મિથ્યા

અભિમાન કરનારુ

મિનાર(-રો) પું [મ. મનાર] યાંત્રિકાના
આકારનું એક જાતનું બાંધકામ
મિનિટ સીં [ફ.] કલાકનો સાકમો જાગ
મિનિસ્ટર પું [ફ.] વજર; પ્રધાન
મિયાડિં નં(૨૦) [મિલાડીનો ચવાજ, ચાઈ
મિયાણો પું [ફા. મિયાનહ] એ નામની
એક જાતનો માણસ [ધર
મિયાન નં [ફા. નિયામ] તકવાર વગેરેનું
મિયાં પું મુસલમાન શરૂઆત (૨) તેનું
સંબોધન
મિરાત સીં [મ. મિરાત] પૂછ દોષત
મિલ સીં [ફ.] ચંત્રથી ચાલતું કારખાતું
(બહુધા મોડું ને વચન). એક્સ'ટ પું
મિલના શૅરહોલ્ડર (ભાગીદારો) તરફથી
મિલનો સમગ્ર વહીવટ સંભાળવા નિમાતો
વડો ભાગીદાર
મિલકત સીં [મ.] ધનમાલ્ય વગેરે; પૂછ
મિલન નં [સ.] મુલાકાત, મિલાપ, મળવું
તે. ંસાર વિં મળતારડું
મિલમળૂર પું મિલમાં કામ કરના મનૂર
મિલમાલિ(-લે) ક પું મિલનો વહીવટદાર
એજન્ટ (જેને સામાન્ય રીતે માલિક
કહેવામાં આવે છે)
મિલાપ પું [સ. મિલ ઉપરથી] મેલાપ, મેલ
મિલાવટ સીં [સ. મિલ ઉપરથી] મેળવણી,
મિશ્રણ -વું સંકિં મેળવણી, મેળુ કરવું
મિલન વિં [સ.] મળેણું, એકઠું થયેણું
મિશ્ર વિં [સ.] ભેગસેગવાણું; મિશ્રિત,
એકઠું(૨) પું માન આપવા થોડા પુરુષના
નામને અતિ લાગે છે. ઉદાં મડનમિશ્ર.
બ્લુ નં [સ.] મેળવણી, ભરેશ (૨)
મેળવણીથી થયેલી વસ્તુ(૩) 'એલિમેશન'
[ગ]. ંધાતુ સીં મિશ્રણવાળી ધાતુ(૨)
જે ધાતુઓના મિશ્રણથી બનેલી ધાતુ,
'એલોય'. -દ્રિત વિં [મ.] મિશ્ર
મિષ નં [સ.] બહાનું, મથા. [(ને) મિષે =
નું બહાનું કાઢીને)
મિષ્ટ વિં [સ.] મીઠું; મધુર. -ધાન નં
ગળી ને પૌષ્ટિક વાની

મિશન નં [ફ.] પ્રચારનું, જીવનધ્યેય જેવી
, મહત્તાવાણું લક્ષ્ય (૨) ખ્રિસ્તી ધર્મ-
પ્રચારનું તેણું કામ (૩) તેનું ધામ. ંરી
વિં [ફ.] મિશનને લગતું (૨) પું
મિશનનો કે મિશનવાળો માણસ
મિસર નં [મ. મિસ્ર] આફ્રિકાનો એક
પ્રસિદ્ધ દેશ, દર્જિસ
મિસરી સીં [મ. મિસ્ર ઉપરથી] સાકર
મિસલ સીં [મ. મસલ] રીત, તરેહ
મિસાલ સીં [મ.] ઉદાહરણ, દર્શાવ (૨)
અં પેટે, -ની જેમ [રગવાની ભૂખી
મિસી સીં [સ. મસિ(-સી)] દાંત કાળા
મિસ્ટ(-સ્ટ) ૨ પું [ફ.] પુરુષના નામ
આગળ અથેજ શાપામાં વપરાતો 'શ્રી'
એવો સન્માન સૂચક શબ્દ (૨) 'ભાઈ'
અર્થનું સંબોધન
મિસ્ટ્રી પું [ફ. માસ્ટર, પો મેસ્ટર] હોશિયાર
કારીગર (ખાસ કરીને સુતાર, કડિયો)
મિસ્ટ્રી સીં જુઓ મિસી
મિલિર પું [સ.] સૂચ
મીચવું સં કિં [જુઓ મીચવું] બીડવું;
બધ કરણ [બિયાનો ગર
મીજ સીં [પ્રા. મિજ (સ. મજા)] મીજ;
મીજાન નં [મ.] અદાજ; માપ. ંસર
અં માપસર, મીજાનમાં
મીટ સીં નજર, અનિમેષ દ્રષ્ટિ
મીટર નં [ફ.] (વીજળી, ગરમી, પાણીનો
વાપર વગેરે) માપવા માટેનું ચંત્ર (૨)
પું લંબાઈનું એક માપ (ફ્રેચ)
મીટવું અંકિં [ફ. મિટ] જુસાર્થ જરૂં;
નાખૂં થવું (૨) મટવું
મીઠઈ નં જાં ૦ વં વહાલના 'આલિંગન'
(૨) દુખણાં, આવારણાં. -ડું વિં મીઠું
[પ] (૨) મીઠું મીઠું બોલનારું (૩) નં
જુઓ મીઠાં
મીઠપ સીં મીઠારા
મીઠાઈ સીં મુખડિયાને ત્યાં વેચાતી કે
એવી કોઈ પણ ગળી વાની (૨) મીઠારા;
મધુરતા

મીઠાશ સોં મીઠાપણુ
 મીઠી સોં બચ્ચી (૨) રેનેહાલિગત
 મીઠું વિં [પ્રા મિટ્ટ (સ મિટ્ટ)] મધુર (૨)
 મત્યં (૩) નં લવણ, નિમક [અમરચુ
 લભરાવણું = વધારીને વાત કહેતી]
 બંદી છુ નં મોસબી જેડુ એક કૃત
 -કો ભાત પું એક ભતનો બિરજ
 -કો દીમડો પું એક વનસ્પતિ જેના
 પાન કદીમા નાખે છે
 મીડવી સોં સોના કેશની ગૂથેલી લા
 મીડુ નં શન્ય બિડુ ટપક
 મીઠળ નં [સ મદનજ] મીઠળ એક કૃત
 (લમ જેવી ક્રિયાઓ વખતે કાડે બધાથ છે)
 મીઠી (અપાવળ) સોં સોનામુખી
 મીણુ અં જુઓ મીના
 મીણુ નં [પ્રા મયગ (સ મદન)] મધપૂડો
 જેનો બનેલો હોય છે તે ચીકણી પદાર્થ
 મંકપડ મંકાપડ નં પાણી ન સોધે
 તે સાડુ મીણુ કે એવો પદાર્થ ચડાવીને
 બનાવેલું એક ભતનું કાપડ મીણિયું
 બખરી સોં જેમા વાટ ધાનેથી હોય
 એવી મીણુ જેવા પદાર્થની બનાવટ
 -છિયુ વિં મીણુવાણુ (૨) નં મીણુકપડ
 મીણિયુ મીણુ વિં [મીણો ઉપરથી]
 નરાગ્રા પડેડુ
 મીણો પું [પ્રા મયગ (સ મદન) - માદક]
 કેક, નયો (૨) કેક ચડે તેવો હેરી પદાર્થ
 મીન સોં [સ] મારમી રાશિ (૨) નં માછલુ
 મીનડી સોં [જુઓ મીની] મીદડી,
 બિનાડી -કુ નં બિવાડુ
 મીનમેખ (-પ) સોં વાગો દરકત શકા
 કરવાપણુ (૨) વધારેનડાડો કરવાપણુ
 (૩) અં બોધુવત્તુ હોય તેમ
 મીનાકારી વિં [કા] ભાતવાણુ (૨) સોં
 સોનાચાદી પર રગીન કામ - કારીગરી
 મીનાં અં હાથાની કળાતનો સંકેતપદ
 મીની સોં [રવં] મીનડી, બિનાડી
 મીનો પું [કા મીના] સોનાચાદી પરનું
 રગિત ચિત્રકામ, મીનાકારી

મીમાંસક પું [સ] મીમાસા કરનાર (૨)
 મીમાસાદર્શન જાળનાર કે માનનાર
 મીમાસા સોં [સ] વિચારણા, તપાસ
 સમાચારના (૨) ટ્રેનિનિપ્રાપ્ત પૂર્વ
 મીમાસાદર્શન
 મીર પું [કા] અમીર
 મીરલ પું [કા] મુસલમાનોનો એક
 બિતામ, અમીર, ઉમરાવ
 મીરામ સોં [અ] વારસો
 મીચન નં [સ] બધ કંટુ - બીડન તે
 મીચિત વિં [સ] બધ કરેડુ - બીડેડુ
 મીચુ સંકિં [કિ મોંચગ] જુઓ મીચુ
 મીચામણ નં બંબંબં જુઓ મિચામણ
 મીચાવણુ સંકિં, મીચાવુ અંકિં
 મીચુડુ ગુ પ્રેરક અને કમંચિ
 મીજ સોં જુઓ મીજ
 મીડ સોં [સ મીડન = ધીમે આવળે]
 (સગીત) એક શ્રુતિ યા સ્વર ઉપરથી
 બીજી શ્રુતિ યા સ્વર જવાનો એક મધુર
 પ્રકાર ધસી [ચિટલાની લટ
 મીડલી (-ળી) સોં કપાળ ઉપર ગોઠવેલી
 મીડુ નં જુઓ મીડુ
 મીઠળ નં જુઓ મીઠળ
 મીઠી (અપાવળ) સોં જુઓ મીઠી
 મીડુ વિં મનમા સમજે પણ બહાર
 દેખાવા ન દે તેડુ (૨) બધુ
 મીદડી સોં [જુઓ મીની] મીનડી બિનાડી
 -કુ નં મીનડુ બિનાડુ -કો પું બિનાડો
 મુકેટો પું જુઓ મુકેટો [મુકાદમી
 મુકદમ પું [અ] જુઓ મુકાદમ -રો સોં
 મુકદમો પું [અ] દાવો
 મુકમય વિં [અ] પૂરેપૂરું સંપૂર્ણ.
 અંચાહી સોં પૂર્ણ વાતચ
 મુકરદમ પું જુઓ મુકાદમ
 મુકરદમો પું જુઓ મુકમો
 મુકરર વિં [સ મુકરર] નિયત નક્કી કરેલું
 મુકરવુ, મુકરી જણુ અંકિં નામુકર
 જણુ કદીને ફરી જણુ
 મુકાણુ નં મુકડુ તે

मुकादम पु० [अ मुकदम] नायक, जभाहार.
 -भी श्री० मुकादमनु काम [सामी सेठ
 मुकादम] पु० [अ] सरभाम ॥ (२) साम
 मुकादम पु० [अ] जरेडका (२) पडाव, उतारो
 मुकादम पु० स० कि०, मुकादम अ० कि०
 'मुकद'नु प्रेरक ने कर्मणि
 मुकुट पु० [स] लुओ मुगट
 मुकुर पु० [स] आधनो
 मुकुल न० [स] भी १११ कणी -लित वि०
 [स] कणीओवाहु (२) अ० धु जधेउ
 मुकुट पु० [स] विष्णु
 मुकर वि० [लुओ मुकर] ठरावेउ (२)
 अ० ल३२, अ० पीत
 मुकादम पु० स० कि० मुके मुके भारव
 मुक्ती श्री० [दे मुका=मुक्ति] ठासो -क
 पु० ठासो गडो
 मुक्ति वि० [स] अधनरहित, छट्ट (२)
 मुक्ति पायेउ ठे न० [स] पूर्य
 अर्थवाणे रतत न० यो० क० ठे वि०
 [स] नेरथी के जेधडक जेवनाउ के
 जानाउ. ठे ठे अ० स० काय राध्या
 विना, उमजकाथी
 मुक्ती, उ० [स], उ० न० मोती
 उ० [स], उ० [स] मोतीनो हार
 मुक्ति सो० [स] मोक्ष (२) छुकासो ०५६
 न० मुक्तावरया, मोक्ष ० पुरी सो० न्या
 जवाथी मुक्ति मणे तेनी नगरी (द्वारका,
 अयोध्या, मथुरा वगैरे) उ० श्री०
 ल३३३ के स० गडित करवामा आवेउ
 एक प्रिस्ती मिरान
 मुप न० [स] मो (२) यहेरे (३) आगलो
 के वरने काग (४) न० न्या हरियाने
 मणे ते स्थान ठे म३ [स], ठे म३
 न० मुप३पी क० म३ ठे श्री० मोनी
 सिद्ध, योभा छटा ० उ० पु० मुप
 ३पी य३ उ० न० अ०, सामयिक
 वगैरेनु प्रारभमा मुकादम यिन्न
 मुपत्यार वि० [अ. मुक्ता] घातानी

मरजभा आवे तेम करवाने सता अथायेउ
 (२) पु० अ० य३, व३, प्रतिनिधि.
 न० न० पोता तरुपी काम करवानी
 सता आपनाउ वभाष -री श्री०
 सहर परवानगी, कुल सता
 मुपपत्र न० अ० मुक म० लुओ छपु
 मुपपाठ पु० गोपत्र -याइ करव ते, मोडे
 जेवनाउ ते
 मुपपृष्ठ न० अ० य३ सामयिकना पूकानु पानु
 मुपमुद्रा सो० यहेरे मोने देवाव
 मुपर (-रित) वि० [स] अ० प३, अ० वाज
 करव (२) वायाग
 मुपवास पु० [स] ज० य३ प३ मो
 सुवासित करवा पावानी वस्तु
 मुपारविंद न० [स] क० म० नेउ सुहर मो
 मुपियु वि० मुप्य. -यो पु० मुप्य
 भाष (२) ठाकरजी सेवापूज
 करनाराओना मुप्री
 मुप्री पु० [मुप] व३ य३ अ० य३, र
 नायक (२) गामनो व३ (अ० सरनारी
 अ० धिकारी)
 मुप्य वि० [स] प्रधान, प३ उ० अ०
 भास करीने उ०, उ० करीने अ०
 ध३ करीने अ० प्रधान पु० राग्यना व३
 प्रधान, 'श्री मिनि३२'
 मुग३ श्री० (काँठ व३ ने लगाडावी भील
 रगनी जीगी पातणी किनार
 मुगट पु० [स] मुकु] पाथी पर सजवानो
 अ० स० ल३ (२) राजनो ताज
 मुगरी श्री० नानो मुगटो -ठे पु० [स]
 मुक्त = कीटो नीकणी गया प३ नीता रेश-
 मभाथी व३ उ० अ० रेशमी व३, मुकटो
 मुगल वि० (२) पु० [व३] लुओ मोग्य.
 -लाई वि० मुगय स० अ० (२) श्री०
 मुगलनो अ० १-राग्य (३) [ला] ठा० मा०,
 व३ (४) रेशमीयारी राग्य, अ० धा० धी
 के लुवम
 मुग्ध वि० [स] मोड पायेउ (२) अ०
 स० म३, अ० (३) सावस, निभाप (४)

મુનસફ પું [મ. મુન્સિફ] દીવાની કઝિયા
સાંભળી ન્યાય આપનાર, -ફી સીં
મુનસફતું કામ (ર) અધિકાર; સત્તા
(૩) વિવેકબુદ્ધિ [વાગ્બી
મુનાસખ, મુનાસિખ [મ.] વિં યોગ્ય;
મુનિ પું [મ.] ઋષિ; તપસ્વી (ર) મુનિવત
ધારણ કરનાર સાધુ. ઓર પું મોટો
મુનિ. ઓવત નં [સ.] મૌન મત
મુનીમ પું [મ. મુનીમ] પેદીનો મુખ્ય મુમાસ્તો
મુનીચર, મુનીંદ્ર પું [સ.] શ્રેષ્ઠ મુનિ
મુને સં મને [પ]
મુફતી પું [મ.] મુમલમાન પચાતિયો
મુફલિસ વિં [મ.] મરીબ; ખેડાક
મુફલિસ નં [મ. મુફલ્ત] પાટનગર
સિવાયનો પ્રદેશ
મુખારક વિં [મ.] આખાદ, બાગ્યશાળી;
શુભ. ઓખાદી સીં અમિનદન; ધન્યવાદ
મુમકિન વિં [મ.] રાકય; સંભવિત
મુમુદા સીં. [સ.] મોક્ષની ઇચ્છા. -ફુ
વિં [સ.] મોક્ષની ઇચ્છાવાળું
મુમુર્ષા સીં [સ.] મરવાની ઇચ્છા. -પું
વિં મરવાની તૈયારીમા હોય એવું
મુરઘી સીં [મ. મુર્ગ ઉપરથી] મરઘી. -પેઃ
પું મરઘો
મુરજ પું [મં.] એક નતનું ટોપ
મુરત નં [મુઓ મુદત] શખ સમય.
-તિયો પું ઓવરરાત; કન્યા માટે શોધાતો
કે શોધેલો વર (ર) દળના ટુગામાં
કેશને સમ્પન્ન રાખનારી મેખ
મુરઘી વિં (ર) પું [મ.] વડીલ (ર)
કદરવાન; આશય આપનાર; 'પેદન'
મુરઘો પું [મ.] આમ પિમા ગખેલો ફેરી
વગેરે ફળનો પાક [પું શ્રીફલ
મુરલી સીં [સ.] વાંસળી; નોરલી. ઓધર
મુરશિદ પું [મ.] શુરુ; ધર્મેપદેશક
મુરાદ સીં [મ.] ઇચ્છા; ઉમેદ
મુરાદ પું [સ.] મુર રાક્ષસના રાત્રુ-વિશ્વ
મુરીદ પું [મ.] શિષ્ય
મુદારનિંગ પું સીસાનો એક ઓહસાર્દ;

એક પ્રકારનો સફેદો; 'લિડ મોનોહસાર્દ'
[ર. વિ.]
મુલક પું [મ. મુલ્ક] દેશ; પ્રદેશ. -ઝી
વિં [ફા.] મુલકને લગતું; દીવાની
મુલતથી વિં [મ. મુલ્તથી] મોદક
મુલવણી સીં મુલવણ તે
મુલવાવણું સંકિં 'મુલવણું'નું ગ્રેરક
મુલાકાત સીં [મ.] મેળાપ. -તી વિં
મુલાકાતને અગેનું (ર) પું મુલાકાતલેનાર
મુલાકો (લા) પું [મ. મુલાકાદ] જુઓ
મલાકો
મુલાયમ વિં [મ. મુલામ] નરમ; સુંવાળું
મુલ્લા (-લ્લાં) પું [મ.] મુસલમાનોનો
આચાર્ય કે પુરોહિત
મુલાડું નંકિ. મ. અ=દીન, મુદ્ + વાડો]
નાનુ ગામડું; પડું
મુલાળો પું વાળ; મોલાળો
મુશબ નં [સ. મુશબ] સામેનું. ઓધર
વિં બાકી ધારમા નેરથી પડતો (વરસાદ)
મુશાયરો પું [મ. મુમારશ] કવિઓની
પરિષદ, ગયા દરેક કવિ પોતપોતાની
કવિતાઓ બોલી બતાવે છે
મુશિકલ વિં [મ.] જુઓ મુશકલ
મુશકેટાદ વિં [મ. મુશ + ક. ટાંટ] વાસા
પાળ લાપ બારેલા દોષ એવું
મુશકલ વિં [જુઓ મુશિકલ] અધરું; કઠણ;
ફંકર. -લી સીં મુસીબત
મુષક પું [સ.] ઉદર
મુષિ સીં [સ.] મૂડી
મુસદ્દી વિં (ર) પું જુઓ મુસદ્દી. ઓધરું નં
-મુસદ્દો પું [મં. મુસાવમદદ] ખગડો; કાચું
લખાણ (ર) જોડા અથવા બાળા ફેલીનુ લખાણ
મુસલ નં [સ.] મુશળ; સળિયું
મુસલમાન પું [ફા.] ઇસ્લામનો અનુયાયી.
-ની વિં તેનું કે તેને લગતું (ર) સીં
મુસલમાન સીં
મુસલકતો પું [મ. મુસ્લિ] નમાઝ પડવાની
અર્થ (ર) (મુશકારમા) મુસલમાન
મુસળી નં [સ. મુસ્લ] મુશળ, સળિયું.

મૂડો પું સરકટ કે નેતરની એકે જાતની
 એળ ખુરસી કે માચી જેવું આસન
 મૂઠ વિં [સ.] મૂખ; ઠાઠ (૨) સ્તબ્ધ;
 નિઘેષ(૩)મોહવશ, વિવેકરહિત, મોહમાં
 પડેલું ત્તા સ્ત્રીં ંભાત વિં [સ.]
 જેવફફ; મૂખ. -ઢાચક પું [+આપ્તદ]
 મૂઢતાભેર રખાતો આગ્રહ, 'ડોંગેશિચમ'.
 -ઢાતમા પું [સ.] મૂઢ પુરુષ
 મૂઢરનં [જુઓ મૂઢ] પેશામ. ંગદો
 પું મૂઢરના બેજની ગદશી. ંવું અંકિં
 પેશાબ કરવો. [મૂઢરી પડવું = બી
 જલુ; ગમરાઈ જડ]. -રાવું અંકિં
 'મૂઢરવું' બાવે
 મૂઢ નં [સ.] મૂઢર, પેશાબ. ંપિંડ પું
 શુદ્ધ લોટી તથા મૂઢને જુદા પાડનાર
 અવયવ, 'કિટની'. ંરોગ પું પેશાબનો
 રોગ. ંઢ, ંધર્ધક વિં [સ.] વધારે મૂઢ
 કરાવે તેવું. -ત્રાશય પું, નં [સ.]
 મૂઢને એકફૂં યવ મારેનો અવયવ, કુન્નો,
 'બેર' -ત્રાત્સર્ગ પું પેશાબ કરવો તે
 મૂનિયું નં જુઓ મોનિય
 મૂમતી સ્ત્રીં [પ્રા. મુલ્લવી (સ મુલ્લવી)]
 જેન યતિઓ મો ઉપર બાધે છે તે
 લગડાનો કકડો
 મૂરખ વિં (૨) પું મૂખ. -ખાઈ, -ખામી
 સ્ત્રીં મૂખાઈ. -ખું વિં મૂરખ
 મૂરજાવું અંકિં [વિ. મુસ્તાના (સ. મૂઢન)]
 કરમાવું, ચીમળાવું
 મૂરત સ્ત્રીં [સ. મૂર્તિ] મૂર્તિ [૫]
 મૂખ વિં (૨) પું [સ.] અમલ, જેવફફ;
 અક્ષલ્લીન. ત્તા, -ખાઈ સ્ત્રીં મૂખ પલ્લુ
 મૂઢના સ્ત્રીં [સ.] મૂઢના (૨) સાત સ્વરોનો
 ક્રમસર આરોહ અવરોહ - યાટ
 મૂઢના સ્ત્રીં [સ.] જેશદ્ધિ. -ઢિર્જાત વિં
 મૂઢના પામેવું
 મૂઢના સ્ત્રીં જુઓ મૂઢના
 મૂઢના (-જિત) જુઓ 'મૂઢના' માં
 મૂઢ વિં [સ.] મૂર્તિમાન, સાકાર
 મૂર્તિ (-ત્તિ) સ્ત્રીં [સ.] પ્રતિમા; આકૃતિ
 વિ-૩૫

(દેવ દેવીની) (૨) સાધુ (બ્રહ્મિ). ંકાર
 પું મૂર્તિ પડનાર, ચિહ્ન. ંપૂજક વિં
 મૂર્તિને પૂજનાર. ંપૂજ સ્ત્રીં મૂર્તિની
 પૂજ ંભાજક વિં મૂર્તિને બાંધનાર.
 ંભતી વિં સ્ત્રીં, ંભતા, ંમાન વિં
 [સ. મૂર્તિમત્] શરીરવાળું; સાક્ષાત્ મૂર્ત.
 ંશાસ્ત્ર નં મૂર્તિઓ બનાવવાનું
 શાસ્ત્ર; શાસ્ત્ર
 મૂર્ધન્ય વિં [સ.] મૂર્ધન્યાનથી ઉચ્ચારાતું
 (૨) માથાને લગતું (૩) પું મૂર્ધન્યાની વર્ણ
 મૂર્ધન્યાન નં [સ.] તાળવાની વચ્ચેનો
 ભાગ. -ની વિં મૂર્ધન્યાનનું
 મૂર્ધા પું [સ.] માથું (૨) દાંતના મૂળ અને
 તાળવાની વચ્ચેનો ભાગ [વ્યા]
 મૂલ નં [સ. મૂલ્ય] કિંમત
 મૂલ નં [સ.] વતરપતિની જડ (૨) પાથો;
 મડાણ (૩) નદીનું ઉત્પત્તિસ્થાન (૪) મૂલ
 દારણ [લા.] (૫) ૧૦ મુ નક્ષત્ર (૬) 'રૂટ'
 (મૂલવિધિમા) [ગ] ંકે વિં [સ.] બદ્ધ-
 શ્રોતિ સમાસને અંતે મૂળવાળું. 'ઉદા
 દતકયામૂલક ંકારણ નં [સ.] મુખ્ય
 દારણ. ંગત વિં મૂળમા રહેલું. ંગું
 વિં (૨) અંબુજો મૂળજી. ંચિદ્વન નં
 (૨) આણ સખ્યાનું મૂળ સૂચવતું ચિદ્વન.
 'રેડિકલ સાર્વન' [ગ]. ત્ત્વ નં
 પાંચ મહામુતોમાનું એક (૨) કાર્ક ચીજનું
 મૂળ-પ્રાથમિક પટક તત્વ (૩) નં જંવં
 શાસ્ત્ર કે કળાના પ્રાથમિક સિદ્ધાંતો.
 ંપુરુષ પું [સ.] વદનો આદિપુરુષ (૨)
 કુદ્બળો મુખ્ય ગામ્ભિ. ંમકૃતિ સ્ત્રીં
 [સ.] પ્રકૃતિ, જગતનું આદિ દારણ (સાખ્ય).
 ંમત સ્ત્રીં છાપવાનું મૂળ લખાણ; 'પ્રેસ-
 કોપી'. ંમૂત વિં મૂળરૂપ, મૂળનું
 મૂલવવું સં (કં) મૂલ્ય નક્કી કરવું (૨)
 ખરીદવું (૩) આંકવું; કદર કરવી.
 મૂલવાવું અંકિં 'મૂલવવું'નું ક્રમણિ
 મૂલાક્ષર પું [સ.] જુઓ મૂળાક્ષર
 મૂલાધાર પું [સ.] મૂળ આધાર (૨) નં
 ગ્રંથ ને ઉપરવળી વચ્ચે આલેવું ચક્ર

મૂલ્ય નં [સં.] મૂલ; કિંગત. વ્યાન
વિં કીમની

મૂપક, મૂપિક પું [સં] ઉદર

મૂસ સીં [સ. ગુપા, મુતી; પ્રા. મૂતા] ધાતુ
ગાગવાની કુલકી (૨) બીજું

મૂસળી સીં ઓપધિ - વસાણના કામનું
એક મૂળ [પરાઈ

મૂસળી સીં [સં. મૂસલ] ખાંડળીનો ફરનો;
મૂસા પું [મ] ચઢ્ઢી ધર્મનો પ્રવર્તક

મૂળ વિં [સ. મૂલ] અસલ; પડેલાંનું;
મૂળમૂત (૨) નં જુઓ મૂળ (સ.).

ઠકારણ, ઠગત જુઓ 'મૂલ(સ.)' માં. ઠું
વિં (૨) અં મૂળ; અસલ (૩) તમામ;

બધું. ઠેથું અં + મૂળથી. ઠાત્તવ,
ઠપુરુપ, ઠપ્રકૃતિ, ઠપ્રત, ઠમૂત જુઓ

'મૂલ(સ.)' માં. -ળાક્ષર પું વણ' માળા-
ના મૂળ અક્ષરો. -ળાડિયું, -ળાડું નં

મૂલ. -ળાધાર પું જુઓ મૂલાધાર.
-ળિયું નં મૂળ, જડ. -ળી સીં મૂળના

ઝીણા ઝીણા ફણગા (૨) મૂળ [પ.].
-ળો ખાવામાં વપરાતુ એક મૂળ

મૂઝું વિં જુઓ મૂઝું

મૂઝુ વિં જુઓ મૂઝુ

મૂઝવણુ(-મૂઝી) સીં [જુઓ મુઝાવું]
અકળામણ; ગમરામણ; વ્યથના; ઉચાટ.

-વું સંકિં મૂઝવણ કરવી; મૂઝાવણું
મૂઝારી(-રેક) જુઓ 'મુઝારી' માં

મૂઝાવણું અં કિં 'મૂઝાવું' નું પ્રેરક
મૂઝાવું અં કિં જુઓ મુઝાવું

મૂઝકાવેરો પું [મૂઝકું + વેરો] માયા દીક
લેવાતો વેરો

મૂઝકી સીં ['મૂઝકું' ઉપરથી] બોડી સી
'મૂઝકી સીં [સં મુઝક] ઘોડા કે છાંટના

પથાણના કાડાના આગલા ભાગનું. માધું
મૂઝકું નં [સ. મુઝક] માધું

મૂઝણું નં જુઓ મુંડન
મૂઝવું સંકિં [સં. મુઝ] મુંડન કરવું; બોડવું

(૨) [લા.] ઉતરવું. પૂતવું (૩) ચેલો બનાવવો
મૂઝામણું નં મૂઝવાનું મહેનતાણું

મૂઝાવણું સંકિં, મૂઝાવું અં કિં, 'મૂઝવું' નું
પ્રેરક અને કમંજિ

મૂઝિયો પું મુઝી; સંન્યાસી [સો
મૂઝી સીં ['મૂઝવું' ઉપરથી] મૂઝકી, બોડી

મૂઝી સીં [સ. મુઝ ઉપરથી] માધું (૨) જણ.
મૂઝું વિં ['મૂઝવું' ઉપરથી] બોડાવેલું.

-ટો પું બોડું માધું (૨) બોડા માયાવાળો
માણસ, મૂઝિયો

મૂંદર પું બેસના આગલા બે પગે વચ્ચે
લખડો ભાગ [કા.]

મૂગ પું [સ.] પથુ (૨) દરણ (૩) નં
મૂગરીપ; પાંચમું નક્ષત્ર. ંચર્મ નં

દરણનું ચામડું. ંચર્મ સીં મૂગની
પેડે નિષ્પાપ જીવન ગાળતું તે (બકા માટે).

ંચલ(-ળી) નં દેરાળ જમીન ઉપર
સૂચનાં કિરણ પડવાથી દૂરથી દેખાતો

માણી જેવો આભાસ. ંતુણ્યા સીં
મૂગજળ. ંતયની વિં સીં મૂગ જેવાં

નયનોવાળાં. ંનાકિ સીં [સં.] કર્તુરી.
ંપતિ પું [સં.] સિંદ. ંમક પું [સં.]

કર્તુરી. ંયા સીં [સં.] શિકાર. ંરાજ
પું [સં.] મૂગપતિ, સિંદ. ંલાંછન પું

[સં.] ચંદ્ર (૨) મૂગનું ચિહ્ન. ંલિયું નં
[પ.] નાનું મૂગ (૨) દરણનું બચ્ચું. ંલી-

સીં દરણી. ંલું નં દરણું. ંલો પું
દરણ. ંલોચના(-ની) [સં] વિં સીં

જુઓ મૂગનયની. ંશિર, ંરીપ નં
[સં.] પાંચમું નક્ષત્ર. -ગાંક પું [સં.] ચંદ્ર.

-ગી સીં [સં] દરણી. -ગેંદ્ર પું
[સં.] સિંદ.

મૃણાલ પું, નં [સં.] કમલનો તંતુ. -લિની,
-લી સીં [સં.] કમળનો ડાઠ

મૃણમય વિં [સં.] માટીનું
મૃત વિં [સં.] મરણ પામેલું (૨) નં મૃત્યુ;

મરણ. ંકે વિં [સં.] મરનાર સંબંધી
(૨) નં રાળ (૩) મરણનું સૂતક. ંમાય

વિં મરવાની અણી ઉપર આવેલું, લગભગ
મૃત. ંસંજ્ઞાની વિં સીં [સં.] મૂલેધાને

જીવતા કરનારી (૨) સીં તેવી વિધા

મૃતિકા સ્ત્રી [સ] માટી
 મૃત્યુ નં [સ] મરણ ૦૬૩ પું મોતની
 શિક્ષા, દેહાત્મક ૦૬૦ સ્ત્રી પું [સ] પૃથ્વી
 ૦૬૨ પું મરનારની મિત્રકત વારસ
 દારને મળે તે ઉપર લેવાતો વેરો ૦૬૩ સ્ત્રી
 સ્ત્રી મરણપધારી. —પુંજય વિં [સ]
 મૃત્યુને છૂટનારું, અમર (૨) પું મહાદેવ
 મૃદુ ગ નં [સ] બને બાજુ વગાડાય તેડ
 તળેલા જેડ એક વાધ
 મૃદુ વિં [સ] કામળ, સુવાળુ (૨) મધુર.
 ૦૬૪ સ્ત્રી, ૦૬૫ વિં [સ] મૃદુ
 મૃન્મય વિં [સ] માટીનું બનાવેલું
 મૃષા અં [સ] ખોટી રીતે (૨) નકામું,
 વ્યર્થ, ૦૬૬ પું જુલું, અસત્ય ૦૬૭ સ્ત્રી
 વિં જુલું બોનાર
 મે પું [સ] ઈસ્તી સનનો પાયમો મહિનો
 મેકર પું [સ] બનાવનાર ઉદાં સારા
 મેકરનો માથ
 મેષ સ્ત્રી + મેષ રાશિ
 મેષ સ્ત્રી [સ] ખીથી (૨) કાયર
 મેષલા સ્ત્રી [સ] ક દોરે, કદીમેષલા (ખાસ
 કરીને સ્ત્રીની) (૨) ફરતી વતું લાકાર રેખા
 કે મચાંદા. —પા નં ક દોરે
 મેષળ નં લડાઈનું એક હથિયાર (સરખાવો
 હળમેષળ)
 મેષળા જુઓ મેષળા
 મેષળ પું [સ] મયગત (સ મદકલ) હાથી
 મેધ પું [સ] વરસાદ (૨) વાહળ.
 ૦૬૮ ના સ્ત્રી [સ] વાહળનો ગડગડાટ
 ૦૬૯ (૦૫, ૦૦૫) નં ૦૬૬ પું ૦૬૭ પું
 [સ] મિથગર્જના (૨) રાવણનો પુત્ર ૦૬૮ વિં
 ૦૨૯ પું આળા વગેરેના મોરમાથી
 ઝીઝી મધુની છાટ વરસે છે તે (૨) ઝીલું
 ઝાકળ જેડ પડતું વાહળ (૧) ૦૨૯ પું
 ૦૬૯ (૨) વરસાદ ૦૬૯ (૨) વિં સ્ત્રી
 વાહળવાળી —ઘાડંબર પું, નં [સ]
 ઘોરબો, વાહળાની જમાવટ (૨) ગર્જના,
 ગડગડાટ (૩) છત્રીવાળી અબાડી
 મેચકું નં નાનું પૂતળા જેડ છાકું
 (વિરરકારમા)

મેજ સ્ત્રી, નં [સ] ટેબલ ૦૬૯ પું,
 ૦૬૯ સ્ત્રી જુઓ મિજબાન, —ન
 મેજર પું [સ] ફેજનો એક અમલદાર
 મેજરેટ પું [સ] ન્યાયાધીશ
 મેટ્રિક વિં [સ] મહાવિદ્યાલયમા દાખલ
 થવા જેડ બલેન, વિનીત (૨) નં, સ્ત્રી
 તે કક્ષાનું બાણતર
 મેટ્રિક સિસ્ટમ સ્ત્રી [સ] વિવિધ-
 પરિમાણોના દશાસ માપના કોષ્ટકની પદ્ધતિ
 મેડક પું [સ] મડક] મેડક, દેડકા [માળ
 મેડી સ્ત્રી [સ] મેડી] નાનો માળ —ડે પું
 મેડ પું લાડામા પડતો એક છવ
 મેડ પું [સ] મેડક=ડો, દાડો, ખાલો]
 ખાની વચ્ચે રોપેલી યામલી (દાડર)
 મેદી (૦૬૯) (મે) સ્ત્રી જુઓ મીદી
 મેતે (મે) અં મેળે, જતે
 મેથિયુ નં મેથીનો મસાલો ભરી બનાવેલું
 અથાણુ (૨) વિં મેથી ભરેલું
 મેથી સ્ત્રી [સ] એક ખી કે તેની બાણ.
 ૦૬૯ પું મેથીના લાડુ (૨) માર [લા] —
 મેડ પું [સ] ચરખી
 મેદની સ્ત્રી દુનિયા (૨) લીક, ટાણુ
 મેદાન (મે) નં [સ] ખુદથી સપાટ જમીન.
 —ની વિં મેદાનમા રમાય એવી (૨) મત)
 મેદિની સ્ત્રી [સ] પૃથ્વી, દુનિયા
 મેદી (મે) સ્ત્રી [સ] મેદી] એક વનસ્પતિ, મેદી
 મેદો (મે) પું [સ] ધોધેના થક નો બારીક
 લોટ, મેદો
 મેધ પું [સ] યજ્ઞ (૨) બલિ, ભોગ
 મેધા સ્ત્રી [સ] ખુદ્ધિ (૨) યાદશક્તિ
 ૦૬૯ વિં સ્ત્રી, ૦૭૧ વિં [સ]
 ખુદ્ધિમાન, પડિત [(૨) પવિત્ર
 મેધ્ય વિં [સ] યજ્ઞનું, યજ્ઞમા હોમવાનું
 મેના (મે) સ્ત્રી [સ] મદના, દ મવળા] એક
 પક્ષી, સારિકા [પક્ષ] સ ચાપક
 મેનેજર પું [સ] વહીવટ કરનાર, વ્યવસ્થા-
 મેનો (મે) પું જુઓ મનાનો
 મેન્ડેટ પું [સ] હકમત ચલાવવાના કે
 અમુક કાર્ય કરવાના અધિકારની સોપણ

મેમોરિયન નં [૬] યાદગીરી માટે જીવ
કરેતુ આવતુ વગેરે, સમારક (૨) સરકારને
કારણે વગેરે સાથે કરેલી અરજી

મેમ્બર પુનં [૧] સભાસદ, સભ્ય
મેમ્બર પુનં [૬] મોટા નગરની ખાસ અગ્રગ
કાયદાથી રચાતી (કાર્પોરેશન) સુધરાઈનો
પ્રમુખ [બી. પુનં એક વન]

મેર (મે) [મરતુ ઉપરથી] મર (આજ્ઞાપ)
મેર પુનં [સ મન] માગાનો રાજઆતનો
મેર મનુકો (૨) શિરોમણિ, મુગ
(૩) જેના ઉપર ચલમ રહે તે દુકાનો
ઢોળો (૪) મેરુ પર્વત [૫]

મેર સીં બાનુ દિશા
મેરમેરા(-રે)યુ નં [મેરુ' ઉપરથી] દિવાળી
મા છોકરા બાળકોના જેવો, ટાયમા
જાયવાના ઢોળાનાળો દીવો કરે છે તે

મેરાઈ પુનં દરજી
મેરા(-રિ)યુ નં જીવો મેરમેરાઈ
મેરુ પુનં [સ] એક પર્વત (સોનાનો),
જેની આસપાસ ગ્રહો વગેરે ફરે છે એમ
મનાય છે (૨) મિત્ર સોજતી (૩)
તાળાનુ એક મોટું વાસણ (૪) દુકાનો
મેર (૫) માગાનો મેર ૦૬૭ પુનં દરેક

મેરેયુ નં જીવો મેરમેરાય
મેલ પુનં [સ] મિત્ર, મેલાપ
મેલ પુનં, સીં [૬] ડાકગાડી, ટપાલ લઈને
જતી ઝડપી ટ્રેન

મેલ (મે) પુનં [મેરુ' ઉપરથી] કચરો,
ગદબી મેલુ તે બખાઉ વિનં મેલ દોષી
શકે એની જાતનુ

મેલગાડી સીં ડાકગાડી, 'મેલ'
મેલડી (મે) સીંબ ગ્રામ ભૂતકી (૨) એક દેવી
મેલણ (મે) નં મેનુ તે, છુકારો
મેલવું (મે) સંકિં [પ્રા મિલ] મૂકવું
મેલાણ (મે) નં [મેરુ' ઉપરથી] મેળાપ
મેલાવણ (મે) સંકિં, મેલાવુ અંકિં
'મેલવું' પ્રેરક ને કમંચિ

મેલી (મે) સીં [મેલુ ઉપરથી] ઓર,
જરૂરુ ંવિધા સીં માગજીનરણ કે
ભૂતપથીત વરા કરવાની વિધા

મેલુ' (મે) વિનં [પ્રા મરક (સ મલિન)]
ગડુ (૨) કપડી (૩) નં મગમૂતારી
(૪) ભૂતપ્રેત વગેરે

મેલો પુનં [સ મેલ, પ્રા મેલ્ય] મેળાપ
મેલલિયો, મેલલો પુનં [જીવો મેલુલો]
વરસાદ (૨) મેરુતિતુ ગીત

મેલાત પુનં [સ મહાજામ] મટી નદીના
ડાખા કાકાનો પ્રદેગ -તી વિનં મેલાતનુ
-સ પુનં મેલાત -સી વિનં મેલાતી

મેલો પુનં [વા] લીલા કે સૂઝા ફા
મેશ (મે) સીં [સ મરી(-સિ)] કાજળ
મેષ પુનં [સ] ઘેટો (૨) પહેલી રાશિ
મેષો-મેષ પુનં [સ] આખ પટખાવવી તે,
પલકારો

મેમ (મે) સીં જીવો મેશ
મેસર (મે) પુનં એક મીઠાઈ
મેન્મેરિકમ નં [૬] પોતાના સ કદમ

બળથી સામાનામા જીવી કરાતી નિદ્રા
જેવી રિયતિ (૨) એ રિયતિ જીવી કર
વાની શમિ (૩) એ રિયતિ, તેના કાયદા
વગેરેનુ વિજ્ઞાન

મેલ પુનં [પ્રા (સ મેલ)] વરસાદ બોલો,
-લુલો પુનં [જીવો મેલ] વરસાદ, મેલલો
મેળ પુનં [સ મેલ] રાજનો આવક ખરચનો

દિસામ (૨) દિસાળ, લેખુ હદાં
અત્યારે ત્યા જવાનો રો મેળ છે ? (૩)
મળતાપણુ બધમેસતુ દોણ તે (૪)
જનાવ, સપ (૫) એમ્કા યતુ તે (૬)
તજવીજ, પાટ (૭) સગવડ, સભેગ ઉદાં
હમણા મને ત્યા આવવાનો મેળ નથી

* મેળવણ નં [મેળવણુ' પરથી] મિત્રણ
(૨) અખરામણ -ચુકી સીં મેળવણ-
ઉમેરવું તે (૨) મેળવવાની ચીજ, ઉમેરણ
-યું સંકિં [મેળ' પરથી] એકું કરણ,
મિત્ર કરણ (૨) પ્રાપ્ત કરણ (૩) સર-
ખાવી જોડ (૪) આખરણ (૫) વાધને
સરખા આણુ -તેના તાર વગેરે બરો
ખર ગોઠવવા

મેળાપ પુનં [પ્રા મેલ્ય (સ મેલ)] મળવું

એકઠા થયું તે; સમાગમ (૨) સદ્ભાવ;
બનાવ [લા]. -પી પું એકકલિકકવાળો
માણસ; મિત્ર [મિજલસ; પરિષદ
મેળાવડો પું જમાવ; ટોળું (૨) સમા;
મેળાવો પું મેળાવડો (૨) મેળાપ; મુલાકાત
મેળો (મે) અં જાતે; પોતે (૨) પોતાની
રાજપુત્રીથી

મેળો પું [જુઓ મેલો] મેળાપ; મેટો (૨)
ધણાં માણસનું એકઠા થયું તે (ઉત્સવ,
યાત્રા વગેરે નિમિત્તે)

મે' (મે') સં [વ. મવા; પ્રા. મિ, મે (અન્વ
જઠે)] 'હું' નીજ વિભક્તિનું એકવચન
મે'ડક (મેં) પું [જુઓ. મેડક] દેડકો.

-પી સીં દેડકી

મે'દી (મેં) સીં [પ્રા. (સં. મેટ = ઘેટા)]
ઘેટી. -હું નં ઘેટું. -દો પું ઘેટા

મે'દી (મેં) સીં [જુઓ મેટી] એક
વનરપતિ

મે'દો (મેં) પું જુઓ મેદો

મે'ત્રી સીં [સ.] ભાઈબધી

મે'થિલી સીં [સ.] સીતા (૨) જિહારના
(દરમંગા પાસેના) એક ભાગની જોડી

મે'થુન નં [સં.] નરમાદનો સંભોગ

મે'નાક પું [સ.] એક પૌરાણિક પવિત્ર

મે'યત સીં [અ.] મરણ (૨) મોક્ષણ (૩)

વિં મરણ પામેલું

મે'યા સીં [હિં.] માતા

મે'ઈ વિં સીં જુઓ મૂઈ (૨) ભયે,
ફિકર નહિ એવા અર્થમાં સોલિંગી

શબ્દો સાથે. ઉદાં મોઈ, પડી ગઈ તો

મે'ઈ સીં મોઈદાની રમતમાં નાનો

લાકડાનો કકડો. ૦૬'ડા પું જન્મવં મોઈ

અને હડા વડે રમવાની રમતો

મે'કલણું સંકિં [દિ. મોક્ષ] રવાના કરવું;

જવા કહેવું (૨) પહોંચાડવું

મે'કલાવણું સંકિં 'મે'કલણું'નું પ્રેરક

મે'કળાણુ (-શ) સીં [મે'કળું ઉપરથી]

જવાની છંદ; ખુલ્લું હોયું તે

મે'કળું વિં [દિ. મુક્ત (પ્રા. મુક્, સ. મુક્ત)]

મે'કળાણવાળું (૨) ખુલ્લું (૩) [લા]

નિખાલસ (૪) ઉદાર

મે'કાણુ (મો) સીં [દિ. મુદ + વિક્રોળો =

મો મરણું તે; અથવા મૂક + કાણુ]

મરણના સમાચાર (૨) મરનાર પાછળ

રોક કરવા ભેથું થયું તે (૩) પીડા;

આફત [લા.]

મે'કૂફ વિં [અ.] બંધ પાડેલું; રહેવા દીધેલું;

મુલતવી. -ફી સીં મોકૂફ રાખવું તે

મે'કો પું [અ.] પ્રસંગ; લાગ

મે'કૂ પું [સ.] મુક્તિ; છુટકારો. ૦ કાલ (-ળ)

પું (અદલ) છૂટવાનો સમય. ૦ ઠા

એકાદશી સીં માગસર મુદ ૧૧.

૦ દ્વાર નં મોક્ષનું દ્વાર. ૦ પદ નં

મુક્તિ; મોક્ષ. -દાથી પું (૨) વિં

[+ અર્થ] મુમુક્ષુ

મે'ખ પું [જુઓ મોખ] પ્રસંગ; લાગ

(૨) સારો મોખરો; વિશિષ્ટ રથાન.

ઉદાંધર સારા મોખમાં આવેલું છે (૩)

વેત; અનુકળતા; મોક્ષવસ્તુ. ઉદાં મોખ

આવશે ત્યારે પેસા આપીશ

મે'ખરો (મો) પું [સ. મુખ ઉપરથી]

આગળનો ભાગ; બહાર પડતો ભાગ

મે'ગર વિં છાડાં કાઢી નાખેલી (દાળ)

મે'ગરી સીં એક જાતનું શાક

મે'ગરી સીં [સ મુદ્ગર; પ્રા. મોગર] દયોડી

જેવું લાકડાનું ખાડવાનું કે ચંટ વગાડવાનું

- એભર [ચનું તેજ

મે'ગરેલ નં [મોખરો + તેજ પરથી] મોગ-

મે'ગરો પું [પ્રા. મોગર (સ. મુદ્ગર)] એક

ફૂલજાડ (૨) મોટી મોગરી - હોડોડી (૩)

નાના ધૂમટ કે ગિખર જેવા આકાર;

દામરો (૪) દટ્ટો, 'મે'ખ' (૫) એક પદેલું (૬)

દીવાની વાટનો ઉપરનો બળી ગયેલો છેડો

મે'ગલ વિં (૨) પું [જુઓ મુગલ]

મોગેલિયાના મુસલમાનની એક જાત.

-લાઈ, -લાંણી જુઓ મુગલઈ, -ણી

મે'ધ વિં [સ.] નકામું; અર્થ; નિષ્ફળ

મે'ધમ (મો) વિં (૨) અન્વરપદ, અનિશ્ચિત

મોઘણ, મોઘઈ, મોઘણી જુઓ 'મોઘણ'માં
 મોઘવારી (મો) સ્ત્રી જુઓ મોઘઈ (ર)
 મોઘવારીને કાઢણે પગાર કે શેષમાં મળતું
 વિશેષ બચ્નું [કે મળતું તે
 મોઘાઈ, મોઘારત (મો) સ્ત્રી મોઘ હોતું
 મોઘું (મો) વિં [સ. મહર્ષિ, પ્રા. મહર્ષિ] મોઘું;
 ક્રીમતી; વધારે કિમત પડે તેવું (ર)
 [લા.] અતિપ્રિય (૩) દુર્લભ (૪) આદર-
 માનને પાત્ર (૫) ખાસ માન કે લાડ યા
 પ્રેમ ચાહતુ, મનાવવું પડે એવું. ૦૬૧
 (-દા)ટ વિં અતિથય મોઘ. -ધેડું
 વિં (લાલિત્યવાચક) મોઘ
 મોઘક વિં [સ.] મુજા કરનાર. -ન નં
 [સ.] મુજા કરતું તે (ર) વિં મોઘક
 (પ્રાય: સમાસમાં અતે આવતાં)
 મોઘણુ સ્ત્રી મોઘીની સ્ત્રી
 મોઘી પું [વિ. મોઘ=એક પ્રકારનું પગરખું;
 સરં સ મોઘન=ચામડું ઉતારણું] ચામ-
 ડાની વસ્તુઓ બનાવવાનો ધંધો કરનાર
 મોઘ (મો) સ્ત્રી [મ.] આનંદ (ર) મરણ
 મોઘડી સ્ત્રી [વિ. મોઘ=એક પ્રકારનું પગરખું]
 નાજુક કે કસબી પગરખું
 મોઘણી સ્ત્રી માપણી (જમીનની). ૦૬૨
 પું તે કરનાર
 મોઘમજા (મો) સ્ત્રી આનંદ; સુખચેન
 મોઘમોખ (મો) પું ભોગવિવાસ
 મોઘ (મો) [ફા.], ૦હું વિં આનંદી;
 હહેરી (ર) ચિહારી (૩) મનસ્વી
 મોઘું નં [મ. મૌઝ] પાણીનો તરંગ
 મોઘું નં [ફા.] હાથપગનું ચૂથેનું ઢાંકણ
 મોઘું વિં [મ.] હયાત; હાજર; તૈયાર
 મોઘે (મો) અં [મ. મૌઝ] (અમુક) મુકામે,
 રથાને, ગામે. ઉદાં મોઘે કડોડ
 મોઘે પું [ફા.] જુઓ મોઘું
 મોઘાર અં [વિ. મઝાઘાર] માં; મધ્યે [પ.]
 મોઝિન (મો) પું [મ. મુઝિજન] મરીદમાં
 બાગ પોકારનાર
 મોટ સ્ત્રી મોટું; ગાંસડી
 મોટપ સ્ત્રી [વિ. મોટિમ] મોટાપણું, પ્રતિષ્ઠા;

આખર. -પણું નં મોટાઈ (ર) મોટી
 ઉમર. -મ સ્ત્રી મોટપ
 મોટર સ્ત્રી [ર.] વીજળી વગેરેના બળથી
 જાતે ફરનારું યંત્ર, જે પછી બીજા સ્ત્રા-
 કામને ચલાવે છે (ર) મોટરગાડી. ૦ગાડી
 સ્ત્રી પેટ્રોલ વગેરેથી ચાલતી ગાડી-એક
 યાત્રિક વાહન. ૦ખર સ્ત્રી [ર.] જુઓ
 બસ. ૦સાઈકલ સ્ત્રી [ર.] પેટ્રોલથી
 ચાલતી સાઈકલ [મોટપ
 મોટાઈ (મો) સ્ત્રી [મોટું પરથી] જુઓ
 મોટાણા (મો) પું બં ૫૦ મોટા + બાઈ
 આગળપડતી માનપાત્ર વ્યક્તિ
 મોટાશ (મો) સ્ત્રી જુઓ મોટપ
 મોટું (મો) વિં [સ. મહર્ષિ] નાનાથી બહુ
 (ર) [લા.] ઉદાર; સખી (૩) પ્રતિષ્ઠિત;
 આખરદાર (૪) મુખ્ય, અગત્યનું. ઉદાં
 મોટી મોટી બાબત. -ટેથી અં મોટે
 અવાજે. -ટેડું વિં મોટું; વડીલ
 મોડ (મો) પું [પ્રા. મોડ (સ. મુરુ)] લક્ષ
 વગેરે શુભ પ્રસંગે સ્ત્રીને માથે મુકાનો
 સુધાડિયાની સળાઓ વગેરેનો એક ઘાટ
 (ર) ભેખમદારી, બાર [લા.]
 મોડ પું [જુઓ મોડનું] વળાક (રસ્તા
 ઇનો (ર) મરડાટ; ગવં (૩) છદ્; ટેક
 (૪) હાવભાવ; નખરાં (૫) ઢબ; મરેડ
 મોડખધેક (મો) વિં મોડ બાધનાર; બહા-
 દુર (ર) પું વરરાજા
 મોડનું સંકિં [પ્રા. મોડ (સં. મોટર)]
 મરડડ, મરડી-તોડી નાખતું
 મોટી સ્ત્રી [મોડનું ઉપરથી] મરાડી
 ભાષાની હાથે લખવામાં વપરાતી લિપિ
 મોટું (મો) વિં મુકરર વખત પછીનું (ર)
 નં વેળા વડી જવી તે (૩) દીલ; કાળકેપ
 મોટામોટ (મો) અં [મોટું ઉપરથી]
 રૂબરૂ; સમસ (ર) એક મોટાથી બીજા
 મોટે એમ
 મોટિયું (મો) નં મોટાનો - સૌથી ઉપરનો
 ભાગ (ર) ફાનસમા બંની જેમાં રહે
 છે તે ભાગ (૩) રેડિયામા ત્રાક તથા

ચમરખાં જેમાં રહે છે તે મોહકું (૪)
પશુના મોં ઉપર જાંધવામાં આવતી નળી
મોહું (મો) નં [સં. મુલ; પ્રા. મુહ] મોં; મુખ
મોહુ નં મોહું તે કે તે માટે વપરાતું ચીકટ
મોત (મો) નં [અ.] મૃત્યુ
મોતિયો પું [‘મોતી’ ઉપરથી] આંખની
કીડી ઉપર થતું પડ. [મોતિયા મરી
જવા = ટાટિયા ભાગી જવા; નાહિં મત
થઈ જવું]

મોતી નં [સ. મૌતિક; પ્રા. મુતિમ] છીપ-
માંથી નીકળતી એક દરિયાઈ પેદાશ.
[નં. મોક પૂરવા = મોટા મનોરથ
ધડવા; હવામાં ફેલવા બાંધવા]. ઓચૂર
પું કળીના લાડુ. ઓચૂરમું નં મોતીચૂર
બનાવવાનું ચૂરમું. ઓ(—ઝ)રો પું
બળિયા જેવો એક શગ, જેમાં શરીર
મોતી જેવા ફોલ્લા થઈ આવે છે

મોદ સીં જુઓ મોદિયું
મોદ પું [સં.] આનંદ. ઓક પું [સં.]
લાડુ. ઓ નં [સં.] આનંદ. ઓં અંકિં
ખુશી થવું; રચવું; આનંદવું

મોદિયું નં જડી મોટી ચાદર
મોદી પું અનાજ, ધી, મસાલો વગેરેનો
વેપારી; નેસ્તી (૨) કોઠારી; બંડારી (૩)
એક અટક. ઓખાનું નં મોદીની દુકાન
(૨) દાણનો કોઠાર (૩) લરકરને ખોરાકી
પોચાકી પૂરી પાડનાર ખાતું

મોનિટર પું [ઇ.] વડો વિદ્યાર્થી
મોનિયું નં મોટાનું—કપરચોટિયું આમ ત્રણ
મોન્ડેમોરી સીં બાજકેળવણીની એક
પદ્ધતિનાં ચોજક દટાલિયન બાઈ.
ઓપદ્ધતિ સીં તેમણે ચોજેલી બાજ-
કેળવણીની પદ્ધતિ. ઓશાળા સીં તે
પદ્ધતિ પ્રમાણે ચડાવાની યાળા. ઓરિદક
પું તે શાળાનો સિસક

મોપલો પું મહાબારમા વેસતી મુસલ-
માનોની એક નતનો આદમી
મોફરદ નં જુઓ મુફસિદ [મોખદો
મોખડો (મો) પું [પ્ર. મુહારા] જુઓ

મોમેદ પું [અ. મુમ્મિદ] પારસીઓનો
ધર્મક્રિયા કરાવનાર મોર
મોભ પું [દિ. મુમ્મ, મોમ્મ] બાપરાના ટંકાડપ
આડું લાકડું. —ભાથ નં મોતનો છેડો.
—ભાથબુદ્ધિ વિં મોતના છેડા જેવી—
બૂડીબુદ્ધિવાળું (૨) સીં તેવી જડીબુદ્ધિ
મોભાદાર વિં મોભાવળો; પ્રતિષ્ઠિત
મોભારિયું નં મોત ઉપર ટાંકવાનું મોહું
નળિયું

મોભારો પું બાપરાનો મોભવાળો બાગ
મોભિયું નં મોત [પ્રતિષ્ઠા; કમળત
મોભો પું [અ. મુહારા] દરજ્જો; આબર;
મોમ નં [વા.] મીણ. ઓપતી સીં
મીણબતી

મોયરું (મો) નં જુઓ મોહડું
—મોયું (મો) વિં [સ. મુલ ઉપરથી] નામને
અંતે ‘ની તરફ મોંવાળું’, ‘ની
ચાલનાવાળું’ એમ અર્થ બતાવતો અનુગ.
હદાં કરમોલું

મોર પું [પ્રા. (સ. મયૂર)] એક પક્ષી; મધૂર
મોર (મો) પું [પ્રા. મર (સં. મુર)]
આંગા, આંબડી વગેરેનાં ફૂલ-મંજરી
(૨) પોડાના માથાનો એક શણગાર
મોર (મોર) અં [સ. મુલ, પ્રા. મુહ ઉપરથી]
આગળ; પૂર્વે; મોખરે

મોરચંગ પું એક વાતું [સાથે
મોરચાબંધ વિં મોરચાબાંધેલું (૨) મોરચા
મોરચો પું [વા.] લરકરની મોખરાની
બૂહરચના (૨) ધુરળ ઉપર જ્યાં તોપ
ગોઠવવામાં આવે છે તે બાગ

મોરચૂથુ નં [સ. મયૂરજીવ] એક હેરી
ઓપધ; તાંબુ અને ગંધકનો એક દાર
મોરચાળ પું જુઓ મધૂરધ્વજ
મોરચો પું જુઓ મુરચો
મોરમોર (મોમો) અં [દિ. મુરિમ = વડેલું,
ભગિણું] (બાધ) મોમાં ધાવતાં છટેછું
થઈ જાય એમ

મોરડી સીં [જુઓ મુરડી] વાંસળી
મોરડો પું મોર (પાલિયવાચક)

મોરવણ નં [નુઓ મોરવણું] અખરામણ
 મોરવણું સંકિં [સ. મોરણ=ખાલી છાસ]
 આખરવું
 મોરવણું સંકિં [નુઓ મોરણું સંકિં]
 ટાય પરથી છાલી નાખવું
 મોરવાણું અંકિં [પ્રા. મુર; દે મુરિમ] ઉપર
 ઉપરથી વરી જવું; કપાણું
 મોરણું (મો.) અંકિં [‘મોર’ ઉપરથી]
 આડને) મોર આવવો. [(શાક ઇંને)
 મોરણું સંકિં [પ્રા. મુર] કાપવું, સમારણું
 મોરસ સોં [દં. મોરિસિયમ ટાપુના નામ
 ઉપરથી] દાણાદાર ખાદ્ય
 મોરાર પું [નુઓ મુનરિ] શ્રીફળ
 મોરિયો પું સામા જેવું અણખેડયુ ધાન્ય
 મોરી સોં [ફા. મૂરી] ખાજ; ગદા પાણીની
 નીક, ગટર
 મોરું (મો’) વિં [નુઓ મોર અં] આગળ
 પડવું, મોખરેનું (૨) નં (૩) પગલું વગેરેમાં
 મોરું માણસ
 મોરું (મો’) નં મહોરું (શેતરજનું)
 મોરું સં મારું [૫]
 મોરે (મો’) અં [નુઓ મોર અં] આગળ
 મોલ (મો) પું [સ. મુલ; પ્રા. મલ્લ=
 કળી] પાક
 મોલવી (મો) પું [જ.] મુસલમાન વિદ્વાન
 (૨) મુસલમાની કાયદા પ્રમાણે ન્યાય
 આપનાર [પું અમેસર; આગેવાન
 મોવડી વિં આગળનું; મોખરાનું (૨)
 મોવણ નં [‘મોણ’ ઉપરથી] નુઓ મોણ
 મોવાળો પું [નુઓ મુવાળો] વાજ
 મોવું સંકિં કરમોવડું; સીકટલાણું કરવું
 મોસમ (મો) સોં [જ. મૌસિમ] ઋતુ.
 -મી વિં મોસમનું
 મોસળી સોં [વો. મોસલિક માંથી પ્રથમ
 આવેલું માટે] એક ફળ
 મોસાળ (મો) નં [સ. માવસાળ] માનું
 પિયર નસાસરી સોં, નસામરું નં
 પતિ કે પત્નીનું મોસાળ. -ળિયું નં
 મોસાળપણનું માણસ. -ળું નં માળાપ

તરફથી છાકરીને સીમંત વખતે અને
 તેના છાકરાને જનોઈ કે લગ્ન વખતે જે
 રીત આપવામાં આવે છે તે (૨)
 મોસાળમા ગાવાનું ગીત (૩) મોસાળાની
 રીત કરવા જતું સરવસ
 મોલ પું [સ.] અજ્ઞાન; ઠીંધ (૨) મૂર્ખ;
 ભેડોશી (૩) આસક્તિ પ્યાર. ઠંડે વિં
 મોલ પમાડનારું. ઠંડતા સોં મોલકપણ.
 ઠંડતા સોં મોલની ભજ. ઠંડ વિં
 [સ.] મોલક (૨) નં મોલવું તે (૩)
 વગીકણ; કામલ; એક અભિચાર (૪)
 શ્રીફળ [મિથાન
 મોલનકાર, મોલનથાળ પું એક પ્રકારનું
 મોલનમાળા સોં અમુક કદના સોનાના
 મણકાની ગળે પહેરવાની માળા
 મોલનારે નં [સ.] બેઠેલા કરી નાખે
 એવું અણ
 મોલનિદ્રા સોં [સ.] મોહરૂપી નિદ્રા
 મોલની સોં [સ.] મોલ, ભૂરજી (૨)
 મોલિની; એક અપ્સરા
 મોલરમ (મો) પું [અ. મુહરમ] હિજરી
 સનનો પહેલો મહિનો (જેમા તાજિમા
 નીકળે છે)
 મોલણું અંકિં [સ. મુલ ઉપરથી] મોલ પામવું
 (૨) સંકિં મોલ પમાડવું
 મોલણું અંકિં મોલ પામવું
 મોલંધ વિં [સ.] મોલથી અધ બનેયુ
 મોલિત વિં [સ.] મોલ પામેલું
 મોલિની સોં [સ.] નુઓ મોલની (૨) મોલ
 પમાડેલી સોં (૩) વૈરાગ્ય સુદ અભિચારસ
 મોળ (મોળ, સોળ) ‘મોળ’ ઉપરથી) શરીરમાં
 વાયુનું જેર ચવાથી મોઢામાં લાગે છે તે
 મોળપ (મો) સોં મોળાપણું [(શાક)
 મોળણું સંકિં [નુઓ મોરણું] સમારણું
 મોળાઈ-(તા) (મો) વિં મોસાળનું, મામાનું
 મોળાશ (મો) સોં મોળાપણું
 મોળિયું (મો) નં કાપડાની બાંધે ચોડાતો
 (કસમી) પટો (૨) કસમી ફેટો
 મોળિયું (મો) નં ‘મોળ’ પરથી) સીકા વગરનો
 શેલો (૨) શોકમા પહેરવાનો સાહસો

મોળું (મો) વિં કિંકુ, સ્વાદ વગરનું (૨)
 ઢીલું પોચું [લા.] ંમચ વિં સાવ મોળું
 મોં (મો') નં [પ્રા મુદ્ધ (સ મુવ)] મુખ,
 મોઢું (૨) આબડ, લાજશરમ (પ્રયોગો
 મોઢું રાજ્ઞ લેવા જ લગભગ છે) [લા.]
 મોંઘવારી, મોંઘાઈ, મોંઘારત, મોંધું
 નુઓમોપતારી મોધાઈ, મોપારત, મોધુ
 મોળે(વ્ય) છું (મો') સોં પહેલી વાર
 વર કે કન્યાને મોળેઈને લેખ આપવી તે
 મોળેયુ (મો) વિં એકનુ એક, લાડકું
 મોળદલો (મોં) પું [નુઓ મોળદલો]
 કઈ કયાં કે આખ્યાના અવેજમા મળે તે,
 વળતર (૨) જમીન ખરીદનારને વેચનારે
 સરકારમા તેની નોંધ કરાવી આપવી તે
 મોળણયુ (મો') વિં બળ્યા મોનુ, મૂઠું
 મોંભાગ્યુ (મો) વિં માગે એટલું, ખૂણ
 મોંભાથુ (મો') નં મો કે માથુ, કથાના
 દગ કે રૂપરંગ વિષે કાઈ સાધારણ જાણ
 કે પનો [લા.] [પ્રમાદચાળી
 મોંભાર (મો) વિં જોલવે નીડર અને
 મોંસૂજથુ (મો') નં [મોંસૂજથુ] પરાદિયું
 મોંજિક નં [સ] મોની
 મોંજિક વિં [સ] મુખનુ, મુખને લગતું
 (૨) લેખિત નહિ, મોથી પૂછેલું-કહેલું
 કદાં મોંજિક પરીક્ષા
 મોંજ્ય નં [સ] મુખતા

મોન નં [સ] ન જોલવુ તે (૨) વિં
 મૂક, ચૂપ ંધારી વિં મોન ધારણ
 કરનારું ંમત નં [સ] મોન રહેવાનું
 મત —ની વિં [સ] મોનધારી
 મોંજ્ય નં [સ] મૂખતા
 મોંજ્ય પું [સ] એક પ્રાચીન હિન્દુ રાજવંશ
 મોંવી સોં [સ] પછા
 મોલવી પું નુઓ મોલવી
 મોલો પું [અ] ઘણી માલિક
 મોલોના પું [કા] મોટો મોલવી
 મોલિ નં [સ] માથુ (૨) ટાચ (૩)
 ડાચુ, કલમી [નલ] ંતા સોં
 મોંજિક વિં [સ] મૂળ મુખ્ય, ઓરિજિ
 મોંજી વિં [સ] મોલિ-મુગટવાળું
 મોંજી સોં [સ] મુજનો કદોરો
 મ્યાકિ નં [૨૧૦] મિયાક, બિનાડીનો અવાજ
 મ્યાન નં [નુઓ મિયાન] ધારવાળા હથિ
 ચારનુ ધર [પાલખી, મેનો
 મ્યાનો પું [પા મિયાનહ] એક જાનની
 મ્યુનિમિપવ વિં [દ] મ્યુનિસિપાલિટીનું
 કે તેને લગતું [બાનુ સુધસર્ધખાત
 મ્યુનિસિપાલિટી સોં [ક] શહેર કે કંસ
 મ્યાન સોં [સ] કરમારેનું ખિન્ન —નિ
 સોં [સ] નિરતેજતા, જ્વાનિ
 મ્યેચ પું [સ] આર્યોની સંસ્કૃતિથી ભિન્ન
 સંસ્કૃતિનો માલ્યસ

ય

ય પું [સ] ચાર અર્ધગવરોમા પહેલો
 (૨) વિં પરથી સાવવાયક (નં) નામ
 જનાવનો પ્રત્યય જેમ કે, દેન્ય [બ્યા]
 ય પદને અંતે લાગતા 'યજ્ઞ, અપિ, વળી'નો
 અર્થ ખતાવે કદાં તમેય, (૨) પ્રમાય'ક
 સંને લગતા અનિચ્છિતાર્થ કે ધન્યાપણનો
 જાવ ખતાવે કદાં કેટલુય
 યજ્ઞીન નં [અ] વિશ્વાસ
 યજ્ઞ નં [સ] કાળજી, 'લીવર'

યક્ષ પું [સ] એક દેવગણિ, કુમેરનો
 અનુચર ં(-ક્ષિ)ણી સોં [મ વર્ગિણી]
 યક્ષ સો, યક્ષી સો વરાજ પું કુમેર
 યક્ષમ(-ક્ષમા) પું [સ] દાયરોગ
 યજ્ઞ નં [સ] યજ્ઞ કરવો તે (૨) પૂજન
 ંયાજન નં જનને યજ્ઞ કરવા તથા ખીમ
 પામે કરાવવા રૂપી (બાદાણુ) ંમ
 યજ્ઞમાન પું [સ] યજ્ઞ કરનાર (૨) ગોર
 કે બાદાણુને દક્ષિણા આપી ધાર્મિક

ક્રિયા કરાવનાર (૩) આશ્રય આપનાર;
દાતા. ંવૃત્તિ સ્ત્રીં યજ્ઞમાનનાં દાન-
દક્ષિણા વડે આશ્રવિકા કરવી તે
યજ્ઞવું સંકિં [સ. યજ્ઞ] પૂલ કરવી (૨)
યજ્ઞ કરવો

યજ્ઞુર(-ર્વેદ) પું[સં.] ચાર વેદમાંનો એક
યજ્ઞ પું[સં.] એક વેદોક્ત કર્મ; યાગ(૨)
લોકસંઘર્ષ કે સેવા અર્થે કરેલું કર્મ.
ંકુંડ પું[સં.] યજ્ઞની વેદી. ંક્રિયા
સ્ત્રીં [સં.] યજ્ઞનો વિધિ. ંપુરુષ પું
[સં.] વિષ્ણુ. ંયાગ પું હોમઉવન.
ંવેદિ(-દી) સ્ત્રીં [સં.] યજ્ઞની વેદી.
ંશાલા [સં.], ંશાળા સ્ત્રીં યજ્ઞ કરવા-
નો ઓરડો. -ઝોપત્રીત નં [સં.] જનોઈ
યતિ પું [સં.] જિતેન્દ્રિય પુરુષ; સંન્યાસી
(૨) જૈન સાધુ (૩) સ્ત્રીં છદ્માં આવતો
વિરામ (૪) વાક્યમાં આવતી ટાપ
યતી પું [સં.] યતિ; સંયમી
યતીમ નં [મ.] અનાય બાળક. ંખાનું
નં અનાયાયમ

યત્કિંચિત્ અં [સં.] જરા પણ
યત્ન પું [સં.] યત્ન; મહેનત; દયોગ
યત્ન અં [સં.] જ્યાં. ંતત્ત્વ અં જ્યાં ત્યાં;
ઠેકઠેકાણે

-યથા અં [સં.] જેવી રીતે; જે પ્રમાણે
(૨) અવ્યયીસાવ સમાસમાં 'ની
પ્રમાણે', 'અનુસાર' એવા અર્થમાં. ંકાલ
[સં.], ંકાળ અં સમય અનુસાર; યોગ્ય
વખતે. ંતથ અં [સં.] જેમ હોય તેમ;
સાથેસાથ. ંયોગ્ય અં [સં.] હોય તેમ.
ંર્થ વિં [સં.] સાચું; ખરું; વારતવિક
(૨) અં વારતવિક રીતે. ંર્થતા સ્ત્રીં
સાચાપણું; ખરાપણું. ંવત્ અં [સં.]
જેમ હોય તેમ. ંવિધિ અં [સં.] વિધિ
પ્રમાણે. ંશક્તિ અં [સં.] શક્તિ
પ્રમાણે. -ધેન્દ્રા(-દ્) વિં [સં.] મરણ
મુજબનું (૨) અં ઇચ્છા પ્રમાણે

-યદપિ અં [સં.] નેકે; યદપિ

-યદા અં [સં.] જ્યારે

યદિ અં [સં.] જો

યદુ પું [સં.] યપાતિ અને દેવતાનીનો
પુત્ર અને યદવોનો પૂર્વજ. ંર્ષદન
[સં.], ંર્ષર પું કૃષ્ણ

યદચ્છા સ્ત્રીં [સં.] રવેચ્છા (૨) અકરમાન

યદ્યપિ અં [સં.] નેકે; યદ્યપિ

યદ્વાતદ્વા અં [સં.] ગમે તેમ; એકફેલ

યમ પું [સં.] નિમગ્ન; સંયમ (૨) અહિંસા,

સત્ય, બ્રહ્મચર્ય, અપરિમદ્ અને અસ્તેય
એ પાત્ર (૩) મૃત્યુનો દેવ

યમક પું નેકે (૨) [કા શા.] મિત્ર અર્થના

સમાન શબ્દોની પુનરાવૃત્તિ-શબ્દાલંકાર

(૩) પ્રાસ; 'સાર્થમ'

યમદૃત પું [સં.] યમનો નોકર

યમનિયમ પું બંબં [સં.] અષ્ટાંગ યોગનાં

પહેલાં એ અંગ (પાંચ મહાવ્રતોથી યમ;

તથા સૌચ, સતોષ, તપ, સ્વાધ્યાય,

ઈશ્વરપ્રભિધાન એ પાંચ નિયમ)

યમપાશ પું [સં.] જે ફાંસા વડે છવને

યમ લઈ નમ છે તે

યમપુરી સ્ત્રીં યમરાજની નગરી (૨) નરક

યમલ નં [સં.] નેકે

યમસૌક પું, યમસદન નં યમનું સ્થાન

યમી વિં (૨) પું [સં.] સંયમી (૩)

સ્ત્રીં યમુના નદી

યયાતિ પું [સં.] એક ચંદ્રવંશી રાજા

યરવડાચક નં ગાંધીજીએ યરવડા જેલમાં

સુધારેલો પેટી-રેડિયો

યવ પું [સં.] જવ

યવન પું [સં.] (પ્રાચીન) યુનાન દેશનો

રહેવાસી (૨) આયર્સરૂતિ બહારનો

માણસ; ગ્રેન્થ. -નિકા સ્ત્રીં [સં.]

જવનિકા; પાદો (૨) યવની, -ની સ્ત્રીં

[સં.] યવનની કે યવન સ્ત્રી

યશ પું [સં.] કીર્તિ (૨) કૃતેષ; સિદ્ધિ

[લા.]. ંસ્વતી, ંસ્વની વિં સ્ત્રીં,

ંસ્વી વિં [સં.] નામાંકિત (૨)

કૃતેષમંદ. -રોમાન નં યરાનું ગાન;

યરા ગાવો તે. -રોદા સ્ત્રીં [સં.]

શ્રીકૃષ્ણને ઉછરનાર નદની પત્ની
 -શોધન નં [સ] મરોધી ધન (૨)
 વિં મરોધી -શોધના સોં [સ]
 ભગવાન બુદ્ધના પૂર્વાશ્રમના પત્ની
 યદિ, ઠંકા, -દી સોં [સ] લાકડી
 યહુદી વિં (૨) પું [ફા] પેલેઠાઈનનો
 મૂળ વતની, મૂસા પેગંબરનો અનુયાયી
 યત્ર નં [સ] સયો (૨) જુઓ જતર.
 ંણા સોં [સ] કલેશ, વેદના (૨)
 નિયત્રણ વરચના સોં યત્રની રચના,
 યત્રની ગોઠવણી વ્યવ્ત અં યત્રની
 ધે, એકધારું વધિયા સોં યત્રોની
 વિદ્યા વશાસ્ત્ર નં યત્રોનું શાસ્ત્ર,
 'મિડનિકસ' -નિત વિં [સ] નિયત્રિત
 -ત્રોલોગ પું [+જ્વોગ] યત્રો દ્વારા
 યનો કારખાનાને ધરોરાજગાર
 -ત્રોલોગવાદ પું યત્રોલોગો વધવાથી
 દેશની આઝાદી છે એવો વાદ 'ઇન્ડ
 સ્ટ્રીયલિઝમ'
 યા અં [ફા] હે' (૨) અથવા, યાને
 [અદવા' સં પ્રં હે પ્રજા.]
 યાકૃત નં [મ] માલેક એક રત્ન -તી
 સોં ભાગના ધીમા મસાના મેળવી
 બનાવેલો એક માદક પાક
 યાગ પું [સ] યજ્ઞ
 યાચક પું [સ] માગણ -ના સોં [સ]
 વિનતિ, પ્રાર્થના (૨) માગણી, લીખ
 યાચવું સંકિં [સ] યાચ્] યાગના કરવી
 યાચિત વિં [સ] માગેલું
 યાજક પું [સ] યજ્ઞવિધિ કરાવનાર ઋત્વિજ
 યાજન નં [સ] યજ્ઞ કરાવેલો તે
 યાજવલ્કચ પું [સ] એક પ્રાચીન ઋષિ
 યાજસેની સોં [સ] દ્રીપદી
 યાજિક વિં [સ] યજ્ઞ સંબધી (૨) પું
 યજ્ઞ કરનાર કે કરાવનાર (૩) એક અટક
 યાગ્ય વિં [સ] યજ્ઞમા હોમવાનું
 યાતના સોં [સ] દુખ, કષ્ટ, પીડા
 યાતાયાત સોં [સ] જીવે ને આવણે તે,
 દેશદેશ (૨) જન્મમરણનું દુખ

યાત્રા સોં [સ] જુઓ નત્રા ંણુ પું
 યાત્રા કરનારો -ત્રિક [સ], -ત્રી વિં
 યાત્રા કરનારું (૨) પું યાત્રાળુ
 યાદ સોં [ફા] રમરણ (૨) યાદી, ટાયણ
 ંગાર વિં યાદ કરાવે તેવું (રમારક)
 (૨) યાદ રહી નય તેવું ંગીરી સોં
 યાદદારત, રમરણ (૨) સભારણુ રમારક
 ંદારત(-રતી) સોં [ફા + દારતન]
 રમરણશક્તિ
 યાદવ પું [સ] યદુનો વરાજ (૨) કૃષ્ણ
 -વારથળી, -વી સોં યાદવોની અદર
 અદરની લડાઈ અને કતલ (૨) અદર
 અદરની લડાઈ [લા]
 યાદી સોં [ફા] ડીપ, વિગતવાર ટાયણ
 (૨) તે નોધવાની ચોપડી (૩) યાદ, રમરણ
 યાદશ વિં [સ] જેવું, જેના જેવું
 યાત્ર નં [સ] વાહન (૨) યાત્ર સામે આક્રમણ
 યાને અં [મ યાત્રી] અથવા યા
 યામ પું [સ] તણ કલાક, પહોર
 યામિની સોં [સ] રાત્રી
 યાત્ર્ય વિં [સ] યમ સંબધી (૨) દક્ષિણ
 દિશાનું -ત્ર્યોત્તર વિં દક્ષિણમાથી
 ઉત્તરમા જવું
 યાર પું [ફા] દોરત (૨) આરાક, ન્તર
 -રી સોં દોરતી, પ્યાર (૨) સોપુરુષનો
 અનુચિત પ્રેમ કે સંબધ (૩) સદ
 છટો મુકવાનો દોર (૪) મદદ [યારી
 આપવી (નરીબે) = નરીબ પાધડું
 જિતરણ પ્રયત્ન સફળ થવો]
 યાર્ડ પું [ર] વાર, તણ ફૂટનું માપ (૨)
 વારો વાડા જેવી જગા ઉદાં રેલવે યાર્ડ
 યાત્ર સોં [ત્રી] સિદ્ધની ગરદન પરના વાળ
 યાવર્ય દ્રવિવાકો અં [સ] સુધ્ અને
 અદ્ર હોય ત્યા સુધી, દ્રમેશને માટે
 યાવરજીવન અં [સ] આપી જિંદગી સુધી
 યાવત અં [સ] નયા સુધી
 યાહોમ અં [અવસ્થા જોડામ] કુરખાનીનો
 પોકાર [ંકરણુ=મરણિયા ધર્મને પાડું]
 યાળ સોં જુઓ યાલ

યાંત્રિક વિં [સં.] યંત્રનું; યંત્ર સંબંધી;
 યંત્ર લેયું (૨) પું યંત્રશાસ્ત્રી
 યુક્ત વિં[સં.] નોડાયેલું(૨) યોગ્ય; ધટ્વ
 (૩) (સમાસને અતે) 'વાળુ' અર્થમાં.
 ઘડાં અપમાનયુક્ત. -ક્રાંતિયુક્ત વિં
 [+અયુક્ત] સારુનરસું; યોગ્યાયાગ્ય
 યુક્તિ સ્ત્રીં [સં.] તદ્દળીર; કગમત (૨)
 ન્યાય; તક. ંયુક્તિ સ્ત્રીં સારાનરસા
 ઉપાય કરવા તે; વિવિધ યુક્તિઓ
 અજમાવવી તે. ંયાજ વિં ચતુર;
 હોશિયાર (૨) શોધક, કરામતી
 યુગ પું [સં.] પૌરાણિક રીતે પાડેલા
 કાળના લાખા ચાર વિભાગોમાનો દરેક
 (સત્ય, ત્રેતા, દ્વાપર અને કલિ) (૨)
 જમાનો [લા.] (૩) યુગલ; યુગ્મ, ંધર્મ
 પું યુગનો પ્રધાન ધર્મ, ંપ્રવર્તક વિં
 યુગ પ્રવર્તિનાર; યુગ બદલનાર (૨)
 પું જેના મહાન પુરુષાર્થથી જગતમાં
 યુગાંતર થાય તે (પુરુષ). ંલ નં
 નેડું. ંધર પું [સં.] યુગપ્રવર્તક
 યુગ્મ નં [સં.] નેડું. ંક નં [સં.] યુગ્મ;
 નેડું. ંકોષ્ટ પું 'ઓહરને' ંએન્ઝલ' [ગ.]
 સુદોષિયા પું [સં.] આદર્શ સમાજવ્યવસ્થા
 અને સુખસંપત્તિવાળો કાર્પનિક બેઠ કે
 તેવો પ્રદેશ યા રિયતિ
 યુત વિં [સં.] યુક્ત; સહિત. -તિ સ્ત્રીં
 [સં.] યોગ; મિશ્રન; મેલાપ મિટા
 યુધિષ્ઠિર પું [સં.] પાંચ પાંડવોમાં સૌથી
 યુદ્ધ નં [સં.] લડાઈ; સંગ્રામ. ંનિષેધ
 પું યુદ્ધનો સર્વથા નિષેધ. ંસોફ્રી
 સ્ત્રીં યોગ સમય માટે યુદ્ધ બંધ રાખવું
 તે; 'આર્મિસ્ટીસ'. ંદોષર વિં [અજ્ઞાત]
 યુદ્ધ પછીનું; યુદ્ધ પત્યા પછીના શાંતિના
 કાળમા કરવાનું-હાથ ધરવાનું; જેમ કે
 યુદ્ધોત્તર યોજનાઓ
 યુનાન પું [ફા.] ગ્રીસ. -ની વિં યુનાનનું
 કે તેને લગતું (૨) મુસલમાનોનું-તેમણે
 ખીલવેલું (વેડું) [ખતનો જથ્થો
 યુનિટ પું [દ.] એકમ; મૂળ ધટક (૨) એક

યુનિવર્સિટી સ્ત્રીં [ફ.] વિદ્યાપીઠ; વિશ્વ-
 વિદ્યાલય [૨. વિ.]
 યુરેનિયમ નં [દ.] એક ધાતુ (મૂળ તત્ત્વ)
 યુવક પું યુવાન. ંઅવૃત્તિ સ્ત્રીં યુવાનોના
 સંગઠનની કે તે વડે ચલાવાતી પ્રવૃત્તિ.
 ંમંદળ નં, ંમંદ પું યુવકોનો
 સંગઠિત સમૂહ કે સંસ્થા
 યુવતી સ્ત્રીં [સં.] જુવાન સ્ત્રી
 યુવરાજ પું [સં.] પાટવી કુંવર. -રી
 સ્ત્રીં પાટવી કુંવરની સ્ત્રી
 યુવા પું [સં.] યુવાન. ંન વિં યુવાવસ્થામાં
 આવેલું, જુવાન (૨) પું તેવો પુરુષ.
 ંવસ્થા સ્ત્રીં [+ અવસ્થા] જુવાની
 યુક્ત સ્ત્રીં [સં.] નહ
 યુથ નં [સં.] ટોળું
 યુપ પું [સં.] પછાતા પછાને બાંધવાનો ધાંમડો
 યે 'ય' જેમ જ અર્થ મુસવે (કાર્ષક વિરોધ
 માત્રામાં) [પ્રકારે; ગમે તેમ કરીને
 યેન ટેન પ્રકારેલું શં પ્રં [સં.] ગમે તે
 યોગ પું [સં.] મેળાપ; સંગમ (૨) ઉપાય;
 ંલાજ (૩) પરમાત્મા સાથે સંબંધ
 કરવાનો ઉપાય (૪) ચિત્તવૃત્તિનો નિરોધ
 (૫) યોગદર્શન (૬) અવસર; પ્રસંગ;
 લાગ (૭) સૂચક કે ચંદ્રના અમુક સ્થાનમાં
 આવવાથી થતા રજ વિચિત્ર અવસરમાનો
 દરેક [જ્યો.] (૮) બ્યુત્પતિ [બ્યા.] ંદેશ
 પું; નં [સં.] ને વસ્તુ ન હોય તે મેળવવી
 અને હોય તેનું રક્ષણ કરવું તે (૨)
 કુશળતા, આબાદી. ંદર્શન નં [સં.]
 પત્તજલિપ્રણીત યોગશાસ્ત્ર. ંનિદ્રા સ્ત્રીં
 [સં.] અધી' નિદ્રા અને અધી' સમાધિની
 રિયતિ (૨) યુગના અંતમાં વિજ્યૂની
 નિદ્રા. ંખલ [સં.], ંખળ નં યોગથી
 પ્રાપ્ત થતી શક્તિ. ંભ્રષ્ટ વિં [સં.]
 યોગમાંથી અળેલું. ંમાયા સ્ત્રીં [સં.]
 યોગની વ્યર્થ શક્તિ (૨) સુદૃઢની કૃત્તિ
 કરનારી ઈશ્વરની શક્તિ (૩) દુર્ગા. ંમુદ્રા
 સ્ત્રીં ખેચરી વગેરે પાંચ મુદ્રાઓમાની
 દરેક; યોગની વિશિષ્ટ ક્રિયા. ંફલિ સ્ત્રીં

શબ્દની ત્રણ પ્રકારની અર્થબોધક વૃત્તિ-
શક્તિમાની એક (યોગ, શ્દિ અને
યોગશ્દિ), જેમા યોગ-વ્યુત્પત્તિ-
તેમ જ શ્દિ બનેથી શબ્દનો અર્થ નક્કો
થાય છે ઉદા ૫ ન[વ્યા] ંશાસ્ત્રનં
[સ] યોગન નિરૂપણ કરનારુ સાક્ષ
ંએમાધિશ્લો[સ] પૂર્ણધ્યાનમા ઇત્તુ
લીન યથજયુ તે ંસાધના સોં યોગની
સાધના ંસિદ્ધ પું યોગની સિદ્ધિ
પ્રાપ્ત કરનારો, યોગી ંસૂત્રનં[સ]
પતજલિએ રચેનો યોગશાસ્ત્રનો પ્રસિદ્ધ
ગ્રંથ -ગાનુયાંગે અં [+ અનુયોગ]
શુઓ નેશાનનેગ -ગાહ્યામ પું
[+અન્યાસ]યોગનોઅન્યાસ -ગાધ્યામપું
[+અયોગ] અનુક્રી અને પ્રતિક્રી
સનેગ -ગિની શ્લો[સ] યોગાહ્યાસ
કરનારી સ્ત્રી, તાપરી (૨) દુર્ગા અને
શિવની તહેનાતમા રહેલી આઠ ઉપદેવી
ઓમાની દરેક -ગી પું [સ] યોગ
સાધન કરનાર, તપસ્વી -ગીરાજ,
-ગીશ્વર -ગીંદ્ર, -ગેંદ્ર, -ગેશ્વર
પું [સ] યોગીઓમા શ્લ(૨) મહાદેવ

યોગ્યવિ[સ] ઇજગ્ર ઘટ્ટ લામક ૦તા
શ્લો[સ] યોગ્ય હોવુ તે -ગ્યાયોગ્ય
વિં [+અવાચ્ય] યોગ્ય અને અયોગ્ય
યોગ્યક વિં (૨) પુ[સ] યોગના કરનાર.
૦તા શ્લો યોગવાની શક્તિ
યોગન પું [સ] ચાર ગાઠ
યોગતા શ્લો[સ] ગોઠવણ, વ્યવસ્થા (૨)
કામં પરત્વે રીત, વસ્તુ, ઉદેશ વગેરેના
પહેરેથી કશેલો વિચાર, સ કલના વગેરે તે
યોગ્યું સંકિં [સ] યુગ્મ નેડે સાધવુ,
નેડવુ (૨) યોગના કરવી, રચવુ ગોઠવવુ
(૩) નીમવુ, મૂકવુ, -મા પ્રવૃત્ત કરવુ
યોદ્ધો યોધ [સ] પું લડવેયો
યોનિ(-ની) શ્લો[સ] સ્ત્રીની જનનેદ્રિય
(૨) ઉત્પત્તિસ્થાન, આદિ કારણ (૩) દેવ,
મનુષ્ય, પશુ વગેરે જેવી જીવની જાત
યૌગિક વિં [સ] યોગ સબધી
યૌન વિં [સ] યોનિ સબધી યોનિમાથી
જન્મેલુ (૨) લોહીના સબધવાળુ, લગ્ન
સબધમાથી યુગ્મ
યૌવન નં [સ] જુવાની ંવેશ(-ય)વિં
જુવાન -ના સ્ત્રી યુવતી (અશુદ્ધ શબ્દ
રચના)

૨

૨ પું [સ] ચાર અર્ધસ્વરોમાનો બીજો
રકેલકે સ્ત્રી[જક નો દ્વિમાવ]ખેચાખેચી,
તકરા
૨કેમ સોં[વ] નીલ(૨)દાગીનો ધરેલુ(૩)
મોટી સખ્યામા નાણુ (૪)સખ્યા[ગ]
(૫) ગણિતનો દિસાખ મડાવે છે તે
લખાણ [એક પાત્ર
૨કા(-કે)ખી સ્ત્રી સોં [જા] નાનુ, છીછુ
૨ક્ષા વિં [સ] રાત્ર, લાન (૨) રાગવાળુ
(૩) નં લોહી ંકેષુ પું લોહીમા
હોતો (રાતો ને ધોળો) સૂક્ષ્મ અણુ,
'કોર્પરકલ' ંપાત પું [સ] લોહીનુ
પડવુ વહેવુ તે. ંપિત નં [સ] લોહી

વાળી રસી ગ્રંથાં કરે તેવો એક કોઠ
(૨) જેમા નાક-મો ઉત્પાદિમાથી લોહી
પડે છે અથવા લોહીમિશ્રિત કાઈ પડે
છે એવો એક રોગ ંવાસિની સ્ત્રી
રક્ત વહેનારી નંસ ંત્રાવ પું લોહીનું
વહેવુ તે (૨) ઝાડા વાટે લોહીનું જવુ
તે -એક રોગ
૨ક્ષક વિં (૨) પું [સ] રક્ષણ કરનાર
-સૂ નં [સ] રખવાળી, બચાવ, પાલન.
-સૂમક વિં રક્ષણ પર ધ્યાનવાળુ,
'ડિફેન્સિવ', 'પ્રોટેક્ટિવ'
૨ક્ષ્યું સં કિં [સ] રક્ષી રક્ષણ કરવુ
૨ક્ષા શ્લો [સ] રક્ષણ (૨) રાખડી (૩)

રાખોડી ૦૫૫ ધન, નં ૦ રાખડી બાધ
 વાની કિયા (આવ ધી પૂર્ણિમાને દિવસે)
 રક્ષિત વિં [પા] રક્ષાયેતુ
 રખડપટ્ટી સોં રખડતુ તે, ફેરા, ધક્કા
 રખડવું અંકિં રખડવું, નકામા ફેરા ખાવા
 (૨) [પા] ઠેકાતે ન પડતુ (૩) અધ
 વચથી વાણસી જવુ
 રખડાકિ વિં રખડતુ, બાકતુ (૨) ઠરાયુ
 રખડામણુ નં, -છૂંડી સોં નકામી
 રખડપટ્ટી
 રખડુ(-રેવ) વિં જુઓ રખડાકિ
 રખપત સોં પત-આમર રાખવી તે
 રખરખ નં [રવં] તનપતુ-તનસતુ તે
 (૨) (માદગીમાથી) ચેન ન પડતુ તે ૦વું
 અંકિં રખરખ કરતુ (૨) અંકિં ધીકતુ
 રખવાળા પું [દિ રત્નવાળ (સ રત્ન, મા
 રત્ન ઉપરથી)] રક્ષક, ચોક્કીદાર -ળી
 સોં, -ળું નં રક્ષણ ચોક્કી (૨) તે
 બંદ અપાત મહેનતાણુ
 રખાત સોં અમર પરચે રાખેલી સો
 રખાપત સોં જુઓ રખપત
 રખુ વિં રાખનાર, રક્ષનાર, સાચવનાર,
 સભાળનાર એવા અર્થમા નામને અતે
 ઉદાં ધરરખુ
 રખે(બને) અંક હોય હંદાધિ
 રખેવાળા, -ળી, -ળુ જુઓ 'રખવાળ'મા
 રખેળાણુ સંકિં રાખવાળુ કરતુ, રાખ
 લેગવવી
 રખો(બપિયો) પું [સ રત્ન ઉપરથી] ગામ
 કે ખેતગી ચોક્કી કરનાર ૦પુ નં
 જુઓ રખવાળુ [ભરમ
 રખયા સોં [પા રત્ન (સ રક્ષા)] રાખ,
 રખ સોં [પા] નસ (૨) [પા] ખમેદતિ,
 વહણ (૩) હંક
 રગ પું, નં [૨] બનુસ
 રગડ સોં માનિસ રગડતુ તે (૨) સખત
 મહેનત ૦દગડ અંક જેમ તેમ કરીને,
 જેમ તેમ ૦પટ્ટી સોં ખૂલ રગડતુ તે
 ૦પુઝારું નં જાડી પુઝિતુ કે બસીવાર
 વિનાનુ માણસ

રગડવું સંકિં ધૂલુ (૨) ચોગતુ (૩)
 ખૂલ મહેનત કરાવવી, ઠેરાન કરતુ
 રગડો પું ['રગ'તુ' પરથી] જાડો પ્રવાહી
 પદાર્થ (૨) પ્રવાહી નીચે કરતો કચો
 (૩) ખટખટ, ઝડો, પચાત
 રગતપીતિયુ વિં પતતુ રાડી
 રગદોળીનું સંકિં ધૂળમા રગડતુ, ખરડામ
 ચોમ કરતુ
 રગરગ સોં [સરં રખરખ] કાવાવાલા
 ૦વું અંકિં કરગરતુ, કાવાવાલા કરવા
 -ગાવણુ સંકિં 'રગરગ'તુ પ્રેરક (૨)
 આઠા આપી દુ ખી કરતુ (૨) ટેકાવતુ,
 વહખા મરાવવા
 રગશિયુ વિં ધીકુ, ધીયુ મુરત [નાકું
 શંખં અત્યત ધીમે ને મુરખીથી
 ચાલુ કામો]
 રગિયુ, રગીકું વિં [રખ' ઉપરથી] હકીકુ
 (૨) અમુક રગ-મનના વદણવાડુ
 રધવાટ પું ઉતાવળનો અગરાટ, બાવરા
 ચણુ -દિયાપણુ નં રવાટ કરતો તે,
 -દિયુ, -યુ વિં રધવાટ કરનાડું
 રધુ પું [સ] એક સ્પર્શથી રામ-
 રામના પ્રથિતામદ બનદન, બનાય,
 બપતિ, બવીર પું [પ] રામવદ
 રચન નં, -ના સોં [સ] રચતુ-બનાવતુ
 તે (૨) ગોડવણ, બ્યવથા -નાત્મક
 વિં [કાલ્પક] જેમા કાર્ષકનતુ રચવાનુ
 હોય તેણુ [રચનાત્મક કાર્યક્રમ પું
 રચનાત્મક કામોની ચોળના જેમ કે
 ગાધીજીએ બતાવેલી]
 રચયિતા પું [સ] રચનાર
 રચવું સંકિં [સ રચ] રચના કરવી, બનાવતુ
 રચવું અંકિં [દિ રચ] (પ્રવાહીનું) જમીનમા
 ઊતરતુ-પચતુ (૨) રાયતુ, આસપાસતુ
 રચિત વિં [સ] રચેલુ
 રચેલુ પચેલુ, રચુપચુ વિં [રચતુ +
 પચતુ] રત, તપ્તીન
 રજ સોં [સ] આણુ, ધૂળનો કણ (૨)
 ખૂલ, કરતર (૩) નં સોનો માસિક
 અટકાવ (૨) વિં ચોડુ, જરાક

રજક પું [સં.] ધોળી
 રજકણુ સોં; પું ધૂળો કણ
 રજકો પું મેથીની નતનું ધાસ
 રજકોશ પું કૂલનો અંડકોષ કે રજ
 [વ. વિ.]

રજત વિં [સં.] રૂપાનું (૨) ધોળાસ પડતું
 (૩) નં રૂપું. ૦ગાડોત્સવ પું પચીસ
 વધે પૂરાં થતાં જોવાતો ઉત્સવ;
 'સિદ્ધર જ્યુષિણી'

રજનિ(-ની) સોં [સં.] રાત્રી. ૦કર,
 ૦નાથ, ૦પતિ પું [સં.] ચંદ્ર

રજપૂત વિં (૨) પું [સ. રાજપુત્ર] રજ-
 પૂતાનાના ક્ષત્રિય રાજવંશનો આદમી
 કે તેને લગતું. -તાઈ સોં રજપૂતપણું.
 -તાણી, સોં રજપૂત સો. -તાના
 પું હિંદુઓ નામનો પ્રદેશ; રાજસ્થાન.
 -તી સોં રજપૂતપણું [મહિનો

રજખ પું [મ.] હિજરી સનનો સાતમો
 રજવાડી વિં [રાજ+વાડો] રજવાડાનું. -કું
 નં દેશી રાખ્ય. -ડો પું દેશી રાખ્ય
 (૨) રજપૂતો રહેતા હોય તે પ્રાંત-
 સંસ્થાન (૩) રાજનો મહેલ

રજસ પું [સં.] જુઓ રજેગુણ (૨) જુઓ
 રજ. -સ્વલો [સં.], -સ્વળા સોં અટ-
 કાવવાળી સો [છટી (૩) રુખસંઠ
 રલ સોં [મ. રિજા] પરવાનગી; સંમતિ (૨)
 રલઈ સોં થોડા રૂની ઓડનાની અમુક
 પ્રકારની ગોદડી

રલકલ સોં [મ. રિજાકજા] માંદગી (૨)
 અણધારી આફત (૩) મૃત્યુ
 રલચિટ્ટી સોં રજ આપતી કે ભાગતી ચિટ્ટી
 રનિરટ્ટર નં [રં.] પત્રક; નોંધપત્રક (૨)
 [રં. રનિરટ્ટ ઉપરથી] પાસ્ટ ઓફિસમાં
 નોંધાવી પાવતી લઈને વિરોધ મુરક્કિતપણે
 નોંધવાતો કાગળપત્ર (૩) સરકારમાં
 નોંધવું - નોંધાવવું તે.

રજ સોં ['રજ' ઉપરથી] રેતી
 રજૂ વિં [મ. રજૂ] નજર સામે રાખેલું;
 હાજર કરેલું. ૦આત સોં રજૂ કરવું તે

રજેગુણ પું [સં.] પ્રકૃતિના ત્રણ ગુણોમાંનો
 બીજો (પ્રવૃત્તિનો હેતુભૂત ગુણ) (૨) ક્રોધ;
 તામસ [લા.]. -ણી વિં રજેગુણવાળું
 કે તેને લગતું (૨) ક્રોધી; તામસી [યહું
 રજેટાકું અંકિં (કપડું) રેળાકું ને ધૂળથી મેલું
 રજેટી સોં ['રજ' ઉપરથી] ઝીણી ધૂળ
 રજેણો પું [રજમ + હણ] જેન સાધુની
 પૂજણી - જોધા [યહું તે

રજેકશન નં [સં.] પહેલી વાર રજસ્વલો
 રજેયણો પું જુઓ રજેણો
 રજજુ સોં [સં.] દોરી; દોરડું
 રજળપટ્ટી, રજળપાટ સોં રજળપાકરું
 તે (૨) રજળવાની ધમાક કે મહેનત
 રજળવું અંકિં નકામું કે કામધધાવગર
 રખડું - લટકવું. [(કામ) રજળી જવું =
 ગેરવલ્ય કે ખોટાં પડી જવું]

રટણુ નં, -ણી સોં, -ની [સં.] નં, -ના
 [સં.] સોં રટવું તે. -વું સંકિં [સં. રટ]
 વારે વારે યાદ કરવું - બોલવું

રટકણુ (-ણું), રટકું વિં જરાકમાં કે
 વારંવાર રડવા કરવું; રોતથ

રટતી સૂરત વિં રડતા - ઉદાસી ચહેરાનું
 રટથડ પું જુઓ રથથડ

રડળાડવું અં કિં [રડ (ર. રટ્ટ = ખસી
 પડેલું) + ગળડવું] રખડવું, રજગવું, રવડવું
 રડથડ સોં રડવડવું તે. ૦વું અં કિં
 [જુઓ રડળાડવું] રખડવું; કૂટાવું

રડવું અં કિં [પ્રા. રટ (સં. રટ્ટ)] રૂદન કરવું
 (૨) સંકિં - ને ઉદેશીને દુ.ખી યહું (૩)
 દયા આવે તે રીતે વલ્લવું

રડવું અં કિં [ર. રટ્ટ = ગળડેલું] ગળડી જવું
 રડાકૂટ સોં, -ટો પું રાઇ કૂલું તે (૨)
 ખળાપો (૩) વ્યથા શ્રમ

રડાચોળ સોં [રડવું + ચોળ (ર. રોળ =
 કોણાલય)] પોકેપોક મૂકીને રડવું તે

રડથુખડથુ વિં [રડવું (ર. રટ્ટ) + ખડવું]
 વિખડું - ખડ પડેલું (૨) ભાગ્યે કોઈક
 (૩) વેરાયેલું; વીખરાયેલું

રઠ સોં [પ્રા. રટ (સં. રટ્ટ)] લગની (૨) રઠ

રઘિયાળું વિં(સ રાગ ઉપરથી)મુદર, મોહક
રણ નં(પ્રા રણ(યે અરણ્ય)) રેતીનું મેદાન
રણ નં(મ) યુદ્ધ (ર) લડાઈનું મેદાન
રણકર્ણુ અં કિં [રવં, પ્રા રણકાર(સ
રણકાર)] રણકારો યનો-કપનો (ર)
પાડાનું બોલકુ [કા]

રણકાર(-રૈ), રણકો પું [જુઓ
રણકુટ/ધાતુની વસ્તુ ખખડવાનો અવાજ
(ર)ને અવાજ ધઈ ગયા બાક નીકળ્યા
કરનો કપનો-મૂળતો સૂર

રણસેત્ર નં(સ) રણભૂમિ
રણગાડી સ્ત્રી લોહાના બખતર વગેરેથી
સુસજ્જ, તથા ખાડાખેંચા વગવી શકે તેવા
પેડાની રચનાવાળી તોપ વગેરેવાળી યાંત્રિક
ગાડી, 'ટેન્ક'

રણગીત નં લડાઈનું ગીત
રણછોડ પું(સ રણ+છોડ) શ્રીકૃષ્ણનું એક
નામ(જરાસંધ સાથેના યુદ્ધમાંથી રણભૂમિ
છોડીને દ્વારકાનાસી ગયા હોવાથી) વરાય
પું બંબડા કોરના પ્રસિદ્ધ મદિરમાં
સ્થાપિત (ભગવત્-) સ્વરૂપનું નામ

રણજગ પું મોટું યુદ્ધ, સખત કષ્ટાક્રમી
રણજિત વિં યુદ્ધમાં જીતનાર
રણઝલુવું અં(કિં [રવં]) (નૂપુર વગેરેનું)
જંગલનું-ખગખલુવું

રણધીર(-રૈ) વિં યુદ્ધમાં ધીર-અડગ
રણખ મે પું રણથરૈ
રણભૂમિ(-મી) સ્ત્રી(સ) લડાઈનું મેદાન
રણુરગ પું કૃત્ય કે તેનું મેદાન (ર) યદાઈનો
રસ, ઉત્સાહ

રણવાટ સ્ત્રી-રણસેત્રનો રસ્તો(ર)બહારવટું
રણવામ પું રાગીઓને રહેવાનો વાસ-
સ્થાન, આત પુર

રણશિંગડું, રણશિંગું નં યુદ્ધમાં
વગાડવાનું તલકું

રણશૂર(-રૈ) વિં યુદ્ધમાં બહાદુર
રણમ આમ પું મોટું યુદ્ધ (ર) રણભૂમિ
રણહાક સ્ત્રી લડાઈની કિલિયારી-હાકલ
કે ગજના

રણંગળુ નં(સ) રણભૂમિ
રણિત વિં(સ) રણકાર કરતું
રણિયું, રણી વિં(સ ક્રા પરથી) દેવાદાર
રત વિં(સ) લીન (ર) આસક્ત
રતન નં જુઓ રતન (ર) આખની કીકી
ઓતેત સ્ત્રી એક વનરપતિ

રતય પું(મ. રત્ન)લગભગ સાગી આડત્રીસ,
રૂપિયામાર જેટલું એક અમેદ વજન.
-હી વિં રતવનું (ર) (સખ્યાવાચક
જોડે) અમુક રતવનું

રતવા પું આમડીનો એક રાગ

રતાશ સ્ત્રી [રાતું ઉપરથી] લાલાશ

રતાળુ નં(સ રત્નાનું=સકન્દ ઉપરથી)
એક કદ [રાતી મુખડ

રતાંજ(-ઠ)હી(-ળી) સ્ત્રી(સ રત્ન+જન)

રતાંધળું વિં(પ્રા રત્ન(સ રાત્ન+ધ))રાને
ન દેખે તેવું

રતિ સ્ત્રી(સ) આસક્તિ, અનુરાગ (ર)
પ્રીતિ, આનંદ (૩) કામકોટા, સ્વભાગ
(૪) કામદેવની સ્ત્રી વનાથ, વપતિ પું
[સ] કામદેવ

રતી સ્ત્રી(સ રતિકા) યનોડી જેટલું કદ
કે વજન (ર) વાડ, તોલાથી નાનું એક
વજન બપૂર, બહાર વિં રતી જેટલું
(ર) જરાક [લાલાશ પડતું

રતુંબડું, રતુંમડું વિં [રાતું ઉપરથી]
રતોવ(-વા)ઈ અં રાતે ને રાતે

રતન નં(સ) કીમતી પર્યટ(મણિ વગેરે)
(ર) દરેક ભૂતિમાં ઉત્કૃષ્ટ વસ્તુ (૩) સમુદ્ર
વયોવતાની કળેથી ૧૪ વસ્તુઓમાંની દરેક
(લક્ષ્મી, કૌસ્તુભ, પારિભતક, સુરા, ધન-
તરિ, ચંદ્રમા, કામદુષા, ઔશવત, રહા
વગેરે દેવાખનાઓ, ઉચ્ચે શ્રવા, હલાહલ,
સારંગધનુષ, પાચજન્ય રાખ અને
આમૃત) ંચિંતામણિ પું ચિંતામણિ.
બજડિત વિં રનોથી જડેલું બનાવેલું
સ્ત્રી(સ) મણિઓની માળા કે હાર.
-ત્તાકર પું(સ) રનોની ખાખ, સમુદ્ર.
-ત્તાવલી સ્ત્રી(સ) રત્નમાણા

૨૪ પું [સં.] ઉપર ધુમ્મટ જેવા છત્રવાળું
એક વાહન (૨) લગ્નની ગાડી. ંજા
(-યા)ત્રા સ્ત્રીં અપાડ મુદ્ પીજનો
તહેવાર, જ્યારે દેવને રથમાં બેસાડી ફેરવે છે
૨૪૫ પું [સં. સ્ત્ર. ઉપરથી] માઠી અને
છાણનું ભડું લીપણ
૨૪૫ સ્ત્રીં [સં.] ચેરી (૨) રાજમાર્ગ
૨૬ વિં [અ. રજ] નકામું, ખાતલ કરેલું
૨૬ ન પું [સં.] દાંત
૨૬૫ પું [‘૨૬’ ઉપરથી] કહેલી વાતને ૨૬
કરે તેવા સામે જવાળ
૨૬૫ વિં [નુઓ ૨૬] નકામું
૨૬૫ સ્ત્રીં [સં. રજા] સૂચની પત્ની
(૨) ટોપણીમાં જવારા ત્રાવીને દેવી બેસાડે
છે તે (જનોઈ કે કામ વખતે)
૨૫૫ સ્ત્રીં, -ટો પું આટો; ફેર (૨)
લાગી દોડ; ગજારડી (૩) રપેટવું - ચકવડું તે
રપેટવું સંકિં ખૂબ જોસથી દોડાવડું (૨)
ખૂબ મહેનત કરાવી ચકવડું
૨૫૫ સ્ત્રીં, -ટો પું નુઓ ૨૫૫
રફતે રફતે અં [ગ.] ધીરે ધીરે; થોડે થોડે
૨૬ વિં [અ. રફમ] નાહેલું; પડાયન કરી
ગયેલું. ંચકર વિં પડાયન કરી ગયેલું
૨૬ પું [અ.] તણવાનું કામ. ંગર પું
તણનાર [અસ્તઅસ્ત
૨૬૬ અં [અ. રફમ્ રફમ] ફનાફાતિયા;
૨૫ પું [અ. રજ] પરમેથર; પરવરદિગાર
૨૫ સ્ત્રીં [હિં.] ગાસરી
૨૫૫ નં [ફં.] એક પ્રકારના ઝાડના રસનો
બનતો પદાર્થ
૨૫૫ નં [અ.] એક તંતુવાધ; રવાળ
૨૫૫ સ્ત્રીં ભરવાડ જેની એક નાતનો
માણસ
૨૫ પું [અ.] વસંતઋતુ કે ત્યારનો રખી-
પાક. ંઉલઅવલ પું [+ ંજાવલ
(અ.)] દિજરી સનનો ત્રીજો મહિનો.
ંઉલઆખર પું [+ ંજાવલ (અ.)]
દિજરી સનનો ચોથો મહિનો. ંપાક
પું શિયાળુ પાક

૨૫૫ (૨) નં નુઓ ૨૫૨
રમકેલમકે સ્ત્રીં [રવં] ઝાંઝર રમજૂમ
કમકે તેમ લટકાવી ચાલવું તે
રમકેડું નં નાનાં છાકરાંને રમવાની વસ્તુ
રમખાણુ નં મારફાડ; તોફાન; ધિંગાણું
રમચી સ્ત્રીં સોનાગેરુ; એક ભતની લાલ
માટી [માસ
રમજાન પું [અ.] દિજરી સનનો નવમો
રમકેડ સ્ત્રીં તડામાર; ઝડી
રમકેલ સ્ત્રીં [રવં] નૂપુરનો અવાજ
(૨) અં રમજૂમ
રમણુ પું [સં.] કાંત; પતિ (૨) નં
રમવું તે; વિલાસ; કીડા. [રમણે અંઉવું
= રમતમાં થેલું થવું (૨) (થેલણ જેવું
લાગે ત્યાં સુધી) જોશમાં આવવું; ડોલેલ
કે વાયેલ તબિયતનું થવું]
રમણુખુઝારું નં માટીનું ભડું દાંકણ
(૨) તેના જેવું બેડોળ, ઢંગધડા વિનાનું
કાંઈ પણ [લા.]
રમણુભમણુ અં [રમવું + ભમવું] અસ્ત-
વ્યગ્ત; વેરણખેરણ
રમણુ (-શ્ચી) સ્ત્રીં [સં.] સ્ત્રી (૨) સુંદર સ્ત્રી
રમણીક, -ય [સં.] વિં બનેલોદર. -યતા સ્ત્રીં
રમત સ્ત્રીં [‘રમવું’ ઉપરથી] ખેલ; કીડા;
ગમત (૨) રમવાની રીત (ગિલ્લીદંડો;
ચેતરંજ વગેરે). ંગમત સ્ત્રીં નુઠી
નુઠી ભતની રમનો; ખેલ; કીડા. ંવાત
સ્ત્રીં સાવ સહેલી, રમત જેવી વસ્તુ
કે કામ; રમતા રમતાં સધાય એવું તે.
-તારામ પું એક દેશજે ટકીને ન
રહેનાર; બધે રખડ્યા કરનાર -તિયાળ,
-તીલું વિં રમતમાં જ ચિતવાળું.
-તું વિં ‘રમવું’નું વંદું (૨) ધૂડું;
બંધનરહિત (૩) મોકળું; ખુલ્લું (૪) દીવું;
તંજ નદિ એવું [માનણ; લીન
રમમાણુ વિં [સં.] રમી ગયેલું, આનંદ
રમરમ અં એવો અવાજ થાય તેમ
(૨) છપ ઉપર રવરવે તેમ. -માવડું
સંકિં જોરથી મારવું

રમલ પું [મ. રમ્; સ. રમ્] પાસા
ફેફા બલિષ્ઠ નેવાળી વિધા (૨) તેના
પાંચ ધાતુના પાસા

રમણું અંકિં [સ. રમ્] ખેલુ (૨) આનંદ
માનવો (૩) મનમાં કે યાદદારત પર
સતત હોવું - ત્યાંથી ન પાસવું કે ભુલાવું.
જેમ કે, વાત રમ્યા કરવી, રમી રહેલી
(૪) કામકોડા કરવી (૫) તમારો - ખેલ
કરવો (બંધવો) (૬) હાથ ખેલવો (પાસા,
પત્તા) (૭) લાડ કરવું (૮) નકમું
રખાવું; રસજીવું

રમા સીં [સ.] સુદર સી (૨) હમી.
ઠંકાંત પું [સ.] વિષ્ય; પ્રથુ

રમાડું સંકિં 'રમણું' પ્રેરક (૨)
પડાવું, ફેસલાવું; ઉતરવું

રમાનાથ, રમાપતિ પું [સ.] વિષ્ય, પ્રથુ

રમ્મ સીં [મ. રમ્મ] મન ખુશ થાય
તેવી ગમત (૨) મરકરી; વિનોદ. - છ
વિં ગમતી; વિનોદી

રમેશ પું [સ.] જુઓ રમાપતિ

રમ્મ વિં [સ.] રમણીયં

રમણ (અહીં, ની) સીં [પ્રા. રમણી (સં.
રજની)] + રાત્રી

રમ પું [સં.] અવાજ

રમઈ સીં [વિ. રમઈ] નાનો રવેયો

રમડું અંકિં [જુઓ રડવડું] રખડું

રમરમ અં રમરવે તેમ ઠું અંકિં
ચચરવું (૨) અવાજ સાથે (ગ્વાળાની
જેમ) ગતિમાન દેખાવું. - વાડ પું
રમરવડું તે

રવાનગી સીં [વા.] જડું-રવાના થવું તે;
વિદામગીરી (૨) તે વખતે આવેલી શેઠ
(૩) પરગામ રવાના કરવું - મોકલવું તે

રવાના અં [મ.] મોકલેવું; વિદાય કરેલું

રવાનુકરી વિં [સ.] અવોજના અનુકરણથી
થેનો (સખ્દ)

રવાંતે અં જુઓ રવાના

રવાલ સીં [વા. રહવાર] ઘોડા તથા બળદની
(અમુક એકધારા વેગવાળી) એક પ્રકાર-
ની ચાલ

રવિ પું [સ.] સુયં (૨) રવિવાર. ૦વાર
પું [મં.] અઠવાડિયાનો એક દિવસ

રવી વિં જુઓ ગ્રી

રવેશ પું [વા. રવિશ] માળનો બદાર
પડતો ભાગ; અંધો (૨) રિવાજ; ધારો.

રવી સીં મહાનનો રવેશ નાંચેનો
પરચાળ પડેલાનો અડાળો જેવો ભાગ

રવેયું નં પળુ નાનું વેંગણ (૨) ઉપરથી થોડું
ચીરી, મસાલો ભરી કરાતું - ભગતનું શાક

રવેયો પું [જુઓ રવઈ] દરી વડેલ-
વાનો વાસ

રવેયો પું [વા. રવિચ્છદ] દિ. રસનો

રવો પું દાણાદાર લોટ (૨) ધાતુનો રસ
જામી જઈ બનેલો દાણો (૩) ગોળની ચામી

રશિયન વિં [સ.] રશિયાનું કે તેને લગતું
(૨) પું તેનો વતની (૩) સીં તેની ભાષા

રશિયા પું [સં.] યુરોપની પૂર્વે અને
એશિયાની ઉત્તરે આવેલો દેશ

રશિમ પું; નં [સં.] કિરણ (૨) લગામ, રાસ

રસ પું [સ.] છમથી માલુમ પડતો સ્વાદ

(ખાટો, ખારો, ગળ્યો, તીખો, કડવો,
ઢીલો, એ છ) (૨) શરીરની સાત ધાતુ-

ઓમાંની પ્રથમ; અનનું પ્રથમ રૂપાંતર
(જેમાંથી પછી માંસ, મેદ, વીર્ય વગેરે

સાત બને છે) (૩) કાચ જેવા સામ-
ગ્રાથી રચાયેલી ભાવોનો ઉદ્દેક યતાં થતો

અલૌકિક આનંદ (શૂગાર, હાસ્ય, કડુણ,
વીર, રોદ, ભયાનક, અદ્ભુત, ખીમત, સ,

અને શાંત એ નવ પ્રકારનો) (૪) પ્રીતિ;
આનંદ (૫) મમત; સરસાઈ (૬) દ્રવ્ય;

પ્રવાહી (૭) વનરપતિ કે કુળનું પ્રવાહી
(૮) સાર; સત્ત્વ (૯) લાભ; નફો (૧૦)

સોનું રૂપ વગેરે ધાતુને ઓગાળીને કરેલું
પ્રવાહી (૧૧) પારો (૧૨) પારા, ધાતુઓ

વગેરેની મરમ ઠંકૂર નસફેદ રંગની એક
ઉપધાતુ (વેદક) (૨) પારો મારીને કરેલું એક

રસાયન, 'કેલોમલ'. ઠંકસ પું સાર;
સત્ત્વ; કસ. ઠંગુલું નં, ગુલેલો પું

એક બંગાળી મીઠાઈ (૨) તેના જેવા

યોગમદોળ માણસ [લા] ૦૨૨ વિં રસ
 યોગખનાર-સમજનાર (૨) પું તેવે
 માણસ (૩) રસાયની વેદ ૦૨૨૩ ઓં
 [રસના + દ્વિય] ઇમ. ૦૫૨૨ વિં રસથી
 પરિપૂર્ણ. ૦૬૦૨ અં રસપૂર્વક, હોરાશેર
 રમમ ઓં [મ રમ] રીત, રિવાજ
 રમમય વિં [મ] રસથી પરિપૂર્ણ
 રમવું સંક્રિં [મ રસ] ડોળ-ઓપ. ૦
 ચડાવવે (૨) સુશોભિત કરવું
 રસળવું અંકિં [મુઓ રસળવું] દીન
 કરવા નકામા આમ તેમ કૃષા કરવું
 રસળાગી(-૭) ઓં, -૮ પું રસળવું
 તે, નકામો વખત કાઢવો તે
 રસાકરશી(-મી) ઓં [રસો (દોરકું) +
 કસવું (ખેચવું)] ચડસપૂર્વક ખેચા
 ખેચી, ગજાણા જેવી રમવા
 રસાતલ [સ], -ળી નં પાચમુ પાતાળ
 [૦૪૨૫] = વિનાશ થવો (૨) નિર્વાજ જવું
 રસાત્મક વિં [સ] રસવાળું (૨) પ્રવાહી
 રસાદાર વિં [રસો + દાર] રસાવાળું
 રસાઓળ ઓં [સ રસ = પૃથ્વી + યોળ
 (ખેળવું)] પૃથ્વી રૂને-રસાતળ નય તેમ
 રસાયણ, -ન [સ] નં ધાતુ, પારા વગેરેની
 ભરમવાળી ઓષધિ (૨) જરા અને વ્યાધિ
 દૂર કરનાર ઓષધ (૩) રસાયનવિદ્યા
 ૦(-ન)વિદ્યા ઓં ધાતુ, પારા વગેરે
 મારવાની કે ધાતુ વગેરે દલકી ધાતુઓનું
 સોનું બનાવાની વિદ્યા (૨) રસાયણ-
 શાસ્ત્ર ૦(-ન)શાસ્ત્રનંસૌતિક પદાર્થોના
 લ્હો તથા તેમના પરિવર્તનના પરિ-
 ણામોની ચર્ચા કરતું શાસ્ત્ર, 'કેમિસ્ટ્રી'
 (૨) રસાયનવિદ્યા -ણી(-ની) વિં
 રસાયણ સંબંધી (૨) પું રસાયનશાસ્ત્રી
 રસાય પું [સ] આગે
 રસાવદાર પું ઘોડેસવાર દુકડીનો નાથક
 રસાલો પું [અ રસાલ] ઘોડેસવાર પલ
 ટન (૨) અમદાર કે શ્રીમતના પરિજન,
 પરિવાર વગેરે
 રસારવાદ પું [સ] રસ ચાખવો તે

રસાળ(-ળું) વિં રસવાળું (૨) કૃષ્ણ
 રસિક વિં [સ] રસવાળું, રસપૂર્ણ (૨)
 રસિયુ, ભાલુક, રસજી (૩) પું તેવે
 માણસ. ૦૧૧ ઓં, -કા ઓં રસજી
 કે રસીધી સ્ત્રી
 રસિયણ વિં ઓં 'રસિયુ'નું સ્ત્રીરૂપ
 રસિયુ વિં [પ્રા રસિય (સ રસિક)] રસે
 ઠામરાત, રસ માણવાને લેતુક (૨) રસ
 અનુભવનાર (૩) રસે ચડનાર, ચડસીવું
 રસી ઓં [વે રસિયા] પડુ, તેના જેવું
 પાણી (૨) રોગના જતુઓની બનાવેલી
 દવા (જેને સોયવાળી પિચકારી વડે
 રરીંગમા દાખલ કરે છે)
 રસી ઓં [પ્રા રસિ] દોરડી
 રસીક ઓં [પ્રા] પહોચ, પાવતી
 રસીકું વિં રસ ભોગવવા લેતુક (૨)
 છપીલું, સુંદર (૩) રસથી ભરેલું
 રસૂય પું [અ] પેગબર -લેખુદા પું
 ખુદાનો પેગબર
 રસેશ(-શ્વર) પું [સ] શ્રીકૃષ્ણ
 રસે દ્રિય ઓં [સ] ઇમ
 રસો પું ['રસ' ઉપરથી] અથાણું શાક,
 મુરખા વગેરેનો મસા નાવાળો નડો રસ
 રસો પું [પ્રા રસિ] નડું દોરકું
 રસોધયણ ઓં 'રસોધયો'નું સ્ત્રીરૂપ
 રસોધયો પું રસોધનોધધી કરનારો પુરુષ
 રસોઈ ઓં [અપં રસોઈ, પ્રા રસઈ (સ
 રસવતી)] રાધણું (૨) રાવેતુ અન્ન, ભોજન.
 ૦પાણી નં ભોજન કે તેનું લગતુ કામ
 -કું નં રસોઈ કરવાની જગા
 રસોળી ઓં શરીરની સપાટી ઉપર ઊપસી
 આવેલી ગાઠ [ઉપાય, છલાજ
 રસોડો પું [પ્રા રસજી] માગ, રાહ (૨)
 રસોડી ઓં [પ્રા રસિ (સ રસિય)] રસી,
 દોરડી. -રસો પું રસો, નડું દોરકું
 રહમ્ય નં [સ] છૂપે ભેદ (૨) મમ, તત્ત્વ
 રહિત વિં [સ] વગરનું
 રહીમ વિં [અ] કૃપાળુ (૨) પું પરમેશ્વર
 રહીશ વિં [રહેવું ઉપરથી] રહેવાસી

રહેણાં (રહે) નં રહેવાનું સ્થાન; વાસ
રહેણી (રહે) સ્ત્રીં રહેવાની રીત. ઠકરણી
સ્ત્રીં વર્તન; રીતભાત

રહેમ (રહે) [મ. રમ], ભ. સ્ત્રીં [મ.
રમ] દયા, કૃપા, મહેરબાની. ઠહિલ
વિં કૃપાળુ. ઠહિલી સ્ત્રીં કૃપાળુતા.
ઠમર સ્ત્રીં કૃપાદિ. —માન પું
પરમ કૃપાળુ પરમેશ્વર. —મિયત સ્ત્રીં
કૃપાદિ

રહેવાનું (રહે) અંકિં રલી રહાનું (ર)
એન પડવું. ઉદાં દુ ખે રહેવાનું નથી

રહેવાસ (રહે) પું રહેવું-વસવું તે (ર)
રહેણાં. —સ્ત્રી વિં રહેનારું; રહીશ

રહેવું (રહે) અંકિં [દિ. રહ] વસવું (ર) ઠકવું;
ઠરવું (ઠ) માવું; સમાવું (ઠ) અઠકવું;

યોમવું (પ) બાકી હોવું (૬) ઇવવું;
ઇવતા રહેવું (૭) યાત પડવું; સ્વરથ

થવું (૮) નોકરીએ લાગવું (૯) ગમ
રહેવો (૧૦) હોવું (બીજા સમ્પદા સાથે.

ઉદાં દીવા રહેવું) ૧૧) બીજા ક્રિયા-
પદના ભૂત કૃત સાથે 'તે ક્રિયા પરી

દરવી' એ અર્થમાં. ઉદાં તે બોલી
રહો (૧૨) ભૂત કૃત સાથે 'તે

ક્રિયા ચાલે હોવી' એ અર્થમાં. ઉદાં
હું વિચારી રહો છું કે તમે મારે શું

કરવું (૧૩) વર્તમાન કૃત સાથે 'તે
ક્રિયા ચાલતી રહે છે' એ અર્થમાં. ઉદાં

તે ઘેર કાગળ લખતો રહે છે
રહેં (રહેં) પું [મ. અવધ; પ્રા. અવધ,

રહણી જુઓ રહેં
રહેંસવું (રહેં) સંકિં [જુઓ રેસવું]

ચીરી નાખવું; કતલ કરવું
રહું વિં (ર) અં (રહેવું) નં (રહેવું) નકાર-

વાચક વાચક પછી, 'તો બહે એટલે
યોમવું', 'બહે એટલે વાત અટકે', 'બહે

એમ ન કરે' એવા બાવનો ઉદ્ભાવ.
ઉદાં ન આવો તો રહું. ન આવે તો

રહો, —હી. ઠસવું વિં બાકી બચેવું
રણતર નં [રણવું પરથી] કમાણી

રણવું સંકિં કમાવું

રણાઉ વિં રણવું, કમાવું (ર) નફો થાય તેવું
રણિયાત વિં [મ. હલિત ઉપરથી] ખુશી;

પ્રસન્ન

રણિયામણું વિં [જુઓ રણિયાત] મુંદર
રંક વિં [મ.] ગરીબ

રંગ પું [મ; પા.] લાલ, પીળો વગેરે
વણું કે તેની બધી કે તેનું પ્રવાલી (ર)

પટ; અસર (૩) આનંદ; મસ્તી; તાન
(૪) કેફ; નયો (૫) પ્રીતિ; રનેહ (૬)

આળસ; વટ (૭) રંગમૂર્તિ (૮) રણાંગન.
ઠડંગ પું (પ્રાયઃ બંબં) બાલ દેખાવ;

રીતભાત; ચાળા. ભા વિં રંગેલું (ર)
સુશોભિત (૩) સ્ત્રીં રંગની છા. ઉદાં

આ કપડાની રંગત સારી નથી (૪) મન;
આનંદ. ભાળી સ્ત્રીં ઉદરખના ભ્રમણાની

તાળી. ઉદેપ પું જુઓ રંગના લોકો પ્રત્યેનો
દ્રેષ. બપંચમી સ્ત્રીં બપંચમી. બપાણી

નં કેડી પીણ. બપાણર સ્ત્રીં આનંદની
રેલારેલ. બપાણ સ્ત્રીં [પા.] મોજમન

(ર) ગંજાની એક રમત. બેરંગી
વિં વિવિધ રંગનું. બજૂમિ (—મી) સ્ત્રીં

[મ.] જેના ઉપર નાટક ધાય છે તે
બીચી જગા (ર) નાટકશાળા. બેદ

પું જુઓ વણના લોકો પ્રત્યે બેદબાવ.
બેર અં ઉરખબેર; ઉલ્લાસથી.

બેંડપ પું ઉત્સવ નિમિત્તે રાખ્યા રેલો
મંડપ (ર) રંગમૂર્તિ (૩) દેવમંદિરનો

ખુલ્લો ચોક. બરસ પું ભોગવિલાસ;
પ્રેમરસ (ર) કંડુનો રંગ. બરસિયું વિં

ભોગવિલાસ કરનારું; વિલાસી. બરાગ પું
ગાનતાન; મોજમન. બરાણું વિં રંગીલું;

મોજ [પનાર
રંગરૂટ પું [મ. રિક્ત] હરહરમાં નવો હારતી

રંગરૂપ નં ધાટ; દેખાવ; સુંદરતા
રંગરેલ પું [પા.] કપડા રંગનાર

રંગરોગાન નં (પ્રાયઃ બંબં) રંગ અને
રોગાન (વગેરેની સુશોભિતતા)

રંગલો પું મરકો; વિદૂષક; ઉસાવનારો
(બવાઈ કે નાટકમાં)

રંગવું સંકિં રંગ ચડાવતો (ઉપર ચોપડીને કે તેમાં બોળીને)
 રંગાઈ સોં રંગવાની મનૂરી (૨) રંગવાની સફાઈ કે કળા. —ટ પું રંગવાનું કામ અને કળા. —ટી સોં રંગાટ (૨) રંગદેજ (૩) રંગવાનું કારખાનું. —રો રંગદેજ રંગિત વિં રંગેયું
 રંગી વિં [સ. રગિત] રંગનું શોખીન (૨) * (સમાસમા છેડે) રંગવાળું. ઉદાહરણ 'રંગી' (૩) સોં એક ભતની લાલ માટી
 રંગીન વિં [પા.] રંગેલું; રંગિત
 રંગીભંગી વિં [રંગ + ભંગ] વ્યસની (૨) રંગરસિયું; વિલાસી
 રંગીલું વિં [પ્રા. રગિલ] આનંદી, મોજી; રસિયું (૨) સુંદર; ખૂબસૂરત
 રંગોળી સોં [રંગ + ઓળ] જમીન પર રંગ પૂરી પાડેલી ભાત કે તે પાડવાનું એક ઓભર
 રંચ વિં રજ; જરા
 રંજ સોં [પા.] ડુંખ; ખેડ; દિલગીરી
 રંજક વિં [સ.] ખુશ કરે તેવું (સમાસને છેડે). ઉદાહરણ મનોરંજક. —ન નં [સ.] ખુશ કરવું તે (૨) રંગવું તે (૩) વિં મનોરંજક
 રંજવું સંકિં પીડવું, કનડવું
 રંજડ પું; સોં [રંજ' ઉપરથી] બગાડ; નુકસાન (૨) તોફાન; મસ્તી (૩) કનડગત; સંતાપ, કલેશ. ંજું સંકિં રંજડ કરવી
 રંજિત વિં [સ.] રંગિત (૨) પ્રસન્ન, આનંદિત (૩) આસક્ત; આનુરક્ત
 રંડા સોં [સં.] રાડ; રડી (એક ગાળ). ંયો પું વિધવાપણું. ંજવું સંકિં, ંજું અંકિં 'રાંડવું'નું પ્રેરક ને કર્મણિ. —ટી સોં નાચવા ગાવાનો ધંધો કરવી સો (૨) વેરધા (૩) મજાકાનું રાગિનું પત્તું. —ટીખાજ વિં વેરધાના છદ્મમાં પડેલું; અભિચારી. —ટીખાજ સોં રંડીખાજ પણું
 રંતિદેવ પું [સ.] પ્રસિદ્ધ દાની ચંદ્રવંશી રાજા
 રંદો પું [પા.] લાકડું છાંયી લીમું કરવાનું એક સુતારી ઓભર

રંધવારી સોં [રાધવું' ઉપરથી] રસોડાયણ
 રંધાવું અંકિં 'રાધવું'નું કર્મણિ (૨) - કામ સિદ્ધ થવું; ફાવવું; લાભવું [પા.]
 રંધો પું જુઓ રંદો
 રંધ નં [સ.] છિદ્ર; કાણું (૨) દોષ [લા.]
 રંધા સોં [સ.] એક અપ્સરા (૨) સુંદર સો (૩) કેળ. ંધળી નં કેળું. —લોડુ વિં સોં [સ.] કેળ જેવા સાયળવાળી સુંદર સો
 રા પું [સ. રાજ] રાજા
 રાધકલ સોં [ક.] એક ભતની બદ્ધક
 રાઈ સોં [સ. રક્ત = તાંબુ ઉપરથી] જુઓ રાવની
 રાઈ સોં [પ્રા. રાઈ (સ. રાજિ)] (સમાસમાં) શ્રેયી; પક્ષિ. ઉદાહરણ વનરાઈ
 રાઈ સોં [પ્રા. રાદમા (સ. રાજિકા)] એક ભતના મસાવાનાં બી ંજું નં રાઈ ચડાવેલા દલી માં ફળની બારીક કચુંબર નાખી બનાવેલી વાની. ંગીડું નં નજર ઉતારવા રાઈમીડું ઉતારી અગ્નિમાં નાખવાં તે [પુરુષ; બહાદુર]
 રાહિત પું [પ્રા. રાહત (સ. રાજપુર)] વીર
 રાક્ષસ પું [સ.] દાનવ; દેવ; અસુર (૨) રાક્ષસ જેવા વક્ષણવાળો માણસ [લા.] —સી વિં રાક્ષસવું (૨) રાક્ષસના જેવું; ગભવર; વિકરાળ, ક્રૂર (૩) સોં રાક્ષસ સો, રાક્ષસની સો (૪) કૃતરિયો દાન
 રાખ સોં [પ્રા. રક્ષા (સ. રક્ષા)] રાખોડી
 રાખડી સોં [સ. રક્ષા] અનિદ્રથી બચવા કાંડે ભંધવામા આવતો દોરો (જેમ કે, બળેવને દિવસે)
 રાખવું અંકિં [પ્રા. રાખ (સ. રક્ષ)] રક્ષવું; પાળવું; બચાવવું (બાલ, માન) (૨) સ્વપરવું (૩) ધાગણ કરવું; બતાવવું (દયા, નેર) (૪) દોષા દેવું; રહેવા દેવું (કાયમ રાખવું) (૫) ખરીદવું; ઉપયોગ માટે ખાસે રંદે એમ કરવું (૬) આગ સ્વંધ માટે પોતાનું કરવું (પરસો કે પર-પુરુષને) (૭) અન્ય ક્રિયાપદના (ભૂત-

કાળના) રૂપ સાથે સાતત્યનો અર્થ
 બતાવે. ઉદા. ઝાલી રાખવું, લખ્યે રાખું
 રાખોડિયું વિ. રાખોડીના રંગનું
 રાખોડી સ્ત્રી બરમ
 રાગ પું [સ.] મોહ; મમતા; આસક્તિ
 (૨) ગમે, મેળ; બનત (૩) ક્રોધ, ગુસ્સો
 (૪) લાન રગ (૫) મનોરજન થાય
 તેવી ગાવાની રીત (૬) અવાજ, સૂર.
 વડે પું લાગે સાદ (ગાવાનો કે
 રડવાનો). ૦(-ગિ)ણી સ્ત્રી [સ. રાગિણી]
 રાગની સ્ત્રી (દરેક રાગના છ મનાય છે).
 -ગિવિં [સ.] પ્રેમી, અનુરક્ત (૨) ક્રોધી
 રાધવ પું [સ.] ગુણો વરાજ (૨) રામ
 રાસ નં બોભર (૨) રાસરચીણ (૩)
 વાસણ (૪) પું સાળમા જેના વતી
 તાણે જી મોનીયો થાય છે તે, દોરીથી
 ગૂથેથી બનાવટ. ૦રચીણું નં ધરનો
 સરસામાન [શોભવું
 રાચવું અંકિં [દે. રજ] રાજ થવું (૨)
 રાજ પું [સ. રાજ] રાજ (૨) સમાસમાં
 'રાજ'નું પૂર્વ પદમાં થતું સરકૃત રૂપ.
 ઉદા. રાજમહેલ (૩) નં રાજ્ય. ૦કેલેલક
 નં રાજ્યનો તથા ઈશ્વરી કોષ; આસ-
 માની સુલતાની. ૦કન્યા સ્ત્રી [સ.]
 રાજકુવરી. ૦કર્તા પું [સ.] રાજ્ય
 કરનાર; રાજ ૦કવિ પું રાજનો
 માનીનો આશ્રિત કવિ. ૦કાજ પું
 રાજ્યને લગત કામકાજ (૨) રાજનીતિ.
 ૦કારણુ નં રાજવહીવટ, 'પોલિટિક્સ'.
 ૦કારણી વિં રાજકારણને લગત (૨)
 પું રાજકારણમાં ભાગ લેનાર માનસ.
 ૦કારમાર પું રાજકાજ. ૦કીય વિં
 રાજ કે રાજ્ય સંબંધી. ૦કીયકેદી પું
 રાજકોલને કારણે કેદમાં પૂરવામાં આવેલો
 રાજકારણી પુરુષ. ૦કુમાર પું [સ.]
 રાજનો નીકરો. ૦કુમારી સ્ત્રી રાજની
 દીકરી. ૦કુલ [સ.], ૦કુળી નં રાજનું
 કુટુંબ. ૦કુંવર પું રાજકુમાર. ૦કુંવરી
 સ્ત્રી રાજકુમારી. ૦કેદી પું જુઓ

રાજકીય કેદી (૨) રાજ કે રાજના જેવા
 વિધિથી પૂરવામાં આવેલો કેદી. ૦કોતિ
 સ્ત્રી રાજસત્તાની ધણધામણ - ફેરબદલી
 રાજગરો પું એક બતનું કુરાળનું અનાજ
 રાજગાદી સ્ત્રી રાજનું મિંદાસન
 રાજગુરુ પું [સ.] રાજનો ગૌર
 રાજગોર પું જુઓ રાજગુરુ
 • રાજચિહ્ન નં [સ.] મુગટ, છત્ર, ચામર,
 દડ વગેરે રાજના ચિહ્ન (૨) બવિધમાં
 રાજ થરો એટુ સૂચવતાં કેટલાંક સામુ-
 દ્રિક ચિહ્ન (૩) રાજના ચિહ્નની છાપ
 રાજદરબાર પું રાજને રહેવાનું અને
 દરબાર બરવાનું મોટું મકાન
 રાજદંડ પું [સ.] રાજનો દડ; એક રાજ-
 ચિહ્ન (૨) રાજએ કરેલી શિક્ષા (૩)
 રાજની સત્તા
 રાજદૂત પું [સ.] રાજનો એલચી
 રાજકોલ પું [સ.] રાજ કે રાજ્યનો કોલ.
 -લી વિં (૨) પું [સ.] રાજકોલ કરનાર
 રાજદ્વાર નં [સ.] રાજના મહેલનો
 દરવાજો (૨) રાજદરબાર. -રી વિં રાજ
 કે રાજ્ય સંબંધી; રાજકીય
 રાજધર્મ પું [સ.] રાજનો ધર્મ
 રાજધાની સ્ત્રી [સ.] રાજ રહેતો દોષ
 તે મુખ્ય મહેર; પાટનગર
 રાજન પું રાજ (સંબોધન) (૨) રાજ [પ.]
 રાજન પું [દં. રેત્તિ] એક ઝાડમાંથી
 નીકળતો રસ; બેરંગ
 રાજનગર નં રાજધાની; મુખ્ય રહેર
 રાજનીતિ સ્ત્રી [સ.] રાજસાસનની નીતિ
 કે વિદ્યા
 રાજનેતિક વિં રાજનીતિને લગતું
 રાજપાટ નં રાજગાદી
 રાજપુત્ર પું [સ.] રાજકુમાર. -ત્રી સ્ત્રી
 [સ.] રાજકુમારી [અમલદાર
 રાજપુરુષ પું [સ.] રાજનો નોકર કે
 રાજમંકરણુ નં રાજકારણ
 રાજપ્રમુખ પું રાજ્યોના એકમનો બધા-
 રણીય પ્રમુખ

રાજગદારણ નું રાજ્યનું ગદારણ
રાજગદાર વિં રાજના વંશમાં જન્મેલું
રાજગદાર વિં (૨) પું રાજનો ભક્ત.

-દ્રિ સ્ત્રી રાજ પ્રત્યેની બક્ષિ
રાજગદાર નું (સં.) રાજનો મહેલ
રાજગદાર પું રાજ કે રાજ્યનો ખાનનો
-બંડાર

રાજગદાર પું રાજ કે તાલુકદારે ખેડત
પારોથી લેવાનો ખેતીની બપજનો વાગ

રાજગદાર પું (સં.) વૈષ્ણવ મંદિરમાં
બપારનો એક ભોગ તથા દર્શન

રાજગદાર પું રાજનો મહેલ
રાજગદાર સ્ત્રી રાજની મા

રાજગદાર, રાજગદારી વિં (સંસ્કૃતમાં
રા. રા) જે પુરુષને કાગળ લખાતો હોય

તેને ઉદેશીને વપરાતું વિશેષણ
રાજગદાર વિં રાજએ માનેલું, પ્રતિષ્ઠિત

(૨) રાજગદારણથી માન્ય; 'કોન્સ્ટિ-
ટ્યુશનલ'

રાજગદાર પું (સં.) ધોરી રસ્તો
રાજગદાર પું (સં.) પતંજલિએ વર્ણવેલો

અષ્ટાંગયોગ (૨) રાજ યાચ તેવો ગ્રહોનો
યોગ (જન્મકુંડળીમાં) [એક ઇલાકાબ]

રાજગદાર પું રાજ્યના રાજ જેવો પુરુષ-
રાજગદાર સ્ત્રી રાજકારણી દાવ-પેચ,

યુક્તિપ્રયુક્તિ [રાજધિરાજ
રાજગદાર પું રાજઓનો રાજ; મહા-

રાજગદારી સ્ત્રી રાજની સ્ત્રી; પટ્ટરાણી
રાજગદાર પું રાજ

રાજગદાર પું (સં.) દાનિય વંશનો ઋષિ
(૨) ઋષિના જેવા આચારવાળો રાજ

રાજગદાર પું ગજ (૨) રાજ જેવો ભાગ્ય-
શાળી ખાતુલ (૩) વિં રાજને જાણે

તેણું; રાજગદાર
રાજગદાર અઠકિં (સં. રાગ) પ્રકારનું; રોમનું

રાજગદાર (ધ) પું મોટો પ્રખ્યાત વેદ
રાજગદાર નું રાજની આદા (૨)

રાજ્ય ગદારનું તે (૩) રાજ મારકને
રાજગદાર રાજગદાર; 'મોનકા'

રાજગદારી સ્ત્રી રાજની મરણ પ્રમાણે
આલનો રાજગદાર; 'મોનકા'

રાજગદાર વિં (સં.) રાજગદારવાળું કે તેને લગતું
રાજગદાર સ્ત્રી રાજ(૨)રાજ્ય ગદારનાર

સત્તા. ૦૬ વિં જેમાં રાજની સત્તા
આલવી હોય તે

રાજગદાર સ્ત્રી રાજની સમા(૨)રાજઓનો
દરબાર (૩) ખાસ વર્ગના લોકોના પ્રતિ-

નિધિઓની ધારાસભા; 'કાઠનિસલ ઓફ
રેટ'

[કાઠ (૨) જુઓ રાજગદાર
રાજગદાર વિં રાજને ચોગ્ય, ઉદા. રાજગદાર

રાજગદાર પું (સં.) સર્વોપરી રાજ વડે
ચોતાના રાજ્યાભિષેક વખતે કરાતો

એક ચણ
રાજગદાર નું દેશી રાજ્ય(૨)રાજગદારના.

-ની વિં રાજગદારનું (૨) સ્ત્રી
રાજગદારની બાપા

રાજગદાર પું (સં.) લાઝ ચાંચ અને પગવાળો
એક ભાતનો દંડ [રાજ કરવો]

રાજગદાર એ એવવાઈ ભયતેમ (ઉદા. દીવો
રાજગદાર પું (સં.) રાજ્ય કરનાર આદમી (૨)

રાજગદાર સંજ્ઞાનું પતું (ગંજીમાં) (૩)
ભોળો ને ઉદાર સ્વભાવનો માણસ. ૦૬૧

સ્ત્રી (સં.) રાજનો હુકમ. ૦૬૨ રાજગદાર પું
રાજઓનો રાજ; મહારાજ

રાજગદાર પું રાજ [પ.] (૨) મહેલને
ઉદેશી કૃતી વખતે ગાવાનું ગીત; મરસિયો

રાજગદાર વિં [જ.] પુરા (૨) સંમત. ૦૬૩ રાજગદાર
સ્ત્રી રાજગદાર; સહીસલામતી (૨) સ્વેચ્છા;

હોંસ. ૦૬૪ નું નોંડરીમાંથી છૂટા
થવાની અથવા દાવા વગેરેમાં કોઈ પાત્ર

બાબતમાં હકી જવાની રાજગદારી દર્શાવતું
લખાણ [આગેવાણું]

રાજગદારી અથવા વિં કમળ જેવાં લોગન-
રાજગદાર, રાજગદાર પું (સં.) રાજધિરાજ

રાજગદાર નું (સં.) રાજની દક્ષિણતો પ્રદેશ
(૨) સત્તા; અગ્ર. ૦૬૫ (નર્તી) પું

(સં.) રાજ્ય કરનાર; રાજ. ૦૬૬ (સ્ત્રી)
રાજગદાર રાજગદારની બિલકાપાથ. ૦૬૭

નં [સ.] રાજ્યનું તંત્ર ંધુરા સ્ત્રી
 [સ.] રાજ્યની જવાબદારી. ંનીતિ સ્ત્રી
 રાજ્ય સ્થાપવાની વિધા; હંડનીતિ.
 ંમકરણ નંરાજકારણ. ંખંધારણ
 નં રાજતંત્રનું ખંધારણ - તે સ્થા-
 વવાનાં ધારાઓરણ કે તેનો કાયદો.
 ંલક્ષ્મી સ્ત્રી રાજની શોભા-વેશવ-
 ંધ્યય (૨) વિજયની પ્રીતિ-ંભીરવ.
 ંયવસ્થા સ્ત્રી ંજ્યો રાજ્યખંધારણ
 (૨) રાજકારભાર. ંયવહાર પું
 રાજ્યનું કામકાજ. ંશાસ્ત્ર નં રાજ્ય
 સંબંધી શાસ્ત્ર; 'પોલિટિક્સ'. ંસમા
 સ્ત્રી ંજ્યો રાજસમા. ંન્યાભિવેક
 પું [સ.] રાજગાદી ઉપર બેસાડવું તે
 કે તેનો વિધિ. ંન્યાસોહણ પું
 [+ આતોડગ] રાજ્ય ઉપર બેસવું તે
 રાણી સ્ત્રી [સ.] રાણી
 રાડ સ્ત્રી [પ્રા. રાહિ (સ. રાહિ) સીસ;
 ખૂમ (૨) કળિયો (૩) કુરિયાદ
 રાકું નં જુવાર ખાજરી કે સરકતનો
 સોડો (૨) તીર (૩) ખરૂ
 રાણી સ્ત્રી [પ્રા. (સ. રાણી) રાજની સ્ત્રી
 (૨) રાણીની સંજ્ઞાનું ગંજકાનું પાનું.
 ંજાથું નં રાણીનું ડોકડું. ંવાસ પું
 જુઓ રણવાસ
 રાણું વિં [સ. નિર્વાળ] બુઝાયેલું (દીવા
 માટે) ંધળ વિં સાવ રાણુ; તંન
 અંધારું
 રાણો પું [પ્રા. રાળ, રાળવ (સ. રાજન,
 રાજક)] રજપૂત રાજ (૨) ગોસો [લા.]
 રાત પું [દિ. રતામ] હજમ; વાળદ
 (વાળંદનું માનવાચક સંબોધન)
 રાત સ્ત્રી જુઓ રાત્રિ
 રાતડિયા પું રાત્રી જુવાર
 રાતહહાટો, રાતહિવસ અં રાત્રે ને
 દિવસે; હ મેઘાં [કામ ચાલવું તે
 રાતપાળી સ્ત્રી રાતની પાળી; રાતે પછ
 રાતખ સ્ત્રી [અ.] રાજ નિયમિત પૂરું
 પાડવાનું કે લેવાનું રીકું

રાતવાગો પું રાતે કયાંક મુકામ કરવો
 કે ખેતરમાં ચોષ્ટી માટે રહેવું તે
 રાતું વિં [પ્રા. રત(સ. રત્ન)] લાકરમનું
 (૨) આચક્ર; રત (સમાસને છેડે. ઉદા.
 રગરાતું). ંચટક, ંચોળ [+ સં. ચોળ]
 વિં ખૂળ રાતું. ંપીછું વિં ઉરકેરાયેલું;
 આકળું, છંડકાયેલું [લા.]. ંમાતું વિં
 [+ સ. મત] હુદપુષ્ટ ને આનંદદ
 રાતોરાત અં રાત્રે ને રાત્રે; રતોવર્ષ
 રાત્રિ(-ત્રી) સ્ત્રી [સ.] સૂચં આપમે ને ભોગે
 તેની વચ્ચેનો સમય; રાત. ંચર્ચા સ્ત્રી
 [સ.] રાત્રે ફરવું તે (૨) રાતે કરવાની
 ક્રિયા. ંશાસ્ત્ર (-ળા) સ્ત્રી રાતે કામ
 કરતી નિશાળ (ધંધાદારી મોટા માટે)
 રાત્રે અં રાત્રે; રાત્રિએ
 રાધા સ્ત્રી [સ.] એક ગોપકન્યા (શ્રીકૃષ્ણની
 પરમ અનુરાગિણી). ંકાંત, ંવહત્તભ
 પું શ્રીકૃષ્ણ. ંગાંકું વિં રાધા જેવું
 ગાંકું; પ્રેમવિહ્વલ, વેવલું; પ્રેમાળ.
 -ધિકા સ્ત્રી [સં] રાધા
 રાધેય પું [સ.] કર્ણ (ધૃતરાષ્ટ્રના સાગિ
 અધિરથની પત્ની રાધા દ્વારા પાલિત)
 રાને નં [પ્રા. રણ (સં. અરણ્ય)] જંગલ
 (૨) ઉજ્જડ પ્રદેશ. ંટી, ંવી, ંબું
 વિં જંગલી (૨) અસહ્ય (૩) અમાર
 (૪) વનેરૂ. ંની વિં જંગલી. ંની
 પરજ સ્ત્રી [+સ પ્રજા] રાન પ્રદેશમાં
 વસતી આદિવાસી જાત
 રાકેટો પું [દિ. રપ] સાપ કે ઉંદરનું દર
 (૨) કીટી, ંધર્ષ વગેરેનું ઉપર ચોગી
 માટીના ઢગલાવાળું દર. [ંફાટવો =
 ધનુ મોટી સખ્યામાં ખદાર આવણું]
 રાખ(ંડી) સ્ત્રી [દિ. રખા] ભરડક;
 કાજ, વેસ (૨) ઉકાળાને જડો રાખ
 જેવો કરાનો શેરડીનો રસ
 રાખેતો પું [અ. રાખિત] ધાંદો, શિવાજ
 રાણું વિં [સ. રામમધરથી] ગામડિયું; અણધર
 રામ પું [સ.] દશરથ રાજના પુત્ર;
 વિષ્ણુનો એક અવતાર (૨) પરશુરામ

(૩) બળરામ (૪) પરમેશ્વરનું એક નામ
 (૫) છવ; દમ; હોરા (૬) વંકુને
 અતે લાગતાં 'તે કિમા કરવાની રેવવાળું'
 -મરત માણસ' એવો અર્થ સૂચવે
 છે. ઉદા. બમતારામ (૭) [સર. મ.
 રામ = રૂપિયો, સીતા = અધિકી] આનો
 (વ્યાજ) (૮) 'તે વર્ગમા મોટું' એ
 અર્થ બતાવવા નામની પહેલાં મુકાય
 છે. ઉદા. રામકુંડાળું ઇં. [એલો.
 ભાઈ રામ! = મહાદેવે રમણાનમાં લઈ
 જતાં બોલાતો બોલ (૨) ધઈ રહ્યું!
 સત્યાનારાની પાદી! ૦૨મી જ્યા =
 મરી જતુ (૨) પાયમાલ થતુ]. ૦૬કહાણી
 સ્ત્રી ૦ વીતકકથા; કુંખની કહાણી. ૦૪ી
 સ્ત્રી ૦ [દિ.] બાવી, સાધુની બાપડી.
 ૦૬કુંડાળું નં મોટું કુંડાળું. ૦૭કુંડ
 પું [સ.] દશરથના પુત્ર રામ
 રામજણી(=ની) સ્ત્રી ૦ [સ. રામા + જની]
 નાયનારી; ગણિકા
 રામઢોલ પું મોટું નગારું [આપદા
 રામણ સ્ત્રી ૦ 'રામાયણ' ઉપરથી] પીડા;
 રામણદીવો પું ૦ [ભુઓ લામણ દીવો]
 વરઘોડામાં વરની મા મગજનો દીવો
 લે છે તે [એવી] એક તલસી
 રામતુલસી સ્ત્રી ૦ (કૃષ્ણ = કાળીથી ભુદી
 રામદવારે પું ૦ [સ. રામ + દાર] રામનું
 મદિર (૨) ધર્મશાળા
 રામદાસ પું ૦ મહારાષ્ટ્રના મુપ્રસિદ્ધ સંત.
 -સી વિં ૦ રામદાસના સપ્રદાયનું
 રામદુવાઈ સ્ત્રી ૦ રામની આણ
 રામદૂત પું [સ.] વાનર (૨) હનુમાન
 રામધૂત સ્ત્રી ૦ રામનામની ધૂત-નેરથી
 જપ કે લહે
 રામનવમી સ્ત્રી ૦ [સ.] ચેત્ર સુદ નોમ;
 રામચંદ્રનો જન્મદિવસ
 રામનામ નં રામનું-પ્રભુનું નામ
 રામપગડું નં રામના પગલાવાળું મીના-
 કારી ધરણ્યુ
 રામપાતર, રામપાત્ર નં ખરેકું; શકેકું

રામકુંડા નં એક કુંડ
 રામખાણુ નં કદી નિષ્કળ ન જાય તેનું
 રામનું ખાણુ (૨) નિષ્કળ ન નીવડે
 તેનું; અભિષે [લા.]
 રામભરોસો પું ૦ રામનો ભરોસો
 રામરસ પું ૦ મીકું (૨) રામની ભક્તિનો રસ
 રામરાજ(=ત્ય) નં રામચંદ્રનું રાજ્ય
 (૨) તેના જેવું ન્યાયથી ચલાવાતું
 મુખી રાજ્ય [(૨) માલપૂએ
 રામરોટી સ્ત્રી ૦ રાધેલા અન્નની વિક્રા
 રામલીલા સ્ત્રી ૦ રામની કથાનું બવાઈ
 એવું નાટક
 રામા સ્ત્રી ૦ [સ.] સ્ત્રી (૨) સુંદર સ્ત્રી
 રામાનંદ પું ૦ રામાવત સપ્રદાયના
 રથાપક, પ્રસિદ્ધ વૈષ્ણવ આચાર્ય (વિ.
 સં. ૧૩૫૬-૧૪૬૭). -દી વિં ૦ રામા-
 નંનું અનુચારી
 રામાનુજ(=ભાચાર્ય) પું ૦ [સ.] વિશિષ્ટ-
 દ્વેતના પ્રવર્તક પ્રસિદ્ધ વૈષ્ણવ આચાર્ય
 (વિ. સં. ૧૦૭૧-૧૧૯૪). -છ વિં ૦
 એમના સપ્રદાયનું, -ને લગતું
 રામાયણુ નં [સ.] રામની જીવનકથા
 (૨) [લા.] વીતકકથા (૩) લાખી વાત;
 ટાયલ (૪) સ્ત્રી ૦ મુરકેલ કામ; રામણ
 રામી પું ૦ [સ. ભારામ = બગીચા પરથી] માળી
 રામેશ્વર નં [સ.] દક્ષિણનું એક તીર્થધામ
 રામૈયું નં રામપાત્ર; શકેકું
 રામૈયો વિં ૦ પું (૨) પું ૦ સૂદ વિનાનો કોસ
 રામો પું ૦ [સ. રામ ઉપરથી] ધરકામ
 કરનાર નોકર; 'વાદી' (મુખઈ)
 રામોદી(=સી) પું ૦ પહેરેગીર; ચોકિયાત
 (૨) સિપાઈ; પટાવાળો
 રાય સ્ત્રી ૦ [ફા.] ધારણા; અભિપ્રાય; મત
 રાય પું ૦ [પ્રા. (સ. રાજ્)] રાલ (૨)
 ધનવાન માણસ (૩) કેટલાક વિરોધનામે
 ના અતમા આવે છે. ઉદા. ૦ કયાણરાય
 રાયણુ સ્ત્રી ૦ [પ્રા. રાયણી (સ. રાજાવતી)]
 એક ઝાડ અને તેનું કુંડ. ૦ માળી સ્ત્રી ૦
 રાયણુ જેવા સોનાના ગણકાની માળા.
 -ણું નં રાયણુ કુંડ

રાયતુ' જુઓ રાઈ ભા
 રાયવર પુ. વરરાત્ત (વશ્મગીતમાં)
 રાય સો. [સ] જુઓ રાગ
 રાય સો. [સ] ક્રિયાદ (૨) સદાચતા
 માટેની આજી (૩) આડી
 રાય પુ. મહારાષ્ટ્રમાં નામને લગાડાતો
 સન્માનસૂચક શબ્દ કે પત્ની ઉદા. ૦
 રામરામ * [(૨) નાનો તબૂ
 રાવટી(-ડી) સો. ગોળ છત્તુ, અગાશી
 રાવણ પુ. [સ] દેશ માધાવાળો લ માનો રાત્ત
 રાવણહરથી પુ. [સ] રાવ = રાત્ર અવાજ
 કરવો ઉપરથી] બરચરીનુ તત્તુવાધ
 રાવણિયો પુ. [રાવણ ઉપરથી] ગામનો
 ચોખ્ખો ગામના ચોરાનો ઉવાદાર
 રાવણુ ન. [પ્રા રાત્ત (સ રાજકુલ) =
 રાજગૃહ, દરબાર] રજપૂત કાકારની
 મિજલસ (૨) ગામની નાત કે પત્ર બેગુ
 થતુ તે (૩) સિપાઈએને રહેવાનુ ઠેકાણુ
 રાવત વિ. [પ્રા રાત્ત (સ રાજપુત) =
 રજપૂત ક્ષત્રિય] પુ. ઘોડાવાળો (૨)
 ઘોડેસવાર ચોખ્ખો [વપરાતુ રણ
 રાવતી સો. [જુઓ રાઈ ન ૧] પદેલામાં
 રાવલ પુ. [જુઓ રાવ] રજપૂતાનાના
 કેટલાક રાજાએ માટે વપરાતો માન
 સૂચક શબ્દ (૨) નાનો રજપૂત ભગીરદાર
 (૩) એક માગણની ભતનો માણસ
 રાવળ પુ. [પ્રા રાજી = રાજકીય રાજ
 સબધી] કુળની વશાવલીના ચોપડા
 લખી રાખવાનો ધધો કરનાર (૨)
 પ્રાણજોમાં એક અટક
 રાવળિયો પુ. [પ્રા રાજી (સ રાજકુલ
 ઉપરથી)] એ નામની ભતનો આદમી
 રાવણુ ન. [જુઓ રાવણ] રાવણુ (૨)
 રાજદરબાર રજવાડો (૩) જનનખાનુ
 રાગ સો. [મ રાગી] ભાગીદારી (૨) બ્યાજ
 મુલ (૩) સગસરી (૪) રાશિથી મળતા
 ભલિ, ગુણ ગ્વભાવ વગેરે (૫) પુ. દગડો
 રાશી સો. [પ્રા રસિ (સ રસિમ)] દોરડુ
 (૧૬ હાથન) (૨) લગામ અહોડો બધ
 વિ. રાગ નેટકુ (સોળ હાથ)

રાશિ પુ. [સ] દગલો (૨) ગણિતનો
 આકડો (૩) સો. નક્ષત્રના બાર જૂમ
 ખામાનું પ્રતેક (મેષ વૃષભ, મિથુન,
 કર્ક, મિથ કન્યા તુલા, વૃશ્ચિક, ધન,
 મકર, કૃત અને મીન)

રાશી વિ. [જ] ખરાબ

રાષ્ટ્ર ન. [સ] દેશ, રાજ્ય ગીત ન. ૦
 રાષ્ટ્ર ગીત વધજ પુ. રાષ્ટ્રનો
 વાવટો બંધિત પુ. સમગ્ર રાષ્ટ્રનો
 પ્રમુખ બંધિત પુ. રાષ્ટ્રની આઝાદી ને
 ઉન્નતિનો પિતા - ધડવેચો (૨) મહાત્મા
 ગાંધીને લગવામાં આવેલો સન્માન
 સૂચક શબ્દ બપૂત સો. રાષ્ટ્રવાદ,
 રાષ્ટ્રની એકાતિક પૂજા બાપા સો.
 આખા રાષ્ટ્રમાં ચાલેલો સામાન્ય ભાષા
 બુદ્ધિ સો. રાષ્ટ્રનું પ્રતીક બવાદ પુ.
 રાષ્ટ્ર એક સ્વતંત્ર ધાક છે માટે તેનું
 હિત સાધતુ એવો વાદ, રાષ્ટ્રપૂજ,
 'નેશનલિઝમ બંધ પુ. રાષ્ટ્રનો
 સધ 'લીગ બોર્ડ નેશનલ' - ટ્રિટ્ર
 (-ષ્ટ્રી)ય વિ. રાષ્ટ્રન, -નેલગત - ટ્રિટ્ર
 (-ષ્ટ્રી)ય કરણુ ન. રાષ્ટ્રની માત્રીનું
 કરણુતે, નેશનલાઈઝેશન' - ટ્રિટ્ર (-ષ્ટ્રી)
 થ શાળા સો. પરદેશી સરકારથી સ્વતંત્ર
 રીતે અને રાષ્ટ્રીયતાની દૃષ્ટિએ ચલાવાતી
 શાળા - ટ્રિટ્ર (-ષ્ટ્રી)ય શિક્ષણુ ન.
 રાષ્ટ્રની દૃષ્ટિએ અપાતુ કે પરદેશી સર
 કારથી સ્વતંત્રપણે ચાલેલું શિક્ષણ
 - ટ્રોપયોગી વિ. રાષ્ટ્રને ઉપયોગી,
 રાષ્ટ્રનું હિતકર

રાસી પુ. (૨) સો. જુઓ રાશ

રસે પુ. [સ] ગાતા ગાતા ગાતાકાર
 કૃતા કરાનો નાચ કે તેમાં ગાય એવું
 ગીત ઠોડું પુ. એક ભતનો ગરબો
 (બનેનો બનાવ વણવનો)

રાસણ પુ. [સ] ગંધકો [રાસની કોડા
 રામચીલા રી બૂધ્ધે ગોપીઓ સાધ કરી
 રાસાયણિક, રાસાયણિક [સ] વિ.
 રસાયણને લગત, રસાયણી, કેમિકલ

રાસો પુઁ એક પ્રકારનું વીરરસનું કાવ્ય
 રાહ પુઁ [વા] રસ્તો (૨) સ્રોં રીત,
 તરફ; ચાલ (૩) વાળ, પ્રતીક્ષા
 રાહત સ્રોં [અ.] સુખ, આરામ, વિસામો;
 દુ ખમા દિવસોછ - મદદ
 રાહદારી પુઁ વટેમાગુ (૨) સ્રોં રસ્તા
 ઉપરથી લઈ જવાતા માપ ઉપર લેવાતો
 કર, તેની રત્નચિહ્નો (૩) રાહબરી
 રાહબર પુઁ [જુઓ રાહ] ભોમિયા. -રી
 સ્રોં ભોમિયા થવું - હોવું તે
 રાહુ પુઁ [સ] પુરાણાનુસાર નવ ગ્રહમાનો
 એક, સૂર્યચંદ્રને ગ્રહણ વખતે ગ્રસનાર
 પીડાકારી ગ્રહ
 રાજ સ્રોં [સ રાજ] ઝટ સળગી ઊઠે તેવો
 એક ભત્તાના વૃક્ષમાથી મળતો પદાર્થ
 રાંક(-કુ)(૦) વિઁ[સ રાંક] ગરીબ, સાદસ
 રાંબ (૦) સ્રોં કોટની દીવાલની બાજુ
 (૨) સપારી [એક રામ
 રાંજણ(-ણી) (૦) સ્રોં [દિ. રાજ] પગનો
 રાંટ (૦) સ્રોં વાક, વલણ (૨) અણ-
 બનાવ, વિરોધ. -ટું વિઁ રાટવાળું
 રાંડ (૦) સ્રોં [સ રાંડ] રાંડેલી, વિધવા
 (૨) વેશ્યા. ૦વું અઁકિં વિધુર કે વિધવા
 થવું (૨) વિઁ બાયણુ ૦વો પુઁબાયણો,
 નામદ. -ડીરાંડ સ્રોં વિધવા (૨)
 નિરાશ્રિત વિધવા -ડેલી વિઁસ્રોંવિધવા
 રાંઠવું (૦) નઁ [દિ રાંઠ] દોરકું
 રાંધણુ (૦) નઁ રાધવાનું કામ. ૦છંડ
 સ્રોં એવણુ મુદ કે વદ છંડ -છિયું
 નઁ રસોડું -છી સ્રોં રસોડું (૨)
 ગાધવાની રીત -ણું નઁ રાધવાની ક્રિયા
 (૨) રાધેલી રસોઈ (૩) રાધવાની રીત
 રાંધવું (૦) સઁકિં [સ રાધ] ખોરાક
 પકવવો (૨) સાધક, કૃષ મેળવવું
 રાંપ (૦) પુઁ [પ્રા રાંપ પરથી] મોટી રાંપડી.
 ૦ડી સ્રોં કરસણમા ઊભેલું નકાસું
 ધાસ કાઢી નાખવાનું ખેતીનું યોગદ.
 ૦વું સઁકિં રાંપડી ફેરવડી -પી સ્રોં
 મોથીનું એક યોગદ

રિક્ત વિઁ [સ] ખાલી, શૂન્ય
 રિક્ષા સ્રોં [ફ.] માણસથી ખેંચાતી બે
 પૈડાની નાની ગાડી [ખાટી રાખેલું
 રિહંડ વિઁ [હ] ખાસ અધ્યાયક રાખેલું;
 રિહવટ(-છુ) સ્રોં રીજવવાની કળા
 રિજામણુ નઁ રીજવવું તે કે તે માટે
 - અપાતી વસ્તુ
 રિજાવવું સઁકિં જુઓ રીજવવું
 રિજાવું અઁકિં જુઓ રીજવું [પરથી]
 રિટાચઈ વિઁ [હ] નિવૃત્ત થયેલું (નોકરી
 રિદ્ધિ સ્રોં[જુઓ જાદી]સમૃદ્ધિ ંસિદ્ધિ
 સ્રોં રિદ્ધિ અને સિદ્ધિ(૨) ગણપતિની
 બે પત્નીઓ
 રિપુ પુઁ [સ] શત્રુ
 રિપોઈ પુઁ [હ] સવિરતર હેવાય
 રિખામણુ(-ણી) સ્રોં રિખાવાની પીડા
 રિખાવણુ સઁ કિં, રિખાવું અઁ કિં
 'રીખવું'નું પ્રેરક ને કર્મણિ
 રિયાસત સ્રોં [અ.] રાજ્ય, હકમત (૨)
 ભગીર (૩) દેશી રાજ્ય. -તી વિઁ
 રિવાજ પુઁ [અ રવાજ] આપ, ધારો
 રિવિજન નઁ [હ] ફરી જોઈ - તપાસી
 જવું તે, પુનરાવર્તન
 રિવેટ પુઁ [હ] એક બાજુ માધાવાળો
 અનેબીજાબાજુ જોડવાની વસ્તુમા પડે-
 વ્યા થઈ ટીપીને જોડી દેવાય તેવો ખીચો
 રિવોલ્વર સ્રોં [હ] એક વખત બંધે
 અનેક ખાર કરી શકાય એવી કળવણી
 વિસ્તેષ [સ્રોં સગપણ
 રિશ્તેદાર વિઁ [વા] સગુ, સબધી -રી
 રિશ્તત સ્રોં [અ] લાગ, રુશવત. ૦ખોર,
 -તી વિઁ લાગિયું
 રિસામણી સ્રોં રિસાવું તે -છું વિઁ
 જરાકમા રિસાઈ વધ એવું(૨) નઁ રીસ
 [રિસામણું મનામણું ઠરવાં =
 સહેજમા રિસાવું અને સહેજમા મનાવું]
 રિસાવું અઁકિં [પ્રા હસ (સ હા) એવથી
 નાસાવ થવું, કોથે ભરાવું
 રિસાળ(૦વું) વિઁ રિસામણુ

રિસીવર પું [ફ.] સગીરની કે કઞ્જિયાની
મિલકતની વ્યવસ્થા માટે નિમાતો
ચરકારી અમલદાર (ર) સદેશો ઝીલવાનું
યાત્રિક સાધન (ટિકિટોન, વાયરલેસ ઇન્ફો) રિડર્સલ સીં [ફ.] નાટ્ય સંવાદ વગેરે
અગાડથી અવ્યાસ માટે બજાવવાં તે
રિંગ સીં [ફ.] વીડી (ર) રમતગમત કે
આખાડાની યાચોરબાનરની અંદરની જગ્યા
રી પું નૃપમ સ્વરની સંજ્ઞા
રીઝ સીં [રીઝવું ઉપરથી] ખુશી, આનંદ
રીઝવણું સંકિં રીઝ એમ કરવું
રીઝવું અંકિં [પ્રા. રિલ્ડ (સ. ક્રમ) =
ખુશી થવું] ખુશ થવું; સંતુષ્ઠ થવું
રીડ સીં [પ્રા. રાઢિ] રાડ; ખૂમ; પોકાર.
-રિયારમણ સીં ખૂમાખૂમ; હોકારા
રીડું વિં [દિ. રિદ્ = પાક] વપરાઈને
મજબૂત થયેલું (ર) દુઃખ વેડી કઠણ થયેલું
(૩) નધરાજ; મુધરે નદિ એલું (ગુનેગાર)
રીત સીં જુઓ રીતિ (ર) કરકરિયાવર.
ભાત સીં ચાલચલણ, વર્તણૂક (ર)
કરકરિયાવર. રિવાજ પું બંબં રીત
અને રિવાજ. ભર અં રીત પ્રમાણે
રીતિ સીં [સ.] પ્રકાર, વરદ (ર) પદ્ધતિ;
રૂઢિ; ધારા (૩) શેલી [કા. યા.]
રીતે અં પ્રમાણે; પેડે (ર) + તરીકે (૩)
રિવાજ - પદ્ધતિ પ્રમાણે
રીધ સીં + રિદ્ધિ. ભીધ સીં + રિદ્ધિ સિદ્ધિ
રીખવું સંકિં [સ. રિપ્] કનડવું; ખૂબ
દુઃખ આપવું
રીમ નં [ફ.] વીસ ધા (કાગળ)
રીર સીં [સ. રી ઉપરથી] + રાડ; ખૂમ
રીસ સીં; નં [ફ.] દોનો વીટેલી ગર-
ગડી કે બૂંચળી (ર) સિનેમાનાં દરશોની
લાંબી પટ્ટી
રીસ સીં [પ્રા. રના] રિસાવું તે; રોષ; ગુસ્સો
રીંગલ નં રીંગળીનું ફળ - એક શાક.
-રૂડી સીં [દિ રિંગળી] રીંગળાનો છાંડ.
-રૂડું નં રીંગણ
રીંછ નં [મપ. રિછ, પ્રા. રિચ્છ (સ. જશ)]

એક રાની હિસ પ્રાણી. ઠી સીં
રીંછની માદા. ઠડું નં રીંછનું બચ્ચું
રુઆળ પું [મ. રમળ] જુઓ રાફ. ઠદાર
વિં રુઆળવાળું
રુકાવટ સીં રોકાણ
રુકો પું [મ. રમળ] દૂંઝી ચિટ્ટી
રુકિમણી સીં [સ.] શ્રીકૃષ્ણના પટરાણી
રુક્ષ વિં [સ.] રક્ષ; લૂણ; શુષ્ક (ર) કટાર.
ભા સીં [(૩) પક્ષપાત; વક્ષણ
રુખ પું [પા.] ગાલ (ર) ચતેરા; સિકલ
રુખસત (-ક) સીં [મ.] બરતરસી; રમ
રુગલ વિં [સ.] માંડું. -રુગલાલય નં
[+ માલ્ય] દવાખાનું
રુચવું અંકિં [સ. રચ] ગમવું
રુચિ સીં [સ.] ઇચ્છા, બાવ (ર) બૂખ.
ઠકર વિં [સં.] રુચિ ઉત્પન્ન કરે તેવું
(ર) ગમે એવું; સુંદર. ભાંગ પું
રસજુદિને ન ગમવું તે. ભર વિં [સ.]
સુંદર; મનોહર (ર) રુચિ યાચ એવું
રુજ (-ભા) સીં [સ.] પીટા; રાગ
રુજાવવું સંકિં 'રૂઝવું'નું પ્રેરક
રુજાવું અંકિં 'રૂઝવું'નું બાવે; ધા પુરાઈ
ઉપર નવી ચામડી - રૂઝ આવવી
રુદન નં [સ.] રડવું તે; રોહણ
રુદય નં હૃદય [પ]
રુદિત નં [સ.] રુદન (ર) વિં રડેવું
રુદિયું નં હૃદય [પ]
રુદ્ધ વિં [સં.] રોકાયેલું; રૂઢાયેલું
રુદ્ર વિં [સ.] ભયંકર, ભયાનક (ર) પું
મહાદેવ (૩) એ નામના અગિયાર
દેવામાંનો દરેક. -દ્રાક્ષ પું, સીં એક
વૃક્ષ અને તેનું ખી. -દ્રાણી સીં [સ]
પાવંતી. -દ્રાવતાર પું [અવતાર]
રુદ્રનો અવતાર; રુદ્ર જેવું ક્રોધી રૂપ.
-દ્રી સીં ધિવની રૂપતિનું એક વૈદિક
ચુક્ત કે તેનો અગિયાર વાર પાઠ
રુધિર નં [સ.] લોહી. ભવાડિની સીં
લોહીની નસ. -રાહિસરણ નં [અગિ-
સરણી શરીરમાં રુધિરનું ફરવું તે

રૂપાચત સ્ત્રીં [મ. સ્વાઈ] ચોપાઈ (અરબી,
ફારસી કે ઉર્દૂ)

રૂમલાવણું (૩') સંકિં 'રૂમલાવું'નું પ્રેરક

રૂમાડો (૩') પુર્ણ 'રૂમડું' પર્થી બૂમાબૂમ;

રોરબકોર ['રૂમડું'નું પ્રેરક નેકમં'છિ

રૂમાવણું (૩') સંકિં, રૂમાવું અંકિં

રૂવાંટી સ્ત્રીં ['રૂ' ઉપરથી] કુમળા અને

ઝીણા વાળ. -હું નં ૩૩

રૂથેલ(-લું) વિં રૂથી ભરેલું

રૂશનાઈ સ્ત્રીં [નુઓ રોશનાઈ] શાહી

રૂશવત, ંખોર નુઓ વિશ્વત, ંખોર

રૂથ વિં [સ.] ગુરસે થયેયુ

રૂંડ નં [સ.] માયુ; ડોડ (૨) વિં બેડું;

અપંગ. ંગુંડ વિં ગોળમટોળ. ંમાળ

સ્ત્રીં માળુસની ખોપરીઓનો દાર

રૂંધન નં [સ.] રોકવું, રોકાવું કે ગૂંચળાવું તે

૩ નં [દિ સ્ત્રી] બી ઠાઠી લીધેલો કપાસ

રૂએ અં [ફા. રૂ, સ્પ સ્ત્રીં = કારણ]

પ્રમાણે - આધાર કે કમે મા કારણે

રૂક્ષ વિં [સ.] નુઓ રૂક્ષ. ંત્રા સ્ત્રીં

રૂખ સ્ત્રીં નુઓ રૂખ (૨) અટકળ (૩)

વિચાર; અભિપ્રાય (૪) બનતરનું વલણ;

બાવતાલ (૫) ચોથ પ્રસંગ; મોખ

રૂખ(ંડું) નં [સં. રૂક્ષ પ્રા. સ્ત્રી] એક

નાનું ઝાડ - ડોડ [(સ. રૂ.)] રૂઝાવું

રૂઝ સ્ત્રીં રૂઝાવું તે. ંવું અંકિં [પ્રા. રઝ

રૂઝવું સંકિં [પ્રા. રઝ (સ. રઝાપરથી)] કોપવું

રૂડપ સ્ત્રીં ['રૂડ' પરથી] રૂપાળાપણ;

સુંદરતા (૨) સારાપણ (૩) બહાપણ

રૂડું વિં [પ્રા સ્ત્રી (સ. સ્પ) ઉપરથી] સારું;

ઉત્તમ, સુંદર. -રૂડું વિં રૂડું (લાલિત્ય-

વાચક)

રૂઠ વિં [સ.] પછા ઠાળથી પ્રચાર કે

વપરાયમાં હોવાથી દૃઢ થયેલું. -ઠાઈ

પું [પર્થી] રૂઠનો રૂઠ અર્થ (યોગાર્થ-

થી લેવડો)

રૂઠિ સ્ત્રીં [સ.] રૂઠ થયેલી રીત કે

રિવાજ (૨) તે કારણથી રૂઠનો અમુક

અર્થબોધ કરવવાની રાજી (નુઓ

યોગરૂઠિ) ંપ્રયોગ પું બાપામા રૂઠ -
રૂઠિથી જોનો વિરોધ અર્થ થતો હોય
એવો રૂઠપ્રયોગ

રૂપ નં [સ.] આકાર, દેખાવ; સ્વરૂપ (૨)

સીદ્ધ (૩) વેશ (૪) વાક્યમાં વાપરવા

પ્રત્યય વગેરે લગાડીને તૈયાર કરેલો

રૂપ - પદ [બ્યા.] (૫) વિં (સમાસને

અંતે) સરણું; સમાન (ઉદા. દુઃખરૂપ)

રૂપક નં [સ.] એક પ્રકારનું નાટક (૨)

એક અર્થાલંકાર, જેમાં ઉપમેયને ઉપમાન

સાથે તદ્દપ કે અભિનન બતાવી વર્ણન

કરેલું હોય છે [કા. શા.]

રૂપરેખા સ્ત્રીં માત્ર રૂપ બતાવનારી રેખા

(૨) આછો ખ્યાલ; દ્રક્ ખ્યાન

રૂપવતી વિં સ્ત્રીં [સ.] રૂપાળી

રૂપવાન વિં [સ.] રૂપવાળું; સુંદર

રૂપાખ્યાન નં ધાતુનાં રૂપો બનાવનાં

તે [બ્યા.]

રૂપાણું વિં મુંદર

રૂપાંતર નં રૂપમા ફેરફાર; અન્ય રૂપ

રૂપાંદે (૦) સ્ત્રીં રૂપાળા દેહવાળી સ્ત્રી

રૂપિયાભાર વિં (૨) પું એક રૂપિયાના

વજન જેટલું; તોણા જેટલું

રૂપિયો પું [સ. રૂપ્યક] રોજ આનાની

કિંમતનો રૂપાનો સિક્કો

રૂપી વિં રૂપાનું રૂપાવાણું (સમાસને અંતે)

રૂપું નં [વ. રૂપ્યક] એક ધાતુ. -પેરી

વિં રૂપાનું; રૂપા જેવું. -પેરી સ્ત્રીં

રૂપિયો (તિરરકારમાં)

રૂપરૂ અં [વા.] સમક્ષ

રૂપરૂ પું [ર] રશિયાનો રૂપિયા જેવો સિક્કો

રૂમ સ્ત્રીં [ર.] ચોરડી

રૂમઝૂમ અં [રવં] ઝાંઝૂનો અવાજ

રૂમઝાવું (૩') અંકિં રૂમવા પર ચડવું;

ગાડપણથી રૂમવું (દોરતું)

રૂમવું (૩') અંકિં [પ્રા. રૂમ=મથિન કરવું]

જેરથી ધૂમવું (ધૂમમાં) (૨) બટકવું; ફરવું

રૂમાલ પું [વા.] (દાવમાં લગવાનો)

લગાડો કકડો

રૂપુ નં [૫ રાગ] રૂપુ, યરીર કપરનો
નાનોવાળ, ગમ રુવાટું [૦૦ ફરકકું =
જરા પમ અસર ન પડી]

રૂસ પું, નગવા [યુરોપ-એશિયામા સગ ન
ફાપેનો એક દેશ, 'રશિયા']

રૂસાણું નં ['રસસ' પરથી] રિસાડ તે

ઉમરું અંકિં [૫ રૂ, પ્રા રૂ] રિસાવ

ઉમી વિં [વા] રશિયાનું, ને લગત

રૂડ પું, નં [મ] આત્મા છવાત્મા

-હાની વિં [વા] છવાત્મા કે આત્મા

મળથી [૩ નાતગો

ઉછડું, રૂડું નં [નુમો રૂડું] દૂધ વાળ

રૂધ સીં, ૦૫, ૦૦ નં [રૂધપ પરથી]

રૂધાડ તે, રામય, પ્રતિબધ (ર) આપી,

અકળામય [(૨) ગૂગળાવડ

રૂધવું સંકિં [પ્રા રૂધ (સ રૂ)] રૂકડ

રૂધામલ સીં રૂધાડ તે, ગૂગળામલ

રૂધાવવું સંકિં, રૂધાવું અંકિં

'રૂધવું' પ્રેરક ને કમંલિ

રૂવાડું, રૂવું નં [નુઓ રૂડો રૂવાડું

રે અં [સ] એ! ઓ! [સખોધનનો

ઉદ્ગાર] (ર) કવિતામા પાદપૂતિ માટે

નિરર્થક મુદાય છે

રેઇનફોટ પું [ર] વરસાદમા ન પનગાય

તેવા કાપનો ડગો

રેકર્ડ નં [ર] નોધ (ર) ફક્ત, ફાઈલ

(૩) સીંઆમોફોન વાળની થાળી - ચૂડી

(૪) પું, નં પરાદાડ, આક, ઉલ્લી લદ

રેકેટ નં [ર] રેનિસનું બેટ

રેખ સીં [સં રેમા] રેખા (ર) દોને

જડાવેથી રોનાની ટપડી (૩) નાની

ખાલી (૪) અં જરાયે [પ]

રેખતો પું [વા] ફારસી અને ઉર્દૂ

કવિતાનો એક ઢાંગ

રેખા સીં [સં] લીધી આકે ૦કેમ

પું ઉપર રેખા દોરી કરાનો કસ [ગ]

૦ચિત્ર નં રેખાઓથી દોરેલ ચિત્ર

(૨) કોઈના જીવનનું દ્રશ્ય નિરૂપણ

રેખાંશ પું [સ] ઉત્તર અને દક્ષિણ

મુનમાળી પસાર થતી પૂરતીના ગોળા

ઉપરની લીધી, 'લોન્ગિટ્યુડ' બૃજ નં

રેખાસનું વડુંબ

રેખિક વિં એક પાતચિત્તવાળું સમી

કગળ, જેનો આલેખ રેખાથી દર્શાવી

સકાય 'વા નિધર' [ન]

રેગિન્ટાન પું, નં [વા] રેતાળ પ્રદેશ,

ગણ મરુનમિ [જીનમ કરાવે એવું

રેથ પું [સં] જુલાઇ ૦૮ વિં [સ]

રેન્ગી સીં ૭૬૬ પરચૂરન મોળાનાશનું

નાનું પરચૂરન

રેડ સીં [ર] હાપો, ધાડ

રેડ (૨) વિં નર્ફ રગડા જેવું

રેડવવું સંકિં [ર] રુદ્ધ = જખડેલું/સોડવડ,

નિભાવી જેવું (ર) ગમવાનું

રેડવું સંકિં પ્રસાદીની ધાગ કરવી (ર)

ધારા ચડાવીને ભરવડ, અદર નાખવડ

રેડિયમ નં [ર] વિકિ લુધમી' એક

તત્ત્વ ધાતુ

રેડિયો પું [ર] તાર વગર, અવાજ દૂર

સળગાવવાનું કે સાથળવાનું ચત્ર કે

તે ક્રિયા [(૨) નકામું નમાડ

રેડિયાળ (ર) વિં રવડગ, પલો વિનાનું

રેડું (ર) વિં રખાવું, સળાળ વિનાનું

રેડું (ર) સીં [પ્રા રવળી (સ રવળી)] + રાત્રી

રેડું (ર) સીં [નુઓ રેડું] રજ

રેડું (ર) નંધાડની સાધ કરવાનું જારમ્

વું સંકિં રેડું રેડું

રેડુડી (ર) સીં [નુઓ રેડુડી નં ૧] + રાત્રિ

રેડુડ પું, સીં [સ] ૫૪, ૨૪

રેડુડી સીં [સ] પરચુરામની માતા

રેત નં [સં] વીધ

રેત સીં ઝી ની રેતી ૦દાની સીં લખા

ણની સાડી સૂક્ષ્મવા બમરાવવાની રેત

રાખવાનું પાત્ર, ૦વેા પું ખોદતા બહુ

રેતી નીકળે એવો કૂવો - તાળા વિં

રેતીવાળું - તિથુ નં રેતદાની (ર)

રેતીનું, રેતીવાળું - તી સીં પથ્થરનો

ઝીણો ભૂકો, વાણકા

રેન (રે) સીં [ન્યુઓ રેલ્ = રજની] રાત
 રેફ પું [સં.] અક્ષર ઉપર કરાતું રેનું (')
 આતું ચિહ્ન
 રેફ્રેક્ટર પું [રં.] જેની અંદર મૂકી
 વસ્તુઓ કંઈ થઈ સારી રહે અથવા
 કરી નય તેનું એક યંત્ર-સાધન
 રેખચો (રે') પું [ન્યુઓ ચહેબો] પાણીની
 અત્યંત ઢોળાઢોળ; તેથી થયેલા કીચક
 રેખજેખ અં [સરં એમજેખાં] પરસેવાથી
 નીતરતું
 રેલ સીં [ફિ. રેલિ] પૂર(ર) પુષ્કળતા [લા.]
 રેલ સીં [રં.] રેલવેનો પાટો. ગાડી સીં
 આગગાડી
 રેલછેલ, રેલમછેલ સીં રેલીને કચકાઈ
 જતું તે (ર) પુષ્કળતા [લા.]
 રેલવું અંકિં રેલ આવવી; લેણી વહેતું
 (ર) જવું; પરવરવું (૩) સંકિં નેરથી
 રેકું (૪) ઢોળવું (૫) રેલમાં તાણી જવું
 રેલવે (ગંડાઈન) સીં [રં.] આગગાડીનો માર્ગ.
 રેટેશન નં [રં.] આગગાડીને લેવા
 રહેવાનું સ્થાન; ત્યાં કરાતું તેનું મકાન વગેરે
 રેલસંકટ નં પાણીની રેલથી લેખજેતું સંકટ
 રેલા રેલ સીં [રેલ' ઉપરથી] રેલમછેલ
 રેલાણું અંકિં રેલો ચાલવો; ઢોળાણું
 રેલો પું [રેલ' ઉપરથી] નાનો પ્રવાહ
 રેવડી સીં ખાંડની ચાસણી અને તવની
 એક બનાવટ (ર) ખેડાણ; ક્ષેત્રી [લા.].
 રેવાણાણાણુ સીં પૂરી ક્ષેત્રી
 રેવત પું [સં. રેવ=રેવું] ઘોડો
 રેવતાચળ પું [સં. રેવતાચ્ચ] રેવત, ગિરનાર
 રેવતી સીં સત્તાની સમું નક્ષત્ર (ર)
 ખડરામની પત્ની
 રેવંચી સીં [વા. રીતરવીની] એક વન-
 સ્પતિનો ગુંદર-એક ઔષધિ. ઓ
 ગોળ પું ન્યુલાળ માટે તેમ જ રંગ
 વગેરે માટે વપરાતો રેવંચીનો ગુંદર
 રેવંત પું [ન્યુઓ રેવત] ઘોડો
 રેવ [સં.] રેલ સીં, નર્મદા નદી
 રેશન નં [રં.] ક્ષણવાળી પ્રમાણે નિયત

પ્રમાણ - માપ (ર) ક્ષણવાળી પ્રમાણેનું
 રીપું. ંકાઈ નં [રં.] રેશન માટેની
 સીધાચિટ્ટી. - નિંચ નં [રં.] જરૂરની
 વસ્તુઓની નિયત ક્ષણવાળી કરવી. તે;
 માપનથી
 રેશમ નં [વા. એશમ] એક નતના
 કીડાની લાગના તંતુ કે તેનું બનાવેલું
 કાપડ (ર) સીં એક નતની ઘોડી
 [કા.]. - મી વિં રેશમનું (ર) રેશમ
 જેવું મુલાણું
 રેષા સીં [સં.] રેષા લીટી
 રેસ સીં [રં.] ઘોડોડાની ગરત; તેને
 લગતો ન્યુમાર. ંકાઈ પું [રં.] ઘોડ-
 ડોડનું મેદાન
 રેસાદાર વિં [રેસો + દાર] રેસાવાળું
 રેસિડેન્ટ પું [રં.] અંગ્રેજ અમલદાર બને
 રેશી રાખ્યામાં રખાતો અંગ્રેજ સત્તાનો
 પ્રતિનિધિ [ફળ વગેરેનો]
 રેસો પું [સં. રેપાઉપરથી] તંતુ (વનસ્પતિ,
 રેંકડી, રેં'ં) સીં, - રો પું, નાની બજાર-
 ગાડી (ર) ભારની નાની ધારી
 રેંકધું (રેં) અંકિં [પ્રા. રેફ] માથ-
 ભેંસનું બાંધણું
 રેંજપેંજ (રેં પેં) વિં [ન્યુઓ રંજ]
 નમાણુ (ર) ઉત્સાહ વગરનું
 રેંટ (રેં) પું [નિલ્યુ રોંટ્ર (મ. રેંટ = બે)
 મિલ્કીદાનો ખીલે દાવ
 રેંટ (રેં) પું [સં. અરવટ] કૂવામાંથી
 પાણી કાઢવાની ઢોળકાંચા ચકરની
 યોજના. ંમાળ સીં રેંટનાં ઢોળકાંની
 ફરતી દાર; ધટમાળ
 રેંટિયાખારસા (રેં) (રેં) સીં બાદરવા
 વડ ખારસા (ગાંધીજીની જન્મતિથિ)
 રેંટિયો (રેં) પું [ન્યુઓ રેંટ] હાથે ચૂતર
 કાંતવાનું ચકનું એક સાધન
 રેંટુટો (રેં) પું રેટ [રહેંસણું
 રેંસણું (રેં) સંકિં [ફિ. રેસિ] ન્યુઓ
 રેયત સીં [મ.] પ્રત. વપારી વિં (ર)
 સીં બારેખાર ખેડૂત પારોથી મહેસૂલ

ઉપરાવની તે (જમીનદારીથી બચટ) કે
તેને લખતું
‘દેવત, ઠંક, ઠંગિરિ પું (સ.) ગિરનાર પર્વત
રોક રિં રોકડું’
રોક વિં(ર) સીં [‘રોકડું’ ઉપરથી] રોકાળી
રોકકળા સીં, -ખાટ પું રોક ને
કળકુ તે, રોકડું
રોકટોક વિં રોકડું કે રોકડું તે, કયો
ખાખ વાધા કે વિરોધ
રોકડું વિં રોકડું (ર) સીં રોકડા પેસા.
-ઉચ્ચ વિં રોકડું પહેવાર કરનાર (ર)
દાજરજવાની -ડી સીં દિવસના
સાધાગળ સમય ઉપરાગ સવારમા જે
વધુ કામે રોકાય તે કે તેની રોકડી
મત્તરી. -કું વિં ઉધાર ન રાખેતુ પણ
તગત આપેતુ (નાણું) (ર) નગદ નાણું
(નોટનદિ) (૩) [લા] કાર્થ પણ પુખાવ્યા
વિનાતરત કહેતુ (કથન)(૪) નેવો જવાળ
રોકડું સંકિં [પ્રા. રફ (સ. ગ્નુ, કે રુન-
કુ)] અટકાવતુ જવા ચાલવા કે થવા
ન હેતુ, આતરડું (ર) કામે વળગાડતુ,
નોકરીમા રાખતું (૩) વેપારધંધામા
નાખતુ (નાણું) [અપાયત
રોકાણું નં રોકડું કે રોકાડું તે (ર)
રોકડું સીં રોકડું અને રોકડું તે, ચડારોળ
રોક પું [સ] બગાડ, વિકાર, તડુરસીમા
બગાડો, વ્યાધિ વ્યાધિ પું રોકનો
ફેરાવો ઠેરાગ પુંવરસાદ વગેરેની પીડા
રોકાન પું, નં [ફા. રોળના] તેલ, મીણ,
લાખ વગેરેનું એક ભતતુ મિશ્રણ (લાકડા,
લગડા વગેરે ઉપર ચડાવે છે)
રોકિયું, રોકિય, રોકી [મ], રોકીકું
વિં માદું, રોકવાળું
રોકક વિં [સ] રુચિ કરાવે તેણ, ગમત
રોક પું [ફા] દિવસ (ર) એક દિવસની
મત્તરી (૩) અં હમેશા. ગમાર પું
ગુજરાન માટે કરવાનો ધંધો, નોકરી કે
હાથ ગમારી સીં રોકગાર, હાથધા,.
નીશી સીં દરરોજના કામની નોધ-

પાપી, ડાપરી, ઠળરોજ અં [ફા.]
રોકરોજ; દરરોજ. ઠંળ પું દરરોજનો
દિસાગ (ર) ને લખવાનો ચોપડો -‘રોકડું’
વિં રોકડું. -ઉ સીં રોકગાર (ર)
ગુજરાન (૩) રોકની આવક; પેદાશ
રોકો પું [મ] મોગ અને ધાર્મિક
મુસલમાનની હજર (ર) મુસલમાનનો
દિવસનો ઉપવાસ [જ નવી ષ્ઠ
રોક નં [ર રોઝ] પેદાને મગતુ એક
રોકિયો, રોકી વિં એક ભતનો કપાસ
રોકડી સીં [સ. રોટ, ટ. રટ્ટિયા, રાટ્ટી]
ધરંના લોટની પાતળી મોજવાની. -સી
પું હાથે ધાપીને બનાવેલી ભડી બાખરી
(ર) આજીવિકા [લા.]
રોકી સીં [સરં દિં.] નુચો રોકી (ર)
પાકડોની વહેવાર પું સાથે જમવા
જમાડવાનો સબધ
રોકડું (રો) નં બરાબર પાકતા પહેલા
સુકાઈને ચીમજાઈ બેયેતુ બેસવાદ મોપારી
(ર) રામું -જડ માણસ [લા.]
રોકવણું અંકિં [પ્રા રલ (સ. રુટ કે
રુટ)] ગળડાવતુ
રોકા પું બંબં [નુચો રોકવણું] રોક,
ગખરડી. -ડી સીં રોક, રોકા
રોકડું નં [સ હોટ] ઈનો કકડો
રોકડું સીં [નુચો રોળ] રાતની ચોકી
રોકડું નં [પ્રા. રોળ (સ રોળ)] રૂદન
રોકડું, -કું, -લ વિં [‘રોકડું’ ઉપરથી] અટ
કાર્થ પડે એણ
રોકડું વિં [‘રોકડું’ વંકું] રડતુ, રડયા કરતું
રોકડું (-લું) નં પીતકની કથની (ર) રૂદન
રોકડું નં [સ] રૂદન
રોક પું [સ] અટકાવ. ઠંક વિં [સ]
રોક કરનાર. ઠંક નં [સ.] રોકડું તે.
વળું સંકિં રોકડું; અટકાવતુ
રોક સીં [દં. રા-ડ] રાતની ચોકી માટે
ફરતુ તે [વિં રોકવાળું]
રોકક સીં [મ] તેજ, બપોરે ઠંકાર
રોક પું [‘રોકડું’ પરથી] રોકો; ઠંક.

લ

લ પું [સ] ચાર અર્ધસ્વરોમાંનો ત્રીજો
લઈ 'લેડું'નું ક્રૂં ૩૫ જેમ કે, લઈ જયું
ઇં. અને અં [લેડું'નું અંકૃં] ઉદાં
'એને લઈને'

લઉઓ પું [પ્રા લ્વ (સ. લ્વ) ઉપરથી]
રાત્રની પાસે રહેતો મશકરો, લોચો
લકડકડકડ અં ધમધોકાર, અપાઠાખધ
લકડિયું વિં લાકડાનું (૨) કઠણ (૩) જાડને
પણ બાળી દે એવું (લિમ) (૪) મસાલા
રાખવાની ખાનાવાળી લાકડાની પેટી

લકેવો પું [અ. લ્લવદ] સરીરનું એકાદ
અંગ રહી જવાનો રોગ; પક્ષાગત
લકોર સીં લીટી, રેખા

લકું(-ફ)ખો પું [અ. લુક્મહ] કોળિયો;
લાડવો; ફાપદો (કઠાક્ષમાં)

લકડ નં [સ. લ્લુટ; પ્રા. લ્લુટુડ] લાકડું
(બુદ્ધિ સમાસમાં વપરાય છે). ઠંઠામ
નં લાકડાનું કામ; સુતારીકામ. ઠંઠાટ
પું લાકડાનો કોટ કે આતરો (૨)
વહાણમાંથી જ્યાં લાકડાં ઊતરે છે તે
ડમ્પો. ઠંઠોડ પું એક પક્ષી. ઠંધકડ
અં જુઓ લકડકડકડ. ઠંપીઠં સીં
લાટી, લાકડાનું પીકું. ઠંકોડો પું લાકડાં
ફેડનારો. ઠંસી વિં લાકડા જેવું કઠણ
(૨) પુંખંખં જુઓ લકડશી લાકડું.
ઠંસી લાકડુ પું એક મીઠાઈ. ઠંસી વિં
જુઓ લકડશી. -ડિયું વિં (૨) નં
જુઓ લકડિયું

લક્ષ પું [સ.] લાખની સખ્યા (૨) ધ્યાન
(૩) ઉદેશ (૪) (તાકવાનું) નિશાન

લક્ષણ નં [સ.] ચિહ્ન; નિશાની (૨)
ગુણ; બીજી વસ્તુથી જુદો પાડનાર ખાસ
ધર્મ (૩) તેવા ધર્મનું કથન; વ્યાખ્યા
[વ્યા.] (૪) ઢંગ; આચરણ. ઠંતું વિં
સુલક્ષણ (૨) (કઠાક્ષમાં) નકારાં લક્ષણવાળું

લક્ષણ સીં [સ.] લક્ષ્યાર્થનો બાધ
કરાવનાર સમ્બંધી શક્તિ [વ્યા.]

લક્ષ્યા અં [સ.] લાખ રીતે

લક્ષવસ્ત્રો અં અવરથ; જરૂર

લક્ષ્યું સંક્રિં [સ. લ્લ્ય] તાકડું (૨)
તાકીને બેસડું (૩) અટકળ કરવી (૪)
રોધી કાઢડું; નેઈ જયું

લક્ષવેધી વિં ધારેલું નિશાન પાડનાર
લક્ષાધિપતિ પું [સ.] લાખ રૂપિયાની
પૂજવાળો; લખપતિ

લક્ષિત વિં [સ.] દેખાડેલું (૨) દેખેલું
લક્ષી વિં [સ.] લક્ષવાળું, લક્ષતુ (સામાન્ય
રીતે સમાસને આતે ઉદાં 'એકલક્ષી')

લક્ષમણ પું [સ.] રામનો નાનો ભાઈ;
સુમિત્રાનો પુત્ર

લક્ષ્મી સીં [સ.] વિપ્લુની પત્ની; ધનની
અધિષ્ઠાત્રી દેવી, ચીદ રતનમાંનું એક
(૨) ધન; દોલત. ઠંકાંત, ઠંનાથ, ઠંપાત,
પું [સ.] વિપ્લુ ઠંપૂજન નં, ઠંપૂત
સીં [સ.] આસો વદ તેરસને દિવસે
કરાતી લક્ષ્મીની પૂજા. ઠંવંત (નુ),
ઠંવાન [સ.] વિં પેસાદાર

લક્ષ્ય વિં [સ.] લક્ષ આપવા જેવું (૨)
તાકવાનું; તાકી શકાય તેવું (૩) નેઈ
શકાય - ઠંભૂ શકાય તેવું; દરેય (૪)
નં ધ્યેય (૫) લક્ષ; હેતુ (૬) નિશાન
(તાકવાનું) (૭) લક્ષ્યાર્થ (૮) જેનું લક્ષ્ય
બાધવાનું હોય તે [વ્યા.], ઠંખિંદુ નં
લક્ષ્ય; ધ્યેય. ઠંવેધ પું [સ.] ધારેલા
નિશાનને તોડી પાડવું તે. ઠંવેધિત્વ નં
લક્ષવેધીપણ. ઠંવેધી વિં જુઓ લક્ષ-
વેધી. -લ્લ્યાર્થ પું [અર્થ] મુખ્યાર્થનો
બાધ થયે તેનો સંબંધી એવો ને બીજો
અર્થ લેવો પડે છે તે [વ્યા.]

લખ વિં [જુઓ લક્ષ્ય] દરથ (જગત માટે).

०ચોરાસી સો ૦ચોરાસી લાખ જન્મનું
ચક્ર

લાખ ૧૦ [પ્રત્યેક લાખ ૫.]

અખણ નં (સં. લક્ષ્મી) + અક્ષાત્ર; ચિહ્ન

લખણી નં ૦ ('લખણ' પરથી) દીપ;ચાલી

(દાન કે ઉપરાજાની).—અં ૧૦ લખવાનું

वृत्तरत्नः खेपल (२) खपली. -स न०

કરાર: સદી સાથેનું લખાણ (૨) નસીબ-

ना. लेख. - ता. पत्तर नं० ६४७३५।

विपरतं स्यात् (२) गमे तेजः (हायं) इ

અયોધ્ય) લખાણ

लक्ष्मपति पुं० लक्ष्माधिपति

સખલસખ વિ. સિ. લક્ષ્ય ઉપરથી; અપવા.

૨૭૦ી યજ્ઞક્રમ: સ્વચ્છ (૨) અં ૬ પ્રક્રમે

એમ. ૦૧ અંકિં કાટજં: પીડા થવી

(२) सत्यस्यैवः अंगीकृतं (३) सत्यस्यैवः

સમસંખ્યવં આંકિં સિ. લગ્ન) ત્રીસ અખ

લામવી: તીવ્ર અભિલાષા યથી

સાબરમતી વિ. [સ. સ્ટેશન] ટ ડેરંડ(૨)

૫૦ લખપતિ (ચઠરને)

લખેલું સંકિં હાથ ચાલતું (અડિય)

લખેલી શ્રી. (સં. લખ્ય + ફરજ) નાં

૬ પથ્થરની (રમવાની) માની એજી.

શ્રી પં. મોદીલપેટી (૨) અમદાવાદ

કે સરકારી કામોનો નીચલું કાંડો

ବିଜ୍ଞାନର ଏହି ପ୍ରକାର ବିବରଣ୍ୟ

विषयः विष्णु संस्कृतम्

સાચા સખ પુરુષોત્તમ વિદ્ય- ૨૨૨
વિદ્યા આરંભની આદી

ପ୍ରଥମ ଶିବିର (୨) ଆରମ୍ଭ

સગર વિ. (ર) આં. નં.
ભરૂચી આં. પેદા. નં.

લગત જા. ગ્રા. ના. :-
 વિગત. ના. ના. :-

১৯৬০

वैशाली २००३ ई. २००३

১৯৩৩ খ্রিঃ ১০/১১/৩৩
 ১৯৩৩ খ্রিঃ ১০/১১/৩৩

[illegible]

(2) $\frac{1}{2} \leq \frac{1}{2} \leq \frac{1}{2}$

લગી અં લગગ; મુધી
લગીર(=રેક) વિં જુઓ લગાર
લગે અં + લગી
લગેજ નં [૬.] (રેલવે) ઉતારુનો સામાન.

[૦કરવું = ઉતારુનો સામાન લગેજના
ખાસ ડબ્બામાં મોકલવો (૨) સગસામાન
જોખાવી રસીદ દેવાવવી]

લગોલગ અં [દે. લગ = નજીક] છેક પાસે,
અડીને (૨) લગમગ, પાસે

લગ વિં [સ.] લાગેલું; વળગેલું (૨) લીન;
આસક્ત (૩) નં જેટલો સમય પૃથ્વી
એક રાગિમારહે તેટલો વખત (૪) કોઈ
શુભ કામ કરવાનું મુદ્દત (૫) પરણવાનું
મુદ્દત (૬) પરણલું તે, વિવાહ

લઘરવધર વિં ચીથરેદાલ

લઘિમા સોં [સ.] લઘુપણ (૨) આઠ
સિદ્ધિઓમાની એક-અતિલઘુ થઈ જવું તે
લઘુ વિં [સ.] નાનું (૨) હલકું (૩) સહેલું
(૪) હૃદય; એક માવાનું. ૦કંસ પું
() આવો કૌસ. ૦કોણ પું ૦૦ થી
નાનો કોણ; 'એકચૂટએન્નલ' [ગ.].
૦તમ વિં સૌથી નાનું (૨) પું અમુક
રકમોમાની દરેકથી જોને શેષ વિના
લાગી રકાય એવી નાનામાં નાની રકમ.
૦તમ સાધારણ અવયવી, ૦તમ
સાધારણ લાજ્ય પું જુઓ લઘુતમ.
૦તા સોં [સ.]. ૦તાવાચક વિં
લઘુતા ખતાવનાર. ૦મતી સોં થોડા
મત ધરાવનાર પક્ષ (૨) એવા લોકો
(૩) થોડા મત હોવા કે ધરાવવા તે.
૦લાઘવી સોં ચાલાકી; પેચ; યુક્તિ.
૦લિપિ સોં જોલેલું જાલદી લખી
રકાય તેવી દૂંધા સંકેતોવાળી લિપિ;
'શોટ'હેન્ડ'. ૦લેખન નં લઘુલિપિમાં
લખવું તે. ૦શંકા સોં પેશાબની હાજત
લચક સોં લચકાની ચાલ (૨) મચકોડ
લચકલચક અં ['લચકો' ઉપરથી] લચકે
ને લચકે, મોટે મોટે કોળિયે, ઉતાવળથી
લચકવું અંકિં લચી જવું (૨) કરમોડાવું;

સાંધામાથી ડાઘરી જવું (૩) મદથી ચાલતાં
હમરેથી જરા મરડાડ

લચકો પું લોચો (૨) લચકો દાળ. ૦દાધ
સોં દીસી દાળ (પ્રવાલી અને લાજરી
વચ્ચેની) [અને લોદા જેવું દોષ તેમ

લચપચ અં [રવં] પ્રવાલીથી તરંગાળ

લચવું અંકિં લારથી નમી જવું

લરછો પું માલો, પાયેલા દોરની આંદી

લજવવું સંકિં [સ. જ્ઞ] લાગે તેમ
હરણ; લગવવું

લગતડવું સંકિં 'લાગવું'નું પ્રેરક

લગતમણી સોં ['લાજ' ઉપરથી] એક
છાડ (અડવાથી તેનાં પાન સમચાઈ

નય છે). -છું વિં લાજ પમાડે તેડું;

લાજ આવે તેડું; યરમગનક

લગતવવું સંકિં જુઓ લગડવું

લગજત સોં [ગ.] મગ; લિગજત

લગજત સોં [સ] લાગજતમ (૨) અપક્રાંતિ.

૦હીન વિં [સ] યરમ વિનાનું; યેરમ.

-ગિજત વિં [સ] લગજત પામેલું, યરમાયેલું

લટ સોં [સ જ્ઞા] થોડા વાળની સેર

(૨) વડની મૂળી (૩) અમુક (સૂતરનાં)

તાર કે દોરાની આગી (૪) મોતીની સેર

લટક સોં ['લટકવું' ઉપરથી] લટકો (૨)

છટા; ખૂખી, ગેલી. ૦ણ, ૦ણિયું વિં

['લટકવું' ઉપરથી] લટકવું, ચૂપ (૨)

નં કાનનું એક લટકવું રહેલું પરેણું

લટકવું અંકિં જૂલવું; લખડવું, ટગાવું

(૨) આધાર રહિત થવું; વચ્ચે રખડી

જવું [કા]

લટકાવવું સંકિં 'લટકવું'નું પ્રેરક

લટકખું વિં લટકાખું (૨) લટકા હરનાડું

લટખું નં લટકો, નખડું. -કો પું રીરીનો

મોઢક હાવભાવ ચાળો; નખડું -કોમટકો

પુંઆંખ અને શરીરનો ચાળો; નખડું

લટપટ વિં [રવં] પ્રેમાસક્ત; એકબીજાને

વળગેલું - ચોટેલું (૨) સોં ધાલમેલ; ખટપટ. -ટિયું નં હાલમની અઓ ધસવાની ચામડાની પડી

લટવું અંકિં નમી પડવું
 લટાર સોં આટો, ફેરો, ચઢર
 લટિયુ નં [નુઓ લટ] વાળ (જરા તુચ્છ-
 કારણ) [(૪) પું ભમરડો
 લટ્ટ વિં નરમરો (૨) પરવરા (૩) સ્તબ્ધ
 લઠં વિં [પ્રા લટ્ટિ (સ યત્તિ) = લાડી] નહુ
 ને મજાનૂત (૨) પું ડગોરો - ડિયુ વિં
 લહુ (૨) નં ગાડાને નીચરો ભાગ જેમા
 લહો રહે છે - ઠિ (-ડી) ગુ વિં લઠં,
 મજાનૂત (૨) હુચુ - હુ વિં (૨) પું
 નુઓ લઠં - હુ સોં નાનો લહો - હો
 પું ગાડો કે ગાડાના પેડાની લોડાની ધરી
 (૨) લહુ માણસ [વિભાવનુ
 લડકણ (-ચુ) લ] વિં ટાપોર, લડવાના
 લડત (લ) સોં લડાઈ [ડાકડું
 લડતું વિં લહુ અનમસ્ત (૨) નં તેડ
 લડખડવું અંકિં લડખડિયું ખાવું
 લડખડિયું નં ઠોમર ખાઈ લયગી પડવું તે
 લડવાડ (લ') સોં [લ'ગુ' પરથી] ડંડો,
 કંચિયો, વડવાડ - ડિયુ વિં લડયા
 કરવાના સ્વભાવવાળું (૨) જેને કારણે
 લડાઈ ચાલી હોય તેડ
 લડવું (લ') સંકિં [સ લુ] વડવું,
 કપડો દેવો (૨) અંકિં સામસામે
 વાદવિવાદ, ટટો, બોવામોલી, મારામારી
 કે યુદ્ધ - લડાઈ કરવા (૩) કોટે' ચડવું
 (૪) અણબનાવ થવો [લા] ચૈયો પું
 થાહો [જગ (૨) ટટો અડો
 લડાઈ (લ') સોં [લડવું પગથી] યુદ્ધ,
 લડાક (-કુ) (લ') વિં લડકલુ
 લડાયક (લ') વિં લગી રાકે તેડ (૨)
 લગઈના ખપનું (૩) લડખુ
 લડાવવું સંકિં [લાડ' ઉપરથી] યાડ કરવા
 લડાવવું (લ) સંકિં 'લડવું નુ પ્રેર
 લડી સોં [લ' કપરથી] એક ભતની
 વસ્તુઓની પામિ કે માળા (૨) હોરાની લટ
 લહુ પું [સ] લાડ
 લહાણ સોં લગ, ટેવ (૨) પદ્ધતિ
 લણણી સોં લણવાની ક્રિયા - તું સંકિં

[સ રુ] તૈયાર થયેલા પાને કાપવો
 (૨) ફળ મેળવવું [લા]

લત સોં લગની (૨) ટેવ, વ્યસન
 લતા સોં [સ] વેવ
 લતાડ સોં, પું લાત, પાટુ (૨) દેરવી
 તેળવું તે, ફરી જવું તે (૩) ગાય, ગાયુ
 લતામડપ પું [સ] લતાઓનો માડવો
 લતા નં બંબવં [સ લક્ષ્મી કે લક્ષ્મી] લગ
 લતો પું [લ] દેરનો ભાગ, મડો ડો
 લથડપથડ અં [રવં] પાણીથી ભીનઈને
 તરબોળ હોય તેમ (૨) નુઓ લથરપથર
 લથડવું અંકિં ઠોમરથી ગોણ ખાવું
 (૨) ગોડના અચકાવું (૩) દમડું પગ
 જવું (માદગીથી)
 લથડિયું નં ગોણ, અડખાગું
 લથપથ અં [સ લિ' + ખાચ] એકળીખને
 જોરથી વળ્યા હોય તેમ [અસ્તવ્યસ્ત
 લથરપથર અં હીતુ લખડવું હોય એમ,
 લદખદ અં [રવં કે સ નુ ઉપરથી]
 પ્રવાહીથી ભરપૂર લયકા જેવું હોય તેમ
 (૨) દીવા પદાર્થ મા પડી ખરડાયેતું હોય
 એમ (૩) લીન, ચકચૂર
 લહાણું અંકિં 'લાહણું'નું કર્મણિ
 લપસોં [સ લિ' ઉપરથી] પીડા ઉપાધિ વડવું
 લપ અં [રવં] જલદી, ચટ
 લપકેલપકે અં [રવં] વધાનપ, લપકે
 લપકે (૨) લપ ૧૨૧ મારતું હોય એમ,
 લખડખડ, રહી રહીને વેદના ચાચ એમ
 (જેમ કે, ગૂમડામા) [મારવા
 લપકેવું અંકિં [રવં] લપકારા થવા -
 લપકારો પું છત્રને લગુ લગુ બહાર
 માંડી તે (૨) વેદનાથી કે ભયથી મોઈ
 પણ અવચનન લગુ લગુ થતું તે
 લપકામે પું [સ લિ' ઉપરથી] તો ૧૦૦ થી
 વધારે પગુ બોવતું તે, લપકો
 લપકો પું [સ લિ'] ગદા પદાર્થનો
 લપકો (૨) ડામ
 લપકો પું [સ લિ' ઉપરથી] તો ૧૦૦ થી
 વધારે પગુ બોવતું તે (૨) લપકો

લપછપ સોં ધાકમેલ
 લપટ સોં [રવ૦; સં. લિપ્ ઉપરથી] ઝપટ
 (૨) અડક્ટ (૩) પેચ. ફોદો (૪) તક્લીન;
 મગલ. ઝપટ સોં એચિતી ઝૂંટ
 મારવી તે. ંપું અં કિં સરકું
 લપટાવવું અંકિં 'લપટવું', 'લપટાવું'નું પ્રેરક
 લપટાવું અંકિં [સ. લિપ્] ચીકટમાં
 ખરડાવું (૨) લલચાવું, ફસાવું [લા.]
 લપટું વિં [જુઓ લપટવું] સમજડ નહિ
 તેવું, દીકું
 લપડંગ વિં ખૂબ લેયું
 લપડાક સોં [સ.] લપડ; તમાચો (૨)
 કપડો કે ખત્તા ખાવી તે [લા.]
 લપરડો પું નડો લેખ; લપેડો
 લપલપ સોં [રવ૦; સં. લ્] બકબક;
 લવારો (૨) અં ચપચપ; ઝડપથી (૩)
 લખૂક લખૂક. -પાટ પું; સોં લવારો;
 બકવાટ (૨) ઉતાવળ; ધાંધલ. -પિયું
 વિં લપલપાટ કરનારુ
 લપવું અંકિં [સ. લિ, છા] સંતાવું
 લપસાવું વિં લપસી પડાય એવું (૨)
 નં લપસી પડાય એવી જગ્યા
 લપસવું અંકિં ખસી પડવું; સરી જવું
 (૨) પતન થવું [લા.]
 લપાવું અંકિં સતાવું (૨) સોડમાં
 બરાવું; અડોઅડ દબીને ગોડવાવું
 લપૂકું વિં [સ. લ્] લપકપિયુ; વાતોડિયું
 (૨) પેટમાં વાત ન રહે તેવું
 લપેટવું અંકિં વીંટવું (૨) સડોવવું [લા.]
 લપેડવું અંકિં લપેડો કરવો
 લપેડો પું [સ. લિપ્] લપરડો; નડો લેખ
 લપ્પટ વિં [સં. લિપ્ ઉપરથી] બરોબર
 સમજડ ચોટેલું
 લપ્પડ સોં [રવ૦] લપડાક
 લપ્પનછપન સોં; નં પંચાત; છૂપી
 ધાવમેલ (૨) દોડડહાપણ; તીનપાંચ
 લપ્પો પું [અ. લ્ફ=વીંટાળેલું] બરચક
 કસળવાળું રેશમી વણાવવું કપડું (૨)
 ગોડું ઢંગપડા વગરનું ચીંગડું [લા.]

લફડ(-ર)ફફડ(-ર) અં [રવ૦] લળડું,
 આમતેમ લડયા કરતું તથા પગે અટવાવું
 દોષ તેમ; અચ્ચવગિયત
 લફડું નં [રવ૦] લીટનો લળકો (૨)
 (વસ્તુ કે કામ કે માણસ વળગવાથી
 થતું) નડતર; પીડા; ઉપાધિ [લા.]
 લફડું વિં [તુર્કી લ્ફ(-ફ)મા] કપડી;
 દમલખાજ (૨) લપટ; વ્યભિચારી (૩)
 નફડ; નિર્ધમજ
 લળ અં [રવ૦] એવા અવાજ સાથે
 (મોંમાં મૂકવું) (૨) લપ; જલદી. ંકે લળકે
 અં જુઓ લપક લપક. ંકારો પું
 જુઓ લપકારો. ંકે પું જુઓ લપકો
 લળડવું અંકિં [સ. લ્ખ] જુઓ લટકવું
 લળતરું વિં [લમડવું] ઉપરથી નળજું;
 ક્ષીણ (૨) નરમ; પોચું
 લળકાવું અંકિં [જુઓ લળક] પ્રવાહીથી
 તરબોળ થવું કે ખરડાવું (૨) સડોવાવું;
 ફસાવું [લા.] [ખાકવું તે; લપકારો
 લખરકો પું [સં. લ્પ] તોછડાઈથી વધારે પડવું
 લળલળ અં [રવ૦] એવો અવાજ થાય
 તેમ (જેમ કે, ફૂતરાના ચાટવાનો) (૨)
 ઉતાવળે (૩) લળુલળ
 લળાચો પું [છવાર (ફા.) મચો (વેદ ફા.)
 મેલાં ફાટેલાં લળડોનો જથ્થો (૨) લાંબા-
 ત્વચા સરસામાનનો જથ્થો (૩) (બહુ
 કીમતી નહિ એવો) ધરવાખરો (તિરરકા-
 રમાં ને બહુધા બંધબંધો)
 લળાડ(-ડી) વિં [સં. લ્પ ઉપરથી] નૂકું
 બોલવાની ટેવવાળું. -ડી સોં નૂકાણું
 લળુલળુ, લળુલળુ, લળૂકલળૂક અં
 બીકથી લપ લપ થાય તેમ
 લળોતરું વિં જુઓ લળતરું
 લળધ વિં [સં] મળેલું. ંમતિષ જેની
 પ્રતિષ્ઠા નમેલી છે તેવું; પ્રતિષ્ઠિત. -બધા
 સોં દુધા; પીડા; બેરીછોકરાંની જાનળ.
 -ધિષ સોં પ્રાપ્તિ; સિદ્ધિ
 લળેકે અં [અ. લ્ફેક] 'સેવામાં હાજર
 છું' 'જાહેર' એવા અર્થનો ઉદ્દ્યાર

લઘ્ય વિં [સં.] મળી શકે એવું
 લમણા(-ણા)ઝીક સ્ત્રીં માયાઝીક
 લમણું નં, -ણો પું ગાલની ઉપરનો
 કાન આગળનો માથાનો ભાગ
 લથ પું [સં.] નારા; પ્રલય (૨) લીનતા;
 એકતારથઈ જતુ તે(૩) વિરામ(સંગીતમાં)
 (૪) નૃત્ય, ગીત અને વાદ્યની સમતા
 (સંગીતમાં) (૫) કોઈ સ્વર કાઢવામાં
 લાગતો સમય (દ્રુત, મધ્ય અને વિલંબિત)
 (૬) ગાવાનો ઢંગ; ૨૨૨ કાઢવાનો ઢંગ
 લપટા સ્ત્રીં [અ.] ફારસી સાહિત્યની એક
 પ્રસિદ્ધ માણક. ૦મજનૂન નં ૫૦ ૫૦
 લયકા અને તેનો આશક મજનૂન; ફારસી
 સાહિત્યમાં આશક માણકની એક પ્રસિદ્ધ
 જોડી
 લયાનત સ્ત્રીં [જુઓ લાનત] લ્યાનત;
 શરમ, નામોશી(૨) ધિક્કાર; ફિત્કાર; કંઠવા
 લલકાર પું [રવં] [સ. લલ્કાર] લલકારવું તે
 (૨) લલકારેલું ગાન. ૦ં પું સં કિં લાંબો
 સ્વરે ગાતુ (૨) જૂમ પાડવી (૩) હાંકવા
 -જલદી ચડાવવા(ઉશ્કેરવું) ઉત્તેજિત કરવું
 (૪) લડાઈનું આહવાન કરવું; પડકારવું
 લલચાવવું સંકિં 'લલચાવું'નું પ્રેરક
 લલચાવું અંકિં [જુઓ લાલચ] લાલચમાં
 ફસાવું(૨) મોહિત થવું (૩) લાલસા કરવી
 લલના સ્ત્રીં [સં.] સુંદર સ્ત્રી
 લલાટ નં [સં.] કપાળ. ૦રેખા સ્ત્રીં [સં.]
 વિદ્યાતાએ લલાટે લખેલા નસીબના લેખ
 લલામ વિં [સં.] સુંદર; રમણીય
 લલિત વિં [સં.] મનોહર; સુંદર (૨) પ્રિય;
 ગમે એવું (૩) નાજુક; કોમળ (૪) પું
 એક છંદ. ૦કલા(-ળા) સ્ત્રીં 'ફાર્શન
 આઠ'; મન અને કલ્પનાના ગ્રમ પર
 મુખ્ય આધાર રાખનાર કલા. કલાં
 ચિત્રકળા, સંગીત ઇં. -તા સ્ત્રીં [સં.]
 જુવાન સુંદર સ્ત્રી [લિણપતા
 લલુતા સ્ત્રીં [સં. લ્હ ઉપરથી] જુઓ
 લલોપતાં નં ૦૫૦૫૦, લલોપરચો સ્ત્રીં
 [સં. લ્હ ઉપરથી; સરં દે. લલિ =
 પ્રયામત] સવાસલા; પ્રયામત

લવ વિં [સં.] થોડું (૨) પું અંશ (૩)
 નિમેષનો છટ્ટો ભાગ (૪) રામનો પુત્ર
 લવ સ્ત્રીં [પ્રા. (સ. લ્વ)] લવારો
 લવચીક વિં [મ.] ભાગે નહિ પણ વળે એવું
 લવણ નં [સં.] મીઠું
 લવરી સ્ત્રીં [જુઓ લવરું] લવારો
 લવલવ સ્ત્રીં લવારો; બકબકાટ (૨) અં
 લવલવ કરે તેમ. ૦ં પું અં કિં લવલવ
 કરવું. -વાટ(-રો) પું લવારો
 લવલીન વિં તલ્લીન
 લવલેશ વિં [સં.] થોડું (૨) અં જરા
 પણ; તલ્લમાત્ર (૩) પું બહુ જ થોડો અંશ
 લવવું અં કિં [પ્રા. લ્ય (સં. લ્વ)]
 લવારો કરવો
 લવંગ નં [સં.] લવિંગ; એક તેમનો.
 -ગિયું વિં લવંગ જેવું કે જેવડું (૨)
 નં કામનું એક ધરેલું
 લવાજમ નં [અ. લ્વાજ્મ] અમુક મુદતે
 આપવાની રકમ (જેમ કે, પગારની,
 વતંમાનપત્રની)
 લવાહ પું [અ. લ્વાજ] પંચ(૨) પંચાતિથો.
 -દી વિં લવાહ સંબંધી (૨) સ્ત્રીં
 લવાહનું કામ
 લવાર (વા) પું (ગ્રામ્ય) છુહાર. -રિયાં
 નં ૦૫૦૫૦ છુહારનું કામ કરતી જિપ્સી
 જેવી એક જાત
 લવાડું નં બકરીનું બચ્ચું
 લવારો પું [જુઓ લવરું] લવરી; બકવાટ
 લવિંગ નં જુઓ લવંગ(૨) એ આકારનો
 (બંદૂક, રેલવગેરેનો) નાનો ભાગ. -ગિયું
 વિં (૨) નં જુઓ લવગિયું
 લવૂરિયું (વ) નં, લવૂરો પું નખ કે
 નોરથી બરેલો ઉશ્કરો
 લંબો પું જમનો લોખો
 લરકર નં [ફા.] સેન્ય(૨) ટાણું; ધાડિયું
 [લા.]. -રી વિં લરકરનું, -ને લગતું
 લસણ નં [સ. લ્હુન] એક કંદ. -લિયું
 વિં લસણવાળું (૨) લસણ જેવું (જેમ
 કે મૂળો). -લિયો પું લસણની નાની

કળી જેલો તપખીરિયા રંગનો
એક મણિ [લસરકાબેર
લસરક લસરક અં [રવં] અપાયાળધ;
લસરકો પું [રવં] અપાયાળી ખેચા કે
ધસડુ તે (ર) ધસરકો
લસરસ અં [સ લ્સ] લસપસતુ હોય
એમ ંવું અં કિં ચળકતુ; તેજ
મારવું (ર) થી તેલથી તરંગોળ હોતુ (૩)
આનદમા ખેવતું કે નાયતુ
લસંતી વિંસોં [સ.] રોગતી, ચળકતી
લસોટવું સંકિં લસરક પૂટતુ - વાટતુ
લસેસી સોં દૂધ અને પાણીનુ શરબત
લહર(-ર)વું અં કિં લહરીઓ ઠાંની
લહરિ(-રી) સોં [સ.] તરંગ, મોનું
લહાણુ (લ્) નં [પ્રા. લહ (સ. લાગ)]લામ;
નફો. -લ્હી સોં [સરં દ. લાહન = ખાધ
નસુની ભેટ] ખુશાનીને પ્રસંગે ભેટની
વહેચતી. -લું નં શુભાશુભ પ્રસંગે
નાતીલા વગેરેમા કરાતી વહેચણી
લહાવ(-વો) (લ્) પું [પ્રા. લહ (સ. લમ્)]
આનદનો ઉપભોગ(ર)બેરતો, બેરિયો
લહિયો પું [પ્રા. લિહ, સ લિન્] લખવાનું
કામ કરનારો માણસ
લહે (લહે) સોં [લહેતુ] લગની; તાન
લહેકવું (લહે) અંકિં [સ. લ્ય] જુવતું
(ર) લહેકાથી ચાલતું, બોલતું વગેરે જેવી
ક્રિયા કરવી (૩) ફરફરવું
લહેકો (લહે) પું [નુઓ લહેકવું] રારીરનો
મોહક ચાળો કે મરોડ(ર)વણું લંબાવીને
કે રાગડો તાણીને બોલતું તે
લહેજત (લહે) સોં [નુઓ લમ્જત]મળ
(ર) રસ, રવાઈ. ંદાર વિં લહેજતાણું
લહેર (લહે) સોં [સ. લહરીઉપરથી]તરંગ;
મોનું (પાણી, પવન કે વિચારનું) (ર)
જા કે કેફની અસર (૩) લીલાલહેર (૪)
મળ, ચમન. ંવું અંકિં તરંગ જલવેા;
મોલની લહરી ચાલવી. -રિયું નં
મોલની ભાતનો સારવો (ર) સોઓનું
કોટનું એક ધરેણું (૩) ડોકું. -રી વિં

આનંદી (ર) તરંગી (૩) હરકી(૪)ટકાઈ
(૫) સોં લહેર; મોનું
લહેવું (લહે) સં કિં [પ્રા. લહ(સ. લ્મ)]
ધ્યાનપૂર્વક સામળતું (ર) સમજટ,
ચિંતનવું(૩)માળવું(૪)પ્રાપ્ત કરવું,મેળવવું
લળકવું અંકિં [સ. લ્લ]ચમકારા મારવા,
ચળકતુ (ર) ઉમંગવી ડોલતાં ડોલતાં
આવતુ (૩) લાલસા કરવી
લળવું અંકિં [સ. લ્લ, લ્લ] નમવું (ર)
પ્રેમથી ઉમંગકામા આવતુ (૩) જુઓ
લળકતુ
લંક પું પાળી કમ્બરનો લાંક; મરોડ
લંક, ંપુરી, -કા [સ.] સોં રાવણની
નગરી (ર) સિંહાન
લંગડ વિં [સ. લગઉપરથી; પા. લા] લૂછ;
બોડું; પાગળું. -ડાવું અંકિં લગડું
ચાલતુ. -ડી(ંધોડી) સોં એક રમત.
-ડું વિં લંગડ
લંગડો પું એ નામની ભતની કેરી કે આંબો
લંગર નં [પા; દે ંગર] વહાણુ ઘોભાવી
રાખવા જમીનમાત્રાય તેમ નાખવાનું
વાંકા અકોડાવાણું એક સાધન (ર)
સદાવત, લંગરખાનુ (૩) સોઓનું પગનુ
એક ધરેણું (૪) એક છેડે વજન બાંધેલી
દોરી; લગીસ (૫) લાંબી હાર, લંગાર
[લા.]. ંખાનું નં સદાવત, લગર ંવું
સંકિં લગર નાખી વહાણુ ઘોભાવવું
(ર) એકને બીજું વજાગી સાંકળ કે
હાર કરવી (૩) ફદામાં નાખવું [લા.]
લંગાર સોં [નુઓ લગર] લાગી હાર;
પકિત (ર) સાંકળ. ંવું સંકિં નુઓ
લગરતુ
લંગાવું અંકિં [સ. લા] લંગડાતુ
લંગીસ નં પતગના દિવસોમારમાત્ર લંગર
લંગૂર નં [નુઓ લંગૂલ] પૂછડું. -ર
(-રિયો) પું વાંદરો
લંગૂલ નં [સ.] લાંગૂલ; પૂછડી
લંગોટ પું [સરં કાનદી લગૂં] લગોટી
જેવી લાંબી પીવાણું તથા લગોટીની

પેટે પહેરાતું શરૂઆતમા ત્રિકોણ કકડા-
વાળું એક વસ્ત્ર. બાંધ વિં લગીટ
પહેરેલું (૨) બ્રહ્મચારી. -ટિયું વિં
લગીટી પહેરતું, નાની ઉમરનું. -ટિયોપું
બાળપણનો મિત્ર (૨) બાવો. -ટી સ્ત્રી
માત્ર ઢોઢો ઢંઢાય તેમ કમરે બાંધેલી
પટી કે દોરી સાથે ખેંચીને બાધવાની
લગડાની પતી. -ટો પું મોટો લગીટ
લંઘન નં [મ.] જુઓ ઉલ્લંઘન(૨)લાંચ.
-નીચ વિં બોળ-ની કે ઉધાપી શકાય
એવું. -વું સં કિં જુઓ ઉલ્લંઘન (૨)
લાવું

લંઘાવું અં કિં જુઓ લંઘાવું (૨)
ઓસવાઈ જતું. ઉદાં શાક લંઘાઈ ગયું
લંપટ વિં [સ.] લપટાઈ લટું બની ગયેલું
(૨) બ્રહ્મચારી; વિધથી

લંખ વિં (૨) પું [સ.] 'પપે'નિકચુલર'
[ગ.] (૩) વિં (૪) પું બોળબો (૫)
હરિયાનું પાણી માપવાની દોરી. ૦ક પું
[સ.] પરિવ્રજ; અધ્યાય. ૦કલ્પ વિં [સ.]
લાંબા કાનવાળું (૨) પું ગધેડો. ૦ગોળ
વિં (૨) પું અશકાર; 'ઇલિપ્સોઇડ' [ગ.].
૦ચોરસ વિં (૨) પું 'રેક્ટોગલ' [ગ.].
-ગાઈ સ્ત્રીં લાંબાપણ કે તેનું માપ.
-ખાણુ નં લાંબાપણુ દૂરતા (૨) લખાવતું
તે. -ખાવતું સં કિં 'લખાવું' નું પ્રેરક.
-ખાવું અં કિં લાંબું થવું (૨) ઘણું
વખત ચાલવું

લંબૂરા-(સ) વિં ['લંબ', 'લાંબુ' ઉપરથી]
સાધારણથી વધારે લાંબું કે જાંચું (૨)
પું તેતું માણસ

લંબોદર વિં [સ.] દુંદાણું (૨) પું ગણપતિ
લં [જ.] નંદારદત્ત કે પૂર્વ જ. ઉદાં લાંબાજી
લાંબોસેરી સ્ત્રીં [દ.] પુત્રકાલિય

લાંબલાજ વિં [જ.] નિરૂપાય; લાચાર

લાંબલાઈ ઇલેલેલાઈ સુહં મદર સુ-
હુલેલાઈ શંખં [જ.] 'અલ્પા સિવાય
કોઈ અલ્પા નથી, ને મહં મદ એના રસજ
ઉ' એ કલ્પમે-ધરુલાખનો મુખ્ય સિદ્ધાંત

લાંબસન્સ નં [દ.] પરવાનો
લાંકડ નં જુઓ લાકડ. -ડી સ્ત્રીં સોઠી;
લાડી. -કું નં [સ.] લનકુટ; પ્રા. લનકુટ]
જાડનાં સૂકા થડ ડાળ વગેરે (૨) બગતણ
(૩) આડખીડી; નડતર; ગોઠ [લા.]

લાંકાણિક વિં [સ.] લક્ષણી સંબંધી;
લક્ષણથી સૂચિત થતું (૨) લક્ષણ
સંબંધી (૩) ખાસ લક્ષણ સૂચવનારું;
આખા વર્ગનું સૂચક. ૦તા સ્ત્રીં

લાંકા સ્ત્રીં [સં] લાખ. ૦ગૃહ નં
લાખનું બનાવેલું ઘર. ૦રસ પું લાખનો
રસ; અળનો

લાખ સ્ત્રીં [સ લાખા] ખાખરો પીપળો
ખેરડી વગેરે પર થતા કીડાઓએ
બનાવેલો એક પદાર્થ

લાખ પું [સ. લખ] સો હજાર. ૦પસાય
પું (૨) સ્ત્રીં [+પ્રા. (સ. પ્રમાદ)] એક ગામ,
એક હાથી ને લાખ રૂપિયા કે બીજી કોઈ
લાખ વસ્તુઓનો સમૂહ આપેલો
સરપાવ (૨) મોઢામાં મોટો સરપાવ [લા.]
લાખવું સં કિં લાખવાળું કરતું; લાખ
ચડાવવી

લાખાગૃહ નં જુઓ લાક્ષાગૃહ
લાખિયું વિં લાખનું બનાવેલું કે લાખેલું
(૨) નં લાખનું કંકણ

લાખું નં [સ. લખનું] શરીર ઉપરનું
જન્મથી પહેલું ચાકું

લાખેલું વિં [પ્રા. લખનિય (સં. લાક્ષણ)]
પ્રતિષ્ઠિત; આબરૂર; સુલક્ષણ

લાખેલું વિં લાખ રૂપિયાનું; ક્રીમતી
લાખેલું સં કિં જુઓ લાખવું

લાગ પું [સ લગ] તાકડો; દાવ; પ્રસંગ (૨)
અધાર; ટેકણ (૩) કુક્તિ (૪) વળાણ

લાગત અં [સ લગ] સતત, ચાણ; લગાતાર
લાગણી સ્ત્રીં ['લાગવું' ઉપરથી] મનની

જતિ કે લાગ (૨) દયા; સમજાવ. ૦અધાન
વિં વિચાર કે તક નહિ પણ લાગણી
જેમાં મુખ્ય હોય તેલું; લાગવધાન

લાગત સ્ત્રીં થયેલું ખર્ચ (૨) દાણ; જકાત

લાગતું વળગતું વિં કુટુંબી કે કોઈ
બીજી રીતે સબધી
લાગલાગ પું સબધી તીમ્નો હિરસો
લાગવાગટ અં સતત, ચાહુ, લાગ
લાગતું અં [સ લ્ ઉપરથી] તરત જ
લાગવગ સોં લાગ અને વગ વગવરીતો
લાગતું સંકિં [સ લ્] સબધ કે રપથ
થવો (૨) સબધ કે સગાઈ દોષી (૩)
લાગી કે અસર થવી (૪) જણાવ
સમજાવ (૫) દેખાવ, બામતુ (૬) ધ્યા
-દાજત થવી (બૂખ - તરસ) (૭)
મડતુ, મચ્ચા રહેતુ (૮) લાગુ થતુ, શરૂ
કરી દેતુ (નોકરીએ-ધધે) (૯) વાગુ
પડતુ, બેસતુ આવતુ (ફર્યાદ, દવા) (૧૦)
લાગુ પડતે નડતુ (પાણી લાગતુ) (૧૧)
અથવા, વાગતુ (૧૨) મીચાતુ (ઉમથા
જ આખ લાગી છે) (૧૩) કિમત
પડવી, ખર્ચ થતુ (૧૪) શરૂ કરીને
નરી રહેતુ (રડવા લાગ્યું) (૧૫) સો કે
પુરુષે ખરાબ સબધ બાધવો (૧૬)
બીભ ક્રિયાપદ સાથે આવતા તે ક્રિયા
કરવામાં હાથ કે મદદ દેવા અથવા
તેમાં મડતુ એવો અર્થ બતાવે (કરવા
લાગ, નાખવા લાગ)
લાગતું અંકિં સળગતુ
લાગુ વિં વળોતુ, લાગેલુ, સબધ હોય
તેવ (૨) બધેબેસતુ અનુદય આવતું
(૩) અં ચાહુ, નરી
લાગો પું [દિ લા] દાપુ, હંકસાઈ (૨)
કર, વેરા (૩) સબધ, સગપણ (૪)
પીછા, કેડો
લાવવ નં [સ] લખતા (૨) અજણતા,
કુશળતા (૩) નાનમ (૪) સ્વલકમલ (૫)
તકનો એક ગુણ - ચોડાથી ધણીનો
ધુનાસો થવો તેતેથી ઠાલો ગૌરવદોષ
છે [ન્યા]
લાચાર વિં [જા] નિરુપાય, વિવરા (૨)
ગરીબ, દીન - રી સોં લાચારપણુ,
વિવરાતા

લાઈ નંબળવં [નુઓ લાઇન] પડતે
તળિયે તેમ જ હથેળીમાં લીમડાના પાનથી
છાયા છાટી, તાવેતાથી ઝડપથી વારવાર
ડામતુ તે
લાજ સોં [નુઓ લાજ] શરમ (૨)
મર્યાદા, માનવે (૩) આખર, પત
લાજમ વિં નુઓ લાજમ
લાજપું અંકિં [સ લજ, ના જ] શરમાતુ
લાલ સોં [સ] ડાગની ધાણી બહોમ
પું લમના વિધિ દરમ્યાન વરકન્યા
વેદીમાં ડાગર હોયે છે તે
લાલતું વિં [સ લજાતુ] શરમાળ
લાજિમ વિં [જા] તાજમ ધટિત, છાનેએતુ
લાટ પું [સ] ભરથ આસપાસના પ્રદેશનું
પ્રાચીન નામ
લાટ પું લાટો, મોતે, તરગ
લાટ સોં [પ્રા લટ્ટિ (સ યટિ)] ધાણીનું
ઠાકુ લાકડું (૨) ધરી (જેમ કે, ગાડાની,
રેલિયાની) [જયાબધ
લાટ પું [ર લેટ] જથો બધ અં
લાટસાહેબ પું મોટો સાહેબ, 'લોડ'
લાટી સોં લાકડાનું પીડું
લાટો પું મોતે, તરગ
લાટો પું [પ્રા લટ્ટિ (સ યટિ)] સાથુ કે
કોઈ ધાતુનો લાખો ટુકડો
લાડી પું [પ્રા લટ્ટિ (સ યટિ)] નડી લાકડી.
બ્યાજ વિં લાડી ચલાવવામાં કુશળ
લાડ નં [દિ લટ્ટિયો] હસાવી ખેરાવી
રાજરાખતુ તે (૨) તેવ વર્તન કે ચેષ્ટા
બંકણું વિં લાડકું. બંકવાયુ વિં
નુઓ લાડવાયુ બું વિં નુઓ લાડ
વાયું બણુ (-હું) વિં લાડવાયુ બ્યાયુ
વિં લાડમા બાહેલુ, વણાડુ
લાડવો પું નુઓ લાડ
લાડી સોં [દિ લટ્ટિ = રમ્મ ઉપરથી]
કામળ કન્યા (૨) નવી પરણેલી વહુ
લાડીલું વિં લાડવાયુ (૨) નં લાડવાયુ ડામડું
લાડુ પું [સ લ્] મોદક, એક મીઠી વાની
(૨) પિડો, ગોળો [ઊકરો
લાડો પું [નુઓ લાડી] વર (૨) લાડવાયો

લાણી સ્રીં [નુઓ લણણી] કાપણી
 ('લણણી' અર્થમાં આ નોટણી નહિ)
 લાત સ્રીં [દે. લતા] પગથી મારવું તે -
 કંઠે આધાન; પાટુ (૨) નુકસાન [લા.]
 લાદ સ્રીં [દે. લડી] યોદા ગમેદાનુ છાણ
 લાદવું સંકિં [વ. લડ] (ગમેદા ગમેદની
 પીક પગ) સામાન ભરવો; ખડકવું
 લાદી સ્રીં પથરની પાતળી અને નાની
 તખની (૨) ફરસખ ધી
 લાધવું સંકિં [પ્રાલ્ધ (સલ્ધ) ઉપરથી]
 પ્રાપ્ત થવું; મળવું
 લાનત સ્રીં [મ.] લયાનત; પ્યાનત; રારમ
 લાપટ સ્રીં [રવં] તમાચો. -ટિયો પું
 લાપોટિયો; ખુસટિયો
 લાપરવા વિં [ફા.] બેપરવા. ઓં સ્રીં
 બેપરવાઈ [એક મીડી વાની
 લાપરી (-સી) સ્રીં [દિલ્પસિવા] ધકની
 લાપી સ્રીં સફેદો અને બેલનેલની બનાવેલી
 લગદી; લાપી
 લાપેટ, -ટિયો નુઓ 'લાપટ'માં
 લાફા પું [ફા. લાફ] તમાચો
 લાખી સ્રીં નુઓ લાખી; લાંખી
 લાખ પું [સ.] કાપદો. ઠંકારક, ઠંકારી
 વિં લાખ કરે તેવું. ઠંકારી વિં લાખ
 આપનારું. ઠંકારમ સ્રીં કાતંક સુદ
 પાચમ. ઠંકું સંકિં મળવું; પ્રાપ્ત થવું;
 ખાટું. -લોજી પું તોલતા તોલ્યા
 'એક'ને બંધે બોલે છે
 લામણદીવો પું નુઓ રામણદીવો
 લામા પું [દ; ક્ષિટ્ટી ક્લામ] તિબેટનો
 વડો ખોદ આચાર્ય
 લાય (લા'હ,) સ્રીં આગ (૨) બળતરા
 લાયક વિં [મ. લાયક] ચોચ; ઉચિત
 (૨) લાયકાતવાળું; પાત્ર (૩) બધ-
 બેસવું. હાજરું, અનુકૂળ. -કાતા, -કી
 સ્રીં ચોગ્યતા; પાત્રતા
 લાયરી (લા') સ્રીં [સ. લપ્] બહુ બોલવું
 તે (૨) પતરાળ, શેખી, કંકાસ
 લાર (લા') સ્રીં લાખી હાર

લારી (લા') સ્રીં [દ. હારી] રેલના પાટા
 પર ઠેલીને ચલાવવાની ગાડી (૨) માલ
 વહી જવાની ગાડી (લાયની કે મોટર)
 લારું (લા') નં [નુઓ લાર] ગંખરું;
 લારું (૨) ધાકું; રોળું (૩) આડો
 સંબંધ [લા.]
 લાલ પું [સ. લલ ઉપરથી] હેલ, રંગીલો;
 બાંકો (૨) હાકરો; પુત્ર
 લાલ વિં [ફા. લાલ = રત્ન ઉપરથી] રાતા
 રંગનું. ઠંધૂમ વિં [નસ ઘૂર્ણ] ખૂબ લાલ
 લાલચ સ્રીં [સ. લપ્ ઉપરથી; લાલસા]
 લલચાવું તે; લાલસા, લોભ (૨) લલચાવે
 તે; લાલચમા નાખે તેવી વસ્તુ, લાચ
 લાલચટક વિં ખૂબ લાલ
 લાલચુ વિં લાલચવાળું; લોભી
 લાલચોળ વિં [લાલ + સ. ચોળ] ખૂબ લાલ
 લાલજી પું કૃષ્ણના બાળસ્વરૂપની મૂર્તિ
 (૨) ગોસાઈજીનો પુત્ર
 લાલન નં [સ.] લાડ લડાવવાં તે.
 ઠંપાલન નં લાડમાં છીરવું તે
 લાલપાણી સ્રીં [લા.] દાર (૨) લોહી
 લાલખમ વિં લાલચોળ
 લાલખાઈ સ્રીં આગ; લાય
 લાલસા સ્રીં [સ.] ઉત્કટ હૃદય; તૃષ્ણા
 લાલા સ્રીં [સ.] લાળ
 લાલા પું [સ. લલ] લહેરી; હેલ, ફક્કડ
 (૨) ઉત્તરમાં અમુક ભતિના લોકના
 નામ પૂર્વે આદરનો શબ્દ, જેમ કે લાલા
 લજપતરાય (૩) બાપને માટે સંબોધન
 શબ્દ (કોઈ ઠેકાણે). ઠંજી પું હેલ; ફક્કડ.
 ઠંતાણુ સ્રીં (દે લાલા) તું તાણીને
 ઉપર લે તો બચાય! એવા વાર્તા-પ્રસંગ
 ઉપરથી નાલેશીબરી મુરખ સ્થિતિ
 લાલાશ સ્રીં લાલી; રતારા
 લાલિત્ય નં [સ.] લલિતપણું
 લાલિમા સ્રીં લાલારા
 લાલિયો પું [નુઓ લાલો] બળરચી-ટંડ
 [સુ.] (૨) લાલ દૂતરો કે બળદ
 લાલી સ્રીં [લાલ = રાગ ઉપરથી] રતારા

લાલો પું લાન, કાંડો (૨) પાગ
 લાવણી સોં ગોક રાગ કે દાગ લનકારાય
 ેની કવિતા (૨) સગાનનો એક તા
 લાવણ્ય નં [સ] સોદ્યં ંમથ વિં,
 ંમથી વિં ગોં [સ] રૂદર
 લાવરી સોં [સ લવણી] એક પખી
 લાવરું (બ) નં [મા લાવિર (મ લવિર)]
 કાપનાર ઉપચી કૃતરાનુ કંડુ તે (૨)
 કૃતરાનુ બસુ તે
 લાવચકર નં સરભમસાયે નાટ ૨૨૨
 લાવણું સંકિં [સ લા જન લાવિપ=લાવેણું]
 લઈ આવતુ આવતુ
 લાવા પું [સ] જ્વાળામુખીમાથી નીકળે
 ગગમ રસ [લાવરું
 લાવું (લા) નં [મ લાવપચી] કૃતરાનુ કાકુ,
 લાશ (અ) વિં [ત્રી] બરબાદ, પાથમાલ
 (૨) સોં [જા] મડ
 લાખર સોં [સ લખર] દીવ, રમણ
 નરિયુ વિં રસગાજવાડુ, કદે પડ કદે
 નદિ એડ
 લામુ વિં [મા હર (મ રુશ)] લુડ, ધી
 કે ચીક વિનાનુ (૨) નં કઠોળ સિવાય
 નુ અનાજ
 લામ્ય નં [સ] સગીત સાયેનુ નૃત્ય
 લાઉ (લાઉ) સોં જુઓ લાય
 લાડી સોં ધડના લોળી ખેજ
 લાળ સોં [સ લાગ] મેહાનો ચીકણો
 પ્રવાલી નિયુ વિં ધગી લાળ પડલી
 હોય તેવુ (લાકડું) (૨) કાળથી બદન પડે
 નદિ તે માટે બાકને ગમે બધાવ કપડું
 લાળી સોં [સ લોળ] કાનની નીચે લગડલી
 ચામડી (૨) બૂમ (પથપખી) ખાસ કરીને
 શિયાળની
 લાળો (લા) પું [સ મહાત] અગારો
 લાંક (૦) પું લક, કમરનો વાક-મરોડ
 લાંગ પું [સ લાંગ] વટાણાને એક કઠોળ
 લાંગર (૦) નં જુઓ લગર ંવું સંકિં
 જુઓ લગારતુ, લગર નાખી થોમતુ
 લાંગુ (અ) નં [સ] પૂડું

લાંધ (અ) (૦) નં, સોં [મા જા (મ લખન)]
 લાલા, ઉપવામ બધુ નં દેતુ આધવા
 લાન વર્ષ બેસતુ તે (દાઈની સાગ) ંવું
 અંકિં [સ રૂ] લાલો કંગો -કિ
 પું લાન ઉપવાસ (૨) લામુ
 લાંચ (૦) સોં [મ લા] અમદદાર કે
 સનાધારીને કાળી રીને અપાની કે લેવાની
 અરદિન રકન ંખાડિ, ંખો વિં
 લાચિ -ચિયુ વિં લાય લેનાડું
 લાંછન નં [સ] લા, કલક (૨) વિદન
 ના સોં લાગ લાગતુ કે લગતુ તે
 લાંક (૦) વિં [લકુ ઉપચી] ટોક, ખંધુ,
 શક (૨) ગોક નદિ તેવુ, તોફાની -કાઈ
 સોં સુચાર્દ, શકતા -કિયુ વિં લાક
 લાંપી (અ) (૦) સોં જુઓ લાપી
 લાંબીટ્ટી (૦) સોં એ રૂદેલ (૨) તકરાર
 લાંબું (૦) વિં [સ લા લખાઈ, સમય
 વારેમા ધણુ લાંબી એ અચી = ધણ
 ધણા વધતુ (૨) મરી જણ]
 લાંભણું, લાંભું (૦) નં [સ લખ ઉપચી]
 વિનામ, દિરસો (૨) ભાગિયાઓના ભાગ
 વહેચવા નાખવામા આવતી ચિટ્ટી
 લિખિત વિં [સ] લખેતુ (૨) નં લખ્યા
 લેખ નામ વિં લખનાગ એ અર્થમા
 કામગ લખવામા વાપરે છે, લખિતમ
 (સંલેખ વિં)
 લિખાત, ૦૧૨ જુઓ 'લહેત મા
 લિટમમ પું [સ] રતનલેતના કળનો રસ
 (નિતમ અને આંકલીની પારખ માટે
 વપરાય છે) [લખવાની ગીત
 વિપિ/અ) સોં [સ] ભાષાના વર્તો
 લિસ વિં [સ] થી પાયેતુ ખરડાયેતુ (૨)
 આસન, કસેતુ લાવસા, કામના
 લિખા સોં [સ] મેગવવાની ઇચ્છા (૨)
 લિફફે પું [સ] પરણીટિયુ
 લિફ્ટ નં [સ] ઉપર ચડવા માટેનુ એક
 ચાલિક સાધન
 લિખરલ વિં (૨) પું [સ] ઉદારમતવાદી
 લિખામ પું [સ] લેખાસ, પોશા

विभिटेड वि० [वि.] धयदायी सदियातु
(नेम डे, ६५५)

विश्ववट न० [स ज्ञापक] नि १५८, कषाण
विवाडि(-म)न०[पोहलेव नीलामु] दराज
सिमोटी ओ० [स रेपा] नानी वीही डे
७४२३ -टो पु० मोटी निमोटी

विस्ट न० [ह] मारी

विग न० विहन (२) नति [व्या] (३)
माधन, देतु [न्या] (४) मडादेरनी भूति
(५) पुत्रुनी ददी (६) विगदेह न्हेंड
पु०, ०५२२ न० [स] ज्ञातमानु सूक्ष्म
शरीर -आयत पु० ये नामना देव
सुप्रदायने आदमी -गी वि० निगवाण

विजळु ओ० निजुनु आड, निजोर्ध

विजु न० [स निव] वीजु, ऐक पाहु इण
०डी, -मोर्ध ओ० वीजोर्ध

विजोणी ओ० वीजोणी, पडोणा मोनु
ऐक मोहु वासळ [वीजडानु इण

विजोणी ओ०[प्रा गिन्वोलिया, दे लिंवेइली]

वीक ओ० [हि] वीही (२) ६८

वीष ओ० [प्रा लिम्बा(स लिम्बा)] नू
नामना जतुना ईडा -जियु न० वीष
कादवाना जीला दातानी कासडी

वीथी ओ० [वीनी लिचू] 'पूव' हिदमा
यतु ये नामनु ऐक इणआड के तेनु इण

वीज्ये, वीजे नेतुनु विध्यय' ३५ [५]

वीही ओ० [प्रा लिदा (स रेपा)] पडोणार्ध
वयरनी रेपा (२) टार, ओण(३) पड, कडी
(४) वीक, ६६

वीड ओ० [द व्ही] लाड

वीडु संकि० वेतुनु म० का० (२) वीधेळु

वीधे अ० लईने तेथी, तेडला माटे, कारळे
वीधेड (-डु) वेतुनु म० ६०

वीनवि० [स] लय पामेळु (२) गरक, तडवीन

वीपळु न० [वीपतु' परथी] वी पळु जमीन
उपर करेडो छाल माडीना वेप [करवे]

वीपवु संकि० [स लिप] छाल माडीना वेप

वीमडी ओ० [मप० लिम्बद, प्रा लिम्ब (स.
निव) नानो वीमडो (२) वीमडानी

नतनु कोर्ध पळु नानु आड (नेम डे
मोडी वीमडी) -टो पु० ऐक आड

वीरे पु० वृगडाने दावो कडो, शीरे
वीड ओ० अधिधार पाणीमा के तेवी जगामा

यती वीथी ओ० गुनी वनरपति (२) वीड

वीड ओ० [स नाड] आपने (प्रयोगमा
वीय परलावची कडेवाय छे)

वीयम न० वीया रगनु ऐक रल

वीडवे पु० म्हाणने वीडो दावो (नेम
डे पापडी तुवेरने)

वीया ओ० [स] डीडा, जेय (२) अह्णुत
जेय (३) अगतारे करेया काम (४) तेनु नाडक

वीडालु न० वीनेतरीवाणे प्रदेस

वीयापुर्पोत्तम पु० [स] श्रीकृष्ण (तेथी

विलडू - मर्यादापुर्पोत्तम = श्रीराम)

वीयामुं न० वागवाथी यथेव वीयु याहु

वीडालेखर स्त्री० आनद, सुभ (२) आणादी

वीडवती ओ० [स.] प्रसिद्ध गणित

मारकरायाभ० नी पुत्री

वीयाश ओ० वीडापळु

वीयांपाणी न० ०५०५० टेली नामनु येय

वीडी घोडी ओ० भाग (२) भागने २६

वीडी या ओ० ऐक घास के तेने वकाणाने
या पेडे पिवातु येय

वीडीसूडी ओ० [वीडु + सूड] सुभ अने

डुप, यडीपडती

वीडुं वि० [दे लिंकिर] काथी डरीना

रगनु (२) वीनु (३) रसवाणु, पाणु

(४) भूज पेसादार [ला] [वीडो दुकाण

श० प्र० अतिवृष्टिने वीधे पडेवो

दुकाण] ०४म वि० [नद्याम] भूज

वीडु ० पीणुं वि० भूज मोघायमान

-वोतरी ओ० ताण वीडी वनरपति

(२) भाणपातो, पाणु राक

वीवर न० [ह] कडेनु, काणनु

वीसु वि० [दि लिम्ब = पावणु - नानु करेडु]

भरजयडु नहि तेव, सुवाणु (२) सरळु

वीड (-डी) ओ० [प्रा वीम (स रेपा)]

वीही (२) ६६

લમ્બાનેર લટકતું. ૦વું અંકિં લટકવું
(૨) નમી જવું [જમ; લોધા
લૂલી (૦ખાઈ) સોં [સં. દન્ વપરથી]
લુલું વિ [સ. દા. લ્લું લંગડું (૨) અપમ;
અરામ; નિર્મળ (૩) પાયા કે આધાર
વગરનું [લા.]
લૂંટ સોં [સ. હું વપરથી] જુઓ લૂં.
૦લિયું વિ ૦ જુઓ લૂટલિયું. ૦ફાટ સોં
જુઓ લૂટફાટ ૦વું સંકિં જુઓ લૂટવું.
—ટાઉ વિ ૦ જુઓ લૂટક. —ટારુ (—રો)
પું જુઓ લૂટારુ. —ટાલૂંટ સોં જુઓ
લૂટલૂટ. —ટાવવું, —ટાવું જુઓ લૂટાવવું.
લૂટાડ
લૂંડાપણું નં ગુલામગીરી [ગુલામ
લૂંડી સોં દારી; ગુલામગી. —ટો પું દાર;
લૂખ સોં [રે. લૂડી] જુઓ લૂમ. ૦વું
અંકિં જુઓ લૂમડું
લે (લે) 'લેવું'નું આશય ખીલે પુરુષ એક-
વચન (૨) અં વાડ, ઠીક એ આપ'નો
ઉદ્ગાર
લેખ પું [સ] લખેલું તે; લખાણ (જેમ કે
લિલાલેખ, વિચિના લેખ) (૨) ખત,
કરારનું લખાણ (૩) દૂકો નિબંધ. ૦ક
પું [સ.] લલિયો (૨) અંધ કે લેખ
લખનાર. ૦લ્યુ (—રુડી) સોં [સ. લંતની]
કપમ. ૦ન નં [સ.] લખતું તે. ૦નકલા
(—ખા) સોં લખવાની કળા ૦નપદ્ધતિ
સોં લખવાની રીત, ૦ખારન ૦નસામગ્રી
સોં લખવાનો સામાન. ૦ની સોં [સં.]
જુઓ લેખણ. ૦પત્ર પું; નં [સ.] કરાર;
દસ્તાવેજ. ૦વણું, ૦વું સંકિં [જુઓ
લેખું] દિસામમા લેખ, ગણકારવું. —ખા
સોં [સં.] લીટી, રેખા —ખિકા સોં
સો લેખક. —ખિત વિ ૦ લખેલું, લેખી.
—ખિતવાર વિ ૦ લેખિત; લખાણમાં
હોય એવું (૨) અં લખાને. —ખિની
સોં [સ] લેખણ. —ખી વિ ૦ લેખિતવાર.
—ખું નં મોંએ ગણાય એવો દૂકો સહેલો
લિસાજ (૨) ગણતરી, લિસાજ (૩) ગણું

[લા] —ખે અં લિસામે, પ્રમાણે (૨)
પ્રીત્યર્થે; વારતે; ખાતે
લેલમ સોં [ફા. લેજન] કસરતનું એક
સાધન કે તેની કસરત
લેટ વિ ૦ [ર.] મોડું
લેટવું અંકિં લોટવું; આળોટવું (૨) સૂવું
લેટિન સોં [ર.] પ્રાચીન રોમની ભાષા
લેડી સોં [ર.] બાનુ; માનવંત સો (૨)
'સર'ની પત્નીનો તેજો કલકાળ
લેણ સોં જુઓ લેંડ
લેણ (લે) વિ ૦ ['લેવું' વપરથી] 'લેનાર'
એ અર્થમાં રાખેને હડે (કદાં જવલેણ)
(૨) (લે') નં લેણ, લેવાનું તે. ૦દાર
પું ૦ લેણવાળો. ૦લેણ સોં લેવાડેવડનો
સંબંધ (૨) લેણાદેણી. —લેણી સોં
પૂર્વજન્મનું મામતું આપવાનું કે લેવાનું
હોય તેજો સંબંધ, નજાનુબંધ (૨)
લેવાડેવડનો સંબંધ. —લેણાટ પું
લેણદાર; લેણવાળો. —ણું (લે') નં
આપેલું પાણું લેવાનું તે (૨) નજાનુબંધ
જેવો સારો સંબંધ
લેથ સોં [ર] સંપાડો (લોધનો ધાટ
ઉતારવાનો) [કાય [પ. વિ.]
લેન્ડ પું [ર] અતર્ગળ કે બહિર્ગળ
લેપ પું [સ] દીક્ષા પદાધીન પાતળો યર;
ખરડ (૨) ખરડ કરવાનો દીક્ષો પદાધી (૩)
લેપાડ તે; આસક્તિ
લેપન નં [સ] લેપ કરવો તે (૨) લેપાવું તે
લેપાવું અંકિં ખરડાડ (૨) આસક્તિ થવું
લેફ્ટનન્ટ પું [ર.] મદદનીશ કમંચારી
લેખક નં [ર.] નામકામવાળું પત્તું
લેખાસ પું [જુઓ લિખાસ] પોસાક;
પહેરવેરા
લેખોરેટરી સોં [ર.] પ્રયોગશાળા
લેલાણ (લે) વિ ૦ લઈને નાસી જનારું (૨)
ગાલીતટીથી પારકું લઈને પોતાનું
ખતાવનારું
લેમન (—નેડ) પું; સોં; નં [ર.] લી છુના
શરખત જેવું એક પીણું

લીંટ નં; સ્રીં નાકનો ચીકણો મળ
લીંડી સ્રીં [સં હેડ; દે હિંડ-હિયા] ગોળીના
આકારની અધાર(ઉંદર-બકરી વગેરેની)
બીપર સ્રીં લાંબી પીપર. -કું નં.
ગરગોલા જેવો કઠણ મળ (ગધેડાંધંનો)
લીંપણ, બૂંપણ નં જુઓ લીપણ. -વું,
-વું ચૂંપવું સંકિં જુઓ લીપવું
લીંબડી(-ડો) જુઓ 'લીમડી'મા
લીંબણ સ્રીં જુઓ લિબણ
લીંબુ, બી, -બોઈ જુઓ 'લિબુ'માં
લીબોળી સ્રીં જુઓ લિંબોળી
લુકમાન પું [મ.] કુરાનમાં વણવેલો એક
વિક્ષન ડાહ્યો પુરુષ
લુચ્ચાઈ સ્રીં લુચ્ચાપણ
લુચ્ચું વિં કપડી; રોંગુ (૨) બધું; પકું;
પહોંચેયુ (૩) વ્યભિચારી દિશ્ય તે
લુછણિયું નં લજવાનું કપડું ઇત્યાદિ જે
લુછાવવું સંકિં, લુછાવું અંકિં 'લજવું'નું
પ્રેરક ને કમંજિ
લુટણિયું વિં લૂટી ભય તેવું
લુટાઉ વિં લૂટું
લુટારુ(-રો) પું લૂંટનારો; ધાડપાડ
લુટાવવું સંકિં, લુટાવું અંકિં 'લૂટવું'નું
પ્રેરક ને કમંજિ
લુટવું અંકિં [સ ઉટ] જુઓ લૂટવું
લુસ વિં [સ.] લોપાયેલું; નાથ પામેલું
લુપ્ધ વિં [સં.] લોબિય; લાલચ (૨)
લોમાયેલું; મોહિત. -બધા સ્રીં લોભ;
આતુરતા [ચાંચે; જટ જટ (ખાતું તે)
લુશ(-સ)લુશ(-સ) અં [રવં] વચર
લુહાર પું [પ્રા. હોહાર (સં. હોહકાર)]લોહું
ધડવાનો ધધો કરનાર જાતિનો આદમી.
-રિયાં નં બ વં જુઓ લવારિયાં
લુંગી સ્રીં[હિં.] કાછડી વાજ્યા વગર કેડે
વીંટવાનું વસ્ત્ર
લુંચન નં [સ.] વાળ દ્રૂપી નાખવા તે
લુંચિત વિં [સં.] લુંચન કરેલું
લૂ સ્રીં ઉનાળાના ગરમ પવનનો અપાટો
(૨) તેનાથી થતો રોગ

લૂઓ પું [સં. હવ ઉપરથી] વણવા માટે
લીધેલો કણકનો નાનો ગોળો
લૂક(-ખ) સ્રીં જુઓ લૂ
લૂખસ સ્રીં ચામડીનો એક રોગ, ખૂલ્લી
લૂખું વિં [પ્રા. લુખ (સં. લુહ)] ચીકટ
વિનાનું (૨) રસ વિનાનું (૩) નિર્ધન;
ખાલી [લા.]. બપા(-પૂ)ખું વિં લૂખું
લૂગડાંલતાં નંબવંબ[લૂગડું + લા. લતહ]
લૂગડા અને તેવી બીજી વસ્તુઓ
લૂગડું નં [પ્રા. લૂગલ, લુગલ (સં. લુગલ)]
કપડું; વસ્ત્ર(૨)સાલેલો.[લૂગડાં ઉતારીને
વાંચલો=(પત્રની શરૂઆતમાં) મરણના
સમાચાર સૂચવવા લખાય છે]
લૂગદી સ્રીંબ્રવાદી સાથે ધૂંટીને બનાવેલો
લોહો (૨) દોર પાવાનો લોહો
લૂછણું નં ['લૂછવું' ઉપરથી] લૂછણિયું
લૂછવું સંકિં[પ્રા. લુચ્ચ, લુછ(સં. પ્ર + લુચ્ચ)]
લૂગડાથી ધસી સાફ કરવું; લોછણું (૨)
ઠાઈને ધસવું, લગાડવું કે ચોટાડવું
લૂટ સ્રીં લૂટું તે (૨) લૂટેલો માલ.
બૂટ સ્રીં લૂટું તે
લૂટવું સંકિં [સ. હુટ; પ્રા. હુટ, હુટ]
બળાકારે હરી લેવું; ચૂંટવી લેવું
લૂટાલૂટ સ્રીં ['લૂટવું' પરથી] ઉપરાઉપરી
કે અનેક રચણે લૂટફટ મચી રહેતી તે
લૂંટવું અંકિં[જુઓ લૂટવું]ગબડવું, આળોટવું
લૂણું નં [પ્રા. (સં. લ્વળ)] મીઠું; નિમક.
[ઉતારવું]=બલા દૂર કરવા પાત્રમાં
મીઠું ધાલી માયા ઉપર ફેરવવું. બહારમ
વિંનિમકહારમ.[લૂણું હારમ કરવું=
જેનો રોટલો ખાધો હોય તેને બેવફા
નીવડવું] બહારમ વિં નિમકહલાલ.
[લૂણું હલાલ કરવું=વફાગર રહેવું]
લૂણી સ્રીં [પ્રા. લ્વળ (સં. લ્વળ) પરથી]
એક લાજ
લૂણો પું બીનાસાથી ઈંટ, ડાવગેરે ખવાઈને
ઉપર વળતી છારી
લૂમ સ્રીં ફળનું ઝૂમણું. બધું નં, બધો
પું ઝૂમણું; મોટી લૂમ. બધું અંકિં

લમ્બામેર લટકું. ંવું અંકિં લટકું
(૨) નમી જવું [જમ; લોલા
લૂંડી (ખાઈ) સોં [સં. લૂંડ પરથી]
લૂંડું વિ [સ. લૂં, લૂં] લંગડું (૨) અપંગ;
અરાત્રા; નિર્મળ (૩) પાયા કે આધાર
વગરનું [લા]

લૂંટ સોં [સ. લૂંડ પરથી] જુઓ લૂં.
લૂંટિયું વિં જુઓ લૂંટિયું. ૦૬૫૮ સોં
જુઓ લૂંટાટ. ંવું સંકિં જુઓ લૂંટું.
—ટાઉ વિં જુઓ લૂંટાટ. —ટારુ (—રે)
પું જુઓ લૂંટાર. —ટાલૂંટ સોં જુઓ
લૂંટાટ. —ટાવણું, —ટાવું જુઓ લૂંટાવણું,
લૂંટાવું

લૂંડાપણું નં ગુલામખીરી [ગુલામ
લૂંડી સોં દાસી; ગુલામખી. —ટો પું દાસ;
લૂંખ સોં [દે. લૂંખી] જુઓ લમ્. ંવું
અંકિં જુઓ લમ્બું

લે (લે) લેવુંનું આજ્ઞાઈ ખીને પુરુષ એક-
વચન (૨) અં વાડ, ઠીક એ અર્થનો
લેખાર

લેખ પું [સ.] લખેકુ તે; લખાણ (લેખ કે
રિલાલેખ, વિધિના લેખ) (૨) ખત;
કરારનું લખાણ (૩) દૂકો નિબંધ. ૦૬
પું [સં.] લલિયો (૨) ત્રય કે લેખ
લખનાર. ૦૬૫ (—લી) સોં [સ. લેવની]
કલમ. ૦૬ નં [સ.] લખતું તે. ૦૬૬૫
(—લા) સોં લખવાની કળા ૦૬૫૬
સોં લખવાની રીત, કળારત ૦૬૬૫
સોં લખવાનો સામાન. ૦૬૬૫ [સ.]
જુઓ લેખણ. ૦૬૫૫ પું, નં [સ.] કરાર;
કરારવેજ. ૦૬૫૫, ંવું સંકિં [જુઓ
લેખ] દિસાનમા લેવું, ગણકારવું. —ખા
સોં [સ.] લીટી, રખા —ખિટા સોં
સો લેખક. —ખિત વિં લખેવું; લેખી.
—ખિતવાર વિં લેખિત; લખાણમાં
લેખ એવું (૨) અં લખીને. —ખિની
સોં [સં.] લેખણ. —ખી વિં લેખિતવાર.
—ખું નં મેંએ ગણાય એવો દૂકો સહેલો
દિસાજ (૨) ગણતરી; દિસાજ (૩) ગણું

[લા]. —ખે અં દિસાખે; પ્રમાણે (૨)
પ્રીત્યર્થે; વાસ્તે; ખાતે
લેજમ સોં [ફા. લેજમ] કસરતનું એક
સાધન કે તેની કસરત

લેટ વિં [ર.] મોડું
લેટવું અંકિં લોટવું; આળોટવું (૨) સૂવું
લેટિન સોં [ર.] પ્રાચીન રામની ભાષા
લેડી સોં [ર.] બાનુ; માનવંત સો (૨)
'સર'ની પત્નીનો તેવો દલકાળ

લેણ સોં જુઓ લેડ
લેણ (લે) વિં ['લેવું' પરથી] 'લેનાર'
એ અર્થમાં રાખેને છેડે (કદાં જીવલેણ)
(૨) (લે') નં લેણ; લેવાનું તે. ૦૬૧૨
પું લેણાવાળો. ૦૬૧૫ સોં લેવડેવડનો
સબંધ (૨) લેણાલેણી. —ણાલેણી સોં
પૂર્વજન્મનુ માગતુ આપવાનું કે લેવાનું
હોય તેવો સબંધ; કલ્યાણુમધ (૨)
લેવડેવડનો સબંધ. —ણિયાટ પું
લેણદાર; લેણાવાળો. —ણું (લે') નં
આપેકુ પાધુ લેવાનું તે (૨) કલ્યાણુમધ
જેવો સારો સબંધ

લેથ સોં [ર.] સંધાડો (લેઠાનો પાટ
ઉતારવાનો) [કાય [પ. વિ.]
લેન્સ પું [ર.] અતર્ગોળ કે બહિર્ગોળ
લેથ પું [સ.] ઢીલા પદાર્થનો પાતળો થર;
ખરડ (૨) ખરડ કરવાનો ઢીલો પદાર્થ (૩)

લેપાડ તે, આસકિં
લેપન નં [સ.] લેપ કરવો તે (૨) લેપાણું તે
લેપાણું અંકિં ખરડાણું (૨) આસકિં થણું
લેફ્ટનન્ટ પું [ર.] મદદનીશ કમંચારી
લેખક નં [ર.] નામદામવાળું પત્ર
લેખાન્ત પું [જુઓ વિખાસ] પોસાક;
પહેરવેરા

લેખારેટરી સોં [ર.] પ્રયોગશાળા
લેખારુ (લે) વિં લઈને નાસી જનારું (૨)
અલીતલીથી પારડું લઈને પોતાનું
ખતાવનારું

લેમન (—નેડ) પું; સોં; નં [ર.] લી જુના
સરખત જેવું એક પીણું

લેમૂક (લે) સીં લેવું ને મૂકવું-છાડવું તે;
 ગાંધડાડ (૨) લેમેલ; મૂકવણ
 લેમેલ (લે) સીં વારંવાર લેવું અને મૂકવું
 તે (ઉતાવળના ગમરાટમા) (૨) મરવાની
 તૈયારી; ભોયે લેવાનો વખત (૩) તેવો
 ગમરાટ કે મૂકવણ
 લેમ્પ પું, નં [દ.] નીચે [લમ્પ
 હોરખું] (લે) નં [લહેરખું] પરથી નુઓ
 લેહું (લે) નંકોલ પાયરવાનું કડિયાનુ ઓળર
 લેહૂર (લે) વિં જીથે ઘેરાયેલું (૨) થલુ;
 અતિશય
 લેવડ સીં [લેવુનવડ (સ. જતિ)] કિધાર લેવાનો
 વ્યવહાર. ંદેવડ સીં ઉછીનું લેવા
 આપવાનો સમય. -ડાવવું સંકિં
 'લેવું'નું પ્રેઠક (૨) ધમકાવવું, કપકારવું
 લેવલ નં [દ.] સપાટી; સમતક્તા (૨)
 (સપાટીથી ગણતી) જિ'ચાઈ
 લેવાદેવા પું; સીં આપવાલેવાનો કે
 ખીજ કોઈ પણ બતનો સંબંધ
 લેવાલ નં ખરીદનારું (શેર બજારમા
 વપરાય છે). -લી સીં ખરીદી
 લેવાવું અંકિં 'લેવું'નું કર્મણિ (૨)
 (શરીરનું) સુકાવું; ફિક્કું પડવું (૩)
 ખસિયાળું પડવું; શરમાવું
 લેવી સીં [ફિક્કરજિયાત ઉગાળુ; લાગો (૨)
 રામ કે ગવન'રનો લોકને મળવાનો દરબાર
 લેવું સંકિં [પ્રા. છે (સ. હા)] સ્વીકારવું
 (૨) પકડવું; આલવું (૩) ભેગવવું; દાખલ
 કરવું. ઉદાં એ કામમાં એને ન લેશે
 (૪) ખાવું અથવા પીવું (દૂધ લેશે કે
 ચા ?) (૫) માન્ય રાખવું ટેકો આપવો
 (પક્ષ, ઉપરાણ) (૬) ખરીદ કરવું (થોડો
 કપારે લીધો ?) (૭) કિમત લેવી (આ
 શાલનું શું લીધું ?) (૮) ધારણ કરવું
 (વેશ લેવો) (૯) દાખલવું (રાક લેવો)
 (૧૦) રોરવું; તેડી જવું (છાકરાને સાથે
 લીધો) (૧૧) ઝૂંટવું; પડાવવું; વિનાનું
 કરવું (આખડ, વખત, જીવ, લાય) (૧૨)
 ધમકાવવું; કપકો આપવો (તે આપ્યો

કે તેને લીધો) (૧૩) ઉપાડવું; રચનાંતર
 કરવું (ટેબલ પાસે લો) (૧૪) યોડવું;
 ઉચ્ચારવું (તેનું નામ ન લેશે) (૧૫) વદોરવું
 (હાથ લેવો) (૧૬) નોંધવું; ઉતારી લેવું (તેમનું
 ઠેકાણું લઈ લો) (૧૭) કાપવું; ઉતારવું
 (નખ, વાળ) (૧૮) આપે કે કરે તેમ
 કરવું (કામ લેવું) (૧૯) તપાસ કરી
 સમજવું (માપ, તાગ, ખબર) (૨૦)
 માગડ; પૂછવું (આજ્ઞા, પરવાનગી) (૨૧)
 ઉપાડવું, રત્ન કરવું (વાધો લેવો) (૨૨)
 પૂર્વ શબ્દથી સૂચિત થતી ક્રિયા બતાવે
 (શ્વાસ લેવો) (૨૩) ખીલ કિં ની સાથે
 આવતા તે ક્રિયા પૂરી કરવી અથવા વહેલી
 પનાવવી એવો અર્થ બતાવે (ખાઈ લેઈ).
 ંદેવું નં નુઓ લેલુદેલુ
 લેશ'વિં [સં.] જરાક (૨) પું અણુ;
 થોડો ભાગ. ંમાત્ર વિં બહુ જ થોડું
 (૨) અં જરાક પણ
 લેસ સીં [દ.] જરીની કિનાર
 લેસન નં [દં.] વિદ્યાર્થીએ ઘેરથી તૈયારી
 કરી લાવનાનું કામ કે બાજતર
 લેંકવું (લેં) સંકિં [નુઓ લહેકવું] ઝૂંટવું
 લેંધો (લેં) પું મોટું સૂચલુ; ઓળંગી
 લેંડ (લેં) સીં [તેલુગુરોડું=ભે] લેખ, ગિરમી-
 દંડાની રમતમા વકટ પછીનો દાવ; રેટ
 લોઈ સીં [સં. લોમ ઉપરથી] કામગી;
 બનનું કાપડ
 લોક પું [સં.] જનતા; જનસમૂહ (૨) વર્ગ;
 ભતિ (૩) કર્મકળ ભોગવવાના માનેલાં
 નુદાં નુદાં રયાન કે જગત (સ્વર્ગલોક
 ઇં). ંકથા સીં લોકોમાં પ્રચલિત
 વાત (૨) દતકથા. અર્થા સીં લોકોમાં
 ચાલતી વાત. ંજવન નં લોકનું -
 સમાજનું જવન. ંત્રય નં [સં.] ત્રિભુવન
 (સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાળ). ંપાલ [સં.],
 -પા પું નુઓ હિફાલ. ંપ્રસિદ્ધ
 વિં [સં.] જગમયદ્ધર. ંપ્રિય વિં
 લોકોને પ્રિય. ંભાષા સીં સામાન્ય
 જનતાની બોલી. ંભોગ્ય વિં આમ

લોકોને રસ પડે એવું ંમત પું લોકોનો
મત. ંમાતા સોં [સ.] સમમ જન-
સમુદાયને પોષનારી લક્ષ્મી (૨) નદી.
ંમાનસ નં લોકેતું સમૂહમત માનસ;
'માસમાન્ડ'. ંમાન્ય વિં લોકોમાં
માન પામેલું; લોકોએ સ્વીકારેલું (૨)
પું વિવેક મહારાજ

લોકેલ્લ સોં [દં.] ધીમી ગતિએ દોડતી
ને બધા સ્થાનોએ ઊભી રહેતી ગાદી
(૨) મોટા શહેરના લાગે અને પરાંમાં
દોડતી ટ્રેન (૩) સ્થાનિક; તનનું. ંમેડ
સોં; નં [દં.] નિરુદ્ધ કે તાલુકામાં
ન્યાં મુધરાઈ નથી હોતી ત્યાંની સ્થાનિક
સ્વરાજ્યની સ્થા [ડર

લોકેલાજ સોં લોકોમાં નહારું કહેવાવાનો
લોકવાયકા સોં લોકોમાં ચાલતી વાત;
અર્થ

લોકવાર્તા સોં [સ.] જુઓ લોકકથા
લોકશાસન નં, લોકશાહી સોં લોકો
દ્વારા ચાલતું રાજ્ય; 'ડેમોક્રસી'

લોકશાળા સોં સામાન્ય જનતા માટેનું
ગિદ્દાશુ આપતી અમુક જનની એક શાળા
લોકેસુઅલ પું [સ.] લોકહિત; લોકકલ્યાણ

લોકસાહિત્ય નં લોકોમાં પ્રચલિત કથા-
વાર્તા કે કવિતાઓ સહિત્ય

લોકસેવક પું પ્રત્યક્ષેવક, લોકસેવા કરનાર
લોકહિત નં [સ.] લોકોનું હિત

લોકાચાર પું [સ.] લોકોમાં ચાલતો
અવહાર કે રીતિ [કહેવાય તે-વગેરે]

લોકાપવાદ પું [સ.] લોકમાં નહારું
લોકિટ નં, લોકેટ નં [દં.] સોંઓનું
ગાનું એક ધરણું

લોકેષણ સોં [સ.] લોકોમાં પ્રતિષ્ઠા કે
ચરાની કામના (૨) સ્વર્ગ વગેરે લોકના
સુખની કામના

લોકેષ્ટિ સોં [સ.] કહેવત
લોકેતર વિં [સ.] અલોકિક; અસાધારણ
લોખંડ નં લોકું. -દી વિં લોખંડનું
જનારેલું (૨) ધણુ મજબૂત (૩) દં-
નિધયી; અણનમ [લા.]

લોચ પું [સ. હુંજ] માયાના વાવ પોતાને
હાથે દૂધી કાઢ્યા તે [જન]. જન નં
હુંચન; દૂધી નાખતું તે (૨) ધીનવી લેતું તે
લોચન નં [સ.] આંખ. -નિયું નં
લોચન [પ.]

લોચવાતું લોચાતું અંકિં લોચામાં પડતું;
જૂચવાતું; સડોવાતું (૨) લોચો વગરું
લોચો પું [મ. લોચક] લોહો; લચકા (૨)
રૂચો; ડબ્બો (૩) ચરખડ; ગોટાળો (૪)
વાચો; તકરાર

લોટ પું [દં. રોટ] બારીક બૂકો; આટો
લોટકું નં [જુઓ લોટું] ચડવો
લોટજી (-જીયું) વિં લોટતી -ગુલાંટ ખાયા
કરતી (પતાંમ)

લોટપોટ વિં લોપપોથ (૨) ગોટપોટ
લોટરી સોં [દં.] ટિકિટો વેચી ખરીદના-

રાઓમાંથી જેને નસીબે આવે તેને ધનાભો
આપવાની રાતે કરાતી એક પ્રકારની
સૂત્રવસ્થા (૨) નસીબનો ખેચ [લા.]

લોટપું અંકિં [પ્રા. લોટ (સ. છટ્ટ)] લેટું;
આપોટવું (૨) સૂતું (૩) ગજલું; ગુલાટ
ખાવી

લોટિયું વિં [જુઓ લોટું] લોટાના તળિયા
જેવું; લોટુજી. -ચો પું જુઓ વહોરો ૧

લોટી સોં [લોટવું] વપરથી] નાનો લોટો.
-હું નં નાનો માટીનો ધડો; માટીનું

લોટા જેવું વાસણ (૨) માણું [લા.] -ટો
પું ધાતુનું એક પાત્ર-કળશિયો (૨)
દરત [લા.]

લોડ પું [દં. લોડ=વાટવાનો પથ્થર (સ.
લોડ)] પાણીનું લાટ જેવું ભોળું; પૂરનો
પોટો (૨) તાપથી ઓગળીને ખાજેગો
માટીનો ગૂંથો, લોડાનો લકો (૩) વાપો;
તકરાર [લા.] [(કપાસ)

લોડયું સંકિં [દં. લોડ] ચરખાથી પીલતું
લોડાં નં બંબં નં લોડાના ઓળરો. -દી
સોં લોડાની તળી

લોડું નં [મ. લોડ વપરથી] એક ધાતુ, લોખંડ
લોથ સોં લાગ; મડું (૨) [લા.] વપાધિ

પીડા (૩) વિનં તદન યાત્રી ગયેલું. ૦ પોથ
વિનં યાત્રી ગયેલું [આગેાટું
લોથવું અં કિં બેચેનીમાં આમ તેમ
લોથિયું (લો) નં [સં. હુય] કૃતરાતું બચકું
લોન સીં [સં.] અમુક સરતે લેવાતી ઉછીતી
કે બ્યાનુકા રકમ

લોપ પું [સં.] છુપ્ત થતું તે; નાથ પામતું
તે; દેખાતું બધ થતું તે. ૦ કં વિનં લોપ
કરનારું

લોપડચોપડ નં [લિપતું+ચોપડું] ચીકડ;
ધી, તેલ વગેરે (૨) [લા.] અતિથયોક્તિ
(૩) પુષામદ.

લોપરી સીં [નુઓ લોપરી] થપોલી
લોપવું સંકિં [સ. હુય] ઉલ્લેખવું; ન માનવું
લોફર વિનં પું [સં.] બટકેલ; બદમાશ
લોખ (લો) સીં માદદાસ્તી (૨) આદત
લોખડી (-રી) સીં [અ. લોમડી] બારીક
બનની કામળા કે ચોટણી

લોખાન પું [ફા. વ્હાન] એક વૃક્ષનો ગુંદર
(ધૂર કે ઔપધિ)

લોભ પું [સં.] લાવવ; તૃપ્તિ. ૦ નિવિં [સં.]
નુઓ લોભામણું (૨) નં પ્રલોભન.
-ભામણું વિનં લલચારે તેવું. -ભાવવું
સંકિં 'લોભાતું' નું ધેરક. -ભાવું અંકિં
લોભમાં પડવું; લલચાવું. -ભિત વિનં
[સં.] લોભાયેલું. -ભિયું, -ભી વિનં
લોભવાળું

લોભ પું; નં [સં.] વાળ; રૂંધું; રામ
લોલ વિનં [સં.] ચંચળ (૨) રુંદર (૩) આનુર
(૪) નં ગરમાની લીટીને છેડે આવતો
રાજ. ૦ કં નં લટકતી અને જૂલતી વસ્તુ
(જેમ કે ઘંટ કે ધડિયાળમાં)

લોલ્લા સીં [સં.] છામ
લોલિત વિનં [સં.] હાલતું; જૂલતું
લોલુપ વિનં [સં.] લુપ્તાવાળું; તૃપ્તિતુર.
૦ લા સીં

લોલો અં [સં. હુય] દાલરડાનો એક
અવાજ (૨) પું (છમનો) જૂલનો
રનાયુ; લોળો [ધેરક]

લોલડા (-રા) વવું (લો) સંકિં 'લોલડું' નું
લોલાવું (લો) અંકિં 'લોલડું' નું કમંચિ
લોલ નં [સં.] માટીનું ટેકું

લોલ નં [સં.] લોલું. ૦ ચુંબક નં લોલાને
આકર્ષવાના ગુણવાળું એક દ્રવ્ય. ૦ ચુંબ.
કલ્પ નં લોલાને આકર્ષવાનો ગુણ;
'મેમેલિચમ'

લોલર પું બડસો; મૂખ (૨) લોલર;
રખડેલ યા તોફાની જીવાનડો

લોલવું સંકિં [પ્રા. હુલ] લલવું

લોલિત વિનં [સં.] લાલ; રાતું

લોલિયાળ (-યું) વિનં લોલીવાળું

લોલું નં [પ્રા. લોલિમ (સ. લોલિત)] ગુધિર.

૦ કિકાળો પું બળાપો; કંકાસ. ૦ તરસ્તું

વિનં સામાનું લોલી રેડીને તેની દાઝ રામે

એવું. ૦ છુ (-લો) ડાણુ વિનં લોલીના

રેલાથી ખરડાઈ ગયેલું

લોળિયું નં [સ. લોલ ઉપરથી] સીઓનું

કાનની બટનું એક ધરેલું [ટરવું

લોળો પું [સ. લોલ ઉપરથી] છમ; છમનું

લોંકડી (લોં) સીં [પ્રા. હુલ = લુપાયેલું]

એક નાનું ચાપનું પ્રાણી

લોંક (લોં) વિનં [પ્રા. હુલ (સં. મુલ્ક)]

નુઓ લાંક. -કિયું વિનં નુઓ લોંકિયું.

-કું નં છાકું [સં.]

લોંડી સીં લંડી [લોલો

લોલો (લોં) પું ચીલ્લા નરમ પદાર્થનો

લોંકિક વિનં [સં.] લોંકોમાં ચાલતુ (૨)

આ લોંકનું; દુન્યવી (૩) નં લોંકાચાર

(૪) ખરખરો [રાખનો મરકરો

લોલો પું [સ. હુલ ઉપરથી] લંડો; વિદુષક;

લ્યાનત સીં [મ. લાન્ત] નુઓ લ્યાનત

૫

વ પું [સં.] ચાર અર્ધસ્વરોમાંનો ચોથો
 વકટ પું [વિભુ વકટુ=એક] ગિહ્વીદંડાની
 રમતમાં પહેલો દાવ

વકટ વિ [અ. વક્ત] સાવજનિક; ધર્માદા
 વકટવું અંકિં [સં. વિ+ક] બગડવું, પીકરવું
 (૨) બહેકવું; ફાટવું (૩) ફરી જવું;
 વાંકું બોલવું

વકરી સોં, -રો પું [સં. વિ+ક્રી ઉપરથી]
 વેચાણ(૨) વેચાણનું નાણું (૩) વેચાયેલો માલ
 વકાદાત સોં [અ.] વકીલાત; વકીલનું
 દામ. બનામું નં અસીલ તરફથી
 વકીલાત કરવાની સત્તાનો લેખ

વકાસવું સંકિં [સં. વિ+કસ] (મો)
 પહેલું કરવું—ફાડવું [ઉમેદ

વકી સોં [અ. વાકીમ] સંભવ (૨) આશા;
 વકીલ પું [અ.] સનદી કાયદાશાસ્ત્રી(૨)

એલથી; પ્રતિનિધિ (૩) કોઈના પક્ષની
 વાત રબ્દ દરનાર—તે માટે મથનાર.
 વકાત સોં, -લાતનામું નં જુઓ
 વકાલત, બનામું [દંગ; લાયકી

વક્કર પું [અ. વક્ત] મોક્ષો; વજન (૨)
 વક્તવ્ય વિં [સં] બોલવા જેવું (૨) નં
 કથન; બાધણ

વક્ત્રા પું [સં] બોલનાર; બાધણ કે કથા
 કરનાર—કૃત્તાસોં, -કૃત્તવ્યનં બોલવા-
 ની છાત્રા. -કૃત્તવશક્તિ સોં છટાદાર
 બોલવાની કે બાધણ કરવાની શક્તિ

વકત્ર નં [સં.] મુખ

વકે વિં [સં] વાંકું. વકા સોં [સં] વકાસવું
 (૨) વળાંક; 'કવેચર' [અ.]. વકુડ પું
 [અ.] અપ્રપતિ. વક્ટિ સોં [સં.] બાકી
 નજર (૨) વાંકું જ નેનારી—કોથની
 કે દેવની નજર (૩) વિં તેવી નજરવાળું.
 -કીબવન નં [સં.] (કિરલોનું) વાંકા
 યવું તે. -કોક્તિ સોં [સં.] કથાક્ષનું વચન

(૨) વાકો બોલ (૩) એક કાવ્યાલંકાર
 [કા. શા.]

વક્ષી, વક્ષ્ય (અ), -ક્ષી, વક્ષ્ય (અ) નં
 [સં. વક્ષ્ય, વક્ષ્ય] છાત્રી

વખ નં + જુઓ વિષ

વખત પું [અ. વખત] કાળ; સમય (૨)
 તક (૩) માઠી હાલત (૪) નવરાશ (૫)
 વાર; ફેરા [જેમ કે, 'એને કેટલી વખત
 હલું?'] બેવખત અં [કા. દેવવત]
 ગમે ત્યારે; અવારનવાર. વક્ષર અં યોગ્ય
 વખતે. -તે અં કદાચ; સંભવતઃ.

-તોવખત અં વારંવાર
 વખલો પું વાણના દોષથી થતો કપડાનો
 નુકસાનીવાળો ભાગ

વખવખવું અંકિં વલખાં મારવાં (૨)
 ખાડે ખાડે કરવું; તણવું

વખાણુ નં [પ્રા. વચ્છાણ (સં. વચ્છાણ);
 અર્થ.] પ્રથસા. વંડું સંકિં પ્રથસા કરવી
 (૨) + વિગતથી કહેવું; વણવું

વખાર સોં [વિ. વચ્છાર] કોઠાર. -રિયો
 પું વખારવાળો (૨) વખારનો નોકર

વખુ વિં [પ્રા. વચ્છ(સં. વચ્છ)] નામને લાગતાં
 -ના વલણ, લગની કે પક્ષનું. 'ઉદાં
 આપવખુ. -ખું નં પક્ષ (૨) ઓથ (૩) વગ

વખૂટું વિં વિખૂટું [(૨) સંકટ
 વખો પું [અ. વાક્ષિમદ] બૂખમરાનું સંકટ

વખોડવું સંકિં [વિ. વિખોડ] ખોડકાડવી;
 નિંદા કરવી

વગ પું; સોં [પ્રા. વગ્ગ (સં. વગ્ગ)] પક્ષ;
 તરફેણ (૨) જગા; સવડ (૩) તક;

અવસર. [વગે કરવું = કેકાણે પાડવું.
 વગે પડવું શંખ્ય અનુકૂળતા પ્રમાણે]

વગડાઉ વિં [વગડો] ઉપરથી] જંગલી
 વગડો પું [પ્રા. વિગ્ગ (સં. વિગ્ગ)] જંગલ;
 વેરાન કે ઉજળા પ્રદેશ; રાન

વગદાં નંબંબં કાંકા. [બંધીજીવાં]
 વગર અં [અ. વિગેર] વિના
 વગવસીરો પું [વગ + વસીરો] વગ ને
 વસીરો; મોટાની સાથેનો સંબંધ, તેની
 ઓથ ને કુમક
 વગળા પું; નં [પ્રા. વિગળ (સ. વિગળ)]
 ભેગ (૨) બ્રહ્મા, વણસ કરતાં વંશી
 વિં વણસ કર
 વગાડવું સંકિં [નુઓ વાગવું] વગટે એમ
 કરવું, બાળવવું (૨) વાગે - લાગે એમ કરવું
 વગિયું, વગીણું વિં [‘વગ’ ઉપરથી] ઓળ-
 ખીણ; વગવાણું (૨) પડાપાત કરનારું
 વગુ અં [નુઓ વગ] જયે; બાળુ
 વગૂતવું અંકિં [સ. વિ + પ્રા. ગુલ (સ.
 પ્રયિત)] બરાણુ, ગૂચાણું
 વગેરે અં [અ. વગેરે] અને ખીન; ઇત્યાદિ
 વગો પું [નુઓ વગ] લતો, ભાગ
 વગોણું નં, -વણી સ્ત્રી -વણું નં
 [‘વગોણું’ ઉપરથી] નિદા; ફેલેતી
 વગોવણું સંકિં [પ્રા. વિગોવ (સં. વિગોવ)]
 = ફેલેત કરવું નિદા કરવી; ફેલેતી કરવી
 વધરડું નં રાત્રી સાઠી જેવી ડાંગર
 વધરણું નં [નુઓ વધરો] ઘરકત; વિદ્ય
 વધરો પું [સ. વિદ્ય] ટટો, અણબનાવ
 (૨) વિદ્ય (૩) બગડવું કે સજવા માંડવું તે
 વધાર પું [સરં પ્રા. વ્યારિજ = વધારણું]
 થી કે તેવમાં મરચાં, રાઈ, ટિંગ વગેરે
 કકડાળી દાળ, કઢી વગેરેમાં છગકારવું તે
 (૨) મમરો; ટુચકો; ઉરકેળી [લા.] બહી
 સ્ત્રી ટિંગ. બંધું સંકિં વધાર કરવો - રિયું
 વિં વધાર દીધેવું (૨) નં એક અથાણું
 વચ નં [સં] વચન; બોલવું તે
 વચ સ્ત્રી [સં. વિચ = મધ્ય] વચે હોવું
 તે; મધ્યસ્થતા (૨) અં + વચે
 વચકણું નં [નુઓ વચકાણું] વાંચો; વાંકું
 વચક (-કાણું) અંકિં [સ. વ્યવચ; પ્રા.
 વચ] માફું લાગવું; રિસાણું; ઊડાણું (૨)
 વચેથી છટકી જવું
 વચકું નં [નુઓ વચકણું] વિદ્યા; વચકણું.
 -કે પું માફું લાગવું તે (૨) વાંધો (૩) વહેમ

વચગાળો પું વચ્ચેનો ભાગ
 વચડવું સંકિં [સરં પ્રા. વિચડિવા (સ.
 વિચડિગા)] વધરવું
 વચન નં [સં] વેણ; કથન; વાક્ય (૨)
 પ્રતિજ્ઞા; કોથ (૩) સખ્યા [વ્યા.] -ની
 વિં વચન પાળનારું; સ્વત્વવાદી. -નીય
 વિં [સ] રહેવા કે બોલવા જેવું (૨)
 નિદા (૩) નં યોદ્ધાપતા; લાંછન. બ્રહ્મ
 વિં વચન ન પાળવું
 વચમાં અં [‘વચ’ પરથી] વચ્ચે
 વચણું વિં વચમાંનું; મધ્યેનું
 વચળણું અંકિં [મ. વિચ] કથણું;
 ચસકણું; બગડવું
 વચાળો સ્ત્રી વચ્ચેની ખાલી જગા
 વચાળો પું [‘વચ’ ઉપરથી] ન વપરાતો ખૂણો
 વચેટ વિં [નુઓ વચ] વચણું
 વચે અં [નુઓ વચ] વચમાં. -ચે વચ
 અં બરાબર વચ્ચે [વાછરડું
 વચ (૭) પું; નં [પ્રા. વચ (સં. વચ)]
 વચિયાત પું મોટા વેપારી તરફથી પરદેશ
 માલ ખરીદનાર કે વેચનાર આડતિયો
 વહુટાણું અંકિં ‘વહુટણું’ નું બાલે
 વહુટણું અંકિં છૂટું (૨) છૂટીને ઠાડવું
 વહુટું વિં [નુઓ છૂટું] વિખૂટું; છૂટું પડેલું
 વહોરી સ્ત્રી [નુઓ વચ] નાની ઘોડી.
 -રું નં ઘોડીનું બચ્ચું. -રો પું નાનો
 ઘોડો (૨) વાહડો (તરતમાં ખરી કરેલો)
 વહો પું [સં. વિચ્છોર] વિચોળ
 વહોડવું સંકિં વહટે એમ કરવું
 વહોણું વિં [સં. વિચ્છોર] વિખૂટું પડેલું
 વજન નં [મ. વજન] ભાર (૨) તોલ (૩)
 [લા.] દબાણ; વગ (૪) મોલો, માન.
 બહાર વિં વજનવાણું [વગાડવું
 વજાડવું સંકિં [પ્રા. વજાવ (સં. વાડવ)]
 વજાકાર વિં (૨) પું વજાકાણો બગીરદાર
 વજાકો પું [અ.] ઇનામમાં મળેલી જમીન
 વજર પું [મ.] પ્રધાન (૨) રીતરંજનું એક
 મહોરું. -રણી (-તા), -રી સ્ત્રી વજરનો
 ઓધો, કારકિર્દી કે અમલ

વળૂ નં [જ] (નિમાળ પડતા પહેલાં) હાથ,
પગ, મો વગેરે ધોવા તે

વળૂક નં [જ] ખરાપણુ વાસ્તવિકતા

વળજર નં + ઉદનુ આયુધ - વજ

વળ નં [સ] દિધિચિ નિમિના હાડકાનુ

ખનેતુ ઉદનુ આયુધ(૨)વીજળી(૩) ફૂલની

દાડી ંકાચિ વિં વજ જેની મ્હણ કાયા

વાણુ ંપાત પું વીજળીનુ પડતુ તે

(૨) મોટુ સ કંઠ આવી પડતુ તે [લા]

ંયેપ પું કહી જીખડેખહિ તેવો લેપ

વટ પું [સ] વડ

વટ વિં [દે વટ્ટ] મુખ્ય, બધા માટેનુ

વટ સોં [સ શ્રુતિ પ્રા વટ્ટ] ટે, પણ(૨)

આખર(૩)ધીરધાર કરવી તે (૪)ધીરધાર

થતી હોય તે બજાર ઉદાં નાણાવટ (૫)

હોવાપણુ એવો ધાવ બતાવતો પ્રત્યય

ઉદાં ધરવટ (૬) પું રોડ

વટકવું અંકિં [સરં પ્રા વટ્ટિ(સ વર્તિત)]

રીસમા ખરો જીવુ વ માત્ર

વટપૂણ્માં સોં [સ] જેની પૂનમ

વટસ(-લા)વું અંકિં [નુઓ વટાળણુ]

હલકી મનાતી જાતિ કે ધર્મમા જીવુ

વટલોઈ સોં તાબડી

વટવુ સંકિં [પ્રા વટ્ટ (સ વૃત્ત કે વર્મત)]

ઉપરથી]ઓળગતુ પસાર કરતુ(૨)અંકિં

(વેળાનુ) પસાર થઈ જતુ (૩) (પાણીનુ)

પાણુ હાણુ ઓસરતુ (૪) નારી જતુ

વટમાવિની સોં [સ] જેક પૂણ્માંએ

વડની નીચે જેની પૂજ કરાય છે તે

દેવતા તેનુ પવં

વટહુકમ પું મુખ્ય કે સવંને લાગુ પડતો

હુકમ(૨)ખાસ સમાધી કાઢેતો તાત્કાલિક

હુકમ ઓડિંનન્સ

વટતર વિં ધરેણિયાત (૨) નં વટાવ

વટાણો પું એ નામને મ્હોળનો દાણો

વટાવ પું[સ વટ્ટ ઉપરથી] ઇપ મુલ્યમાથી

કાઈ કારણથી ને ઓણુ લેવાય અથવા

કાંપી આપાય તે (૨) મોટા સિક્કાનું

પરચૂરણુ લેતા ને ઓણુ આવે તે (૩)

વેચાણુ ઉપરનુ વગતર ંવું સંકિં

મોટા સિક્કાનુ પરચૂરણુ નાણુ લેતુ

(૨) ફૂડી, મોટ વગેરેના નાણા કરવા

વટાવવું સંકિં [નુઓ વટણુ] પસાર

કરતુ ઓળગતુ [વટાપી ખાણુ-ઉતરી

જલ(૨) ન બનતુ (૩) મોટરુપથોગ કરવો

(ખાપની આખર વટાવી ખાવી) (-ને)

વટાવે ઓવું સંકિં પ્રં -થી ચડિયાણુ]

વટાણ પું [દે વિટ્ટલ] વટનાવાપણુ ભ્રષ્ટતા

ંવું સંકિં વટલાવણુ -મો પું વટાળ

વટિકા સોં [સ] મોળી, વડી

વટિયુ, વડી વિં વટ-ટેકવાણુ

વટી સોં [સ] વટિકા મોળી

વટુ નં [પ્રા વટ્ટ (સ વૃત્ત)] 'તેનો ધર્મો

કે મામકાજ' એ અર્થમા નામને અતે

લાગે છે (પ્રધાનવટુ)

વટેમાર્ગ પું [સ વટ્ટ + માર્ગ] મુસાફર

વટેશરી સોં વાગખર્ચ (૨) બાધુ

વડ પું [પ્રા (સ વટ)] એક ઝાડ

વડ વિં [દે વટ્ટ] વડુ (સમાસમા વપરાતુ

૩૫) બપણુ નં મોળાપણુ

વડવા સોં [સ] ધોળી [લખડતુ મૂળ

વડવાઈ સોં વડની ડાગમાથી ફૂટીને

વડવાગ(-ગો)ળ સોંરાવે બેડતુ એક પક્ષી

વડવામિ [સ] વડવાનલ[સ] વડવાનળ

સમુદ્રમા ગહેલો અગ્નિ

વડવે પું [દે વટ્ટ ઉપરથી] પૂવંજ (૨)

ખાપ અથવા માનો ખાપ

વડસમરે પું સાસુ કે સસરાનો ખાપ

વડમાસુ સોં સાસુ કે સસરાની મા

વડાઈ સોં [વડુ પરથી] મોળાઈ કીર્તિ

(૨) અભિમાન પતરાજ

વડાનરું વિં [પ્રા વટ્ટ (સ વટ્ટ) + અગર]

દરિયાકિનારે ખા ઓમા ખા ની સૂમ્બીને

બતાવેતુ ગાગડાદાર (મીઠું)

વડારણુ સોં [સરં પ્રા વટ્ટ] ગોની

ખવાસણુ ચાલીની દારી [માની મા

વડિયાઈ સોં[વડુ + આઈ] ખાપ અથવા

વડી સોં[વિ]ચિજાનીદાળની એક બતાવટ

વડીલ વિં [દિ. વટ્ઠિલ] (કુટુંબમાં) પૂજ્ય;
મોટું, મુરખી (૨) પું તેવો માણસ
(૩) પૂર્વ - લોપાન્નિત વિં [+
જ્ઞાપિત] બાપદાદાએ રળેયુ

વડું વિં [દિ. વટ્ટ, અથવા પ્રા. વટ્ટ (સ.
વટ્ટ)] મોટું (સમાસમાં 'વડ' ૩૫, જેમ
કે વડસામું)

વડું નં [પ્રા. વટન (સ. વટકે)] અડદની
દાળની એક વાની

વડું નં [પ્રા. વટ, વટ (સ. વટ)] પડના
અર્થમાં સપ્તમાવાચક શબ્દને લાગે છે.
ઉદાહરણ એકવડું, બેવડું, તેવડું ઇં (૨)
કદ (૫૬) બતાવવાના અર્થમાં આ, જે,
કે, તે વગેરે સર્વનામોને લાગે છે. ઉદાહરણ
આવડું, જેવડું, કેવડું ઇં

વડે અં વતી, થી

વડેડું વિં [દિ. વટ્ટ] વડાલ, મોટું

વડકણુ(-ણું), વડકારું વિં ['વડવું'
ઉપરથી] કનિયાખોર

વડવાડ સ્રોં ['વડવું' ઉપરથી] કનિયો;
તકરાર, તડાઈ. -ડિયું વિં વડકણુ

વડવું અંકિં તકરાર કરવી (૨) મારામારી
કરવી (૩) સંકિં કપડો આપવો

વડવેડ સ્રોં વડવાડ

વણુ નં [દિ. વટ્ટી, સરં પ્રા. વળી] કપાસ,
કપાસનો છાંડ કે કપાસનું ખેતર

વણુ અં [સ. વિના] વિના [૫]

વણુકર પું વણવાનો ધધો કરનાર. -રી
વણવાની મનૂરી

વણુછો પું [સ. વર્ગદાયા] ઝાડની છાયા
(નીચેના રોપ પરની)

વણુજ પું [પ્રા. વગિજ (સ. વાગિજ)] વેપાર;
ધધો (૨) સ્રોં વેપારની વસ્તુ, 'કોમોડિટી'

વણુજાર સ્રોં [વણુજ + હાર કે કાર]
વણજારની પોંડ કે કાફલો. -રી સ્રોં

વણજારની સ્રો -રું નં વાળજારનો
ધધો -રો પું બજારની પોંડ ઉપર માણ

બરી દેશપરદેશ લઈ જનાર વેપારી
વણુતર નં વણુતરે (૨) વણાટ, પોત, કુમાર

વણુલોભી વિં [વણુ (વિના) + લોભ]
લોભરહિત

વણુવું સંકિં [દિ. વણુ (સ. વે)] આમળણ;
ભાગવું (દોરડું) (૨) સાળ વડે કપડું

બનાવવું (૩) વેલણ વડે રોડલી વગેરે
કરવું (૪) પાટિયા ઉપર લોટ મસળીને

(સેતો) પાડવી

વણુસેવું અંકિં [સ. વિનય] બગડણ;
ખરાબ થવું (૨) નાશ પામવું

વણુસાડવું સંકિં બગાડવું

વણાટ પું વણતર; પોત. ંકામ નં
વણવાનું કામ

વણિય પું [સ.] વાણિયો (૨) વેપારી.
બુદ્ધિ સ્રોં બુદ્ધિ વાણિયાવિદ્યા (૨)

વેપાર વડે આજીવિકા ચલાવવી તે
વણિય(-યે)ર (વ') નં એક નાનું

ચોપણું પ્રાણી

વત [સ.] નામને લાગતાં 'ની પેટે, -ની
જેમ' અર્થ બતાવે છે ઉદાહરણ આત્મવત્

વત [સ.] નામને લાગતાં 'વાળુ' અર્થ -
બતાવે છે. ઉદાહરણ કૃતવત્

વતડવું સંકિં [સ. વિ + વટ્ટ] નખથી
ખણવું કે ફાટી નાખવું

વતન નં [અ] મૂળ ગામ કે દેશ (૨)
ઇનામ દાખલ સરકાર તરફથી મળેલી

ભગીર (૩) ભગીરભગીરની બેપજ.
ંદાર વિં (૨) પું ભગીરદાર. ંપરદત્તી

સ્રોં [ફા] સ્વદેશાભિમાન; સ્વદેશ-
પૂજા -ની વિં (૨) પું મૂળ રહીશ

વતરડવું સંકિં બુદ્ધિ વતરડવું

વતરણું નં કલમ

વતરેક અં [સ. વ્યતિરેક] + વિના; વગર
(૨) પું વ્યતિરેક, બેદ, અભાવ

વતી અં વડે (૨) મોટે, બદલે

વતી વિં સ્રોં [સ.] (બુદ્ધિ 'વત્' માં) ઉદાહરણ
વાવણ્યવતી [પાત, -તિયુ

વતીપાત પું, -તિયું વિં બુદ્ધિ વ્યતિ-
વતું નં [સ. વગ ઉપરથી] દલભત

વતે અં [સ. વૃત્તે] વડે, થી

વતેસર વિનં [વિસ્તાર' પરથી] વિસ્તારવાળું
 (૨) નં નકામું લખાણ, ટાપુ
 વધુ વિનં [વધતું] વધારે
 વતેસર વિનં [સ વ્યવસ્થા] + શ્રેષ્ઠ (૨) અં
 વિના, વતેસર
 વતેસર પુનં, નં [સ] બાળ (૨) નં વાંચરુ
 વતેસર પુનં [સ] વધુ
 વતેસર વિનં [સ] માયાળુ, એકાદાં નં
 સ્ત્રીં વાતસય
 વતેસર સ્ત્રીં [સ] પુત્રી
 વતેસર અં [સ્ત્રીં વધિ] કૃષ્ણપક્ષમા (૨)
 સ્ત્રીં કૃષ્ણપક્ષ
 વતેસર બાળા પુનં [સ] ચોતે બોલેલી
 વાતથી વિરુદ્ધ બોલતું તે, એક વર્ષ દોષ
 વતેસર નં [સ] મુખ
 વતેસર સંકિં [સ વદ] બોલતું
 વતેસર અં [સ] કૃષ્ણપક્ષમા, વતેસર
 વતેસર સ્ત્રીં [સ વદિ] વધ, સરવાળા
 કે ગુણકારમા, એમ દશક વં કોઈ
 એક રચનાના સરવાળા કે ગુણકારની
 આવેથી રકમમાથી એકમનો આકરો
 ગણી બાકીના રચનાના અક આગળના
 રચનાની રકમમા ઉત્તરોત્તર ઉમેરવામા
 આવે છે તે [ગ]
 વધ પુનં [સ] કાચીને મારી નાખતું તે
 વધ સ્ત્રીં [સ વદિ] વધારો અધટ સ્ત્રીં
 વતેસર એકું થતું તે
 વધવું અંકિં [સ વદ] સખ્યા, ૨૬ માપ,
 ગણ, કયામા પણ વધારો થવો, મોટા
 થતું (૨) બચત બાકી રહેતું (૩) આગળ
 જવું ટપવું પ્રગતિ કરવી
 વધાર્થ (અણુ) સ્ત્રીં [પ્રા વદાવગ (સ
 વર્ધન)] શુદ્ધીના સમાચાર (૨) શુદ્ધ ખજાર
 લાવનારને અપાતી બેઠ - મેણુ નં
 મગગમય નિમિત્તે માતાનું પૂજન (૨)
 વધામ લી
 વધારવું સંકિં [પ્રા વદર (સ વર્ધ)]
 વધારો કરવો, ઉમેરવું (૨) વિસ્તારવું (૩)
 બચત કરવી, બાકી રાખવું

વધારે વિનં [સ્ત્રીં વધારવું] અધિક, વિશેષ.
 વધારું વિનં એકે કે ધો તેથી વધારે
 (માત્રા, કદ, મર્યાદા વગેરેથી) - રે પુનં
 ઉમેરો, વધિ (૨) નફો (૩) બાકી, સિલક
 (૪) સાધણ, પુરવણી (૫) વર્તમાનપત્રનો
 વધારા તરીકે કાઢેલો અક
 વધાવવું સંકિં [સ્ત્રીં વધાર્થ] બકિતથી
 અથવા આશીર્વાદ દેતા કૃષ્ણ ચોખા
 નાખવા (૨) હપ ભેર આવમાર આવવો
 વધાવો પુનં વધાવવાની સામગ્રી
 વધુ વિનં [સ વદ પરથી] વધારે વધારું
 વિનં વધારે પડતું [ઉકારાની વધુ
 વધુ સ્ત્રીં [સ] વધુ, જુવાન પત્ની (૨)
 વધુ કું વિનં વધારે પડતું વધારાનું
 વધેરવું સંકિં [સ વર્ધ] બલિદાન આપવું
 (૨) ફોંવું (૩) કાપવું
 વધ્ય વિનં [સ] વધ કરવા યોગ્ય
 વન નં [સ] જગત્ ૦૬૫ નં વત્કવ.
 વન વિનં [સ] વનમા રહેનારું, જગત્થી
 (૨) પુનં તેજ માણસ કે પ્રાણી (૩) વાદરો
 વેદવતા પુનં ૦૦૦, સ્ત્રીં [સ] વેદથી
 સ્ત્રીં વનનો અધિગતા દેવ કે દેવી
 વેદોજન નં ગામ બહાર રમ જગાએ
 કરેલી ઉજ્જવી ૦માવા [સ] ૦માવા સ્ત્રીં
 વનના ફૂલની માગ (૨) ધૂટણ લગી
 પહોંચે તેવો ફૂલનો ઘાર (શ્રીકૃષ્ણનો)
 ૦માથી [સ], ૦માથી પુનં શ્રીકૃષ્ણ વેદાર્થ
 સ્ત્રીં સ્ત્રીં વનરાજ ૦૨૧ જ પુનં [સ] સિદ્ધ.
 ૦૨૧ (૨) સ્ત્રીં [સ] લાખો જગનનો
 પ્રદેશ (૨) જગતમાનો પગરસ્તો વામ
 પુનં [સ] વનમા વસતું તે વાસી વિનં
 [સ] વનમા વસનારું ૦૨૧ સ્ત્રીં જગનની
 સોબા ૦૨૨થી [સ], ૦૨૨થી સ્ત્રીં
 અરણ્યનો પ્રદેશ

વનરપતિ સ્ત્રીં [સ] ઝાડ ઉપર વગેરે
 ૦૬૫ નં વનરપતિ (તે નીચિયા) ના તેલનો
 રાસાયણિક પ્રક્રિયાથી ઘોઈ - કારીને
 બનાવતો ધી જેવો પદાર્થ ૦૨૧
 નં 'બોમ્બી'

વના સ્રોં જુઓ વનિતા [પ.]
 વના અં [જુઓ વિના] સિવાય
 વનિકા સ્રોં [સ.] ઉપવન; નાનકડું વન
 વનિતા સ્રોં [સ.] સ્રી
 વનું વિં 'વિનાનું' એવા અર્થમાં નામને
 લાગે છે (ઉદા. લાનવનું)
 વનેચર વિં(ર)પું[સ.] વનચર; જંગલી
 વનેરુ વિં રખડેલ; જંગલી
 વનો પું [સ. વિનય] + વિવેક
 વન્ય વિં [સ.] જંગલનું
 વન્ય મોર પું [ફ.] 'એક વાર ફરીથી'
 એવા અર્થનો ઉપોદ્ગાર
 વપત સ્રોં જુઓ વિપત્તિ [કરાવવી તે
 વપન નં [સ.] વાળ કપાવવા તે; હાન્યમત
 વપરાશ સ્રોં વાપર; ઉપયોગ
 વપુ નં [સ.] શરીર
 વફા સ્રોં [મ.] વચનને વળગી રહેવું તે;
 પ્રમાણિકપણું(ર) ભક્તિ, અહા; વિશ્વાસ.
 વઠાર વિં વચનને વળગી રહેનારું(ર)
 વિશ્વાસ (૩) સ્વામીમત્ત, વઠારી સ્રોં
 વચનને વળગી રહેવું તે (ર) સ્વામી-
 ભક્તિ (૩) નિષ્ઠા (૪) રાજભક્તિ
 વમુટ-(ઠ)ણુ નં પીડા; આપદા
 વલો પું [જુઓ વૈભવ] સાહેબી (ર)
 મર્યાદા; અદબ (૩) પ્રતિષ્ઠા, વળન
 વમન નં [સ.] ઊલટી
 વમવું સંકિં [સ. વમ્] ઓછી કાઢવું
 વમળ નં વહેતા પાણીમાં થતું ફંડાણું-
 ભમરો
 વય નં; સ્રોં [સ.] ઉમ્મર
 વયણુ નં [પ્રા.; જુઓ વચન] + બોલ
 વયસ્ય પું [સ.] મિત્ર. -સ્ય સ્રોં સુખી
 વયોવૃદ્ધ વિં [સ.] ધરડું; વૃદ્ધિ
 વર વિં [સ.] ઉત્તમ(ર) પું વરરાજ (૩)
 પતિ (૪) વરદાન (૫) નામને લગતાં
 'શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ' એવો અર્થ થાય. ઉદા.
 પડિતવર. ઠંકન્યા નં બંબં વરણનાર
 પુરુષ ને સ્રી [પાતળું પતડું
 વરક-(ખ) પું [મ.] સોનાચાદીનું છેક

વરઘોડિયાં નં બંબં નવદપત્રી [ચ.]
 (ર) લક્ષ્મીના વરઘોડામાં જતાં બાળકો(૩)
 નાસ્તો કરવા વરઘેડે જતાં નાનકાં છોકરાં
 વરઘોડો પું [વર + ઘોડો] પરણવા જતા
 વરની સ્વપત્રી (ર) ક્ષેત્રી [લા.]
 વરજવું સંકિં [જુઓ વજવું] તજવું
 વરડું (વ')નં [પ્રા. વરહાટ=ફણગોળીકળવો]
 બંજન સાથે જોડાતું ઉ-છીકારતું
 (, ,) આડું ચિહ્ન
 વરડું (વ') નં [જુઓ વરડું] વૈદ્ય; ફેટીલા
 -છીકારો કઠોળનો દાણો
 વરણુ સ્રોં [જુઓ વણું] ભતિ; નાત
 વરણાગિયું વિં વરણાગી કરનારું
 વરણાગી સ્રોં ટાપટીપ; ઉડાઈ; ભપકો
 વરણી સ્રોં [સ. વરણ=વરણ તે ઉપરથી]
 કિયાકર્મ કરાવવા બ્રાહ્મણને પસંદ કરી
 તેનું પૂજન કરવું તે (ર) પસંદગી
 વરત પું; સ્રોં [પ્રા. વરતા (સ. વરતા)]
 કોસ ખેંચવાનો દોર
 વરતણિયો પું [પ્રા. વરણ(સ. વરણ)=વેતન]
 રાવણિયો; ગામનો રખવાળ (ર) પગી(૩)
 ભોમિયો; વળાનો
 વરતવું અંકિં [જુઓ વતવું] ચાલવું(ર)
 બનવું, થવું(૨) સંકિં પારખવું, ઓળખવું
 (૪) રીત આપવી. ઉદા. બહેનને કંઈ
 વરત્યા નહિ
 વરતારો પું [વરતવું ઉપરથી] ભવિષ્યકથન
 વરઠ વિં, -ઠા વિં સ્રોં [સ.] વરદાન
 દેનાર; કૃપાળુ
 વરદાન નં [સ.] દેવદેવી કે સતે પ્રસન્ન
 થઈ આશા પૂરી પાડવા આપેલું વચન
 વરદાયક, વરદાયી વિં [સ.] જુઓ વરદ
 વરદી સ્રોં [મ. વરદી ઉપરથી] ખબર;
 કહેણું (ર) ટુંકમ
 વરધ સ્રોં [સં. વૃદ્ધિ] (પ્રાયઃ લક્ષ્મીના) મુદ્દતની
 આડે રહેલા દિવસોમાંનો દરેક (ર)
 લક્ષ્મીની એક મંગલવિધિ
 વરમ પું [સં.] રોમો
 વરમાળા-(ખા) સ્રોં ૨૦૦-૨૦૦માં કન્યા

પસંદ કરેલા વરને પહેરાવે છે તે માળા
(૨) પરણતી વખતે વરકન્માંના કંઠમાં
નખાતી સુતરની માળા

વરનાંત પું પરણવા જતો વર

વરવધૂ [સ.], -હું નં બં વં વર અને
વહુ, પતિપત્ની

વરવું સંકિં [પ્રા. વર (સ. વૃ.)] પસંદ કરવું
(૨) વર તરીકે પસંદ કરવું; પરણવું

વરવું અંકિં [સ. વ્યાપ્ત] અપવું; વપરાવું;
ખર્ચાવું [(૨) નરસું; નઠાડું

વરવું વિં [પ્રા. વિસ્વ (સ. વિસ્પ)] બેડોળ
વરશી સોં [સ. વર્ષ ઉપરથી] મરનારની પહેલી
વાર્ષિક તિથિએ કરવામાં આવતી ક્રિયા

વરસ નં વષ. ંગાંડે સોં જન્મદિવસ
બદલાડો પું, બવળોટ, બવંટોળ નં
વરસ ભેટો સમય

વરસવું અંકિં [પ્રા. વરિસ (સ. વૃષ)] વરસાદ
પડવો (૨) વરસાદ જેમ પડવું કે રેડાવું
(૩) સંકિં વરસાદની જેમ છૂટથી
આપવું કે વેરવું

વરસાદ પું ['વરસવું' ઉપરથી] વાદળમાંથી
પાણીનું પડવું તે (૨) ઉપરથી મોટા
જથામા પડવું તે

વરસી સોં ભુઓ વરશી [વર્ષાસન
વરસૂંદ સોં વયે' વયે' મળતી બાધી રકમ;
વરસોવરસ અં દર વયે'

વરંડ [સ.], -ટો પું બોસરી; પગળી

વરાડ પું, સોં ['વરાડું' ઉપરથી]
ભાગ; હિરસો

વરાડું (વ') નં દોરડું [લગ્નની ન્તન
વરાત સોં [સ. વર + યાત્રા અથવા વ્રાત]
વરાધ સોં નાના છોકરાને યતો એક રાગ
વરાધ સોં તવધ; આતુરતા (૨) વરસાદ
આવી ગયા બાદ થોડા દિવસ ઉધાડ
નીકળતા પાણી ચુસાઈ નાથ છે તેવી
જમીનની સ્થિતિ

વરાસન નં [સ.] ઉત્તમ આસન - બેઠક
વરાહ પું [સ.] હુકર; સૂર (૨) વિષ્ણુનો
ત્રીજો અવતાર [નિ ખગોળશાસ્ત્રી

વરાહમિહિર પું [સ.] પ્રાચીન ગણિતી

વરાળ સોં પાણી ગરમ થતાં તેનું વાયુરૂપે
થતું રૂપાંતર (૨) બગતરા; દાઝ, જુરસો
[લા.]. બ્યંત્ર નં વરાળથી ચાલતો સંભો
વરાં અં [ભુઓ વાર] વેળા; વખત. ઉદાં
લાખવરા

વરાંગ વિં [સ.] સુદર અવથનોવાળું (૨)
નં માથું. ંની, -ગી સોં સુદર
અંગવાળી સો

વરાંસવું (૦) અંકિં [ભુઓ વરાંસો]
બરોસે ભૂવતું (૨) પરતાવું, અફસોસ કરવો
વરાંસો (૦) પું બરોસો (૨) પરતાવો
વરિયાળી (વ') સોં [સ. શૂદ્ધવાર્ત્ત] મુખવાસ
તરીકે વપરાતું એક બી

વરિધ વિં [સ.] સર્વોત્તમ [દિસ પ્રાણી
વરુ પું; નં [સ. વૃકો] એક ચોખ્યું
વરુણ પું [સ.] પાણીના અધિષ્ઠાતા દેવ;
પશ્ચિમ દિગાનો દિકુપાલ (૨) સૂર્ય માળાનો
એક શબ્દ; 'નેષ્યૂત'

વરેડી અં [સ. વર+શિ કે વર+ગોણ] વર
તરફથી અપાતુ લક્ષ્મી ખુરાલીનું જમણું
(૨) જનોઈ દીધા બાદ અપાતુ જમણું
વરેડું (૨) નં [ભુઓ વરાડું] રાઢવ, દોરડું
વરેણુય વિં [સ.] પસંદ કરવા ચોખ્ય (૨)
પ્રધાન; શ્રેષ્ઠ

વરો પું [ભુઓ વરવું=વપરાવું] નાત
જમાડવી તે (૨) વપરાય, ખરચ

વરો(-રે)ડી સોં વરેડી

વર્ગ પું [સ.] મોટા સમુદાયનો એક ભાગ
(૨) નત પ્રમાણે પાડેલા જથામાંનો ફરેક
(૩) શ્રેણી, કોટિ, કક્ષા (૪) શાળામા શ્રોત્રી-
વાર વિદ્યાર્થીઓને ભણવા બેસવાનો
ઓરડો (૫) 'રકવેર' [ગ.]. ૦૫૬ પું.
'ક્રોએટિક ઇન્ડેક્સ' [અ.]. ૦૫૬ [સ.],
૦૫૭ નં 'રકવેર' ૩૬ [ગ.] ૦૫૬ પું
સમાજના વર્ગો વર્ગો વચ્ચે દિવસિરોધને
કારણે વિચ્છેદ, 'ક્યાસ વોર'. -ગી કેરણુ
નં [સ.] વર્ગ પાડવા તે. -ગી વિં [સ.]
વર્ગનું, વર્ગસંબધી (૨) એક જ વર્ગનું
વર્ચસ નં [સ. વર્ચસ] દીક્ષિ, તેજ (૨) બળ;

પરાક્રમ (૩) વીર્ય. -સ્વ નં વર્ચસ્વ.
 -સ્વી વિં [સ] તેજસ્વી, વીર્યવાન
 વર્ણ પું, ૦ન નં [સ] વર્ણુ તે ૦નીય
 વિં [સ] તજવા ચોગ્ય ૦પુ સંકિં
 [સ] વર્ણુ તજવું, છોડી દેવું. -ર્જિત વિં
 [સ] તજેલું, છોડી દીધેલું -ર્જ્ય વિં [સ]
 વર્જનીય
 વર્ણુ પું [સ] રગ (૨) અક્ષર (૩) રૂપ
 (૪) પ્રકાર (૫) પું, સીંહિદુ સમાજના
 ચાર વિભાગમાનો દરેક (માણસ, ક્ષત્રિય,
 વૈશ્ય અને શૂદ્ર) (૬) જ્ઞાતિ ઉદાહરણ અક્ષર
 વર્ણુ ૦ંધર્મ પું [સ] દરેક વર્ણુનો ધર્મ
 વર્ણુન નં [સ] વર્ણવત કે વર્ણવેલું તે,
 ખ્યાન (૨) પ્રસાસા -નાત્મક વિં
 વર્ણુનરૂપ -નીય વિં [સ] વર્ણવવા ચોગ્ય
 વર્ણુલેહ પું [સ] વર્ણો વચ્ચેનો ભેદ
 વર્ણુમાલા [સ], -ળા સીં ૦ ભાષાના
 મૂળાક્ષરો [વિગતે કહેવું (૨) વખાણવું
 વર્ણુવર્ણુ સંકિં [સ] વર્ણુ વર્ણુ કરવું,
 વર્ણુવુ સંકિં ૦ન્યો વર્ણુવત
 વર્ણુવ્યવસ્થા સીં [સ] વર્ણુની વ્યવસ્થા,
 ચાર વર્ણુ દ્વારા થતી અમાજ્યવસ્થા
 વર્ણુન કર વિં [સ] ભિન્ન વર્ણુના
 સીપુરપથી કલ્પત થયેલું (૨) અભિચારથી
 કલ્પત થયેલું (૩) પું તેવો માણસ
 વર્ણુનુક્રમ પું [સ] મૂળાક્ષર પ્રમાણેનો
 ક્રમ ૦ંણિકા, ૦ંણી સીં ૦ મૂળાક્ષર
 પ્રમાણે ગોઠવેલું સાંકળિયું
 વર્ણુશ્રમ પું [સ] (સમાજ તથા વ્યક્તિના)
 વર્ણુવાર અને આશ્રમવાર વિભાગ અને
 તેમના કર્તવ્યોની વ્યવસ્થા
 વર્ણુતર વિં [સ] ભિન્ન વર્ણુ (૨)
 નં ભિન્ન વર્ણુ
 વર્ણુત વિં [સ] વર્ણુવેલું
 -વાણ વિં [સ] વર્ગ પરથી (સમાસને અતે
 લાગતા) -ના વર્ણુ -રગવાણુ ઉદાહરણ
 ધડ વર્ણુ [કરવાનું છે તેવું
 વર્ણુ વિં [સ] વર્ણુનીય (૨) જેવું વર્ણુન
 વર્ણુક સીં ૦ વર્ણુનાની રીત, ચાલચલગત

વર્ણુન નં [સ] આચરણ, રીતભાત
 વર્ણુમાન વિં [સ] ચાલુ (૨) આધુનિક
 (૩) પું ૦ વં સમાચાર, ખબર (૪)
 પું વર્ણુમાનકાળ ૦ંકાળ પું ચાલુ
 સમય (૨) કિંનો એક કાળ [વ્યા]
 ૦ંકાળ નં કિંનું એક કદત [વ્યા]
 ૦ંપત્ર નં છાપુ
 વર્ણુ અંકિં [સ] વર્ણુ આચરણ કરવું,
 ચાલવું (૨) થવું, હોવું (૩) સંકિં
 પારખવું, જોવું (૪) રીત પ્રમાણે આપવું
 વર્ણુ પું [વર્ણુ ઉપરથી] વર્ણુક,
 રીતભાત [ઉદાહરણ મધ્યવર્તી
 -વર્તી વિં [સ] (સમાસને અતે) હોવું
 વર્ણુ [સ], -ળા નં ગોળાકાર, દડાળું
 (૨) 'સંકલ' [ગ] -વા (-ળા) કાર વિં
 [+ આકાર] ગોળ આકારનું, 'સરકચુલર'
 [ગ] (૨) પું ગોળ આકાર
 વર્ણુ વિં [સ] વધારનારું (પ્રાય સમાસને
 અતે) -માન વિં [સ] વધતું જતું
 આળાદ થતું (૨) પું વિષ્ણુ (૩) રજામાં
 તીર્થ કર -મંડાલીર
 વર્ણુચાલના સીં ૦ વર્ધા મુદામે ગાધીલગ્ગે
 ધડેલી પ્રાથમિક કેળવણીની યોજના,
 પાયાની કેળવણી [વધતું સમૃદ્ધ થતું
 વર્ધિત વિં [સ] વધેલું -ણુ વિં [સ]
 વર્ધ નં [સ] કવચ
 વર્ધ વિં [સ] પ્રધાન શ્રેષ્ઠ (સમાસને અતે)
 વર્ધ નં [સ] બાળ માસનો સમય (૨)
 (પ્રાચીન ભૂગોળ મુજબ) પૃથ્વીનો અમુક
 ખડ જેમ કે ભારતવર્ષ
 વર્ધણુ નં [સ] વરસણુ તે
 વર્ધણુ નં ૦ વર્ષ દરમિયાન બનનાર બના
 બેનો વરસારો {વર્ષણુ
 વર્ધણુ અંકિં (૨) સંકિં [ગ] વર્ધે ૦ં
 વર્ધ સીં [સ] વરસાદની યત્ન -આવણ
 અને બાદરવો (૨) વરસાદ
 વર્ધામન નં [સ] વર્ધા + અમન] (રામ્ય
 તરફથી) શુજરાત માટે મળતી વાર્ષિક
 રકમ [મારવા
 વર્ધાખણુ અંકિં [સ] વિ + લક્ષુ] વધવા

पलभां न० ००५०५० क्रांतिं
 पलव्यु न० [स. वल-उपरथी] वृत्ति, मननुं
 वणतुं ते (२) (रस्ता के नदीनो) वांक (३)
 कविताभां आवतो जयलो (४) नक्ष-
 तोदानी उपराभाणी (५) भरोड
 पलथ न० [सं.] कंकल; कडुं
 पलवल स्रो० [लुओ पलवलतुं] वधारे
 पाली अयणता (जालवा, जेसवा, ठिक-
 वामी); धडी सज्जु न रडेवु ते (२) वगर
 पूजये जालजाल करवुं ते; अिणावलावेडा.
 ०५ अ० कि० [सं. वि + लर; प्रा. वलवड]
 जालजाल करवु (२) शैतां शैता जालवुं;
 विज्ञाप करवो (३) वलभां भारवां. -लाट
 पुं० वलोपात (२) सणवणाड. -लियुं वि०
 वलोपात करवु (२) वलवल कथां करवुं;
 जलुओतु [रडेवासी, डय
 वलदी पु० [इ. होडेड उपरथी] होडे डने
 वली पु० [अ.] पीर, ओलियो
 वलूर (व') स्रो० [‘वलूरड’ परथी] यण;
 जालव. ०५ स० कि० [प्रा. लर] जालवुं;
 डतरडवुं. -रियु न०, -दे पु० नहोर
 के नभने डतरडो; लवूरे
 वलूँड (-ध) पुं० अ० कि० मंडतुं (२) पेधतुं;
 पणकतुं (३) स० कि० वणगवुं
 वले (ले) स्रो० [अ. वलूँ] डाल; दया (२)
 भूडा डाल
 वलोएवावर (व') पु० वलोववानो हिवस.
 -दे अ० जालेराडीये, वारे वारे [वा.]
 वलोएवी (व') स्रो० [लुओ वयोवड] स्वार्थ;
 नानु वलोए. -थुं न० वयोवड ते (२)
 वलोववानी गोणी (३) रयेया
 वलोपात पुं० अधीराधनु आकणावणु (२)
 आकड, डरुणत. -लियुं वि० वयोपात
 करनाडु; तेवा स्वभावनु
 वलोववुं (व') स० कि० [सं. वि + लर] [सं. वि + लर]
 भाण्ड काडवा हलीने रवेया वडे धूमडतुं
 (२) थयवुं; वूथुं [ला.]
 वलकेल न० [सं.] आडनी छा'य (जलुधा
 पडेवा माटेनी)

वल्लिभ (-ल्लि) क पुं०; न० [सं.] गड्डो
 वल्लल वि० [सं.] वडातुं (२) पुं० प्रिय;
 पति (३) वल्लमायाथ' -प्रसिद्ध वैष्णव
 आयाथ'. -ला स्रो० [सं.] प्रिया; पत्नी
 वल्लरि (-री) स्रो० [सं.] वेष्ट
 वल्लि (-ल्लि) स्रो० [सं.] वेष्ट
 वल्लुं वि० [प्रा. वल्ल उपरथी] रांडुं;
 इंडातु (२) पडोणु; थोडुं (३) वणु
 (डहा० मारलु, डरवडु)
 वलटा (-ठा) पुं० अ० कि० [‘वा’ (वाथु) उपरथी]
 पवनभां वूलीने सुकतुं [आवपी
 वलणतुं अ० कि० [सं. वि + वल] भरज
 वलणोट पुं० यण; जालव (२) सणवणाड
 वश वि० [सं.] ताजे; गरणे (२) मुग्ध
 (३) पुं० काणु; नियमन. ०५ तीं वि०
 [सं.] ताजे रडेनाडु
 वशात अ० [सं.] (समासभा. नामने अते)
 ‘ने लीये’ जेवा अर्थभा. डहा० देवशात
 वशित्व न० [सं.] ताजेदारी (२) योगनी
 आठ सिद्धिआमांणी ओक - सव'ने वश
 करवानी सप्लि
 वशियर पुं० [सं. विषर, प्रा. विसर] नाम
 वशिष्ठ पुं० [सं.] ओक प्रसिद्ध वेदिक
 ऋषि; रघुवंशना कल्युड
 वशी पु० लुओ वसी
 वशीकरणु न० [सं.] वश करवुं ते (२)
 वश करवानो भन; लडु
 वसति (-ती) स्रो० [सं.] वसतुं ते; वस्ती
 (२) वास; रडेण्ड (३) लोडसभ्या
 (४) जालजालानो वरावो (५) वरोली
 जगा. ०५ लुतरी स्रो० वसतिनी अल-
 तरी. ०५ न० न० भाणुगोनी सभ्यानी
 गजलरीनी मेण्ड
 वसत न० [सं.] वस [(३) भाडुं
 वसतुं वि० [सं. विषम] भुरडेड (२) कपडु
 वसवसो पुं० [अ.] आटेयो; वडेभ
 वसनाट पुं० वसतुं ते. -थुं न०, -ये
 पुं० आभ तरडथी पसायतां आपी
 वसावेया दलभ, धोणी, वगेरे डारीगर

વસતું અંકિં [સ વસ] રહેવું, મુકામ કરવો (૨) મનમાં ઠસવું, દિલમાં ઠોતરવું
 વસંત સ્રીં, નં [સ વસન] વર તરફથી કન્યાને અપાતી (વસાદિની) ભેક
 વસત પું, સ્રીં [સ] ચેત્ર વંશાખ માસની જન્મ, જન્મરાજ(૨) એક રાગ ંતિવકા
 સ્રીં [સ] એક છદ ંપચમી સ્રીં
 [સ] માત્ર મુક પચમી -તિયુ નં
 વસત જન્મમાં સ્રીંઓ પહેરે છે તે કસૂળાની છાટવાણુ ધોણુ વચ્ચે -તી
 વિં વસત સબધી (૨) પીણુ
 -તોત્સવ પું [સ] વસત જન્મનો ઉત્સવ (પહેલા ચેત્રની પૂનમે, હવે ફાગણની પૂનમે)
 વસા સ્રીં [સ] મેદ (૨) ચરખી
 વસાણું નં ઔધધિઓ નાખી બનાવેલો પાક (૨) ગાધિયાટાની ચીજ
 વસાત સ્રીં [જુઓ વિસાત] માલ, પૂછ (૨) હિસાબ, ગણતરી
 વસાવું અંકિં [સ વસ] 'વસવું'નું ભાવે (૨) 'વાસવુ નું કમ'ણિ -વેા પું રખો, રખેવાળ
 વસાહત સ્રીં [સ વસ ઉપરથી] મૂળ સ્થાનેથી બીજા કરાતો વાસ કે તેનું સ્થાન (૨) સસ્થાન, 'કોનોની', -તી
 વિં વસાહતને લગતુ (૨) વસાહત કરી રહેનાર
 વસિયત સ્રીં [મ. વસિયત] વારસો (૨) વસિયતનામું ંનામું નં વીલ, વારસા વિધેનું લખાણ
 વસિષ્ઠ પું [સ] જુઓ વસિષ્ઠ
 વસી પું [મ] વહીવટ કરનાર, ગામનો બહોનરત કરનાર
 વસીવો પું [મ] મોટા સાથે સબધ, તેમની લાગવગ કે મદદ
 વસુ નં [સ] સોનું (૨) પું, સ્રીં ધન, દોષત (૩) પું સય' (૪) આઠ દેવોના એક મહાગાનો દરેક દેવ પું [સ] શ્રીકૃષ્ણના પિતા ંધા સ્રીં [સ] પૃથ્વી. ંમતી, -મુ'ધરા સ્રીં [સ] પૃથ્વી

વસુકર્ણુ અંકિં [સ ત્રિજુલ્કા] (ગાયત્રેસ) દૂધ દેતી બધ ચની
 વસુલ નં [મ] માગતા પેટે ચૂકતે થયેલી રકમ (૨) આમદાની (૩) મહેસુલ (૪) ચૂકતે થાય કે થયેલું દોષ તેમ -સાત સ્રીં વસુલ કરવાની સાય, મહેસુલ (૨) વસુલ કરવું કે લેવું તે
 વસો પું ['વીસ' ઉપરથી] વાંચાનો વીસમો ભાગ (૨) સવાપાય દાણ (૩) સો કે વીસનો અનુક્રમે સોમો કે વીસમો અંશ
 વસત સ્રીં + વસ્તુ
 વસતાર પું જુઓ વિસ્તાર (૨) બહોણુ કુટુંબ ંણુ વિં સ્રીં વસતારી સ્રી -રી વિં બહોળા કુટુંબવાળુ
 વસતી સ્રીં જુઓ વસતી ગંગાતરી, ંપત્રક જુઓ 'વસતિ(-તી) મા વસ્તુ સ્રીં [સ] પદાર્થ', ચીજ (૨) સાચ, સાર (૩) નં નાટક કે કથાનો વિષય, 'પ્લોટ' ંત અં [સ] ખરી રીતે, સાચુ જોતા ંતા સ્રીં ખરાપણુ, સાચ. ંનિર્દેશ પું અથવા વિષયનું કે વાર્તાનું સૂચન. ંસ કલના સ્રીં કયા ને નાટકના વસ્તુની યોજના-ગૂથણી
 વચ્ચે નં [સ] કપડું. ંપરિધાન નં [સ] કપડા પહેરવા તે ંસ્વાવલંબન નં વચ્ચેની બાબતમાં સ્વાવલંબન-જતે દાટી પોતાની કપડાની જરૂર પૂરી કરી લેવી તે -સ્રીં કાર પું ંબંધ [+ મલકાર] વચ્ચે અને આમૂધસો
 વચ્ચે પું [મ] મેળાપ (૨) સબધ
 વચન નં [સ] વાદન (૨) ઉપાસવું- જી ચકવું તે, જી ચપીને લઈ જવું તે (૩) વહેવું તે (પાણીનું)
 વચનું સંકિં [સ વહ] વહન કરવું, વહેવું (૨) અંકિં પ્રવાહરૂપે વહેવું (૩) જવું વહાણુ નં [પ્રા વાહણ] નાવ, મોટો મહત્તો ંવદી પું ખારવો, નાવિક (૨) દરિયાઈ વેપારી (૩) વહાણનો

માલિક; ઉપરી. વધુ નં દરિયામાં
વહાણ ફેવવા તે (૨) વહાણો વડે
વેપાર કરવો તે (૩) દરિયાની મુસાફરી
વહાણું નં [દે. વિદ્યા] પ્રમાત
વહાર (વ) સોં [પ્રા. વાહર (સ. વ્યાહર)]
= મદદ માટે યોગ્યવસ્તુ સહાયતા; મદદ
વહાણ (વ) નં પ્રીતિ, વપ સોં, વપણુ
(-ણું) નં પ્રેમ. વમ પું પ્રિયતમ;
પતિ. વસોયું વિં વહાયમાં ઊછરેલું;
લાડકવાયુ. -લી સોં પ્રિયા. -ણું વિં
પ્રિય. -લેશરી વિં હિનેવણુ -લો પું
પ્રિયતમ. -લોવહાલી નંબંબં
આશક ને માશક [વિજ, ધન [લા]]
વહી સોં [મ. વરા] યુદ્ધનો સદેશો (૨)
વહી સોં [દે. વહિયા] નામાનો ચોપડો
(૨) વશાવળીની ચોપડી (૩) ચોપડી
(મરી કે લખેલી). વપૂજન, નં, વપૂજ
સોં દિવાળીને દિવસે કરાતું ચોપડા-
ચોનુ પૂજન
વહીવટ પું કારભાર; બદોખરત (૨)
ખદતિ, શિરસ્તો (૩) લેવડદેવડ, સંબધ.
વહાર પું કારભારી (૨) મામલતદાર.
-લી વહીવટને લગત [રાખનાર ખાટ
વહીવચો પું [વહી + વચ] પેદીનામું
વહુ સોં [પ્રા. વહુ (સ. વધુ)] પત્ની (૨)
હાકરાની સી. વહેણું વિં વહુ પાછળ
ગાંડું, વહુવણુ વધર સોં નવોદા સો
(૨) નં લગ્નનો વરગોડો (૩) નંબંબં
ધાળી ધણિયાળી, નવુ પરણેલું નેકું.
વધારુ સોં નુવાન માનીતી વહુ
વહેણું(-ન) (વ) નં [પ્રા. વહણ (સ.
વહન)] પ્રવાહ
વહેમ (વ) પું [જ. વહમ] ટંક, સહેજ
(૨) પ્રમ, ખોટી માન્યતા -માવું અંકિં
વહેમ લાવવે; વહેમમા પડતું -મી (વહું)
વિં વહેમવાળું; વહેમથી ભરેલું
વહેર (વ) પું [નુચો વહેરવું] વહેરતાં
પડેલો બૂકો (૨) ફાટ; ચીરો ઓછું
પું વહેરનારો. વધું સંકિં કરવત

વડે કાપવું. -રો, -રોઆંતરો,
-રોવંચો પું તફાવત; આતરો
વહેણ (વહે) સોં [દે. વેળ = છાપરાવાળો
ગાંધી] રથ, વાહન [ચર પ્રાણી
વહેણ (વ) સોં [દ.] એક મોટું જળ
વહેણું (વહે) વિં [દે. વહિણ] ઉતાવળું;
જલદી વમોડું વિં વખતસર નહિ
તેવ; વહેણ કે મોડું (૨) અં વહેણ
કે મોડુ એમ (૨) ગમે ત્યારે; સમવડે
વહેવાર (વ) પું [પ્રા. વવહાર (સ. વ્ય
વહાર)] સંબધ, ધરવટ (૨) ધીરધાર
કે લેવડદેવડનું કામ (૩) વતંણું, વતંન
(૪) આચાર, આચરણ (૫) દુનિયા-
દારીના સંબધ કે કામકાજ (૬) રૂઢિ;
વહીવટ. -રિયું વિં વહેવારને લગત
(૨) વહેવારીક. -રિયો પું લેવડ-
દેવડમા ચોખવટવાળો (૨) વહેવારે
આપનારો (૩) શાહકાર, -રીકું વિં
મધ્યમ; કામ સરેતેવ. -રુ વિં મધ્યમ,
સાવારણ (૨) વહેવારમા ચાલી રાખે તેવું,
આચારમા ઉતારી શકાય તેવું, વ્યવહાર
વહેણું (વહે) સંકિં [સ. વર] ડિયકું
(૨) ખમવું, વેડવું (૩) અંકિં પ્રવાહ-
રૂથે મરડ (૪) ઘસડાવ (૫) જતુ રહેવું;
વીતવું. [વહી વધું = વહી જવું]
વહેણિયું (વહે) નં નાનો વહેણો
વહેણો (વહે) પું [દે. વહોલ, વાહલી]
નાનો પ્રવાહ (૨) વહેણને ખાડો
વહેચણું (-ણી) (વહે) સોં વહેચણ કે
ભાગ કરવા તે (૨) હિરસો
વહેચણું (વહે) સંકિં [સ. વિમજ; પ્રા.
વિહજ] હિરસા પાડવા (૨) દરેકને ભાગ
પ્રમાણે આપવું
વહોણું (વ) વિં [સ. વિહાણ] વનું વિહોણું
વહોરત (હો) સોં વહોરેલું તે, ખરીદ
(૨) નોખમ (૩) નિશા, નિશામાં
મળેલું તે -તિયો પું ખરીદનાર (૨)
ચતિ, અમલ
વહોરવું (હો) સંકિં [પ્રા. વિહાર (સ.

વિષાદ]] ખરીદ કરવું (૨) સંધરવું
(૩) માગી લાવવું(૪)માથે લેવું (જોખમ)
વહોરો (વહો) પું ['વહોરવું' પરથી]
લોટિયો; સિયા મુસલમાનની એક
નતનો આદમી (૨) મુસલમાનોની એક
જાતનો આદમી (૩) એક અટક
વહુનિ પું [સ.] અગ્નિ
વળ પું [પ્રા. વળ (સ. વલ) ઉપરથી]
આમળો; આટો (૨) સંબંધ; વગ (૩)
યુક્તિ; કરામત (૪) દાવ; લાગ (૫)
અંટસ; કીનો (૬) મમતા, આગ્રહ
(૭) વેળ; ગાઠ
વળકો પું ['વળવું' ઉપરથી] બફાવા પર
આવવુ તે (૨) સાંત પડવું તે
વળગણુ નં વળગવું તે (ભૂતપ્રેતનું) (૨)
નિસબત; સબંધ (૩) ભૂતપ્રેત (૪)
વળગેલુ કામ કે માણસ (૫) આડો
સંબંધ. -છી સોં કપડાં નાખવાનો
આડો વાંસ
વળગવું અંકિં [પ્રા. વલગ, વિલગ (સં.
વિ + લગ)] ગાઝવું; લેપેટાવું (૨) આગ્રહ-
થી મરવું
વળગાટ(-ડ) પું ભૂત કે કાંઈ વળગવું
તે (૨) ભૂતપ્રેત. -ડવું સંકિં 'વળ
ગવું'નું પ્રેરક (૨) માથે નાખવું
વળણુ નં જુઓ વલણ (૨) નળનું મૂળ
વળતર નં ['વળવું' ઉપરથી] બદલા તરીકે
જે કંઈ મજરે આપવાનું હોય તે
વળતા(-નો)અંકિં[પ.]વળતીઅંકિં['વળવું'
ઉપરથી] પછી (૨) વધારામાં; વળી
વળતું વિં ['વળવું' ઉપરથી] સામું (૨)
પાછું ફરવું.કેદાંવળનોજવાબ,વળતીટપાલ
વળકોર વિં વળવાળું
વળવળ સોં [સ. વલ ઉપરથી] ખણજ;
ચળ; સળવળાટ. ઠવું અંકિં ખણજ
આવવી; સળવળવુ
વળવું અંકિં [સ. વલ] વાંકું થવું; મરડાવું
(૨) પાછા ફરવું (૩) મનનું વલણ થવું
(૪) કસાવું (૫) સુધરવું (૬) બંધાવું

(અઝોડો, લાડુ) (૭) માં લાગવું, વળગવું
(વાને વળ્યા) (૮) થવું; બનવું (શેવાળ
વળવી, ટોળે વળવું) (૯) પડરાવું; જવું
(વળતોદહાડો, વળતીવેળા) (૧૦) કાયદો
થવો; સરવું [વળતાં પાણી થાં પ્રં
આંટ, જોર ઓછું થવું તે]
વળાવવું સંકિં 'વળવું', 'વાળવું'નું પ્રેરક
(૨) વિદાય કરવું; માર્ગ પાડી આવવુ
વળાવિયો પું ['વળાવવું'ઉપરથી]ભોમિયો
(૨) વાટમા સભાળ રાખનાર
વળાવું નં [જુઓ વળાવિયો] ભોમિયાનું
કામ (૨) તેનું મહેતાણું. -વો પું જુઓ
વળાવિયો [(૨) વળોક; મરોડ
વળોક (૦) પું (રસ્તાનું) વળવું તે; મરડાટ
વળિયાંપળિયાં નં બં વં વળેલાં અંજ
ને પળિયાં; ઘડપણ
વળી સોં [પ્રા. વલ્હિ (સ.વલમિ)] પાતળો
લાંબો સોટો (જેવો કે ધર બાંધવામાં
વપરાય છે)
વળી અંકિં['વળવું'ઉપરથી]વધારામાં;ઉપરાંત
વળું નં [વળવું ઉપરથી] જમીનનું પડ
(૨) પાણીનાં જમીનમા વહેતાં વહેણ
(૩) મનનો તરંગ; વેળ
વળું(-ધ)વું સંકિં જુઓ વલ્હંદુ
વળો પું નડી મોટી વળી
વળોક પું ['વળવું' ઉપરથી] ધાટ; મરોડ
(૨) રીતઝાત; વિવેક
વંકે વિં [સ.] વાંકું (૨) પું આડું વલણ.
-કાંઈ સોં વાંકાઈ (૨) આડાઈ. -કોવું
અંકિં રિસાવું; આડા થવું (૨) વાંકું
થવું; વળાંક કે વાંક
વંગ સોં [સ.] કલાઈ (૨) બંગ-બંગાળ દેશ
વંચન નં [સ.] કમવું તે (૨) કંગાડુ તે.
-ના સોં [સ.] કંગાઈ (૨) ભ્રમ
વંચિત વિં[સ.]ઉતરાયેલું(૨)વિમુખ, હીન
વંજો સોં[પ્રા.(સ વળ્યા)]વધ્યા;વાઝણીસો
વંટોળ(-ળિયો)પું[પ્રા.વટલ (સં.વૃજ)=
ગોળાકાર ઉપરથી] કૂંડાળો કરતો જોરમાં
વાતો પવન

વંદેવું અઠ્ઠિં [સં. વંદ્] હાથથી જવું; હઠ
બહાર જવું(૨)ફાટવું; વહી જવું(૩)બગડવું
વંડી સોં [દે. વરઢ] ખુદથી જમીનની
આસપાસની નાની બીંત. -ડો પું મોટી
વંડી(૨)નેના વડે આતરેવું મોટું રથાન(૩)
થોળ. -ઢી સોં, -ઢો પું જુઓ વંડી, -ડો
-વંત વિં [સ. વત્] 'વાજુ' અર્થમાં
નામને છેડે (કદાં માનવત)

વંતર નં [પ્રા. (સ. વ્યતર)] ભૂત. -રી
સોં ભૂતરી [રી ગણી
વંતાક નં [સ. વૃત્તાક] રી ગણું. ઓડી સોં
-વંતું વિં જુઓ વંત

વંદન નં, -ના સોં [સં.] નમસ્કાર, પ્રણામ.
-નીય વિં [સં.] વંદન કરવા થોડ્ય
વંદવું સંઠિં [સ. વદ્] પ્રણામ કરવા
વંદિત વિં, -તા વિં સોં [સ.] પૂજ્ય;
આદરણીય

વંદે માતરમ્ શં પ્રં [સ.] 'ભારત માતાને
વંદું છું' (એક જયગોષ્ઠી) (૨) નમસ્કાર
કહેવાનો કે પત્રમાં અતે લખવાનો
એક પ્રયોગ

વંદો પું એક જવડું

વંધ વિં [સ.] જુઓ વંદનીય

વંધ્ય વિં [સ.] વાંઝિયું; નિષ્ફળ. ઠવ નં
વાંઝિયાપણું. -ધ્યા સોં વાંઝણી સો
વંશ પું [સ.] પુત્રપૌત્રાન્તિકનો કંમ; કુળ
(૨) એલાદ (૩) વંસ. ઝજ વિં [સં.]
વગમાં ઉત્પન્ન થયેલુ (૨) પું સંતાન;
વારસદાર. ઓપરંપરા સોં [સ.] પેઢીનો
કંમ (૨) અં પેઢીના કંમથી. ઓવિસ્તાર
પું વરા વધારવો કે આગળ ચલાવવો
તે. ઓવડે નં વરાવિરતારવું ઝાડ,
પેઢીનાયું. -શાલ(બ(-ળી) સોં [સ.
વશાળી] પેઢીનાયું, વંશવૃક્ષ. -રી વિં
વગનુ (૨) સોં બસી

વા અં [સ.] અથવા; કે, યા

વા પું [સ. વાત, વાણ] પવન; વાયુ (૨)
તરંગ; ફાટો (૩) શરીર પર ગડગડ
નીકળવાનો, માથામાં કે કાનમાં ચસકો

નાંખવાનો, કે સાંધા રહી જવાનો રોગ
(૪) રોગ કે વિચારનું મોજું [લા.]

વા અં [સરં પ્રા. વાય (સ. વ્યાપ)] 'જેટલે
અંતરે કે જેટલું' એ અર્થમાં નામને
લાગે છે (કદાં ખેતરવા; રાશવા)
વાઈ સોં મૂઝી; ફેફડું; 'હિરદીરિયા'
વાઈસ [ફ.] 'ઉપ', '-ની નીચેના દરગજનું'
એ અર્થનો ઉપસર્ગ (જેમ કે, ઓથાન્સેલર,
ઓપ્રેસિડેન્ટ)

વાઈસર પું [ફ. વોઈસર] બે ભાગ પદ
જોડવા વચ્ચે મુકાની ચક્તી

વાઈસરોથ પું [ફ.] રાખનો પ્રતિનિધિ
વાઝેક નં + વાયક; વાક્ય [પ]

વાક પું [દે. વક્ષ કે વક્] કંઠ, અવ (૨)
લોટ બધાય એવી તેની ચોકાસ

વાક સોં [સ.] વાચા, વાણી [પ્રદેશ
વાકળ પું મહી અને ઢાંદર નદી વચ્ચેનો
વાકેફ, ંગાર વિં [અ. વાકિફ] જાણવું,
માહિતગાર (૨) પ્રવીણ

વાક્યાતુરી સોં, વાક્યાતુર્ય [સ.] નં
બોલવાની ચતુરતા-હોશિયારી કે ચાલાકી
વાક્યક [સં.], -ધી નં રાખ્દનો અભિ-
પ્રેતથી જુદો અર્થ કરી બીજાની વાતને
ઉઠાવી દેવી તે

વાકપટુ વિં [સ.] બોલવામાં ચતુર. વ્તાસોં
વાક્ય નં [સ.] પૂણ્ અર્થ બતાવતો
રાખ્દસમૂહ (૨) વચન, કથન ંરચના
સોં [સ.] વાક્યની રચના, 'સિન્ટેક્સ'
વાખરો પું [પ્રા. ઉચ્ચર (સ. ઉપચર)]
ધરગતુ સરસામાન (પ્રાપ. 'ધર' સાથે
આવે છે) ૧ [(૨) મરકી

વાખો પું [અ. વાન્નિજ્ઞ] જુઓ વખો
વાગ સોં [સં.] વાક, વાણી

વાગડ પું [પ્રા.] કંચનો પૂર્વ તરફનો એક
પ્રદેશ(૨)કપાસની એક ભત. -ડિયું વિં

વાગડ દેશનું (૨) નં સોગાનું એક વસે
વાગડાં નં બંબળું [સ. વાગળ] વાગસા, વસખાં
વાગજું નં જુઓ વાગોળ

વાગવું અઠ્ઠિં [જુઓ વાગવું] અવાજ

નીકળવો (વાધનો) (૨) ઈન્ન થવી,
 બખમાવુ (અમુક કથાકને) સમય થશે
 વાગળું નં [પ્રા વચ્છલિ] વાગવુ, વાગોળ
 વાગોળ સ્ત્રી, નં વડવાગોળ
 વાગોળવું સંકિં [પ્રા વચ્છો-] આધિહ
 ગોમા લાડી ફરી ચાવવુ (ઢોરે) (૨) ધીમે
 ધીમે ચારી ખાતા વાર લગાડવી [લા]
 વાગોળ સ્ત્રી, નં વડવાગોળ
 વાગોળવુ સંકિં વાગોળવુ [આડબર
 વાગળલ [સ] -ળ સ્ત્રી ખાતી રાખેને
 વાગળાન નં [સ] કન્યા આડીશ'એમ
 કહેવુ તે, સગાઈ (૨) વચન
 વાગેવતા સ્ત્રી [સ] સગવતી
 વાગળાણુ નં [સ] મહેલુ
 વાગયુદ્ધ નં [સ] માત્ર સાબિદક યુદ્ધ (૨)
 ગરમાગરમ ચર્ચા
 વાગિવસામ પું [સ] આનંદપૂર્વક પર
 સ્પર સભાષય (૨) કઈ તથ્ય કે
 તત્વપ્રાપ્તિ વિનાની ખારી કાચાકુ
 વાગ્યે અં [વાગવુ નુ ફગ] વાગતા,
 વાગે ત્યારે
 વાધ પું [પ્રા વચ્છ (સ વાગ)] એક
 હિસાબા નં ૦૫૨ સ્ત્રી વાચની માદા
 બંધ પું વાચના નખનુ બાગકનુ
 ધરેલુ (૨) એક પોતાની હથિયાર બખારશ
 (-સ) સ્ત્રી આસો વડિ બારશ
 વાધરણુ સ્ત્રી વાચનીની કે વાધરી સ્ત્રી
 (૨) ગદી ફૂંચ સ્ત્રી
 વાધરી પું [પ્રા વાગુરિય (સ વાગુરિય)]
 એ નામની જાતનો આદમી (૨) મેરો,
 ગદો કે અસભ્ય નીચ માણસ [લા]
 વાધિયો પું [સ વચ્છ પ્રા વચ્છ ઉપરથી]
 પોતાની લગામના બે હડામનો દરેક
 વાધિ પું [સ વાસમ્યુગ્મ] ડગલો, પોશાક
 વાકમય નં [સ] સાહિત્ય
 વાચ સ્ત્રી [સ] વાણી, બાષા, બોલી (૨)
 બોલવાની શક્તિ
 વાચક વિં [સ] બોલુ (૨) (સમાસને
 હેઠે) દર્શક, બોધક (૩) પું વાચનાર

(૪) (અર્થ દર્શાવનાર) શબ્દ બર્ગ
 પું વાચનારાઓનો વર્ગ, વાચક જનતા
 વાચન નં [સ] વાચવુ તે (૨) વાચવાની
 દબ (૩) ધારાસભામાં ચર્ચા માટે બિડ
 આવવુ તે, 'રીડિંગ' બંધાણી સ્ત્રી
 વર્ગોમાં ચનારના તૈયાર કદલી ચોપ
 ટીઓની શ્રે ની સ્ત્રી [સ] પુત્રકનુ
 મૂળ લખાણ, પાક, ટેકસ્ટ (૨) તેનું
 પકન કરવુ કે કરાવવુ તે નાવય
 [+ માલ્ય] નં છાપા વગેરે વાચના માટે
 રખાતા દોષ તે સ્થાન
 વાચસ્પતિ પું [સ] બૃહસ્પતિ, દેવોના ગુરુ
 વાચા સ્ત્રી [સ] વાણી, બોલી બંધ ધન
 નં [સ] પ્રતિજ્ઞાબદ્ધ થવુ તે
 બંધ [સ], -ળ વિં બંધુબોલુ -ચિક
 વિં [સ] વાચા સબધી, વાચાનુ
 વાચ્ય વિં [સ] બોલવા બેલુ (૨) કહેવા
 ધારેલુ -ચાર્થ પું [+ અર્થ] શબ્દની
 અભિધાનક્રિયા ની જોને મૂળ અર્થ
 વાછટ સ્ત્રી [વાયુ + છટ] પવનથી ઠરેલા
 વરસાદના છાટા -ટિયુ નં વાછટ
 અટકાવવા ખારી-આરબા પર દેલ છબુ
 વાછડી સ્ત્રી [પ્રા વચ્છદરી (સ વલ્લરા)]
 ગાયનુ માદા બચ્ચુ -ડુ નં વાછડું -ઢે
 પુંગાયુ નર બચ્ચુ -રડી સ્ત્રી, -રડું
 નં, -રડો પું જુઓ વાછડી, -ડું, -ડો
 વાછડુ નં [જુઓ વાછડી] માયનુ બચ્ચુ
 વાછટ સ્ત્રી, -ટિયુ નં જુઓ 'વાછટ'માં
 વાછૂટ સ્ત્રી ગુદા તાટે પવન નીકળવો-
 પાંદુ તે
 વાજ વિં [પ્રા વજ = ત્રાસવુ પરથી]
 કરાળે (૨) દારેલુ (૩) સ્ત્રી તોળા,
 પીડા કરાળો [બંધાવવુ = કરાળવુ,
 ત્રાસવુ] [અને એની ધામધૂમ
 વાજન નં ['વાજવુ' ઉપરથી] વાજીત્રી
 વાજળી વિં [અ વાજિત્રી] ધરિત ચોગ્ય
 વાજવુ અંકિં [પ્રા વજ (સ વડ-વાધનુ
 વાગવુ)] વાજવુ (વાધનુ) [૫] [વાજતે
 ગાજતે = ધામધૂમથી, જહેર રીને]

વાળપેટી સ્ત્રી હાર્મોનિયમ
 વાળિત્ર નં [સ. વાલિત્ર] વાળુ; વાધ
 વાળિયા વિનં(ર) પુંખંબવં પાણી પાઈને
 પકવેલા (૧૬)
 વાળિત્ર જુઓ 'વાળિત્ર'
 વાણ પું [મ.] થોડો. ઠંકરણ નં [સ.]
 વીથંવધંક ઓધધ-પ્રયોગ
 વાળુ નં [જુઓ વાધ] વા, ધા નેધસરકો
 કે એ ત્રણ પૈકી કોઈથી ધ્વનિ નીકળે
 તેવું સાધન(ર) એકસરખા લક્ષણવાળા
 લોકનું મંડળ [લા.]
 વાટ સ્ત્રી [સ.] રસ્તો (ર) પ્રતીક્ષા; રાઉ
 વાટ સ્ત્રી [પ્રા. વટ્ટિ (સ. વર્તિ)] દિવેટ
 વાટ સ્ત્રી [પ્રા. વટ્ટ (સ. વૃત્ત)] પેડા ઉપર
 ચક્રવર્તી આવતો લોડાનો પાટો
 વાટકી સ્ત્રી [દિ. વટ્ટ] છાતી. -કે પું
 મોઢું છાતું
 વાટખરચ, પું, -ચી સ્ત્રી, મુસાફરીનો
 ખર્ચ (ર) મુસાફરી દરમ્યાન ખર્ચ-
 વાની રકમ [પચરે
 વાટણિયા, વાટણો પું વાટવાનો ગોળ
 વાટપાકુ પું મુસાફરીને ધૂતનાર
 વાટવું સંકિં [દિ. વટ્ટ] કચરણ; લસોટણું
 વાટવો પું [પ્રા. વટ્ટ (સ. વૃત્ત)] = ગોળકાર
 પાનસોપારી કે પેસા વગેરે રાખવાની
 ઘણાં પડવાળી એક પ્રકારની કાચળી
 વાટસરુ વિનં(ર) પું [વાટ+સરુ] વટેમાથુ
 વાટાધાટ સ્ત્રી [સ. વટ્ટ (તોડવું) + વટ્ટ
 (નેડવું)] ભાંજગડ; પચાટ
 વાટિકા સ્ત્રી [સ.] બગીચો; વાડી
 વાટી સ્ત્રી [દિ. વટ્ટ] કાચલી (ર) વાડકી
 વાટેરુ પું [જુઓ વાટસરુ] મુસાફર
 વાટો પું [પ્રા. વટ્ટ (સ. વૃત્ત)] ગોળ લાંબો
 વીટો(ર) (પેટ પર વળતી મોટી) કરચલી
 (૩) ચૂનાની ગોળ દિનાર
 વાઠ સ્ત્રી [દિ. વાઠી] જમીનની આજુ-
 બાજુ કાઠા વગેરેથી કરેલી આડ
 વાઠ સ્ત્રી [પ્રા. વાઠ (સ. વાટ)] મહોલો; લતો
 ડાઠ વહોરવાડ
 વાઠકી, -કું, -કે પું જુઓ 'વાઠકી'માં

વાટવ પું [સ.] ઘાઘણ
 વાડાખંધી સ્ત્રી અલગ અલગ વાડામાં
 બંધાવું તે - જુદાઈ; પક્ષાપક્ષી (ર) વિનં
 વાડામાં બંધાયેલું એવું
 વાડિયું (વા) નં ખતૂર ભરવાનો કે તે
 ભરેલો સાદીનો થેલો
 વાડી સ્ત્રી [પ્રા. (સ. વાડી)] બાગ, બગીચો
 (ર) કૂલ ગૂંથીને કરેલો રણગાર (૩)
 નાતવરા ઇં માટે બાધેલી વચ્ચે ચોક-
 વાળી જગ્યા (૪) નાનો વાડો કે મહોલો;
 પોળ જેવી જગ્યા. વલણકે પું બગીચ, ખેતર
 વગેરે(ર) સમૃદ્ધિ [લા.] વિકસતા ર
 પું કુટુંબકબીલો
 વાટો પું [પ્રા. વાટ (સ. વાટ)] ધર પછવાડે
 આતરેલી છુલ્લી જગ્યા (ર) બકરાધેઠાં
 પૂરવાની જગ્યા (૨) મહોલો (૪) સંડાસ
 (૫) તડ; પક્ષ [લા.] વિકસ્યું નં જાડની
 આસપાસ કરેલી નાની વાડ
 વાઠ પું રોગડાનું ખેતર
 વાઠ પું [વાટું ઉપરથી] કાપ; જખમ
 (ર) ધાર (૩) ચૂંક (૮) કાપણી. ઠકાપ
 સ્ત્રી ચીરવું કે કાપવું તે (દાક્તરેશરીરને).
 ઠૂંટિયો પું વાઠકાપ કરનારો (દાક્તર)
 (ર) ભાંજમટિયો
 વાઠવું સંકિં [પ્રા. વટ્ટ (સ. વર્ષ)] કાપવું
 વાઢિયું નં જુઓ વાડિયું
 વાઢિયો પું [પ્રા. વટ્ટ (સ. વૃષ્ટ) ઉપરથી]
 ઉત્કટ ઇચ્છા, ગળકો (૨) ચડસ
 વાઢી સ્ત્રી ધી પીરસવાનું પ્રાયઃ નાજયા-
 વાળું માટીનું વાસણ
 વાણ સ્ત્રી ભોલી [પ.]
 વાણ નં કાચી, બીડી, ખતૂરીનાં પાંદડાં
 ઇં ની (ખાટલો ભરવામાં પ્રાયઃ વપ-
 રાતી) દોરી
 વાણિજ્ય નં [સ.] વેપાર
 વાણિયણ સ્ત્રી વાણિયા કામની કે
 વાણિયાની સ્ત્રી
 વાણિયાવિદ્યા સ્ત્રી, વાણિયાવેડા
 પું ખંબવં વાણિયાની રીત કે વર્તન
 (કરકસર, વખત વર્તીને કામ લેવું ઇં)

વાણિયો પું [પ્રા. વાણિ (સં. વાણિ)]
એ નામની નાનનો આદમી (૨) એક
છવડું (વરસાદ પડવાનો ધાથ ત્યારે
નીચે ઊડે છે)

વાણી સ્ત્રી [સ.] સરસ્વતી (૨) વચન;
બોલી (૩) વાચા (૪) વાગિદ્રિય; જમ
(૫) રવર; રૂ. ંવિવેક પું વાણીનો
વિવેક; વિચારપૂર્વક બોલવું તે. ંશુરૂ
વિં બોલવે શરૂ

વાણો પું ['વણુ' ઉપરથી] વણતાં
નખાતા આડા દોરા

વાણોતર પું ગુમારનો

વાણોતાણો પું વાણો અને તાણો

વાત પું [સ.] પવન (૨) શરીરની તણ
ધાતુઓમાંની એક (જીવો પિત્ત)

વાત સ્ત્રી [સ. વર્તી] વાર્તા; કથા (૨)
હકીકત; બીના, વૃત્તાંત(૩) લોકમા ચાલતી
ખરી બોલી વાત; આગમપાટો (૪) કહેલું
કે કહેનાનું તે. ઉદા. 'તમારી વાત હું
સમજ્યો' (૫) વાતચીત; સંભાષણ (૬)
મોટી-અગત્યની કે અડરી બાજત, વિસાત
(એમાં તે શી મોટી વાત છે?) (૭)
વિષય; બાજત (પારખી વાતમા માથું
ન મારો) (૮) રીત; વર્તન; વહેવાર
(પેસાદારની વાત જુની છે) (૯) વણું;
ગુણગાન (એની તે વાત યાચ?) (૧૦)
સરસાર્થ; વાદ (એની શી વાત કરવી?)
(૧૧) કહેવાનું કે કરવાનું તે (વખત
આવે ત્યારે વાત) (૧૨) યોજના, ગોઠવણ
(મારી બધી વાત મારી ગઈ) (૧૩) ગુપ્ત
બેદ, રહસ્ય (તેની વાત બહાર પડી ગઈ).
ંચીત સ્ત્રી સંભાષણ (૨) અર્થમાં

વાતડ સ્ત્રી [વાતડ] વા પેસી શકે તેવી તરડ
વાતડી સ્ત્રી વાત [પ.]

વાતાવરણ નં [સ.] પૃથ્વીને વીંટળાઈને
રહેલું વાયુનું આવરણ (૨) પરિરિચતિ;
આનુમાનના નૈતિક કે માનસિક
સંજોગો [લા.]

વાતૂડિયું, વાતૂડું; વાતોડિયું, વાતોડુ

વિં ધગી વાનો કરવાની ટેવવાળું
વાત્સલ્ય નં [સ.] મમતા; પ્રેમ (મોહનો
નાના પ્રત્યે)

વાત્સ્યાયન પું [સ.] ન્યાયમાધ્ય તથા
કામસૂત્રના લેખકોનું નામ

વાડ પું [સ.] ચર્ચા; શાસ્ત્રાર્થ (૨) બાંજ-
ગડ; તકરાર (૩) ચાસાચડી (૪)
જ્ઞાનવિજ્ઞાનના કોઈ વિષયમાં કોટિયુ
અનુમાન કે તારણ; 'ધિયરી'. ઉદા.
વિકાસવાદ. ંચરત વિં [સ.] સરાય-
યુક્ત; ચર્ચાર્પદ

વાદન નં [સ.] વગાડવું તે

વાદવિવાદ પું [સ.] ચર્ચા; સામસામા
સવાદજવાળ

વાદળ નં [દે. વદળ (સં. વાર્દલ)] આકાશ
માં એકડો ધથેલો વરાળનો ગોટા જેવો
સમૂહ જે વરસાદરૂપે નીચે પડે છે. -ળી
વિં વાદળી રગનું (૨) વાદળમાં ધઈને
આવતો (સખત તાપ) (૩) સ્ત્રી નાનું
વાદળ (૪) પાણી ચૂસી રાખે તેવી એક
દરિયાઈ જાનવરની કે તેની કૃત્રિમ પેદાશ.
-ળું નં વાદળ

વાદિત્ર નં [સ.] વાજિત્ર; વાનું

વાદી વિં [સ.] વદનાર; બોલનાર (સમાસને
અતે). ઉદા. સત્યવાદી (૨) (સમાસને
છડે) વાદમાં માનનાર. ઉદા. વેદાંતવાદી
(૩) વાદ કરનાર (૪) દરિયાદી (૫)
મુરસી વગેરે વગાડીને (સાપ વગેરેનો)
ખેલ કરનાર; મદારી. ંડું વિં મમતી;
વાદે ચડે તેવું. -દોવાદ અં ૨૫ધર્માં

વાધ નં [સ.] વાનું

વાધણુ(-ણી) સ્ત્રી હેડકી; અટકડી

વાધર(-રી) સ્ત્રી [સ. વર્તી] ચામડાની
સાકડી પગ કે દોરી

વાધવું અંકિં [સ. વૃષ] વધવું

વાન પું [સં. વર્ગ] વણું (૨) નં
શરીરનો બાધો

વાન વિં [સ. વણું પું] સખને છેડે
'વાણ'ના અર્થમાં લાગે છે (વેગવાન)

વાનગી સ્ત્રી (સ. વર્ણિકા, પ્રા. વત્રિયા)
નમૂનો (૨) નવાઈની ચીજ

વાનગસ્થ વિં (સ) વાનપ્રસ્થાશ્રમમાં
નથેલું (૨) ગૃહાવસ્થાને કારણે પેન્દરાન
લઈ નોકરીમાંથી છૂટું થયેલું -સ્થાશ્રમ
પું ગૃહસ્થાશ્રમ પછીનો ત્રીજો આશ્રમ;
જેમાં માણસ વનમાં ગઈ સંન્યાસની
તૈયારી કરે છે

વાનર પું (સ) વાંદરા, કપિ. ંચેષ્ટા
સ્ત્રી અડપત્તા [લા.]. ંચેષ્ટા સ્ત્રી
(રામની) વાંદરાની સેના (૨) છાકરા-
ઓની સેના કે સઘ [લા.]

વાની સ્ત્રી એક જાતની મીઠી જીવાર
વાની સ્ત્રી [પ્રા. વલ્લિયા (સ. વર્ણિકા)]
જાણસ; ચીજ; પ્રકાર (જમણની)

વાની સ્ત્રી મડદાની રાજ

વાનું નં [જુઓ વાની નં. ૨] વસ્તુ, ચીજ;
જણસ. [સ્ત્રી સારાં વાનાં થવાં = બધું
હેમજેમ પાર બેતરડા]

વાનો પું [પ્રા. વળ્ગય (સ. વર્ણિકા)] એક
સુગંધીદાર પદાર્થ (૨) લેપ, પીઠી

વાપર પું [વાપરડું પરથી] વપરાય. ંધું
સંકિં [મ. વ્યાજ] ઉપયોગમાં લેતું
(૨) ખર્ચવું

વાપસ અં [ફા.] પાછું

વાપિ(-પી) સ્ત્રી (સ) વાવ

વામ સ્ત્રી જુઓ વામા [પ.]

વામ પું; સ્ત્રી [પ્રા. (સ. વ્યામ)] જે ઢાંચ
પહેના કરતા છાતી સાથે થતી લંબાઈનું
માપ

વામ વિં (સ) સુદર (૨) ડાહ્ય (૩)
બહદ્ર; પ્રતિકૂળ (૪) અધમ; નીચ.
ંકુદિ સ્ત્રી (સ) જગ્યા બાદ ડાબે
પડેલું સ્ત્રી તે

વામણું વિં [જુઓ વામન] ઠી ગણુ નં ચુ

વામન વિં (સ) ઠી ગણુ (૨) પું બંધિને
છગવા થયેલો વિપ્લુનો પાંચમો અવતાર
(૩) પું ઠી ગણુ. ંદ્રાદશી સ્ત્રી
આદરવા મુદિ બારણ. -નાવતાર પું
વામનરૂપે વિપ્લુનો પાંચમો અવતાર

વામમાર્ગ પું તત્તમાર્ગ, શાક્ર સ પ્રદાય
વામા સ્ત્રી (સ) નારી (૨) સુદર સ્ત્રી
વામાદાસા પું ૦૫૦૫૦ અનિશ્ચયમાં વખત
ગાળવો તે, ગણ્યાતલ્યા

વામાંગ નં (સ) ડાહ્ય અંગ - પડખું
વાય પું [પ્રા. (સ. વાત)] વાયુ [પ.]
વાયક નં વેણ, વાક્ય [પ]. -કા સ્ત્રી
[પ્રા. વાયા (સ. વાચ) ઉપરથી] વાત, અર્થવા
વાયકાઈ સ્ત્રી વાયકાપણું .

વાયકું વિં [પ્રા. વાઝલ (સ. વાત્લ)] પેટમાં
વાયુ ઉત્પત્ત કરે તેણું (૨) ફડાકા કે
ફૂવારા મારવાની ટેવવાળું (૩) વિચિત્ર
સ્વભાવનું; હડીકું [લા.]. [૦૫૭૬] =
બારે પડતું; ધાર્યા કરતાં અવળું
પરિણામ આવવું

વાયલું નં [સ વાત + બન્ન] (સીમ તિનીને
અપાતું) યુગાધીનું જમણું

વાયદાચિદ્દી સ્ત્રી અમુક મુદતે પૈસા
આપવાની દબૂલાતનું લખાણ

વાયદામ્નર અં વાયદા પ્રમાણે, મુદતસર

વાયદો પું [ગ વમદદ] મુદત, અવધિ (૨)

મુદત પર કરવાનું કામ [વાયદાનો સેદો]

યં પ્રં અમુક મુદતે અમુક વાવે
માલ લેવાનો સદાનો વેપાર]

વાયરો પું [દ. વાપાર (સ. વાત, પ્રા. વાપ)]

પવન (૨) શિરસો, ફેશન [લા.] વાયરો

ચડવું = લહેરમાં આવડું (૨) કુકાડ (૩)

હવાઈદિલ્લા બાંધવા (૪) ખોરબે પડતું

વાયલનં [દ. વૅલ્લ] એક જાતનું સ્ત્રીઓનું વસ્ત્ર

વાયલ વિં [પ્રા. વાઝલ (સ. વાત્લ)] તરંગી,

દંડતા વિનાનું

વાયંચ વિં (સ) વાયુ સબધી (૨)

ઉત્તરપશ્ચિમ જૂનાનેલગતું (૩) સ્ત્રી ઉત્તર

અને પશ્ચિમ વચ્ચેનો ખૂણો

વાયસ પું (સ) ઠાગડો

વાયુ પું (સ) નવન (૨) પું; નં બાદી

(૩) નં વાઈ; મૂળી. ંપુત્ર પું [મ.]

હનુમાન (૨) બીમ. ંમંદળી નં વાતા-

વરણ. ંશાસ્ત્રી પું વાતાવરણમાં યતારા

ફેરફારો દર્શાવવાનું શાસ્ત્ર નાણનાર;
“નિઠિયારોપોત્તિરૂ”. ંમુત [સ] પું
વાયુપુત્ર

વાયેક નં વાયક, વેણ [પ]

વાયોલિન નં [દ.] ફીડલ, એક તત્તુવાદ્ય
વાર (વા') પું [દ. વાર્દ] ત્રણ કૂટ નેટલું માપ
વાર અં [સ] નામને અતે પ્રમાણે, અનુ-
સાર એવા અર્થમા. ઉદાં કમવાર
વાર [ફા] 'વાણુ' અર્થમા નામને લાગતો
પ્રત્યય. ઉદાં ઉમેહવાર

વાર પું [સ.] અઠવાડિયાનો દરેક દિવસ
(૨) સ્ત્રીં વખત, સમય (૩) વખત, ફેરો.
ઉદાં પાચ વાર (૪) દીપ, વિલબ [લા.].
ંકવાર પું [નકુવાર] સારો નરસો દહાડો
વારણ પું [મ.] ઠાપી (૨) નં વારણ-
અટકાવતું તે (૩) નિવારણ-દૂર કરવું તે
વારણું નં [સ. વારણક] ઓવારણ
વારતહેવાર પું, વારપરબ(-વ) નં
ઉત્સવનો દિવસ, સારો વાર કે પર્વ
વારવું સંકિં [પ્રા. વાર (સ વારવ)]
અટકાવવું, મના કરવી (૨) ઓવારણ
વારસ પું [વા વારિસ] મરનારની મિત્રકત,
જવાળાહારી, હકદાવો વગેરેનો હકદાર.
—સાગત વિં વારસામાં ઊતરેયું.
—સાહક(-સ) પું વારસાનો હક. —સે
પું વારસને મળેલી મરનારની મિત્રકત છં

વારવાર અં [સ] વારંવાર; ફરી ફરીને
વારાણસી સ્ત્રીં [સ] કાશી
વારાફરતી અં વારા પ્રમાણે એક પછી એક
વારાફેરા પું બંબં વારવાર આવવું
તે (૨) બદલાવું તે (દર્શાનું)
વારંવાર સ્ત્રીં [સ.] અલિધા, વેરપા
વારિ નં [સ] પાણી, નીર. ંક નં [સ.]
વાદ્ય; મેધ. ંધિ પું [સ] સમુદ્ર
વારી સ્ત્રીં [સ. વાર] વારો, કમ, પાળી
(૨) બદલો લેવાનો અવસર

વારુ અં [સ વરસ] ઠીક(૨) વિંસાફું, સુંદર
વારુણી સ્ત્રીં મહિરા (૨) પશ્ચિમ દિશા
વારંધીએ અં વારવાર

વારો પું [સ. વાર] વારી; કમ; પ્રાળી (૨)
અણોને, પાકી. [બંધવો = કાંઈ વસ્તુ
નિયમિત પૂરી પાડવાનો કસર કરવો
(ઉદાં દુધનો છં)]

વારો પું [સ. વાર] ધરો. [ંમૂકવો =
ગરમ પાણી બરીને ધરો જેટ પર મૂકીને
રોક કરવો]

વારોવારિયું વિં વાર પ્રમાણે દિવસો
ગણીને કાઢવામા આવતું (બ્યાજ)

વાર્તા સ્ત્રીં [સ] વાત, કથા (૨) ખીના;
દુકીકત; સમાચાર [વાળી ટીકા]

વાર્તિ(-ર્તિ)ક નં [સ વાર્તિક] વિવેચન-
વાર્ધ(-ર્ધ)ક(-કથ) નં [સ.] વૃદ્ધાવસ્થા

વાર્નિશ પું [દ.] લાકડાને પાલીસ કરવાનું
દ્રવ્ય—એક પ્રવાહી બનાવટ

વાર્ષિક વિં [સ] વરસે વરસે આવતું કે
થતુ (૨) વરસ સબધી (૩) નં દર
વરસે પ્રકટ થતુ પત્ર

વાર્ષેય પું [સ.] વૃષ્ટિઋણના—શ્રીકૃષ્ણ
વાલ પું [સ. વર્] ત્રણ રતી નેટલું તોપ

વાલ પું બંબં [પ્રા. વર્] એક કઠોળ

વાલ પું [દ. વાલ] નળી વગેરેની અંદર
રાખેલો એક બાજુ ઊંચો ચઈ રાકે
તેવો પડદો. [ંમુત પું અગદ]

વાલિ પું [સ] સુખીવનો મોટો ભાઈ.

વાલી સ્ત્રીં [વાલ ઉપરથી] નાના દાણાના વાલ

વાલી પું [મ.] મુરખ્ખી; રક્ષક, પાલક

વાલી, ંમુત જુઓ વાલિ, ંમુત

વાલુકા સ્ત્રીં [સ] રેતી. ંયંત્ર નં કલાક

નાણવાની રેતી ભરેલી શીશી (૨) વૈદકમા

ઓષધ બનાવવાનું (તેના ધાટનું) એક યત્ર

વાલોળ (લો) સ્ત્રીં [વાલ પરથી] એક

શોગ—સાક

વાલ્મીકિ પું [સ] રામાયણ રચનાર કવિ

વાવ સ્ત્રીં [પ્રા. વારી (સ. વારી)] અંદર

ઊતરવાના પગથિયાવાળો કૂવો

વાવટો પું ધન, ફેરકાવવાનું નિશાન

વાવડ પું [વા (સ. વિ+મા = વ્યા)+પ્રા.
(સ વર)] બાળ, પત્તો, સમાચાર (૨)
સાગનું ફેલાયુ તે

સાવણિયો પું બીજ ચોરવાનું સાધન
 સાવણી સોં વાવણું તે
 સાવર પું જુઓ વાવડ
 સાવડું સંકિં [પ્રા. વાવ (સ. વપ)] ઉગા-
 ડવા માટે જમીનમાં બી કે રોપા
 નાખવા-રોપણું
 સાવટોળ પું વટોળિયાનું તોફાન
 સાવા અં [વાહવાહ+ઉપરથી] (બાળબાપામાં)
 સાડું; મળેનું (૨) સોં જમણું
 સાવાઝોડું નં [વા(વાધુ)+ઝોડું] (પ્રા. શોઢ
 = જૂડી પાડણું) વાવટોળ
 સાવાહળ નં [વા+વાહળ] નેસથી વાતો
 પવન અને વાહળ; તોફાની વાહળી (૨)
 સંકટ [લા.] [જગામા
 સાવાશ અં ખુલ્લામાં; પવન લાગે તેવી
 વાવું અંકિં [સ. વા] (પવનનું) કૂં કાણું
 (૨) (શરીરને ઠાંડની) અસર થવી (૩)
 સંકિં (પ્રાથ કૂંજીને) વગાડવું, ખનવણું
 વાવું સંકિં [સ. વી] વિચાડું
 વાવેતર નં વાવણું તે (૨) વાવેણું તે (૩)
 વાવેલી જમીન
 વાશ સોં [સ. વાન્; પ્રા. વાસ] કાગવાસ
 વાસ પું [સ.] વસવાટ (૨) મુકામ, ધર;
 રયાન (૩) પોળ; મહોલો (૪) સોં
 ગધ (૫) દુર્ગંધ
 વાસકોટ પું, નં [ફલેસ્કોટ] આંડિયો કબળો
 વાસણું નં [દિ.] પાત્ર, કામ [અખાડવાં=
 ધરમા (થણખડું) પતિપત્ની વચ્ચે] તકરાર
 થવી. ૦ફેસણું નં રાધવા વગેરેનાં વાસણ
 વાસના સોં [સ.] પૂર્વના સરકારોથી
 દંડ થયેલી કામના (૨) વાસ; ગધ
 વાસર પું [સ.] દિવસ; વાર
 વાસરી સોં [સ. વાસર] ડાયરી, રાજનીશી
 વાસડા વિં જુઓ વાસેડ
 વાસવ પું [સ.] ઈંદ
 વાસણું સંકિં [સ. વપ=આરંભ કરવું]
 બધ કરવું [કરવો] વગાડવું, વાડ
 વાસણું સંકિં [પ્રા. વામ (સ. વાસ=) અવાજ
 વાસંતી વિં [સ.] વસન મેળવું, ને
 લગવું (૨) સોં એક વેલ

વાસિત વિં [સ.] સુવાસિત કરેણું
 વાસિની વિં સોં, વાસી વિં [સ.]
 (બહુધા સમાસને છેડે) રહેનારું (ઉદા
 નગરવાસી)
 વાસી વિં [પ્રા. વાસિય (સ. વાસિત)]
 આગલા દિવસનું; વધારે વખત રહેવાથી
 બગડી ગયેલું
 વાસીડું નં [પ્રા. વાસિદ (સ. વાસિત)=
 વાસી રાખેણું] ઢોરનું છાણ, મૂતર વગેરે
 કચરો; પૂતો
 વાસુકિ પું [સ.] નાગોને રાત્ર
 વાસુદેવ પું [સ.] શ્રીકૃષ્ણ ઓચાસો પું
 'જેન્ટલસ કપ' [પ. વિ.] [ખેતર
 વાસેડ વિં [વાસી રાખેડ] પડતર રાખેડું
 વાસો પું [સ. વાસ] વાસ કરવો તે (૨) મુકામ
 વાસો પું [જુઓ વાસર] દહાડો (ખાસ
 કરીને પ્રસન થયાનો)
 વાસતવ નં [સ.] જુઓ વાસતવિકતા.
 ૦શરી વિં વરણતાએ હોય તે જોનારું -
 કલ્પના કે ભાવનાથી દોષધર્મ નહિ;
 'રિયલિસ્ટ'. -વિક વિં [સ.] ખરેખરું
 (૨) વાજળી. -વિકતા સોં સાચી
 ઉકીકત (૨) વાજળીપણું
 વાસતુ નં [સ.] ધર બાધવાની જગા (૨)
 ધર (૩) વાસતુપૂજન. ૦પૂજન નં નવા
 ધરમાં રહેવા જતાં કરાતી શાંતિક્રિયા.
 ૦વિદ્યા સોં મકાન બાધવાની વિદ્યા;
 રથાપત્ર
 વાસતે અં [મ. વાસિત] કાળે, અંધ
 વાહ અં [વા.] 'કેડું સાડું, સાબાસ' !
 એવો પ્રસાસનો ઉદ્દેશ
 વાહક વિં [સ.] વહેનારું; હાથકનારું;
 ખેડનારું. લઈ જનારું
 વાહન નં [સ.] જમીન પર આવન માટે
 વપરાતું સાધન (ગાડી, યંત્ર ઇં) (૨)
 વિચાર, લાગણી કે કામ પ્રગટ કરવા
 માટે વપરાતું સાધન; માધ્યમ
 વાહવાહ સોં [વા વાહ] કીર્તિ (૨) અં
 જુઓ વાહ

વાહવું સંકિં સમન્નવવું પટાવવું; ઉત્તરવું
વાહવું સંકિં ['વહવું', સં. વાહવ્-ઉપરથી]
વ્યતીત કરવું; ગાળવું; વહે એમ કરવું
વાહિની વિં સ્ત્રીં [સં. વહેનારી (૧) સ્ત્રીં
' નદી (૩) રોના (૪) નસ

વાહિયાત વિં [અ.] વ્યથા; નકામું (૨)
ખરાગ, હલકું

વાહી વિં [સં.] વહેનારું, લેવ્યકનારું (પ્રાયઃ
સમાસને અંતે) ઉદાં ભારવાલી

વાળ પું [સં. વાળ] કેસ. [ઝિલા થવા =
રેમાય થવો]

વાળણ નં ['વાળવું'=પાણું ફેરવવું] ઉતાર;
અસર ધોઈ નાખવાની શક્તિવાળું તે

વાળવું સંકિં [પ્રા. વાલ (સં. વાલ્ય)] વાંકું
કરવું, નમાંવવું (૨) વાળીને આકાર

કરવો કે ગોડવવું (એમ કે, લાડુ, ખીડી,
અબોડો) (૩) પાણું ફેરવવું (દેવું, મન,

બદલો) (૪) કચરો કાઢવો (ધરવાળવું)
(૫) ઉપર ધાવરવું; ઢાંકવું (ધૂળ વાળવી,

ઉડો વાળવો) (૬) પાળી જવાનો રસ્તો
કરવો ખેતરમાં (૭) આવેલી ક્રિયા કે

પ્રસંગ પૂરાં કરવાં (વરસી વાળવી)
વાળંદ પું [વાળ + સં દા = કાપવું]

હાલમ; નાવી [ધોવાની પીંછી
વાળાફેંચી સ્ત્રીં [વાળો + ફેંચો] દાગીના

વાળી સ્ત્રીં [સં. વાળી] (સ્ત્રીઓનું) નાકનું
ધરેલું-નય (૨) કડી [રેતી; કાંકરી

વાળુ સ્ત્રીં [પ્રા. વાલુમા (સં. વાલુકા)] વેળુ;
વાળુ નં; સ્ત્રીં [વિ. વિગાલિટ] રાત્રિભોજન

-વાળું વિં [પ્રા. વાલ્મો-વાલ્મો (સં. વાલ્મક)]
'-ના સબધનું', '-ની માલિકીનું', '-ના

ધધાનું' વગેરે અર્થોમાં નામને અંતે (ધર-
વાળો, દૂધવાળો)

વાળો પું ['વાળ' ઉપરથી] ધાતુનો લાંબો
તાર (૨) એક રોગ

વાંક (૦) પું [જુઓ વાંકું] અપરાધ;
ખામી; દોષ (૨) વકતા; રાંટ (૩) સ્ત્રીઓનું

હાથનું એક ધરેલું
વાંકડિયું (૦) વિં વાંકું (લાલિત્યવાચક)

વાંકડો (૦) પું વરને આપવાની પરાણ
વાંકાઓણું (૦) વિં બોલીને ફરી જનારું

વાંકિયું (૦) નં સળિયા, નળ વગેરેના
નોડાણ માટેનો વાંકી આકૃતિનો ટુકડો

વાંકું (૦) વિં [પ્રા. વંક (સં. વન્ક)] વક;
સીધું નહિ એવું; ટેકું (૨) સ્વરણ નહિ

એવું; કુટિલ (૩) અવળું; બોકું; ડાંચું
(૪) વિરુદ્ધ; સામે થયેલું (૫) નં વાંધો;

ગેરસમજ; અભળનાવ (૬) વાંકું તે;
વકતા. વચ્ચું વિં વાંકું; આકું અવળું

વાંધું (૦) નં કાંતર
વાંધો (૦) પું [પ્રા. વળુ (સં. વર્ગ)] વર્ગ; નવ

વાંચન (૦) નં [જુઓ વાચન] વાંચવું તે
(૨) વાંચવાની દબ (૩) અભ્યાસ.

આખો સ્ત્રીં જુઓ વાચનમાળો. -ના-
લય નં જુઓ વાચનાલય

વાંચવું (૦) સંકિં [સં. વચ્ પરીથી]
લખેલું મનમાં કે યોરેથી ઉઠેલું (૨)

[લા.] ભાણવું (૩) ઇચ્છવું
વાંછના સ્ત્રીં [જુઓ વાંછા] ઇચ્છા

વાંછવું સંકિં [સં. વાછ] ઇચ્છવું
વાંછા સ્ત્રીં [સં.] ઇચ્છા; વાંછના

વાંછિત વિં [સં.] ઇચ્છેલું
વાંજ (બણી) (૦) સ્ત્રીં [પ્રા. વંજા (સં. વન્જ્યા)]

સંતતિ ન થતી હોય તેવી સ્ત્રી; વધ્યા.
બણું વિં જુઓ વાંજિયું. -જિયાળાડું

વાંજિયાનું બિનવારસી (૨) નં એકનો
એક છાકરો. -જિયામહેણું નં વાંજિયા

હોવાનું મહેણું; વાંજિયાપણાની ખોડ.
-જિયું વિં સંતતિ ન થતી હોય તેવું

(૨) કળ કે લાભ ન થતો હોય તેવું
વાંદ (૦) પું [સં. વન્ડ પરીથી] હિરસો; ભાગ.

-ટો પું વાંદ (૨) ગરાસ કે નરવાની
જમીનનો ટુકડો

વાંદો (૦) પું [દિ. વંદ (સં. વન્ડ=અપરિણીત)]
કન્યા ન મળવાથી કુંવારો રહેલો

વાંદર (૦) પું [સં. વાંદર] વાંદરું. ૦-(૨૧) વેડો
પું બં વં વાંદરા જેવી ચેષ્ટાઓ કરવી

તે. -રી સ્ત્રીં વાંદરાની માદા. -ડું નં

વાનર-એક ચોખ્ખું પ્રાણી. -રો પું
 નર વાનર (૨) ચાંપ; થોડો (૩) તાળાનો
 ખીલો, ઉલાળો (૪) એક પ્રકારનું દારૂખાનું
 (૫) ભાર ઉપાડવાનું એક ચંત્ર
 વાંદો (૦) પું વદો; એક જવડો
 વાંધો (૦) પું [સ. વાધવ] ડરકત, અડ-
 ચણ (૨) વિરોધ; ઝડો; તકરાર બચાડે
 પું બહચૂક; જોડખાપણ; કઈ ને કઈ
 છિદ્ર કે વિરોધનું કારણ
 વાંફળ (૦) વિં વાપલ (૨) ફોગલ; માલ
 વગરનું (૩) વિરેક વિના જોડે કે
 વાવરે તેવું
 વાંચ (૦) પું [સં. વચ] એક આડ (૨)
 તેનો સોટો (૩) વલોણાનો રવેથો (૪)
 સાત આડ હાથ જેટલું માપ. ઠોડો પું
 વાંસનો સોટો. ઠોડો પું વાંસનાં
 ઠાખડાં વગેરે બનાવનાર [વાચક
 વાંસલડી (૦) સોંવાંસળી, બસી (લાલિત્ય-
 વાંસલો (૦) પું [સ. પ્રા. વાસિ] લાકડાં
 ઝાપવાનું સુતારી જોનાર
 વાંસળી (૦) સોં ['વાંસ' પરથી] બંસી,
 ફૂંછોને વગાડવાનું નળી જેવું એક વાધ
 (૨) રૂપિયાબરવાની સાંકડી લાંબી ડોયળી
 વાંસી (૦) સોં ['વાસ' પરથી] દાતરડા જેવું
 ફળ ખેસાડેલો લાળો વાંસ
 વાંસી (૦) સોં ચોખાની એક ભત
 વાંચે (૦) અં ['વાંચો' પરથી] પૂઠે, પત્તાડે
 વાંચો (૦) પું [મં. વંચ = કરોડ પરથી]
 બરડો; ખીક
 વિ [સ.] એક ઉપસર્ગ. જુદાઈ, વિરોધ કે
 લક્ષ્યપણું બતાવે (વિરોધ), પુષ્કળપણું
 કે વિરોધતા બતાવે (વિનાશ) (૨) બદુ-
 મોદિસમાસમાં 'વગરનું' એવા અર્થમાં
 આને (વિજન) [વિકરાગ; બીધજ
 વિકટ વિં [સ.] મુરકેલ (૨) કુર્મ (૩)
 વિકરણ [વં.] -ળા વિંડરામણ; જ્યાનક
 વિકલ્પ પું 'શયેજાન' [મ]
 વિકલા સોં [સ.] કાનો સાડમો ભાગ,
 ફાણથી પાન થોડો વખત (૨) એક
 અંદોનો ૩૬૦૦ મો ભાગ [મ.]

વિકલ્પ પું [સ.] તક'વિતક' (૨) ચાલી
 શકે તેવી ઘણી વસ્તુઓમાંથી ગમે તે એક
 લેવાની છૂટ દોની તે; તેવી વસ્તુ [બ્યા.]
 વિકલ્પ પું અં કિં [સ. વિકલ્પ] ખીલવું
 (વિકલ્પવસ્તુ)
 વિકસિત વિં [સ.] ખીલેલું, વિકાસ પામેલું
 વિકળ વિં [સ. વિકલ] વિહ્વળ; વ્યાકુળ
 વિકળા સોં જુઓ વિકલા
 વિકાર પું [સ.] ફેરફાર, પરિવર્તન (૨)
 શારીરિક કે માનસિક બગાડ. ઠક વિં
 વિકાર કે ફેરફાર કરનારું. વ્વશ વિં
 વિકારને વશ થયેલું. -રો વિં [સ.]
 વિકારવાળું (૨) વિકાર કે ફેરફાર
 થઈ શકે એવું. -રોતિજક વિં [સ.]
 વિકારને ઉત્તેજક કરનારું
 વિકાસ પું [સ.] ખીલવું તે (૨) ઉત્ક્રાંતિ.
 વ્યાદ પું જુઓ ઉત્ક્રાંતિવાદ
 વિકિરણ નં [સ.] વિખેરવું તે (૨) ગરમી
 કે પ્રકાશનાં ફિરલોનું ફેંકાવું તે;
 'રડિયેશન' [પ. વિ.]
 વિકીર્ણ વિં [સ.] વીખરાયેલું
 વિકૃત વિં [સ.] વિકાર પામેલું -તિ
 સોં [સ.] વિકાર
 વિક્રમ પું [સ.] પરાક્રમ (૨) વિક્રમાદિત્ય.
 ંસંવત પું વિક્રમ રામથી ચાલેલો
 સંવત્સર (૬ ક્રમાં વિં સં.) -માદિત્ય
 પું [સ.] ઉત્ક્રાંતિનો એક પ્રસિદ્ધ રામ
 વિકૃત પું [સ.] વેચાળ
 વિક્રિયા સોં [સ.] ફેરફાર; વિકાર
 વિક્ષિપ્ત વિં [સ.] વિરોધ પામેલું
 વિક્ષુબ્ધ વિં [સ.] વિરોધ પામેલું
 વિક્ષેપ પું [સ.] અડચણ (૨) અરિયરતા;
 મૂંઝવણ
 વિક્ષેપ પું [સ.] અજવળા; દોષ
 વિખ નં [જુઓ વિપ] ડેર. વ્યાદ પું ડેર
 પેદા થાય તેવી યોગ્યતા; વકરાર; કનિયો
 વિખાણ સોં; નં + જુઓ વખાણ
 વિષ્ણુ વિં [વિ + ખૂટ (ખૂટી છૂટ
 થયેલ)] જુડું; સાયમાંથી છૂટ પડી ગયેલું

વિખેરવું સંક્રિં [પ્રા. વિખિર (સં. વિ + ફ)]
ભેગું હોય તેને છૂટું કરી નાખવું
(વિખેરાવવું, વિખેરાવું)

વિખ્યાત વિં [સં.] નાજીતું; પ્રસિદ્ધ.
-તિ સ્ત્રીં [સં.] પ્રસિદ્ધિ [વિધન]

વિગઠન નં [સં.] સગઠનથી બિયડું તે;
વિગત વિં [સં.] ગત; અતીત (૨) મૃત
વિગત સ્ત્રીં [વિ (વિરોધ) + ગતિ (સમજ)].

ખીના; ખાખત. વ્યાર, -તે અં દરેક

વિગત સાથે; વિરતારપવંક

વિગલિત વિં [સં.] પીગળી ગયેલું [વાળું]

વિગુણ વિં [સં.] ગુણરહિત (૨) વિરુદ્ધ ગુણ-

વિગ્રહ પું [સં.] યુદ્ધ; સંગ્રામ (૨) શરીર

(૩) સમાસના અવયવો દ્વારા પાડવા તે

[વ્યા.]. ઠેરખાં સ્ત્રીં લઘુરખા; (-)

આતુ વિરામચિહ્ન [વ્યા.]

વિઘટન નં [સં.] છૂટું પાડવું તે

વિઘાતક વિં નારા કરનારું

વિઘોટી સ્ત્રીં દર વીધે આકારાતું કે

બરનાનું મહેસૂલ

વિદ્ય નં [સં.] ઠરકત; સંકટ; મુરકેલી.

ઠકતાં વિં (૨) પું વિદ્ય કરનાર.

ઠસંતોપી વિં વિદ્ય કરવામાં રાજ્યનારું

વિચક્ષણ વિં [સં.] ચતુર; બુદ્ધિમાન

વિચરવું અંક્રિં [સં. વિ + ચર] જવું;

આમ તેમ ફરવું

વિચલિત વિં [સં.] અસ્થિર; હાલતું

વિચાર પું [સં.] મનથી ચિંતવવું; મન

કરવું તે (૨) અભિપ્રાય (૩) ઉદ્દેશ;

આશય (૪) કલ્પના; મનશ્ચેત્સા (૫)

નિશ્ચય (૬) વિવેક; મર્યાદા (૭) પરિ-

ણામનો ખ્યાલ (૮) ચિંતા. ઠક પું [સં.]

વિચાર કરનાર; ચિંતનશીલ પુરુષ. ઠણા

સ્ત્રીં [સં.] વિચાર કરવો તે. ઠણીય

વિં [સં.] વિચારવા માટેનું કે વિચારવા

ચોગ્ય. ઠેદાષ પું વિચારપદ્ધતિ કે તેની

સરણીનો દોષ; વિચાર કરવામાં થતી

બૃહ. ઠપૂર્વકે અં વિચાર કરીને.

ઠવંત, ઠવાન વિં વિચાર કરનારું;

વિચારવાળું. ઠવિનિમય પું વિચારોની

આપણે. ઠવું સંક્રિં વિચાર કરવો.

ઠસરણિ (ઠણી) સ્ત્રીં વિચારની સરણી

-તેની પદ્ધતિ, કમબદ્ધતા વગેરે. ઠસૂદિ

સ્ત્રીં વ્યક્તિના સમગ્ર વિચારોનો સમૂહ

વિચિ સ્ત્રીં [સં.] મોજા; તરંગ

વિચિત્ર વિં [સં.] તરેલવાર; વિલક્ષણ

(૨) અદ્ભુત; નવાઈ પમાડતું. ઠતા સ્ત્રીં

વિચી સ્ત્રીં [સં.] વિચિ; મોજા

વિચિછન્ન વિં [સં.] વિચ્છેદ પામેલું

વિચ્છેદ પું [સં.] કાપ; ઉદ (૨) વિભાગ

(૩) વિયોગ (૪) નાશ

વિછળામણ નં વીછળેલું પાણી

વિછળાવવું સંક્રિં 'વીછળવું'નું પ્રેરક

વિછોડ પું [દિ. વિચ્છો] વિયોગ; જુદાઈ [પ.]

વિજન વિં [સં.] માણસના અવગજવર

વિનાનું; એકાંત; વેરાન

વિજ્ય પું [સં.] ક્તેદ. ઠડકા પું વિજ્ય

શૂચવતો ઠકા. ઠયાત્રા સ્ત્રીં વિજ્યની

ઉજવણીની યાત્રા. ઠસ્તંભ પું વિજ્યની

યાદગીરી માટે બનેલો કંદેલો સ્તંભ. -યા

સ્ત્રીં [સં.] પાવંતી (૨) ભાંગ. -યાદશમી

સ્ત્રીં [સં.] દશેરા; આસો સુદ ૧૦. -યી

વિં [સં.] ક્તેદમંદ

વિવત્તીય વિં [સં.] બીજી નતનુ

વિનિગીધા સ્ત્રીં [સં.] જીતવાની ઇચ્છા

વિજેતા પું [સં.] વિજ્ય મેળવનાર

વિજેગ પું 'જુઓ વિયોગ; છૂટું પાડવું તે.

ઠણ (ઠણી) નિં સ્ત્રીં વિયોગી સ્ત્રી;

વિરહિણી

વિજ્ઞપિત સ્ત્રીં [સં.] વિનંતી

વિજ્ઞાત વિં [સં.] સારી રીતે જાણેલું

વિજ્ઞાન નં [સં.] સવિશેષ જ્ઞાન; સાક્ષીય

જ્ઞાન; 'સાયન્સ' (૨) અનુભવજ્ઞાન (૩)

બ્રહ્મજ્ઞાન; તત્ત્વજ્ઞાન. ઠશાસ્ત્રી પું

વેશાનિક; 'સાયન્સિસ્ટ'

વિજ્ઞાપક વિં [સં.] જાહેર કરનારું; માહિતી

આપનારું (પુસ્તક કે ચોપાનિયું). -ન

નં, -ના સ્ત્રીં નિવેદન; વિનંતિ

વિટ પું [સ] વેશ્યાનો અનુચર, ભડવો
(૨) નાટકમાં નાયક-નાયિકાનો વિદૂષક
જેવો સાથી

વિટપ પું [સ] ડાળી [મુશકેથી
વિટખણા સ્ત્રી [સ] વિવંશી] દુ ખ, સતાપ,
વિટામત નં [૬] ખોરાકમાં હોણ એક
પ્રાણહાથી તત્વ

વિકૃત પું [સં] કૃષ્ણ, વિષ્ણુ
વિકૃત નં, -ના સ્ત્રી [સ] અનુકરણ
(૨) ઉપહાસ, મરકરી (૩) ઝગ (૪)
મુશકેથી, પીડા

વિણ અં [પ્રા વિના (સ વિના)] વિના [પ]
વિણામણ નં અનાજમાંથી વીણી કાઢેનો
નકામો ભાગ (૨) વીણવાની મનુરી
વિણાવું સંકિં, વિણાવું અંકિં
'વીણુ'નું ગ્રેરક ને કર્મણિ

વિત નં [સ વિત] વિત, ધન [પ]
વિતથ વિં [સ] અસત્ય, મિથ્યા
વિતરણ નં [સ] અર્પણ, દાન
વિતર્ક પું [સ] એક તર્ક પછીનો બીજો તર્ક

(૨) સંદેહ, શક (૩) તર્કવિતક, વિચાર
વિત્તાંડા સ્ત્રી, વ્યાઠ પું [સ] ખોટો ખત-
વાદ, નકામી માયાજીક (૨) ચોતાનો
પક્ષ જ ન હોય અને માન સામા પક્ષનું
ખડન જ કર્યા કરવું તે [ન્યા]

વિતાડવું સં કિં [વીતડુંનું ગ્રેરક] દુ ખ
હેવુ, પગવડ (૨) પસાર કરવું (દિવસ)

વિતાન પું, નં [સ] ચદરવો, છત
વિતાવવું સંકિં વિતાડવું, પસાર કરવું
વિત્ત નં [સ] દ્રવ્ય

વિદ વિં [સ] અમાસમાં ઉત્તરપક્ષ તરીકે
આવતા 'જાણનાર' અર્થે બતાવે છે
(કથાવિદ)

વિદર્ભ પું [સ] એક દેશ, આધુનિક વરાડ
વિદાય વિં [જુઓ વદાય] વળાવેલું, મોક નેલું
(૨) સ્ત્રી રત્ન છૂટ પડવું તે ંગીરી

સ્ત્રી રત્ન આપતી તે, વળાવવું તે
વિદારક પું [ન] વિદારણ કરનાર. -ણ
નં [સ] વિદારવું તે (૨) વિદારક

વિદારવું સંકિં [સ, વિદુ] ચીરવું, કંકડા
કરી નાખવા

વિદારિત વિં [સ] ચીરેલું

વિદિત વિં [સ] જાણમાં આવેલું, જાણાયેલું

વિદીર્ણ વિં [સ] વિદારિત, ચિરાયેલું

વિદુર પું [સ] ધૃતરાષ્ટ્ર તથા પાકુનો
નાનો ભાઈ

વિદુપી વિં સ્ત્રી [સ] પડિતા

વિદૂષક પું [સ] મરકરો, રગરો (૨)
નાટકમાં નાયકનો મિત્ર

વિદેશ પું [સ] પરદેશ -સ્ત્રી વિં (૨) પું

[સ] પરદેશી -સ્ત્રીય વિં [સ] પરદેશી

વિદેહ વિં [સ] અશરીરી (૨) વિગત,
મૂલ (૩) દેવદત્ત પામેલું, માયાપાસથી મુક્ત
થયેલું ંમુક્તિ સ્ત્રી મરણ બાદ પ્રાપ્ત
થતી મુખિ (જીવનમુખિથી બેલકું) -હી
વિં જુઓ વિદેહ

વિદ્ધ વિં [સ] વીધાયેલું

વિદ્યમાન વિં [સ] હયાત (૨) હાજર

વિદ્યા સ્ત્રી [સ] જ્ઞાન (૨) તેનું શાસ્ત્ર કે

કળા (સમાજવિદ્યા) (૩) વિજ્ઞાન, 'સાયન્સ'

(૪) જુઓ વદ્યા ંગુરુ પું વિદ્યા શીખ-
વનાર ગુરુ વદાન નં [સ] વિદ્યાનુદાન

ંધર પું [સ] એક દેવચોનિનો દેવ

ંધરી સ્ત્રી [સ] વિદ્યાધર વર્ગની સ્ત્રી.

ંધિકારી પું [+ અધિકાર] કેળવણી

ખાતાનો ઉપરી, 'ડી પી આર્થ' ંધીક

સ્ત્રી, નં વિદ્યાનુધામ 'યુનિવર્સિટી'

(૨) ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, આંધીજ્યે ગુજ

રાતમાં રથાપેય રાષ્ટ્રીય યુનિવર્સિટી.

ંલ્યામ્ પું [સ] ભણતર, કેળવણી

ંભદિર નં રાગા ંધિની સ્ત્રી, ંધી

પું [સ] ભણનાર, અભ્યાસી ંલ્ય

નં [સ] શાળા

વિદ્યુત સ્ત્રી [સ] વીજળી -દ્વેગી વિં

[+ વેગી] વીજળીના વેગવાળું, અતિ
ત્વરિત -દ્વેગતા, -દ્વેગ્યા સ્ત્રી [સ]
વીજળીની વાડીચૂકી રેખા

વિદ્રુમ નં [સ] પરવાનું (૨) ક્રેપળ

विद्वान् पुं० [सं.] विद्वान् भाष्यस
विद्वत्ता स्त्री० [सं.] पंडिताई; ज्ञान
विद्वद्भोज्य वि० [सं.] विद्वानेन ज रस
पडे ओतुं [पंडित; ज्ञानी
विद्वान् वि० (२) पुं० [सं.] ज्ञानवान्;
विद्वेष पुं० [सं.] द्वेष; शत्रुता.—पी वि० [सं.]
विद्वेषवान् [(अनुविध)
—विध वि० [सं.] (समासने अते) रीतनु.
विध स्त्री० [प.] विधि; रीत; प्रकार (२)
अ० + प्रभाषे; रीते
विधर्मा वि० [सं.] विरोधी के जिन धर्म वाणुं
विधवा स्त्री० [सं.] जेना पति मरी गया
होय तेवी स्त्री. विधवा पुं० [सं.] तेनुं
पुनर्जम [विधि
विधविध वि० [सं.] विधिविध प्रकारनुं;
विधाता पुं० [सं.] ब्रह्मा (२) स्त्री० विधात्री.
—त्री स्त्री० प्रारब्धनी अधिष्ठात्री देवी
विधान न० [सं.] विधि; रीत (२) शास्त्राज्ञा
(३) क्रिया (४) सेवा (५) उपाय. ० संज्ञा
स्त्री० कायदा पटनारी सभा; 'लेखिस्त्रेदीव
असेज्ज्दी'
विधायक वि० [सं.] रचनात्मक (२) पुं०
व्यवस्था करना (३) रचना
विधि पुं० [सं.] ब्रह्मा (२) भाग्यदेवता
(३) आज्ञा; शास्त्राज्ञा (४) संस्कार (५)
पुं०; स्त्री० क्रिया (६) क्रियानो कर्म के
पद्धति. ० निषेध पुं० अमुक करना न
करवा भाटेनी शास्त्राज्ञा
विधु. [सं.] यंद्रमा
विधुर पुं० [सं.] जेनी पत्नी मरी गई
होय जेना पुरुष
विधेय वि० [सं.] करवा योग्य (२) अधीन;
आज्ञाधारक (३) न० वाक्येमां उद्देशने
विधे ने कर्तृ कह्य होय ते [व्या.] ० व्यर्थ
वि० विधेयना अर्थमां वधाई करना
(२) न० तेनुं पद [व्या.]
विधेयार्थ पुं० [सं.] शास्त्राज्ञा, प्रेरणा,
उपदेश, इराज्ज्ना अर्थ अतावतुं क्रिया
पदनुं ३५ [व्या.]

विध्वस्त वि० [सं.] नारा पाभेयु
विध्वस्त पुं० [सं.] नारा
विन अ० [सं. विना] + विल; विना [प.]
विनत वि० [सं.] नम्र (२) नमी गयेतुं
विनति स्त्री० [सं.] विनंती (२) नम्रता
विनय पुं० [सं.] नम्रता (२) सभ्यता.
० मंदिरे न० मायमिक इगवणी
आपनारी रागा
विनयणी स्त्री० चीनवतुं ते
विनंति (—ती) स्त्री० [प्रा. विनति [सं.] विनति]
अरथ, आच्छ. ० पत्र न० विनंती
करतो पत्र के लपला
विना अ० [सं.] सिवाय; वगर. ० नुं वि०
वगरनुं; रदित; विहोछुं
विनायक पुं० [सं.] गणपति
विनाश पुं० [सं.] नारा. ० के वि० नारा कर-
नार. —शिकं स्त्री० लोढादाना अप्तरवाणुं
ओक लडायक जहाज, 'डिस्ट्रोयर'. —शिनी
वि० स्त्री०, —री वि० [सं.] नारा करना
(२) नारा पाभे तेनुं
विनिपात पुं० [सं.] अवनति; पडती
विनिमय पुं० [सं.] अलोलोढा; आपसे
विनियोग पुं० [सं.] उपयोग; प्रयोग (२)
निमज्जक
विनीत वि० [सं.] सौम्य; विवेकी (२)
सुशिक्षित (३) नरम पक्षनुं; 'लिणरल'
(४) दार्ष्टिक के विनयमंदिरेना अकमास-
कम पार करी गयेतुं; 'मोटिक' (५)
ओ कक्षानुं. ० पक्ष पुं० अप्तरवाणीय भागे
राजकीय सुधारो भाटे प्रवृत्ति ब्रह्म-
वचामां मानतो 'लिणरल' के 'मोडरेट' पक्ष
विनोद पुं० [सं.] मोज्ज; आनंद (२)
मरकरी; मनक. —हिनी वि० स्त्री०,
—ही वि० विनोद करना के करी शके ओतुं
विन्यास पुं० [सं.] गोडवण (२) मूकउ ते
विपक्ष वि० [सं.] सामा पक्षनुं; विरोधी
(२) पुं० सामावाजियो; दुश्मन
विपत्ति (—ति) स्त्री० [सं.] दुःख; आक्षत
(२) मुश्कली

विषय पुं० [सं.] कुभागं. ०गाभी वि०
 (२) पुं० कुभागे' जना
 विषय(-दा) स्त्री० [सं.] विपत्ति
 विपरीत वि० [सं.] लक्ष्य; विरोधी
 विपर्यय, विपर्यय पुं० [म.] लक्ष्यपूय
 यथं जनुं ते (२) मिथ्याज्ञान; होय
 तेनाथी लक्ष्यं न समजनुं ते
 विपक्ष [सं.], -ण स्त्री० पणने १०मो भाग
 विपाक पुं० [सं.] परिपक्वता (२) परिष्कार;
 कृष्ण [भाद. ०ता स्त्री०
 विपुल वि० [सं.] विशाल (२) पुष्कल (३)
 विप्र पुं० [सं.] ब्राह्मण
 विप्रयोग पुं० [सं.] वियोग
 विप्रव पुं० [सं.] अणवे; अध्याप्य (२)
 विपत्ति (३) विनाश (४) दुष्ठी जर्ष
 नाश प्राप्तुं ते. ०वाही वि० अणवे
 ज्वरी ७ अम माननाहु; 'देवाहपुरा-
 निरुह'
 विद्वत्पुं० सं० 'वीद्वत्'तुं प्रेरक
 विद्वत् [सं.], -ण वि० निष्पन्न
 विद्वत् वि० [सं.] विभाग करे (२)
 लुट् पठे (३) के पाठे
 विद्वत् स्त्री० [सं.] नामने किया साथे
 संधि देभाउनार प्रत्यय [व्या.]
 विद्वत् पुं० [सं.] सय
 विद्वत् पुं० [सं.] भाग (२) द्विरसो.
 -गी(०य) वि० विभागनुं. -ने धगत्
 विद्वत् वि० [सं.] लुट् पाठनार
 विद्वत् वि० [सं.] भागी गकाय के
 भागवा जेनुं. ०ता स्त्री०
 विद्वत् स्त्री० [सं.] राजि
 विद्वत् वि० [सं.] जित; पृथक; लुट्
 विद्वत् वि० [सं.] सव'व्यागी; नित्य, अत्यंत
 (२) सक्तिमान; समर्थ (३) महान;
 श्रेष्ठ (४) पुं० प्रभु
 विद्वत् स्त्री० [सं.] संपत्ति, अर्थ (२)
 द्वि० के अर्थोक्ति सक्ति (३) भरम
 विद्वत् स्त्री० [सं.] सत्यगारनी समपठ
 विद्वत् सत्यगारनुं

विमनस्क वि० [सं.] उदास; भित्त
 विमर्श(-य) पुं० [सं.] विचार आधा-
 यन; समीक्षा
 विमल [सं.], -ण वि० निर्मल. ०ता स्त्री०
 विभाता स्त्री० [सं.] सावधी भा
 विभात न० [सं.] आकाशभा दूरी यके
 तेजुं वादन. ०विधा स्त्री० विभात यदा-
 ववानी विधा; 'अनिच्छेद'. -नी वि०
 विभातवा ७ के ते संधि (२) पुं०
 विभात यदाववानुं लक्षतो भाष्य.
 -नी भयक न० विभातने लुट्वा लतर-
 वानुं भयक के रोरान; 'अश्लीम'
 विभात पुं० [सं.] अवगो रस्तो
 विभास्य स्त्री० विभासतुं ते; परतावे
 (२) लुट् विंता
 विभासतुं अ०किं [प्रा. वीमस (स. विमल
 तथा मीमांसा)] परतातुं; पाठगधी विंता
 करी (२) विचारतुं; विचारमां पठतुं
 विभुत्त वि० [सं.] स्वतंत्र; मुक्ति (२)
 तजेतुं; छोडेतुं. -द्वि स्त्री० [सं.]
 छुटकारा, मुक्ति
 विभुत्त वि० [सं.] मों देवती लीधुं होय
 तेजुं. पराभुम्भ; निवृत्त (२) प्रतिष्ठा; विरुद्ध
 विभुत्त वि० [सं.] भूट अनी गयेतु
 विद्यत न० [सं.] आकाश
 विद्यातुं अ०किं [प्रा. विद्याय (सं. विज्ञान)]
 प्रसव यवे (सामान्यतः पश्यते)
 विद्युत्त वि० [सं.] लुट् पठे
 विद्योत पुं० [सं.] लुट् पठे ते (२) विरुद्ध.
 -गिनी वि० स्त्री० [सं.] विरुद्धिणी. -गी
 वि० [सं.] विरुद्धी
 विद्योत वि० [सं.] लुट् पाठनार
 विरुत्त वि० [सं.] अनुराग के रूपही
 विनातुं. -द्वि स्त्री० [सं.]
 विरुत्त वि० [सं.] श्रेष्ठ
 विरुत्त वि० [सं.] रज विनातुं; स्वच्छ
 विरुत्त [सं.], ०वायो पुं० अक मुगधीदार
 भूग; वीरु
 विरत वि० [सं.] विराम पायेतुं; निवृत्त

યથેશ્વ. -તિ સ્ત્રીં [સ.] વેરામ્ય; વિરક્તિ
 (૨) વિરામ [યોભયું
 વિરમયું અંકિં [સ. વિ + રમ્] અટકવું;
 વિરલ [મ.], -લુ વિં કુલંબ (૨) આપું
 આપું (૩) અહપ (૪) નિજન
 વિરસવિં [મ.] સ્વાદ વિનાનું (૨) રસ વિનાનું
 (૩) વિપરણ (૪) પુંરસમ ગ. ંતા સ્ત્રીં
 વિરલ પું [સ.] પ્રિયજનનો વિયોગ. -હામિ
 પું [+ જમિ] વિરહરૂપી અમિ. -હાતુર
 વિં [+ માતુર] વિરહથી વ્યાકુળ બનેવું.
 -હિણી વિં સ્ત્રીં (૨) સ્ત્રીં [સ.]
 પ્રિયના વિરહવાળી. -હિત વિં [સ.]
 વિહોણ; વિનાનું. -હી વિં (૨) પું
 [સ.] વિરહવાળો
 વિરંચિ પું [મ.] બદા
 વિરાગ પું [સ.] વેરામ્ય. -ગી વિં [સ.]
 વેરામ્યયુક્ત (૨) પું સાધુ; સંન્યાસી
 વિરાજમાન વિં [સ.] પ્રકાશમાન (ખેલું
 કે ટાજ એ અર્થમાં માન બતાવવા
 વપરાય છે)
 વિરાજવું અંકિં [સ. વિ + રાજ્] પ્રકાશવું,
 શોભવું (જુઓ વિરાજમાન)
 વિરાજિત વિં [સ.] સુશોભિત, પ્રકાશિત
 (જુઓ વિરાજમાન)
 વિરાટ વિં [સ.] મોટું; બમ્બ; અતિ વિશાળ
 (૨) પું જેને ત્યાં પાંડવો અજ્ઞાતવાસ
 રહ્યા હતા તે મત્સ્ય દેશનો રાજા (૩)
 વિશ્વસ્વરૂપ ઈશ્વર. ંપુરુષ પું સર્વ-
 વ્યાપી આત્મા; વિશ્વપુરુષ
 વિરામ પું [સ.] નિવાવણ તે (૨) આરામ;
 વિરામો (૩) અંત; અવસાન. ંચિહ્ન
 નં શોભવાની નિશાની (વાંચતાં). ંપું
 અંકિં અટકવું; શોભવું; બધ પડવું;
 અંત આવવો
 વિરુદ્ધ વિં [સ.] ઊલટું; પ્રતિકૂલ
 વિરૂપ વિં [સ.] કદરૂપ
 વિરેચન નં [સ.] જીલાળ; દસ્ત; દવા લઈ
 પેટ સાફ કરવું તે
 વિરોધ પું [સ.] વિરુદ્ધતા; દ્વેષ; યત્રવટ

(૨) કઞ્ચિયો; તકરાર. -ધાલાસ પું
 [+ આગલ] માત્ર દેખીતો વિરોધ (૨)
 તેવા વર્ણનવાળો એક અર્થાશંકાર
 [કા. યા]. -ધી વિં વિરોધ કરનાર;
 વેરી; શત્રુ (૨) વિરુદ્ધ; ઊલટું (૩) પું દુરમન
 વિલક્ષણ વિં [સ.] વિચિત્ર; અદ્યુત;
 અસાધારણ. ંતા સ્ત્રીં
 વિલપન નં [સ.] વિલાપ. -વું અંકિં
 [સ. વિલ્પ] વિલાપ કરવો
 વિલય પું [મ.] લય; નાશ
 વિલસવું અંકિં [સ. વિલ્સ] જગલું
 (૨) આનંદ કરવો
 વિલંબ પું [સ.] ઢીલ; વાર. -ભિત વિં
 લટકવું (૨) વિલંબ થયો હોય એવું
 (૩) ધીમું
 વિલાપ પું [સ.] રુદન; આકંદ
 વિલાયત સ્ત્રીં; નં [મ.] વતન (૨) ટુકોનો
 અસલ દેશ (૩) ગેરા લોકોનો દેશ (૪)
 ઇચ્છંડ. -તી વિં વિલાયતનું કે ત્યાં
 બનેવું (૨) સ્વદેશનું નહિ એવું; પરદેશી
 (૩) અસાધારણ; વિચિત્ર [લા]
 વિલાપું અંકિં [સ. વિ + લી] કરમાવું
 વિલાસ પું [સ.] ખેલ; ક્રીડા (૨) મેનબાજ,
 મોજ (૩) મોહક હાવભાવ. -સિની
 સ્ત્રીં [મ.] વિલાસવાળી સ્ત્રી. -સી વિં
 (૨) પું કામાસક્ત, વિપરી (૩) મેનબાજ
 હાવનાર; લહેરી
 વિલીન વિં [મ.] લીન થઈ ગયેલું (૨)
 લય પામેલું [તપાસવું
 વિલોકવું અંકિં [સ. વિલોક] નેવું (૨)
 વિલોમ વિં [સ.] વિપરીત; ઊલટું
 વિવક્ષિત વિં [મ.] કહેવા ધારેલું
 વિવર નં [સ.] દર; છિદ્ર
 વિવરણ નં [સ.] સ્પષ્ટીકરણ; વિવેચન
 વિવર્ત પું [મ.] ભ્રમ, મિથ્યાભાસ (૨)
 ચક્રાકાર ફરવું તે
 વિવશ વિં [મ.] પરાધીન (૨) વ્યાકુળ
 વિવસ્થાન પું [સ.] સ્થળ
 વિવાદ પું [મ.] અર્થા (૨) ઝગડો (૩)

મતમેઃ. ૦થસ્ત વિં અધ્યામાં પહેલું;
જેને વિશે વિવાદ ચાલે છે તેવું. -કાર્પક
વિં [+ આસ્તર] વિવાદને જેમાં સ્થાન
છે તેવું
વિવાદ પું [સ.] વેવિશાળ (૨) લગ્ન.
વ્યાજન નં વિવાદ કે તેવો ધામ-
ધૂમવાળો અવસર. -હિત વિં, -હિતા
વિં સ્ત્રીં [સ.] પરણેલું
વિવિધ વિં [સ.] અનેક પ્રકારનું. ૦તા
સ્ત્રીં વિવિધ હોવાપણું (૨) વૈચિત્ર્ય
વિવૃત વિં [સ.] ઉઘાડું; ખુલ્લું (૨) વિસ્તૃત
વિવેક પું [સ.] જુઓ વિવેકબુદ્ધિ (૨)
સંવચ્ચ; વિનય. ૦બુદ્ધિ સ્ત્રીંસારાસાર
હૃદયે ખાડનાની - સમજવાની બુદ્ધિ.
-કી વિં વિવેકબુદ્ધિવાળું; સમજી;
સંવચ્ચ (૨) વિનયવાન; જ્ઞાની
વિવેચક વિં (૨) પું વિવેચન, દીકા કે
સમીક્ષા કરનાર. -નં નં [સ.] સ્પષ્ટીકરણ
(૨) દીકા; ગુણદોષ જુદા પાડી બતાવવા
તે. -ના સ્ત્રીં [સ.] વિવેચન
વિશદ વિં [સ.] નિર્મળ (૨) સ્પષ્ટ;
સરળ. ૦તા સ્ત્રીં
વિશાળા સ્ત્રીં [સ.] નં સ્ત્રીંજનું નક્ષત્ર
વિશારદ વિં (૨) પું [સ.] નિપુણ (૨)
પંડિત; વિદ્વાન
વિશાસ [સ.], -ળા વિં મોટું; વિસ્તીર્ણ
વિશિષ્ટ વિં [સ.] વિશેષતાવાળું; અસા-
ધારણ. ૦તા સ્ત્રીં. -ષ્ટાદૈત નં [+ અદૈત]
ગમાનુજે પ્રવતવેલો વેદાન્તનો સિદ્ધાંત
વિશીલ્ય વિં [સ.] આંગીતરી ગયેલું, છૂલું
વિશુદ્ધ વિં [સ.] પવિત્ર (૨) નિર્મળ. ૦તા
સ્ત્રીં. -દ્ધિ સ્ત્રીં [સ.] વિશુદ્ધતા
વિશૃંખલ [સ.], -ળા વિં બધન વિનાનું;
સ્વચ્છંદી
વિશે અં [જુઓ વિશે] સબધી
વિશેક વિં + જુઓ વિશેષ
વિશેષ વિં [સ.] વધારે (૨) ખાસ, અસાધારણ
(૩) પું તફાવત (૪) અસાધારણ ધર્મ.
[૦વિનંતિ કે (ક્રંકમાં વિં વિં) =

વિશેષમાં કહેવાનું કે (એ અર્થમાં પત્રમાં
લખાય છે) વિશેષે કરીને = ખાસ કરીને
વિશેષણ નં [સ.] નામનો ગુણ કે સંખ્યા
બતાવનાર શબ્દ [વ્યા.]
વિશેષતઃ અં [સ.] મુખ્યત્વે કરીને; ખાસ
કરીને -તા સ્ત્રીં વધારેપણું (૨) તફાવત
(૩) ઉત્કૃષ્ટતા; અસાધારણતા
વિશેષતા અં નં [સ.] વસ્તુ, માણસ આદિનું
ખાસ નામ તે; નામનો એક પ્રકાર [વ્યા.]
વિશેષ્ય નં [સ.] વિશેષણથી જેનો ગુણ
કે વધારો બતાવવાનો હોય તેવો શબ્દ [વ્યા.]
વિશ્વંભ પું [સ.] વિશ્વાસ (૨) સંવચ્ચ;
ખાનગી વાત. ૦કથા સ્ત્રીં ખાનગી વાત
વિશ્વામ પું [સ.] વિશ્વાસ; આરામ (૨)
આરામ લેવાનું સ્થાન
વિશ્વાંતિ સ્ત્રીં વિશ્વામ
વિશ્વત વિં [સ.] પ્રખ્યાત
વિશ્વિલ્પ વિં [સ.] હૃદ્ય પહેલું - પાડેલું
વિશ્વલેષ પું, ૦બુ નં [સ.] હૃદ્ય પાડેલું કે
પાડવું તે
વિશ્વ નં [સ.] જગત, સૃષ્ટિ (૨) વિં સમમ;
વિરાટ. ૦કર્મા પું [સ.] દેવોનો શિક્ષ-
ણસ્ત્રીં (૨) ઈશ્વર (૩) સુતાર. ૦જનીને
વિં [સ.] સમસ્ત વિશ્વનું, -ને લગતું (૨)
ભૂતમાત્ર પ્રત્યેનું. ૦જિત વિં [સ.] વિશ્વ-
જિતું વિશ્વને છતનારું. ૦નાથ પું [સ.]
સ્વામી; પરમેશ્વર (૨) કાશીમાં આવેલું
શિવનું ત્રયોતિલિંગ. ૦રૂપ વિં [સ.]
સર્વંબ્યાપી (૨) પું વિષ્ણુ. ૦વિદ્યાલય
નં યુનિવર્સિટી, વિદ્યાપીઠ. ૦બ્યાપી
વિં [સ.] આખા જગતમાં બ્યાપી રહેલું.
૦શાંતિ સ્ત્રીં સકલ જગતની શાંતિ
વિશ્વસનીય વિં [સ.] વિશ્વાસ કરવા
લાયક; વિશ્વાસપાત્ર
વિશ્વસ્ત વિં [સ.] વિશ્વાસુ; વિશ્વસનીય
વિશ્વંભર વિં [સ.] આખા જગતનું પોષણ
કરનાર (૨) સર્વંબ્યાપી (૩) પું વિષ્ણુ.
-રા વિં સ્ત્રીં વિશ્વનું પોષણ કરનારી
(૨) સ્ત્રીં પૃથ્વી

વિશ્વામિત્ર પું [સ] એક પ્રસિદ્ધ ઋષિ
 વિશ્વામ પું [સ] બરોમો, ખાતરી (૨)
 શ્રદ્ધા, પ્રતીતિ ંધાત પું [સ] કોઈએ
 મૂકેલો વિશ્વાસ તોડ્યો તે, વિશ્વાસ
 આપીને અવશ્ય કરવું તે, દમવખાજ
 ંધાતી વિં (૨) પું [સ] વિશ્વાસપાત
 ંરનાર ંધાત વિં [સ] વિશ્વસનીય
 વિશ્વામી વિં [સ] વિશ્વાસ પરથી) જીવો
 વિશ્વાસુ (૨) પું [સ] પ્રિયત વિષે વિશ્વાસ
 -શ્રદ્ધા રાખનાર પ્રિયતી -સુ વિં
 વિશ્વાસ રાખનાર (૨) વિશ્વાસપાત્ર,
 વિશ્વાસ રાખવા યોગ્ય [મહાદેવ
 વિશ્વેશ્વર પું [સ] વિશ્વનાથ, હાશીના
 વિષ નં [સ] રેર [નિસ્તેજ
 વિષણુ વિં [સ] ઉદાસ, ખિન્ન (૨) શ્રીક,
 વિષધર પું [સ] સાપ નાગ
 વિષમવિં [સ] અસમાન, ખાડાટકરાવાળું
 (૨) મુરકેન (૩) પ્રતિપૂજ (૪) દારૂળ
 (૫) એકી સખ્યા ંજવર પું [સ]
 રતી રહીને આનનો તાવ
 વિષય પું [સ] ઉદ્વિગ્ધભાવ પદાર્થ (૨) ભોગ્ય
 પદાર્થ, ભોગનુ સાધન (૩) કામભોગ (૪)
 વિચાર માટે કે ભણવા માટેનું વસ્તુ (૫)
 મજ્જુર, મુ (૬) દેશ જનપદ ંભોગ પું
 વિષયો ભોગવવા તે કામભોગ વ્ય પદ
 વિં વિષયભોગમા લ પદ ંવામના સ્ત્રીં
 વિષયભોગની વાસના ંવિકાર પું
 વિષયને લીધે થતો વિકાર (૨) કામરૂપી
 વિકાર ંવિચારિણી વિં સ્ત્રીં સખામા
 રજૂ કરવાના કરાવ પદનારી

વિપુલરેખા સ્ત્રીં [સ] વિપુલવૃક્ષ નં
 પૃથ્વીની ધરીની મ યમા કાટખૂંટ્ટે કલપેતુ
 વર્તુળ, 'હમ્વેર'
 વિષે અં [સ] વિવશ) વિરો, મા(૨)ખાખત
 વિષ્કલક પું [મ] આગની કથાનો સાર
 તથા આવનાર વસ્તુનુ સૂચન કરતો
 નાખનો ઉપોદ્ધાત - અવતરણ
 વિષ્ણુ સ્ત્રીં [સ] મળ, નર
 વિષ્ટિ સ્ત્રીં [સ] સમાધાનીની વાટાઘાટ
 વિષ્ણુ પું [સ] સૃષ્ટિનુ પાનન કરનારું
 ઈશ્વર ૩૫ (૨) વિં વિશુ સર્વંબાપી
 ૦૫૬ નં [સ] વૈકુંઠ [અસમાન
 વિસદશ વિં [સ] સદશ નહિ એટલે,
 વિસદાયવુ સંકિં 'વીસરવુ'નુ રેરક
 વિમર્ગ પું [સ] હકાર જેવો ઉચ્ચાર
 કરવાનું () આગુ ચિહ્ન [વ્યા]
 વિસર્જન નં [સ] છોડી દેતુ તે (૨) વિદાય
 થતુ કે ંરતુ તે (૩) સમાપ્તિ
 વિસર્જિત વિં [સ] વિસર્જન કરાયેતુ
 વિસગત વિં [સ] અસગત, વિસવાની
 -તિ સ્ત્રીં અસગતિ, વિસવાદ
 વિગવાદ પું [સ] અસગતિ(૨)વિરોધ
 -હી વિં [સ] વિસવાદયુક્ત
 વિમાત સ્ત્રીં [મ] વિસાત) વસાત કિ મત,
 ૨) [લા] ગળુ, દમ સ્ત્રી,
 મ
 ૨ [પ્રા વિસ્સાદ
 તે, વિશ્રાંતિ

વિસ્તીર્ણું વિં[સં.] વિસ્તારવાળું. ૦તાં સ્ત્રી
 વિસ્તૃત વિં [સં.] વિસ્તારવાળું
 વિસ્ફોટક વિં કૂટે એવું કે ફોડી નાખે
 એવું (દ્રવ્ય)
 વિસ્મય પું [સં.] આશ્ચર્ય; અચ્ચમ્.
 ૦કારક, ૦કારી વિંવિસ્મય પમાટે તેવું
 વિસ્મરણ નં [સં.] ભૂલી જવું તે
 વિસ્મિત વિં [સં.] વિસ્મય પામેલું
 વિસ્મૃત વિં [સં.] ભૂલી જવાયેલું. -તિ
 સ્ત્રીં [સં.] વિસ્મરણ
 વિસ્તંભ પું [સં.] જુઓ વિસ્તંભ
 વિહંગ નં [સં.] પક્ષી; વિહંગ
 વિહરવું અંકિં [પ્રા. વિહર (સં. વિ + હર)
 ફરવું (૨) વિહાર કરવો
 વિહંગ નં [સં.] પક્ષી; વિહંગ. ૦દષ્ટિ સ્ત્રીં
 પક્ષીની પેઠે બધી પરિસ્થિતિને એકી સાથે
 ઉપરથી જોઈ લેતી તે. ૦મ નં [સં.]
 વિહંગ. આયલોફન નં [+ જવળોત્તન]
 વિહંગદષ્ટિથી કરેલું નિરીક્ષણ
 વિહાર પું [સં.] ફીડા (૨) આનંદમાં
 દરવું ફરવું તે (૩) પ્રમાણ (૪) (બોલ) મઠ.
 -વિહારિવંસીં, -રીવિંવિહાર કરનાર
 વિહીત વિં [સં.] યુદ્ધયેલું (૨) (શાસ્ત્રે)
 ફરમાવેલું
 વિહીન વિં [સં.] વિનાનું
 વિહોણું વિં [પ્રા. વિહાંગ (સં. વિહાન)] વિનાનું
 વિહવલ [સં.], -ળા વિં બાવલું; આતુર.
 ૦તાં સ્ત્રીં
 વિંધ્ય પું [સં.] દક્ષિણપથ ને ઉત્તરપથ
 વચ્ચેની પર્વતમાળા. -ધ્યાચલ (-ળા) પું
 [+ જવળ] વિંધ્ય પર્વત
 વીખર (-રા) પું અંકિં [સં. વિ + ફર]
 વેરાડું, ઘૂસા પડી જવું
 વીગત સ્ત્રીં, ૦વાર અંબુએ 'વિગત'માં
 વીધુ નં [પ્રા. વિમ્હ (સં. વિમ્હ) = વિભાગ]
 જમીનનું એક માપ (૫-વીસેક યુગનું)
 વીચિ (-ચી) પું; સ્ત્રીં [સં.] તરંગ; મોઝું.
 ૦માલ [સં.], -ળા સ્ત્રીં તરંગોની દાર
 વીછણવું અંકિં [પ્રા. વિચ્છેલ] પાણી
 ફેડી ઢલાવી સાફ કરવું (વીછણાવું)

વીછી (-છુ) પું [સં. વૃક્ષિ; પ્રા. વિચ્છિજ,
 વિચ્છુ] એક સેરી પ્રાણી; વીછી
 વીધુવા પું બં વં [વીછી ઉપરથી]
 (સ્રીઓનું) પગને અંગૂઠે પહેરવાનું પેરણું
 વીજ સ્ત્રીં [પ્રા. વિજ્ઞ (સં. વિજ્ઞત)] વિદ્યુત.
 ૦કારી પું પદાર્થમાં ઉત્પન્ન થયેલ
 વીજશક્તિ. ૦કારણ સંકિં પદાર્થમાં
 વીજશક્તિ ઉત્પન્ન કરવી; 'ચાજ' [પ વિ.].
 ૦સુખક નં વીજળાથી થતું ચુંબક
 [પ. વિ.] [વીજળો; પખો
 વીજળો પું [પ્રા. વીજળ (સં. વિજળ)]
 વીજળી સ્ત્રીં [પ્રા. વિજ્ઞલિયા (સં. વિજ્ઞત)]
 એક ભૌતિક શક્તિ; વીજ, વિદ્યુત. ૦ધર
 નં વીજળી ન્યાં ઉત્પન્ન થાય કે ન્યાંથી
 બધે મોકલાય તે સ્થાન; 'પાવર-સ્ટેશન'
 વીજાણુ નં વીજળાનો આણુ; 'ઇલેક્ટ્રોન'
 વીણવું સંકિં [પ્રા. વિળી (સં. વિ + નાં)]
 ચૂંટવું (૨) પસંદ કરવું (૩) (અનાજ-
 માથી કાંકરા વગેરે) ઉપાડી લેવું, ફરકરવું
 વીણા સ્ત્રીં [સં.] બીન; એક તંતુવાદ.
 ૦ધર, પાણિ પું નારક
 વીત વિં [સં.] જતું રહેવું (૨) ડાઘી દીપેલું.
 ૦ક નં; સ્ત્રીં વીતેલું તે (૨) સંકટ.
 ૦તુણ્ણ વિં [સં.] તુણ્ણ વિનાનું. ૦રાગ
 (-ગી) વિં [સં. વીતરાગ] રાગ-આસેડિ
 વિનાનું. ૦કોણ વિં કોમરદિત. ૦વું
 અંકિં ગુજરવું; પસાર થઈ જવું (૨)
 દુઃખ પડવું
 વીચિ (-ચી) સ્ત્રીં [સં.] માર્ગ; રસ્તા
 વીનવવું સંકિં [પ્રા. વિન્નવ (સં. વિન્નવ)]
 વિનતિ, અતુરોદય કે આજીજી કરવી.
 (વીનવાવું)
 વી. પી. નં [સં.] આંકેલ દામ આપે મળે
 એવું રૂપાલમાં આવતું પારસણ, છુક-
 પોરક ૦
 વીફરવું અંકિં [પ્રા. વિફુર (સં. વિ + ફુર)]
 વફરવું; ચુરસે થવું; ઉરકેરાડું
 વીમાકંપની સ્ત્રીં વીમે ઉતારનાર મંડળી
 વીમે પું [પ્રા. વીમ્હ] વગત કે જિંદગીને

વિશ્વામિત્ર પું [સ] એક પ્રસિદ્ધ ઋષિ
 વિશ્વામ પું [સ] બરોસો, ખાતરી (૨)
 શ્રદ્ધા પ્રતીતિ ંધાત પું [સ] કોઈએ
 મૂકેલો વિશ્વાસ તોડેલો તે, વિશ્વાસ
 આપીને અવગુ કરતુ તે, દગદબાણ
 ંધાતી વિં (૨) પું [સ] વિશ્વાસપાત
 કરનાર ંધાત્ર વિં [સ] વિશ્વસનીય
 વિશ્વામી વિં [સ] વિશ્વાસ પરથી] જુઓ
 વિશ્વાસુ (૨) પું ંધસુ ખિરત વિષે વિશ્વાસ
 -શ્રદ્ધા રાખનાર ખિરતી -સુ વિં
 વિશ્વાસ રાખનાર (૨) વિશ્વાસપાત્ર
 વિશ્વાસ રાખવા યોગ્ય [મહાદેવ
 વિશ્વેશ્વર પું [સ] વિશ્વનાથ કાશીના
 વિષ નં [સ] ડેર [નિસ્તેજ
 વિષણુ વિં [સ] ઉદાસ, ખિન્ન (૨) શીક,
 વિષધર પું [સ] સાપ નાગ
 વિષમ વિં [સ] અસમાન, ખાડાટેકરાવાળુ
 (૨) મુશ્કેલ (૩) પ્રતિકૂળ (૪) દારુણ
 (૫) એકી સજ્યા જીવર પું [સ]
 રતી રહીને આવેલો તાવ
 વિષય પું [સ] ઉપનિષદો પદાર્થ (૨) ભોગ્ય
 પદાર્થ, ભોગ્ય સાધન (૩) કામભોગ (૪)
 વિચાર માટે કે ભણવા માટેનુ વસ્તુ (૫)
 મજ્જુર મુ (૬) દેરા જનપદ ંભોગ પું
 વિષયો ભોગવવા તે કામભોગ ંવ પદ
 વિં વિષયભોગમા લ પદ ંવાસના સ્ત્રી
 વિષયભોગની વાસના ંવિકાર પું
 વિષયને લીધે થતો વિકાર (૨) કામરૂપી
 વિકાર ંવિચારિણી વિં સ્ત્રી ંસામા
 રત્ન કરવાના ંરાવ વિચારી કાઢનારી
 (સમિતિ) ંસુખ નં [સ] વિષયભોગનુ
 સુખ -યામકત વિં [સ] જુઓ વિષય
 લ પ -યાસક્રિ સ્ત્રી [સ] વિષયસુખમા
 આસજિ -યાતર નં [+અતર] વિષયનો
 ફેરફાર પ્રસ્તુત વિષયમાથી અન્ય વિષય
 મા ગતરી જવુ તે -યાધ વિં [+અધ]
 વિષયભોગમા અધ યનેન -ચી વિં [સ]
 વિષયાસક્ત કામી (૨) વિષયનુ -ને લગતું
 વિષાદ પું [સ] ખેદ દિલગીરી (૨) નિરાસા,
 અનુત્સાહ

વિપુવરેખા સ્ત્રીં [સ], વિપુવૃત્ત નં
 પૃથ્વીની ધરીની મંથમા કાઢખૂંચે કપેતુ
 વતુંળ, 'હમ્મેર'
 વિષે અં [સ] વિવિધ વિરો મા (૨) બાળત
 વિંકલક પું [સ] આગની કથાનો સાર
 તથા આવનાર વસ્તુનું સૂચન કરતો
 ના કનો ઉપોદ્ધાત -અવતરણ
 વિષા સ્ત્રીં [સ] મન નરક
 વિષ્ટિ સ્ત્રીં [સ] સમાધાનીની વાટાઘાટ
 વિષ્ણુ પું [સ] સૃષ્ટિનુ પાતન કરનારું
 ઈશ્વર રૂપ (૨) ત્રિં વિશ્વ સર્વં આપી
 ંપદ નં [સ] વૈકલ્પ [અસમાન
 વિમદરા વિં [સ] સદૃશ નહિ એવું
 વિમરાયવુ સંકિં 'વીસરવુ નુ પ્રેરક
 વિસર્ગ પું [સ] ઢંકાર જેવો ઉચ્ચાર
 રવાનુ () આતુ ચિહ્ન [વ્યા]
 વિમર્જન નં [સ] ઊડી દેતુ તે (૨) વિદાય
 થવુ કે કરતુ તે (૩) સમાપ્તિ
 વિસર્જિત વિં [સ] વિસર્જન મરાયેતુ
 વિમગત વિં [સ] અસંગત વિસવાદી
 -તિ સ્ત્રીં અસંગતિ વિસવાદ
 વિનવાદ પું [સ] અસંગતિ (૨) વિરોધ
 -દી વિં [સ] વિસવાદયુક્ત
 વિન્નાત સ્ત્રીં [અ] વિનાત વસાત કિમત,
 મહત્તર (૨) [લા] ગત્તુ, દમ (૩) ગણતરી,
 લેખુ, હિસાબ
 વિસ્માભો પું [પ્રા વિસ્તામ (સ વિશ્રામ)]
 થામ ખાતે તે, વિશ્રાંતિ (૨) વિશ્રાંતિ
 લેવાની જગા
 વિમ્બારવું સંકિં [પ્રા વિસ્માર, વીસાર (સ
 'વિ + રઘુ)] ભૂલી જવુ
 વિસારો પું વીસરી જવુ તે, વિરમરણ
 વિસ્થાપન નં [સ] ભૂલ [પામવુ
 વિસ્તરવું અં કિં [સ વિસ્ત] વિસ્તાર
 વિસ્તાર પું [સ] ફેલાવો (૨) વધારો (૩)
 વિગાળતા (૪) બહોળો પરિવાર કે કુટુંબ
 [લા] ંપૂર્વક અંવિસ્તારથી લખાણથી
 વિસ્તારવું સં કિં [સ વિસ્ત] વિસ્તાર
 કરવો, લખાવવુ

વિસ્તીર્ણ વિં [સ] વિસ્તારવાળું ૦૦૧ સોં
 વિસ્તૃત વિં [સ] વિસ્તારવાળું
 વિસ્ફોટક વિં કૂટે એવું કે ફોડી નાખે
 એવું (દબ્બ)
 વિસ્મય પું [પ] આશ્ચર્ય, અચ્ચત્
 ૦૦૧૨૬, ૦૦૧૨૭ વિં વિસ્મય પમાડે તેવું
 વિસ્મરણ નં [સ] ભૂતી જવું તે
 વિસ્મિત વિં [સ] વિસ્મય પામેલું
 વિસ્મૃત વિં [સ] ભૂતી જવારેયુ -તિ
 સોં [સ] વિસ્મરણ
 વિચલ પું [સ] જુઓ વિચલ
 વિલગ નં [સ] પડી વિલગ
 વિહરણ અંકિં [પ્રા વિહર (સ વિ + દ્ર)
 ફરણ (ર) વિહાર કરવો
 વિલગ નં [સ] પડી વિલગ ૦૦૬૬ સોં
 પનીની પડે બધી પરિસ્થિતિને એકી સાથે
 ઉપરથી જોઈ લેતી તે ૦૦૬ નં [સ]
 વિલગ -ગાયત્રી ૦૦૬ નં [સવચોળ]
 વિલગદશિથી કરેલું નિરીક્ષણ
 વિહાર પું [સ] હીડા (ર) આનંદમાં
 હરણ ફરણ ૦૦૭ (૩) પ્રમાણ (૪) (બીજી) મઠ
 -વિલ્લી વિં સોં -વી વિં વિહાર કરનાર
 વિહીત વિં [સ] મુકાયેલું (ર) (શાસ્ત્ર)
 ફરણોડું
 વિહીત વિં [સ] વિનાનું
 વિહીત વિં [પ્રા વિહીત (સ વિહીત)] વિનાનું
 વિહીત વિં [સ] -ળ વિં બાવડું, આલુર
 ૦૦૮ સોં
 વિધ્ય પું [સ] દશિબાપય ને ઉત્તરાપય
 વચ્ચેની પર્વતમાળા -ધ્યાયલ (ળ) પું
 [+ મવડ] વિધ્ય પર્વત
 વીખર (ર) પું અંકિં [સ વિ + ફર]
 વેરાડું છટા પડી જવું
 વીગત સોં, વ્યાર અંકિં બોલુઓ વિગત મા
 વીધું નં [પ્રા વિગત (સ વિગત) = વિશાળ]
 જમીનનું એક માપ (પ નીસેક ગ્રામનું)
 વીચિ (ર) પું, સોં [સ] તરંગ મોજ
 ૦૦૯૫ [સ], -ળા સોં તરંગોની ધાર
 વીછળણ સંકિં [પ્રા વિછળણ] પાણી
 ફેળ હલાવી સાફ કરવું (વીછળણ)

વીછી (-ણ) પું [સ જીવિ, પ્રા વિછિજ, વિછુ] એક ડેરી પ્રાણી વીછી
 વીધુલા પું ૦૦૯૫૦ [વીછી ઉપરથી]
 (સોંબાનું) પગને આગૂં પહેરવાનું પહેલું
 વીજ સોં [પ્રા વિજ (સ વિગત)] વિદ્યુત
 ૦૦૧૨૭ પું પદાર્થમાં ઉત્પન્ન થયેલ
 વીજશક્તિ ૦૦૧૨૮ સંકિં પદાર્થમાં
 વીજશક્તિ ઉત્પત્ત કરતી 'ચાજ' [પ વિ]
 ૦૦૧૨૯ નં વીજળાથી થતું ચુબક
 [પ વિ] [વીજળો, પખો]
 વીજળો પું [પ્રા વીજા (સ વિગત)]
 વીજળી સોં [પ્રા વિજળિયા (સ વિગત)]
 એક ભૌતિક શક્તિ, વીજ વિદ્યુત ધાર
 નં વીજળી જ્યાં ઉત્પન્ન થાય કે જ્યાંથી
 બને મોકળાય તે સ્થાન, 'પાવર-સ્ટેશન'
 વીજળી નં વીજળીનો આલ 'હૅવેકટોન'
 વીજળી સંકિં [પ્રા વિગી (સ વિ + ગી)]
 ચૂરણ (ર) પસદ કરણ (૩) (અનાજ
 માથી કાકરા વગેરે) ઉપાડી લેવું, ફરકવું
 વીજા સોં [સ] બીન, એક તત્ત્વાધ
 ધર, પાણિ પું નારદ
 વીત વિં [સ] જવું રહેવું (ર) ડાગી હીરેલું
 ૦૦૧૩૦, સોં વીતેલું તે (ર) સકટ
 ૦૦૧૩૧ વિં [સ] વૃક્ષા વિનાનું ૦૦૧૩૨
 (-ગી) વિં [સ] વીતણ રાગ-આસેમિ
 વિનાનું ૦૦૧૩૩ વિં હોતરહિત ૦૦૧૩૪
 અંકિં ગુજરાત પસાર થઈ જવું (ર)
 ૬ ખ પડવું
 વીચિ (-ધી) સોં [સ] માગ, રરતો
 વીનવણું સંકિં [પ્રા વિજવ (સ વિજવ)]
 વિનંતિ, અનુરોધ કે આજીજી કરવી
 (-નીનવાણું)
 વી પી. નં [૬] આકેશદામ આપે મળે
 એવું ટપાલમાં આવતું પાટલ, છુક
 પોશ ૬૦
 વીજવણું અંકિં [પ્રા વિજવ (સ વિ + જવ)]
 વચ્ચે ગુરૂં થયું હરેરાયું
 વીમાક પની સોં વીમો ઉતારનાર અધ્યક્ષ
 વીમો પું [પ્રા વીમલ] વાતુ કે વિષ

નુકસાન પહોંચતાં તે બદલ પૈસાથી થતી
બરપાઈ; 'ઇન્ડોરન્સ' (૨) તેનો કચર
(૩) તે પેટે બરવાનો હપ્તો (૪)
નેખમમયું માહસ [લા.]

વીર વિં [સ.] શૂર; પરકમી(૨)પું તેવો
પુરુષ (૩) વીરો, ભાઈ (૪) એક ભૂત
(૫) મહાવીર

વીરડો પું [દિ. વિગ્ર] નદી કે તળાવના
સૂકા ભાગમાં પાણી માટે ખોદેલો ખાડો
વીરણુ [સ.], વ્વાળો પું ભુઓ વિરણ
વીરતા સ્ત્રી, વીરત્વ નં [સ.] શૂરવીરતા;
પરાક્રમ

વીરપત્ની સ્ત્રી શ્રાવણી પૂણિમાને દિવસે
ભાઈ તરફથી બહેનને આપતી એક
વીરઅદ્ર પું [સ.] શિવનો એક ગાય
વીરભૂમિ સ્ત્રી વીરોની જન્મદાતા ભૂમિ
વીરરસ પું [સ.] કાચના નવ રસોમાંનો એક
વીરલાક સ્ત્રી સુદ્ધ પ્રસંગે યોદ્ધાની
ભયંકર ગર્જના

વીરાસન નં [સ.] (યોગનું) એક આસન
વીરાંગના સ્ત્રી [સ.] વીર-બહાદુર સ્ત્રી
વીરી સ્ત્રી [ભુઓ વીરો] બહેન. -રો પું
[સ. વીર] ભાઈ

વીર્ય નં [સ.] શુક્ર, ધાતુ(૨)વીરતા, બળ;
પરાક્રમ. વપાત પું [સ.] વીર્યસ્રાવ.
વર્ત, વાન [સ.] વિવેચકમી; બળવાન.
વસ્ત્રાવ પું વીર્ય ઝરી જવું-ખરવું તે.
વહીન વિં [સ.] નામદ; નિર્બળ

વીલ નં [સ.] વસિયતનામું
વીલાં નં બંબં ટોળામાં જ ફરતાં એક
ભતતાં ખેંખેઓ

વીલું (વી) વિં [પ્રા. વિદત્ત (સં. વિવદ્)]
રક્તગત, શદ્ધે [સરમિંદુઃ ભોંડું]
વીલું (વી) વિં [પ્રા. વિલિન (સં. પ્રીલિત)]
વીશ વિં ભુઓ વીસ. -રી સ્ત્રી
ભુઓ વીસી

વીશી સ્ત્રી પૈસા આપવાથી તૈયાર રસોઈ
મળે તે જગા વ્વાળો પું વીશીનો માલિક
વીસ વિં [પ્રા. વીમ (સં. વિગતિ)] '૨૦'; વીશ

વીસરવું સંકિં [પ્રા. વીમર (સં. વિ + રટ)]
ભૂલી જવું (વીસરાવું)

વીસા પું બંબં ૨૦x૧થી ૧૦નો ધડિયો
(૨) વાણિયાઓનો એક પેટાભાગ

વીસી સ્ત્રી વીગી; વીરાનો સમૂહ; (૨)
વણાટમા તાણાના તારની એક ગજતરી
વીખવું સંકિં [પ્રા. વિમિત્ત (સં. વિ+મિત્ત)]
ભુઓ પી ખવુ

વીંછિયો પું ['વીછી' ઉપરથી] એક ધરેલું

વીંછી (પું) [પ્રા. વિદિત્ત, વિદુત્ત (સં.
વૃદ્ધિત્ત)] એક જેરી જંતુ; વીછી. ઠોડો
પું વીંછી (૨) વૃદ્ધિક રાશિ. -છુ પું
વીછી. -છુડો પું વીંછીડો

વીંધુવા પું બંબં ભુઓ વીંધુવા

વીંજણું નં એક સુતારી ચોભર

વીંજણો પું [ભુઓ વીંજણો] ૫ ખો

વીંજણું નં ભુઓ વીંજણું

વીંજવું સંકિં [પ્રા. વીરજમાળ (સં. વીરજ)]

હવામાં નેરથી ધુમાવવું [એક ધરેલું

વીંટલી સ્ત્રી, -લો પું સોચોનું નાકનું

વીંટલો પું [દિ. વિંટલિયા] ભુઓ વીંટો

વીંટવું સંકિં [પ્રા. વિંટ (સં. વેટર)] લપેટવું

વીંટાવવું, વીંટાવું

વીંટાળવું સંકિં [ભુઓ વીંટડું] લપેટવું,

ગોળ વીંટવું (વીંટાળાવવું, વીંટાળાવું)

વીંટી સ્ત્રી [દિ. વિટિયા] આંગળી ઉપર

પહેરવાનું ગોળ ધરેલું

વીંટો પું [ભુઓ વીંટડું] વીંટાળેલો ગોળ

આકાર (૨) પયારીનો વીંટો

વીંદારવું સંકિં [પ્રા. વીંદ (સં. વીંદ) ઉપરથી]

અગવડ વેડીને સાથે રાખવું (વીંદારાવવું,

વીંદારાવું)

વીંધ નં ['વીંધવું' ઉપરથી] વેદ; કાણું;

નાક. વંધી સ્ત્રી છિદ્ર પાડવાનું ચોભર

વીંધણું નં ભુઓ વીંધણું

વીંધવું સંકિં [પ્રા. વિંધ (સં. વ્યંધ)] વીંધ

પાડવું (૨) કાચવું; ચોકવું. (વીંધાવવું,

વીંધાવું) [વરસવું [૫.]

વૂંઠવું સંકિં [પ્રા. વૂંઠ (સં. વૂંઠ) ઉપરથી]

વૃક્ષ નં [સ] વર - કોઈર પું [સ] સ્ત્રીમ
વૃક્ષ નં [સ] આડ - ક્ષા રોપણુ નં આડ
રોપણુ તે

વૃત્ત નં [સ] વર્તન (૨) અક્ષરમેળ છંદ
(૩) વટુળ (૪) સમાચાર (૫) વૃત્તાત
હકીકત ંખડ પું વટુળનો ભાગ
સેમેન્ટ' [ગ]

વૃત્તાત પું નં [સ] હકીકત વર્ણન (૨) ખબર
વૃત્તિ સ્ત્રીં [સ] ચિત્તમા ઊઠતો વિચાર,
ચિત્તનો વ્યાપાર (૨) મનનું વહણ (૩)
સ્વભાવ પ્રકૃતિ (૪) વર્તન (૫) વ્યાખ્યા
ટીકા (૬) ધર્મો આજીવિકા (૬) શબ્દની
અર્થ બનાવવાની શક્તિ [વ્યા]

વૃત્ત પું [સ] એક રાક્ષસ જેને ઇશ્વર મારેનો
પુથા અં [સ] ફોગટ નિબંધ

વૃદ્ધ વિં [સ] ધરતુ (૨) વડીલ ૦૫૯
નં [સ] ધડપણ - દ્વા વિં સ્ત્રીં [સ]
ધરમથેલી (૨) સ્ત્રીં ડોસી - દ્વાવસ્થા
સ્ત્રીં [સ + અવસ્થા] ધડપણ

વૃદ્ધિ સ્ત્રીં [સ] વધારો (૨) આબાની (૩)
સ રહત સ્વરોમા થતો એક ફેરફાર [વ્યા]
વૃદ્ધિગત વિં [સ] વધી ગયેલું વિસ્તાર
પામેલું [આક્રમી રાસ]

વૃદ્ધિક પું [સ] વીછી (૨) વીછીડો -
વૃથ પું [સ] આખનો ંકેતુ પું [સ] શિવ
વૃથણ પું, નં [સ] અડ ગોળી
વૃથણ પું [સ] આખનો પોઠિયો ૦૬૧
પું [સ] વૃથકેતુ શિવ

વૃથન પું [સ] શ્દ (૨) નીચ પાપી માણસ
વૃષ્ટિ સ્ત્રીં [સ] વરસાદ
વૃષ્ટિ પું [સ] શ્રીકૃષ્ણનો એક પૂર્વજ
વૃત નં [સ] ડીટું

વૃદ નં [સ] ટાણું અંગીત નં બધાએ
સાથે કરવાનું સંગીત વ્યાક્રન નં એક
સાથે અનેક વાણીના વાદનનું સંગીત
વૃદા સ્ત્રીં [સ] ટુપસી ૦૫૯ નં [સ]
ગોઠુળ નજીક આવેલું વન

વેધટિંગ રૂમ સ્ત્રીં [સ] રેતે રહેલા
ઉપર ઉપલા વગના મુસાફરોને બેસવા
ઊઠવાનો ચોરડો

વિ જો - ૪૦

વેકળો પું નાનો વહેલો વોકળો
વેખણું સંકિં [સ વિ + ઈં] જેવું તપાસવું
વેગ પું [સ] ગતિ, ઝડપ (૨) જીરસો,
નેસ (૩) ચસકો (૪) ત્રાસ તાપ

વેગન નં [સ] માન બરવાનો - બાર
ખાનાનો ડોમો [અનગ - યો અંબાધે]

વેગળું વિં [દે વગળ] દૂર (૨) જીદુ,
વેગી (૦૬) વિં [સ] વેગવાળું

વેચવાલું વિં વેચવાવાળું વેચનાર
વેચવું સંકિં કિમત લઈને આપવું

વેચાણું નં વેચાણુતે (૨) વેચણુતે ૦ખત
નં વેચાણુ આખાનું લખાણ - લિયુ

વિં ખરીદેતું (૨) વેચી શકાય તેવું
વેચાણુ વિં કિમત આપીને લીધેલું કે

આપેલું

વેઠ સ્ત્રીં [પ્રા વિટ્ટિ (સ વિટ્ટિ)] વજર
દામનું વૈતરું (૨) ફરજિયાત વૈતરું (૩)

બાર, પીડા ઉપાધિ [લા]

વેઠણું સંકિં [પ્રા વેટ્ટણ (સ વેટ્ટણ)] સહન
કરવ ખમત (૨) નિલાવણું

વેઠિયાવાડ સ્ત્રીં ગમે તેમ કરી નાખણું
તે ખમત કરેલું કામ

વેઠિયો પું વેઠ કરનારો (૨) વેઠે પકડેલો
વગર પેસાનો નોકર

વેડકું સંકિં નકામું ખરચો નાખણું
ઉડાવી દેવું બગાડવું

વેડમી (વે) સ્ત્રીં [સ વર્મિકા] પૂરણપોળી
વેડવું અંકિં [પ્રા વિર (સ વીર)] વેડીથી

તોડવું ઉતારવું (ફળ)

વેડવો પું [જીઓ વીરડો] તળાવ કે
નદીમા પાણી માટે ખોદેલો ખાડો

-વેડા પું અંબાં [પ્રા વિવ્વ (સ વિવ્વ) =
નં ૧ ૨૨વી] - નાજેતુ વર્તન એ અર્થ મા

શબ્દને અર્થે (ઉદાં ૦ ણાયલાવેડા)
વેડાગ પું અર્થ થોડો

વેડી સ્ત્રીં [જીઓ વેડવ] છોડે બળીદાર
ઝાળીવાળી લાખી લાકડી (આખો વેડવાળી)

-રો પું વેડનારો

વેઠ પું [પ્રા (સ વેટ)] આગળી ઉપરનો

સાધા આગળનો કાપો (૨) બેથી વધારે
 આટલાણી વાળાની વીટી
 વેઢમી સ્ત્રીં જુઓ વેઢમી
 વેઢો પું [જુઓ વેઢ] આગળી ઉપરનો સાધા
 આગળનો કાપો [હાડ, વણ
 વેણુ (વે) સ્ત્રીં [પ્રા વગી (સ વર્તી) કપાસનો
 વેણુ (વ) સ્ત્રીં [પ્રા વેગ્યા (સ વદના)]
 પ્રસવની પીડા [વચન
 વેણુ (વે) નં [અપં વળ (સ વચન)] જુઓ
 વેણુ (-જી) સ્ત્રીં [સ] ચોપો (૨) અબોડે
 બાધવાનો કૂલનો ગજરો
 વેણુ સ્ત્રીં [સ] વાસળી
 વેત (વે) પું પાટ, મોખ (૨) તજવીજ, વેવડ
 વેતન નં [સ] પગાર
 વેતર નં [(સ વા ઉપરથી)] એક એક વારનું
 જણતર (પ્રાથ દોરનું) [તજવીજ
 વેતરણુ સ્ત્રીં વેતરણુ તે (૨) નેઈતી ગોઠવાણુ,
 વેતરણું સંકિં [વેત ઉપરથી] શરીરને
 બેસત આવે તેમ લાગુ કાતરણુ (૨) કોઈ
 કામની) નેઈતી ગોઠવાણ કે તજવીજ
 કરવી પાટ બેસાડવો (૩) બગાડવું, બધુ
 મારવું [લા]
 વેતમ પું, નં [સ] વેતર નં (-સી) વૃત્તિ
 સ્ત્રીં વેતરની જોમ (બળિયા આગળ) નમી
 જવા છતાં રિશિતિગ્રાપક રહેવાની રૂતિ
 વેતા પું બંબં બલીવાર, ડહાપણુ, આવડ
 વેતાલ [સ] -ળા પું એક ભતનો ભૂત
 (૨) ભૂત શરીરમાં પેડેનો ભૂત (૩) ભૂતનો
 રાત્રી (૪) દારપાળ
 વેતા પું [સ] જળનાર
 વેત્ર નં [સ] વેતર (૨) છટી
 વેઠ પું [સ] જ્ઞાન (૨) શાસ્ત્રીય જ્ઞાન (૩)
 આર્યોનું સૌથી પ્રાચીનધર્મ પુસ્તક
 જગ્ગેદ, યજુર્વેદ સામવેદ અને અથર્વવેદ
 વેઠના સ્ત્રીં [સ] પીડા
 વેઠવચન, વેઠવાક્ય નં [સ] વેઠવું વચન
 (૨) તેના જેટલું પ્રમાણભૂત વચન
 વેઠવું સંકિં [સ વિદ્] જળણુ
 વેઠંયામ પું [સ] જુઓ બ્યાસ

વેઠાંગ નં [સ] વેના છ અંગ (શિક્ષા,
 કલ્પ વ્યાકરણ, નિરુપ્ત, છદ, ગ્યોતિર)
 વેઠાત પું, નં [સ] વેઠોનો અતિમ ભાગ—
 ઉપનિષદ (૨) નં વેઠાતરોનં વેઠરોનં
 નં બાદરાયણ વ્યાખે રચેલા બ્રહ્મસૂત્ર, છ
 વદિક દર્શનોમાનુ એક—ઉત્તર મીમાંસા
 વેઠિ (૦કા) રોનં [સ] દોમ વોરે માટે તંધાર
 કરેલી બોટથી કે કુડ, વેદી
 વેઠિયુ વિં વેદ બણેતુ (૨) બણેતુ પણ
 ગણેતુ નહિ [લા]
 વેદી સ્ત્રીં [સ] જુઓ વેદિ
 વેધ પું [સ] છિદ્ર વેદ (૨) વીધતુ તે
 (૩) મદો વગેરેનું નિરીક્ષણ (૪) સુતાર
 કે કડિયાના કામમાં શાસ્ત્રીય દોષ (૫)
 બે રહેલા પદાર્થની દિશાનો સમતલ
 રેખા સાથે થતો ખૂણો 'આલિટથડ [ગ]
 વેધપુ સંકિં [સ વિદ્] વેધ પોડવો
 (૨) વીધતુ
 વેધશાત્રા [સ], -ળા સ્ત્રીં મદાદિની
 ગતિ વગેરે નીરખવાનું ગ્ધાન,
 ઓખજવંટરી [ડમણિયું
 વેન (વે) નં [જુઓ વાઢન] બળદગાળ કે
 વેપાર (વે) પું [સ વ્યાપાર] માલ વેચવા
 સાવગો ધવો વેશજગાળ, વણજ
 પું [+ સ વાણિજ્ય] વેપારનું કામ ૧૪,
 કામધધો વેશાહી સ્ત્રીં વેપારને માટે
 જમારેલું કે વેપારની દહિવાણુ રાજ કે
 ઉકૂમત -રી પું વેપાર કરનાર
 વેર અં લગી, સુધી
 વેર (વે) નં [જુઓ વેર] તુતર (૨) દ્વપ જેર
 વેરણુ (વે) વિં સ્ત્રીં વેરી-વેરભાવ રાખનારી
 વેરણુબે (-ઝે) રણુ વિં [વેરણુ + ખેરણુ,
 છેરણુ] અરતગપરત
 વેરભાવ (વે) પું શત્રુવદ, દ્વધ
 વેરપી (વે) પું વેરી, શત્રુ
 વેરણું સંકિં [સ વિમર] છટું છટું કે
 વીખરાતુ પડે એમ કરણુ (૨) પાથરણુ (૩)
 ખૂબ ખર્ચણુ [લા]
 વેરાગ (વે) પું વેરાચ બણુ સ્ત્રીં સાધુગી,
 બાની -ગી પું ખાવો, સાધુ

વેરાન (વે) વિં [વા. વિરાન] જગજડ
 વેરાધું અં કિં 'વેરું'નું કમંણિ (૨)
 . વીખરાઈ જતું; છટ્ટ પડી જતું
 વેરી ((વે) વિં [પ્રા. વેરી (ઇ. વેરિય)] વેર
 રાખનારું (૨) પું દુરમન; યત્ર
 વેરે (વે) અં [પ્રા. વેર (ઇ. વેર)] નેડે; સાથે
 (વધ) (૨) + પેડે
 વેરો પું ઠર; જઠાત
 વેલ સીં [પ્રા. વેલિ (ઇ. વર્તો)] લતા; લાંબી
 ને પથરાતી કે જાંચે ચડતી વનસ્પતિ
 વેલણ નં [ઇ. વેળ] રાહલી વગેરે વલ્લવાનો
 દંડકો
 વેલણુટ્ટી સીં, -ટ્ટો પું ભરતકામ કે ચિત્ર-
 કામમાં વેલ વગેરેની નકશી
 વેલા સીં [ઇ.] નુઓ વેળા
 વેલી સીં [નુઓ વેલ] લતા
 વેલુ સીં [ઇ. વાડા] રેતી
 વેલો પું મોટી વેલ (૨) વંચપરંપરા [લા.]
 વેલ્લો પું સીના કાનનું એક ધરેણું
 વેવલાઈ સીં વેવલાણુ
 વેવલાં નં બંબં ફાંફાં; વધખાં
 વેવલું વિં ઢંગ વગરનું; કાધારંચું (૨)
 જાગીનેડા કરનારું (૩) વાન મોટી
 નાખે તેડું; લપટું
 વેવાઈ (વા) પું [પ્રા. વેવાઈ (ઇ. વેવાઈ)]
 પુત્ર કે પુત્રીનો સહસર. -જુ સીં
 વેવાઈની સી [વિનાદ મોડવનારો
 વેવિરાળ (વે) નં સમપાત્ર -નિધિ. પું
 વેશ પું [મ] પોરાક; પડેરેચ (૨) રૂપ
 સોંગ. બધારી વિં [ઇ.] વેશ લેનાર (૨)
 ટોંબી, ટુચું (૩) પું ઠગ; ટુચો
 વેશ્યા સીં [ઇ.] અખિયા. વાડ સીં,
 વાટો પું વેશ્યાઓનો લત્તો કે મામ
 વેષ. બધારી નુઓ 'વેશ'માં
 વેશન નં [ઇ.] ગીટાનું તે (૨) ગીટેયું
 તે; કાંક રૂ; જાંખ
 વેશિત વિં [ઇ] વીટું; કાંકું
 વેસણુ નં [પ્રા. (ઇ. વેળ)] અજાનો
 હોર (૨) તેનું ખીટું

વેસર (-રી) સીં નય; વાળી
 વેલ પું [પ્રા. (મ. વેપ) વીધ; દાર (૨)
 નાકું (૩) દર
 વેળ (વે) સીં તાલ; આંકડી (૨) મડ-
 ગમડ કે ધાના દંડને લીધે આંધાના મૂળમાં
 બાકડી માંડ (૩) મનનો તરમ; વળું
 વેળ સીં [ઇ. વેળ] વેળા; વખત (૨) સરતી.
 -યા સીં સમય; વખત (૨) વિલંબ;
 વાર (૩) [લા.] ખાસ દાણ; પ્રસંગ
 (૨) મુરકેથી કે આપકોનો પ્રસંગ
 વેળુ સીં [નુઓ વેલ] રેતી
 વેંગણુ (વેં) નં [ર. વાંગ] વંતાક;
 રીંગણું. -ટ્ટી સીં વંતાકનો ડાહ.
 -ચું નં વેંગણુ
 વેંત (વેં) પું [નુઓ વેત] બેન, નોકવધુ;
 લાગ; પેચ (શા વેંતમાં ફેરા છે ?)
 વેંત (વેં) સીં [ઇ. વિતરિત; વા. વાન્દિત]
 દયેળીના અંગૂઠાના ટેરવાથી તે દયથી
 આંગળીના ટેરવા સુધીનું લાંબામાં લાંબું
 અંતર (૨) અં કિયાના વડૂં ના
 રૂપને લાગતાં, 'તે કિયા યત્નાની સાથે-
 સાથ, તરતોતરત' એવો અર્થ બતાવે છે
 (જતોતેત). -તિયું વિં વેંત જેવડું (૨)
 નં પાતાળમાં હોત મનાવું વેતિયુ માનસ
 વેકલિપક વિં [ઇ.] વિલંબવાળું
 વેકુંઠ નં [મં.] વિષ્ણુનું ધામ. બનાથ,
 બપતિ, વરાય પું વિલુ. વ્યાન્ત પું
 વેકુંઠમાં વાસ (૨) મૃત્યુ
 વેખરી સીં [મ.] વાળીની ચાપી કાઠિ;
 રપદ ઉચ્ચારાયેલી વાળી (પરા, પચતી.
 અધમા અને વેખરી) (૨) યઃપદા
 માળી ફૂટે તેમ બોલાતી વાળી
 વેખાનસ વિં [ઇ.] વાનપ્રસવને લગતું
 (૨) પું વાનપ્રસવ. ભવત નં વાન-
 પ્રસવને યદુ જન
 વૈચિત્ર્ય નં [મં.] વિચિત્રતા
 વૈજયંતી સીં [ઇ.] ખલ (૨) કાળ
 દહતી (૩) પાંચ રંજની પદ્મ સુધી
 પડેલે તેવી માળા (દીપ્તખંડી) (૨) માળા

વૈજ્ઞાનિક વિં [સ] વિજ્ઞાન સબધી(૨)
 પું વિજ્ઞાનશાસ્ત્રી
 વૈદ પું [જુઓ વેદો] હાયપગની આમડી
 કાવાથી પડતો નીરો
 વેદુ નં (૨) જુઓ વરુ
 વૈતરણિ(-ણી) સ્ત્રીં [સ] ચમપુરીમા
 જતા આવતી કરિયન પૌરાણિક નદી
 વૈતરુ નં યાક લાગે કે કઠાળો ડાપને
 તેડ મામ (૨) વેડ (૩) મહેનતાણુ
 વૈતરો પું [સ] વહિલ = (ભાર) વહેનાર
 વૈતરુ કરનાર મજૂર (૨) ખૂબ વૈતરુ
 કરી શકનાર
 વૈતાન પું જુઓ વેતાન
 વૈતાનિક પું[સ] સવારમા સ્તુતિના ગાન
 કરી રાખને ઉઠાડનાર, માગધ, ચારણ
 (૨) વૈતાલ સાધ્યો હોય તેનો જાદુગર
 વૈતાળ પું જુઓ વેતાળ, વેતાન
 વૈદ પું [સ] વૈદ રોગ જાણી દવા કરનાર
 ઠંડ નં વૈદ, રોગના નિદાન, ચિકિત્સા
 વગેરેનું સાધ્ય ઠંડીય વિં વૈદક સબધી
 વૈદગ્ય(-ગ્ય) નં [સ] વિદગ્યતા, ચતુરતા
 વૈદરાજ પું વૈદ (માનાયો)
 વૈદર્ભ પું [સ] વિદર્ભ દેશનો રાજા -ભી
 સ્ત્રીં [સ] તેની પુત્રી-દમયતી
 વૈદિક વિં [સ] વેદોને લગત (૨) વેદોમા
 કહેડ (૩) વેદ જાણતુ
 વેદુ નં [સ] વૈદ્યક વૈદનો ધધો
 વૈદ્ય નં [સ] એક ની ૧ રગનો મણિ
 વૈદેહી સ્ત્રીં [સ] સીતા
 વૈદ્ય, ઠંડ ઠંડીય [સ] જુઓ 'વૈદ'મા
 વૈદ્યર્થ નં [સ] મિત્ર કે વિરુદ્ધ ધર્મ
 વાગા હોવાપણુ (૨) નાસ્તિકતા
 વૈદ્યન્ય નં [સ] વિદ્યવાજુ રહસ્યો
 વૈનતેય પું [સ] ગરુડ (૨) અરુણ
 વૈપુલ્ય નં [સ] વિપુલતા
 વૈભવ પું [સ] વિભવ ંશાદી(-ળી)
 વિં(૨) પું વૈભવવાણુ [ખિન્નતા
 વૈમનસ્ય નં [સ] વૈર દ્રવ્ય (૨) નિરુસાદ
 વૈયક્તિક વિં [સ] વ્યક્તિને લગત કે
 તેને અંગેનું

વૈયાકરણ(-ણી) વિં [સ] વ્યાકરણ
 સબધી (૨) પું વ્યાકરણશાસ્ત્રી
 વૈરનં[સ] વૈર. ંભાવ પું [સ] વૈભાવ
 વૈરાગ પું[સ] સમારંભરની આસક્તિનો
 અભાવ, વિરમ્તિ -ગી વિં [સ] વૈરાગી,
 વૈરાગ્યુત્ત (૨) પું બાગો, સાધુ -ગ્ય
 પું નં [સ] વૈરાગ
 વૈરી વિં (૨) પું [સ] વૈરી
 વૈવસ્વત પું [સ] જુઓ મનુ (૨) ચમ
 વૈવાહિક વિં [સ] વિવાહ સબધી
 વૈવિધ્ય નં [સ] વિવિધતા
 વૈશાખ્યન પું [સ] જનમેજયને મહા
 ભારતની કથા સભળાવનાર
 વૈશાખ પું [સ] વિક્રમ સવતનો સાતમો
 મહિનો -ખી વિં વૈશાખ માસમા
 આવતુ કે યતુ
 વૈશિષ્ઠ્ય નં [સ] વિશિષ્ટતા
 વૈશેષિક વિં [સ] વૈશેષિક મતનુ (૨)
 પું વૈશેષિક મતનુ અનુયાયી (૩) નં
 છ વૈદિક દર્શનોમાનુ કાણ્દ મુનિએ
 પ્રવતાવેલુ દર્શન
 વૈશ્ય પું [સ] ચાર વર્ણોમાનો ત્રીજો-
 ખેતી, ગોરક્ષા અને વેપાર કરનારો વર્ણ.
 વૈશ્વસી સ્ત્રીં [સ] વૈશ્યનો ધધો (૨)
 વૈશ્યનો સ્વભાવ, દરેક મામમા હાનિજાત
 નેવાની વૃત્તિ [અપાનો બવિ
 વૈશ્વદેવ પું [સ] રોજ જમતા પહેલા દેવોને
 વૈશ્વાનર પું [સ] જઠરાગ્નિ (૨) અગ્નિ (૩)
 પરમેશ્વર
 વૈષમ્ય નં [સ] વિષમતા, અસમાનતા
 વૈષ્ણવ વિં [સ] વિષ્ણુ સબધી (૨)
 વિષ્ણુની ઉપાસના કરનારુ (૩) પું તેવો
 ગ્રાહ્યસ -ધી વિં સ્ત્રીં (૨) સ્ત્રીં [સ]
 વૈષ્ણવ સો
 વૌકળો પું નાનો વહેળો, નાણુ
 વૌકળિટ પું [સ] વિરોધ દર્શાવવા સભા
 માથી ગાહ્યા જતુ તે [મત -ગ્યનાર
 વૌટ પું [સ] ચૂટણીનો મત ૦૨ પું [સ]
 વૌદરમૂક વિં [સ] પાણી જેમા ન પેસી
 શકે તેડ

વોટરવક્ત્ર નં [દ.] શહેર વગેરેની વસ્તીને
પાણી પૂરું પાડનારું મથક કે કારખાનું; ટાંકી
વોટર નં [દ.] ધરપકડ કરવાનો સરકારી
પરવાનો. [ગામનો] વિભાગ
વોટર પું [દ.] કોઈ વહીવટ માટે પડતો
વોટર પું [દ.] કેદીઓનો મુકાદમ
વોટર પું [દ.] વીજળીનું દબાણ દેખાડનાર
એકમ. -હટ્ટેજ નં [દ.] વીજળીના દબા-
ણનું માપ [પ. વિ.] [ધીજીની દુકાન
વોર્શિંગ કંપની સોં [દ.] વિદ્યાલયની ઢબની)
વોળામણ (નણું) (વો) વિં [વળતું' પરથી]
વાકું; વર્ગાકવાણું (૨) નં વાંકું; વર્ગાક
વોળાવણું (વો) સંક્રિં [પ્રા. વોલ
(વોલવિગ)] વળાવણું; વિદાય કરવું
વોળાવિયો (વો) પું [વોળાવણું પરથી]
વળાવનારો, વળાવવા સાથે જનાર ભોમિયો
વોંકળો (વોં) પું જુઓ વોંકળો
વ્યક્ત વિં [સ] રચ્ય, પુ' કુ (૨) સાકાર બનેલું
વ્યક્તિ સોં [સ.] કોઈ પણ વર્ગમાંનું એક
(૨) માણસ (૩) વ્યક્ત થવું તે. ગત
વિં વ્યક્તિને લગતું, અંગત, વૈયક્તિક.
વ્ય નં વ્યક્તિનો વિશેષ ગુણ
વ્યથ વિં [સ.] વ્યાધિ, અસ્થિર, ગમરાયેલું.
વ્તા સોં [વિષ્વાસ (૩) બાધા; વિધ
વ્યતિક્રમ પું [સ.] ઉલ્લંઘન કરવું તે (૨)
વ્યતિરિક્ત વિં [સ.] અતિરિક્ત; સિવાય;
ભિન્ન [(૩) કંતમતા; એછતા
વ્યતિરેક પું [સ.] અબાવ (૨) ભિન્નતા
વ્યતીત વિં [મ.] થીતી ગયેલું
વ્યતીપાત પું [સ.] ન્યોતિષમાં અશુભ
મનાતો ૧૭મો યોગ (૨) કલ્પાત કે ઉપદંવ.
-તિયું વિં ઉપદંવ કરનારું; તોડાની
વ્યત્યય પું [સ.] વ્યતિક્રમ
વ્યથા સોં [સ.] દુઃખ; પીડા. -થિત
વિં [સ.] વ્યથા પામેલું, દુઃખી
વ્યભિચાર પું [સ.] પોતાના ગુણધર્મને
વફાદાર ન રહેવું તે (૨) પરસીપુરુષનો
આડો વ્યવહાર (૩) કંતવ્યબ્રહ્મા (૪)
નિયત સાધ્યર્થ ન હોવું તે [ન્યા].

-રિહી વિં સોં [સ.] વ્યભિચારી સો.
-રી વિં [સ.] વ્યભિચાર કરનારું (૨)
વ્યભિચારદોષવાળું (૩) પું વ્યભિચારી
'માણસ [વ્યવવાળું]
વ્યથ પું [સ.] અરચનાપર. -ચી વિં [સ.]
વ્યર્થ અં [મ.] ફોગટ; મિથ્યા (૨) વિં
નકામું; નિર્થક. વ્તા સોં
વ્યવરજીઠ પું [સ.] જીદું પાડવું તે
વ્યવધાન નં [મ.] આડ, પડદો (૨) વિધ;
એકાગ્રતામાં ભંગ
વ્યવસાય પું [સ.] કામકાજ કે તેની ખટપટ;
ઉદ્યોગ (૨) નિધય. -ચી વિં [સ.]
વ્યવસાયવાળું
વ્યવસ્થા સોં [સ.] ખદોબરત; ગોઠવણ.
વ્યવસ્થા પું [સ.] વ્યવસ્થા કરનાર, 'મેનેજર'.
-દ્રિયત વિં વ્યવસ્થાયુક્ત; બરાબર
ગોઠવેલું-ગોઠવાયેલું
વ્યવહાર પું [સ.] વ્યાપાર; કામકાજ;
ધર્મો (૨) વર્તન (૩) લોકરીતિ (૪) પરસ્પર
આપવાલેવાનો સંબંધ. ંકુશાળી, બદલ
વિં વ્યવહારની બાબતોમાં કુશળ. -રુ
વિં વહેવાર; વ્યવહાર. -ચી વિં [સ.]
વહેવારમાં મુકાય કે ઉતારાય તે
વ્યવહિત વિં [સ.] વચ્ચે પડાવાળું, ઢંકાયેલું
વ્યથિ સોં [સ.] સમજિતો પ્રત્યેક અંશ કે
વ્યક્તિ
વ્યસન નં [સ.] ટેવ; લત (૨) માદક
પદાર્થ લેવાની ટેવ (૩) દુઃખ (૪) આક્રુત;
જોખમ (૫) નાચ; ખુબારી. -ની વિં
[સ.] વ્યસનવાળું
વ્યસ્ત વિં [સ.] વેરાયેલું (૨) બિલકુલ (૩)
વહેચીનામેલું છૂટું પાડેલું (૪) ંવસં [મ.]
વ્યંગ વિં [સ.] એકાદ અંગ વિનાનું; અપંગ
(૨) જુઓ વ્યંગ્ય. -ચી વિં [સ.]
જુઓ વ્યંગ્યર્થ
વ્યંગ્ય વિં [સ.] આડકતરી રીતે સૂચિત
(૨) કટાક્ષી કહેલું (૩) નં વક્રોક્તિ;
કટાક્ષ. -ચી વિં [સ.] રાખેલી વ્યંગ્યના
વૃત્તિથી સૂચિત થતો ગૂઢ અર્થ; વાચ્યર્થ
અને લક્ષ્યર્થથી ભિન્ન એવો-વ્યંગ્ય અર્થ

વ્યંજન પુ. નં [સ] મરની મદદ વિના
જેનો ઉચ્ચાર ન થઈ શકે તે વળ્

વ્યંજના સ્ત્રી. [સ] વ્યગ્યાર્થનો ધોધ કરવા-
ની રૂઢની શબ્દિ [વ્યા] [નપુસક

વ્યંહલ (-ળી) પુ. [સ વટ, વિ+મંહ]

વ્યાકરણ નં [સ] ભાષાના શુદ્ધ પ્રયોગો,
નિયમો વગેરેનું શાસ્ત્ર ઠકાર પુ. વ્યાકરણ
રચનાર, વ્યાકરણ ઋષુદ્ધિ વિ. વ્યાકરણ
ના દોષ વિનાનું

વ્યાકુલ [સ] -ળી વિ. ગામડું, બાવડું,
ગમવાયેલું ત્તા સ્ત્રી

વ્યાખ્યા સ્ત્રી. [સ] વસ્તુનું પૂરતું અને
આવશ્યક વર્ણન (૨) વિસ્તૃત કે સ્પષ્ટ
અથ, દીકા ત્તા પું. [સ.] વ્યાખ્યાન
કરનાર વત્તા નં [સ] ભાષણ, કોઈ
વિષયનું વિગતારથી પ્રતિપાદન

વ્યાધાત પું. [સ] વિદ્ય, પ્રતિબદ્ધ (૨) વિશેષ
વ્યાધ: પું. [મ] વા. વ્યર્થ [સ], -દ્યાંબર

[+અર] નં વા. રત્ન ચામડું

વ્યાજ નં [મ વિ+આજન્+તત્ત્વજન્માવતું
-વધારણ] નાણા વાપરવા બદલ મૂળ રકમ
ઉપર આપવો પડતો વધારો બખાઉ વિ.
મોઢે -યાજે નાણા ધીંગનાડું; વ્યાજ પર
કમાઈ કરનાડું. બખાઉ (-ધ) સ્ત્રી નાણા
નકામા પડી રહેનાયી કે મુદત પહેલાં પરત
થવાથી આરતી વ્યાજની ખોટ બખોર
વિ. જીવો વ્યાજખાઉ. ઋષુદ્ધિ નં વ્યાજ
અને મુ'વનો બેગો આકડો, રાસા. વ્યટ-
તર નં વ્યાજ ને વટાવ વગેરેની બિપજ.
વ્યટું નં વ્યાજ અને વગવનો ધવો.
-તુ (ઠકું) વિ. -યાજે ધીરેલું અથવા
લીધેલું

વ્યાધ પું. [સ] પારથી

વ્યાધિ પું. સ્ત્રી. [સ] શેઠ, મરજ વ્યસ્ત
વિ. [મ] વ્યાધિમા સપડાયેલું, શેઠી

વ્યાન પું. [સ] પચપ્રાણમાનો એક

વ્યાપ પું. [મ] વ્યાપ્તિ, વિસ્તાર, પસારો.
ઠક વિ. [સ] સર્વ ઠકાણે વ્યાપી રહેનાડું
(૨) વિશાળ. ઠકતા સ્ત્રી. ઠકું સંકિં

[સ. વ્યાપ્] અંકિં કોઈ ચીજની અદર
ફેલાવુ (૨) પ્રગરવું, ફેલાવુ

વ્યાપાર પું. [સ.] પ્રાણી કે પદાર્થની ક્રિયા
(૨) કલોગ, ધવો (૩) વેપાર. -રી પું.
વેપારી [અતે]

વ્યાપી વિ. [સ.] વ્યાપક (પ્રાય સમાચરે
વ્યાસ વિ. [સ] વ્યાપેલું -સિ સ્ત્રી. [સ]

વ્યાપતુ તે (૨) [ન્યા] નિત્યસાદૃશ્ય (૩)
સાધન અને સાધનો સાદૃશ્ય નિયમ

વ્યામોહ પું. [સ] મોટ, અસાન, ભાતિ

વ્યાયામ પું. [સ] કસરત ઇર્મદર નં,
રસાળા સ્ત્રી. કસરતરાળા

વ્યાય પું. [સ] સાપ (૨) ચિત્તો, વાધ

વ્યાવત્ક વિ. [સ] વ્યાપન કરનાડું, જુદું
પાડનાડું [(૨) વહેવાડું

વ્યાવહારિક વિ. [મ] વહેવાર સંબંધી

વ્યાવૃત્ત વિ. [સ] પાછું ફરેલું કે ફેરવેલું
(૨) અવગ કરેલું કે થયેલું (૩) નિષિદ્ધ

(૪) આચ્છાદિત, ઘેરાયેલું -તિ સ્ત્રી.
વ્યાવૃત્ત થવું કે કરવું તે (૨) અભાવ

વ્યામ પું. [મ] મહામારત અને પુરાણોના
કર્તા-એક ઋષિ (૨) બ્રાહ્મણની એક

અટક (૩) જડાઈ, વિરતા (૪) વર્તુળના
મધ્યબિન્દુમાંથી પસાર થઈ તેના પરિધને

જે બાજુ આરતી લીધી, 'શાયેમીટર' [ગ].
ઠજ પું. વ્યાસ ઋષિ (માનાયે) (૨)

(મહાભારતની) કથા કરનાર [લા] ઇપીક
સ્ત્રી. નં વક્તા કે કથાકારને બોલા રહેવાનું

કે બેસવાનું ઠિચુ રયાન

વ્યાસ મ પું. [સ] મહાવરો, અભ્યાસ (૨)

આસક્તિ, ભક્તિ -ગી વિ. વ્યાસ ગવાળું

વ્યાળ પું. જીવો વ્યાપ [(૩) અવ્યવસ્થા

વ્યુત્ક્રમ પું. [સ] જીલટો ક્રમ (૨) ઉલ્લંઘન

વ્યુત્ક્રાંત વિ. [સ] ઉલ્લંઘન, ઓળ ગાયેલું.

-તિ સ્ત્રી. બહાર નીકળવું-જતા રહેલું તે

(૨) ઉલ્લંઘન (૩) મોતી માતિ, બિચયપાપથ

વ્યુત્પત્તિ સ્ત્રી. [સ] મળની મૂળ ઉત્પત્તિ

[વ્યા] (૨) વિક્રાંત, પ્રાવીણ્ય

વ્યુત્પન્ન વિ. [સ] વિદ્વાન, પ્રવીણ (૨)

સાધિત (ચપ્ક) [વ્યા]

૦યુદ્ધ પું [સં.] સૈન્યની ગોઠવણી. ૦રચના
 સ્ત્રી ૦ તેની રચના
 ૦યોગ નં [સં.] આકાશ
 ૦યજ્ઞ નં [સં.] વૃંદાવન (ગોકૃષ્ણ પારો) (૨)
 ગોવાળોનું ગામ (૩) પું ૦ સમૂહ. ૦ભાષા
 સ્ત્રી ૦ એક બોલી-મજ દેશની ભાષા.
 ૦વનિતા સ્ત્રી ૦ મજની સ્ત્રી; ગોપી.
 ૦વિહારી વિં (૨) પું ૦ મજમાં વિહાર
 કરનાર (શીટ્લ). -૦ગંગા સ્ત્રી ૦ [સં.]
 ગોપી
 ૦ગંગા અંકિં [સ. મજ] ૦૪૩

૦યુદ્ધ પું; નં [સં.] ધા; નારુ
 ૦યજ્ઞ નં [સં.] નિયમપૂર્વક આચરવાનું
 પ્રવૃત્તિ (૨) અમુક કરવા ન કરવાનો
 ધાર્મિક નિશ્ચય. ૦ચર્યા સ્ત્રી ૦ [સં.] મત
 કરવું કે પાળવું તે. ૦ધારી વિં ૦ મત લેનારુ.
 ૦ભંગ પું ૦ મતનો ભંગ; મત તોડવું
 તે. -તી વિં [સં.] મતવાળુ
 ૦મોડા સ્ત્રી ૦ [સ.] લાજ; શરમ
 ૦મીલિ પું [સં.] ચોખા
 ૦મિલ પું ૦ જુઓ વિરલ [પ.]

શ

શ પું [સં.] ચાર ઉપાક્ષરો (શ, પ, સ, હ)
 માંનો પ્રથમ (અવર્ગનો)
 શક પું [મ.] વહેમ; યક્ષ
 શક પું [સં.] એક પ્રાચીન જાતના લોક
 (૨) સંવત (૩) શાલિવાહને ચલાવેલો
 સંવત (ઈ. સ. ૭૮ થી)
 શકટ નં [સં.] ગાડું [ફેલું; યુદ્ધ]
 શકતું નં [પ્રા. સક્ (સં. શલ્ક) = છાલ]
 શકદાર વિં [ફા.] જેના પર શક જતો
 હોય તેવું
 શકન, -નિયાળ જુઓ 'શકન'માં
 શકપ્રવર્તક વિં [સં.] શક પ્રવર્તવાનારુ;
 જેના રમણમાં સંવત રાત્ર થાય તેવું;
 ચાદગાર
 શકમંદ વિં [ફા.] સંસારગ્રસ્ત; શકવાળું
 શકરખોર (-રે) પું [ફા.] એક પક્ષી (૨)
 માંડી વાનીઓનો શોખીન
 શકરટેટી સ્ત્રી ૦ [પ્રા. શર્કરા, ફા. શકર+ટેટી]
 એક કૃષ્ણ [માંડી તળેડી વાની
 શકરપારો પું [ફા. શકરપારા] પડની
 શકરિયું નં એક કંદ [પક્ષી
 શકરો [ફા. શિક્ષ], ૦ખાજ પું ૦ ખાજ
 શકવતી વિં [સં.] જુઓ શકપ્રવર્તક

શકવું અંકિં [સ. શરુ] શક્તિમાન થવું
 (૨) સંભવવું (મુખ્ય કિં ને સહાયક રૂપે
 જ વપરાય છે. જેમ કે, બોલી શકો)
 શકાર પું [પ્રા. સ (સં. સર) + પ્રા. ફાર
 (ક્રિયા, આકૃતિ)] સકાર; અરકત; સાસ
 શકુન નં [સં.] ભાવિ શુભાશુભસૂચક ચિહ્ન;
 શકન (૨) પક્ષી [દુર્યોધનનો મામે]
 શકુનિ નં [સં.] પખી (૨) ગીધ (૩) પું
 શકુત નં [સં.] મોર (૨) શકન; પક્ષી.
 ૦શા સ્ત્રી ૦ [સં.] મેનકા અને વિશ્વામિત્રની
 પુત્રી; દુધ્યંતની પત્ની
 શકે આં [શકત પરથી] જાણે કે [પ.]
 શકેડું નં [સં.] બટેડું; માટીનું કોડિયું
 શકર સ્ત્રી ૦ [ફા. શકર; પ્રા. સકરા] સકર;
 ખાંડ. ૦ટેટી સ્ત્રી ૦ જુઓ શકરટેટી.
 ૦પારો પું જુઓ શકરપારો. -રિયું નં
 શકરિયું
 શક્ષ સ્ત્રી ૦ [જુઓ શિક્ષ] ચહેરો; સ્વરૂપ
 શક્ષાર વિં ૦ ધારીલા મુંદર ચહેરાવાળું
 (૨) મોહક; બભકાર
 શક્ષો પું [મ. શિક્ષ = છાપ કે શનલ = ચહેરા
 ઉપરથી] ચહેરો; મુંદર ભવ્ય ચહેરો (૨)
 ધરણાં પહેરેની ભભક

શક્તિ સ્ત્રી. [સં] સામર્થ્ય; બળ (૨) દેવી
(૩) એક અક્ષ. ૦પૂજક વિ. (૨) પું.
દેવીનો ઉપાસક. ૦પૂજા સ્ત્રી. [સં] દેવી-
પૂજા. ૦મતા સ્ત્રી. [સં] શક્તિ હોવી
તે; સામર્થ્ય. ૦માન [સં], ૦સંપત્તિ
વિ. બળવાન; સમર્થ

શક્ય વિ. [સં] બની શકે કે કરી શકાય
એવું. ૦તા સ્ત્રી. [સં] સમ્ભવ, શક્ય
હોતું તે [ઉદાહરણ, રાચી

શક પું. [સં] ઉદ. -કાણી સ્ત્રી. [સં]

શખસ પું. [મ. શલ્લ] માણસ

શગ સ્ત્રી. દીવાની જ્યોત

શગડી સ્ત્રી. કાલસા બાળવાનું એક સાધન;

ચૂલાનું કામ દેવી એક બનાવટ; સગડી

શગરામ ન. જુઓ શિગરામ

શશિ(-ચી) સ્ત્રી. [સં] ઉદાહરણ. ૦પતિ
પું. [સં] ઉદ.

શક વિ. [સં] પૂર્વ; હુચ્ચુ (૨) તેવો માણસ.

૦તા સ્ત્રી, ૦ત્વ ન. [તિના રેસા

શણ ન. [સં] લી ડીની ભતનો એક છોડ (૨)

શણગટ પું. સણગટ; પૂધટ; પૂમટો

શણગાર પું. [સં. નૃગાર; પ્રા. સિંગાર] શરીરને

શોભાવનાર વસ્ત્ર, આભૂષણ વગેરે. ૦ધું

સં. કિં સુશોભિત કરવું (૨) ધરેણા

પહેરવાં

શણગારું સં. કિં સણગારું; ફણગો ફૂટેવો

શણગો પું. સણગો, અકૂર; ફણગો

શણિયું ન. [‘શણ’ ઉપરથી] શણનું કપડું

શત પું. [સં] સો. ૦ક ન. [સં] સોનો

સમુદાય (૨) સેકું. ૦કેતુ પું. [સં] યજ્ઞ

કરનાર (૨) ઉદ. ૦ગુણ વિ. [સં] સો

ગણ. ૦ધા અ. [સં] સો રીતે. ૦દ્રુ સ્ત્રી.

[સં] સતત જ નદી. ૦મુખ વિ. [સં]

-સો મુખવાળું (૨) સો રીતે યજ્ઞ

શતસાઈ સ્ત્રી. [સં. શત ઉપરથી] સો શ્લોક-

વાળો ગ્રંથ [ઉત્સવ

શતાબ્દી સ્ત્રી. [સં] સેકું (૨) સો વર્ષનો

શતાવધાન ન. [સં] એકોસાથે સો વાતો

પર ધ્યાન આપવું કે સાંભળી યાદ રાખવી

તે કે તેવી શક્તિ. -ની વિ. શતાવધાનવાળું

શતાંશ પું. [સં] સોમો ભાગ

શત્રુ પું. [સં] વેરી; દુરમન. ૦ધન પું. [સં]

લક્ષમ્યનો ભાઈ. ૦તા સ્ત્રી, ૦ત્વ ન. [સં]

શત્રુવટ; દુરમનાઈ; ૦વટ સ્ત્રી. દુરમનાવટ;

વેર

શનિ પું. [સં] એ નામનો ગ્રહ (જુઓ

ગ્રહ) (૨) શનિવાર (૩) નીલમ [ની દેશી

વા. પ્ર. દુર્ભાગ્ય; બારે વિપત્તિનો સમય

(સાડાસાત દિવસ, -માસ કે, -વર્ષ) રહેતો

મનાય છે). ૦વાર પું. [સં] અઠવાડિ-

યાનો આતમે દિવસ. ૦ચર પું. શનિ

શનૈઃ અ. [સં] ધીમે ધીમે

શનૈચર પું. [સં] જુઓ શનિચર

શપથ પું. [સં] સોમંદ; કસમ

શખ ન. [સં] મડદું

શખનમ ન. [કા.] ગ્રાકળ (૨) એવું ઝીણું ને

મૃદુ મલમલનું કાપડ [લીલડી

શખરી સ્ત્રી. [સં] રામની પરમમંત્રી એક

શીષક પું. [સં] અવાજ (૨) બોલ; વચન

(૩) અર્થપૂર્ણ એક કે વધારે અક્ષરોનો

સમુચ્ચય [બ્યા.] ૦કોશ (-ય) પું. [સં]

ભાષાના શબ્દોના સંગ્રહનો ગ્રંથ. ૦ચિત્ર

ન. [સં] શબ્દો દ્વારા આપેલો ચિતાર-

દોરેલું ચિત્ર. ૦તળા સ્ત્રી. જુઓ વાઝળ.

૦અમાણ ન. [સં] શબ્દજ્ઞાનનું સાધન

(૨) શાબ્દિક પુરાવો. ૦અયોગ પું.

શબ્દનો પ્રયોગ-ઉપયોગ કે વાપર (૨)

રૂઢિપ્રયોગ. ૦અક્ષર ન. [સં] શબ્દરૂપી

બ્રહ્મ-વેદ. ૦યોગી વિ. નામ સાથે

સંબંધમાં વપરાતું; નામયોગી (અન્યથા)

[બ્યા.] ૦રચના સ્ત્રી. શબ્દોની ગોઠવણી;

બોલવા લખવાની શૈલી. ૦વેધી વિ. [મ.]

માત્ર શબ્દ-અવાજને આધારે ધાતું બાણ

મારનારું. ૦શક્તિ સ્ત્રી. [સં] શબ્દની

અર્થબોધક શક્તિ (અભિધા, લક્ષણા

અને વ્યજના). -બહાલીત વિ. [સં]

શબ્દથી ન વર્ણવી શકાય એવું. -બહાર્થ

પું. [સં] શબ્દનો અર્થ (૨) શાબ્દિક

अथ.—एडासंकारपुं०[सं.]शब्दरयनानी
यमकृतवज्रो अलंकार[का.शा.]-एडासु
वि० नकामा वधारेपयता शब्दोवाशुं के
तेषी शैलीनं; 'वज्रो'अ

શમ પું. [સં.] શાંતિ (૨) ક્ષમા (૩) ઉદ્વિગ્ન
અને વાસનાઓનું શાંત થવું તે. વ્તા
સ્ત્રી. શાંતિ (૨) ક્ષમા; ધીરજ. વન્ નં
[સં.] શાંત પડવું કે પાડવું તે. વ્યું
[સ. શ્મ.] શાંત પડવું; ટહુ પડવું (૨)
નાર પામવું

શમશમચું અં કિં [સ. રમ્] હાલતું
ચાલતું ખં યઈ જલું (ર) ચાંત યલું
શમશેર સ્રીં [ફા.] તરવાર. ંખહાદુર
વિં તરવાર ચલાવવામાં ખહાદુર (એક
ખિતાબ)

શમળી સો. એક પદો; સમગ્ર
 શમા સો. [વ.] મીઝબતો (૨) દીવો [લા.]
 શમિયાનો પું. [નુ]ઓ શામિયાનો. તંબૂ
 શમી સો. [સં.] એક શાક; સમડો. ૦ પૂજન
 સમગ્રના વૃક્ષાનું પૂજન (દશેરા પર ચાલે)
 શયતાન પું. [વ.] ઈશ્વર સામે બળવો
 કરનાર એક ફિરસ્તો (૨) બદમાશ, સેતાન.
 -નિયત સો. બદમાશી

શાયદા વિં [ફા.] થેયું; ગાંડું (૨) પ્રેમથેયું
શયન નં [સ.] સૂયું તે (૨) પધારી. ંગૃહ
નં સવાનો ઝોરડો.

शरथा श्री० [सं.] पयारी
 शर पुं०; न० [सं.] भाष्य
 शरत्त्रयं पुं० [सं.] शरदृक्तृतो अर्द्ध
 शरत्पु न० [सं.] आश्रय; रक्षण; आश्रय.
 [शरत्पे आवर्ण = तापे यत्तु]

શરણાર્થીઓં [કા. સદનાર] કૂંકીને વગાડવાનું
એક વાત.

શરણાગત વિં [સ.] શરણે આવેલું. -તિ
શ્રીં શરણે આવવું તે

શરણાથી વિ. [સ.] શરણ ધન્યનારું

શરણું નં ૧૨૫; આશ્રય

શાસનવિ. (૨) નં. [સ.] શાસન ૬૪૬ શકે એવું

૨૧૨૮ આં (ખ. શત) હોડ; ૪૨૨૨ બાધી.

—ती वि० [फा.] शरतने लगतुं; शरत-
वाणुं (२) शरत करी होय तेवुं
शरतपूष्टिं भास्त्री० [स.] आश्विन पूष्टिं भा;
भागेककारी पदम

ਸ਼. ੨੬ ਥੀ. [ਜ.] ਆਸੋਈ ਭਾਰਤੀ ਮਾਸ
ਮੁਥੀ ਰਹੇ ਸਨ (੨) ਵਧ [ਲਾ.]. ੦੫੦੦
ਥੀ. ੨੨੫੫ [ਸ.] [ਸਥਾਪਨਾ]

શરદી સ્ત્રી. (પા. સર્વ) ઠંડી; બેજ (૨)

शरदु(-दा)स्तेष पु० [स.] आश्विन

પીણી માના-શરદ પૂનમના ઉત્સવ
શરદાત પુનઃનંબ્ર. કથના રસનું બનાવેલું
પીણું. -તી વિં આઠા રંગનું (૨) શ્રી
એક જાતનું બારીક કાપડ

શરમ સ્ત્રી (કા. શર્મ) લગ્ન (૨) પ્રતિષ્ઠા;
 ઇગ્ન (૩) લયાનત - ભાવપૂર્ણ સંક્રિં

‘शरमातुं’ नुं प्रेरक (२) शरम के मान
 राभी समझे—माने ज्ये ४२तुं; शरमथी
 मनावतुं—मातुं अ० कि० शरम आवची
 (२) जंभवाणुं पडतुं.—माथी वि० शरमाय
 ज्येतुं; शरमवाणुं.—भि० गी स्त्री० [फा.]
 शरम.—भि० दुं वि० [फा. शरमिदह]
 शरमथी जंभवाणुं पडी गयेतु

શરયુ(પૂ) ત્રીઠ (સ.) જુઓ: સરયુ

शरधुं वि० [लुथो। सरधुं] तीक्ष्ण कान्तं

શરધું વિંતેયાર જમીન ઉપર વરસાદની ધાર
પડવાથી જે સુવાસ નીકળે છે તેવું. ઉદાહ

નવી માટલીનું પાણી રાશ્વું રાશ્વું લાગે છે

२:२४६ श्री० [स.] बाधने वरसाद

શરભડા પું જુઓ ચિરંજીવ
શરભડા પું જુઓ ચિરંજીવ

ଆହୁରଥା ପଦ୍ୟା ଦିପ୍ତୋ।

शराङ्ग पुं० [अ. सर्गाङ्ग] धीरधारनो ध धो
करनाडः नाथावटी

शरादत स्त्री० [म.] भाष्यार्थ; लायकी

શરાદી શ્લો. શરાદને લગતું (૨) ચોક્કસ

(२) श्री नाथापट्ट

शरणि पु० [म.] द्वि० वृत्तिः सौ० वृत्तिः
 धन० वृत्तिः सौ० शरणिर्न व्यस्यतः

શરાણખેરી.-બી વિ. હાથ પીનાર

શરાવ [સં.], ૦હ્રું નં સકોટુ; અપહિયું
 શરાસન નં [સ.] ધનુષ્ય
 શરિયત સો [અ.] કુરાનનું અનુશાસન
 -ધાર્મિક નિયમો
 શરીર વિં [અ.] જીવાકુળનું (૨) પ્રતિષ્ઠિત;
 આબરૂદાર (૩) પું મોટા સહેરનો
 સરકારનિયુક્ત એક નાગરિક અધિકારી
 શરીર નં [સ.] દેહ. ૦ધારી વિં શરીરી.
 ૦યાત્રા સો [સ.] શરીરનો નિર્વાહ (૨)
 શરીરનો વ્યાપાર. ૦રચના સો શરીરની
 રચના. ૦વિદ્યા સો શરીરની રચના
 વગેરેનું વિજ્ઞાન, 'ફિઝિયોલોજી' ૦સંપત્તિ
 સો [સ.] આરોગ્ય; શારીરિક શક્તિ.
 ૦સંબંધ પું [સ.] શરીર સાથેનો
 સંબંધ (૨) સંબોગ સંબંધ. -રી
 વિં [સ.] શરીરવાળું (૨) પું આત્મા
 શરુ નં [પા. સર્વ] એક જનનું ઝાડ; સડુ
 શરૂ વિં [અ. શુરુ] આરંભાયેલું; ચાલુ.
 ૦આત સો આરંભ; પહેલ
 શર્કરા સો [સં.] સાકર; ખાંડ
 શર્મિષ્ઠા સો [સ.] ચર્માત્મી એક રાણી
 શર્વ પું [સ.] શિવ
 શર્વરી સો [સં.] રાત્રી. ૦પતિ, ૦શ[નંદી] સો
 પું ચંદ્ર
 શલભ નં [સ.] તીર
 શલાકા સો [સં.] સળા (૨) પીળી
 શલાવડું નં જુઓ શરાવડું
 શલ્ય નં [સં.] તીર (૨) કાટો (૩) પું
 માદ્રોનો બાર્ડ
 શલ્યા સો [જુઓ શલા] પચ્ચની છાત્ર
 શશ, ૦ક પું; નં [સં.] સસલું. ૦ધર પું
 [સં.] ચંદ્ર. -શાંક પું [સં.] ચંદ્ર
 શશિકલા [સં.], -ળા સો ચંદ્રની કળા
 શશિકાંત પું [સં.] જુઓ ચંદ્રકાંત
 શશિચર પું [પ્રા. સ્પદર (સં. શશપર)] ચંદ્ર
 શશિલેખા સો [સં.] શશિકળા
 શશી પું [સં.] ચંદ્ર
 -શરે નં [સ.] (મારવાનું) દધિયાર. ૦કિયા
 સો વાદકાપ; 'ઓપરેશન'. ૦ધારી

વિં સસ ધારણ દરનાડું (૨) પું યોદ્ધો.
 ૦મયોગ પું વાદકાપ; 'ઓપરેશન'.
 ૦યુદ્ધ નં સશસ્ત્રથી -હિ સક યુદ્ધ.
 ૦વિદ્યા સો [સં.] સસ વાપરવાની વિદ્યા.
 -સ્રાસ્રે નં જાં વં [સં.] સસ અને
 અસ્ર; મારવાનાં નેમજ કેંકવાનાં દધિયાર
 શસ્ય નં [સં.] અનાજ
 શણકત સો [અ.] શલીદ યહું તે
 શણાળી સો [સ. શેપાલિકા; પ્રા. સેદાડિકા]
 એક કૂલઝાડ
 શલીદ વિં (૨) પું [અ.] ધર્મયુદ્ધમાં પ્રાણ
 આપનાર. -દી સો શલીદપણું
 શહૂર નં [અ. શુર] હોય; આવડત
 શહેનશાહ (શહે) પું [ફા. શહેનશાહ] રાજા
 ઓનો રાજા; સમ્રાટ. ૦ત સો સામાન્ય.
 -દી વિં શહેનશાહ સંબંધી (૨) સો
 શહેનશાહત
 શહેર (શહે) નં [ફા. શા] નગર; મોટું
 ગામ. -રી વિં શહેરનું કે તે સંબંધી
 (૨) પું શહેરમાં વસનાર (૩) નાગરિક;
 'સિટિઝન'
 શળ પું [સં. શલાકા ઉપરથી] શળથી પડેલો
 આંકો; સળ (૨) સોળ
 શળી સો [સ. શલાકા] સળી
 શંકર પું [સં.] શિવ -સાચાર્ય પું [સં.]
 કેવલાદેવતા પ્રવર્તક આચાર્ય કે તેમણે
 રચાયેલ પીઠનો અધિપતિ
 શંકા સો [સં.] મક; સ દેહ; વહેમ (૨)
 કલિપત ભય (૩) ઝાડા પેશાબની હાજત.
 ૦હું અં કિં સ દેહમાં પડવું; વહેમાવું
 (૨) સંકેતવાવું; શરમાવું. ૦રીલ વિં
 વહેમી. ૦રુપક વિં [સં.] જેને વિષે શંકા
 હોય તેવું. -કિત વિં [સં.] શંકાવાળું
 શંકુ નં [સં.] ઉપર જતાં અણિયાળી થતી
 જતી ગોળ એકકની ધન આકૃતિ (૨)
 હંભર અખજ
 શંખ પું [સં.] એક જાતના દરિયાઈ પ્રાણીનું
 કાટલું જેને કૂંકવાથી અવાજ થાય છે (૨)
 આંગળી ઉપરનું તેના આકારનું ચિહ્ન

(३) भूषं [ख] [०००] के वे = देवाणु
कादव (व्य. गमा)]
श. भ. ७३ न० [३२० का सारराहत] एक
सक्रे यीक्रे पथर के तेने भूके
श. भ. ७३ श्री [०००] श. भिनी - क'शा,
क कासियण श्री [नाने श. भ.
श. भ. ७३ श्री नाने श. भ. ७३ - ये पुं
श. भिनी श्री [स] कामशास्त्र प्रभावेना
यार वर्गोमाना एक वर्ग नी सी (पभिनी,
विनिष्ठा, हस्तिनी अने श. भिनी)
श. ७ पुं [स] पठ, नपुंसक
श. ७ पुं [स] शिव
श. ७ भेयो पुं ७ श्री ७ श्री नते के वस्तु
भेयो अन्वयवस्थित समूह, भीयते (२)
अदारे वस्तुं सेनभेय यतु ते
-श. अ० [स] श. भ. ७३ लागता ते के मे-हिसाणे
भेयो आन भताने छे उदा० श. भ. ७३
-श. ७ वि० [का शाही] नामने अते लागता
'तेने लगतु ते रीतनु, तेना नेत्र' भेयो
अथ' सूयवे छे उदा० वालियाराश
श. ७ न० [स] न० आर्थ शकाय तेना कं, कं,
कं, भाथ
श. ७ पुं [०००] श्री ००० श्री ००० (२)
पिगाची खुडे।
श. ७ पं० [०००] न० श. ७ भाथ
श. ७ पुं [०००] न० श. ७ न० भलर
श. ७ पुं [०००] श. ७ न० श. ७ (२) सामान्य
केनष्ठु गी म्हाय भेयो - भद्वर विनातु
ते [ख]
श. ७ पुं [स] वनस्पतिनो आहार,
अन्नाहार - गी वि० (२) पु अन्नाहारी,
'वेनिटेरियन' [पिशायी के देवी
श. ७ श्री ००० [स] दुर्गा ना गायमानी एक
श. ७ अ० [स] एक ७ परी श. ७ स वत प्रभावे
श. ७ वि० [स] गति स भधी (२) श. भिनी
के देवीनु पञ्च (३) पुं तेवे मायस
श. ७ कं ०००, ०००, ००० पुं [स]
गीनम भुद्ध [०००] साक्षी
श. ७ श्री ००० आभर, वर (२) अटक (३)

श. ७ श्री ००० [स] ७ श्री (२) विनाग (३)
भुद्ध भुद्ध गोत्रो के भुद्धोभा प्रयक्षित
वेदनी स दितानो पाठ के कभोवे ०००
पुं [स] वादरे
श. ७ वि० (२) श. ७ वि० [का] पुं शिष्य,
भेयो (२) सहायक, भद्वर
श. ७ न० [स] श. ७
श. ७ पुं [स] कसोटीना पथरे
श. ७ पुं न० [०००] साक्षी, सान ७ श. ७
(२) श्री ७ भागवानु पात्र
श. ७ पुं श्री ०००, ००० न० [श. ७ परी] उदा
पथ, यतुराध
श. ७ वि० [मा स्याग (स स्याग)] यतुरा, श. ७
श. ७ श्री ००० [स शत, मा शत, सता] श. ७
उदा, निरात
श. ७ श्री ००० [का] लभ
श. ७ श्री ००० [अ] लभ (२) देवाव, छटा,
दण्डम उदा वि० छटादार, धात्री (२)
नगरमान
श. ७ पुं [स] भद्वर ००० स० किं [स श. ७]
श. ७ देवा - पित वि० [स] नाप पामे
श. ७ श्री ००० [का] साभास, धन्य वाद
-श. ७ धन्यवाद, तारीक्ष [भौषि
श. ७ वि० [स] श. ७ के तेने लगतु (२)
श. ७ वि० [स] श. ७ भेयो, श. ७ श. ७
श. ७ वि० [स] श. ७ पुं [स] श. ७ श्री ७
-श. ७ वि० काथ - गी पुं श्री ७
श. ७ भिथानो पुं [का] ००० श. ७ भिथानो
श. ७ वि० [अ] श. ७ भेयो, भेयो, भेयो
श. ७ पुं [अ] श. ७ कवि, विद्वान - श्री
श्री ७ श. ७ (२) काथकणा, कविता
श. ७ वि० [स] (समासेन अते) 'सुतार'
पेदतार' भेयो अथ' भा (शेषभाथी)
श. ७ (शा) पुं काथ छिद्र ००० श्री ७ श. ७
पाठवानु आहार भेयो ००० पुं मोदी
श. ७ (२) कृताभा वधारे पाणी लाववा
श. ७ पाठवे ते के नय भ. भिनी भा कितारी
देवा भ. भ. भ. ते, 'भारिग'
श. ७ श्री ००० [स] स. भ. भ. ००० श्री ०००

વિદ્યાપીઠ (૨) ચંકરાચાર્યની પશ્ચિમ
ભારતની ગાદી કે મઠ (ફારકાનો)
શારતું (શા') સંકિં શાર પાડવો (૨)
મહેલાયી બાળતું [લા.]

શારંગે નં [સં. શાંગ] જુઓ સારંગ.
ધર, બપોલું પું વિષય
શારીરિક વિં [સં.] શરીર સંબંધી
શાદૂં લ પું [મં.] વાદ્ય. વાંકીડિત પું [સં.]
એક છંદ

શાક પું [સં.] સાગનુ ઝાડ
શાક સોં [પા.] બરેલી કિનારનું ઓટવાનું
બનનું એક કીમતી વસ્ત. ૦દુશાકા
પું બંબવં માનાથે અપાતા શેલાપાપડી
વગેરે [નિશાળ]

શાકા સોં [મં.] મકાન; ધર (૨) પાકાણા;
શાકિ સોં [સં.] રાગર; શાળ

શાલિઆમ પું [સં.] વિષ્ણુના પ્રતીક તરીકે
પૂજાનો કાળો લીસો ગોળ પથ્થર

શાલિની પું [સં.] એક છંદ (૨) વિં સોં
'શાલી'નું સોં ૩૫

શાલિવાહન પું [સં.] શક જાતિનો એક
પ્રસિદ્ધ રાજા, જેનાથી શક સંવત ગણાય છે
શાલિહોત્ર પું [સં.] ઘોડો (૨) ઘોડા વગેરે
જનવરોનું વૈદું. -ત્રી પું અશ્વવેદ;
જનવરોનો વેદ; સાલોત્રી

-શાલી [સં.] વિં નામને અંતે લાગતાં,
'વાળું' અર્થે બતાવે છે (પ્રભાવશાલી)

શાલોપયોગી વિં [સં.] વિદ્યાર્થીઓને
ઉપયોગી

શાલમલિ પું; નં [સં.] એક ઝાડ; શીમળો
શાવ (૦ક) પું; નં [સં.] બાળ; બચ્ચું

શાશ્વત વિં [સં.] નિત્ય. ૦ત્તા સોં
શાસ્ત્રક પું [સં.] શિક્ષા કરનાર (૨) રાજા;
હાકેમ

શાસ્ત્ર નં [સં.] શિક્ષા (૨) અમલ; રાજ્ય
(૩) આજ્ઞા (૪) ઉપદેશ. ૦ત્ત્ર નં
રાજ્યતંત્ર. ૦પદ્ધતિ સોં રાજ્ય ચલાવ-
વાની પદ્ધતિ

શાસ્ત્ર નં [સં.] ધર્મગ્રંથ (૨) કોઈ પણ

વિષયનું તાત્વિક તેમજ વ્યવસ્થિત જ્ઞાન.
૦કાર પું [સં.] શાસ્ત્ર રચનાર. ૦દ્વ વિં
(૨) પું શાસ્ત્ર જાણનાર -ત્રાથ પું [સં.]
શાસ્ત્ર વિષયક ચર્ચા (૨) શાસ્ત્રના અર્થની
ચર્ચા. -ત્રી પું [સં.] શાસ્ત્ર જાણનાર
(૨) એક બ્રાહ્મણ અટક. -ત્રીય વિં
[સં.] શાસ્ત્ર સંબંધી, શાસ્ત્રનું (૨) શાસ્ત્રરૂઢ.
-ત્રીયતા સોં શાસ્ત્રશુદ્ધ હોતું તે.
-ત્રીપ્રતા વં [સં.] શાસ્ત્રમાં રહેતું

શાક પું [પા.] મુસલમાન રાજા; બાદશાહ
(૨) શાક (૩) પ્રમાણિક-વટવાળો પુરુષ
(૪) (કટાક્ષમાં) ચોર (૫) વાલિયાઓમાં
એક અટક. ૦ગદી સોં બાદશાહની પુત્રી.
૦ગદો પું બાદશાહનો પુત્ર. ૦જેગ વિં,
૦જેગી વિં સોં પ્રમાણિક (૨) સ્વી-
કારવા જોગ; કાયદેસર; લાવનારને નાણાં
આપવાં પડે તેવી (ફૂંડી)

શાકમૃગ નં આફ્રિકાનું એક મોટું પક્ષી
શાહી વિં [પા.] શાહ સંબંધી (૨) સામા-
ન્યનું, -ને લગતું

શાહી સોં [પા. સિવાહી] લખવામાં વપરાનો
પ્રવાદી રંગીન પદાર્થ; સાહી. ૦ચૂસ પું;
નં સાહીને ચૂસી લે તેવો એક જાતનો
કાગળ

શાહુકાર પું [સં. સાયુ (પ્રા. સાહુ) + કાર]
શાક; નાણાવટી (૨) વટવાળો; પ્રમાણિક
(૩) (કટાક્ષમાં) ચોર; હુચ્ચો -ત્રી સોં
શાહુકારપણું; પ્રમાણિકતા

શાહુડી સોં [સં. શલ્યકો] જમીનમાં બોડ
કરીને રહેતું એક આહીદાર પીછાંવાળું
પ્રાણી; સાહુડી

શાહેક પું [જ. શાહિદ] સાક્ષી પૂરનાર.
-દી સોં સાક્ષી; પુરાવો (૨) પું જુઓ
શાહેક; સાક્ષી

શાળ સોં [સં. શાલિ] ડાંગર
શાળા સોં જુઓ શાકા

-શાળી વિં જુઓ -શાલી

શાળી સોં [જુઓ શાલિ] ડાંગર

શાળોપયોગી વિં જુઓ શાલોપયોગી

શાકર(-રી) વિન્[સ] શ કર સ બ ધી (૨)
 શ કરાચાર્યનું
 શાંત વિન્[સ] શાંતિયુક્ત -તિ સ્ત્રીન્[સ]
 વેગ, દોષ કે ક્રિયાનો અભાવ (૨) ક્લેશ
 કે કાસ કે યુદ્ધનો અભાવ (૩) નીરવતા
 (૪) માનસિક કે ગારીરિય ઉપદ્રવ કે
 વિકારનું મગી જતું તે (૫) ધીરજ,
 ખામોશ (૬) વિશ્રામ, નિવૃત્તિ -તિપાક
 પું શાંતિ થાય એ માટે થતા મંત્રનો
 પાક -તિમય વિન્ શાંતિથી બરેલું
 શાંત પું, નન્[સ] ધનુષ્ય (૨) વિષ્ણુનું
 ધનુષ્ય બંધર. બપાણું પું [સ] વિષ્ણુ
 શિકરાવતું સન્કિન્ 'ગિકાવતું' ગ્રેરક
 શિકરાવું અન્કિન્ 'શિકારવું' કર્મણિ
 શિકલ સ્ત્રીન્ [અ શક્ત] મુખાકૃતિ, ચહેરો
 શિકરત સ્ત્રીન્[પા] પરાગ્રથ, હાર
 શિકાકઈ સ્ત્રીન્ગેય કાપનારી એક વનગપતિ,
 વિકાખાઈ
 શિકાયત સ્ત્રીન્[અ] ક્રિયાદ, ભૂય કાઠવી તે
 શિકાર પું [પા] ગમત, ખોરાક કે
 કસરત માટે પશુપંખીને મારવા તે, મૃગયા
 (૨) એ રીતે મારેલું કે મારના થોડા
 પ્રાણી (૩) ભોગ, બક્ષિયા [પ્રાચ]
 શિકારવું સન્કિન્ સ્વીકારવું (દ્વડી માટે
 શિકારી(-ર) વિન્ [પા] શિકાર સબ ધી
 (૨) શિકાર કરનાર (૩) પું શિકાર
 કરનાર, પારધી
 શિકોતર(-રી) સ્ત્રીન્ દિ. સીકોતરી=સ્ત્રી
 શિકોતરા જેવી ભૂતડી -રૂ નન્ વળગેલું
 છટે નહિ તેલું ભૂત
 શિક્કય સ્ત્રીન્ જુઓ શિકય
 શિક્કે અન્ શિક્કે, સુધ્યા, સહિત
 શિક્કક પું [સ] શિક્કણ આપનાર
 શિક્કવુ નન્ [સ] કેળવણી (૨) બોવ,
 ઉપદેશ બપદ્ધતિ સ્ત્રીન્ શિક્કણ આપવાની
 પદ્ધતિ રશાસ્ત્ર નન્ શિક્કણનું શાસ્ત્ર
 શિક્કા સ્ત્રીન્ [સ] જ્ઞાન, બોધ શિખામણ
 (૨) સભ (૩) એક વેદાંગ, ઉચ્ચારશાસ્ત્ર
 બપત્રી સ્ત્રીન્ શિક્કા-બોધ આપતું લખાણ

કેઅથ(ર)સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયનો એક
 મુખ્ય બોધગ્રંથ -શિક્કા સ્ત્રીન્ [સ] સ્ત્રી
 શિક્કક. -શિક્કવિન્[સ] શિક્કણ પામેલું
 શિખર નન્[સ] પર્વતની ટોચ(૨) મથાણું;
 ટોચ -રિણી પું [સ] એક છદ્
 શિખવણી સ્ત્રીન્ બકેરણી, છાની શિખામણ
 શિખવાડવું અન્કિન્ જુઓ શીખવવું (૨)
 બકેરણ ઉરકેરણ [લા]
 શિખડ પું [દિ છિદ્દમ] દહી ખાડની
 બનાવાતી એક મીઠી વાની
 શિખડી પું[સ] મોર(૨)દ્વપદ ચાલનો પુત્ર
 શિખા સ્ત્રીન્ [સ] ચોટલી (૨) ઘોડા (૩) જોત
 શિખાઉ વિન્ શીખવું (૨) બિનઅનુભવી
 શિખામણ સ્ત્રીન્ [સરન્ પ્રા શિક્કાવળ
 (સ શિક્કણ)] બોધ, શિક્કા, સલાહ
 શિખરમ નન્ સિખરામ, એક વાદન
 શિચિલ વિન્ [સ] નરમ, ઢીકું પડી ગયેલું,
 (૨) નિર્બળ (૩) થાકેલું બતા સ્ત્રીન્.
 શિકારમ સ્ત્રીન્ જુઓ શિકારમ
 શિખિ પું [સ] હોલાને માટે બાળને
 શરીર આપનાર પુરાણપ્રસિદ્ધ રાજા
 શિખિકા સ્ત્રીન્ [સ] પાતળી
 શિખિર પું [સ] તબ્બ (૨) છાવણી
 શિચળ નન્ [જુઓ શીલ] સતીત્વ, સોનું
 પાવિત્ર્ય [સંપ્રદાયનું
 શિયા વિન્ [અ] એ નામના મુસવમાની
 શિયાવિયા વિન્ ગમરાયેલું, બાવડું (૨)
 ભોડું પડી ગયેલું
 શિયાળ પું, સ્ત્રીન્, બું, -શિયું નન્ [સ
 ગુગલ, પ્રા સિમાલ] કૃતરાના વર્ગનું એક
 પ્રાણી
 શિયાળું વિન્ ગિયાળામા થતું
 શિયાળો પું [સ કીતકાલ, કે સિમહિ]
 (કાલિકથી માધ મહિના મુવીની)
 શકની જન્મ
 શિર નન્ [સ, સરન્ પા કર] માથું (૨)
 ટોચ, મથાણું (૩) લરકરની આગલી
 હાર. રશ્ત્ર વિન્ [સ] માયાના છત્રરૂપ,
 પાત્રક, વડીય રશ્ત્ર પું [સ] માથું
 કાપી નાખવું તે રશ્ત્ર વિન્ શિરરશ્ત્ર

शिरजरी स्त्री० [फा. सर + जोर उपरयी]
 नोरावरी; नोरावरी
 शिरताम पुं० [फा. सर + ताम] माथानो
 भुगट (२) वडील; उपरी [ला.]
 शिरचेख पुं० [सर + प्रा. सरचे] पाथडी
 के फेंटा परतुं छातुं; कलगी; तोरी
 शिरभोर पुं० [शिर + प्रा. मज्ज (सं. मुकुट)]
 माथानो भुगट (२) सव'श्रेष्ठ ते [ला.]
 शिरसा अ० [सं.] शिर वडे. ० व'ध वि०
 [सं.] माथुं नभाववा जेवुं; मान्य
 शिरस्तेदार पुं० [शिरस्ती + दार] अमल-
 दारनो मुख्य कारकुन. —री स्त्री० शिरस्ते-
 दारनुं काम के पद
 शिरस्ती पुं० [फा. सरिस्त] प्रथा; रिवाज
 शिरा स्त्री० [सं.] रक्तवाहिनी; नस
 शिरार्थ (रा') स्त्री० [म. सुराही] जभा भोनुं
 पाथीनुं ऐक वासल
 शिरामण (रा') न०, —खी स्त्री० नास्ती
 शिरावतुं (रा') स०कि० नास्ती करवा
 शिरीष न० [सं.] ऐक आड (२) तेनुं दूध
 शिशार्थ (रा') स्त्री० लुआ शिरार्थ
 शिशैधार्थ वि० [सं.] माथे यडाववा—स्वीका-
 रवा योअ
 शिशैभि'दु न० [सं.] ज'यामां ज'युं जि'दु
 के रगान; टाय (२) 'वटे'कस [ग.]
 शिशैलाग पुं० [सं.] टायनो के माथानो भाग
 शिशैमण्डि पुं० [सं.] यूडामण्डि (२) मुख्य;
 श्रेष्ठ; नायक [ला.] [रवा लायक
 शिशैमान्य वि० [सं.] माथे यडाववा—स्वीका-
 शिला स्त्री० [सं.] पथरनी छाल. ० छाप
 स्त्री० शिला उपर केतरीने करेवुं छापकाम.
 ० जित न० [सं.] कुंगरनो रस मनाती ऐक
 पौष्टिक औषधि. ० रैपण्डु न० [म. लोपण]
 मकान आंधवामां प्रथम तेनो पाथानो
 पथर भूकवा ते—तेनो विधि. ० जेअ
 पुं० पथर उपर केतरेखो लेअ
 शिलिंग पुं० [सं.] ऐक अ'जेअ सिक्को
 (आरेक आना जेत्यो)
 शिली'म न० [सं.] टाय; ह्तरानो कान

शिल्प न० [सं.] कारीगरी; कला (२) आंध-
 कामनी कला. ० कार पुं० [सं.] कारीगर (२)
 आंधकाममां प्रवीण भाखस. ० शिल्प न०
 [सं.] शिल्पनुं शास्त्र. —दपी वि० शिल्पने
 लगतुं (२) पुं० शिल्पशास्त्री (३) कारीगर
 शिव वि० [सं.] शुभ; कल्याणकारी (२) पुं०
 स'कर; महादेव (३) न० कल्याण. ० छ
 पुं० (मानार्थ) शिव; महादेव. ० निर्माह्य
 न० शिवने अर्पण यथेष्टुं ते (२) तेनी
 पेडे उपयोगमां न लेवा जेवुं ते. ० भाग
 पुं० शिव स'प्रदाय. ० रात (—त्रि, —त्री)
 स्त्री० [सं. शिवरात्रि] माघ वदि १४नी रात.
 ० शिव न० [सं.] शिवनुं शिवस्वरूपी
 प्रतीक. —वालथ न० [सं.] शिवनुं भदिर
 शिशिर स्त्री० [सं.] माघ ने कागल भासनी
 क'डी मज्ज
 शिशु पुं०; न० [सं.] आणक; अ'यु
 शिशुपाल [सं.] —पु पुं० जेहि देशनो प्रसिद्ध
 राज जेनो श्रीकृष्ण वध कर्यो हतो
 शिशूडी स्त्री० [रव०] नानो शिशूडी. —री
 पुं० पीसवा; सिसोरी
 शिश्र न० [सं.] पुत्रपत्नी शुद्धेन्द्रिय
 शिष्ट वि० [सं.] विद्वान; सुशिक्षित (२)
 स'लावित. ० रा स्त्री०, —ष्टाचार पुं० [सं.]
 शिष्टोमां चालतो आवेक्षो व्यवहार;
 शिष्टोना आचार (२) सत्य रीतमात
 (३) आदरसत्कार (४) सत्यता हेभाडवा
 भातर करवानो आचार
 शिष्य पुं० [सं.] शिष्यो; विद्यार्थी. ० वृत्ति
 स्त्री० शिष्यने तेना अर्थ पेडे मजती
 (नाथानी) मदद. —थ्या स्त्री० श्री शिष्य
 शिस्त स्त्री० [फा. इस्त = नेम] नियमनाद
 वतन; 'डिस्'प्लीन'. ० पादन न० शिस्त
 पाणनी—शिस्तमां रहेवुं ते. ० अर्द्ध वि०
 शिस्तवाणुं; शिस्तपूर्वक
 शिंग स्त्री० [डि. सिंग] कडोणनी के तेना
 जेवी पीवाणी पाथडी
 शिंग न० [प्रा. सिंग (सं. शिंग)] लुआ शि'जकुं.
 ० डांटेवुं स०कि० शिंगडा वडे उपराउपरी

મારુડ વડી સોં નાનુ શિગડુ (૨)
બદ્ધનો દારૂ ભરવાની શિગડામટની
નળી ઠડુ નં પશુના માથા ઉપરનો
અવયવ (૨) એવા આકારનું એક વાદ્ય,
રણશિગડુ —ગાળ(—પુ) વિં શિગમ
વાણુ —ગરિ વિં શિગડાવાણુ (૨) સોં
રણશિગડુ

શિગોડી સોં [સ શ્રગટક=ગિગોડુ]
જેને શિગોડા થાય છે તે વેડો —ડુ નં
પાણીમા યતી એક વે નુ કળ (૨) એના
આકારનું એક દારૂખાનું

શીકર પું, નં [સ] શીકર પાણીની છાટ,
ફરફર [નળી]

શીકલ્લી, શીકી સોં બળદને મોટે બધાતી
શીકુ નં [સ શિવ્ય પ્રા શિક્ય] (ખાધ
મૂકવાનો) અંધર લટકવાય એવો જોળી
જેવો પાટ, શીકુ

શીકે અં [નુઓ સિકે] સુ વા
શીખ સોં [સં શિક્ષા] શિખામણ (૨)
વિદાયગરી કે તે વેળા અપાતી ભેટ
શીખ સોં [વા સાળ] અણીદાર પોલો
લોહનો સળિયો (ચેનામાથી અનાજ
કાપવા માટેનો)

શીખ પું [સ શિખ્ય] શુરુ નાનકના સપ્રેદાયનો
અનુયાયી

શીખવવુ સંકિં [પ્રા સિલ્લર (સ શિખવ)]
બાણવવુ (૨) બ ભેરડુ ઉશકેરવુ [લા]

શીખવુ સંકિં [સ શિખ] બાણવુ જ્ઞાન
મેળવવુ

શીખે અં [નુઓ શીકે] સુધા

શીધ વિં [સ] સત્વર (૨) અં જ નહી
ઠકવિ પું શીધ કવિતા બનાવે તેવો કવિ
ઠકવિતા સોં ઠકવિ નં કશી પક્ષ
પૂવ તયારી વિના ટરતજ બનાવેલી
કવિતા ઠા સોં ઝડપ ઉતાવળ

શીડવુ સંકિં સીડવુ (કાણુ કાટ વગેરે)
પૂરવુ પૂરીને બાધ કરવુ (૨) ખીડવુ
(૩) દેવુ) વાળવુ

શીલ વિં [સ] ટાફ, ઠડુ (૨) નં સરીર

ઠડુ પડી જલુ તે ઠકટિલ ધ પું (ખેલ)

ધ્રવ આસપાસનો શીતળ કટિબધ પ્રદેશ

શીતલ વિં [સ] ઠડુ ઠા સોં

શીતલા સોં [સ] બળિયા (૨) શીતલા મા

ઠમા સોં બળિયાના રોગની દેવી

શીતળ, ઠા નુઓ 'શીતલ મા

શીતળા (ઠમા) નુઓ 'શીતલા' મા

ઠસાતમ સોં શ્રાવણ સુ કેવલ સાતમ

શીતાંશુ પું [સ] ચદ્ર [એવુ મધ્યમ

શીતોષ્ણ વિં [સ] અતિ ગરમ કે ઠડુ નહિ

શીદ (ઠને) અં શા માટે ? શુ કામ ?

શીદી પું [વા] સીદી હપસી

શીધુ નં રસોઈની મચી સામગ્રી સીધુ

શીમળ (—ગી) પું [સ જાલ્મલિ] એક ઝાડ

શીરીત વિં [વા] મીઠુ, મધુર

શીરું નં શીરા જેવો રંગડો ખીરું

શીરો (શી) પું [વા] એક મીઠી વાની (૨)

નુઓ શીરું

શીર્ણુ વિં [સ] ટૂટીટૂટી ગયેયુ (૨) જીર્ણ

(૩) ચીમળાઈ કે સુકાઈ ગયેયુ

શીર્ષ નં [સ] શીર્ષ, માથુ ઠક [સ] માથુ

(૨) ઓપરી (૩) માથાનો ટોપ (૪) મથાળુ

(વખાણવુ) (૫) વિં (અતે સમાસમા)

મથાળાવાળુ એ અર્થ મા —વાંસન નં

[+ મામન] માથા ઉપર ઊભા રહેવાનું

એક યોગાસન

શીલ નં [સ] સ્વભાવ (૨) વર્તણૂક (૩)

ચારિત્ર્ય (૪) શિયળ (૫) વિં (સમાસને

અતે) 'ના સ્વભાવવાળુ —ની ટેવવાળુ'

એવા અર્થ મા ઉદા. 'દાનશીલ' ઠવ ત

(—વુ) ઠવાનું [સ] વિં શીલવાળુ

શીશ નં [પ્રા સીસ (સ નીપી)] માથુ

જેટલું નં મારવામાં પડેરવાનું એ પડેરવું

શીશમ નં સીસમ

શીશમહેલ પું [વા શીશદ + મહેલ] દીવાલો

પર કાચ જડયા હોય એવી ઓરડી કે મંદાન

શીશી સોં કાચનું (દવા ધં બરવા વપરાયું)

એક પાત બાટલી [ઠસુધાડવી—વાઠકાપ

કરવા મોરોદોર્મની દવા સુધાગી મૂર્તી

આણવી] —શી પું [ફા રીસદ] મોટી
શીશા. [શીશામાં ઉતારવું = છેતરીને
કાળમા લેડુ - વગ કરવું]

શીળ, વપતું, વપાતું જુઓ 'શીય'માં
શીળવા પું, શીળશ નં જુઓ શીળી
શીળી સોં [પ્રા સીચલિયા (સ રીતલ્કી)]
એચિતા દીમણાઈ આવવાનો એકરોગ.
આતમ સોં જુઓ ગીતયાસાતમ
શીળુ વિં [પ્રા સીમલ (સ રીતલ્કી)] ઠડુ
—જો પું છયો

શી'કલી સોં જુઓ શીકલી
શીકી સોં પડિયાપતરાળાની બારેલી
ચોકી (૨) શીકવી
શીકું નં જુઓ શીકું [જુઓ 'શિગ'મા
શી'ગ, બી, ઠડું, ગાળી, ગાળું, ગી
શીગાડી, —કું' જુઓ 'શિગાડી'મા
શુક પું [સ] પોપટ (૨) શુકદેવ ઠેવ
' પું [સ] વ્યાસના પુત્ર-ભાગવતના કથાકાર
શુકન નં જુઓ શુકન (૨) સારા-શુભ
શુકન. —નિયાળ વિં રાકનવાળુ

શુકર પું [અ શુક] આભાર, ઉપકાર (૨)
સુભાચ્ચ (૩) ક્તેલ —રાના પુંબવં
ઉપકાર માનવો તે (૨) જેનેકાર
(૩) ક્તેલ [ભરાતુ બબર-ગુજરી
શુકરવાર પુંજુઓ શુકવાર —રી શુકવારે
શુકિત સોં [સ] છીપ [(૩) નં વીથં
શુક પું [સ] એ નામનો ગ્રંથ (૨) શુકવાર
શુક પું [અ] જુઓ શુકર ગુજારી સોં
[ફા.] આભાર માનવો તે

શુકવાર પુંઅકનાડિયાનો એક દિવસ (૨)
બલીનાર દગ, રામ —રી સોં શુકરવારી
શુકાચાર્ય પું દેવોના ગુડ (૨) દાજો
માલ્યસ [કા]

શુકાના પુંબવં [ફા] જુઓ શુકરાના
શુકવ વિં [મ] સફેદ, ધોળુ (૨) પું
બ્રાહ્મણોનો પુરોહિત (૩) એક બ્રાહ્મણ
અટક, ૦૫૬૧ પું, ૧૦૫૬૫, અજવાળિયુ
શુચિ વિં [સ] શુદ્ધ, પવિત્ર (૨) સોં
શુદ્ધતા, શુચિતા ૦૫૧ સોં, ૦૫૧ નં

શુદ્ધ વિં [મ] ચોખ્ખુ, સ્વચ્છ (૨) પવિત્ર
(૩) દોષગ્રહિત (૪) ભેગસેળ વિનાનું (૫)
સોં શુદ્ધિ, સૂધ, બાન; ખબર [પ]
—દ્વિતિ નં [અંત] શ્રી વલ્લભાચાર્યે
આપેલો મત

શુદ્ધિ સોં [સ] પવિત્રતા, શુદ્ધતા, સ્વચ્છતા
(૨) પ્રાચક્ષિત કરી પવિત્ર થવું તે (૩)
ધર્માતર કદેલાને ધાર્મિક ક્રિયા કરી
મૂળ ધર્મમા પાધુ આણવું કે તેને આવડ
તે (૪) બાન, ભગૃતિ. ૦૫૩ (૦૬) નં
છાપની બોળાના સુધારાની યાદી

શુની સોં [સ] ફતરી
શુભ વિં [સ] મગજપ્રદ, કલ્યાણકારી (૨)
નં બહુ, કલ્યાણ. ૦૫૧૮૬ વિં શુભે
ચક. ૦૫૨૨૨૨૦ [સ] 'બહુ યાચો'
એવુ આશીર્વાચન —તેચક વિં [અ.
ચક] શુભ ઇચ્છનારું, દિતેચ્છ —તેચા
[+ ચ્છા] શુભ યાચો એવી ઇચ્છા —લોપ-
માલાચક વિં [અપમા + લાયક] શુભ
ઉપમાઓને લાયક (પત્રલેખનમા વિરોધણ)

શુભ વિં [સ] ઉત્તમવળ (૨) સફેદ
શુભાર પું [ફા] સુમાર, આશરો, અડસટો
(૨) હિસાબ, ગણતરી —રે અં ૦ આશરે,
અદાજી, અડસટ્ટે
શુટક નં [સ] દાયજે, સોધન (૨) કન્યાની
કિમત તરીકે વર પાસેથી લેવાતુ ધન
(૩) મૂલ્ય, કિમત (૪) લાડુ (૫)
જઠાત, દાણ

શુશ્રૂષા સોં [સ] સેવાચારી [સોં
શુકં વિં [સ] રાકું; રસ વગગુ, લખુ. ૦૫૧
શું સં વરતવાચક પ્રસાર્ય સર્વનામ
(શું કહો છો ?) (૨) જેપરવાઈ કે તુચ્છકાર
બતાવવા પ્રસાર્યમા વપરાય છે (તારાથી
શું થાય તેમ છે ?) (૩) વિં કયુ, કઈ
ભતનું એ અર્થમા સવાલ પૂછતા વપરાય
છે તે સો પદાર્થ છે ? (૪) આસાર્ય-
સૂચક (શો રાકું ?) (૫) પ્રસાર્યસૂચક
(શો વિચાર છે ?) (૬) કેટલાક પ્રયોગોમા
'કઈ' 'શું' જેવો અર્થ થાય છે (શું

શોકપગલું (શોક.) નં મરેલી શોક નડે
 નહિ એમ માની ગળામાં પહેરાતું
 માદળિયું કે ધરેલું [શોકથી પીડિત
 શોકાતુર, શોકાત્ વિં [+ આહુર, આર્ત]
 શોકિયું નં જુઓ સોગિયું
 શોકીન (શો) વિં [જ.] શોખીન
 શોખ (શો) પું [જુઓ શોક જ.] હોંસ;
 ઇચ્છા; કાઠ (૨) મોજમજ; રંગબાજ.
 -ખી(વન) વિં શોખ કરનાર; શોખ
 મારનાર
 શોખ પું [જુઓ શોક સં.] સોગ; શોક
 સોગિયું નં જુઓ સોગિયું
 શોચ પું [સ. શુચ્ વ્યવસ્થા] શોક (૨)
 ફિકર (૩) પરતાવો. વના સોં શોક.
 બનીય વિં [સ.] શોચ કરવા યોગ્ય.
 બું સંકિં શોચ કરવો (૨) વિચારવું.
 -ચ વિં [સ.] શોચનીય
 શોષિત નં [સં.] લોહી
 શોષ પું; સોં [સં.] શોષવું તે; ખોળ;
 તપાસ (૨) શોધેલી વસ્તુ. ઠંક વિં
 (૨) પું [સં.] શોષ કરનાર. ખોળ
 સોં શોષવું તે; તપાસ કરવી તે
 શોધન નં, વના સોં [સ.] શોધવું તે
 (૨) સ્વચ્છ કરવું તે; શુદ્ધિ (૩) પરીક્ષા
 શોધવું સં કિં [સ. શુષ] ખોળવું; તપાસ
 કરવી (૨) પરીક્ષા કરવી (૩) શોષ દૂર
 કરવા; શુદ્ધ કરવું (૪) ન જાણેલી વસ્તુ
 નવી ખોળી કાઢવી
 શોધિત વિં [સં.] શોધેલું; ખોળેલું (૨)
 તપાસેલું (૩) શુદ્ધ કરેલું
 શોધર પું [સં.] મોટર હાંકવાનો ધો કરનાર
 શોભવું અં કિં [સ. શુભ] સુંદર દેખાવું
 (૨) હાજરું; લાયક હોવું કે દેખાવું
 શોભા સોં [સ.] સુંદર દેખાવ; સોંધ
 (૨) પ્રતિષ્ઠા; આખર [લા.]. વ્યમાન
 વિં [સં.] શોભીત- શોભાવાળું. ઠંપક

શોષ પું [સ.] શોષાવું તે; ખાસ; સોસ.
 ઠંક વિં શોષી લેનારું. બહુ નં [સં.]
 શોષવું તે; શોષાવું તે. બું સં કિં
 [સં. શુષ] ચૂસી લેવું; ચૂસી સૂકું કરી
 નાખવું. -પાવું અં કિં [શોષવું]નું
 કમં(લિ)ચુસાવું; ચુકાઈ જવું. -ધિત વિં
 [સં.] શોષાઈ ગયેલું
 શોચ નં [સં.] સ્વચ્છતા; પવિત્રતા (૨)
 મલોત્સર્ગ. ઠંપ પું પાચખાનું; સંકાસ
 શોરસેની સોં [સં.] એક પ્રાકૃત ભાષા
 શોચ નં [સ.] શરતા; પરાક્રમ; બહાદુરી.
 ળીત નં વીરરસનું ગીત; શોચનું વર્ણ-
 નાત્મક કે પ્રેરણાત્મક ગીત
 શોહર પું [સ.] સ્વામી; પતિ
 શ્મશાન નં [સં.] મહાદેવ બાળવાનું સ્થાન.
 ળમિ(-મી) સોં મસાણું, પેરાગ્ય પું
 [સ.] ક્ષણિક પેરાગ્ય [લા.]. -નિયો પું
 ળાધુ; મસાણીયો
 શ્મશ્તુ સોં [સ.] દાદી (૨) મૂઠ
 શ્યામ વિં [સં.] કાળું (૨) પું કળો રંગ
 (૩) શ્રીકૃષ્ણ. ળ વિં [સં.] લીલું (૨)
 કાળું; શામળું. ળુંદર પું [સ.] શ્રીકૃષ્ણ.
 -મા સો [સ.] સોળ વર્ષની જુવાન સો
 શ્યાલ(ઠંક) પું [સ.] સાળો
 શ્યેન પું [સ.] ખાજ
 શ્રદ્ધા સોં [સ.] આસ્થા; વિશ્વાસ. ળ
 (-શ) વિં [સ. શ્રદાહ] શ્રદ્ધાવાળું.
 -શાં(લિ) સોં [+ જગલિ] શ્રદ્ધાપૂર્વક
 આપેલી અંજલિ (શ્રદ્ધા તરીકે).
 -દ્ય વિં [સં.] શ્રદ્ધા રાખવા યોગ્ય
 શ્રમ પું [સં.] યાક (૨) મહેનત; વકલીક.
 ળપી વિં [+ સ. જીવિન્] શારીરિક
 શ્રમ કરીને, શુશ્રૂષા મેળવનાર (‘શુદ્ધિ-
 ળવી’થી ભલે)
 શ્રમજી પું [સ.] બોદ કે જૈન સાધુ.
 ળંદકૃતિ સોં બોદ અને જૈન કાળમાં

ભાગ, યાગ [લા] ંકકું વિં વરતનું જ
દોદેલુ (દ્વધ)

શેડા પું બં વં લીટના લખકા

શેડો પું [નુઓ હેડો] ખેતરની ચેમેર
ખેડયા વિનાની હાડાવી પટ્ટી, જ્યા ચાર
બે છે

શેતર જ પું [જ. શતરજી] રમત, ચતુર ગ

શેતરંજ પું [જા શતરજી] એક જતનુ
રગીન બાવીગળ પાયરલુ

શેતાન પું નુઓ શયતાન -નિયત સ્ત્રી
શેતાનપલુ -ની વિં તોફાની (૨) સ્ત્રી
શેતાનિયત

શેતૂર નં [ફા શહૂત] એક શાડ (જેના
પાદડા પર રેશમના કીડા લાછરે છે) (૨)
તેનુ કળ [ચાણીસમે ભાગ

શેર પું [રે સેર] એક તોલ -મણનો

શેર પું [જા] વાન, ચિદ (૨) ચિત્તો

શેર (શ) સ્ત્રી [અ શિવર] કવિતા, કવિતાની
કડી (ફારસી, ઉર્દૂ વગેરે)

શેર પું [ર] ધધા માટેની પત્થાળી મૂકી કે

ભાગીદારીનો નિયત ભાગ (૨) તેનુ ખત

શેરડી સ્ત્રી એક વનસ્પતિ -જેના સાકામાથી
ગોળ ને ખાડ બને છે, શેલડી (૨) નાનો
સાકડો શેરડો-રસ્તો

શેરડો પું પગવાટ (૨) લોહી તરી આવવાથી

મો પર પડતો લિસોટો (૩) સુકાઈ ગયેલા

આસુના રેલાના ડાથ (૪) માસકો (૫)

કડુ પાણી પીતા અદર પેટ સુધી થતી

કડકની લિસોટા જેવી અસર

શેરદલાલ (શ) પું શેરનો (તેલેવા લેચવા
માટે) દલાલ [બખર

શેરખતર (શ) નં શેરની લેવડદેવડનુ

શેરવાણી (ની) સ્ત્રી [હિં] એક પ્રકારનો

લાલો (કેતર હિંદુસ્તાની) કાઠ

શેરધું અં કિં નુઓ હેરલુ

શેરામણુ નં નુઓ હેરામણુ

શેરિયુ નં શેર વજનનુ માપ. -યો પું

શેર વજનનું કાટલુ [ચિજ

શેરી સ્ત્રી [રે સેરી] સાકડી ગલી (૨) કુળિયું,

શેરો (શેરો) પું અરજ વગેરે પર અધિ
કારીએ દૂકમા કરેલુ ટિપ્પણુ

શેલડી સ્ત્રી નુઓ શેરડી

શેલું નં કસળી ઉપરણો-ખેસ (૨) (અમુક
કોમની) વિધવાએ પહેરવાનો ખાસ એક
સાલ્લો (૩) સ્ત્રીઓનુ કસળી પાલવવાળુ
એક કીમતી વસ્ત્ર

શેલો પું [રે સડી = દોરડુ ઉપરથી] દોદલી
વખતે ગાયને પગે બાધવાનુ દોરડુ

શેવ સ્ત્રી શેવ, ચણાના લોટની લાખી
સળી જેવી એક તળેલી વાની (૨) ધડની
કરાવી એ જ આકારની એક વાની

શેવાલ સ્ત્રી [સ] લીલ, સેવાળ

શેવાલ (ખ) સ્ત્રી [સ સ્વર] ખાદ, વરાળ

શેવાળ સ્ત્રી લીલ, સેવાળ

શેષ વિં [સ] ખાકી રહેડ (૨) પું શેષનાજ

(૩) શેષ ભાગ (૪) સ્ત્રી પ્રસાદ (૫)

ભાગાકારમા વધતી રકમ [ગ] રસાયી

પું [સ] વિપ્પુ

શેલ (રો) સ્ત્રી [ફા શહ] હરાવલુ તે,

દબાવલુ તે (૨) દાખ, દાખ (૩) શેતરજની

રમતમા સામાના રાખને નાસલુ પડે તેવી

રીતે પોતાનુ મહેડું ગોઠવલુ તે (૪)

પતંગના પેચ ધાય ત્યારે એકદમ દોરી

જવા દેવી તે [માટે (પ્રસાદ) (ક)

શે (શો) અં રા કારણે, રાથી (૨) રા

શૈલ્ય નં [સ] કડક

શૈલિલ્ય નં [સ] શિયિલતા, મદતા, ટીલારા

શૈલ પું [સ] પવંત ંકંયા, જાત, જાતનયા

સ્ત્રી [સ] પાવંતી રંરાજ પું [સ]

હિમાલય [રીત, દબારત

શૈલી સ્ત્રી [સ] દખ, રીત (૨) લખાણની

શૈલેશ પું [સ] હિમાલય

શૈવ વિં [સ] શિવ સખધી (૨) પું શિવભક્ત

શૈશવ નં [સ] બાળપણુ

શોક (શો) પું [અ] નુઓ શોખ

શોક (શોક) સ્ત્રી સપત્ની, પતિની બીજી સ્ત્રી

શોક પું [સ] ખેદ, દિલગીરી, સતાપ (૨)

મરણ પછી શોક વ્યક્ત કરવાનો લોકાચાર.

જનક વિં શોક ઉત્પન્ન કરનારુ

શોકપગલું (શોક) નં મરેલી શોક નડે
નહિ એમ માની ગળામાં પહેરાતું
માઠળિયું કે ધરેલું [શોકથી પીડિત
શોકાતુર, શોકાત્ વિં [+ આતુર, આત્]
શોકિયું નં જુઓ સોગિયું
શોકીન (શો) વિં [અ.] શોખીન
શોખ (શો) પું [જુઓ શોક અ.] હોંસ;
છઝા; કોડ (ર) મોજમોજ; રંગબાજ.
-ખી(વન) વિં શોખ કરનારું; શોખ
મારનારું

શોગ પું [જુઓ શોક સ.] સોગ; શોક
સોગિયું નં જુઓ સોગિયું
શોચ પું [સ. શુચ્છ પરથી] શોક (ર)
ફિકર (૩) પરતાવો. વના સોં શોક.
વનીય વિં [સ.] શોચ કરવા યોગ્ય.
વું સંકિં શોચ કરવો (ર) વિચારવું.
-ચ વિં [સ.] શોચનીય

શોચિત નં [સ.] લોહી
શોધ પું; સોં [સ.] શોધવું તે; ખોળ;
તપાસ (ર) શોધેલી વસ્તુ. ઠંક વિં
(ર) પું [સ.] શોધ કરનાર. ખોળા
સોં શોધવું તે; તપાસ કરવી તે
શોધન નં, વના સોં [સ.] શોધવું તે
(ર) સ્વચ્છ કરવું તે, શુદ્ધિ (૩) પરીક્ષા
શોધવું સં કિં [સ. શુષ્ક] ખોળવું; તપાસ
કરવી (ર) પરીક્ષા કરવી (૩) દોષ દૂર
કરવા; શુદ્ધ કરવું (૪) ન જાણેલી વસ્તુ
નવી ખોળી કાઢવી

શોધિત વિં [સ.] શોધેલું; ખોળેલું (ર)
તપાસેલું (૩) શુદ્ધ કરેલું
શોધર પું [સ.] મોટર હાકવાનો ધંધો કરનાર
શોળવું અં કિં [સ. શુષ્ક] સુંદર દેખાવું
(ર) ધાજવું; લાયક હોવું કે દેખાવું
શોભા સોં [સ.] સુંદર દેખાવ; સૌંદર્ય
(ર) પ્રતિષ્ઠા; આખર [લા.]. વ્યમાન
વિં [સ.] શોભીત; શોભાવાળું. વંદ્યક
વિં [+આસ્પદ] શોભાવે તેવું. -બીતું
શોભતું; સાડું દેખાતું [પું] કોલાહલ
શોર પું [કા.] કોલાહલ; ઘોંઘાટ. વંદ્યક

શોષ પું [સ.] શોષાવું તે; ખાસ, સોસ.
ઠંક વિં શોષી લેનારું. વંદ્ય નં [સ.]
શોષવું તે; શોષાવું તે. વંદ્ય સં કિં
[સ. શુષ્ક] ચૂસી લેવું; ચૂસી સૂકું કરી
નાખવું. -પાવું અં કિં [શોષવું]નું
કર્મ[ણિ]ચુસાવું; સુકાઈ જવું. -પિત વિં
[સ.] શોષાઈ ગયેલું

શૌચ નં [સ.] સ્વચ્છતા; પવિત્રતા (ર)
મલોત્સર્ગ. વંદ્ય પું પાચખાતું; સંડાસ
શૌરસેની સોં [સ.] એક પ્રાકૃત ભાષા
શૌર્ય નં [સ.] ધરતા; પરાક્રમ; બહાદુરી.
ગીત નં વીરરસનું ગીત; શૌર્યનું વર્ણ-
નાત્મક કે પ્રેરણાત્મક ગીત

શૌહર પું [કા.] સ્વામી; પતિ
શ્મશાન નં [સ.] મઠાં બાળવાનું સ્થાન.
વંદ્ય (અ) સોં મસાણું. વેરાચ પું
[સ.] ક્ષણિક વેરાચ [લા.]. -નિયો પું
ડાધુ; મસાણિયો

શ્મશુ સોં [સ.] દાદી (ર) મૂછ
શ્યામ વિં [સ.] કાળું (ર) પું કાળો રંગ
(૩) શ્રીકૃષ્ણ. વંદ્ય વિં [સ.] લીલું (ર)
કાળું; શામળું. વંદ્ય પું [સ.] શ્રીકૃષ્ણ.
-મા સોં [સ.] સોળ વર્ષની જુવાન સો
શ્યાલ (ઠંક) પું [સ.] સાળો

શ્યેન પું [સ.] બાજ
શ્રદ્ધા સોં [સ.] આસ્થા; વિશ્વાસ. વંદ્ય
(અ) વિં [સ. શ્રદ્ધા] શ્રદ્ધાવાળું.
-દાનલિ સોં [+ અગ્નિ] શ્રદ્ધાપૂર્વક
આપેલી અગ્નિ (શ્રદ્ધા તરીકે).
-દેય વિં [સ.] શ્રદ્ધા રાખવા યોગ્ય

શ્રમ પું [સ.] થાક (ર) મહેનત; તકલીફ.
વંદ્ય વિં [+ સ. જીવિત] શારીરિક
શ્રમ કરીને, શુભરાત મેળવનાર ('બુદ્ધિ-
દીપ્તિ'થી બહાર)

શ્રમણ પું [સ.] બૌદ્ધ કે જૈન સાધુ.
વંદ્ય સંકૃતિ સોં બૌદ્ધ અને જૈન કાળમાં
પ્રવર્તેલી સંન્યાસપ્રધાન સંસ્કૃતિ. -ચુડી
સોં સાધ્વી

શ્રમવિભાગ પું કામ કરવાની મહેનતના
ભાગ પાડવા તે; તેની વહેચણી

અમિત વિં [સ] મહેનત કરીને યાત્રુ
 ત્રવલુ નં [સ] સામળુ તે (૨) વેદાધ્યયન
 (૩) બાનીસમુ નક્ષત્ર (૪) પું માન (૫)
 અધ માળાપને કાવડમા બેસાડી તીર્થ-
 યાત્રા કરાવનાર-અધક મુનિનો પુત્ર.
 ંગાચર નિ [સ] કાનથી સામળી રાકાય
 તેવુ -છે દ્રિય સ્ત્રીં [સ] કાન
 શ્રવણું સંકિં [સ મ્] શ્રવણ કરવુ [પ]
 શ્રાદ્ધ નં [સ] પિતૃઓની તૃપ્તિ માટે
 શ્રદ્ધાથી કરાતી તર્પણક્રિયા ંકર્મ નં,
 ંકિયા સ્ત્રીં [સ] શ્રાદ્ધ કરવુ તે (૨)
 શ્રાદ્ધની ક્રિયા
 શ્રાપ પું જુઓ શાપ [બોદ્ધ શુદ્ધ
 શ્રાવક વિં [સ] સામળનાર (૨) પું જૈન કે
 શ્રાવણુ પું [સ] વિક્રમસવતનો દશમે
 મહિનો (૨) શ્રવણ ન પ (૩) શ્રવણ
 કરાવવુ તે [ભાદરવે વહેવે =
 ચોધાર આસુ ચાડવો] -શ્રી સ્ત્રીં [સ]
 શ્રવણ મહિનાની પૂનમ, બળેવ
 શ્રાવિકા સ્ત્રીં [સ] શ્રાવક-જૈન કે બોદ્ધ-સ્ત્રી
 શ્રાવ્ય વિં [સ] સામળવા યોગ્ય (૨) સામ
 જાને માણવાનુ નાટક ('દર'થી બેલદુ)
 શ્રાંત વિં [સ] યાત્રુ -તિ સ્ત્રીં [સ] યાક
 શ્રી પું [સ] લખાણના આરમ્ભના પરાતો
 મ ન રાખ્ડ (૨) 'શ્રીમાન, શ્રીમતી નો
 સંલેપ (નામની આગળ લગાડાતો આદર
 બતાવનારો રાખ્ડ) (૩) સ્ત્રીં લક્ષ્મી (૪)
 સ્ત્રીંદ્ય' શોભા ંક ંક પું [સ] શિવ, મહા
 દેવ ંખ્ડ પું મોર, રાખ દી (૨) રાખ ં
 (૩) નં [સ] ચદન ંગાણેશાય નમ
 રાંખ (મગળ તરીકે) ગણેશને નમરખર
 (૨) પું બંબં પ્રારબ ંજ પું (માનાયે
 બંબં) પ્રભુ વિષ્ણુ (૨) સદમન દસ્તામી
 બંધાચ વિનામ પૂવે માનવાચક પૂવંજ
 (ધન, ધાન્ય, પશુ પુત્ર અને દીર્ઘાયુષ
 એ પાત્ર શોભા) ંક નં નાજિયેર
 ંમત વિં [સ] શ્રીમાન ંમતી વિં
 સ્ત્રીં [સ] 'શ્રીમાન'નુ સ્ત્રીલિંગ ંમત
 વિંતવ ર (૨) સામળોના નામ આગળ

મુકાતો રાખ્ડ ંમ તાઈ સ્ત્રીં શ્રીમ તપલુ
 ંમાન વિં [સ] ધનવાન (૨) શોભાવાન
 (૩) નામની આગળ મુકાતો આદર
 સૂચક રાખ્ડ ંમુખ નં બંધ અને
 સુદર મુખ, પૂન્ય અને પવિત્ર પુરુષનુ
 મુખ ('આપ પોને, રવમુખે' એમ માનાયે
 વપરાય છે) બુલ વિં [સ] શ્રીમાન
 પુરુષના નામ આગળ મુકાતો આદર
 સૂચક રાખ્ડ
 શ્રુત વિં [સ] સામળેવુ ંલેખન નં
 સામળાને લખવુ તે, કિકેશન
 શ્રુતિ સ્ત્રીં [સ] સામળવુ તે (૨) કાન
 (૩) સામળેની વાત, કિવદતી (૪) વેદ
 (૫) ધ્વનિ, અવાજ
 શ્રેદી સ્ત્રીં [સ] 'પ્રોગેશન' [ગ] બ્દલ-
 (અ) શ્રેદીનો સરવાળો [ગ]
 શ્રેણિ-શ્રીં સ્ત્રીં [સ] પક્ષિ, હાર
 શ્રેય નં [સ] મોક્ષ (૨) કલ્યાણ, હિત,
 શુભ ંરકર વિં [સ] શ્રેય કરે એવુ
 શ્રેષ્ઠ વિં [સ] સર્વોત્તમ, ઉત્કૃષ્ટ ંતા સ્ત્રીં
 શ્રેષ્ઠા પું [સ] શેઠ, મહાજનનો આવવાન
 શ્રોણિ-શ્રીં સ્ત્રીં [સ] યાપો, નિતળ
 શ્રોતા પું [સ] સામળનાર ંજ ન પું, નં,
 ં-નુ, પર્ગ પું સામળનારો સમુદાય
 શ્રોત્ર પું, નં [સ] કાન -ત્રિય વિં [સ]
 વેદ બણેવો (૨) પું વેદાધ્યાસી બ્રાહ્મણ
 રક્ષાધા સ્ત્રીં [સ] નખાણ, સ્તુતિ, પ્રશંસા -ધ્ય
 વિં [સ] વખાણવા યોગ્ય, અશ સાપાત્ર
 ત્રિવલ વિં [સ] જોડેતુ જોડેલુ, મળેલુ (૨)
 ત્રેવવાણુ -તા સ્ત્રીં
 ત્રયેષ પું [સ] ત્રે અર્થવાળા રાખ્ડોનો પ્રયોગ
 (૨) આલિંગન
 ત્રલેખ નં [સ] કફ
 ત્રલોક પું [સ] ચાર ચરણનુ પદ (૨)
 અનુકૃત છદનુ પદ (૩) (સમાસને અતે)
 ક્રાંતિ, યશ (ઉદાં પુરુષ-લોક)
 શ્વપચ, શ્વપાક પું [સ] પડાળ
 શ્વશુર પું [સ] સસરા
 શ્વશ્રુ સ્ત્રીં [સ] સાસ

શ્વસન નં[સ] શ્વાસ લેવો તે (૨) પવન
શ્વાન પું[સ] કૃતરો ંનિદ્રા સ્ત્રીં [સ]
કૃતરાની ઊધ, અધંનમત અવરયા
ંવૃત્તિ સ્ત્રીં હડે થવા છતા દુકડો
મળતા દોડવાની વૃત્તિ
શ્વામ પું [સ] નાકથી વાયુ લેવો નૂકવો
તે (૨) દમ, હાડિ ંનળી સ્ત્રીં ને દ્વારા
શ્વાસ ફેફસામાં નમ છે તે નળી -સોમ્-છ-

વાસ [સ], -સોશ્વામ [+ ઉશ્વાસ] પું
શ્વાસ લેવો અને મૂકવો તે
મ્વેત વિં [સ] સફેદ ંપત્ર પું અમુક
હકીકત વિષે બયાન આપતો સરકારી
ખરીતો ંપિ ઉ પું 'પિ'યુરી ગ્રેન્ડ',
-તાખર પું [+ અવર] સફેદ વસ્ત્રવાળો
(૨) જેન ધર્મનો એ નામનો એક સ પ્રદાય
કે તેનો અનુયાયી

૫

પ પું [સ] ચાર ઉભાક્ષરોમાંનો (૪ વર્ગોનો)
બીજો
પટ વિં [સ ૧, -ટ, -વ] છ
પટ્ટકર્મ નંબંબંવં [સ] બ્રાહ્મણના છ
કર્મ (અધ્યયન, અભ્યાસ, દાન, પ્રતિગ્રહ,
યજ્ઞ અને યાજ્ઞ) (૨) તાત્ત્વિક છ કર્મ
(ભરણ, મારણ, ઉચ્ચારન, મોહન, રતબન
અને વિશ્વસન) (૩) યોગના છ કર્મ (ધૌતિ,
ખત્તી, નેતી, નીલિ ત્રાટક અને કપાલબાતી)
પટ્ટકોણ પું, -કોણાકૃતિ સ્ત્રીં [સ] છ
ખૂણાવાળી આકૃતિ 'હે-એ-હોન [ગ]
પટ્ટચક્ર નંબંબંવં સરીરમાં ગુદાથી બહાર ધ
સુધીના મનાતા છ ચક્રો (મૂળાધાર,
સ્વિગ, નાભિ, હૃત, કંઠ, મૂધ) [ચામ]
પટ્ટપદ વિં છ પગલાળુ (૨) પું ભમરો
પટ્ટપ પત્તિ સ્ત્રીં [સ] વેદાવના અધિ
'કારીમાં દેવા ભેળતા છ ગુણ (દન,
દમ, ઉપરતિ, તિતિ, તા, અદા, સમાધાન)
પટ્ટગ નંબંબંવં [સ] રેફના જમ્બુ (ફિફા,
કાપ, વ્યાકરણ નિરુદ્ધા, હદ, જ્યોતિષ)
પટ્ટજાતુ સ્ત્રીં છ જાતુઓ (વસત કોખ,
વર્ષા, ચરદ, દેમત અને સિશિર)
પટ્ટમ પું [સ] સ પીતના સમસ્તવરોમાંનો
પડેવો (સા)

પટ્ટદર્શન નંબંબંવં [સ] વેદિક તત્ત્વ
જ્ઞાનના છ દર્શનો (સામ્ય યોગ, ન્યાય,
વેશોધિક, મીમાંસા અને વેદાત)
પટ્ટપત્ર નં [સ] કાવતરું
પટ્ટન પું બં વં [સ] છ રસ (મીઠો,
ખારો, ખાટો, તીખો, કડવો અને તૂરો)
પટ્ટિપુ પુંબંબંવં [સ] મનુષ્યના છ આંતર
રાત્રીઓ (કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ
અને મત્સર)
પટ્ટિ સ્ત્રીં [સ] સાઠ ંપૂર્તિ સ્ત્રીં [સ]
સાઠ વર્ષ પૂરા થવા તે કે તેનું પર્વ
પટ્ટ વિં [સ] છઠો -શાશ પું [+ અઘ]
છઠો નાગ -ઈ સ્ત્રીંબંબં (૨) ઝૂંઘી વિનમ્નિ
(૩) બાગકના જન્મનો છઠો દિવસ
પટ્ટ પું [સ] નપુંસક
પોડશ વિં [સ] સોળ બંકલા [સ] -ગા
સ્ત્રીં બંબંવં (ચંદ્રની) સોળ કં/ઓ
-રી સ્ત્રીં [સ] સોળનો સમૂહ (૨)
દા મહાવિદ્યાઓમાંની એક -સોપચાર
પુંબંબંવં [+ ઉપચાર] પૂજનના ૧૬
ઉપચાર (આનાદન, આસન, અર્ચ્યાધા,
આચમન, મધુપક, રનાન, વસ્ત્રાનરણ,
ચંદ્રોપનીત, નધ પુષ્પ ધૂપ દીપ, નેવેલ,
તામ્રુદ, પરિક્રમા, વદન)

સ

મ પું[સ] ચારઉખાક્ષરમાનો (ત વગ'નો)
 ત્રીને (૨) નામ પૂર્વે લાગતા પ્રાય
 'સાથે, સદિત' કે કથાક 'સમાન' અર્થ'મા
 બહુમોહિ સમાસ બનાવે છે (સકટુંબ)
 મ [સ નું] એક પૂર્વગ 'સુ સારું' એ
 અર્થ'મા (સપૂત)
 સર્થ પું [સ સચિત્ર, પ્રા સ્થમ] દરજી
 સકટુંબું સંકિં [પ્રા સકટ, છતુઢ (સ સવટ,
 સત્ત) ઉપરથી] તાળીને બાધડ
 મકરકંક નં [પ્રા સકરા (સ શર્કરા) કે
 ફા શવર + કંક] મીઠા સ્વાસ્વાણુ એક
 કંક, સકરિયુ
 સકરટેટી સીં જુઓ રાકરટેટી
 મકરપારો પું જુઓ રાકરપારો
 સકર્મક વિં[સ] જેને કર્મ હોય તેણ
 (ક્રિયાપદ) [સાળી, નસીબવાન
 સકર્મી વિં [સ (સ સુ) + કર્મ] ભાગ્ય-
 સકલ [સ], -ળ વિં સર્વ, તમામ
 સકચો(-નો) પું [પા ચિકત્ત] અપ
 રાધીઓને શિક્ષા કરવાનો એક સચો,
 હેડ (૨) સખત પકડવાનુ યત્ર (૩)
 કાબૂ, કબલે [લા]
 સકામ વિં[સ] કામનાવાણુ, કામનાથી
 કરેડુ (૨) કુળની કચ્છાવાણુ (૩) સ્વાર્થ
 પુહિવાણુ
 સકાર પું ઢંગ, આવડ (૨) સ્વાદ, સત્વ
 સકર સીં [પ્રા (સ શર્કરા), પા સકર]
 સાકર, ખાડ બોર પું સાકર ખાનારો
 છવડો (૨) મીઠી વસ્તુઓ બહુ ભાવતી
 હોય તેવો માણસ ઓટેટી સીં જુઓ
 સરટેટી બપારો પું જુઓ સકરપારો
 સક્કસ વિં [જુઓ કસડ] સારી રીતે
 કસેડુ ખૂબ ખેચેડુ (૨) સખત, મજબૂત
 સક્કાદાર વિં જુઓ રાક્કાદાર
 સક્કો પું ચહેરો (૨) રેફ, લપકો

મકિય વિં[સ] નકિયાયુક્ત, અમરી
 મખણું વિં અડપડ નહિ તેણ, સાથસ
 (૨) જ પવાણુ, ઉધમાવ વિનાનુ
 સખત વિં [જુઓ સખત] કંકલ (૨) દંડ,
 મજબૂત (૩) કઠોર, નિર્દય (૪) આકરુ,
 થકવી નાખે તેણ (૫) ખૂબ, ઉદયી જ્યાદે
 (સખત ભીડ) (૬) કડક, ઉઝ (૭)
 આગ્રહભયુ', નેરદાર (સખત બલમણ)
 (૮) મુરકેડ
 મખતળી સીં નેડાની અદર નાખવામા
 આવતુ નરમ છટુ પડ
 મખતાર્થ, નખતી સીં કડકાર્થ, કઠોરતા
 (૨) જુલમ (૩) બધી, પ્રતિબધ
 મખળડખળ વિં[સ] સ્થલ + ડખોનડુ]
 ઢીડ પડી ગયેડું ઢાવતુ
 સખા પું [સ] મિત્ર
 સખાવત સીં [મ] દાન, ખેરાત (૨)
 ઉદારતા -તી વિં દાની, ઉદાર (૨)
 સખાવતનું
 સખી વિં [મ] દાની, ઉદાર
 સખી સીં [સ] સાહેલી
 સખુન પું જુઓ સુખન
 સખેડ વિં[સ] ખેડયુક્ત (૨) અં ખેદ સાથે
 સખત વિં [ફા], -ખતાર્થ, -ખતી [ફા]
 સીં જુઓ 'સખત' ઇં
 સખ્ય નં [સ] મિત્રતા, પ્રીતિ
 સગ સીં [જુઓ રાગ] દીવાની નેત
 સગડ પું, સીં ખબર, ખાતમી, પતો
 (૨) પગેડુ
 સગડી સીં જુઓ રાગડી
 સગપણુ નં [સગ + પણ] સગાર્થ, લોહીનો
 સખધ (૨) વિવાહ, વાઘાન
 સગરામ પું, નં શિગરામ, શગરામ
 સગર્ભા વિં સીં [સ] ગર્ભવતી, બારેવાર્થ
 સગવડ સીં નેગવાર્થ, અનુકૂળતા -ડિયુ

વિં સગવડવાળું; ફાવતું; અનુકૂળ પડતું
 સમાર્પ સ્ત્રી સમપક્ષ
 સગીર વિં [મ.] (કાપદા પ્રમાણે) કાંચી
 થંમરનું [ગુણવાળું]
 સગુણ વિં [સં.] ગુણયુક્ત (૨) આકારવગેરે
 સગું [પ્રા. સગ (સ. સ્વકે)] એક લોહીનું
 કે લક્ષસંબંધથી જોડાયેલું (૨) નં તેડું
 માણસ. ંવડાણું નં સગું; સંબંધી.
 ંસંબંધી નં સગું અને સંબંધી;
 સગું કે સંબંધી. ંસાગવું નં સગું-
 વડાનું; સગુંસંબંધી
 સગોત્ર(-ત્રી) વિં [સં.] એક ગોત્રનું
 સઘન વિં [સં.] ગાદ; ધન (૨) નક્કર. તાસીં
 સઘળું વિં [પ્રા. સઘલ (સ. સઘલ)] સઘળ;
 બધું; તમામ
 સચરાચર વિં [સં.] રચાવર જંગમ બધું
 (૨) અં સર્વત્ર; ચર અચર બધામાં
 સચ્ચિ સ્ત્રી [સં.] ચત્વી; ઉદાહરી
 સચિત્ર વિં [સં.] ચિત્રવાળું
 સચિવ પું [સં.] પ્રધાન; વહીવટ
 સચ્ચી સ્ત્રી [સં.] સચ્ચિ; ઉદાહરી
 સચેત, ંન વિં [સં.] ચેતનવાળું (૨) સાવધ
 સચોટ વિં [સ+ચોટ] અનૂક; નિમ્નજ ન
 ભય એવું (૨) અં ચૂકે નહિ તેવી રીતે
 સરચરિત(-ત્ર) વિં [સં.] સદાચારી (૨) નં
 સદ્વર્તન; સદાચાર
 સરચાર્પ સ્ત્રી [‘સચ્ચ’ પરથી] સાચાપણું
 સરચિદાનંદ પું [સં.] સત, ચિત અને
 આનંદરૂપ બ્રહ્મ; પરમાત્મા
 સજ વિં જુઓ સજ્જ
 સજડ વિં મજબૂત; દૃઢ; સખત (૨) ભારે;
 આકડું (૩) સંખત ચોટેલું (૪) અકડાયેલું;
 જડાયેલું [સખી (૨) પ્રિયા
 સજની સ્ત્રી [પ્રા. સજન (સ. સ્વજન) ઉપરથી]
 સજલ વિં [સં.] જળવાળું (૨) આસુથી ભરેલું
 સજવું સં કિં [સ. સજ્જ] ધારણ કરવું
 (૨) યજમારવું (૩) સજ-તેયાર કરવું
 સજળ વિં જુઓ સજલ
 સજા સ્ત્રી [કા.] શિક્ષા; દંડ; નસિયત

સજાત વિં [જુઓ સુભત] કુલીન; ખાનદાન
 સજાતીય વિં [સં.] એક ભતિ કે વર્ગનું
 સજાતવટ સ્ત્રી સજાતું તે કે તેની દબાછબ,
 રીત; યજમાર રોઆ કરવાં તે
 સજલ વિં [સં.] જલવાળું; જલવું
 સજલન વિં [સં.] જલવું
 સજલારોપણ નં [સં.] નિર્જીવમાં સજલ-
 વાણીનો આરોપ કરવો તે (એક અલંકાર)
 સજોડે અં પતિ કે પત્નીની સાથે
 સજ્જ વિં [સં.] (સજને) તૈયાર થયેલું
 સજ્જડ વિં જુઓ સજ્જ
 સજ્જન પું [સં.] સવ્ય; ખાનદાન કે સદાચારી
 માણસ (૨) નં સમજ કરવું તે. તા
 સ્ત્રી ખાનદાની
 સજ્જ સ્ત્રી [પ્રા. (સં. ગચ્ચા)] ચચ્ચા (૨)
 તેરમાને દિવસે અપાતું ખાટલા અને
 પયારીનું દાન
 સજ્જિત પું [સં.] સમજ થયેલું કે કરેલું
 સડ પું [સં. સેડ] સમાન વસ્તુઓનો સમૂહ
 સડ (૦ક) અં [રવં] ઝટ; એકદમ
 સડકવું અં કિં [‘સટક’ અં ઉપરથી]
 નાસી જવું (૨) સરી જવું; ખસી પડવું
 સડકિયું વિં સડકે તેવું (૨) નં ઝટ
 સરે એવી ગાંઠ
 સડરપટર વિં [રવં] અચ્ચવરિયત; વેરણ-
 ઉરણ (૨) આમ તેમ; આધુપાધુ (૩)
 પરચૂરણ (૪) અં અચ્ચવરિયતપણે
 સડા સ્ત્રી [સં.] જટા (૨) કેશવાળી (સિંહની)
 સડાકે અં [રવં] તેવો અવાજ થાય
 તેમ (૨) ઝટ; ત્વરાથી. -કે પું કોરડાનો
 અવાજ (૨) કોરડો [પુરતક]
 સડીકે વિં [સં.] ટીકાવાળું; ટીકા સહિત
 સડોડિ (-રિ) પું સટ્ટો કરનારો
 સડોસડ અં [‘સટ’ ઉપરથી] ઉપરાઉપરી
 સડાખેર વિં સટ્ટાની લતવાળું. -રી સ્ત્રી
 સડાખાજ વિં સટ્ટાની લતવાળું. -જી સ્ત્રી
 સટ્ટો પું [દિ. સટ્ટ = વિનિમય] લાભનું લેખું
 માંડીને કરેલું સોદાનું સાહસ
 સડકે વિં (૨) અં સતપ્ધ; દિગ્મુઢ

સડક સ્ત્રીં [મ. ફરક] પાકો રસ્તો
 સડકો પું[રવં]આંગળાંથી પ્રવાલી પદ્મય
 મોંમાં લેતાં થતો અવાજ; સખડકો (૨)
 નેરથી વાયુ ખેંચતાં નાકમાં થતો અવાજ
 સડકું અંકિં [પ્રા. નઢ (સ. ઘટ કે સર)]
 કોટી જવું (૨) સાવ બગડવું [લા.]
 સડસડવું અંકિં સડસડ અવાજથી
 બકળવું કે બળવું
 સડસડાટ પું સડસડ અવાજ (૨) સપાટા-
 બધ રેલાની પેઠે, સડેડાટ
 સડક અં [રવં] જલદી
 સડકો પું[રવં]આણુકનો અવાજ; સડકો
 (૨) જુઓ સડકો (૩) બીડી ચલમનો
 હમ ખેંચવો તે [પાન; પાતરાં
 સડિયાનાં પાન (ડિ') નંબંબંબં અળવીનાં
 સડિયાની ગાંઠ (ડિ') સ્ત્રીં તેના કંદેની
 ગાંઠ [પાન કે દાડો
 સડિયો (ડિ') પું અળવીનો ડાડ, તેવું
 સડેડાટ અં [રવં] સડસડ કરીને (અતિ
 માટે), વગર વિદ્યે; સડસડાટ
 સડો પું[સડવું] ઉપરથી] કોણવાટ; બગારો
 (૨) છાયાચાર; ખરાબી [લા.]
 સડ પું [દિ] પવન બરાઈને વઢાણને
 અતિ મળે તે માટે વઢાણના થાંભલાને
 બાધવામા આવતું કપડું
 સડકો પું થળ ભોંકાટી હોય એવું દરદ
 (૨) મનનો તરંગ [લા.]
 સડગટ પું સળગટ; સોડિયું; ધૂંધટ
 સડગાવું અંકિં જુઓ સળગાવું
 સડગો પું જુઓ સળગો
 સડસડ અં [રવં] બકળતા પાણીનો
 અવાજ. ઠવું અંકિં સડસડ અવાજ
 યો. -પ્લુટ પું પાણી બળતાં કે ઢવા
 ગિરાતાં થતો અવાજ
 સત વિં [સ.] (સમાસની સરઆતમાં)
 સાયું (૨) સાડું (૩) અસ્તિત્વવાળું (૪)
 ચયાય (૫) નંઅસ્તિત્વ (૬) સાચાપણ
 (૭) સાર (૮) સતીત્વનો જુરસો.
 જુગ પું સત્યયુગ

સતત વિં [સ.] હંમેશા ચાલુ (૨) કાયમી
 (૩) અં દંમેશાં; નિરંતર
 સતપત સ્ત્રીં, -તાટ પું [સિ + સ્તપાત
 ઉપરથી] જ'પીને ન બેસાય તે; ચંચળતા.
 -તિયું વિં સતપત ક્યાં કરનારું;
 ચંચળ; હાલ હાલ ક્યાં કરનારું
 સતયુગ પું જુઓ સત્યયુગ
 સતસાર્ધ સ્ત્રીં જુઓ સતસાર્ધ
 સતામણી સ્ત્રીં સતાવવું તે; પંચવણી
 સતાર પું; સ્ત્રીં જુઓ સિતાર
 સતારો પું જુઓ સિતારો
 સતાવણી સ્ત્રીં જુઓ સતામ'ની
 સતાવવું અંકિં [પ્રા. સ્તાવ(સ સ્તાવ)]
 ૫૪૭૩ [સિમાવું તે
 સતાવું અંકિં સમાવું. -શ પું સમાવેશ;
 સતાં અં [સ. સર] + ધતાં, તોપણ
 સતાં અં [પ્રા. સન (સ. સ્તન) = સાત]
 સાતે ગુણેવું. ઉદા. ૭ સતાં ખેંતાલીસ
 સતિયું વિં ['સત' ઉપરથી] સત્યવાદી;
 પ્રામાણિક; સત્
 સતિયું અં [પ્રા. સત્ (સ. સ્તન) = સાત
 ઉપરથી] સાતે ગુણેવું જુઓ સતાં
 સતિસખતમી સ્ત્રીં [સ.] ક્રિયાપદે બતાવેલી
 ક્રિયા કઈ પરિસ્થિતિમાં થઈ હતી તે
 બતાવવા સંસ્કૃતમાં કરાતો દૂર્હતનો અને
 તેના વિશેષ્યનો એક પ્રયોગ [વ્યા.]
 સતી સ્ત્રીં [સં] પતિમતા (૨) મૃત પતિ સાથે
 ચિતામાં બળનારી સ્ત્રી (૩) પાવંતી (૪)
 ગાયત્રી. ૦૮૫, ૦૫૫૫ નં
 સતું વિં [પ્રા. સ્ત (સ. સત્ય) ઉપરથી] સત્ય;
 સત્ય માને' ચાલનારું (૨) સતવાળું
 સતે અં [સ. સર] + હોતાં; છને
 સતેજ વિં [સ] (વધારે) પ્રકાશયુક્ત કે
 સજગતુ (૨) ઉત્સાહયુક્ત (૩) નયત
 સત્કર્મ નં [સ] સાડું કામ
 સત્કાર પું [સ.] સ્વાગત. ઠવું સંકિં
 સત્કાર કરવો. ૦સમાર'ણ પું સત્કાર
 કરવા માટે ગોઠવાતો સમાર'ણ.
 ૦સમિતિ સ્ત્રીં સ્વાગતસમિતિ

संकायं न० [सं.] साहु कायं
 संतर वि० [प्रा. (घ. सप्तदशन्)] '१७'
 संता श्री० [सं.] स्वामित्व; भावणी (२)
 अधिकार; दंड (३) अभय (४) भण;
 नेर (५) अस्तित्व. ० धारी वि० संतावान.
 ० धीश वि० [+ अधीश] संता अने अधि
 कारवाहुं (२) पुं० अधिकारी; अभ्युदहार
 संतावु (-हुं) वि० [प्रा. सत्तागउर (स. सत्त-
 नवति)] '६७' [शव.] '५७'
 संतावत वि० [प्रा. सत्तावण्णन् (स. सत्तपण्ण-
 संतावार वि० [सत्ता + का. वार] संतायुक्ता;
 प्रभाषित
 संतावाही वि० संतावाहुं; संता सुयवहुं;
 संतानी असर पडोयाडे ओतुं
 संतापीसवि० [प्रा. (घ. सत्तविंशति)] '२७'
 संत पुं० [प्रा. (घं. सत्त)] साधवो
 संत्त न० [सं.] अस्तित्व (२) अंतःकरण
 (३) सार, तत्त्व (४) सद्गुण (५) भण;
 पराक्रम (६) प्राणी. ० गुण पुं० प्रकृतिना
 तत्त्व गुणमानो प्रथम (लुओ निगुण).
 ० गुण वि० संत्तगुणवाहुं. ० धीन
 वि० के भण तत्त्व वगरतुं
 संत्तय पुं० [सं.] सम्भाग
 संत्तपुर पुं० [सं.] सारो पुरुष; सम्जन
 संत्त वि० [सं.] साय; वारविक, भट्ट
 (२) न० अरायल; तथ्य; साची वात.
 ० ता श्री०. ० नारायण पुं० [सं.] सत्यपी
 नारायण; विष्णु भगवान्तुं अंक नाम.
 ० नारायणुनी कथा सी० सत्यनायक-
 नी पूज ने तेमनी कथानो पाक प्रसाद
 वगेर. ० निष्ठ वि० सत्यने न वगरी रडेनाहुं.
 ० निष्ठ सां सत्य न परम छे ओवी
 श्रद्धा के भक्ति - अरण विश्वास; सत्य-
 परायणता. ० परायण वि० सत्यने न
 वगरी रडेनाहुं. ० युग पुं० यार युगमानो
 प्रथम, सत्त्वम. ० वक्रता पुं०, ० वाही
 वि० सत्य जोडनार. ० संकट वि० लेनो
 संकट सायो छे - लेनो संकट वरत
 सिद्ध साय छे ओतुं

सत्याग्रह पुं० [सं.] सत्यपावननो आग्रह
 (२) ते द्वारा लडातुं अहिंसक युद्ध (३)
 ते अर्थे करेले सविनय कानूनभंग.
 ० धावणी श्री० सत्याग्रहना सेनिकानी
 धावणी. - डी वि० सत्याग्रहने अगेनुं
 (२) सत्याग्रह करनाहुं (३) पुं० सत्या-
 ग्रह करना
 सत्यानाश न० [स. सता (अस्तित्व) +
 नाश] नष्टभेद, पापभाही
 सत्यार्थ प्रकाश पुं० [सं.] स्वामी दया-
 नंदरूप आर्य समाजनों भूण अथ
 सत्यारी (सेरी) वि० [प्रा. सतारी (घ.
 सतारीति)] '८७'
 सत्र न० [सं.] यह घर यर्ष पूरा साय
 त्यां सुधीनो (१३ थी १०० दिवसने)
 समय (२) यह (३) लांणी रनयो
 वञ्चने सागानो अव्यासने समय -
 गाणो; '४४' (४) सदावत. - त्रां वि०
 [सं.] सत्रने अते आवतुं के जनतुं (२)
 पुं० सत्रनो अंत [नवदी
 सत्यर वि० [सं.] त्वरायुक्ता (२) अ०
 सत्समागम पुं० [सं.] सत्यंग, साधुसंत
 के सम्जननो समागम
 सत्संग पुं० [सं.] संत के सम्जननो
 सोजत. - गी वि० सत्संग करनाहुं
 (२) पुं० सत्संग करनार (३) स्वामी-
 नारायण संप्रदायनो अनुयायी
 सत्तरप (-व) थर अव्यवस्थित, पीपरायेहुं
 सत्तवारो पुं० [प्रा. स्य (घ. स्य), के डे.
 सत्तर = समुद्र] साय (२) काइयो
 सड्डुं वि० [लुओ सड्डुं] प्रवादी अने
 नड्डुं - ५८
 सईन न० [सं.] पर; रडेणल
 सहर वि० [घ. हर] मुष्ण; वड्डुं; श्रेष्ठ (२)
 सड्डु (३) ड्डु (सत्ता, परवानगी) (४)
 न० मोही सेरीवाहुं के दाकेम रडेतो
 होय ते रथ (५) पुं० प्रभुप; सभा-
 पति. ० अहाडत श्री० वरी सेरी.
 ० अमीन पुं० नानथी जेवरतो वडे

દેશી અમલદાર. ૦પરવાનગી સીં
 જેમ ફાવે તેમ કરવાની કુલમુખત્યારી.
 ૦ખતર પું; સીં; નં મુખ્ય ખતર
 સદરહું વિં [મ. સદરહું] આગળ જણાવેલું;
 પૂરોક્ત

સદરો પું [મ.] દૂંધી ખાંચનું ખૂનું પહેરણ
 સદરું અં કિં માફક આવવું
 સદસદધિવેક પું [સં] સારાનરસાનો
 ભેદ સમજવાની શક્તિ
 સદન્ય પું [સ.] સમાસ
 સદળ વિં [સ. સ+દલ] દળવાળું, જડુ.
 -છું વિં જુઓ સદળ (૨) ભારે
 સદંતર અં સદાને માટે (૨) પૂર્ણતં;
 સર્વથા

સદા [સ.], ૦કાળ અં હમેશાં
 સદાયરણુ નં સાડું આચરણ; સદર્તન.
 -છી વિં સદાયરણવાળું

સદાધાર પું[સ.]સદાયરણ;શિષ્ય પુરુષોનો
 આચાર. -રી વિં [સ.] સદાયરણવાળો
 સદામત નં [સ. સદા+મત કે શક્તિ] દીન
 બુખ્યાને રાજ અત આપવાનું મત કે
 જ્યાં તેમ રાજ અત અપાય છે તે
 રચણ; અત્રક્ષેત્ર [(૨) પું મદાદેવ
 સદાશિવ વિં [સ.] હમેશાં કલ્યાણકારી
 સદી સીં [ફા.] સેકો

સદશ વિં [સ.] સમાન
 સદેહ વિં [સ.] દેહ સહિત. -હે અં
 દેહ સાથે (પરલોક જવું)

સદૈવ અં [સં] હમેશાં
 સદોદિત વિં [સ.] નિત્ય પ્રકાશમય;
 નાશરહિત (૨) અં સદા; સર્વદા

સદોપ વિં [સ.] દોષવાળું [મુત
 સદગત વિં [સ.] સારી ગતિ પામેલું;
 સદગતિ સીં [સ.] સારી ગતિ; ઉત્તમ
 લોકની પ્રાપ્તિ [સદગતવાળું]

સદગુણ પું [સ.] ગુણ, -છી વિં [સ.]
 સદગુણરૂપ પું [સ.] પ્રતિષ્ઠિત માણસ
 (૨) સમજન

સદર્મ વિં [સ.] સાચો કે શ્રેષ્ઠ ધર્મ

સદ્બુદ્ધિ સીં [સ.] સારી બુદ્ધિ; સન્મતિ
 સદ્ભાગી વિં [સ. ભાગ્યશાળી
 સદ્ભાગ્ય નં [સં] સાડું ભાગ્ય; મુભાગ્ય
 સદ્ભાવ પું [સ.] દોષાપણનો ભાવ (૨)
 સારાપણનો ભાવ (૩) ખીલ પર ભાવ
 કે સ્નેહની લાગણી

સદ અં [સ.] તરત જ [ચરણ
 સદવર્તન નં [સ.] સાડું વર્તન, સદા-
 સદ્વૃત્તિ સીં[સ.]સારી વૃત્તિ(૨)સદર્તન
 સધર્મચારિણી સીં [સ.] સદર્મિણી
 સધર્મી વિં [સ.] સમાન ધર્મવાળું;
 સદધર્મી [ભાગ્યવતી સીં

સધવા વિં સીં (૨) સીં [સ.] સો-
 સધર વિં શક્તિમાન;સખધું(૨)પેસાદાર
 સન સીં[અ.]સાક,સંવત(ખ્રિસ્તી કે દિગરી).
 સનક સીં [અ.] પરવાનગી; પરવાનો.

-દી વિં સનદવાળું
 સનમ સીં [અ.] માયક
 સનસનાટી સીં આશ્ચર્ય કે હબકની

સ્વબધતાની વ્યાપક અસર; તરખાટ
 સનદ(-દી) જુઓ 'સનદ'માં

સનાતન વિં [સ.]સાચત(૨)પરાપૂર્વથી
 ચાલ્યું આવતું ધર્મ પુંપ્રાચીન કાળથી
 ચાલ્યો આવતો (હિંદુ) વેદધર્મ. -ની

વિં(૨)પું સનાતન ધર્મનો અનુયાયી
 સનાન નં [સ. સ્નાન] સર્ગસંખધીના
 મરણથી કરવાનું સ્નાન. ૦સૂતક નં
 સનાન અને સૂતક (૨) લેવાદેવા;
 સબધ [લા.]

સને અં સન પ્રમાણે [મુજારો
 સનેપાત, સન્નિપાત [સ] પું ત્રિદોષ;
 સન્માન નં [સ.] સત્કાર (૨) પ્રતિષ્ઠા.

૦વું સં કિં સન્માન કરવું
 સન્માર્ગ પું [સ.] સારો-નીતિનો માર્ગ
 સન્મિત્ર પું [સ.] સારો મિત્ર

સપક્ષ વિં [સ.] પાપવાળું (૨) જેની
 પાછળ પક્ષ હોય એવું (૩) એકસમાન
 પક્ષનું (૪) સમાન

સપટાવર્ણ સંકિં 'સપટાવર્ણ'નું પ્રેરક

સખડાક અં [રવં] સખડાકનો રવ
 સખડું વિં [સ છુદ્દ] સારા બાધાનું,
 મજબૂત, ખમે તેવું
 સખખ પું[મ]કારણ, હેતુ (ર) અં કારણ
 સખમરીન સ્ત્રીં [દ] પાણીની સપાટીનીચે
 ચાલતી યોડ
 સખર સ્ત્રીં(ર) અં [મ સમ] જુઓ સખર
 સખરન નં [દિ સવ (સ સર) + રસ] મીઠું
 સખલ [સ] -ળ, -ળું વિં બળવાન
 સખર સ્ત્રીં [જુઓ સખર] ધીરજ, સહન
 શક્તિ (ર) અં 'યોબો, રદો' એ અર્થનો
 હૃદયાર. -રી સ્ત્રીં ધીરજ, સહનશક્તિ
 સખોડયું સંકિં સોટીથી સખોસખ મારવું
 સખોમખ અં [રવં] સપાટાખધ, ત્વરાથી
 સખર વિં [સ સુ + મ ઉપરથી] ભરપૂર,
 પૂરેપૂરું ભરેલું
 સભા સ્ત્રીં [સ] મેળાવડો, પરિષદ (ર)
 સમાજ, મડળી બંદોબસ પું સમામા
 બીની બોલતા થતો ગભરાટ બંધતિ પું
 [સ] સમાનો અધ્યક્ષ, પ્રમુખ, સદર
 ઠમંડપ પું સમાનો મડપ બંદાસન
 નં સમાનુ વ્યવસ્થાસર કામ ચલાવવું તે
 બંદાસને નં સમાસાસન અગેનુ શાસ્ત્ર.
 બંસદ પું [સ] સમાનો સભ્ય, 'મેમ્બર'.
 બંધાન નં સમા બરાવાની જગા
 મહુવાર વિં [જુઓ સમર] ભરપૂર,
 સભર (ર) માતખર, પૈસેટકે ભરપૂર
 સહય વિં [સ] વિવેકી, સલાવિત, શિષ્ટ
 (ર) પું સમાસદ બંધા સ્ત્રીં સભ્ય
 ખલુ (ર) સરકૃતિ, સુધારો. -લ્યા
 સ્ત્રીં સી સભ્ય
 સમ પુંબંબં [સરં અ વસમ] સોમન
 સમ વિં [સ] સરખ, સમાન (ર) પું
 તાલનુ આરભરયાન(સગીવ) બંકાલીન
 વિં [સ] એક જ કાળમા સારે વિદ્ય
 માન. બંકાળુ વિં [સ] સમાન કાલ-
 વાળી (આકૃતિ) [ગ]
 સમદા વિં (ર) અં [સ] -ની પ્રત્યક્ષ,
 રખે, નજર સામે

સમય વિં [સં] સમય, વખત
 સમઘાત વિં [સ] સમાન ઘાતવાળો
 (પદી) [ગ]
 સમચતુર્ણ પું[સ] ચારેસમાન બાજુ
 વાળો ચતુર્ણ-ચતુષ્કોણ, રોગબસ' [ગ]
 સમચરી સ્ત્રીં [જુઓ સવાતરી] દર
 વધે આવતી મરણતિથિ (ર) તે દિવસે
 કરાતી ક્રિયા
 સમચોરન વિં (ર) પું [સમ + ચોરસ]
 ચારે બાજુ ને ખૂણા સરખા દોય તેવી
 આકૃતિ [સમાન હેદ [ગ]
 સમચહેદ પું [સ] અનેક અપૂર્ણાકનો
 સમછરી સ્ત્રીં જુઓ સમચરી
 સમજ(બધુ) સ્ત્રીં [સમજ' પરથી]
 અક્ષર, જ્ઞાન, હઠાપણ (ર) પરસ્પર સમજ
 રાખેલી વાત, કરાર બંધું વિં સમજે
 તેવું, સમજણવાળું બંદાર વિં સમજણ
 સમજવું સંકિં બાજુ (ર) અર્થ
 મદલ કરવો (૩) ખરાબોટાની તુલના
 કરવી, વિચાર કરવો (૪) અંકિં
 આગ્રહ હોડવો, માની જવું
 મમલતવયું સંકિં સમજે તેમ કરવું (ર)
 મનાવવું, નરમ પાડવું, યાત કરવું (૩)
 ફોસલાવવું, હેતરવું
 સમજુ વિં સમજણ, શાણ
 સમજૂત(-લી) સ્ત્રીં સમજવું તે, માની
 લેવું તે (ર) સમજવડ તે, જામ કે
 વિરોધ દૂર કરી સમાધાન કરાવવું તે
 (૩) શિખામણ, સલાહ (૪) ખુનારો,
 વિવેચન
 સમડી સ્ત્રીં એક પક્ષે
 સમડી સ્ત્રીં [સ ઘર્મા] એક જાડ -ડો
 પું રામી વૃક્ષ
 સમણ નં જુઓ સ્વનુ
 સમતાલ વિં [સ] સરખી સપાટીનુ (ર)
 નં સરખી સપાટી (૩) 'એલેન' [ગ]
 સમતા સ્ત્રીં [સ] સમત્વ, સરખાપણું
 સમતુલા સ્ત્રીં [સ] સમતોલપણું
 સમતોલ વિં [સમ + તોલ] સરખા

વજનનુ (૨) સરખુ; સમાન (૩) પું; ના બરાબર સરખું વળન

સમત્ય નાં [છ.] સમતા

સમદર્શિતા સ્ત્રીં [છ.] સમદર્શીપણુ

સમદર્શી વિં [છ.] સૌની તરફ સરખી નજરે જોનારું; નિષ્પક્ષપાતી

સમદષ્ટિ વિં [છ.] સમદર્શી (૨) સ્ત્રીં સમાનદષ્ટિ, નિષ્પક્ષપાત

સમધારણુ વિં [સમ + ધારણ] સરખું; નહિ હોય કે નીચું (૨) મધ્યમ પ્રકારનું

સમન્વય પું [સ] એકસરખો વ્યવસ્થિત ક્રમ (૨) ૫૨૨૫૨ સંબંધ (૩) તાત્પર્ય

સમન્વિત વિં [સ] સમન્વય કરેલું; ધુળ, સળદ્ર [પત્ર

સમન્સ પું [દં.] અદાલતી તેડું કે તેનો સમખાલુ(-લુ) વિં સરખી ખાનુઓ-

વાળી (આકૃતિ) [ગ.] સમભાવ પું [છ.] સમતાની બુદ્ધિ-ભાવ

(૨) પોલીકાપણુ [ખાનુ સમખુલ(-લય) વિં [સ] જુઓ સમ-

સમય પું [સ] વખત; કાળ (૨) મોસમ (૩) હાથ; અવસર, સમય (૪) પ્રતિજ્ઞા;

નિયમ (૫) સંકેત; (૬) સિદ્ધાંત (૭) યાત્રામાં સિદ્ધાંત માટે નિયત કરેલો

સમયવિમાન; 'પેરિયડ'. ૦૫૨૬ નાં સમયની ફાળવાણીની નોંધ. ૦૨૫૨૬

વિં સમયસૂચકવાણુ. ૦૨૫૨૬ સ્ત્રીં સમયને યોગ્ય તત્કાળ કામ કરવાની બુદ્ધિ. -યાનુસાર અં [છ.]

સમયને અનુસરીને; સમય પ્રમાણે. -યાનુસારી વિં સમયને અનુસરીને

વર્તનારું. -યોચિત વિં સમયને અનુસર [સ] રજાએ

સમર પું; નાં [છ.] યુદ્ધ. ૦૨૫૩ (-મી) સમરણું સં કિં [છ. ૬૬ પ્ર. ૬૬૨] સમરણુ

કર્યું

સમરસ વિં [છ.] સમાન કે એક રસવાળું

સમરણું સં કિં 'સમરણું' પ્રેરક

સમરંગણુ નાં [છ.] રજાએ

સમરૂપ વિં [છ] સમાન રૂપવાળું (૨) 'સિમિલર' [ગ.] [આવેલું [મ.]

સમરેખ વિં [છ.] સમાન રેખા ઉપર સમર્થ વિં [છ.] બળવાન, સક્તિમાન. ૦૬

વિં (૨) પું [છ.] સમર્થન કરનાર ૦૬ નાં [છ] ફરીસોથી પુરવાર કર્યું

તે (૨) ટોં (૩) સાબિતી સમર્થિત વિં [છ.] સમર્થન કરાયેલું

સમર્પણુ નાં [છ] અર્પણ કર્યું તે સમર્પણું સં કિં [છ. ૬૬૨] સમર્પણ કર્યું

સમર્પિત વિં [છ.] સમર્પણ કરેલું; સમર્પાયેલું [સમોવર્ધિયું

સમર્પયરક વિં [છ.] સરખી ઉમરનું; સમવાય પું [છ] સનૂદ (૨) સંબંધ

(૩) એવો નિયમ સંબંધ કે જેમાં એક સંબંધીનો નાશ થતા બીજો સંબંધી

પણ નાશ પામે (જેમ કે, દૂધ અને તેના સફેદ રંગનો) [આ.] ૦૬૨૬ નાં અનેક

રવાણત સમૂહોનું એકત્ર સમયવત્ર સમૂહ-તત્ત્વ; 'ફેડરેશન'. -થી વિં સનવાય-

સંબંધવાળું (૨) સમવાયવત્ત્વને લગતું, 'ફેડરેશન'

સમસાન નાં મસાલ. -નિયું વિં સમસાન જેવું-નિર્જન (૨) અમગળ (૩) ઘાનુતરીકે

આવેલું [અને કઠિવાળું] સમસીતોખણુ વિં [છ.] સરખી ગરમી

સમરોર (બાહ્યદુર) જુઓ 'સમરોર'માં સમસ્યોષી વિ [છ. ૬૬૨-૬૬૩] એક સરખા

મ્યોકવાળું; મૂળમ્યોકપ્રમાણે મ્યોકવાળું (બાહ્યવત્ત્વ) [વ્યથિતી હોય]

સમષ્ટિ સ્ત્રીં [છ.] સમગ્રતા; સમુદાય સમસમનું નાં કિં [છ. સિમિલિમાદો]

એવો અવાજ થવો (૨) મૂળવાર્ધ વહેતું (મનમાં)

સમસ્ત વિં [છ.] સર્વથું; વનામ; ખણુ ભેડું (૨) નાં સનમ સમુદાય

સમસ્યા સ્ત્રીં [છ.] પ્રશ્ન, કે પડો (૨) જાન; સંકેત (૩) ઉખાલું. ૦૫૨૬ સ્ત્રીં સમસ્યાનો જવાબ આપવો કે આપીને જાન

પૂરો કરી આપવો તે, એવી રીત

સમળી સ્ત્રી સમગ્રી; એક પક્ષી
સમળી સ્ત્રી, -જો પું સમીવૃક્ષ
સમંજસ વિં [સં.] ઉચિત; વાજળી (૨)
સ્પષ્ટ; સમજ શકાય તેવું

સમા સ્ત્રી પૂરી બરતી આગે ૧૨ મિનિટ
પાણી થોભે છે તે [સોબત; સંગત
સમાગમ પું [સ.] સથોગ; મેળાપ (૨)
સમાચાર પું [સ.] ખબર (બહુધા બંવં
મા). બપૂવ નં વર્તમાનપત્ર

સમાજ પું [સ.] સમુદાય (૨) મંડળી;
સમા (૩) એક ધર્મ કે આચારવાળો
જનસમુદાય (૪) વ્યવસ્થિત જનસમુદાય;
જનતા. ઠંકારણુ નં સમાજતત્ત્વની
રચના-વ્યવસ્થિતિ. ઠંકારણુ વિં સમાજ-
માં જ છવી શકે એવું (૨) સમાજ
ઉપર થવનાર. ઠંકારણુ પું વ્યક્તિ કે
વર્ગની નહિ, પણ સમાજની સત્તાનો
વાદ; 'સોશિયલિઝમ'. ઠંકારણુ વિં
(૨) પું સમાજવાદમાં માનનાર. ઠંકારણુ
સ્ત્રી, ઠંકારણુ નં સમાજવ્યવસ્થાનું
શાસ્ત્ર. ઠંકારણુ સ્ત્રી સમાજમા રહે-
વાની કે તે વસાવવાની માલુમની સહજ-
વૃત્તિ. -છ વિં સમાજનું; સમાજ
સંબંધી (૨) કોઈ અમુક સમાજમાં
લેણેલું

સમાણી સ્ત્રી જુઓ સમણી
સમાણું વિં [પ્રા. સમાળ (સ. સમાન)]
સમાન; સરખું (૨) -ને લાગુ પડતી
(ગાળ) (૩) અં [અપ. સમાણ; પ્રા. સમ્મ]
-ની સાથેસાથ; જુઓ સમું ૩
સમાધ સ્ત્રી જુઓ સમાધિ [પ.]
સમાધાન નં [સ.] વિરોધ, શંકા કે
ચૂંચવણનો નિવેડો અને શાંતિ (૨)
નૃસિ; સંતોષ (૩) ધ્યાન; સમાધિ (૪)
પતવું કે પતવણુ તે (૫) કળિયાની પટા-
વટ. -ની સ્ત્રી સમાધાન; નિવેડો
(૨) ચિત્તની શાંતિ; નિરાંત (૩) મુલેહ-
સંપ (૪) પું મદિરની જરૂરિયાતો
વેપ્પવાને સમળવી તેમની પાસેથી

મામણી કરનાર મદિરનો અધિકારી;
મદિરની આંતરિક વ્યવસ્થા કરનાર
સમાધિ પું; સ્ત્રી [સં.] જેમાં ધ્યાતા અને
ધ્યાનનો ખ્યાલ હોય થઈ ધ્યેયનું સ્વરૂપ
જ ચિત્તમાં રહે છે તેવું જોડું ધ્યાન
[યોગ] (૨) સાધુસંન્યાસીનું મરણ (૩)
સાધુસંતને દાદયા હોય તે જગા પર
કરેલી દેરી. ઠંકારણુ વિં સમાધિમાં પડેલું
સમાન વિં [સ.] સરખું (૨) પું પાંચ
પ્રાણવાયુમાનો એક (જુઓ પચપ્રાણ).
ઠંકારણુ વિં સમાન કક્ષાનું. ઠંકારણુ સ્ત્રી.
ઠંકારણુ (-મી) વિં [સ.] સમાન ધર્મ-
વાળું. ઠંકારણુ વિં સમાન ગુણ, ધર્મ
કે સ્વભાવનું. -નાથ વિં [+ મર્વ]
સમાન અર્થવાળું

સમાપન નં, -ની સ્ત્રી [સ.] સમાપ્ત કે
પૂરું કરવું તે; સમાપ્તિ

સમાસ વિં [સ.] પૂરું; પૂણ. -સિ
સ્ત્રી પૂરું થવું કે કરવું તે; ઉવડ; અંત
સમાર પું સમારવું તે; સમારદામ (૨)
ચાસમાં બી નાખી તે ઠાંકવા ઉપર
ફેરવવામાં આવતું લાંબું પાટિયું. ઠંકારણુ
નં સમારવું-દુરસ્ત કરવું તે

સમારવું સંકિં [પ્રા. સમાર (સં. સમ્ +
આ + રચવ)] દુરસ્ત કરવું; સુધારવું (૨)
કાપવું (શાક) (૩) ઓળી કરીને વ્યવ-
સ્થિત કરવું (વાળ)

સમારણ પું [સ.] ઠાંકામાંથી કરેલો
આરંભ (૨) ધામધૂમવાળો ઉત્સવ

સમારોપ પું, ઠંકારણુ નં [સ.] આરોપવું
તે. -પિત વિં [સ.] આરોપેલું; ચડાવેલું
સમાલવું સંકિં [સ. સમ્ + માલ]
સંભાળવું [-ની સ્ત્રી અવલોકન

સમાલોકનક વિં [સં.] અવલોકન કરનાર.
સમાવ પું સમાવું કે સમાવવું તે; સમાવેશ
સમાવવું સંકિં 'સમાવું'નું પ્રેરક
સમાવિષ્ટ વિં [સ.] સમાવેશ પામેલું
સમાવું અંકિં [પ્રા. સમાવ (સ. સમ્ +
આવ)] માલું; અદર આવી જવું (૨)

સતાપું; ચાલતા તંત્રમાં ગેઠવાલું-અનુકૂળ
 થઈને સ્થાન પામવું.
 સમાવેશ પું [સં.] સમાવું તે; સમાસ
 સમાસ પું [સં.] સમાવું તે; સમાવેશ
 (૨) બે કે વધારે શબ્દોના સંયોગથી
 થયેલો શબ્દ [આ.] (૩) સંક્ષેપ
 સમાહાર પું [સં.] સંગ્રહ; સમૂહ (૨)
 સંક્ષેપ. ઉદા. પું દંદ સમાસનો એક
 પ્રકાર. ઉદા. 'યદ્વાતદ્વા', 'જ-આવ'
 સમાતર વિં [સ.] સમાન અંતરે આવેલું;
 સમાન અંતરવાળું; 'પેરેલલ'. અનુ-
 ભુજ, અનુષ્ટોષ્ટુપું 'પેરેલલોગ્રામ' [ગ.]
 સમિતિ સ્ત્રીં [સ.] મંડળી; (નાની) સમા
 સમિષ સ્ત્રીં [સ.] યજ્ઞોપયોગી લાકડાં
 સમીકરણ નં [સં.] સરખું કરવું તે
 (૨) 'ઇકવેચન' [ગ.]
 સમીક્ષા સ્ત્રીં [સ.] ખારીકાઈથી નેહું કે
 તપાસવું તે (૨) આલોચના; સમાલોચના
 સમીચીન વિં [સ.] મયાય' (૨) યોગ્ય
 સમીપ વિં [સ.] નજીક; નિકટ. ઓ સ્ત્રીં.
 વર્તી વિં [સ.] નજીકનું; પાસે પડેલું
 સમીર(વ્ય) પું [સ.] પવન
 સમીસંધ્યા, સમીસાંજ સ્ત્રીં [સમી (પ્રા.
 સમિત; સ. સમિત કે સમ્ય) + સંધ્યા, સાંજ]
 સંધ્યાકાળ; સાંજની વેળા
 સમુચિત વિં [સ.] યોગ્ય
 સમુદય પું [સ.] સંગ્રહ; સમૂહ
 સમુદ્ધાતિ સ્ત્રીં [સ.] જુઓ ઉત્ક્રાંતિ
 સમુદાય પું [સ.] ટોળું; જથ્થો
 સમુદ્ર પું [સં.] દરિયો. ંકિનારો પું
 દરિયાનો કાંઠો. અંધન નંદાનવો અને
 દેવોએ અમૃત માટે કરેલું સમુદ્રનું મંથન
 સમુ વિં [સ. સમ] ઠીક; સરખું; દુરસ્ત;
 અવસ્થિત (૨) [અવ. સમગ્ર; પ્રા. સમ. સં.
 સમ્ય] જુઓ સમાણ (૩) અં સાથોસાથ;
 સહિત. ઉદા. ધડાકા સમુતે નીચે પડ્યું.
 અમુ વિં સમુ; સરખું
 સમૂહ વિં [સં.] મૂલસહિત. -લાય
 વિં [ન મગ્ર] મૂળ તથા ટોચ સાથે

સમૂહ પું [સં.] ટોળું. ંકાર્ય નં આપ્યા
 સમૂહનું એકત્રિત, એક બનીને થઈ-
 સંગઠિત કાર્ય. ંત્ર નં જુઓ સમવાય-
 તંત્ર. ંપ્રાર્થના સ્ત્રીં સામુદાયિક
 પ્રાર્થના. વ્યવસ્થા વિં સમૂહ બતાવનારું
 સમૂળ [સં. સમૂહ], ંગુ વિં [સ. સમૂહ]
 તમામ; પૂરેપૂરું. -જુ વિં સમૂળ
 સમૂહ વિં [સ.] સમૂહિવાળું; સપન્ન.
 -દ્વિ સ્ત્રીં [સ.] આખાઈ; એકથય
 સમેટવું સં કિં [જુઓ સમેત] આટોપવું;
 એકઠું કરવું
 સમેત વિં [સ.] સંયુક્ત; સાથે હોય તેવું
 (૨) અં સુધ્ધાં; સહિત
 સમૈયો પું [પ્રા. સમેત (સં. સમેત)] સામેયું
 (૨) અમુક એક ધર્મના માણસોનો
 મેળાવડો [અવસર
 સમો પું [જુઓ સમય] વખત (૨) પ્રસંગ;
 સમોતુ વિં [સ. સમેત] એકસાથે સ્થળું
 સમોલ સ્ત્રીં [પ્રા. સમિલ (સ. શમિલ,
 શમ્યા)] નેતરુ બરાવવાની ધૂંસરાની ખીલી
 સમોવડ વિં [પ્રા. સમોવજ (સ. સમવ
 +વજ)] = સામે આવવું પરથી] સમાન;
 બરાબરિયું (૨) પ્રતિસ્પર્ધી. -ડિયલ
 વિં સ્ત્રીં, -ડિયું વિં સરખી ઉંમરનું;
 સરખું (૨) પ્રતિસ્પર્ધી; ઢરીક. -ડું વિં
 સમોવડ
 સમોવણ નં સમોવણ તે કે તેને મારેનું પાણી
 સમોવણું સં કિં વધારે ગરમ પાણીને
 નવાય એવું કરવા તેમાં ઠંડું પાણી ઉમેરવું
 સમ્યક વિં [સં.] યોગ્ય (૨) અં ઠીક;
 બરાબર. -કેવ નં. -કેવિ સ્ત્રીં યોગ્ય
 -સાચી દષ્ટિ
 સમ્પ્રાપ્તિ સ્ત્રીં [સં.] મહારાણી; સમ્પ્રાપ્તિ સ્ત્રીં
 સમ્પ્રાટ પું [સં.] ચાલધિરાજ; ચાલેનથાક
 સમુદ્ધિત વિં [સં.] યુક્તિ કે પ્રમાણ સાથેનું
 સર નં [સ.] સરોવર
 સર સ્ત્રીં [સં.; દે. સરિલા, સરી] ગળામાં
 પહેરવાની સેર; સાંકળી
 સર પું [સં.] અથેજ રાજ્યમાં અપાતો એક

હલકાળ(ર) સાદેઝ (શાળામાં શિક્ષકને માટે અંગ્રેજીમાં સંબોધન)
 સર- વિં [કા.] 'વડુ'ના અર્થમાં સખ્તની આગળ (કદાં મરણો)
 સર પું [સરં કા.] (સુખપ્રદુખંબમાં) પતાની રમતમાં અમુકનું પ્રાધાન્ય તે, દુકમ
 સર વિં તાણે, આધીન; જિતાયેયુ
 સર પુંખંબં (વ્યાજ ગણવામાં) મુદ્ધ અને મુદ્દતના મહિનાનો ગુણાકાર
 સર અં 'પ્રમાણિ; રૂએ' એ અર્થમાં નામની કે વિશેષણની સાથે (કાયદેસર) (ર) 'માટે, અથે' એ અર્થમાં નામની સાથે (ધધાસર) (૩) નિરર્થક 'પૂર્વપદ વરીકે. કદાં સરસમાચાર [એક છાંડ સરકદ નં [સં. સર+કટ] નેતર કે બન્ને એવે સરકલું વિં સરકી જાય-જવાય એવું (ર) નં સરકણી જગા સરકવું અંકિં [સં. સ્વ] લપસવું; ખસવું (ર) છટકવું; ધીમે રહીને જતા રહેવું સરકસ નં [ફ.] જતાવર, કસરત વગેરેના એકનો તમાસો
 સરકાર પું; સ્ત્રીં [કા.] પ્રભુનું શાસન કરનારી સત્તા (ર) રાજસાહેબ, સત્તાધીય એ અર્થના ઉદ્દેશોધનમાં વપરાય છે. ંધારો પું, ંભારણું, ંભરત નં મહેસુલ. -રી વિં સરકારનું; સરકાર સખધી
 સરકિયું નં સરકી શકે તેવી ગાંઠ
 સરકો પું [કા. સિલકહ, સ સરક] ધણે જ ખાટો રસ; વાડી, ચેરડી, દ્રાક્ષ વગેરેનો ખટાસ ચરેલો રસ
 સરખામણી સ્ત્રીં [જુઓ સરખું] તુલના; મુકાબલો (ર) ખરાબરી
 સરખાવવું સં કિં ['સરખું' પરથી] મુકાબલો કરવો, મેળવી જોવું; તુલના કરવી
 સરખું વિં [પ્રા. સારિક્ષ (સં. સરહ)] ખરાબર; સમાન (ર) સખાટ; ખાટાટકરા ચિનાનું (૩) ખરાબર રીતનું; બ્યવસ્થિત (૪) ડાઝણ; ઘટિત (મારા સરખું કામ)

(૫) વાક્યમાં નામ પછી વપરાતાં 'અ' કે 'યે' એવા બાવ સુચવે છે. કદાં આંગળી સરખી ન ઉપાડી
 સરગવો પું [સં. ગિદ્ધ] એક ઝાડ
 સરધને નં [કા. સળદત] વરોડાની પેઠે, પ્રસંગ પર નામમાં ફેરે છે તે કે તેમ નીકળેલ સમુગાય
 સરજતકાર પું જુઓ સજ'નદાર
 સરજવું સંકિં જુઓ સજ'વું
 સરજેરી સ્ત્રીં [કા.] જુઓ સિરજેરી
 સરડકો પું [રવં] સરડ એવો અવાજ; સેડકો; સખડકો
 સરડો પું [પ્રા. સરડ (સ. સરડ)] કાચિડો
 સરણિ(-ણી) સ્ત્રીં [સં.] ધગરરસ્તો; માર્ગ (ર) પદ્ધતિ; રીત
 સરત સ્ત્રીં [સરં સુરતા (સ. સુરિ)] નજર (ર) ચાદાસ્ત; રમૂતિ (૩) ધ્યાન. ંચૂકે સ્ત્રીં નજરચૂક; બૂલી જતું તે
 સરતું વિં [સરં સરમું] નજક; પાસે
 સરહાર પું [કા.] નાયક; આગેવાન (ર) અમીર, ઉમરાવ
 સરહેશમુખી સ્ત્રીં [ન. સર + હેશમુખ ઉપરથી] મરાઠી રાજ્યનો મહેસુલી લાગો
 સરનરીન પું [કા.] સખાપતિ; પ્રમુખ
 સરનામું નં [કા.] નામકામ વગેરે
 સરપણું નં [સં. જવળ = રાધવા માટેનો અગ્નિ] બાવળનાં લાકડાં
 સરપંચ પું [સર + પંચ] પચનો વડો
 સરપાવ પું [કા. સતોપા] શાખારી બદલ આપવામાં આવતો પેશાક; દનામ
 સરપેચ પું [કા.] જુઓ સિરપેચ
 સરફેશરી સ્ત્રીં [કા.] માથું ફૂલ કરવું -આપવું તે
 સરહાર વિં [ર. સરિગરી (પ્રા. સરિ-સ. સરહ + મ)] બોધવતું નહિ-સરખે-સરખું (ર) નફોતોડા વિનાનું
 સરહાર સ્ત્રીં [કા. સરહાર] આદરસત્કાર; સેવાચાકરી
 સરમુખત્યાર વિં [સર + મુખત્યાર] કુલ

સત્તાવાળુ (૨) કુપ સત્તાવાળો અધિકારી.
 -રી સ્ત્રી સરમુખત્યારપણુ, કુલ સત્તા
 સરયુ(-યુ) સ્ત્રી [સ] ઉત્તર હિંદુસ્તાનની
 નદી, જેને કાંઠે પ્રાચીન અયોધ્યા હતી
 મરણ વિં [સ] સીકુ (૨) મુશ્કેલ નહિ
 એકુ(૩) નિષ્કપટી, નિખાતમ ઓતા સ્ત્રી
 સરવડિયું, સરવડું નં, મરવડો પુ
 રહી રતીને પડતુ વરસાદનુ આપડુ
 સરવણી સ્ત્રી [સરવતુ] ઉપરથી તેરમાને
 દિવસે કરાતી સજ્જાદાન ઇંની ક્રિયા
 મરવર નં જુઓ સરોવર
 સરવાણી સ્ત્રી [સરવુ] ઉપરથી ઝરણુ
 મરવાયુ નં આખા વર્ષના હિસાબનુ તારણુ
 સરવાળે અં [જુઓ સરવાળો] એકદર
 (૨) પરિણામે, અંતે
 સરવાળો પુ સખ્યાઓને એગી ઉમેરવી
 તે (૨) તેથી થતી કુપ રકમ
 સરવું વિં [પ્રા સર(સ સ્વર) ઉપરથી] ધરવુ,
 ઝટ સામળે તેલુ (૨) મોટાથી બોલાયેલુ
 સરવું વિં [જુઓ સરાટ] અમુક ભવના
 સ્વાદ અને ફારમવાળુ [સરવાળમ
 સરવું વિં [સ સ ઉપરથી] ચપળ, ઉદાં
 સરવું અં કિં [પ્રા સર(સ સ)] જુઓ
 સરકતુ (૨) પાર પડતુ, વળતુ (જેમ કે
 ગરજ, અર્થ, કામ)
 સરવે (૨) સ્ત્રી [સ] આકર્ણી, મોજણી,
 (જમીનના માપ ઇંની) વપાસ. ઓર
 પું [સ] તે કરનાર હજનેર
 સરવેયુ નં જુઓ સરવાયું
 સરસાયુ નં સરસવનુ તે [અજસિયું
 મરસાયુ નં [પ્રા. સરીસિવ (સ. સરીસપ)]
 સરમ પું જુઓ સરૈય
 સરમ વિં [સ એવજ ઉપરથી] સાધુ; ઉત્તમ
 સરસ વિં [સ સમસ] રસવાળુ (૨) મુદર
 સરમવ પું [પ્રા સરિસવ (સ. સર્વ)] એક
 ભવનું તેલી બી રખર્ધા, ચડસાચડસી
 સરમાઈ સ્ત્રી [સરસ] ન. ૨ ઉપરથી
 સરસમાન પું [સર+સામાન] સચરથીતુ,
 વરગણ સામાન
 વિ-૪૨

સરનિગ નં [મ] કમળ
 સરસિયુ નં જુઓ સરસાયુ ન. ૧ તથા ૨
 સરમુ અં [દે. સરિસ] અડીને પાસે, નજીક
 સરસૂણો પું [ફા] વડો સૂણો, પ્રાત કે
 વિલાગનો ઉપરી
 સરસવતી સ્ત્રી [સ] વિધાની દેવી, યારદા
 (૨) ઉત્તર ગુજરાતની એક નદી (૩)
 ત્રિવેણીસગમની ગુપ્ત નદી ઓપૂતન
 નં સરસવતીની પૂળનો ઉત્સવ(કોઈ ઠેકાણે
 વસતપચમીએ તો કોઈ ઠેકાણે આસો
 માસમા) (૨) દિવાળીમા ચોપડાનુ પૂજન
 સરહક સ્ત્રી [ફા. સરહદ] સીમા, સીમાડો.
 ઓપ્રાંત પું હિંદના વાયવ્ય ખૂણાનો, તે
 સરહદ પરનો પ્રાત (હવે પાકિસ્તાનમા)
 સરળ, ઓતા સ્ત્રી જુઓ 'સરલ મા
 સરંભમ પું [ફા] ભેઈતી સામગ્રી (૨)
 લશાઈ કે લરકરની સામગ્રી
 સરા સ્ત્રી [સ સ ઉપરથી] પ્રવાહ, ધારા
 (૨) ઋતુ, મોસમ (ઉદાં લગનસરા)
 સરા(-ઈ) સ્ત્રી [ફા] મુસાફરખાનુ
 સરાટ પું સરવી વાસ કે સ્વાદ
 સરાડે અં [જુઓ સરાણ] સવે, સીધે માગે
 સરાણુ સ્ત્રી [પ્રા સળ (સ. યાળ)] ધાર
 કાઠવાનુ ચત્ર -લિયો પું સરાણુ ઉપર
 ધાર કાઢી આપનાર
 મરાફ(-ફી) જુઓ 'સરાફ'મા
 સરાર અં [પ્રા. સરાસર = આ છેડાપી પેલા
 છેડા મુધી] ઉસાર, ઠેક મુધી
 સરાવ [સ], ઓહુ નં યરાવ, યકોડુ
 સરાવવું સં કિં સારવુ -શ્રાલ્લ કરવુ
 સરાસર અં, -રી અં (૨) સ્ત્રી [પ્રા,
 સરં દે. સરિસરી] જુઓ સરેરાસ
 સરાંડી (૦) સ્ત્રી [સ. સર કે યન + કાડી (સ.
 કાઢ)] કચડી, સાડી
 સરિતા(-તા) સ્ત્રી [સ] નદી
 સરિયામ વિં મુખ્ય, ધોરી (રસ્તો) (૨)
 ભહેર (૩) સીધુ, સળગ
 સરીખું વિં [પ્રા સરિલ] સરખું
 સરીશુ વિં [પ્રા. સરિસ (સ. સદગ)] સરખું

સરીખું અં સરખું, નજીક [૫]
 સરુ નં [વા સર્] એક ઝાડ, યુરુ
 સરૂપ વિં [સ] સરખુ, સમાન (૨) રૂપાણુ,
 સુંદર. વાંસી સીં
 સરેડે અં જુઓ સરાડે
 સરેરાશ સીં નાની મોટી રકમોનો જુમડો
 કરીને કંદાતુ માન (૨) અં સરેરાશ
 ગણતા (૩) ગુમારે અદાજથી [ન]
 સરેરાશ (અ) પું [વા] ચામડા કે હાડકામાંથી
 મળતો ચીકણો પદાર્થ
 સરેથો પું [ના ગુરિઓ (સ ગુરગિક)]
 મુગધીદાર વસ્તુઓ વેચનાર
 સરેજ નં [સ] કમળ - જિની સીં [સ]
 કમળની વેડ
 સરેહ પું [રા ગુરોર] એં તત્તુવાધ
 સરેવર નં [સ] મોટું તળાવ
 સર્કેડ, ઓંદરેપેડર પું [ફ] અમુક સર્ક'લ
 કે વિભાગનો એક મહેસુલી અધિકારી
 સર્ગ પું [સ] સૃષ્ટિ (૨) ઉત્પત્તિ (૩) ત્યાગ
 (૪) અધ્યાય (ગાઓનો)
 સર્ચલાઈટ સીં, નં [ફ] ખૂન દૂર સુધી
 પહોંચે એનો વીજળીનો જોરદાર પ્રકાર
 સર્જક વિં (૨) પું [સ] સર્જનાર
 સર્જન પું [ફ] રચવેલ, વાડગપતુ કામ
 ખાસ જાણતો દાખર
 સર્જન નં [સ] સર્જતુ તે (૨) સર્જેલુ
 તે, કૃતિ (૩) સૃષ્ટિ ઓળું વિં આદિ,
 સૃષ્ટિની શરૂઆતથી ચાલતુ આવેતુ
 ંશક્તિ સીં નં રચવાની શક્તિ ંકાર
 પું સરજનદાર, પેદા કરનાર, ઈશ્વર
 સર્જ'પું સંકિં [સ સર્જ] પેદા કરતુ, રચતુ
 સર્જિત વિં [સ] સર્જેલુ (૨) નસીબમાં
 લખેલુ
 સર્ટિફિકેટ નં [ફ] પ્રમાણપત્ર
 સર્પ પું [સ] સાપ ંકશ પું સાપનો દશ
 સર્પ'પું અં કિં [સ સર્] દોડી જતુ
 સર્પિણી સીં [સ] સાપની માદા
 સર્વ વિં [સ] બધું, સધળું. ંકાલીન વિં
 [સ] નિત્ય, બધા વખત ટકી રહેનાર.

ંગત વિં [સ] સર્વ'ત્ર રહેતુ ંગામી
 વિં [સ] સર્વ'વ્યાપક. ંગુણ'નં પન્ન
 વિં સર્વ' ગુણોવાળુ (૨) કુણું પે 'પેડું,
 બધા ગુણવાળુ [લા] ંચારી વિં બધું
 ગ્રહણ કરતુ ંજનીન વિં [સ] ચાર'ં
 જનિક, સર્વ' લોક સબધી ંજ વિં
 [મ] બધું જાણનારુ. ંજતા સીં ંતઃ
 અં [મ] ચોતરફ (૨) બધી બાજુએથી
 (૩) સર્વ' પ્રકારે, ંતોભદ્ર વિં [સ] બધી
 રીતે સુંદર. ંતોમુખ (અખી) વિં [સ]
 બની બાજુ મુખવાળુ (૨) દરેક પ્રકારનુ,
 પૂર્ણ, વ્યાપક ંત્ર અં [સ] દરેક જગે
 ંથા અં [સ] સર્વ' પ્રકારે, બધી રીતે.
 ંદમન વિં [સ] બધાનુ દમન કરનારુ
 (૨) પું કુપ્યત અને શકુ તલાનો પુન ભરત
 ંદરી' વિં [સ] બધુ જ્ઞાનારુ કે જાણનારુ.
 ંદા અં [સ] હ મેદા, નિરતર ંદેશિતા
 સીં સર્વ'દેશીપણુ ંદેશી (અ) વિં
 બધા દેશ, અંગ કે વિભાગને લગતુ.
 ંધર્મસમભાવ પું બધા ધર્મો પ્રત્યે
 સમાનતાનો ભાવ ંનામ નં [સ]
 નામને બદલે આવતો સખ્દ [વ્યા] ંનારા
 પું [સ] બધાનો નાશ ંપક્ષી વિં
 બધા પક્ષને લગતુ (૨) સર્વ'નો ચોગ્ય
 પક્ષ કરતુ ંભક્ષી વિં બધુ બક્ષણુ
 કરતુ ંમાન્ય વિં બધાને માન્ય
 ંચાપક, ંચાપી વિં [સ] સર્વ'વાણી
 સર્વ'ત્ર વ્યાપી રહેતુ ંશક્તિમાન
 વિં સર્વ' પ્રકારની શક્તિવાળુ ંશ્રેષ્ઠ
 વિં સર્વ'માં શ્રેષ્ઠ. ંચતાપીશ પું
 સર્વ' સત્તા જેના હાથમાં છે તેણે,
 સરખુખત્યાર, ંચેચક પું [સ] બધી
 જાતની માહિતીનો સંગ્રહ, 'સાદ્યો
 પીડિયા' ંસાધારણુ, ંસામાન્ય વિં
 સીં લાગુ પડતુ ંચેવ નં [સ] પોતાનુ
 બધું, બધી માધ્યમતા કે શક્તિસ્રપતિ
 -ર્વાનુમત વિં [અનુમત] બધાને
 અનુમત-કબૂલ (૨) પું, નં બધાનો મત.
 -ર્વાનુમતિ સીં બધાની અનુમતિ.

-वर्षापेक्ष न० [सर्वार्थ] सर्वस्वतुं अपेक्ष.
 -वर्षाणी (०७५) वि० [स. सर्वाणी] सर्व
 अंगाने लगत (२) आपा शरीरमां व्यापी
 के इतरही रहेतु. -वर्षा स० [स.] सर्व; अथ.
 -वर्षास्य वि० [उच्च] सौथी वस्य.
 -वर्षाकृष्ट, -वर्षास्य वि० [स.] सौमां
 उत्तम, श्रेष्ठ. -वर्षास्य पुं० [उच्च] सर्वानो
 वृद्ध; अधातुं द्वित. -वर्षास्यमात्रायक
 वि० [उपमा+लायक] अथी शुभ
 उपमास्येने योग्य; श्रेष्ठ (वरीय भाटे
 पयोमां वपरातु वि०) -वर्षास्योपेक्ष वि०
 सर्वाने उपेक्षणी. -वर्षापरी वि० [उपरी]
 सौथी चडियातु (२) श्रेष्ठ.
 सखक्षुं वि० [स+क्षक्ष] सारा क्षक्ष-
 वाणुं (२) सपक्ष, तोडानी नहि तेउ
 सखक्ष वि० [स] लाजवाणुं (२) अ०
 लम्पटपूवक
 सखक्षाम्बु ओ० सखवातुं ते
 सखवातुं अ० किं [लुओ साध (स. शल्य)]
 वृद्ध न गृहवाथी गभरातुं; गृहवातुं (२)
 'ग्राहवतुं' कर्मणि
 सखाट पु० [प्रा. मित्र (स. गिलाकार)]
 पथर घडनारो [मिमेरुली, सखाडो
 सखाडुं न० [लुओ साध (स. शल्य)]
 सखाम ओ० [म.] नभरकारनो ऐक प्रकार.
 [०७५] कुम [म.] ०७५ के म २० प्र०
 मगती वपते वदन करवा जेववानो
 मुखमानी वृद्धार (तमने शांति मणो!)"
 सखामत वि० [म.] सही सखामत; सुरक्षित
 (२) वधात अनेत दुररत. -तीतं दुररती;
 क्षेम (२) वधाती; निदगी (३) सुरक्षितता
 सखाभिषा वि० सखाभी दाण्ड ७ योडुं
 महेसुख वारतुं पडे तेवी नमीन
 सखाभी ओ० सखाम दाण्ड अपातुं
 मान, वेढ के महेसुख (२) व्यायाममां
 के कवायतमा सखाम करवानी रीत
 सखावडुं न० [लुओ सारावडुं] पात्र; राडोडुं
 सखाड ओ० [म.] सिधामथ (२) अभिप्राय
 सखाड ओ० [म. सिद्ध] मुखेड. ०६२

वि० (२) पु० मुखेड करनार के करावनार
 सखाडकार पु० सखाड आपनार
 सखिल न० [स.] पाणी
 सखुं ओ० [म.] वर्तपूक; रीतमात; वर्ताव
 सखुं ओ० [म.] सखुं उपरशी सख्यता;
 विनयी वर्तपूक (२) सद्धाव, मेण
 सखुं वि० [प्रा. सखण (स. म+लवण)]
 मनोहर; सुंदर
 सखुं न० [र.] धरना जेनी सनवडोवाणो
 मनोहर; सुंदर रेलगाडीनो भास उन्ना
 (२) रीभरमां वतारुओनो मोरो ओरडो
 (३) हलमनी दुकान
 सखेपाट पु० [र. खीपर] रेलना पाटा नीये
 गोठवानो पाटो
 सखो पु० पातणुं वी पल, अथोठ
 सखततत ओ० [म.] पाट्याडत; राग्य
 सखेद पु० [र.] गधक [र. वि.]
 सखेदपुं पु० [र.] सखेदपूरस. असिडनो.
 क्षार [र. वि.]. -ड पु० [र.] सखेद
 साधे जगाने यथेसो क्षार [र. वि.]
 सखेद पु० [र.] सखेदपूरिक असिडनो
 क्षार [र. वि.] [र. वि.]
 सखेदपूरस असिड पु० [र.] ऐक तेमण
 सखेदपूरिक असिड पु० [र.] ऐक तेमण
 [र. वि.] [असो धसवानी पथरी
 सखेदी ओ० [प्रा. सिलिया (स. शिल्पा)]
 सखेदी पु० सागोण
 सखेदी ओ० वि० लुओ सवत्ती
 सखेड पु० ओ० [स. सु + वड (स. वृत्ति)]
 लुओ सगवड
 सवत्स वि०, -सी वि० ओ० वाडवाणी
 सवत्स वि० [स.] ऐक ७ वत्सुं; समान
 वत्सुं (२) आतुव'प'मा सभातो-
 वत्सवाणो (छिंड)
 सवणुं अ० किं लुओ सणवणुं
 सवणुं वि० सवणुं; अवणायी वलकुं (२) धडि-
 यागना कांडानी दिसामां इरत, 'दोकावार्ड'
 सवा पु० ७० व० [स. शताब्दी] ऐक
 वनरपतिनां जीण; सुवा

સવા વિં [પ્રા. સવાય (સ. સવાર)] એક
અને પા, ૧૧ (૨) [બીજી સંખ્યા આગળ
લાગતા] તેથી ૦૧ વધારે, એમ કે, સવા
૭ (૩) સો, હજાર જેવી સંખ્યા પૂર્વે
‘તેથી સર્વા ગણુ’ અર્થે બતાવે. ઉદાહરણ
સવા સો. ૦૬ વિં સો સવાયું (૨)
સો સવાગણુ તે

સવાકવા પું [સ (સ સુ) + વા, ક (સ. કુ)
+ વા] અનુકૂળ કે પ્રતિકૂળ પવન (૨)
અકરમાત

સવાકો પું [‘સવા’ ઉપરથી] પેસો, દોઢિયુ
સવાણુ સો [નિયમો સુદાણ] સોગતનો
આનંદ, સોગતની દુઃખ (૨) આરામ, કુરાર
સવાદિયું વિં [‘સ્વાદ’ ઉપરથી] સ્વાદિષ્ટ
(૨) સ્વાદિષ્ટ ચીજોના ચટકાવાળુ
સવાય પું [પૂર્વ, -યું નંબર ૦૦૦ સવાના
આક, -યું વિં સવાગણુ (૨) ચરિયાત.
-યો પું સવાકો; પેસો

સવાર (સ’) સો, નંદિ. પ્રાતઃકાળ, વહાણ
સવાર વિં [ફા] ઘોડા, ઢાંથી કે વાહન
ઉપર બેઠેયુ (૨) પું તેવો માણસ;
અસ્વાર (૩) ઘોડેસવાર સિવાઈ. -રી
સો [ફા.] સવાર થયુ તે (૨) ગાડી વગેરેમાં
બેસનાર ઉતારુ (૩) વાહને ચડી કાઢ-
માડથી વરઘોડા રૂપે ફરતું તે, તેવો વર
ઘોડો (૪) અમલદારીને અંગે મુસાફરી
(૫) કૃત્ય; હુમલો; ચડાઈ

સવાલ પું [મ.] પ્રશ્ન (૨) પૂછવાનું તે;
માગણી, અરજ (૩) બોલ. ૦૦૫૫
પું ૦૦૦૦૦ પ્રશ્નોત્તર (૨) બોલબોલી (૩)
પડપૂઠ - તપાસ

સવા વીસ વિં [સવા + વીસ] સાયું;
પ્રમાણરૂપ; શિરોધાય [લા]

સવાસલુ સો [સ. સુવાસિની] સૌભાગ્ય-
વતી સો

સવાસલું નં સાડે લખાડવા મીઠું મીઠું
બોલવું તે (૨) કાલાવાલા પ્રિય

સવિતા પું [સ.] સૂર્ય (૨) સરજનહાર;
સવિનય વિં [સ.] વિનયયુક્ત (૨) અં

વિનયપૂર્વક. ૦૦૦૦ પું વિનયપૂર્વક
- અદિ સાયુક્ત બાજ (અન્યાયી કે
અધર્મી) કાયદા કે હુકમનો)

સવિશેષ વિં [સ.] વિશિષ્ટતાવાળું; અ-
સાધારણ (૨) ઉત્તમ, મુખ્ય (૩) અં
ખાસ કરીને (૪) ખૂબ જ

સવિસ્તાર વિં [સ.] વિસ્તારયુક્ત (૨)
અં વિસ્તારપૂર્વક

સવે (વે,) અં [સ + વેદ ઉપરથી] ટેકાણું;
રસ્તો, બ્યવસ્થિત (૨) વિં સાડું; રૂક

સવેળા અં વખતસર; આગળથી
સવેયો પું એક છંદ

સંઘ વિં [સ.] ડાણ (૨) ડામે ખભે રહેલું
(બનોઈ). ૦૦૦૦૦ પું [સ.] ડામે
ઢાંચે પણ બાણ ડાંડી સકનાર અનુન

સંઘપરસંઘ વિં [સ.] ડાણ જમણું
સંસાર વિં સંકિતવાળું; સળળું

સસંસ વિં [સ.] યસસમજ; યસ સાથે
સસડવું અંકિં [રવં] સડ સડ અવાજ

સાથે ખૂબ ડકળડું ગરમ કરતું
સસડાવવું અંકિં ‘સસડવું’નું પ્રેરક, ખૂબ

સસણવું અંકિં [રવં] સણસણવું
સસણાટ પું [રવં] સણસણાટ, સણસણવું તે

સસણી સો [રવં] સસણવાનો અવાજ
(૨) બાગડોનો એક રોગ [બાપ

સસરો પું [સ. સસર; પ્રા. સસર] વર કે વડુનો
સસલી સો [સ. સસ; પ્રા. સસ] સસલાની

માદા. -હું નં એક નાનું ચોપડું
પ્રાણી. -કો પું સસલાનો નર. [સસ-

લાનું રીંગડું] ૦૦૫૦ તેના જેવી
અસલાવિત વસ્તુ દર્શાવવા વપરાય છે]

સસ્તન વિં સ્તનવાળુ, ‘એમલ’
સસ્તું વિં સોધું (૨) બાર કે વક્ર

વિનાનું [લા.]
સસ્થ નં [સ.] ધાન્ય; અનાજ

સસ્સો પું [પ્રા. સસ (સ. સસ)] સસલો
સલ અં [સ.] સાથે. ૦૦૦૦૦ પું [સ.]

સાથે મળીને કામ કરવું તે; એકબીજાને
મદદનાર થવું તે (૨) આજો. ૦૦૦૦૦

ઓં, ઠકારિત્વ નં સહકારીપણું, ઠકારી
વિં સહકારવાળું; સહકાર કરતું કે તેનાથી
ચાલતું (૨) પું સહકાર કરનાર. ઠકારી
ઘંડાર પું સહકારથી ચાલતી દુકાન.
ઠકારી મંડળ નં, ઠકારી મંડળી
ઓં સહકારથી ચાલતું મંડળ
સહગમન નં [છં.] સાથે જવું તે (૨)
સતી થવું તે [સોખતી. -રી ઓં
સહચર વિં (૨) પું [છં.] સાથે ફરનાર;
સહચાર પું [છં.] સાથ; સંગ; સોખત;
સંબંધ (૨) મુસંગતપણું (૩) સાહચર્ય.
-રિણી વિં ઓં [છં.] સાથે રહેનારી
કે ફરનારી (૨) ઓં સહચરી
સહજ વિં [છં.] સાથે જન્મેલું (૨) કુદરતી;
સ્વાભાવિક (૩) સહેજ; સહેલું (૪)
અં ખાસ કારણ વિના (૫) સ્વાભા-
વિક રીતે (૬) સહેલાઈથી
સહજન્ય વિં [છં. સદ + જન્, ઉપરથી]
સાથે જન્મેલું
સહજપ્રાપ્ત વિં સહેજે મળેલું
સહજબુદ્ધિ ઓં કુદરતી બુદ્ધિ કે પ્રેરણા;
'ઇન્સ્ટિંક્ટ' [રિકુરવું તે
સહજસ્ફૂર્તિ ઓં સહજબુદ્ધિ; સહેજે
સહધર્મચાર પું [છં.] સાથે રહી જીવન-
ની કુરમે બાબતી તે. -રિણી ઓં પત્ની
સહધર્મિણી ઓં જુઓ સહધર્મચારિણી
સહધર્મી વિં (૨) પું [છં.] સમાન ધર્મ-
વાળું (૨) એકસમાન ધર્મનું અનુયાયી.
સહન નં [છં.] સહેલું. -ખમડું તે.
ઠસક્રિ ઓં સહન કરવાની શક્તિ.
ઠરીલ વિં [છં.] સહન કરે તેના
સ્વાભવનું; શાંત; ધીર; સહિષ્ણુ.
ઠરીલતા ઓં [ધ્યાયી
સહપાડી પું [છં.] સાથે જાણનાર; સહા-
સહજાગિની ઓં [છં.] પત્ની
સહભોજન નં [છં.] સાથે બેસી કરેલું
ભોજન (૨) નિલ્લ વખાંના લોકોનું એક
પંજો ભોજન [સરખા મતવાળું
સહમત વિં [છં.] એકમત; સમાન-

સહયોગ, -ગી [છં.] જુઓ સહકાર, -રી
સહય વિં [છં.] ઉપયુક્ત (૨) અન્દરખભેર
સહવાસ પું [છં.] સાથે વસવું તે (૨)
સોખત; સંબંધ (૩) અભ્યાસ; મહાવશ.
-સી વિં સાથે વસનારું (૨) પરિચિત
(૩) દેવાયેલું [સાથે શિક્ષણ આપવું તે
સહશિક્ષણ નં [છં.] છાત્રાઠાકરીઓને
સહસા અં [છં.] લતાવળે (૨) યોચિનું
(૩) વિચાર કયાં વિના
સહજ પું [છં.] હમર. ઠરશિખ પું [છં.]
ચૂં. -જાદુ પું [છં.] ઠદ
સહાધ્યાયી પું [છં.] સાથે બાલનારા
વિદ્યાર્થી; સહપાડી
સહાનુભાવ પું, સહાનુભૂતિ ઓં [છં.]
સમતાવ; દિલસોજ
સહાય પું [છં.] મિત્ર; મદદગાર
સહાય ઓં [જુઓ સાદા] મદદ. ઠક
વિં મદદગાર ઠકારક, ઠકારી વિં
સહાય કરનારું (૨) સહાયમાં વપરાતું
કિયાપદ [વ્યા.]
સહાયતા ઓં [છં.] સાદા; મદદ
સહાયભૂત વિં મદદગાર થયેલું
સહાયવૃત્તિ ઓં પરસ્પર સહાય કરવાની
(પ્રાણીની) સહજવૃત્તિ; સહાયશીલતા
સહારો પું આશ્રય; હૃદય
સહિત અં [છં.] સાથે (૨) મુખ્યાં
સહિયર ઓં [પ્રા. સહી (ધ. સહા)] સહી, સખી
સહિયારું વિં [પ્રા. સહાર, ઠન ઇ. સપાતન)]
ભાગિયાભાગવાળું (૨) તેણ; મામ વહેચ્યા
ન દોષ તેલું (૩) નં પવિત્રાણું; ભાગિયાપણું
સહિષ્ણુ વિં [છં.] જુઓ સહનશીલ.
તા ઓં
સહી ઓં [પ્ર. સહી] (ખત, કાનગમાં)
નીચે પાંચનું નામ લખવું તે; મત (૨) વિં
ખડું; સાગું (૩) અં કબલ; નં બૂર. નતો
સહી ઓં [પ્ર. (ઇ. ટાં)] સખી; સહિયર.
પણું નં સખીપણું, સહિયર વરીકેનો
સંબંધ
સહીસલામત વિં મુરશિવ; કાંઈ ખલ

ઈન કે તુકસાન વિનાનું (૨) અં તેવી રીતે. -તી સીં સહીસલામતપણું સહુ વિં સર્વ [સહેલાઈ સહુલિયત સીં [અ. સહુલ] સુમમતા; સહુલ્ય વિં[સં.] સામાનો બાવ કે લાગણી સમજ રાકે તેવું (૨) દયાળુ (૩) રસિક; રસજ. ત્તા સીં

સહેજ (સહે) વિં [સં. સહજ ઉપરથી] થોડું; અલ્પ (૨) અં જુઓ સહેજ. ંસાજ વિં (૨) અં થોડુંધણું; જરાક. -જે અં સહેલાઈથી

સહેતુક વિં [સં.] હેતુવાળું; સપ્રયોજન સહેલ (સહે) વિં [અ. સહુલ] સહેલું સહેલ (સહે) સીં [અ. સર] આનંદથી આમતેમ ફરવું તે (૨) મોજમજ; હહેર. ંગાહ સીં [+ ફા. ગાહ = જગા] હરવું ફરવું કે મોજમજ માણીતે કે તેની જગા. ંસાપાટી પુંબંબંબં મોજમજ

સહેલાઈ (સહે) સીં [જુઓ સહેલ ૧] સરળતા

સહેલાણી (સહે) વિં (૨) પું [જુઓ સહેલ ૨] મોજ; આનંદી (માણસ)

સહેલું (સહે) વિં [જુઓ સહેલ ૧] મુશ્કેલ નહિ તેવું; સરળ. ંસટ વિંએકદમ સહેલું સહેલાણું (સહે) અંકિં 'સહેલું'નું કમ'ણિ સહેલું (સહે) સંકિં [સ. સહ] સઉન કરવું; વેઠવું; ખમવું

સહોદર વિં [સં.] એક માને પેટ જન્મેલું (૨) પું બાઈ. -રા વિં સીં [સં.], -રી સીં બહેન [એક પર્વત

સહ પું[સં.] પશ્ચિમ ધાટનો એક ભાગ-સહા વિં [સં.] સહી રાકાય એવું. ંજેક પું જુઓ કમ'ણિપ્રયોગ [વ્યા.]

સહાદ્રિ પું [સં.] સહ પર્વત સજ પું ગેડ કે દળાણનો આંકો-કાપો (૨) સોજ

સજક સીં સજકું તે; સજકો સજકડી સીં [સં. શલાકા] નાની સળી; સજેકડી (૨) ઉશ્કેરણી [લા.]. -ડું નં સજેકડું; સળી

સજકવું અંકિં[સં. શલાકાઉપરથી]સહેજ હાલવું; સજવળવું(૨)(દાદ સાથે)ખાવાનો ખાવ થવો (૩)સોંકાતું હોય તેમ સજકા નાખવા

સજાદો પું જુઓ સજક (૨) તીવ્ર ઇચ્છા સજગવું અંકિં બળવું; લાગવું

સજવળવું અંકિં જરા જરા હાલવું; મરડાવું (૨) સરીર પર જીવડું ચાલવું હોય તેવી લાગણી થવી (૩) કશું કરવા તત્પર થઈ રહેવું [લા.]

સજવળાટ પું સજવળવું તે સજવું અંકિં [જુઓ સહું] જીવડા પડવાથી અંદરથી ખવાઈ જવું; અંદરથી બગડી જવું

સજાંગ વિં [સં. સંજન] સાંધ વિનાનું; આણું; તુરક નહિ તેવું; ઠેક સુધીનું (૨) અં અટક્યા વિના; ઠેક સુધી. ંસૂત વિંસજુંગ; કમમજ્જ; બરોબરસંકળાયેલું સળિયો પું [જુઓ સળી] ધાતુનો લાંબો કકડો

સળી સીં [સં.શલાકા] પાસનો, લાકડાનો કે ધાતુનો લાંબો, પાતળો, ગોળ, નાનો કકડો.

ંસંચો પુંબુક્તિપ્રયુક્તિ(૨)ઉશ્કેરણી[લા.]

સળેકડી સીં, -ડું નં, સળેખડી સીં, સળેખડું નં જુઓ 'સજકડી'માં

સળેખમ નં [સં.રહેખમ્] એક રોગ; સારી સળો પું સડો; સજવું તે

સંકટ નં [સં.]દુઃખ આકૃત. ંનિવારણ નં મહં આપી સંકટ દૂર કરવું તે

સંકડામણુ(-ણી) સીં જખાની તંગારા (૨) લીડ; મુશ્કેલી

સંકડાવું અંકિં [સંકડું ઉપરથી]દબાવું; બચડાવું (૨) જખાની તંગારા વેઠવી (૩) મુશ્કેલીમાં આવવું [લા.]. -શ સીં

જખાની તંગારા (૨) મુશ્કેલી સંકર પું [સં.] બેળસેળ; મિશ્રણ

સંકર્ષણ પું [સં.] બલરામ (૨) રોપનાગ સંકલન નં, -તો સીં [સં.]એકડું કરવું

તે; સંપ્રદ (૨) સરવાળો

संक्षिप्त वि० [स.] ऐक्यं करेत्
संक्षेप पु० [स.] तरंग धरादो; ध्वजा(२)
निधय; मनस्यो (३) धर्मकर्म वगेरे
करवा भाटे खेवाभा आवतो निधम
(४) कल्पना करवी ते; तक्ष. ० विकल्प
पु० ०००० तक्षवितक. ० शक्ति स्त्री०
संक्षेपनी शक्ति; ध्वजाशक्ति. -द्विपत्त
वि० [स.] क्षेपेत् (२) ध्वजेत्; धारेत् (३)
निधय करेत्

संक्षेपायुं अ० किं 'संक्षेपुं' कर्मणि;
संक्षेप यत्; संक्षेपना आंकडा पेठे
नेदयेत् होवुं

संक्षेप्यं वि० [स.] मिश्रित; सेनसेन ययेत्
(२) वेरायेत्; देवायेत्; व्याप्त; भरयक
(३) अरपष्ट (४) संक्षेपित

संक्षेप्यं (-त्) न १० [स.] स्तुति

संक्षेपित वि० [स.] संक्षेप प्रमेयुं (२)
संक्षेप; उदार के विराज नहि तेत्

संक्षेप वि० [स.] व्याप्त; ध्वजायुं (२)
अभ्यवस्थित (३) असंगत

संक्षेप पु० [स.] अगाड्या करेली धूपी
गोडवल् (२) नुजो संक्षेपयान (३)
धरादो; निरानी (४) कगार; सरत (५)
अभुक्त राप्दणी अभुक्त अर्थनो मोध
यवे। नेईये ऐनी भाषानी परंपरागत
इदि [व्या.] ० स्थान १० संक्षेप प्रभावे
भजवानी जगा

संक्षेप्यं सं० किं [दे. संक्षेप] आटोपयुं;
ऐक्यं करुं; पाधु पाणी खेत्

संक्षेप्य पु० [स.] तगी; अंत; संक्षेप
(२) आयडो; अयडावुं ते (३) लम्प;
यारम (४) जिडावुं ते. ० न १० संक्षेप्युं
ते. ० पुं सं० किं [स. संक्षेप] संक्षेप करवे।
-व्यायुं अ० किं संक्षेप प्रामते।

संक्षेप्यं सं० किं [प्र. संक्षेप] संक्षेप करुं;
देवायेत् ऐक्यं करुं; संक्षेप्युं

संक्षेप्यं स्त्री० संक्षेप्युं ते

संक्षेप्यं सं० किं वधारे अंदर डेवुं (२)
प्रपन्नित करुं (३) उरुकरुं (४) नुजो
संक्षेप

संक्षेप पु०, ०० पुं १० [स.] ऐक्यं जगा के
स्थितिभांथी जीछ जगा के स्थितिभां
जुं ते; संक्षेप (२) ओणंगुं ते (३)
प्रवेश करवे ते

संक्षेप वि० [स.] ऐक्यं जगायेथी जीछ
जगाये गयेत् (२) पडेयत् करेत्;
संक्षेप (३) स्त्री० नुजो मकरसंक्षेप.
(४) नातवराभां भाषाभां वधेत् उपावतां
वपरातो मोध. -ति स्त्री० [स.] नुजो
संक्षेप (२) मकरसंक्षेप. -ति काव (५)
पुं संक्षेपितो समय; वचगायो; ऐक्यं
जगा 'के स्थितिभांथी जीछ जगा के
स्थितिभां जगा मुधीनो वयलो समय

संक्षेप वि० [स.] दक्ष

संक्षेप पु० [स.] दक्ष; सार (२) दक्षवेत्
के सारस ते

संक्षेप्यं अ० किं [स. दक्ष वयस्यी]
संभावो यवे। -वे। पुं संक्षेप; दक्षव
(२) कर्मकाटी; कंठो

संक्षेप्य स्त्री० [स.] रक्ष; आंकडा (२)
गलना; गलतरी. ० तीत वि० [स.]
असंभ्य. ० पाल (५) १० नानी मोठी
संक्षेप्य होवाने कारवे मणु के नीपणुं
ऐवुं जण. ० वाचक वि० संक्षेप्य
जलावनानुं (वि०) [व्या.]

संक्षेप पु० [स.] संक्षेप (२) संक्षेप (३)
सोपत; सधवास (४) आसक्ति (५) मेथुन
संक्षेप पुं [का.] पथर

संक्षेप १० वीजरायेलां जण, लोको के
अग्निने ऐक्यित करी व्यवस्थित करवांते

संक्षेपित वि० संक्षेपनायुं

संक्षेप वि० [स.] संक्षेप (२) संक्षेप

संक्षेप स्त्री० [स.] संक्षेप (२) मेण (३)
सधवास (४) पूर्वापर संक्षेप. ० दोष
पुं संक्षेपनी माडी असर

संक्षेपित वि० [का.] पथरनेवा दिखनुं; कठोर

संक्षेप पुं नुजो संक्षेपितोष

संक्षेप पुं [स.] संक्षेप; मेगाप; समानम
(२) नदीओनुं भिजन; ते स्थान. ० नीय

પું એક મણિ, જે મળ્યાથી પ્રિયતા
વિયોગનો અંત આવે છે એમ મનાય છે
; સંગસારી સીં [કા.] પથ્થર મારી મારીને
છવ લેવાની સમ

[સંગાથ પું સંગતિ, સાથ, સોખત (વાટમાં).

-થી વિં(ર) પું સંગાય કરનાર

સંગી વિં [સ.] સંગ કરનાર (ર) પું સોખતી

સંગીત નં [સ.] ગાયન, વાદન અને નૃત્યનો

સમાહાર (ર) ગાયન કે વાદન

સંગીન વિં [કા.] પથ્થરનું (ર) ટકાડ;

મજબૂત (૩) સીં બદ્ધકની નળીને છેડે

ધાલવામાં આવતું બાધા જેવું આણીદાર

ખાનું; 'બેયોનેટ'. ઓ સીં સંગીન હોલું તે

સંગૃહીત વિં [સ.] સંધરેલું

સંગેમરમર પું [કા.] ચક્રમકની છાંટવાળો

આરસપહાણ

સંગોપન નં [સ.] પાલનપોષણ

સંચક પું [સ.] એકલું કરવું તે (ર) સંધરી

રાખેલો જથો (૩) સારી સારી વસ્તુઓનો

એક સ્થળે કરેલો જમાવ. ંકતો (-તી)

પું સંચક કરનાર [એક રોગ

સંચકણી સીં [સ.] સંધરણીનો - જાડાનો

સંચકવું સંકિં સમ્રક કરવો

સંચકસ્થાન, સંચકાલય નં ભ્યાં

દેશપરદેશની ભણવા અને જોવાનું

વસ્તુઓ એકઠી કરી હોય તે સ્થળ;

'મ્યુઝિયમ'

સંચામ પું [સ.] યુદ્ધ. ંસમિતિ સીં

યુદ્ધની વ્યવસ્થાપક સમિતિ

સંચાકક પું સંચક કરનાર

સંધ પું [સ.] ટાણું (ર) યાત્રાળુઓનો

સમૂહ (૩) સંગઠિત અને વ્યવસ્થિત

સમુદાય (જેમ કે, ખીજ બિશુઓનો ઇં)

સંધટન નં [સ.] જુઓ સંગઠન

સંધટિત વિં [સ.] એકત્રિત; સંગઠિત

સંધબળ નં સંધનું કે સંધ બનવાથી

નીપજનું બળ

સંધરણી સીં જુઓ સંધરણી

સંધરવું અંકિં [સ. સમ્ર] એકલું કરવું;

જમા કરવું (ર) જતન કરીને રાખી મૂકવું

(૩) સમાસ કરવો; પોતાની અંદર લેવું

સંધરાખોર વિં જરૂરી વધારેપડતું

સંધરી રાખવાની વૃત્તિવાળું. -રી સીં]

સંધરાખોર વૃત્તિ; 'હોડિંગ' [જથો

સંધરો પું [સ. સમ્ર] સંધરેલી વસ્તુઓનો

સંધર્પ પું, બણ નં [સ.] જે વસ્તુઓનું

ધમાવું કે અથડાવું તે (ર) સંધર્પ (૩) કલક

સંધવી પું સંધ કાઢનાર (ર) એક અટક

સંધંબાધામ પું સમૂહનો સાથે થતો

વ્યાયામ

સંધસક્તિ સીં સંવળ

સંધાડિયો પું સંધાડાથી ધાટ ઉતારનારો

સંધાડો પું [સ. સરકુ ઉપરથી] હાથીદાંત,

લાકડાં વગેરેનો ધાટ ઉતારવાનું યત્ર

સંધાત પું [સ.] ભેગા થવું - એકઠા થવું

તે (ર) સમૂહ, જથો (૩) સાથ; સંગાથ

(૪) એક જ પદાર્થના અણુઓનું પરસ્પર

આકર્ષણ; 'કાહીઅન' [પ. વિ.] (મ) અં

સાથે (કોની સંધાત ગયો ?). -તી વિં (ર)

પું સંગાય કરનાર. -તે અં સાથે

સંધેડો પું જુઓ સંધાડો

સંચ પું [જુઓ સંગો] ગુપ્ત કરામત કે

ગોઠવણ (ર) ભીંત કે પટારા વગેરેમાં

રાખેલું ગુપ્ત ખાનું

સંચય પું [સ.] સમ્રક; જમાવ

સંચરવું અંકિં [સ. સચર] જવું; ચાલતા

થવું (ર) હાખલ થવું; વ્યાપી જવું

સંચળ પું [પ્રા. સોવલ (સ. સૌવલ)]

એક દ્વાર

સંચાર પું [સ.] ફેલાવું તે; પ્રસાર (ર)

ચલાવવું તે, પ્રેરવું તે (૩) જવું તે; -મા

ચઈને જવું તે (૪) સૂચનું એક રાશિમાથી

ખીજમા જવું તે

સંચારવું સંકિં [સ. સચાર] નળિયાં

ફેરવીને છાપડું ઠીક કરવું

સંચારાવવું સંકિં 'સંચારવું'નું પ્રેરક

સંચારો પું છાપડું સંચારનાર

સંચાલક પું [સ.] ચલાવનાર - વ્યવસ્થા

करनार. — नं न० यथावत्—व्यवस्था
करवी ते
संख्यालित वि० [सं.] संख्यालन करायेलुं
संयित वि० [सं.] ऐक्यं करेलुं; सधरेलुं
(२) पूर्वजनमानां भाषी रदेलां कभं
संयि पुं० + लुभो संयय
संयि पुं० यत्र (२) संय
संयिरो पुं० [सर० संयय] पापडियो भारो
संयवन न० [सं.] भरेलुं यवनं करुं ते.
—यी श्री० [सं.] भरेलाने यवन आपे
तेवी विद्या के औपधि
संयगे पुं० [प्रा. (स. सयोग)] सेटा (२)
हेवयोग (३) परिस्थिति. व्यवशात् अ०
हेवयोगे; संयोगाने वीधे
संयज्ञा श्री० [सं.] ज्ञान; येतना (२) ज्ञान;
संयज्ञ (३) ज्ञान; निर्यानी (४) नाम.
व्यायक वि० संज्ञा जतावनारु [न्या.]
संयज्ञ पुं०; न० ज्ञान
संयज्ञपुं० संकिं [प्रा. संयोग (स. संयोजित)
उपरथी] सामेल करुं; सपडावतुं
संय वि० [प्रा. (स. ज्ञान के सर)] साधुपुरुष
संयत वि० (२) अ० [सं.] सयत
संयति श्री० [सं.] जाणव्यां; संयान;
आवाह (२) विस्तार (३) परंपरा.
नियमन न० संयति वधती के यती
अष्टकावती ते. ०२११२ न० उत्तम संयति
प्राप्त करवाना नियमोनुं शास्त्र; प्रजनन-
विद्या, 'युनेनिकस'
संयस वि० [सं.] भूय तपी जयेलुं (२)
हुंभी; पीडित (३) भूय गुरसे ययेलुं
संयतुं न० [पो. सित्तरा; सिद्धी—सत्तिरी]
ऐक्यं कृणु; ऐक्यं जतनी नारंगी
संयतस्य श्री० जानगी भसयत
संयतकडी श्री० [सं. तावुं + कृ (रव०)]
ऐक्यं रमत
संयतलुं संकिं छुपावतुं
संयतन न० [सं.] संयति
संयथ पुं० [सं.] कथेय; हुंभी; उद्वेग;
यथात्ताप ० पुं० संकिं [सं. सत्ता] संयथ

आपवे; पीडुं. — पित वि० [सं.] संताप
पामेळुं [छुपावतुं; गुप्त रदेलुं]
संतापुं० अ० किं [प्रा. सन्त (स. ज्ञान) उपरथी]
संतुष्ट वि० [सं.] सतोष पामेळुं
संतोषपुं० सं० किं [सं. संतोष] सतोष
आपवे; राख करुं [कुल वजन
संतोषी पुं० [सं. + तोष] आरदान सद्धित
संतोष पुं० [सं.] तृप्ति; समाधान; सुख
(२) दोष तेडवाथी राख रदेलुं ते. ०३२२
वि० सतोष आपे तेडुं. — पी वि० [सं.]
सतोष राखनारु
संती पुं० [र. सेट्टी] पढेरणीर
संथागार पुं० [पालि] विचार करवा जेगा
भजवानुं लहेर भकान; 'दाउनदोव'
संथादे पुं० [प्रा. संवारण, — य (स. सत्तारक)]
भरख नष्टक आवता भमता छोडी भरख-
पथारी पर सुतुं ते
संथक पुं० [सं.] गूथवुं ते; गोडवुं ते (२)
ऐक्यं करुं ते (३) आग-गपाळना
अथेनो संयध (४) दयना (५) प्रयध;
अथ. ०२४ पुं० अथ, आंकडा के जेवी
माहिती जेणववा माटे जपनो संयध-
अथ; आकरअथ; 'युक्त्यो रैद्वन्स'
संथिध वि० [सं.] स देवयुक्त; अस्पष्ट.
०२११ श्री०
संथि श्री० [अ.] पेटी; तिन्नेरी
संथि (—री) पुं० [सं.] कहेलु; जणर,
समाचार
संथि पुं० [सं.] थंका; वडेम
संथाडुं संकिं साधवुं; जेडुं
संथाय, — [सं.] न० जेडाळ; सांधळ (२)
जेग; लाज (३) लक्ष; निशान (४) धनुष्य
पर जाळ यडावी निशान देतुं ते
संधि पुं०; श्री० [सं.] जेडावुं ते; स योग
(२) साधे; सांधानी जगा (३) सुखेड, तड
(४) अलीनो वजत (५) जे युज के विशिष्ट
समयो वचनेनो समय (६) जे वखो साधे
आववाथी यतो इरक्षार के जेडाळ [न्या.]
(७) नाटकनो साधो—विभाग (८) योरे

લીતમાં પાડેલું બાકું. ઠંકાળા પું. જે યુગ કે વિશિષ્ટ સમયો વચ્ચેનો સમય. વ્યા પું. શરીરના સાંધા રહી નય તેવો રોગ

સંધું વિ. [પ્રા. સધિમ (સ. સધિત)] સધાનું; તમામ સંધ્યા સ્ત્રી. [સ.] જે સમયને જોડનારો— વચગાળાનો દ્વંદ્વો વખત (૨) સાજ (૩) સંધ્યા વખતે કરાતું નિત્યકર્મ. ઠંકાણ [સ.], —ળા પું. સાજ. ૦૫૬૧ નં. [સ.] સંધ્યા વખતનું નિત્યકર્મ

સંનિધિ પું. સ્ત્રી. [સ.] સમીપતા (૨) અં. પાસે; નજીક

સંનિપાત પું. [સ.] જુઓ સનેપાત (૨) ઢગલો (૩) સાથે મળવું તે (૪) સંબંધ સંન્યસ્ત વિ. [સ.] તણ દીધેલું (૨) નં. સંન્યાસ. —સ્ત્રી સ્ત્રી. પું. [સ. + આશ્રમ]

વાનપ્રસ્થ પછીનો ચોથો આશ્રમ સંન્યાસ પું. [સ.] ત્યાગ કરવો તે (૨)

સંસાર વ્યવહારનો ત્યાગ (૩) સંન્યાસાશ્રમ. —સ્ત્રી સ્ત્રી. પું. જુઓ સંન્યસ્તાશ્રમ. —સિની સ્ત્રી. [સ.] સંન્યાસી સ્ત્રી. —સી પું. [સ.] જેણે સંન્યાસ લીધો હોય તે

સંપ પું. [પ્રા. સપાવ (સં. સપાત)] ઝંકચ; મેજ સંપત સ્ત્રી. [સ.] સંપદ; સંપત્તિ

સંપત્તિ સ્ત્રી. [સ.] ધન, દોહત (૨) ઐશ્વર્ય; આબાદી (૩) અધિકતા; સંપૂર્ણતા. ૦૨૧૨ નં. અર્થશાસ્ત્ર; સંપત્તિની ઉત્પત્તિ અને વહેંચણીના નિયમોની ચર્ચા કરતું શાસ્ત્ર

સંપદ (—દા) સ્ત્રી. [સ.] સંપત; સંપત્તિ સંપદ વિ. [સ.] યુક્ત, સહિત (૨) વંશવંશાળી સંપર્ક પું. [સ.] સંબંધ; સંગ

સંપર્ક અઠિં. સંપ કરવો સંપર્ક સંકિં. [પ્રા. સપાદ (સં. સપાદર)] પ્રાપ્ત કરવું; મેળવવું ('સંપર્ક'નું પ્રેરક)

સંપાત પું. [સ.] એક સાથે પાડવું તે (૨) સંગમ; સમાગમ (૩) પ્રહાર સંપાદક પું. [સ.] સંપાદન કરનાર. —ન નં. [સ.] મેળવવું તે (૨) તૈયાર કરવું તે

(૩) કોઈ પુસ્તક કે પત્ર પ્રસિદ્ધ કરવા તૈયાર કરવું તે

સંપાદિત વિ. [સ.] સંપાદન કરેલું સંપી (૦હું) વિ. સંપવાળું

સંપુટ પું. નં. [સ.] જે શકારાં કે તેવી ચોલી વસ્ત્રોનાં મોં એક ઉપર એક મૂકી કરેલો ઘાટ (૨) હાથના પંજા તે પ્રમાણે જોડવા તે

સંપૂર્ણ વિ. [સ.] બધું, તમામ (૨) પરિપૂર્ણ (૩) સમાપ્ત. ૦૦૮૦ સ્ત્રી. [સ.] પરિપૂર્ણતા; ન્યૂનતા ન હોવી તે

સંપેતકું નં. કોઈને પહોંચાડવા માટે સોંપાયેલી વસ્તુ; ભેટસોગાતની ચીજ સંપ્રદાન નં. [સ.] આપવું તે (૨) ચોથી વિભક્તિનો અર્થ [વ્યા.]

સંપ્રદાય પું. [સ.] રિવાજ; ચાલુ રહીવડ (૨) ધર્મનો ફાટો; પય (૩) ગુરુપરંપરાગત ઉપદેશ

સંપ્રસારણ નં. [સ.] ય્, વ્, ર્, લ્ નાં અનુક્રમે ઇ, ઉ, ઝ, લૂ, યવાં તે [વ્યા.] (૨) પ્રસારવું તે

સંખલ વિ. [સ.] જોડાયેલું; યુક્ત સંખંધ પું. [સ.] સંયોગ; સંપર્ક; જોડાણ

(૨) વિવાહ; સગાઈ (૩) મિત્રતા; પરિચય (૪) છઠી વિભક્તિનો અર્થ [વ્યા.]. ૦૬ વિ. [સ.] સંબંધ કરનારું (૨) સંબંધવાચક. ૦૫૨૨૬ વિ. છઠી વિભક્તિનો અર્થ ખતાવતું [વ્યા.]. —ધી વિ. [સ.] સંબંધવાળું (૨) સથું (૩) અં. વિષે; બાબતે; સંબંધમાં [જ્ઞાનવાળું]

સંખુલ વિ. [સ.] જાળેલું (૨) સંપૂર્ણ સંખોધન નં. [સ.] જગાડવું તે (૨) જણાવવું તે; સમજાવવું તે (૩) બોધાવવું તે (૪) બોધાવવા વપરાનો શબ્દ. —વું સં. કિં. [સં. સંખોધ] ગેરશીને બોલવું (૨) સમજાવવું

સંખોધિત વિ. સંખોધાયેલું સંભવ પું. [સ.] શક્યતા (૨) મૂળ (૩) ઉત્પત્તિ. ૦૦૧૫ વિ. [સ.] સંભવે એવું; શક્ય. ૦૫૫ અઠિં. [સં. સંમૂ] ઉત્પન્ન થવું, બનવું

(२) संभव दोषो; जनी राकतं. ०वित
वि० [सं.] संभव दोष तेजुं; राकय
संभावयतुं संकि०; संभावयुं तुं प्रेरक (२)
वणतो उत्तर के कडक वेल् के आग कहेवी
संसार पुं० [सं.] नेहती आमो (२)
राक के अयायुमां करवाने मसाये
संसारलुं न० यादगीरीनी न० के निधानी
संसारतुं संकि० [प्रा. संभर (मं. संलु)]
पाद करतुं [(२) न० तेजुं राक
संभारितुं वि० संभारवाणुं; मसाये पूरेतुं
संभावता ओ० संभव; राकयता
संभावित वि० [सं.] प्रतिष्ठित
संभाव्य वि० [सं.] राकय (२) सकार
करवा योग्य (३) कहेपी राकय तेजुं
संभाव्य न० [सं.] वातशीत; प्रसोतरी
संभाष ओ० [संभावतुं परशी] तपास;
हरहार; काण्ठ (२) रक्षल; जतन. ०पुं.
संकि० [प्रा. संभाळ (सं. संगलु)] संभाष
राज्यी; जतन करतुं; सायवतुं; जलवतुं
(२) (हाम, जवाणदारी ६०) माये लेतुं
—यसावतुं; निभावतुं (३) अ०कि० साव-
येत के दोसियार रहेतुं; अक्षतमां न
परी नतुं
संभूत वि० [सं.] ओकतुं करतुं
संभोग पुं० [सं.] उपभोग (२) मंधुन
(३) विषयभोग
संभ्रम पुं० [सं.] धूमतुं ते; मकर करतुं
ते (२) त्वरा; धांधल (३) गहराठ;
व्याकुलता (४) डकठा (५) श्रांति (६)
जूल (७) जय
संभ्रांत वि० [सं.] मुभावतुं (२) गहरा-
येतुं; व्याकुल यहेतुं (३) श्रांतिमां पडेतुं.
संभूत वि० [सं.] संभूतिवाणुं; सरणी के
अनुग्रह मत धरावतुं (२) मान्य; पसंद.
—ति ओ० [सं.] अनुभूति; कण्ठलात;
समान मतवाणुं होतुं ते
संभान न० [सं.] सम्मान; आदरसकार
(२) गौरव; प्रतिष्ठा. —नित वि० [सं.]
संभूत (२) संभानवाणुं. —न्य वि०
[सं.] संभानने योग्य

संभाननी ओ० [सं.] सावरणी
संभिक्ष वि० [सं.] भिक्षित. ०पुं न०
[सं.] जुओ भिक्षल. —भिक्ष वि० [सं.]
जुओ भिक्ष
संभुष वि० [सं.] सामे भुषवाणुं; सामे
होय तेजुं (२) —नी प्रत्ये लागणीवाणुं
(३) अ० ३पय; सामे भिणावडो
संभेदन न० [सं.] बेकडा यतुं ते (२)
संभेद पुं० [सं.] भूर्ण (२) श्रांति (३)
आज्ञान (४) मोह
संयत वि० [सं.] हाणमां के हाणमां राभेजुं
(२) अधिलुं; जकडेजुं (३) संयमवाणुं
संयम पुं० [सं.] निग्रह; निशय (२)
धन्दिनियमद. ०न न० [सं.] नियंनल;
हमन; निग्रह (२) जेन्नी राणतुं ते.
—भी वि० (२) पुं० [सं.] संयमवाणुं
संयुक्त वि० [सं.] जोडायेतुं; युक्त (२)
अनेके मणीने करेतुं
संयोग पुं० [सं.] जोडातुं के सेगा यतुं ते
(२) संजंघ (३) समागम (४) मिश्रल;
मेलवल्ली (५) संनेग; परिरियति. —गी
वि० [सं.] जोडनातुं (२) संयोगवाणुं.
—गीभूमि(—भी) ओ० जमीनना जे
मोडा प्रदेशने जोडनारी सांकी जमीन-
नी परी
संयोजक वि० (२) पुं० [सं.] जोडनार.
—न न० [सं.] जोडतुं ते (२) जोडल;
संजंघ (३) आयोजन; (४) जे पहायो
रासायनिक रीते कणी जठने नवे पहाय
येवो ते [२. वि.]
संयोजित वि० [सं.] जोडेजुं
संरक्षल न० [सं.] रक्षल [ता. ओ०
संलक्ष वि० [सं.] लागेतुं; वणजेतुं; येरेतुं.
संघत पुं० [सं.] विक्रम संवत् (२) तेजुं हाई
पल वष [वार्षिक मयलुतिथि
संवत्सर पुं० [सं.] वष. —री ओ० छमछरी;
संघनत न० [सं.] वरा करवाना क्रिया
(२) ग्रैम करवो ते; ग्रैमशी छती लेवा-
नो प्रयत्न [ति (३) पधारतुं ते
संवर्धन न० [सं.] वधतुं ते (२) छठेतुं

સંવાદ પું [સ.] વાતચીત; સવાલજવાબ
(૨) ચર્ચા (૩) એકરાગ હોવા તે (૪)
એકમત થવું તે. -દિતા સ્ત્રી સંવાદી-
પણ; 'હામની'. -હી વિં સહમત;
અનુકૂલ; એકરાગવાળું

સંવાહક વિં [સ.] સવાહન કરનારું. -ન
નં [સ.] વહન કરવું તે; લઈ જવું તે
(૨) ચપી કરવી તે

સંવિધાન નં [સ.] વ્યવસ્થા; આયોજન
(૨) નાટકના વસ્તુની સંકલના, ગોઠવણી

સંવૃત વિં [સ.] આચ્છાદિત; ઢાકેલું;
ઢકાયેલું (૨) સંકેતિત; સાકડું ('વિવૃત'
થી જલદું) [વ્યા.] [રુદુરણ]

સંવેદન નં, વ્તા સ્ત્રી ભાન; પ્રતીતિ;

સંસાય પું [સ.] સંદેહ; શંક (૨) હંદેશત;
ભય. વ્તાહી કોઈ પણ તત્વમાં શંકાથી
નિહાળવાની વૃત્તિવાળું; 'રકેષ્ટક'.

-ચાર્મક વિં સસયવાળું; સંસાય ભય
એવું. -ચાર્મા વિં [સ.] સંકાશીલ

સંશુદ્ધિ સ્ત્રી [સ.] પવિત્રતા; શુદ્ધિ

સંશોધક વિં [સ.] શોધ કરનારું (૨)
શુદ્ધ કરનારું. -ન નં [સ.] શુદ્ધિ (૨)
શોધખોળ; 'રિસચ'. [શોધેલું]

સંશોધિત વિં [સ.] શુદ્ધ કરેલું (૨)

સંસદ સ્ત્રી [સ.] સભા; મંડળ

સંસર્ગ પું [સ.] સંબંધ; સોળત; સંગતિ
(૨) આસક્તિ; લંપટતા

સંસ્કાર પું [સ.] સૃષ્ટિ; જગત (૨) માયાનો
પ્રપંચ (૩) જન્મમરણની ધટમાળ (૪)

ગૃહસંસાર. વ્યવહાર પું દુનિયાદા-

રીનો વ્યવહાર. વ્યવહાર પું સંસાર

રૂપી સાગર. વ્યુપ્ત નં કૃત્યપરિવારનું

કે સંસારના ભોગોનું સુખ. વ્યુપ્તારો પું

સામાજિક અને કૌટુંબિક બાબતોમાં

સુધારો. -રી વિં [સ.] સંસારવ્યવહાર

સંબંધી (૨) સંસારમાં રચ્યુપચ્યું (૩)

સંસાર માંડી બેઠેલું [સંકળત; પ્રાપ્તિ
સંસિદ્ધિ સ્ત્રી [સ.] સિદ્ધિ; પૂર્ણતા (૨)
સંસ્કરણ નં [સ.] શુદ્ધ કરવું, દુરસ્ત

કરવું કે સમયવતું તે (૪) સંસ્કાર કરવા
તે (૩) (અચની) આદૃતિ

સંસ્કાર પું [સ.] શુદ્ધ કરવું તે (૨) સુધારવું

તે (૩) શણગારવું તે (૪) વાસનાઓ કે

કર્મોની મન ઉપર પડતી છાપ (૫) શિક્ષણ,

ઉપદેશ, સંગતિ વગેરેનો મન ઉપર પડેલો

પ્રભાવ (૬) પૂર્વકર્મોનું ફળ; સંજોગ (૭)

મરણ પાછળ કરવાની ક્રિયા (૮) દિવોને

જન્મથી મરણ સુધી કરવા પડતા આવ-

શયક ૧૬ વિધિમાંનો દરેક (ગર્ભાધાન,

પુત્રવન, અનવલોભન, વિધુલબલિ, સીમં-

તોન્નયન, ભવકર્મ, નામકરણ, નિષ્ક્રમણ,

સૂર્યાવલોકન, અન્નપ્રાશન, ચૂડાકર્મ, ઉપન-

યન, ગાયત્ર્યુપદેશ, સમાવર્તન, વિવાહ,

સ્વર્ગારોહણ) (૯) શિક્ષણ; કેળવણી.

-રિતા સ્ત્રી [સ.] સંસ્કારીપણ; 'કલ્પર'.

-રી વિં [સ.] મૂળથી સારા સંસ્કારવાળું

(૨) સારી કેળવણીવાળું (૩) પુણ્યશાળી

સંસ્કૃત વિં [સ.] સંસ્કાર પામેલું (૨) શુદ્ધ

કરેલું (૩) શણગારેલું (૪) સ્ત્રી; નં

ગીર્વાણભાષા. વ્યય વિં સંસ્કૃતથી

પરિપૂર્ણ

સંસ્કૃતિ સ્ત્રી [સ.] સભ્યતા; સામાજિક

પ્રગતિ; 'સિવિલિઝેશન'

સંસ્થા સ્ત્રી [સ.] સ્થાપિત વ્યવસ્થા કે

શક્તિ (ઉદા. લક્ષ્યસંસ્થા) (૨) મંડળ;

વત્ર; 'ઈન્સ્ટિટ્યુશન'

સંસ્થાન નં [સ.] નાનું રાજ્ય; રજવાડો

(૨) પરમુલકમાં વસાહત; તેવું રાજ્ય;

'કોલોની'. વ્તાસી વિં (૨) પું વસાહ-

તમાં રહેનાર [કરનાર

સંસ્થાપક વિં (૨) પું [સ.] સંસ્થાપન

સંસ્થાપન નં, -ના સ્ત્રી [સ.] સારી

રીતે સ્થાપવું તે; પ્રતિષ્ઠા કરવી તે

સંસ્થાપિત વિં [સ.] સંસ્થાપન કરેલું

સંસ્મેરણ નં [સ.] વારવાર સ્મરણ (૨)

નં બં વં વ્યક્તિનો જીવનપ્રસંગોનું

આલેખન; 'રેમિનિસસન્સીસ'

સંસ્મૃતિ સ્ત્રી [સ.] સ્મૃતિ; યાદ

સંહિતિ સ્ત્રીં [સ.] સમુદાય (૨) સંપ, સંગઠન
સંહરવું સંકિં [પ્રા. સંહર (સં. સમૃદ્ધ)]
એકદું કરી લેવું; પાછું ખેંચી લેવું (૨)
સહાર કરવો

સંહાર પું [સ.] નાશ; કતલ; ઉચ્છેદ. ૦ક
વિં (૨) પું સહાર કરનાર. ૦વું સં
કિં [સ. સહાર] સંહાર કરવો

સંહિતાસ્ત્રીં [સ.] પદ કે લખાણનો વ્યવસ્થિત
સંગ્રહ. ઉદા. મનુસંહિતા (૨) વેદોનો
દેવોની સ્તુતિવાળો મંત્રભાગ [સ્વર

સા પું સંગીતના સ્વરસંપત્તકર્મોનો પ્રથમ
સાધકલ સ્ત્રીં [દ.] બેસનારે પોતે ચલાવ-
વાનું બે ચક્રવાળું એક વાદન

સાધકલોપીડિયા પું [દ.] જ્ઞાનકોશ
સાધકલોપીડિયલ નં [દ.] મૂળ લખાણ
લખી તે પરથી નકલો કાઢવાની એક
યુક્તિ કે સાધન

સાધકલ સ્ત્રીં જુઓ બકનળી [પ. વિ.]
સાધસ પું [અ.] ઘોડાવાળો; રાવત
સાકડી સ્ત્રીં, -ટું નં, -ટો પું, -ડી
સ્ત્રીં સાગની લાખી બડી વળી

સાકર સ્ત્રીં [પ્રા. સકરા (સ. સંકરા)] ખાંડના
પાસાદાર ગાંગડા. -રિયું વિં સાકર
ચડાવેલું (૨) સાકર જેવું (સ્વાદ કે
આકારમાં). -રિયો પું ફૂલમાના
મધની ઝરમર (૨) સાકરિયો ચણો

સાકારવિં [સ.] આકારવાળું; મૂર્તિરૂપવાળું
સાકી પું [અ.] મધ પાનાર (૨) માથકનું
સંબોધન

સાક્ષર વિં (૨) પું [સ.] વાચવાલખવાની
આવડતવાળું; મણેકુ (૨) શિક્ષિત, વિદ્વાન
(૩) લેખક, સાહિત્યકાર. -રી વિં સાક્ષર
સખી (૨) સારે ભારે શબ્દોવાળું (લખાણ)
સાક્ષાત્ અં [સ.] નજરોનજર; સંખ. પ.
નકાર પું [સ.] નજરોનજર જેવું તે;
પ્રત્યક્ષ દર્શન (૨) પરમ તત્ત્વ કે ઉચ્ચરનો
સાક્ષાત્ અનુભવ

સાક્ષી સ્ત્રીં સાખ; ચાહેરી
સાક્ષી પું [સ.] નજરોનજર જોનાર (૨)
સાક્ષી પૂરનાર; ચાહેઈ

સાખ સ્ત્રીં સાક્ષી; ચાહેરી
સાખ સ્ત્રીં આડ ઉપર જ પાકેલું ફળ
સાખ સ્ત્રીં ખારણાના ચોરડાના બિલા
ટોકા (૨) ખારણ; આગણુ [લા.].
૦પ (-પા) ડોરશી પું જોડમા જ જેનું
ધર હોય એવો જડોરશી

સાખી સ્ત્રીં બે ચરણનો એક પ્રકારનો
દોહરો કે પદ (૨) ચક્ર, લાવણી, કે
ગરબીમા આવતી, લખાણને માવાની
દૂધી પત્રિયો [જોડાજોડ, લગોલગ

સાખોસાખ અં [સાખ (ખારણાની) પરથી]
સાગ પું [પ્રા. (સ. સાગ)] જોનાં ઇમારતી
લાકડાં બને છે તે એક ભવનું આડ

સાગર પું [સ.] દરિયો (૨) દશ પદ જેટલી
સંખ્યા [(પ્રાયઃ બૂરા કામમાં)

સાગરીત (-ઈ) પું [જુઓ સાગરીત] સાધી
સાગુચોખા, સાગુદાણુ પું બં ૦ ૦

[સાગુ (મલાવા) + ચોખા કે દાણા] તાડ
જેવા સાગુ નામના ઝાંડના યડના ગરના
ખનારેલા દૂધિયા કણ [ખારીક ચૂનો
સાગોળ પું [ફા. શાશ્વિલ] ચાળેથી

સાય નં [પ્રા. સય (સ. સય)] સત્ય ૦કલું
વિં સાયુ બોલનાર; પ્રમાણિક, નિષ્કપટી.
૦માય વિં ['સાય નો દિગ્ગર્જ']
ખરેખર; જેડ છે તેડું (૨) અં ખરેખર
સાયવણુ (-ણી) સ્ત્રીં ['સાયવણુ' ઉપરથી]
જતન; સમાળ [જતન કરવું

સાયવણું સં કિં [પ્રા. સવ] સમાળડું;
સાયાર્ધ સ્ત્રીં સચ્ચાર્ધ

સાચાભોલું વિં સાચુ બોલનારું
સાચું વિં [જુઓ સાચ] ખરું, સત્ય; હોય
તેડું (૨) અસલ, ખનાવડી નહિ એવું જેમ કે,
સાચુ મોટી (૩) સત્ય બોલનારું (૪) એક-
વચની. ૦ભૂલું વિં ખરુંબોલું (૨) નં
ખમેરણી. -યે અં ખરે; નકી (૨)
વાજબી રીતે. -યેસાચું વિં ખરેખર;
સાચ સાચું; સાચમાચ

સાજ પું [જા.] ઉપયોગી સરસામાન (૨)
શણગાર; વસાબૂધણુ (૩) ઘોડા પર
નાખવાનો સામાન

માગર [સ સગ], ઋષીમાગર નં,
-નિયા પુનઃગવ વરના વરગોડા સાથે
રહેતુ પ્રતિષ્ઠિત લોભનું મહત્ત્વ -નું નં
નાતનુ પચ

સામ્યમરંભમ પું સાધનસામ્યમ
સામ્યદો પું [પા સામ્યદ] નાનાર કે
નાયનારની સાથેનો સાર પિત્રાનો કે
તમની

સામ્યાર પું [સ સમ્રા (પ્રા સમ્રા)
+ આર (સ ધાર)] એક આર

માનું વિં [સ સજ, સ્વરક] તદુસ્ત
(૨) ભાગેતુ નહિ એતુ, આપુ ઓતનું
વિં તાનુ અને નીરોગી ઋસમ, ઋસમું
વિં તદુસ્ત, નીરોગી (૨) સાવ સાનુ,
આપેઆપુ, અક્ષત

માટકો પું આમણની પટીએ બાધી બના-
વેલો ચાણક કે કોરડો

માટાખત નં સાટા નિયે કષત

સાટાતેખડા નંખંબં [સાટું + તેખડું]
કન્યાના સાટાને તેખડા કરવાનો વ્યવહાર
સાટી સોં માણસો જેમા બેસે છે તે
ગાગનું જોણુ -ચોકડું

સાટીન સોં [ક. સંતિ] એક નતનુ
રેશમી કાપડ

સાટું નં [દ સટ] કરાર, યોરી, કબાલો
(૨) મૂલ ડેરવડુ તે (૩) બહાનની રકમ
(૪) માગને બદલે માન કે કન્યાને બદલે
કન્યા આપવી તે (૫) બદલો, અવેળ.
-ટે અં બદલે, અવેળમા

સાંકમારી સોં જગતી પ્રાણીઓને ખીજ
વીને લડાવવાનો તમાસો (૨) લડાવણી [લા]
સાંકી સોં સાંક વર્ષની વય, વડપણ (૨)

સાંક વર્ષનો ગાળો [કે ડાગર
સાંકી સોં સાંક દિવસે પાંતી એક જુવાર

સાંકનીશ(-સ) વિં [સ સમ પિંશવ] '૩૭'.
સાંકલો પું [પ્રા સાંક, સાંકિલ (મ સાંક)]

સાંકલો, સાંકી

સાંકા(-ડી) (૩) વિં [પ્રા સંક (સં સાંકે)]
(સખ્યા પૂર્વે આવતા) સાંક, ઉપર

અર્ધું ઉદા. સાંક પાચ. [સાંકા(-ડી)]
ખાર લંગ્રં પરસા

માડી સોં [મા માઠા (સ માગ)] કીનવી
સાંકો (૨) સાંકો [(પ્રેમની)]

માડીન્માતી (૧) વિં સાંક સાત હાપની

માડુ(-ડું), બાઈ (૩) પું [સ સ્વાઈ,
મા માગ + (સ વાઢ પ્રા વાડું)] સાંજીનો વર

માડુકું નં મોટું રામડું (૨) નિફાખાત
માડુસી(-સી) સોં [મા સઢાગ (સ સ.ગ)]

પકડ જેતુ એક સાધન, સાંકી. -સો
પું મોટી સાંકી (૨) પકડ, સકડાનક,

મુરકેરી [લા]

માત વિં [પ્રા. મત (સ સત્તર)] '૭' ઠોડી
પું સાતનો આકડો. ઓળખી સોં

[+ ત. ધી] દોડીને રમવાની એ- રમત
નાતત્ય નં [સ] સતતપણુ

માતપટો પું પાતીએ કે હથેલીમા થતુ
એક નતનુ રાડ

સાતમ સોં [સ સત્તનો] પખવાડિયાની
માતમી તિથિ. -સું વિં કમમા છ પછી

આવડુ

માતવો પું [પ્રા સતુ (સ સત્તર)] રોષેલા
અનાજનો લોહ, સત્

મારિયક વિં [સ] સત્તરગુણવાળુ, ચાત
(૨) સત્તરગુણમાથી ઉત્પન્ન થયેતુ (૩)

સત્ત (૪) પ્રામાણિક (૫) સદ્ગુણી
માથ પું [પ્રા સત્તર (સ સત્તર)] સોબત

(૨) સદકાર (૩) અં સાથે [૫]
સાથરો પું [પ્રા સત્તર (સ સત્તર)] પાસનુ

બિંબનુ, પરાજની રાધ્યા (૨) દર્ભની
સાંકી, (૩) નારને મુલાકા

લીંગી તૈયાર

માથવો પું
સાથળ સો

સાંથિયો પ
ક આતી

સાંથી પું
ગાર,
નોકર,

સાથે નં [સાથ' પરથી] નેડે, લેણુ,
 સથાથે બંધાયું અં [+લાગ્યું] સાથે
 સાથે, ભેગાભેગી, એકીફેરે (૨) સામઠુ,
 એકદમ [વાટે, સૂર (૨) બૂમ
 સાદ પું [પ્રા. સ્. (સ. ગદ્ય)] અવાજ,
 માદગી સોં [વા.] સાદાઈ
 માદડી [સરં દ સારી] દમ', તાડછા
 વગેરેની બનાવેથી ચઢાઈ
 સાદર વિં (૨) અં [સ] આદરપૂર્વક,
 માનસહિત [૦ંકરણું = મિનયાપૂર્વક રહ્યું
 કરણ]
 સાદાઈ સોં સાદાપણુ, સાદગી
 સાદુ વિં [ફા સાદ] બપડો, આડબર,
 ખર્ચાપણુ, જટિલતા, મિથણુ, દબા કે
 કૃત્રિમતા વિનાનુ, સરળ, સીધુ (૨) રગ,
 ભાત કે લખાણુ વિનાનુ, કોરું (૩) મજૂરી
 કરવાની ન હોય તેવુ, આસાન (કેંદ)
 સાદશ્ય નં [સ] સરખાપણુ, સમાનતા
 સાદંતવિં (૨) અં [સ] સંપૂર્ણ, આદિથી
 અત મુખીનુ
 સાધક વિં [સ] માર્ગસિદ્ધિમા ઉપયોગી
 (૨) સિદ્ધ કરનારું (૩) સિદ્ધ કરવા પ્રયત્ન
 કરનારું (૪) નૂત, દેવ વગેરે સાધનારું
 (૫) પું સાધના કરનાર (મોક્ષની)
 સાધન નં [સ] સાવડુ તે (૨) ઉપકરણ,
 ઓભર, સામગ્રી (૩) ઉપાય, યુક્તિ (૪)
 ઈશ્વરપ્રાપ્તિ માટે જરૂરી તપ, સયમ,
 ઉપાસના વગેરે (૫) હેતુ[ન્યા] ૦ંમશુદ્ધિ
 સોં સાધનસામગ્રીની છત -વિપુલતા
 સાધના સોં [સ] સાધવા કે સિદ્ધ કરવા
 આવશ્યક પ્રયત્ન કે ક્રિયા કરવા તે
 સાધર્મ્ય નં [સ] સમાન ગુણધર્મવાળા
 હોવાપણુ
 સાધયું સં કિં [સ સાધ] સિદ્ધ કરણુ, પાર
 પાડવું (૨) સાબિત કરણુ (૩) (દેવ, મનુ
 વગેરે વરા થાય કે સિદ્ધ થાય તે માટે)
 સાધના કરવી (૪) પોતાને અનુકૂળ કે
 વશ કરવું (૫) ચાંદનુ સિદ્ધ રૂપ કયા
 ફેરફારથી બન્યું તે બળાવવું (૬) (તક કે
 સભેગોનો) લાભ ઉઠાવી લેવો

સાધારણુ વિં [સ] સામાન્ય, ખાસ નહિ
 તેવું (૨) મધ્યમ, નહિ અતિ વણુ કે
 નહિ અતિ ઓછું (૩) સમાન, બધાને
 લાગુ પડે તેવું ૦ંઅવચય પું 'દોમન
 રૂપર' [ગ] ૦ંતા સોં
 સાધિત વિં [સ] સાચેવું
 સાધુ વિં [સ] સાદુ, ઉત્તમ (૨) ધાર્મિક;
 ઈશ્વરભક્તિપરાયણુ, સદાચરણી (૩)
 સમાસને અતે (સાધનારુ ઉદાં સ્વાધ')
 સાધુ, તકસાધુ (૪) પું સાધુ પુરુષ
 (૫) ત્યાગી, ખાવો, વેરાગી (૬) અં
 સાબાસાધન્યા. ૦ંચરિત વિં ૦ંમાધુતાવાળા
 છનનવાણુ, સાધુ (પુરુષ) ૦ંતા સોં
 સાધ્ય વિં [સ] સિદ્ધ કરવાનું (૨) સાધી
 થકાય તેવું (૩) નં સિદ્ધ કરવાનું તે.
 સાધ્વી વિં સોં [સ] શીવવતી, પતિવ્રતા
 (૨) સોં ખાતી, સાધુની
 સાન્ત સોં [પ્રા સ્વા (સ સજા)] કરારો,
 સકેત, આખમચકારો (૨) સમજાવ,
 અક્ષ ૧ (૩) નં ગીરો મૂકવું તે, અવેજ
 સાન્દંદાશ્ચર્ય નં આનદ્યુક્ત આશ્ચર્ય
 (૨) અં આનદ અને આશ્ચર્ય સાથે
 સાન્તી સોં પે ગ્રીમાખાન વગેરે તળતા ખરી
 પડેલો મૂકો (૨) તે નભયો કચરેલા નલનો
 બૂકો (૩) રાખ
 સાનુકૂલ [સ], ની વિં અનુકૂળ, મદદગાર
 સાન્ત વિં [સ] અતવાણુ, મર્યાદિત, નશ્વર
 સાપ પું [પ્રા સ્વય (સ સર્વ)] સર્પ, બુજગ.
 ૦ંણુ (-છી) સોં સાપની માદા
 સાપેક્ષ વિં [સ] અપેક્ષાવાળું (૨) સ્વત ન
 હમ્તીન ધરાવનારું પણ બીજા કરા પર
 આધાર રાખનારું, 'રિલેટિવ'
 સાપોક્ષિયુ નંતાનો સાપ (૨) સાપનુ બન્યું
 સાપ્તાહિક વિં [સ] સાત દિવસનું (૨)
 સપ્તાહને લગતું (૩) નં સાત સાત દિવસે
 બહાર પડતું છાપું
 સાફ વિં [મ] સફા, સ્વચ્છ (૨) કચરા-ઠાટા
 વગરનું (૩) સપાટ (૪) નિષ્કપટી (૫) રપટ
 (૬) અં બિયડા પસીને

સાજન [સ. સજ્જન], ઓમહીજન નં,
-તિયા પું.મં.વં.વરના વરણોડા સાથે
રહેતુ પ્રતિષ્ઠિત લોગનું મહત્ત્વ. -નું નં
નાતનુ પચ

સાજનસરંવતમ પું. સાધનસામગ્રી
સાજિદા પું. [વા સાજિદા] આનાર કે
નાયનારની સાથેનો સારનીરાણે કે
તબલચી

સાજખાર પું. [સ. સાજકા (પ્રા સજિત્રા)
+ ખાર (સ. ક્ષાર)] એક ખાર

સાજી વિં. [સ. સજ, સ્વસ્થ] તદુરસ્ત
(૨) ભાગેલું નહિ એવું, આપુ. ઓતાળું
વિં. ઓતાળું અને નીરાળી ઓદામ, ઓસમું
વિં. તદુરસ્ત, નીરાળી (૨) સાવ સાજી;
આખેઆપુ, અદ્વિત

સાકકો પું. સામકાની પરીએ બાધી બના-
વેલો ચાણક કે કોરડો

સાકાખત નં. સાકા વિષેનું લખત
સાકાતેખડાં નં.મં.વં. [સાકું + તેખડું]
કન્યાના સાકાને તેખડા કરવાનો વ્યવહાર
સાકી સીં. માણસો જેમા જેસે છે તે
ગાનનું ખોણુ -ચોકડું

સાકીન સીં. [સ. સંજિન] એક બતનું
રેશમી કાપડ

સાકું નં. [સ. સજ્જ] કરાર, બોલી, કબાલો
(૨) મૂલ ઠેરવતું તે (૩) બહાનાની રકમ
(૪) માલને બદલે માલ કે કન્યાને બદલે
કન્યા આપવી તે (૫) બદલો, અવેજ.
-ટે અં. બદલે, અવેજમા

સાકંભારી સીં. જગતી પ્રાણીઓને ખીજ-
વીને લડાવવાનો તમાસો (૨) લડાવણી [લા]
સાકી સીં. સાકં વર્ષની વય, યડપણ (૨)
સાકં વર્ષનો ગણો [કે ડાગર

સાકી સીં. સાકં દિવસે પાકતી એક જુવાર
સાકત્રીશ (સી) વિં. [સ. સત્ર ત્રિશત] '૩૦'.
માડલો પું. [પ્રા. સાદ, સાદિલ (મ. સાદક)]
સાદલો, સાદી

સાકા(-ની) (ક) વિં. [પ્રા. સકા (સ. સાકં)]
(સખ્યા પૂર્વે આવતા) સાધ, ઉપર

અડલુ, ઉદા. સાકા પાત્ર [સાકા(-ની)
ખાર તં.પ્રં. પરના]

સાકી સીં. [પ્રા. સાકી (સ. સાકી)] મીઠી
સાકા (૨) સાકા [પ્રા. સાકા]

સાકીસાતી (કી) વિં. સાકા સાત હાથની
સાકુ(-કુ), ઓભાઈ (કુ) પું. [સ. સ્વાલી,

પ્રા. સાળા + (સ. વાદ. પ્રા. વોડુ)] સાળાનો વર
સાણુકું નં. મોટું ચક્ર (૨) મિશ્રાપાત્ર

સાણુરી (સી) સીં. [પ્રા. સજા (સ. સ. જા)]
પકડ જેવું એક માધન, સાકાતી. -સી

પું. મોટી સાળસી (૨) પકડ, સકડાનણ;
મુરકેરી [લા]

સાત વિં. [પ્રા. સત (સ. સત્તર)] '૭'. ઓડ
પું. સાતનો આકડો. ઓતાળી સીં.

[+ તળી] દોડીને રમવાની એ રમત
સાતત્ય નં. [સ] સતતપણું

સાતપડો પું. પાનીએ કે હથેળીમા થતું
એક નાતનું ગમડું

સાતમ સીં. [મ. સત્તમો] પખવાડિયાની
સાતમી તિથિ. -મું. વિં. કમમા ૭ પછી
આવતું

સાતવો પું. [પ્રા. સત (સ. સત્તર)] શેકેલા
અનાજનો લોઠ, સત્

સાતવિક વિં. [સ] સત્તરગુણવાળું, શાત
(૨) સત્તરગુણમાથી ઉત્પન્ન થયેલું (૩)

સત્ય (૪) પ્રામાણિક (૫) સદ્ગુણી
માથ પું. [પ્રા. સાતવ (સ. સત્તર)] સોબત

(૨) સદાકાર (૩) અં. સાથે [પ]
સાથરો પું. [પ્રા. સત્તર (સ. સત્તર)] પાસનું

બિલાનું, પરાળની રાધ્યા (૨) દહનની
સાદી, (૩) ચોકો, મરનારને મુવાડવા
લીપી તૈયાર કરેલી જમીન

સાથવો પું. જુઓ સાતવો [ન. પ
સાથળ સીં. [પ્રા. સત્તિય (સ. સત્તિયક)]

સાંધિયો પું. [પ્રા. સત્તિય (સ. સ્વતિક)]
ક આતી મજાજસૂચક આકૃતિ

સાથી પું. ['સાથ' પરથી] સોબતી, મદદ
નાર; નેડાદાર (૨) ખેડ માટે રાખેલો
નોકર, હારી

સાથે અં [‘સાથ’ પરથી] નેડે, ભેગું;
સંજાથે. ંલાગું અં [+ લાગું] સાથે
સાથે; ભેગાભેગી; એકાદેરે (૨) સામઠું;
એકદમ [વિરોધ; સર (૨) ખૂમ

સાહ પું [પ્રા. સદ (સ. સદ્)] અવાજ;
સાહગી સ્ત્રીં [જા.] સાહાર્થ
સાહડી [સરં વે. સારી] દર્શ, તાડછા
વગેરેની બનાવેલી ચઠાર્થ
સાહર વિં (૨) અં [સ] આહરપૂર્વક;
માનસહિત. [ંકરપું = વિનયપૂર્વક રંબ
કરવું]

સાહાર્થ સ્ત્રીં સાહાયણ; સાહગી.
સાહું વિં [જા. સારહ] બપોડે, આડબર,
ખર્ચાળપણું, જટિલતા, મિશ્રણ, દબ કે
કૃત્રિમતા વિનાનું; સરળ, સીધું (૨) રંગ,
ભાત કે લખાણ વિનાનું; કોરું (૩) મનૂરી
કરવાની ન હોય તેવું; આસાન (કેક)
સાદશ્ય નં [સ] સરખાપણું; સમાનતા
સાદંતવિં (૨) અં [સ.] સ પૂર્ણ; આદિથી
અંત મુધીનું

સાધકે વિં [સ] કાર્યસિદ્ધિમાં ઉપયોગી
(૨) સિદ્ધ કરનારું (૩) સિદ્ધ કરવા પ્રયત્ન
કરનારું (૪) ખૂન, દેવ વગેરે સાધનારૂ
(૫) પું સાધના કરનાર (મોક્ષની)

સાધન નં [સ] સાધનું તે (૨) ઉપકરણ;
ઓનર; સામગ્રી (૩) ઉપાય; યુક્તિ (૪)
ઈશ્વરપ્રાપ્તિ માટે જરૂરી તપ, સયમ,
ઉપાસના વગેરે (૫) હેતુ [આ.] ંસમૃદ્ધિ
સ્ત્રીં સાધનસામગ્રીની છત - વિપુલતા

સાધના સ્ત્રીં [સ.] સાધવા કે સિદ્ધ કરવા
આવશ્યક પ્રયત્ન કે ક્રિયા કરવાં તે

સાધર્મ્ય નં [સ.] સમાન ગુણધર્મવાળા
હોવાપણું

સાધવું સં કિં [સ. સાધ્] સિદ્ધ કરવું; પાર
પાડવું (૨) સાબિત કરવું (૩) (દેવ, મંત્ર
વગેરે વરા યાચ કે સિદ્ધ યાચ તે માટે)
સાધના કરવી (૪) પેતાને અનુકૂલ કે
વરા કરવું (૫) રાખવું સિદ્ધ રૂપ કયા
ફેરફારથી બચે તે બળાવવું (૬) (તક કે
સ ભેગોનો) લામ ઉઘાવી લેવો

સાધારણ વિં [સ.] સામાન્ય; ખાસ નહિ
તેવું (૨) મધ્યમ; નહિ અતિ ધણું કે
નહિ અતિ ઓછું (૩) સમાન; બધાને
લાગુ પડે તેવું. ંઅવયવ પું ‘કોમન
ફેક્ટર’ [અ.]. ંતા સ્ત્રીં

સાધિત વિં [સ.] સાધિતું
સાધુ વિં [સ.] સારું, ઉત્તમ (૨) ધાર્મિક;
ઈશ્વરભક્તિપરાયણ; સદાયરહી (૩)
સમાસને અંતે (સાધનારૂ. ઉદાં સ્વાર્થ)
સાધુ; તકસાધુ (૪) પું સાધુ પુરુષ
(૫) ત્યાગી, ખાલો; વેરાગી (૬) અં
શાખાશાધન્યા. ંઅરિત વિં સાધુનાવાળા
છત્રવંશી; સાધુ (પુરુષ). ંતા સ્ત્રીં

સાધ્ય વિં [સ.] સિદ્ધ કરવાનું (૨) સાધી
શકાય તેવું (૩) નં સિદ્ધ કરવાનું તે.
સાધ્ની વિં સ્ત્રીં [સ.] શીલવતી; પતિવ્રતા
(૨) સ્ત્રીં બાવી, સાધુડી

સાન્ત સ્ત્રીં [પ્રા. સગા (સ. સગા)] હસારો;
સ કેત; આંખમચકારો (૨) સમજણ;
અકલ (૩) નં ગીરો મૂકવું તે, અવેજ
સાન્તદાશ્ચર્ય નં આનંદપ્રકા આશ્ચર્ય
(૨) અં આનંદ અને આશ્ચર્ય સાથે
સાન્તી સ્ત્રીં પેશીમાંખાન વગેરે તમતાં ખરી
પડેલી ખૂડો (૨) તેલનયોં કચરેલા તલનો
ખૂડો (૩) રાખ

સાનુકૂલ [સ.], -ળી વિં અનુકૂળ; મદદગાર
સાન્ત વિં [સ.] અતવાણું, મર્યાદિત, નશ્વર
સાપ પું [પ્રા. સપ્ (સ. સર્પ)] સર્પ; ભુજગ.
ંણુ (-ણી) સ્ત્રીં સાપની માદા

સાપેક્ષ વિં [સ.] અપેક્ષાવાળું (૨) સ્વતંત્ર
હસ્તી ન ધરાવનારું પણ બીજા કરતા ધર
આધાર રાખનારું; ‘રિલેટિવ’
સાપેક્ષિયું ન બનાવે સાપ (૨) સાપનું બચ્ચું
સાપતાલિકે વિં [સ.] સાત દિવસનું (૨)
સપ્તાહને લગતું (૩) નં સાત સાત દિવસો
બહાર પાડુ છાપુ

સાધે વિં [અ.] સધ; સ્વચ્છ (૨) કચરા-કાંઠા
વગરનું (૩) સપાટ (૪) નિષ્કપટી (૫) રપટ
(૬) અં બિલકુલ ધરીને

સાક્ષ્ય નં [સ.] સક્ષતા
 સાક્ષાદ્ વિં તદન સાક્ષ (૨) અં ચોખ્ખો-
 ચોખ્ખુ: ૨૫૮ રીતે (૩) ખુલ્લા દિલથી
 સાક્ષુક વિં ચોખ્ખું; કચરાવિનાનું (૨)
 સોં સક્ષી; વાળઝૂડ (૩) કામકાજની
 મુખડતા (૪) પું દંડની કસરતનો એક
 પ્રકાર. -દી સોં સાક્ષુક [કકડો
 સાક્ષી સોં [મ.] ચલમ પીવાનો કપડાનો
 સાક્ષી વિં [મ.] વળતર વગરનું
 સાક્ષી પું ફેટા
 સાખડમોથું વિં બોણુ, નિષ્કપટી (૨)
 બેગસેગવાળું [(૩) ટટાર; સાજું
 સાખડું બધુંયે; તમામ (૨) સજ્જ; તેથાર
 સાખર નં [સ. જ્વર] ચિંગડાવાળું ઢરણું
 નેતું એક પ્રાણી. ંશિં(-શી)ગડું,
 ંશિં(-શી)ગું નં સાખરનું શિગડું
 સાખર(બમતી) સોં અમદાવાદ પાસેની
 નદી. ંકાડો પું તેના કાંઠા પર
 આવેલો પ્રદેશ
 સાખાશ(-શી) જુઓ સાખાશ, -શી
 સાખિત વિં [અ.] સિદ્ધ; પુરવાર. -તી
 સોં પુરાવો; ખાતરી
 સાખુ પું [અ. સાદુ] દ્વાર અને તેલની
 મેળવણીથી બનાવેલો મેલ કાપે તેવો
 પદાર્થ [જુઓ સાગુચોખા
 સાખુચોખા, સાખુદાણા પું બં ૧૦
 સાખૂ પું જુઓ સાખુ
 સાખૂત વિં [અ. જુવત] આખું; નેતું ને તેતું;
 સાજુસમું; પૂરેપૂરું હયાત (૨) સંગીત;
 નકર, મજબૂત. -તી સોં મજબૂતી;
 સંગીનતા (૨) મુરસિતતા
 સાખાર વિં [સ.] આહારસહિત (૨) અં
 આનારપૂવંક [કંઈ અર્થ] કે હેતુવાળું
 સાલિપ્રાય વિં [સ.] અલિપ્રાયવાળું;
 સાલિમાન વિં [સ.] અલિમાનયુક્ત
 સામ પું [પ્રા. સામિ (સ. સ્વામિન્)]
 સ્વામી; પતિ [પ.]
 સામ પું [સ.] જુઓ સામવેદ (૨) રાજ-
 નીતિના ચાર ઉપાયોમાંનો એક, મીઠી

વાતોથી સમજાવીને મેળવી લેવું તે(સામ,
 દામ, દંડ, અને ભેદ)
 સામગ્રી સોં [સ.] કોઈ કાર્યમાં ઉપયોગી
 કે સાધન તરીકે કામનો સામાન (૨)
 ઠાકારજના પ્રસાદની વિવિધ વાનીઓ
 સામડું વિં ભેગું; એકડું (૨) અંસાથેડાગું;
 એકીવારે [ખાકરી
 સામનો (સા') પું સામે થતું તે; વિરોધ;
 સામયિક વિં [સ.] સમયસંબધી (૨)
 સમયોચિત (૩) નિયતકાલિક (૪) નં
 નિયત સમયે પ્રકટ થતું છાપું
 સામર્થ્ય નં [સ.] બળ; શક્તિ; તાકાત
 સામવેદ પું [સ.] ચારમાનો ગ્રંથો વેદ.
 -દી વિં સામવેદ બહેલું કે સામવેદનું
 અનુયાયી (૨) નું તેવો માણસ
 સામસામું (સા') વિં બરાબર સામું
 (૨) વિરુદ્ધ (૩) સ્પર્ધાવાળું (૪) અં
 એકબીજાની સામે (૫) હરીફાર્થમાં. -મે
 અં સામસામું; સામાસામી
 સામળ(-ળયો) પું [પ્રા. સામલ (સ.
 દયામલ)] સામળ; શ્રીકૃષ્ણ. -ળું વિં
 સામળું; કાળું. -ળો પું શ્રીકૃષ્ણ
 સામંજસ્ય નં [સ.] ઓચિત્ય; યોગ્યતા
 સામંત પું [સ.] વીર યોદ્ધો (૨) ખંડિયો
 રાજ (૩) રાજનો મોટો જગીરદાર
 કે સરદાર. ંશાહી સોં સામતોના
 કે અમીર ઉમરાવોના આધાર કે વચંસ-
 વાળી રાજ્યપ્રથા; 'ફયુડલિઝમ'
 સામાજિક વિં [સ.] સમાજ સંબધી (૨)
 સમાજનું. ંતા સોં
 સામાન પું [પ્રા.] સામગ્રી; રાયરચીતું;
 ઉપયોગી ચીજો; સાહિત્ય; સરંભ (૨)
 સાજ; પલાણ
 સામાન્ય વિં [સ.] સાધારણ; ખાસ નહિ
 તેતું (૨) બધામાં સમાન. ંજાન નં
 ખાસ અમુક વિષયનું નહિ પણ સાધારણ
 જરૂરી એવા અનેક વિષયોનું સામાન્ય
 જ્ઞાન. ંતા: અં [સ.] સાધારણ રીતે.
 ંનામ નં કોઈ એક આખા વર્ષને
 લાગુ પડતું નામ [વ્યા.]

સામાપાંચમ સ્ત્રીં [સામે + પાંચમ] બા-
 ઠરવા સુદ. પાંચમ - એક હિંદુ પત્ની
 સામાયિક નં [સં.] સમતાપૂર્વક એકાગ્ર
 વેશવાનું નિત્યકર્મ [જૈન]
 સામાવાણિયું, સામાવાણું (સા') વિં
 સામા પક્ષનું; શત્રુ પક્ષનું
 સામાસામી (સા') અં સામસામે; એક-
 ખીલની સામે (ર) સ્પર્ધામાં
 સામિયાનો પું બુઝો સામિયાનો
 સામીપ્ય નં [સં.] સમીપતા; નજીકપણું
 સામુદાયિક વિં [સં.] સમુદાયનું, -ને
 લગતુ (ર) સમુદાય વડે કરાવું
 સામુદ્ર વિં [સં.] સમુદ્રનું, -ને લગતું.
 ઓળી સ્ત્રીં [+ સ. પુત્રી = નદી] બે
 મોટા સમુદ્રને જોડનારી ખાડી. -દ્રિક
 વિં [સં.] સમુદ્ર સંબંધી (ર) નં
 શરીરનાં ચિહ્ન ઉપરથી ભવિષ્ય કે શુભા-
 શુભ કળ જાણવાનું ચાત્ર (૩) પું તે
 ચાત્ર જાણનાર
 સામું (સા') વિં [પ્રા. રહુ (સ. સમુલ)]
 સામે આવેલું (ર) વિરુદ્ધ. -મે અં રૂપર
 (ર) નજર વરફની દિશામાં (૩) વિરુદ્ધમાં
 સામેલ, ંગીરી બુઝો સામિલ, ંગીરી
 સામેયું નં [સામું + આવડું] (વાજતે
 આજતે) સામે લેવા જતું સરખસ કે
 અતિથિને તેમ જઈને રામ રામ કરવા તે
 સામે પું [પ્રા. સમવ (સ. સ્વામાક)] એક
 અધ્યાત્મ
 સામેપચાર, સામેપાય પું [સં.] સામનો
 ઉપયોગ કે પ્રયોગ; મીઠા વચનથી મેળવી
 લેવું તે
 સામ્ય નં [સં.] સમાનતા. ંવાદ પું માલ-
 મતા વગેરે સામાજિક માલખીના ગણી,
 ફરેકનું સામ્ય સ્થાપનારો એક સલકીય
 વાદ; 'કોમ્યુનિઝમ'. ંવાદી વિં (ર)
 પું સામ્યવાદમાં માનનાર કે તેને લખતું
 સામ્રાજ્ય નં [સં.] એક સમ્રાટની હક-
 મત નીચે આવેલાં અનેક રાષ્ટ્રોનો સમૂહ
 (ર) તેની હકમત. ંવાદ પું 'ઇમ્પી-

રિયલિઝમ'. ંવાદી વિં (ર) પું
 સામ્રાજ્યવાદમાં માનતું કે તે સંબંધી
 સાયક નં [સં.] ખાણ (ર) ખડગ; હથિયાર
 સાયન વિં [સં.] અધનયતન પ્રમાણે ગણતું
 સાયર પું [પ્રા. (સં. સામર)] સાગર
 સાયંકાલ [સં.], -યા પું સંધ્યાકાળ; સાંજ
 સાયંઆતર અં [સં.] સાંજ અને સવારે
 સાર સ્ત્રીં સદાય; મદદ [પ.]
 સાર વિં [સં.] સારું; ઉત્તમ [પ.] (ર)
 પું; નં કસ; સત્ત (૩) તાલપથ; સારાંશ
 (૪) લાભ [લા.]. ંસાદી વિં અસાર
 ડાહી સાર મદલ કરનારું
 સારજન્ટ પું [ઙ.] મોરો પોલીસ જમાદાર
 સારણગંઠ સ્ત્રીં પેદામાં થતી એક જાતની
 ગાંઠ
 સારણી સ્ત્રીં [બુઝો સારણું] વળાટ માટે
 ફળીમાથી તાણે પડેલો તે. ંકામેદાર
 પું ફળીમાં તાણે સારવાનું કામ કરનાર
 સારથિ પું [સં.] રથ હાકનાર
 સારપ સ્ત્રીં સાચપણું; સંજ્ઞાનતા
 સારસાગ પું સારો ભાગ (ર) સારાંશ
 સારજૂલ વિં સારપ (ર) સર્વોત્તમ
 સારવાર સ્ત્રીં [પ્રા. સારવિષ (સ. સમારવિત)]
 = સંભાળેલું, દુરસ્ત કરેલું બરદાસ્ત;
 સેવાચારી [શ્રાદ્ધ કરવું; સરાવડું
 સારવું સં કિં [પ્રા. સારવ (સ. સમારવ)]
 સારવું અં કિં [પ્રા. સાર (સ. સારવ)]
 પરીવડું (ર) આંગળું, લગાડવું
 સારસ પું; નં [સં.] એક પંખી. -સી
 સ્ત્રીં [સં.] સારસની માદા
 સારસ્ય નં [સં.] સરસતા
 સારસ્વત વિં [સં.] સરસ્વતી સંબંધી
 (ર) વિદ્યોપાસક (૩) બ્રાહ્મણોની એક જાત
 સારંગ પું [કા. સરણ] વદાણનો મુખ્ય
 ટહેલ (ર) તેનો મદદનીશ
 સારંગ પું [સં.] એક રામ (ર) મૃત (૩)
 નં ધનુષ્ય
 સારંગ નં [સં. શારંગ] વિં [ધનુધનુષ્ય; શારંગ].
 ંધર, ંધારી, ંપાણિ પું વિં

સારંગી સ્ત્રી[સં.] એક તંતુવાદ્ય (૨) મૃગલી
 સારાઈ(-શ) સ્ત્રી સારાપણું
 સારાસાર પું [સં.] સારું અને ખોટું.
 ંવિચાર પું[સં.] સારાસારનો વિચાર.
 ંવિવેક પું સાર અને અસારનો વિવેક
 કરવો-જુદા પાડવા તે
 સારાસારી સ્ત્રી સારો મેળ કે સંબંધ
 સારાંશ પું[સં.] બાવાય; મતલબ; તાલ્પથ
 સારિકા સ્ત્રી [સં.] મેના
 સારીગમ સ્ત્રી [સા-રી-ગ-મ છં]
 સ ગીતના સાત સ્વર કે તેની સ્વરલિપિ
 (૨) કોઈ રાગ કે ગીતના સ્વર
 સારીપેઠ(-ઠે) અં ખૂણ; પુષ્કળ
 સારુ અં -ને માટે; વાસ્તે
 સારું વિં [સરં દિં.] સમસ્ત; આખું
 સારું વિં (૨) નં [સં. સારક; પ્રા. સારક]
 શુભ; બહું (૨) સુંદર; મજનું (૩) અં
 (જવાબમાં) ઠીક; બલે. ંતરસું, ંમાઠું
 વિં સારું અને ખોટું
 સારેવડું નં ચોખાના લોટનો પાપડ
 સારો પું બેસતા વર્ષને દિવસે વંચાતી,
 વર્ષ દરમ્યાન બનવાના બનાવોની
 આગાહી [તારવડું તે
 સારોદાર પું [સં.] સાર કે રહસ્ય
 સાર્ય વિં [સં.] અર્થયુક્ત (૨) પું કાફલો
 સાર્યકે વિં [સં.] સફળ; કુટાર્ય (૨) નં
 સફળતા; સિદ્ધિ. -કચ નં સાર્યકતા
 સાર્યવાડ પું [સં.] વણનરો (૨) સંધરી;
 કાફલાનો આગેવાન
 સાર્વજનિક, સાર્વજનીન વિં [સં.] સર્વ
 લોકોનું; સર્વ લોકો સંબંધી (૨) સર્વ
 લોકોને ઉપયોગી [(૨) સર્વવ્યાપી
 સાર્વત્રિક વિં [સં.] સર્વ જગાએ થતું
 સાર્વભૌમ વિં[સં.] આખી પૃથ્વીનું; આખી
 પૃથ્વી સંબંધી (૨) પું ચક્રવર્તી રાજ
 સાલ પું; નં [સં.] એક વૃક્ષ
 સાલ નં [સં. જલ્લ; પ્રા. સલ્લ] વીંધમાં
 બેસે તેવો હોડો; બંધબેસતો સાધો (૨)
 નડતર; આડખીલી (૩) ગિલ્લીઠંડાની

એક રમત. [ંકાઢવું=બંધ બેસતો સાધો
 બનાવવો (૨) આડખીલી દૂર કરવી]
 સાલ સ્ત્રી [ફા.] વર્ષ (૨) પાકની મોસમ
 (૩) વર્ષાસન, ંગરેહ સ્ત્રી [+ પા.
 ગિલ્લી] વરસગાંઠ
 સાલપોલિયું વિં સાવમાંથી ઢીલું પડી
 ગયેલું (૨) સાલ બરાબર બેઠાં ન હોય તેવું
 સાલમ પું [બ.] એક કંદ. ંપાક પું
 સાલમ નાખીને બનાવાતો એક પાક
 (૨) માર [લા.]
 સાલવડું સંકિં સાલ બેસારવાં
 સાલવારી સ્ત્રી વરસ પ્રમાણે અનુક્રમ;
 (૨) બનાવોની સાલવાર મોકલવી
 સાલવું અંકિં [જુઓ સાલ નં. ૨]
 રાત્રે પેઠે દુઃખ્યા કરવું; ખટકવું; ભોંકવું
 (૨) દિલમાં દુઃખ થવું [સરજ
 સાલસ વિં [બ.] નરમ સ્વભાવનું; બહું;
 સાલાર વિં [પા.] આગેવાન; મુખ્ય
 સાલિયાણું નં [પા. સાલના] વર્ષાસન;
 વાર્ષિક વેતન [સાળો
 સાલું વિં જુઓ સાળું. -લો પું જુઓ
 સાલોત્રી પું [જુઓ સાલિહોત્રી] દૌરનો
 દાકતર [વસ્ત્ર
 સાલોત્રી પું સાલોત્રી; સ્ત્રીઓને પહેરવાનું
 સાવ (સા') અં તંન
 સાવડું વિં [પ્રા. સાવક (સ. સાવલ)]
 ઔરમાણું; અપરમાનું
 સાવચેત વિં સાવધાન; ભગત; સચેત.
 -તી સ્ત્રી સાવધાની (૨) ચેતવણી
 સાવજ પું [સં. સાવડ; પ્રા. સાવચ] સિંહ
 સાવજી નં પંખી (લાડમા)
 સાવધ, -ધાન [સં.] વિં સાવચેત; હોશિ-
 ચાર; ભગત. -ધાનતા, -ધાની સ્ત્રી
 સાવચવ વિં [સં.] અવચવાણું
 સાવરણી સ્ત્રી પૂંને વાળવાનું સાધન.
 -ણી પું મોટી સાવરણી
 સાવિત્રી સ્ત્રી [સં.] સ્વપ્નું કિરણ (૨)
 ગાયત્રી (૩) સત્યવાનની પત્ની. ંમત
 નં જેઠ માસના શુક્લ પક્ષના ઉલ્લા

ત્રણ દિવસોમા સોમાચ્ચની રક્ષા માટે
 કરાવે સોમાનું (વરસાવિત્રીનું) મત
 સાંકે વિં [સ.] ચંકાસુકા
 સાંકેય વિં [સ.] આશ્ચર્યાવાળું, નવાઈ
 ભરેલું (૨) અં અચળા સાથે
 સાંકેય વિં [સ.] આટે અગ સહિત
 (માથુ, આખ, હાથ, છાતી, પગ, નાંધ,
 મન અને વાણી). અંબુઆમ પુંબંબં
 નીચા સૂઈ (આટે અચળા) કરેલા પ્રણામ
 સાંસ પું [પ્રા. (સ. ચામ)] આસ, હમ
 (૨) છવ, પ્રાણ, (૩) ચંકાર [લા.]
 સાંસરવાસો પું સાસરે જતા દીકરીને
 અપાનો વગડા, ધરેલા વગેરે સામાન
 સાંસરવેલો સોંસસરાના પ્રુણના માણસો
 સાંસરિયું નંસાસરીનું ચગુ (૨) સાસરું [પ.]
 સાંસરી સોં, -કું નં [પ્રા. સાંસર (સ.
 આનુરક્ષ)] સસરાનું ધર
 સાંસુ સોં [પ્રા. સાંસ (સ. ચ્યુ)] વર કે
 વહુની મા. અંસયો પું પતિ. અંસ સોં
 (નાનાથે) સાંસુ [હાંસે હાંસે
 સાંસોટ અં ['સાસ' ઉપરથી] આસભેર,
 સાંસચ્ય નં [સ.] સાંસે રહેલું કે ફરવ
 તે (૨) સગ, સાય (૩) હમેશા સાથે
 હોતું તે [ફરવતી
 સાંસનિક વિં [સ.] સહજ, સ્વાભાવિક;
 સાંસપું સંકિં [પ્રા. સાંસ (સ. સાંસ)]
 જાવડું, પકડડું
 સાંસે નં [સ.] જોખમભરેલું નામ (૨)
 અવિચારી કામ (૩) જોખમ હોવા છતાં
 હામ ભીડી અપવાવડું તે. -નિક વિં
 [સ.] સાંસ કરનારું. અંસ સોં
 સાંસચ્ય સોં [સ.] મદદ. અંકારક વિં
 સહાય કરે એવું
 સાંસિય નં [સ.] સાધન, સામગ્રી (૨)
 પ્રભાના વિચાર, ભાવના, જ્ઞાન વગેરેની
 ભાષામા સમહાયેલી મૂડી; વાક્યમય.
 અંકાર પું સાંસિય રચનાર અંકૃતિ
 સોંસાંસિયની ચીજ, અપરિષદ, અંસભા
 સોં સાંસિયચર્યા કરનારી પરિષદ કે
 સભા. -સિયક વિં સાંસિયને લગતું

સાંસી, અંસુસ જુઓ સાંસી, અંસુસ
 સાંસુકાર, -રી જુઓ સાંસુકાર, -રી
 સાંસુડી સોં જુઓ સાંસુડી
 સાંસેય પું [મ. સાંસિય] માલિક; ધણી
 (૨) મોટા માણસ (૩) ટોપીવાળો;
 યુરોપિયન (૪) ઈશ્વર. અંસદી સોં
 બાદશાહ કે ઉમરાવની દીકરી. અંસદી
 પું બાદશાહ કે ઉમરાવનો દીકરો.
 અંસદી સોં 'હેટ', ગેરા પહેરે છે એવું
 ટોપચું કે ટોપી એક પું ગેરાલોક,
 -ખાસ કરીને અંગ્રેજ. -ખાંસોંસોંસાંસી;
 પ્રતિષ્ઠિત સો. -ખી સોં જાહેરવાલી;
 વેશવ (૨) શેઠાઈ. -ખો પું રવામી, વર
 સાંસેલી સોં [દિ. સાંસલી; સરં પ્રા. સંસી
 (સ. સ્સી)] સખી [સહાયતા કરનાર
 સાંસ સોં [સ.] સહાયતા. અંકારક વિં
 સાંસ સોં [સરં પ્રા. સાંસિય (સ. સાંસિક)]
 =વલકર] કપડા વણવાનું એવનર.
 અંખાતું નં મિલનો સાળોનો વિભાગ.
 અંધી પું કપડાં વણનાર, વલકર
 સાંખાવેલી સોં સાંખાની વડુ, સાંખેલી
 માળી સોં [સ. દવાલી] વટની બહેન
 સાંખુ પું [દ. સાંસલી] સોંસોને પહેરવાનું
 ઝીણું રંગીન વસ્ત્ર
 સાંખું વિં વાક્યમા વપરાતા તેની વિ-
 વક્ષામા જરા વધારે સચોટતા ને મમ-
 તાનો ભાવ ઉમેરે છે. ('મારું સાંખું'
 પણ જોવાય છે.) ઉદાં સાંખી વાત તે
 ખરી (૨) 'માળુ' પેઠે વહાલમા કે
 નિરથક જોવાય છે [સુ.]
 સાંખેલી સોં જુઓ સાંખાવેલી [સુ.]
 સાંખો પું [પ્રા. સાંસ (સ. દવાલક)]
 વટનો ભાઈ
 સાંઈ (૦) પું [સ. સાંસી] પરમેશ્વર, પ્રદા
 (૨) ફીર અંખાવા પું સાધુ. ખાંસો
 (માનાય) અંબંબં
 માંકેડ (૦) સોં સંક્રામણ (૨) મુરોલી.
 -કું વિં [પ્રા. સંક્રા] પદોગારમા એણ
 (૨) ભીડાવ, પ્રદ વચરનું (૩) સંક્રિય;

અનુદાર. -કે માંકડે અં ગમે એમ
સંકડાઈને
સાંકળ (૦) સ્ત્રીં [પ્રા. સ્વલ (સં. ગ્વલ)]
કડીઓ કે આંકડા નોડીને બનાવેલી
લાખી હાર (૨) ખારી ખારણાને બધ
કરવાની એવી દારનું સાધન (૩) જમીન
બરવાનું ૧૦૦ ફૂટનું માપ. ૦૫૦ સંકિં
સાંકળની પેઠે નોડડુ; વળગાડવું (૨)
અંકિં સાંકળની પેઠે બધાવું, સંકળાડુ.
-ળિયું નં પુસ્તકના પ્રકરણ વગેરેનો
પાનના નખર સાથે અનુક્રમ. -ળી સ્ત્રીં
નાની કડીઓ નોડી બનાવેલી સેર (૨)
કોટે ધાવવાની કડી. -ળું નં પગનું
એક ધરેણું [વાળું (૨) પારિવારિક
સાંકેતિક વિં [સ] સ કેત સ બધી; સ કેત-
સાંખવું (૦) સંકિં [સ. સ + હમ્] ખમવું;
સહન કરવું (૨) ક્ષમા કરવી
સાંખ્ય, ૦૬૨૧ નં [સ.] કપિલ મુનિએ
રચેલું દર્શન; છ વેદિક દર્શનોમાનુ એક
સાંગ વિં [સ.] અર્ગો સહિત (૨) આખુ;
તમામ [હથિધાર
સાંગ પું; સ્ત્રીં; નં બરણી જેવું એક
સાંગામા (-માં) ચી (૦) સ્ત્રીં અટલીને
જેસાય તેવી પાટી બફેલી ખુરસી ધાટની
માચી
સાંગી (૦) સ્ત્રીં રમની ધરી અને સાદી
એ જે વચ્ચેનો કહેરાવાળો ભાગ
સાંગોપાંગ વિં (૨) અં [સ.] અંગ-
ઉપાંગ સહિત; સમસ્ત; પૂર્ણ
સાંચરવું (૦) અંકિં [જુઓ સાંચરવું]
ચાલવું (૨) જવું; વિદાય થવું
સાંચવું (૦) સંકિં [સ. સચિ] સધરવું;
એકઠું કરવું, વહેરી રાખવું
સાંચાકામ નં ચત્ર (૨) ચંત્રકામ (૩)
ચત્રની રચના વગેરે
સાંચો (૦) પું (૨) બીજું [સંધ્યાકાળ
સાંચ (-જ) (૦) સ્ત્રીં [પ્રા. સજા (સ. સજા)]
સાંઠી (૦) સ્ત્રીં સરાઠી. -કે પું જુવાર
શેરડી વગેરેનો પેરાઈવાળો દાડો

સાંકડશી, -સી, -સો (૦) જુઓ સાલસી, -સો
સાંઈ (૦) પું [પ્રા. સઢ (સ. સાઢ)] ગોધા;
આખલો (૨) માતેલો નિરંકુશ માલસલા
સાંઈ (૦) સ્ત્રીં [દિ. સઢી] બેંટડી;
ઉતાવળી ચાલતી સવારીની બેંટડી
સાંકિયો (૦) પું જુઓ સાંક પું
સાંતળવું (૦) સંકિં [સ. સત્ + તળવું]
ધી કે તેલમાં શેકવું કે તળવું
સાંતી (૦) સ્ત્રીં એક હળથી વવાય તેટલી
જમીન (૨) નં જુઓ સાતીડું. ૦૬૩
નં હળ [સાંતિ
સાંતવન નં, -ના સ્ત્રીં [સ.] આશાસન;
સાંથ (૦) સ્ત્રીં ગણોત, જમીન ખેડવા
આખ્યા બદલ લેવાનું બાડું
સાંથવું (૦) સંકિં સાથે આપવું
સાંથિયો, સાંથી (૦) (૦) સાથે જમીન
ખેડનાર ખેડત, ગણોતિયો [ચુ
સાંદીપનિ પું [સ.] શ્રીકૃષ્ણ અને સુભમાના
સાંધ (૦) સ્ત્રીં જુઓ સાધો (૨) કાંતણ
વણાટમાં તાર સાધવા તે (જેમ કે, નવી
તાળી સાળ પર લેતા). ૦૬૪ નં સાધવું
તે, સાધો (૨) અનુસધાન (૩) વધારાનો
ભાગ; પુરવણી. ૦૫૦ અંકિં [સ. સધા,
પ્રા. સધ] સીવવું (૨) નેડવ (૩) સાધો
કરવો (૪) (વાઝણને) રેણવું - થીંગડું
દેવ. -ધો પું મધ્યાં જે વસ્તુઓ સાથે
નેડાઈ કે સિવાઈ હોય તે ભાગ (૨)
કાંટાળું કે કાંટાળું દુરસ્ત કરવા દીધેલું થીંગડું
સાંધ્ય વિં [સ.] સધ્યા સખધી
સાંનિધ્ય નં [સ.] સમીપતા
સાંપડવું (૦) અંકિં [પ્રા. સપડ (સ. સ +
પડ), મળવું, પ્રાપ્ત થવું (૨) જન્મવું;
અવતરવું [જીવન કે તે વિશે વિચાર
સાંપરાય પું [સ.] પરલોક (૨) મરણોત્તર
સાંપ્રત વિં [સ.] યોગ્ય (૨) હમણાંનું;
હાલનું (૩) અંતરત; અબધી. -તિક
વિં [સ.] વર્તમાન સમયનું, હમણાંનું
સાંપ્રદાયિક વિં [સ.] સંપ્રદાય સંબધી
કે સંપ્રદાયનું [લિખાડની ખોળી
સાંખ (૦) સ્ત્રીં [સ. સમ્] સાંખણની નીચલી

સાંખ્ય (૦) સ્રોં જુઓ સખાય
સાંખ્યી (૦) સ્રોં ['સાંખ' ઉપરથી] નાનું
સાંખવું. -છું' નં જે વડે ખાંડવાનું તે
એક સાધન

સાંભરવું (૦) સં કિં [પ્રા. સમર (સં. સમૃ)]
એકું કરવું (૨) અં કિં યાદ આવવું

સાંભળવું (૦) સં કિં [પ્રા. સમલ] થવલ
કરવું (૨) ધ્યાન ઉપર લેવું [લા.]

સાંસતું (૦) વિં ધીર-સખરીવાળું (૨)
જુરસો નરમ પડ્યો હોય એવું

સાંસા (૦) પું બંબં [પ્રા. સાસ (સ. સામ)]
તની; મુરઠેલી

સાંસારક વિં [સં.] સંસાર સંબંધી

સાંસાટ (૦) અં સોંસડું; સીધું

સાસ્કારિક વિં [સં] સસ્કાર સંબંધી

સાંસ્કૃતિક વિં [સ] સંસ્કૃતિને લગતું (૨)

સંસ્કૃત ભાષાને લગતું

સાંસ્થાનિક વિં [સ] સંસ્થાન સંબંધી

(૨) પું સંસ્થાનમાં સાથે વસેના દેશભાઈ.

સંસ્થાન પું બ્રિટિશ સંસ્થાનને મળતું

સ્વરાજ; 'ડેમિનિયન સ્ટેટ્સ'

સિકલ સ્રોં [મ. ગડ] મુખવટો; ચહેરો

સિકલીગર પું [ફા. સિટગર] (દયિયાર

વગેરે) પરીને સાફ કરનારો, સરાણિયો

સિકંદર પું [ફા.] શોસનો બાદશાહ

અલેક્ઝાંડર

સિકલ સ્રોં જુઓ સિકલ

સિક્કાદાર વિં છાપવાળું (૨) સુંદર દેખાવનું

સિક્કાશાસ્ત્ર નં પ્રાચીન સિક્કાઓ પરથી

કરાવી પુરાતત્વ શોધનું સાત્ર; 'ન્યુમિસ્મે-

ટિક્સ'

સિક્કો અં સુધ્ધાં [નાણું]

સિક્કો પું [અ.] છાપ; મટોર (૨) ચલણી

સિક્કા વિં [છ.] છોટું

સિગરામ પું; નં જુઓ સિગરામ, સખરામ

સિમાર (સેટ) સ્રોં [ફ.] વિલાયતી બીડી

સિમલ નં; પું [ફ.] ફરથી ખજર આપવાની

નિયાની કે તે માટેની યોજના (૨)

રેલવેનો હાથ

સિઝાવું અં કિં 'સીઝવું'નું બાવે

સિઝાવું અં કિં 'સીઝવું'નું કમંચિ

સિત વિં [સં.] શ્વેત, સફેદ (૨) પું ધોળો રંગ

સિતમ પું [પા.] જુલમ. ગર (ગા) ૨

વિં જુલમગાર. ગુજરાતી સ્રોં સિતમ

ગુજરાતો તે

સિતાર પું; સ્રોં [ફા.] એક તંત્રવાદ્ય

સિતારો પું [ફા.] વાદ્ય; શર (૨) દશા;

નસીબ [લા.]

સિત્તર વિં [પ્રા. સતરિ (સ. સત્તિ) '૭૦'

સિત્તોતર [પ્રા. સિતેત્તરિ (સ. સત્તત્તિ) '૭૦'

સિત્થાશી (સી) વિં [પ્રા. સનાર્મા (સ.

સનાર્માતિ)] સત્થારી; '૮૦'

સિત્થોતર વિં જુઓ સિત્તોતર

સિદ્ધાવું અં કિં [સ. સાર] ખી યડું; રિમાડું

સિદ્ધ વિં [છ.] તેયાર; સફળ, પ્રાપ્ત (૨)

નિશ્ચિત, સાબિત (૩) નિષ્ણાત (૪) સિદ્ધિ

પ્રાપ્ત કરી હોય તેવું (૫) મુક્ત (૬) પું

સિદ્ધિઓ મેળવી હોય તેનો યોગી કે

દેવી પુરુષ (૭) મુક્ત પુરુષ. ગા. સ્રોં

[છ.] સિદ્ધપણું (૨) સિદ્ધિ; સફળતા (૩)

સાબિતી. સંકલ્પ વિં [છ.] લેના

સંકલ્પનાથી કાચું સિદ્ધ થાય એવું.

ગરુડ વિં લેનો ટાપ લેતી મચો છે

એવું; દયોદીવાળું. -દ્યાર્થ પું [છ.]

ગૌતમ શુદ્ધ

સિદ્ધાંત પું [છ.] પૂરી વપાસ કે વિચારણા

પણી સાચો સાબિત થયેલો એવો નિમિત્ત

મત કે નિષ્કંથ (૨) કષપત્તિયુક્ત ગ્રથ.

ગ્યાદી વિં સિદ્ધાંતમાં માન્યતાવાળું;

કોઈ પણ બાબતમાં તે અંગેના સિદ્ધાંત

પ્રમાણે (બીજા કોઈ કશાના આધારે નહિ)

ચાલવામાં માનનારું. ન્તી રિં (૨) પું

[સં.] સિદ્ધાંત ગ્રંથ કે સમર્થન કરનારું;

સિદ્ધાંતવાદી (૩) યાત્રના વર્તને માનનારું

સિદ્ધિ સ્રોં [છ.] પરિપૂર્ણ, સફળ કે

સાબિત થતું તે (૨) સાબિતી (૩) ક્ષપ્રાપ્તિ

(૪) ઉવળની મુક્તિ (૫) યોગથી મળતી

આઠ સક્તિઓમાંની ફરેક (જુઓ અષ્ટ-

भट्टासिद्धि). ०६५४ वि० सिद्धि
 आपनाहुं [विदाय यहुं
 सिधार(-य)हुं अ०कि० यावती पकडवी;
 सिनेमा पुं [ह.] चित्रोनी परपराने
 यावती घटना तरीके पट उपर जताववानी
 युक्ति (२) ते युक्तिथी जतावातु चित्र के
 नाटक, यक्षचित्र (३) सिनेमानुद. ०७५४
 न०सिनेमानुं धियेटर. -भेटोआइ पुं०;
 न० [ह.] सिनेमा जताववानी युक्ति के
 तेनु यत्र (२) सिनेमा
 सिपाई पुं०[नुओसिपाटी] सैनिक,ईरानो
 भाष्य (२) यपरसी, पद्याणो (३)
 पोलीस ०७५५ श्री० सिपाईनुं काम के
 नो०री. ०८५५ न० ०७५० सिपाई
 वगेरे कूटकण भाष्यो [सिनापति
 सिपाईसाह्यार पुं० [वा.] लरकरनो उपरी,
 सिपाही पुं० [का.] सिपाई
 सिद्धत श्री० [म.] गुण; विशेषता, भासियत
 (२) तारीफ (३) यायाजी, होशियारी
 सिद्धारत श्री० [का. सिफारिश] बलामल;
 लाजवजवाग आगण कोर्ने माटे कइली
 प्रसासा के आग्रह
 सिन्नेट पुं०; श्री० [ह.] यलतरमां चूना पेठे
 वपगनी ओक वस्तु
 शिर न० [म्रा. (स. शिर), का. सर] शिर;
 भाष्य. ०७५६ श्री० शिरनेरी, जणरइस्ती
 (२) तुभाभी. ०७५७ पुं० मुअठ (२) [वा.]
 मुद०णी (३) सरदार, अग्रणी. ०७५८ न०
 नुओसरनामुं. ०७५९ पुं० नुओसरपाव.
 ०७६० पुं० केंटा के पानी पर जधातो
 दीरागोतीजडित पडो.
 शिरस्तेदार, -री नुओ शिरस्तेदार, -री
 शिरस्ते पुं० नुओ शिरस्ते, याव वहीवट
 सिद्धार्थ श्री० नुओ शिर्ष
 सिद्ध अ० [म.] ईश; मात्र; केवण
 सिद्धकश्री०[नुओशिक्] अर्थ जतांभाजी
 वधेवी रकम (२) दाय परनी शकड रकम
 (३) वि० दायमां जयत रहवुं; जयत
 सिद्धसिद्धाजय वि० अनुक्रम प्रमाणुं

(२) सजग (३) अ० अनुक्रम प्रमाणुं;
 ओक पछी ओक
 सिद्धसिद्धो पुं० [म.] सांकेत (२) कर्म; प्रथा;
 परंपरा (३) दुखपरंपरा; वंशानुक्रम
 सिद्धार्थश्री०सीववानीरीत (२) सिद्धाभय
 सिद्धि श्री० [ह.] रीती [२. वि.]
 सिद्धिदान न०[ह.] ओक धातु-तत्त्व [२.वि.]
 सिद्धेदार नु० [का. सिद्धेदार] पोटेसवार
 सिपाई [भडेनतालुं]
 सिद्धाभय न०, -श्री श्री० सीववानुं
 सिद्धावपुं स० कि० 'सीवतुं'नुं प्रेरक
 सिवाय अ० [म.] (अमुक) विना; वगर
 सिवायुं अ० कि० 'सीवतुं'नुं कर्मसि
 सिविल वि० [ह.] मुलकी. ०८५७ न० पुं०
 निहला माटेनो सरकारी दफ्तर. ०८५८ श्री०
 श्री० [ह.] आर्थ. री. ओस. कडेवाती ०८५९
 अभवदारीनी नोकर. ०८६० रिपटल श्री०
 [ह.] निहलानी वही सरकारी कस्बिताव.
 -खियन पुं० [ह.] आर्थ. री. ओस. नी
 परीक्षामां पास सरकारी अभददार (२)
 जधा कामो के जालांमा सरयु काम दई
 राके ओतुं कोर्छे (भाष्य के वस्तु) [वा.]
 सिद्धकारपुं स० कि० सिद्धकारो करवो;
 करकरवु [यतां यतो अवाज
 सिद्धकारो पुं०[रव०] हातमांथी पवन पसार
 सिद्धदा श्री० [स.] सजग करवानी दम्भा
 सिद्धोदी श्री०[रव०] नुओसीदी
 सिद्धाजियुं न०[सर० दे. साहुजिया=मोरनुं
 पीछु] साहुजिनुं सजिया जेवु पीछु
 सिद्धर श्री० [ह.] नख; श्री जरहासी
 सिंग श्री० [ह. सिंग] सींग
 सिन्ध न० [स.] सिन्धु ते. -पुं स०कि०
 [सं. सिन्धु] सी यहुं; छाटवुं; रेशुं (२)
 पाणी पाव (आउने) (३) उपराउपरी
 गोकवहुं (४) लाहुं (५) (पाणी काढवा
 माटे) क्वामां भुक्तुं (६) के होरहुं)
 सिद्धर न० [स.] पारो, सीमुं तथा गंधकनी
 मेजवलीनो लाल भूझ. -रियुं वि०
 सिद्धरता रंगनुं

सिंध पुं०; न० [स. सिंधु] हिंदोना एक प्रांत (हाथ पाकिस्तानमां)
 सिंधव पुं०; न० [प्रा. (सं. सैन्धव)] एक अनिज क्षार
 सिंधाक्षु न० लुओ सिंधव
 सिंधी वि० सिंधु, -ने वगुं (२) पुं०
 सिंधो रडेवासी (३) ओ० सिंधीभाषा
 सिंधु पुं० [सं.] समुद्र (२) ओ० तेनामनी
 हिंदुस्ताननी प्रसिद्ध नदी (हाथ पाकिस्तानमां)
 सिंध पुं० [स.] एक रानी हिंसक प्राणी;
 यशुओना राज (२) पांयमी रासि.
 ओ० ओ० सिंधनी भाषा. ओ० न०
 [स.] मुख्य द्वार. ओ० पुं० [स.] सिंधोना
 के सिंध केवा नाइ
 सिंधल, ओ० पुं० [स.] वंका; सिंधोन
 सिंधस्थ न० [स.] अद्वैतपति सिंधराशिमां
 दोय ते समय
 सिंधावलोइन न० [सं.] सिंधनी पडे
 आगज वधतां पडेवां पाछणुं इरीथी
 नेई लेवुं ते (२) समावोयन; आगज
 कडेवा पडेवा पुनें नुं साराशे कडेवुं ते
 सिंधासन न० [स.] सिंधनी आदृतिवाहुं
 जेथुं आसन (राज, देव के आचार्यनुं)
 सिंधिकामुत पुं० [स.] सिद्धि नामनी
 राक्षसीना पुत्र-राहु
 सीक ओ० [फा. सीख] शीघ्र; बोडानो
 सलियो के गज
 सीकर पुं०; न० [स.] शीकर; दूधर; छांड
 सीफ ओ० [फा.] लुओ सीक
 सीगरे पुं० सुतारनुं एक ओमर
 सीजवुं स०किं 'सीजुं'नुं प्रेरक
 सीजुं अ०किं [प्रा. सिन्ध (स. सिंध)]
 धीमे तापे गराणर अक्षरने तैयार
 यजुं-रघाई रडेवुं (२) पार पडुं; सीधुं
 (३) [हा.] शांत पडुं (४) दुःखी यजुं
 सीटी ओ० [रव०] ओ० के भूजणी केवा
 साधनथी पवन कूंडने करातो वीजो
 अवाज के तेनुं साधन; सिंसादी

सीडपुं स०किं [लुओ सीडपुं] पूरवुं, छांडी
 लेवुं (२) अदा करवुं (जेम के, देवुं)
 सीडी ओ० [हिं. सिद्धी] निखरणी
 सीत ओ० [सं.] हणपूणी; कोश
 सीता ओ० [स.] जनकनी पुत्री; एक सती
 सीताक्षल(-ण) न० एक क्ष. -णी ओ०
 सीताक्षनुं गड
 सीतार पुं० [स.] श्वास अंदर जे यतां
 करातो के यतो सीत जेवा अवाज
 सीटी पुं० आफ्रिकानो मूल वतनी; हणसी
 सीध ओ० जणर; समचार
 सीध ओ० [लुओ सीधु] सीधापलु
 सीधुं अ०किं [स. सिंध] सिद्ध यजुं;
 पार पडुं; सीजुं
 सीधार् ओ० [सीधु] कपरीसी सीधापलु
 सीधी पुं० लुओ सीटी
 सीधुं न० रांधवा नेटुं हाथ अनाज
 वगेरे सामग्री
 सीधुं वि० [स. सिद्ध वपरीसी] वांझ नहि
 तेवुं; एक वीथीमां होय जेवुं (२)
 पांयडुं; पाधुं (३) सरण; अ समन्य
 जेवुं (४) निष्कपरी. ओ० वि० दोर
 नेवुं सीधुंसट
 सीधुंपाणी न० ('सीधंपाणी' न० १०००
 मा पल वपराय छे), सीधानी सामग्री
 के तेना सामान; पावापीवानुं
 सीधुंसट वि० एकदम सीधुं; साव सीधुं
 सीधुंसामथी ओ०, सीधुंसामान
 न० १००० सीधानी सामग्री-सामान
 सीन पुं० [सं.] नाटकनुं क्षय (२) देणाव.
 ०री ओ० [सं.] रंजमि पर देणावमां
 साधनेना गोडवाणी. ०सीनरी ओ०
 लुओ सीनरी
 सीनो पुं० [फा.] छातीना इलाव
 सीप ओ० [प्रा. सिप (स. शुक्ति)] धीप
 सीम ओ० [प्रा. सिम (स. सीमा)] जेतार
 के गामनी छड; ते भागनी जमीन
 सीमणो पुं० लुओ सीमणो
 सीमंत न० [सं.] ओ०ना सेयो (२)

અપરણી. -તિની સ્ત્રી [સં.] સૌભાગ્ય-
વતી સ્ત્રી (૨) જેને અપરણી આવી હોય
એવી સ્ત્રી. -તોપ્રયત્ન નં [સં.] સગમાં-
વસ્યામાં સ્ત્રીને ચોથા, છઠ્ઠા કે આઠમા
માસમાં કરવાનો એક સંસ્કાર

સીમા સ્ત્રી [સં.] હદ; મર્યાદા. ંચિહન
નં સીમા બતાવનારી નિશાની. ંડે
પું ગામની હદ; તે ભાગ. -મોદક્ષધન
નં [સં.] સીમા ઓળંગવી તે (૨)
દરોરાને દિવસે પોતાના સમ્યક્ની સીમા
ઓળંગી પારકી હદમાં પ્રવેશ કરવાની
એક ક્રિયા

સીરી વિં [ફા. સીરીન] મીઠું; મધુર; સ્વાદ
પેદા કરે તેવું (૨) સ્ત્રી તેથી વાસ

સીલ સ્ત્રી [દ.] મહોર; મુદ્રા, છાપ (૨) મહોર
લગાડી ચોટાડેલું લાખ કે એવા બીજા
પદાર્થનું ચક્ર. ંખધ વિં સીલ મારેલું
(૨) સીલ તટ્યા વિનાનું; વગર ખોલેલું
સીવણુ નં [સીવણું ઉપરથી] જુઓ સીવણી
(૨) જ્યાં સીચું હોય તે જગા. ંકામ નં
સીવવાનું કામ કે કારીગરી. -ચૂં સ્ત્રી
સીવણું તે કે તેની દળ

સીવણું સં. કિં [પ્રા. સીવ (સં. સિવ)]
ટાંકા મારી ભેડવું; સાંધવું
સીસમ સ્ત્રી; નં [દે.] એક ઝાડ કે એનું
લાકડું; શીસમ

સીસ -સા) પેન સ્ત્રી [સીસું+પેન] પેનસિલ
સીસી સ્ત્રી શીશી, બાલકી

સીસું નં [પ્રા. (સં. સીસ)] એક ધાતુ
સીસો પું શીસો; બાલકો

સીંગ સ્ત્રી જુઓ ડિંગ

સીચણિયું નં પાણી સીચવાનું પાત્ર કે
સાધન (૨) ક્ષામાં સીચવાનું દોરડું
સીચણું સંકિં જુઓ સિચણું [સાકેશ
સીચણો પું [દે સિચણ] બાજપક્ષી;
સીંદરી સ્ત્રી [દે. સિંદુ, સિંદુર (દે. સિંદો=
ખજૂરીનું ઝાડ)] (કાપીની) દોરડી
સુઅં [સ.] નીચેના અર્થમાં વપરાતો ઉપસર્ગ
(૧) મુંદર; સારું (સુવાસ) (૨) સારી

રીતે; ખૂબ (સુરક્ષિત) (૩) સહેલાઈથી
(સુલભ) [સુકમયું]

સુકતાન નં [ફા. સુક્ત ઉપરથી] જુઓ

સુકર વિં [સં.] સહેલું [ધીરેનું]

સુકલકડી વિં લાકડી જેવું સૂકું; દુબળું

સુકવણી સ્ત્રી સૂકવેલી વસ્તુ (૨) સુકવણું.

-યું નં પૂરતો વરસાદ ન. આવવાથી
વાવેતર વગેરેનું સુકાઈ જવું તે

સુકાન નં [દ. સુકાળ; મ. સુકાન] જેને
મરડવાથી વહાણ દિશા બદલે છે તે કળ
કે તેની જગાનો વહાણનો ભાગ. -ની
પું [સરં. દે. સુકાળિય] સુકાન ફેરવનાર
ખલાસી

સુકાણું અં કિં [પ્રા. સુક (સ. સુવ)] ભેગ
કે પ્રવાહી બહી જઈ શુષ્ક થવું (૨) (સરીરે)
દુબળું પડવું; કૂશ થવું

સુકાળ પું [સ. સુ+કાળ] સારા પાકનો
વખત (દુકાળથી બચાડે) (૨) છત;
પુષ્કળપણું [લા.]

સુકુમાર વિં [સ] પથ્ય કામળ; નાનુક

સુકૃત નં, -ત્તિ સ્ત્રી [સં.] સારું કામ;
પુણ્ય. -ત્ય નં સુકૃત

સુખ નં [સં.] તનમનને ગમે એવો અનુ-
ભવ (આરામ, ચેન, શાંતિ, સતોષ,
તૃપ્તિ, ઉપભોગ); કામનાની સિદ્ધિનો
આનંદ. ંકર, ંકારક, ંકારી, વિં
[સં.] સુખ કરનાર; સુખદાયી. ંચેન
નં સુખશાંતિ; આરામ

સુખડ સ્ત્રી [પ્રા. સિરિલક (સં. મીસલ)]
ચદનના ઝાડનું સુગંધીદાર લાકડું કે તે

ધસી કરાનો લેખ [બનાવનારો; કદોઈ

સુખડિયો પું [સુખડી પરથી] મીઠાઈ

સુખડી સ્ત્રી [પ્રા. સજુલિ (સં. જણુલિ)]

ધોળાજમાં ધડેનો લોટ રોળીને બનાવેલી

એક વાની (૨) મીઠાઈ (૩) હકસાઈ;

દસરી; બક્ષિસ

સુખતણી સ્ત્રી જોડાની અંદર નખાવું નરમ

પટ્ટું ચામડું [જુઓ સુખકર

સુખક [સં.], -દાયક, -દાયી, -દેણુ વિં

સુખન પું [કા] બેલ, વેણ, યજ્ઞ
 સુખપાલ સોં એક નતની પાલખી
 સુખમણી સોં જુઓ સુખમણી [પ.]
 સુખરૂપ વિં (૨) અં [સ] સાજી સમું,
 સહીસલામત
 સુખાકારી સોં સુખી હાલત, વદુરસ્તી
 સુખાવહ વિં [સ] સુખમરક
 સુખાસત નં [સ] સુખદાયક ખનાવટવાળુ
 આસન (૨) પાખી, મ્યાનો
 સુખિયારું, સુખિયુ વિં જુઓ સુખી
 સુખી વિં [સ] સુખવાળુ, દુખ વિનાતુ
 સુગત પું [સ] જુદા બગવાન
 સુગતિ સોં [સ] સદ્ગતિ, મોક્ષ
 સુગમ વિં [સ] નહેલુ ઓં સોં
 સુગરી સોં [સ] સુગૃહી એક પક્ષી (એ
 સુદર માળો ખનાવે છે)
 સુગધ પું, સોં [સ], -ધી સોં સારી
 ગધ, ખુશબો -ધીદાર વિં સુગધીવાળુ
 સુગારું અંકિં સૂગ ચડવી
 સુગાળ, ઓ, -જી વિં [સૂગ પરથી] જેને
 જટ સૂગ ચડે એવું, જ સુગાય એવું
 સુગૃહી સોં [સ] એક પક્ષી, સુગરી
 સુગ્રાહ્ય વિં [સ] સહેલાઈથી મળણ કરી
 યકાય એવું (૨) સહેલાઈથી સમભય એવું
 સુચીવ પું [સ] (રામાયણમાં) વાનરોનો
 રાજા, વાલીનો બાઈ
 સુધટિત વિં [સ] સારી રીતે રચેલું (૨)
 સુપરિચિત (૩) ધટિત, ચોખ્ખું
 સુધક વિં [સ] સુ + ધ + ર્ચ + ણ + સુધક
 (૨) ચતુર, વિવેકી ઓં સોં
 સુધરી સોં જુઓ સુગરી
 સુચરિત(-ત) વિં [સ] જુઓ સચ્ચરિત
 (૨) નં સારું ચરિત્ર
 સુજન પું [સ] સારો સહાયારી માણસ
 સુભાજી વિં [પ્રા (સ ક્ષણ)] હોશિયાર, જ્ઞાની,
 સમજી
 સુભાત વિં [સ] કુલીન, જીયા કુળનું
 સુભ વિં [સ] ડાહ્યું, ચતુર, વિદ્વાન ઓં સોં
 સુખાડવું સંકિં 'સુખ'નું પ્રેરક

સુડતાળીસ વિં [પ્રા. સત્તત્તાલીસ (સ.
 સત્તત્તવારિશ્વર)] '૪૦'
 સુડોલ વિં [સુ + ડોળ] ધારીલું, રૂપાળું
 સુણવું સંકિં [પ્રા. સુણ (સ. શ્રુ)] સાબળવું
 (સુણાવું, સુણાવવું)
 સુત પું [સ] પુત્ર
 સુતનુ વિં [સ] સુદર નાનુંક યરીરવાળું
 સુતર વિં (૨) અં [સ. સુ + તર] સહેલું,
 સુગમ, સરળ
 સુતરાઈ વિં સૂતરનું બનેલું
 સુતરિયો પું સૂતરનો વેપારી
 સુતરું વિં (૨) અં જુઓ સુતર
 સુતરે વિં જુઓ સુતરાઈ
 સુતલ [સ], -યા નં નીચું પાતાળ
 સુતા સોં [સ] પુત્રી
 સુતાર પું [સ] મુતપાર, પ્રા સુતદાર] લાકડા
 ધડનાર કારીગર ઓંકામ નં લાકડા
 વડવાનું કામ -રી વિં સુયારનું, -ને
 લગતુ (૨) સોં સુયારનામ [ધાત
 સુથાડિયો પું એક નતનું ભગી સળીનું
 સુથાર, ઓંકામ, -રી જુઓ 'સુતાર'માં
 સુદ અં [જુઓ સુદિ] શુદ્ધ પક્ષમાં (૨)
 સોં શુદ્ધ પક્ષ [નં વિષ્ણુનું ચક્ર
 સુદર્શન વિં [સ] સારા દેખાવવાળું (૨)
 સુદામાં પું [સ], શ્રીકૃષ્ણનો એક ગરીબ
 સહાધ્યાયી ને મિત્ર (૨) કાળા માણસ
 [લા] ઓપરી સોં પેરબદર (૨) કાળનું
 નિવાસસ્થાન [લા]
 સુદિ અં [સ] જુઓ સુદ
 સુદિન પું [સ] શુભ દિવસ
 સુદુર વિં ધણું દુર
 સુદૃઢ વિં [સ] ધણું દૃઢ
 સુધન્વા પું [સ] એક પ્રસિદ્ધ વિષ્ણુમંત્ર
 સુધરવું અં કિં સારું થવું
 સુધરાઈ સોં સુધારો, સુધરેલી સ્થિતિ
 (૨) મુનિસિંધાલિદી
 સુધરાવવું સંકિં 'સુધરવું'નું પ્રેરક, સુધારે
 એમ કરવું, સુધારાવડું
 સુધા સોં [સ] અમૃત (૨) ચૂનો ઓંકર પું

[સ.] ચદ્ર ંધવદલિં અમૃતજેતુ ધોણું
(૨) ચૂનાથી ધોણેતું
સુધાર પું[સુધારતું] પરથી સુધારો. ંક
વિં સુધારનારું; સુધારો કરનારું (૨) પું
તેવો આદમી. ંણા ઓં સુધારતુ તે;
સુધારો
સુધારવું સં કિં બગડેલું, કથળેલું સુધારે
એમ કરવું, સારું કરવું (૨) દુરસ્ત કરવું;
સમારવ (શાક, મકાન ઇં) (૩) બૂધ
દૂર કરી ખરું કહેવું કે લખવું
સુધારસ પું [સ.] અમૃત
સુધારાવવું સં કિં સુધારાવવું
સુધારો પું સુવરતુ તે, સારી રીતિ, સારો
ફેરફાર (૨) સસ્કૃતિ, સભ્યતા (૩) નવો
ચાલ કે રીતભાત (૪) દરાવને સુધારવા
માટેનો કરાવ
સુધાંશુ પું [સ.] ચદ્રમા
સુધી અં [સ સાગિ] લગી, પયં ત
સુધીર વિં [સ.] ખૂબ ધીર
સુધ્યાં (ઠા) અં સાથે, મળીને, પણ (ખાકી
રહ્યા કે છોડ્યા વિના)
સુનાવણી ઓં [સુણવું સુણાવવું ઉપરથી]
ન્યાયાધીશો દુરિયાદ સાલણથી તે કે તેને
સબળાવથી તે
સુન્નત ઓં [અ] એક મુસલમાની સરકાર,
જેમા લિંગની પોપચાની ચામેડી કાપી
નાખવામા આવે છે (૨) મુસલમાન કરવું
તે; ધર્માતર [લા.]
સુન્ની વિં [અ] એ નામના મુસલમાની
પથનું (૨) પું એક મુસલમાની સ પ્રદાય
સુપકવ વિં [સ.] સારી રીતે પાકેલું
સુપથ પું [સ.] સારો, નીતિનો માર્ગ
સુપત નં જુઓ સ્વપ્ન [પ] [સોપેતુ
સુપરત સાં [વા. છુપું] સોપથ (૨) વિં
સુપરિન્ટેન્ડેન્ડ પું [સ.] નિરીક્ષણ કરનાર
ઉપરી; મુખ્ય અધિકારી
સુપાત્ર વિં [સ.] ચોખ્ખ, લાયક. ઠા ઓં
સુપુત્ર પું [સ.] સપ્ત
સુપ્ત વિં [સ.] સ્તેતુ, બેથેલ

સુપ્રતિષ્ઠિત વિં [સ.] સારી પ્રતિષ્ઠાવાળું,
આખરદાર
સુખલ વિં [સ.] સુંદર પ્રભાવાળું
સુખસન્ન વિં [સ.] ધણ પ્રસન્ન
સુદલ (-ળ) વિં [સ. નુ + લ] સારા ફળ-
પરિણામવાળું (૨) નં સારું પરિણામ-ફળ
સુદિયાણું વિં [ફા. સ્વીકાનદ] ઉપરથી
સુંદર, ખાતી સફાઈદાર
સુદ્યુદિ ઓં [સ.] સદ્યુદિ
સુબોધ પું [સ.] સારું જ્ઞાન કે શિખામણ.
ંક વિં સુબોધ દેનારું
સુભગ વિં [સ.] સુંદર, રમણીય (૨)
સુભાગી. ઠા ઓં, -ગા વિં ઓં
ખૂબસૂરત કે સૌભાગ્યવતી (ઓ)
સુભદ પું [સ.] બહાદુર લડવૈયો
સુભદ્રા ઓં [સ.] શ્રીકૃષ્ણની બહેન,
અનુનગની પત્ની
સુભાગી વિં [સ.] ભાગ્યશાળી
સુભાષિત વિં [સ.] સુંદર રીતે કહેવું (૨)
નં તેવું વાક્ય કે પદ
સુમતિ ઓં [સ.] સદ્યુદિ
સુમન નં [સ.] ફૂલ
સુમાર પું [જુઓ સુમાર] અડસટો.
-રે અં આસરે, લગભગ
સુમિત્રા ઓં [સ.] લક્ષ્મણની માતા
સુમેળ પું સારો મેળ - બનાવ (૨) સારું
સુભગ મિત્રલ
સુચાણી ઓં [પ્રાસૂયા (સરૂ તિફા)] પ્રસવ
કરાવનારી ઓ, દાર્ઘ [અવસર
સુચોગ પું [સ.] શુભ-સારો કે ચોખ્ખ
સુર પું [સ.] દેવ
સુરક્ષિત વિં [સ.] સારી રીતે રક્ષાયેલું
સુરખી ઓં [વા.] લાડી
સુરગંગા ઓં [સ.] આકાશગંગા
સુરગુરુ પું [સ.] દેવોના ગુરુ, બૃહસ્પતિ
સુરત નં તે નામનું શહેર [૬૬૫દુમ
સુરતરુ નં [સ.] રવર્ચનું એક જાડ (૨)
સુરતા ઓં લગની (૨) ધ્યાન (૩) યાદ; સૂધ
સુરદાસ પું પ્રસિદ્ધ અથ ભક્ત કવિ
(૨) આખણો સાધુ કે માણસ [લા.]

સુરધનુ નં મેધધનુધ્ય
 સુરધેનુ સ્રોં [સ. સુર + ધેનુ] કામધેનુ
 સુરપતિ પું [સં.] ઇશ્વરાન
 સુરભિ(-ભી) વિં [સં.] સુવાસિત (૨)
 સ્રોં કામધેનુ ગાય (૩) ગાય
 સુરમો પું [ફા.] એક ખનિજ પદાર્થ
 કે તેનું આંખનું અંજન
 સુરમ્ય વિં [સ.] અત્યંત રમણીય
 સુરવાહ(-વા) પું; સ્રોં [ફા.] સુત્તારી
 પાયભોમો; ચોરણે
 સુરસરિ(તા,તા) સ્રોં [સ.] ગંગા
 સુરંગ સ્રોં જમીનમાં કંઈકે ભોયડું (૨)
 (જમીનમાં ખાડો ખોદી ખડક તોડવા
 કે રાત્રીના નાશ કરવા વપરાતી) દારૂ-
 ગોળાની એક યુક્તિ કે તેને માટેની બનાવટ
 સુરંગી વિં સારા સુશોભિત રંગનું
 સુરા સ્રોં [સ.] મદિરા; દારૂ
 સુરાઈ સ્રોં [જુઓ સુરાઈ] કૃતના ધાટનું
 સાકડા ગળાનું વાસણ
 સુરાખ સ્રોં [ફા.] કાણુ; ખાકોડું [રાખ્ય
 સુરાખ્ય નં [સ.] સારુ-સારી રીતે ચાલતું
 સુરાપાત્ર નં [સ.] દારૂ પીવા તે ધ્વનિ
 સુરાવટ સ્રોં સુર મિથાવવા તે (૨) સુરેલ
 સુરાઈ સ્રોં [અ.] જુઓ સુરાઈ
 સુરીલું વિં બધુર કે બરોબર મળેલા સરવાળું
 સુરુચિ સ્રોં [સ. સુ + રચિ] સારી રુચિ,
 બલંગ પું સુરુચિનો-શિષ્ટરસજ્ઞતાનો બંગ
 સુરેખ વિં [સ.] પ્રમાણસર; પાટીડું; સુંદર
 સુરેખા સ્રોં સીધી લીટી [ન.]
 સુરેલ વિં [સુર ઉપરથી] સુરીડું; સુમધુર
 સુરેશ, સુરેશ પું [સ.] ઇશ્વર
 સુલક્ષણ [સ.], -ણું વિં સારાં લક્ષણ-
 વાળું [નું પ્રેરક]
 સુલકાવર્ણ સંકિં સલકું કરતું ('સલકાવ' -
 સુલતાન પું [અ.] બાદશાહ; સુસલમાની
 રાખ. -ના સ્રોં બેગમ; રાણી. -ની
 વિં સુલતાનનું, -ને લગણ (૨) સ્રોં
 સુલતાનનો અમલ (૩) રાખની આપ-
 ખુદી કે જુલમ [લા.]

સુલભ વિં [સ.] સહેલાઈથી મળે એવું
 સુલાખ સ્રોં જુઓ સુરાખ
 સુલેખન નં [સ.] સારા અક્ષર લખવા તે
 સુલેલ સ્રોં [અ. સુલ] સલાહકારી; અડા
 કે લકાઈનો અભાવ (૨) સમાધાની;
 સધિ. વંશાંતિ સ્રોં સુલેલ અને શાંતિ
 સુલેશ પું [ફા. સુલ્લા] વગર તલે કે કોરી
 તમાકુ બરેલી ચલમ
 સુલકા(-ગા)વર્ણ સંકિં 'સુલ'નું પ્રેરક
 સુલણું વિં [સ.] સુદર રંગનું (૨) નં
 સોનું. વકાર પું [સ.] સોની. બનિયમ
 પું સુલણું જેવા ઉત્તમ કીમતી નિયમ.
 બંધોત્સવ પું પચાસ વર્ષે બજ-
 વાતી જયતી. બંધિર નં અમૃતસરનું
 'સુલ'થી મટેલું શીખ મદિર. બુગ
 પું સારામાં સારો યુગ, સત્યયુગ. -ણું
 વિં સુંદર વર્ણવાળું
 સુવા પું એક વનરપતિ; તેનાં બીજ
 સુવાડવું સંકિં 'સુલ'નું પ્રેરક; સુવાડાવડું
 સુવાણુ સ્રોં જુઓ સવાણ
 સુવારેગ પું [પા. સ્વા (સ. શક્તિ) + રેગ]
 સુવાવડાથી યતો એક રેગ
 સુવાર્તા સ્રોં [સ. સુ + વાર્તા] સારી-પવિત્ર
 વાર્તા; 'ગોરપેલ'. ઉદા. ઈશુની સુવાર્તા
 સુવાવડ સ્રોં બાળકને જન્મ આપવાને
 અને તે પછીનો સુતકનો સમય. બંધાનું
 નં સુવાવડ કરવાનું દવાખાનું; પ્રસૂતિ-
 થઈ. -ડી સ્રોં સુવાવડમાં હોય એવી સ્રો
 સુવાવું અંકિં 'સુલ'નું બાવે રૂપ
 સુવાસ સ્રોં [સ.] સારી વાસ; સુગંધી
 સુવાસણ, સુવાસિણી સ્રોં [જુઓ
 સુવાસિની] સૌભાગ્યવતી સ્રો
 સુવાસિત વિં [સ.] ખુશખોશ
 સુવાસિની સ્રોં [સ.] સુવાસણ
 સુવાડક વિં ગરમી કે વીજળીને પેતાના-
 માથી સરળતાથી વહેવા દે તેનું [પ. વિ.]
 સુવિકિત વિં [સ.] સારી રીતે નજીલ
 સુવ્યવસ્થા સ્રોં [સ.] સારી વ્યવસ્થા,
 -સ્થિત વિં [સ.] સારી પેઠે વ્યવસ્થિત

સુશિક્ષિત વિં [સ] સારી રીતે શિક્ષિત
 સુરીશ વિં [સ] ઉત્તમ શીક્ષવાણ; સચ્ચરિત
 (૨) વિવેકી, વિનયી (૩) સરળ, સીધુ
 સુરોભન નં ચોભા માટે કંઈલી સંભવત
 સુરોભિત વિં [સ] ધણુ શોભીતું
 સુશ્રુત વિં [સ] બહુશ્રુત, વિદ્વાન (૨) પું
 પ્રાચીન પ્રસિદ્ધ વેદ [ખેસાડેલું]
 સુશ્લિષ્ટ વિં [સ] સારી રીતે નેડેલું કે
 સુપુષ્ટ વિં [સ] મૂતેલું, બિધતું (૨) અપ્રગટ,
 અદર રહેતું લેટન્ટ - સિ સોં [સ]
 ગાઠ નિઠા
 સુપુમણ્ય સુપુમણ્યા [સ] સોં ચોગશાસ્ત્ર
 પ્રમાણે ત્રણ પ્રધાન નાદીઓમાની વચની
 સુહુ અં [સ] મારી રીતે ઉત્તમ રીતે
 સુમનાડ- (ટો) પું [સ્વં] જોરથી વહેતા
 કે વીધાતા પવનનો કે તેને મળતો અવાજ
 સુસંગત વિં [સ] સુ + સંગત) બરાબર
 સંગત - બધેસંગ - તિ સોંમુસંગતતા
 સુસંબદ્ધ વિં [સ] આગળપાછળ બરાબર
 સંબધવાળું, સુસંગત
 સુસ્ત વિં [ફા] આળસુ (૨) મદ, ધીસુ.
 -સ્તી સોંઆળસ બેધનુ પેન (૨) મદતા
 સુસ્થ વિં [સ] સુસ્થિત (૨) સ્વસ્થ,
 સામ્યતાનું
 સુસ્થિત વિં [સ] સારી રીતે સ્થિત,
 હઠ (૨) સારી સ્થિતિવાળું (૩) બરાબર
 ગોઠવાયેલું
 સુહાગ પું [પ્રા સોહગ (સ સૌમાન્ય)]
 સોમાન્ય બળુ વિં સોં સોમાન્યવતી
 (૨) પતિની માનીતી - ગિયુ, -ગી વિં
 સુમાગી સુખી
 સુહાણુ સોં [સરં] ના તુહાવળ (સં મુલાવળ)
 શાંતિ, સમાધાન
 સુહાવર્ણ સંકિં સુહાવર્ણુ પ્રેરક, શોભાવત
 સુહાવર્ણુ અંકિં [પ્રા સુહ (સં ગુમ) અથવા
 - પ્રા સુહા (સં સુ + મા)] શોભતુ સોહાવત
 સુહાસિની વિં સોં [સ] સુદર હાસ્યવાળી
 સુહૃદ પું [સં] મિત્ર
 સું અં [મ્પ સહ] સાથે શું [પ]

સુંદર વિં [સ] રૂપાળુ, સુરોભિત, મનેનું
 ઠાં સોં. - રી સોં સુંદર સોં (૨)
 શરણાર્થ જેવું એક વાધ [વાળી
 સુવાળી (૦) સોં પૂરી જેવી નારતાની એક
 સુવાળું (૦) વિં [પ્રા સુમારમ (સં સુમાર-
 કમ)] લીસુ અને નરમ (૨) સ્વભાવનું
 નરમ, મૃદુ
 સૂકં સોં સૂકાપણુ, બીનાયનો અભાવ
 સૂકંગળુ નં બાળકને થતો એક રોગ,
 સૂકવાન, રિકેટસ
 સૂકર પું, નં [સ] સૂક, બૂક, સૂકર
 સૂકવર્ણુ સંકિં જુઓ સુગવત
 સૂકુ વિં [પ્રા સુક, (સં ગુક્)] શૂક,
 લીનાય વિનાનું (૨) કૃષ, દૂષણુ
 સૂકો પું તમાકુનો બૂકો, જરદો
 સૂક્ત વિં [સ] સારી રીતે કહેવાયેલું (૨)
 નં વેદમંત્રો કે ગ્રંથાઓનો સમૂહ - ક્ષિત
 સોં [સ] ઉત્તમ ઉક્તિ કે કથન
 સૂક્ષ્મ વિં [સ] અણુ, ઝીણું બારીક (૨)
 નં બ્રહ્મ બંદશંકે ચત્ર નં બારીક
 વસ્તુ મોટી દેખાડનારું એક સાધન બેદ
 પું [સ] દેહધી છટો પડેલો છત્ર જેનો
 આશ્રય કરી રહે છે તે શરીર (પાચ પ્રાણ,
 પાચ જ્ઞાનેન્દ્રિય, પાચ સૂક્ષ્મભૂત, મન
 અને બુદ્ધિ એ સત્તર વસ્તુનું બનેલું શરીર)
 બંદારીર નં [સ] સૂક્ષ્મ દેહ
 સૂગ સોં [સ] સુ + વિષાકેપરથી] અતિશય
 અણુગમો, ધૂણા, નીતરી
 સૂચક વિં [સ] સૂચવે એવું, સૂચવનારું
 (૨) ગર્ભિત સૂચનોવાળું કે તે જગાડતું
 સૂચન નં [સ] સૂચવતું તે કે જે સૂચવાય
 તે - ના સોં [સ] સૂચવતું તે કરાણે,
 ચેતવણી
 સૂચવર્ણુ સંકિં [સ] સૂચના કરવી,
 ધ્યાન કેપરલાવતું, જણાવતું (સૂચવાર્ણુ)
 સૂચિ સોં [સ] યાદી, સાકળિયું, ક્રમાંનું
 સારી દીપ (૨) સોય
 સૂચિત વિં [સ] સૂચવાયેલું કે સૂચવેલું
 સૂચિપત્ર (૦૬) નં [સ] સૂચિ, યાદી

સૂચી સોં [હ] જુઓ સૂચિ ૦૫૩(૦૬)

૧૦ [હ] જુઓ સૂચિ ૦૫૩

સૂચી સોં [હ] (દરથી ચાલી વગેરે)

દેવસૂત્ર કુલસૂત્ર, સેવે ચલે

સૂચી સોં સૂચી તે, સંમત નહીં પડે

જુ ૧૦ જેવાને સમત-સમત

સૂચી સોં [હ] (સર પ્રા. હુલે (દ.

દસનલ)) રેખાંશ-રેખાંશ (રેખાંશ-રેખાંશ)

ચમ પાલી, અક્ષર પડેલી

સૂચી નં [હ] કોટ ૫૮૨૬૦ દુષ્કાળો સહ

૦૬૨ નં [હ] (સૂચી અ.વી.અ.વી.)

વાળી બેઠ કે પેલી

સૂચી વિં [હ] (સૂચી સૂચી) (રિષિ રહા હોય

તેરલા વખતે સાનુ-અને સાનુ (બા.૪)

(૨) પુ. ૧૦ મૂલ (૩) આનંદા વાગેલર-

નાં મૂલ, કૃષિ વગેરે પાત્રી ખાતે સફાઈ

વગેરે તે [પુ] સોચી સૂચી

સૂચી સોં સોપારી કાવરના સાધન.-રો

સૂચી પુ. એક ભવનો પોષ્ટ [સૂચી]

સૂચી પુ. અંકિં [પ્રા. રા. (દ. હુલે) રેખાંશ]

સૂચી પુ. [હ] સાવધિ, રથ હાકવાર (૨)

કાનિયથી પ્રાણીને જેટ થયેલા પુત્ર

સૂચી નં [હ] સનાસ બગેરીયા ૦૫૩

અને મરણ વગેરેથી પાળવામા આવતી

આનંદી. -સી વિં સૂચીવણી

સૂચી પુ. [હ] કષ્ટ

સૂચી નં [હ] સૂચી ૩ કાલીને કાલેલા વાર

સૂચી સૂચી (૨) સોં એક ભવની મીઠાઈ

સૂચી સૂચી સોં એક ભવની કામર

સૂચી સોં [હ] સૂચી ઉપરથી) રાજની

પાત્રી દોરી [નં સુવાલકાનાં]

સૂચી સોં [હ] સુવાલકા સોં ૦૫૩

સૂચી નં [હ] દોરી; વાલો (૨) સૂચી

(૩) નિયમ, વ્યવસ્થા (૪) પ્રાચીન રાજ-

કારીએ રચેલા મૂળ સંક્ષિપ્ત વાક્ય કે

તેનો અર્થ (૫) ધીવ વરીકે રચીકારેલું

કૃત વાક્ય (૬) 'કૃષિ'વા' [ન] (૭)

'પ્રાચીન' [ન]. ૦૬૨ પુ. [હ]

મૂળ સૂચી રચનાર. ૦૬૪ પુ. સૂચી

કામરો અર્થ (સેમ કે, કૃષિ કે કૃષિ

કામરો ૦૬૨ પુ. [હ] વાક્ય

પ્રકાર વાક્ય એ વાક્ય તેમ જ ૩૨૦૫૫

૦૦૫૩ (૨) સૂચી ૦૫૩ પુ.

૦૬૨; ૦૬૪

સૂચી સોં [સૂચી સૂચી] (૨) કા. ૦૫

૦૬૨ ૦૬૪ સોં [સૂચી] કા. ૦૫

૦૬૪ કોટ (૨) ૦૬૪ ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

સૂચી વિં [હ] ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

વિં [હ] ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

સૂચી વિં [હ] ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

સૂચી વિં [હ] ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

વિનાનું [નં સૂચી ૦૬૪]

સૂચી વિં [હ] ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

સૂચી સોં [પ્રા. કુચ (દ. ૬) + ૬]

નાનું સૂચી. -૬ ૧૦ અનાજ ૦૬૪

વાનું સાધન

સૂચી વિં [વા. ૦૬૪ = ૦૬૪ ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

(૨) સૂચી વાદ સૂચી (૩) પચિત્ત

નિર્દોષ (૪) પુ. સૂચી મતનો અનુયાયી.

૦૬૪ પુ. ૦૬૪ ૦૬૪ એક સૂચી

સૂચી સોં [વા] સૂચી ૦૬૪

સૂચી સૂચી પુ. [વા] સૂચી ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

સૂચી પુ. [મ] ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

સૂચી વિં [મ. ૦૬૪] ૦૬૪ (૨) ૦૬૪ ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

(૨) ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

સૂચી પુ. [મ] ૦૬૪ [૫]

સૂચી પુ. [મ] ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

[૦૬૪ ૦૬૪ = ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪ ૦૬૪

સૂરજ પું [પ્રા. સુજ (સં. સૂર્ય)] સૂર્ય.

૦સુખી ન૦ એક કૂલકાડ (૨) તેનું કૂલ
સૂરજ ન૦ [સ.] એક કંદ

સૂરત સીં [અ.] ચહેરે; મુખાકૃતિ

સૂરત(નતી) સીં જુઓ મુરતા

સૂરપેટી સીંસૂર પૂંવાનું પેટી આકારનું વાહ

સુરા સીં [અ.] કુરાનનો અધ્યાય

સૂરિ(-રી)પું[સં.] વિદ્વાન; પંડિત; આચાર્ય;

કવિ (જેન આચાર્યોના નામ પાછળ લગાડ-

વામાં આવે છે).-રીશ્વર પું[દશર] જેન

સાધુઓનો વડો

સૂરોખાર પું [ફા. સુરહ + સ. ક્ષાર] એક

નતનો ક્ષાર; 'નાઈટર'

સૂર્ય પું [સ.] પૃથ્વીને પ્રકાશ ગરમી ઇં

આપતો આકાશીય ગોળો; સૂરજ. ૦કાંત

પું [સં] એક કાલ્પનિક મણિ, જેના

પર સૂર્યનાં કિરણ પડતાં અગ્નિ ઉત્પન્ન

થાય છે એમ મનાય છે. ૦ચક્ર પું[સં.]

ચંદ્ર આડે આવવાથી સૂર્ય[િ]બનું ઢંકાલું

-ચક્ર થયું તે. ૦નમસ્કાર પું સૂર્યને

નમન (૨) (તે સાથે કરાતી) એક પ્રકારની

કસરત. ૦નારાયણ પું ૦સૂર્યદેવ. ૦મંડલ

[સં.], ૦મંડળ ન૦ સૂર્યમાળા (૨) સૂર્યનું

બિંબ. ૦માલા(-ળી) સીં ૦સૂર્ય અને

તેની આસપાસ ફરનારા ગ્રહોનો સમૂહ.

૦સુખી ન૦ એક કૂલકાડ કે તેનું કૂલ.

૦વંશ પું [સ.] ક્ષત્રિયોના જે પ્રધાન

વંશમાંનો એક (ચંદ્રવંશ અને સૂર્યવંશ).

૦વંશી વિં ૦સૂર્યવંશમાં જન્મેલું (૨)

સૂર્ય જાળા પછી મોડું બેઠું. [લા.].

૦સ્નાન ન૦ સૂર્યનો તાપ ખાવો-શરીર

પર લેવો તે; એક નૈસર્ગિક ઉપચાર.

૦ચાંસ્ત પું [સ.] સૂરજનું આયમનું તે.

૦ચાંદ્ય પું [સ.] સૂર્યનું ભગવું તે

સૂડદાવું અં કિં સૂડવું થયું કે કરાવું

સૂડવું વિં ચતું; સવળું (૨) અનુજ્ઞ

સૂવર પું; ન૦ [પ્રા. સૂવર (સં. સૂકર)]

ભૂંડ; ડુકર

સૂવું અંકિં [પ્રા. સુવ(સં. સ્વપ્); અવ. સુઆ

(સં. સ્વી)] આડા પાલું; (૨) બેપલું

સૂરી સીં એક નતનું કાપડ

સૂસવયું અંકિં[રવં]સૂસ અવાજ કરવે

સૂળ,-ળી જુઓ રાજ, -ળી

સૂધયું અંકિં[દિ. સુધ] સોડવું; વાસ લેવી

(૨) નાકના આસપાસ અંદર ખેંચવી

(બીંકળી). (સૂંધાડવું)

સૂંઠ સીં[પ્રા. સૂંઠી(સં. સૂઠી)]સૂંઠવેલું આડું

સૂંડલી સીં નાનો સૂંડો.-લેઃ પુંટોપલો

સૂંઠ સીં[સં. સૂઠ]દાથીનો લાંબો નાકવાળો

અવધવ

[મદદ

સૂંઠલ સીં(બળદ કે મનૂરીની) સામસામી

સૂંઠિયું વિં સૂંઠવાળું; સૂંઠના આકારનો

(કોસ) (૨) ન૦ એક નતની ઢલછી

જુવાર (૩) બેટ કે યોડની પીઠ પર

પસારો ન લાગે એ માટે પડાણ-નીચે

નખાતું કપડું

સૂંઠછી સીં નાનું સૂંઠવું; લેવી. -ણું

ન૦ પાયબમો; મુરવાળ; લેવો

સૂંઠિયું ન૦ ચીયરો; દોરડી વગેરેની ધાસની

મોટી ઢોળી (૨) ઢંગધડા વિનાની કે

નૂની પાપટી કે ટોપી [લા.]

સૂજન ન૦ સુષિ; સજ્જન [પ.]

સૂજવું અંકિં [સં. સજ્] સરજવું

સૂષિ સીં [સં.] સજેલું તે; વિશ્વ; જગત.

૦કર્તા(-તારી)પું[સં.] સુષિનો બનાવનાર;

પરમેશ્વર. ૦કમ પું સુષિનો કમ-નિયમ.

૦સ્થના સીં સુષિની રચના. ૦વિજ્ઞાન

ન૦ સુષિની રચના વગેરેનું શાસ્ત્ર.

૦સાંદર્થ ન૦ કુદરતનું સૌંદર્ય

સેકંડ સીં [દં.] મિનિટનો સાઠમો ભાગ

સેકેરીન ન૦ [દં.] કાલસામાંથી બનતી ખાંડ

સેકેટરી પું [દં.] મત્રો

સેકેટેરિયેટ ન૦ [દં.] સરકારનાં મુખ્ય

ખાતાનું સોથી મોટું કાર્યાલય કે કચેરી

સેચન ન૦ [સં.] જુઓ સિંચન

સેજ (સે) સીં[પ્રા.સેજ(સં. સેચ્ચા)] પયારી

સેટ પું [દં.] જુઓ સટ

સેડ સીં સેડ. ૦કડું વિં સેડકડું

સોગન, સોગંદ(સો) પુંખંબવં [ફા. સોગદ]
 સમ; કસમ; સપ્ત. વંદાસું નં સોગન
 પર કરેલો એકસર; 'એફિડેવિટ'
 સોગાત(સો) સો[તુફી] નજરાણાની ચીજ
 સોગિયું વિં [સોગ' ઉપરથી] સોકવાણું
 (૨) નં સોકદસ'ક વસ; સોકિયુ
 સોછ સોં મેદો
 સોસું વિં [પ્રા. સુસ (સ. સુષ) ઉપરથી]
 સારું, ઉત્તમ (૨) સ્વચ્છ
 સોલે પું [નુઓ સજલ] લોહીનો જમાવ
 થઈ ચામડી ઉપસી આવવી તે
 સોટી સોં નેવર અથવા ગાડની પાતળી
 લાકડી. -ટો પું મોટી નડી સોટી
 સોડ (સો) સોં [સ+પ્રા. ડવટ(સ. ડ્
 +વટ) = પડખું ફેરવણ] ખાસું; ખાસું
 (૨) સોં લાજ કાઢવામાં કે સૂતેલું
 માલસ મોં ઢાકવા કપડું મોડા પર લે
 છે તે (૩) સોડવણ
 સોડ (ડ') પું, સોં [સોડવ' ઉપરથી] વાસ
 (૨) બા. ઓ સોં [પ્રા. સોરગ (સ.
 સૌરગ)] વાસ; પરિમળ; ગંધ
 સોડવણ નં એકવાના વજ્ર કે રત્ન
 વગેરે સાથે નીચે રખાવું સુંવાળું વજ્ર
 સોડવું (ડ') સંકિં સૂચવ (૨) અંકિં
 ગંધાવું; સોડાવું; ગંધ હોવી કે આવવી
 સોડા પું [દ.] એક ખાર, ખાવાનો સોડા
 (સાંજખારના ફૂલ) (૨) ધોવાનો સોડા
 (કોસ્ટિક) (૩) સોડાવોટર
 સોડાવું (ડ') અંકિં [નુઓ સોડ] સોડવું;
 વાસ આવવી
 સોડાવોટર નં [દ.] સોડાવું પીણું
 સોડિયમ નં [દ.] એક ધાતુ-તત્ત્વ [ર. વિ.]
 સોડિયું (સો) નં [નુઓ સોડ સોં]
 સોએ. પહેરેલા કપડાનો ડાબી બાજુનો
 માથાથી કમર સુધીનો ગૂંથતો ભાગ
 સોડે (સો) અં [નુઓ સોડ સોં] પડખે;
 નજીક (૨) પ્રમાણે; રીતે
 સોણલું, સોણું નં [દિ. સોણ] સ્વપ્નું
 સોત(નુ) (સો) અં [સ. સહિત] સુધ્ધાં

સોદર પું [સ.] સહોદર; સગા ભાઈ
 સોદાગર પું [કા.] મોટો વેપારી, કીમતી
 માલનો વેપારી
 સોદાગ(-ગી)રી સોં [કા.] મોટી કિંમતના
 માલનો વેપાર; મોટો વેપાર (૨) સોદા-
 ગરપણું
 સોદો (સો) પું [તુફી] વેચવાનો ધંધો;
 વેપાર (૨) [લા.] ખરીદી કે તે કરવાનો
 સંકેત કે વાચદો (૩) વેપારી સાહસ
 સોનામહોર સોં સોનાનો સિક્કો
 સોનામુખી સોં એક રેચક વનસ્પતિ
 (૨) એક ધાતુ (સુવર્ણ) માલિક
 સોનાર પું [પ્રા. સુનાર (સ. સુવર્ણકાર)] સોની
 સોની, ઓઠાજન પું સોનારખાના ધાટ
 ધડવાનું કામ કરનાર
 સોનું નં [પ્રા. સોળ (સ. સુવર્ણ) પીળા
 રંગની એક કીમતી ધાતુ
 સોનેદ નં [દ.] અથેલ કાચનો એક પ્રકાર
 સોનેરી વિં [સોનું પરથી] સોના જેવા
 પીળા રંગનું (૨) સોનાબો (૩) સોવાનો
 ટોળ ચડાવેલું (૪) ઉત્તમ; ધ્યાનમાં લેવા
 જેવું (નિયમ, કાયદોઈ) [લા.] [સોનેરી
 ટોળી થાં પ્રં દગાબાજનાં કામે
 ચાલકીથી કરતી બદમાશીની ટોળી]
 સોનેચો પું [સોનું પરથી] સોનાનો સિક્કો
 સોપાન નં [સ.] સીડી; દાદર (૨) પગથિયું
 સોપારી સોં; નં મુજવાસમાં વપરાતું
 એક ફળ, ફેફળ -
 સોપો પું [પ્રા. સુપ (સ. સ્વપ) ઉપરથી]
 રાત્રીના પહેલા પહોરમાં પ્રાણીઓ નિદ્રાવશ
 થતાં વળતો જપ કે શાંતિ [પ્રાસંગિક]
 સોફ સોં [સ. સોફ] સોલે (૨) બપોનો
 સોફા પું [દ.] ગાદીવાળી પુરશીરાઈની એક
 બેઠક (એકથી વધુ બેસે એવી)
 સોખત (સો) સોં [મ. સુહત] સાથ;
 મેત્રી; સજ. -તી પું સાથી; મિત્ર
 સોભાગ પું [નુઓ સોભાગ] (૨) સુવાસણનું
 ચિહ્ન. સોહાગ
 સોભાન અલ્લા. ઓ [મ. સુબહાન અલ્લા] 'બલા
 ભગવાન' જેવો એક આર્યનો ઉદ્ધાર

સેવિઝ બેંક સ્ત્રી [૬] બચતના નાણા
મૂકવાની વ્યવસ્થા રાખતી બેંક
સેવિઝ વિં [સ] સેવવા યોગ્ય (૨) પું
રોક માલિક એવકલાવ પું રોક
નોકરનો સબધ

સેશન સ્ત્રી [૬] ધારાસભા જેવા મહળની
બેઠકનો એકસાથે ચાલુ કામનો સમય કે
ગાળો સત્ર (૨) સેશન કોર્ટ 'એકોર્ટ'
સ્ત્રી [૬] જિલ્લાની વરિષ્ઠ ફોજદારી કોર્ટ
૦૪૦૪ પું સેશન કોર્ટનો ૦૪૦૪ - સે સ્ત્રી
[૬] સેશન કોર્ટ - ૦૪૦૪ પું [૬] સેશન
૦૪૦૪ [ઈશ્વરમા માનવ]

સેશ્વર(-રી) વિં [સ] ઈશ્વરવાળુ (૨)
સેસ પું [૬] અમુક જાતનો એક કર (જેમ
કે મહેસૂલ સાથે બરવાનો લોકલ ખોડ
માટેનો)

સેમ સ્ત્રી [પ્રા સમ(સ સેવ)] વરકન્યા અને
અવરિયાત સ્ત્રીના ખોળામા અપાતા
નાળિયેર પાન સોષારી અને રૂપિયો (૨)
વિવાહાદિક શ્રુતિ અવસરે અપાતી બેટ
સેસકૃત્ર નં [પ્રા સીસ (સ સીવે) + કૃત્ર]
વેણીમા કે સેથા આગળ પહેરવાનુ
સ્ત્રીઓનુ એક ધરેલુ

સેળભેળ વિં (૨) નં જુઓ ભેળસેળ
-ળિયુ વિં સેળભેળ ધઈ ગયેલુ, સેળ
ભેળવાળુ

સે (સેં) પું [પ્રા સૈ (સ શત)] 'એક'
સિવાયના સખ્યાવાચક વિંસાથે વપરાતું
સોનું રૂપ લક્ષ્ય બસે ચારસે

સે કડો (સેં) પું [જુઓ સે] સોની
સખ્યા, સોનો સમૂહ (૨) સેકો (૩) વિં
અનેક સો જેમ કે સે કડો માણસો

સે ત(-ચ) ને (સેં) પું અરડા ઉપાડવાનું
બે પાળિયાવાળુ લાકડું રોટલો

સે થી (સેં) પું [જુઓ સેથો] માયાના
વાળને બે ભાગમા એળતા વચ્ચે પડતી
લીટી - થી પું [સ સીમલક] જુઓ સે થી
(૨) માયાનું એક ધરેલુ

સે દ્રિય વિં [સ] ઉદ્રિયવાળુ, સજીવ

સેકુ નં, -કો પું [સ જલકમ] સેકો,
સોનો જથો (૨) સો વપ'નો સમય
સેકકાગાંઠ સ્ત્રી એક ઉઠો બે ચવાથી દ્વિ
બચ તેવી ગાંઠ

સેકકિયુ નં સેકકાગાંઠ

સેકકુ' નં [સરં સરકકો] સેકકિયું (ગાંઠ)
સેકકો પું [રવં] સરકકો, નાક દ્વારા કે
પ્રવાહી ખાતાપીતા આસ પાઉ બે ચવાથી
થતો અવાજ (૨) સાહજાના છતી ઉપરના
પાડવનો જે ઉઠો સામી બાજુની કૂખમા
બે ચીને ખોસાય છે તે

સેકલ નં ['સેકલ' ઉપરથી] છાપરાની
વળાઓ ઉપર નખાતા કામકા, ચીથો વીર
(૨) તેમને બાધવાની દોરી

સેકવું સંકિં [જુઓ શીડવું] સેકલ પાયરીને
તેને બાધવુ (૨) આદી દઈ બે ચીનેને
ભેગી બાધવી

સેનિક વિં [સ] સેન્યનું, -ને લગતુ (૨)
પું લડવૈયો લરકરનો માપસ

સેન્ય નં [સ] લરકર, ફોજ

સેયડ(-ડ) પું બંબં બળિયા, ગીતગા
સેયક પું [મ] મઠ મઠ પચતબરનો વચજ
(૨) એક અટક (મુસલમાન ને નાગરમા)

સેરમી સ્ત્રી [સ] રણવાસની દાસી (૨)
વિરાટ રાજનેત્યા દાસી તરીકે રહેલી કીપદી

સે ધવ વિં [સ] સિધુનું, -ને લગતુ (૨)
પું સિધવ, એક ક્ષાર (૩) થોડો

સો (સો) પું [સ શત] '૧૦૦'

સોઈ સ્ત્રી સત્રવડ, વ્યવસ્થા

સોકટાબાજી સ્ત્રી સોકટા વડે રનવાની
એક રમત કે તેનું સાધન - સરભમ

સોકટી સ્ત્રી, -કુ નં સોગટાબાજીનુ મહોકું

સોકટાબાજી સ્ત્રી સોકટાબાજી

સોકટી, -કું જુઓ 'સોકટી મા

સોગ પું [પ્રા (સ શોક)] શોક [૫]

સોગટાબાજી સ્ત્રી જુઓ સોકટાબાજી

સોગટી, -કું જુઓ સોકટી મા

સોગકાબાજી સ્ત્રી સોકટાબાજી

સોગડી, -કું જુઓ 'સોકટી' મા

सोमन, सोम'द(सो) पुं० अ० व० [फा. सोमन]
 सम; कसम; यथय. ०००० न० सोमन
 पर नरेखा ऐकरार, 'अेडिडेविट'
 सोमात(सो) श्री० [कुर्मी] नमराखानी श्री
 सोमियुं वि० ['सोम' उपरथी] शोकवाणुं
 (२) न० शोकदश'क वस्त्र, सोमियुं
 सोम श्री० मेदा
 सोम्युं वि० [प्रा. सुगु (स. सुगु) उपरथी]
 साहु. उत्तम (२) स्वयं
 सोम्ये पुं० [नुयो सुगु] दोहीनो नभाव
 यई आमदी उपरसी आववी ते
 सोदी श्री० नेवर अथवा आङ्गी पातणी
 वाकडी. -टो पुं० मोदी नदी सोदी
 सोड (सो) श्री० [स + प्रा. उवट(स. उव
 + वृत्) = पडपुं] देरवपुं] पासु; आनु
 (२) श्री० लाज काठवामा के सतेतु
 भाखस मो दाकवा कपडुं मोदा पर दे
 उ ते (३) सोडवपुं
 सोड (ड') पुं०, श्री० ['सोडउ' उपरथी] वास
 (२) जो. ०० श्री० [प्रा. सोरम (स.
 सौम)] वास, परिमण, गंध
 सोडवपुं न० ओढवाना वस्त्र के रत्नई
 वगेरे साधे नीये रभातुं सुवाणु वस्त्र
 सोडपुं (ड') स० कि० सुधु (२) अ० कि०
 अ धावु, सोडावु; गंध होवी के आववी
 सोडा पुं० [इ.] ऐक पार, आवानो सोडा
 (साधुपारना कूव) (२) धोवानो सोडा
 (कोस्टिक) (३) सोडावोटर
 सोडापुं (ड') अ० कि० [नुयो सोडा] सोडावुं;
 वास आववी
 सोडावोटर न० [इ] सोडापुं पीछु
 सोडियम न० [इ.] ऐक धातु-तत्त्व [२ वि.]
 सोडियुं (सो) न० [नुयो सोड श्री०]
 सोम्ये. पडेरवा सुगुडानो डाणी आनुनो
 भायाथी कसर सुधीनो बूढतो भाग
 सोडे (सो) अ० [नुयो सोड श्री०] पडपे,
 नलक (२) प्रभाखे, रीते
 सोपपुं, सोपुं न० [दि. सोवण] स्वपुं
 सोत(पुं) (सो) अ० [स. सहित] मुध्या

सोदर पुं० [स.] सहोदर; सगे भाई
 सोदागर पुं० [फा.] मोटा वेपारी, श्रीमती
 भावनो वेपारी
 सोदाग(-गी) श्री० [फा.] मोटी कि मतना
 भावनो वेपार, मोटा वेपार (२) सोदा-
 गरपुं
 सोदा (सो) पुं० [कुर्मी] वेयवानो धधो;
 वेपार (२) [बा.] श्रीमती के ते करवानो
 स डेव के वायदो (३) वेपारी साइस
 सोनाभडोर श्री० सोनानो सिक्को
 सोनामुभी श्री० ऐक ऐक वनस्पति
 (२) ऐक धातु (सुवर्ण) भाक्षिक)
 सोनार पुं० [प्रा. सुवार (स. सुवर्णकार)] सोनी
 सोनी, ०००००० पुं० सोनारपाना धातु
 धडवानु काम करनार
 सोनुं न० [प्रा. सोण (स. सुवर्ण) पीणा
 रंगनी ऐक श्रीमती धातु
 सोनेट न० [इ.] अथेष्ट कायनो ऐक प्रकार
 सोनेरी वि० [सोनु पन्थी] सोना न्वा
 पीणा रंगनु (२) सोनानो (३) सोनानो
 दोण अडावेतु (४) उत्तम, ध्यानमा लेवा
 न्नु (नियम, कायदो ०० [ला] [सोनेरी
 दोणी रा० प्र० द्वाग्याहना कामो
 आलाकीथी करती अदभासोनी दोणी]
 सोनेयो पुं० ['सोनु' पन्थी] सोनानो सिक्को
 सोपान न० [स.] सीडी, दादर (२) पगधियु
 सोपारी श्री०, न० मुभवसभा वपरातु
 ऐक इण, इण्ड
 सोप्ये पुं० [प्रा. सुप (स. खपु) उपरथी]
 रानीना पडेवा पदोरमा प्रालुओ निद्रावरा
 यता वणतो जप के शाति [प्रासडे]
 सोई श्री० [स. शोफ] सोमो (२) कथनो
 सोई पुं० [इ.] मादीवाणी पुरशीधाटनी ऐक
 गेडक (ऐकथी वधु जेसे ऐवी)
 सोपत (सो) श्री० [म. सुदवत] साथ;
 मैत्री; स. न. -ती पुं० साथी, मित्र
 सोलाग पुं० नुयो सोलाग्य (२) सुवासणुं
 थिहन, सोलाग
 सोलान अष्टा. ००० [म. सुवर्णहृद] 'अथा
 कगवान।' न्वा ऐक आर्थयनो हृदगार

સોમ પું [સં.] સોમવહ્લી. તેનો રસ (૨)
ચંદ્રમા (૩) સોમવાર. ંનાથ પું [સં.]
પ્રભાસ પાટણમાં આવેલું પ્રસિદ્ધ શિવ-
લિંગ. ંનાથપાટણ નં સૌરાષ્ટ્રનું
એક પ્રસિદ્ધ તીર્થસ્થાન. ંપાન નં [સં.]
સોમરસ પીવા તે. ંયજ્ઞ, ંયાગ પું
[સં.] જેમા સોમરસ પીવામા આવતો
તેવો એક યજ્ઞ. ંરસ પું સોમવહ્લીનો
માદક રસ

સોમલ પું, નં [અ. સમુલ્લાર] એક ઉપ-
ધાતુ કે પથ્થર, એક અત્યંત ઝેરી પદાર્થ.
ંખાર પું ધોળો સોમલ; શંખિયો
સોમલ [(અમાસ)

સોમવતી વિં સ્ત્રીં સોમવારે આવતી
સોમવહ્લી સ્ત્રીં [સં.] વેદકાળમાં પ્રસિદ્ધ
એક લતા, જેનો પાનના રસનો યજ્ઞોમાં
ઉપયોગ થતો [દિવસ

સોમવાર પું [સં.] આઠવાડિયાનો એક
સોમવેહ્લી સ્ત્રીં સોમવહ્લી
સોય (સૌ) સ્ત્રીં [પ્રા. સૌં (સ. સ્ત્રીં)]
સીવવાનું નાકાવાળું, પાતળું અણીદાર
સાધન

સોય સં [સ. સ + જ્ઞ] તે [પ.]
સોયાળીન સ્ત્રીં [દં.] એ નામની કળી
કે દાણો (વધાણા જેવો)

સોયો (સૌ) પું મોટી સોય
સોરટી સ્ત્રીં [દં. સોરિટ્ઝન] ધણા જાણની
રકમ ભેગી કરી અમુક હિરસો રાખી
ખાજીનામાંથી ચિઠ્ઠી નાખી જેનું નામ
આવે તેને નિયત ધનામ આપવું તે;
'લોટરી'

સોરક પું [પ્રા. સોરક (સ. સોરક)] સૌરાષ્ટ્રનો
એક જાગ (૨) એક રાગ. -ડી વિં
સોરક દેરાનું, ને લગતું. -ડો પું એક છંદ
સોરમ સ્ત્રીં જુઓ સોડમ

સોરવું (સૌ) સંકિં [સ. છુર] ઉચરડી
કે આછું ઊલી કે ખાંપાખૂંટી કાઢી
સાફ કરવું (૨) [લા.] ખૂબ પૈસા પડાવવા
(૩) ભાંડવું

સોરવું (સૌ) અંકિં વિયોગથી ઝૂરવું
સોરાટવું (સૌ) સંકિં ['સોરવું' પરથી]
સોર સોર કરવું; ખૂબ ઊલટવું (૨) ખૂબ
ભાંડવું [લા.]

સોરું અં લગીમાં; સુધીમાં [વાળી હેટ
સોલાહુટે સ્ત્રીં તાપ ન લાગે તેવી રચના-
સોલિસિટર પું [દં.] અસીલો સાથે સંબંધ
રાખતો એક ધારાશાસ્ત્રી

સોલ્લર પું [દં.] સૈનિક (૨) ગોરા સૈનિક
સો વસા અં [સિ + વસો] લગભગ નક્કી;
ખાતરીપૂર્વક

સોવાવું અંકિં [પ્રા. સોદ (સ. સોવર)]
અહીં તહીં ફાંફાં મારવાં; મુશ્કેલીમાંથી
છટવા આમ તેમ બેફામ જેમ દોડવું
સોવાસણુ (-ણી) સ્ત્રીં [પ્રા. સોવાસિણી (સં.
સુવાસિની)] સોમાન્યવતી

સોવિયેટ નં [દં.] ગ્રામપંચાયત જેવું
સ્વસત્તાક મંડળ (રશિયાનું)

સોવું સંકિં [પ્રા. સોદ (સ. સોવર)]
ચૂપડામાં નાખી આમ તેમ ફેરવીને
ઝાટકવું [સોની

સોમણુ નં + જુઓ સુવહ્. ંકાર પું
સોસ પું [પ્રા. (સં. સોવ)] અતિથય તરસ;
ગળે પડતી સૂક (૨) [લા.] ટીપ ઇચ્છા
(૩) ફિકર; ચિંતા

સોસવાવું અંકિં ['સોસવું' પરથી] રસનું
સુકાઈ જવું (૨) શરીર સુકાવું (ચિંતાથી)
સોસવું અંકિં [પ્રા. સોસ (સં. સુપ,
સોવર)] સહન કરવું (૨) સંકિં
શોષવું; ચૂસી લેવું

સોસાયટી સ્ત્રીં [દં.] મંડળી (૨) સમાજ
(૩) ભેગાં મળી ખાધેલાં મકાનોનો નવો
વસવાટ; 'હાઉસિંગ સોસાયટી'

સોહવું અંકિં [પ્રા. સોદ (સં. શુર)]
સોભવું; સોહાવું

સોહું ચંપ્રં [સં.] 'તે (બલ) હુ છું'
એવું એક મહાવાક્ય

સોહાગ પું [પ્રા. સોદગ (સ. સોગામ)]
હેવાતન (૨) રૂકું ભાવ્ય (૩) હેવાતનું

કોઈપણ ચિહ્ન (જેમ કે ચૂડી, ચોટલો,
ચાંલો ઇત્યાદિ) ની વિનંતી સોહાગણની
સોહાગણ, સોહાગણ વિનંતી સુરોક્ષિત
સોહાગણ અંકિત જુઓ સોહાગણ
સોહાગણ વિનંતી [સોહાગણ] ઉપરથી સોહા-
ગણ (૨) સહેલુ (૩) મુખદાયક
સોહાગણ વિનંતી [પ્રા. સોહાગણ (૬. પોડગણ)] '૧૬'
સોહાગણ (સો) પું, -નું નં [જુઓ સજા]
(સોહાગણ વગેરેના) મારનો સારીર પર
પડતો આકાશ

સોહાગણ (સો) પું [જુઓ સ્વાગ] નાટક-
માનો વેશ; કૃત્રિમ દેખાવ (૨) ટોચ
સોહાગણ (સો) સો [જુઓ સોહાગણ]
સસ્તાપણ, છતાં [ભાવનું; સસ્તું
સોહાગણ (સો) વિનંતી [સ્વર્ણ] ઓહા
સોહાગણ (સો) સો [સોહાગણ] ઉપરથી
સુપરત; ભાગવણ; સોહાગણ તે
સોહાગણ (સો) સંકિત [સ. સમર્પ] કોઈના
કળામાં સાચવવા આપડા; ભાગવણ
સોહાગણ, સોહાગણ (સો) વિનંતી (૨) અં
આરપાર

સો વિનંતી [મપ. સડ, પ્રા. સજ્ઞ (૬. સર્વ)]
સધનું; સર્વ; સડ (૨) અં પણ; સુધાં;
વળી. હદાં તું સો (હો) આવળે
સોહાગણ નં [સ.] સુધાગણ; નાનુકતા
સોહાગણ નં [સ.] સુધા; આરોગ્ય
સોહાગણ નં [સ.] સુધાગણ; બહાર
સોહાગણ (મિ)ની સો [સ.] વીજળી
સોહાગણ નં [સ.] સારુ ભાગ્ય (૨) સુધા;
આનંદ; કલ્યાણ (૩) સધવાવર્યા (૪)
ઔશધ (૫) સોહાગણ. અંધિયર નં
સોહાગણવર્યા સુધાગણનાં સોના આમ-
ણ (ચાંલો, કેસ વગેરે). અંધિયરની
સો કાલિકા સુધા પાચમ. અંધિયરની
વિનંતી સધવા, સુવાસિની
સામિત્ર (મિ) પું [સ.] સુમિત્રાનો પુત્ર
લક્ષમણ [હર; સુધર
સોહાગણ વિનંતી [સ.] સુધાગણ; ચાંદ (૨) મનો-
સોહાગણ વિનંતી [સ.] સુધા સંબંધી

સોહાગણ નં [સ.] સુધા
સોહાગણ પું એક રાશિમાં જોડેલો કાળ
સુધા રહે તેટલો કાળ
સોહાગણ નં એક મેપસ કાલિયામાં ગોળે ૧૨
રાશિ ફરીને પાછા મેપ રાશિમાં આવતાં
સુધાને જોડેલો કાળ નવ તેટલો કાળ
સોહાગણ પું; નં [સ.] જુઓ કાલિયાવાડ
સોહાગણ નં [સ.] કલ્યાણ (૨) સુધરતા
(૩) અપણતા; લાખ. અંધિયર વિનંતી
સોહાગણ જેને પ્રિય છે તેનું; 'કલ્યાણ' સોહાગણ (અંધિયર) નં [સ.] સુધરતા; મિત્રતા
સોહાગણ નં [સ.] સુધરતા
સંકેત પું [સ.] કાલિકા
સંકેત પું [સ.] ખળો (૨) ગળી (૩) યડ
(૪) વિભાગ; પ્રકરણ
સંકેત પું [સ.] મુખ્યત્વે છાકરાઓની
તાલીમ માટે રચાયેલો, એ નામના એક
સધનું માણસ
સંકેત સો [સ.] શાળા; નિશાળ
સંકેત રાશિ પ સો [સ.] શિષ્યવૃત્તિ
સંકેત પું [સ.] પેચવાળો ખીલો
સંકેત નં [સ.] ભૂલ; ચૂક (૨) સંભાળથી
ચૂક થતું તે (૩) ટપકલું, ઝરણું કે પડતું તે
(૪) ઠાકર (૫) તોતડાતું. વંદીલ વિનંતી
વારંવાર સંકેત કર્યા કરનાર
સંકેત વિનંતી [સ.] સંકેત પામેલું
સંકેત પું [સ.] વાસતેલથી બળતો એક ભતનો
ચૂલો
સંકેત પું [સ.] કોઈ કાચાંલય કે કચેરીમાં
કામ કરતા બધા સેવકોનો સમૂહ
સંકેત (૦) પું જુઓ સંકેત
સંકેત સો [સ.] આગળો
સંકેત સંકેત પું [સ.] લખાવિધિમાં લખી
બળનાર
સંકેત પું [સ.] (વાહનેનો) ઘોડો; બસ
રહેવાની જગ્યા (૨) મૂકવાની ઘોડી ઇત્યાદિ
સંકેત પેપર પું [સ.] જેના પર કોપવાળો
લેખક કલમથી લખીને, ઉપર ઘોડી ચોપડી
ધણી નકલો કાઢી ચકામ તેવો એક કાગળ

સ્ત્રેષ્ઠ પું [૬] સિક્કો કે તેની છાપ (૨)
 (૭) તદસ્તાનેજની) ટિકિટ કે એનો સરકારી
 કાગળ (૩) ખત, દાવા વગેરે અંગે આપવો
 પડતો સરકારી વેશ કે તેનો ખર્ચ ઉદા.
 મેટ્રો સ્ટેમ્પ આપવો પડ્યો? [લા.]
 સ્ટેશન નં [૬] આગમીને થોભવાનું
 મથક (૨) કોઈ મથક, જેમ કે પોલીસ
 સ્ટેશન ઓમસ્ટાર પુન સ્ટેશનનો વડો
 અમદાર

સ્ટેશનરી સ્ટોં [૬] ડેખનસાહિત્ય, વખવાના
 કામને માટે જરૂરી ખરી સાધન સામગ્રી
 સ્ટોંક પું [૬] વેપાર વણજની વસ્તુનો જથ્થો
 સ્ટોપપ્રેસ વિં [૬] છાત્ર છાપવાનું થયે
 થયા બાદ લીધેલ (ઉવટના સમાચાર)
 સ્ટોલ પું, સ્ટોં [૬] દુકાન (સ્ટેશન પર છાપા
 આ ઇંની) [ધાવતુ તે
 સ્તાન નં [૬] યાન, ધાઈ ઓપાન નં
 સ્તાનક પું [૬] રૂઢનો ગુરૂડા (૨) પરિચ્છેદ
 સ્તાનક વિં [૬] આશ્ચર્યચકિત, દિક્મૂઢ
 (૨) જડ, નિશ્ચેષ્ટ

સ્તાર પું [૬] યર
 સ્તાવ પું, સ્તાનં [૬] સ્તુતિ ંનીય વિં
 સ્તુત્ય, સ્તવ્ધ, ંધું સં કિં [૬] સ્તુ
 સ્તુતિ કરવી

સ્તાપ પું [૬] જૂમણ, જુડ
 સ્તાભ પું [૬] યામતો, ટેકા (૨) જડતા,
 નિશ્ચેષ્ટતા (૩) પ્રતિબંધ રૂકાવટ, નિયમન
 (૪) કાચના અથવા અવમાનો એક ંકે વિં
 ઝાડા વગેરે રોકનાર (ઓવધ) ંનં નં
 [૬] થોભાવણ, અટકાવણ કે રોકણ તે
 (૨) સહારો ટેકા (૩) જડ કે નિશ્ચેષ્ટ
 કરી હેતુ તે (મત્ર કે પ્રયોગથી) - જિત
 વિં [૬] થોભાવેલુ (૨) ટેકવેલુ (૩) સ્તવ્ધ
 સ્તાન નં [જા] 'સ્થાન' એ અર્થ મા નામને
 લાગે છે, ઉદા. હિંદુસ્તાન

સ્તુતિ સ્ટોં [૬] ગુણગાન તારીફ, વખાણ
 (૨) દેવદેવીની સ્તુતિ-પ્રાર્થના ંપાત્ર
 વિં પ્રસાસ કરવા થોચ
 સ્તુત્ય વિં [૬] સ્તુતિપાત્ર, વખાણવા જેવું

સ્તૂપ પું [૬] રાણિ, ડગડો (૨) હુમ્મટ
 જેવું બાધકામ (બુદ્ધના અવશેષો ઉપર)
 સ્તેન પું [૬] ચોર
 સ્તેય નં [૬] ચોરી
 સ્તોત્ર નં [૬] દેવ વગેરેની છદોબદ્ધ સ્તુતિ
 સ્ત્રિયારાજ નં ગુઓ ત્રિયારાજ
 સ્ત્રિયાળ (નુ) વિં સ્ત્રી જેવા સ્વભાવનું,
 પોચું અને વેવણું (૨) સ્ત્રીવૃત્ત

સ્ત્રી સ્ટોં [૬] બેરી (૨) પત્ની ંકેનર નં
 કૂનનો માદા ખીજવાળો રેસો ંકેળવણી
 સ્ટોં સ્ટોંની કળવાળી ંચરિત (ન)
 નં [૬] સ્ટોંની ચતુર્થ ંનં નં
 બાઈ માણસ, બેટું ંનં સ્ટોં [૬]
 આખો સ્ટોંવં ંવ નં [૬] ંદાદિપુત્ર
 નં સ્ટોં તરફ માનભરી વર્ણવું,
 'શિવદરી' ંધન નં [૬] સ્ટોંની પોતાની
 જ માવડીનું ધન ંધર્મ પું [૬] સ્ટોંનો
 ધર્મ - તેના ખાસ ગુણલક્ષણ વગેરે કે
 કર્તવ્યાર્થ (૨) સ્નેહાનં ંપાત્ર નં
 કયા નાટ્ય વગેરેનું નારીપાત્ર ંધુદિ
 સ્ટોં [૬] સ્ટોંની બુદ્ધિ (૨) સ્ટોંની સજાઈ.
 ંલિંગ નં [૬] નારી નતિ [વ્યા]
 ંસ્વાતંત્ર્ય નં સ્ટોંની સ્વતંત્રતા
 ંકે સ્ટોં સ્ટોંની હક (૨) બારે જખરી
 હક [લા] ંકેત્યા સ્ટોં [૬] સ્ટોંની કત્યા
 (૨) તેને માર્યાનું પાપ

સ્ત્રેષ્ઠ વિં [૬] સ્ટ્રી જેવું (૨) ખીકલું અને
 વેવણું નામદં (૩) નં સ્ટ્રીવ (૪) નામદંઈ.
 ંતા સ્ટોં [૬]

-સ્થ અં [૬] 'સ્થેનારું રહેતું' એ અર્થ મા
 સમાસને અતે ઉદા. કંઠસ્થ, માર્ગસ્થ
 સ્થગિત વિં [૬] યજ્ઞી ગયેલું રોકાયેલું
 (૨) રોકાઈ દીધેલું, ખસેડાય કે વપરાય
 નહીં તેમ કરાવેલું - કરેલું

સ્થપતિ પું [૬] શિલ્પી સ્થાપત્ય જાણનાર
 સ્થાવ નં [૬] જગા, સ્થાન (૨) જમીન.
 ંચર વિં [૬] જમીન ઉપર ફરનારું
 કે રહેનારું - લાંતર નં અન્ય સ્થળ (૨)
 કામબદો, સ્થળની ફેરબદલી

[લા.] લવ; લેય (પ) અસર (સ સર્ગ કે સ્પર્શની). ઓંદુ નં 'પોંડે ઓંદ કોન્ટેક્ટ' [ગ.]. ઓંદુ નં [સ.] પારસ્પરિક [ગ.]. ઓંદુ સંક્રિં [સ. સ્પર્શ] અડલ; સ્પર્શ કરવો [આભાસિદે સ્પર્શસ્પર્શ પું [સ.], -શીં સ્ત્રી સ્પર્શસ્પર્શ સ્ત્રી [સ] આગ્રી સ્પર્ષ વિં [સ] સહેવાઈથી દેખી કે સમજાયકાય તેહ, ખુલ્લું, સ્ફુટ. ઓં સ્ત્રી. ઓંદા પું [સ] ખરાબેલો, ચોખ્ખો ચોખ્ખુ કહી દેનારો -દીકરણુ નં [સ] સ્પર્ષ કરવું તે; ખુલાસો સ્પર્શન નં [સ.] ચડકો, સ્ફુટ, કપ, પલકારો સ્પર્શિટ પું [દ.] દાર (ર) બાળવાનો દાર સ્પર્શ વિં [સ] અડકવા ચોખ્ખ સ્પર્ષ વિં [સ.] સ્પર્શાયેલું સ્પર્ષણીય વિં [સ] સ્પર્ષ કરવા ચોખ્ખ સ્પર્ણ સ્ત્રી [સ] ઇચ્છા; તૃષ્ણા (ર) દરકાર; પરવા સ્પેનિશ સ્ત્રી [દ.] સ્પેન દેશની બાષા સ્પેરિયલ વિં [દ.] ખાસ (ર) પું ખાસ બનાવેલી ચાનો પ્યાલો (૩) સ્ત્રી ખાસ દોડાવાતી આગગ્રી સ્પોર પું [દ.] ખીલ કોઈ કાશની મદદ વગર નવસર્જનની શક્તિ ધરાવતો કોશ [વ. વિ.] સ્પ્રિંગ સ્ત્રી [દ.] સ્થિતિસ્થાપકતાવાળી ચોપાટી કમાન કે વાજાનું ગોળ ગૂંછળું સ્ફટિક પું [સ] એક જાતનો સફેદ કીમતી પથ્થર કે રત્ન. ઓંદુ પું [સ] એક મણિ સ્ફટિક પું [સ.] સ્ફટિક સ્ફુટ વિં [સ] બિધડેલું; વિકસિત (ર) સ્પર્ષ; ઉધાડુ. ઓં સ્ત્રી. -ટિલ વિં [સ.] ખાલેલું; બિધડેલું (ર) ખુલ્લું પથેલું સ્ફુટનું નં, -ણુ સ્ત્રી [સ.] સ્ફુટનું તે (ર) સ્ફુટિ સ્ફુટનું અંકિં [સ. સ્પર્શ] કપડું; ફરકડું (ર) એકાએક દેખાડું કે સ્ફુટનું (જેમ કે, વિચાર) (૩) અંકુર ફૂટેલો

સ્ફુરાયમાન વિં [જીઓ સ્ફુરવું] સ્ફુરવું સ્ફુરિત વિં [સ.] સ્ફુરેલું સ્ફુલિંગ પું [સ.] તણખો સ્ફુલિંગ (-લિંગ) સ્ત્રી [સ] નળતિ, તેજ; અચળાઈ (ર) સ્ફુરણ સ્ફેટ પું [સ.] ઉપરનું આવરણ તોડીને નેરથી ફૂટવું તે (ર) ખુલાસો; ચોખ્ખો નિવેડો (૩) ફેલેલો સ્મર પું [સ] કામદેવ સ્મરણુ નં [સ] યાદ; સ્મૃતિ (ર) વારવાર યાદ કરવું તે. ઓંદિલ નં સ્મરક, યાદ આવે તે માટેનું ચિહ્ન. ઓંદિલ સ્ત્રી યાદશક્તિ. -ણિક સ્ત્રી (યાદ રાખવાનું ટપકાવી લેવા માટેની) નોધપાથી; 'નોંધ' છુક. -ણીય વિં [સ] યાદ કરવા ચોખ્ખ સ્મરણું સંક્રિં [સ. સ્પર્શ] યાદ કરવું સ્મરણું સ્મરણ, ઓંદિલ (-મી), ઓંદિલ જીઓ 'સ્મરણ' મા સ્મારક વિં [મ.] યાદ કરાવનારું (ર) નં સ્મારણ, યાદનીરી કે તે અર્થે કરેલું કાર્ય, ઇમારત વગેરે સ્માર્ત (-ર્ત) વિં [સ.] સ્મૃતિ સબધી (ર) સ્મૃતિ પ્રમાણે સર્વ કર્મો કરનારું (૩) સ્મૃતિયાત્રી બાળનાર (૪) પું સ્મૃતિનો પડિત કે તેને અનુસરનાર સ્મિત નં [સ.] મદ હાસ્ય સ્મૃતિ સ્ત્રી [સ] સ્મરણ; યાદ (ર) હિંદુઓનાં ધર્મશાસ્ત્રમાનુ દરેક (જેમ કે મનુસ્મૃતિ) (૩) વિવેક ને નળતિ [ખોલ્લું]. ઓંદિલ પું સ્મૃતિ રચનાર. ઓંદિલ નં 'મેમરી ડ્રોઈંગ'. ઓંદિલ પું સ્મરણનો દોષ સ્મરન પું [સ] લડાઈનો રથ (ર) નં ટપકડું તે (૩) વહેડું તે સ્પાઈક નં [સ] અનેકાંતવાદ; દરેક વસ્તુને એકથી વધારે બાળુ હોય અને બધી તે તે દૃષ્ટિએ ખરી હોય તેવા (જેન દર્શનનો) વાદ સ્પુત વિં [સ.] સીવેલું, ભેડી દીધેલું; ભેડાયેલું સ્પેન સ્ત્રી [સ.] માળા, ફૂલનો હાર

સ્વયં અં કિં [સ. છ.] ઝરવું; નીતરવું
 સ્વયં પું [સ.] બનાવનાર; રચનાર (૨)
 દુનિયાનો સહા; ઈશ્વર
 સ્વયં વિં [સ.] બિતરી, ખસી કે પડી ગયેલું
 સ્વયં પું [સ.] ઝરવું, ચૂલ કે ટપકવું તે
 (૨) વહી જવું કે ધસાઈ જવું તે; તેમ
 નીકળેલી કે વહી જતી વસ્તુ
 સ્વયં ઓં [સ.] થી હોમવાનું લાકડાનું કંડણી
 જેવું સાધન; સ્વ
 સ્વયં-વાં પું [સ.] ચાટવો, ઘસવો (યજ્ઞનો)
 સ્વયં પું [સ.] ઝરો; ઝરણ (૨) પ્રવાહ.
 સ્વયં, સ્વયંની ઓં [સ.] નદી
 સ્વયંપર પું [સ.] એક ભવના ભેદા (૨) રેલવેના
 પાટા નીચે ન ખાતો લાકડાનો પાટો
 સ્વયં ઓં [સ.] પથ્થરપાટી
 સ્વયં સં [સ.] પોતાનું; પોતાનું. ઠંઠમં નં
 પોતાનું ઠંઠમં. ઠંઠકિપત વિં પોતે કંઠપેલું
 કે માનેલું. ઠંઠાયું નં [સ.] પોતાનું કાયં.
 ઠંઠીય વિં [સ.] પોતાનું (૨) પોતાના
 કુટુંબનું. ઠંઠા વિં [સ.] ભવને જ લાગુ
 પડતું; મનમાં કંઠેલું (૨) અં પોતાની
 સાથે જ; મનમાં (બાંધતું) હોય તેમ)
 સ્વયં વિં [સ.] ચોખ્ખું; સાફ. ઠંઠા ઓં
 સ્વયં ઠંઠ પું [સ.] પોતાની જ મરણ પ્રમાણે
 વર્તવું તે. ઠંઠા, -ઠંઠા ઓં. -ઠંઠી વિં
 સ્વયં ઠંઠ કરનારું; સ્વેચ્છાચારી
 સ્વયં પું; નં [સ.] સચું; સંબંધી
 સ્વયંભવિ ઓં [સ.] પોતાની ભવિ કે વર્ગ.
 -તીય વિં પોતાની જ ભવિ કે વર્ગનું
 સ્વયં વિં [સ.] ત્વાધીન; કોઈના તાબામાં
 નહિ તેવું. ઠંઠા ઓં
 સ્વયં: અં [સ.] આપોઆપ, પોતાની મેલે;
 બીજાની મદદ વિના. ઠંઠા વિં [સ.]
 ભવે જ પ્રમાણરૂપ-આપોઆપ સિદ્ધ
 હોય એવું (એને બીજા પ્રમાણની જરૂર નથી)
 સ્વયં નં [સ.] પોતાપણ; સ્વમાન (૨)
 પોતાની વિશિષ્ટતા (૩) પોતાનું દેહ. સ્વ
 ભાવ; માધ્યમી
 સ્વયં પું [સ.] પોતાનો દેહ; જનન

-શાભિમાન નં [+ મગિમાન] સ્વ-
 દેશનું અભિમાન-ગૌરવ માનવું તે.
 -શાભિમાની વિં સ્વદેશાભિમાનવાળું.
 -શી વિં પોતાના દેશનું (૨) નં દેશસાઈ
 (૩) સ્વદેશની ભાવના (૪) સ્વદેશનો
 માલ વાપરવાની વૃત્તિ. -શી ધર્મ પું
 સ્વદેશનો ધર્મ; પોતાની પડોશની
 પરિસ્થિતિની સેવા કરવા મારફત જગતની
 સેવા યાચ છે એવી ભાવના
 સ્વધર્મ પું [સ.] પોતાનો કે પોતાના સ્વભાવ
 કે વર્ણાશ્રમ પ્રમાણેનો ધર્મ. -ગીં વિં
 (૨) પું પોતાના ધર્મનું
 સ્વધા અં [સ.] પિતૃઓને બધી આપતાં
 કરાતો હજાર (૨) ઓં પિતૃઓનો બધી
 સ્વધામ નં [સ.] પોતાનું વતન (૨) સ્વર્ગ
 સ્વધર્મસા વિં [સ.] પોતામાં જ સમાપ્ત
 થતું; સંકલિત, પોતા પૂરતું મર્યાદિત
 સ્વધર્મ નં [સ.] ધર્મમાં લાસતો દેખાવ;
 સમજી. ઠંઠીં વિં સ્વધર્માભેદા કરનારું;
 કલિપત સુધિમાં વિવરનારું. ઠંઠા પું
 [સ.] સ્વધર્મનાં સ્વર્ગ વીચં પાત. ઠંઠા પું
 સ્વધર્મનો સ્વધર્મની કલેષના કરનાર.
 ઠંઠા અં સ્વધર્મની પેટે, તુલિક. ઠંઠા વિં
 ઓં [સ.] સ્વધર્મમાં દેખાતી સુધિ, કલિપત
 સુધિ; મિષ્ટા સુધિ. -ખાવસ્થા ઓં
 [સ.] સ્વધર્મની અવસ્થા; ચિત્તની ત્રણ
 (ભ્રમ, સ્વધર્મ, મુખ્ય) માંની એક
 અવસ્થા (૨) તત્ત્વદોષ [લા.]. -ધું નં
 સ્વધર્મ; સ્વધર્મ [જ્ઞાનથી પ્રકાશવાર
 સ્વધર્મસા વિં [સ.] પોતાના તેજ કે
 સ્વધર્મ નં [સ.] સ્વતંત્ર માન-અર્થ
 સ્વધર્મ પું [સ.] પું કુદરતથી જ સ્વ
 સ્વ (૨) પ્રકૃતિ, વાસીર (૩) ઠંઠા
 સ્વ (૨) વિં સ્વાભાવિક. ઠંઠા
 ઠંઠા; કુદરતી
 સ્વધર્મ ઓં [સ.] પોતાનો
 સાધ. ઠંઠા પું,
 [+ મગિમાન] સ્વધર્મ
 અભિમાન; તે સ્વધર્મ

સ્વમાન નં [સં.] પોતાનું માન; પોતાની ઇચ્છા
 સ્વયં અં [સં.] પોતાની મેળે; આપોઆપ.
 ંપાક પું નતે-હાથે સંધવું તે. ંપાકી
 વિં સ્વયં પાક કરી લેનારું. ંપ્રકાશ
 વિં પોતાના તેજથી જ પ્રકાશિત. ંપૂ
 વિં [સં.] પોતાની મેળે જ ઉત્પન્ન થયેલું (૨)
 પું બ્રહ્મા (૩) ઈશ્વર. ંવર પું [સં.]
 કન્યાએ પોતે વર પસંદ કરવો તે (૨)
 તે માટેનો સમારંભ. વસિદ્ધ વિં બીજી
 સિદ્ધિની જરૂર વિનાનું-આપોઆપ
 સિદ્ધ. વસેવક પું પોતાની મેળે સેવા
 કરવા તેયાર થયેલો માણસ; 'વૈવ ટિયર'.
 વસેવિકા સ્ત્રીં સ્ત્રી સ્વયં સેવક. વસેવિતિ
 (-તિ) સ્ત્રીં સ્ત્રી સ્વાભાવિક રુકુરણ; પોતાની
 મેળે જ થયેલી રુકુરણ.
 સ્વર પું [સં.] અવાજ; સૂર; ધ્વનિ (૨)
 જેનો પૂર્ણ ઉચ્ચાર કોઈની મદદ વિના
 થઈ શકે તેવો વર્ણ [બ્યા.] (૩) સંગીતના
 સાત સૂરમાંનો દરેક (સા, રી, ગ, મ, પ,
 ધ, ની). વલિપિ સ્ત્રીં સંગીતના રાગ
 અને તાલવાર સૂર નોંધવાની લિપિ;
 'નોટશન'. વસેસક નં સંગીતના સાત
 સૂરનો સમૂહ.
 સ્વરાજ (વ્ય) નં [સં.] પોતાનું સ્વતંત્ર -
 પ્રબંધતાક રાજ્ય (૨) પોતા ઉપર કાબૂ
 હોવો તે
 સ્વરિત વિં [સં.] સ્વચ્છુક્ર (૨) સુરીકું (૩)
 પું સ્વરના ત્રણ વિભાગમાંનો એક, જેમાં
 ઉદાત્ત અને અનુદાત્ત બંનેનાં લક્ષણ હોય છે
 સ્વરૂપ નં [સં.] ધાત; આકાર (૨) દેખાવ;
 વર્ણ (૩) સુંદરતા (૪) લક્ષણ; સ્વભાવ.
 વ્તાઃ અં વસ્તુત; સ્વરૂપની દૃષ્ટિએ.
 વ્વતી વિં સ્ત્રીં સુંદર (સ્ત્રીં). વ્વપાન
 વિં સુંદર; દેખાવકું
 સ્વર્ગ નં [સં.] દેવાનો લોક. વ્વૌક પું
 સ્વર્ગ. વ્વૌસ પું સ્વર્ગમાં વસનારું (૨)
 મૃત; મરહૂમ [લા.] (૩) પું દેવ. વ્વેથ વિં
 જુઓ સ્વર્ગવાસી [દિવ્ય
 સ્વર્ગીય વિં [સં.] સ્વર્ગનું (૨) અલોકિક;

સ્વરૂપ વિં [સં.] થોડું; કિંચિત્
 સ્વસ્તિ અં [સં.] 'હલ્યાણ્ યાઓ' એવો
 આશીર્વાદાત્મક ઉચ્ચાર. વ્ક પું [સં.]
 સાથિયો. વ્કી રાંત્રં કામળ લખતાં
 સરસાતમાં લખાતું મગલસૂચક પદ
 સ્વસ્થ વિં [સં.] નીરાગી; તંદુરસ્ત (૨)
 ગમરાટ કે ઉદ્વેગ વિનાનું; સાત; સાવધાન.
 વ્તા સ્ત્રીં
 સ્વહસ્ત પું [સં.] પોતાનો હાથ
 સ્વાગત નં [સં.] અગત્ય; સત્કાર. વ્મુખ
 પું સ્વાગતસંમિતિના પ્રમુખ. વ્મત્રી
 પું સ્વાગત સંમિતિના મંત્રી. વ્મસમિતિ
 સ્ત્રીં સ્વાગતનું કામ કરનારી સમિતિ.
 વ્તા સ્ત્રીં આવકાર; અભિનંદન.
 વ્તાધ્યક્ષ પું [+ અધ્યક્ષ] સ્વાગત-પ્રમુખ
 સ્વાતંત્ર્ય નં [સં.] સ્વતંત્રતા. વ્મિય,
 વ્મત્રી વિં સ્વાતંત્ર્ય જેને પ્રિય છે તેહું.
 વ્મુદ્ધ નં સ્વતંત્રતા મેળવવા માટેનું કે
 તેની રક્ષા માટેનું યુદ્ધ
 સ્વાતિ (-તી) સ્ત્રીં [સં.] પંદરમું નક્ષત્ર.
 વ્મિંદુ, વ્મુંદ નં સ્વાતિમા પડતું
 વરસાદનું દીપું (પોતાની માછલીના પેટમાં
 જઈ જે મોતી બને એમ કહેવાય છે)
 સ્વાદ પું [સં.] રસને દિયથી થતો અનુભવ
 (૨) રસ; આનંદ (૩) ચાખવું તે (૪) રસ;
 મન (૫) મોહ, રોષ. વ્દિયણ્ વિં સ્ત્રીં,
 વ્દિયું વિં જુઓ સ્વાદીણું. વ્દિય (-ય)
 વિં [સં.] સ્વાદિષ્ટ; રાચક સ્વાદવાળું. વ્દીણું
 વિં સ્વાદુ વસ્તુઓ ખાવાની ટેવવાળું.
 વ્દુ વિં [સં.] સ્વાદિષ્ટ. વ્દેદ્રિય સ્ત્રીં
 [+ દંદ્રિય] ટાપ
 સ્વાધીન વિં [સં.] પોતે પોતાને નિયમમાં
 રાખનાર (૨) પોતાના કાબૂ કે વશનું (૩)
 સ્વતંત્ર. વ્તા સ્ત્રીં [પાઠ (૩) અધ્યયન
 સ્વાધ્યાય વિં [સં.] વેદ (૨) વેદનો નિયમિત
 સ્વાનુભવ પું [સં.] પોતાનો અનુભવ.
 વ્વસિક વિં અભાવલક્ષી; 'સવ્વેકિટવ'
 સ્વાનુભૂતિ સ્ત્રીં [સં.] સ્વાનુભવ
 સ્વાભાવિક વિં [સં.] કુદરતી; અકૃત્રિમ.
 વ્તા સ્ત્રીં

સ્વામિમાન નં [છ.] પોતાને આદેનું
અસિમાન; સ્વમાન. -ની વિં સ્વાસિ-
માનવાનું

સ્વામ પું છુઓ સ્વામી [પ.]

સ્વામિત્વ નં [છ.] ધણીપણ; આલિકી

સ્વામિની સ્ત્રી [છ.] સેકારણી; ધણિયાણી

સ્વામી પું [મ.] પતિ (૨) માલિક (૩)

રામ (૪) સાધુસંતને બોધાવતાં વપરાતું

સંલોખન. વ્તારાયણ પું એ નામથી

આકલા ધાર્મિક સંપ્રદાયના પ્રવંતક

સ્વાયત્ત વિં [છ.] સ્વાધીન

સ્વાસ્થ્ય નં [છ.] સ્વાસ્થાવિક રસ કે

ઉત્તમતા (૨) મન; ખૂબી

સ્વાર્થ પું [છ.] પોતાની મતલબ; પોતાનું

હિત. વ્ત્યાગ પું સ્વાયંનો ત્યાગ;

આપક્ષોગ. વપરાયણ વિં [છ.] સ્વાયંનો

જ વિચાર કરનાર; સ્વાર્થી. વ્યુદ્ધિ

સ્ત્રી સ્વાયંદિષ્ટિ. વ્યુત્તિ સ્ત્રી સ્વાયંની

વૃત્તિ. વ્ત્યાધક, વ્ત્યાધુ વિં પોતાનો

સ્વાયં સાધનારુ. -થી, -થીણું વિં

સ્વાયંવાણું; -આપમતલબી, એકલપેદું

સ્વાવકાંત નં [છ.] સ્વાશ્રય

સ્વાવકાંતી વિં સ્વાશ્રયી

સ્વાશ્રય નં [છ.] પોતાની પર આધાર

રાખવો તે. -થી વિં પોતા પર જ

આધાર રાખનાર

સ્વાસ્થ્ય નં [છ.] સ્વસ્થતા (૨) તંદુરસ્તી

સ્વાહા સ્ત્રી [છ.] અગ્નિની સ્ત્રી (૨) અં

અગ્નિમાં આહુતિ આપતા બોધાતો દર્બ

સ્વાંગ પું સાથ; ભનાવટી વેરા

સ્વીકાર પું [મ.] સ્વીકારતું તે. વં પું સંકિં

[છ. સ્વીકાર] અંગીકાર કરવો, કબુલ

કરવું. -ય વિં [છ.] સ્વીકારવા થોઅ

સ્વીકૃત વિં [છ.] સ્વીકારેલું. -તિ સ્ત્રી

[છ.] સ્વીકાર

સ્વીય વિં [છ.] પોતાનું

સ્વેચ્છા સ્ત્રી [છ.] પોતાની કમ્પા. વ્યાર

પું [છ.] પોતાની મરજી પ્રમાણે વર્તવું

તે. વ્યારિણી વિં સ્ત્રી, વ્યારી વિં

સ્વેચ્છાચાર કરનારું

સ્વેદ પું [છ.] પરસેવો. વ્યાર વિં પરસેવા-

માથી થયેલું (૨) નં સ્વેદન છવ કે જંતુ.

વ્યાર નં પરસેવો (૨) પરસેવો લાવવો તે

સ્વેદ વિં [છ.] મરજીમા આવે તેમ વર્તનારું;

સ્વચ્છ, નિરક્રમ. વ્યાર પું મરજી

મુજબ વિહરતું તે. -રિણી સ્ત્રી [છ.]

સ્વચ્છ - વ્યારિણી સ્ત્રી

સ્વોપાનિત વિં [છ.] પોતે જાતે રજેલું-

મેળવેલું; આપકમાર્જનું

ઉ

ઉ પું [છ.] ચોથો ઉમાશ્વર

ઉકે પું કાવો; અધિકાર (૨) ફરતી; લાગો

(૩) કર્તવ્ય; ફરજ (૪) સત્ય; ન્યાય (૫) વિં

વાળખી; સાચું; સત્ય. ઉકાર વિં ઉક

ધરાવનારું (૨) વાળખી

ઉકેસાઈ સ્ત્રી [મ. ઉક્ + ફા. શાહી] ઉકનું

લવાળમ; ફરતી

ઉકાર પું હા પાડવી તે

ઉકાલવું સંકિં હાકવું (૨) હાંપી કાઢવું

ઉકીકત સ્ત્રી [મ.] ખરી અહેવાલ કે ખીના

(૨) ખરી ખબર કે ખાતમી (૩) ખીના;

ખબર (૪) સત્ય, ઉદાપ પું ઉકીકત-ખીના

કે ખાતમીને અંગેનો હોપ-તેની જૂલ

ઉકીમ પું [મ.] યુનાની પેદું કરનારો;

મુસલમાન પેદું

ઉકીમત સ્ત્રી [મ. ઉકીમત] સત્તા; અધિકાર,

-તી વિં ઉકીમત સખામી

ઉક પું [મ.] છુઓ ઉક

ઉગવું અં કિં [તી. વા] અપડું

ઉચ્ચમચવું અંકિં ઉચ્ચમગ; પાયામાપી

કે સંધામાંથી હાલી જડું (ઉચ્ચમચાવવું)

ઉજ સ્ત્રી [મ. ઉજ] ભત્રા (મકાની)

ડામ વિં [મ. દમ] પચેયુ, જરેયુ (૨)
 ડયાપત કરેલુ [લા.]
 ડમરત પું [મ.] માલિક; સ્વામી; શ્રીમાન
 (૨) (મુસલમાનોમા) મોટા કે પૂજ્ય
 માણસને લગાડતો માનવાચક શબ્દ
 ડમતમ પું [મ. હજામ] વાળદં ૦૦૦ સ્ત્રી
 મુડન, વાળ કાપવા કે બોડવા તે (૨)
 [લા.] નકામી નિરથક મહેનત(૩) કડક
 દીકા કરવી, બધુ લઈ નાખત તે. ૦પટ્ટી
 સ્ત્રી ૦ દમમતનુ કામ (તિરરકારમા)
 ડમર વિં [વા.] '૧૦૦૦' [હવે પછી
 હજી અં [સ. અવાપિ] અત્યાર લગી (૨)
 હજરો પું [મ.] મિનારાઓવાળો સુદર રોજો
 હજુ અં જુઓ હજી
 હજૂર સ્ત્રી [મ. હુજૂર] 'આપ' અથ'નો
 દરબારી કે મુસલમાની વિવેકમા વપરાતો
 ઉદ્દાર (૨) ટાજરી; તહેનાત. -રિયો
 પું તહેનાતમા રહેનારો નોકર (૨)
 અગૂહા, રમાલ
 હટ અં 'દૂર ખસ' એ અથ'નો (હજીકા
 કે તુચ્છકારનો) ઉદ્દાર
 હટાણું નં [સ. પ્રા. હટ્ટ] ખમરકામ, ખરીદ-
 કામ (૨) ખરીદવા વેચવાનો ધંધો
 હઠ પું, સ્ત્રી [સ.] જઈ, ખોટો આગ્રહ.
 ંયોગ પું [સ.] આસન, પ્રાણાયામ વગેરે
 ક્રિયાઓ દ્વારા સધાતો યોગનો એક પ્રકાર
 હઠવું અંકિં ખસતુ (૨) પાછા પડતુ (૩)
 હઠ કરવી
 હઠાચે પું હઠપૂવ'ક આગ્રહ
 હઠીલાઈ સ્ત્રી હઠીલાપણુ
 હઠીલું વિં હઠવાળુ, જિદ્દી (૨) હઠે નહિ
 તેણ; મટે નહિ તેણ
 હડ અં [૨૫૦] જુઓ હડે
 હડકવા પું [સ. મલક] (હડકાયેલો ફૂરો)
 + વા (સં વાત)] ફૂરા, શિયાળવા વગેરેને
 થતો એક રોગ જેથી તે જેને તેને કરડવા
 ધાય છે (૨) તેના જેવો ગાડો આવેગ
 [લા.]. ૦યું વિં હડકાયું [હોય એવું
 હડકાયુ, -થેલું વિં જેને હડકવા થયો

હડતાલ સ્ત્રી [નુઓ હરતાલ] એક ઉપધાત
 હડતાલ(-ળ) સ્ત્રી [હડ (સ. હટ્ટ=કાન) +
 લ તાજ (તાણ)] કામધ ધોખધ કરવા તે
 (શોક કે વિરોધ બતાવવા.). -લિ(-ળિ)-
 યો પું હડતાળમા બળેલો (૨) હડતાળ
 પડાવવામા આવેવાની લેનાર
 હડદો(૦ડેક) પું હડસેલો
 હડધૂત સ્ત્રી ચારે બાજુથી હડેહડે થતુ તે
 (૨) વિં ચારે બાજુથી તિરરકાર પામેલું
 હડપ અં [૨૫૦] એકદમને ત્વરાથી, હડક
 હડપચી સ્ત્રી [સ. હનુ + સ. પટ્ટી] નખા
 દાદી બેગે છે તે નીચવા જડખાનો બાગ
 હડક અં જુઓ હડપ
 હડકટ સ્ત્રી જુઓ અડકટ
 હડખડવું અં કિં નાદિ મત થઈ જઈ
 (૨) ગમરાવું
 હડસેલવું સંકિં હડસેલો મારવો, ધકેલવું
 હડસેલો પું [સ. ૨. હાપલિમ, સ. હાપલ-
 સારિતમ] ધક્કો
 હડહડ અં [૨૫૦] સડસડ (બેઠવાનો
 અવાજ) (૨) જુઓ હડે હડે. ૦નું વિં
 બેઠવું (૨) ચુરવ, પાક, પૂરેપૂરું [લા.].
 ૦યું અંકિં હડહડ અવાજ સાથે બેઠવું
 હડી સ્ત્રી હોટ
 હડુહાટ, હડુહુ અં [૨૫૦] નેરથી હડી
 કાઢવાનો કે ધસવાનો અવાજ
 હડે અં [નુઓ હડ] ફૂરાને હાકવાનો ઉદ્દાર
 હડેહાટ અં જુઓ હડુહાટ
 હડે હડે સ્ત્રી હડે હડે કરતુ તે (૨) આવકારનો
 અભાવ, અવગણના [લા.]
 હડો પું જુઓ અડો
 હણવું સંકિં [પ્રા. હણ (સ. હન)] મારી
 નાખવું; જીવ લેવો, નાશ કરવો
 હણહણ સ્ત્રી [૨૫૦] જુઓ હણહણાટ.
 ૦યું અં કિં (પોટો નાકમાથી કરે છે
 તે અવાજ) -ખાટ પું, -ણાટી સ્ત્રી
 હણહણવું તે
 હણ અં [૨૫૦] પછી વગેરેને હાકી કાઢતા
 બોલાતો ઉદ્દાર (૨) સ્ત્રી (બાળમાયામા)
 મારતુ તે

હત વિં [સ.] હણાયેલું; મરાયેલું; ધરાયેલું
(૨) નિરૂપ; હલકું. ૦ભાગિની વિં સ્ત્રી,
૦ભાગી વિં કમનસીબ; અભાગિયું.
૦ભાગ્ય નં [સં.] કમનસીબ; દુર્ભાગ્ય.
૦બીયે વિં બળરહિત, શક્તિહીન. - તાશ
વિં [સ.] નિરાશ; નાસ્તીપાસ
હત્યા સ્ત્રીં [સં.] ધાત; વધ; જીવ લેવો તે
(૨) પ્રાણીને મારવાથી લાગતો દોષ. ૦કાંડ
પું ભાગે હત્યા કે સહારનો બનાવ. ૦ડું
વિં [સં. હવા + કારક] હત્યા કરનારું
હથપાર વિં સ્ત્રીં અમુક એક માણસને
(હાથને) જ દોહવા કે એવી ટેવાયેલી
(ગાયમેસ)
હથિયાર નં [વિ. હથિયાર] શસ્ત્ર; આયુધ
(૨) સાધન (૩) એભર. ૦ખંધ વિં
સરાસ. ૦ખંધી સ્ત્રીં હથિયાર રાખવાની
બધી-મના
હથેલી (ખી) સ્ત્રીં [સં. હસ્ત+તલ કે સ્પર્શી
ઉપરથી] છતા પંખનો સપાટ ભાગ
હથોડી સ્ત્રીં [હાથ ઉપરથી] હાથનો કસબ;
આવડત (૨) મહાવરો; ટેવ
હથોડી સ્ત્રીં [હાથ ઉપરથી] ટીપવાનું કે
ઠાકવાનું મોઢી જેવું સાધન. - ડો પું
મોડી હથોડી; ધણ
-હથ્થું વિં (સમાસમાં) હાથના માપનું.
હદાં અહીંહથ્થું (૨) હસ્તક; હાથનું.
હદાં એકહથ્થું
હદ સ્ત્રીં [અ. હર] મર્યાદા; સીમા; અવધ
(૨) અંત, છેડો. ૦પાર અંમર્યાદા વિના;
અતિશય (૨) હદની બહાર. ૦પારી સ્ત્રીં
હદ બહાર થતું તે
હદીસ સ્ત્રીં [અ.] પયગંબર સાહેબનાં
પ્રસંગોપાત કહેલાં વચનો કે દ્રમનોનો
સમૂહ; મુસલમાનોનો સ્મૃતિમય
હનુ (નુ) માન પું [સં.] મારવિ; રામના
પ્રખ્યાત વાનર ભક્ત. ૦હુકકો પું હનુ-
માનના જેવો લાંબો હુકો; 'લોંગ જંપ'
હપ અં [૨૨૦] એવા અવાજ સાથે (ખાડું)
હપ (૨) તો [ફા. હપ્તો; સં. સ્તાહ] પું

સમાહ; અઠવાડિયું (૨) થોડે થોડે પૈસાં
બરવા ઠેરવેલી મુદત; તે તે મુદતે બર-
વાની રકમ
હખક સ્ત્રીં સખત બીક; કાળ
હખરી (સ્ટી) પું [અ.] આફ્રિકાનો વતની
હમણું અં જુઓ હવણા; હાલ
હમદદી સ્ત્રીં [ફા.] સમભાવ; દિલસોજ
હમરાહી સ્ત્રીં [ફા. હમરાહ] સોબત, સંગાત
હમવતની વિં [ફા. હમવતન] એક જ
મૂળ વતનવાળું
હમામ નં [અ. હમામ] નાહવાની જગા.
૦ખાનું નં રનાનગૃહ; ગુસલખાનું
હમામદસ્તો પું [ફા. હમનસ્તહ] ખાંડણી-
પરાઈ (૨) ખાંડણીનો દસ્તો; પરાઈ
હમાલ પું [અ. હમ્માલ] બોતે ઉપાડનારો;
મત્તૂર. - હીં સ્ત્રીં હમાલનું કામ, હમાલપણું
હમેલ પું [અ. હમ્લ] મશ
હમેશ અં [અ.] રોજ; નિત્ય. - શાં અં હમેશ
હય પું [સં.] થોડો; અથ. ૦હળ નં
થોડેસવાર હરકર
હયાત વિં [અ.] જીવતું; વિદ્યમાન. - તી
સ્ત્રીં હયાતપણું; જિંદગી (૨) અસ્તિત્વ
હર પું [સં.] ટંકર, મહાદેવ (૨) વિં હરનાર;
લેનાર (સમાસને છેડે). હદાં મનોહર
હર વિં [ફા.] દરેક; પ્રત્યેક
હરકત સ્ત્રીં [અ.] અડચણ; નડતર (૨) વધો
હરકોઈ વિં [હર + કોઈ] દરેક; ગમે તે કોઈ
હરખ પું [જુઓ હપ] આનંદ. ૦ધેલું
વિં અતિશય હપથી થેલું બનેલું. ૦પદ્ડું
વિં અતિશય સાહી. હસેર અં હરખ સાથે.
-ખ (ખા) પું અંકિં [સં. હપ] ખુશ
થતું; આનંદમાં આવતું [બિહકલ
હરગિજ (સ્ટે) અં [ફા.] કઠી પથ્થ (નહિ);
હરધડી અં દરેક ધડીએ; વારંવાર
હરજી પું [સં. હરિજી] પરમેશ્વર
હરડાં નં બંબં હરડીનાં નાનાં અધ-
કચરાં કળ. - ડી સ્ત્રીં [પ્રા. હરલ્લં (સ.
હરાત્તકી)] હરડાંનું ઝાડ. - ડે સ્ત્રીં હરડી
નામના ઝાડનું કળ

હરણ નં [સ] દરી જલુ-ઉપાદી જલુ તે
 હરણ નં [સ હરિણ] મુગ -લિયે પું મુગ
 શીખ નક્ષત્ર -હી સીંમ હરણની માદા
 (૨) મુગશીખ [પ] -લુ નં મુગલુ, હરણ
 હરતા ન- (પ) સીંમ અંક ઉપાદા
 હરતુ ફરતુ વિં દાલી ચાની શકે એવું કે
 એટલુ સાજુ થયે
 હરદમ અં [જા] હરેક ફણે, હમેશ
 હરદાર પુંએક પ્રકારનો હરિકથા કરનાર
 હરદાર નં [સ હરિદાર] હિન્દુઓનું એક
 તીર્થસ્થળ
 હરફ પું [અ હર્ફ] બે ૧, ૧૦૬ (૨) અક્ષર
 હરફર સીંમ હરતુફરતુ, વારવાર આવતુ
 જલુ તે
 હરખ (-ખ) ડબુ અંકિં જુઓ હડખડબુ
 હરવુ સંકિં [પ્રા હર (સ ફ)] મળાત્કારથી
 ઉપાદી જલુ (સીને) (૨) જૂટવી લેવું (૩)
 લઈ લેવું હરવુ અં કિં આમતેમ
 મોજથી ફરવું
 હરસ પું [સ અર્જ] ગુદામા થતો એક રોગ
 ઓમતા પું ખંબં હરસ અને મસા
 હરહરમહાદેવ શં પ્રં [સ] જમણના
 પ્રારબનો મગળ હદ્દાર (૨) દાનિયોની
 રણહાક
 હરાજ વિં [અ હર્જ] લિલામથી વેચેલું
 -જી સીંમ લિલામ, જહેરમા કિ મત
 બોલાવરાવી વધારેમા વધારે કિ મત
 આપનારને વેચતુ તે
 હરામ વિં [અ] કુરાનમા મના કરેલું હોય
 એવું નિષિદ્ધ અધર્મી (૨) વગર હંનુ,
 અપટિત (૩) સુસ્ત, બેઠાખાઈ ઓપાર
 વિં હરામનુ ખાવા ઇન્નાહુ (૨) કૂતલી
 (૩) ખદમાસ ઓપારી સીંમ હરામખોર
 પછી અંચસકે પું હરામનુ લેવાખાવાનો
 ચસમે ઓપારુ વિં [ફા જ્યાદા] બ્યબિ
 ચારથી જન્મેલું -મી વિં હરામખોર,
 કૂતલ ખદમાસ (૨) હરામખોરી
 હરાયુ વિં રખડવું, ધડું ફરવું (૨) અકુશ,
 વગરનું, માતેલું

હરિ પું [સ] વિખલુ, કૂખલુ (૨) ઘોડો (૩)
 સિદ્ધ (૪) વાદરો (૫) ચડ ઓંકથા
 સીંમ ભગવાનની કથા ઓંકીર્ત (-ર્ત) ન
 નં સંગીત સાથે પરમેશ્વરના ગુણાન
 ઓંક પું હરિનો-વિખલુનો માલુસ
 દેવદૂત (૨) હરિનો ભક્ત (૩) અત્યંત
 હરિણ પું, નં [સ] હરણ, મુગ -હી ફી
 વિં સીંમ [સ] હરિણ જેવા સુંદર નયન
 વાળી -હી સીંમ હરણી, મુગરી
 હરિત વિં [સ] લીલુ
 હરિતાવ સીંમ [સ] જુઓ હરતાવ
 હરિદામ પું [સ] જુઓ હરદાસ
 હરિદ્રા સીંમ [સ] હળદર
 હરિદ્વાર નં [સ] જુઓ હરદ્વાર
 હરિયાળી સીંમ [દ હરિમાલ (સં હરિત)]
 લીલોતરી કે તેની ચોખા -જુ વિં લીલુ
 હરિદ્ય દ્ર પું [સ] પ્રસિદ્ધ સત્યવાદી રાજ,
 ત્રિતા કુનો પુત્ર [ને શિવ
 હરિહર પું [સ] હરિ અને હર, વિષ્ણુ
 હરીફ પું [ફા] પ્રતિસ્પર્ધી, સામાવાળિયો
 (૨) વિરોધી, દુરમન -ફાઈ, -ફી સીંમ
 સરસાઈ, સપર્ધા (૨) ચતુર
 હરેક વિં હરેક, પ્રત્યેક
 હરેડી (-રી) સીંમ પૂક પકડવી તે (૨)
 મરણિયા કિકિયારી કરીને ધસતુ તે
 હરોલ (-ળ) સીંમ [તુર્કો હરાલ] હરકરનો
 પાછલો ભાગ (૨) હાર, ઓળ (૩) ખગબરી,
 નેડ
 હર્તા (-ર્તા) વિં [સ] 'હરનાર' (પ્રાય
 સમાસને હેડે) હદાં દુ ખદર્તા (૨) પું
 ચોર, હુશર
 હર્થ નં [સ] મોટું સુંદર મશાન, મહેડ
 હર્થ પું [સ] હરખ, આનંદ ઓછું વિં
 જુઓ હરખપેડ ઓંક પું હર્થની ખૂમ
 -ધિંત વિં [સ] હર્થ પામેડું
 હડ પું [અ] નિહંય, હડેલ
 હલ નં [સ] જમીન ખેડવાનું ઓળર
 હલક સીંમ [અ હલ્ક] કંક, સ્વર (૨)
 ચોખા, રોનક (૩) પળ, ફણ

હવિધ્ય નં [સ] દોમવા યોઅ દ્રવ્ય.
 -ખ્યાન્ત નં [સ] ચક્ષુ કે ઉપવાસના
 દ્વિસોમા ખાઈ શકાય તેણ અન્ન
 હવું (સીં હવી, પું હવે) ['દોહ'નું
 અનિયમિત બૂં કાંનુ રૂપ] યશું [પ]
 હવે અં [જુઓ હવા] અમુક પછી, અત્યારે
 (૨) અત્યાર પછી, આગળ પર
 હવેડો પું જુઓ હવાડો
 હવેલી સીં [કા.] મોટું ને સુદર બાધાળીનું
 મકાન (૨) પુષ્ટિમાગીય મદિર
 હવ્ય વિં [સ] દોમવા યોઅ (૨) નં
 દોમવાની સામગ્રી (દેવોને માટે) ઠંકવ્ય
 નં [સ.] દેવ અને પિતૃને આપવાનો બળિ
 હરો [જુઓ હવ] 'દોહ'નું ખીન પુરુષ એં
 વં નુ તથા ત્રીન પુરુષનું ભં કાં નુ રૂપ
 (૨) અં ખેર, કઈ ચિતા નહિ [લા.]
 હરોધું વિં નવશેકુ, સહેજસાજ અરમ
 હસાણી સીં, -યું નં હાસી
 હસનીય વિં [સ] હસવા યોઅ. ંતા સીં
 હસમુખું વિં હસતા મુખવાળુ, આનદી
 હસનું અંકિં [સ હસ] દાત કાઠવા (૨)
 ગમત ખાતર બોલવુ (૩) સંકિં હાસી
 કરવી (૪) નં હાસ્ય(પ)મરહરી, મનક
 હસંતી સીં [સ] સમી
 હસામણું વિં [હસાવણ પરથી] હસાવે એણ
 હસારત(-થ) સીં, નં [હસણ પરથી]
 હાસી, મનક (૨) મરકરીનુ કારણ
 હસ્ત પું [સ] હાય(ર)તેરસુ નક્ષત્ર. ઠંક
 વિં (૨) અં હાયે, મારફતે (૩) હવાલે,
 તાણે. ઠંકમલ(-ળ) નં કમળ જેવા
 હાય. ઠંકલા(-ળા) સીં હાયની કારીગરી.
 ઠંકૌશલ[સ] ઠંકૌશલ્ય નં (દાઈ કર-
 વામા) હાયની કુશળતા ઠંકેપ પું વચ્ચે
 હાય નાખવો -દબલ કરવી તે. ંગત
 વિં [સ] હાયમા આવેણ, પ્રાપ્ત. ંદોષ
 પું [સ] હાયનો હખાલનો દોષ (૨) હાયે
 કરેલો વીય'પાત ંધૂનનં નં મળતી
 વેળા હાય ગિલાફીને હવાવવાનો અથેજ
 ચાલ. ંપક્ષાલન નં હાય ધોવાતે.

ંપ્રત સીં હાયે હખેલી મૂળ પ્રત,
 'મૈન્યુરિક્ટ'. ંમેલાપ, ંમેળો પું
 હાયમા હાય મેળવવો તે (હમ વખતે).
 ંરેખા સીં હયેવીમા દોતી લીટીઓ
 (જેના પરથી દવિધ્ય બાખે) ંલિખિત
 વિં હાયનુ હખેણ (૨) નં હાયપ્રત (૩)
 હાયે હખીને કઠાતુ માસિક. -સ્તાક્ષર
 પું [સ] હાયે હખેલા અક્ષર (૨) સદી
 -સ્તામલકવત અં [સ] હાયમાના
 આમગાતી પેઠે (સહેલાઈથી કે રપથ રીતે)
 હસ્તિનાપુર નં [સ] પાડવોની રાજધાની
 અત્યારના દિલ્હીથી ૫૦ માઈલ ઈશાન
 માણમા
 હસ્તિની સીં [સ] હાયણી
 હસ્તી સીં [કા] હયાતી, અસ્તિત્વ
 હસ્તી પું [સ] હાયી
 હસ્તે અં હાયે, મારફત, દ્વારા. [ંપોતે
 ટાં પ્રં પોતે જતે કયું છે એમ સૂચવે
 છે (દિસાળ ઇં મા)]
 હળ નં [જુઓ હવ] જમીન ખેડવાનુ એભર
 હળદ(૦૨) સીં [સ હરિદ્રા] એક ગાકાદાર
 મૂળ કે તેનો ભૂકો, એક મસાતો
 હળધર પું બળરામ
 હળપતિ પું (સુરતખાજી) દૂળજા હ્દેવાતી
 એક જાતનો માણસ [કાસ
 હળપૂણી સીં હળના ચવડામા પાલવાની
 હળપું વિં [પ્રા. હલુપ (સં. જ્યુક)] હલક,
 ધીમુ, નરમ (૨) અસિદ્ધ [લા]
 હળપું અં કિં [સ હિલ] જવ મળવો,
 ગોઠવુ, ગમી જવ (૩) અનુરક્ત થવુ, આડો
 સળધળધાવો (પરસો સાથે). ંમળપું
 સં કિં પરસ્પર મળવુ-ગોઠી કરવી
 (૨) સલાહસ પથી ચાલતુ [આસ્તે
 હળવે, ંથી અં [જુઓ હળક વિં] ધીમેથી,
 હળાહળ વિં (૨) નં જુઓ હલાહલ
 હં (૦) અં [સં, રવં] આદ્ય, ંચકાર,
 ધમધી, હકાર, હાનિયો કે ઉત્સાહદર્શક
 ઉદ્ગાર [નવાવણ
 હંકારવું સં કિં [પ્રા. હકાર] હાણ,

હંગામ પું [અ.] અવસર; મોસમ (૨)
 હંગામો. —મી વિં મોસમ પૂરતુ; થોડા
 વખત માટેનું; કામચલાઉ. —મો પું [જા.]
 ધમાચકડી; ધમાલ (૨) તોફાન, હુલ્લડ
 હંડરવેટ પું [ફ.] હૃદયેસ્થ ટનનો વીસમો
 ભાગ [નાખલુ
 હંફાપવું સં કિં [‘હંફા’ ઉપરથી] થકવી
 હંભા અં [સ.] ગાયના બાડવાનો અવાજ
 હંમેશ (—શાં) અં [જુઓ હંમેશ] રોજ
 હંસ પું [સ] એક પક્ષી (૨) જીવ; આત્મા
 (૩) જુઓ એકડંડી. ંગતિ સ્રીં [સ] હંસના
 જીવી ધીમી મોહક ચાલ.
 ંગામિની વિં સ્રીં [સ.] હંસગતિથી
 ચાલનારી. ંણી સ્રીં હંસની માદા.
 ંપક નં હંસનું પગ (૨) લખાણમાં
 ઉમેરો દર્શાવવા માટે કરવામાં આવતું
 () આતુ ચિહ્ન. —સ્રીં સ્રીં હંસણી.
 —સ્રીં સ્રીં [સ.] હંસણી
 હા અં [સં.] અરે! અહા!
 હા અં [સ. મામ્] સમતિસૂચક ઉદ્ગાર
 (૨) સ્રીં હા કહેવી તે; સ્વીકાર
 હાધડોજન પું [ફ.] એક પ્રકારનો વાયુ
 હાધડો મીડર નં [ફ.] પ્રવાહીની ધનતા
 માપવાનું સાધન
 હાઈ કંમિશનર પું [ફ.] પરદેશમાં
 પ્રતિનિધિ તરીકે રખાતો રાષ્ટ્રનો એક
 અધિકારી [અદાલત
 હાઈકોર્ટ સ્રીં [ફ.] હવાકાની સૌથી વડી
 હાઈસ્કૂલ સ્રીં [ફ.] મેટ્રિક સુધીની, માધ્ય-
 મિક શિક્ષણની નિયામ; વિનયમંદિર
 હાઉ પું [રવં] બાળકને ભય ઉપજાવનારો
 કાદખનિક બિહામણો જીવ (૨) નં જુઓ
 એડું ૧, ૨ [અવાજ
 હાઉહાઉ અં [રવં] હાથના ભસવાનો
 હાક સ્રીં [ફ. હા] હોકારો; બૂમ (૨)
 દોર; પ્રતાપ; હાપ. ંહ સ્રીં હાક, બોલા-
 વવા માટે પાડેલી મોટી બૂમ (૨) પ્રોત્સા-
 હન ભર્યો અનુદાધ. —કેટો પું મોટો
 પાટો; બૂમ [અમલદાર
 હાકેમ પું [અ. હાકિમ] સૂએ; રામચક્રી

હાકોટો પું જુઓ હાકોટો
 હાજત સ્રીં [અ.] જરૂરિયાત; આવશ્યકતા
 (૨) ઝાડા પેરાબની શંકા (૩) કાચી
 લેલ; ‘હોક અપ’
 હાજર વિં [અ. હાજિર] સમક્ષ; મોજુદ
 હોય તેવું. ંજવાબ પું હાજરજવાબી.
 ંજયાધિવિં સમયાનુસાર ચોખ્ખાજવાબ
 તરત આપી શકે તેવું (૨) સ્રીં તેની
 આવડ
 હાજરાહલ્તુર વિં હાજરમાં તૈયાર હોય
 એવું (૨) સાક્ષાત; પ્રત્યક્ષ
 હાજરી સ્રીં હાજર હોત તે (૨) નાસ્તો.
 ંપત્રક નં હાજરી નોંધવાનું પત્રક
 હાજિયા પું ‘હા’ કહેતું તે (૨) ખુશા-
 મતિયો; સ્થળની વાતની હા કહેનારો
 હાજ પું [અ.] હજ કરી આવેલો મુસલમાન
 હા જી અં જ હા, હા સાહેબ. ંહા સ્રીં
 ખુશામત (૨) અં બારપૂર્વક હાકાર
 દર્શાવતો એક ખુશામતિયો ઉદ્ગાર
 હાટ સ્રીં, નં [સ. હટ્ટ] દુકાન (૨) ગુજરી
 હાટક વિં [સં.] સોનાનું, સોનેરી (૨) નં સોનું
 હાટિયું નં લીંવમાં બારણાવાળું તાડું
 હાડ નં [ફ. હટ્ટ] હાડકું (૨) બાધો; કાકું.
 [ંઆપવું = છેક કંઈની તાસી જતું].
 ંકી સ્રીં નાનું અને પોચું હાડકું. ંકું
 નં અરિય [વરછાડવું તે
 હાડછેડ સ્રીં [હડ(-ડ) + છેડ] તિરસ્કાર;
 હાડજીવર પું ઝીણો વાવ; જીવજીવર
 હાડપિંજર નં ચરીરનું હાડકાનું બાજુ
 હાડમારી સ્રીં [હડ + મારી] તિરસ્કાર;
 પુત્કાર (૨) દેરાનગતિ; મુરકેલી
 હાડવેર નં પાકું વેર [નિહાનરો વેલ
 હાડવેદ(-ધ) પું હાડકાં બેસાડનારો કે
 હાડિયો પું [જુઓ હાડો] કાનડો
 હાડિયોતાપ પું જુઓ હાડગ્વ
 હાડેહાડ અં છેક હાડકા મુધી; હાડકે
 હાડકે. [ંહાગી જીવું = ઝેડી-સારે
 લાગણી થવી (ગુરસાની)]
 હાડો પું [સં. માદિ, માદીવિન્] કાગડો

હાડોહાડ અં જુઓ હારેહાડ

હાથ સોં [સ. હાનિ, પ્રા. હાનિ] નુકસાન, હાનિ
હાતિમ (તાઈ) પું [મ.] એક પ્રખ્યાત
સખાવતી આરણ

હાથ પું [પ્રા. હથ (સ. હસ્ત)] હસ્ત (૨)

કોળીથી વચલી આગળીના છેડા સુધીની

લંબાઈનું માપ (૩) (પતાની રમતમાં) એક

ભાગે જિતાયેલો દાવ (૪) રેલવેનું સિગ્નલ

(૫) [લા.] હાથનો કસળ (૬) સામેલગીરી

મદદ; પ્રેરણા. ઉદા. એ કામમાં મારો

હાથ નથી (૭) કૂખા, રહેમ ઉદા. તેના ઉપર

મારા બન્ને હાથ છે (૮) (રગવા વગેરેમાં)

એકેક વારની એકેક ક્રિયા ઉદા. રંગના

બે હાથ દીધા (૯) લક્ષ્ય બધા, પાણિ મહલ

ઉદા. તેના હાથની માગણી કરી (૧૦)

સત્તા; તાબો; અખત્યાર; શક્તિ. ઉદા.

મારા હાથની વાત નથી (૧૧) હાથવાળી

ખાનુ - પાસું. ઉદા. હાથે હાથે તેનું ધર

છે. ઠંડી સોંહાથની બેડી, ઠંડાં તામણ

નં હાથે કાંતવું તે. ઠંડાગળ પું હાથે

ખનેલો (ય ત્રથી નહિ) કાગળ. ઠંડારીગરી

સોં હાથની કારીગરી. વગરણું નં

લક્ષ વખતનો વધાવો - રૂપિયા આપે છે

તે. ગાડી સોં હાથે ખેંચવાની કે

ધકેચવાની ગાડી. ગ્યાહાકી સોંહાથની

ચાહાકી (જાડુના ખેડમાં). ઠંડ સોં

(ય ત્રથી નહિ) હાથથી છડતુ તે. ઉદા.

હાથછડના ચોખા

હાથણી સોં [સ. હસ્તિની; પ્રા. હસ્તિની]

હાથીની માદા (૨) પુરતો [લા.]

હાથતાળી સોં હાથની તાળી. [ઠંડી =

સકાર્થથી છટ્ટી જવું (૨) છેવરી જવું]

હાથધોણું નં [હાથ + 'ધોણું' ઉપરથી]

અતિસાર, ઝાડા

હાથપ્રત સોં જુઓ હસ્તપ્રત

હાથરૂમાલ પું હાથનો રૂમાલ

હાથલાકડી સોં હાથમાં ઝાંચવાની લાકડી

(૨) આધાર: ટેકા [લા.]

હાથવેંત (૦માં) અં બહુ નજીક; સાવ

પાસે, હાથ આવવાની તયારીમાં

હાથસાળ સોં હાથે ચલાવાતી સાળ

હાથિણી સોં જુઓ હાથણી

હાથિયો પું [પ્રા. હથિ (સ. હસ્ત)] ૧૩મું નક્ષત્ર

હાથી પું [પ્રા. હથિ (સ. હસ્તિન)] હસ્તી;

ગજ. ંખાનું નં હાથી રાખવાનો તબેલો.

ઠંડાંત પું હાથીનો દંડરાળ. ંપથું વિં

રોગથી કૂલેલા પગવાળું (૨) મોટા પગવાળું

હાથિવાળો પું [દ. હથેલ] વરકન્યાનો

હસ્તમેળાપ

હાથો પું [‘હાથ’ ઉપરથી] હથિયાર કે ઓળર

જ્યાંથી પકડાય તે ભાગ; મૂક કે દસ્તો

(૨) સહાય; મદદ (૩) પક્ષ

હાથોહાથ અં જેને આપવાનું હોય તેના

જ હાથમાં (૨) એકના હાથમાંથી ખીળના

હાથમાં એમ; એકબીજાની મદદથી

હાના સોં હા ને ના કરવી તે; આનાકાની

હાનિ સોં [સ.] નુકસાન (૨) પાયમાલી;

નાય. ઠંડર, ઠંડતા (-તા), ઠંડારક વિં

[સ.] હાનિ કરનારું; નુકસાનકારક

હાફકોટ પું [દ.] અડધે સુધી આવતો

એક જતનો કોટ

હાફિજ પું [મ.] આખું કુરાન જેને મોઢે

હોય એવો માણસ (૨) પું ઈરાનનો

એક પ્રખ્યાત કવિ

હામ સોં હિંમત

હામી પું (૨) સોં [મ.] જમીન; પાયધરી

હાથ અં દુ-ખ, તાસ કે અફસોસનો ઉદ્ગાર

(૨) સોં અંતરના ઊંડાદુઃખની બદલાવ;

શાપ. ંપીટ સોં હાથપીટ કરવી તે;

શકૂટ. વવરાળ સોં ચોક; અફસોસ.

ંવેચ સોં ચોક; અફસોસ; ચિંતા (૨)

અં ચોકનો એવો ઉદ્ગાર. ંહાય, ંહોય

સોં; અં જુઓ હાથવેચ (૨) કૂલું તે

હાર પું [સ.] કૂલની મોટી માળા (૨) ગળામાં

પહેરવાનું એવું ધરણું [ચોળ; પક્ષિ

હાર સોં [સ., પ્રા. હારિ] પરાજય (૨)

-હાર વિં [પ્રા. હારથ (સ. હારથ)] ‘કરનાર’

એ અર્થનો કર્તૃત્વવાચક પ્રત્યય (સગં ન-

હાર)

હારક વિં (ર) પું [સં.] હરનાર
 હારજીત ઓં હાર અને જીત [હાર
 હારટો પું મોટો હાર (ર) ખાંડનાં ચકતાનો
 હારખું વિં હારેલા મન કે સ્વભાવનું
 (ર) અધીરું [માન; આદર [હા.]
 હારતોરા પું જાં વં હાર ને તોરા (ર)
 હારખંધ અં એક હારમાં
 હારવું અંકિં [જુઓ 'હાર'] ઓં પરાજિત
 થવું (ર) કાયર થવું; યાકવું (૩) સં કિં
 રમતમાં ચરત તરીકે મૂકેલી વસ્તુ ગુમાવવી
 હારસિંગાર નં પારિજાતક
 હારું વિં જુઓ - હાર
 હારે અં ['હાર' = પત્તિ ઉપરથી] નેડે;
 સાથે (ર) તુલનામાં
 હારો પું ૭ મળું વળવ
 હારોહાર અં એક હારમાં; હારખધ
 હાર્દ નં [સ.] હૃદય (ર) ગર્ભ; રહસ્ય (૩)
 ભાવાય. - હિંદ વિં [સં.] ખરા અંતરનું
 હાર્મોનિયમ નં [હ.] એક વિદેશી વાદ્ય
 હાડ પું જાં વં [મ.] દયા; રિયતિ (ર)
 અનદ્યા (૩) અં હમણાં; અત્યારે
 હાડકદોડક અં [હાડવું + ડોડવું] ખજાજી
 ડકયું દોષ એમ; કમગતું
 હાડચાડ ઓં હાડવું ચાડવું તે; હરફર
 (ર) રીતમાત
 હાડત ઓં [મ.] અવરયા; રિયતિ (ર) ટેવ
 હાડરડું નં [જુઓ હાડા] બાળકને ખુલાવતાં
 અવાતું ગીત [મીનેની માળા
 હાડકું નં બાળકને નજર ન લાગે એવી
 હાડપું અં કિં [દે. જી (સં. જી)]
 ઉપરથી ખસવું; ડોડવું; ચળવું
 હાડવું અં કિં [દે. જી] જડું; ચાડવું
 હાડલવાડ પું જાં વં ['હાડ' ઉપરથી]
 ફૂંદા; ખરાબી; પાપમાતી (ર) વિં
 ફૂંદામા પડેવું
 હાડા અં (ર) ઓં જુઓ હાડો
 હાડીમવાડી પું હલકા ફરજાનો - જે
 જેલ માણસ
 હાડો અં [રવં] બાળકને હાથતાં વપરાતો
 વિ. જો. - ૪૫

હફાર (ર) પું ખોયું; પારલુ (ખાજ-
 ભાયામાં) (૩) હાડરડું
 હાવ પું હઝા; હવસ
 હાવ પું [સં.] રાગારયુક્ત ચેષ્ટા કે ચાળો
 (ઓનો). હાવા પું જાં વં રાગારયુક્ત
 ચેષ્ટા; નખરાં
 હાવરૂખાવરૂ વિં [હાવ = હઝા + ખાવરૂ]
 બ્યાકુળ; ગ્રમરાયેયું; ચાંડા જેવું
 હાવરો પું [હાવ = હઝા પરથી] તાવ
 ગયા પછી હાવડી બૂખ [જાવસોઈ
 હાવસોઈ (જાવસોઈ) ઓં જુઓ
 હાવાં (-વે) અં [જુઓ હવે] હમણાં [પ.]
 હાશ અં [રવં] જ પ, સતોષ કે નિવ-
 સ્તિનો હફાર (ર) ઓં નિરાંત, જંપ; શાંતિ
 હાસ પું [સ.] હાસ્ય; હસવું તે
 હાસતો અં હા જ તે; જર; હા
 હાસ્ય નં [સ.] હસવું તે. અંધિત્ર નં
 રોજ કરવા દોરેલું હાસ્યજનક ચિત્ર;
 'હેરિયર'. અંતક વિં હાસ્ય ઉપલવે
 એવું. અંત પું નવ રસોમાંનો એક
 (જુઓ રસ). અંધિત્ર પું હાસ્ય અને
 વિનોદ. - સ્થાનપદ વિં [સ.] હસવા
 ચોખ, હસવું આવે એવું
 હાહાકાર પું [સ.] હાહા. હાહા એવો શોક
 કે ત્રાસનો હફાર; સર્વત્ર શોક અને
 ત્રાસની હાનગી ફેલાઈ જવી તે
 હાહાહીહી ઓં હાસ્યવિનોદ, હામરકરી
 હાહો ઓં [રવં] હોહા; જુમરાણ (ર)
 ધામધૂમ; ધમાક
 હાળી પું [સં. હાલી] દગ વડે ખેડનાર;
 ખેડૂત (ર) ખેતીકામમાં મદદનાર નોકર
 હાં (૦) અં [રવં; જુઓ 'હાં'] બાર,
 અનુદાઈ કે વિનવળીનો હફાર. હાં
 તમે એમ કરજો, હાં (ર) અહ વાતમાં
 વચ્ચે વચ્ચે હાંકારો કેવાનો હફાર (૩)
 હાનો હોહાસા-પડકાર કરવાનો હફાર
 (૪) + હા; હાકારસૂચક હફાર. હાં અં
 હાં; ખસ
 હાંક (૦) ઓં ખેડાવવા માટેની બૂમ

હાંકિં (૦) સંકિં [જુઓ હાંકિં] ૫૪,
યાદન, વદાણ, ગાડી વગેરેને ઇચ્છિત માગે
ચલાવવું (૨) ગપ મારવી [લા.]

હાંકારો (૦) પું હાં એવો અવાજ
હાંકે અં હાં ૧ જુઓ (તે વાવ સવિશેષે
ખતાને છે)

હાંકેડુ (૦) પું હાંકનારો; ગાડીત
હાંનત ગગડી જવા સંપ્રત નાહિંમત થઈ
જવું; દીકા થઈ જવું

હાં છ (૦) અં + હા છ, માન સાથે જવાળ
દેવાનો એક ઉદ્દગાર

હાંડલી (૦) સીં [જુઓ હાડી] નાનું
હાંડણું; હાલ્લી. -હું નં પહોળા મોનું
માદીનું એક વાસણ

હાંડવો પું ['હાંડ' ઉપરથી] એક વાની
હાંડી (૦) સીં [સ. હંટિકા, હાંટિકા] હાલ્લી
(૨) ધાતુનું તેવું વાસણ (૩) લટકતો દીવો
મૂકવાનું કાચનું વાસણ. -હો પું મોટો
દેગડો

હાંડો પું હાંડવો; એક વાની

હાંફ (૦) પું; સીં, ંણ [સં. હાન્ફિકા]
ઉતાવળો આસ ચાલવો તે (૨) તેથી ચલી
છાલીની રૂંધામણ; અનુચ્છ. ૦વું અંકિં
હાંફ ચાલી. ૦ણું વિં બ્યાકળ; આવડું.
૦ણું ફાંફણું વિં ગમચયેડું; બેબાકળું;
આવડું [પ્રારમ્ભિક ઉદ્દગાર

હાંદે અં કેટલાંક ગીતમાં હુલાવનારો
હાંદલી (૦) સીં, -હણું નં જુઓ હાંડલી
-તું. [હાલ્લાં કુસ્તી કરે (૧૨મા) =
અત્યંત ગરીબાર્થ દેખી. હાંદલાં ખખ-
ડવાં = બેલાચાલી - તકરાર થવી]

હાંસડી (૦) સીં [સં. અંસ ઉપરથી] ગળા
આગળનું એક હાડકું (૨) ગળાનું એક ધરણું

હાંસ (-સિ) ડ (૦) વિં [અ. હાસિક] મળેતું;
પ્રાપ્ત (૨) નં હાણ; જકાત; કર (૩)
ફાયરો; લાત (૪) ઉત્પન્ન; પેદાશ (૫)
પરિણામ

હાંસિયો (૦) પું [અ. હાસિયાહ] કાગળની
કોરી રખાલી, સામાન્યતઃ ડાબા હાથ
પરની મટી

હાંસી (૦) સીં [સં. હાસ ઉપરથી] મનકં;
મરકરી (૨) ફેલેલી. ૦ખેલ પું મનક
માટે કરેણ કે ખેલ જેવું કામ; મરકરી
હિ અં [સ.] જ [પ.] [હિંકમતવાળું
હિંકમત સીં [અ.] યુક્તિ; કરામત. -તી વિં
હિંકરાણું નં [સરં દે. હિંકિઅ] ઠંડવાણું;
શેકકળ (૨) થોંધાટ; બુમરાણું

હિંકળા નં વરસાદથી થતી અતિશય ઠંડી
હિંકા સીં [સ.] હેડકી

હિંચકારું વિં [જુઓ હીચકારું] કાચર,
બાયડુ (૨) અધમ; નીચ; ટીન
હિંચકાવવું સં કિં 'હીચકડું'નું પ્રેરક
હિંચાવવું સં કિં હિંચાવું અં કિં
'હીચવું'નું અનુક્રમે પ્રેરક ને બાવે

હિંજરત સીં [અ.] વતનથી છૂટા પડવું કે
વતન છોડવું તે. -તી વિં હિંજરત કરનારું
હિંજરાવવું સં કિં 'હિંજરાવું'નું પ્રેરક
હિંજરાવું અં કિં [અ. હિંજર = જુદાર્થ
ઉપરથી] ઝૂરવું; ખજવા કરવું

હિંજરી વિં (૨) પું [અ.] મદમદ પેગંબર
મક્કા છાડી મદીને ગયા ત્યારથી ગણાતો
સંવત

હિંડિંબા સીં [સં.] લીમની રાણસ પાની
હિંત નં [સ.] ઠંડ્યાણ; શ્રેય (૨) લાભ; ફાયરો.

ઠંકર, ઠંકારી (-તારી), ઠંકારક વિં (૨)
પું [સ.] હિંત કરે તેવું. ઠંકારિતા સીં
હિંત કરવાપણું. ઠંકારી વિં [સં.]
હિંત કરનાર. ંચિંતક વિં (૨) પું
હિંત ઇચ્છનાર તે. ંરાત્ર પું મૂળંતાથી
હિંત કરવા જતાં પરિણામે હાનિ કરનાર
મિત્ર (૨) હિંતમાં આડે આવનાર.
ંસંખંધ પું બહું (૨) સ્વાર્થ. ંસ્પરી
વિં [હિંતેથી ઉપરથી] હિંતેચ્છ - તાર્થ-
(-ધે) અં [+ અર્થ] હિંત માટે. -તાપહ
વિં [+ સ. આવહ] હિંતકારક; શ્રેયરકર.
-તાહિંત નં [+ અહિંત] હિંત અને અહિંત.
-તુ [સરં હિં.], -તેચ્છુ [સ.] વિં હિંત
ઇચ્છનાર. -તેશરી વિં જુઓ હિંતેથી.
-તેપિણી વિં સીં [સં.] હિંતેથી (સીં).

તૈથી વિં [સ.] હિતૈચ્છ. નોપદેશ
પું [સં.] હિતની ચિખામણ (૨) એક
જણીતો સરૂત અથ

હિના સીં [ફા.] મે દી. નો પું મેંદી
હિનાત સીં [મ.] જળજણી; સલાજ
હિષ્ સીં [દ.] ચઢીદીઓની મૂળ ભાષા
હિમ નં [સ.] ખરફ (૨) ધણે સખત કાર
(૩) અવિશ્ય કંડી. ઠંકણ પું હિમનો
કણ; 'ફલેક'. ંગિરિ પું[સ.] હિમાલય.
ંપ્રદેશ પું શીતકલિખધમાં આવેલો
કે એના નેવી આખોડવાવાળો પ્રદેશ.
-માચલ પું [સ.] હિમાલય. -માચલ
પ્રદેશ પું હિમાલયની તળેટીમાં આવેલાં
રાખ્યોનો સમૂહ. -માચળ પું હિમાચલ
હિમાચલ સીં [મ.] પક્ષ લેવો તે; તરફદારી
(૨) સમર્થન કરવું તે. -તીવિં(૨) પું
હિમાચલ કરનાર

હિમાલય પું [સ.] હિંદુસ્તાનની ઉત્તરે
આવેલો પ્રસિદ્ધ પર્વત

હિમાળું વિં હિમવાળું. હિમનેહું કંડું. -જો
પું [સ. હિમાલય] હિમાલય. [હિમાળો
જાળવો = હિમાલય ઉપર ચડીને ખરફમાં
રેહ પાડવો]

હિમાંશુ પું [સ.] ચંદ્ર [ખનેહું
હિરણ્મય વિં [સં.] સુવર્ણમય; સોનાનું
હિરણ્ય નં [સ.] સોનું. ંકશિપુ પું[સ.]
પ્રજ્ઞાદત્તો પિતા. ંગર્વ પું [સ.] જ્ઞાતા
(૨) વિષ્ણુ (૩) સુદમશરીરયુક્ત આત્મા.
ંમય વિં જુઓ હિરણ્મય. -હુયાફક
[સ.] પું હિરણ્યકશિપુનો ભાઈ

હિલચાલ સીં હાલત ચાલતું તે (૨) પ્રવૃત્તિ;
ચળવળ

હિલામો પું મજબૂત પ્રયત્ન (૨) ખંડ
હિલાવતું સં કિં, હિલાવું અં કિં
'હીલતું'નું પ્રેરક ને ભાવે [હીચોળતું
હિલોળતું સં કિં હિલોળે ચડાવતું; ખૂબ
હિલોળો પું [જુઓ હિલોળ] તરંગનો
ઠંજો(૨)ટીંચનામા તેવો લાંબો ઝોલો
(૩) ચમત્; ખુચાલી

હિલચોલ પું [સ.] -ળ મોજા; તરંગ (૨)
મનનો તરંગ. ંધુંસં કિં હિલચોળે ચડાવતું
હિરોલો અં [રવં] જી ચડીને નેરથી નીચે
ફેંકતી વખતે કરાતો ઉદ્ગાર

હિસાખ પું [મ.] ગણના; ગણતરી (૨)
દાખલો [ગ.] (૩) લેણદેણ; આવકખર્ચ
વગેરેની ગણતરી કે તેનું નામું (૪) લેણ;
વિસાત (૫) રીત, ઢંગ, મર્યાદા; નિયમ.
ંકિતાખ પું લેવડદેવડના ચોપડા (૨)
લેણદેણનો હિસાખ. ંનીશ (ન્ટ) પું
હિસાખ રાખનાર. -ખી વિં હિસાખને
લગતું (૨) હિસાખ રાખનારું, હિસાખ
રાખવામાં કે કરવામાં કુશળ (૩) ગણીને
નકી કરેલું, ચોક્કસ (૪) હિસાખ રાખ-
નારો મહેતો. -ખે અં હિસાખથી નેતા
કે ગણતાં (૨) રીતે; ગણતરીથી

હિસારવ [સ.], હિસારો પું એવો અવાજ
(ગાય કે પોડનો)

હિસાવતું સં કિં 'હીસતું'નું પ્રેરક

હિસ્ટીરિયા પું [દ.] મૂર્છા આવતો વાયુનો
એક રાગ

હિસ્સોદાર વિં ભાગીદાર

હિસ્સો પું [મ.] ભાગ, ફાળો [વધ્ધરણી
હિંગ સીં એક ઝાડનો ઉચ વાસવાળો રસ;
હિંગળો(ઠંક) પું [સ. હિંગુલ; પ્રા. હિંગુલ]
ગધક અને પારાની મેળવાળાળો એક
એક લાલ પદાર્થ. ંકિયું નં હિંગળોક
રાખવાની દાખરી (૨) વિં હિંગળો-
કના રંગનું

હિંગાષ્ટક નં [હિંગ+ઘટક] હિંગ વગેરે
આઠ વસ્તુઓનું ચૂલ

હિંગ પું; નં [સ.] હિંગ

હિંગોડું નં, -રો પું [સં. દુરો] એક ફળ

હિંગોલ (અ) પું [પ્રા (સ. હિરોલ)] જુઓ

હિંગાય. -ળાખાટસીં ખાટલાનો હિંગોળે

હિંગોળો પું [પ્રા. હિંગોલ] કઠોરાવાળો મોટો

હી ચકો; ફૂલો

હિંદ પું; સીં, નં [ફા. (ધં. વિં; છત્તિય)]

હિંદુસ્તાન. ંવાણી સીં હિંદુસ્તાનની

કે હિંદુ સ્રી. ૦પી વિં [ફા.] હિંદનું,
 -ને લગતું. -દી વિં હિંદનું (૨) સ્રીં
 ઉત્તર હિંદુસ્તાનમાં બોલાતી એક ભાષા
 (૩) હિંદની રાષ્ટ્રભાષા (૪) પું હિંદનો
 વતની. -દી-હિંદુસ્તાની સ્રીં હિંદની
 રાષ્ટ્રભાષા. -દુ વિં (૨) પું [હિંદ
 ઉપરથી; ઇ., દે.] હિંદુ ધર્મનો અનુયાયી.
 -દુત્વ નં. -દુસ્તાન પું; નં [ફા.]
 ભારતવર્ષ. -દુસ્તાની વિં હિંદુસ્તાનનું,
 -ને લગતું (૨) પું ઉત્તર હિંદનો રહે-
 વાસી (૩) સ્રીં જુઓ હિંદી હિંદુસ્તાની.
 -દુસ્તાન પું; નં જુઓ હિંદુસ્તાન
 હિંદોલ પું [ઇ.] દીચકો; હિંડોળ (૨)
 હિંડોળ; એક રાગ. -ળપું સં કિં
 હિંડોળા કે પારણામાં બ્રુલાવણું
 હિંમત સ્રીં [અ.] બહાદુરી. ૦ખાજ, ૦વાન
 વિં બહાદુર
 હિંસક વિં [ઇ.] હિંસા કરનારું
 હિંસા સ્રીં [ઇ.] કોઈ પણ જાતને હણવો
 કે પીડવો તે. ૦તમક વિં [ઇ.] હિંસા-
 યુક્ત; હિંસાવાળું -સ વિં [ઇ.] હિંસક;
 ધાતક; કર
 હીક સ્રીં [ઇ. દિક્કા] હેડકી; વાધણી (૨)
 સણકો; ચળ (૩) તાકીદ; ઉતાવળ (૪) દમ
 હીકળ નં જુઓ હિક્કળ
 હીકા સ્રીં જુઓ હિક્કા (૨) તાણ; આચકા
 (મરતી વેળાના) [હીચકો
 હીચ સ્રીં [હીચનું પરથી] હીચવાની ક્રિયા;
 હીચકનું અંકિં જુઓ હીચકનું
 હીચકારું વિં [પ્ર.] જુઓ હિચકારું
 હીચકાનું અંકિં 'હીચકનું' બાવે (૨)
 ટિચાવું
 હીચનું અંકિં જુઓ હીચનું (૨) ગિહ્લી-
 દંડમાં ચોઈ ગળી પર ગોઠવી તેને દંડાને
 ઊંચેથી ઉડાડવી; હીલવું
 હીનડો પું [અ. હીન] નપુંસક; રાંડવો
 હીટર પું [પ્ર.] દવાઈ ૦ગરમ કરવાનું સાધન
 હીલ્લ વિં [પ્રા. (ઇ. હીન)] અધમ; નીચ
 (૨) હલકું; ઊતરતું (૩) ભેગવાળું (૪)

વગરનું; વિનાનું; બોધું; કમ. ૦પત(-ક)
 સ્રીં; નં હીલ્લપણું; હલકાર્થ; હાંઇન.
 -ચું વિં જુઓ હીલ્લ
 હીન વિં [ઇ.] તજ હીલ્લ (૨) વગરનું;
 વિનાનું (સમાસમાં). ઉદાં શક્તિહીન.
 (૩) જુઓ હીલ્લ. ૦તા સ્રીં. ૦યાન પું
 બોધધર્મનો એક સંપ્રદાય (બીજો તે
 મહાયાન)
 હીખકનું અંકિં [જુઓ હેખક] હેખકનું
 (૨) [જુઓ હીખક] રૂસકાં ખાવાં
 હીખકું નં રૂસકું
 હીમજ સ્રીં નાની ઢરડે
 હીરન૦રેશમ(૨) તેજ; કાંતિ (૩) સત્વ; દેવવ
 હીરક પું [ઇ.] હીરા. ૦મહોત્સવ પું
 ૧૦ વર્ષ પૂરાં થયાની ખુશાલીમાં કરવા-
 માં આવતો મહોત્સવ
 હીરકેરી વિં રેશમી કિનારવાળું
 હીરાકણી સ્રીં હીરાની કણી કરચ
 હીરાકશી(-સી) સ્રીં [ઇ. કાલીચ] ચાલી,
 રગ, દવા વગેરેમાં વપરાતો એક પદાર્થ;
 લોહનો સડકેટ
 હીરાકંઠી સ્રીં પાસાદાર મણકાની કંઠી
 હીરાગળ વિં [હીર ઉપરથી] રેશમી
 હીરો પું [ઇ. હીર, ૦ક] એક ક્રીમતી પથ્થર;
 ઘોળા રંગનું રત્ન
 હીલવણું સંકિં હીલે એમ કરવું; હિલાવણું
 હીલવું અંકિં [જુઓ હાલવું] ઝાલવું (૨)
 જુઓ હીચવું (૨)
 હીસનું અંકિં હસવું [પ]
 હીહી અં [ઇ.; રવં] હસવાનો અવાજ
 હીચકનું અંકિં હીચકો ખાવો
 હીચકો પું હીચવા માટે ઝાલવું સાધન
 (૨) તેનું કે તેનું આરોહન -ઝોલો
 હીચનું અંકિં [સરં દે. હિંચિમ=એક
 પગથી ચૂંટતા ચાલવું તે] ઝોલો ખાવો;
 હીચકો ખાવો (હીચાવણું)
 હીચોળાનું સંકિં [હીચનું ઉપરથી]
 બ્રુલાવણું; હીચકા નાંખવા
 હીચોળાખાટ સ્રીં હિંડોળાખાટ

હીંડછા સોં હીંડવાની રીત; ચાલ
હીંડવું અંકિં [સ. હિંદુ; પ્રા. હિંદ] ચાલવું
હીંડાડ(-વ)વું સંકિં 'હીંડવું' પ્રેરક
હીંડાવું અંકિં 'હીંડવું' બાવે
હીંડાવ(-ળા, -ળા)ખાટ જુઓ હિંડોળ,
-ળાખાટ

હીંયાં અં જુઓ અહીંયાં; લાં [પ.]
હીંસારવ પું જુઓ હિસારવ. -વું અંકિં
હિસારવ કરવો

હુઓ(-વે) [પ્રા. હુમ (સ. મૂલ)] હવે;
યયો(દોડવું) બું કાંતું કાલમસ્તરૂં [પ.]
હુકમ પું [વ. હુવગ] આજ્ઞા; ફરમાન (ર)
(પ્રાય: બં વં મા) મહાકાની એક રમતમાં
અમુક બાતનાં પાન છે ચાં ગણવા તે કે
તે પાન; સર. બનાવું નં કાંતું લેખી
ચુકાદો. સ્પેર પું હુકમ ર જુઓ

હુકાપાણી નં બં વં હુકોપાણી વગેરે
પીવા તે (ર) એકકોઠકનો કે સામાજિક
સંબંધ [લા]

હુકો પું [મ. છુપા] તમાકુ પીવાનું એક સાધન
હુકુકુ અં [રવં] ધસારો કે ધડાપણીનો રવ
હુત વિં [સ] દોમેલું; બલિષ્ઠ આવેલું
(ર) નં બલિ. બદલ્ય નં દોમવાની
વગર; બલિ બલુજ, બલક પું [સ]
અગ્નિ -તપ્તમેઠ પું [+ બાલ્યા] યદીક;
દુત યયો માણસ. -તારો(બં) પું
[સ] અગ્નિ -તારાની સોં [સ] દોળી

હુતુતુ નં [રવં] એક રમત
હુત્તર પું [મ. હુત્તર] કારીગરી, કસબ.
ઉદ્યોગ પું હુત્તર અને ઉદ્યોગ. બંશાળા
સોં હુત્તર રીખવાની યાળા. કળામતન
હુમલાખોર વિં હુમ તો કરવાની આદવાયું
હુમયા પું [મ. હુમ્મ] આક્રમણ; ધસારો
હુરિયા પું, સોં [રવં; સરં દ. હુરુદ]
ફોતો; ભવારો (ર) મલક ઉડાવતી તે
(૩) બં ઉડેલાની, મલક કે તુચકારનો
એવો ઉદ્યાર

હુલરાવવું સંકિં જુઓ હુલાવવું; અથવા
સરં. હિન્દી-મોજા. તર મ] હિન્દોજા;
(ખાઈને) ઉઠા તેને રમાડવું; હાથવું

હુલામણુ નં હુલરાવવું તે. -ણું નં
હુલામણુ (ર) વિં લાડમાં પારેણું (નામ)
હુલામો પું ઉઠાળો (ર) ધમાલ [લા.]
હુલાવવું સંકિં [પ્રા. હુલ (સં હુલ)] જુઓ
હુલરાવવું (ર) ઉગળવું (૩) ઉડાવવું; ચારે
કોર ફેરવવું (૪) 'હુલાવ,' ફેરવવું નું પ્રેરક
(૫) ખોસી દેવ, લોકવું

હુલાવું સંકિં જુઓ હુલાવવું. ઉદાં 'દુ'
તો હુલાવું મારા બાઈને

હુલડ નં હલ્લો; તોફાન; બખેરો; બંડ.
ખોર વિં (ર) પું બહુખોર; તોફાની
હુલો જુઓ હુલો, હલો [પ]

હુલુહુલ અં [રવં] ઉતાવળમાં (ર) કરવા,
ફતરાને ઉડેલાનો ઉદ્યાર

હુલેન પું [મ. હુલેન] નેમને નિનિતે
તાત્ત્વીકણે કે તે બાઈઓમાનો એક
(ખીલે દસન)

હુલેન નં [ધ.] સૂરત, કાલિ (ર) ખૂલસૂતી
હુ(ં) સંકિં. અહન (મધ્યમ પુરુષ અંબં).
બપણું નં અદલા; અભિમાન. બપક
(-હું) નં અભિમાન; અદ કાર

હું અં [પ્રા. હુ (સ. હુર)] ખોખારો, યુરસો,
વિશાધ, મજના ઇંનો ઉદ્યાર. ઓકાર
(-રો) (૦) પું [પ. હુરાર] 'હા, ચાનવું'
પું એવા અર્થનો ઉદ્યાર, ઢાંકારો (ર)
ખોખારીને ખાવડ તે; ઢાંકારો (૩) 'હું'
એવો અવાજ; ચિંહનાં

હુંસાવુંદા(-સી, -સી) (૦.૦) સોં [સરં
દ. હિંદોસા=ચડાચડની (દુ અને હું
વચ્ચે) રખા, ચડાચડસી; રકકક;
એવાએવો

હુંક પું [દ.] આંકડો, ઉટેથી વાળેડો ખીડો
હુંકલી સોં નાનો દૂકો

હુંકાહુંક સોં [રવં] પાંદરાના દોઢાયા
હુંકો પું જુઓ હુકો

હુંડ અં [રવં] દિવરકારનો એવો ઉદ્યાર
હુંડહુંડ અં [રવં] ઉતાવળ કે જપાયાન ધ

મત સૂચવતો રવ [મધ્યસ
હુંડ] પું [સ] એક પ્રાચીન મોનોલિથ

હૂપ અં [રવં] વાંદરાનો એવો અવાજ
(૨) પું+મૂઠા; મોટો વાંદરો (બાળભાષામાં).

-પાહૂપ અં વાંદરાના હોકાર

હૂખહૂ વિં [અ] તાદ્રશ; આબેહૂખ

હૂરી સીં [કા.] સ્વર્ગની મુંદરી; અપ્સરા

હૂલકું નં એચિતો ગમરાટ

હૂલવવું સં કિં જીઓ હૂલરાવવું

હૂલવું અંકિં [જીઓ હૂલાવવું] જીઓ

ભલવું (૨) આનંદમાં આવવું

હૂંછી વિં તોફાની (૨) અપશુકનિયાળ.

ઠંધોડો પું હૂછી-તોફાની ઘોડો (૨)

અપશુકનિયાળ માણસ

હૂંડિયામણું નં હૂંડીના વટારનો ફર

હૂંડી સીં [સ. હુડા] દેશપરદેશમાં નાણાંની

આપલે કરવા માટે ચલાવવામાં આવતી

શાહુકારી ચિઠ્ઠી

હૂંડલ સીં [જીઓ સુંડલ] સહિયાદું

હૂંદ સીં ગંરમાવો (૨) સહાયતા, આશ્રય

[લા.]. -ફાણું અં કિં હૂંદ વળવી.

-ફાળ(-જી) વિં હૂંદવાળું

હૂંશ સીં [જીઓ હોશ] + ઉમઝ; ઉત્સાહ

(૨) હોશ; જોર

હૂત વિં [સ.] ઢરાયેલું; છીનવી લીધેલું

હૂઠ નં [સ.] હુંદય

હૂદય નં [સ.] જ્યાંથી લોહી શરીરમાં

ધકેલાય છે તે અવયવ (૨) [લા.] છાતી

(૩) દિલ; હૈયું; અંતઃકરણ (૪) કામળ

ભાવો કે લાગણી-પ્રેમ, દયા, સમજાવ

વગેરે (૫) મર્મ; રહસ્ય. બપડો પું

દિલનું - આંતરિક લાગણીઓનું કે હૃદય-

કોણનું બદલાવ તે. બ્લેફક, બ્લેફી વિં

હુંદયને મેરી નાખે તેવું; હુંદય ઉપર ખૂબ

અસર કરે તેવું. બંધન નં હુંદયમાં

થતુ મથન. બંધન વિં લાગણી વિનાનું.

બંધનશી વિં હુંદય ઉપર અસર કરે

તેવું. -યંગમ વિં [સ.] હુંદયપશી.

-ચાફાટ અં જીઓ હૈયાફાટ. -ચેશ-

(-શ્વર) પું [સ.] પ્રીતમ (૨) સ્વામી;

પતિ. -ચેશ્વરી સીં [સ.] પ્રિયા, વડાલી

સી (૨) પત્ની

હુંદિયું, હુંદે નં + જીઓ હુંદય

હુંદગત વિં [સ.] હુંદયમાં રહેલું; આંતરિક

(૨) નં આંતરિક વિચાર કે ભાવ

હુંદ વિં [સ.] પ્રિય; ગમે તેવું; ગમતું

હુંપીકેશ પું [સ.] શીઘ્ર (૨) વિષ્ણુ

હુંદ વિં [સ.] ખુશ, પ્રસન્ન. બુદ્ધ વિં

(શરીર) ખૂબ ભડું [હિંમત

હું (હું) સીં [દે. સદ = સહાયક] ધીરજ;

હું અં [સ.] સંબોધન કરવાનો ઉદ્દેશ

હું પું બેજ; લીનાગ (૨) હેત, ઉમંગી

હુંદ સીં [દ.] વિલાયતી ટોપી

હુંદ અં [પ્રા. હુંદ] નીચે; હુંદે. બુંદ વિં

હુંદળનું; તળેનું. બુંદ અં નીચે; તળે. -હું

વિં હુંદકું નીચું (૨) અં હુંદે; નીચે.

-હું અં જીઓ હુંદ

હુંદ સીં [સ. હુંદ] ગુનેગારનો પગ જકડી

રાખવાને કરેલું મોટું ભારે લાકડું (૨)

જેલ; કેદ [લા.] (૩) તોફાની ગાયમે સના

ગામાં પન વચ્ચે રહે એમ બોધાતું લાંબું

લાકડું; ડેરો (૪) ટેપ; -ના વગર ન

ચાલે તેવું થઈ જતું

હુંદ વિં [દ.] મુખ્ય; ઉપરી. બુંદોફિસ

સીં [દ.] મુખ્ય કે વડી કચેરી, કાર્યાલય

હુંદકી સીં [સ. હિવા] ભારે ખાસનું ડચકું

(૨) વાઘળી

હુંદકોન્સ્ટેબલ પું [દ.] પોલીસટુકડીનો

વડો; જમાદાર [કારકુન

હુંદકલાકું પું [દ.] વડો કારકુન અવલ-

હુંદબેડી સીં હુંદ અને બેડી (૨) અંકુશ [લા.]

હુંદમાસ્તર પું [દ. હુંદમાસ્તર] વડો-મુખ્ય

શિક્ષક

હુંદબા સીં જીઓ હુંદિબા

હુંદો પું અતિશય ખ્યાર, આસકિત

હુંદનં [પ્રા. હિતજ (સં. હુંદવ) ઉપરથી] પ્રીતિ;

ભાવ; રનેહ. બંધીત સીં વડાલ; ફાપા.

-તાળ (-જી) વિં હુંદવાળું; માયાળું

હુંદ પું [સ.] ઉદેશ; આશય (૨) સખબ;

કારણ (૩) પચાવચપ વાક્યમાં સખબ

બતાવનારું કથન કે વાક્ય [ન્યા.]

દેવાભાસ પું [છ.] દુષ્-ખોટો હેતુ; હેતુનો
આભાસ [ન્યા.]

હેન્ક પું [દ.] હાથે; હસ્તો

હેનક (હે) સીં [મ. દેક્ત] હનક; ધાસ્તી.

વ-(કા)નું અન્કિન્ જુઓ લખકું. -ત

સીં જુઓ હેનક. -ત્તાનું જુઓ હેનકાનું

હેબિયેસ દેખાસ નં [હૈતિ; દ.] કેહીને

ખરાખર કાયદેસર પકડ્યો હ કે કેમ,

તેની વપાસ કરવાને માટે, અદાલત કેહીને

પોતાની રૂબરૂ હાજર કરવા હુકમ કાઢે

હ તે

હેમ નં [છ] સોનું [સિદ્ધિસલામત

હેમદો(-ખે)મ વિગ્લેમનો દિર્ઘાવ)કૃષ્ણ;

હેમગિરિ પું [છ.] મેરુ

હેમચંદ્ર પું [છ.] એક પ્રસિદ્ધ જૈન આચાર્ય

હેમત્ત સીં [છ.] મામલાર ને પાપ મદિનાની

જનુ

હેય વિં [છ.] ત્યાજ્ય. ત્તા સીં

હેરત (હે) સીં [વ.] નવાઈ; આયશ

હેરફેર વિગ્લેરનો દિર્ઘાવ)ખડેલું; ફેરફાર-

વાણું (૨) અલ્લામદલી થયેલું (૨) પું

હેફેર થયું તે (૩) વફાવત; ફેર; ફરક

હેરવું સન્કિં [દે. દર] ધારીને કે છપી

રીતે નેવું; નિહાળવું

હેરાન (હે) વિં [વ.] હેરાનગતિ પામેલું

કંઠાળેવું. જમત(-તિ) સીં મુરકેલી, પીડા

હેરિયું નં [દેવું વપરથી] જનું માનું નેવું

તે (૨) પાદમાથી પડતું સૂર્યનું કિરણ

હેરોફેર પું [ફેરાનો દિર્ઘાવ] ઓટોફેરા;

જનું આનંદ તે (૨) ફેરફારો ખાવા નેવું

પોડું મામલાજ

હેલ સીં ખોલે; આર (૨) નેચના સારુ

આડામાં ભરેલા લાકડાં છાણાં વગેરે કે તેવું

ખાડું (૩) ખાવે લીધેલું કે લેવાનું ખેડું

હેલકરી પું [વર. દક્ષિણ] મનુર; પેલોરો

હેલના સીં [છ.] અવદેશના; વિરરકાર;

તરંગાડું તે

હેલા સીં [મં] ખેલ, હેલા(૨) પતિની(૩)

લીન સમોચ્છા(૪) તે બ્રહ્મા કરવી એટલે

હેલાસે પું [જુઓ હેલો] ધક્કો

હેલી સીં [દે. અગાળિ] સવવ વરસાદ

હેલો(-લો) પું [સરં દે. હા] દેવારો;

આંચકો; ધક્કો

હેલાતળુ(-ત) (હે) નં સીમા-આવરણ

હેવાન (હે) વિં [મ.] ટોર નેવું (૨) નં

પથ, ટોર. -નિચત સીં પથપથ, પાથવતા

હેવાલ (હે) પું [જુઓ અદેવાલ] વતાંવ

હેવાવું (હે) અન્કિં મદાવરો થવો

હેવારવ પું [છ.] વેડાનો હલહલાર

હેચિયત (હે) સીં [મ. ફેલિયત] સામધ્ય;

ચક્તિ

હેજાવવું સન્કિં હલે એમ કરવું

હેં (હેં) અન્કિં [રવળ] એ; વિરનય, ધમધી

વગેરે ખતાવનારો ઉદ્ધાર (૨) ફરીથી કે

રટીને પ્રમ કરવી વેળાનો ઉદ્ધાર. જાં

હેં, યાજની વાત સારી? હેં, મું કદુ?

હેડિયાવેરો સીં મુસલમાની રાજનો એક

કર

[વરતો હેખાતો બાગ

હેડિયા પું ગજાની ધાટી; ગજાનો ખડાર

હેડું નં જુઓ હેયું

હેમ વિં [છ.] હિમ સખધી; ખરકનું કે ખરક

નેડું કંડું (૨) સોનાનું કે સોના નેવા

રંનનું. વપત વિં દિમાડયનું; દિમાડય

સખધી (૨) દિમાડયમાં રહેનારું કે

દિમાડયમાં ગણત થયેલું. વપતી સીં

પાલંતી [તિ (૨) મોટી ચિંવા

હેયાકૂટ સીં અતિ ચોડાને લીધે છાલી ફૂટથી

હેયાધારજી સીં સતેપ, સમાધાન (૨)

ખાવરી

હેયાકૂટ વિં છાલી ફાટી બધ એવું (૨)

અન્કિં છાલી ફાટી બધ એમ (૨૩)

હેયાકૂટ વિં મુઠું; લેવકું; જમ વિનાનું

હેયારા(-ત) મોટી સીં દેખા ઉપર મૂકી

સખધીની પેઠે દુઃખ દેનારું

હેયાસૂનું વિં દેયાકૂટ, નહ(૨) નિપુર, નિર્ધ

હેયું નં [મ. દિખર(છ. દરવ)] હુલ; દિય;

અંદાક-લ

હેં અન્કિં [દે; રવળ] ખાવરી અવવા સ અતિ-

દર્શક ઉદ્દગાર, હો (૨) કાવ્યના કેટલાક
 ઢાળોમા હલકાર માટે વપરાતો ઉદ્દગાર
 (૩) ઓ, હે (સંબોધનનો ઉદ્દગાર)
 હોષપાં અં [૨૧૦] ઓડકાર કે તૃપ્તિનો
 ઉદ્દગાર, ઓહિયા [નાનો હોકો
 હોકલી (હો) ઓં [જુઓ હુકો] હૂકલી,
 હોકા, ંયત્ર નં [અ હુવદ = દાખડો]
 દરિયામા દિશા બલવાતુ સાધન
 હોકારો (હો) પું 'હ' 'હા' કહેવુ તે,
 સમતિસૂચક અવાજ (૨) બૂમ, બરાડો,
 ધમકામણીબરી બૂમ
 હોષી ઓં [૬] ગેડીદડાને મળતી એક
 વિલાયતી રમત
 હોકો (હો) પું જુઓ હુકો
 હોજ (હો) પું [અ] પાણીનો કુડ
 હોજત ઓં [અ હુજત] જમીનદાર અને
 ખેડૂત વચ્ચેનો વાર્ષિક હિસાબ
 હોજરી ઓં [દિ ઓજરી] ઓજરી, જઠર
 પેટ — નું નં ઓજરુ, પેટ (તિરકારમા)
 હોટલ (હો), હોટેલ [૬] ઓં આપાણી
 ઇં નાસ્તાની દુકાન (૨) યુરોપની ઢળની
 વીણી ને ઉતારો
 હોઠ પું જુઓ ઓઠ
 હોડ ઓં [દિ હોટ] ચરત
 હોડકું નં [સ હોડ] નાની હોડી
 હોડી ઓં [સ હોડ] મજનો, પનાઈ
 હોતા પું [સ] યજ્ઞમા મત્ર બણી આનુતિ
 હોમનાર
 હોદો પું [અ હોદજ] અબાડી
 હોદોદાર વિં હોદો ધરાવનાર, અમલદાર
 હોદોપું [અ હોદદહ] ઓપધો, પદવી, અધિકાર
 હોનારત ઓં બનનાર બનાવ, બવિધ્ય
 (૨) અકસ્માત [યજ્ઞનો કુડ
 હોમ પું [સ] હવન, યજ્ઞ ંકુડ પું
 હોમચૂલ નં [૬] સ્વરાજ
 હોમચું સં કિં યજ્ઞમા આહુતિ આપવી
 હોમિયોપથી ઓં [૬] રોગોપચારની એક
 પદ્ધતિ [ખિર!
 હોય (હો) 'હોય'નું વિધ્યય' (૨) અં હરો!

હોરા ઓં [સ] અદી પ્રડી, મ્લાક (૨) એક
 રાશિ કેલગ્નનો અર્ધભાગ (૩) જન્મકુળી
 કે તે પરથી બવિધ્ય બાખવાની વિધા
 હોરી ઓં એકતાવ (૨) હોળીના દિવસો
 મા ગવાતુ એક ગાયન
 હોર્ન નં [૬] બૂગથુ, મોટરનુ બૂગથુ
 હોલ પું [૬] મોટો ઓરડો, ખડ
 હોલવણુ નં હોનાઈ જણુ તે
 હોલવણુ સં કિં જુઓ ઓલવણુ
 હોલાણુ નં જુઓ હોલવણુ
 હોલાણુ (હો) નં જુઓ ઓલાણુ (ફાનું)
 હોલાણુ અં કિં જુઓ ઓલાણુ
 હોલિકા, હોલી ઓં [સ] હોળી
 હોલી ઓં [જુઓ હોલો] હોવાની માદ
 હોલો પું [દિ હોલ] એક પખી
 હોલ્ડર નં [૬] વિલાયતી ઢળની ટાકવાળી
 હોલ્ડોલ નં [૬] મુસાફરીમા ખિસ્તરો ઇં
 કલમ લખેડી લઈ જવાની એક ખોળ
 જોળી બનાવટ
 હોવાપણું (હો) નં [હોવુ ઉપરથી] અસ્તિત્વ
 હોવાણું અં કિં (કશા માટે) ગભરાટમા
 આમ તેમ દોડવુ, સોવાણુ
 હોવું (હો) અં કિં [પ્રા હુ, હવ (સ મૂ)]
 ચલુ બનવુ, ઉચાતીમા આવવુ
 હોવે અં [૨૧૦] હા
 હોશ પું [કા] જ્ઞાન, શુદ્ધિ (૨) સક્રિય, યમ
 હોશ પું બં ૧૦ જ્ઞાન, હિમત ચેતના
 હોશિયાર વિં [કા] આઝાક, કુશળ, નિપુણ
 (૨) સાવધ, સાવચેત, ખબરદાર (૩)
 સમજુ, બુદ્ધિશાળી — રી ઓં હોશિયાર
 પણું
 હોસ્પિટલ ઓં [૬] હોસ્પિટાલ
 હોહા (-હો) ઓં [૨૧૦] ગડબડ, ધોવાટ,
 ધમાક (૨) બહેરાત કે ચર્ચા (૩) ગભરાટ,
 ખજભજાટ (૪) અં એવો અવાજ, ંકોર
 વિં હોહા, ગભરાટ, ત્રાસ
 હોળવું સં કિં [સરં ઓળવું] કાસપીથી
 વાળ ઠીક કરવા
 હોળી ઓં [પ્રા હોલિયા (સ હોલિકા)]

ફામણ પૂણિ'માનો તહેવાર; તે દિવસે
લાકડાં વગેરેનો દગલો સળગાવવામાં
આવે છે તે (૨) તેમ કોઈ વસ્તુનો
દગલો કરી સળગાવવું તે (જેમ કે, વિદેશી
કાપડની હોળી). [અંતું નાળિયેર ચંદ્ર
આકૃતકે જોખમના કામમાં ધસી જનાર].
જોયું નં હોળીમાં નાખવાનું નાનું
છાલું (૨) વિં હોળી ખેલનાર; ઘેરેયો
હોળીયો પું [જુઓ ઓળાયા (ઓળ
ઉપરથી)] (રકમની) પૂણ'તાસચક અર્ધ-
ચંદ્રાકાર ચિહ્ન. ઉદા. ૧૦)
હોંકાર (હોં) પું જુઓ હોંકાર
હોંચી (હોં) અ. [રવં] ગણેડાના
શૂંકવાનો અવાજ

હોંશ (હોં) સ્ત્રી. [જ. હોંસ; જુઓ હુંશ]
જિલ્લ; ઉમગ
હોંશાતોંશી (હોં તોં) સ્ત્રી. હુંશાતુંશી
હોંશીલું વિં હોંશવાળું
હોંસ સ્ત્રી. હોંસ
હોંસાતોંસી સ્ત્રી. હુંસાતુંશી
હોંસીલું વિં હોંસીલું
હાસ્તાન વિં [સ.] ગઈ કાલનું
હાં અં + અહીંયા
હઠ પું [સ.] પાણીનો ઘડો ખાડો; ધરો
હરુવ વિં [સ.] લઘુ; દૂંઠા અવાજનું
હરુસ પું [સ.] કાય; પટાડો; નાચ
હી સ્ત્રી. [સ.] લાજ; શરમ, મર્યાદા
હીમ્ અં [સ.] હમીનો ખીજમંત્ર

૭

૭ પું છેલ્લો ગુજરાતી બ્યંજન (એનાથી યારે યતો એકે ચુલ્હ નથી. પણ ચુલ્હોમાં 'હ'ના
વિકલ્પ તરીકે 'જ' વપરાય છે)

શુદ્ધિ-ટીકા

૫૪

- ૫ અગર શબ્દનો ત્રીજો અને ચોથો અર્થ
જુદો શબ્દ ગણવો. [ગણવો
૧૫ અતર શબ્દનો ખીલો જુદો શબ્દ
૧૯ અધ્યાત્મ શબ્દમાં ઝ્ઞાન, ઓગા,
વિદ્યા [સ] ગણવા.
૨૫ અન્ન શબ્દમાં ઠંદ, બેવતા,
પૂર્ણ, પ્રાશન, મય, મય-
કોશ(-પ) [સ] ગણવા.
૩૨ અભ્યાસ શબ્દમાં-સી[સ] ગણવો.
૩૩ અમલદાર ને બદલે બદાર ગણવું.
(અમલ શબ્દના પેદામાં)
૩૪ અયુત માં સ્તિષ્ઠ [સ] ગણવો.
૩૬ અભ્યુત પું [સ] પાચ પાંડવોમાનો
ત્રીજો (૨) એક વૃક્ષ
૪૦ અવસર્પિષ્ણી ના અર્થમાં 'અધ-
પાત તરફ વળતો' એટલુ શરૂઆતમાં
ઉમેરી લેવું.
૭૨ આસો ની બ્યું [સ. અશ્યુજ; પ્રા.
આસોજ]
૭૬ -ધ્ય વિશેષણ બનાવતો પ્રત્યય. ઉદા.
પ્રયવર્ધ્ય
૧૦૮ ઍટમ ઝોમ્મ પું [ફ.] જુઓ
અણઝોમ્મ
૧૧૧ ઑટોમેટિક વિં [ફ.] ખીલની મદદ
વિના આપમેળે ગતિમાન ચતું
૧૧૧ ઑટોમોબાઈલ નં [ફ.] મોટરગાડી
૧૧૧ ઑટો રિક્ષા સીં [ફ.] ચંત્રથી
ચાલતી રિક્ષા
૧૨૩ કને શબ્દની બ્યું [સ. કનેક્ટિવ;
અપ કનેક્ટિવ]
૧૪૦ કંપાસ શબ્દનો અર્થ (૨) વર્તુળ
દોરવાનું સાધન
૧૪૨ કાબુકળિયા શબ્દનો અર્થ (૨)

સાકર ચડાવેલા ચણા-મગફળીઈના
દાણા

- ૧૭૩ કૂતરું શબ્દની બ્યું [સ. કુતુર; પ્રા.
કુતુર, દે. કુત]
૧૭૪ કીમ સીં [ફ.] મધાર્થ (૨) તેના
જેવો પદાર્થ. જેમ કે, 'કોલકીમ'
૨૧૫ ગિરિરાજ પું [સ.] પર્વતોનો રાજા
-મોટો પર્વત
૨૨૦ ગેટ પું [ફ.] દરવાજો (૨) સીં
પોલીસચોક્કી
૨૪૬ ચલચિત્ર નં ચિત્રેમાની ફિલ્મ
૨૪૬ ચાચોળ સુધારીને ચાચોળ કરો.
૨૫૩ ચાહીને અં [આહવું ઉપરથી]
ભણીબહને [લા.]
૨૭૪ છેટો શબ્દની બ્યું [દિ. હેમો (સ. હેવ)]
૨૮૫ જાતરખુ સુધારીને જાતરખુ કરો.
૨૯૧ જીવનદાન નં જીવનનુ દાન; ઉગારી
લેવું તે (૨) પોતાનું જીવન કરાને
સમર્પણ કરવું તે
૨૯૩ જેર ના અર્થમાં 'પરાજીત'ને બદલે
'પરાજિત' કરો.
૩૧૧ ટીલડી શબ્દના ત્રીજા અર્થમાં
'મોરની'ને બદલે 'મોરના' કરો.
૩૨૭ ઢગડો શબ્દની બ્યું [દિ. ઢિગા]
૩૩૧ તકસાધુ વિં તક સાધી લેવાની
વૃત્તિવાળું; 'ઓપોર્ચ્યુનિટી'
૩૫૫ થ ના અર્થમાં 'તાલુસ્થાની'ને બદલે
'હંતરથાની' કરો.
૩૫૮ ઠ ના અર્થમાં 'તાલુસ્થાની'ને બદલે
'હંતરથાની' કરો.
૪૦૦ નાનમ (ના) સીં નાનાપણ
૪૧૩ નુસેખો શબ્દનો અર્થ (૨) આખાં
ધણાજ
૪૩૬ પાકિસ્તાન પું; નં મૂળ હિંદુ-

૪૬૮ ગાન ઘણી પૂર્વ તેમ જ પશ્ચિમના
 કેટલાક પ્રદેશોનું બનેલું નવું રાજ્ય
 ૪૬૯ પુસ્તકે યજ્ઞની બુદ્ધિ [૬] રહ કરવી
 ૪૭૩ આણ્વીધર નં પ્રા ળિઓનું સ રહ
 રયાન, શ્રુ
 ૪૭૪ આયમમ પું [૬] શ્રુઓ રહવ
 ૪૭૫ પ્રેમિકા ઓ પ્રેમમા પડે ળિ ઓ
 ૪૭૫ પ્રોફેસર પું [૬] અધ્યાપક (મદદા
 વિદ્યાવધનો)
 ૪૮૦ છુક-પોન્ક નં [૬] મોપડી વગેરેને
 ખાસ ઓછા હરે ટપાવમા મોકલવાની
 અવસ્થા [પ્રવચન = દાકવુ તે]
 ૪૮૦ છુકાવવું રહની બુદ્ધિ [સર ૨
 ૪૮૬ ખાતર પું [૬] કિકેટની રમતમા
 હો નાખનાર ખેડાડી
 ૫૩૩ આપણ ધી ઓ બુદ્ધિ રોનિગ
 ૫૪૦ માનાદ્ધી ઓ [૬] માગી નેવી
 મુંદર આખવા ળિ ઓ
 ૫૬૦ રજુરાચ્યા ઓ લાલ લાલ પુદ્ધના
 મેદાન વપર પોટી જુ-મરજુ પામતુ તે

૫૬૦ રતી રહનો અર્થ (૨) રહ કરો
 ૫૬૭ રાજેશ્રી વિં કાર, રોનું રાત્ર ને
 ૫૭૧ રિટાયર્ડ યજ્ઞના અર્થમા (નોકરી
 પરથી) ને બંડે (નોકરી કે રમત
 માથી) કરવું
 ૫૭૬ રેલ્ટી યજ્ઞ બુદ્ધિ [પ્રવચન]
 ૫૮૬ લાધવચ્ચિ ઓ નાનમની એક
 પ્રકારે ચિતમા ૧૧૬ વર્ણો જવી તે,
 ઈન્ડીરિયોરિટી કોમ્પ્લેક્સ
 ૬૧૨ વાલુકાય ન યજ્ઞનો અર્થ (૨)
 રસાયનમરેડી કુપી રેતી વારંવા
 માટ્ટાની અદર રાખીને તપાવવાનું
 સાધન
 ૬૨૬ વેધક વિં [૬] વીધી નાખે એવું
 ૬૨૭ -વેધી વિં [૬] (સમાસને અતે)
 વીધનાડું ઉદા. મમ'વેધી
 ૬૩૮ શિરોરેખા ઓ ના રી અક્ષરના
 માયા ઉપરની રેખા (૨) કપાળની
 રેખા
 ૬૪૦ શુકન ની જાતિ પું, નં કરો

હીડછા સોં હીડવાની રીત, ચાલ
હીડવું અંકિં [સ. હિજ્જ, પ્રા હિજ્જ] ચાલવ
હીંડાડ(-વ)વું સંકિં 'હીડવું' પ્રેરક
હીંડાવું અંકિં હીડવું ભાવે
હીંડાના(-ળા, -ળા)ખાદ જુઓ હિંડોળ,
-ળાખાદ

હીંયાં અં જુઓ અહીંયા, લા [પ]
હીંસારવ પુંજુઓ હિંસારવ -વું અંકિં
હિંસારવ કરવે

હુઓ(-વે) [પ્રા હુમ (સ મૂત)] હવે,
યથા(દોડ)નું બુંકાંનું કાવમસ્તરૂપ[પ]
હુકમ પું [મ હુમ] આજ્ઞા, ફરમાન (ર)
(પ્રાય બં વંખા)મ હુકાની એક રમતમા
આમુક બાવના પાન હી ચા ગણવા તે કે
તે પાન, સર બંનીનું નં કોટનો લેખી
ચુકાદો બંસરે પું હુકમ ર જુઓ

હુકાપાણી નં બં વં હુકોપાણી વચેરે
પીવા તે (ર) એકકોઝાનો કે તામાજિક
સબધે લા]

હુકો પું [મ હુમ] તમાકુ પીવાનું એક સાધન
હુકુકું અં [રવં] ઘસારો કે પડાપડીને રવ
હુત વિં [સ] દોમેલું, બલિષ્ઠ આપેલું
(ર) નં બલિ બંબુજ, બવલું પું [હ]
અમિ -તારમક પું [+તારમક] યહીદ,
દુત થરેડો માણસ -તારા(બં) પું
[હ] અમિ -તારાની સોં [હ] દોળી

હુતુતુ નં [રવં] એક રમત
હુન્નર પું [મ હુન્નર] કારીગરી, કસબ
હુઝોગ પું હુન્નર અને ડ્યોગ બંશાળા
સોં હુન્નર સીખવાની યાજા કળામતવન
હુમઝાએર વિંદુમો કરવાની આદવાય
હુમના પું [મ હુમના] માકમલ, ધસારો
હુરિયો પું, સોં [રવં, સરં] દુરુદ
ફુલેતો, બચારો (ર) મબક ઉનાવડી તે
(૩) નં ઉરફેલીની, મબક કે તુષકારનો
એવો ઉદ્ગાર

હુસારવું સંકિં જુઓ દુડાવડ, અથવા
સરં હિન્દા=મોજુ તરનું હિન્દોજી,
(ખાતને) ઘડાને રમાડ, વાવડ

હુલામણું નં દુડાવડ તે -ણું નં
દુલામણું (ર) વિં લાડમા પારેલ (નામ)
હુલામો પું ઘડાળો (ર) ધમાલ (લા)
હુલાવડું સંકિં [પ્રા હુલ (સં હુલ)] જુઓ
હુડારવડ (ર) ઝગળવડ (૩) હંડારવડ, ચારે
મર ફેરવડ (ર) 'દુડાવડ' હંડવડું પ્રેરક
(પ) ખોસી ફેલ, લોકડ

હુલાવડું સંકિં જુઓ દુડાવડ ઘડાં 'દુ'
તો દુડાવડ માચ બારંગે'
હુદવડ નં હંડો, તોફાન, બખેડો, બડ.
ખેડાર વિં (ર) પું બડખેડાર, તોફાની
હુવો જુઓ દુઓ, હવે [પ]
હુન્નર અં [રવં] ઉતાવળમા (ર) કરડવા,
ફતરાને ઉરફવાનો ઉદ્ગાર
હુરેન પું [મ હુરેન] જેમને નિનિતે
તાપન નીકળે તે ખાઈઓમાનો એક
(ખીલે હસન)

હુરેન નં [ય] ચૂરત, કાવિ (ર) ખૂચૂચી
હુ(૦) સંકિં અમર [પ્રથમ પુપ અંબં]
બપણું નં અદવા, અતિમાન બપહ
(-હુ) નં અગિમાન, અદ કાર
હું અં [પ્રા હુ (સ હુર)] ખોખારો, યરસો,
વિશેષ અર્જના બંનો ઉદ્ગાર બંકાર
(-રો) (૦) પું [સ હુરાર] લા, સાનહ
પું એવા અર્થનો ઉદ્ગાર, લાકારો (ર)
ખોખારીને ખોડત તે, લોકારો (૩) 'હુ'
એવો અવાજ, ચિહ્નો

હુ-સાનુ રા(-દી, -લી) (૦.૦) સોં [સરં
દ હિજ્જાસા=ચડસાચડની (અને હ
વચ્ચે) રપર્ધા, નડસાચડી, રહકા,
ખેનાખેનો

હુંક પું [ર] -ખાકો, ઘેરો વાળેડો ખીડો
હુંકડી સોં નાનો ફૂર
હુંકાંકું સોં [રવં] વાદરાના લોધાચ
હુંકો પું જુઓ દુહો
હુંક અં [રવં] વિરકારનો એવો ઉદ્ગાર
હુંકહુંક અં [રવં] ઉતાવળ કે ઝપાટાનધ
અર્થ સૂચવતો રવ [અમુક
હુંક પું [હ] એક પ્રા દિન મોનોડ અવિનો

હૂપ અં [૧૫૦] વાદરાનો એવો અવાજ
(૨) પુનઃ, મોટો વાદરો (બાળભાવામાં).

-પાહૂપ અં વાદરાના હોવાર

હૂળહૂ વિં [અ] તાદગ, આજેહૂળ
હૂરી સોં [કા] સ્વર્ગની સુદરી, અપ્સરા
હૂલકું નં મોચિતો ગમરાટ

હૂલવર્તું સંકિં જુઓ દુલરાવતુ
હૂલવું અંકિં [જુઓ હુલાવતું] જુઓ
વતવ (૨) આનંદમાં આવતુ

હૂંછી વિં તોફાની (૨) અપશુકનિયાળ.
બોહો પું હૂછી-તોફાની ઘોહો (૨)
અપશુકનિયાળ માણસ

હૂંડિયામણુ નં હૂંડીના વઢારનો દર
હૂંડી સોં [સ હૂંડા] દેરાવરદેશમાં નાણાની
આપડે કરવા માટે ચલાવવામાં આવતી
શાહુકારી ચિઠ્ઠી

હૂંડલ સોં [જુઓ રૂઢલ] સહિચારુ
હૂંડ સોં ગરમાવો (૨) સહાયતા, આશ્રય
[લા]. -ફાણું અં કિં હૂંડ વળવી.

-ફાળો(-જુ) વિં હૂંડવાણુ

હૂંશ સોં [જુઓ હોશ] + ઉમઝ, ઉત્સાહ
(૨) હોશ, જોર

હૂંત વિં [સ] હરાયેલુ, છીનવી લીધેલુ

હૂંડ નં [સ] હૂંધ

હૂંધ નં [સ] ગ્યાથી લોહી સરીરમાં
ધકેલાય છે તે અવયવ (૨) [લા] છાતી

(૩) દિય, હેયુ, અત કરણ (૪) કોમળ

બાવો કે લાગણી-પ્રેમ, દયા, સમજાવ

વગેરે (૫) મર્મ, સહય. બપડટો પું

દિલનુ - આતરિક લાગણીઓનું કે હૂંધ-
કોણનુ બદલાવુ તે બેલક, બેલેલી વિં

હૂંધને ભેડી નાખે તેડ, હૂંધ ઉપર ખૂબ

અસર કરે તેડ, બેમંદન નં હૂંધમાં

ચતુ મંદન, બેમંદન વિં લાગણી વિનાનુ.

બેપરી વિં હૂંધ ઉપર અસર કરે

તેડ. -બેગમ વિં [સ] હૂંધરપરી.

-ચાફાદ અં જુઓ હેચાફાદ -ચેશ-

(-ચેર) પું [સ] પ્રીતમ (૨) સ્વામી,

પતિ -ચેચરી સોં [સ] પ્રિયા, વહાલી

સો (૨) પત્ની

હૂંધિયું, હૂંધે નં + જુઓ હૂંધ

હૂંધગત વિં [સ] હૂંધમાં રહેલું, આતરિક

(૨) નં આતરિક વિચાર કે ભાવ

હૂંધ વિં [સ] પ્રિય, ગમે તેડ, ગમત

હૂંધીકેશ પું [સ] શ્રીધૃષ્ટ (૨) વિષ્ણુ

હૂંધ વિં [સ] ખુશ, પ્રસન્ન. બુધ્ધ વિં

(સરીર) ખૂબ નહુ [હિમત

હે (હે) સોં [દે સદ્ = સદાચક્ર] ધીરજ,

હે અં [સ] સંબોધન કરવાનો કટુવાર

હેજ પું ભેજ, બીનાગ (૨) હેવ, ઉમંગો

હેટ સોં [ર] વિલામળી ટોપી

હેઠ અં [પા દેટા] નીચે, હેઠે. બહુ વિં

હેઠળનુ, તળેનુ બળ અં નીચે, તળે-હુ

વિં હૂંધ નીચુ (૨) અં હેડે, નીચે.

-હે અં જુઓ હેડ

હેડ સોં [સ હેડિ] ગુનેગારનો પગ જકડી

રાખવાને કહેલુ મોટું ભારે લાકડુ (૨)

બેલ, દે [લા] (૩) તોફાની ગાયબેસના

ગમમાં પગ વચ્ચે રહે એમ બધાનુ લાલુ

લાકડુ, ટેકો (૪) દેવ, -ના વગર ન

ચાલે તેડ થઈ જતુ

હેડ વિં [ર] મુખ્ય, ઉપરી. બેમંદિસ

સોં [ર] મુખ્ય કે વડી કચેરી, કાર્યાલય

હેડકી સોં [સ દિવા] ભારે આસનુ રૂપ

(૨) વાધાળી

હેડકોન્ન્ટેબલ પું [ર] ચોલીસદુકાનીનો

વડો, જમાદાર [કારકુન

હેડકલાઈ પું [ર] વડો કારકુન અવલ-

હેડબેડી સોં હેડ અને બેડી (૨) બંદુલા [લા]

હેડમાસ્તર પું [ર. હદમાસ્તર] વડો-મુખ્ય

શિક્ષક

હેડખા સોં જુઓ હિડિખા

હેડો પું અતિશય ખ્યાર, આસક્તિ

હેડનં [પ્રા હિતમ (સ હદવ) ઉપરથી] પ્રીતિ,

ભાવ, સ્નેહ બંધીત સોં વહાલ, ક્રોધ.

-તાળો (-જુ) વિં હેતવાણુ માવાણુ

હેતુ પું [સ] હેરા, આશય (૨) સબળ,

કારણ (૩) પચાવચવ વાક્યમાં સબળ

બતાવનાડુ કથન કે વાક્ય [ન્યા]

ઉત્તરભાષા પું. [ઉ] દુષ્ટ ખોટો હેતુ, હેતુનો
આશાસ [ન્યા]

ઉત્તર પું. [ર] હાથો, હસ્તો

ઉત્તર (હ) સીં. [અ. રેકત] હાથક, ધાત્મી
૦-(કા)પું. અન્કિં. જુઓ હાથકવ. ના

સીં. જુઓ હાથક નાપું. જુઓ હાથકવ
ઉત્તરિયેસ દોપસ નં. [હિલિ, ર] કંઠીને

બરોબર કાયદેસર પકડયો છે કે કેમ,
તેની વચાસ કરવાને માટે, અદાલત કંઠીને
પોતાની રૂબરૂ હાજર કરવા હુકમ કાઢે
છે તે

ઉત્તર નં. [ઉ] સોનું [સહીસવામવ
ઉત્તરો(-એ)મ વિન્કિમનો દિર્ઘાવ]કુળજ,

ઉત્તરિયે પું. [ઉ] મેરુ

ઉત્તરદ્રુપું. [ઉ] એક પ્રસિદ્ધ ગ્રંથ આચાર્ય
ઉત્તર સીં. [ઉ] માગયર ને પોષ મહિનાની

પ્રત્યુ
ઉત્તર વિન્કિ. [ઉ] ત્યાજ્ય બતા સીં.

ઉત્તર (હ) સીં. [અ] નવાઈ, આશ્ચર્ય
ઉત્તરેર વિન્કિરેનો દિર્ઘાવ]બદ્ધેર, ફેરફાર

પાણી (ર) અદાલતની ચર્ચા (ર) પું.
ઉત્તરેર થય તે (૩) વધાવ, ફેર, ફરક

ઉત્તરું સન્કિં. [ર જ] પારીને કે પ્રાપી
સીતે નેરુ, નિદાળરુ

ઉત્તર (હ) વિન્કિ. [અ] ઉત્તરગતિ પામેલ
કાળેરુ ગત(-તિ) સીં. મુરુકી, પીઠ

ઉત્તરિયુ નં. [ઉત્તર વપરથી] જાનુઆરુ નેરુ
તે (ર) બાદમાંથી પાછું ચૂકવું કિસ્મત

ઉત્તરેરેર પું. [ફેરનો દિર્ઘાવ] આંધેરેરેર,
જુર આજ તે (ર) ફેરફારો ખાવા નેરુ

પોરુ કામકાજ
ઉત્તર સીં. [અ] નાર (ર) વેનવા સાગ્ર

આગમાં બરેલા લાકડા છાણા વગેરે કે તેરુ
મારુ (૩) માથે લીધેલ કે લેવાનું એરુ

ઉત્તરકરી પું. [અ જ્ઞાત] ખાતર, વેવરો
ઉત્તરના સીં. [ઉ] અવદેવના, વિરલકાર,

તરંગાગ્ર તે
ઉત્તર સીં. [ઉ] ખેડ, ધીર(ર)વિધી(૩)
બીજ સંજોગે(૪)તે બેસી કરતી મેડા

ઉત્તરેર પું. [જુઓ ઉત્તર] ધક્કો

ઉત્તરી સીં. [ર મવાળિ] સવત વરસાદ
ઉત્તરો(-એ) પું. [સરં ર. જાત] ઉત્તરો,

આચાર્ય, ધક્કો

ઉત્તરવિન્કિ. (હ) નં. સીમાચાવરયા
ઉત્તર (હ) વિન્કિ. [અ] દોર નેરુ (ર) નં.

પથ દોર -નિયત સીં. પુણ્ય, પાથવતા
ઉત્તર (હ) પું. [જુઓ અદેવાવ] જ્ઞાત

ઉત્તરવું (હ) અન્કિં. મદાવરો થવો
ઉત્તરવ પું. [ઉ] પોતાનો હજીરવુદ્ધ

ઉત્તરિયત (હ) સીં. [અ ફેલિવર] સામર્થ્ય,
શક્તિ

ઉત્તરવર્ણ સન્કિં. હવે એમ કરુ

ઉં (હં) અન્કિં. [અવં] એ, વિરનમ, ધમકી
વગેરે બતાવનારો ઉદ્ગાર (ર) ફરીથી કે

રહીને પ્રમ કરતી વેળાનો ઉદ્ગાર ઉદા.
ઉં, શાસ્ત્રની વાત સા ની ઉં, ગું કડુ

ઉંડિયાનેરેરેર સીં. મુસ્તમાની રાગનો એક
કર [વરતો હેખાતો બાન

ઉંડિયો પું. ગંગાની પાટી, ગંગાનો બડાર
ઉંડું નં. જુઓ ઉંડું

ઉંમ વિન્કિ. [ઉ] ઉમ સબધી, બરફનું કે બરફ
નેરું કડું (ર) સોનાનું કે સોના નેવા

રગતુ બધા વિન્કિ. હિમાચલ, હિમાચ
સબધી (ર) હિમાચલમા રહેનારું કે

હિમાચલમા ગાપત થયેલુ બધી સીં.
પાવતી તિ (ર) મોટી વિવર

ઉંચાકૂટ સીં. અતિ ચોકતે લીધે છાલી કુટી
ઉંચાધારવળ સીં. સતોર, સમપાલ (ર)

ખાતરી
ઉંચાકૂટ વિન્કિ. છાલી ફાટી અથ એરુ (ર)

અન્કિં. છાલી ફાટી અથ એમ (રડું)
ઉંચાકૂટ વિન્કિ. નડ, બેરફ, ગમ વિનાનુ

ઉંચાકૂટ(-એ)ની સીં. ઉંચા ઉપર મૂકી
સનકીની પેઠે કુખ દેખારુ

ઉંચાચુરુ વિન્કિ. ઉંચાકૂટ, નડ(ર)નિપુર, નિર્ધમ
ઉંચું નં. [પ્રા વિન્કિ. (ઉ. દડગ)] કુદપ, દિર,

અંત. કરુ
ઉં અન્કિં. [અ, રવં] ખાતરી-બચાવ અતિ

દશાંક હજુગાર, હા (૨) કાવ્યના કેટલાક
 ઢાળોમા હવકાર માટે વપરાતો હજુગાર
 (૩) ઓ, હે (સંજોધનનો હજુગાર)
 હોધ્યાં અં [૨૧૦] ઓડકાર કે તુમિનો
 હજુગાર, ઓહિયા [નાનો હોકો
 હોકલી (હો) સ્ત્રીઓ [નુઓ હુકો] હુકલી,
 હોકા, ંયન નં [અ હુકવ = ઢાળડો]
 દરિયામા દિશા નક્ષવાનુ સાધન
 હોકારો (હો) પું હં 'હા' કહેવુ તે,
 સમતિસયક અવાજ (૨) બૂમ, બરાડો,
 ધમકામાલીભરી બૂમ
 હોડી સ્ત્રીઓ [૬] ગેડીદડાને મળતી એક
 વિલાયતી રમત
 હોડો (હો) પું નુઓ હુકો
 હોજ (હો) પું [અ] પાણીનો કુડ
 હોજત સ્ત્રીઓ [અ હુજત] જમીનદાર અને
 ગ્રેસ વચ્ચેનો વાષિંક હિસાબ
 હોજરી સ્ત્રીઓ [દિ બોજરી] ઓજરી, જકર
 પેટ —કું નં ઓજરુ, પેટ (તિરકારમા)
 હોટલ (હો), હોટેલ [૬] સ્ત્રીઓ આપાણી
 ઇં નાસ્તાની દુકાન (૨) યુરોપની ઢબની
 વીથી ને ઉતારો
 હોઠ પું નુઓ ઓઠ
 હોડ સ્ત્રીઓ [દિ હોટ] યરત
 હોડકું નં [સ હોડ] નાની હોડી
 હોડી સ્ત્રીઓ [સ હોડ] મળે, પનાઈ
 હોતા પું [સ] યજ્ઞમા મત્ર બણી આહુતિ
 હોમનાર
 હોદો પું [અ હોદજ] અબાડી
 હોદ્દાર વિં હોદો ધરાવનાર, અમલદાર
 હોદો પું [અ હોદદ] ઓધો, પહોળી અધિકાર
 હોનારત સ્ત્રીઓ બનનાર બનાવ, ભવિષ્ય
 (૨) અકસ્માત [યજ્ઞનો કુડ
 હોમ પું [સ] હવન, યજ્ઞ ંકુડ પું
 હોમશૂલ નં [૬] સ્વરાજ
 હોમવું સં કિં યજ્ઞમા આહુતિ આપવી
 હોમિયોપથી સ્ત્રીઓ [૬] રોગોપચારની એક
 પદ્ધતિ [ખેર]
 હોય (હો) 'હોય'નું વિધ્યયં (૨) અંદરો

હોરા સ્ત્રીઓ [સ] અદીધડી, મલાક (૨) એક
 રાશિ કેલકનો અર્ધો ભાગ (૩) જન્મકુળી
 કે તે પરથી ભવિષ્ય બાખવાની વિધા
 હોરી સ્ત્રીઓ એક તાલ (૨) હોળીના દિવસો
 મા ગવાતુ એક ગાયન
 હોર્ન નં [૬] બૂગથુ, મોટરનુ બૂગથુ
 હોલ પું [૬] મોટો ચોરડો, ખડ
 હોલવણુ નં હોનાઈ જવુ તે
 હોલવણુ સં કિં નુઓ ઓલવણુ
 હોવાણુ નં નુઓ હોલવણુ
 હોલાણુ (હો) નં નુઓ ઓલાણુ (ફવાનું)
 હોલાણુ અં કિં નુઓ ઓલાણુ
 હોલિકા, હોલી સ્ત્રીઓ [સ] હોળી
 હોલી સ્ત્રીઓ [નુઓ હોલો] હોવાની માદ
 હોલો પું [દે હોલ] એક પખી
 હોલડર નં [૬] વિજાયતી ઢબની ટાકવાળી
 હોલડોલ નં [૬] યુસાફરીમા ખિસ્તરો ઇં
 કલમ લખેલી લઈ જવાની એક ખોળ
 જેવી બનાવટ
 હોવાપણુ (હો) નં [હોલુ ઉપરથી] અસ્તિત્વ
 હોવાવું અં કિં (કશા માટે) ગભરાટમા
 આમ તેમ દોડવ સોવાણ
 હોવું (હો) અં કિં [પ્રા હુ દવ (સ મૂ)]
 યવુ બનવુ, ઉચાતીમા આવવુ
 હોવે અં [૨૧૦] હા
 હોશ પું [ફા] બાન, શુદ્ધિ (૨) રક્તિ, રામ
 હોશ પું બં બં બાન, હિમત ચેતના
 હોશિયાર વિં [ફા] આજાક, કુશળ, નિપુણ
 (૨) સાવધ, સાવચેત, ખબરનાર (૩)
 સમજુ, બુદ્ધિશાળી —રી સ્ત્રીઓ હોશિયાર
 પણું
 હોસ્પિટલ સ્ત્રીઓ [૬] ઈસ્પતાલ
 હોહા (હો) સીં [૨૧૦] ગડબડ, ઘોવાટ,
 ધમાલ (૨) નહેરાત કે ચર્ચા (૩) ગભરાટ,
 ખળભળાટ (૪) અં એવો અવાજ, ંઠોર
 વિં હોહા, ગભરાટ ત્રાસ
 હોળવું સં કિં [સરં ઓળવું] કાસપથી
 વાળ ઠીક કરવા
 હોળી સ્ત્રીઓ [પ્રા હોલિયા (સ હોલિકા)]

ફાગણ પૂર્ણિમાનો તહેવાર; તે દિવસે
લાઠડાં વગેરેનો ઢગલો સજાવાવામાં
આવે છે તે (૨) તેમ કોઈ વસ્તુનો
ઢગલો કરી સજાવાવું તે (જેમ કે, વિદેશી
કાપડની હોળી). [નું નાળિયેર યાં પ્રાં
આકૃત કે જોખમના કામમાં ધસી જનાર].
જોયું નાં હોળીમાં નાખવાનું નાનું
છાલું (૨) વિં હોળી ખેલનાર; ઘેરેયો
હોળીયો પું [જુઓ જોળીયો (જોળ
ઉપરથી)] (રકમની) પૂર્ણતાસ્યક અર્ધ-
ચંદ્રાકાર ચિહ્ન. ઉદા. ૧૦)
હોંકાર (હોં) પું જુઓ હોંકાર
હોંચી (હોં) અ. [રવં] ગચિડાના
મૂંકવાનો અવાજ

હોંશ (હોં) ઓં [ન. હોંસ; જુઓ હુંય]
જથઠ; ઉમંગ
હોંશાતોંશી (હોંતોં) ઓં હુંયતુંશી
હોંશીતું વિં હોંયવાળું
હોંસી સીં હોંસ
હોંસાતોંસી ઓં હુંયતુંશી
હોંસીતું વિં હોંશીતું
હાસ્તાન વિં [સ.] ગઈ કાલનું
હાં અં + અહીંયાં
હાં પું [સ.] પાણીનો ઘડો ખાડો; ધરા
હૂસ્વ વિં [સ.] હાથ; ઢૂંકા અવાજનું
હૂસ પું [સ.] કાચ; પાડો; નાચ
હી ઓં [સ.] લાગ; શરમ; મર્યાદા
હીમ અં [સ.] હાથીનો બીજમંત્ર

૭

જા પું છેલ્લો ગુજરાતી અંગ્રજી (એનાથી યાં થતો એકે યજ્ઞ નથી. પણ યજ્ઞોમાં 'હ'ના
વિકલ્પ તરીકે 'જ' વપરાય છે.)

શુદ્ધિ-ટીકા

૫૪

- ૫ અગર શબ્દનો ત્રીજો અને ચોથો અર્થ
જુદો શબ્દ ગણવો. [ગણવો
૧૫ અત્તર શબ્દનો બીજો જુદો શબ્દ
૧૯ અધ્યાત્મ શબ્દમાં -જ્ઞાન, ઓંકાર,
વિદ્યા [સં] ગણવા.
૨૫ અન્ન શબ્દમાં -ફેટ, દેવતા,
પૂર્ણા, પ્રારાધન, ભય, ભય-
કેશ(-૫) [સં.] ગણવા.
૩૨ અભ્યાસ શબ્દમાં -સી[સં.] ગણવો.
૩૩ અમલદાર ને બદલે બદાર ગણવું.
(અમલ શબ્દના પેદામાં)
૩૪ અયુત માં -સિદ્ધ [સં.] ગણવો.
૩૬ અલ્પ નું [સં.] પાંચ પાંડવોમાંના
ત્રીજો (૨) એક વક્ષ
૪૦ અવસર્પિણી ના અર્થમાં 'અધ-
પાત તરફ વળતો' એટલું સરસાતમાં
ભેરી લેવું.
૭૨ આસો ની બુઝ [સં. અશ્વજુઝ; પ્રા.
અસોમ]
૭૬ -ઈય વિશેષણ બનાવતો પ્રત્યય. ઉદા.
પંચવર્ષીય
૧૦૮ એટમ ખોટા પું [સં.] જુઓ
અણખોટા
૧૧૧ ઓટોમેટિક વિં [સં.] બીજાની મદદ
વિના આપમેળે ગતિમાન થવું
૧૧૧ ઓટોમોબાઈલ નં [સં.] મોટરગાડી
૧૧૧ ઓટો રિક્ષા સ્ત્રી [સં.] ચંત્રથી
ચાલતી રિક્ષા
૧૨૩ કને શબ્દની બુઝ [સં. કનેક્ટિવ;
અંપ કનેક્ટિવ]
૧૪૦ કંપાસ શબ્દનો અર્થ (૨) વર્તુળ
દોરવાતું સાધન
૧૪૨ કાલુકળિયા શબ્દનો અર્થ (૨)

સાકર ચડાવેલા ચણા-મગફળી ઇના
દાણા

- ૧૭૩ ફૂતરું શબ્દની બુઝ [સં. કુતુર; પ્રા.
કુતુર; દે. કુત]
૧૭૪ કીમ સ્ત્રી [સં.] મધ્ય (૨) તેના
જેવા પદાર્થ. જેમ કે, 'કોલકોમ'
૨૧૫ ગિરિરાજ પું [સં.] પર્વતોના રાજા
-મોટા પર્વત
૨૨૦ ગેટ પું [સં.] દરવાજો (૨) સ્ત્રી
પોલીસચોકી
૨૪૬ ચલચિત્ર નં ચિત્રમાની ફિલ્મ
૨૪૬ ચાચોળા મુધારીને ચાચોળ કરો.
૨૫૩ ચાહીને અં [આહવું ઉપરથી]
નહીજીએ [લા.]
૨૭૪ છેડો શબ્દની બુઝ [દિ. છેઓ (સં. છેદ)]
૨૮૫ જાતરખુ મુધારીને જાતરખુ કરો.
૨૯૧ જીવનદાન નં જીવનનું દાન; ઉગારી
લેવું તે (૨) પોતાનું જીવન કરાને
સમર્પણ કરવું તે
૨૯૩ જેર ના અર્થમાં 'પરાજીત'ને બદલે
'પરાજિત' કરો.
૩૧૧ ટીલડી શબ્દના ત્રીજા અર્થમાં
'મોરની'ને બદલે 'મોરના' કરો.
૩૨૭ ઢગલો શબ્દની બુઝ [દિ. ઢિગલ]
૩૩૧ તકસાપુ વિં તક સાધી લેવાની
વૃત્તિવાળું; 'ઓપોર્ચ્યુનિટી'
૩૫૫ થ ના અર્થમાં 'તાલુસ્થાની'ને બદલે
'હંતરથાની' કરો.
૩૫૮ ઢ ના અર્થમાં 'તાલુસ્થાની'ને બદલે
'હંતરથાની' કરો.
૪૦૦ નાનમ (ના) સ્ત્રી નાનાપણું
૪૧૩ નુસખો શબ્દનો અર્થ (૨) આબાદ
કલાક
૪૩૬ પાકિસ્તાન પું; નં મૂળ હિંદુ-

- સ્વાનમાંથી પૂર્વ તેમ જ પશ્ચિમના
કેટલાક પ્રદેશોનું બનેલું નવું રાજ્ય
૪૪૨ પુસ્તકો શબ્દની બ્યુઝ [ઇ.] ૨૬ કરવી.
૪૬૩ પ્રાણીધર નં પ્રાણીઓનું સંગ્રહ-
સ્થાન; 'જૂ'
૪૬૪ પ્રાયગઞ્જ પું [ઇ.] જુઓ ૩૨૪
૪૬૫ પ્રેમિકા ઓ પ્રેમમાં પડેલી ઓ
૪૬૫ પ્રોફેસર પું [ઇ.] અધ્યાપક (મદા-
વિદ્યાલયનો)
૪૬૦ છુક-પોટક નં [ઇ.] ચાપડી વગેરેને
ખાસ એછા રૂં ટપાલમાં મોકલવાની
અવસ્થા [દુસ્તન = ઠાંકણું તે]
૪૬૦ છુટાવવું શબ્દની બ્યુઝ [સરં. રં.
૪૬૬ ખાલર પું [ઇ.] કિકેટની રમતમાં
ફો નાખનાર ખેલાડી
૫૩૩ ખાપખંધી ઓ જુઓ રોલિંગ
૫૪૦ મીનાક્ષી ઓ [ઇ.] માછલી જેવી
મુંદર આંખવાળી ઓ
૫૬૦ રજુશરયા ઓ લાતાં લાતાં યુદ્ધના
ગેહાન ૪૫૨ પોટીજી-મરજી પામતું તે

- ૫૬૦ રતી શબ્દનો અર્થ (૨) ૨૬ કરો.
૫૬૭ રાજેશ્રી વિઠ્ઠલાર; કોણું; ચાલ જોવું
૫૭૧ રિટાપર્ડ શબ્દના અર્થમાં (નોંકરી
પરથી) ને બાદ્યે (નોંકરી કે રમવા-
માંથી) કરવું.
૫૭૬ રોટ્ટી શબ્દ બ્યુઝ [જુઓ]
૫૮૧ લાપવર્થ ઓ નાનમની એક
પ્રકાર ચિત્તમાં ગાંઠ વળી જાય તે;
'ઈન્ડીરિયોરિટી કોમ્પ્લેક્સ'
૬૧૨ લાલુકાયંત્ર શબ્દનો અર્થ (૨)
'રસાયનમરેલી કુપ્પી રેલી મરેલા
માલગની અંદર રાખીને તપાવવાનું
સાધન
૬૨૬ વેષક વિઠ્ઠલ [ઇ.] વીધી નાખે એવું
૬૨૭ -વેધી વિઠ્ઠલ [મ.] (સમારને અતે)
'વીધનાડુ. ઉદા. મમ્વેધી
૬૩૮ શિરોદેખા ઓ નાગરી અમુરના
માથા ઉપરની રેખા (૨) કપાળની
રેખા
૬૪૦ શુકન ની નવિ પું; નં કરો.